خەونامەی کوردی

ئیبن سیرین
نابلسی
دەمیری

کۆکردنەوە و لێکۆڵینەوەی
سەید ئیبراهیم

وەرگێران و ڕێکخستنی بە پێی ئەلفبێی
کوردی

ڕزگار کەریم

٢٠٠٧ز

خەونامەی کوردی

ئیبن سیرین
نابلسی
دمیری

کۆکردنەوەو لێکۆڵینەوەی
سەید ئیبراهیم

وەرگێڕان و ڕێکخستنی بەپێی ئەلفبێی کوردی
ڕزگار کەریم

٢٠٠٧ز

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

کتێب: خەونامەی کوردی
کۆکردنەوەو لێکۆڵینەوەی : سەید ئیبراهیم
وەرگێڕان و رێکخستنی بە پێی ئەلفبێی کوردی : رزگار کەریم
ساڵی چاپ: ٢٠٠٧
ژمارەی سپاردن:
تیراژ:
لەبڵاوکراوەکانی ناوەندی رۆشنبیر لەسلێمانی

بەناوی خودای باڵاو مەزنەوە
پێشەكی (نابلسی)

سوپاس و ستایش بۆ خودای مەزنی پایەدارو درودوسڵاویش خوڕبڕژێ بەسەرگیانی پاكی پێغەمبەرویارو یاوران و خانەوادەو شوێنكەوتوانی هەتا ڕۆژی قیامەت.

پاشان...

زانیاری خەو یەكێكە لەزانستە بەرزەكان و بەنرخ و گرنگبوە لەژیانی پێغەمبەرانداو بەبەشێك لەنیگایاندانراوە چونكە پێغەمبرایەتی بەسەرچوەو مژدەو دڵخۆشكردن ماوە كەلەخەودا خۆیدەبینێتەوە.

لەوسۆنگەیەوە كتێبێكم دانا بەپێی ئەلفبێی زوبانی عەرەبی هەتا بەئاسانی بەكاربهێنرێ و كتێبەكەشم ناونا (تعطير الأنام في تعبير المنام)و داواخوازم توێشوویەكبێت بۆم لەڕۆژی قیامەتدا ، سەرەتای كتێبەكەم بەم پێشەكییە زانستییە دەستپێكردوە ...

خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لهم البشرى في الحياة الدنيا وفي الآخرة لا تبديل لكلمات الله ذلك هو الفوز العظيم﴾ (يونس:٦٤)

هەندێك لەراڤەكاران دەڵێن: مەبەستی خەوی باش و خۆشە ، مرۆڤ دەیبینێ یان نیشانیدەدرێ لەدنیاداو لەقیامەتیشدا بەدیكردنی ڕووخساری پەروەردگارە.

هەروەها پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "ئەوەی بڕوای بەخەوی باش و خۆش نەبێت بڕواشی بەخوداو قیامەت نییە"*

خاتوو (عائشە) (ڕەزای خوای لێبێت)دەفەرموێت: سەرەتای نیگای پێغەمبەر(ﷺ)بەخەوی باش دەستپێكرد ، هەر خەوێكی دەبینی دەهاتەدی.

لەپێغەمبەری خوداوە (ﷺ)دەگێڕنەوە بە(ئەبوبەكری سدیق)ی فەرموە: "ئەی ئەبوبەكر لەخەودابینیم من و تۆ بەرزدەبووینەوە دوو پلە لەپێش تۆوەبووم"[1]

(ئەبوبەكر)یش (ڕەزای خوای لێبێت دەفەرموێ: ئەی پێغەمبەر (ﷺ) خوداوەند روحت

---

* سەرچاوەی ئەم فەرموودەیە نەنووسراوە. (وەرگێڕ).

[1] (ئیبن سعد) لە (الطبقات) (١٣/٣)هێناویێتی.

دەکێشیێ‌و منیش لەدوای تۆ دووساڵ‌و نیو دەژیم ، هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ص)بە(ئەبوبەکر)ی فەرموە: "لەخەودا بینیم مەڕی ڕەش شوێنکەوتوە پاشان مەڕی سپیش دوای ڕەشکەوتوە" (ئەبوبەکر) دەفەرموێ: (عەرەب) دوای تۆ دەکەونو (عەجەم)یش دوای (عەرەب).

خوداوەند زانستی خەوی بەخشی بەحەزرەتی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت - و لەوبارەیەوە دەفەرموێت: ﴿وكذلك يجتبيك ربك ويعلمك من تاويل الاحاديث﴾ (یوسف /٦) مەبەستی زانستی خەولێکدانەوەیە ، ئەم زانیارییەش یەکەم زانیارییە لەرووی مێژووییەوەو بەڕێزترین زانیاریبوە لەسەردەمە جیاجیاکانی مێژووی مرۆڤایەتیدا.

هەندێك لەبێباوەڕان هەڵدەستن بەپووچەڵکردنەوەی زانستی خەو لەوبارەیەوە دەڵێین: بینینی خەو لەچوار دیمەن بەدەر نییە: ئەگەر ڕەشی بینی ڕووداوەکان بەڕەشبینی دەبینیێ‌و ئارەزووبازە، ئەگەر ڕەنگی زەردی بینی ئاگرو گڵۆپو خوێن شتی زەرد دەوبینیێ، ئەگەر تفو بەڵغەمی بینی ئاوو ڕەنگی سپیو شەپۆل دەبینیێ، ئەگەر خوێنی بینی مەیو ئامرازی مۆسیقی دەبینیێ، ئەم گوفتارەش بەشێکە لەخەوو سەراپای زانستی خەوی تێدا کۆنابێتەوە، چونکە هەندێك لەو جۆرەخەوانە دەگەڕێتەوە بۆ وتەو قسەکانی نێودەروونو بەشێکیشی دەخرێتە پاڵ شەیتان، ئەو خەوەشی بەهەڵتو تێکەڵ ناوزەدکراوە لەو گژوگیاو سەوزەیەوە وەرگیراوە کەمرۆڤ لەزەوی گورزیدەکاتو درێژوکورتی تێدایە یان ڕەنگی جۆراوجۆرو وشكو سەوز، هەر بۆیە خوداوەند دەفەرموێت: ﴿وخذ بيدك ضغثا فاضرب به ولا تحنث انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب﴾ (ص:٤٠).

هەندێکدەڵێن: خەو سێبەشە:

١)خەوێك مژدەیە لەلایەن خوداوەو بەخەوی باش ناوبراوەو فەرموودەی زۆری لەسەرهاتووە.

٢)خەوێك ئاگادارییەو لەشێتانەوەیە، ئەم جۆرەش بەهەند ناگیرێ‌و بەتاڵە لەمبارەیەوە دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای پێغەمبەری خوا(ﷺ)و دەڵێت: ئەی

پێغەمبەری خوا لەخەودا بینیم سەرم لێکرابوەوە دوایکەوتبووم " پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: " باسی یاریی پێکردنی شیتان مەکە لەخەودا" [(٢)].

٣)خەوێك قسەوگوتەی نێوناخی مرۆڤ خۆیەتی وەك ئەوەی مرۆڤ کەسێکی خۆشەویستی ببینێ یان بترسێ لەشتێك یاخود برسیبێت و خەو بەبرسێتییەوە ببینێ یان گەدەی پڕبێت و برشێتەوە یا لەبەر تیشکی خۆردات بخەوێت و پاشان ببینێ لەخەودا دەسووتێ، یان لەئەندامەکانی لاشەیدا ئێش و ئازار هەبێت و ببینێ سزاو ئەشکەنجەدەدرێت.

خەوی پووچ و بەتاڵ (شەش) بەشە:

یەکەم//وتەی نێودەروون کەلەغەم و پەژارەوە هیواو ئومێدو کاروباری تێکەڵ و پێکەڵدا خۆی دەبینێتەوە.

دووەم//خەوێك خۆشۆردن بەپێویست بگێڕێ و هیچ لێکدانەوەیەك هەڵنەگرێت.

سێیەم//ترساندن لەشیتانەوە یان گەورەکردنی حاڵ و بارێك.

چوارەم//ئەوەی جادووگەرانی مرۆڤ و جنۆکە دەبینن.

پێنجەم//ئەوەی شەیتان دەیهێنێت بەسەر مرۆڤدا.

شەشەم//بینینی ئێش و ئازارێك یان نەخۆشی و باروحاڵێك بیست ساڵ یان ساڵانێکی دووروودرێژی بەسەرا تێپەڕبوبێت.

---

(٢) (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا (٢٣٦٩١)لەرێگەی(عەلی)ی کوڕی (یزید)و (هەیسەمی) لە (المجمع)دا(٥/١٨٠)هێناویەتی و دەڵێت: (ئەحمەد هێناویەتی بەلام (عەلی)ی کوڕی (یزید)ی تێدایە لاوازە بەلام سەرجەم پیاوانی دیکە جێگەی متمانەن.

خەوی راستو دروستیش (پێنج)بەشە :

یەکەم//خەوێکی راستی دیارو بەرچاو: بەشێکە لەپێغەمبەرایەتی بەپێی ئایەتی:
﴿ لقد صدق الله رسوله الرؤيا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله﴾.(الفتح /٢٧)نموونەی ئەم خەونە پێغەمبەر(ﷺ) کاتێ بەرەو (حودەیبییە) بەرێکەوت لەخەودا بینی خۆیو یارانی چوونە نێو شاری (مەککە)ەوەو بەدڵنیاییو بێترسو بیمو، بەدەوری (بیت)دا سوورانەوەو ئاژەڵەکانیان سەربڕیو پاشان سەریان تاشی یان کورتیانکردەوە.

لەخەودا مژدەدرا بەپێغەمبەری خوا(ﷺ) لەلایەن پەروەردگارەوە.

هەروەها وەك خەونەکەی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) کاتێ بینی جگەرگۆشەکەی سەردەبڕێت وەك خوداوەند لەقورئانی پیرۆزدا باسیکردوەو دەفەرموێت:
﴿ يا بني اني أرى في المنام اني أذبحك فانظر ماذا ترى... ﴾ (الصافات /١٠٢).

دووەم//خەوی باش کەمژدەی لەلایەن خوداوەندەوە بۆ بەندەکانی هەڵگرتووە ، هەروەك خەوی ناخۆشیش سەرزەنشتی تێدایە لەلایەن پەروەردگارەوە بۆ بەندەکانی ، پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێت: "باشترین دیمەنی خەو ئەوەیە یەکێکتان خوداوەند یا پێغەمبەرەکەی یاخود باوكو دایکی موسوڵمانی ببینێ" یارانیش پرسیان : ئەی پێغەمبەری خوا ئاخۆ کەس خوداوەند دەبینێت؟ فەرمووی: " دەستەڵاتدار دەستەڵاتدار خوداوەندی باڵایە"

سێیەم//ئەو خەونەی فریشتەی خەوبینین نیشانی بەندەی دەدات ، دەگونجێت رووداوێکی هەڵگرتبێ بۆ خەوبینەر لەداهاتوودا بەدیبکات.

چوارەم//ئەو خەونەی بەڵگەونیشانەی تێدایە وەك ئەوەی مرۆڤێك ببینێ لەحەمامدا قورئاندەخوێنێ یاخود سەمادەکات ئەوە لەکارێکی خراپو ناقۆڵادا ناوبانگدەردەکات چونکە حەمام شوێنی دەرخستنی عەورەتەو فریشتەکان ناچنە نێوی.

خەوی ژنێك لەخولی مانگانەدابێ یان ئەوەی لەشیگرانبێ لەگەڵ بێبتاوەڕو ئاگرپەرست گونجاوەو دەبینین (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) خەوی پادشایەکی بێباوەڕی راڤەوکرد، خەوی منداڵانیش گونجاوە چونکە (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) منداڵی حەوت ساڵانبوو خەوێکی بینیو دروستو گونجاوبوو.

(دانیال) (سەلامی خوای لێبێت) دەڵێت: ناوی فریشتەی بەرپرسی خەو(صدیقون)ەو فریشتەیەکی ئیجگار گەورەو مەزنە [٣] .

هەروەها جیاوازی شوێن و جێگە رۆڵێکی تایبەتدەبینێ لەراڤەکردنی خەودا ، بۆیە راڤەکارانیش ئاماژەیان بەو جیاوازییەداوە، لەم روانگەیەوە ساردی و گەرماو باران و بەفر رۆڵی خۆی و لێکدانەوەی تایبەتیان هەیە لەخەودا ، بۆنموونە: ئەوەی لەولات و شارێکی گەرمدا بەفرببینێ بەلگەیە لەسەر گرانی و بلاوبوونەوەی قات و قڕی، بەلام ئەگەر بەپێچەوانەوەبوو فراوانی و فەرپیتە.

*قورپوچڵپاو بۆ خەلکی (هند)ماڵ و سامانەو بۆ خەلکی شوێنانیتر بەلاونەهامەتییە هەروەك چۆن بالێبوونەوە لای ئەوان مژدەو شادییە بۆ خەلکیتر قسەی ناقۆلایە.

ماسیش لەهەندێك ولاتدا پیسی و گەندەڵییە، بۆ هەندێکی دی فرەهاوسەرییەو بۆ جوولەکە بەلاو نەهامەتییە.

ئەگەر مەردوم خوازیاری خەونێکی راست و دروستبێت با راستگۆبێت و غەیبەت نەکات و قسەهەڵنەبەستێ، ئەگەر خەوبینەر درۆزنبوو بەلام رقی لەدرۆبوو کەسانیتر بۆیاندەکرد خەوەکەی راستدەبێت، ئەگەر درۆیکردو خەشم و قینی لەدرۆزنەبوەوە خەونەکەی راست نییە.

وابأشە مەردوم بەدەستنوێژەوە بنوێت، ئەگەر کەسێکی خۆپارێزنەبوو خەوی بینی و هیچ بیری نەمابوو بەهۆی خراپی نیەت و زۆری گوناهیەوە یان غەیبەت و قسەهەڵبەستن دەبێت راڤەکاری خەو ئەگەر خەوی وایان بۆبگێڕایەوە بەزوبانێکی گەشبینانە وەلامی بداتەوەو بواری پێبدات خەوەکەی بگێڕێتەوە بۆی و دەبێت کەموکورییان بشارێتەوە [٤] .

هەندێ لەزانایان دەڵێن: دەبێت راڤەکاری خەو کاتێ راڤەی خەودەکات رەچاوی پلەوپایەو ئاین و کات و سەردەم و ساڵ و رۆژو شەو بکات.

---

[٣] (نابلسی) رۆدەچێت لەباسی ئەو فریشتەیەداو زۆر باسیدەکات کەهیچ سەرچاوەیەکی زانستی تێدانییە بۆیە ئەو باسەم لابرد لەبەیانەی پێشەکیەکەی نابلسی)دا. (وەرگێڕ)

[٤] دوای ئەم دەقە(نابلسی) رەوشی راڤەکاری خەو دەخاتەروو کەلەپێشەکی (ئیبن سیرین)دا ناماژەیی پێکراوە بۆیە وەرمنەگێڕاوە. (وەرگێڕ)

کۆتایی پێشەکی (نابلسی)

لەم کۆتاییەدا بەپێویستمزانی هەندێك باسو خواس بخەمەڕوو کەلەپێشەکییەکەدا باسمەنەکردبوە..

کتێبەکەم لەسەرجەم پێشەوایانی راڤەکار کۆکردوەتەوە[٥].

شایانی باسە لەم کتێبدا سوودم لەسەرجەم(خەونامەکان)یان وەرگرتو بەدەگمەن لێدانەوەو راڤەیەکم فەرامۆشکردبێ‌و ئەوی تۆمارمکرد کورت‌وناسان بەکاردەهێنرێ[٦].

راڤەکارانی خەو بەتان‌و پۆی مێژوودا

١) **پێغەمبەران (سەلامی خوایان لێبێت)**: وەك(ئیبراهیم)و (یەعقوب)و (یوسف)و (دانیال)و (زولقەرنەین)و (محمد) (سەلامی خوایان لێبێت).

٢) **هەندێك لەیارانی پێغەمبەر (ﷺ)**: وەك (ئەبوبەکر)و (عومەر)و (عوسمان)و (عەلی)و (عەبدوڵلای کوڕی عەباس)و عەبدوڵلای کوڕی عەمری کوڕی عاص)و (عەبدوڵلای کوڕی عومەر)و (عبدوڵلای کوڕی سەلام)و (ئەبی زەری غەفاری)و (ئەنەس)و (سەلمانی فارسی)و (حوزەیفەی یەمان)و خاتوو(عائیشە)و (ئەسمای) خوشکی(رەزای خوایان لێبێت).

٣) **راڤەکاران لەتابعین**: (شوێنکەوتوانی یاران وەك (سەعیدی کوڕی مسیب)و (حەسەنی بەسری)و (شەعبی)و (زەهری)و (ئیبراهیمی نەخعی)و (عومەری کوڕی عەبدولعەزیز)و (قەتادە)و (موجاهید)و (سەعیدی کوڕی جوبەیر)و (تاووس)و (سابتی بەنانی).

٤) **راڤەکارانی خەو لەزانایان**: کەلەدواتی ئەوان هاتووەن وەك (ئەبوسەور)و (ئەوزاعی)و (سوفیانی سەوری)و شافعی) (ئەبو یوسفی قازی)و (ئیبنئەبی لەیلا)و (ئەحمەدی کوڕی حەنبەل)و (عەبدوڵلای کوڕی موبارەك).

---

[٥] لێرەدا (نابلسی) ناوی چەندین زانای تۆمارکردوە کەسوودی لێوەرگرتبوون لەراڤەکارانی خەوو لەبەر زۆرییان تۆمارم نەکردن. (وەرگێڕ)

[٦] لێرە بەدواوە باس لەکاتی لێکدانەوەی خەودەکات کەلە پێشەکی (ئیبن سیرین)دا ئاماژەی پێکراوە. (وەرگێڕ).

٥) **ڕاڤەکارانی خەو لەخواناسان (ڕەزای خوایان لێبێت)**: وەك (محمد)ی کوڕی (واسع)و (تەمیمی داری)و (شەقیقی بەلْخی)و (مالیکی کوڕی دینار)و (سلێمانی تەیمی)و (منسووری کوڕی عەمار)و (محمدی کوڕی سەمان)و (یەحیای کوڕی مەعاز)و (ئەحمەدی کوڕی حەربی).

٦) **ڕاڤەکارانی خەو لەوانەی خاوەنی کتێبو نووسینن لەوبوارەدا**: وەك (محەمەدی کوڕ سیرین) و (ئیبرتاهیمی کوڕی عەبدوڵڵای کرمانی)و (عەبدوڵڵای کوڕی موسلیمی قوتەیبی)و ...

٧) **ڕاڤەکارانی خەو لەفەیلەسوفەکان**: وەك(ئەفلاتون)و (مهرادیس)و (ئەرستاتالیس)و (بەتلیمۆس)و (یەعقوبی کوڕی ئیسحاقی کندی)و..

٨) **ڕاڤەکارانی خەو لە پیزشکان**: وەك (جالینۆس)و (بقرات)و (بەختیشوع)و (ئەهزان)و (محمدی کوڕی زەکەریای رازی).

٩) **ڕاڤەکارانی خەو لەجوولەکە**: وەك (حویەی کوڕی ئەختەب)و (کەعبی کوڕی ئەشرەف)و (موسای کوڕی یەعقوب).

١٠) **ڕاڤەکارانی خەو لەمەسیحیەکان**: وەك (حەنینی کوڕی ئیسحاقی وەرگێڕو ئەبو مەخلەدو (زەیدی تەبەری).

١١) **ڕاڤەکارانی خەو لەئاگرپەرستان**: وەك (هورمزی کوڕی ئەردشیر)و (بوزرجمهری کوری بەختکان)و (ئەنوشیروان) پادشای دادپەوەرە.

١٢) **ڕاڤەکارانی خەو لە موشریکەکانی عەرەب**: وەك (ئەبوجەهل)و (عەبدوڵڵای کوڕی ئەبی نەوفەل)و (ئەبوتالێب)و (ئەبوعاصی).

١٣) **ڕاڤەکارانی خەو لەکاهینەکان**: وەك(سەتیح)و (شەقیقی خەزرەجی)و (عەوسەجە)و قەنامی)و (ئەبوزەرارە).

١٤) **ڕاڤەکارانی جو لەجادووگەران**: وەك (عەبدوڵڵای کوڕی هیلال)و (قورتبوبی کوڕی زەیدی سەلی)و...

١٥) **ڕاڤەکارانی خەو لەفیراسەداران**: وەك (سەعیدی کوڕی سینان)و (ئیناسی کوڕی موعاویە)و (جندەلی کوڕی مەحکەم)و (موعاویەی کوڕی کەلسووم).

بەم پێیە زانستی لێکدانەوەی خەو لەق و پەلی زۆری لێبوەتەوەو لەبەشێکدا مۆڵناکرێ، ئەم پێشەکییە بەسە بۆ خاوەن ژیری و عاقڵ و خوداوەندیش پەناوپشتگیری هەمووانەو سوپاس و ستایش بۆ خوداو سڵاوبباریێ بەسەر گیانی پێغەمبەردا(ﷺ).

لەرۆژی (٥)شەممەی ساڵی ١٠٩٦کۆچی لەنووسینی ئەم کتێبە بوومەوە.

پێشەکی لێکۆڵەرو توێژەری عەرەبی

سوپاس‌وستایش بۆ خوداوەندو درودی بێپایانیش خورپڕێژێ بەسەر گیانی پاکی پێغەمبەر(ﷺ) کەوا هیچ فرستادەیەك نییە لەدوایی ئەو...

پاشان...

کاتێ لیکۆڵینەوەی کتێبی (تفسیر الاحلام)و (تعطير الانام)ی هەریەك لە (ئیبن سیرین)و (نابلسی) خرایەئەستۆم نیازی دەروونم روو بەپەروەردگار رامکردو دەستمدایە خوێندنەوەی هەردوو کتێبەکە ، کاتێکیش بابەتەکانی هەردوو کتێبەکەم تاوتوێکرد ئەوەم بۆدەرکەوت هەردوو کتێبەکە یەك دەستەواژەیان لەخۆگرتوە بەدەر لەهەندێك زیادەی (نابلسی).

هەرچەندە کتێبەکەی (ئیبن سیرین) لەسەر دەروازەو بەش ڕێکخراوە، بۆنموونە : ئەگەر بۆ ((کەڵەشێر))بگەڕێیت دەبێت لەکۆتایی کتێبەکەداو لەبەشی ئاژەڵو باڵندەدا لەسەرەتاوە هەتا کۆتایی بگەڕێیت ئەوجا خەوبینین بە((کەڵەشێر))ەوە دەبینیتەوە ...بۆیە خوێنەر ماندووشەکەت دەبێ ئەگەر رانەهاتبێت‌و ئاگاداری شێوازی ئەم کتێبە نەبێت ، بەلاّم کتێبەکەی (نابلسی)لەسەر شێوەی پیتەکانی فەرهەنگی عەرەبی رێکخراوە بۆنموونە: ئەگەر بەدووی ((کەڵەشێر ـ دیك))دا بگەڕێیت بەپێی فەرهەنگی عەرەبی لەپیتی (دال)دا دەیدۆزیتەوەو خوێنەر بەئاسانی دەگات بەوەی بەدوایدا دەگەڕێت.

پاش لێکۆڵینەوە بیرم لەوەکردەوە کتێبەکەی (ئیبن سیرین) وەك ئەوەی (نابلسی) رێکبخەم ، کاتێکیش دەستمدایە کارەکە بڕیارمدا هەردوو کتێبەکە لەیەك کتێبدا کۆبکەمەوەو ناوی بنێم((تفسير الاحلام وتعطيره ـ قديمه وحديثه))

خەونامەی دێرینو نوێو، چاكی كاركردنم لێهەڵماڵیو كارەكەم بەم شێوەیە دەستپێكرد:

١)سەرەتا بەكتێبەكەی (نابلسی)دەستمپێكردو بەچەقی بنەڕەتمدانا بۆ نموونە كاتێ (ئادەم) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ دەهێنم پاش ئەوەی لای (ئیبن سیرین) هێناومە دوا بەدوای ئەوە لای (نابلسی)دەیهێنمو ئەوەی دووبارەكان لابردوە.

٢)بابەتەكانی كتێبەكەی (دمیری) (حیاە الحیوان)م خوێندوەتەوەو ئەوەم بۆدەركەوت (نابلسی) باسیكردوە یاخود كەمێكی لای (ئیبن سیرین) هاتوە، ئەگەر زیادەیەكیش لای (دمیری) هاتبێت تۆمارمكردوە.

٣)باسوخواسە سەیرەكانم باسكردوەو لەسەری دراوم.

٤)هەندێك لەسوودوقازانجم لەم كتێبەدا باسكردوە بەتایبەت ئەوەی سەبارەت بەئاژەڵ باسكراوە.

٥)ئایەتو فەرموودەكانی هەردوو كتێبەكەم (تخریج)كردوە گەڕاندومەتەوە بۆ سەرچاوەكەی.

لەكۆتاییدا پشت بەخوای باڵادەست كتێبێكی خەونامەی گشتگیرم ئامادەكردوە هەرسێ كتێبەكەی لەخۆگرتووە: (تفسیر الاحلام ـ تعطیر الانام ـ حیاة الحیوان) بەبێ ئەوەی ناتەواویو بواردنی بنەڕەتی لەهیچكامیاندا هەبێت.

ئومێدەوارم ئەم كتێبە خوداوەند لێم قبوڵ بفەرموێ چونكە ئەو باشترین گەورەو پشتگیرو شكۆمەندە.

تێبینی:

کتێبیی (تفسیر الاحلام) دراوەتەپاڵ (ئیبن سیرین) زووربەی هی (ئەبی سەعدی ئامۆژگاریکار)و کەسانیترە، ئەوەشی لەم وتەیەروونترە ئەوەیە (نابلسی) لەکۆتایی کتێبەکەیدا باسی لەو مامۆستاو ریشسپیانەکردوە کەزانیاری لێوەرگرتتوون و (هەشت)کەسن و تێیدا باسی (ئیبن سیرین)ی نەکردوە، لەکاتێکدا ئەو دەستنووسەی (تفسیر الاحلام)ەکەی (ئیبن سیرین) لە(دە) لاپەڕە تێناپەڕێت، ئەمەش بۆ ئەمانەتپارێزی زانیاری، بۆیە دەتوانم بڵێم کتێبەکەی (ئیبن سیرین) هی خۆی نییەو کتێبەکەی (نابلسی) هی خۆیەتی و لەوسەرچاوانەوە وەریگرتوە لەکۆتایی کتێبەکەیدا ئاماژەی پێداوە، ئەم روونکردنەوەیەشم بەپێویست زانی.

ئەبو حەفص

سەید ئیبراهیم صادق عمیران

منیا ـ مانگی رەبیعول ئەوەل

ساڵی ١٤٢١ هـ

پێشەکی (ئیبن سیرین)

سوپاس و ستایش بۆ خوداوەندی جیهانیان درودی بێپایان بۆسەرگیانی پێغەمبەری گەورەمان (محمد) (ﷺ) و یارویاوەرو خانەوادەی پاك و بێگەردی...

ئەوەی لێرەدا پێوستە بزانرێت خەو بەشێوەیەکی گشتی دەکرێت بەدووبەشەوە: بەشێکی لەلایەن پەروەردگارەوەیەو بەشێکی تریشی لەلایەن شەیتانەوە بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ) کەدەفەرموێت: "خەو دووبەشە یا لەلای پەروەردگارەوەیە یاخود لەلای شەیتان"[١].

ئەو خەونەی دەدرێتەپاڵ خوداوەند راست و دروست و باشەو پێغەمبەری سەرورمان (ﷺ) بەبەشێك لەچل و شەش بەشی پێغەمبەرایەتی داناوە[٢].

زۆرجاریش بێباوەڕو خراپەکاران دەگونجێت لەمجۆرە خەونەببینن، بەلاّم ئەوەی کەدەدرێتە پاڵ شەیتان و پێغەمبەری خوا (ﷺ) فەرمانی پێکردووین نەیدرکێنین و تف بکەین بەلای چەپداو، بەڵێنیداوە بەوەی ئەم رێنومایانە جێبەجێدەکات زیانی پێنەگات[٣].

ئەو خەوەشی باش نییە دەگونجێت غەم و پەژارەبێت یان ترساندن و ببێتە مایەی فیتنەو قۆڵبڕین بەبێئەوەی ئاگاداری وەرگرتبێ لەکەوتنەنێو داوی گوناهو تاوانەوە ، بەلاّم سەرزەنشت و بێداری لەخۆدەگرێت وەلێ شەیتانی نەفرەتلێکراو شیاونییە فەرمان بەچاکەبکات یا بەندەکانی پەروەردگار بێداربکاتەوە ، چونکە پەروەردگار بەدیهێنەری سەرجەم گەردوونەو خێروشەڕ هەربەدەستی خۆیەتی ، هەروەها جیاوازی هۆکارەکان کەدەبێتە هۆی ئەنجامدانی خۆشتن دەدرێتە پاڵ شەیتان و ئەو

---

[١] (بوخاری) فەرموودەی ژمارە (٥٧٤٧)و (مسلم) لە(١٧٧١).

[٢] (بوخاری) فەرموودەی (٦٩٨٧)و(مسلم) لە(١٧٧٤٩.

[٣] (بوخاری) فەرموودەی (٥٧٤٧)و(مسلم) لە(١٧٧١/٢/٤).

ورتــە ورتو وەسوەســانەی بەدەروونــدا دێــت لەگــەڵ غــەمو پــەژارەو رووداوە بێمەبەستەکان دەگەڕێتەوە بۆ دەروونی خەوبینەر.

ئەو حاڵوبارەشی رووداکاتە نوستوویەکی گەدەپڕ لــەخواردن یــان بــەتاڵی وەك ئەو حاڵو بارەوایە کەلەکاتی بێداریدا رووی تێــدەکاتو دەگونجێــت هــیچ ســوودو قازانجێکی نەبێتو سروشتی مەردوم رۆڵی تایبەتی تێدانەگێڕیو بەهــەمان شــێوە شەیتانیش رۆڵی تێدانییەو سەرجەم باروحاڵەکان بەدەستی خوداوەندە.

سروشتی کردگاریەتی پەروەردگاریش بەچەشنێکە خەونی راست پێکــدەهێنێو فریشتەکان ئامادەی بینینی دەبنو دەدرێتەپاڵ خوداوەند، لەروویــەکی دیکەشــەوە پــەروەردگار خــەوی پــووچو بــەتاڵو تێکــەڵ دروســتدەکات لــەکاتی ئامادەکــاری شــەیتانداو دەدرێتــە پــاڵ دەروونــی ئەهریمــەنو شــەڕەنگێزی شــەیتان، ئەوەشــی درۆدەکاتو خەوبەدرۆ هەڵدەبەســتێ درۆی بــەدەمی خــوداوەکردوەو خەوبینــەریش نابێت خەونەکــەی بــۆ هــەموو کەســێك بگێڕێتــەوە مەگــەر راڤــەکارێکی زانــاو ئامۆژگاریدەرو خێرۆمەندبێت.

ئەوەی پێویستە لەکاتی بیستنی خەودا بکرێ

واپێویستدەکات راڤەکاری خــەو نهێنــیو بابەتــەکانی نێــو خــەونی باســکراو بپارێزێو بەشێوەیەکی گشتی بەخەوبینەر بڵێ: خێرە بۆ تۆو خراپە بــۆ دوژمنانــت یاخود شەڕێکە پارێزراودەبێت لێی، ئەگەر واهەســتیکرد ئــەم خەونــە وابەســتەی خەوبینەربوو...

بەڵام ئەگەر وابەســتەی جیهــانبوو دەبێــت بڵــێ: خێــرە بــۆ ئێمــەو خراپــە بــۆ دوژمنانو بەمشێوەیە.

هەروەها دەربڕینی خەون لەبەرەبەیانــدا باشــترە بۆبینــەری چــونکە بیروهۆشــی لەسەرخۆیەتیو غەموپەژارەکانی بۆساتێکیشبێت رەویوەتەوەو سەبارەت بەفەڕداری

بەیانو رۆژی نوێ پێغەمبەری ئازیزمان (ﷺ) دوعادەکاتو دەفەرموێت: "پەروەردگارا فەرپییت بخەرە بەیانو سپێدەی نەتەوەکەم"[٤]

راڤەکاری خەویش لەلای خۆیەوە نابێت بەدەستەواژەی نادیار خەونەکە دەربڕێو راوبۆچوونی ئەستێرەگەران بەهەند وەربگرێو پێغەمبەر (ﷺ) ناچێتە سەرشێوەی شەیتانو ئەوەی بەدییکات حەقو راستییە[٥].

مردووش لەلانەو مالّی حەقدایەو ئەوەی لەخەونەکەیدا دەیلێت راستەو لەفتنەو ئاشوب پارێزراو دەبێت، بەهەمان شێوە منداڵێك هەرگیز نازانێ درۆبکات لەگەڵ وتەی ئاژەڵو گیاندارانو هاتنەگۆیان حەقو راستییەو نیشانەی سەراسیمەییە.

هەموو درۆزنێکیش لەکاتی بێداریدا وەك کاهینو ئەستێرەوان وتەی درۆیەو بەلای راستدا ناچێت، کەسانی لەشگرانو مەستو بێئاگا لەلاوو هەرزەو خەڵکیتر خەونەکانیان هەندێکجار راستەو شەیتان بەسەریاندا زاڵە بەدرێژایی سەردەمو رۆژگار.

هەروەها راڤەکاری خەو پێویستی بەوە هەیە لەقورئان نموونەو پەندەکانو وەربگرێو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿واعتصموا بحبل الله جميعا﴾(ال عمران: ١٠٣)، هەروەها وتەی سەبارەت بەدووڕووەکان: ﴿كانهم خشب مسندة﴾ (المنافقون: ٤)و ئایەت: ﴿ ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها ﴾ (النمل: ٣٤) و ئایەتی: ﴿ ان تستفتحوا فقد جاءكم الفتح ﴾ (الانفال:١٩) و ئایەتی: ﴿ ايحب احدكم ان ياكل لحم اخيه ميتا ﴾ (الحجرات: ١٢).

هەروەها پێویستی بەزانینی دانایی پێغەمبەرانو وتەشیرینەکانیان دەبێتو بەهەندگرتنی هەواڵو وتەی شیرینی پێغەمبەر (ﷺ) لەگەڵ پەندەکانی وەك

---

[٤](ترمذي) (١٦٦٢)و(ئیبن ماجە) (٢٢٣٦)و (ئەحمەد) لە(مسندە)ەکەیدا : (٣/٤١٧).

[٥](ترمذي)(٢٢٧٦) لە (شمائل)دا (٢٤٢)و (اسناد)ەکەی (صحيح)ە.

فەرمایشتی: "پێنج شت خراپو بەدن"[٦] لەنێو ئەو پێنجەدا باسی قەلەڕەش‌و مشك‌و دووپشك‌و مشككگرەو سەگی وەڕیوو لورە لووركار. هەروەها وتەی سەبارەت بەژنان "ئاگاداری شووشە ئاساكان بن "[٧] ـ مەبەستی ژنانە لەناكسیدا ـ .

هەروەها ڕاڤەكاری خەو پێویستی بەپەندە گرنگ‌و بەسوودەكان دەبێت وەك:

(١)وتەی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) سەبارەت بەهاوسەرە ناسوپاسگوزارەكەی (ئیسماعیلی كوڕی) دەفەرموێت: "لاشیپانی دەرگای ماڵەكەت بگۆڕە" ـ ئاماژەیەكە بۆ جیابوونەوەی لێی ـ .

(٢)وتەی (مەسیح) (سەلامی خوای لێبێت) كاتێ دەچێتە ژوورەوە بۆ لای ژنێكی داوێنپیس‌و ئامۆژگاریدەكات: "پزیشك دەچێتەی لای نەخۆش " لێرەدا مەبەستی لەپزیشك زانایەو بەنەخۆشیش بێئاگایەكی گوناهبارە.

(٣)وتەی (لوقمان) (ڕەزای خوای لێبێت) بۆ جگەرگۆشەكەی: "جێگەكەت بگۆڕە"واتە: هاوسەرەكەت.

(٤)وتەی (ئەبوهورەیرە) (ڕەزای خوای لێبێت) كاتێ گوێی لێبوو یەكێك دەیگوت: "دەجال سەریهەڵدا "ئەویش وتی: "درۆیەكە بۆیەچییەكان" هەڵیان بەستوە.

هەروەها پێویستی بەهۆنراوەو مەبەستی شاعیران هەیەو لێكدانەوەی بەیتەشیعرەكانیش زانیاری‌و دیدی ڕاڤەكار فراوانتردەكات.

وێڕای ئەو زانیارییانە پێویستی بەزانستی زمانەوانی‌و ماناكانی هەیە بۆ نموونە:

١)"بێباوەڕی" لەزوبانی عەرەبیدا بەمانای داپۆشین یان شاردنەوە هاتوە.

٢)"لێخۆشبوون" بەمانای داپۆشین هاتوە.

---

[٦](بوخاری) (١٨٢٨) و (موسلیم) (١٢٠٠/٧٣/٤) (نووی).

[٧](بوخاری) (٩١٤٩) و (موسلیم) (٢٣٢٣/٧/٨) (نووی) وەك ئەو.

٣)"ستەمو زۆرلێكردن" بەمانای دانانی شتێك لەجێی ناشیاودا هاتوە.

٤)"خراپـە" بـەمانای دەرچـوونو دەركـەوتنهاتوەو هاوچەشـنی ئەمانـەزۆرن لەزوبانی عەرەبیدا.

هەروەها پێویستی بەباسكردنی حاڵی خۆی هەیە لە:

١ـ خواردنو خواردنەوەی حەلاڵ.

٢ـ دڵسۆزییێت لەكارەكانیداو لای خەڵكی نموونەو پێشەنگبێت.

سەرباری ئەو خالانە دەبێت ئاگاداری ئەم بنەمایانەی لایخوارەوەبێت:

یەكەم/خەوی راستو دروست دووبەشە:

١)خەوێك دیارو بەرچاوەو پێویستی بەلێكدانەوە نییە.

٢)خەوێك شاراوەو ئاڵۆزەو پێویستی بەداناییو ناوەڕۆك هەیە.

دووەم/وادەكانی خەو گرنگییەكی زۆری هەیە بۆ راڤەكارو دەبێت رەچاوی ئەم خالانە بكرێ:

١ـ ئەو خەونەی لەهاوین یان زستاندا دەبینـرێ جیـاوازە بـەپێی كـاتو وادەی خۆیو ناوەڕۆكیو بوونی پێكهاتەكانی وەك: دارو درەخت، خورمـاو دەریـاو ئـاگرو جلوبەرگو ماڵولانەو دووپشكو مار.

٢ـ لێكدانەوەی رووداوەكان لەشەوو رۆژدا تایبەتمەندییەكی خۆی هەیە لەگـەڵ پێكهاتەكانی وەك: رۆژو مـانگو هەسـارەو چـراو روونـاكیو تـاریكیو ژیـشكو كوندەپەپوو هاوچەشنی ئەمانە.

٣ـ سروشتو خووی مرۆڤ لەخەودا رۆڵێكی تایبەتی دەبینێو لەكاتێكـەوە بـۆ كاتێكیتر جیاوازی هەیەو هەركەس بەپێی حاڵی خـۆی ئـەو پێكهاتـەو رەفتارانـە لێكدەداتەوە، وەك ئەوەی فێرە لەخەودا گۆشت بخوات یان ئەگەر درهـەمو دینـاری بینی سوودو قازانجدەكات لەكاتی بێداریدا یان ئەگەر بارانی لـەكاتی خـەودابینی

لەکاتی بێداریدا دەیبینیێو سەرجەم ئەو ڕووداوانە وابەستەی خوو سروشتی خەوبینەر دەکرێتەوە.

سێیەم/هەموو خەوێك بەسەر دوو تەوەرەی سەرەکیدا دابەشدەبێت بەشێکی باش‌و بەشێکی خراپ ، بەڵام ئەگەر خەونەکەی نەکەوت بەلایەکدا پێویستی بەبەڵگەیەك دەبێت یاخود خوێندنەوەی ناخی خەوبینەرو باری دەروونی.

چوارەم/ هەندێکجار خەو لەژێرکاریگەری ڕووداوەکانی رابردوودایە کەمرۆڤ ئەنجامیدەدات لەسوپاسگوزاری‌و گوێڕایەڵی‌و سەرپێچی ، یاخود دەقاودەق داهاتووی بۆ ڕۆشندەکاتەوەو خێروشەڕی بۆدەخاتەڕو لەڕووداوەکانی ناڕەحەتی‌و شکۆمەندو نزمی باران‌و بێبارانی‌و وشکی.

پێنجەم/لەخەودا چارەنووسی مرۆڤ جیاوازە بەپێی هێڵ‌و سنوورەکانی خەو بۆ نموونە:

*دەگونجێت هەنار بۆ دەستەڵاتدار ناوچەیەکبێت دەستەڵاتداری وەربگرێو توێکڵی هەنارەکەش دیوارو سنوورەکانی بێت‌و دەنکەکانیشی دانیشتوانەکەی بێت.

بەڵام بۆ بازرگان لانەو ماڵ‌و ئوتێل‌و ئوتومبیل‌و کەشتی‌و ماڵ‌و سامان‌و دوکان‌و گیرفانی پڕ لەدرهەم‌و دیناربێت.

هەروەها بۆ زانایەکی خواناس قورئانبێت‌و توێکڵەکەی لاپەڕەکان بێت‌و دەنکەکانی نووسینەکەی بێت، بۆ کەسێکی رەبەنیش هاوسەری ماڵ‌وساماندار‌بێت، یان کیژێك بێت دوای مارەبڕینی تام‌و چێژو سوودی لێوەربگرێ.

هەر ئەو هەنارە بۆ ژنێکی دووگیان کیژێکبێت لەرەحمیدا.

دەگونجێت لەکاتی ژمێریاریی ماڵ‌و سامانبێت‌و گەنجینەی میری بێت‌و پارەی جۆراو جۆربێت بۆکارگوزارو فەرمانبەرانی میری.

شەشەم/ وردبوونەوە لەنموونەو ئەوپەندانەی بۆ خەڵکی دەهێنرێتەوە بەپێی چارەنووس‌و رەگەزجیاوازی، بۆنموونە ئەگەر دارو درەختبوو بەپێی رەگ‌و لق‌و گەڵاکانی لێکدەدرێتەوە ئەگەر لاسکێکی هەبوو وەك کولەکەو هاوچەشنەکانی یان منداڵی فرێدراو.

حەوتەم/دەگونجێت مرۆڤ رووداوێك یان شتێك ببینێ‌و لێکدانەوەکەی بگەڕێتەوە بۆ براکەی یان یەکانگیری خەوبینینی مەردوم لەگەل خەڵکیدا لەدوورەوە یەك بگرێتەوە *یەکەم/* ئەگەر لەرەچەڵەکدا چوونەوەسەریەك دایك‌و باوك‌و سەرچاوە ، *دووەم/*ئەگەر هاوپیشەو کرداریبوو.

خەونیش لەخاوەنەکەیەوە دەقاو دەق ناگوێزرێتەوە بۆ کەسێکیتر گەرماناو هێماکانی وابەستەی بەرانبەر نەکرێ، یاخود بەڵگەکان هاوتاو شایان نەبن لەگەڵی ، بۆنموونە: لەشساغ بێت‌و شەریکەکەی نەخۆشبێ ئەوکات نەخۆشی بەرانبەر نزیکترە لەمردن‌و گواستنەوەی بۆ ئەو جیهانە.

هەشتەم/راڤەکاری خەو دەبێت ژیرو شارەزابێت لەحاڵ‌وباری خەڵکی‌و شێوەی هەڵسوکەوت‌و رەوشتیان‌و ، دەبێت ئاگاداربێت لەدەستەواژەکانی زستان‌و هاوین‌و شارەزای ئەم حاڵانەبێت:

١)کات‌و وادەی بارانبارین‌و کاتێ دەبێت بەسوودو قازانج یان زیان.

٢)بوونی شارەزایی دەربارەی سەفەرکردن بەدەریادا.

٣)سروشتی وڵاتان‌و تایبەتمەندی دانیشتوانەکەی‌و ئەوەی لەسەری دەچن بەرێوە.

٤)بوونی زانیاری دەربارەی حاڵ‌وباری گونجاوو باش لەگەڵ خراپی هەریەك لە ئاسمان‌و رۆژو مانگ‌و باران‌و رەشەباو مزگەوت‌و...

نۆیەم/بەهەندگرتنی باری دەروونی خەوبینەران چونکە خەڵکی پێشین وتویانە: ئەوەی رەشبینی‌و غەم‌و پەژارە بەسەریا زاڵبوو رووداوەکان بەرەشی‌و تاڵخی

دەبینیٚ، بەپێچەوانەشەوە ، وێڕای ئەوەی خەو بەشێوەیەکی گشتی دەکرێ بەسێ بەشەوە هەروەك لەفەرموودەیەکدا هاتوە: "خەو سێ بەشە: یا مژدەیە لەلایەن خوداوەندەوە، یاخود خەوێکە لەلایەن شەیتانەوە یان قسەو وتەی بێدارییەو بۆ مرۆڤ دەبێت بەخەو"[٨].

هەروەها پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "وادەی پێغەمبەرایەتی بەسەرچوو بەتەنیا مژدەی خۆش ماوە"[٩].

هەندێکیش لەراڤەکارانی قورئان سەبارەت بەئایەتی : ﴿لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾(یونس:٦٤) وتویانە : کاتێ بەندە لەکڕنووشدا نووست خوداوەند دەفەرموێ: تەماشای بەندەکەم بکەن روحی لای منەو لەشولاریشی لەبەندایەتیدایە.

هەروەها لە(ئەبی دەردا)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: "کاتێ بەندە چاولێکدەنێ‌و لەخەودا رۆدەچێ روحەکەی بەرەو ئاسمان بەرزدەکرێتەوە ئەگەر پاك‌و بێگەردبوو رێگەی دەدەن کڕنووش ببات ، ئەگەر وانەبوو رێگەی پێنادەن".

خەڵکیش سەبارەت بە(دەروون‌و روح)جیاوازن هەندێکدەڵێن یەك پێکهاتەن وەك نەفس‌و دەروون هەردووکیان لەنێو خوێندان‌و بەڵگەش لەسەری ئەوەیە کاتێ مەردومێك دەمرێ خوێنی دەوەستێ[١٠].

(ئیبن قوتەیبە)دەڵێت: مادام خەو بەپێی زانیاری‌و بنەماو شێوەکانی بەبوونی بەڵگەو نەبوونی جیاوازی هەیە تێیدا لەگەڵ بەهەندگرتنی سەردەم‌و رۆژگارو

---

[٨](بوخاری) (٤٢٢/١٢)و(موسلیم) (١٧٧٣/٦/٤).

[٩](ئیبن ماجە) (٣٨٩٦)و (دارمی) (٢١٣٨)و (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا (٣٧٦).

[١٠]لێرەدا(ئیبن سیرین) روو بەباسێکی بەدەر لەخەو دەچێت‌و بەباشمزانی بازبدەم بەسەریا. (وەرگێڕ).

کەش‌و باری خەوبینین‌و هێنانەوەی بەڵگەی قورئانی‌و فەرمودەو پەندو چیرۆك بۆیە پێم باشە چەند تیشکێ بخەمەسەر ئەو زانیارییەو روونی بکەمەوە...

لێکدانەوەی فەرمووده لەسۆنگەی واتای ناوەکانەوە رووکەشی دەستەواژەکە هەڵیدەگرێ‌و وەك ئەوەی پیاوێك ناوی (چاکەیە) لەخەودا بەخێروچاکە لێکدەدرێتەوە، یاخود پیاوێك ناوی (رێنما)یەو لەخەودا بەرێنومایی راڤەدەکرێت، یان ژنێك ناوی (ئاشتی)یەو بەپارێزراویی‌و سەلامەتی لێکدەدرێتەوەو چەندین نموونەی تریش.

هەروەها لەپێغەمبەری خواوە(ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "لەخەودا بینیم لەماڵی (عوقبە)ی کوڕی (رافع) بووین‌و خورمای تەڕی باشیان بۆ هێناین[11] بەوە لێکمدایەوە کەوا بەرزی‌و بڵندی‌و شکۆ لەدنیاو قیامەتدا بۆ ئێمەدەبێ‌و ئاینەکەشمان باش‌و شیرینەدەبێ".

لە(شریك)ی کوڕی (ئەبی شمر)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: "لەخەودا بینیم ددانەکانم کەوتن، سەبارەت بەوە پرسیارم لە(سەعید)ی کوڕی (مسیب)کردو وتی: ئایا زەرەری پێگەیاندی؟! ئەگەر خەونەکەت بەوشێوەیەبێت‌و هەموودانەکانت کەوتبن خزم‌و خانەوادەکەت لەمردنیاندا پێش تۆدەکەون‌و کەسیان نامێنێ.

لێرەدا (سەعید) خەوەکەی بەپێی دەستەواژە لێکدایەوە چونکە (ددان) لەخەودا پەیوەندی خزمایەتییە.

هەروەها لە(بشر)ی کوڕی (ئەبی عالیە)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: لە(محەمەد)م پرسی دەربارەی پیاوێك لەخەودا ببینێ هەموو ددانی کەوتبێت، ئەویش لەوەڵامدا وتی: ئەو پیاوە پەیوەندی خزمایەتی بچڕاندوە، لێرەدا خەونەکە بەپێی بناغەی خۆی لێکدەدرێتەوە نەك بەپێی دەستەواژە.

---

[11] (موسلیم)(٤/١٨/١٧٧٩)و (ئەبوداود)(٥٠٢٥)و (ئەحمەد) (٣/٢١٣).

لە (ئەسمەعی)ەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: پیاوێك زەوییەکی کڕیو بینی برازاکەی بەنێویدا دەڕوات بەڵام هیچ هەنگاوێك هەڵناگرێت مەگەر بەسەری مارێکدا نەبێت ، ئەویش وتی: ئەگەر خەوەکەت بەو چەشنەبێت لەو زەوییەدا هەرشتێك بڕوێنرێ بەباشی نەشو نمادەکات.

هەروەها دەڵێت: ئەگەر ناوێك لەچەند پیتێکی زیادە پێکهاتبوو لەخەودا بەرەچەڵەکناس یان دەروونناس دادەنرێ وەك (بەهێ) ئەگەر بینیو لەخەونەکەیدا نیشانەیەکی تێدانەبوو بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی بەسەفەر لێکدەدرێتەوە، هەروەها (گوڵەشلێر) بەرووکەش وەردەگیرێو بەخراپ راڤەدەکرێ بەشێکی هی ناوەکەیەتی چونکە (سوسن) لەعەرەبیدا بەخراپ لێکدەدرێتەوە.

لێکدانەوەش بەمانا بەزۆری بەکارهاتوە وەك (لالەنگی) ئەگەر ماڵو سامانو منداڵنەبوو بەدوورویی لێکدەدرێتەوە بەهۆی جیاوازی دەروناواخنی.

راڤەکردنیش بەپەندو ئەو دەستەواژانەی لەسەر زوبانن رێبازێکی دیکەیە راڤەکارانی خەو پیادەی دەکەن وەك ئەوەی بەزەرەنگەر دەڵێن: پیاوێکی درۆزن بەهۆی وتەی سەرزاری خەڵکی سەبارەت بەوشەی (صوغ)ەوە کەبەهەڵبەستنی وتەوقسە هاتوە. هەروەها وتەیان دەربارەی یەکیك ببینیێ دەستی درێژبوە بەچاکەکار راڤەیانکردوە ئەمەش لەپەندێکەوە هاتوە کاتێ دەوترێ: "فلان دەستڕۆیشتوترە لەتۆ...".

پێغەمبەری خوا(ﷺ)بەهاوسەرانی دەفەرموێت: "خێردارترینتان کەزوو دەگاتە لام دەستدرێژترینتانە"[١٢].

خاتوو (زەینەب)ی کچی (جەحش) لەپێش هەموویانەوە مردو ئەم خاتوونە دەستگیرۆیی هەژارانیدەکردو تێکۆشەرانی ئامادەدەکردو مەبەستەکەی پێغەمبەریش(ﷺ) خێرومەندیبوو لەدەستدرێژترینیان، هەروەها راڤەکردن

---

(١٢) (موسلیم) (٨/١٠١/٢٤٥٢)(نووی).

نەخۆشی بەدووڕوویی چونکە لەلای خەڵکی کەسی بێ وادەیان بەنەخۆش لێکداوەتەوە ، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضاً وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾ (البقرة:١٠)

ئەم نەخۆشییە مەبەست پێی نەخۆشی دووڕوویییە.

هەروەها لێکدانەوەیان بۆ چڵم بەکورپیانداناوە چونکە دەربارەی ئەو منداڵەی لەباوکی دەچێت وتویانە: "وەك چڵمی باوکی وایە".

هەروەها وتەیان سەبارەت بەوەی ڕمو تیرو بەرد دەگرێتە خەڵکی یان بەوەلێکیانداوەتەوە غەیبەتە باسیاندەکاتو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ﴾(النور: ٤)و ئایەتی ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ﴾(النور:٦).

هەروەها لێکدانەوەیان سەبارەت بەیەکێك ئەندامێکی ببڕێت: سەفەر دەکات لەهۆزو خانەوادەو ماڵو منداڵو وڵاتی دووردەکەوێتەوە کەئەمەشیان لەبڕینی ماوەی وڵاتەوە هێناوە وەك پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ﴾(سبأ: ١٩)و ئایەتی ﴿وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَماً مِنْهُمْ﴾(الأعراف :١٦٨).

هەروەها لێکدانەوەیان دەربارەی کوللە: لەهەندێك بارودۆخدا "قاوقیژکارە"...وتەیان دەربارەی ئەوەی دەستی دەشوات بەقەوزەو نائومێدییەتی لەوەی داواخوازیەتی بەهۆی وتەی خەڵکیەوە کاتێ نائومێد دەبن لەکەسێك دەڵێن: دەستمان لێشتوە ...

هەروەها وتەیان سەبارەت بەبەران: پیاوێکی بەڕێزی پارێزراوە ، هەروەها وتەیان دەربارەی هەڵۆو باز : پیاوێکی ئازاو بەزەبرە.

سەبارەت بەلێکدانەوەش بەپێچەوانەو واژوەوە وەك:

١ـ گریان شادیو خۆشییە.

٢ـ پێکەنین غەمو پەژارەیە.

٣ـ دووپیاوی ناکۆك یاخود رۆژو مانگ بەربەرەکانی بکەن سەرکەوتن بۆ دۆڕاوەو زۆرانبازیش شکست بەدەستدەهێنێ.

٤ـ کەڵەشاخگرتن چەكو مەرج دانانە.

٥ـ چەکنووسیش کەڵەشاخ گرتنە.

٦ـ تاعون جەنگەو بەپێچەوانەوە.

٧ـ لێشاوو لافاو دوژمنەو بەپێچەوانەشەوە.

٨ـ خواردنی هەنجیر پەشیمانییەو بەپێچەوانەشەوە.

٩ـ ئەوەی دەمرێ بەلاّم رێورەسمەکانی مردووی بۆ پیادەناکرێ لەشتنو کفنو ئەسپەردەکردن یاخود گریانو شیوەن ئەوکەسە بەشێکی لانەو ماڵەکەی دەڕووخێ.

١٠ـ کوللەیان بەسەرباز داناوەو بەپێچەوانەشەوە.

هەروەها هەندێکجار راڤەی خەویان بەکەمو زیاد کردوە وەك:

١ـ گریانو شیوەنیان لەخەودا بەخۆشیو شادی لێکداوەتەوە بەلاّم ئەگەر دەنگو ئاوازی لەگەڵدابوو بەلاّو نەهامەتییە، پێکەنینیشیان بەغەمو پەژارە لێکداوەتەوە بەلاّم ئەگە بزەو خەندەی لەگەڵبوو باشە.

٢ـ لێکدانەوەیان بۆ گوێرەکە ماڵێکی پارێزراوی شاراوەیە ئەگەر تەقەتەقی لەگەڵبوو دەنگەدەنگو بەربەرەکانییە.

٣ـ لێکدانەوەیان بۆ رۆن ئەگەر بەئەندازەیەك لێی بڕا جوانیو رازاوەییە، ئەگەر لەدەموچاوو رووخساری چۆڕا غەمو پەژارەیە، ئەگەر بەسەرەوە زۆربوو رووپامایی سەرۆكو بەرپرسە بالاّکانە.

٤ـ لێکدانەوەیان سەبارەت بە(زافەران) گوایە پیاهەڵدانی باشە بەلاّم ئەگەر چوو لەجلوبەرگو لاشەوە دەبێت بەغەمو پەژارە.

٥ـ (لێدان)یان بەپۆشاكو داپۆشین لێکداوەتەوە، بەلاّم ئەگەر کاتێ لێیدراو دەمو چاوی بەسترابوو پیاهەڵدانو ستایشی باشەو ناتوانێ لەخۆی دووریبخاتەوە.

٦ـ ئەگەر خەوبینەرێك بینی پەڕی هەیە خێرو باشەیە بۆیو ئەگەر بەباڵەکانی فڕی بەئەندازەی بەرزبوونەوەی لەزەوی دووردەکەوێتەوە.

٧ـ ئەگەر بینی دەستی بڕاوەو بەخۆیەتی بڕاو کوڕێکی باشیدەبێت ، بەلاّم ئەگەر دەستەکەی لێی جیابوەوە کەوت بەلاّو نەهامەتی روودەکاتە براو کوڕەکەی.

٨ـ ئەگەر نەخۆشێك بینی لەشساغەو لەماڵەکەی دەچێتەدەرەوەو هیچ گوتارێك لەزاری نایەتە دەرەوە دەمرێ بەلاّم ئەگەر دواو قسەیکرد چاکدەبێتەوە.

٩ـ مشکیان بەژنان لێکداوەتەوە بەمەرجێك رەنگی جیاواز نەبێت ، ئەگەر سپیو رەشبوو شەوورۆژە.

١٠ـ سەبارەت بە(ماسی) ئەگەر ژمارەکەی دیاریکراوبوو بەژن لێکیانداوەتەوە ، ئەگەر زۆربوو ماڵو سامانو دەستکەوتە.

هەروەها (کات)بەهەندگیاوە لەلێکدانەوەی خەودا ، بۆنموونە:

(١)لێکدراوەتەوە بۆ یەکێك کەسواری (فیل) دەبێت بەکارێکی مەزنو کاریگەر بەلاّم سوودو قازانجی کەمە، ئەگەر لەرۆژدا ئەوەی بینی ژنەکەی تەلاّقدەدات یاخود بەهۆی هاوسەرەکەیەوە زیانی پێدەگات ، هەروەها مریشکی کڕکەوتوویان بەمرۆڤێکی کەودەتی پیسورگەندەڵ لێکداوەتەوە.

(٢)راسترین خەو خەوی بەرەبەیان، چێشتەنگاوو باشترین کاتیش بۆ خەو کاتی پێگەیشتنی بەروبوومەو لاوازترین کاتیش زستانە.

(٣)خەوی رۆژ بەهێزترە لەهی شەو.

(٤)خەو بۆ خەڵکی چوونیەك نییەو جیاوازی هەیە بۆ هەندێك باشەو بۆ هەندێکیر خراپو ناقۆلایە.

لەرووداوە سەیرەکانی نێو خەو:

بەلاّو نەهامەتی یان خێرێك رووەدەکاتە مرۆڤێك لەخەوەکەیداو لەکاتی بێداریدا وەك خۆی رووداوەکە دێتە دی.

دەگێڕنەوە (عومەر)ی كوڕی (خەتتاب) (ﷺ)دادوەرێك دەنێرێت بۆ (شام)و پاش چەند رۆژێك بەڕێوەبوون دەگەڕێتەوەو (عومەر) سەبارەت بەهۆی گەڕانەوەی دەپرسێت ، ئەویش دەڵێت: لەخەودا بینیم رۆژو مانگ دەجەنگن لەگەڵ یەكو ئەستێرەكانیش دابەشبوون بەسەر رۆژومانگدا، (عومەر) لێی پرسی: تۆ لەگەڵ كامیان بووی؟ وتی : لەگەڵ مانگ. ئنجا پێی وت: ئازادبەو چیتر كارم بۆ ئەنجام مەدە ، پاشان ئایەتی: ﴿فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً﴾(الاسراء: ١٢)خوێندەوە ، پاشان دوای سەردەمی (عومەر)و (عوسمان) رووداوی (صفين) روویداو ئەوپیاوە كە(جابر)ی كوڕی (سەعید)ی (طائي)بوو لەگەڵ گروهی شامدا كوژرا.

(ئیسحاق)ی كوڕی (ئیبراهیم)ی موسڵی دەڵێت: لەلای (یەزید) ی كوڕی (مزید)بووم وتی: خەوێكی سەرسوڕهێنەرم بینی ، پاشان داوایكرد راڤەكارێكی خەوی بۆ بهێنن ، ئنجا خەوەكەی گێڕایەوەو وتی: باڵندەیەكم گرتو ویستم سەریببڕمو چەقۆكەم سێجار لەگەردنی توندكرد هەڵدەگەڕایەوە تاجاری چوارەم سەرمبڕی، پێیان وت: خەوێكی باشت دیوە ، كچێك دەهێنیتو لەجاری چوارەمدا لەگەڵیدا جووتدەبی...

(ئیبن قوتەیبە) دەڵێت: دەبێت راڤەكاری خەو رابوەستێ لەسەرئەوەی كەدێتە لایو دەستبەرداری زۆر لەخۆكردن ببێتو با ئەوەی لێی تێكەڵو ئاڵۆزدەبێت خێرا بەرپەرچی نەداتەوە.

(ئەسمەعی) لە(ئەبی میقدام(یان (قورە)ی كوڕی (خالید)ەوە دەگێڕێتەوە دەڵێت: زۆرجار ئامادەی كۆڕو دانیشتنی (ئیبن سیرین) دەبوومو لە(چل) خەو یەكێكی لێكدەدایەوە.

(ئیبن قوتەیبە) دەڵێت: لەوتەوقسەكانی خەوبینەر حاڵیببە پاشان بەپێی بنەماكانی خەو راڤەی بكە، ئەگەر قسەكانی راستو دروستبوو هاومانای هەبوو

داوابکە خوداوەند ڕێنمونیت بکات بۆ لێکدانەوەو ڕاڤەکردنی، ئەگەر خەونەکە دوومانای واژووی یەکدی هەڵگرتبوو نزیکەکەیان لەبنەماکانەوە بگرەبەر ، بەلاّم لەکاتی نەگونجانیدا لەگەڵ بنەماکانیدا دەستبەرداری زیادەو تێکەڵو پێکەڵی ببەو ئەوەی لەگەڵ بنەمادا دەگونجێت وەریبگرە.

ئەگەر سەراپای خەونەکەش تێکەڵو ئاڵۆزبوو لەهیچ ڕوویەکەوە نەدەگونجا لەگەڵ بنەماکان بێدەنگبەو لێکی مەدەرەوە.

ئەگەر خەونەکە بەڵگەبوو لەسەر خراپەو کاری ناڕەوا دەبێت باسینەکەیتو دەستەواژەکانی لێکنەدەیتەوە.

هەروەها دەبێت لەخەودا سێ حاڵ بەهەند بیگریّ:

یەکەم/ڕەگەز: وەك دارو درەختو ئاژەڵو دڕندەو باڵندە.

دووەم/ پۆل(جۆر): جۆری دارو درەختێك لەیەکێکیتر جیابکاتەوە یان دڕندەیەك لەیەکێکیتر ، یاخود باڵندەکان پۆلێن بکات، بۆنموونە: ئەگەر دارخورمابوو بەلگەیە لەسەر پیاوێکی عەرەب، ئەگەر باڵندەکەش (تاوس) بوو بەڵگەیە لەسەر عەجەمییەك.

سێیەم/سروشت: دەبێت لەسروشتی ئەودارو باڵندەیە بکۆڵرێتەوە ئەوجا بەراوردبکریّ لەگەڵ خەوبینەردا، ئەگەر (دارخورما)بوو ئەو پیاوە بەکەسێکی سوودمەند لێکدەدرێتەوەو لەوبارەیەشەوە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴾(ابراهيم:٢٤) مەبەستی دارخورمایە.

ئەگەر باڵندەبوو دەبێت بزانێت خەوبینەر خولیای سەفەروگەڕانە، ئەگەر قەلەڕەشبوو دەستەلاّتدارێکی ستەمکاری یاخییە.

هەروەها دەبێت خەوبینەر بەدووی ڕاستگۆیدا بگەڕیّو ڕووداوو کارەساتێك تێکەڵنەکات بەسەر یەکداو لەلای پەروەردگاریش بەتاوانبار بناسرێت.

لە(عەلی) کوڕی (ئەبی تالیب)ەوە (ﷺ) دەگێڕنەوەوتویەتی: "کەسی ترساو خەونی نییە مەگەر ئەوەی خۆی پێی خۆشبێت" لێرەدا دەروو لەخەوبینەر دەکرێتەوەو ترس‌و بیمەکەی دەڕەوێتەوە.

مەردومی وا هەیە (زەمیلە)خورما بەدەستدەهێنیۆ سەد درهەمی دەستدەکەوێ مەردومی دیکەش هەیە زەمیلە هەڵدەگریۆ پتر خێردەکات لەوبڕە یاخود تام‌و چێژ لەئاینەکەی دەبینیۆ.

راسترین خەو خەوی دەستەلاتدارە یاخود کەسێکی زەبوون‌و چەوساوە، دەگونجێت شوێن‌و جێگەیەك لەگەڵ سروشتی مرۆڤێکدا نەگونجیۆ یاخود ماڵۆ لانەو جێگەو پیاوو ژن‌و باڵندەو زیندەوەرێك کەوا تاقیکرابێتەوەو یان ئالوودەی بێت‌و بەبینینی غەم‌و پەژارە رووی تێبکات یاخود بەلاو نەهامەتی‌و چەرمەسەری، دەگونجێت ئەوەی لێی دواین هەماهەنگ بێت لەگەڵ سروشتی مرۆڤداو بەخێر بگەڕێتەوە بۆی.

لەسۆنگەیەکی دییەوە دەگونجێت مرۆڤ راستگۆبێت لەگوفتارداو خەونەکەی راستبێت‌و بەپێچەوانەشەوە ، خەوی ئەویش بەهێزترە لەخەوی رۆژو راسترین کاتیش بەرلەنوێژی بەیانییە.

دەبێت راڤەکاری خەو ئێجگار وریابێت ، نابێت خەو لەبنەماو رێساکانی لابدات‌و بەدرۆو ئارەزووی خۆی لێکی بداتەوەو لەکاتێکدا نەیزانی بێدەنگی باشترین هەڵوێستە بۆی.

ئەگەر رووداوێکی ناخۆی بینی لەخەودا کاتێ بەئاگاهات (ئایەتولکورسی) بخوێنیۆ ، پاشان تفێك بکات بەلای چەپداو بڵێ: "پەنادەگرم بەپەروەردگاری (موسا)و (عیسا)و ئیبراهیم)ی بەئەمەك‌و (محەمەد مستەفا) لەشەڕو خراپەی ئەو خەوە کەوا شەڕو خراپەم لەئاین‌و دنیاو بژێویدا پێبگەیەنێ بلندبێ ستایشی ئەو پەروەردگارە".

ئەگەر خەو لەکاتی بەرگرتنی داروردەختدابوو باشەو لەکاتی پێگەیشتنی بەروبوومداباشترەو راستو دروستی لەبارو شایانترە، بەڵام ئەگەر گەڵای دارەکان کەوتبوون خەونەکە لاوازو تێکەڵو ئاڵۆزە.

ئەو نهێنیو کەموکوڕیانەشی مەردوم دەربارەی موسوڵمانان دەیبینێ دەبێت بیشارێتەوەو باسینەکاتو لای نزیکترین کەسیش نەدرکێنێو، نابێت راوبۆچوونی خۆی لەسۆنگەی ئەو خەونەوە دەربارەی ئەوکەسە دەربڕێ چونکە لەوبارەدا روو بەوەڵامدانەوەی وەسوەسەکانی شەیتان دەچێت.

هەروەها لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە ئەگەر خەوێکیان بۆ گێڕابێتەوە بەدرێژایی رۆژ پرسیاریکردوە لەخەوبینەر دەربارەی حاڵو باریو بژێویو بینینیو هیچ کەلێنو بوارێکی فەرامۆش نەکردوە بەڵگەو نیشانەی تێدابووبێت پرسیار لەخەوبینەر نەکات.

هەروەها پێویستە راڤەکاری خەو سێجۆر زانیاری بزانێت:

١) لەبەرکردنو شارەزابوون لەبنەماکانداو جیاوازیو هێزو لاوازی لەخێروشەڕدا، هەتا کێشی لێکدانەوە بزانێت ، ئەمەش لەبڕیاردانو هەڵبژاردندا لەگەڵ بەهێزکردنی راکانی بەنیشانەو بەڵگە، پاش بەراوردکردنی لەدەرووندا ئەوجا دەدوێت سەبارەت بەخەونی باسکراو.

٢) گونجاندنی بنەماکانی خەو لێکدانەوە لەگەڵ یەکدا هەتا وتەیەکی دروستو راست لەمیانەی ئەو بنەمایانەوە دەربهێنێو خەوی تێکەڵو ئاڵۆزو شەیتانای جیابکاتەوە نەدوێت لەسەری.

٣) پێداگرتن لەسەر باسو خواسەکانی خەوو دروستیو راستی مەسەلەکانو ئەو خەوەی بۆیدەگێڕنەوە بۆئەوەی بتوانێت بگات بەلێکدانەوەی دروست.

ئەگەر ویستت خەوێکت بۆ روون ببێتەوە باسو خواسەکانی (ئیبن سیرین)و راڤەکارانی خەوبهێنەو راستەوخۆ هەرگیز لێکینەدەیتەوە، بۆنموونە: لە(ئیبن

سیرین)ەوە دەگێڕنەوە ژنێك دێتە لای و دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی کۆت و بەندکراوم بینی ، (ئیبن سیرین)یش دەڵێت : شتی وا نابێت چونکە بەندگیر باوەڕو ئاینەو کۆتیش بێباوەڕوی ناپاکییە ئیدی چۆن باوەڕو ناپاکی بەیەکەوە یەکانگیردەبن؟! ژنەکەش سوێندی بۆ دەخوات کەئەو خەوەی لەحاڵێکی باشدا بینوەو کاتێ تەماشای پێوەندەکەی گەردنی کردوە کەلە گەردنیدابوە لێرە ژنەکە باسی پێوەند دەکات و (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئێستا زانیم پێوەندەکە لە تەختەبوەو تەختەش دووڕوویییە لەئایندا هەروەك پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ﴾(المنافقون: ٤)

بەم پێودانگە هەموو باس و خواسێکی نێو خەو ئەگەر نیشانەو هێمایەك یاخود زیاتری تێدابوو بەهێزترە لەلێکدانەوەی خەودا هەروەك چۆن پەروەردگار باس لەخەونی شای (میسر) دەکات و دەفەرموێت: ﴿وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ﴾(یوسف: ٤٣) مانگای قەڵەو ساڵی پڕو فەڕپیتەو لاوازیش ساڵی قات و قڕییە.

هەروەها دەفەرموێت: ﴿وَسَبْعَ سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ﴾(یوسف:٤٣) ئەمەش ساڵانی ناوزەدکراوە لەمانگاکاندا بەڵام بوون بەدوو بەڵگە بۆ چەسپاندنی ساڵان لەمانگاکاندا.

هەموو زانیارییەکی دانایی و هاوچەشنەکانی لەبیرکاری و عەرەبی و فەلسەفەو فەرزو.سوودی لێوەردەگیرێ لەلێکدانەوەی خەودا.

سەرباری ئەوە دەبێت بزانرێت بنەماکانی خەو هیچ گۆڕانکارییەکیان بەسەردا نەهاتوە بەڵام ئەوەی گۆڕانکاری بەسەرداهاتوە حاڵ و باری خەڵکی و ڕەوشت و پەروەردەو شێوازی ژیانیانە، چونکە خەڵکی لەم ڕۆژگارەدا سەرجەم هەوڵ و تێکۆشانیان لەپێناوی تێکردنی حەزو ئارەزووەکانیاندایە بەدەر لەدنیانەویستی و ویست و خوازە باڵاکان.

یارانی پێغەمبەر (ﷺ) کاتێ خورمایان دەبینی بەتامو چێژی ئاینەکەیان لێکدەدایەوەو هەنگوینیان بە خوێندنەوەی قورئانو بەدەستهێنانی زانیاری ، ئەو تامو چێژەبوو بەخولیای ڕۆژانەیانو لەنێو سەرجەم خەڵکیدا بڵاوبوەوە، زۆرجاریش بێباوەڕو یاخیبوان خەونی راست دەبینن و بەچەسپاندنی بەڵگەی خوایی بەسەریاندا کۆتایی دێت وەك چۆن پادشای(میسر) خەوێکی بینیو هاتەدیو، بە(بختنصر)یش خەوێکی بینیو موڵكو دەستەڵاتی تیاچوو کاتێ (دانیال)ی دانا بۆی لێکدایەوەو، (کیسرا)ش تیاچوونی موڵكو دەستەڵاتی بەخەوبینی، بۆیە دەبێت بزانرێ ئەمە هێڵێکی گشتییە بۆ ئەو زانیارییەو چۆنییەتی ڕێنومایيو فێربوونی.

بەناوی پەروەردگاری مەزنو بێپایان*

سوپاسو ستایش بۆ خوداوەندو مەزنی جیهانیان

پاشان..

(ئەبوسەعیدی واعیز) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: مادام خەوی راستو دروست لەراستی کردارەکانەوە سەریگرتوەو ورياکەرەوەيە بۆ کردارەکانو مژدەو ئاگاداری هەڵگرتوەو پاشماوەی پێغەمبەرانەو یەکێکە لەو دووبەشەی پێغەمبەرایەتيو هەندێك لەپێغەمبەران نیگایان بەشێوەی خەوبوەو هەندێکیش بەشێوەی ناردنی فریشتەی پەیامبەر بۆیە واپێویستدەکات گرنگی پێبدرێت.

(محەمەدی کوڕی سیرین) لە(ئەبی هورەیرە)ەوە دەگێڕێتەوە دەفەرموێت: "کاتێ دنیا نزیك بەدوایهاتنی بوەوە خەوی موسوڵمان تێکەڵدەبێتو راسترینیان لەخەودا ئەوەیە راستگۆیە لەوتەدا، خەوی باوەڕداریش بەشێکە لەچل بەشی پێغەمبەرایەتی، خەویش سێ بەشە:

* ئەم پێشەکییەش خستویانەتە پاڵ (ئیبن سیرین)و وەك خۆی وەرمگێڕا لەگەڵ هەندێك دەستکاریدا لەهەندێك شوێنو جێگەدا. (وەرگێڕ)

١/خەوێك کەمژدەی هەڵگرتوەو لەلایەن خوداوەندەوە.

٢/خەوێك کەموسوڵمان دەیخاتە دڵ و دەروونی.

٣/خەوێکی غەم و پەژارەدار شەیتان بۆ مرۆڤی دروستدەکات.

ئەگەر خەوێکتان بینی خەشم و قینتان پێی هەڵدەستا باسی مەکەن و کاتێ هەستان نوێژ بکەن"[1].

هەروەها فەرموویەتی: "بەندیم پێخۆشەو خەشم لەکۆتە"[2].

هەروەها خاتوو(عائشە)(ڕەزای خوای لێبێت) لەپێغەمبەرەوە(ﷺ) دەگێڕێتەوە دەفەرموێت: "لەدوای من پێغەمبەرایەتی نامێنێت جگە لەمژدەنەبێت ، یارانیش پرسیان مژدەچییە؟ فەرمووی: خەوی خۆش دەیبینێ یاخودنیشانی دەدەن"[3].

هەروەها (عبادە)ی کوڕی (صامت)دەفەرموێت: پرسیارم لەپێغەمبەری خواکرد سەبارەت بەم ئایەتە: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ، لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾(یونس: ٦٣ـ ٦٤).

پێغەمبەری خواش(ﷺ) فەرمووی: "پرسیارت لێکردم دەربارەی باسێك هیچکەس بەدەر لەتۆ پرسیاری نەکردوە ئەوە خەوی باشە مرۆڤ دەیبینێ یاخود نیشانیدەدەن"[4].

کوڕەکەی (ثابت)ی کوڕی (قەیس) (ڕەزای خوای لێبێت) دەفەرموێت: کاتێ ئایەتی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ﴾(الحجرات: ٢)دابەزی (ثابت)ی باوکم چوە نێو ماڵی خۆیو دەرگای داخست و بەتوندی دەستیکرد بەگریان ، پێغەمبەر (ﷺ) هەواڵی پرسیو پاشان ناردی بەدوایداو لێی

---

[1] (بوخاری) ژمارەی فەرموودە: (٧٠١٧) ، و(مسلم) (١٧٧٣/٦/٤).

[2] (بوخاری) (٧٠١٧)، (مسلم) (١٧٧٣/٦/٤).

[3] (مسلم)(٤٣٤/٢٠٧/٢نووی) ، (ئەبوداود) (٨٧٦) و(ئیبن ماجە) (٣٨٩٩) و(اسناد)ەکەی (صحیح)ە.

[4] (ترمذی)(٢٢٧٥)و (ئین ماجە) (٣٨٩٨) و(ئەحمەد) (٢٢١٧٩) (دارمی) (٣١٣٦).

پرسی سەبارەت بەو حاڵەی تێیکەوتوە، ئەویش وتی: من پیاوێکی دەنگبەرزم دەترسم کردارەکانم پووچ و بەتاڵبوبنەوە، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: "تۆلەوان نییت بەباشی دەژیت و بەباشیش دەمریت"[٥].

پاشان ئایەتی: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾(لقمان: ١٨)دابەزیو دیسان (ثابت) دەرگای لەسەر خۆی توندکردو دەستیکردەوە بەگریان و کاتێ پێغەمبەر (ﷺ) هەواڵی پرسی و بانگیکردو وتی: من پیاوێکم حەزم لەجوانییەو ئارەزووی سەرۆکایەتی خزم و کەسەکانمدەکەم، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: تۆ لەوانە نیت و بەباشی دەژیت و بەشەهیدی دەمریت و خوداوەندیش دەتخاتە بەهەشتەوە"[٦].

دوای تێپەڕوونی ئەو رۆژگارە رووداوی (یەمامە)هاتەپێش و (ثابت)لەگەڵ (خالید)ی کوڕی (وەلید)چوو بۆ روو بەڕووبوونەوەی (موسەیلەمە)ی درۆزن و کاتێ بەیەك گەیشتن لەیەکتر ئاشکرابوون (ثابت)و (سالم)ی خزمەتکاری(ئەبو حوزەیفە) وتیان: ئێمە لەسەردەمی پێغەمبەردا(ﷺ) بەو چەشنە نەدەجەنگاین، ئنجا هەریەکێکیان چاڵێکی هەڵکەندو خۆیان تێهاویشت و بەجێگری مانەوە هەتا کوژران لەو رۆژەشدا (ثابت)قەڵغانێکی گرانبەهای پێوەبوو، موسوڵمانێك بەلایدا تێپەڕی و قەڵغانەکەی برد، لەوکاتەدا پیاوێك لەموسوڵمانان نوستبوو (قەیس)ی کوڕی (ثابت) هاتە خەوی و وتی: ئامۆژگارتدەکەم نەڵێیت ئەمە خەوەو لەبیری بکەی، دوێنێ کەکوژرام یەکێك لەموسوڵمانەکان قەڵغانەکەی بردم ماڵەکەی لەهەرە سەرووی ماڵی خەڵکیەوەیەو خاوەن ئەسپێکی ئێجگار درێژەو قەڵغانەکەشی لەژێر بەرمیلێك داناوە پیاوێك لەسەری دانیشتوە، بە(خالد) بڵێ و قەڵغانەکەی لێوەربگرنەوەو، کاتێ گەڕانەوە بۆ (مەدینە) بەخەلیفەی پێغەمبەر

---

[٥] (قورتوبی) لە(تەفسیر)ەکەیدا هێناویەتی (٢٩١/١٦).

[٦] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

(ﷺ) رابگەیەنن ئەوەندە قەرزارم هی فلان‌و فلانە، ئنجا پیاوەکە بەئاگاهات‌و خەوەکەی بۆ (خالید) گێڕایەوەو ئەویش قەڵغانەکەی هێناو بە(ئەبوبەکر)ی راگەیاندو وەسیەتەکەی جێبەجێکراو هیچ کەسیشمان نەدەناسی وەسیەتی جێبەجێکرابێ دوای مردنی لە(ثابت)ی کوڕی (قەیس) زیاتر.

(ئەبوسەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەو هەواڵ‌و باسانەی گێڕاومانەتەوەو لەخودی خۆیاندا راستن‌و شوێنەواریان بەجێهێشتوە، یەکەم خەویش لەسەر زەویدا بینرابێت خەوەکەی (ئادەم)ە(سەلامی خوای لێبێت) لە(وهب)ی کوڕی (منبە)ەوە ـ رەزای خوای لێبێت ـ دەگێڕنەوە دەڵێت: خوداوەند نیگای نارد بۆ (ئادەم) (سەلامی خوای لێبێت) تەماشای دروستکراوانت کردوم ئاخۆ هاوچەشنی خۆت تێدابینیوون؟ ئەویش دەڵێت: نەخێر ئەی پەروەردگارم بەراستی تۆ رێزدارتکردم‌و بەمەزنتگێڕاوم بۆیە داواکارم هاوسەرێکم بۆ دروستبکەی لەخۆم بچێ هەتا ئارام‌و هێمن بین‌و هەردووکمان پەرستش بکەین، خوداوەندیش پێی فەرموو: باشە، ئنجا خەوی لێخست‌و (حەوا)ی لەسەر شێوەی خۆی دروستکردو بەخەویش نیشانیدا (ئەمەش یەکەم خەوبوو لەسەر زەویدا) کاتێ بەئاگا هات (حەوا)ی لەژوورسەری خۆیەوە بینی ، خوداوەند لێی پرسی: ئەوەی لەژوور سەرت دانیشتوە کێیە؟ وتی: ئەو خەونەیە کەنیشانتدام.

هەروەها ئەوەی بەڵگەیە لەسەر هاتنەدی خەو حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) لەخەودا دەبینێ کوڕەکەی سەردەبڕێ ، کاتێ بەئاگادێت هەمان فەرمانی کرداری نێو خەوەکەی دەدرێ بەسەردا، پەروەردگار لەسەر زاری (ئیبراهیم)ەوە دەفەرموێت: ﴿يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ﴾(الصافات:١٠٢).

کاتێ (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لەسەربێت) بەخەونەکەیزانیو کۆشا بۆ بەجێهێنانی خوداوەند بەمیهرو سۆزی خۆی دەرووی خێری لێکردەوە بەرانێکی بۆناردو کردی بەقوربانی.

هەروەها خەوەکەی حەزرەتی(یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) هەروەك (وهب)ی کوڕی (منب) بۆمان دەگێڕێتەوە دەفەرموێت: "یوسفی کوڕی یەعقوب "کاتێ منداڵبوو خەوێکی بینی کەلەماڵی یەکێك لەبراکانیدا نوستبوو بینی هەریەك لەبراکانی گۆچانێکی ئەستووریان بەدەستەوەیەو شوانی پێدەکەنو پێوەی دەچن بەڕێوەو گیانداری دڕندەی پێدەکوژن، بەڵام (یوسف) خۆی دارێکی بارێکی پێبوو خۆیدەدا بەسەریاو ئاژەڵەکانی پێلێدەخوریۆ گیانداری دڕندەی پێدەکوشتو لەهەمانکاتیشدا یاری پێدەکرد لەگەڵ منداڵانی دیکەی هاوتەمەنی خۆی، کاتێ لەخەوەکەی بەئاگاهات بەبراکانی وت: خەوێکم دیوە بۆتان باسبکەم ؟ وتیان: بەڵێ بۆمانبگێڕەرەوە، ئەویش وتی: من ئەودارەی خۆم بینی لەزەویدا رواو پاشان سەرجەم دارەکانی ئێوەهێنراو لەدەوری دارەکەی من چەقێنرا، گەرچی دارەکەی من لەهەموو دارەکانی ئێوە بچووکتربوو بەڵام دارەکەی من بەرزبوەوە رەگی لەزەوی داکوتاو، ئنجا لەژێرەوە دارەکانی ئێوەی تەوقداو دارەکانی ئێوە لەدەوری دارەکەی من جێگیربوو، کاتێ ئەم خەوەیان لە(یوسف) بیست وتیان: کوڕەکەی (راحیل) هەرئەوەی ماوە بڵێ: ئێوە هەمووتان کۆیلەی منو منیش گەورەتانم، دوای بینی ئەو خەونە حەوت ساڵ تێپەڕیو ئنجا لەخەودا بینی ئەستێرەکانو رۆژو مانگ کڕنووشی بۆ دەبەنو بۆ باوکی گێڕایەوە : ﴿إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَباً وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴾(یوسف: ٤)

(یەعقوب)(سەلامی خوای لێبێت) راڤەو لێکدانەوەی خەوەکەی دەزانی ترسا براکانی ئیرەیی پێببەن چونکە مانگ باوکیبوو رۆژیش دایکیو ئەستێرەکانیش براکانی بۆیە لەترسا وتی: ﴿قَالَ يَا بُنَيَّ لا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ

﴿فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا﴾(يوسف:٥) پاشان چیرۆکەکە دەگێڕێتەوە هەتا دەگات بە : ﴿وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ﴾(يوسف:١٠٠) واتە: باوكو دایکی لەسەر جێگەکە دانیشاندو باوكو دایكو براکانی سەری نەوازشیان بۆ نەویکردو، دواتر خوداوەند ئیسلامی نارد کڕنووشبردن نەماو لەبری کڕنووش تەوقەی دانا، پاشان (یەعقوب) لەخەودا بینی بەر لەوەی (یوسف) بپێکرێ سەرجەم ئەو ڕووداوانەی هات بەسەر (یوسف)دا لەلایەن براکانیەوەو بینی (دە) گورگ دەوری (یوسف)یانداوەو (یەعقوب) خۆشی لەسەر چیایەکەو (یوسف) لەدەشتێکدایەو بەزەیی پێداهاتەوە لەکاتێکدا (یوسف)ی جگەرگۆشەی نیگای تێبڕیبوو سەیری چیاکەی دەکرد کەباوکی پێوەبوو ، ئنجا زەوی درزو قلیشی بردو یوسف ڕزگاربوو بەتێپەڕبوو گورگەکانیش بلاوەیان لێکرد، ئەمەش گوتەیبوو کاتێ بەکوڕەکانی وت ﴿وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ﴾(يوسف:١٣).

هەروەها چیرۆکەکەی (موسا) (سەلامی خوای لێبێت)دێت، ئەو چیرۆکەش بەوە دەستپێدەکات هەروەك (وهب) دەگێڕێتەوە (فیرعەون) خەوێك دەبینێو بەهەم ترسولەرزەوە بەئاگادێت " لەخەودا دەبینێ ئاگرێك لە(شام)ەوە دێت هەتا دەگاتە(میسر)و هیچ شتێك بەجێناهێڵێو دەیسووتێنێ لەماڵو لانەو فرۆشگاو دوکانو قەلاو پاسارو پەناگە، کاتێ لەخەو بەئاگادێت ترسوبیم زاڵدەبێت بەسەریاو خەڵکێکی بێشومارو زۆر لەگەورە پیاوانی وڵات کۆدەکاتەوەو بۆیان دەگێڕێتەوە ، ئەوانیش دەڵێن: ئەگەر خەوەکەت بەو شێوازەبێت پیاوێك لەوەچەی(یەعقوب) سەرهەڵدەداو (میسر)و فەرمانڕەوایانی لەسەردەستی ئەو تیادەچێتو دەسەلاتو کۆشکەکەی تۆش لەسەردەستی ئەودا دەڕوخێو هەرسدەهێنێ.

هەر لەوکاتەدا(فیرعەون) بڕیاری کوشتنی مندالان دەردەکات هەتا خوداوەند ڕاڤەی خەوەکە دەردەخاتو سەرجەم پیلانو فڕوفێڵی (فیرعەون)و کاسەلێسەکانی

هیچ سوودێکی نابێت‌و بەڕادەیەك ویستی خوداوەند زاڵدەبێت بەسەر (فیرعەون)داو لەئامێزی ئەو ستەمکارەدا پەروەردە دەبێت‌و پاشان لەسەردەستی (موسا) تیادەچێت‌و مەزنی‌و شکۆی خوایی دیاریدەدات.

هەروەها (ئیبن عەباس) (ڕەزای خوای لێبێت) دەفەرموێت: "سیحرو جادوو کرا لەپێغەمبەر(ﷺ)و دەچوە ژوورەوە بۆ لای خاتوو (عائشە)و دواتر گومانی هەبوو ، ترساین لەو حاڵەی بەسەریا هاتوە ، لەنێوجەرگەی ئەو حاڵەدا ڕۆژێك پێغەمبەر(ﷺ) لەنێوان خەووبێداریدابوو دوو فریشتە هاتن بۆلای‌و یەکێکیان لای سەری‌و ئەوی دی لای قاچی دانیشت، ئەوەی لای سەری بەوەی لای قاچی وت: چییەتی ، پێغەمبەر (ﷺ) حاڵیبوو لەوەی دەیانگوت‌و وتی: جادوویلێکراوە ؟ ئنجا پرسی: کێ وای لێکردوە؟ وتی: لەبیدی کوڕی ئەعصەمی جولەکە ، دیسان پرسی: لەکوێ وای لێکردوە ؟ وتی: لەبیری (ذروان) ، وتی: چارەسەری چییە؟ وتی: کەسێك بنێرێ بۆ ئەوبیرەو ئاوی تێدا نەهێڵن‌و هەتا دەگات بەبەردێك‌و بەردەکەش هەڵبکەنی‌و لەژێر بەردەکەدا دەزوو کشتەکێ لەپەلکەدارخورمایەك ئالأوە یانزە گرێی لێداوە ، پاشان بیسوتێنێ پشت بەخوا چاکدەبێتەوە، کاتێ پێغەمبەر(ﷺ) بەئاگاهات لەگوفتاری هەردوو فریشتەکە حاڵیبوو ، ئنجا (عەمار)ی کوڕی (یاسر)ی ناردو لەگەڵ ژمارەیەك لەیاران بۆ سەربیرەکەو ئاوەکەی گۆڕابوو وەك ئاوی خەنەی لێهاتبوو ، ئنجا هەموو ئاوەکەیان دەرهێنا هەتا گەیشت بەو بەردەو دەریانهێناو پەلکەدارخورماکەیان دۆزییەوەو دەزوویەکی یانزە گرێدراوی پێوەبوو، پاشان هێنایان بۆ پێغەمبەر (ﷺ) ئەوجا ئەم دووسوورەتە دابەزی ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ و ئەم دوو سوورەتە (١٠)ئایەتبوو هەرئایەتێکی دەخوێند گرێیەك دەکرایەوە، کاتێ هەموو

گرێکانکرایەوە پێغەمبەر(ﷺ) هەستا وەك ئەوەی لەبەربەستو چورتمێ قوتاربووبێ[٧].

پاشان گرێ تاکەکەشی سووتاند، ئنجا پێغەمبەر (ﷺ) فەرمانیکرد بەودوو سوورەتە خۆیان بپارێزن و، هەرکاتیش (لبید) دەهات بۆلای پێغەمبەر (ﷺ) ئەو رووداوەی نەدەدالەرووی.

ئەم هەموو رووداوانەش بەڵگەیە لەسەر جێگیربوونی خەوو چیرۆك و باس وخواسی زۆر هەیە لەو بارەیەوە.

(ئەبوسەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: کاتێ هەستمکرد زانیاری بەرین وفراوان و هەمەچەشنەو سوودیشی دابەشبوە بەسەر هەردوو دنیادا، زانیاری خەویش یەکێکە لەوزانستە بەسوودانەی لەئاین و دنیادا بەسوودو کەڵکە بۆیە پشتبەخوا رێگەی فێربوون و شارەزایی ئەم زانستەم گرتەبەو پەنامگرت بەخودا لەفیتنەو بەلاو نەهامەتی...

هەروەها دەفەرموێت: مرۆڤ پێویستی بەچەند سرووتێکدەبێ بۆ دروستی خەو، لەوانە:

١)دەبێت راستگۆبێت لەسەرجەم وتەکانیدا، پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: ((خەو راسترینتان ئەوەیە راستگۆیە لەوتەکانیدا))[٨].

٢)دەبێت هەوڵبدات پارێزگاری بکات لەبەکارهێنانی سروشتی پاك و فیترەتی بێگەرد، لەپێغەمبەرەوە(ﷺ) دەگێرنەوە پرسیاری لەیارانیکردوە هەموو رۆژێك دەربارەی خەونەکانیان و وتویەتی: ((کامتان دوێنێ خەوێکی بینیوە))[٩] یارانیش بۆیانگێراوەتەوەو بۆی راڤەکردوون، ئنجا چەندین رۆژ پرسیاری لێکردوون و

---

[٧](بوخاری) (٥٧٦٦).

[٨](مسلم)(٨/٦/٢٢نووی)و (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا(٢/٢٦٩).

[٩](بوخاری) (٧٠٤٧، (مسلم) (٨/٢٣/٢٢٧٥)(نووی).

کەسیان خەوی نەبینیوە هەتا باسی بکەن‌و پێغەمبەریش(ﷺ) فەرموویەتی: چۆن خەودەبینن لەکاتێکدا نینۆکتان ئاوادرێژ بوە ، چونکە نینۆککردن لەسروشت‌و چاکییەوەیە.

٣)دەبێت خەوبینەر لەسەرپاکی بنوێت، لە(ئەبی زەر)ەوە دەگێڕنەوە (ﷺ)فەرموویەتی: خۆشەویست‌و دۆستەکەم ئامۆژگاریکردم بەسێ ڕەفتار دەستبەرداریان نەبم: "ڕۆژووی سێ ڕۆژ لەهەموو مانگێکدا، دووڕکات نوێژی پێش نوێژی بەیانی‌و هەمیشە بەدەستنوێژەوە بنووم".

٤)دەبێت لەسەر لای ڕاستی بنوێت چونکە پێغەمبەر (ﷺ) لەهەموو شتێکدا لای ڕاستی پێخۆشبوە[١٠].

هەروەها دەگێڕنەوە کەپێغەمبەر (ﷺ) لەسەرلای ڕاستی دەنوست‌و دەستی دەخستەژێر کوڵمی ڕاستی‌و دەیفەرموو: "پەروەردگارا " لەسزاوخەشمت بمپارێزە لەڕۆژێکدا بەندەکانت کۆدەکەیتەوە"[١١].

هەروەها لەخاتوو (عائشە)ەوە(ڕەزای خوای لێبێت) دەگێڕنەوە کاتێ چوەتە سەر جێگە بۆ نوستن دفەرموویەتی: "پەروەردگار داواخوازی خەوێکی خۆش‌و باش‌و ڕاست بەدەر لەخەوی درۆم‌و ، خوازیارم ئەو خەوە سوودم پێگەیەنێ نەك زیان‌و لەیادم بێ‌و بیرم نەچێتەوە".

٥)لەهەندێك ڕێگەوە هاتوە سوننەتە بۆئەوەی دەخەوێت کاتێ چوە سەر جێگەکەی بڵێ: "پەروەردگارا من پەنادەگرم بەتۆ لەلەشگرانی‌و خەونی خراپ‌و یاریکردنی شەیتان پێم لەحاڵی بێداری‌و خەودا".

٦)سوننەت وایە ئەوەی خەوێکدەبینێ‌و دڵتەنگ‌و نیگەراندەبێ هەڵبسێت بەجێبەجێکردنی (پێنج)خاڵ:

---

[١٠] (مسلم) (٢/٦٧ لا/١٦٣)(نووی).

[١١] (ئەبوداود)(٥٠٤٥)و (ئەحمەد) لە(مسند)ەکەیدا (٦/٢٨٨)و (اسناد)ەکەی (صحیح)ە.

+تفبكات بەلای چەپیدا.

+پەنا بەخوا بگرێ.

+هەڵبسیو نوێژ بكات.

+باسی خەوەكەی بۆكەسنەكات.

دەگێڕنەوە پیاوێكدێت بۆلای پێغەمبەر (ﷺ)و دەڵێت: ئەی پێغەمبەری خوا جاری وا هەیە خەو دەبینم غەمو پەژارە دڵتەنگمدەكات، ئەویش (ﷺ) دەفەرموێ: "منیش بەهەمان شێواز خەوی وادەبینم خەمبارمدەكات، ئەگەر لەو جۆرە خەونەت بینی سێ تف بكە بەلای چەپداو بڵێ: پەروەردگارا من داواخوازی خێری ئەو خەوەمو پەناشدەگرم بەتۆ لەشەڕی".

لەو خەونانەشی پووچو بەتاڵە مەردوم ئاسمان ببینێ وەك سەقفێكی لێهاتوەو بترسێ بكەوێ بەسەریاو زەویش وەك دەستاڕو ئاش وابێت یاخود دارو درەخت لەئاسمان روابێت یان لەسەرزەوی ئەستێرە هەڵهاتبێت یا شەیتان ببێ بەفەرمانڕەوا، هاوچەشنی ئەو خەوانەش كەماناو راڤەی نییە:

(١)كەسێك پیشەی لەگەڵ خوێندابێت سووری ببینێ.

(٢)كەسێك پیشەی لەئاودابێتو هەمیشە تەڕبێت تەڕی ببینێ.

(٣)یەكێك لەتاریكاییدابێتو تاریكایی ببینێ.

(٤)ئەوەی لەسەرماو سۆڵەدا كاریكات هەمان حاڵو بار بەدیبكاتەوە.

هەروەها راسترین خەو ئەوەیە لەرۆژدا یان كۆتایی شەودابێتو لەپێغەمبەرەوە(ﷺ)دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "راسترین خەو ئەوەیە لەكاتی بەرەبەیان[١٢] ـ پێش بانگی بەیانی بێت ـ".

هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: "راسترین خەو هی رۆژە چونكە خوداوەند لەرۆژدا نیگای بۆ ناردووم"[١٣].

---

[١٢] (ترمذي)(٢٢٧٤)و(دارمي)(٢١٤٦)و(ئەحمەد) لە(مسند)ەكەیدا(٣/٢٩)و (سند)ەكەی (لاوازە).

هەروەها لە (جەعفەری صادق)ەوە دەگێڕنەوە ـ ڕەزای خوای لێبێت ـ فەرموویەتی: "ڕاسترین خەو خەوی نیوەڕۆیە"..

(ئەبوسەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: خەوبینەرچەن ڕێورەسمو ئادابێك هەیە پێویستە بیگرێتەبەر لەگەڵ ئەو سنوورو پەرێزانەی کەنابێت بیانشکێنێ بەهەمان چەشن بۆ ڕاڤەکاری خەویش.

لەئاداب و ڕێورەسمەکانی خەوبینەر:

١ـ نابێت بۆکەسێکی ئیرەییبەری بگێڕێتەوە بۆنموونە دەبینین (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) بە(یوسف) دەڵێت: ﴿لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا﴾(یوسف:٥).

٢ـ نابێت خەوەکەی بۆ کەسێکی نەزان بگێڕێتەوە، لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "خەوەکەت بۆ خۆشەویستو ژیرێك بگێڕەرەوە"[14].

٣ـ نابێت درۆبکات لەخەوگێڕانەوەدا، لەپێغەمبەری خواوە(ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "ئەوەی لەخەودا درۆبکات لەرۆژی قیامەتدا داوای لێدەکرێ دوو دەنك جۆ بەیەکەوە گرێبدات"[15].

٤ـ نابێت خەو بۆ منداڵ بگێڕێتەوە هەتا دەتوانێ بە نهێنی باسیبکات.

لەئاداب و ڕێورەسمەکانی ڕاڤەکارانیش:

١)دەبێت گەشبینی بخاتە دڵی خەوبینەرو دەستەواژەی ئاسوودەیی و دڵنیایی بباتە نێو دڵو دەروونی.

---

[13](هندی) لە(کنز العمال)(٤١٤٣٨)هێناویەتیو خیتویەتیە [illegible] (دیلمی) لەفەرموودەیەکی (جابر)دا.

[14](ئەبوداود) (٥٠٢٠) و (ترمذي) (٢٢٧٨) و (ئیبن [illegible]) لە(مسند)ەکەیدا (١٠/٤)و (اسناد)ەکەی (صحیح)ە.

[15](ترمذي) (٢٢٨١) و(دارمی) (٢١٤٥) (ئەحمەد) لە[illegible] (٥٦٨).

٢)دەبێت لەباشترین ڕێگەوە ڕاڤەیبکات، لەپێغەمبەرەوە (ﷺ)دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "خەو بەوچەشنەیە ڕاڤەیدەکەیت" [١٦].

٣)نابێت پەلەبکات لەڕاڤەکردندا.

٤)نابێت باسیبکات چونکە ئەسپەردەو ئەمانەتەو دەبێت لەکاتی هەڵهاتنی خۆرو ئاوابوونیدا لێکینەداتەوە.

٥)دەبێت جیاوازی بکات لەنێوان خەوی هەر مەردومێك بەپێی پلەوپایەی خۆی.

٦)دەبێت خەوی باش لێکبداتەوەو خەوی خراپیش بێدەنگبێ لەسەری، بەلاّم ئەگەر نیوەی باشبوو نیوەی خراپ بەپێی بنەماکان بەلایەکدا باسیبکات ، بەلاّم ئەگەر هەرتێکەڵبوو لێی باپرسیاریکات سەبارەت بەناوی خەوبینەرو ئەوجا بەپێی ناوەکەی ڕاڤەیبکات، لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "ئەگەر خەو تێکەڵو ئاڵۆزبوو لاتان بەپێی ناو ڕاڤەیبکەن".

بۆنموونە ناوی (ئاسان) ئاسانییەو (ئەحمەد)و (محەمەد) ستایشەو (سەرکەوت) سەرکەوتنەو (ئاشتی) ئاشتەواییەو (بەختیار) بەختیارییەو بەوچەشنە...

٧)دەبێت لەودەمەیا چی هاتە بەردەمی بەهەند وەریبگرێ، ئەگەر پیربوو دنیایەکی بەسەرچوەو ئەگەر ئوتومبیلو بارگیرو ئەسپو گوێدرێژبوو سەفەرە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً ﴾ (النحل: ٨).

ئەگەر لەوکاتەدا گوێی لەزەڕینی گوێدرێژبوو یەکجار یان سێ یاخود چوار ئاشەش خێرە ، ئەگەر چوار جاربوو جارێك لاببات‌و سیانی دەمێنێتەوەو بەخێر دادەنرێ، ئەگەر شەش جاربوو بۆ گەورە پیاوانەو دووجاریش باش نییە.

لە(ئیبن عەباس)ەوە دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "ئەگەر قەلەڕەش سێجار قیڕەیکرد باشە بەلاّم ئەگەر دووجاربوو خراپە".

---

[١٦](ئیبن سنی) لە(عمل اليوم والليلة)(٧٧٠).

٨)گێڕانەوەی خەو لەرۆژی سێشەممەدا باش نییە چونکە رۆژی کوشتارو خوێن رشتنە، هەروەها رۆژی چوارشەممەش رۆژی نەهامەتی بەردەوامەو لەسەرجەم رۆژکانیتردا هیچی تێدا نییە.

ئەم ئەندازەیەش لەبنەماکانی خەوو باسەکانی جێگەی سوودو کەڵکەو هیوادارین کەلێنێکی پڕکردبێتەوە.

پێشەکی وەرگێڕ

خوێنەری هێژا پاش ڕێزوسلاو...

یەکێك لەنیازە سەرەکییەکانی مرۆڤ خەوەو بێگومان خەو یەکێکە لەو دیاردانەی لەگشت سات‌و کاتێکدا دووبارە دەبێتەوەو بەپێی یەکێك لەو لێکۆڵینەوانەی کراوە مرۆڤێك ئەگەر(٥٠)ساڵ تەمەنی بێت ئەندازەی (١٨٠٠٠ڕۆژو ٤٥٠٠٠٠)هەزار کاتژمێر لەخەودا بەسەردەبات‌و پێگەیەگی گرنگی تەمەنی داگیردەکات[١] لەکاتی خەویشدا خەو دەبینێت لەبەرئەوە زانستی لێکدانەوەی خەو بەدیهاتوو.

سەرباری ئەوە زانایان بەیەکەم زانستیان داناوە گەلەدنیادا سەریهەڵداوەو[٢] گرنگیەکی تەواویان پێدراوە لەدێر زەمانەوەو لەسەردەمی پێغەمبەرانەوە ئەم زانیارییە تیشکی خراوەتەسەرو بەپێی یاساو ڕێسای تایبەت لێکدراوەتەوە، هەروەها لەنێو فەیلەسوفەکانیشدا (ئەرەشمیدۆس)[٣] هەڵساوە بەراڤەی ئەم دیاردەیەو جیهانی خۆرئاواش هەوڵیانداوە بەجۆرێکی ئەکادیمی مامەڵەی لەگەڵدا بکەن‌و وەك زانیارییەك بخوێنرێ لەزانستگەکانیاندا[٤] .

هەروەها کتێبەکەی (ئیبن سیرین) بۆیەکەمجار وەرگێڕدراوەتە سەر زوبانی (فەرەنسی) وەك هەوڵێك بۆ کردنەوەی دەروازەی جیهانێکی تایبەت کەبەدوورە لەمادیات[٥] .

بەلاّم ئەوەی جێگەی مشتومڕو قسەو باسبوە هەریەك لەزانایانی ئاین‌و دەروونناس کێشمەکێش‌و گوفتاری جیاوازو ناچوونیەکیان هەبوە بەرانبەر ئەم دیاردەیە.

زانایانی دەروناس بەچەشنێك ڕاڤەی خەودەکەن گوایە هیچ هەواڵ‌و باسێکی داهاتووی هەڵنەگرتوەو گوزارشت لەفشاری سێکسی‌و هەست‌ونەستدەکات یاخود حەزو ئارەزوویەکی سەرکوتکراوە ئەو دیاردەیەی وەبەرهێناوە[٦] .

---

[١] الشبكة العالمية ـ معلومة ، علم تفسير الأحلام Mr2loma.com

[٢] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية www.iraqcenter.net

[٣] معلومة. نافذة للحياة العصرية Mr2loma.com

[٤] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية www.iraqcenter.net

[٥] الهدهدنت.

[٦] الأحلام وعلم النفس ـ السر الغامض ـ منتديات رجة.

سەرقافڵەی ئەم رایەش (فرۆید)ەو بۆچوونەکانی تاسەردەمێکی دوورودرێژ سەرباسی کتێبە دەروناسیەکانی داگیرکردبوو بەڵام دواتر بۆچوونەکانی کەوتنە بەر نەشتەری روحانیەکانو ئەو بۆچوونانەیان لەخانەی (خەوی هەڵەتو پەڵەت)دا جێکردەوە.

هەندێکیش لەزانایانی فسیۆلۆژی دیاردەی خەویان گەڕاندوەتەوە بۆ پرپوونی گەدە یان دروستبوونی ئێشو ئازار لەلەشو لاردا بەڵام دەروازەکانی ئەم رایانەش لەسەر گومانو ئەگەرە جۆراوجۆرەکان دامەزراوە بۆیە بەهەند وەرناگیرێ[٧] .

کۆمەڵێکی دیکەش لەزانایان دیاردەی خەویان گەڕاندوەتەوە بۆ ئاماژە دەرەکییەکانو ئەمەش لەوەدا خۆی دەبینێتەوە کەسێك خوازیاری ئەنجامدانی کارێکەو کاتێ دەخەوێت لەخەونەکەیدا هەموو ئەو کارانە ئەنجامدەدات بەڵام کاتێك بەئاگادێت هێشتا هیچ لەوکارانە بەدینەهاتوە، دەگونجێت هەندێك خەو لەوخانەیەدا جێبێتەوە بەڵام ناتوانرێت مۆرکێکی سەرتاسەری لێبنرێ[٨] .

لەبەرانبەر ئەم راوبۆچوونانەدا زانایانی ئاین راڤەیەکی تایبەتیان هەیە بۆ خەو بەدەر لەبۆچوونی زانایانی دەروناسو یەکێکی وەك دکتۆر محمد سەید طنطاوی شێخی ئەزهەر خەودەکات بەسێبەشەوە:

یەکەم/خەوێك مژدەیە لەلایەن خوداوەندەوەو هەروەك قورئانی پیرۆز ئاماژەی پێدەکات لەباسی چیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت)و چیرۆکی (ئیبراهیمو ئیسماعیل) (سەلامی خوایان لێبێت)

لەگەڵ ئەو خەونەی پێغەمبەری خوا(ﷺ)دەیبینێ کەدەچنە مزگەوتی (حەرام) دوای ئەوەی (٦)ساڵ رێگرییان لێکرا دواتر خەونەکەی هاتە دی.

دووەم/خەوێك شەیتانییەو بەخەوی هەڵەتو پەڵەت ناوزەدکراوو شتی جوداو جیاوازی تێدا کۆبوەتەوەو پێغەمبەر (ﷺ) ئاماژەی پێکردوە ئەو خەوە لەشەیتانەوەیە.

سێیەم/ئەوەی مرۆڤ لەکاتی بێداریدا گرنگی پێدەداتو دواتر خەوی پێوەدەبینرێ وەك کەسێکی برسی بیروهۆشی لای خواردنەو دواتر لەخەودا خواردن دەخوات[٩] .

---

(٧) هەمان سەرچاوەی پێشوو.

(٨) رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراقية الثقافية.

(٩) هەمان سەرچاوەی پێشوو.

دیدوبۆچوونی زانایانی ئاین لەگەڵ زانایانی دەروونناس دوو هێڵی دژەیەکن چونکە بنەماکانی راڤەو لێکدانەوەیان جیاوازن، زانایانی ئایینی بنەماکانیان لەقورئانی پیرۆزو فەرموودەی پێغەمبەرو واقعی مێژووییەوە سەریگرتووەو کەسێك بڕوای بەجیهانی پەنهان‌و نادیار نەبێت ناتوانێت ئەو ڕێسایانە جێبەجێبکات.

هەندێك لەزانایانی کۆمەڵناسیش ڕای تایبەتیان هەیە سەبارەت بەدیاردەی خەو، دکتۆرە (سامیە ساعاتی) مامۆستای زانکۆی (عین الشمس) لەمیانەی باسکردنی خەودا دەڵێت: "نابێت خەو لەژیانماندا فەرامۆش بکەین یاخود گاڵتەو سووکایەتی پێبکین بەڵام نابێت هەموو هەوڵی خۆشمان لەلێکدانەوەی خەوەکاندا بەگەڕ بخەین"[١٠].

لەمیانەی ئەو بەریەرەکانییەی لەنێوان هەردوو بۆچوونەکەدا هەیە دکتۆر (محمد عوسمان) ڕاگری کۆلیژی پەروەردە لەزانکۆی (ئەزهەر) دەڵێت: "دەبێت جۆرێك لەمیانەڕەوی پیادەبکرێت‌و نابێت ئەم زانستە فەرامۆش بکرێت‌و دەبێت گرنگی بدرێت بەدەستەواژەو لێکدانەوەکان‌و بەئەندازەی خۆی بەهەندبگیرێ".

لەلایەکی دییەوە (ئەحمەد صەباحی)سەرکردەی حیزبی (الامة)ی میسری دەڵێت: دەبێت زانستی خەو بکرێت بەزانستێکی ئەکادیمی‌و لەخوێندنگەو زانکۆکاندا بخوێنرێت چونکە خاوەن بنەماو ڕێسای تایبەت بەخۆیەتی‌و چەندین نووسراوو لێکدانەوە هەیە لەبارەیەوەو یەکەم زانیاریشبوو کەدنیای پێناوەدانکرایەوەو گونجاوە لەزانکۆکانی پزیشکی‌و ئادابدا بخوێنرێ هاوچەشنی ڕۆژئاوا چونکە نەزانینی ئەم زانیارییە یاریدەدەرە لەئەنجامدانی تاوان‌و دەبێت خەڵکی ڕاڤەی خەونەکانیان بۆ بکرێ لەپێناوی ئەوەی لەوەسوەسەو گومان بەدووربن"[١١].

زانایانی موسوڵمانیش چەندین ڕێساو تایبەتمەندییان بۆ خەو داناوەو بەدەر لەو ڕێساسیانە راڤەکردن پووچ‌و بەتاڵدەبێت، هەروەك لەپێشەکی (ئیبن سیرین)و (نابلسی)دا ئاماژەی پێکراوە.

لەمیانەی ئەو باسەشدا پێشەنگی مزگەوتی(حەرام) دەڵێت: "دەبێت ئەوانەی راڤەی خەودەکەن بزانن ئەرکێکی مەزن کەوتوەتە ئەستۆیان سەبارەت بەخەوبینەر بۆیە دەبێت ئەم مەرجانەیان تێدابێت:

---

[١٠] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

[١١] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

١ـ زانیارییەکی بەرین و فراوانی هەبێت لەم بوارەدا.

٢ـ چاك و خراپی ئەم بوارە بزانێت.

٣ـ نابێت فتواو بڕیاری شەرعی بدات لەم روانگەیەوە.

٤ـ دەبێت پارێزگاری بکات لەنهێنی خەڵکی و بلاوینەکاتەوە، لەم بارەیەوە (ئیبن القیم) دەڵێت: فتوادەرو راڤەکاری خەو لەگەڵ پزیشك دەکەون بەسەر نهێنی خەڵکیداو دەبێت بیشارنەوەو باسینەکەن[١٢].

هەروەها(هیشامی کوڕی حسان) (رەزای خوای لێبێت) لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕێتەوە زۆرجار پرسیاریان لێکردوە دەربارەی سەدان خەو بەلام بەنازانم وەلامیداوەتەوە[١٣].

زۆرجاریش لێکدانەوەو راڤەی خەو بەبێزانیاری دەبێتە هۆی دروستکردنی گومان و وەسوەسە بۆ خەوبینەر بەرادەیەك ژیانی لێدەشێوێنی و تووشی گرێی دەروونیدەکات، بۆنموونە بەکیژێك یان کوڕێك بگوترێ لەقوتابخانەو خوێندن دەرناچیت، یاخود بەژنێك بگوترێ مێردەکەت ژنت بەسەردەهێنی و...ئەم لێکدانەوانە بەبێزانیاری مەردوم تووشی وەسوەسەو نائارامی دەروندەکات.

بۆیە لەوخاڵە گرنگانەی کەدەبێت رەچاوبکرێت لای راڤەکاری خەو هەروەك شێخ (نەبیلی کوڕی سیرین) دەڵێت: "دەبێت خوێندنەوەیەك بکرێ لەحاڵ و باری خەوبینەرو بەوە راڤەبکرێت"[١٤].

خودی خەویش لەرووی پۆلێنکردنەوە لای زانایانی دەروونناس دەکرێت بەچەند بەشێکەوە:

یەکەم/خەوی جۆراوجۆر.

دووەم/خەوی بچڕ بچڕ.

سێیەم/خەوی دووبارە.

چوارەم/خەوێك ویست و ئارەزووی تیا بەجێدێت.

پێنجەم/خەوێك ترس ئامێزبێت.

---

[١٢] الرؤى والأحلام في ميزان الإسلام عن خطبة شغف الناس بالتحدث عن الأمور الغيبية.

[١٣] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

[١٤] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية.

شەشەم/ خەوی هەڵگری ڕووداوی داهاتوو.
حەوتەم/خەوی تێکەڵو پێکەڵ
هەشتەم/خەوی مۆتەکاویو ڕاچڵەکێنەر[١٥].
هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەو وردبێتەوە دەبینێت خەو بەسێ قۆناغدا تێپەڕ دەبێت:
یەکەم//چوونە نێو خەو.
دووەم//قۆناغی جموجووڵو خەوبینین.
سێیەم//قۆناغی خەوی قووڵ[١٦].
هەروەها دەگونجێت خەو جۆرێك بێت لەجۆرەکانی چارەسەری دەروونی بۆ نەخۆش، ئەوەی جێگەی سەرسووڕمانە لەدەقە کۆنەکاندا هاتووە ئیمامی (رازی) دەڵێت: "خەوەکەتم پێ بڵێ هەتا نەخۆشیەکەت دەستنیشان بکەم" لەم ڕوانگەیەوە (فرۆید)یش دەڵێت: خەو ڕێگەیەکی شاهانەیە بۆ بێئاگاییو غافلگیری"[١٧].
لەسۆنگەیەکی دیکەشەوە لێکۆڵینەوەکان ئەوەیان دەرخستوە خەو لەم چەرخەدا بوە بەدیاردەیەکی تەواو جێگیرو ماناو واتاکانی ڕاڤەدەکریٚو زانایان دەتوانن لەتێڕوانینیان بۆ مێشك ڕاڤەییکەن.
هەندێك لەپسپۆڕەکانی بواری (مێشك) وادەبینن خەو ڕۆڵێکی کاریگەری هەیە لەبیرکردنەوەو فێربووونداو مێشك پاکدەکاتەوە لەتێکەڵبوونی ڕووداوەکان[١٨].
شایانی باسەلەساڵی (١٩٩١)دا تیۆرێك سەریهەڵداوەو دەڵێت: خەو بەتەنیا پەیوەندی نییە بەڕابردووەوە بەڵکو ڕەنگدانەوەی ئایندەو داهاتووە ، هەر لەو ڕوانگەیەوە

---

[١٥] دكتۆر (محمد الفار).

[١٦] رحلة في عالم الأحلام ـ شبكة العراق الثقافية.

[١٧] هەمان سەرچاوەی پێشوو(فرۆید ئاماژە بەدوو ناخ بۆ مرۆڤ دەکات "ناخی ئاگا"و "ناخی شاراوە" ناخودئاگاه".

[١٨] هەمان سەرچاوەی پێشوو. (زانایانی خەو ڕایان وایە هەموو کەسێك خەو دەبینێت بەڵام هەندێك فەرامۆشییەکەیان زیاترەو لەبیریان نامێنێت ، هەندێکیش لەبیریانە (بێگومان نەك سەرجەم خەوەکان بەڵکو هەندێکی).

دەتوانین چوستو چالاکیمان نوێبکەینەوە مێشکمان بەچەشنێ ڕێکبخەین روو بەخەونە جوانو رەنگاورەنگەکان[١٩].

لەلێکۆڵینەوەیەکی مەیدانیدا کە(روبرت سمیث) لەزانکۆی (میشیگان) پێهەڵساوە لە(ئەمریکا)و خەوی (پەنجا) نەخۆشی خستوەتە ژێر لێکۆڵینەوەو ئەزمایشەوە ئەم نەخۆشانەش دووچاری نەخۆشی دڵبوونو لەلێکۆڵینەوکەیدا گەیشتوە بەم دەرەنجامانە:

+خەو وەك ئامێری (سیسمۆگراف)وایە کەجوولەی زەوی لەقووڵاییەکی بەرینەوە دیاریدەکات بەرلەوەی بگات بەسەرزەویو توێکڵی زەوییو دواتر ببێ بەزەمینلەرزەو وێرانکاری بخاتەوە.

+هێماکانی نێو خەو گرنگییەکی تایبەتیان لەخۆگرتوە، ئەگەر بتوانین لێیحاڵیببین کەئاماژەو ئاگاداری تێدایە بەنەخۆشکەوتن یان دیاریدانی نیشانەکانی.

+ئەوانەی کەخەو دەبینن تووشیارن بەحاڵەتێکی گرانو ئەستەمی نەخۆشی، چونکە پەیوەندییەکی بەهێز هەیە لەنێوان نەخۆشیەکی سەختوگرانو ئەوەی لەخۆی گرتووە.

+ئەو نەخۆشانەی باسی مردن لەلایان دووبارە دەبێتەوە حاڵوباری تەندروستیشیان ئێجگار هەرەسیهێناوە.

+خەوی ژنو پیاو چوونیەکەو ئاوێتەی هەستو سۆزو دڵەراوکەو ترسوبیمە بەڵام ژن پتر خەودەبینێ هەتا پیاو[٢٠].

لێرەوە دەگەین بەو دەرەنجامەی (خەوبینین)دیاردەیەکی پڕنهێنییەو جیهانێکی هێماوییەو نیشانەو تایبەتمەندی خۆی هەیەو هەریەك لەرێبازە ئاینیو دەروونییەکان بەجۆرێك راڤەیانکردووەو گەیشتوون بەراستی ئەم دیاردەیەو وابەستەی دەروونی خەوبینەرو، ئەگەر خەوبینەر بڕوایەکی پتەوی بەجیهانی غەیبو نادیار هەبێ لەژێر سێبەری ئاینی مەزنو گەورەی ئیسلام ئەوا روو بەلێکدانەوەو راڤەی زانایانی ئیسلامی دەچێتو، بۆ گەیشتن بەو ئاستەش واپێویستدەکات مرۆڤ دیدو ئایدیایەکی هەبێ بەرلەوی هیچ گوفتارێك دەربارەی ئەم زانستە بکات چونکە زانستی(خەو) یەکێکە لەو زانستانەی چەندین لێکۆڵینەوەی لەسەرکراوەو راڤەکارانی گەیشتوون بەراستی مەسەلەکانو دنیایەکی روحانی پاكو بێگەرد.

هەروەها لەدەروونشیکاریدا نەخۆش بەشێوازی (خەوی دەستکرد)دەخەوێننو لەجیهانی خەودا ناخی دەخوێننەوە بۆ دۆزینەوەو چارەسەری نەخۆشییەکەی.*

---

[١٩] هەمان سەرچاوەی پێشوو.

[٢٠] www.daralhagat.com

کتێبی خەونامەی کوردی

ئەم کتێبەی لەبەردەستدایە پێکهاتوە لەبەرهەم و رەنجی زانایانی خاوەن ئەزموون کەلەدنیادا وەك چرای نێو کۆمەڵگاکانیان وابوون و لەپێناوی زانستدا سەرجەم توانای جەستەیی و ماددیان بەگەڕخستوە ، هاوتای کتێبە پیرۆزەکانی دیکە ئەم کتێبانە گرنگی پێدراوەو موسوڵمانان بۆیگەڕاونەتەوە...

بەڵام ئەوەی گرنگە لای خوێنەری کوردی نابێت ئەم کتێبە وەك دەقێکی قورئانی یان فەرموودە تەماشا بکات چونکە لێکدانەوەکان لەسەدەم و کاتێکی تایبەتدابوون و ئەو دەمە کۆمەڵگەو پێکهاتەکانی مۆرکێکی دییان هەبوە، لەکاتێکدا دەکرێ خوێنەری کوردی رۆشنبیری و زانیارییەکی گشتی هەبێت دەربارەی راڤەی خەوو پێکهاتەکانی لای گەورە زانایانی ئەو بوارە.

ئەرکی من لێرە وەك وەرگێڕو رێکخەری وشەکانە بەپێی ئەلفبێی کوردی و قسەو لێدوان بەکەمی لەسەر هەندێك راوبۆچوون کەهەریەك لە (ئیبن سیرین) و هاوەڵانی راڤەکاری دەریانبڕیوە، وێڕای ئەوەی بۆیەکەمجارە (خەونامە) بەو چەشنە چاپبکرێ و لەگەڵ کتێبەکەی (ئیبن سیرین)دا دووکتێبی دیکە بهێنرێ و بابەتەکانی پێدەوڵەمەندبکرێ و شێوازی فەرهەنگێکی خەونامەی کوردی بەبەردابکرێ.

لەم کتێبەدا جۆرێك لەئەکادیمیەتی تێدا رەچاوکراوەو بەچەشنی فەرهەنگی کوردی رێکخراوە، بۆ دۆزینەوەی وشەکان خوێنەر دەتوانێت یەکەم و دووەم پیتی وشە وەربگرێ راستەوخۆ بچێتەسەر وشەکە، بۆنموونە ئەگەر خوێنەر بگەڕێ بەدووی وشەی(هەنار)دا دەبێت لە(هـ ە)دابیدۆزێتەوە کەناونیشانێکی لاوەیەکی هەیەو لەسەرجەم بەشەکانی پیتەکەشدا لەریزبەندی ئەلفبێی وشەکە ریزکراوە.

کەواتە خوێنەر دەتوانێ دوورپیت لەوشەی خوازراو وەربگرێ و بیدۆزێتەوە.

■ ئەمەش ئاماژەیە بۆ (هایپنۆتیزم).

تایبه تمه ندی ئه م خه ونامه یه

١)پیته کان به پێی تازه‌ترین ریزبه‌ندی ئه‌لفبێی کوردی رێکخراوه، بۆنموونه پیتی سه‌ره‌کی بناغه‌یه‌و پیته لاوه‌کییه‌کان به‌دوویاندا دێن له‌وانه:

+ئه‌گه‌ر خوێنه‌ر به‌دووی وشه‌ی (بینـا)دا بگه‌ڕێ ده‌بێت له‌(ب ی) دابگه‌ڕێ‌و که‌پێش (ب ێ)دێت‌و واژووی شێوازی رابردوه.

+هه‌ریه‌ك له‌پیته‌كانی (و) (وو) (ۆ) به‌دووی یه‌كدا ناونیشانی لاوه‌كییان وه‌رگرتوه بۆ نموونه (خود)له‌(خ و)و (خووری) له‌(خ وو) و(خۆر) له‌(خ ۆ)دا.

٢)راكانی (ئیبن سیرین)و (نابلسی)و (دمیری) به‌دووی یه‌كدا هاتوه له‌سه‌ر بایه‌تێك‌و به‌كه‌میشرای (نابلسی) پێش رای (ئیبن سیرین)كه‌وتبێت‌و ئه‌مه‌ش بۆ ده‌وڵه‌مه‌ندكردنی ئه‌و باسه‌یه‌و خستنه‌ڕووی ئه‌گه‌ری دیكه‌یه.

٣)پێشه‌كی هه‌ریه‌ك له‌(ئیبن سیرین) و (نابلسی) له‌م كتێبه‌دا وه‌رگێڕدراوه بۆ زوبانی كوردی به‌هیوای به‌ده‌رخستنی زانستی خه‌وو گوفتاری پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) له‌گه‌ڵ یاران‌و شوێنكه‌وتوان‌و زانایان له‌و باره‌یه‌وه.

٤)ده‌قه عه‌ره‌بییه‌كه به‌شێوه‌ی نووسینی كۆن نووسراوه ئه‌مه‌ش جۆرێك له‌تێكه‌ڵی دروستكردوه بۆیه هه‌وڵمداوه هه‌ر زانیارییه‌كی تازه به‌جیا بهێنمه‌سه‌ری دێرو نیشانی (*) بۆ دابنێم‌و كاتێكیش ئه‌و وشه‌یه به‌ڵگه‌بێت له‌سه‌ر رووداوه‌كان‌و هه‌ر حاڵ‌و بارێك هێمای(+)م بۆ داناوه.

٥)ئایه‌ت‌و فه‌رمووده‌و گوته‌كانی براو نه‌ته‌وه‌سه‌ر سه‌رچاوه‌كانی خۆیان.

٦)لێكۆڵه‌ری ده‌قی عه‌ره‌بی زۆرجار دووباره بوونه‌وه‌ی ده‌قێكی به‌سه‌ردا تێپه‌ڕیوه‌و لێره‌دا من به‌باشم نه‌زانیوه زانیارییه‌كی دووباره بخه‌مه‌روو.

٧)له‌م كتێبه‌دا كورته‌یه‌ك له‌ژیاننامه‌ی هه‌ریه‌ك له‌و سێزانایه تۆماركراوه.

٨)پێڕستێكی ته‌واو بۆ سه‌رجه‌م وشه‌كان دانراوه‌و خوێنه‌ر ده‌توانێ به‌خێرایی وشه‌ی داواكراو بدۆزێته‌وه به‌و چه‌شنه‌ی ئاماژه‌م پێدا.

٩)پێشه‌كیه‌كانی كتێبه‌كه ژماره‌ی تایبه‌تی خۆی وه‌رگرتوه‌و پیته‌كانیش به‌هه‌مان شێوه‌و له‌ژماره (١)ه‌وه ده‌ست پێده‌كات هه‌تا كۆتایی.

شایانی باس‌و جێگەی خۆیەتی زۆر سوپاسی مامۆستای بەڕێزو ئازیزو مامۆستا (فاروق عەبدولعەزیز)بکەم کەهەڵەگیری کتێبەکەی کردو سوودم لەسەرنج‌و تێبینیەکانی وەرگرت.

لەکۆتاییدا ئومێدەوارم ئەم کتێبە کەلێنێکی زانستی‌و رۆشنبیری لەکتێبخانەی کوردیدا پڕکردبێتەوەو هۆکارێکیش بێت بۆ خوێندنەوە لەو بوارەداو شارەزابوون لەدیدی زانایانی بواری راڤەی خەوو توانیبێتم پەرتوکێکی دەوڵەمەند لەئاستی خۆیدا پێشکەش بەکتێبخانەی کوردی بکەم.

رزگار کەریم

کورتەباسێکی ژیاننامەی (ئیبن سیرین)[*]

ناوی (محمدی کوڕی سیرین)ی (بەسری ـ ئەنسارییە) لەوادەی خیلافەتی (عوسمانی کوڕی عەفان)دا (ڕەزای خوایان لێبێت) لەدایکبووە ساڵی (٣٣) کۆچی بەرانبەری (٦٥٣)زانینی .

بەخواناسیو دنیا نەویستی ناسراوەو، یەکێبوە لەپێشەنگانی سەردەمی خۆی لەسەرجەم زانیارییەکانداو بەزانیاریو ڕاڤەکردنی خەوناسراوە.

(ئیبن سیرین) لەسەردەستی هەندیك لەیاراندا خوێندوویەتی وەك (عەبدوڵڵای کوڕی عومەر)و (جوندوبی کوڕی عەبدوڵڵای بەجەلی)و (ئەبوهورەیرە)و (عەبدوڵڵای کوڕی زوبێر)و (عیمرانی کوڕی حوصەین)و (عەدی کوڕی حاتەم)و...چەندین یارو هاوەڵی دیکەی پێغەمبەر (ﷺ)

هەروەها گوێبیستی هەندێك لەشوێنکەوتوانبوە لەوانە (عوبەیدەی سەلمانی)و (شورەیح)و (قەیسی کوری عەباد)و هەندێکی دیکەی تابعین.

هەروەها دەڵێن گەیشتوە بەپتر لە (٣٠)هاوەڵی پێغەمبەرو (ﷺ)فەرموودەی لێگێڕاونەتەوە.

ژیانی (ئیبن سیرین) پڕ لەکەشوبارە روحانیەکانبوەو بەدنیانەویستیو خواناسی ناسراوە، زۆر بەرۆژوبوەو یادگۆی هەمیشیبوە، ڕۆژنارۆژێك بەرۆژوبوە، ئەو ڕۆژەشی بەرۆژو نەبوە بەتەنیا نانی نیوەڕۆی خواردوەو پاشان تابەیانی دانیشتوەو ڕۆژەکەشی بەرۆژوبووە.

زوربەی کات دەم بەزیکربوەو خاوەنی (حەوت) ویردی تایبەت بەخۆیبوە شەوان خوێندوویەتی، ئەگەر یەکێك لەو ویردانەی نەخوێندبێت لەشەودا بەرۆژ قەرەبووی کردوەتەوە.

---

[*] أسلام اون لاين ـ حدث في العام الهجري ـ فقهاء ومحدثون.

(هیشامی کوڕی حەسان) دەڵێت: لەنیوەشەودا گوێم لەگریانی (محمد)ی کوڕی (سیرین) دەبوو کاتێ شەونوێژیدەکردو بەکوڵدەگریا...

هەرکاتیش باسی مردنی لەلابکرایە ڕەنگی لەشولاری دەگۆڕاو (ئەبونەعیم) لەکتێبی (طبقات)کەیدا بەئەمانەتپارێزو خواناس باسیکردوەو هەمیشە ڕووخۆش‌و دەبەم بەبزەو پێکەنینبوە.

بەڕادەیەك پلەوپایەکانی بەندایەتی تەیکردوە (بەکری کوڕی عەبدوڵڵای مزنی) دەڵێت: ئەوەی بەدووی خواناس‌و پارێزکاراندا دەگەڕێ با تەماشای (محمد)ی کوڕی (سیرین) بکات، سوێندبێت بەخوا لەو واریعترمان نەبرو.

لەرووی ئابووریشەوە بازرگانێکی کارامەبوە، لەنێو هاوەڵانیدا نموونەو پێشەنگبووە، جارێك کاروانێك (زەیت)دەکرێ بە (چل هەزار)رهەم‌و لەیەکێك لەکوپەکاندا مشکێکی تۆپیو بەدیدەکات، پاکی‌و بێگەردی ویژدان‌و دڵودەروونی پاڵی پێوەدەنی هەموو کوپە زەیتەکانیتر دەڕێژێ‌و هیچی لێنافرۆشێت، لەئەنجامدا دووچاری زیندانیکردن دەبێت بەهۆی ئەو قەرزەی کەدێتە ئەستۆی لەبری کاروانە زەیتەکە، چیرۆکەکە بەم هەڵوێستە کۆتایی نایەت بەڵکو کاتێ بەرپرسی زیندان دەیەوێت ئازادیبکات بەهۆی ناوبانگ‌و شوهرەتەوەو شەوان بگەڕێتەوە نێو خانەوادەکەی خۆی ڕازی نابێت‌و دەڵێت: من یاسا ناشکێنم‌و سوێندبێت بەخوداوەند نابێت تۆش ناپاکی لەدادوەریکەیت...!

هەڵوێستێکی جوامێرو حەقپەروانەی دیکەی (ئیبن سیرین) لەوەدا خۆیدەبینێتەوە کاتێ لەزینداندا دەبێت (ئەنەسی کوڕی مالیك) کۆچی دواییدەکات‌و بەرلەمەرگی ڕایاندەسپێرێ بەوەی دوای مردنی (ئیبن سیرین) بیشوات بەڵام کاتێ بە (ئیبن سیرین) دەڵێن‌و مۆڵەتی بەرپرسی باڵای بۆ وەردەگرن هەتا بچێت (ئەنەس)بشوات ناچێت‌و دەڵێت: من بەرپرسی زیندان بەندینەکردووم بەڵکو کەسێك بەندیکردووم قەرزو حەقی لەلامە ، دوای ئەوەی خاوەن قەرز ڕێگەیدەدات ئەوجا لەزیندان بەدەردەکەوێت‌و (ئەنەس)دەشوات.

بەهەمان شێوە لەژیانی گشتیدا نموونەو پێشەنگی بەرزبوە، نەرم‌و نیان‌و چاکەکاربوە لەگەڵ دایکی‌و باڵی سۆزو میهری بۆ ڕاخستوەو هەمیشە بەدەنگێکی نزم‌و هێواش دواوە لەگوێڕایەڵی‌و ملکەچی‌و شەرمی خۆی بۆ نواندوەو هەندێك لەخزم‌و خانەوادەکەی

دەگێڕنەوە کاتێ (ئیبن سیرین) لەگەڵ دایکی دراوە لەبەردەمیدا خۆی بەکەمداناوەو هەمیشە بەزوبانحاڵ لەدایکی پاڕاوەتەوە.

ئەم زانا خواناسە لەنێو تەنگەشەی قەرزاریدا دانبەخۆدا دەگرێتو زیکرو یادی خوادەکاتو شەوورۆژی بەنوێژو دوعاو پاڕانەوە بەسەر دەبات.

زانایانیش بەستایشەوە باسی(ئیبن سیرین) دەکەنو هەریەك بەچەشنێ باسی سیفەتە بەرزو باڵاکانی دەکات لەوانە:

* (خەتیبی بەغدادی)لە(مێژووە)کەیدا دەڵێ: "ئیبن سیرین بەیەکێك لەزاناو شارەزا خواناسو واریعەکانی سەردەمی خۆی دەژمێردرێ".

* (مورق الجلی) دەڵێت: "هیچکەسم نەدی ئەوەندەی ئیبن سیرین واریعو شارەزا لەفیقهدا".

* (عوسمان ئەلبەتی) دەڵێ: "لەم شارەدا کەسنەبوو ئەوەندەی (ئیبن سیرین) شارەزابێت لەدادگایا".

* (سوفیانی کوڕی عویەینە)دەڵێت: لەکوفەو بەسرەدا کەسێکی وارعو خواناسی وەك (ئیبن سیرین)ی تێدانەبوو.

هەروەها لەبواری گێڕانەوەی فەرموودەدا (ئیبن سیرین) چەند فەرموودەیەکی گێڕاوەتەوە لەیارانەوەو لە(نۆ)کتێبەکەی فەرموودەیا تۆمارکراوە.

لەروویەکی دیکەوە (ئیبن سیرین) بەزوبانپاراو ناسراوەو قسەکانی لەهەندێك کتێبدا تۆمارکراوەو خەڵکی پەندو ئامۆژگارییان لێوەرگرتوە لەو وتانە:

*"ستەم لەبراکەت دەکەیت ئەگەر باسی خراپترین هەڵوێستی بکەیتو چاو لەچاکەکانی بپۆشی".

*"قسەوباس گوشادوفراوانترە لەوەی کەسێکی نەخۆش بەدرۆ دەرببڕێ".

*"گۆشەگیری بەندایەتییە".

(ئیبن سیرین لەتەمەنی هەشتاساڵیدا لەشاری (بەسرە) لە ٩/ی شەوالی ساڵی ١١٠کۆچی بەرامبەر ١٥ی یەنایری ٧٢٩/زاینی کۆچی دواییکردوە.

ژياننامەی عەبدولغەنی نابلسی(*)

ناوی شێخ عەبدولغەنی کوڕی ئیسماعیلی کوڕی ئەحمەدەو بە(نابلسی)بەناوبانگە.
ل(٥)ی زیلحیجەی ساڵی ١٠٥٠لەدایکبوە لە(دیمەشق)، لەوکاتەدا کەلەسکی دایکیدابووە باوکی لەسەفەری ولاّتی(ڕۆم)بووەو شێخ (محمود)کەلەچیای (قاسیون) نێژراوە مژدەی بەدایکیداوە کوڕیدەبێتو ئەویش یەك درهەمی زیووی دەداتیّو شێخ (محمود)یش پێیدەڵێ ناویی بنێ (عەبدولغەنی) ئەم پیاوچاکە بەرلەوەی (نابلسی) لەدایکببێت بەچەند ڕۆژێك کۆچی دواییدەکات.
باوکی دەیخاتەبەر خوێندنو فێری قورئانو زانیاریدەکات لەساڵی (١٠٦٢)دا باوکی کۆچی دواییدەکاتو (نابلسی) بەهەتیوی گەورەدەبێت، لەسەرجەم زانیارییەکان پشکی خۆی وەردەگرێتو هەر بەمنداڵیش بەرلەوەی باوکی بمرێت ئامادەی وانەکانی باوکیدەبێت کەلەبارەی تەفسیرەوە لەمزگەوتی (ئەمەوی) وانەدەڵێتەوەو ، سەرباری وەرگرتنی زانیاری لەلای زانایانی ناودیاری (دیمەشق)ڕوودەکاتە (میسر)و لەوێش زانستی خواناسیو هەردوو تەریقەتەکە وەردەگرێت.
دوای ئەوەی تەمەنی دەگات بەبیست ساڵو قاڵدەبێت لەخوێندنەوەدا دەتوانێ وانەبڵێتەوەو خولیای خوێندنەوەی کتێبەکانی شێخ (محێدینی عەرەبی)دەبێتو لەگەڵ کتێبەکانی دیکەی سۆفیگەرایەتی.
پاش بەدەستهێنانی زانستێکی بێشومار دەستدەداتە وتنەوەی وانە لەمزگەوتی (ئەمەوی)و لەکۆتایی تەمەنیشیدا بۆماوی حەوت ساڵ لە(سوق

(*)مجلة التراث العربي/مجلة فصلية تصدر عن اتحاد الكتاب العرب ـ دمشق العدد ١٠٤ السنة السادسة والعشرون ـ كانون الأول ٢٠٠٦ ذوالحجة ١٤٢٧ ـ كتبه محمود الارناؤوط.

العنبرانيين)جێگیردەبێتو نایەتە دەرەوەو لەو ماوەیەدا زۆر رووداوی سەیریان لەسەر تۆمارکردووە ، دوای هاتنەدەرەوەی خەڵكی بەلێشاو رووی تێدەکەنو خوازیاری فەڕو بەرەکەتیدەبن.

لەوساڵانەی کۆتایی تەمەنیدا سەردانی (قودس)و (تەرابلس)و چیای لوبنانەدەکات لەگەڵ سەردانی میسرو (بقاع)و پاشان دەگەڕێتەوە بۆ (دیمەشق)و لەوێ کۆچی دواییدەکات.

لەکتێبەدانراوەکانی:

١)التحرير الحاوي بشرح تفسير البيضاوي.

٢)كنز الحق المبين في أحاديث سيد المرسلين.

٣)خاتر المواريث في الدلالة على مواضيع الأحاديث.

٤)جواهر النصوص في حلِّ كلمات النصوص للشيخ محي الدين بن العربي.

٥)كشف السر الغامض ـ شرح ديوان ابن الفارض.

٦)زهر الحديقة في ترجمة رجال الطريقة.

٧)تحريك الإقليد في فتح باب التوحيد.

٨)المجالس الشامية في مواعظ أهل البلاد الرومية.

وێڕای کتێبی (خەونامە)ەکەی چەندین نووسراوی دیکەی هەیە کەلێرەدا هەرئەوەندە توانای ئاماژە پێکردنمان هەبوو.

(نابلسی) یەکێبوو لەو زانایانەی کەبەشێوەیەکی بێشومارو بەرین لەسەری نووسراوەو لەهەموو روویەکەوە.

لەرۆژی ٦/شەعبان رێکەوتی ساڵی ١١٤٣ك نەخۆشدەکەوێتو لەعەسری یەکشەممە رێکەوتی ٢٤/ی هەمان مانگدا کۆچی دوایی دەکاتو بەمەرگی غەمو پەژارە دادەبارێ بەسەر خەڵکی (صالحیە)و (دیمەشق)دا.

ژیاننامەی
شێخ کەمالەدینی دمیری(*)

یەکێکە لەزانایانی شافعیو بەزانیاری فتوا ناسراوە لەگەڵ تەفسیرو راڤەی قورئان (عەبدولحەی حەنبەلی لە "شذرات الذهب"دادەڵێت: "لەساڵی ٧٤٢ی کۆچیدا لەگوندی (دمیر) لە(میسر) لەدایکبوەو لەسەردەستی زانایانی سەردەمی خۆیدا زانیاری وەرگرتوەو رۆچوە لەزانستە فرەچەمکەکانداو پشکی خۆی لەهەموو زانیارییەك وەرگرتوە وێڕای زانستی زوبانو ئەدەبو بەڕادەیەك شارەزابوە ئەستێرەی بەرزبوەتەوەو ماوەیەك لە(مەککە)و (مەدینە) نیشتەجێبوەو زۆرکاری کەراماتو لەرادەبەدەری لێدەگێڕنەوەو چەند کتێبێکیشی نووسیوە لەوانە:

١)شرح المنهاج لەچواربەرگدا.

٢)کتێبێکی لەفیقهدا نوسیوە.

٣)کتێبی (الحیوان)ی لەسێبەرگی گەورەو مامناوەندو بچووکدا نووسیوەو تێدا زاناییو دانایی خۆی بەدەرخستوە ، ئەم کتێبەشی لەسەر شێوەی ئەلفبێی عەرەبی رێکخستوەو تێدا ناوی ئاژەڵەکاندەهێنیو باسی تایبەتمەندیو نهێنییو وابەستەکانیان لەخەودا دەکات.

(*) www.islamweb.net

ئەلف ا

ئــابڕووو(عــەورەت):(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: دەرکـەوتنی عـەورەت شکانی نهێنـــیو پێخۆشـــبوونی دوژمنانـــە، عــەورەتیش مابــەینی نێــوان نــاوكو ئەژنۆیە.

*ئەگـەر بینـی عـەورەتی دەرخـست یاخود جلوبەرگی هـەڵماڵراو دەرکـەوت هـــەمووی یـــان هەنـــدێکی ئـــەوە بەئەندازەی ئەوە دەردەکەوێ.

*ئەگەر جلێکی کەمی پێوەمابوو ئـەوە خۆی لەکارێك کەبەباشـی لێکداوەتـەوە دادەماڵێو دەستدەکێشێتەوە، ئەگـەر ئەوکارە بەڵگەبوو لەسەر ئاین لەچاکیو باشــیدا دەگاتـــە ئاســـتێك یـــەکلایی دەبێتـــەوەو ئەگـــەر لەسەرپێـــچیدابوو ئـــەوە لەسەرپێـــچیدا بـــەو ئەندازەیـــە ڕۆدەچێت.

*ئەگـەر لەخـەودا نـەیتوانی لێبـبڕێ لەهــەمان کاتیـــشدا لەسەرپێـــچیکاران نـەبوو ، عەورەتیـشی ڕووتو دیـاربوو بەچاوی خۆی دەیبینـی شـەرمیدەکردو هەندێك جلو بەرگی پێوەمابوو، وێڕای ئەوە هیچ نەبینرا بەڵگەبێت لەسەر کـاری چـاکە ئـەوە نهێنـــی خـــۆی دەدرکێنێو خێری تێدانییە.

*ئەگەر لێبڕانی بۆ ئاین بەو چەشنەبوو کەباســـکراوو عـــەورەتی دیارنـــەبوو ســـوورنەبوو لەســەر شـەرمکردنو هـیچ جلوبــەرگو پۆشـاکێکی لەبەردانـەبوو لەبەلاو نەهامـەتی قوتـاردەبێ ، ئەگـەر نەخۆشـبوو چـاکدەبێتەوەو خوداوەنـد چارەســـەرو شـیفای دەدات، ئەگـــەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە ، ئەگەر ترسابوو دڵنیادەبێت.

*ئەگـــەر پۆشـــاكو جلوبـــەرگی لەبەرانـەبوو لـەبۆ ئومێـدی ئومێـداران دەگـەڕێ یـان لەدەسـتەلات دەخـرێو کـارێکی لەوچەشـنەی دێتـە دەسـتو بەتوندی دەسـتی پێوەدەگرێت ئەگـەر لەسـەرجەم ئـەو حاڵانـەدا عـەورەتی دیاربوو وەك شەرمەندەوایە.

*ئەگەر عەورەتی دیارنەبوو شەرمیشی نەدەکرد حاڵگۆڕانی بەسەلامەتی دەبێتو دوژمنانی پێخۆشنابێ.

ئابلووقە(گەمارۆ): (نابلسی) دەڵێت:

گەمارۆو ئابڵوقە لەخەودا بەڵگەیە

لەسەر خۆداگرتنو دانبەخۆداگرتن

لەسەر کاروبارەکان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوونو سەرکەوتن بەسەر موشریکو هاوەڵ پەیداکەراندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشییەك بەهۆی ئابڵوقەو گەمارۆوە بڵاوبێتەوە.

ئاخوڕ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: عەلەف شکۆمەندییە یاخود هاوسەری پیاوە.

*ئەگەر ئاخوڕێکی لەماڵی خۆیدابینیو دوو ئاژەڵ ئالیکیان تێدا دەخوارد بەڵگەیە لەسەر هاوبەشی دووپیاو لەژنێکدا، یاخود هاوسەرەکەی خۆیەتی یان یەکێکی نێو ماڵەکەیە.

ئادەم(عليه السلام): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی (ئادەم) لەسەر شێوازی راستەقینەی خۆی بەدیبکات ئەوا پلەوپایەیەکی مەزن بەدەست دێنێت گەر شایستەبێت بەڵگەش لەسەری ئایەتی ﴿إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾(البقرة:٣٠).

*ئەوەی لەخەودا بیبینێت گفتوگۆو وتوێژی لەگەڵ (ئادەم) دەکات ئەوا زانستێك بەدەست دەهێنێت ، بەڵگەش لەسەری ئایەتی : ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا﴾(البقرة: ٣١).

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی (ئادەم) ببینێت هەڵخەڵەتاوە بەوتەی هەندێك لەدوژمنەکانیو رەنگو حاڵیگۆڕاوە بەڵگەیە لەسەر گواستنەوە لەجێگەو شوێنیکەوە بۆ جێگەو شوێنێکیتر ، پاشان گەڕانەوە بۆ جێگەو شوێنی یەکەمجار.

*(نابلسی) دەڵێت: هەرکەسێك لەخەودا (ئادەم) ببینێ ئەوا گوناهێکی ئەنجامداوە با تەوبەی لێبکات.

*ئەوەی ببینێ (ئادەم) لەخەودا سەر دەبڕێت ئەوا ناپاکیو غەدر لەفەرمانڕەوا دەکات یان خراپ دەبێت لەگەڵ دایكو باوكو مامۆستاکەی.

*ئەوەی ببێت بە(ئادەم) (عليه السلام) یان هاوەڵایەتی بکات ئەوا:

+ئەگەر شایستەی دەستەڵات بێت بەدەستی دەهێنێت.

+ئەگەر زانابێت خەڵکی سوود لەزانستەکەی وەردەگرن یان زانستی زیاتر وەردەگرێت.

*هەروەها بینینی (ئادەم) (عليه السلام) لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لێکدەری خەو چونکە (ئادەم) یەکەم کەسبوو خەوی لەدنیادا بینیو دەستەواژەکانی فێربوو.

*هەروەها بینینیبەڵگەیە لەسەر:

+حەجو کۆبوونەوەی خۆشەویستان.

+زۆری وەچەو نەوە.

+هەڵەو لەبیرکردن.

+پیلان و فروفێڵ.
+تێکەڵبوون لەگەڵ ئەوانەی مار دەگرن و هەڵسوکەوتی لەگەڵدەکەن.
+ئەوەی ژار دروستدەکات.
+ئەوانەی شەیتانەکان کۆ دەکەنەوەو بەناوی ئەوانەوە دەدوێن.
+جل و بەرگی زبرو گریان.
+زۆرخۆری خەوبینەر.
+سەفەرو گەشتێکی دوور کەدەگونجێت بۆ ئەولایەبێت (ئادەم)ی لێدابەزی.
+خوداوەند منالّی نێرینە ببەخشێ بەوەی خەوەکەی پێوەبینیوە پتر لەمنالّی مێینە.
* ئەگەر خەوبینەر چاوی ئێشی دەکردو نەخۆشبوو قوتارو رزگاریدەبێت لەنەخۆشیەکەی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکارو کڕنووش بۆ پادشایان.
* ئەوەی(ئادەم) (عليه السلام) بەناتەواوی ببینێت دەگونجێت گەورەو بەرپرسی خەوبینەر حالّ و باری تێکبچێت یان کاروکاسبی بگۆڕێت یان بشێوێت.
* ئەوەی لەحالّێکی باشدا بەدیبکات خێرو چاکەی گەورەو بەرپرسەکەی بۆ ئەو دەبێت.

ئارامگرتن(دانبەخۆداگرتن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی ئارامدەگریێ لەسەر ناڕەحەتی بەرزیو سەلامەتی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿أولئكَ يُجزَونَ الغُرفَةَ بِمَا صَبَرُوا ﴾ (الفرقان: ٧٥).
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەرزیو مژدەیە، ئارامگرتن ئاگادارییە بەڕوودانی بەلاّو نەهامەتی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرەنجام باشی لەوەی لێی دەترسێ.

ئاردی سفر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاردی سفر باشی ئاین و سەفەرە لەچاکەدا بەپێی ئایەتی : ﴿وتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيرَ الزَّادِ التَّقوَى ﴾ (البقرة:١٩٧).
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەرو خواناسیی و دنیانەویستی.
* خواردنی حەڵوای ئاردی سفر نزیکییە لەدەستەلاّتدارو قوتاربوونە لەزیندان، یاخود کردارێکی چاکە شایستەی ئازادبوون و سەرفرازییە لەئاگری دۆزەخ.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بوونی وێڵی و سەرگەردانی.

ئارەزوو(حەز): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئارەزوو: کوڕە، گوتراویشە پیاوێکە کاروباری خەڵکی بەجێدەهێنێ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کوڕە یان نوێنەرە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر کەوا ماوەکەی دووورودرێژە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ یەکێك زەفەری پێببات بەڵگەیە لەسەرکرداری دۆزەخیەکان، ئەو ئارەزووەی لەرووخسارو لەشولاردا دیاریدەدات بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەگوناهی کەسانیتر تاوانباردەکرێ.
ئارەقکردنەوە(ئارەقدەردان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر زیان لەدنیادا، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی ئارەق دەردەدات ئەوە پێداویستی خۆی بەجێدەهێنێ، بۆگەنی عارەقی بنباخەڵ بەڵگەیە لەسەر روپامایی بۆ ژێردەستەکانو بۆ دەستەڵاتداریش بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵو سامان لەپیاهەڵدانو ستایشی خراپدا.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا لەش ساغییە بۆ نەخۆش ئەگەر خوازیاری بێت، وەگەرنا ئارەقی مردنەو، بۆ کەسێکی لەشساغیش خزمەت یان پیشەیەکە نارەحەتی تێدا بەسەردێت.
* ئارەق ماڵو سامانە ئەگەر بینی ئارەقی دەرکردوە ماڵو دارایی بەئەندازەی ئەو ئارەقە دەردەکاتو دەگونجێت ئارەق ماندوبوون بێت.
ئارەوەن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: درەختی ئارەوەن بەڵگەیە لەسەر منداڵ.
* هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو ئارامگرتن لەسەر شتومەكو سوود وەرگرتن ئەمەش بەهۆی درێژییەوە.
* هەروەها دەڵێن: دارسنەوبەر بۆ کەشتیەوانو ئەوەی کەشتی لێدروستدەکات بەڵگەیە لەسەر بەدەرخستنی حاڵو باری کەشتی.
* هەندێکدەڵێن: ئارەوەن بەڵگەیە لەسەر کوڕێکی رێزدار.
ئازادکردن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بێزاریو نیگەرانی نێوان کۆمەڵێکە، ئازادکردنیش بۆگەردنو ئەستۆیە.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر نیگەرانی بەرژدو بەخیلیو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَكُّ رَقَبَةٍ (١٣) أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ(١٤) ﴾ (البلد) .
* هەروەها دەڵێن: ئازادکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قوربانی، ئەگەر بینی ئازاد دەکات قوربانیدەکات.
* ئەگەر ژنەکەی ئازادکرد تەڵاقیدەدات.
* ئەگەر کەسێکی ئازادی بینی ئازادکراو قەرزاریشبوو خوداوەند قەرزەکەی دەداتەوە یاخود لەگوناهو تاوانی خۆشدەبێ.
ئازاردانی دایكو باوك: (نابلسی) دەڵێت: ئازاردان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گوناهی گەورەی وەك هاوەڵپەیداکردن بۆ خوداوەندو کوشتنی کەسێك بەناحەقو کاری دیکە.

* ئازاردانی پیاوخراپو دوورکەوتنەوە لەهاوەڵانی خراپ بەڵگەیە لەسەر خواناسیو نزیکبوونەوە لەخوداوەند بەوەی پێی رازییە.

ئاسانکاری هەرس[1]**:** (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر تامی خۆشبوو بەڵگەیەلەسەر: رەواندنەوەی غەمو پەژارەو نەخۆشی.

ئاسانی (سووکی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دژی قورسیو گرانییەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خواناسی بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا﴾(الطلاق: ٤).

ئاسك(مامز): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژن یان منداڵ نێرینەو مێینەیە.

* ئەگەر ئاسکی راوکرد یاخود بەدیاری بۆی نێردا یان کڕی رزقو رۆزی بەدەستدەهێنێ یاخود هاوسەر دەگرێ ئەگەر رەبەنبێتو یان کوڕێکی دەبێ یان زاڵدەبێ بەسەر دوژمنو نەیارەکەیدا.

* ئەگەر بینی ئاسکێکی هێنا ئەوە میراتیو خێرێکی زۆر بەدەستدەهێنێت، ئەگەر چاوەڕێی منداڵبوو کوڕی دەبێت.

* ئەگەر ئاسکێکی سەربڕی ئەوە دەچێتە لای کچێك ئەگەر کردی بەماڵەکەی خۆیدا ئەوە ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت.

* ئەگەر لەپێستەکەی داماڵی داوێنپیسی لەگەڵ ژنێکی عەرەبیدا ئەنجامدەدات.

* ئەگەر ئاسکێك بازیدا بەسەریا ئەوە هاوسەرەکەی سەرپێچیدەکات لەهەموو شتێکدا.

* ئەگەر بوو بەخاوەنی ئاسك دەبێت بەخاوەنی ماڵێکی حەڵاڵ یان ژنێکی رێزداری ئازاد دەهێنێ.

ئاسکی مێیینە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاسکی مێینە کچێکی عەرەبی جوانە، ئەگەر بینی ئاسکێکی مێنەی راوکرد ئەوە دەستی ژنێك دەبڕێتو دەیهێنێت.

* ئەگەر بینی بەردێکی گرتە ئاسکێکی مێینە بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی ژنەکەی یان لێدانی یاخود جووتبوون لەگەڵ کچێکدا.

* ئەگەر بینی تیرێکی تێگرت ئەوە کچێك توهمەتباردەکات.

* ئەگەر ئاسکێکی مێنەی سەربڕیو خوێنی لێهات ئەوە کچێك سزا دەدات.

* ئەگەر بوبوو بەئاسك خۆشیەکانی دنیا بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر ئاسکێکی گرت میراتیەکی زۆر بەدەستدەهێنێ.

---

[1] **ئاسانکاری هەرس:** دەگونجێت دەرمانبێت یاخود هەر خواردنو پێکهاتەیەك کاری هەرس ئاسانبکات.

(وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی بەشوێنی ئاسکێکدا ڕۆیی هێزو توانای زیاددەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی بوو بەئاسک دەروون و حاڵی گوشاد دەبێت.
*ئەگەر ئاسکی لەماڵی خۆیدا دەرهێنا ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت، ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێ، ئەگەر پێستی ئاسکێکی داماڵی بەزۆر زینا لەگەڵ ژنێکدا دەکات.
*دەگێڕنەوە پیاوێك لەخەودا دەبینێ بوە بەخاوەنی ئاسك، خەوەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەو دەگێڕێتەوە، ئەویش دەڵێ: ماڵو سامانێکی حەلاڵت دەبێ یان ژنێکی ڕێزدار، لێکدانەوەکەشی بەم چەشنەبوو.
*ئەگەر تیرێکی گرتە ئاسکێك هەوڵی بەدەستهێنانی دەستکەوت دەدات.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بوە بەئاسك ئەوە لەکۆمەڵی موسوڵمانان جیادەبێتەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ئاسکیکی برد میراتیو خێرێکی زۆری بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر ئاسکێکی مارەبڕی ئەوە بەزۆر زینا لەگەڵ ژنێکدا دەکات.
*خواردنی گۆشتی ئاسك بەدەستهێنانی ماڵو داراییە لەژنێکی شۆخو شەنگەوە.
*ئەگەر بینی ئاسکێکی کوشت یان بەدەستیەوە مرد غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات لەلایەن ژنانەوە.

*(دمیری)دەڵێت: مرۆڤ چەند سەرئاسكو کەللەسەرو مێشکەکەی هەبێت ماڵوداراییە لەلایەن ژنەوە.

ئاسمان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاسمان بەڵگەیە لەسەر خۆی، ئەوەی لەئاسمانەوە یان لای ئەوەوە دابەزی ئەوە لەلایەن پەروەردگارەوەیەو دروستکراو هیچ دەستێکی تێدا نییە وەك ئەوەی ئاگرێك بێتەخوارەوە خەڵکی تووشی نەخۆشیو گەڕیو مەرگ بکات.
*ئەگەر ئاگری لێهاتەخوارەوە بەسەر بازاڕدا نرخی کالاو شتومەك بەرزدەبێتەوە.
*ئەگەر بەسەر کێڵگەو شوێنی کشتوکالا داباریو زیانی بەخەڵکی دەگەیاند سەرماو کوللە دادەبارێ بەسەر کشتوکاڵدا.
*ئەگەر شتێکی لێباری بەڵگەبوو لەسەر ڕزقو ڕۆزیو ماڵو دارایی وەك هەنگوینو زەیتونو هەنجیرو جۆ ئەوە بارانێکی بەسوودو قازانج دەبارێ بەسەر خەڵکیداو سوودی لێوەردەگرن.
*دەگونجێت ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر شەرمو خۆپارێزی دەستەلاتدار بەهۆی پلەوپایەو نەتوانینی خەڵکی بێدەستەلات لەوەی دەربچن لەچنگو دەستەلاتی ستەمکارێك.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کۆشكو لانەی دەستەلاتو گەنجینەی، ئەگەر

بەپلیکانــە یــان بەهــەر هۆکارێــك ســەربکەوێ روو بــەئاسمان لەگــەڵ پلەوپایـــــەدا شـــــکۆمەندی بەدەســتدەهێنێتو بــەختی دەبێــت، ئەگەر بەبێ هیچ هۆکارێك سەرکەوت ترسو بیمێکی زۆر لەدەستەڵاتدارەوە رووی تێدەکات.

*ئەگەر گەیشت بەئاسمان دەگات بەچلەپۆی داواو خوازی خۆی ، ئەگەر گەڕایەوە بۆسەر زەوی قوتار دەبێت لەوەی چوەتە نێوی.

*ئەگەر لەشوێنی خۆی کەوتە خوارەوە یەکی دەکەوێت لەشوێنی خۆی بەئەندازەی کەوتنو هەڵنوتانی لەگەڵ ئەو ئەندامەی دەشکێ.

*ئەگەر ئەوەی دەگاتە ئاسمان لەکاتی بێداریـــدا نەخۆشـــبوو ، پاشـــان نەگەڕایـــەوە بۆســـەر زەوی دەمرێـــتو رووحەکـــــەی روو بـــــەئاسمان بەرزدەبێتـــەوە ، ئەگـــەر گەڕایـــەوە بۆسەرزەوی زیاندەکاتو کەسوکاری ناهومێد دەبن لێی ، پاشان خوداوەند قوتاریـــدەکات ، مەگـــەر لـــەکاتی دابەزینیدا بکەوێتە نێو بیرێك یان چاڵێكو پاشان لێی نەیەتە دەرەوە ئەمەش گۆڕەکەیەتی کەوا دەخرێتە نێوی دوای گەڕانەوەی، مژدەی تێدایە بەمردن لەسەر موسوڵمانێتی چونکە بێباوەڕان دەرگاکانی ئاسمانیان بۆ ئاوەڵا ناکرێو روحیان بەرزنابێتەوە.

*هـــەروەها بینینـــی دەرگاکـــان دەگونجێت ئەگەر زۆربێت بەڵگەبێت لەسەر سوود ، ئەگەر خەڵکی تێدابوو یاخود هەنگو چۆلەکە بەدیار چاوییەوە سەرکەوتن بەوچەشنەیە. هەروەها ئەگـــەر خـــەڵکی لەقاتوقڕیـــدابوون بارانێکی زۆریان بۆ دەبارێت خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ ﴾ (القمر:١١)بەتایبەت ئەگەر ئەوەی لێدابەزی بەڵگەبوو لەسەر سۆزو بەزەییو فەڕ وەك خاكو خۆڵ بەبێ تەپو تۆزو زیان.

*بەڵام ئەگەر لەئاسمانەوە خەڵکی تیربارانکران ئەگەر هەندێك بەڵگەی تێدابوو ئەوە دەروازەکانی نەخۆشی سەختو گران دەکرێتەوە بەسەریاندا، ئەگەر تیرەکان برینداریاندەکردو خوێنیان دەڕژاند دەستەڵاتدار بەهەر تیرێك کەسێك دەستگیردەکات، ئەگەر تیرەکان ئاڕاستەی گوێچکەو چاوکران ئەوە فیتنەو ئاشووبە، ئەگەر تیرەکان کەوت بەسەریانداو هیچ زیانێکی نەبوو کۆیانکردەوە ئەوە دەسکەوتە لەلایەن خوداوەندەوە پێیان گەیشتوە وەك فەڕوبەرەکەتو جۆرەکانی باڵندە.

*نزیکبوونـــەوەی ئاسمـــان بەڵگەیـــە لەســـەر نزیکبوونـــەوەی لەپـــەروەردگار بـــەپێی گوتـــەی پـــەروەردگار لەفەرموودەیەکی قودسیدا" ئەوەی بستێك لێم نزیکببێتەوە باڵێك لێی

نزیکدەبمەوە " ئەمەش بۆ خەڵکی گوێڕایەڵو کرداری باشو چاکە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەسێکی پەرێشانی ناچار خوداوەند دوعاکەی قبوڵبکات، چونکە ئاماژەکردن لەکاتی دوعادا بەچاوە روو بەئاسمان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نزیکبوونەوە لەزاناو ئیمامو باوكو کوڕو هاوسەرو گەورە هەریەکێك لەسەرووی بێت بەپلەی ڕێزو چاکەو هیمەت لەکاتی بێداریدا.
*رمانی ئاسمان بەسەر زەویدا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی دەستەڵاتدار ئەگەر نەخۆشبێت، هەروەها بەڵگەیە لەسەر چوونی روو بەو زەوییە ئەگەر لەسەفەردا بێت، هەروەها دەگەڕێتەوە بۆ دەستەڵاتداریی خەوبینەرو ئەوەی لەسەرو ئەوەوەن لەسەرۆكو باوكو مێردو گەورە.
*دەگونجێت رمانی بەسەر زەوییەکی وشكو بێ ئاودا یان زەوییەك خەڵکی بەقاچ بیشێلن دوای رمانیو سوپاسگوزاری دەربڕین بارانی بەسوودو کەڵکبێت ، عەرەبیش باران بەئاسمان ناودەبات چونکە لەئاسمانەوە دادەبەزێت.
*ئەگەر ئاسمان بکەوێت بەسەر خەوبینەردا یان بەسەر خانەوادەکەیدا بەڵگەیە لەسەر رمانی سەربانی ماڵەکەی بەسەریا ، چونکە خوداوەند ئاسمانی بەسەربانێکی پارێزراو ناوبردوە، ئەگەر ئەوەی سەربانەکە روخاو کەوت بەسەریا کەسی نزیکی نەخۆشبوو لەحاڵی بێداریدا ئەوە دەمرێتو بەپشتا دەخرێتە نێو گۆڕەکەی ئەگەر لەژێر داروبەردی رووخاودا دەرنەهێنرا.
*ئەگەر سەرکەوت بەئاسماناو چوو بەنێویدا گەواهیو ڕێزو نزیکی خوداوەند بەدەستدەهێنێت لەگەڵ ناوبانگو شکۆمەندی.
*ئەگەر بینی لەئاسماندایە فەرمانبەچاکەو ڕێگری لەخراپە دەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئاسمانی دنیا وەزارەتە، چونکە شوێنی مانگەو مانگیش وەزیرە ، ئاسمانی دووەمیش ئەدەبو زانیاریو زیرەکیو سەرکردایەتییە، چونکە ئاسمانی دووەم بۆ هەسارەی (عەتارد)ە.
*ئەگەر بینی لەئاسمانی سێیەمدایە نیعمەتو خۆشحاڵیو خشڵو زێرو راخەرو دەوڵەمەندی بەدەستدەهێنێت، چونکە ڕێگەی ئاسمانی سێیەم ڕێگەی(زەهرە)یە.
*ئەگەر خۆی لەئاسمانی چوارەم دییەوە ئەوە موڵكو دەستەڵاتو هەیبەت بەدەستدەهێنێت یاخود دەچێتە خانەی کرداری پادشاو دەستەڵاتدار چونکە خولگەی ئاسمانی چوار هی(خۆرە).

* ئەگەر خۆی لەئاسمانی پێنجەم دییەوە دەستەڵاتو سەرپەرشتی پۆلیسی پێدەدرێ یاخود پیشەیەك كەوا دەدرێتە پاڵ هەسارەی (مەریخ) چونكە خولگەی ئاسمانی پێنج هی (مەریخ)ە.
* ئەگەر خۆی لەئاسمانی شەشدا دییەوە خێری دەستگیر دەبێت لەكڕینو فرۆشتندا ، چونكە خولگەی ئاسمانی شەش هی هەسارەی (موشتەری)یە.
* ئەگەر خۆی لەئاسمانی حەوتەم دییەوە زەویو زارو كشتوكاڵی دەستگیر دەبێت لەگەڵ پلەوپایە لەسوپادا چونكە خولگەی ئاسمانی حەوتەم هی (زوحەل)ە.
* ئەگەر خاوەنی ئەوخەوە شایستەی ئەو پلەوپایانەبوو لێكدانەوەكەی بۆ سەرۆك یان جێگیر یاخود هاوشێوو هاو ناویەتی.
* ئەگەر خۆی لەسەروو حەوت چینەی ئاسمانەوە بینی ئەوە پلەوپایەی مەزنی دەستگیر دەبێت بەڵام تیادەچێت.
* ئەگەر بینی ئاسمان سەوز هەڵگەڕاوە بەڵگەیە لەسەر زۆری كشتوكاڵ لەوساڵەدا.
* ئەگەر بینی ئاسمان بوە بەئاسن باراندەبارێت.
* ئەگەر بینی لەئاسمانەوە پیسایی دەكات بێباوەڕدەبێت ، ئەگەر ئاسمان شەقیبردو ریش سپییەكی لێهاتە دەرەوە وشكیو بێفەڕی ئەو زەوییەیە.
* ئەگەر لاوێكی لێهاتە دەرەوە دوژمنێكە بەدەردەكەوێتو خراپە دەگەیەنێت بەخەڵكی ئەو شوێنەو دژایەتیو ئاژاوە دروستدەكات لەنێوانیاندا.
* ئەگەر مەڕی لێهاتەدەرەوە دەستكەوتە.
* ئەگەر حوشتری لێهاتەدەرەوە بارانیان بۆدەبارێو لافاو هەڵدەستێ.
* ئەگەر دڕندەیەكی لێهاتدەرەوە بەزوڵمو ستەم تاقیدەكرێتەوە لەلایەن دەستەڵاتدارێكی ستەمكارەوە.
* ئەگەر ئاسمان بوو بەیەك پارچەی یەككرتوو باران نابارێ بۆیان ، ئەگەر هەڵوەشا باران زۆر دەبارێ.
* ئەگەر بینی ئاسمانی لەكیسچوو كارێكی مەزن ئەنجام دەدات بەڵام بۆی بەدینایەت.
* تەماشاكردنی ئاسمان ڕوانینە بۆ یەكێك لەفەرمانڕەواو دەستەڵاتدارانی دنیا ، ئەگەر تەماشای لای ڕۆژهەڵاتیكرد سەفەرە ، دەگونجێت دەستەڵاتێكی مەزن بەدەستبهێنێت.
* ئەگەر بینی ئاسمانی دزیو لە كوپەیەكدا شاردیەوە، ئەوە قورئانێك دەدزێو دەیدات بەژنێك.
* ئەگەر بینی سەردەكەوێت بەئاسماندا بەبێ ناڕەحەتی ئەوە دەستەڵاتو

نیعمەت بەدەستدەهێنێت‌و دڵنیادەبێت لەفرۆفێڵی دوژمن.

*ئەگەر بینی بەددانەکانی قەپیکردوە بەئاسماندا بەلاو نەهامەتیەك روودەکاتە نەفسی یاخود کەم‌و کورِی لەماڵ‌و ساماندا دروستدەبیٚ‌و خوازیاری شتێکدەبێت دەستی پێناگات.

*ئەگەر چوە نێو ئاسمان بەلاّم لێی ناهاتە دەرەوە ئەوە دەمرێت یاخود نزیکدەبێتەوە لەمردن.

*ئەگەر بینی لەئاسماندا خولدەخوات پاشان دادەبەزیٚ ئەوە فێری زانستی ئەستێرەناسی‌و زانستی نادیار دەبێت‌و لەنێو خەڵکیدا باسدەکریٚ.

*ئەگەر بینی پاڵیدایەوە پێوەی ئەوە پلەوپایەو سەرکردایەتی بەسەر نەیارو دوژمنانیدا بەدەستدەهێنێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: سێکەسم بینی نەمدەناسین ، یەکێکیان بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان ، پاشان ئەویتر لەنێوان ئاسمان‌و زەویدا بەندکرا ، ئەوی دیکەش بەرووداکەوت‌و کرِنووشی برد (ئیبن سیرین)یش دەڵێت: ئەوەی بینی بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان ئەمانەت‌و ئەسپەردەیە لەنێوان خەڵکیدا هەڵدەگیریٚ‌و نامێنیٚ، ئەوەشی زیندانی‌و بەندەکریٚ لەنێوان ئاسمان‌و زەویدا سۆزو بەزەیی‌و رەحم دەبچریٚ، ئەوەشی کرِنووشدەبات نیشانەکانی کۆتایی دنیا دادێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەئاسمانەوە دابەزی رووبەزەوی نەخۆشیەکی سەخت‌و توند لێیدەداو مەترسیەکی گەورە رووی تێدەکات‌و لەلێواری مردن نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبیٚ.

*ئەگەر بینی دەستی لەئاسماندایە کارێکی مەزن‌و گەورە دەستپێدەکات بەلاّم بۆی تەواو ناکریٚ.

*ئەگەر بینی بەرزبوەوە هەتا لێی نزیکبوەوە بەبیٚ ئەوەی بەدەستی بهێنێت ئەوە خاوەن ئاین یاخود دنیایەو پلەوپایەی بەرزی تێدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر یەکێك لەمیرو فەرمانرِەوایان تەماشای ئاسمانیکرد بەلای رۆژهەلاّت‌و رۆژئاوادا دوای ئەوە سەفەردەکات، دەگونجێت دەستەلاّتێکی گەورەش بەدەستبهێنێت.

*ئەگەر بینی ئاسمان ئاوەلاّبوو ئەوە خۆشی‌و شادی‌و خێرو نیعمەتی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بەرِێکی سەرکەوت بەرەو ئاسمان ئەوە زەرەرو کەمی روودەکاتە لەش‌و لارو ماڵ‌وسامانی.

*ئەگەر خۆی لەئاسماندا دییەوەو نەیزانی کەی سەرکەوتوە بۆ ئاسمان ئەوە دەچێتە بەهەشتەوە - پشت بەخودا-.

*ئەگەر بینی بینایەکی هەیە لەئاسماندا لەبینای خەڵکیترو ئەوانەی

زەوی ناچێت ئەوە بەناڕەزایی لەدنیا دەردەچێ.

*ئەگەر بینایەکی دی لەنێوان زەوی‌و ئاسمان ئەگەر لەوەبوو کەوا رقی لەناوەڕۆکی دەبوەوە خراپەیە لەئایندا وەگەرنا ڕێزو شکۆیە لەئاین‌و دنیادا.

*ئەگەر بینی دەرگایەکی ئاسمانی بۆ ئاوەلاکرا بۆ خۆی‌و سەرجەم خەڵکی دەرووی خێرە.

*ئەگەر بینی لەئاسمان کەوتەخوارەوە ئەگەر دەستەلاتداربوو ئەوا پۆستی دەستەلاتی لێدەکرێتەوەو کاروباری بۆ بەجێنایەت.

*ئەگەر هەڵۆیەك یا بازێکی بینی فڕی روو بەئاسمان‌و نەکەوتەخوارەوە خێری دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی بەپەتێك لەئاسمانەوە هەڵواسراوە دەستەلاتی لەئایندا دەستدەکەوێ بەئەندازەی دوورکەوتنەوەی لەزەوی.

*ئەگەر بینی پەتەکە بچڕا دەستەلاتەکەی بەسەردەچێت.

*ئەگەر چرایەکی لەئاسمان ببینی دەدرەوشێتەوە کوژایەوە خۆر دەگیرێ.

*ئەگەر بینی بەدیارچاوی خۆیەوە ئاسمان بینادەکرێ گەواهی‌و شەهادەی درۆ دەدات بەپێی ئایەتی: ﴿مَا أَشْهَدتُّهُمْ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ﴾ (الکهف : ٥١).

*ئەگەر بینی لەئاسمانەوە پیسایی‌دەکات گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات، ئەگەر سەری دانەواندبوو لەکاتی کەوتنیدا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

*دەگونجێت ئاگاداریش بێت بۆئەوەی کەوتوەتە نێو گوناهوتاوان‌و، بەڵگەبێت لەسەر بەشێوی نەخۆش دوای پەشوودانی‌و پەشیمانبوونەوەی تەوبەکارو گەڕانەوەی یان بەرزبوونەوەی کەسانی نزم‌و سووك بەسەرکەسانی بەرزو بالا لەخانەوادەی خۆی.

*ئەگەر بینی ئاسمان ڕووناکی لێهاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر ڕێنومایی خەڵکی ئەو شوێنە، ئەگەر تاریکایی لێهاتەدەرەوە بەڵگەیە لەسەر وێڵی‌و سەرگەردانیان.

*ئەگەر قامچییەکی بینی لەئاسمان هاتە خوارەوە خەڵکی تووشی بەلاو نەهامەتی دەبن بەهۆی ئەو گوناهانەوە کەئەنجامیانداوە.

*بینینی ئاسمانەکان بەڵگەیە لەسەردەرخستنی ڕاستی بۆ خاوەن هیمەتی بەرزو گرنگیدان بەکاروباری پاشەڕۆژ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سەفەر بۆ شارەگەورەکان‌و بازرگانیکردن بەشتومەکی دەگمەن‌و سوودهێنەرەوە لەدەریاو ڕووبارەکاندا.

*دەگونجێت ڕۆچوون بەنێو ئاسمانداو بڕینی بەڵگەبێت لەسەر خراپی بیروباوەڕو درۆکردن یاخود حەقبێژی.

*بینینی ئاسمان بەڵگەیە لەسەر:

+شارو قەڵا.

+ماڵو لانەو هاوسەرو کوڕو دایکو مامۆستا.

+ئەو شوێنانەی خوازیاری سوودەلێوەیو دەترسێت لەمەترسیەکانی.

+سوێند بۆ یەکێك لەخەودا ببینێ بەپێی ئایەتی: ﴿والسَمَاءِ ذَاتِ الحُبُكِ﴾ (الذاريات: ٧)هەروەها ئایەتی: ﴿والسَمَاءِ والطَارِقِ﴾ (الطارق: ١).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ساختمانو بینایەکی سەیر.

*دەگونجێت دەرکەوتنی ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر هەوڵدان لەرزقو ڕۆزیداو ئاسانکردنی ئەوەی خوازیاریەتیو بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمان.

*دەگونجێت ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر دەریاو دروستکراوانی پەروەردگار.

*بینینی ئاسمان بۆ کشتیاران بەڵگەیە لەسەر کشتوکاڵو بەرووبووم.

*ئاسمان بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بەسەرەوەیە لەکڵاوو خۆدەوو..

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگ بۆ یەکێك لەئاسمان بێتەخوارەوە ئەگەر پیایدا هەڵزنا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەرزیو بڵندی.

*ئەگەر ئاسمانی بینی شەقیبرد بەڵگەیە لەسەر بیدعەو وێڵیو سەرگەردانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)و دابەزین لەئاسمانەوە بۆ سەرزەوی بەڵگەبێت لەسەر ئاشتەوایی لەگەڵ دژومناندا.

*ئەوەی لەئاسمانەوە دادەبەزێ بەخێردادەنرێ وەك نانو جۆو هەنگوینو ڕۆنو خەبینەر خێری پێدەگاتو رزقو ڕۆزییەکی باش بەدەستدەهێنێت ئەوەشی مارو دوپشكو شتەخراپەکانی بۆ دابەزێ ئەوە خەمو پەژارەو بەڵاو نەهامەتی روو دەکاتە نەفسی لەگەڵ بەڵاو نەهامەتی ماددی.

*ئەگەر ئاسمان ئەو شتانەی دەرخست کەوا خێرداره ئەوە بەڵگەیە لەسەر گرانی نرخو لەدەستدانی کەسانی سالحو باشو مەرگی تێکۆشەران ، ئەگەر شتی خراپیدەرکرد ئەوە بەڵگەیە لەسەر تێلچوونی بێباوەڕان یاخود کۆتلیی هلتنی زوڵمو ستەم.

*دەگونجێت چوونە نێو ئاسمان لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر چوونە نێو کۆشکی گەورە پیاوو ناوداران‌و ئەگەر شتێکی لێوەرگرت بەڵگەیە لەسەر سیخوڕی‌و خۆداگرتن ، بەسەرپێچییەوە چوە نێوی دەمرێت ، ئەگەر بێباوەڕبوو ئەوە ڕێتومایی دەکرێت، ئەگەر داواکارییەکی لەسەربوو لەشوێنێك وندەبێت کەوا کەس پێی ناگات، ئەگەر نەخۆشیشبوو کۆچی دوایی دەکات یاخود دەگونجێت سەفەربکات بۆ شوێنێکی دوور.

*ئەگەر خزمەتکوزارانی دیاریدەکرد خزمەتی دەستەڵاتداران دەکات‌و زاڵدەبێت بەسەریانا.

*دەگونجێت ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر زیندان‌و دەرهاتن لێوەی بەڵگەبێت لەسەر بەرزی ئیرادەو هیمەت.

ئاسن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خوای گەورە دەربارەی ئاسن دەفەرموێت: ﴿وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ﴾ (الحديد : ٢٥) ئاسن ماڵ‌و هێزو شکۆمەندییە ؛ خواردنی ئاسن لەگەڵ ناندا چاودێری‌و ئارامگرتنە لەپێناوی بژێویدا، زمان هێنان‌و بردنە بەغەیبەت‌و باسکردن، هەروەها ئاسن سەرکەوتن‌و زەفەر پێبردنە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودابینیم وەك ئەوەی پەروەردگارم، ئاسنم پێبدات لەگەڵیا سرکەی دەرخواردام، ئەویش پێی وت: تۆ کوڕەکەت فێری پیشەکەی (داود) (سەلامی خوای لێبێت) دەکەیت.

(نابلسی)دەڵێت: ئاسن لەخەودا ماڵ‌و هێزە بۆ یەکێك ببینێ لەدەستیدایەو شکۆمەندییە دوای لاوازی ئەگەر بیگرێت بەدەستەوە یان تەماشای بکات.

*ئەگەربینی ئاسن دەخوات سەرکەوتوودەبێت بەچەشن‌و شێوەی خۆی.

*ئەگەر ئاسنی لەگەڵ نانداخوارد چاودێری دەکات‌و ئارام دەگرێت بەهۆی سەختی بژێوی‌و رزق‌و ڕۆزییەوە، ئەگەر بەددانەکانی گازی لێگرت باسکردن‌و غەیبەت‌و زینایە.

*ئەگەربینی ئاسنێکی زۆر لەگەڵ قوڕقوشم‌و زێڕ بەدەست دەهێنێت خێروخۆشی ژیانی دنیای دەستدەکەوێت لەگەڵ هێزو دەستەلا بەسەر ئەو ژنەدا کەدەیەوێت.

*ئەگەربینی ئاسن‌و مس لەبۆتەو قاڵب دەدات ئەوە کاروکردارێك ئەنجام دەدات توانا‌و دەستەڵاتی بەسەریا دەشکێ.

*ئەگەر بینی ئاسن دەتوێنێتەوە دەکەوێتە بەر زوبانی خەڵکی‌و غەیبەت‌و باسیدەکەن.

*ئەوەی لەئاسن دروستدەکرێت سوودو قازانج‌و هێزە بۆ مرۆڤ لەپاچ‌و

شتیتری بەسوود بۆ مرۆڤ ، ئەوەی چاکە یان خراپەی تێدابێت ئەوا دەگەڕێتەوە بۆ لێکدانەوەو راڤەکردنی.

*ئەگەر لەخەودا ببینێت بوە بەخاوەنی ئاسن رزق و رۆزی بەماندوێتی دەستدەکەوێت.

ئاسنگەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئاسنگەر فەرمانڕەواو پادشایەکی بەسامو هەیبەتە بەئەندازەی هێزو لێزانین و شارەزایی لەکاروبارەکانیدا.

*بەلگەیە لەسەر پێویستی بوونی خەلکی پێی گەرچی دەزگای ئاسنگەریش لەژێر دەستدایە.

*دەزگای ئاسنگەریی پادشاو فەرمانڕەوایەو ئاسنیش سەرو هێزێتی.

*ئەگەربینی بوە بەئاسنگەو لەئاسن ئەوەی دەیەوێت دروستیدەکات موڵك و دەستەلاتی مەزن بەدەستدەهێنێت بەپێی چیرۆکی (داود) - سەلامی خوای لێبێت - ﴿ وَأَلَنَّا لَهُ ٱلْحَدِيدَ ﴾.

*دەگونجێت ئاسنگەر بەلگەبێت لەسەر هاوەلایەتی سەربازان بۆجەنگ، چونکە ئاگر جەنگەو چەکەکەشی لەئاسن دروستکراوە.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر پیاوخراپ کەوا رەفتارو کرداری دۆزەخیەکان ئەنجام دەدات، چونکە پێغەمبەر (ﷺ) هاوڕێی خراپی بەئاسنگەر ناوزەدکردوەو ئەگەر مەردوم نەسووتێنێ بەئاگر پریشکی ئاگرەکەی بەردەکەوێ.

*ئەگەر لەخەودا گوترا: فلانەکەس پارەیداوە بە ئاسنگەر یان کاروبارەکانی دەباتە بەردەستی لەگەل پیاوێکدا دادەنیشێت کەواهیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەربینی بوە بەئاسنگەر ئەوە لەسەر ئەو باروتەرزە پێدەگات.

(نابلسی)دەلێت: ئاسنگەر فریشتەی روحکێشانە، ئاسنیش هێزو رەقی و زبرییەتی بەپێی ئایەتی:﴿وَأَنزَلْنَا ٱلْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ﴾(الحدید:٢٥). سوودیش شتومەك و قاپ و قاچاغە كەوا مرۆڤ سوودی لێوەردەگرێت ، سزاش ئەرمبوونی ئاسنە لەدەستداو دروستکردنی ئەوەی دەیەوێت لەپاچ و شمشێرو چەقۆو شتیتر.

*ئەگەربینی بوە بەئاسنگەرو ئاسنی بۆ نەرمبوەو ئامرازو ئامێری لێدروستدەکات ئەگەر لەوانەبوو کەوا شایستەی دەستەلاتبوو دەستەلات و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت و بەشان و باڵی باوباپیریدا هەلدەدەن.

*ئاسنگەری نادیار فەرمانڕەوایەکی مەزنە یان دەبێت بەخاوەنی شتێك بەئەندازەی هێزو توانا شکانی بەسەر ئاسندا.

*بینینی ئاسن بەلگەیەلەسەر:

+غەم و پەژارەو نەهێشتنی هەلس وکەوت بەشتێکەوە.

+ئاسانبوونی کارو باری قورس.

+ئەوەی بەئاگر دەژی وەك چێشتلێنەرو نانەواو هاوچەشنەکانیان.

*ئەوەی بچێتە ژوورەوە بۆلای ئاسنگەرێك و لای دابنیشێت ئەگەر نەخۆش یامردووبێت دەچێت بەرەو ئاگر بەتایبەت ئەگەر رووی رەشبوو بەرەو زیندان بەرێکرا.

ئاش: (نابلسی) دەڵێت: ئەو ئاشەی دانەوێڵەی تێدا دەهاڕدرێت بەڵگەیە لەسەر:

+لانەی زانیاری کەوا حەق و ناحەقی تێدا جیادەکرێتەوە.

+لانەی داد.

+رزق و رۆزی.

+هاوسەر.

+خەم و پەژارەو سینە تەنگی و سەر شکان.

+ئاودێر.

*ئەگەر ئەو ئاشە مرۆڤی دەهاڕیی بەڵگەیە لەسەر فیتنەو بەهەدەرچوونی مرۆ.

*ئەگەر لەخەودا شتێکی هاڕی کەنەدەخورا بەڵگەیە لەسەر نەبوونی و نرخگرانی.

*ئەگەر ئاردەکەی زۆربوو گەنجینەکانی پرکرد بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی و نەفس ونماو بڵاوبوونەوەی چارەسەر لەنەخۆشی.

*ئاشی تووتڕلەو قەوزەو تەرمۆس و خەنەو هاوچەشنەکانی بەڵگەیە لەسەر پاکبوونەوەو رەواندنەوەی نەخۆشی و بەسەرچوونی خەم و پەژارەو قەرزدانەوە.

*بەڵگەیە لەسەر بژێوی خاوەن و فرۆشگاکەی وشەوەی لای ئەودەکرێ یان هەرکەسێك خزمەتی بکات و خواردنی بۆ دروستبکات و هاوسەرگیری لەگەڵ ئەنجام بدات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر بەهۆی خوولانەوەو گەڕانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی و جەنگ بەهۆی خراپی و نادیاریلەوە، چونکە بوێژو عەرەبەکان بەوە گوزارشتی لێدەکەن.

*ئەگەر ئاشێك بکڕێ ژن دەهێنێ بەمەرجێ رەبەن بێت، یان کچەکەی دەدلت بەشوویان ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت یاخود خزمەتکارێك دەگرێ یا سەفەردەکات ئەگەر لەوانەبێت کەسەفەردەکەن.

*ئەگەر هەژاربوو سوودی لێوەرئەگرێ چونکە ئاش بۆیەکێك پێویستە شتێکی هەبێت بیەوێ بیهاڕێت.

*ئەگەرئاشی دانا هەتا خەڵکی ورد بکات لەسەر ئاوودەریا فرۆشگاو دوکانێك دەکاتەوە ، ئەگەر فرۆشگاو دوکانی نەبێت و رزق و رۆزی لێیەیدادەکات، یاخود بۆ خەڵکی رامدەبێت بەیارمەتی دەستەلاتدارو مەی سوودو قازانجیان پێدەگەیەنێ.

*بۆئەوەی کاری هارینو وردکردن بەدەستاڕ ئەنجامدەدات هاوسەردەگریٚ یان جووتدەبێت، چونکە ئەو دووبەردە وەك هەردوو هاوسەر وایەو چەقەکەی ئامرازی پیاوەو پارێزگارییە، ئەگەر چەقدارنەبوو جوتبوونەکە حەرامدەبیٚو دەگونجێت دووژنکاری سێکسی لەگەڵ یەکدا بکەن، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو دەگونجێت هەوڵبدات لەنێوان دووهاوسەر یان دوو شەریکدا یاخود سەفەر بکات لەپێناوی پەیداکردنی بژێویدا.

*ئاشی گەورە ئەگەر لەناوەڕاستی شاردا بینرا یان لەنێو مزگەوتەکانداو ئەو ولاتە ولاتی شەڕبوو شەڕی تیا بەرپادەبێت بەتایبەت ئەگەر ئاگرو بەردی هاڕی.

*هەندێکدەڵێن: ئاش لەسەر ئاو پیاوێکە لەسەر دەستی ئەودا ماڵو دارایی زۆر دێت بۆ بەجێهێنانی کاروباری ئەوەی رووی تێدەکات.

*ئەگەر ئاشێکی بینی دەسووڕێتەوە بەئەندازەی هاڕاوەکەی خێری پێدەگات.

*دەگونجێت ئاش ئەگەر بگەڕێو بسووڕێتەوە سەفەربێت، ئەگەر بەبیٚ گەنم سووڕایەوە هیلاکیو ماندبوونە.

*ئەگەر ئاش بەلاریی سووڕایەوە ئەوە خواردن گراندەبێت.

*دەستاڕ دووپیاوی شەریکی دلّڕەقن کەسێکیان بۆ پەیدا نابێت چاکیان بکاتەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك ئاشێکی بینی دەگەڕاو دەسووڕایەوە بەبیٚ ئاو ، ئەم خەوەی بۆ راڤەکارێك گێڕایەوە ئەویش وتی: چارەنووسو ئەجەلت نزیکە.

*ئاشی با شەڕو ئاژاوەو نەمانە.

*شکانی ئاش لەلێکدانەوەدا جیاوازی هەیە لەبارەیەوەو هەندێکدەڵێن: قوتاربوونی خاوەنەکەیەتی لەغەمو پەژارە یان بەلّگەیە لەسەر مەرگی خاوەنەکەی.

*ئەگەر بینی ئاشێکی هەیەو کاردەکات خێری دەستگیردەبێت لەرەنجو ماندوبوونی کەسێکیترەوە.

*ئاش بەلّگەیە لەسەر جەنگ بەپێی گوتەی عەرەب کەدەڵێن: ئاشی جەنگ...

(نابلسی) دەڵێت: ئاش لەخەودا بەلّگەیە لەسەر دەرووکردنەوە لەخەوبینەر یان دەوڵەمەندبوون دوای هەژاریو نەداری.

*هەروەها بەلّگەیە لەسەر ژن بۆ کەسێکی رەبەنو خزمەتکار.

*بینینی ئاشێك کەدەسووڕێتەوە بەلّگەیە لەسەر غەمو پەژارەو سەرکەوتنو ناکۆکی، ئەگەر نانو گۆشتو هەنگوینی هاڕی بەلّگەیە لەسەر خراپی خاوەنەکەیو رووپامایيو بەدییان.

*ئەگەر گەنمی تیاهاڕی یاخود جۆ یا هەر شتێکی بەسوود بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کارو بارەکانیان و رزق و رۆزیو چاکبوونەوەیان لەنەخۆشیو نوێکردنەوەی ئەوەی هەڵدەستێ بەپاراستنی بەرژەوەندیان.

*ئەگەر بینی ئاشێکی هەیە دەسووڕێتەوە بەدۆلاب ئەوە رزق و رۆزییەکی بێشومارە بۆ یەکێك بیبینێ.

*ئەگەر ئاشێکی بینی دەسووڕێتەوە بەبێ هاڕین سەفەرە.

*ئەگەر ئاش بەبێ هۆ سووڕایەوە نزیکبوونەوەی ئەجەل و چارەنووسی خەوبینەرە.

*دەستاڕ هەردوو پیاوی شەریکی خراپ و بەدی یەکدین.

*ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو قوتاردەبێ.

*ئەگەر بینی ئاشێکی هەیە خواردن دەهاڕێ بەئاوێکی لەبەر رۆیشتوو یان بەبێ ئاو بژێوی لەماندبوونی کەسێکیترەوەیەو ئەندازەو هێزی ئەو بژێوییە بەئەندازەی هێزی ئاشەکەو سووڕانەوەیەتی لەگەڵ باشی شوێنەکەی.

*ئەگەر بینی بەردی ئاشەکە شکا ئەوە خاوەنی ئاشەکە دەمرێت ، ئەگەر بینی ئاشەکە لەکاردایە ترس و بیم رووی تێدەکات.

*ئاش بەڵگەیە لەسەر ترس و بیم.

*ئەگەر ئاشێك بکرێ هاوسەردەگرێ ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ یان کچەکەی دەدات بەشوو یاخود ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت ، یاخود خزمەتکار بەکرێدەگرێ یان سەفەردەکات ئەگەر سەفەر کاربێت.

*هاڕینی زافەران بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادیو باشی حاڵ وبارو گوتەو نەوازشی باش.

*ئەگەر ئاش بەڵگەبێت لەسەر ژن و پیاو ئەوە بەڵگەیەلەسەر دڵئارامیو ویقار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشکەوتن بەنەخۆشی زەردوویی.

*ئاشی ئاوو با منداڵی فەرمانڕەوا یان جێگرەکانیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاسانکردنی کاروبارو کەشتی بەرێکەوتن و بارینی باران.

*دەستاڕ بەڵگەیەلەسەر:

+پشوو.

+دەرووی خێر.

+شەڕوئاژاوەو ژن و کچ.

+رزق و بژێوی.

*ئەگەر هەموو پێداویستیەکانی تەواوبوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی کاروبارو سەفەر بەخێرایی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ژنی زۆرخۆری شەڕەنگێز کەوا سەرسامە بەخۆی.

ئاشتبوونەوە (ئاشتەوایی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاشتەوایی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی خێروچاکە بەپێی ئایەتی: ﴿والصلح خیر﴾ بانگەشەکردن بۆ ئاشتی بانگەشەیە بۆ چاکیو ڕێنومایی، ڕێگرتن لەئاشتی بەڵگەیە لەسەرنەوەی هاوەڵەکەی ڕێگری خێرە.

* ئاشتبوونەوە بەڵگەیە لەسەر سەلامەتی چونکە یەکێك لەماناکانی ئاشتییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەرپەرەکانییە، ئەگەربینی لەگەڵ نەیارەکەی ئاشتبووەوە ئەوا ناکۆکی لەگەڵ بەرپا دەکات..

* ئەگەربینی دوو پیاو یەکێکیان سەد درهەمی لای ئەوی تریانەو قەرزار قسەیکرد بەرانبەر خاوەن پارە قەرزار دڵنەرمو بەسۆز بێتو خێرو چاکە بەدەست دەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿والصلح خیر﴾(النساء:١٢٨).

* ئەگەربینی پیاوێکی بەناوبانگ یاخود پیاوێکی نەناسراو بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی بەبێ قەرزدانەوە ئەوە بانگیدەکات بۆ ڕێنومایی.

* ئەگەر ئاشتەوایی لەسەر کوشتنی کەسێك یاخود خواردنەوەی مەیبوو بەڵگەیە لەسەر خراپیو دژایەتی نێوان خەڵکی.

* ئەگەربینی نەیارێك بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی بەبێئەوەی قەرزەکەی بداتەوە وێڵو سەرگەردانێك بانگدەکات بۆ ڕێنومایی.

* بەستنی ئاشتەوایی لەگەڵ نەیاردا لەسەر نیوەی ماڵ بەدەستهێنانی خێرەو ئاشتبوونەوەی دوو لایەنی ناکۆك لەجەنگدا بەڵگەی دڵنیاییە لەترسو بیمو گەڕانی ڕزقو ڕۆزییە یاخود قورسیو گرانی دەستنیشانکردن یا هاوسەرگیری یا شەریکایەتی یان ڕێککەوتن لەسەر کڕینو فرۆشتن، ئەگەر دوولایەنی جیاواز ڕێککەوتن لەسەر ئاشتەوایی ئەوا بەڵگەی دەرکەوتنو سەرهەڵدانی فتنەو بیدعەیە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دڵنیاییو ترسو بیم پشوودانە دوای ماندووبوونو چاکبوونەوەی نەخۆشەو بواردانی ئەجەلو چارەنووسە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو ڕزقو ڕۆزیو بژێوی گەڕانەو هاوسەرداریو ڕووکردنە بیناسازیو نوێژو کاری چاکە.

ئاشەوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: فرۆشەری گەنمو جۆ وەك ئاشەوان وایە پیاوێکە سەرقاڵە بەخۆیو دنیاوە. ئەگەر پیاوێکی ئاشەوانی بینی ئەوە باپیرەی ئەوپیاوەیە.

*خەوەکەی بەڵگەیە لەسەرنەوەی رزق و رۆزیەکەی لەلای هاوڕێکەیەوە بۆ دێت.

*ئەگەر لاوێکی بینی ئاشەوانبوو ئەوا رزق و رۆزی بەیارمەتی دوژمنەکەی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی بوە بەئاشەوان و خواردنەکەی دەهاڕێ بەئەندازەی خۆی خۆی بژێویەکەی بەئەندازەی پێویستی خۆیەتی، ئەگەر لەسەرو پێداویستی خۆیەوە خواردنی هاڕی بژێویەکەی بەو چەشنەیە.

*ئەگەر بینی بوە بەئاشەوان بژێوی بۆ خۆی و خانەوادەکەی پەیدادەکات.

(نابلسی) دەڵێت: ئاشەوان پیاوێکە خەڵکی هاندەدات لەسەر بژێوی.

*بینینی ئاشەوان بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەو خەرجی و سوودی ئەوبەرپرسەی کاری قورس وگران لەسەردەستی بەجێدێت.

*بینینی هاڕینی زافەران بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و بڵاوکردنەوەی نهێنی، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+کاری شادی و خۆشی هێنەر.

+خوێندنی زانیاری و دووبارەکردنەوەی.

*ئەگەر ژنێك بینی زافەران دەهاڕێ ئەوە کاری سێکسی لەگەڵ ژنێکی وەك خۆیدادەکات.

*هاڕینی گەنم بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم و پەژارەو داهاتنی دەروو و هاڕینی توتڕکیش بەوچەشنەیە.

ئاگاداربوون ـ زانین: (نابلسی) دەڵێت: ئاگاداربوونی مرۆڤ لەخەودا بەڕووداوێکی نهێنی و نادیار بەڵگەیە لەسەر زانستێکی نادیار یان پیشەیەکی بەڕێزو سوودمەند، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداربوون و شارەزایی لەنهێنیەك لەنهێنیەکانی پەروەردگار کەوا لەگەنجینە یاخود کانزایەکدا خۆی ببینێتەوە.

ئاگاداریی (وریایی): (نابلسی)دەڵێت: ئاگاداری لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی و لادان لەحەق و راستی یان لەبیرچوونەوەی قورئان یاخود بەشێك لەقورئان.

ئاگر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئاگر بەڵگەیە لەسەر دەسەڵات لەگەڵ سوودو زیانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دۆزەخ و سزای خوایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناهو تاوان و حەرام و ئەوەی دەبێتە هۆی ئەوەی لێی نزیکببێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنومایی و ئیسلام و زانیاری و قورئان لەبەرئەوەی بەهۆیەوە رێنومایی دەکرێت لەتاریکاییداو خوداوەند

لەبارەی (موسی)ەوە دەفەرموێت: ﴿أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى﴾(طه:١٠).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزق و رۆزی و سوودو قازانجی دەوڵەمەندی چونکە بەهۆیەوە چێشتی بژێوی موسافیرو جێنشینی سیارپەیدا دەکرێت هەروەك پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ﴾ (الواقعة: ٧٣).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جنۆکە چونکە لەئاگر دروستکراون.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شمشێرو فتنە ئەگەر دەنگو ناڵەو دوکەڵی هەبوو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سزای دەستەلاتدار چونکە سزای خواییەو دەستەلاتداری هەردوو دنیایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو ئاوڵەو رشانەوە ، ئەگەر بڵێسەی هەبوو لەگەڵ دوکەڵدا ئەوە فتنەو چەوسانەوە لەو شوێنەدا بڵاودەبێتەوە بەتایبەت ئەگەر لەشوێنی دەوڵەمەندەکانبوو زیانێکە دەستەلاتدار دەیدات بەسەر خەڵکیدا.

*ئەگەر پشکۆبوو نەخۆشیو ئاوڵەو بەلاو پەتایە بەتایبەت ئەگەر هەموو خەڵکی گرتەوە.

*ئەگەر ئاگر دابەزییە سەرکێڵگەو شوێنی کشتوکاڵو روەك ئەوە گڕەیە روەك دەسوتێنێ یان کوللەیە.

*ئەگەر ئاگرێکی لەرێگەیەکی هاتوچۆدا کردەوە هەتا خەڵکی بەرچاو رۆشن بن زانیاریو رێنومایییە بڵاویدەکاتەوە، ئەگەر شایستەبێت، وەگەرنا دەستەلاتو هاوەلایەتیو سوودە خەڵکی وەریدەگرن.

*ئەگەر ئاگرەکە لەسەر رێگەنەبوو یان هەر کەسێك بەلایدا دەڕۆیی دەیسووتاند یاخود بڵێسەی بەردەکەوت یان دوکەڵەکەی دەچوو بەسەریا ئەوە بیدعەیەکە دروستیدەکات یاخود دەستەلاتدارێکی ستەمکارە، بەلام ئەگەر ئاگرێکی مەزنبوو لەئاگری دنیا نەدەچوو بۆیە داگیرسابوو هەتا زۆرترین دوژمنانی تێفڕێ بدات ئەوانیش بیانەوێت زیانی پێبگەیەنن ئەوە زاڵدەبێت بەسەریانداو خۆئەگەر خستیانە نێوی وەك (ئیبراهیم) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ قوتاردەبێ، سەرجەم ئەوانەی ئەوکارەیان لەگەڵ ئەنجامدا دوژمنەکانی بوون یاخود ئەوەی کارەکەی لەگەڵ ئەنجامدا پیاو چاکێکبوو.

*ئەگەربینی هەڕەشەی لێدەکات یاخود ئەوانەی ئاگرەکەیان هەڵگیرساند هەڕەشەیان لێکرد بالەخوا بترسێو دەستبەرداری ئەوکارانەبێت کەلەسەریەتی چونکە ئەو خەونە وەك ئاگادارییەك وایە.

*ئەگەر تەنوورو فڕنی بینی لەگەڵ ئەو شوێنانەی ئاگری تێدا دەکرێتەوە سوودو قازانجو دەوڵەمەندییە بەدەستی دەهێنێت بەتایبەت ئەگەر بژێوی لەسەر ئاگربوو.

*ئەگەربینی ئاگرێکە دامرکاوەتەوە یان کوژاوەتەوەو بوە بەخۆڵەمێش یان ئاو کوژاندویەتیەوە هەژاردەکەوێتو لەکاروپیشەکەی دەوەستێ، ئەگەر کەسێك دایگیرساند کەوا بژێوی لەسەر ئاگرنەبوو بەلام بۆ گەرمکردنەوەی خواردن یان چێشتلێنان دایگیرساند ئەوا ماڵو سامان بەخزمەتکاری دەستەلات دەستدەکەوێ یاخود بەدەستەلاتو یارمەتیان ، وەگەرنا قسەی شەڕوئاژاوەوخراپەیە.

*ئەگەربینی ئاگر بەربوو لەخواردن یان زەیت یاخود لەشتێکی فرۆشراو ئەوە گراندەبێتو دەگونجێت دەستەلاتدار داوای بکاتو خەڵکی ماڵو سامانەکەی ببەن.

*ئەگەر ئاگری خوارد ئەوە ماڵێکی حەرامو ڕزقو ڕۆزییەکی پیسو گەندەڵە، دەگونجێت ماڵی هەتیوبێت هەروەك لەقورئاندا باسکراوە.

*ئەگەر ئاگری لەکوپەیەکدا بینی دەدوێت یان لەمەرکانەیەکدا یاخود لەدەفرێکدا ئەوەی دەدرێتە پاڵ ئەو دەفرە تووشی پەرکەمدەبێ بەهۆی دەست لێوەشانی جنۆکەوە دواتر زوبانی دێتەگۆ.

*هەندێکدەڵێن: ئاگر جەنگە، ئەگەر گڕوبڵێسەو دەنگی هەبێت، ئەگەر ئەو شوێنەی لێی بینرا شوێنی جەنگ نەبوو ڕشانەوەو ئاوڵە یان مردن لەوشوێنە دەکەوێتەوە.

*(ئەبوعەمری نەخعی) بەپێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: ئاگرێکم بینی کەوتەوەو بوو بەرێگری نێوان منو کوڕەکەم. هەروەها ئاگرەکە پێی دەگوتم: بڵێسە بڵێسە ، چاوساغو کوێر، نانم بدەنێ هەمووتان تیادەبەم ماڵو منداڵو سامانتان دەبەم. پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: "ئەوە فیتنەو ئاشوبێکە لەکۆتایی دنیادا دەکەوێتەوەو خەڵکی پێشەوای خۆیان دەکوژن پاشان دەمەقاڵە دەکەن بەدوای یەکدا ئنجا پەنجەکانی لەیەك دوورخستەوەو فەرمووی: خراپەکار وادەزانێ چاکیکردوەو خوێنی باوەڕداران لای حەلاڵتر دەبێ لەخواردنەوەی ئاو.

*ئەگەر ئاگرێکی کردەوە هەتا خۆی پێگەرم بکاتەوە کارێك دەکات هەژاری پێچارەسەربکات، چونکە سەرما هەژارییە.

*لە(ئیبن سیرین)یان پرسی دەربارەی ئەو پیاوەی بەسەری پەنجەیەوە چرایەك ببینێ، ئەویش وتی: ئەوپیاوە کوێر دەبێو هەندێك لەکوڕەکانی دەستی دەگرن.

*ئەگەر ئاگری داگیرساند هەتا گۆشتی پێ ببرژێنێ بابەتێك دەوروژێنێ كەوا غەیبەتی خەڵكی تێدایە. ئەگەر لەگۆشتە برژاوەكەی بەدەستهێنا رزقو رۆزییەكی كەمی بەدەستهێناوە لەگەڵ غەمو پەژارەدا.
*ئەگەر ئاگری داگیرساند هەتا مەنجەڵێكی پێگەرم بكاتو خواردنی پێ لێبنێ كارێك ئەنجام دەدات سوودی بژێوی پەیداكاری تێدایە، ئەگەر لەنێو مەنجەڵەكەدا خواردن نەبوو لەپیاوێك دەوروژێو بەقسە پەلاماری دەداتو ناچاریدەكات لەسەر كارێك.
*ئەو ئاگرەی دەكەوێتەوەو لەشو لارو جلوبەرگ دەسووتێنێ زیانو بەلاو نەهامەتییە رووی تێدەكات.
*ئەگەر پزیسكێ ئاگری وەرگرت ماڵو سامانێكی حەرام لەدەستەڵاتدارەوە بەدەست دەهێنێ ، ئەگەر بڵسەی ئاگر لێیدا خەڵكی باسو غەیبەتیانكردوە.
*داخكردن بەئاگر بریندارکردنەوە بەگوفتاری خراپ، بڵێسە قسەو وشەی خراپە، ئەگەر بڵێسەپەڕی بەسەریا گوێبیستی قسەو گوفتارێكدەبێ كەوا رقی لێدەبێتەوە.
*ئەگەر مەشخەڵێك ئاگری بەدەستی خۆیەوە بینی بوارێكی فراوانی لەلایەن دەستەڵاتدارەوە دەستگیردەبێت. ئەگەر لەنێو خەڵكیدا دایگیرساند دژایەتیو ئاژاوە دەخاتەوە لەنێوانیانداو تووشی خراپەیاندەكات.
*ئەگەر بازرگانێك ئاگری بینی لەبازاڕو فرۆشگاكەی دەكەوێتەوە ئەوە دووڕوویی‌و بازرگانیەتی، وەگەرنا ئەوەی بەدەستی دەهێنێت حەرامە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا مژدەو ئاگاداری‌و جەنگو سزاو دەستەلاتو زیندانی‌و زەرەرو گوناهو فەرپیتە.
*ئەگەر ئاگرێكی بینی گڕوبڵێسەی هەبوو داری دەسووتاندو گڤەو ناڵەی هەبوو فتنەیە زانای تێدا لەناودەچێ بەئەندازەی ئاگرەكە.
*ئەگەر ئاگرێكی لەدڵی خۆیدا بینی ئەوە خۆشەویستیەكی زاڵە بۆیەكێك لەخۆشەویستەكەی دووركەوتبێتەوە.
*ئەگەر دووئاگری بینی‌و هەریەكێكیان رووبەویتر دەچوو دوو سەربازی دژ بەیەكن‌و، كامیان داری زۆرتربێ ئەوا هێزو توانای زیاترە ئەوەشی رەشەباكەی لەگەڵدابێ سەركەوتن بۆ ئەوەیانە. ئەوەشی رەشو تاریكتربێ كەس‌وكارو خانەوادەكەی مەبەستیان پتر پیس‌و گەندەڵە، خۆ ئەگەر لەرەنگا وەك یەك وابوون‌و هیچیان نەسووتاند ئەوە دوو فتنەن لەشوێنێكدا دەكەونەوەو ئەوەیان كەئاو لێوەی نزیكترە پتر درە ، ئەوەی ئاوی دەكرێ بەسەرا تیادەچێت ، بەهەمان شێوە ئەگەر بارانباری بەسەر هەر یەكێكیاندتا هەر بەوچەشنەیە.

*هەرکات ئاگرەکە دوکەڵی لەگەڵدابێت ئەوا سزاو زەرەری زیاترە.
*ئەگەر ئاگرێکی لەشەوێکی تاریکدا هەڵگیرساند هەتا خەڵکی ڕێ بەدەربکەن زانیاری بەدەستدەهێنێ‌و ڕێنموویی خەڵکی پێدەکات ، ئەگەر لەسەرەڕێ ئاگری کردەوەو بەبێ بوونی تاریکایی بیدعەو لەخشتەبردنە.
*هەروەها دەڵێن: ئاگر لەڕۆژدا بەڵگەی جەنگو فتنەیەو لەشەویشدا بەڵگەی تەبایی‌و خۆشییە.
*ئەگەربینی ئاگر دەپەرستێ حەز لەجەنگ دەکات‌و دەگونجێت گوێڕایەڵی شەیتان بکات لەسەرپێچیدا.
*ئەگەربینی فەرمانی پێکرا ڕوو بەدۆزەخ بەند دەکرێ.
*ئەگەر چوە نێو ئاگرو هاتە دەرەوە دەچێتە بەهەشت.
*ئەگەربینی ئاگری فرۆشت یان بەهەشتی کڕی حەمامێك دەفرۆشێ، دەگونجێت ئەوە بگەڕێتەوە بۆ کرداری دونیایی لەخێرو شەڕ.
*ئەگەر کەسێکی بینی چوە نێو ئاگرو سزا درا ماڵ‌و سامان زەرە دەکات یاخود گوناهێك ئەنجامدەدات شایستەی ئاگری دۆزەخ دەبێت.
*ئەگەر بەئاشکرا دۆزەخی بینی با ئاگاداری دەستەڵاتداربێ.
*ئەگەر چوە نێو ئاگرو سزای چێژت فیتنەو ئاشوب دەکەوێتەوە.

*ئەگەر ئاگرێکی هەڵگیرساوی بینی‌و لەپاڵیا کۆمەڵێك هەبوون فەڕو بەرەکەت بەدەستدەهێنن.
*ئەگەر ئاگرێکی بینی پێی خۆشبوو سروەیەکی خۆشی ڕووی تێدەکات.
*ئەگەر ئاگری تێبەربوو بەڵام نەیسوتاند بەڵێنەکەی بەسەر دەبات.
*ئەگەربینی ئاگر بەشێك دانەوێڵەی سووتاند نرخەکەی بەرزدەبێتەوە.
*ئەگەر ئاگری بینی لەژێر مەنجەڵێکدا هیچ خواردنێکی تێدانەبوو بژێوی پەیداکاری ماڵی لەسەر شتێك تورەدەبێ کەوا سوودی پێناگەیەنێت جگە لەزیان.
*ئاگری سووتێنەر نسکۆو شکستە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە.
*ئەگەر فەرمانڕەوایەکی بینی ئاگری کردەوە بەڵام دەکوژایەوە لادەبرێ.
*ئەگەر مەشخەڵەئاگرێکی بینی لەبەر دەرگاکەی بەبێ دوکەڵ بەڵگەیە لەسەر (حەج).
*ئاگر بەربوون لەپەنجەکان بەڵگەیە لەسەر ستەمی نووسەران.
*ئاگر بەربوون لەدەست ستەم‌و زۆردارییە .
*ئاگربەربوون غەم‌و پەژارەیە.
*ئەگەربینی ئاگر لەئاسمان دابەزی خراپەیەو ئەگەر بەرنەبوو لەهیچ شتێك بەربەرەکانیەکی توندوتیژە بەزوبان بەبێ زیان.

*ئەگـــەربینی لەشـــوێنێکەوە روو بەئاسمان دەچوو خـەڵکی ئـەو شوێنە بەسەرپێچی دەجـەنگن لـەدژی خـوداو بوختانێکی گەورە هەڵدەبەستن.

*ئـاگری بەسـوودو تیـشكو رووناکیـدار دڵنیاییــــە بۆیــــەکێك بترســــێ و نزیکبوونەوەیە لەدەستەڵاتدار.

*ئەگـــەربینی ئـــاگرێکی لەبـــەردەرکی دەســـتەڵاتداردا کـــردەوە مولـــك و دەســـــتەڵاتێکی مـــــەزن و هێـــــز بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگـــەربینی تیـــشك و رووناکـــی ئاگرەکەی لەرۆژهەڵاتـەوە بـۆ رۆژئـاوای رووناککردەوە زانیارییەکە لەرۆژهەڵات و رۆژئاوادا باسدەکریٚ.

*ئەگەربینی ئاگر لەماڵەکەیدا کەوتـەوە فەرپییت بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگـەربینی ئاگرێـك تیـشك و رووناکـی لەســــەریەوە بڵاوکـــردەوە یـــاخود لەماڵەکـــەی هاتـــە دەرەوەو تیـــشك و رووناکی هـەبوو ژنەکەشـی دووگیـانبوو کـوڕێکی دەبێـت کاروبـاری بـۆ دەبـات بەرێوەو ناوبـانگێکی مـەزن دەردەکـات یاخود خۆشحاڵی لەژنەکەیەوە دەبینیٚ.

*ئەگـەربینی ئاگرێـك لەسـەر لوتکـەی چـیایەك دەکاتـــەوە نزیکدەبێتـــەوە لەخوداوەنـــد یـــاخود ســـەرجەم پێداویـستیەکانی بەجێـدێت ، ئەگـەر ئاوارەبوو دەگەڕێتەوە بـۆ وڵاتـی خـۆی بەسەلامەتی .

*ئەگـەر ئـاگر لەماڵەکەیـدا کەوتـەوە ماڵەکەی وێراندەبێت.

*ئەگـــەر ئـــاگرێکی لەتەنورەکەیـــدا بـــەدیکردو هاوســـەرداربوو ژنەکـــەی دووگیاندەبێت.

*ئەگـەربینی لـەنێو ئـاگرا دانیـشتوەو نایـــسوتێنیٚ دەســـتەڵاتدار لـــەخۆی نزیکیدەکاتـــەوەو نهێنـــی خـــۆی پێدەســـپێریٚ و زاڵـــدەبێت بەســـەر دوژمنەکانیـــدا ، ئەگـــەر کاروبـــارێکی تێکەڵبوو رێنومایی دەکریٚ.

*ئـاگر لەبیابانـدا جەنگێکـە روونـادات، ئەگەر پـشکۆیەکی لەنێوجەرگـەی ئـاگر هـــەڵگرت مـــاڵێکی حـــەرام لەلایـــەن دەستەڵاتدارەوە بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگـــەربینی ئاگرێـــك لەئاسمانـــەوە دابەزیٚ و سووتاندی بەڵام کاری لێنەکرد سەرباز لەماڵەکەی دادەبەزن.

*ئەگەر ئاگری بەردا لەخـەڵکی ئـاژاوەو دژایەتی دەخاتەوە لەنێوانیاندا.

*ئەگەر ئاگرێك لەسـەریەوە دروسـتبوو نەخۆشـیەکی سـەخت و گـران دەگـریٚ لەگەڵ تادا.

*ئەگـــەر لەنێوقـــەدی خۆیـــدا ئـــاگری بـــەدیکرد بـــەڵام گـــەرماو تینـــی نـــەبوو راســـتگۆیی و دڵنیـــایی و دەســـتەڵات و زاڵبـــــوون بەســـــەر دوژمنـــــەکانی بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر ئاگرێکی بینی کوژایەوە فیتنەو ئاشـوب دادەمرکێتـەوە لـەو شـوێنەدا کەئاگرەکەی تێدا کوژاوەتەوە.

* ئەگەر ئاگرێکی بینی دادەگیرسێ لەماڵەکەیداو خانەوادەکەی ڕووناکی لێوەردەگرن‌و پاشان بینی کوژایەوە بژێوی پەیداکاری ئەو ماڵە دەمرێ، ئەگەر ئاگرەکە لەولاتێکدابوو مەرگی سەرۆکی ئەو ولاتە یان بالاترین زانایەتی ، ئەگەر لەکێڵگەو بێستانەکەیدا بوو مەرگی خۆی یان منداڵەکانیەتی، ئەگەر لەماڵەکەی خۆیدا کوژایەوە پاشان رەشەبایەك چوو بەنێویداو دیسان هەڵیگیرساندەوە دز دەچێتە نێو ماڵەکەی.
* ئەگەر ئاگری خستەنێو دەفرێ یاخود بۆ خۆی برد ماڵ‌و دارایی حەرام بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەربینی ئاگر لەکوپە یان مەرکانەو سەرجەم دەفرێکدا دەردێ لەلێکدانەوەدا دەدرێتە پاڵ ئەو دەفرەو زەبزەبەو شێتگیرییەکی جنۆکە لێیدەدات‌و لەسەرزاری ئەو دێتەگۆ.
* ئەگەر ئاگر زیانبەخشبوو بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتداری ستەمکار، ئەگەر خەڵکی سوودیان لێوەرگرت بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتداری دادپەروەر.
* ئەگەر پشکۆیەکی هەڵگرت لێی ونبوو هەڵناسێت بەبەرژەوەندی خۆی یان کەسانیتر.
* ئاگر لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر میوەو خواردنی ئاگریش بەڵگەیە لەسەرخواردن‌و خواردنەوە لەدەفرو قاپی حەرامدا وەك زێڕو زیوو.

دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری‌و سواڵکردن.
* دەگونجێت بڵێسەو کڵپەی ئاگر لەبێداریدا بەڵگەبێت لەسەر تین‌و گەرمی دڵ یاخود مردن.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی گرتن بەتا یاخود ئاگرپەرست.

ئاگرپەرست: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا پیرێکی ئاگرپەرستی بینی دوژمنەکەی نایەوێت نەیارەکەی تیاببات.
* ئەگەربینی بوە بەئاگرپەرست واز لەئیسلام دەهێنی‌و گوناهە گەورەکان ئەنجامدەدات‌و خوداوەند خەشم‌وقینی لێدەگرێ.
* ئەگەربینی دەستی بوە بەدەستی (کیسرا) لەسەردەستی ئەودا ڕووداوەگەورەکان ڕوودەدات ، پاشان دەمرێ بەبێباوەڕی ، مەگەر خوداوەند خێرداری بکات ، ئەگەر بینی دەستی وەك خۆی لێهاتوەتەوە تەوبە دەکات.
* ئەگەر ئاگرپەرستێ بینی بوە بەجوولەکە یان مەسیحی لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حاڵێکیتر کەوا لەحاڵ‌و باری پێشوو باشترە.
* ئەگەربینی بوە بەئاگرپەرست هەوڵدەدات لەدنیادا چونکە ئاگرپەرستان دنیاپەرستن.
* ئەگەربینی ئاگر دەپەرستێ تووشی فتنە دەبێت لەگەڵ دەستەڵاتداردا،

ئەگەر ئاگرەکە دامرکابوەوە بەدوای ماڵوسامانی حەرامدا دەچێت.
*ئەگەر بینی ئاگرپەرستە ئەو ئاینەی دەریدەخات خوداوەند پێی رازی نییە لەپێناوی بەرژەوەندی دنیادایە.
ئاگردان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێردی ژنە کەوا ماندو دەبێتو کاروباری ماڵ دەگرێتە ئەستۆی خۆیو سەری کزدەکاتو کاروبارەکانی دەبات بەڕێوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر بۆ رەبەن.
ئاگرکردنەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاگرکردنەوە گەڕانە بەدوای کارێکدا هەتا رووندەبێتەوە.
*ئەگەر بینی ئاگردانێکی گەرمکرد هەتا خۆی پێگەرمبکاتەوە پەنای بەپیاوێکی دڵرەقی دەستەلاتدار گرتوە، یان پەنای بەپیاوێکی دەستەلاتدارگرتوە بۆ قوتاربوون لەهەژارىو سوود وەرگرتن لەوپیاوە.
*ئەگەر ژنێك بینی ئاگر دەکاتەوەو بەفوولێکردن گەشایەوە کوڕێکیدەبێت.
*ئەگەر بینی بەردێکی کێشا بەبەردێکیترداو ئاگریان لێکەوتەوە دووپیاوی دڵرەق دەگەن بەیەكو کوشتارێکی توند لەنێوانیاندا بەرپادەبىو ئاگر لەو جەنگو شەڕەدا تیایاندەبات چونکە بڵێسە کوشتارە بەشمشێر.

*هەندێکدەڵێن: بەردئەستیێ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری رەبەن، ئەگەر ئاگرەکە بەرزبوەوە هاوسەرەکەی دووگیاندەبێ کوڕی دەبێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕی نێوانیان یان شەڕ لەنێوان دوو نەیارو دووشەریك ، بڵێسەش قسەو وتەی نێوانیانە، ئەگەر جلوبەرگ یان لەشو لاری سووتاند شەڕە روودەکاتە ماڵو ئابڕوو لەشولاری، ئەگەر قورئانی سووتاند یان چاوی ئەوە برینداریيە.
ئاگرکەرەوە: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رێنومایيدەرێك رێگە نیشاندەدات.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر :
+خێرو چاکەو زانیاری.
+یەکێك کەوا خەڵکی دەگەڕێتەوە بۆ گوتەو کرداری لەگەڵ سستی بیرو کەمی پشكو بەشی.
ئاگر هەڵگیرسێنەر: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەی خێرو بەدەستهێنانی پێداویستییەو نزیکبوونەوەیە لەگەورە پیاوان.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر زانیاری مەگەر جلوبەرگی بەئاگر بسووتێنرێ ، ئەوجا بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو فتنەو رۆچوون لەماڵو ساماندا.
ئالا: (نابلسی) دەڵێت: لەئاینەدا فەرمانوحاڵێکی ئاشکراو دیارە.

*ئالآو بەیداخ زانا یا پێشەوا یان دنیا نەویستێکی ئازایە یاخود دەوڵەمەندێکی دەستو دڵچاکە یا بەهێزێکی زاڵەو پابەند دەبێت پێوەی.

*ئەگەر ئالآو بەیداخەکە سووربوو لەو پیاوەی باسکراوە خۆشیو شادی بەدیدەکرێ.

*ئالآو بەیداخ بۆ ژن مێردە.

*ئەگەر چەن ئالآو بەیداخێك ببینێ ئەوە بارانە، ئەگەر رەشبوو لێوەی جیهان دەبینێ، ئەگەر سپیبوو پیاوێکی غیرەتکارەو ژن ناهێنێت.

*ئەگە ئالآکە سووربوو جەنگە.

*ئەگەر زەردبوو دەردو نەخۆشی دەکەوێتە نێو هۆردوی سەربازانەوە.

*ئەگەر سەوزبوو سەفەرێکە لەخێرو چاکەدا.

*ئەگەر ئالآو بەیداخێك لەخەودا ببینێ کاروبارەکانی تێکەڵدەبن بەسەریەکداو ناتوانێت رێنمونی وەربگرێ.

*ئەگەر ئالآوبەیداخی بینی رێنموونی دەکرێ بۆ کردارەکانیو لەغەمو پەژارەی قوتار دەبێتو دەروازەی داخراوی بۆ ئاوەلا دەکرێو سینەی فراوانو گوشاد دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەخەودا ئالآو بەیداخێك ببینی لەوشارەدا ناودەبرێ.

*ئەگەر ژنێك بینی سێ ئالآی ئەسپەردەکرد سێ شوودەکات بەکەسانێکی رێزدارو شکۆمەندو دەمرن بەدووی یەکدا.

*ئالآ لەخەودا هاوسەرگیرییە.

*بۆکەسێکی دووگیان کورە.

*ئالآیەکی گەورە رەشەباو بارانە.

*خاوەنی بەیداخو ئالآ بەدادوەر راڤەدەکرێ، ئەگەر هەڵیگرتو ئەوکەسەش خوازیاری دادوەریبوو ئەوە بەدەستی دەهێنێت.

ئالآگر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاگر دادوەرە، چونکە تەماشا دەکرێ.

ئالآو بەیداخی سەربازان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئالآ خواناس یاخود شاسوارێکە خەڵکی وابەستەن پێوەی بەپێی ئایەتی: ﴿وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ﴾ (النحل: ١٦).

*ئالآی سوور بەڵگەیە لەسەرکەوتنەوەی نەخۆشی لەنێو سەربازگەداو سەوزیش بەڵگەیە لەسەر سەفەر لەخێرداو هی سپی بەڵگەیە لەسەر بارانو رەشیش بەڵگەیە لەسەر نەبوونیو قاتیو قڕی.

*ئەگەر ئالآیەکی بینی ئەوە لەولآتەکەی باسدەکرێ، ئەگەر سەرسامێك ئالآیەکی لەخەودا بینی بەڵگەیە لەسەر رێنومایی بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا﴾ (الزخرف: ٦١).

*ئالآ بۆ ژن هاوسەرە، ئەو ئالآیەی دەدرێتە پاڵ زانایەکی خواناس ئەگەر سووربوو دەروو و خۆشحاڵییە، ئەگەر رەشبوو پلەوپایەی پێدەدرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئاڵای رەش بەڵگەیە لەسەر بارانی بەردەوامو سپیش بەڵگەیە لەسەر تاوە بارانێكو سووریش جەنگە.

*ژنێك لەخەودا بینی سێ ئاڵای ئەسپەردەكرد، هات بۆلای (ئیبن سیرین)و ئەم خەوەی بۆ گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر خەوەكەت وابێ سێ شوو دەكەیت بەسێ پیاوی پایەدارو رێزدارو هەرسێكیان دەكوژرێن. لێكدانەوەی خەوەكەش بەو چەشنەبوو.

ئالتوون: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانستێكی بەسوودو هاورێیەكی راستگۆو هاوسەرێكی گوێڕایەڵو كوڕێكی سالح، زیوی پوختەش هەروەهایە.

ئالتوونچی(زەرەنگەر): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی حەقو راستی لەگەڵ یەكدا تێكەڵدەكات.

ئاڵۆش(خوروو): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئاڵۆشو خورووی لەشو لار لەدەستدانی رایەڵەی خزمایەتییەو ئارامگرتنە لەسەر بەدیو خراپییان.

(نابلسی)دەڵێت: ئاڵۆشو خوروو هەژارییەو بەجێهێنانی داواكارییەكانی ماڵو منداڵە.

*ئەگەر لەگەڵ ئاڵۆشو خوراندا خوێنو كێم هەبوو ماندوویەتیو هەژاری دەخایەنێتو بەردەوام داواخوازی دەبن.

*ئەگەر لەشو لاریی خوراو هەر دانەمركایەوە كەمارو بارێك رووی تێدەكات ئارام ناگرێت لەسەریو بێئاگا دەبێت لێی.

*ئەگەر خوروەكەی نیشتەوە خێرو چاكەی بەماندوبوون دەستدەكەوێتو لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت.

*ئەگەر خوروخورو ئاڵۆشی لەرێگەوبان لەنێو خەڵكیدا بەدیكرد ئەوە غەمو پەژارە دێت بەسەریا لەگەڵ بەدەستهێنانی ماڵو دارایی‌وناوبانگ دەركردن.

ئامارژەكار بەچاوو برۆ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی خەشمو قینلەدڵە، ئەگەر پیاوێكی ئاوای بینی ئەوە بەكاروبارێك دڵخۆشدەبێ لەسەرەتاكەیداو لەكاتی دواییو كۆتاییشدا غەمو پەژارە دایدەگرێ.

ئامرازی ئاسنگەر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی ئامرازی ئاسنگەری لەداروتەختەیە لەپلەوپایەی كەمدەبێتەوەو موڵكو دەستەلاتی بەسەر دەچێ.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی ئامرازی ئاسنگەری ئەوە دەستەلاتو پلەوپایە

بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستەبێ، وەگەرنا خێروسوودی دەستگیر دەبێ.
*ئەگەر ئامرازی ئاسنگەر ئاگری تێدابوو بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی رزق و رۆزی، ئەگەر ئاگری تیانەبوو بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارە.
*ئامرازی ئاسنگەر ئەگەر لەزێڕو زیوبوو بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزی لەیەکتاپەرستی و یەکلابوونەوە بۆ بەندایەتی.
*ئامرازی ئاسنگەر ئەگەر لەشووشەبوو بەڵگەیە لەسەر پلان و فرۆفێڵ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك زوو زوو دووگیانببێت بەڵام زوو لەباری بچێت، یاخود پیاوێك زوو بەخێرایی هەستی بجووڵێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندان و شوێنی سزای پۆلیس و گرتووخانە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبار ئەگەر لەئاسنبوو.

ئامرازی گواستنەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە بەماندووبوون و هیلاکی ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ. هیچ خێرێکی تێدا نییە ئەگەر روو لەنەخۆشبکات چونکە بەڵگەیە لەسەر مردن و گواستنەوەی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەیەکی گشتی کەوا خەڵکێکی تیا کۆدەبێتەوە پاشان دەڕۆن و خەڵکیتر رووی تێدەکەن.

ئامرازی گواستنەوەی دەریایی: (نابلسی)دەڵێت: کەشتی راو لەخەودا رزق و رۆزییە لەگەڵ سوودو قازانج.
*ئەگەر لەخەودا بینی سواری کەشتییەکی سەیرو نامۆ بوەو پاشان بوو بەخاوەنی و مێردی ژنێك لەو خاکو زەوییە دەهێنێ کەوا کەشتییەکە دەدرێتە پاڵی یاخود کیژێکی شۆخ و شەنگ دەهێنێ یاخود سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیدا یا روو لەناوچەیەکدەکات، یاخود دەبێت بەخاوەنی کاڵاوشتومەك.
*کەشتی تیژتێپەڕ دەگونجێت فرمان و سۆزو میهری خوایی بێت بۆ یەکێك سواری ببێت.
*بەلەم خزم‌وکەس‌وکاری خەوبینەرە لەگەڵ ئەوەی لەئاسماندا دەبینرێ لەئاڵۆزی و گۆڕانی حاڵ‌وبار بەهەمان شێوە دەگەڕێتەوە بۆ بەلەمەکە بەتایبەت ئەگەر خەوبینەر لەدەریادابوو.

ئامۆژگاری: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ناپاکی و لەخۆ باییبوونە لەدوژمنەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ، فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ﴾ (الأعراف: ٢١ ـ ٢٢).
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەیوەندی نێوان ئامۆژگاریدەرو ئامۆژگاریکار ، ئەگەر شەڕو ئاژاوە لەنێوانیاندا هەبوو ئاشتدەبنەوە یاخود هەر یەکێکیان لەشارێکدابوون کۆدەبنەوە.

ئامۆژگاریدەر: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر: گریان‌و غەم‌و پەژارەی بەردەوام.

*ئەگەر ئامۆژگاریدەر چووەلای نەخۆشێك دەمرێ.

*ئامۆژگاریدەر بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ پەندو ئامۆژگاری لێوەردەگرێ لەقورئان‌و سوننەت‌و زانایەکی ریش سپی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی پەندی لێوەردەگیرێ وەك بەلاداران.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی ئامۆژگاریدەکات بەڵگەیە لەسەر:

+ئەوەی دەیڵێ.

+کاروبار پێسپاردن.

+شکۆمەندی.

+زۆری زانیاری.

+چل ساڵ‌و بەسەرچوونی تەمەنی.

+کەرامەت پێسپاردنی لەلایەن خوداوە.

ئاو: (نابلسی) دەڵێت: ئاوی دەریا لەلێکدانەوەدا دەستەلاتێکی بەهێزی تۆقێنەرە ، هەروەك چۆن دەریا مەزن‌و بەسامە.

*ئاو بەڵگەیە لەسەر ئیسلام‌و زانیاری‌و ژیان‌و فەرپیت‌و خۆشحاڵی چونکە ژیانی پێدروستدەبێ هەروەك خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لأَسْقَيْنَاهُم مَّاءً غَدَقًا ، لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ﴾(الجن: ١٦ـ ١٧).

*دەگونجێت ئاو بەڵگەبێت لەسەر نوتفە، چونکە خوداوەند بەئاو ناوزەدیکردووە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و سامان چونکە بەهۆیەوە پەیدادەبێ.

*ئەگەر ئاوێکی سازگاری لەبیرێك خواردەوە یان دای بەیەکێك ئەگەر نەخۆشبوو ئەوا چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەی‌و ژیانی بەردەوامدەبێ‌و مەرگی زوو نایەتە دی، ئەگەر نەخۆشنەبوو بێهاوسەربوو ژن دەهێنێ.

*ئەگەر ژنی لەنەتەوەیەکدا مارەبڕیبوو کۆدەبێتەوە لەگەڵی‌و چێژی لێوەدەگرێ.

*ئەگەر هیچکام لەوانە نەبێت ئەوا موسوڵمان دەبێت، ئەگەر بێباوەڕبێ زانیاری بەدەستدەهێنێ ، وەگەرنا ماڵێکی حەلاڵی دەستگیردەبێ ئەگەر بازرگان بێت ئەگەر شتێك تێکەڵ بەئاوەکەبوو خراپیکرد بەڵگەیە لەسەر حەرام‌و خراپ وەك ئەوەی لەماڵ‌و کۆمەلانی خەڵکی ناموسوڵماندا بیخواتەوەو، زانیارییەکی خراپ‌و جووتبوونە بەحەرام یان ماڵی گەندەڵ‌و پیسە.

*ئەگەر ئاوە لێڵەکە تاڵ‌و گەنیوبوو نەخۆشدەکەوێ‌و کاروکاسبی خراپ دەبێ یان بژێوی دەگەڕێ یاخود مەزهەبی دەشێوێ، هەر مرۆڤێك بەئەندازەی خۆی‌و بەو شێوەیەی کەشیاوو گونجاوە لەگەڵی یان ئەو شوێنەی تێدا ئاوەکەی خواردوەتەوەو دەفری ئاو هەڵگر.

*ئەگەر ئاوی لەدەفرێکدا هەلگرت ئەگەر هەژاربوو سوودو قازانجدەکات، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەرە دەگرێ، ئەگەر هاوسەرداربوو ژنەکەی دووگیاندەبێ یان کچەکەی.

*لەبەرۆیشتنی ئاو لەماڵانو چوونە نێو کۆلانەکان هیچ خێرێکی تێدا نییە، ئەگەر بۆ سەرجەم خەڵکیبوو ئەوا فتنەو ئاشوبو زەرەرو تاڵانیو نەخۆشیو کۆکەرەشەیە، ئەگەر لەلایەکی تایبەتدابوو تەماشای حاڵوباریدەکرێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێو خەڵکی بەگریان شیوەن دەچنە نێوی، بەهەمان چەشنە ئەگەر لەوماڵەدا ئاوو ئاوەرۆی زێراب تەقی یاخود کانی هەڵقولا چاوی فرمێسك رێژی ببەهۆی گریانی بۆ نەخۆش یان لەکاتی خواحافیزی لەموسافیردا فرمێسکدەرێژێ.

*هەروەها ئاو لەبەر رۆیشتن لەکۆلانێك یاخود پەنگبەستنی بەهەمان شێوازە.

*رۆینی ئاو لەشوێنو جێگەی روەك فەرووپیتەو، زاڵبوونیشی بەسەر ماڵولانەدا بەلاو نەهامەتییە لەلایەن پەروەردگارەوە دێت بەسەر خەڵکی ئەو ناوچەیەدا لەکوشتنو برین یان کۆکەرەشەو خنکاندنو خاپووربوونی ماڵانە.

*ئەگەربینی ئاوی لەپەرداخێکدا پێدرا بەڵگەیە لەسەر کوڕ. ئەگەر ئاوێکی سازگاری لەجامێکدا پێدرا بەڵگەیە لەسەر کوڕ، ئەگەر ئاوێکی سازگاری خواردەوە لەپەرداخێکدا خێری لەلایەن کوڕو هاوسەرەکەیەوە دەستگیر دەبێ چونکە شووشە گەوهەرو ناوەرۆکی ژنانەو ئاویش منداڵو کوڕپەلەیە.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەربینی ئاوێکی گەرمدەخواتەوە غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی خرایە نێو ئاوێکی سازگار نهێنیەکی کتوپڕە، هەروەها گوتراوە: ئاو بۆچاکەکاران خێرو نازو نیعمەتە بەپێی ئایەتی: ﴿فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ﴾(الرحمن:٤٠).بۆ خەڵکی دیکەش بەلاو نەهامەتییە.

*هاتنەدەرەوەی ئاو لەدیوار غەمو پەژارەیە لەلایەن پیاوانەوە وەك براو زاواو هاورێ.

*ئەگەر بینی ئاوەکە هەڵقولاو لەماڵەکە هاتە دەرەوە لەسەرجەم غەمو پەژارە قوتاردەبێ، بەلام ئەگەر ئاو لەماڵەکە نەهاتەدەرەوە غەمو پەژارەی هەمیشەییە، ئەگەر ئاوەکەسازگاربوو غەمو پەژارەیە لەلەشساغیدا، ئەمەش ئەگەر ئەو ئاوە لەبەری نەرۆیی ئەگەر لەبەری رۆیی خێرێکی بەردەوامە بۆ خاوەنەکەی گەر زیندووبێ یاخود مردوو هەتا رۆژی قیامەت.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی لەماڵەکەیدا سەرچاوە ئاوێکی لەبەرۆیشتووی تێدایە ئەوا کچێك دەهێنێ.

*ئەگــەربینی چــەند سەرچــاوەیەك هــــەڵقولاً ئـــەوا مــــاڵو ســـامان لەسەرزەنشتدا بەدەستدەهێنیٚ.
*ئـاوی ســازگار هــەرزانی نرخەکانــەو بلاٌوبوونەوەی دادپەروەرییە.
*ئەگەر بینی ئـاوێکی زۆری خـواردەوە لـەرادەی خـۆی زیـاتر لـەکاتی بێداریـدا تەمەنی درێژدەبیٚ.
*هــەروەها گــوتراوە: ئاوخواردنـــەوە پارێزراوییــە لــەدوژمنو هێنــانوبردنی لەدەمیــدا چارەســەری ناڕەحــەتیی بژێوییـە، بەراخـستنی دەسـت لـەئاودا هەڵسوڕانی ماڵوسامانە.
*ئاوی راوەستاو لـەئاوی لەبەرۆیـشتوو لاوازترە لەهەموو حاڵێکدا.
*هــەروەها دەڵــێن: ئــاوی راوەســتاو زیندانییــە، ئەگــەر بینــی کەوتــە نێــو ئـــاوێکی راوەســـتاوەوە دەکەوێتـــە زیندانو غەمو پەژارە دەیگریٚ.
*ئاوی سوێریش غەمو پەژارەیە، ئـاوی رەش ئەگــەر لــەبیر دەرهێنــرا ژنێکــە دەیهێنیٚو هیچ خێرێکی تێدانییە.
*هەروەها دەڵێن: بینینـی ئـاوی رەش تێکــچوونو وێرانـــی لانـــەو ماڵـــەو خواردنەوەشـــی لەکیـــسدانی بینـــایی چاوە.
*ئـاوی تـامو بۆنگۆڕاویش ژینێکـی پـڕ غەمو پەژارەیە.

*ئاوی بۆگەن ماڵی حەرامەو ئاوی زەرد نەخۆشـییەو، چـوونی ئـاویش بـەناخی زەویدا لابردنو ملکەچیو رەواندنەوەی نـازو نیعمەتـە بـەپێی ئایـەتی: ﴿قُـلْ أَرَأَيْـتُمْ إِنْ أَصْـبَحَ مَـاؤُكُمْ غَـوْرًا فَمَـنْ يَأْتِيكُم بِمَاءٍ مَّعِينٍ﴾(الملك : ٣٠).
*ئاوی زۆر گەرم ئەگەر بەشەو یـان رۆژ بـەکاریهێنا ناڕەحـەتی رووی تێـدەکات لەلایەن دەستەڵاتدارەوە.
*ئەگــەر بینـــی بەشـــەو بـــەکاریهێنا ترسوبیم لەغەیبەوە رووی تێدەکات.
*ئـاوی لێـلٚ ناڕەحــەتیو ماندبوونــەو خواردنەوەی نەخۆشییە.
*کــەفی ســـەرئاو مـــاڵو ســـامانێکە کەواهیچ خێرێکی تێدا نییە.
*ئەگــەر لــەئاوی دەریـای خـواردەوەو لێڵبوو غەمو پەژارە لەلایـەن بـەرپرسو فەرمانڕەواوە رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی تەماشای ئاوێکی سـازگار دەکـاتو رووی خـۆی تێـدا بەدیـدەکات هەروەك چۆن لەئاوێنەدا دەیبینـیٚ ئـەوا خێرێکـــی گـــەورەی دەســـتگیردەبیٚ، ئەگـــەر رووی خـــۆی بـــەجوانی تێـــدا بـــــەدیکرد ئـــــەوا چـــــاکە لەگــــەڵ خانەوادەکەی ئەنجامدەدات.
*رۆکردنی ئاو خەرجکردنی ئاوە بەدەر لەپێداویـستی خـۆیو بەڵگـەی ئاتـاجی بوونە.
*دەستنوێژگرتن بەئاوی سازگار یا لێلٚ یاخود سارد یان گەرم باشە.

*ڕۆیشتن بەسەر ئاودا لەخۆباییبوونەو ئەنجامدانی کارێکی مەترسیدارە ، ئەگەر لێی هاتە دەرەوە ئەوا پێداویستی خۆی بەجێدەهێنێ.

*هەموو دەریاو ڕووبارێك یاخود دۆڵوشیوێکی وشك بەسەرچوونی دەستەڵاتی ئەوەیە کەدەدرێتە پاڵی.

هەروەها گوتراوە: ئەگەر مرۆڤێك بینی بەمەلەکردن قوتاربوو بەرلەوەی لەخەوەکەی بەئاگابێت باشترە لەبەئاگاهاتنیو هێشتا هەر لەئاوەکەدا مابێتەوە.

*ڕۆیشتن بەسەرئاودا لەدەریا یاخود ڕووباردا بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینو دروستیو دڵنیایی.

*هەروەها گوتراوە: بەڵکو دڵنیادەبێت لەکاروبارێك کەواپێشتر گومانی هەبوە لەبارەیەوە یاخود سەفەرێکی مەترسیدار دەکات بەپشتیوانی خوداوەند.

*ئەگەر بینی ئاوبەسەریا دەڕوات ئەوا بەڵاو نەهامەتی لەلایەن دەستەڵاتدارەوە ڕووی تێدەکات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+جەنگاوەری ڕێگەبڕ.

+شێر.

+ئەوەی ڕێگەنیشاندەدات.

*ئەگەر بینی دۆڵو شیوێك بوو بەرێگر لەنێوان خۆیو ڕێگەیەکیتر ئەگەر لەسەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێ لەلایەن دز یان دڕندەیەك یاخود بەهۆی بارانو فەرمانڕەوایەکەوە، ئەگەر ئامادەبوو ئەوا غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ﴾(البقرة:٢٤٩).

*ئەگەر بینی لەنێو ئاوێکی قووڵی زۆردایەو دابەزیوەتە نێوی بەڵام ئەگەیشت بەنێوەڕاستەکەی دنیاو خۆشیەکانی بەدەستدەهێنێ. هەروەها دەڵێن: بەڵکو دەکەوێتە نێوکاروباری پیاوێکی گەورەوە.

*خۆشۆردن بەئاوی سارد تەوبەو چاکبوونەوەیە لەنەخۆشیو دەرچوونە لەزینداندو قەرزدانەوەو دڵنیاییە لەترس‌وبیم.

*ئەگەر بینی ئاوێکی سازگاری زۆر دەخواتەوە تەمەندرێژیو ژینو بژێوییەکی باشی دەبێت، ئەگەر لەدەریا خواردیەوە ماڵوسامان لەفەرمانڕەواوە بەدەستدەهێنێ، ئەگەر لەڕووبارەوەبو لەپیاوێکەوە دەستی دەکەوێت کەوا حاڵی وەك حاڵی ئەو ڕوبارە وایە، ئەگەر لەبیرێك هەڵیگۆزت ماڵوسامانی بەفرۆفێڵو پلان دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی ئاوێك دەردەهێنێو باخو بێستانو کشتوکاڵی پێ ئاودەدات ماڵوسامانی لەلایەن ژنێکەوە دەستگیردەبێ، ئەگەر بێستانو کشتوکاڵەکە بەرهەمداربوو ئەوا لەژنەوە ماڵوسامانو منداڵ بەدەستدەهێنێ.

* ئـــاودانی بێـــستان‌و کـــشتوکاڵ جووتبوونـه لەگـەڵ هاوسـەردا، ئـاویش لەشووشـەدا کـوڕه ، ئەگـەر پـەرداخ‌و شووشەکەشکاو ئاوەکەیش مایەوه ئەوا دایکەکـــــەدەمرێ‌و کوڕەکـــــەی دەمێنێتـەوه، ئەگـەر ئاوەکـه ڕژیـی‌و پەرداخەکـه مایـەوه کوڕەکـه دەمـرێ‌و دایکەکه دەمێنێتەوه.

* له(ئیبن سیرین)یان پرسـی دەربارەی ژنێــك کـــەوا لەخــەودا بینیویــەتی ئاودێریدەکات ، ئەویش وتی: با ئەوژنـه لەخوابترسـێ‌و دووزمـانی‌و درۆ لـەنێوان خەڵکیدا بلاونەکاتەوه.

* پیاوێـك هـات‌و وتــی: لەخـەودابینیم لەپەڕۆیەکی شڕۆڵی جلەکانمدا ئـاوێکی سازگاری خۆشم دەخواردەوه، ئـەویش وتی: لەخوابترسه لەگەڵ ژنێکدا بەتەنیا دامەنیـشه کـەوا حـەلاڵ نـەبێ بـۆت. ئـەویش وتــی: ئـەو ژنـه دەزگیرانمـەوه دەستنیشانمکردوه.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا ژیـانێکی خۆشـه ئەگـەر بینـی ئـەوا خۆشـحاڵی‌و کۆکردنـــــەوەی مـــــاڵ‌و دارایـــــی‌و دەســـتکەوت‌و خێـــری زیادەیـــەو هاوسەرگیرییه بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا﴾(الفرقان: ٥٤).

* ئەگـــــەر ئاوەکـــــەی خـــــواردەوه لەپەرداخێك‌و تێرئاو نەبوو ئەوا ژنەکەی یـاخیبووه بەسـەریدا، ئەگـەر دەسـتی لەنێوئاوەکـەدا راخـست مـاڵ‌و دارایـی تێکەڵدەکات‌و لێی ئاڵۆزدەبێت.

(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: ئـاو لەخـەودا فیتنه‌و ئاشوبه لەئایندا بەپێی ئایەتی: ﴿مَاءً غَدَقًا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ﴾ (الجن:١٦ـ١٧).

* هـەروەها بەلاونەهامەتییـه بـەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ فَمَن شَرِبَ مِنْهُ﴾ (البقرة:٢٤٩).

* ئەگەر بینی ئاوی پادشـاو فـەرمانڕەوا سـوێربوو یـان چـوو بـەناخی زەویـدا خوداوەنـد ئـەوەی بـەو فەرمانڕەوایەی داوه دەیگـــۆڕێ بـــەهۆی وازهێنـــانی لەسوپاسـگوزاری‌و دەسـتبەرداربوونی لەخێر، هەموو ئاوێکی لێڵ نارەحـەتی‌و قورسی‌و گرانییه.

* ئەگەر بینی ئاوی لەنێوجەرگەی بـیرا رشـت پـاره خەرجـدەکات بـۆ ژنێـك، ئەگەر لەشوێنێك قلپیکردەوه کەوا هیچ سوودێکی نـەبوو بـەو ئەندازەیه مـاڵ‌و سامانی لەکیسدەچێت.

* ئـاوی زاڵبـوو غـەم‌و پەژارەیـه لەگـەڵ فتنـــەو ئاشـــوب بەئەنـــدازەی خێـــرو توانای.

* ئەگـــەر بینـــی ئاوێـــك لەولاتێکـــدا زیـــادیکردوه یـــان لەگوندێکـــداو لەئەنـدازەی خـۆی دەرچـوەو دەچێتـه نێو ماڵەکان‌و خەڵکەکەی خەریکه نـوقم دەبـن فیتنەیـەکی مـەزن ڕوودەدات‌و جیـاوازی‌و دووبـەرەکی دەکەوێتـەوه بەڕادەیەك کەسانی درندە تیادەچن.

*ئەگەر خۆی لەنێو ئاوێکدا بینیەوە غەمو پەژارەو فتنەو ئاشوبە.
*ئەگەر بینی مەرکانەیەک ئاوی سازگاری هەیە ماڵێکی میراتییەو بۆی ماوەتەوە.
*ئەگەر بینی ئاودێریدەکات ئەوا لەنێوان خەڵکیدا دووزوبانو درۆدەکات.
*ئاوی راوەستاو زیندانییە، هەروەها گوتراوە: ئاوی لێڵ دەستەلاتدارێکی ستەمکارە.
*ئەگەر بینی لەئاوێکی لێڵ خۆی شۆردو لێی هاتەدەرەوە ئەگەر لەنارەحەتیدابوو لێی قوتاردەبێ ، ئەگەر نەخۆشبوو خوداوەند چارەو شیفای دەدات ، ئەگەر زیندانیبوو قوتاردەبێت، ئاوی سوێر غەمو پەژارەیە، ئاوی رەش ئەگەر لەبیر دەرهێنرا ژنێکە دەیهێنێتو خێری تێدانییە.
*ئاوی سازگار رزقێکی حەلاڵەو دڵسافیو زانیاریو ژیانە بۆئەوەی لەلێواری مەرگ نزیکبوەتەوە بەپێی ئایەتی ﴿وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ﴾(الأنبياء:٣٠).
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر بۆ رەبەن.
*ئەگەر لەدەفرێکی حەلاڵدا خورایەوە مارەبڕینێکی دروستە، ئەگەر لەدەفرێکی حەرامدابوو مارەبڕینێکی خراپو بەدە.
*دەگونجێت ئاوخواردنەوە بەڵگەبێت لەسەر خواردنەوەی هەژاران یان ئەوەی لەنێوان خۆیاندا دەیخۆنەوە.
*ئەگەر بینی تینوویەتیو ئاو دەخواتەوە روەکەکەی دەژێتەوەو ترسو بیمی دەڕەوێتو دەوڵەمەند دەبێتو خانەوادەکەی یەکدەگرنەوە، ئەگەر خۆی پێ شت هیچ زیانێکی تێدا نییەو دانەوەی قەرزە.
*ئەگەر ئاوی سازگار سوێربوو لەئاینەکەی پاشگەزدەبێتەوەو دەگەڕێتەوە سەر وێڵیو سەرگەردانی یان کاروبارەکانی قورسو گران دەبن لەسەری.
*ئەگەر ئاوی لەدەفرێکدا هەڵگرت ئەوا هاوسەرەکەی دووگیاندەبێت.
*زۆربوونی ئاو لەچەن دەفرێکدا بەڵگەیە لەسەر ستەمو گرانیو جیاوازی راوبۆچوون.
*ئاوی سازگار بەڵگەیە لەسەر سەلامەتی چاو لەئێشو ئازار.
*ئەگەر بینی ئاو دەمژێ بڕێوی لێڵو گرانە.
*ئەگەر بینی ئاوێکی گەم کرا بەسەریا لەلایەکەوە کەوا نەیدەزانی تووشی لەرزوتا دەبێ یان نەخۆشدەکەوێ یاخود غەمو پەژارەیەکی قورسوگران رووی تێدەکات بەئەندازەی گەرمیەکەیو، ئەگەربینی جلەکانی یان عەباکەی تەڕبوو لەسەفەر دەوەستێ

یان ناگات بەکاری خۆی کەوا ئامادەکاری بۆ کردووە.
*ئەگەربینی ئاوی لەدەفرێکدا هەلگرتووە ئەگەر هەژاربوو ماڵو سامانی دەستدەکەوێ، ئەگەر دەوڵەمەندێکی رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ، ئەگەر هاوسەرداربوو ژنەکەی دووگیاندەبێت.
*ئەگەربینی ئاو لەتوورەکە یان جلێکدا هەڵدەگرێ یان لەشتێکدا کەوا ئاوی تێدا هەڵناگیرێ لەخۆبای بووە بەهۆی ماڵو دارایی‌و سامانەوە.
*ئەگەر ئاوێکی لەپەرداخێکی شووشە یان لەجامێکدا پێدراو هاوسەرەکەی دووگیانبوو یەکێکیان لەدەستی کەوتەخوارەوەو وشکا ئەوا هاوسەرەکەی دەمرێ، ئەگەر ئاوەکەی رژیی‌و پەرداخ‌و جامەکە نەشکا کوڕەکەی دەمرێ‌و ژنەکەی سەلامەتدەبێ.
*ئەگەر ئاوی لەگۆزەڵەیەك یان پەرداخێك خواردەوە ئەگەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ.
*ئەگەربینی ئاوی کوپەیەك یان مەرکانەیەك خاڵیدەکاتەوە ژنێك دەهێنێ.
*خۆشۆردن بەئاوی سارد تەوبەو شیفایە لەنەخۆشێی‌و قوتاربوونە لەزیندان‌و قەرزدانەوەو دڵنیابوونە لەترس‌و بیم.

*ئەگەر ئاوێکی لەبیر دەرهێنا بەفرۆێڵ ماڵو سامانی دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر ئاویدەرهێناو ئاوی بێستان‌و کشتوکاڵیدا لەو ژنە کوڕێکی دەبێت.
*ئاودانی بێستان‌و کشتوکاڵ جووتبوونە لەگەڵ هاوسەردا.
ئاواز (سەدا): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هەواڵێکی باشە، بۆیەکێکیش گوێبیستی بێت هەواڵ‌و دەنگوباسی ناخۆشییە.
*ئەگەر خۆی ئاوازو سەدای پێپەیداکردبوو دەنگوباسی ناخۆش دەگەیەنێت بەمرۆڤێك.
*ئەگەر بلوێرێکی بەدەستی خۆیەوەبینی‌و دەستی دەخستە نێو کونی بلوێرەکە فێری قورئاندەبێت‌و دەزانێت چیدەخوێنێت.
*ئەگەر لەلایەن دەستەلاتدارەوە بلوێرێکی پێدرا دەستەلات‌و قوتاربوون لەفیتنە بەدەستدەهێنێت لەگەڵ خواناسی‌و گۆشەگیری لەخەڵکی.
ئاوبەنگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ ئاوبەنگی کردوە کەسێکی چاو نەترسە لەگوناهو تاوان ئەنجامدان‌و، سزایەك دادەبارێت بەسەریا هەتا تەوبە بکات‌و پەشیمان ببێتەوە.
ئاوخوازیی: (نابلسی) دەڵێت: ئاوخوازی لەخەودا نەخۆشیەکی ناسراوەو بەڵگەونیشانەیە لەسەر رسوایی‌و ملکەچی.

ئاودان(ئـاودێری): (نابلسی) دەڵێت: لەخــەودا دوای تینوویــەتی بەڵگەیــە لەسەر:
+ئاســـــانی دوای ناڕەحـــــەتیو بەدەستهێنانی پێداویستی.
+دەوڵەمەندی دوای هەژاری.
+تەویــەکردنو چـاکبوونەوە لــەدەردو نەخۆشی.
+بەدەستهێنانی ئەو زانیاریو کردارەی لەکیسیچوە.
*هــەروەها (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئاودێری چاکسازییە لەئایندا.
*ئەگەر بینی تێرئاوبوە بەڵگەیە لەسەر دروستی ئاینو جێگیربوونی.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چاکەکردنە لەگــەڵ کەســی نزیــکو دوورو بــاشو خراپ.
ئاوریـشم: مـاڵێکی بێشومارە ، ئەگەر بینی جلوبەرگێکی ئاوریشمی پۆشیوە ئــەو (حــەج)دەکـــات ، ئەگـــەر جلوبەرگەکــە ســوربوو دنیـــای بــۆ نوێدەبێتـــەوە، رەنگـــی زەردیـــش ئاوەلأبوونی دنیایە لەگەڵ نەخۆشیدا ، هــەموو ئاوریـشمێك مـاڵو دارایيــە بـۆ یـەكێك بیپۆشـێت جگـە لـەرەنگی زەرد نەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بــوە بــەخاوەنی ئاوریــشم پیــاوێکی ئاینـــداری خواناســـەو پلەوپایـــەو دەســتەلأت بەدەســتدەهێنێت یــاخود ژنێکی رێزدارو داوێنپاك دەهێنێت کـەوا خاوەن کەسێتیو پلەوپایەیە.
*ئەگەر بینی ئاوریشمی پۆشیوەکچێك دەکات بەهاوسەری کەخەڵکی وڵاتێکی دوورە.
*ئاوریـشم بـۆ زانایـان بەڵگەیـە لەسـەر داواخوازی دنیـاو بانگکردنیـان بۆکاری راهێنراوو بیدعە.
(نابلـسی)دەڵێــت: لەخــەودا بەڵگەیــە لەسەر عیشق بۆئـەوەی دەیبینـێ، بـۆ پۆشەریشی لەفـەرمانڕەو گـەورەپیاوان فیزو خۆنواندنە.
*ئەگــەر ئاوریــشم بــەمردووەوە بینــرا نیعمەتو بەخششی وەرگرتوە.
*ئاوریـشمی زەردو سـوور نەخۆشـییە، هــەروەها گــوتراوە نەخۆشـــی نییـــەو جوانیو رازاوەیی پیاوە لەجەنگدا.
*جلوبــەرگی ئاوریـــشم بــۆ زانایـــان بەڵگەیە لەسەر خوازیاربوونیان بۆ دنیاو بــانگکردنی خــەڵکی بــۆ بیدعــەو، بـۆ خــەڵکی تـریش بەڵگەیــە لەسـەرئەوەی ئەنجامیـدەداتو بەهۆیـەوە شایـستەی چوونە نێو بەهەشت دەبێت.
*هــەروەها ئاوریـشم بەڵگەیــە لەســەر هاوسـەرگیری لەگــەڵ ژنێکـی رێـزدارو بــەئابڕوداو دڵخۆشـــبوون بـــە ژنێکـــی جوانو شۆخ.
ئاوریشمـــــسازا(ئاوریـــــشمفرۆش): (نابلــسی) دەڵێــت: بینینــی لەخــەودا بەڵگەیــە لەســـەر پۆســـتەو هـــەواڵو

تەبایکاری دڵان و چاکەکار لەنێوان خەڵکیدا.

*دەگونجێت بینینی بۆ رەبەن بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری.

ئاوریشمی: (نابلسی)دەڵێت: بینینی شتومەکی ئاوریشمی بەڵگەیە لەسەر شاییو ئاهەنگ بەهۆی ئەو رەنگە کراوانەی لەخۆیگرتووە.

*دەگونجێت بینینی جلوبەرگی ئاوریشمی لەبەری زانایەکدا بەڵگەبێت لەسەر ئەو رووداوانەی کەوا غەمو پەژارەو گرفت دەرەوێنێتەوە.

ئاوردانەوەی مرۆڤ: ئاوڕدانەوەی مرۆڤ لەخەودا چاوبرسێتیو تەماعە بەتایبەت ئاوڕدانەوە لەنوێژدا.

*ئەگەر ئاوڕدانەوەکە لەبەر رووداوێکی مەترسیداربوو خۆی لێدەپاراست وەك مار یان شێر بەڵگەیە لەسەر وریایی و ئاگاداربوون لەژن و ماڵو منداڵ، ئاوڕدانەوەش لەنوێژدا بەڵگەیە لەسەر چاوبڕینە دنیاو پشتکردن لەقیامەتو ئاوێتەبوونی حەزو ئارەزوو.

ئاوزەنگ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەتەنیا بەبێ زین بینرا کورە ، ئەگەر لەگەڵ زیندابوو پشت بەکورەکەی دەبەستێ لەکاروبارەکانیدا.

*هەروەها دەڵێن: عەورەتی ژنە، ئەگەر بینی قاچی راستی دادەنێ لەدواوە دەچێتە لای ژنەکەی.

*ئاوزەنگ بەڵگەیە لەسەر ئەو حوشترەی مرۆڤ سواریدەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پشوودان دوای هیلاکی و ماندوبوون.

+خزمەتکردن بۆ بێکاروئەوە لەسەفەردایە.

+حەسیرو زەوی و راخەر.

*دەگونجێت دوو سوار بەڵگەبێت لەسەر هەردوو هاوسەر یان باوكو دایك یاخود دوومنداڵ.

*سوارە ماڵێکی پیرۆزە لەگەڵ پلەوپایەو خشڵی زۆرو بەرزبوونەوەی یادو زیکرەو، ئەگەر خشڵەکەی لەزێڕبوو زیانی نییە.

*سوارە بەڵگەیەلەسەر کچێکی جوان و شۆخ و شەنگ، ئەگەر لەئاسنبوو ئەوە هێزو توانای خەوبینەر دەردەخات، ئەگەر قورقشمبوو بەڵگەیە لەسەر خەمو پەژارەی دنیایی، ئەگەر لەزیوبوو بەلام بەزێڕ رووکەشکرابوو بەڵگەیە لەسەر کچو کوڕی جوانکیلە.

*ئەگەر بینی ئەسپ و ئوتومبیلەکەی دزرا یان بچڕا خزمەتکارەکەی دەمرێ یادەستبەرداری دەبێت.

ئاوکێش(ئاوبەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئاوکێش پیاوێکی ئاینداری خواناسەو خێروچاکە لەسەر دەستی ئەودا بەدی دێت ، ئەگەر پارەی لەسەر وەرنەگرێ ، ئەگەر پڕیکردو هەڵیگرت بۆ ماڵەکەی و نەیویست بیخواتەوە ماڵو

سامان كۆدەكاتەوەو كەسانی دی دەیخۆن.
*ئەگەر ئاوەكەی هەلگرت بۆ پیاوێكو پارەی لەسەر وەرگرت گوناهو تاوان دەخاتە ئەستۆیو ئەوەی بۆی هەلگیراوە مالّو سامانە لەلایەن دەستەلاتدارەوە بەدەستی دەهێنێت، چونكە رویارو ئاو مالّو سامانی جەمكراوە.
*ئەوەی ئاو دەدات بەخەلّكی بەجامو شەربە خاوەن چاكەو ئاینو زانیاریو مۆچیارییە.
*ئەوەی كوندەو شەربە هەلّدەگرێ ئەسپەردەپارێزە.
(نابلسی) دەلّێت: ئاودانی ئاژەلّ بەلّگەیە لەسەر سوودوەرگرتن لەسەفەردا، هەروەها بەلّگەیە لەسەر ئەو خێرو چاكەیەی بەرپایدەكات لەنێوان خەلّكیدا.
*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر ئەو دەلاّلەی شتومەك دەبات بۆ خاوەنەكانی.
*هەروەها بینینی بەلّگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو سەماو سوڕدانو خولانەوە.
ئاولّە :(ئیبن سیرین)دەلّێت ئەگەر بینی ئاولاّوییبووە مالّو دارایی زیاد دەكات، ئەگەر كوڕەكەی بینی ئاولاّوییبوە مالّێكی زیادەی دەستدەكەوێت، هەروەها برینو زامداریش زیادبوونی مالّو سامانە.

*ئەگەر برینی بەدەستی خۆیەوەبینیو كێمی لێدەڕۆیی مالّودارایییەكە سوودی لێوەردەگرێت.
(نابلسی)دەلّێت: ئاولّە لەخەودا قەرزو داواكارییە، هەروەها دەلّێن: ئاولّە بەلّگەیە لەسەر زیادبوونی مالّو دارایی.
ئاوەڕۆ:(ئیبن سیرین)دەلّێت: ئاوەڕۆ بەلّگەیە لەسەر دەمو گەردنو كانیو سەرچاوەی ئاو بەهۆی لەبەر ڕۆینی لەسەرەوە.
*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر رزقو رۆزی، ئەگەر ئاوەڕۆی خەلّكی بینی لەكاتی باراندا دەڕۆیو خەلّكی لەناڕەحەتیو غەمو پەژارەدابوون ئەوا رزقو رۆزییان دەبوژێتەوەو غەمو پەژارەشیان دەرەوێتەوە.
*بەلاّم ئەگەر بەبێباران ئاوەڕۆكە ئاوی لەبەر ڕۆیی فتنەو مالّو سامانی حەرامە.
*لەبەر ڕۆینی ئاوەڕۆ لەمالاّندا بۆیەكێك سووربێت لەسەر كوڕ نائومێدییەتی.
*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر سەرچاوەی كانیاوەكان لەگەلّ هەوری پڕ بارانو ئاو.
(نابلسی)دەلّێت: لەخەودا پیاوێكی چاكەكاری ناسراوە لەهەندێك كاتدا.
*ئاوەڕۆ بەلّگەیە لەسەر خزمەتكارو بەردەست ئەوانەی بەرژەوەندی شوێنو جێگە دەپارێزن.
*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر نوێنەری ئەمانەتپارێز خیانەتو ناپاكی

لەئەسپەردە ناكات‌و حەق‌و مافی هەموو كەس دەدات.
*ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی بەڵگەیە لەسەر دوژمنێكی خوێنڕێژ خوێنی خەڵكی ئەو وڵاتە دەڕێژێ.
*ئەگەر ئاوێكی سازگاری لەبەر ڕۆیی‌و خەڵكی سوودی لێوەرگرت بەڵگەیە لەسەر ئەمن‌و ئاسایش.
*ئەگەر ئاوێكی لێڵی لەبەر ڕۆیی یاخود بۆنێكی ناخۆشی هەبوو بەڵگەیە لەسەر دومەڵ‌و ئاوڵە‌و هاوچەشنەكانی.
*ئەگەر لەمزگەوتێكدا ئاوەڕۆ بینرا یاخود لەشوێنێكی دیاردا ئەوا حوكمەكەی وەك ئاوی (زەمزەم) وایە.
ئاوی پاڵفتەكراو: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر منداڵی ڕووجوان یان كەسانی ڕێزدار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری‌و دانایی بەڕێز لەزانایانەوە ، ئەوەشی بۆندەكرێ وەك ئاوی گوڵاو‌و نەسرین دڵخۆشییە لەگەڵ پیاهەڵدانی جوان‌و بەجێ یاخود ماڵ‌و سامانی بێشومار بەپێی كەم‌وزۆری.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەمانەت یاخود شتی دزراوو داگیركراو بەزۆر.
*ئاوی پاڵفتەی خواردنەوە واژووی ئاویترە ئەمانەو هاوچەشنەكانی داوودەرمان‌و سوودو ڕزق‌و ڕۆزی‌و شادییە بەپێی زۆری‌و كەمی لەخەودا.
ئاوی سارد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێكی سەلارەو پلەوپایەبەرزو خاوەن خزمەتكارە، خواردنەوەشی ماڵ‌و داراییەكە بەدەستی دەهێنێت.
ئاوێنە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر ڕەبەنێك تەماشای ڕووخساری تێداكرد ئەوا ژندەهێنێ‌و ڕووی تێدەكات، ئەگەر ژنی دووگیانی هەبوو هاوچەشنی ئەوەی دەبێت ئەگەر تەماشاكار نێربێ یان مێ.
*ئاوێنە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی هەردوو هاوسەر.
*بۆكەسێكی موسافیر بەڵگەیە لەسەر گەشت‌و سەفەر هەتا ڕووخسارو دەم‌وچاوی دەبینێ ئەمەش بەڵگەیە بۆی لەسەر گەشت‌وگوزار.
*ئەگەر بۆیە تەماشای ئاوێنەیكرد هەتا خۆی چاكبكات یان چاوەكانی بڕێژێ ئەوا تەماشای كاروباری براكانیدەكات.
*دەگونجێت ئاوێنەكەی بەڵگەبێت لەسەر دڵی ، ئەگەر ژەنگی پێوە بینی گوناهو تاوانە لەسەر دڵی كۆبوەتەوە.
*تەماشاكاری ئاوێنەی زیو خراپەیەك ڕوودەكات ڕێزو شكۆی، دەگونجێت لەهاوسەرەكەی جیاببێتەوەو هاوتایەكی خۆی بدۆزێتەوە.
*هەروەها دەڵێن: ئاوێنە پیاوەتی پیاوەو پلەوپایەیە بەپێی گەورەیی ئاوێنەكە، ئەگەر دەم‌وچاوی خۆی تێدا بەگەورەیی بەدیكرد ئەوا جوامێری چاك‌و باشدەبێ.
*ئەگەر ڕیشی خۆی بەرەشی بەدیكرد لەگەڵ ڕووخسارێكی جواندا‌و

لەوحاڵەشدا نەبوو لەکاتی بێداریدا ئەوا ڕێزی لێدەگیرێو کاروباری باش لەدنیادا ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی ریشی شانەکراوەو ڕێکە ئەگەر بەسپێتی بەدیکرد هەژار دەکەوێو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو ئاینی بڵندەبێت ، ئەگەر مووی سپی لەرووخساری لەشوێنێکدا بەدیکرد کەوا مووی تێدا دەرنەدەهات شکۆمەندی دەڕواتو ئاینەکەی پتەوو بەهێز دەبێ، بەهەمان شێوە تەماشاکردنی ئاوێنەی زیویش بەو شێوازەیە شکۆمەندی و ڕێز دەشکێنێ.

*یەکێکیتر دەڵێت: ئاوێنە ژنە ، ئەگەر لەئاوێنەدا زێی ژنی بینی دەرووی لێدەکرێتەوە.

*تەماشاکردنی ئاوێنەی هەڵواسراو غەموپەژارە دەهێنێو تەماشاکردنی ئاوێنەی ژەنگاوی خراپی حاڵوبارە.

*ئەگەربینی تەماشای ئاوێنە دەکاتو لەغەمو پەژارەدابوو داواخوازی دەرووی خێرە ، ئەگەر نەیتوانی تەماشای بکات بەهۆی ژەنگەوە دەرووی لێناکرێتەوە.

*ئەگەر بینی دەڕوانێ بۆ ئاوێنەو ڕەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر ژنەکەی لەوێنەبوو بەهەمان شێوە هاوسەر دەگرێ.

*ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکردو بینی ژنەکەی کاری داوێنپیسی ئەنجام دەدات ئەگەر دەستەلاتداربێت هاوسەردەگرێو ئەگەر بازرگانبوو کالاکەی تیادەچێ.

*ئەگەر ژنێك تەماشای ئاوێنەیکردو دووگیانبوو کچێکی دەبێت لەخۆی دەچێت یان کچەکەی کچی دەبێت، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو مێردەکەی ژن دەهێنێ بەسەری کاتێ دەیبینێ لەخۆیدەچێت.

*هەروەها ئەگەر منداڵێ تەماشای ئاوێنەیکردو بینی باوكو دایکی لەدایکدەبوون برایەکی هاوچەشنی دەبێت، بۆ کچیش بەهەمان شێوازە.

*هەروەها ئەگەر پیاوێك تەماشای ئاوێنەیکردو دووگیانێکی هەبوو کوڕێکی دەبێ لەخۆیدەچێ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خەیاڵو لەخۆباییبوونە، هەروەها گوتراوە ژنێکی ئاین کزو لاوازە.

*ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکرد یان وێنەو شێوەی خۆی تیابینی کوڕێکی هاوشێوەی خۆی دەبێ لەرەنگو پیشەدا.

*ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکرد ژنێك دەهێنێ، ئەگەر ژنەکەی ئاوارەبوو یان لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە، ئەگەر ئاوێنەکە شکا ژنەکەی دەمرێ.

*ئەگەر تەماشایکرد لاوو جەحێلێکی تێدابینی لەشوێنی خۆی دوژمن یا دەستەلاتدارێك دەبینێ ، ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنبوو هاورێیەکی لەوشوێنەدا دەبینێ.

* ئەگەربینی تەماشای ئاوێنەدەكات خوداوەند لێی رازی نییەو سەرپێچیكاری پەروەردگارە بەنهێنیو ئاشكراو كەموكوڕی روودەكاتە ماڵو دەروونی.
* ئەگەر تەماشای ئاوێنەیەكی زیویكرد ناڕەحەتیو غەموپەژارەو ترس وبیم رووی تێدەكات.
* ئاوێنەی زێڕ هێزە لەئایندەو دەوڵەمەندییە دوای هەژاریو دەستەڵاتە پاش لابردنو لەكارخستن.
* ئەگەر نەخۆشێك تەماشای ئاوێنەیكرد بەڵگەیەلەسەر مردنی ئەگەر خۆی بەشێوەیەكی جیاواز لەشێوازی جارانی بینی ماڵو سامانو زێری تووشی گرفتو نەهامەتی دەبێت.
* ئەگەربینی بوە بەژن كچی دەبێت یاخود ژندەهێنێ كچێك بەخێودەكات.
* ئەگەر شێوەی ژنێكی تێدابینی سەردانی هاوڕێكەی دەكات، ئەگەر ژنێك خۆی بینی لەئاوێنەدا ئەگەر دووگیانبوو منداڵەكەی كچ دەبێ، ئەگەر دووگیان نەبوو مێردەكەی ژندەهێنێ بەسەریا.
* ئەگەر كەسێكی زیندانی رووخساری خۆی لەئاوێنەدا بینی لەزیندانەكەی قوتار دەبێ.
* ئەگەربینی خۆی بوە بەئاوێنەو تەماشاینەكرد شتێكی بەسەردێت كەوا رقی لێدەبێتەوە.

ئاهەنگ(شایی): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ئاهەنگەكە رووداوێكی تێدابوو پێی خۆشنەبوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەپێی ئایەتی: ﴿لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ﴾ (القصص:٧٦).

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خەریكبوون بەگوێڕایەڵییەوە.
* ئەگەر ئاهەنگ بەبۆنەی رووداوێكی خۆشەوەبوو وەك قوتاربوونی زیندانی یان چاكبوونەوەی نەخۆش باشو شادیهێنەرە.
* ئەگەر لەخەودا ئەوەی راگەیاند كەخۆشی دەهێنێت لەكاتێكدا غەمهێنەربوو وەك ئەوەی لەخەودا بەیەكێك بگوترێ فلانەكەس لەسەفەرگەڕاوەتەوەو لەكاتێكدا ئەوكەسە مردبێ ، هەروەها بەڵگەیە لەسە رەواندنەوەی ناخۆشی.
* ئاهەنگو شایی لەخەودا غەمو پەژارەیە ، ئەگەر بینی ئاهەنگ دەگێڕێ ئەوە غەمو پەژارە رووی تێدەكات.

ئایەتەكانی قورئان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بەو ئایەتانەی باس لەنیشانەكانی قیامەت دەكەن ترسو رووداونو پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿وَمَا نُرْسِلُ بِالآيَاتِ إِلا تَخْوِيفًا﴾.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنە گۆی ئەو بوونەوەرەی خودا لەقورئاندا

باسیکردووەو تێیدا کۆمەڵێك تیادەچن‌و کۆمەڵێکیش قوتار دەبن.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ئایەتەکانی سۆزو بەزەیی‌و رەحمەتبوو بۆ مردوو سۆزو رەحم‌و بەزەییە ئەگەر خەوبینەر دەیخوێند بەسەریا.

*ئەگەر ئایەتەکانی سزاو خەشمبوو سزایە لەلایەن خوداوە، خۆ ئەگەر ئایەتەکانی ئاگاداری‌و بێدارکردنەوەبوو ئەوەی بینیویەتی‌و قورئان بەسەرا خوێندرا زیندوبوو ئاگاداری دەکەیتەوە لەوەی نەکەوێتە خراپەو کاری نابەجێوە، ئەگەر ئایەتەکان مژدەیان هەڵگرتبوو بەخێرو چاکە مژدەی پێدەدەیت.

*ئەوەی ببینێ ئایەتی سزا دەخوێنێتەوەو کاتێ دەگات بە ئایەتەکانی قورس‌و گران بێت لەسەری خۆشی رووی تێدەکات.

*ئەوەی ببینێ ئایەتی سۆزو بەزەیی دەخوێنێتەوەو خۆی بۆئامادە نەکردبێت هەر لەنارەحەتیدا دەمێنێتەوە.

ئـو

ئوتومبیل: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێکخستنی بژێوی خەوبینەر.

*ئەگەر بینی سواری ئوتومبیل بوەو لەنێویدا چەن کەسێکی تێدابوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی خەوبینەر کۆمەڵێکی زۆر تووشی وەسوەسە دەکات یان منداڵی ئاقڵ‌و ژیری دەبێت.

*ئەگەر کەسێك بینی خوازیاری سەفەربوو بەڵگەیە لەسەر دواخستنی سەفەرو قورسی ئوتومبیل‌و رۆینی.

*ئەگەر خۆی هەڵواسیبوو بەئوتومبیلەکەوە یان بەکێشیدەکرد شوێنی دەستەلاتدار دەکەوێ‌و بەئەندازەی زاڵبوونی بەسەر ئوتومبیلەکەدا.

*ئەگەر بینی سواری ئوتومبیل بوەو باری قورسی هەڵگرتوە غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر ئوتومبیلی گواستنەوەبوو بەجێهێنانی پێداویستی‌و خاڵیکردنەوەی غەم‌و پەژارەیە.

*ئەگەر پەکیکەوت تووشی سەرسامی دەبێت بەهۆی خراپی متمانەبوون بەکەسێك کەوا شایستەی نییە.

*ئەگەر ئوتومبیلی گواستنەوەی کرێبوو مێشك سافی‌و ژینێکی خۆش بەهۆی هەوڵی تایبەتی خۆیەوە بەدەستدەهێنێ ، بەلام ئەگەر هۆکارێکی گواستنەوەی ناسراودیاربوو پەیوەندییەکی نامۆو ئابڕوچوونە یان گواستنەوەی هەواڵی درۆیە.

*ئەگەر ببینێت بووە بەخاوەنی ئوتومبیلێك سەراپای کارەکانی بەدەستی خۆیدەبێت.

ئـۆ

ئۆف (ئاخ): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ وشەی (ئۆف و ئاخ) دێت بەزاریا ئەوا ئازاری دایك و باوكیداوە. پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿فَلاَ تَقُلْ لَّهُمَا أُفٍّ وَلاَ تَنْهَرْهُمَا﴾.

ئـ ه

(ئەبوبەكری صدیق) (ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: بینینی (ئەبوبەكر)ی (صدیق) لەخەودا نیشانەو بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتو پێشەوایەتی و پێشكەوتن بەسەر هاوەڵاندا.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەخشین لەپێناوی خودایا بەماڵ و منداڵ یاخود پاراستنی هاوەڵایەتی و ئەمەكداری.

* بینینی بەڵگەیە لەسەر ئازادكردنی كەسانی چەوساوەو كۆیلە یاخود بەدەستهێنانی شەهیدبوون.

* سەراپای خەوبینین بەو زاتەوە بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی و دەردەسەری رێی هەندێك لەوەچەو نەوە واتە كورو كچ.

* بینینی بەڵگەیە لەسەر ترس و بیم و خۆشاردنەوەو رزگاربوون لەناڕەحەتی و تێكۆشان لەپێناوی خودایاو (حەج)و سەركەوتن بەسەر دوژمنانی خودایا.

* ئەوەی (ئەبوبەكر) ببینێ بەزیندوێتی دڵنەرم و بەسۆز دەبێت بۆ بەندەكانی خودا.

* ئەوەی ببینێ دانیشتووە لەگەڵی شوێنی حەق و ڕاستی دەكەوێت و پەیرەویی سوننەت دەبێت و، ئامۆژگاری شوێنكەوتوانی پێغەمبەر(ﷺ) دەكات.

* هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەركەس (ئەبوبەكر) بەڕوویەكی گەش و جوانەوە ببینێ بەڵگەی بەدەستهێنانی زانست و زانیارییە.

ئەرخەوان: (نابلسی) دەڵێت: ئەرخەوان لەخەودا ژنێكی داوێن پاكە، ئەوەی بیدۆزێتەوە قایل دەبێت بەژنێكی دەوڵەمەندی جوان.

ئەرمیا(ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا بیبینێت بەڵگەیە لەسەر گرتیبەربوون و كەوتنەوەی ئاگر لەوڵات یان ماڵدا.

ئەزا[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی خۆش مامەڵەو ناوخۆشە بەهۆی نوری رووخسارییەوە.

ئەژدیها: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی بوە بەدێو ئەژدیها تەمەنی درێژدەبێت و دەستەڵات و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر لەگۆشتەكەی خوارد ماڵ و دارایی بەهۆی دەستەڵاتەوە بەدەست دەكەوێت.

* دێو پیاوێكی دوژمنەو دوژمنایەتی خۆی دەشارێتەوە.

* ئەگەر چەن سەرێكی زۆری هەبوو فرۆفێڵی زۆری دەبێت لەشەڕو خراپەدا.

---

[1] ئەزا: جۆرە درەختێكە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر خاوەن دووسەربوو یان سێ یا چوار تا حەوت ، هەر سەرێکی بەلاو نەهامەتیەکەو هونەرێکی شەڕەنگێزییە، ئەگەر بوو بەخاوەن حەوت سەر لەشەڕو خراپەو دوژمنایەتیدا بێهاوتا دەبێت‌و کەس خۆی بۆ ناگرێت، ئەم ئاژەڵەش بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردن.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەستەڵاتدارێکی ستەمکارە یان ئاگرێکی سوتێنەرە ، ئەگەر سەرێك یان سێ سەری هەبوو خراپترە .

*ئەگەر نەخۆش ئەژدیهای دی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر ژنێك لەخەودا ئەژدیهایەکی خستەوە منداڵێکی دەبێت بەردەوام نەخۆشدەبێت.

*ئەگەر یەکێك بینی ئەژدیها بەکێشی کرد بۆ دەریا سزایەکی لەلایەن فەرمانڕواوە پێدەگات یان لەلایەن پەروەردگارەوە یان لەلای سەرۆکەکەیەوە.

*دەگونجێت ئەژدیها بەڵگەبێت لەسەر رۆژگارێکی دوورو درێژ بەهۆی درێژییەوە.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی رووبەرووی هات‌و هیچ زیانێکی پێنەگەیاند یاخود شتێکی پێدا یان بەزمانێکی پاراو لەگەڵی دوا بەڵگەیە لەسەر نووسینی خێرێکی زۆر لەچارەی.

*ئەگەر ئەژدیهایەکی بینی گۆڕاو پیاوی لێدەرچوو بەڵگەیە لەسەر جنۆکە.

*ئەگەر بینی دەگۆڕێت‌و ژنی لێدەبێتەوە بەڵگەیە لەسەر سوپایەکی مێینەی جۆنکە.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی ئەژدیهایەك زەفەر بەپیاوێکی بێ ئەقڵ دەبات.

*ئەگەر ژنی دووگیان بینی ئەژدیهای دەبێت کوڕێکی وتاربێژی زمان تیژو رەقی دەبێت کەدوو ناو هەڵدەگرێ، یاخود رمڵ لێدەری دەبێت یان درندەو پیاوخراپ‌و لەئەنجامیشدا لەگەردنی دەدرێت.

ئەژنۆ(چۆك):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەژنۆ هەوڵ‌و ماندبوونە بۆ بژێوی‌و رزق‌و رۆزی.

*ئەگەر بینی شتێکی لێبەسەرهاتوە دەدرێتە پاڵ ئەژنۆ، هێزو توانای پێستی هێزو توانای بژێوییەتی، گرووکردنی پێستەکەی زیادماندوبوون‌و دەرکەوتنی گرێ‌و لوەو بەدەستهێنانی ماڵ‌و داراییە بەماندبوون‌و هیلاکی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر نەخۆش ئاوی لەئەژنۆیدا بینی یاخود نەخۆشێکی بینی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەروەها دەڵێن: هەردوو ئەژنۆ دەبێت بەهێزو توانای جەستە لێکبدرێتەوە لەگەڵ جموجووڵو چاکی کارکردنیان، هەروەها سەفەرو جموجووڵی زیادەیە.
*ئەگەر نەخۆشیو نادروستی تێدا بەدیکردن بەڵگەیە لەسەر قورسیو هەردوو ئەژنۆ لەکرداردا.
(نابلسی) دەڵێت: ئەژنۆ بۆ کەسی موسافیر کەشتیو سەرنشینەکانیەتی، هەر ڕووداوێك تێدا ڕوودەدات دەدرێتە پاڵ ئەوەی لێی دواین.
*هەردوو ئەژنۆ بەبراو شەریك لێکدەدرێتەوە.
*هەردوو ئەژنۆو قاچو خزمەتکارە.
*دەگونجێت ئەژنۆ بەڵگەبێت لەسەر:
+کڕنووشی تەواو.
+بەخشینو جموجووڵو هێوری.
+سەفەرو جێنشینبوونی.
+ئەو ماڵو داراییەی کۆیدەکاتەوەو خەرجیدەکات.
+هاوەڵایەتیو خۆشەویستی.
*ئەگەر بینی ئەژنۆی گەورەبووە یاخود ئێسقانەکەی گەورەیە حاڵوباری باشبوو ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بینینی لەیەك جیابوونەوە یاخود کارەساتێکی پڕ ناسۆری یان خوێن لەبەرڕۆینو نەگیرسانەوە، یاخود هەڵچوونو شکانی دەقی بێدەنگی، ئەگەر نیازی سەفەری هەبوو دادەنیشیو سەفەر ناکات، دەگونجێت نەتوانێت سوود لەماڵو سامانی وەربگرێ، ئەگەر لەنێوان ئەو یەکێکیتردا خۆشەویستی هەبێت ئەوە دەبچڕێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەککەوتنی ئاژەڵو ئۆتومبیلو هۆکاری گواستنەوە.

ئەسپ: ئەوەی شیری ئەسپ بخواتەوە خێرو چاکەی لەلایەن فەرمانڕەواوە دەستگیر دەبێت.
*ئەسپو ماین دەستەڵاتو شکۆمەندییە.
*ئەگەر بینی بەسواری ئەسپێکەوەیەو بەهێواشی دەڕوات بەڕێوەوەو سەرجەم پێداویستیەکانی ئەسپەکە تەواوە شکۆمەندیو ڕێزو گەنجی بەئەندازەی رامبوونی ئەسپەکە دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر ئەسپێکی بۆ خۆی بەستەوە یان ئامادەیکرد یاخود بوو بەخاوەنی بەهەمان شێواز دەبێت.
*هەر ناتەواوییەك رووی تێبکات ناتەواوییە لەڕێزو دەستەڵاتو شکۆمەندی.
*کلکی ئەسپ شوێنکەوتوانی پیاوە، ئەگەر کۆمەڵێك کلکی زۆری هەبوو شوێنکەوتەی زۆردەبێت، ئەگەر هەر کلکێکی هەبوو یان کلکی بڕابوو شوێنکەوتوانی کەم دەبن.
*هەموو ئەندامێکی ئەسپ بەشو پارچەیەکی دەستەڵاتدارە.

* ئەگەر بینی بەسواری ئەسپێکەوەیەو یاخیو بەلەسەبوە لێی روودەکاتە سەرپێچی یاخود بەلاو نەهامەتی بەئەندازەی سەرپێچیو یا جموجوولی ئەسپەکە دێت بەسەریا.

* دەگونجێت لێکدانەوەی ئەسپ بەئارەزووبێت، بۆنموونە دەگوترێت: فلانەکەس شوێن ئارەزووی کەوتو ملی شکاند.

* ئەگەر ئەسپەکە رامنەدەبوو یا شێتبوو خراپترە.

* سواربوونی ئەسپ هیچ خێرێکی تێدا نییە مەگەر لەشوێنی ئاژەڵدابێت، هەروەها خێری تێدا نییە لەلای دیوار یا لەسەربان یاخود لەشوێنی بەندایەتی مەگەر ئەسپەکە باڵداربێتو بفڕێ لەنێوان ئاسمانو زەویدا ئەوەش رێزداری ئاینو دنیایە لەگەڵ هاتنەپێشی سەفەر.

* ئەسپی بەڵەك بەڵەك ناوبانگە، ئەسپی رەشیش ماڵو دەوڵەمەندیو شکۆمەندییە لەسەفەردا.

* ئەسپی خەنەیی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە، لەروویەکیترەوە خەنەیی سەرکەوتنە چونکە ئەسپی فریشتەکان خەنەیی بوە.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم بەسواری ئەسپێکەوەم قاچەکانی ئاسنە، ئەویش پێی وت: چاوەڕێ مردنبە.

* هەروەها دەگێڕنەوە(عەلی) کوڕی (عیسی)ی وەزیر بەرلەوەی کاروباری وەزارەت وەربگیرێ لەخەودا بینی وەك ئەوەی لەژێر سێبەری خۆردابێت لەوەرزی زستاندا، سواری ئەسپەکەبوو بەجلوبەرگێکی جوانەوەو پاشان ددانەکانی کەوتنو لەترسو بیمداو لەناکاو بەترسەوە لەخەوهەستا، خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش پێی وت: ئەسپ شکۆمەندیو دەوڵەتدارییە، جلوبەرگی جوانیش پلەوپایەو دەستەڵاتە، لەبەر تیشکی خۆردا وەستان وەزارەتی پادشایە یاخود دەرگاداریو بەخزمەتە لەئامێزی ئەواندا، کەوتنی هەموو ددانەکانیش تەمەندرێژییە.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئەسپێك ببینێ بەمردوویی لەماڵەکەی خۆیدا یا بەدەستیەوە تیاچوونی ئەو کەسەیە کەخەونەکەی پێوە بینیوە، ئەوەی سواری ئەسپێکی پەلسپی بێت بەسەرجەم پێداویستیەکانیەوەو خۆشی جلوبەرگی سوارچاکانی پۆشیبێت، دەستەڵاتو مەزنیو باسی باشو خۆشنوودیو دڵنیابوون لەدوژمنان بەدەستدەهێنێت.

* ئەسپی رەشسوور بەهێزترە لەکوشتارو جەنگدا.

* ئەسپی سەمەند رێزداریو نەخۆشییە، ئەوەی سواری ئەسپێك ببێتو غاری پێبکات هەتا عارەق

دەكاتەوە ئارەزوویەكەو شوێنی دەكەوێتو سەرپێچییەكی لەپێناوی ئارەقكردنەوەدا دەكات.

*ئەسپ بۆ یەكێك لەدوورەوە ببینێ مژدەو خێرە بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر(ﷺ): "خێر لەنێوچەوانی ئەسپدایە هەتا رۆژی قیامەت".

*ئەگەر بینی ئەسپێك لێدەخورێت داوای خزمەت لەپیاوێكی رێزدار دەكات.

*ئەگەر سواری ئەسپێكی دووبالبوو موڵكو دەستەلاتێكی مەزن بەدەست دەهێنێت، ئەگەر شایستە بێت وەگەرنا دەگات بەویستو خوازی.

*ئەسپی شێت پیاوێكی شێتەو گاڵتەدەكا بەكاروبار.

*بازدانی ئەسپ بەخێرایی بەدەستهێنانی هیواو ئاواتەو وەستانی زیادبوونی خێرو چاكەیە، هەروەها چوستو چالاكی رێكبوونی كاروبارەكانیەتی.

*هەروەها دەڵێن: بەربەرەكانی ئەسپەكەی لەگەڵی یاخیبوونی خزمەتكارەكەیەتی لەبەرانبەری ئەگەر خاوەن دەستەلات بازرگان بێت چوونە دەرەوەیە، بەلام غارغارێنی ئەسپ لەنێوان ماڵاندا بارانو لافاوە ، ئەگەر ئەسپەكە رووتو بێ زین بێت یا سوارەیەكی بەسەرەوە نەبێت.

*ئەگەر رەوگە ئەسپێكی بینی هەموویان زینیان بەسەر پشتەوەبوو بەلام هیچ سوارەیەكیان بەسەرەوە نەبوو ژنانن لەپرسەو شاییدا كۆدەبنەوە.

*ئەگەر بوو بەخاوەن رەوگە ئەسپێك یاخود هەستا بەلەوەڕاندنیان دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بەسەر نەتەوەیەكدا بۆ دروستدەبێت یاخود لەشوێنو جێگەی خۆیدەبێت بەفەرمانڕەواو دەستەلاتدار.

*ئەگەر سواری ئەسپێكبوو بەزینەوە رێزو شكۆمەندیو دەستەلات بەدەستدەهێنێت ، چونكە لەهۆكاری سواری پادشاكانە. دەگونجێت ژنێك مارە بكات یاخود خزمەتكارێ بەكرێ بگرێت.

*ئەگەر بەبێ لغاو سوارییبوو بێ خێرە لەهەموو روویەكەوە، چونكە لغاو بەڵگەیە لەسەر خواناسیو پارێزكاریو تواناداری.

*ئەگەر ئەسپێكی نادیاری بینی لەماڵی خۆیدا ئەگەر زینی پێوەبوو ژنێك بێ مارەبڕین دێتە لای یاخود سەردانو میوانداریدەكات ، ئەگەر ئەسپەكە رووتبوو پیاوێك دەبێت بەخزمو زاوای. (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ئەسپێك بكا بەلای كەسێكیتردا بەهۆی ئەسپ یا شەهادەوە ستەمی لێدەكات.

*سواربوونی ئەسپ بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو دەركەوتنو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ بەسەریەوە دەنیشێتەوە ، ئەگەر ئەسپەكە هێمنبوو حاڵو باری

باشدەبێت ، ئەگەر شێتبوو بەلەسە دەبێتو یاریدەکات.

* دەگونجێت ئەوەی دەنیشێتەوە بەسەریەوە بەڵگەبێت لەسەر رۆژگارو سەردەم یان شەوو رۆژ ، بەلاّم جوانوی نێرومێ کوڕوکچە ، ئەگەر سواری جوانوویەك بوو بەلاّم هیچ زینێکی بەسەر پشتەوە نەبوو کچێکی تازەپێگەیشتوو مارە دەبڕێت.

* کلکی ئەسپ وەچەی پیاوو شوێنکەوتوانییەتی.

* ئەگەر دوو ئەسپی بینی دەفڕن بەئاسماندا لەو شوێنەدا فتنەو شەڕ دەکەوێتەوە.

* بینینی ئەسپی ئاویی بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی درۆزنو کارێك کەوا تەواوناکرێ.

* بینینی ئەسپ بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی رزقو رۆزیو سەرکەوتنی بەسەر دوژمنەکانیدا.

* ئەگەر بینی سواری ئەسپێکبوەو شایستەی سوارچاکی بێت شکۆمەندیو پلەوپایەو ماڵو دارایی دەستدەکەوێت، دەگونجێت راستگۆبێت لەگەڵ پیاوێکی چاکەکاردا یاخود سەفەربکات چونکە سەفەر لە(فرس)ەوە وەرگیراوە.

* ئەگەر جوانوبوو خوداوەند کوڕێکی جوانکیلەی پێدەبەخشێت.

* ئەگەر بارگیربوو بەمامناوەندی دەژی، نەهەژارو نەدەوڵەمەند.

* ئەگەر لانەو ژوورێکی هەبوو هاوسەرگیری دەبەستێت ، ئەگەر بێهاوسەربێت لەگەڵ ژنێکی خاوەن سامانو بەرەچەڵەك یەکدەگرێ.

* ئەسپی رەسەن باشترە لەناڕەسەن.

* دەگونجێت ئەسپ بەڵگەبێت لەسەر ماڵو لانەی خۆشو جوانو سەرنج راکێش.

* ئەسپی رەشبۆر شکۆمەندیو سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا چونکە لەئەسپی فریشتەکانن.

*ئەسپی رەش: غەمو پەژارەیە.

*ئەسپی خەنەیی: پەل سپی زانیاریو ئاینو خواناسیە.

* ئەگەر سواری ئەسپێکی رەشسووربوو دەگونجێت مەیو بادەبخواتەوە چونکە لەناوەکانیەتی.

* ئەگەر سواری ولاخی کەسێکی تریبێت دەگات بەپلەوپایەی ئەو یاخود پەیڕەوی رێبازی ئەوکەسەدەکات.

* ئاژەڵی رەش مەزنییە، خەنەیش جەنگو هەرایە.

* ئەگەر ئەسپێکی زینکراوی بینی بەلاّم هیچ سوارەیەکی بەسەرەوە نەبینی ژنانن بۆ شایی یاخود پرسە کۆبوونەتەوە.

* ئەگەر ئەسپی بینی لەخەودا لای براکانی پەسەند دەبێت.

* ئەسپ لەخەودا پیاو یا کوڕ یاخود سوارچاکە یان بازرگانە یا پیشەوەری

خـــاوەن فیراســـــەیە لــــەكارو بازرگانیەكەیدا.

*ئەسپ شەریكە.

*ئەگەر بینی ئەسپێك لەبەردەستیا دەمرێت لەماڵەكەیدا بەهیلاكدەچێت.

*ئەگەر زاڵبوو توانای شكا بەسەریا ناویانگێكی باشی دەبێت ، ئەگەر بازرگانبوو خاوەن ئەمانەتەو لەژیانیدا دڵنیاو خۆشنوود دەبێت، ئەگەر ئەسپەكە رەشبوو پلەوپایەو شكۆمەندی ئێجگار بەرزو بالاّ دەبێتو لەدەستەلاّتیشدا بەتواناو دەبێ.

*ئەگەر ئەسپەكە خەنەیبوو نەخۆشیو رێزدارییە چونكە ئەسپی فریشتەكان خەنەیین، هەروەها (ئیبن سیرین) رقی لەئەسپی خەنەیی دەبووەوە لەخەوداو دەیگووت: جەنگو شەڕە ، ئەگەر ئەسپەكە بەڵەك بەڵەكبوو ئەوە ئارەزووە لەگەڵ دەستەلاّتدارییەك كەوا خوازیارو ئاواتەخوازیەتی، ئەگەر سواریبوو غارغارێنی پێوەكردو ئارەقی دەردا ئەوە حەزو ئارەزوویەكە هەمیشە شوێنی دەكەوێتو لێی جیانابێتەوەو ماڵو سامانەكەی بەهەدەر دەچێت تێداو سەرپێچی ئەنجام دەدات.

*ئارەقیش ماندووبوونە لەگەڵ سەرپێچیدا، ئەو سوارچاكەشی لەخەودا دەبینرێو ژنەكەی دووگیانە كوڕێكی دەبێت.

*ئەسپ بۆ یەكێك بیبینێ لەدوورەوە مژدەو شكۆمەندیو خێروچاكەیە.

*ئەگەر بینی لەسەر ئەسپێك دێتە خوارەوە ئەگەر دەستەلاّتداربوو كارو رەفتارێك ئەنجام دەدات لێی پاشگەز دەبێتەوە، ئەگەر دابەزیو بەجێیهێشتو خۆی بەكارێكەوە سەرقاڵكرد لەسەركار لابردنیەتی لەگەڵ سەرشۆڕیو ملكەچكردنی.

*ماین ژنێكی رێزداری داوێنپاكە، ئەسپی شێتیش پیاوێكی شێتە، ئەسپی قیرسیچمەش خاوخلیچكە لەكاروبارەكانیدا.

*سپێتی پێشەسەری ئەسپو كلكی خاوەن شكۆیانی دەستەلاّتدارە ، ئەگەر درایە پاڵ كوڕەكەی ئازاترینیانە، خاوییو گێژیو كەمی جموجوولێشی جەنگو شەڕە بۆ دەستەلاّتدارو دەستكورتییەو زاڵبوونی دوژمنە بەسەریا.

*زۆربوونی مووی كلكی ئەسپ زیادبوونی وەچەی نێرینەیە.

*ئەگەر بینی كلكی لەبنابڕاوە كوڕو شوێنكەوتەكانی پێش خۆی دەمرن.

*ئەگەر ئەسپەكەی سەركەشیكرد لەگەڵیو خۆشی دەستەلاّتداربوو سەركردەیەكی رێزدار لێی یاخی دەبێت یامنداڵێكی بەخشندە، ئەگەر بازرگانبوو جیابوونەوەی شەریكەكەیەتی لێی بازدانی ئەسپیش رێكو پێكی راوبۆچوونە، خۆهەڵدانیشی بەدەستهێنانی پێداویستەكانە بەشێوەیەكی خێرا.

*ئەگەر بینی ئەسپێك لێدەخورێت داوای خزمەتگوزاری دەكات لەپیاوێكی رێزداری شكۆمەند.
*هیچ زیانێكی تێدانییە ئەگەر مەردوم سواری ئەسپێك بێت لەشوێنی خۆیدا نەبێت.
*هەروەها دەڵێن: ئەسپ ناوبانگو دەستەلأتدارێكی بەناوبانگە.
*ئەگەر بینی سواری ئەسپێكی بەڵەك بەكەڵك بووەو لەبێداریدا هاوسەرینەبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر لەگۆشتی ئەسپەكە بخواتو خەوبینەر دەستەلأتداربێ زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا، ئەگەر بازرگان بێت سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی ئەسپێك دەكوژێت نازو نیعمەتو ماڵو هێزو شكۆمەندێ بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی سوارچاكان دەفڕن بەئاسماندا نزیكە جەنگو هەرا بەرپابێت لەنێوان پادشایانو فیتنەو ئاشوب لەو شارەدا بكەوێتەوە.
*خواردنی گۆشتی ئەسپ بەدەستهێنانی ناوبانگێكی باشە لەنێو خەڵكیدا.
*ئەگەر سواری ئەسپێك ببێت قاچەكانی لەئاسن بێت دەمرێت.
*ئەگەر بینی رێ لەئەسپێك دەگرێ بەهۆی دنیاوە سەرقاڵدەبێت لەنوێژكردنو خوازیاری تەوبەو پەشیمانییە.

*ئەگەر بینی لەسەر ئەسپەكەی دێتەخوارەوەو سواری ئەسپێكیتر دەبێت لەحاڵو بارێكەوە دەچێت بۆ یەكێكی دی، مابەینی نێوان هەردوو حاڵو بارەكەش بەئەندازەی نێوان هەردوو ئەسپەكەیە.
*ئەگەر بینی لەسەر ئەسپەكە دێتەخوارەوە لەسەركارەكەی لادەبرێو یەكێكیتر دادەنرێ.
*ئەوەی خۆی بەسەر ئەسپێكەوە ببینێو بەدڵی بێت دەجەنگی لەپێناوی خودایا.
*ئەگەر بینی بەسواری ئەسپێكەوەیەو رمێكی بەدەستەوەیەو تەنگ بەخەڵكی هەڵدەچنێ پیاوێكە داوا لەخەڵكی دەكاتو زۆریان لێدەكات لەداواكردندا، ئەگەر چەكی پێبوو دوژمنانی دەستیان پێناگات.
*ئەگەر بینی ئەسپەكەی نوقمدەكات یان یەكێكی دی سەریدەبڕێت یاخود بەر لافاو بكەوێتو ببیات نەخۆشێك دەمرێت.
*ئەگەر ئەسپەكەی كوێرێكی لاوازبوو تێكەڵبوونی كارو بارەكانیەتی لەبژێویدا.
*ئەگەر بەسواری ئەسپێكی مردووەوەبوو غەمو پەژارە رووی تێدەكات بەلأم قوتار دەبێت لێی.
*ئەگەر بینی ئەسپێك دەدوێت لەگەڵی سەرسام دەبێت لەحاڵوباری خۆی.

*ئەگەر بینی ئەسپێك دەكڕێ یا گوێدرێژێك یاخود رەخنەی لێگیرا لەكاتێكدا پارەو سامانی لەدەستیدا دەهێناو دەبرد خێرێكی دەستگیردەبێت بەهۆی قسەو گوتەیەكەوە كەدەیكات چونكە پارەو پوول قسەیە.

*ئەگەر بینی پارەو بەهاكەی دەداتو دیارینەكردو هەڵینەسوڕاند خێرێكی دەستگیردەبێتو سوپاسگوزاری خۆیدەردەبڕێ.

*ئەگەر بینی ئەسپەكەی دەفرۆشێ واز لەكاروپیشەكەی دەهێنێت بەویستی خۆی.

*ئەگەر بینی ئەسپەكەی سەردەبڕێو نایەوێت گۆشتەكەی بخوات بژێویو ژیانی تێكدەدات بەهۆی فەرمانڕەواوە.

*ئەگەر بینی ئەسپێكی نادیار دێتە نێو زەویەك یالانەو ماڵێكو خاوەنەكەی ناناسێت ئەوە پیاوێكی رێزدار روو لەوشوێنە دەكات.

*ئەگەر بینی ئەسپێكی نادیار لەشوێنی خۆی بەدەر دەكەوێت پیاوێكی گەورە كۆچدەكات یان دەمرێت.

*ئەگەر رەوگە ئەسپێكی ببینێ غارغارێندەكەن لەلای ماڵێكو دەچنە نێو زەویو شوێنێك بارانو لافاو روو لەو شوێنەدەكات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ پیاوێكی نەناسراودا بەسواری ئەسپێكەوەن دەكات بەو پیاوەو داوایەكی دنیاییو ئاینی لێدەكات، یاخود ئەو پیاوە دەبێت بەشوێنكەوتە یان شەریكو جێنشین لەدوای خۆی، ئەگەر پیاوێكی نادیاربوو دوژمنە بەهەر حاڵێك بێت.

*ئەگەر بینی ئاژەڵێكی نادیار پێی پێدادەنێت یاخود بەسەریا دەڕوات لەدەستەڵاتو پلەوپایەو كاروپیشەی خۆی لادەبرێتو ملكەچیو رسواییو دەرەنجامی خراپ رووی تێدەكاتو خەڵكی بەزوبانیان برینداریدەكەن.

*ئەگەر سواری ماینێك ببێت یاخود ببێت بەخاوەنیو رەبەن بێت ژنێكی رێزدارو داوێنپاكی پیرۆز دەبێت بەهاوسەری ، ئەگەر جوانوی هەبێت كوڕێكی لێی دەبێت ، ئەگەر پیاوەكە هاوسەرداربوو یاخود یەكێكبوو چاوەڕێی هاوسەرگیری نەدەكرد روو لەگوندو شوێنو جێگەیەكی وێرانەدەكاتو سوودو قازانجی لەو شوێنو جێگەیە پێدەگات.

*ئەگەر ببینێت ماینەكەی دەمرێت یاخود دەدزرێت یا وندەبێت گرێی بژێوی دەكرێتەوە.

*ئەگەر بینی ئەسپەكەی نركە نركدەكات رزقو رۆزی دەبوژێتەوەو ماڵو دارایی زیاد دەكات.

*ئەگەر بینی شیری ماین دەخوات ئەوە دەستەڵاتدار نزیكی دەخاتەوە لەخۆیو خێری لێدەستگیر دەبێت.

*ئەگەر ببینێ مووی ئەسپەكەی زیادیكردووە ماڵو منداڵی زیاد دەكات،

ئەگەر دەستەلأتداربوو سوپاكەی زیاد دەكات.

*ئەسپی خەسێنراو بەڵگەیە لەسەر خزمەتكارو بەردەست.

*ئاژەڵی بێ ڕێوشوێن ژنێكی زیناكارە چونكە چۆنی بوێت ئاوا دەچێت بەڕێوە.

*ئەسپی بارهەڵگر نزیكبوونەوەی چارەنووسو ئەجەلی ئەوەیە كەلەخەودا سواریبوە، دەگونجێت لاوازی ئەسپ بەڵگەبێت لەسەر لاوازی شكۆو پلەوپایە.

ئەسپی باڵداری پێغەمبەران(ﷺ): ئەوەی لەخەودا ببینێ دەگات بەپلەوپایەیەكی بەرزو بڵند، بەشكۆمەندی سەفەر دەكاتو بەهەمان شێوەش دەگەڕێتەوە یاخود بەشەهیدی دەمرێتو گیانی دەسپێرێ.

ئەسپی شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەڵێننامەی پارەو دارایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستبڕینو روحكێشانی مردوو.

ئەسپێ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەجلوبەرگی نوێدابوو زیادەی ئایندارییە، ئەگەر لەسەر زەویبوو گەلو كۆمەڵێكی لاوازە، ئەگەر لەدەوروبەریدابوو هاوەڵایەتی نەتەوەیەكی لاوازدەكات بەلأم زیانی پێناگەیەنن.

*گەزتنی ئەسپێ بریندارییە لەدوژمنێكی لاوازەوە.

*ئەگەر بینی ئەسپێیەكی گەورە لەجەستەی هاتەدەرەوەو لێی دووركەوتەوە بەڵگەیە لەسەر كەمبوونەوەی وادەی ژیانی.

*هەروەها دەڵێن: ئەسپێ منداڵو چاكەكردنە لەگەڵیان.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو گرتنو زیادبوونی نەخۆشییە ، خواردنیشی باسكردنەو ئەسپێی گەورە غەشمو قینو سزایە.

*ئەگەر ئەسپێی دۆزی لەجلەكانی درۆیەكی گەورەی لەگەڵدا دەكرێ.

*ئەسپێی نێو گەنم سزاو خەشموقینە چونكە لەبەڵگەو نیشانەكانی (موسا)بوو (سەلامی خوای لێبێت).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دنیایە لەگەڵ ماڵو دارایی.

*ئەگەر ئەسپێكان لەكراسی نوێدابوو نوێكردنەوەی دەستەلأتە بۆ یەكێك فەرمانڕەوابێت یاخود ماڵو سامانێكە خوازیاری زیادبوونییەتی.

*ئەگەر بینی ئەسپێیەكی پانكردەوە چاكدەبێت لەگەڵ منداڵەكانی.

*ئەگەر بینی ئەسپێیەكی زیندووی فڕێدا كارێكی واژووی سوننە جێبەجێدەكات چونكە پێغەمبەر(ﷺ) ڕێگری لێكردوە.

*ئەگەر بینی ئەسپێیەكی خوارد غەیبەتی ئەوانە دەكات

کەلەلێکدانەوەی ئەسپێدا باسمانکردن و ئەسپێی زۆریش سزایە.

*ئەسپێ منداڵ و کۆمەڵێکی سووک و دووزمانن کەوا لەنێوان خزم و کەسوکار و برایاندا دووزوبانی دەکەن.

*ئەگەر ئەسپێیەکی زۆری لەجل و لەش و لاریدا بینی خێرو نازو نیعمەت و فەرووپیت و قوتاربوون لەسەرجەم غەم و پەژارەکان بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر ئەسپێی بینی پانیدەکردەوە بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی لەهەموو غەم و پەژارەیەک.

*ئەگەر ژمارەیەکی زۆر ئەسپێی بینی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەکی درێژخایان و زەرەرو هەژاری و کوشتن و دەرووڵێکردنەوەی بەلاداروو قوتاربوون لەنارەحەتی، ئەگەر لەخەو بەئاگاهات و وایدەزانی ئەسپێکان شوێنی دەکەون قوتارنابێ.

*ئەگەر ئەسپێیی لەجلەکانیکردەوە درۆیەکی گەورەی بەدەمەوەکراوە.

*ئەگەر ئەسپێی پێدا نووسا گەڵونەتەوەیەکی لاواز قسەی پێدەڵێن.

*ئەگەر ئەسپێ خوروخورووی بۆ دروستکرد داوای قەرزی لێدەکەنەوەو خواردنی ئەسپێش بەڵگەیە لەسەر زاڵبوون بەسەر دوژمناندا.

ئەستێرەگەر(ئەستێرەناس):
(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەوانەی ئاگایان لەحاڵ و باریانە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداری و دەرکەوتنی نهێنی و قسەی زیادەو گواستنەوەی گوتەی راست و ناڕاست.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارە، ئەوەی لەحاڵێکی ئاوادابێت بەڵگەیەلەسەر دەرووڵێکردنەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:
+هاوسەرگیری رەبەن.
+جیابوونەوەی دوو هاوسەر.
+مردنی نەخۆش.
+سەفەر بۆ کەسێکی نیشتەجێ.
+قوتاربوونی دووگیان.
+مژدەو ئاگاداری.
+شوێنکەوتنی سوننەت.
+زانیاری و کرداری بەجێ.

ئەستێڵ(گۆم): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەحم کەشوێنی مەنی و ئاوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵ و دارایی و کیسەو گەنجینەو سندووق و جلەشۆر.

*ئەستێڵ بەڵگەیە لەسەر هەرکەسێك ئاگاداری نهێنی بێت وەك شەریك و کوڕ.

*ئەگەر ئەستێڵی زەیت ئاوی تێکرا بەڵگەیە لەسەر وەستان و خراپبوونی، هەروەها ئەگەر لەئەستێڵی ئاویش

زەیتی بینی بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی خاوەنەکەی.

*ئەستێڵی مزگەوت بەڵگەیە لەسەر پێشەواکەی یان ئەوەی تەماشای کاروبارەکانی دەکات.

*ئەگەر ئەستێڵێکی بینی لەشوێنێك کەوا نەدەگونجا بۆی بەڵگەیە لەسەر جنۆکە کەوا پەرپوەتەسەر خانەوادەکەی یاخود ئەو شوێنەی ئەوانی تیا مۆڵدەبن.

*ئەگەر بیرێکبوو بەئەستێڵ بەڵگەیە لەسەر میانەڕەوی حاڵی خانەوادەی، ئەگەر ئاوی بیرەکە سوێربوو لەکاتی بێداریداو لەخەودا چەوری‌و رۆن کەوتە نێویەوە یاخود هەنگوین‌و شیر بەڵگەیە لەسەر دووگیانی هاوسەرەکەی یان زیادەیەکی بێشومار، مەگەر خانەوادەکەی لەخەودا تینوبن ئەوجا بەڵگەیە لەسەر عەمباری ئاوو خانەوادەکەی لەوانەن کەدنیا هەڵدەبژێرن بەسەر قیامەتدا یان زانیارییان هەیە بەڵام کرداری پێناکەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەبوونی باران‌و بەخشینی ماڵ بەهۆیەوە.

*دەگونجێت ئەستێڵ بەڵگەبێت لەسەر ناخێکی پارێزراو.

*هەروەها ئەستێڵ بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبارو شکۆمەندی‌و پلەوپایەی بەرز مەگەر کەسێکی دەموچاو هەڵبەستراوی تیابێت ئەوجا بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌وبیم.

(نابلسی) دەڵێت: چوونە نێوی لەخەودا چوونە نێو ناپاکی‌و پلانە.

ئەشکەوت:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دڵنیاییە بۆ کەسێك بترسێ، ئەگەر بینی هەڵدێت لەدوژمنی هەتا خۆیکرد بەئەشکەوتێکدا ئەوە دڵنیادەبێت لەدوژمنی بەپێی ئایەتی: ﴿ ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْهُمَا فِي الْغَارِ ﴾ (التوبة: ٤).

*ئەشکەوت ژنێکە بۆیەکێك کەبچێتە نێوی.

*زاراوەی (غار) کەوا بەمانای ئەشکەوتدێت لە(غیرە)وە هاتووە.

*دەگونجێت ئەشکەوت بەڵگەبێت لەسەر هاوڕێ‌و بەخت بەپێی چیرۆکی (ئەبوبەکری صدیق) ــ رەزای خوای لێبێت ـ.

*ئەگەر بینی چوە نێو ئەشکەوتی چیایەك پلاندەگێڕێ لەدژی فەرمانڕەوایەك یاخود پیاوێکی تۆکمەو بەهێز.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ رووی تێدەکات وەك پێشەواو باوك‌و مامۆستاو ژن‌و پیشە.

*بۆ کەسێکی بێکار بەڵگەیە لەسەر خزمەت‌و نزیکبوونەوە لەفەرمانڕەوایان‌و خۆ قوتارکردن لەنارەحەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی کاروبار.

*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو یاخود زیندانیکرابوو لەهەمووی قوتاردەبێ،

دەگونجێت تەمەندرێژ ببیّو خێری زۆربیّ ئەمەش بەچواندنی لەسەر چیرۆکی هاوەڵانی ئەشکەوت(أصحاب الكهف).

ئەکاسیا: (نابلسی)دەڵێت: جۆرەدارێکەو بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەزیلیو شەڕو ئەنجامدانی کرداری رەفتاری دۆزەخیەکان.

ئەڵقە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاینی ئیسلامە ئەگەر بینی دەستی بەئەڵقەیەکەوە گرتووە دەستی بەئاینی ئیسلامەوە گرتووە.

*ئەڵقە بەدەرگاوە بەڵگەیە لەسەر دەرگاوان یاخود سەگی پاسەوانی ، ئەگەر ئەڵقەکە لەزێربوو یا لەزیوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو بەرزیو موڵك، ئەڵقەی دەرگاش وەك دەرگاوانو پێغەمبەر وایە، ئەوەی دوو ئەڵقە بەدەرگایەکەوە ببینیّ قەرزی دووکەسی لایە.

*ئەگەر بینی ئەڵقەی دەرگاکەی دەرهێنا سەردەکات بەبیدعەو کارێکی داهێنراودا.

ئەڵقەرێز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پارەیە وەك سەد هەزار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرشۆڕیو، هەڵکەندنی لەشوێنی خۆیدا ملکەچییە.

*نوێکردنەوەی یان شکاندنی پارێزگاریو پاراستنی ماڵودارایییە یاخود زانیاری.

*دەگونجێت ئەڵقە بەڵگەبێت لەسەر لەبەرکردنی شەرواڵ.

ئەڵلاهوئەکبەرکردن: (نابلسی)دەڵێت: ئەڵلاهوئەکبەرکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەمیشە تەوبەکردن ، ئەگەر بینی لەخەودا دەڵێت: (الله اكبر) ئەوا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیداو چاوی گەشدەبێتو خۆشیو شادی رووی تێدەکات یان رێزو شکۆمەندییەك دێت بەسەریا.

ئەموستیلە(ئەڵقە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەموستیلەو ئەڵقە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەیەتیو توانای هەیە بەسەریدا.

*ئەگەر ئەڵقەیەك ببەخشیّ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەیەتیو توانای هەیە بەسەریا.

*ئەگەر ئەموستیلەیەك ببەخشیّ یاخود بیکڕیّ یان پێی ببەخشریّ فەرمانڕەواییو دەسەڵات بەدەستدەهێنێت ئەگەر شایستەبێت، چونکە موڵكو دەستەڵاتی (سولەیمان) لەئەموستیلەکەیدابوە، هەروەها پادشایان مۆرەکەیان لەئەموستیلەو ئەڵقەیەکدایە.

*دەگونجێت لانەو ماڵێك بێت تێدا نیشتەجیّ بێت یاخود ببیّ بەخاوەنیو، نقێمەکەشی دەرگاکەی بێت.

*دەگونجێت ژنێك بێتو بیکات بەهاوسەری خۆی پاشان ببێت بەبەرپرسیارو گەورەی.

*دەگونجێت بردنەوەی ئەموستیلە لەلایەن خوداوەندەوە بۆ خواناس‌و ئایندار دڵنیایی بێت لەخراپەو زیان ، بردنی ئەڵقەش لەپێغەمبەر (ﷺ) یاخود زانایەك مژدەبێت بەبەدەستهێنانی زانیاری ، سەرجەم ئەوانەی باسی لێکرا سەبارەت بەئەڵقەی زیوە، بەڵام ئەگەر زێڕبوو هیچ خێرێکی تێدا نییە، هەروەها ئەگەر ئاسن یا مسبوو خێری تێدا نییە چونکە خشڵی دۆزەخیەکانە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر باوك‌و ژن یاخود کڕینی ماڵ‌و خانوو یان بەدەستهێنانی دەستەڵات‌و فەرمانڕەوایی ، ئەگەر زێڕبوو بۆ پیاو ملکەچی‌و سەرشۆڕییە.

*هەروەها گوتراوە: ئەگەر بینی ئەموستیلەیەکی ئاسنی لەپەنجەکردوە بەڵگەیە لەسەر خێرێك دوای ماندوبوون بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر لەزێڕبوو نقێمی تێدابوو باپیرەیە.

*ئەڵقەو ئەموستیلەی بەتاڵیش هەمیشە خێرە، ئەوەشی لەناوەکەیدا نقێم یان شتێکی تێدایە بەڵگەیە لەسەر فێڵ‌و تیرۆر چونکە شتێکی نهێنی‌و پەنهانی لەخۆگرتوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تکاکردن بۆ شتێکی مەزن‌و بەسوود.

*ئەڵقەو ئەموستیلەی دروستکراو لەشاخ یان کەڵبەی فیل بۆ ژنان باشە.

*هەروەها دەڵێن: ئەڵقە دەستەڵاتێکی گەورەیە، ئەڵقەو بازنەکەی بنەڕەتی موڵك‌و دەستەڵاتەو نقێمەکەشی هەیبەت‌و مۆرەکەشی ڕۆیشتنی دەستەڵات‌و فەرمانە لەگەڵ ماڵ‌و دەستەلات.

*ئەموستیلە فەرمان‌و ڕێگرییە ، نەخش‌و نیگاری نێویشی ویست‌و ئومێدە.

*ئەگەر بینی موڵك‌و دەستەڵات بەمۆری ئەو مۆر کراوە دەستەڵاتێکی کتوپڕو خێرا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ئەڵقەو ئەموستیلەیەکی زیوی لەپەنجەکردوە بەهەر شێوەیەك ویستی وابوو دەستەلات‌و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ئەڵقەو ئەموستیلەیەکی دۆزییەوە ماڵی لەلایەن عەجەمییەکەوە دەستدەکەوێت یاخود کوڕێکی دەبێت یا هاوسەر دەگرێ.

*ئەگەر نقێمی ئەموستیلەکەی جووڵایەوە دەستەلات‌و فەرمانڕەواییەکەی دەڕەوێتەوەو تیادەچێت.

*ئەگەر نقێمەکەی کەوت کوڕەکەی دەمرێت یان هەندێك لەماڵ‌و دارایی تیادەچێت.

*ئەگەر ئەموستیلەکەی لەدەستداکەندو فەرمانڕەواشبوو لەسەر کار لادەبرێ ، یاخود موڵك‌و دەستەلاتەکەی بەسەر دەچێت یا ژنەکەی تەلاقدەدات، بۆ ژنیش مردنی

مێردەکەیەتی یان نزیکترین کەس لێوەی.
* هەروەها دەڵێن: ئەگەر مرۆڤ ئەموستیلەی لەپەنجەکرد شتێکی بۆ نوێدەبێتەوە کەدەدرێتە پاڵ ئەموستیلەکە.
* ئەگەر بینی ئەموستیلەکەی شکاوەو بەتەنیا نقێمەکەی ماوەتەوە ناوبانگی باش‌و شکۆیەتییە.
* ئەموستیلەی زێڕ بیدعەو کاری ناڕەوایە لەئایندا‌و خیانەت‌و ناپاکییە لەموڵك‌و ژێردەستەکان.
* ئەموستیلەی ئاسن فەرمانڕەواو بەرپرسێکی ئازایە یاخود چاودێرو ئاگادارە بەڵام هێواش‌و کەم باسە.
* ئەموستیلەی قورقوشم دەستەڵاتدارێکی لاوازو سستە.
* ئەموستیلەی دوو نقێم دەستەڵاتێکی دیارو شاراوەیە ، ئەگەر ئەو ئەموستیلەیە درایە پاڵ بازرگان سوودو قازانجە، بەڵام ئەگەر درایە پاڵ زانیاری چارەسەری خەڵکی دیندارە بۆ دنیاپەرستان.
* تەنکی ئەموستیلەو ئەڵقە بەڵگەیە لەسەر پشوودان‌و دەروولێکردنەوە.
* ئەگەر ئەموستیلەیەك بەئەمانەت وەربگرێ دەبێت بەخاوەنی شتێك کەوا نامێنێتەوە.
* ئەگەر بوو بەخاوەنی شتێك هیچکات نەبوبوو بەخاوەنی وەك خانوو و ئوتومبیل‌و ئاژەڵ یاخود ژن‌و کورو خزمەتکار.
* ئەگەر چەندین ئەموستیلەی بینی لەبازاڕ دەفرۆشرا فرۆشتنی موڵکی خەڵکی سەرکردەو گەورەیە.
* ئەگەر بینی ئاسمان ئەموستیلە دەبارێنێ لەوماڵەدا منالی نێرینە زۆر لەدایکدەبێت.
* ئەموستیلە بۆ (عەرەب) ژنە.
* ئەموستیلەی زێڕ ژنێکە ماڵ‌و دارایی نەمابێ.
* ئەگەر ئەموستیلەیەك بکاتە پەنجەتووتەی ، پاشان دایبکەنێت یاخود بیکاتە پەنجەیەکی تری دەبێت بەدەویت بۆ ژنەکەی‌و هانیدەدات بۆ خراپە.
* ئەگەر ئەو ئەموستیلەیەی دەیکردە پەنجە تووتەی جارێك لەپەنجەتووتەو جارێکیش لەپەنجەکانی تریدابێت بێنەوەی بیگۆڕێت هاوسەرەکەی ناپاکی لەگەڵدا دەکات.
* ئەگەر ئەموستیلەکەی بەچەن درهەمێك فرۆشت یاخود بەساوەر یان بەرۆنی کونجی بەوتەی شیرین یا پارە لەهاوسەرەکەی جیادەبێتەوە.
* نقێم کورە ، ئەگەر نقێمی ئەموستیلەکەی لەکانزایەکبوو دەستەڵاتدارێکی خاوەن شکۆو ماڵ‌و مندال‌و ناوبانگی باشە بەمەرجێك نقێمەکەی لەبەردی زەبەرجەدی بەنرخ‌و

بەهابێت ، ئەگەر فەرمانڕەوابێت ئەوە ئازاو گوستاخو خاوەن شكۆو هەیبەتە.

*ئەگەر لاوبێت رەوشت بەرزو جوانە.

*ئەگەر نقێمەكەی مورووبوو دەستەلأتدارێكی لاوازو بێهێزو رسوایە.

*ئەگەر نقێمەكە یاقوتێكی سەوزبوو كوڕێكی زانای تێگەیشتووی دەبێت.

*ئەموستیلەی دار ژنێكی دووڕووە یان دەبێت بەخاوەنی موڵكو شتومەك.

*ئەگەر ئەموستیلەیەكیدا بەژنێك ئەوە منداڵی دەبێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم ئەموستیلەكەم شكا ، ئەویش وتی: ئەگەر خەونەكەت راستبێ ئەوە لەهاوسەرەكەت جیادەبێتەوە، تەنیا سێڕۆژی خایاند تەلأقیدا.

*پیاوێكیتر هات بۆ لایو وتی: لەخەودا بینیم ئەموستیلەیەكم لەدەستدابوو دەمی پیاوو رەحمی ژنانم پێ مۆركرد ، ئەویش وتی: تۆ بانگبێژی، لەكاتی خۆیدا بانگ نادەیت لەمانگی رەمەزانداو خەڵكی لەخواردنو ئارەزووی شەرعی بێبەشدەكەیت.

*ئەگەر بینی لەسەر قورێك مۆركی لێدا ئەو مۆرك بۆلێدراوە لەلایەن خاوەن ئەموستیلەكەوە دەستەلأتو فەرمانڕەوایی پێدەگات.

*ئەگەر بینی پادشا یا فەرمانڕەوایەك ئەموستیلەكەی خۆی پێداو كردیە پەنجەیو شایستەبوو ئەوە دەستەلأتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*فرۆشتنی ئەموستیلەش جیابوونەوەیە لەژن.

(نابلسی)دەڵێت: ئەموستیلە لەخەودا دڵنیاییو دەستەلأتو هاوسەرو كوڕو كردارە بەپێی چۆنیەتیو ناوەڕۆكەكەی.

*بەڵگەیە لەسەر ژنو ماڵو دارایی.

*ئەگەر ئەموستیلەیەكی زێڕ ببینێتو هاوسەرەكەی دووگیان بێت كوڕی دەبێت.

*ئەموستیلە بۆ فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر موڵكو دەستەلأت ، نقێمەكەی جێبەجێكردنی فەرمانو بڕیارەكەیەتی، نەخشونیگارەكەشی ویستو خوازیەتی.

*شكاندنی ئەموستیلە بەڵگەیە لەسەر تەلأقدانی هاوسەر.

*ئەموستیلەو ئەڵقە كڕینی خانوو یا ئوتومبیل یاخود ئاژەڵە یا بەدەستهێنانی دەستەلأتە.

*ئەگەر زێڕبوو بۆ پیاو ملكەچیو سەرشۆڕییە ، ئەموستیلەی زێڕ ئەگەر درایە پاڵ پیاوان خۆشیو شادی بەدیكردنە، ئەگەر درایە پاڵ كوڕ كوڕێكی خۆشەویستو شیرینە.

*هەر پیاوێك ئەموستیلەیەكی زێڕی هەبێت فەرمانڕەوا كۆتو بەندیدەكات یان ترسو بیم رووی تێدەكات یا ناڕەحەتیو غەمو پەژارە یاخود

مرۆڤێك لەكورەكەی تورە دەبێت یا لەژنەكەی یا لەو بازرگانییەی ئەنجامیدەدات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئەموستیلەی دەستكەوت ژنێكی جوانو خێرۆمەندی دەستگیر دەبێت یان گوێبیستی خێرێك دەبێت شادو دڵخۆشیدەكات.

* ئەگەر ئەموستیلەیەكی دوو نقێمی لەپەنجە كردو یەكێك لە نقێمەكان بۆ نێو دەستیو ئەوی تریشیان بۆ رووی دەرەوەبوو و نەخشو نیگاری هەر یەكێكیان جیاواز نەبێت لەوی دی دوو دەستەلاتی پێدەدرێ یەكێكی دیارو یەكێكی نادیار.

* ئەگەر ئەموستیلەیەكی شیلانو مینا لەپەنجە بكات هەژاری نامێنێت.

* ئەموستیلەی سولەیمان - سەلامی خوای لێبێت- هەر پادشاو فەرمانڕەوایەك لەپەنجەی خۆیدا ببینێ بەڵگەیە لەسەر فراوانبوونی موڵكو دەستەلاتیو ئازادكردنی ولاتانو گەیشتن بەخواستو هیوا، دەگونجێت لەپۆستی فەرمانڕەوایی لابرێت پاشان بگەرێتەوە بۆی.

* ئەگەر بینی ئەڵقە دەنێرێت بۆ كۆمەڵێكو ئەوانیش بۆیدەگێرنەوە لەو كۆمەڵە كچێك دەستێنیشان دەكات دواتر پاشگەز دەبنەوە لێی.

* ئەگەر بینی ئەموستیلەیەكی لەپەنجە دەكەن دەستەلاتەكەی لێدەبەن.

* ئەگەر بینی ونیكردوە شتێكی ناخۆش روودەكاتە فەرمانڕەواییەكەی یاخود ئەو حاڵەی كەوا تێدایە.

ئەمەگداری: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو قازانج بەتایبەت ئەگەر یەكێكیان لەكاتی بێداریدا ئامادەبوو.

ئەنجامدانی كاری خێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی كاری خێر ئەنجام دەداتماڵو سامان بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر بینی ماڵو سامانی لەرەزامەندیو گوێڕایەڵی خودایا خەرجكرد ماڵو سامانی دەستگیردەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ ﴾ (البقرة: ٢٧٢).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خێری ئەنجام نەداو لەجەنگدابوو سەرناكەوێت، ئەگەر بازرگانیەكی هەبوو زەرەردەكات تێیدا.

ئەندازە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەو تومەتو شەڕو زیانێكی شەكەتكارە.

ئەندازیار: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونو

شوێنی ئاوەدان و ئاوەدانکردنەوەی شوێن و جێگەی وێرانە و کاول.

*ئەگەر بینی لەخەودابوە بەئەندازیار تەمەندرێژدەبێ بەهۆی درێژی هیواو بەدەستهێنانی شکۆمەندیو فەرمانبەرداریو رێگری.

*دەگونجێت ببێت بەمارەبڕ یان دادوەر یاخود شاعیرو بوێژ.

*ئەگەر پادشایەك بینی بوە بەئەندازیار لەسەر زەویدا دەبێت بەخاوەنی بانگەوازو زۆرو رێنومایی‌کراو دەبێت لەوەی دەیکات.

*هەروەها بینینی ئەندازیار بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاریو لەشساغی دوای نەخۆشی.

ئەندێشەو خەیاڵی مرۆڤ لەبەر رۆژدا:

لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دنیاو ئاڵو والابوونی، لەگەڵ جیاوازی حاڵو باری دانیشتوانی.

*دەگونجێت بینینی ئەوە لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر:

+تەوبەو رێنومایی.

+یەکتاپەرستی.

+بیرکردنەوە لەپەروەردگارو بەندەکانی.

*ئەگەر لەخەودا مرۆڤ بزوا بەلام ئەندێشەو خەیاڵەکەی دەرنەکەوت بەڵگەیە لەسەر:

+پووچەڵبوونەوەی بەڵگەکانی.

+رێگریو مەرگ.

+پوچەڵکردنەوەی جموجووڵو هەستیارەکانی.

*هەروەها ئەوەی ئەندێشەو خەیاڵی لەدەستبدات لەبەرتیشکی خۆر یاخود لەبەر رووناکی چرا یان شەوقی ئاودا هەربەو چەشنەیە.

*وابەستەبوونی بیرو ئەندێشە بەسەماو هەڵپەرکێ بەڵگەی درۆو بوختانە لەگەڵ خواردنی ماڵی خەڵکی بەناحەق و درۆ لەگەڵ خەڵکی لەدین و دنیادا.

*قسەکردن لەسەر زوبانی کەسانیترو جوولانی بەڵگەیە لەسەر ئامادەکردنی جنۆکەو قسەولێدوان لەسەر زوبانیان یاخود فتنەو شەڕو خراپە.

ئەیوب (سەلامی خوای لیبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی (ئەیوب) ببینێ (سەلامی خوای لێبێت) ئەوا لەنەفسی

خۆی‌و ماڵ‌و منداڵی تاڵی دەچێژێ، پاشان خوداوەند پاداشتی دەداتەوە بەزیاتر لەوەی لەدەستیداوە بەپێی ئایەتی ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ﴾(ص:٤٣).

(نابلسی) دەڵێت: بینینی (ئەیوب) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر بەلاّو نەهامەتی‌و لەدەستدانی خاووخێزان‌و ماڵ‌ودارایی‌و بەخشینی ئارامی‌و دانبەخۆداگرتن لەسەری.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەدەستی دەردەچێت لەماڵ‌و منال.

*دەگونجێت خەوبین سوێند بخوات‌و پێویستی بەزاناو شارەزایەك هەبێت پرسیاری لێبكات.

*ئەگەر خەوبین نەخۆشبوو چاكدەبێتەوەو دەردو نەخۆشی لەكۆڵ دەبێتەوە یان دەگات بەویست‌و ئاواتەكانی‌و دوعای گیرا دەبێت.

*ئەوەی جل‌وبەرگی ئەو بپۆشێت بەلاّو نەهامەتی رووی تێدەكات‌و دەردو نەخۆشی دەگرێت پاشان هەموو ئەو نەهامەتی‌و نەخۆشیانە دەڕەوێتەوەو لای گەورە پیاوان بەباشە باسی دەكرێت.

*هەروەها دەڵێن: بینینی بەڵگەیە لەسەر بەلاّو نەهامەتی‌و تاك‌و تەنیایی‌و مژدە بەسەربەزری‌و پاداشت.

*ئەگەر ژنێك لەخەودا (ئەیوب)ی بینی بەڵگەیە لەسەر دزینی ماڵ‌و دارایی‌و بەدەركەوتنی حاڵ‌و باری‌و دەرەنجامی بەخێرو باشە كۆتایی دێت.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی دەمرێت‌و پەروەردگار بەزەیی پێدا دێتەوە چونكە ناوی بەزەیی لەخۆ گرتووە.

ئـ ی

ئیحرام بەستن: (نابلسی) دەڵێت: ئیحرام بەستن بۆ حەج یان عەمرە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی هاوسەردار، خۆئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت‌و لەجل‌و بەرگی دووراو بێبەش دەبێت ، ئەگەر شەڕەنگێزو خراپەكاربوو لێدەبڕێت بۆ حەرام بەتایبەت ئەگەر لەكات‌و وادەی حەجدا نەبوو ، یان رەنگی ئیحرامەكەشی رەش بوو یا عەورەتی تێیدا بەدەركەوت.

بینـیٚ سیاسـەتمەداریو رەوانبێـژی پێدەبەخـشریٚ ، هـەروەها وتـراوە: مزگـەوت دروسـتدەكات یـان دادەنـریٚ بەسەرپەرشتیاری بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ﴾(البقرة: ١٢٧).

وتراویشە: ئـەوەی (ئیسماعیل) ببینـیٚ ناڕەحەتی لەباوكیەوە پێدەكات پاشـان خوداوەند ئاسانی دەكات لەسەری.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئـەوەی لەخـەودا ببینـیٚ رەوانبێـژیو پلەوپایـەی پێدەبەخـشرێت ، یـان مزگـەوت بنیـاد دەنیٚ.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسـەر ئەوەی مرۆڤێك پـەیمانێكی راستی پـیٚ بدات.

ئیفلیجـی: (نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بینی هەردوو دەستی تووشـی ئیفلیجی هـاتوون گونـاهێكی گـەورەو مـەزن ئەنجامدەدات، ئەگـەر دەستی راسـتی تووشـی ئیفلیجـی هـاتبوو لەكەسـیكی بێتاوانـدەداتو سـتەم لـەلاوازو زەبوونێكدەكات، ئەگەر دەستی چـەپی تووشـی ئیفلیجـی هـات بـراو خوشـكی دەمریٚ.

* ئەگـەر پەنجـەی شـەهادەی وشـكبوو كوڕەكەی دەپێكریٚو ، ئەگەر پەنجـەی ناوەڕاسـتی وشـكبوو خوشـكی دەپێكریٚو ئەگەر پەنجەی شەهادەیبوو كـچەكەی دەپێكـریٚو ئەگـەر پەنجـەی گەورەیبوو دایكو خانەوادەكەیەتی.

* هەروەها دەڵێن: گفتو بەلاَ لەدەستدا بەڵگەیەلەسەر روودانـی گرفـت لـەنێوان براداو پەنجەكانیش براو كوڕن.

* هەروەها ئەگەر بینی دەستی راستی تووشـی ئیفلیجـی هـاتوە بـۆ زێوی پەكیدەكەوێتو دەوەستیٚ.

ئینجیـل: هەركەسـێك لەموسـوڵمانان ببینـیٚ ئینجیلێكـی بەدەسـتەوەیە گۆشـەگیرو یـەكلایی دەبێتـەوە بـۆ بەندایەتیو پـەرێز دەكـات لـەدنیاو روو لەزوهدو تەنیایی دەكات.

* ئەگـەر پادشـاو دەسـتەلاَتداربوو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا.

* دەگونجێت بینینی ئینجیل بەڵگەبێت لەسـەر درۆو بوختـانكردن بـۆ ژنـی مێردار.

* دەگونجێت لەشەڕو پێكداداندا زاڵبێت ئەگـەر دادوەربێـت ، خـۆ ئەگـەر

شاهیدبوو شەهادەی درۆ دەدات یان قسە لەسەر باس‌و خواسێك دەكات پەیوەندی بەوەوە نییە، ئەگەر نەخۆشبوو چاكدەبێتەوە.

*هەروەها دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر زانستی ئەندازیاریی یاخود فێربوون لەسەر دەستی زانایان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر كتێب یاخود گۆرانی بێژو وێنەگر.

ئێرەیی بردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئێرەیی بردن زیانی ئێرەییبەرەو سوودیشە بۆئەوەی ئێرەیی پێدەبەن.

(نابلسی)دەڵێت: ئێرەیی بردن بۆخاوەنەكەی بەڵگەیە لەسەر هەژاریی‌و نەداریی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سینە پیسی‌و خۆبەزلزانین‌و جادوو شەڕ، بۆ ئێرەیی پێبراویش زیادبوونی رزق‌و رۆزییە.

ئێسقان: (ئیبن سیرین) دەڵێت : ئەگەر بینی بوە بە ئێسقان بەچەشنێ لەش‌ولاری لەشێوەی خەڵكی زۆر گەورەتربوو بەڵگەی مردنیەتی.

ئێسكگرتنەوە: (نابلسی)دەڵێت: نزیكییە لەهەژارانەوە بەلێبوردەیی‌و بەرزكردنەوەی پلەوپایەو ملكەچی بۆ خاوەن شكۆ.

ئێسكگرەوە(پزیشكی ئێسك‌و جومگە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: فەرمانڕەوایەكی خاوەن پیشەیەو حەق‌و ماف رێكدەخات‌و دادوەر جێگیردەكات‌و خێر لەسەر دەستیدا جێگیردەبێت.

*ئەگەربینی زامێك لەگەروویدا هەڵتۆقی‌و وەستا لەسەر ئێسكگرەوەیەك بەئاسن برینەكەبكاتەوە هەتا سەرجەم كێم‌و زوخمی لێدەربێت، بەڵگەیە لەسەر گەواهیدان‌و پاراستنی گەردن‌و قەرزدانەوەو دەرووی خێر لەسەر دەستی.

*ئەگەربینی جومگەكانی یان ئێسكەكانی لەیەك جیابوونەوە ئێسكگرەوەیەك بەیەكیەوە نووساندەوە بۆی‌و لەش‌و لاری تەندروست‌و ساغبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی جل‌وبەرگی دەبات بۆ بەرگدروو.

*ئەگـــەر لەدەســـتی راســـتدابوو ئێسککرەوە کاری لەسەرکرد پیاوێك بەچـــاکەی ناچـــاریدەکات، ئەگـــەر لەقاچیدابوو یان لەقاچێکدا لێکدانەوەی بەو چەشنەیە مەگەر خاوەن ئاژەڵ یان ئۆتومبیـــل بێـــت ئـــەجا دەگونجێـــت رووداوێك بێت بەسەریا.

(نابلـــسی)دەڵێـــت: بینینـــی لەخـــەودا بەڵگەیـــە لەســـەر بەمـــەزن دانـــان‌و هەنگاونان.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+غەم‌وپەژارە.

+ئەندازیار.

+ساختمان.

+بەخشندە بۆ هەژاران.

*ئەگـــەر لەخـــەودا چارەســـەریکرد یارمـــەتی ســـتەمکاران دەدات لەســـەر ستەمەکەیان.

*هەروەها بینینی ئێسککروە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خێر لەسەر دەستی ئەودا روودەدات.

ئێسکی ئـاژەڵ‌و مـرۆڤ: لەخـەودا مـاڵ‌و دارییـە کەدەدرێتـەپاڵ ئـەوەی ئێسکی دراوەتەپاڵ‌و بەڵگەیە لەسەر داپۆشین بۆ یەکێك ببینێ : ﴿ فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا﴾ (المؤمنون: ١٤).

*هـەروەها ئێـسك بەڵگەیـە لەسـەر کۆڵەکەو سەرچاوەی ماڵ‌و دارایی.

*ئێسك بەڵگەیە لەسەر کاری مـەزن‌و گەورە ، ئەوەی ببیێ بـەخاوەنی ئێسك دەبێت بەخاوەنی ئاژەڵ یاخود دەبێت بـەخاوەنی مـاڵ‌و خـانوو و ئـاژەڵ یـان دەبێت بەخاوەنی مـاڵ‌و خـانوو چـونکە ئێسك وەك بینا وایە.

*ئێـسکی مـرۆڤ بەڵگەیـە لەسـەر ئـەو مـاڵ‌و دارایـیـەی حاڵ‌وبـاری پێدەچـێت بەرێوە وەك ئاژەڵ‌و کشتوکاڵ‌و هـەموو هۆکارێکی بژێوی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەو بینایـەی ماڵ‌و سامانی پێ بەرزدەبێتەوە لەگـەڵ ئـەوەی مـرۆڤ پێیدەچـێت بـەرێوە وەك هاوسەرو منداڵ‌و ئاژەڵ‌و...

*ئەگـەر ئێـسك لەخـەودا شـکا یـاخود رەشداگیرسا ، ئەوەی بەڵگەیە لەسەری دەمرێ ئەگەر نەخۆشبوو بـەڵام ئەگـەر لەشساغبوو نامرێت.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر بەمەزنگرتن، ئەگەر ئێسکەکەی زبربـوو

یان گەورەبوو بەڵگەیە لەسەر بەمەزن زانینی خاوەنەکەی.

*بینینی ئێسقان بەڵگەیە لەسەر خراپی بۆچوون.

*بینینی ئێسك بەتەنیا بەڵگەیە لەسەر جل‌وبەرگی نوێ.

*دەگونجێت بینینی ئێسقان بەڵگەبێت لەسەر کۆکردنەوەی داروپەردووی‌و بیناو ساختمان.

*دەگونجێت بینینی ئێسقان بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی نهێنی‌و ئاگاداربوون لەکاروباری پەنهان‌و نهێنی.

*ئەگەر ئێسقانی بوو بەئاسن لەخەودا نەخۆشییەکی گەورە دەگرێ یان زۆر بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات‌و ئارامدەگرێ لەسەری.

*ئەگە ئێسقانی لە(عاج)بوو بەڵگەیە لەسەر پڕبوونی لەحەرام.

*دەگونجێت ئێسقان بەڵگەبێت لەسەرداروو درەختی بەردار چونکە توێکڵی هەیەو بەروبوومەکەشی مرۆڤ سوودی لێوەردەگرێ.

*هەروەها ئێسقان بەڵگەیە لەسەر لەش ساغی‌و نەخۆشی.

ئێش‌و ئازار:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئێش‌و ئازار پەشیمانبوونەوەیە لەگوناهو تاوان.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی پشوویداوە ماندوو دەبێت‌و ماندوبوون‌و هیلاکی‌و پشوودانە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ددانێکی ئێش‌و ژانی تیابوو گوێی لەگوتەیەکی ناڕێکدەبێت لەکەسێکی نزیکی‌و ددانەکە دەدرێت پاڵ خراپی مامەڵە هەتا سکاڵاو شکاتی لێدروست دەبێت ، دەگونجێت ئازاری گەردن‌و مل بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی ناپاکی لەگەڵ ئەسپەردەو ئەمانەتکردوەو بەجێی ناهێنێت تا سزاو خەشمی خوایی بەسەرا دا دەبەزێ.

*ئێش‌وئازاری سك بەڵگەیە لەسەرنەوەی ماڵ‌و سامانی لەسەرپێچیدا بەگەڕخستوەو پەشیمانە لێی.

*هەروەها دەڵێن: ئێش‌و ئازاری سك بەڵگەیە لەسەر تەندروستی خزم‌و کەس‌وکارو خانەوادە.

*ئێش وئـازاری نـاوك بەڵگەیـە لەسـەرئەوەی بەخراپی مامەڵە لەگەڵ هاوسەرەکەی دەکات.

*ئێش وئـازاری دڵ بەڵگەیەلەسـەر خراپی نهێنی لەکاروباری ئاینەکەی.

*هەروەها ئێش وئازاری جگەر بەڵگەیە لەسەر خراپی لەگەڵ کوڕدا.

*ئێش وئـازاری سپڵ بەڵگەیـە لەسـەر خراپی ماڵو سامان کـەوا ژینو بژێوی ماڵو خانەوادەی پێوەیە، ئەگەر ئێش و ئـازاری زیـادیکرد تـا لـەلێواری مـەرگ نزیکبـوەوە بەڵگەیـە لەسـەر ڕۆیـشتنی ئاین.

*ئێش وئازاری گورچیلە بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونـەوەی چـارەنووسو ئەجـەل چونکە گورچیلە وەك ڕوح وایە.

*ئێش وئـازاری پـشت بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی براکـەی ، هـەروەها دەڵـێن: ئێش وئـازاری پـشت لێکدانـەوەی دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی پەناو پشتگیری پیاوە لەکوڕو بـاوكو سـەرۆكو هـاوڕێ، ئەگـەر پـشتی چـەمابویەوە بەڵگەیـە لەسەر هەژاریو پیری.

*ئێش وئـازاری قـاچ بەڵگەیـە لەسـەر ڕۆیـشتن لەگوێڕایـەڵی پـەروەردگاردا، گوتراویشە: ئێش و ئازاری قاچ بەڵگەیە لەسەر زۆری ماڵو سامان.

*ئێش و ئازاری ئامرازی نێرینە بەڵگەیە لەسـەر خراپبـوون لەگـەڵ نەتـەوەو کۆمـەڵێك کـەوا بەخراپـە باسـیدەکەنو دوعاو نزای لێدەکەن.

ئێـوارە (سـەرەتای شـەو): (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر دەسـتبڕینو درۆو سـەرهەڵدانی فتنـەو لەخۆبایبوون بەپێی ئایەتی: ﴿وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ﴾ (یونس: ١٦).

*دەگونجێت بینینـی ئێـوارە لەخـەودا بەڵگـەبێت لەسـەر یـادو زیکـری خـوا بەپێی ئایـەتی: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ﴾ (غافر: ٥٥).

بێ

ب ا

باپیر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودابینی بوە بەباپیر تەمەنی درێژدەبێتو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە، باپیریش لەخەودا لەجێی باوکە، لێکدانەوەی وەك ئەوەیە کەلەباوکدا باسکراوە، دەگونجێت باپیری بمرێت لەخەودا و ئەمەش لاوازکردنی هەوڵو تێکۆشانییەتی.

باتێکەر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا وەزیرە چونکە ئاگر دەستەلات ، بینینی باتێکەر بەڵگەیە لەسەر:

+زیندوکردنەوەی یادو باسو چارەسەر بۆ نەخۆش.

+گەرانی رزقو رۆزییە.

+بۆ ژنی دووگیان منداڵی نێرینە.

باج کۆکردنەوە: (نابلسی)دەڵێت: باج کۆکردنەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەزۆر زەکاتدان ، ئەگەر خۆی باجگربوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی یاخود هۆکارێك بێت مۆڵەتی تایبەتو گشتی پێوەربگرێت وەك حەمامو هاوچەشنی ئەوە.

باجگر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی باجگر بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو پۆلیسو نوێنەرو قسەهەڵگرو ئەمانەتپارێز.

هەروەها دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە خۆی هەڵدەقورتێنێ لەماڵو سامانی کەسانی دیکەدا.

*بینینی باجگر بەڵگەیە لەسەر تەنگەشەو ناخۆشیو خراپەو ئەوەی خوداوەند گوناهی پێدەسرێتەوە.

باخ(بێستان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: باخو بێستان بەڵگەیە لەسەر ژن چونکە ئاو دەدرێتو دووگیان دەبێتو منداڵی دەبێت.

*ئەگەر باخەکە ژنبوو کورو ماڵو داراییو بەروبوومە.

*باخی نادیاریش بەڵگەیە لەسەر قورئانی پیرۆز، چونکە وەك بێستان وایە لەدیدی بینەردا بەردەوام لەبەروبوومەکەی سوود وەردەگرێ.

*دەگونجێت باخی نادیار بەڵگەبێت لەسەر بەهەشتو خۆشیەکانی چونکە عەرەب بەبەهەشت ناوی دەباتو هەروەها پەروەردگار بەوچەشنە ناویدەبات بەئایەتی : ﴿أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ (البقرة:٢٦٦).

*دەگونجێت باخو بێستان بەڵگەبێت لەسەر بازاڕ یان بەڵگەبێت لەسەر ماڵی شایی ، دارەکەی سوودو بەروبوومەکەشی خواردنەکەیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەموو شوێنو جێگەو ئاژەڵێك سوودی لێوەربگرێ وەك حانوتو خانو حەمام، چونکە داری نێوباخ وەك گرێیەك وایە بۆ خاوەنەکەی یان خزمەتکار لەگەڵ ئاژەڵی جۆراو جۆری خاوەندار.

*دەگونجێت باخ بەڵگەبێت لەسەر ماڵی زاناو فەرمانڕەوای ڕێکخەری نێوان سەرجەم خەڵکی.

*ئەوەی لەباخێکدابوو تەماشای حاڵو خەوەکەی دەکرێ ئەگەر مردوبوو لەبەهەشتو نازو نیعمەتدایە ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێتو رووبەباخو بێستانی نادیار دەچێت، ئەگەر جەنگاوەرو تێکۆشەربوو شەهیدی بەدەست دەهێنێت بەتایبەت لەخەوەکەیدا ژنێکی بینیو بانگیدەکردو شیری خواردەوە یان هەنگوین لەرووبارەکانیو، بەروبوومەکەشی لەو بەروبوومانە نەدەچوو کەدیبووی، ئەگەر بەوچەشنە نەبوو و خەونەکەی بەڵگە نەبوو لەسەر شەهیدبوون تەماشای حاڵو باری دەکرێتو ئەگەر رەبەن بوو ژن دەهێنێتو دەچێتە لای و جووتدەبێت لەگەڵیو ئەو خۆشیە دەبینێت کەلەباخەکەدا دیبوویو بەپێی خەوەکەی خێرو شەڕ دەبینێ.

*ئەگەر خەوەکەی لەکۆتایی رۆژگارو کاتی گەڵاهەڵوەرینو نەمانی بەروبومدابوو هەژارییو حاڵی نابەجێ رووی تێدەکاتو تەندروستی روو لەخراپە بێت.

*ئەگەر لەسەرەتای رۆژو کاتی بەروبوومو بەرهەمهێناندابوو بەپێچەوانەی حاڵی پێشووەوە دەبێت.

*ئەگەر یەکێك ئەوەی بینی کەژنێکی هەبوو دڵی بەجوانییو ماڵەکەیا چوبوو

بەپێی ئەو دوو وادەوکاتەی پێشوو هەڵیدەسەنگێنێ لەگەڵ گوتەو ئاوخواردنو خواردنی بەروبوومو جووت بوون لەگەڵیدا.

*ئەگەر یەکێك باخێکی دیو کاری لای فەرمانڕەوابوو بەڵگەیە لەسەر دوایی کاروبارەکەیو بێبەشبوونی لەمافی.

*ئەو بەروبوومەشی دەیچنێتەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێر یان شەڕ بەپێی لێکدانەوەی بەروبووم.

*ئەوەشی خۆی ببینێ لەگەڵ کۆمەڵێکدا کەهاوبەشی بن لەبازاڕو پیشەکەیدا ئەو باخە بازاڕەکەیانەو بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی و بازاڕ ساردی بەهەردوو کاتەکە.

*هەروەها ئەگەر خێرو شەڕی تیا بەدیکر دەگەڕێتەوە بۆ خۆی مەگەر ئەوە بەدیبکات کرێگرتەیەك یان خزمەتکارێك میزی تیا بکات یاخود ئاوی بداتێ لەسەرچاوەی یەکێکیتر یا بیری یەکێکیتر ئەوکاتە پیاوێکە ناپاکی لەگەڵ دەکات لەخانەوادەکەیداو دەستی لەگەڵ هاوسەرەکەیدا تێکەڵکردووە.

*ئەگەر خۆی بکەربوو لەوباخەداو میزەکەی خوێنبوو یاخود لەدەریایەکیترەوە ئاوی لەبەر دەڕۆیی دەچێتە لای ژنێك ئەگەر باخەکە نادیاربوو ، وەگەرنا دەچێتە لای ژنەکەی بەچەشنی حەرام وەك ئەوەی لەدواوە بچێتە لای یان لەکاتی عادەی مانگانە یان دوای تەلاق خواردنو کەوتنی سوێنەکەی.

*هەروەها دەڵێن: باخو مێوو باخچە بریتییە لەدوای لێخۆشبوون ، باخچەش هاوسەری پیاوە بەپێی جوانی مێوەکانیو بەهێزیان لەگەڵ بەروبوومو ناواخنیانو، زبریو رەقی لاسکەکانیش قەڵەوییەو درێژی تەمەنیانەو فراوانیشی گوشادی دنیایە، ئەگەر بینی مێوێك بەری زۆر گرتووە دنیا ئاوەڵاو فراوان دەبێت، ئەوەشی ببینێ ئاودێری باخەکەی دەکات دەچێتە لای خێزانەکەی.

*ئەوەی دەچێتە باخێکی نادیارو دەبینێ گەڵاکانی هەڵوەریوە خەموپەژارە رووی تێدەکات، ئەوەی باخەکەی بەوشکبوویی دەبینێت خۆی لەچوونەلای ژنەکەی دەپارێزێت.

(نابلسی)دەڵێت: باخ لەخەودا داوای لێخۆشبوونە، لێخۆشبوونیش باخە، ئەوەی ببینێ ئاودێری باخەکەی دەکا دەچێتە لای ژنەکەی، ئەگەر باخەکەی بەوشکبوویی بینی ژنەکەی گۆشەگیرە

لەشــــوەکەی، خۆنەگـــەر باخەکـــەی یەکێکیتر ئاویدا ئەو ئاودێرە خیانەتو ناپـــاکی لەگەڵـــدەکات دەربـــارەی ژنەکەی، ئەوەشی روو لەباخێکی نادیار بکـاتو ببینـێ گـەڵاکانی هـەڵوەریون خەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئـەوەی لەخـەودا روویکاتـە باخێـكو چـوونەکەی لـەکاتی بەروبوومــدابێت بەڵگەیـە لەسـەر خێـرو رزقوکـرداری چاکەوو ژنهێنـانو منـاڵ، بـەڵام ئەگـەر چـوونەکەی لـەکاتی بـەروبووما نـەبوو کاتێکبوو گەڵا دەوەری بەڵگەیە لەسـەر بەدەرخـستنی حـاڵو بـارو قـەرزاریو تەڵاقــدانی ژنو لەدەســتدانی منـــاڵ، ئەگـەر ئـەوەی روویکردبـووە باخەکـە مردوبوو لەبەهەشتدایە، ئەگـەر بەسـەر زینـدوبوو دەگونجێــت ســتەمکاربێتو ئـــاینی لاوازو ســـستبێتو متمانـــەی پێنـەکرێ، ئەگـەر دەسـتەڵاتی بەسـەر باخەکەدا شـکا پلەوپایـەو شـکۆمەندی بەدەســـت دەهێنێـــت، وەگـــەرنا زیادەرەودەبێت.

*دەگونجێت چوونە ناو باخ بەڵگەبێت لەســـەر ژنو منـــاڵو مـــاڵو دارایـــیو خۆشــگوزەرانیو رەوانـــەوەی خـــەمو پەژارە.

*دەگونجێــت بــاخ بەڵگـەبێت لەســەر شوێنی بانگکردنی میوانەکانی ئاهەنگی ژنهێنان کەتێیدا خـواردنی جۆراو جۆر دروســت دەکرێــت یـاخود بەڵگــەبێت لەســـەر مـــاڵی فـــەرمانڕەوا کەتێیـــدا سـەربازو ئەفـسەری پلـە جۆراو جۆرە کۆدەبنەوە.

باخچە(باخ):(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: باخـــچەیەکی نادیـــاری نـــاوازە کـــەوا بەهەمیـــشە ســـەوز نـــاوزەد دەکـــرێ بەڵگەیە لەسەر ئیسلام بەهۆی شـەوقو پرشنگییەوە، پێغەمبەری خوا(ﷺ) بەم چەشـــنە لێکیداوەتـــەوە، دەگونجێــت لەئیـسلامدا بەڵگـەبێت لەسـەر هـەموو شـوێنێکی خـۆشو چـاكو جێگەیـەك دوعـــاگۆی پـــەروەردگاری تێـــدا ئەنجامبـــدات وەك گڵکـــۆی پێغەمبـــەر (ﷺ)و ئەڵقەی زیکرو یادی خواو شوێنی پیاوچـــاکان بـــەهۆی فەرمایـــشتی پێغەمبەر(ﷺ) کەدەفەرموێت: "لەنێوان گـــۆڕی مـــنو دوانگەکەمـــدا یـــەکێك لەباخـچەکانی بەهەشـت هەیـە یـاخود چاڵێك لەچاڵەکانی دۆزەخ".

*دەگونجێت باخچە بەڵگەبێت لەسەر:

+قورئان.

+هـــەموو کتێبێـــك دانـــاییو زانـــایی تێدابێت، ئەمـەش لـەو وتەیـەوە هـاتوە

کەدەڵێت: "کتێب باخچەی دانایانو گەشتی زانایانە".

*دەگونجێت باخچە بەڵگەبێت لەسەر بەهەشت، ئەوەی لەباخچەیەك بچێتە دەرەوە بۆ زۆنگێك یاخود زەوییەکی رەش یا سوتماککراو یان زەویەکی پڕ لەدووپشكو مار یان خۆڵەمێشو زبڵ یان کەوتنە نێودەریاوە تەماشای حاڵوباریدەکرێ ئەگەر مردوو بوو لەبری بەهەشت دۆزەخی پێدەبەخشرێو لەبری نازو نیعمەت سزاو خەشمو قین ، ئەگەر موسوڵمانێکی زیندوو بەدیکرا بەدەردەکەوێ لەئیسلام بەبێباوەڕی بیدعە یاخودبەگوناهی گەورەوگران.

*ئەگەر یەکێك خۆی لەباخچەیەکدا بەدیکردو سەوزەو بەروبوومی دەخوارد یاخود کۆیدەکردەوە ئەگەر لەرۆژانی (حەج)دابوو یان بانگبێژی تێدابوو ئەوە (حەج)ە، ئەگەر لە(مەککە)بوو ئومێدەواربوو زیارەتی گۆڕی پێغەمبەر بکات بۆی بەدی دێتو زیارەتی گۆڕی پێغەمبەر (ﷺ) دەکات، سەرباری ئەوەش چی کۆدەکاتەوەو دەیخوات پاداشتە بۆی.

*ئەگەر بێباوەڕێك ئەوەی بینی ئەوە موسوڵماندەبێتو سینەی ئاوەڵاو فراواندەبێت بۆ وەرگرتنی ئیسلام، ئەگەر گوناهباربوو تەوبەدەکاتو پاشگەزدەبێتەوە، ئەگەر زانستپەروەرو قورئان خوێنبوو بەئەندازەی خواردنو کۆکردنەوەی دەبێت، وەگەرنا ئەوە پاداشتی کارێکە لەرۆژەکەی یان شەوەکەیدا ئامادەیبوە وەك چوون بۆ نوێژی هەینی یا نوێژی مردوو ئەنجامدان یاخود سەردانی گۆڕی پیاوچاکان.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی باخچەی سەوز ببینێت لەخەوداو ناواخنی نەزانێت ئیسلامو ئاینە، هەموو سەوزاییەکیش لەسەرزەویدا هەر بەو چەشنەیە.

*ئەگەر باخچەیەك ببینێ کەمێك زەرەری پێدەگات.

*ئەگەر مردوویەکی بینی لەباخچەدا خەڵاتە لەبەهەشتدا بەدەستی دەهێنێت.

*باخچە بەڵگەیە لەسەر :

+دنیاو جوانکاریەکانی.

+هاوسەروماڵو سامان.

باخچەی ماڵ: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پاکیزەیی ژنو پیاوو بەرپەرچدانەوەی گومانو دوودڵی لەبارەی ماڵو منداڵەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چرووکیو ڕێگری داواکار لەزانیاریو هاوکاری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو کردارانەی بەپەنهانو نهێنی ئەنجام دەدرێتوو هیچ کەس نایزانێ وەك ڕۆژوو شەونوێژ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خواناسیو یادو زیکری پەروەردگارو پیرۆزکردنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ خزمو کەسوکاردا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شێتبوونی ئەوەی لەماڵدایە یاخود غەرامەو خەرجی.

باخەوان: (نابلسی) دەڵێت: باخەوان لەخەودا پیاوێکە بانگەوازی خەڵکی دەکات بۆ لای ژنانو خۆشویستنیان، بینینی باخەوانیش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەڵدەستێت بەبەڕێوەبردنی کاروباری قوتابخانەو مزگەوتو کەنیسەو لەشاییو خۆشیو ڕزقو ڕۆزی سوود دەبینێ.

بادان(لوولکردن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی پەتێك بادەدات یان دەیئاڵێنێت لەخۆیەوە یاخود لەشتێکەوە دەیئاڵێنێ سەفەردەکات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر دانەوێڵەی بادەدا فەرمانی جێبەجێدەکرێ، ئەگەر ئەوەی لوولیدەکرد ئەستوربوو بەڵگەیە لەسەر سەفەرو سوودمەندبوون.

*ئەگەر بادانەکەبۆی ئاسانبوو سەفەرەکەی ئاساندەبێ.

*ئەگەر بینی ریشی بادەداتو دەیکات بەپەت بەرتیل وەردەگرێ یان گەواهی بەتاڵو پووچەڵدەدات.

*دەگونجێت پەتبادان بەڵگەبێت لەسەر بەستنی کاروبار یان شەریکایەتی یاخود هاوسەرگیری.

باران: (ئیبن سیرین)دەڵێت: باران بەڵگەیە لەسەر سۆزو بەزەیی خواییو ئاینو دەرووی خێری، هەروەها بەڵگەیە لەسەر قورئانو دانایی، چونکە باران بژێوی زیندەوەرانو ژیاندنەوەی زەوی تێدایە ، لەگەڵ لەدەستدانو تیاچوونی خەڵکیو ئاژەڵو زیندەوەران.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فەڕو پیتو خۆشحاڵیو هەرزانیو دەوڵەمەندی ، چونکە هۆکاری ئەوەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کارەساتو ڕووداو لەئاسمانەوە وەك کوللە یان سەرماو ڕەشەبا بەتایبەت ئەگەر ئاگری لەگەڵبوو یاخود ئاوەکەی

گەرمبوو چونكە خوداوەند لەقورئانـدا گوزارشتی لەوەكردوە كەواچی بەسـەر نەتـەوەكانی تـردا هێنـاوە لەسـزاو خـەشمی بـەباران‌و دەفـەرموێت: ﴿وأمْطَرْنا عَلَيْهِمْ مَطَراً ، فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ﴾(الشعراء:١٧٣).

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر فتنەو ئاشوب‌و خوێنی رژاو بەتايبەت ئەگەر ئاوەكەی خوێنبوو.

*دەگونجێـت بەلگـەبێت لەسـەر نەخۆشی گەری‌و ئاولە ئەگەر لەكاتی خۆيدانەبوو ياخود كاتی زەرەريبوو.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەرئەوەی دابەزيوە بەسەر دەستەلأتداردا لەسزاو خەشم‌و زەرەو ئەگەر لەبری باران ماريباری.

*دەگونجێـت بەلگـەبێت لەسـەر چارەسەرو رێگری‌و پشوو بۆ موسافيرو گەشتياران‌و پيشەوەران، هەركەسێك كارێك ئەنجام بدات لەژێر هەوايەكی دياردا، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿انْ كَانَ بِكُمْ أذَىً مِنْ مَطَرٍ﴾.

*ئەگـەر بـارانێكی گـشتی ببينـێ لەولأتـداو خـەلكی لەنارەحەتيـدابن فـەرەپيت‌و بەرەكـەت دەرژێ بەسەرياندا‌و هەرزانی بلأودەبێتەوە.

*ئەگـەر لـەژێر سـتەم‌و زۆرداری‌و نەخۆشيدابوون دەروويان لێدەكرێتەوە بەمەرجێك باران لەوكاتەدا بەسوودبێت، ئەگەر بەزيانبوو ياخود بەردی تێدابوو ئەوحالەی تێيدان پتر دەبێ بەئەندازەی هێـزی بارانەكـە ، ئەگـەر هەرنمەبارانێكبوو سووك‌و ئاسانە.

*ئەگەر خۆی لەنێوباراندا بينی ياخود گەمارۆدرابوو لەژێر سەربانێكدا يان ديواری، زيان بەقسەو ئازاردان رووی تێدەكات.

*ئەگەر بەبارانەكە خۆی شت بەهۆی لەشگرانی‌و دەم‌وچاوی بينايی بۆ دەگەرێتـەو ئەگـەر بێبـاوەربوو موسولماندەبێت ، ئەگەر گوناهباربوو تەوبـەدەكات، ئەگـەر هـەژاربوو خوداوەند دەولەمەنديدەكات ، ئەگەر خوازيـاری پێداويـستييەكبوو لای دەستەلأتدار بەدەستی دەهێنێت.

*هـەموبارانێك جۆرەكـەی باش بێت باشەو بەپێچەوانەشەوە.

*(ئـيبن سـيرين)دەلێـت: لەقورئانـدا لـەكاتی باسی بارانـدا باسـی دەرووی خێرنـەكراوە بـەلكو غـەم‌و پەژارەيـەك وەك ئايـەتی:﴿ وامْطَرْنـا عَلَـيْهِم مَطَرَاً﴾(الاعراف:٨٤)و ﴿ وامْطَرْنا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً﴾ (الحجر:٧٤)ئەگەر بارانەكە

ناوزەد نەكرا دەرووی خێرە بۆ سەرجەم خەڵكی بەپێی ئایەتی ﴿وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا﴾(ق:٩).

*هەندێكدەڵێن: باران بەڵگەیە لەسەر قافڵەو كاروانی دوابەدوای حوشتر، هەروەك چۆن كاروانی حوشتر بەڵگەیە لەسەر باران.

*ئەگەربینی ئاسمان شمشێری باراندا خوداوەند خەڵكی تاقیدەكاتەوە بەدەمەقاڵەو ئاژاوە.

*ئەگەر لەئاسمانەوە كاڵەك باری خەڵكی نەخۆشدەكەون.

*ئەگەر بەبێ هەور بارانباری خراپ نییە چونكە باران لەئاسمانەوە دەبارێت.

*هەروەها دەڵێن: دەرووی خێرە لەلایەكەوە چاوەڕێنەكراوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر زیانی نەبوو خێرو رزق و رۆزیو رەحمەتە.

*دەگونجێت باران بەڵگەبێت لەسەر ژیانی ئەوەی ترسی هەیە لەمرۆڤو زەوی.

*دەگونجێت باران بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی ئەوەی مرۆڤ بەڵێنی پێدەدات.

*ئەگەر بارانەكە تایبەتبوو بەشوێنێكی دیاریكراو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەی خانەوادەكەی یان غەمو پەژارەیەك روو لەخەوبینەر دەكات بەهۆی لەدەستدانی كەسێكی ئازیزەوە.

*ئەگەر بارانەكە گشتیو بەزیانبوو وەك ئەوەی ئاسمان خوێن ببارێنێ یان بەرد ئەوكات بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان، ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو دەگونجێت سەفەرەكەی بوەستێ.

*دەگونجێت بارانێكی بەزیان لەشوێنێكی تایبەتدا بەڵگەبێت لەسەر دزیوكەمو كوڕی لەكێشانەدا یاخود بوونی خاڵی چوونیەك لەگەڵ گەلەكەی (لوط)دا.

*دەگونجێت بارانی بەسوود بەڵگەبێت لەسەر فریاكەوتنی زۆر بۆهاتوو.

*باران كاروانو قافڵەی حوشترە ، هەروەك چۆن كاروانی حوشتر بارانە.

*ئەگەربینی ئاسمان بارانی باراندوەو لەهەموو لایەكەوە باران باری خەڵكی فراوانیو خۆشحاڵی دێت بەسەریانداو سەرچاوە ئاوەكان دەتەقن.

*ئەگەر بارانێكی گشتی بینی كاروبارێكی مردووی بۆ زیندوو دەبێتەوەو خێرو فەڕو نیعمەتی دەستگیر دەبێت، ئەگەر غەمباربوو یاخود قەرزار دەرووی خێری لێدەكرێتەوە.

*ئەگەر بینی بەخێرایی و کتوپڕ هات بەسەریا رزق و رۆزییەکی فراوان و باشدەدرێ و لەهەموو تەنگەشەیەك قوتاردەبێ.
*باران دەرووی خێرە لەو ساڵەدا.
*ئەگەر بارانی لەماڵەکەی خۆیدا بینی بەدەر لەخەڵکیتر خێروسوودو رێزی دەستگیردەبێ، ئەگەر لەسەرجەم ولاتدابینی لێکدانەوەکەی بۆ سەرجەم خەڵکی ئەوشارەیە.
*ئەگەر بارانێکی بینی لەهەموو لایەکەوە دەبارێ و هەمووشتێ رادەماڵێ و دارهەڵدەکەنێ فتنەو تیاچوون لەو شوێنەدا روودەدات لەلایەن دەستەلاتدارەوە.
*دەگونجێت باران لەماڵێکدا بەتایبەتی نەخۆشی و دەردو بەلاو ئاولەبێت لەو شوێنەدا.
*ئەگەر زەوی خوێنی لێهەڵقولا سزایە، بەهەمان شێوە بارانیش هەروایە، ئەگەر بارانەکە خوێنبوو یان خاك و خۆڵ زوڵم و ستەمە لەدەستەلاتدارەوە.
*ئەگەر جوتیارێك بارانی بینی مژدەو فەرپیتە بەدەستی دەهێنێت، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بارانەکە خۆڵبوو بەبێ تەم ومژ فەرپیتە.

بارانپۆش(مشەمای باران): (نابلسی) دەڵێت: ناوێکی باشە چونکە لەفراوانترین جل وبەرگە.
*بۆ بازرگان پیاهەڵدانەو ستایشە.
*ئەگەر لەلۆکەبوو لەخوار مشەماوەیە.
*ئەگەر لەئاوریشمبوو دنیایە بەبێ ئاین.
*ئەگەر لەکەتانبوو لەخوار لۆکەوەیە.
*ئەگەر بەتەنیا پۆشی هەژار دەکەوێت و پیاوێك دەبێت لەنێو خەڵکیدا بەپیاهەڵدان و باسی باشەو جوان خۆی دەردەخات.

بارگیر(یەختە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بارگیر باپیری مرۆڤە، ئەوەی بارگیرەکەی ببینێ لەخۆڵدا خۆی دەگەوزێنێ یان لەنێو پشقلدا باپیرەی بەرزدەبێتەوەو ماڵ و سامانی گەشە دەکات.
*هەروەها دەڵێن: بارگیر بەلگەیە لەسەر:
+خزمەتکارو بەردەست.
+باپیرو بەخت و رزق و رۆزی.
+ولاخێکی مامناوەندی لەنێوان ئەسپ و گوێدرێژدا (هێستر).
*بارگیری زەرد خەم و پەژارەیەو ئەوەی کەوا راهاتووە لەسەر سواری ئەسپ سواری بارگیر بێت پلەوپایەی

دادەبەزێ لەلای فەرمانڕەواو لەژنەکەی جیادەبێتەوەو دەستدەداتە ڕەوشتنزمی.

*ئەوەی سروشتی خۆی وابێت سواری گوێدرێژبێتو لەخەودا ببینێ سواری بارگیر دەبێت پلەوپایەو ناونیشانی زۆر دەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری بەئافرەتێکی خانەدان.

*ئەوەی ببینێ بارگیرێك مل ملانێی لەگەڵدەکاتو ناتوانێ جێگیربێت ژنەکەی زاڵدەبێت بەسەریا.

*ئەوەی بارگیر وتوێژی لەگەڵ بکات ماڵو داراییەکی مەزن لەلایەن ژنەکەیەوە بەدەست دەهێنێتو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بارگیرێ دەهێنێت چاکەیەك لەگەڵ هاوسەرەکەی خۆیدا دەکاتو ئەویش سوپاس گوزار نابێت.

*سواربوونی بارگیریش بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*ئەوەی ببینێ بەسواری پشتی بارگیرێکەوەیە سەفەرێکی دوور دەکەوێتە بەرێو خێروچاکە لەرێگەی ژنەکەیەوە پێی دەگات.

*ونبوونو بزربوونی بارگیریش بەڵگەیە لەسەر خراپەی ژنو داوێنپیسی.

*ئەوەی سەگێك ببینێ بازدەدات بەسەر بارگیرێکدا دوژمنێکی ئاگرپەرست دوای ژنەکەی دەکەوێت، هەروەها ئەگەر مەیمونێك بازیدا بەسەر بارگیرێکدا جوولەکەیەك شوێنی ژنەکەی دەکەوێت.

*بارگیری ڕەشبۆر دەستەڵاتو فەرمانڕەواییە، هی ڕەشیش ماڵو دارایی بەرزو شکۆدارە، ئەوەی ببینێ بارگیرێکی نادیار دێتە شارەکەی پیاوێکی عەجەمی دێتە ئەوشارەوە ، بەچکەی مێینەی بارگیریش وەك ماین وایە.

*هەروەها دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم دووپیاو هاتن بۆلامو یەکێکیان بەسواری بارگیرێکی ڕەشو ئەویتر بەسواری بارگیرێکی ڕەشبۆرەوە، پیاوی سوارەی بارگیرە ڕەشەکە دارێکی بەدەستەوەبوو کردی بەسکما (ئیبن سیرین) وتی: لەخوا بترسەو ئاگات لەوەبێت کەبەسواری ڕەشەکەوە بوو، کاتێکیش ژنەکە چوە دەرەوە پیاوێك لەئامادەبووان لای (ئیبن سیرین) دوایکەوت بینی دەچێتە نێوماڵێك ژنێکی تێدایەو ئەو ژنە هەڵدەستێت بەتاوانبارکردنی سوارەی

سەربارگیرە رەشەكە ، (ئیبن سیرین)یش كاتێ ژنەكە رۆیی وتی: ئایا دەزانن سوارەی بارگیری رەش كێیە ؟ وتیان: نەخێر ، وتی: فلانەكەسی نووسەرەو، سوارەی بارگیری رەشبۆریش فلانەكەسی...

(نابلسی) دەڵێت: بارگیر لەخەودا باپیری مرۆڤەو هەوڵوكۆششیەتی. بارگیری گەورەش باشترە لەكاروباری دنیادا، ئەوەی ببینێ بارگیرەكەی نوقم بوە لەئاودا دەمرێت یان بەلاو نەهامەتی رووی تێدەكات.

*ئەوەی ببینێ بوە بەخاوەنی بارگیرێك دەبێت بەخاوەنی ژنێك.

*ئەوەی ببینێ خاوەنی بارگیرە یان بەستویەتیەوە دەبێت بەخاوەنی خزمەتكار.

*هەروەها دەڵێن: بارگیر بەڵگەیە لەسەر گێروگرفتو ناكۆكی یاخود دەڵێن بارگیر بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی عەجەمی.

*ئەوەی ببینێ سواری بارگیرێكی ملكەچو رامبوەو زۆر تیژو خێرایە خێرو خۆشی رووی تێدەكات.

بارمتە : (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی تورەكەیەكی لای پیاوێك دانا نهێنی خۆی لەلای داناوە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نهێنی كەوا بارمتەدانەر ئاگاداری نهێنییەك دەبێ ئەگەر بارمتەكەی لای مردوویەك دانا نهێنی خۆی لای یەكێك دادەنێ كەوا پارێزگاری لێدەكات.

*دەگونجێت بارمتەكە بفەوتێ بەهەمان شێوە ئەگەر بارمتەكەی لای ئاژەڵ دانا.

*ئەگەر بارمتەكەی لای یەكێك دانا شایستە نەبوو وەك دانانی بارمتە لای یەكێك كەلەخوار خۆیەوەبێت ئەوە بەڵگەیە لەسەر دانانی نهێنیو بڵاوبوونەوەی.

*بارمتە بەڵگەیە لەسەر تورەبوونی بارمتەدانەر، ئەگەر بینی شتێكی لای مرۆڤێك دانا زاڵدەبێت بەسەریا چونكە داوایدەكات.

*ئەگەر بینی شتێكی لای ژنەكەی داناو پاراستی دووگیاندەبێت لێی ، ئەگەر گەڕاندیەوە بۆی یاخود گوفتارێكی نهێنی لەگەڵ ئەنجامداو باسیكرد منداڵەكەی جێگیر نابێت.

بارو كۆڵی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بارو كۆڵ لەخەودا قورسبوو بەڵگەیە لەسەر دراوسێی خراپ، دەگونجێت گوناهو تاوان بێت.

*كۆڵ‌وباری قورس بۆ ژن دووگیانییە یان مێردێكی خراپ‌و شەڕەنگێزە.
*ئەگەر بینی كۆڵ‌و بارێكی قورس هەڵدەگرێ ئێش‌و زیانێكە لەدراوسێكەیەوە پێیدەگات.
*كۆڵ‌و بارهەڵگرتن بەسەر گەردن یاخود پشتەوە گوناهو تاوانە.
*كۆڵ‌و بار بۆ منداڵێك تازە لەدایك ببێت پشوودانە بۆئەوەی هەڵیدەگرێ‌و ماندوویەتیە.
*ئەگەر بینی دارو چیلكەی هەڵگرتوە غەیبەت‌و دووزمانی‌و درۆ گواستنەوە پیشەو رەوشتێتی.

بارەبەر(كۆڵهەڵگر): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەڵگرتنی گوناهو تاوان یان گۆڕینی سیفەتی‌و بینینی نەخۆش‌و چاكی‌و سەلامەتییە.

باز(هەڵۆ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: باز پادشایە سەربڕینی مردنی پادشاكەیە، ئەوەی گۆشتی بازبخوات دەستەڵات بەدەستدەهێنێت.
*هەروەها دەڵێن: كوڕی نۆبەرەیە، یا دزێكە بەئاشكرا دزیدەكات، بینینی باز لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر دەستگیركردنی دزو جەردە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پیاوێك بازێكی بینی گوێڕایەڵ‌و دەستەمۆو رامە بۆی ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو دەستەڵات بەدەست دەهێنێت بەزۆرو ستەم، ئەگەر بازاڕیبوو شادی‌و دڵخۆشی‌و ناوبانگی باش بەدەست دەهێنێت.
*ئەگەر پادشا بینی بازێك بەدەستیەوەیەتی‌و هەڵفڕی‌و پەڕێكی بەدەستیەوە مایەوە موڵك‌و دەستەڵاتەكەی بەسەردەچێت‌و بەئەندازەی ئەو تاڵەپەڕە ماڵ‌و دارایی بەدەستەوە دەمێنێتەوە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك قورئانەكەی دەدزن‌و ئەویش دزەكە دەناسێت، پاشان لەخەودا دەبینێ وەك ئەوەی بازێكی راوكردبێت بەدەستەوە گرتبێتی، كاتێ بەئاگادێت دزەكە دەگرێت‌و قورئانەكەی لێدەسێنێتەوە.
*پیاوێك دێت بۆلای خەولێكدەرەوەیەك‌و دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی بازێكی سپی بگرم‌و پاشان بازەكەبوو بەقالونچە، خەولێكدەرەوەكەش لێی پرسی: هاوسەرداری؟ وتی: بەڵێ ، پاشان وتی: لەهاوسەرەكەت كوڕێكت دەبێت ، پیاوەكە وتی: ئاخر بازەكە هەڵفڕی‌و

قالۆنچەیەك بەجێما؟ خەولێكدەرەوەكە وتی: گۆران تێكەڵو پێكەڵییە.
(نابلسی) دەڵێت: باز پیاوێكی خاوەن پلەوپایەو بەناوبانگو ستەمكارە، ئەوەشی بیگرێت كورێكی گەورەو پایەداری دەبێت، ئەگەر خۆشی شایستەی دەستەڵاتبوو بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر بازەكە بەدەستیەوە هەڵفڕیو پەڕێكی مایەوەماڵەكەی لەدەستدەچێتو بەتەنیا ناوبانگی دەمێنێت، ئەگەر تاڵە پەڕێك بەدەستیەوە مایەوە پشكێك مافی بەدەستەڵاتەوە دەمێنێت.
*ئەگەر بینی بازێك لەشوێنی خۆی چوە دەرەوە هاوەڵایەتی پیاوێكدەكات حەرامخۆرە یان پیاوێكی نەرمو نیان.
*بازیش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو دەستەڵاتو سەركەوتن بەسەر دوژمنداو، بەدەستهێنانی هیواو ئاواتو خۆدەرخستن بەماڵو منداڵ یان ماڵودارایی دەگمەن لەگەڵ تەندروستیو لەش ساغیو رەواندنەوەی غەمو پەژارە یان زۆر سەفەركردن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنو روح دەرچوون.
*بەڵگەیە لەسەر زیندانیو كۆتو بەندو رەزەیلیو دەستگرتنەوە لەخواردنو خواردنەوە.

*ئەوەی ببینێ بازەكەی فڕی دەستەڵاتو پۆستی فەرمانڕەوایی لەدەستدەدات، ئەگەر تاڵێك لەپەڕی بازەكە بەدەستیەوە مایەوە دەستەڵاتەكەی بەسەردەچێتو ماڵو داراییەكەشی بەئەندازەی ئەو پەڕە دەمێنێت.
*ئەوەی ببینێ بازێك دەكڕێت یان راویدەكات لەسەر كارێك دەبێت كرێكارو كرێگرتەی دیكە دەخاتەسەر ئیشو دەستكەوتو سوودو قازانجی پێدەگەیەنن.
*مردنی بازیش بەڵگەیە لەسەر مردنی پادشا.
*(دمیری) دەڵێت: باز بۆ پیاوی بازاڕیی پلەوپایەو دەستەڵاتەو لەشوێنی خۆشیدا دزە یان وەچەی نێرینەیە.
(ئیبن سیرین)دەڵێت: باز بەڵگەیە لەسەر دووشت یەكەم:دەستەڵاتدارێكی رێزداری ستەمكاری بەناوبانگ. دووەم: كورێكی پلەوپایەدارە، ئەوەشی بازێكی بینی شوێنیكەوت پیاوێكی ئازا تورەبوە لێی.
(نابلسی)دەڵێت: باز بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی ستەمكاری بەهێزو چەكمەدار.

*ئەگەر بازێکی بینی بێ گێرمەوکێشمە گەنجو دەستکەوت بەدەستدەهێنێت، هەروەها هەموو ئاژەڵێك گەر راوبکرێ بۆ راو دەستکەوتە.

*ئەگەر بازێکی راوکەری پێکا یان رامو گوێڕایەڵبوو بۆی دەستەلآت بەدەستدەهێنێتو ستەمکارو بەد ئاین دەبێ.

*ئەگەر بینی بازێکی راونەکەری پێکاو بەگوێی نەدەکرد کوڕێکی دەبێت گەورەدەبێتو دەبێ بەپیاو.

*باز بەڵگەیە لەسەر مەزنیو شکۆو سەرکەوتن بەسەر دوژمنداو گەیشتن بەهیواو خۆشیەکانیو ماڵو داراییو لەشساغیو خاڵیبوونەوەی غەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+مەرگ.

+زیندان.

+کۆتوبەند.

+رژدی لەخواردنو خواردنەوەدا.

*باز سەبارەت بەکەسێکی گێلو کەودەن رەوانبێژییە لەنێو خەڵکیدا.

(دمیری) دەڵێت: پیاوێکهات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم کۆترێك دابەزییە نزیك پەنجەرەکانی کۆشكو بازێکهاتو قووتیدا، (ئیبن سیرین) وتی: ئەگەر خەوەکەت راستبێ ئەوە (حەجاج) کچی (طیار) دەهێنی، پاشان لێکدانەوەی خەوەکە بەوچەشنەبوو کەبۆیی لێکدایەوە.

بازاڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بازاڕ بەڵگەیە لەسەر مزگەوت هەروەك چۆن مزگەوت بەڵگەیە لەسەر بازاڕ چونکە هەردووکیان بازرگانیو سوودی تیا دەبینرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گۆڕەپانو مەیدانی جەنگ کەوا کۆمەڵێك تێیدا دەبیاتەوەو کۆمەڵێکیتر تیایدا دەدۆڕێو خوداوەند جیهادی بەبازرگانی ناوزەدکردوەو دەفەرموێت: ﴿ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنجِيكُم ﴾ (الصف: ١٠).

*خەڵکی بازاڕ لەگەڵ یەکدا دەجەنگن بەنەفسوماڵیان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنێك پاداشتیان تیا دەست بکەوێت وەك شوێنی زانیاریو زاڵگەی چاودێریو کێوی (عەرەفە) لە(حەج)دا یا ئامادەبوونی (حەج).

*بازاڕی گۆشتفرۆش وەك شوێنی جەنگ وایە چونکە خوێنی تیا دەرژێتو ئاسنی تێدایە.

*بازاڕی کانزاکان وەك ئەڵقەی یادوزیکرو زانیاری وایە.

* بـازاڕی پارەگۆڕینـــەوە وەك لانــەی هەراو تەکبیرورِا وایە.

* ئەگـــەر خـــۆی لـــەبازاڕێکی نادیـــار بینیـەوە مامەڵەیـەکی تێدا لەکیسـچوو یـــاخود لەمامەڵەیەکـــدا ســـوودو قـــازانجیکرد ئەگـــەر لەبێداریـــدا لەتێکۆشـــان و جیهـــادابوو شـــەهیدی لەکیسدەچێ و پشتهەڵدەکات.

* ئەگەر لە(حەج)دابوو لەکیسیدەچێت یاخود لێیدەشێوێت.

* ئەگـەر خوێنـدکاربوو لێیتیـچکدەچێ یاخود لەکیسیدەچێت یان داواکـەی بۆ خوداوەند نییە، ئەگـەر هیچکام لەوانە نـەبوو نوێـژی بەکۆمـەڵی لەمزگـەوت لەکیسدەچێت.

* ئەگـەر درزیکـرد لـەکڕین و فرۆشـتندا ئەگـەر تێکۆشـەربوو ناپـاکی دەنـوێنێ ئەگـەر حـاجیبوو راودەکـات یـاخود جووتدەبێ لەگەڵ هاوسەرەکەی، ئەگەر زانـابوو لەمـشتومڕدا سـتەمدەکات و لەفەتواکانیشیدا ناپاکدەبێت.

* ئەگەر بازاڕی بەئاوەدانی بینی یاخود بینی ئاگری تێبەربوە یا ئـاوێکی روون بەنێوەراستیدا تێپـەڕدەبوو یـاخود کـا لەدوکانەکاندا هەڵچنرابوو یـان بۆنێکی خـۆش لێـوەی هـەڵیکردبوو بـژێوی خەڵکی دەبوژێتەوەو سوودو قازانجیـان دەسـتدەکەوێت و دووڕوویـی بەنێویانـدا بڵاودەبێتەوە.

* ئەگـەر خـەڵکی بـازاڕی بەخـەوالوویی بینی و فرۆشگاو دوکانەکانیان داخرابوو یـاخود وەك جاڵجاڵۆکـە تـۆڕی خـۆی بـەدەمی دوکانەکانـدا هەڵـدابوو یـان بەسـەر ئـەو شـتانەدا کەدەیانفرۆشـت ئەوە بازاڕساردی روویان تێدەکات.

* ئەگـەر بینـی بـازاڕی پیشەوەرەکان گۆڕابـــوو بـــۆ نموونـــە بـــازاڕی زێـــڕ قەسـابەکانی تێـدابینی ئـەوە سـوودو قـازانجی زەڕەنگـەرەکان زیاددەکـات، ئەگـــەر لـــەبازاڕی زەڕەنگەرەکانـــدا شووشـەو گڵێنـە فرۆشـەکانی بینـی سـوودو قـازانج و کاروکاسـبیان لاوازو سست دەبێت.

* هەندێکـــدەڵێن: بـــازاڕ دنیایـــەو فراوانبوونی بازاڕ فراوانبوونی دنیایە.

* هەروەها دەڵێن: بازاڕ بەڵگەیە لەسەر پێکـــدادان و دەنگـــەدەنگ بـــەهۆی کۆبوونـەوەی خـەڵکی گـشتی تێیـدا، بـەڵام ئـەوەی لـەبازاڕ دەژی بەڵگـەی خێـرە ئەگـەر خـەڵکێکی زۆری تیـابینی یـاخود بەسـەرقاڵی بـەدیکردن، بـەڵام ئەگـەر بازاڕ هێوربـوو بەڵگەیـە لەسـەر بێکاریی بازاڕییەکان.

(نابلـــسی) دەڵێــت: بـــازاڕ لەخـــەودا بەڵگەیە لەسەر:

+رزق و رۆزیو سوودو قازانج.

+جلوبەرگی نوێ.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+درۆو خراپەو غەمو پەژارەو بۆڵە بۆڵ.

+حەمام(گەرماو)و شوێنی خۆشتن.

+هەموو شوێنێکی کۆبوونەوەی خەڵکی وەك مزگەوتو کەنیسە.

+دەریا چونکە هەموو جۆرە ماسییەکی تێدایەو یەکدی دەخۆن.

+درزی رووپاو زەوییەك.

*بۆخـەڵکی لێپرسـراو بەڵگەیـە لەسـەر کەوتنـــەکاری یاســـاغکراوو رووبـــە دنیاچوون.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر خۆبەکەمزانینو دەروونشکان بەتایبـەت ئەگـــەر لەخەوەکەیـــدا شـــتێکی هەڵگرتبوو.

*ئەگەر لـەبازاڕدا یـادی خـوایکردەوەو دەنگی بـەرز کـردەوە بەڵگەیـە لەسـەر فەرمانبەچاکەو رێگری لەخراپە.

*ئەگەر بازاڕی بەچۆڵی بەدیکرد یاخود خەڵکەکـەی مردبـوون بەڵگەیـە لەسـەر خراپیو ستەم.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر بەرزبوونەوەی نرخ.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەو خەرجییە پێویستانەی دەبێت بیکات وەك خـــەرجی هاوســـەرگیری یـــاخود منـدالّی نوێبــوون یــان زانیــاری ، یــا کــارکردن لەپیــشەیەکدا یــاخود داوای حــەجو زەکــاتو جیهــادو تێکۆشـــان لەپێناوی خواداو ئەنجامدانی شەونوێژو کڕینو فرۆشتنو سلفەو رەهنکردن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کتێبو ئامۆژگاری.

+خوێندنەوە.

+دانایی.

+پلەوپایەو گاڵتەو گەپ.

+هەڵە لەمۆچیاریو ئامۆژگاریدا.

*هـــەموو بازاڕێـــك لێکدانەوەیـــەکی تایبەتی هەیە:

+<u>بـازاڕی کتێـب</u>: بەڵگەیـە لەسـەر رێنومـاییو تەوبـەو حکومـەتو شـەڕو مشتومڕ.

+<u>بـــازاڕی دەرمانخانـــەکان</u>: چـاکبوونەوەیە لەنەخۆشـی بۆیـەکێك نەخۆشبێت.

+<u>بـازاڕی بـۆنی خـۆش</u>: هـەواڵی خۆشو هاوسەرو منداڵە.

+<u>بازاڕی شـیرینی</u>: بەڵگەیە لەسەر باوەڕو ئیسلام.

+**بازاڕی زەرەنگەرەکان**: پلەوپایەی بەرزونوێکردنەوەی ژنهێنانە لەگەڵ رزق و رۆزیو شاردنەوەی کاروبارەکان.

+**بازاڕی رووکەشکاران**: بەڵگەیە لەسەر شاییو جوانکاریو هاوسەرو منداڵە.

+**بازاڕی مس**: بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپەو بۆڵە بۆڵ لەگەڵ شکانی سەرو هاوسەرگیری بۆ کەسێکی رەبەنو شاییو خۆشی.

+**بازاڕی چەك**: بەڵگەیە لەسەر جەنگو مشتومڕو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

+**بازاڕی کۆیلەفرۆشەکان**: پلەوپایەی مەزنو ئاگاداربوونی هەواڵی سەیرو سەمەرەیە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاژەڵ.

+**بازاڕی خوریو پێستە**: بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزیو سوودو قازانجو ماڵی میراتی.

+**بازاڕی لۆکە**: بەڵگەیە لەسەر ژیانەوەی رزق و رۆزیو دەرکەوتنی حەق و بەسەر ناحەقدا.

+**بازاڕی ئاوریشم**: وەچەو سوودو قازانجە لەکشتوکاڵدا.

+**بازاڕی سەوزە**: بەڵگەیە لەسەر رژدیو ناخۆشی ژیان، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاسانبونی کاری قورس وگران.

+**بازاڕی ماسی فرۆشەکان**: رزق و رۆزیو سوودو قازانجی یەك لەدوای یەکەو کۆبوونەوەیە لەگەڵ خزمو کەسوکارو هەواڵی سەفەری دەریاییە.

+**بازاڕی رۆن و زەیت و هەنگوین**: بەڵگەیە لەسەر هەڵسانی حەزو ئارەزوو چاکبوونەوەی نەخۆش.

+**بازاڕی قەساب وکوشتارکاران**: غەمو پەژارەیە.

+**بازاڕی کۆنە**: سەفەرە بەدەریادا.

+**بازاڕی زین و کۆپان**: سەفەرکردنە بەوشکانیدا.

+**بازاڕی میوە**: کرداری چاکە لەگەڵ زانیاریو منداڵدا.

+**بازاڕی کۆفرۆشانی کاڵاوشتومەك**: شاییو خۆشییە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناکۆکی لەگەڵ عەجەمییەکان.

+**بازاڕی موڵك فرۆشان**: پاراستنی ماڵو سامانە لەگەڵ پاراستنی نهێنی.

+**بازاڕی گەنم و دانەوێڵە**: خۆشیو ئاسایشو دڵنیاییە لەترس وبیم.

+بازاڕی دارفرۆشان: دووڕوویی و پەرتبوونی کۆبوونەوەی کۆمەڵێکە.

+بازاڕی ئاسنگەران: شەڕو خراپەو ئاژاوەو نارەحەتی و پلانە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزق و رۆزی و سوودو قازانج.

+بازاڕی ئاوریشم فرۆشان: مەزنی و شکۆمەندی و ماڵ و دارایی و کرداری باشە.

+بازاڕی مۆم فرۆشان: بەڵگەیە لەسەر تەوبەکردن بۆ سەرپێچکارو رێنمویی کەسی خراپ و سەرگەردانە.

+بازاڕی بابەتی شووشە: سەفەرەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕی ئاژەڵفرۆشان.

+بازاڕی چادر فرۆشان: بەڵگەیە لەسەر سەفەر ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کفن بۆ مردوو.

+بازاڕی نان و کولێرەفرۆشان: غەم و پەژارەو نەخۆشییە لەگەڵ شەڕو ئاژاوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕی دیاروبەرچاو.

+بازاڕی سندووقفرۆشان: بەڵگەیە لەسەر پاراستن و تێگەیشتن و بێداری.

+بازاڕی چێشتخانەکان: بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی و بەدەستهێنانی پێداویستی.

+بازاڕی شووشەو فەخفوری: بەڵگەیە لەسەر رووپامایی و دووڕوویی و قسەهێنان و قسەبردن (فیتنەیی).

+بازاڕی کاغەزو کاروباری پەڕاوگە : بەڵگەیە لەسەر زێڕو دادگای و سەرکەوتنی ستەملێکراوو تۆڵەسەندنەوە لەستەمکار.

*بازاڕ بۆ دادوەر وەزیرو فەرمانڕەوایان باشە.

بازدان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەی لەحاڵی خۆیەوە بۆ حالێکیتر. یان لەبازاڕێکەوە بۆ یەکێکی دی یان لەگەڕەکێکەوە بۆ گەڕەکێکیتر یا لەکارێکەوە بۆ کارو فرمانێکیتر.

*ئەگەر لەمزگەوتەوە بازیدا بۆ بازاڕ سووکی و نزمی خستوەتە پێش قیامەت، ئەگەر لەبازاڕەوە بۆ مزگەوتبوو پێچەوانەی ئەوەیە.

*ئەگەر لەشوێنێکەوە چوو بۆ شوێنێکیتر لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حالێکیترو بازی دوور سەفەرێکی دووروردرێژە، ئەگەر لەبازەکەیدا خۆیدا بەسەر گۆچانێکدا پشت بەپیاوێك دەبەستێ.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەزەوی بازیداو روو بەئاسمان بەرزبوەوە مردن و هەڵگرتنی تەرمەکەیەتی.

*ئەگەر بینی لەبازدانەکەیدا بەویستی خۆی هەڵسوکەوتدەکاتو بازەکەی دەگات بەو جێگەیەی کەوا خۆی دەیەوێت توانای گواستنەوەیەتی لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر.
*ئەگەر بازیدا بەسەر بیرو چاڵو روبارێکدا لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حاڵێکیترو لەکارێکی خراپ قوتارو پارێزراو دەبێت.
*ئەگەر مرۆڤێکی بینی بازدەدات بەسەریا دەدۆڕیو شکستدەهێنێ.
(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بازیدا بۆ پیاوێك زاڵدەبێت بەسەریا چونکە بازدان بەڵگەیە لەسەر هێزی مرۆڤ.
*ئەگەر بینی لەسەرزەوی بازیدا هەتا گەیشتە ئاسمان سەفەردەکات تا دەچێتە (مەککە).
*ئەگەر بینی بەڕێکی دەڕوات بەڕێوە خوازیارو داواخوازی شەریعەتەکانی ئیسلامەو رزقو رۆزی خێر دەدرێت.
*ئەگەر بینی بەبازاڕدا دەڕوات بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئامۆژگارییەك لەدەستیدایە، ئەگەر شایستەی ئامۆژگاریبوو بەدەستی دەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿مَالِهَٰذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ﴾ (الفرقان:٧).

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی چەندبازێك دەدات لەسەر زەوی بەیەك قاچ دەگونجێت نەتوانێ بڕوات پێوەیو بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکاتو نیوەی ماڵو سامانەکەی دەڕوات بەوەی دی دەژی لەماندووبوونو هیلاکیدا.
(نابلسی) دەڵێت: بازدان بەیەك قاچ لەخەودا گواستنەوەیە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر ، ئەگەر بازدانەکە درێژبوو سەفەر دەکات.
*ئەگەر بینی بازدەدات بەسەر تۆپێکداو بەچەقۆ یاریدەکات خێرە بۆیەکێك راهاتبێ لەسەری، ئەگەر رانەهاتبوو لەسەری دەکەوێتە بەلاو نەهامەتییەکی مەزنەوە.
بازرگان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر یەکێك بینی لەسەر فرۆشگەو دوکانێك دانیشتوەو لەدەوربەریدا شتومەکی بازرگانی داناوەو جلوبەرگی ئەوانیشی پۆشیوەو بازرگانیدەکات سەرۆکایەتیو پێشەنگییە ، ئەگەر بازرگانەکە گەورە بازرگان نەبوو شتومەكو کالای بازرگانی بەدەستیەوە بینی دڵنیا دەبێت لەهەژاریو کەمدەستی.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی بازرگانان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو

پلەوپایەی بەرزو سەفەرو بیستنی هەواڵو دەنگوباسی سەیرو سەرنجڕاکێش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەمتەرخەمی لەوەی پەروەردگار بەپێویستی گێڕاوە وەك(حەج)وجیهادو تێکۆشانو ڕۆژوو نوێژی هەینی.

*ئەگەر ژن لەخەودا بوو بەبازرگان لەفرۆشگاو دوکانێکدا بەپێی ئەو بازاڕەی تێدا دانیشتوون لێکدانەوەی خەوەکە دەگۆڕێ ، ئەگەر لەبازاڕی چەكو بابەتی جەنگدابوون بەڵگەیە لەسەر جموجووڵی دوژمنو دەستبەسەراگرتنی وڵاتانی ژێردەستەڵاتی ئیسلام لەلایەن ئەوانەوە.

ئەگەر لەبازاڕی ئاڵتوونو کەلوپەلی داڕێژراوی کانزاییدابوون بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو دەستکەوت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە کاروبار دەڕازێنێتەوە بۆ هەریەکێك تێکەڵی ببێت بەمەرجێك نرخو بەها وەرنەگرێ.

*دەگونجێت هاوڕێکەی کارێکی نابەجێی لەگەڵدا ئەنجام بدات ئەویش غەمو پەژارە بیگرێ.

بازرگانی گرانی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەو بازرگانەی شتومەك هەڵدەگرێ بۆ گرانی لەخەودا پیاوێکی متمانەدارەو خەڵکی ئەسپەردەی ئەمانەتی لادەکەن.

بازرگانی کاڵاوشتومەك: (نابلسی) دەڵێت: بازرگانی کاڵاوشتومەك لەخەودا پیاوێکی لەخۆبایی دنیاپەرستەو ماڵودارایی کۆدەکاتەوە، بازرگانی بابەتی شیرەمەنیش پیاوێکە خوازیاری زانیارییەو گەشتوگوزار دەکاتو زانیاری وەردەگرێو ئاینی زیاددەکات.

*بازرگانی وڵاخو ئاژەڵ پیاوێکی بێخێرە، ئەگەر مەڕی نەهێناو کەوت بەسەر دزدا بەڵگەیە لەسەر ئاینو بەدەستەڵاتێکی ستەمکار لێکدەدرێتەوەو خراپەدەکات بەرانبەر کۆمەڵێك، ئەگەر بەویستی خۆی مەڕی هێنا پیاوێکی ماڵودارایی کۆکەرەوەیە، بازرگانی ڕەشەوڵاخیش داواکاری کرێکارانە.

*بازرگانی مەڕ پیاوێکی شکۆمەندو ناوبانگباشە ماڵودارایی حەڵاڵو زانیاری کۆدەکاتەوە.

بازرگـــانی کەڵوپـــەل (شـــتومەك):
(ئـــیبن ســـیرین)دەڵێـــت: بازرگـــانی کەلوپەل دنیا کۆدەکاتەوە.
بـــازن(دەســـتەوانە): (ئـــیبن ســـیرین) دەڵێـــت: ئەگـــەر پیـــاو بـــەدیبکات دەســـتکورتییەتی، ئەگـــەر لـــەزیوبوو پیاوچـــاکێکە هەوڵـــدەدات لـــەکاروباری چاکەدا بەپێی ئایەتی: ﴿وَحُلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ﴾.
*ئەگـــەر دوژمنـــداربوو خوداوەنـــد پشتگیریدەکات.
*ئەگەر چەن بازنێکی زێری لەدەستیدا ببینێ دەستی نوقاودەبێت.
*ئەگـەر پادشـاو سـەرکردەیەك بـازنی ژێردەســـتەکانی خـــۆی بینـــی نـــەرمو نیاندەبێت لەگەڵیانو دادپەروەر دەبێت بۆیـانو دەسـتکەوتو بـژێویو فـەڕیان دەســـــتکەوتێتو دەســـــتەڵاتەکەی دەمێنێتەوە.
*هەروەها دەڵێن: بـازنی زیو بەڵگەیە لەسـەر خزمـەتکار، یـان مـاڵو دارایـی زیادەیە.
(نابلـسی) دەڵێـت: بـازن کـوڕەو، پەیوەندییە بەسەربردنی خزماتیەتیە، بـازن خزمـەتکارە، بـۆ ژنـیش نـازو نیعمەتو خۆشحاڵییە.

*بـازن غـەمو پەژارەیـە بـۆ ئـەو ژنـەی لەدەسـتیکردوەو بـۆ پیـاوانیش غـەمو پەژارەیە.
*ئەگەر بازنی بەدەستی مردوەکانـەوە بینی لەبەهەشتدان.
*هـــەروەها دەڵـــێن: بـــازنی ئـــاڵتوون میراتییـــە بـــۆ یـــەکێك لەدەســـتیبکات لەخەودا.
*بازن ژنە بۆ کەسێکی رەبـەنو بـەکوڕ لێکدەدرێتەوە.
*بازنی زیو ئاینو خواناسییە بۆ یەکێك لەخەودا لەدەستیبکات چونکە لەخشڵی بەهەشتییەکانە.
*بازن ئەگەر لەزێڕ یا زیوبوو رێـزداری ماڵوســـامانو جوانییـــە، خۆئەگـــەر لەئێسقان یا شفرەی فیلبوو دەگونجێت بەڵگـــەبێت لەســـەر خزمـــەتکار یـــان کەسانی سووكو رسوا.
*دەگونجێـت لەدەسـتکردنی بـازن بـۆ پیـاو بەڵگـەبێت لەسـەر موڵـك یـان دەرچوون لەحەق بۆ ناحەقو درۆ.
*دەگونجێـت بـازن بەڵگـەبێت لەسـەر ئاهو حەسرەتو پەشیمانی.
*دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەوەی لەشارو ولاتێکدا روودەدات یان دەچێتە نێوی یان لێی دەردەچێت.

بـازوو: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بـازوو برایە، ئەگەر زیادەیەکی لەبازوویدابینی چـاکبوونی کاروبـاری براکەیـەتی یـان کوڕی باڵغی.

*ئەگەر ناتەواوی لەبازوویدا بینی بـەڵاو نەهامەتی بەئەنـدازەی زیادوکـەم رووی تێدەکات.

*ئەگـــەر بینـــی بـــازووی ناتـــەواوەو خەوەکـــەی بـــۆ راڤـــەکارێکی خەوگێڕایـەوەو وتـی: کـەم ئـەقڵو زۆر نەش‌ونما دەکەیت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگـەر بینـی بـازووی شـکاوە مـەرگی خەوبینـەرە یـان بـەڵاو نەهامـــەتی‌و غـــەم‌و پـــەژارە رووی تێدەکات.

*بـازوو بەڵگەیـە لەسـەر پـشتگیری لەئاین‌و دنیاو هاوسەرو..

*ئەگەر بـازووی بەهێزوپتـەوبوو هێـزی هاوەڵەکەیەتی لەماڵو دارایيدا.

*هێزی بازوو زیادەیە لەپیشەدا.

*هەروەها دەڵێن: بازوو کـوڕێکی باڵغـە پـــشتی بـــاوك‌و براکـــەی دەگرێـــت لەناڕەحەتیدا.

بازی پادشـاو میران: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـــە لەســـەر شـــەڕو کوشـــتار، هەروەها بینیی بەڵگەیە لەسەر کـەرتو پەرتکردنی شتی جەمبوو.

باسکردن لە پاشەملە: (نابلسی)دەڵێت: باسکردنی کەسانیتر لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر تیاچـوونی فـەرپیت چـونکە باسکردنی پاشـەملە چاکە لـەناودەبات هەروەك چۆن ئاگر تەختەدەسوتێنێ.

*ئەگـــەر بینـــی لەپاشـــەملە مرۆڤێـــك باسدەکات ئەگەر باسکردنەکە لـەبارەی هەژارییەوەبوو هەژاری بۆدەگەڕێتـەوە، ئەگـەر باسـی ئابڕوچوونی بـوو دیسان ئابڕوچوون دەگەڕێتەوە بۆی.

*باســـکردنی پاشـــەملە زیانەکـــەی دەگەڕێتـــەوە بـــۆ باســـکار، ئەگـــەر غەیبەتی یـەکێکیکرد خـۆی بـەو بەڵایـە تووش‌و گیرۆدە دەبێ.

باڵێبـــەربوون (تڕکەنـــدن): (ئـــیبن ســـیرین)دەڵێـت: ئەگـەر بینـی لـەنێو خەڵکدایـــەو بایـــەکی لێبـــەربوەوە بەبێنـــەوەی ویـــستی خـــۆی تێـــدابێ دەرووی لێدەکرێتەوە لەغـەم‌و پـەژارەو قوتاردەبێ.

ئەگەر بەویستی خۆی بای لێبەربوەوەو باکـــەی دەنگێکـــی گـــەورەی هـــەبوو بۆگـــەنی بـــەرپاکرد قـــسەیەکی ناقۆڵادەکات یان کردارێکی بەدو خراپو بەخراپە باسیدەکەن بەپێی گـەورەیی‌و بـۆنی باکـەی، ئەگـەر بۆگـەنبوو بـەڵام کـپ‌و بێدەنگبوو پیاهەڵدانێکی خراپـە بەپێی بۆگەنییەکەی.

*ئەگەر بای لێبەربوەوە لەنێو کۆمەڵێکدا ئەگەر لەغەمو پەژارەدابوون دەروویان لێدەکرێتەوە ، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوون ئاسانیو خۆشی روویان تێدەکات.

*ئەگەر بەتوندی بای لێبەربوەوە زۆری لەخۆکردوە کارێکی ئەستەم ئەنجام بدات، ئەگەر بەئاسانی بای لێبەربوەوە کارێك لەئەندازەی توانای خۆیدا بەجێدەگەیەنێ.

(نابلسی) دەڵێت: بالێبەربوونەوە لەخەودا قسەیەکی خراپە یاخود رووداوێکە روو لەبالێدەر دەکات.

*بالێبەربوونەوە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی کاروباری کۆمەڵێكو بڵاوبوونەوەی هەواڵی ناخۆشو خورپاوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+گێلی.

+دەستبەرداربوون لەسەرجەم خەڵکی.

+درۆو قسەی ناشیرین یاخود ئەو دەنگەی لەلێدانەوە بەرپادەبێت.

*ئەگەر بینی بایەکی لێبەربوەوەو دەنگی هەبوو قسەیەکی ناقۆڵادەکات.

*ئەگەر بایەکی لێبەربوەوە بەدوایدا بۆنهات شکۆمەندی لەسەفەرەوە دەستگیردەبێت، بەلام کاروبارەکانی پەرت پەرت دەبنو پاشان غەمو پەژارەی دەرەوێتەوەو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە.

*بالێبەربوونەوە لەرێگەی زارەوە بەڵگەیە لەسەر پێهەڵخلیسکان لەقسەدا یاخود رووداوێك دێت بەسەر زاردا بەهۆی نەخۆشیەوە ناشیرینی دەکات، یاخود رەوشێکی خراپ لەکەداریدەکات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ بای لێبەربوەتەوە غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر لەنێو خەڵکیدابوو غەمو پەژارەیەکی بلاودەکەوێتە نێوی.

*ئەگەر بینی کەسێکیتر بای لێبەربوەوەو ئەویش بۆنەکەی هەڵمژی غەمو پەژارەیەکە دێت بەسەریا.

*ئەگەر بینی لەنوێژدایەو بایەکی لێبەربوەوە بەلام بۆنەکەی بۆگەن نەبوو داوایەکدەکاو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە پاشان قسەو وتەیەك دەکات ملکەچیو رسوایی تێدایە ئەمەش قورسو ئەستەم دەبێت لەسەری.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا وتەی ناقۆڵایەو ملکەچی تێدایە بۆنەوەی باکەی لێبەربوەتەوە.

*ئەگەر بۆنی بای کەسێکی تریکرد غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*بالێبەربوون بەڵگەیە لەسەر:

+دەرخستنی نهێنی.
+رەواندنـەوەی ئـەوەی لەنێوناخدایـە لەناپاکیو رقو قین.
+پشوودان دوای ماندوبوون.
+قەرزدانەوە.
+سەرئێـــشەو لووتپـــژانو هــــەواڵی ناخۆشو دڵتەزێنە.
*ئەگــەر بینــی دوای دەســتنوێژ بــای لێبـــەربوەوە ، ئەگـــەر باڵێـــدەربوو بەلێنـــدەداتو نایباتەســـەر مەگـــەر بگەڕێتەوە بۆ دەستنوێژگرتن ، ئـەوجا بـەڵێنو پـەیمانی دەباتەسـەر یـاخود کەفارەتی سوێندەکەی دەدات.
*ئەگـــەر بـــەبێ دەســـتنوێژ بـــای لێبـەربوەوە قـسەو وتەیەکـە دەیکـات یـاخود مـاڵو سـامانێکە هـیچ خێرێکـی تێدا نییە.
*ئەگەر لەماڵی خۆیدا بـای لێبـەربوەوە قـــسەو وتـــە لەگـــەڵ خانەوادەکـــەی دەکات، هەرکات بـۆنی بۆگـەنبێ زیـاتر بەڵگەیە لەسەر خراپی بۆچوونەکان.
بـــاڵ: (نابلـسی)دەڵێـت: پـەلو بـاڵ لەخەودا کوڕە، ئەوەی ببینـێ دووبـاڵی هەیە دوو کوڕی دەبێت ، باڵیش پـەڕەو پـەڕیش لەلێکدانـەوەدا مـاڵو دارایـیە، دەگونجێت پـەڕوباڵ مەیخواردنـەوەبێت چونکە دڵیەتی.
*دەگونجێت پەڕو باڵ بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەو دەستەڵات چونکە دەگوترێت فلانەکەس بەباڵی رفی.
*دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر روەكو کشتوکاڵ.
*ئەگەربینی باڵی هەیـەو پێـی دەفرێـت بـەرێزو دەسـتەلاتەوە سـەفەر دەکـات بەئەنـــدازەی ئـــەوەی لەســـەر زەویـــدا جێگیربوە، ئەگەر نەیتوانی بەباڵ بفـڕێ خێرو چاکەیەك رووی تێدەکات.
*هەردوو باڵ ماڵو دارایىو دوو کوڕە ، ئــــەوەی بــــاڵی بــــشکێ کوڕەکــــەی نەخۆشـــدەکەوێت ئەگـــەر بـــاڵی لـــەبن دەربکێشرێ کوڕەکەی دەمرێت.
*باڵ ماڵو سەفەرە.
*دەگونجێت مـاڵیش بریندارییـەك بێـت رووبکاتە خەوبینەر.
*ئەگـەر باڵەکـە قـورس‌وگرانی کردبـوو نەیدەتوانی بفرێت پێی گونـاهو تـاوانو سزایە.
باڵندە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: باڵندەی ئـاو لەلێکدانـەوەدا باشـترین باڵندەیـە ئەوەی بیگـرێ یـان بەدەسـتی بهێنێـت مـــاڵو دەســـتکەوتێکی باشـــی بەدەستهێناوە بەپێی ئایـەتی: ﴿ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴾ (الواقعة: ٢١).

*باڵندە پیاوێکە خاوەنی تواناو چەکو هێزو خواردنو رفینە لەهەوادا.

*دەگێرنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم ژمارەیەکی زۆر باڵندەی ئاومگرت، یەك بەیەك سەرم دەبڕین، گوتی: ئەگەر نەچوویتەسەر ئاو کەسێکی بەرتیلخۆرت دێتە رێ.

*ئەگەر بینی باڵندە بەسەرسەریەوە دەفڕێت پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنیێ بەپێی ئایەتی: ﴿والطَّيرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَّهُ أوَّابٌ﴾ (ص:١٩).

*ئەگەر ژمارەیەکی زۆر باڵندەی بینی لەگەرەکەکەیدا دەگونجێت فریشتەبێت.

*دەگێرنەوە یەکێك لەغەزاکاران دەبینیێ لەخەودا سەرتاشێك سەری بۆ دەتاشێ و لەدەمیەوە باڵندەیەکی سەوز دێتە دەرەوە و رووبەرئاسمان دەفڕێو دیسان دەگەڕێتەو بۆ سکی پاشان ئایەتی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ﴾ (طه: ٥٥)دەخوێندەوە.

ئەم خەوە بۆ هاوەڵەکانی دەگێڕێتەوە ئنجا خۆی لێکیدەداتەوەو دەڵێ: سەرتاشینم لەگەردندانە، باڵندەش روحمە روو بەبەهەشت دەچێ، گەڕانەوەشم بۆ سکی دایکم زەوییە، دووەم رۆژی دوای بینینی خەوەکەی کوژرا.

*پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم باڵندەیەك لەئاسمانەوە هاتو خۆی خستە نێوان هەردوو دەستم ، ئەویش وتی: مژدەیەك رووت تێدەکاتو پێی دڵخۆش دەبی.

*باڵندەی نادیار بەڵگەیە لەسەر فریشتەی مردن ئەگەر زیخ یا کاغەز یاخود کرمی هەڵگرتبوو فڕی بەرەو ئاسمانو لەماڵەکەدا نەخۆشی تیابوو نەخۆشەکە کۆچی دواییدەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر بۆ یەکێك بیبینێ دەکەوێتەخوارەوە بەسەریا یان بەسەرشانو گەردنو کۆشدا بەپێی ئایەتی: ﴿ وَكُلَّ انْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ﴾ (الإسراء: ١٣) واتە: کردارەکانی.

*ئەگەر سپیبوو بێگەردو سافە ، ئەگەر لێڵو رەنگاو رەنگبوو کرداری ناروونو جیاوازە مەگەر ژنێکی دووگیانی هەبێت.

*ئەگەر باڵندەکە نێربوو کوڕدەبێت، ئەگەر مێینەبوو کچە، ئەگەر سەربڕی دەژیو بۆیدەمێنێتەوە، ئەگەر فڕی کەمدەمێنێتەوە.

*ئەگەر زەرنەقووتە هەڵیبگرێت یان بدۆزێتەوە کورە، هەموو بەچکەیەکی تریش بەو شێوەیەیە.

*باڵندەی ناسراو لێکدانەوەی بەپێی خۆیەتی، باڵندەی گەورەو درندەش بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەواو سەرکردەو خەڵکی زاناو پلەوپایەدارو بژێوی پەیداکاو دەوڵەمەند.

*ئەو باڵندانەی مردارەوەبوو دەخۆن وەك قەلەڕەش و سوورەداڵ و..دزو جەردەو خراپەکارن.

*باڵندەی ئاو ڕێزدارانە پلەوپایەیەیان لەدوولاوە بەدەستهێناوەو لەنێوان دوو دەستەڵاتداردا هەڵسوکەوتیانکردوە دەستەڵاتداری ئاوو هەوا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوانەی سەفەر بەوشکانیو ئاودا دەکەن، ئەگەر خوێندیو دەنگی لێهات ئەوە گریانو شیوەنە.

*ئەو باڵندانەی دەخوێنن یان دەنگێکیان لێوە دێت گۆرانیو شیوەنە گەر ئەو باڵندەیە نێربێت یان مێ.

*باڵندەی بچووك وەك چۆلەکەو بولبول منداڵی بچووکن.

*پۆلە باڵندەیەك بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یان بەدەستی بهێنێت ماڵ دارایی‌و دەستەڵاتە بەتایبەتە ئەگەر چاودێری بکات یاخود رای بسپێرێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شکۆمەندیو دەستەڵاتو جوانییە بۆ بازرگانیش سوودو قازانجە.

*باڵندەی گەورە بەڵگەیە لەسەر:

+پادشاو سەرکردەو ستەمکاران.

+زانایان.

+کاسبکارو دەوڵەمەند.

*باڵندەی ئاو خەڵکی شکۆمەندو بەڕێزە دەستەڵاتیان بەدەستهێناوە لەدەریاو ئاسماندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرکارانی دەریاو وشکانی ، ئەگەر خوێندیان شیوەندەکەن.

*ئەو باڵندەیەی دەخوێنێ دەوڵەمەندە.

*باڵندەی بچووکیش منداڵی بچووکە.

*پۆلە باڵندەیەك بۆیەکێك بیانخوات یاخود بەدەستیان بهێنێت ماڵو سامانو دەستەڵاتە بەتایبەت ئەگەر چاودێرییکاتو دانیان بۆ رۆبکات.

*ئەگەر بینی باڵندە بەسەریەوە فڕی دەستەڵاتو پلەوپایەیەك بەدەستدەهێنێ.

*باڵندە کردارە، دەگونجێت باڵندەی نادیار بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداریو ئامۆژگاری.

*ئەگەر باڵندەکەی جوانبوو لەخەودا کردارەکانی باش‌و پەسەند دەبن‌و نوێنەرێك بەخێر رووی تێدەکات.

*ئەگەر باڵندەیەکی ناقۆڵاو ناشیرینی بینی لەگەڵ خۆیدا دەگونجێت کردارەکانی خراپ بن‌و نوێنەر بەشەڕو خراپە رووی تێکردبێ.

*باڵندی نادیار رزق‌و رۆزییە.

*هەروەها دەڵێن: باڵندەی رەش بەڵگەیە لەسەر کرداری خراپ‌و باڵندەی سپیش بەڵگەیە لەسەر کرداری چاکەو باڵندەی رەنگاورەنگ کرداری تێکەڵ‌وپێکەڵە.

باڵندەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کۆیلەفرۆش، دەگونجێت بینی بەڵگەبێت لەسەر کۆبوونەوە لەخۆشی‌و شادی.

باڵندەو گۆشت‌و هێلکەی پاککراو: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزق‌و رۆزی خێرایە لەگەڵ شتومەکی بەسوودو قازانج.

*سەوزەی پاککراو بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو شایی‌و خۆشی یان غەم‌و پەژارەو نەبوونی.

بانگبێژ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیەلەسەر:

+خێر.

+دەلاڵ.

+دەرگاوانی فەرمانڕەوا.

+بانگکراو لەزینداندا.

*ئەگەر بانگێکی تەواوی دا خەوەکەش لەمانگی (حەج)دابوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج).

*دەگونجێت بانگدان بەڵگەبێت لەسەر دزی.

*ئەگەر ژنێك لەمنارەکەیدا بانگیدا لەو ولاتە بیدعەیەکی گەورە سەر هەڵدەدات، ئەگەر منداڵانی بچووك بانگیاندا نەزانان زاڵدەبن بەسەر فەرمانڕەوادا بەتایبەت ئەگەر بانگدانەکە لەکاتی خۆیدا نەبوو.

*بانگدان بەڵگەیە لەسەر ئاشکراکردن‌و، بانگبێژی نادیار وەك دەستەلاتدار وایە.

بانگدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لە(محمد)ی کوڕی (عبدالله)ی کوڕی (زید)ی (ئەنصاری) یەوەو ئەویش لەباوکیەوە دەگێڕێتەوە دەڵێت: هاتم بۆ خزمەتی پێغەمبەر (ﷺ)و سەبارەت بەوەی لەخەودا بینیبوم دەربارەی بانگدان دوام ، ئەویش (ﷺ) فەرمووی: "ئەو خەونە راستەو هەستە بۆ (بلال)ی بگێڕەرەوە چونکە ئەو خاوەن دەنگێکی زوڵاڵە". (زەید) دەڵێت: ئنجا

هەستامو فەرمایشتەکەم بەجێهێناو دواتر: (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) هات(ﷺ) گوێبیستی بانگی (بلال)بوو ، پاشان فەرمووی: ئەی پێغەمبەری خوا " منیش بەهەمان چەشنی (عبدالله)ی کوڕی (زەید)م دیوە ، حەزرەتیش (ﷺ) فەرمووی: "سوپاس بۆ خوا ئەمەش پتر جێگری دەکات"[1].

*لە(محمد)ی کوڕی (عبدالله)ی کوڕی (زید)ی (ئەنصاری)یەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: پێغەمبەری خوا(ﷺ) ویستی زوڕنا بەکاربهێنێت ، پاشان فەرمانیکرد زەنگۆڵە بەکاربهێنرێت ، منیش نوستمو لەخەودا بینیم پیاوێك دووجلی سەوزی پۆشیوەو زەنگێکی هەڵگرتووە، وتم: ئەی بەندەی خوا ئەو زەنگە دەفرۆشی؟ وتی: بۆچیتە ؟ وتم: بانگی پێدەدەین، وتی: بۆ ڕێنوێنیت نەکەم بۆ شتێك لەوەباشتر؟ وتم: فەرموو ، وتی: بلێ : (الله أكبر) ، پاشان بانگی فێرکردمو هێدی هێدی ڕۆیشت بەڕێوە، دواتر فێری (اقامە)ی کردم ، کاتێکیش بێدارو بەئاگا بوم هاتم بۆ خزمەتی پێغەمبەر(ﷺ)و خەوەکەم بۆ گێڕایەوە، حەزرەتیش (ﷺ) فەرمووی: "ئەم برایەتان خەوێکی بینیوەو ئێستاش بچۆ بۆ مزگەوت لەگەڵ (بلال)داو فێری بکەو بابانگ بدات چونکە دەنگی ناسكو خۆشە ، ئەوجا لەگەڵ (بلال) چوومو پێم وتو ئەویش دەیگوتەوەو بانگیدا، پاشان (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) (ﷺ) گوێی لێبوو هات بۆ خزمەتی پێغەمبەر (ﷺ)و وتی: ئەی پێغەمبەری خوا منیش هەمان خەوم بینیوە[1].

مامۆستا (ابو سعد) (ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا ببینێت جارێك یان دووجار بانگیداوەو دواتر قامەتی کردوە، پاشان نوێژی فەرزی ئەنجامداوە خوداوەند (حەج)و عەمرەی دەکات بەنسیب، بەبەڵگەی :

﴿وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ...﴾ (الحج:٢٧) چونکە لەمەیدانی

---

[1](ترمذي)له (كتاب الصلاة) باب (ماجاء في بدء الأذان) (٣٦٦/١) فەرموودەی ژمارە (١٨٩) هێناویتیو دەڵێت: فەرموودەیەکی(حسن)ی (صحیح)ەو ، (ابن خزیمە) لە (صحیح)ەکەیدا (٣٦٣) و (بیهقی) لە (سنن الكبرى)دا (٤١٥/١) هێناویەتی.

[1](ابوداود) فەرموودەی ژمارە(٤٩٩) و ، (ترمذي) (١٨٩) و (ابن ماجە) (٧٠٦) و (بخاری) لە (خلق أفعال العباد) (١٣٧) و (الدارمي) (١١٧٨) ، و(أحمد) لە (مسند)ەکەیدا بە (٤٣/٣) هەموویان لەڕێگەی (ابن اسحاق)ەوە فەرموودەکەش (صحیح)ە.

(عەرەفات) دووجار بانگ دەدرێت‌و ئیقامەش دەکرێت.
*ئەگەر بینی لەسەر بڵندکۆیەك بانگ دەدات دەبێت بەبانگخوازی حەق‌و راستی‌و حەجی بۆ دەخوازرێ، خۆئەگەر بینی لەبیرێکدا بانگدەدات مانی خەڵکیدەدات لەسەر گەشت‌و سەفەرێکی دوور.
*ئەگەر بینی بانگبێژەو لەراستیدا بانگبێژ نەبوو دەستەڵاتێکی بەئەندازەی بەرزی دەنگی پێدەدرێت ئەگەر شایستەی دەستەڵات بێت.
*ئەگەر بینی لەسەر بەرزاییەك بانگدەدات دەکرێت بەدەستەڵاتدار لەلایەن پیاوێکی عەجەمیەوە، بەڵام ئەگەر شایستەی دەستەڵات نەبوو بازرگانیەکی بەسوودو قازانجی دەست دەکەوێت یان پیشەیەکی ناوازە.
*ئەگەر بینی لەبانگدانەکەدا زیاد یان کەمیکرد بەئەندازەی زیادوکەم کردنی ستەم لەخەڵکیدەکات.
*ئەگەر لەشەقامێکدا بانگیداو خۆی چاکەکاربوو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکات، بەڵام ئەگەر لەخراپەکارانبوو شکست دەهێنێت‌و بەردەکەوێت.

*ئەوەشی ببینێ لەسەر دیوارێك بانگدەدات پیاوێك بۆ ئاشتەوایی‌و رێککەوتن بانگدەکات.
*ئەگەر لەسەربانی ماڵێك بانگیدا هاوسەرەکەی دەمرێت.
*ئەگەر لەسەر (کەعبە) بانگیدا بیدعەو کارێکی داهێنراو دەخاتە روو.
*بانگدانیش لەنێو (کەعبە)دا باش نییە، ئەوەشی لەسەربانی ماڵی دراوسێیەکیان بانگ بدات خاووخێزانی‌و دراوسێکەی دەترسێنێ.
*ئەوەی لەنێو کۆمەڵێکدا بانگبدات‌و وەڵامی نەدەنەوە لەنێو گەل‌و کۆمەڵێکی ستەمکاردا دەژی ، بەڵگەش لەسەری ئەم ئایەتەیە:
﴿فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُم أَنْ لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾(الأعراف: ٤٤).
*هەرکەسێك ببینێ بانگدەدات‌و قامەتیش دەکات سوننەتێك زیندوو دەکاتەوەو بیدعەیەك دەمرێنێت.
*هەرکەسێك ببینێ منالێك بانگدەدات پاکی‌و پاکیزەبوونی باوك‌و دایکیەتی لەدرۆو بوختان بەڵگەش لەسەری چیرۆکەکەی (عیسی)یە (عليه السلام).
*بانگدان لەحەمامیشدا لەئاین‌و دینیشدا باش نییە.

*ئەگەر لەماڵێکی گەرمدا بانگیدا تایەکی توندوسەخت دەیگرێ.
*ئەگەر لەماڵێکی سارددا بانگیدا تایەکی گەرمو سەخت دەیگرێ.
*ئەوەشی ببینێ لەبەر دەرکی دەستەڵاتداردا بانگدەدات حەقو راستی دەدرکێنێ.
*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: بانگدان جیابوونەوەیە لەشەریکو هاودەم بەپێی ئایەتی ﴿وَآذَانٌ مِّنَ اللهِ وَرَسُولِهِ... ﴾ التوبة:٣).
*ئەگەر لەنێو کاروانێکدا بانگیدا دزیدەکات بەپێی ئایەتی ﴿أَيَّتُهَا العِيرُ إِنَّكُم لسارقون﴾(یوسف).
*بانگدانیش لەدەشت یان نێو هۆردوی سەربازدا خاوەنەکەی دەبێت بەسیخوڕی دزو جەردە.
*هەرکەسێك زیندانی بێتو ببینێ بەپێوەیە یان نوێژ دەکات بەپێوە لێی جیا دەبێتەوە بەپێی ئایەتی ﴿فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصلاة﴾(التوبة:٥٠).
*ئەوەی ببینێ ئازادەو بەپێوەیە قامەت دەکات بۆ نوێژ کاروبارێکی بۆ بەجێدێت کەپلەوپایەیەکی بەرزی هەیەو بەباشە پیایدا هەڵدەدەنو باسی دەکەن.

*ئەوەشی ببینێ لەبەردەرکی ماڵی خۆیدا قامەت دەکاتو لەسەر جێگەکەیەتی دەمرێت.
*ئەوەی ببینێ بەگاڵتەو سووکایەتیەوە بانگدەدات خوداوەند ئەقڵو ژیری لێدەسێنێتەوە بەپێی ئایەتی ﴿وَإِذَا نَادَيْتُم إِلَى الصلاةِ إتَّخَذُوهَا هُزُواً وَلَعِبَاً ذَلِكَ بأنَّهُم قَوْمٌ لايعقلون﴾ (المائدة:٥٨).
*لە(دانیال)ی (بچووك)ەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: هەرکەسێك لەخەویدا ببینێ بانگ دەداتو قامەت دەکات، پاشان نوێژدەکات کردارەکانی تەواوو کامڵ دەبێتو لەهەمان کاتیشدا بەڵگەیە لەسەر مەرگو فەوتان.
*ئەوەی ببینێ گوێبیستی بانگبووە لەبازاڕدا مەرگ یەخە بەپیاوێکی ئەو بازاڕە دەگرێت.
*ئەوەی گوێبیستی بانگ بێتو پێی خۆش نەبێت بۆ کارێك بانگدەکرێت بەدڵی نییەو نیگەرانە پێی.
*مامۆستا (ئەبو سەعد) دەڵێت: راستو رەوان لەم بوارەدا ئەوەیە: هەر کەسێك بانگدان ببیستێو خۆی ئەهلو شیاوبێت لەجێی خۆیدایەو بۆی باشە، خۆئەگەر یەکێك ببینێ شیاو نەبێت لەشوێنو جێگەی خۆیدا نییەو خراپە.

*ئەگەر لەزیندانێکدا بانگیدا گێل و نەزان بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی و رێککەوتن و ئەویش رازی نابێت پێی.
*ئەگەر لەماڵێکدا بانگیدا ژنێك بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی و رێککەوتن.
*ئەگەر بەزۆریش بانگیدا جووتدەبێت لەگەڵ ئافرەتێکدا.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دەچێتە لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی بانگبدەم ، ئەویش پێی دەڵێت: (حەج)دەکەیت ، یەکێکی تریش دێتە لای و هەمان خەوی بینیوەو پێی دەڵێت: دەست دەبڕیت، دانیشتوانی کۆڕەکەی بەسەرسامییەوە لێی دەپرسن: چۆن ئەو دوانەت لەیەك جیاکردەوە؟ ئەویش دەڵێ: یەکەمیان رووخسارو سیمایەکی جوانی هەبوو لەڕوانگەی ئەو ئایەتەوە لێکمدایەوە کەدەفەرموێت: ﴿وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ﴾دووەمیش ناڕاستو چەوتو دیاربوو بەپێی ئەو ئایەتە لێکمدایەوە کەدەفەرموێت: ﴿ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ﴾ (یوسف:٧٠).
*(نابلسی) دەڵێت: بانگدان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر (حەج)کردن بەتایبەت گەر لە مانگەکانی (حەج)دابێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووزمانی و ئاشکراکردن و جموجووڵ و کۆچ و خۆئامادەکردن بۆ جەنگ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دزی یان بەرزی پلەوپایەو گوێڕایەڵی و هاوسەر بۆ پیاوی رەبەن.
*بانگدان بەڵگەیە لەسەر :
+ هەواڵی راستو دروست.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بیدعەچییەکان لەو ولاتەدا.
*بانگبێژیش بانگخوازی چاکەیە یان مارە بڕ یاخود نوێنەری پادشایە یان سەردەستەی سوپایە.
*ئەگەر بانگێکی تەواویداو لەمانگەکانی (حەج)دابوو، بەڵگەیە لەسەر (حەج)کردن.
*ئەگەر ژنێك لەخەودا بانگیدا لەبڵندگۆی مزگەوتێکەوە بیدعەو کارێکی داهێنراوی گەورە لەو ولاتەدا سەر هەڵدەدات.
*ئەگەر منالی بچووك بانگیدا نەزان و لەئاین دەرچوو دەستەلات دەگرنە دەست بەتایبەت ئەگەر ئەو بانگدانە لەکاتی خوێدانەبوو.
*ئەوەی ببینێ لەسەر منارەی مزگەوتەوە بانگدەدات و شایستەی

دەستەلات بێت پۆستی دەستەلات دەگرێتەدەست بەئەندازەی بەرزی دەنگی.

*ئەگەر بازرگانبوو لەبازرگانیەکەیدا قازانجدەکات.

*دەگونجێت بانگیش بەڵگەبێت لەسەر دوعاو چاکەو گوێڕایەڵی و کرداری چاکە.

*بانگدان بەڵگەیە لەسەر ئاسایش و رزگاربوون لەپلانی شەیتان.

*ئەوەی ببینێ لەبیرێکدا بانگدەدات ئەگەر لەوڵاتی ناموسوڵمان دابێت بانگەوازکردنی خەڵکە بۆ پرۆگرام و ئاینی خودا ، بەڵام ئەگەر لەوڵاتی موسوڵماناندابوو دەبێت بەسیخوڕ.

*دەگونجێت خاوەنی بیدعەو داهێنانێك بێت و بانگی خەڵکی بکات بۆی.

*ئەوەی ببینێ بانگدەدات و دینداربێت فەرمان بەچاکە دەکات، ئەگەر خراپەکاریش بێت دەکەوێتە بەر لێدان.

*ئەوەی ببینێ لەسەر (کەعبە) بانگدەدات بیدعەچیە یان قسەی ناشیرین دەکات بەرانبەر یارانی پێغەمبەر (ﷺ).

*ئەوەی ببینێ بانگدەدات و پاشان پاڵدەکەوێت ژنەکەی باسی خەڵکی دەکات و بەزوبان ئازاریاندەدات، خۆئەگەر رەبەنبوو ژن دەهێنێت.

*ئەگەر ببینێ لەبازاڕدا بانگدەدات دەبێت بەسیخوڕو دز، بانگدانیش لەکۆلان و بازاڕدا بەڵگەیە لەسەر ژیانێکی باش و خۆش.

*هەروەها بانگدان بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەهاوەڵ و شەریك.

*ئەوەی ببینێ لەشوێن و جێگەیەکی وێرانەدا بانگدەدات ئاوەداندەبێت و خەڵکی زۆر دەبێت.

*ئەوەی ببینێ لەحەمامدا بانگدەدات تووشی لەرزو تا دەبێت.

*بانگدان و دەنگ بەرزکردنەوە بەیادی خوا بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوە لەگەورە پیاوان بەتایبەت ئەگەر دەنگی خۆش و زوولاّ بوو خەڵکی کەمەندکێش کرد بەلای خۆیدا، بەڵام ئەگەر بانگەکەی کۆڕی یان گاڵتەی بەبانگ و یادی خواکرد، یاخود عەورەت و جێشەرمی دیاربوو بەڵگەیە لەسەر سووکایەتی و بۆڵە بۆڵ و قسەی ناخۆش.

*ئەوەی ببینێ لەنێو کۆمەڵێکی ئاپۆڕەبەستوودا بانگدەدات نەتەوەو گەلێك بانگدەکات بۆ لای راستی لەکاتێکدا ستەمکارن.

*دەگونجێت بانگدان بەڵگەبێت لەسەر شارەزابوون لەئاینی خودا.

*دەگونجێت بانگدان بانگکردن بێت بۆ فەرمانێکی دەستەڵاتدار.

*ئەوەی ببینێ بانگدەداتو (الله اکبر)و (لا الـه الا الله) لەبەر ناکات گاڵتەو سووکایەتی بەدوژمنەکەی دەکات.

*ئەوەی ببینێ لەئاسماندا بانگدەداتو خەڵکی وەلامی دەدەنەوە پیاوێکە بانگەوازی خەڵکیدەکات بۆ چاکەو وەلامیدەدەنەوە، دەگونجێت هەرکەسێکیان وەلامی بدەنەوە (حەج)یان لەچارە بنوسرێت.

*ئەوەی لەزیندانێکدا بانگبدات گێلو نەزان بانگدەکات بۆ ئاشتەوایی‌و ئەویش رازی نابێت پێی.

بانگکراو: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەر بۆیەکێك گوێبیستی ببێت ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿اولئِكَ يُنَادَونَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ﴾(فصلت:٤٤).

*بینینی بانگکراو بەڵگەیە لەسەر بڵاوکردنەوەی هەواڵ مەگەر لێخوڕینی بەرازو شتی حەرام بێت.

بانگکردن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بانگکردن هاوەڵایەتی ملکەچ‌و رسوایان دەکات.

*ئەگەر بانگی لێکرا لەرۆخی روبارو دۆڵێکەوە پلەوپایەیەکی مەزن وەردەگیرێ.

*ئەگەر لەشوێنێکی دوورەوە بانگی لێکرا سەرپێچی خودا دەکات بەپێی ئایەتی:﴿اولئِكَ يُنَادَونَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ﴾(فصلت:٤٤).

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەرپێچییە بۆیەکێك گوێی لێبێ ، خوداوەند دەفەرموێت :﴿اولئِكَ يُنَادَونَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ﴾(فصلت:٤٤).

*ئەگەر بینی بانگیدەکەن کەسانی سووك‌و نزم‌و رسوای خۆشدەوێ.

*ئەگەر لەقەراخی دۆڵ‌و شیوێك بانگکرا دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.

بانگکردن بۆ سەرخوانی نانخواردن:
(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوە لەسەر خێر ، ئەوەی ببینێ دەیەوێت کۆمەڵێك بانگبکات خۆی دەخاتە نێوکارێکەوە لۆمەو سەرزەنشتدەکرێت لەسەری.

*ئەگەر بینی بانگی خەڵکیدەکاتو کۆمەڵێك ئامادەن‌و بینینی وەك ئەوەی لەنانخواردن بوونەتەوە پلەوپایەو دەستەلات بەسەریاندا بەدەستدەهێنێت، ئەگەر لەو شوێنەدا غەم‌و پەژارەداربوو چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بانگکراو قبوڵیکرد کەسێکی ئاوارەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر بینی کۆمەڵێك بانگدەکات بۆ میوانداری خۆیدەکات بەنێو حاڵو بارێکدا لۆمەو سەرزەنشت دەکرێتو پاشان پاشگەز دەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بانگدەکرێ بۆ کۆڕێکی نادیارو میوەی زۆرو شەرابی تێدایە بانگدەکرێ بۆ جیهادو تێکۆشان شەهید دەکرێت.

*بانگکردن بۆ وەلیمەو دەعوات لەخەودا پاشگەزبوونەوەو لۆمەی هەڵگرتووە.

باوەشێن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەرئەوەی هێمنیو پشووی پێ بەدەستدەهێنێ لەغەمو پەژارە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پشوو دەرووی خێر لەناڕەحەتیو دەوڵەمەندی دوای هەژاریو نەداری.

*دەگونجێت باوەشێن بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرو کوڕ ئەگەر لەقۆخبوو بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامان بەدەستهێنان لەسەفەردا.

*باوەشێن پیاوێکە خەڵکی لێوەی پشوو بەدەستدەهێنن.

باوێشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: باوێشکدان نەخۆشییەو بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر باشیو چاکی.

(نابلسی)دەڵێت: باوێشکدان لەخەودا ناپاکیەو کارو ڕەفتارێکە شەیتان ڕازیدەکات وەك لاواندنەوەو تەمبەڵی لەنوێژکردنداو بەڵگەشە لەسەر زاڵبوونو هەڵکوتان بەسەر دوژمنداو بەڵگەیە لەسەر پاراستن چونکە مرۆڤ فەرمانی پێکراوە خۆڕاگربێت ، ئەگەر لەنوێژدابوو هەتا لەشەیتان دوورە پەرێزبێت دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەدەرخستنی حاڵی مرۆڤ، هەروەها دەگونجێت نەخۆشییەك بێت هەرگیز لێی چاك نەبێتەوە.

باهو(لاشیپان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: باهو ، ژنە ، دەگێڕنەوە (ئیبراهیمی خەلیل) (سەلامی خوای لێبێت) بەهاوسەری (ئیسماعیل)ی کوڕی وتوە: بە(ئیسماعیل) بڵێ باهوی دەرگاکەی بگۆڕێ، کاتێ پێی وت تەلاقیدا[1].

*هەروەها دەڵێن: باهو دەوڵەتە.

---

[1](ئیبن کثیر) لە(البدایة والنهایة)دا (١٦٠/١) هێناویەتی.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا چوارچێوەی دەرگای سەرەوەم بینی کەوت بەسەر خوارەوەداو هەردوو لاکەیشیم هەرکەوتن و یەکێکیان کەوتە دەرەوەیماڵەکەم، ئەویش وتی: مێرداریو دوو کوڕت لەسەفەرن، وتی: بەڵێ، وتی: کەوتنی چوارچێوەی سەرەوە گەڕانەوەی مێردەکەتە بەخێرایی و کەوتنی لاشیپانێك بۆدەرەوە کوڕەکەتە کچێکی غەریب دەهێنێ ، ئەوەندەی نەبرد مێردەکەی گەڕایەوە کوڕەکەشی ژنێکی غەریبی هێنا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سواری لاشیپانی دەرگاکەی دەبێت ژنێك ماردەبڕێ. هەروەها دەڵێن: لاشیپان بژێوی پەیداکاری ماڵە ، ئەگەر بینی لەبن دەریهێنا ئەگەر دەستەلاتداربوو لادەبرێ، ئەگەر هەڵکەنراو ونبوو لەبەرچاوی خاوەن ماڵ دەمرێ، ئەگەر دەرهێنراو ون نەبوو نەخۆشدەکەوێ و چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەی.

*ئەگەر باهویەکی دانا هاوسەردەگرێ و هەرچییەك رووبدات لەباهودا دەدرێتەپاڵ ژن.

باینجان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: باینجان لەکاتی خۆیدا نەبێت رزق و رۆزییە کەبەماندووبوون بەدەستدەکەوێت.

(نابلسی) دەڵێت: باینجان لەخەودا لەکاتی خۆیدا بەڵگەیە لەسەر رزق بەکەمترین هەوڵ و خواردنیشی بەڵگەیە لەسەر بەهانەگرتن و خۆ بردنەپێش بەقسەو رق و قین و غەش. هەروەها بەڵگەیە لەسەر پیاوی دووڕوو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت بۆ راوچی و شکارچیان لەسەر خۆشی و شادی.

بت(پەیکەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پەیکەرێکی بەتاڵی داتاشراوەو، مرۆڤێکی ستەمکاری رووخسار جوان و رەوشت خراپە، ئەگەر بینی بتێك دەپەرستێ بەجیا لەپەروەردگار درۆ دەکات بەدەمی خوداوە بەهەڵبەستەیەکی ناڕەواو درۆ.

*ئەگەر ئەو بتە لەدار دروستکرابوو بەئاینەکەی نزکیدەبێتەوە لەدەستەلاتدار یان دووڕوویەکی ستەمکار، ئەگەر لەچیلکەو دار دروستکرابوو ملدەکات بەمشتومڕو دەمەدەمەدا.

*ئەگەر بتەکە لەزیو بوو لەئاینەکەیدا کارێك ئەنجامدەدات و نزیکدەبێتەوە لەژنێك یان کچێکی عەجەمی بەخیانەت و ناپاکی، ئەگەر لەزێڕبوو لەئاینەکەیدا کارێکی خراپ و نابەجێ

دەكاتو لەپیاوێك نزیكدەبێتەوە كەوا خوداوەند خەشمو قینی لێیەتیو خراپەی لێدەست دەكەوێو ترسی غەرامەی لێدەنیشێ.

*ئەگەر بتەكە لەزیوبوو ئاینەكەی دەكات بەهۆكارێك بۆ ناپاكیو دەست تێكەڵكردن لەگەڵ ئافرەتێكدا.

*ئەگەر بتەكەی بینیو بەندایەتیەكەی نەبینی ماڵو سامانێكی زۆر بەدەستدەهێنێت.

*بت بەڵگەیە لەسەر خۆشویستنی ئافرەت یا منداڵ.

*بت بەشێوەیەكی گشتی بەڵگەیە لەسەر عەجەمو گێلو كچ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ سەرقاڵدەكات لەبەندایەتی وەك ماڵو پلەوپایەو خۆشەویستو هاوسەرو كورو هاوچەشنی ئەوە.

*ئەگەر بینی بتێكی پێیە ژنێكی كەڕ دەهێنێت یا عەجەمی یاخود سەرقاڵی قارچكدەبێت یان خوداوەند كوڕێكی پێدەبەخشێت.

*دەگونجێت بت بەڵگەبێت لەسەر رۆژگار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جێگیربوون لەسەر كاروبارەكان، ئەگەر شكاندی لەخەودا یاناشیرینیكرد پلەوپایەیەكی بەرز بەدەستدەهێنێو سەردەكەوێ بەسەر دوژمنەكانیداو پارێزراو دەبێت لەپلانیان.

*ئەگەر بت بەڵگەبێت لەسەر ژن وێنەكەی جێگیردەبێو ئەقڵی دامەزراو دەبێت یان دەروونی سووكایەتی پێدەكرێ یاخود گێلو خۆلاپەسەند دەبێت.

ب ج

بـچران (بـرین): (نابلسی) دەڵێت: بۆئەوەی خوداوەند فەرمانی گەیاندنی كردوە سەرگەردانییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باجو سەرانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی جیابوونەوەو پشت لەیەككردن دەهێنێت، پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "پشتلەیەك هەڵمەكەنو نێوانتان مەبچڕێنن".

ب ر

بـرا: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا براكەی یان باپیرو مامو خاڵی بەدیكرد لەگەڵ ئەوەی هاوبەشی میراتە بەڵگەیە لەسەر هاوەڵ پەیداكردن لەماڵو یارمەتیدان، دەگونجێت هەندێكیان بەڵگەبن لەسەر ئەوانی دی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاگر بەهۆی سوورییەوە یان بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵ یاخود کوڵم یا گەنجینەو خاڵی رەش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی سەرئێشەی بەردەوام یان برایەکی دایكو باوکی.

برژانگدرێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پارێزکارییە لەئاین.

*هەروەها دەڵێن: باشیو خراپیان دەگەڕێتەوە بۆ کوڕو ماڵو منداڵ.

*ئەگەر بینی برژانگی زۆربوەو جوانە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئاینەکەی پتەوو تۆکمەیە.

*ئەگەر بینی لەژێر سێبەری چاوەکانیا دانیشت ئەگەر دیندارو زانستخوازبوو لەژێرسێبەری ئاینەکەیدا دەژی، ئەگەر دنیاخوازبوو پارەو ماڵی خەڵکیدەباتو خۆی وندەکات.

*ئەگەر بینی چاوەکانی برژانگیان نەبوو شەریعەتەکانی ئاین تیا دەبات، ئەگەر هەڵیکیشا دوژمنێك ئامۆژگاریدەکات یاخود ئابرووی دەبات لەئاینەکەیدا.

*ئەگەر بینی موەکانی سپیبوە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیەك دەدات لەسەرو چاوو گوێچکەو ددانەکانی.

برژاو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە لەسەر برژێوی، ئەگەر بەتەواوی نەبرژابوو ئەوە غەمو پەژارەیە لەلایەن کوڕەوە.

*مەڕی برژاوی قەڵەو ماڵێکی زۆرە، ئەگەر لەڕولاوازبوو ماڵێکی کەمو رزقێکە بەماندوبوونو هیلاکی بەدەستدێت.

*ئەگەر مەڕێکی برژاوی خوارد لەکاروکاسبی کوڕەکەی دەخوات.

*مانگای برژاو دڵنیاییە بۆ کەسێك بترسێ یان بۆ یەکێك ژنێکی دووگیانی هەبێت مژدەی کوڕێکی پێدەدرێ.

*گوێرەکەی برژاو رزقو فەڕو پیتە بۆ یەکێك بەکوڵاوی بیخوات.

*ئەگەر گۆشتی مانگای خوارد دەچێتە بەردەمی دادوەرێك.

*هەموو شتێك بینینی ئاگری بەربکەوێ لەبێداریدا رزقو رۆزییەکە بەگوناهو تاوان دەستگیر بوە.

*گۆشتی برژاوی مانگا دڵنیاییە بۆیەکێك بترسێ، ئەگەر خەوبینەر پێشبینی کوڕیدەکرد کوڕیدەبێت مژدەکە بەئەندازەی خۆیدەبێت.

*حوشتری برژاو دڵنیاییە لەترسو بیم، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی ئازادی بەڕەوشتە سەرجەم رەوشەکانی هیچ خەوشێکی تێدا نییە، ئەگەر بەتەواوی نەبرژابوو لەکارەکەیدا ژیرو ئاقڵ نابێت.

*ئەگەر دەستی حوشترێکی برژاو هاتە دواندن لەگەڵی لەتیاچوون و فەوتان قوتاردەبیّ.
*گۆشتی باڵندەی سورەوەکراو یان لێنراو رزق و رۆزییە بەغەدرو فێڵ لەلایەن ژنەوە دەستدەکەویّ، ئەگەر بەتەواوی نەبرژابوو زوڵم و ستەمی لێدەکات.
*هەموو بەچکەیەکی باڵندە بەبرژاوی یان سورەوەکراوی ماڵ و داراییەکە بەماندوبوون پەیدابوە.
*برژانی پەراسووی مرۆڤ لەخەوداو خواردنی قورس و غەم و پەژارەیە تووشی مرۆڤ دەبێت. پەراسووی برژاویش بەژن لێکدەدرێتەوە چونکە (حەوا) لەپەراسووی (ئادەم) سەلامی خوایان لێبێت - دروستکراوە.
*ئەوەی دوای پەراسوودێت سەرو نیوەی لاشە بەکچ لێکدەدرێتەوەو نیوەی ئەوەش بەکوڕ لێکدەدرێتەوە.
*باڵی برژاو ئەگەر تەواو برژابوو غەیبەت و باسکردنە.
*ئەگەر پارچەیەك گۆشتی برژاوی کڕی کەسێك بەکریّ دەگریّ.
*ئەگەر بینی گۆشتێکی برژاو یان لێنراو دەخوات رزق و رۆزییەك بەماندوبوون و هیلاکی بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت لەخواردنی گۆشتی برژاودا ترس و بیم رووی تێبکات.
*هەروەها دەڵێن: برژاو غەم و پەژارەو ماڵی حەرامە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بەرانێکی برژاند نەخۆشدەکەویّ یان سزایەکی لەلایەن دەستەلاّتدارەوە پێدەگات یاخود زیندانیدەکریّ.
*ئەگەر گوێرەکەیەکی برژاند ژنەکەی نەخۆشدەکەویّ یان دایکی یاخود ژنێکی خانەوادەکەی.
*ئەگەر بەرخێکی برژاندو بەدەستی هێنا کوڕەکەی دەپێکریّ یان لەش‌ولاری ناتەواو دەبیّ.
*ئەگەر گوێرەکەیەکی برژاندو خوازیاری کوڕبوو مژدەی پێدەدریّ وەگەرنا ترس و بیم رووی تێدەکات.
*دەگونجێت برژاندن بەڵگەبێت لەسەر مژدە لەقوتاربوون لەناڕەحەتی و سەرکەوتن بەسەر دوژمنداو بوونی منداڵی نێرینە بەتایبەت ئەگەر گوێرەکەبوو، ئەگەر حوشتربوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی و شایی و چاکبوونەوەی نەخۆش و هاوسەرگیری رەبەن و گەڕانەوەی ئەوەی سەفەریکردوەو بلاّوبوونەوەی خۆشەویستی و تەبایی.

*دەگونجێت برژاندن بەڵگەبێت لەسەر فیتنە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر لێگرتنەوەی نیعمەتو زیندانیو دوورخستنەوە ، تالآنکردنی ماڵو سامانو بلآوبوونەوەی نەخۆشییە بەهۆی گەرماوە.

*ئەگەر گۆشتێکی برژاند یا مریشکێ یاخود هەرشتێکی دی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو شکۆمەندیو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا ئەگەر شایستەی ئەوەبێت، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو فیتنەییو دوورویانیدەکات بەدەمی ئەوەی برژاندنەکە بەڵگەیە لەسەریو بەهۆیەوە ماڵو روحی دەکێشرێ.

(نابلسی)دەڵێت: گۆشتو هێلکە یان ماسیو هاوچەشنەکانی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووریو، شتی برژاویش بەدەستهێنانی ویستو خوازەو گەیشتنە بەهیواو خواستو بەدەستهێنانی پێداویستییە، هەموو شتێك وادەوکاتێکی دیاریکراوی هەیە بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو پێداویستی لەگەڵ قەرزدانەوەو گەرانەوەی ئاوارەو قوتاربوونی زیندانی.

*برژاوی خۆش شەریکایەتیەکی بەسوودە.

برسێتی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: برسێتی تیاچوونو بەسەرچوونی ماڵوداراییەو سووربوونە لەسەر بژێوی پەیداکردن.

*هەندێکدەڵێن: برسێتی باشترە لەتێربوون ئاودێیکردنیش باشترە لەتینوویەتی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەربینی برسییەتی خێری بەنسیب دەبێتو سووردەبێت لەسەری.

*ئەگەربینی یەکێکیتر بانگیدەکات بۆ نانخواردن خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی نزیك بەپێی ئایەتی: ﴿لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا﴾ (الكهف:٦٢).

*ئەگەر نیوەڕۆ بانگیکرد بۆ نانخواردن لەهیلاکیو ماندوبوون پشوودەدات، ئەگەر بانگیکرد بۆ نانخواردنی ئێوارە فێڵ لەپیاوێکدەکات بەرلەوەی ئەو فێڵی لێبکات .

*ئەگەربینی خواردنێك دەخواتو هەرس دەبێت سووردەبێت لەسەر هەوڵدانو پیشەکەی.

*ئەگەربینی گۆشتی لاشەی خۆیدەخوات لەماڵو دارایی پەسمەندەکراوو هەڵگیراو دەخوات.

* ئەگەر گۆشتی خەڵکیتری خوارد خواردنی غەیبەتە یان هی یەکێك لەخزماکانیەتی.
* ئەگەر بەلێنراوی خواردی یاخود بەسوورەوەکراوی سەرمایەی کەسانیتر دەخوات.
* ئەگەربینی گاز لەگۆشتی خۆیدەگرێت و دەیپچڕیٚ و فڕێی دەداتە سەر زەوی پیاوێکە چاودادەگرێت و فێڵدەکات.
* خواردنی گۆشتی ژن لەلایەن ژنێکیترەوە یاخود خواردنی گۆشتی خۆی بەلگەیەلەسەر ئەوەی زیناو داوێنپیسی دەکات و کرێی لەشفرۆش دەخوات.
* هەروەها لەلێکدانەوەدا خواردنی گۆشتی پیاویش وەك هی ژن وایەو، خواردنی گۆشتی لاو بەهێزترە لەهی پیرێك.
* ئەگەربینی گۆشتی زوبانی خۆیدەخوات لەلایەن زوبانیەوە سوود دەبینیٚ.
* دەگونجێت ئەو خەوە بەلگەبێت لەسەر بێدەنگی و خەشم و قینگرتن و رەچاوکردن و دلڕاگرتن.
* ئەگەربینی سەری خەڵکیدەخوات یان دەرخواردی کەسانیتری دەدات و مووێسقانەکەی دەگرێت ماڵ و دارایی لەسەرکردەی خەڵکی مەزنەوە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر مۆخەکەیخوارد ماڵ و دارایی هەلگیراویان دەخوات هەروەها سەری ئاژەڵ و دڕندەش هەروایە بەلاّم لەریزداریدا لەخوار سەری مرۆڤەوەیە.
* ئەگەر سەری خەڵکی بەبراوی بینی لەشارو گەرەك و ماڵەکەیدا یان لەبەردەرگاکەیدا سەری ئەو خەڵکە دێت بۆئەوجێیەو کۆدەبنەوە لێی.
* هەروەها گوتراوە: ئەگەربینی گۆشتی خۆیدەخوات ماڵ و دارایی و دەستەلاّتێکی گەورە بەدەستدەهێنێت.
* گەربینی گۆشتی کەسێکی هەلواسراو دەخوات یا گۆشتی گەرو ئاولاّویی ماڵ و داراییەکی حەرام بەدەستدەهێنێت.
* ئەگەربینی باوەشدەکات بەپیاوێکی مردوو یان زیندووەوە تەمەنی درێژ دەبێت ، هەروەها تەوقەکردنیش هەروایە.
* ئەگەربینی لەگۆشتی خۆی یاخود گۆشتی کەسێکیتر دەخوات ئەوەشی دەیخوات شوێنەوارێکی دیاروبەرچاوی هەبێت لەسەر ماڵ و دارایی خوادرن هی خۆی یاخود یەکێکی دی، ئەگەر شوێنەواری دیاری نەبێت لەسەری

غەیبەتی مرۆڤێکی خانەوادەیکردوە یاخود غەیبەتی یەکێکیتری کردووە.
* ئەگەر گۆشتی کەسێکی هەڵواسراوی خوارد ماڵێکی حەرامی خواردوە لەکەسێکی پلەوپایە بەرز بەمەرجێ ئەوەی دەیخوات شوێنەوار بەجێ بهێڵێت لەسەری.
(نابلسی)دەڵێت: هەندێک دەڵێن: برسێتی باشترە لەتێری، تینوویەتیش باشترە لەتێر ئاویی، ئەگەربینی برسێتیەکی دوورودرێژ هاتوە بەسەریا نیعمەتو بەخشش رووی تێدەکات دوای هەژاریو کەسی برسیش بەئەندازەی ئەو برسێتییە ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.
* برسێتی بەڵگەیە لەسەر:
+هاوەڵایەتیکردنی یەکێکی بێخێرو چاکە.
+لاوازیو دنیانەویستی.
+رۆژووگرتن.
+گرانی شتومەکو کەمیو هەژاری.
+خواناسیو سوپاسگوزاریو یادی خوا.
* ئەگەربینی برسییەتی لەزستاندا برسێتی رووی تێدەکات.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پادشاو سەرکردەو پۆستدارەکان، بەڵگەیە لەسەر ملکەچی ژێردەستەکانو چاو برینە ماڵو سامانیان.

برنج: (ئیبن سیرین) دەڵێت: برنج ماڵو داراییەکە ماندوبوونو هیلاکیوخەمو خەفەتی لەخۆگرتووە.
(نابلسی)دەڵێت: برنج بەلێنراوی بەڵگەیە لەسەر قازانج.
هەروەها(ئیبن سیرین) دەڵێت: چەڵتوك ماڵو داراییەکە بەربەرەکانیو خەمو پەژارەیە.

برنجفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەخێوکار کەوا حەق لەبەتاڵ جیادەکاتەوە بەهۆی زەبرو زەنگییەوە.

برووسکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بروسکە بەڵگەیە لەسەر ترسو بیم لەدەستەلاتدار لەگەڵ هەڕەشەو بەڵێن.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر لێدان بەقامچی.
* دەگونجێت لەلای دەستەلاتدار بەڵگەبێت لەسەر پێچەوانەی پەیمانو بەڵێنو بزەو خەندەو دڵخۆشیو رووتێکردنو حەزو ئارەزوو.
* بروسکە بەڵگەیە لەسەر ترسی موسافیرو حەزو ئارەزووی جوتیار بۆ ئاودان.

*ئـەوەی بروسـکەی بینـی بـەدەر لەخەڵکی یاخود تیشکی رووناکی لێیدا بینایی لەدەستدەدات یاخود دەچێتە نێـو ماڵەکـەی، ئەگـەر گەشـتیارو موسـافیربوو پـشوو و بێکـاریی رووی تێدەکات بەهۆی بارانبارین یان بڕیاری فـەرمانڕەواوە، ئەگـەر کـشتیاربوو کشتوکاڵەکەی بەفـەڕو پیـت دەبێـتو زەوییەکـەی تێـر ئـاو دەبێـت بـەهۆی بارانـەوە خێرانـدار دەبێـت، ئەگـەر گـەورەو کاربەدەسـتی تورەبـوو لێـی بزەوخەندە دەیگریٚ لەبەراتبەریدا.

*بوێـژو شـاعیرانیش بزەوپێکـەنین دەچوێنن بەبروسکەو گریانیش بەباران، چونکە پێکەنینو خەندە لای عـەرەب دەرخستنی نهێنیو پەنهانـە هـەر بۆیـە بەئاوەلابوون ناو زەدی دەکەن.

*ئەگـەر بـارانی لەگەڵـدابوو بەڵگەیـە لەسـەر نـاقۆلایی ئـەوەی بـۆی دەردەکەوێتو بەسەریا دەگری، یاخود بروسکە قسەیەکە دەیخاتە گریان یان قامچیەکە خوێناویدەکات، بارانەکەش دەبێـت بەخوێنەکـەیو بەشمـشێریش روحی لێدەسێنێتەوەو چاوانی فرمێسك دەرێـژێتو خانەوادەکـەی بۆیـدەگرینو کەمدەمێنێتـــەوە لەناویانـــداو زوو دەمرێت.

*ئەوەی ببینیٚ بروسکەی گرتووە یان لێیداوە یاخود گەواڵەهـەورێك داهـاتووە بەسـەریانا مرۆفێـك هانیـدەدات لەسـەر خێروچاکەو، بروسکەش بەڵگەیە لەسەر ترسو بیم لەگەڵ سوودو قازانج.

*هـەروەها دەڵـێن: بروسـکە بەڵگەیـە لەسـەر سـوودو قـازانج لەشـوێنێکی دورەوە، ئـەوەی ببینـیٚ بروسـکە جلوبەرگەکـەی سـووتاندوە ژنەکـەی دەمرێت ئەگەر نەخۆش بێت.

(نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی بروسـکە بەتـەنیا لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر رێنومایی دوای وێڵیو سەرگەردانی.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر تیاچـوونی بینـاییو دییـەی، ئەگـەر خەوبینـەر نەخۆشـبوو ترسـی مردنـی دەبێت.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی نهێنی گۆڕانی هەواڵ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگە بێت لەسەر:
+مژدەو هەواڵی خـۆش بـەئامادەبوونی کەسێکی ئاوارەو دوورە وڵات.
+نوێبونەوەی رزقو رۆزیو فریاکەوتنی پەرێشان.
+گۆڕانی حاڵوباری لەنارەحەتیەوە بۆ خۆشیو بەپێچەوانەشەوە.

+بەڵگەیە لەسەر روونـاکی شمشێرو نووکی رم.

*ئـەوەی بروسـکە ببینـیێو خەوەکـەی لـە(تـشرینی یەکـەم)دابێـت بەڵگەیـە لەسـەر پڕوپاگەنـدەو بـەرووبوومی دانەوێڵــە ، ئەگــەر لــە(تــشرینی دووەم)دابـوو بەڵگەیـە لەسـەر فـەڕو خێری زۆرو بێشومار، یاخود لە(کانونی یەکـەم)دا دەترسـێ لەکـەمو کـوڕی، خۆئەگـەر لـە(کـانونی دووەم)دابـوو لــەکاتی دورێنــەدا دەترســێ لەکــشتوکاڵەکەی ، خۆئەگــەر لە(شوبات)دابوو بەڵگەیە لەسەر چاکی لەکـشتوکاڵەکەیدا، لـە(ئـازار)یـشدا بەڵگەیـە لەسـەر کـەمی بـەرووبوومو دانەوێڵــەو لــە(نیـسان)دا بــاشو چاکدەبێتو جۆش کەمدەبێت .

*ئەگــەر لــە(ئایــار)دابــوو هەنــدێك لــەمیوەکان خــراپ دەبـــن، لـە(حـوزەیران)دا بەڵگەیـە لەسـەر شـەونمی بەسـوود، لە(تـەموز)دا هـیچ خێروشــەڕێکی تێــدا نییــە ، ئەگەرلە(ئەیلول)دابوو بەڵگەیـە لەسـەر فـەڕو خێـرو هـەروەها لـە(ئـاب)یـشدا بەهەمان شێوەیە.

برۆ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەردوو بـرۆ باشی ئـاینو پلەوپایەیـە بـۆ مـەردووم کـەمو کـوڕی تێیانـدا کـەمو کوڕییـە لەپلەوپایەو ئایندا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر هەردوو بـرۆی پڕبوون باشە بۆ ژنان کەبرۆچاکدەکەن بۆ جوانیو خۆنواندن.

(نابلـسی)دەڵێـت: لێکدانـەوەی بـاشو خراپە بـەپێی زیادوکـەمی کردارەکانـە، هــەردوو بــرۆ بــاوكو دایــكو دووکــوڕو شەریكو دوو هاوسەرو جێگرن.

*ئەگەر هـەردوو بـرۆی گەیـشتن بەیـەك بەڵگەیــــە لەســــەر ئــــالودەیی‌و خۆشەویــــستی‌و بەپێــــچەوانەشەوە، رەشـی‌و پـڕی موویـان بەڵگەیـە لەسـەر باشی حاڵی ئەوەی بەڵگەیەلەسەری.

*سـپێتی یـان دابـەزینیان بۆسەرچـاو بەڵگەیـە لەسـەر گـۆڕانی حـاڵی ئـەوەی بەڵگەیـە لەسـەریان لـەکوڕو هـاوەڵو هاوسەرو جێگیرو هاوڕێ.

*دەگونجێــت بەڵگــەبێت لەســـەر تەمەندرێـژی هـەتا خـۆی بـەو چەشـنە دەبینێتەوە.

*هەردوو برۆ بەڵگەیە لەسـەر پلەوپایـە لەئایندا هەرچاکی‌و خراپییـەك روویـان تێبکات بیدەپاڵ چاکی‌و پارێزگارییان.

*دەگونجێـت بـرۆ بەڵگـەبێت لەسـەر پاراستنی ئەوەی چاو بەڵگەیە لەسەری وەك برۆو فـەرمانڕەواو چاودێرو مێرد،

هەروەها كەوانی تیری ناگەهانەی چاوپیسانە.

بریانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دڵتەنگیە دێت بەسەریا یاخود تووشی دەبێت.

بریندار بی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی لەش ولاری برینداربوە ماڵو داراییەكی پێدەگات.

*ئەگەر دەستی راستی برینداركرد ماڵو داراییەكە لەلای پیاوێكی خزمیەوە بەدەستی دەگات، ئەگەردەستی چەپی برینداربوو لەژنێكی خزمیەوە ئەو ماڵەی پێدەگات، بەلام ئەگەر قاچی چەپی برینداربوو ماڵو داراییە كەلەكشتوكاڵەوە بەدەستدەكەوێت ، برینداری پەنجەی دەستی چەپ بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونی قەرزاری بەسەریدا، هەموو برینداریيەكیش خوێنی لەبەر بڕوات خەرجیو زیانە لەماڵو دارایی دەكەوێت.

*ئەگەر برینداریيەكی تەڕ بەلەش و لارییەوە بینیو خوێنی لەبەر ڕۆیی زیانە لەماڵو دارایی خەوبینەر دەكەوێت، یاخود گوفتارو قسەیە خاوەنەكەی تێدا دەكەوێتو لەسەری پاداشت وەردەگرێت.

*برینداری سەریش ئەگەر خوێنی لەبەر نەڕۆیی نزیكدەبێتەوە لەوەی ماڵو دارایی بەدەست بهێنێت، ئەگەر خوێنی لەبەرۆیی ماڵو سامانو دارایی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی ماڵو داراييەكەو شوێنەوارەكەی لەسەری دەردەكەوێت.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك یاخود پێشەوایەك بینیان سەریان برینداربوو هەتا زامەكە گەیبوە سەر ئێسقان تەمەنی درێژ دەبێت، ئەگەر ئێسقانی شكابوو سوپاكەی شكست دەهێنێتو دەدۆڕێت، ئەگەر دەستی چەپی برینداربوو سەربازەكانی زیاددەكەن بەلام ئەگەر دەستی راستی برینداربوو موڵكو دەستەلاتی پەرەدەسێنێت.

*ئەگەر سكی برینداربوو ماڵو دارایی گەنجینەی زیاد دەكات.

*ئەگەر كوڵمو گوناى برینداربوو هۆزوتیرەی زیاددەكەن.

*ئەگەر قاچی برینداربوو تەمەنی درێژ دەبێت.

*ئەگەر هەردوو قاچی برینداربوو لەكاروبارو ماڵو داراییدا پتر جێگیردەبێت.

*ئەگەربینی وەك ئەوەی مرۆڤێك ئەندامێكی ببڕێتو لەت لەتو پارچە

پارچەی بکات ئەوکەسەی هەڵدەستێت بەبڕینی ئەندامەکانی قسەیەکی ناقۆلا دەکات بەرانبەری و دەبێتەهۆی پەرتەوازەکردن یان خستنەوەی جیاوازی لەنێوان منداڵەکانیدا، ئەگەر بریندارکەر خوێناوییبوو بەخوێنی بریندار ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت بەئەندازەی ئەو خوێنەی پێی خوێناوی بووە، ئەوەشی بێباوەڕێك بریندار بکات و خوێن لەبەرئەوبێباوەڕە بڕوات زەفەر بەدوژمنێکی دیارو بەرچاو دەهێنێت و ماڵ و دارایی حەلاڵی لێدەستدەکەوێت بەئەندازەی ئەو خوێنەی لەبەری ڕۆیشتووە، ئەگەر خوێناوییبوو بەخوێنی بێباوەڕ بەهێزترە .

*ئەگەربینی مرۆڤێك بریندارێکردووەو خوێنی لێنایەت بریندارکار قسەو وتەیەکی حەق دەکات بەرانبەری، لەوەڵامی پرسیارێکدا، ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی غەیبەتی دەکات بەوتەیەکی ڕاست و دروست.

*ئەگەربینی بەشێك لەلاشەی بریندار بوە بەچەقۆ یان هەرشتێکیتر ناتەواویی و عەیبەکانی بەردەکەون و هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر لەئەندامێکیدا برینداری بەدیکرد ئەو دەستەواژەیە بۆ ئەندامی بریندار بەگەڕدەخرێت کەبریندارکراوە، ئەگەر سنگی بریندار بوو یاخود دڵی بۆ پیاوو ژنی لاو بەڵگەیە لەسەر عیشق بەڵام بۆ پیرو پەککەوتە بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر برین و زامێکی پێوەبوو خوێنی لەبەر ڕۆیی بڕێك پارە قەرزاردەبێت و لەبژێویدا ناڕەحەتی ڕووی تێدەکات، هەموو بریندارییەك خوێنی لەبەر بڕوات خەرجییە.

*ئەگەربینی لەشولاری یاخود ناخی برینێکی تەڕی تێدایەو خوێنی لەبەر دەڕوات زیانە بۆ خاوەنەکەی ڕوو لەماڵ و دارایی دەکات، یاخود قسەیەکە لەلایەن ئەوکەسەوە دەکرێت و ئەجرو پاداشتی لەسەر وەردەگرێت، ئەگەر سەری بریندار بوو ماڵ و دارایی هەبوو با پارێزگاری لێبکات، ئەگەر زام و برینێکی بینی و خوێنی لەبەر نەڕۆیی لەخێرو چاکەیەك نزیکدەبێتەوە کەوا ڕووی تێدەکات ، ئەگەر سەری پەنجەی ڕاستی برینداربوو بەڵگەیە لەسەر قەرزارییەك تووشی دەبێت و غەم و پەژارە دەخوات بەدیارییەوە.

*ئەگەر ببینی یەکێك لەفریشتەكان بەشمشێرەكەی سكی بریندارکردو وەك ئەوەی بمرێت و لەسکیەوە کێم و زووخاڵ دەریچێت چاكدەبێتەوە.

*ئەگەر ببینی گەردن و ملی بریندار بوو ماڵ و دارایی لەپاشەرۆژدا بۆ دەمێنێتەوە لەلایەن کورەكەیەوە.

برینسارێژکار: (نابلسی) دەڵێت: ئەو کەسەیە هەڵدەستێت بەسارێژکردنی زام و برین، بینینی بۆئەوەی زامدارو بریندارە بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەو رەواندنەوەی غەم و پەژارە ، ئەمەش ئەگەرماتوو ئەوبرین سارێژ کارە هات بۆلای خەوبینەر، هاتنی بۆ لای یەکێك کەپێویستی پێی نەبێت بەڵگەیە لەسەر برینداریی و پێویستی بوونی بەکەڵەشاخ و خوێن بەربوون ، برینسارێژکاریش لەخەودا پیاوێکە گۆشتی خەڵکی دەبڕێت و خوێنیان دەرژێنێت لەئەندامە تەندروست و بێنەخۆشیەکانیان.

ب ر

برپەنگ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا زوبانە ، هەروەها بەجێهێنانی پێداویستیەکانە و باشی دەربڕینە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر پشتگیرو منداڵی پێگەیشتوو.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر داواکاری و هاوسەرگیری، ئەگەر ببینی برپەنگی شتێکدەکات هاوسەردەگریٚ چونکە لەهاوسەرگیری دەچێت.

برین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر برینی سۆلەکەی بێت غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر کەسێك شوێنێکی بڕی براو لەوکەسەوە بەلاٚو نەهامەتی لەلایەن برەرەوە تووشدەبێت و خەشم و قین هەڵدەگریٚ لەناخیدا بەرانبەری.

ب ز

بزمار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: فەرمانڕەوا یان دەستەلاٚتدارە، بەڵگەیە لەسەر پیاوێك خەڵکی بەهۆیەوە دەگەن بەکاروبارەکانیان وەك شایەت و عەریزەنووس، هەروەها بەڵگەیە لەسەر لاوێتی و بەڵگەی پێویست و یادو زیکرو ماڵ و سامان و هێزو توانا.

بزن مژە (قۆری): (ئیبن سیرین)دەڵێت: هاوەڵ و هاودەمی فەرمانڕەواو پادشایە.

(نابلسی)دەڵێت: بزن مژە لەخەودا وەزیری پادشاو جێنشینیەتی و هەرگیز لێی جیانابێتەوە.

*بـزن مـژه پیاوێکـه سـووره لەسـەر کردارو بەڵگەیە لەسەر:
+پێـشکەشکردنی خزمـەتگوزاری بـۆ بێکار.
+فتنەو تێکچوونە لەئایندا.
+ژنـی ئاگرپەرسـت، چـونکە هەمیشە لەگەڵ رۆژدا دەسووڕێتەوە.
+گریان‌و لاواندنەوە بەسەر مردوودا.
بزنـەکێوی (سـابرێن): (ئـیبن سـیرین دەڵێـت: بزنـەکێوی بەڵگەیـە لەسـەر پیاوێکی دەرەکی بەناوبانگ.
*ئەگەر بینی بزنەکێوییەکی راوکرد یان بـــەرانێك دەســــتکەوتی دەبێـــت لەفەرمانڕەوایەکی دڵڕەقەوە.
*پێکاندنی بزنـەکێوی بەدەمانـچە یـان هەر ئامرازێکیتر بەڵگەیە لەسـەر زەرەو زیان.
بزنەمێچکە : (نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی لەخـــەودا بزنــە مێـــچکەیەکی بەدەستهێنا کچ یان ژنێکی ئاین خراپ‌و بەدی داوێنپیس دەهێنێت.
*ئەگەر بزنێکی دۆزییـەوە خێـرو فـەڕو خۆشی بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی ژنان بوون بەبزنە مێـچکە بێـــشیری بۆمـــاوەی ســـاڵێك رووی تێدەکات.

*بزنە مێـچکە ژنێکـی ملکـەچ‌و رسـوایە ناتوانێ کار ئـەنجام بـدات چـونکە وەك هەژارێك نهێنی دیارو ئاشکرایە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ساڵێکی مـام ناوەندی.
بزەوخەنـدە : (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بزەوخەنــەدە باشــە لەخــەودا، ئەگــەر لەرادەبـچێتە دەرەوە دەبێـت بەغـەم‌و پەژارە.
(نابلسی)دەڵێت: بزەو خەندە لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر دڵخۆشـی‌و شـادی‌و شـــوێنکەوتنی ســـوننەت، چـــونکە پێغەمبـەر (ﷺ) کـاتێ پێدەکـەنی بـزە دەیگرت.

بـست (بنگوسـت): (نابلـسی) دەڵێـت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەندازەو شـتی نوێ‌و سەفەر.
*دەگونجێـت بـست بەڵگـەبێت لەسـەر گۆنیاو بەپێچەوانەشەوە.
*دەگونجێـت بـست بەڵگـەبێت لەسـەر ئـــامرازی نێرینـــەی مـــرۆڤ، ئـــەوەی زۆرانبازی ئەنجام بدات بەڕمێکی بچووك کەبەئەنـــدازەی بـــستێك بێـــت کـــچێك دەهێنێت.

بسته(فستق): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بستەماڵو سامانێکی ئاسانەو دارەکەشی بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی دەستو دڵفراوان، ئەگەر بستەی خوارد ماڵێکی خۆشو ئاساندەخوات.

(نابلسی) دەڵێت: بستەی سەوز ماندوبوونو هیلاکییەو بستەی وشکیش شەرِو ئاژاوەیە ، بستەی سوێر رزقێکی خۆشو ئاسانە لەدەریاو وشکانییەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەدایکبوونی نوێ.

بسم الله (ناوی خوا): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا بەخەتێکی خۆشو جوان ببینێ بەڵگەیە لەسەر زانستو رێنمایی و رزقو فەرِو تایبەتمەندیەکەی ئەوەیە لەسەر بنەمای ناسراوی خۆی ببینێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کورِ یان کورەزا بەهۆی پابەندی هەندێکیان بەهەندێکیتریانەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەرئەوەی بەسەرچوە لەپیتەکانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەوڵدان بۆ هاوسەرگیری و مژدەی دوایی ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنومایی دوایی و وێڵی و سەرگەردانی.

*ئەگەر لەخەودا بەخەتێکی جوانو باشو دیار نوسرابوو رزقو رۆزییەك لەپیشەکەیدا بەدەستدەهێنێت یا لەزانستەکەیدا.

*ئەگەر مردوو نووسی بەر سۆزو میهری خوایی کەوتووە.

*دەگونجێت نووسینی بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانج، یان رِفاندنی لەلایەن باڵندەیەکەوە بەڵگەبێت لەسەر بەسەرچوونو دوایی هاتنی تەمەنی و کۆتایی و تەوابوونی رزقو بژێوی، لەسەر ئەمەش ئەوە هەڵدەسەنگێنرێ کەیەکێك لەسەر دەستی ئەودا قورئان یان شتێکیتر بنووسرێتو لەوانەیە خوداوەند تاقیبکاتەوە بەلەش بەبارکردنی.

*هەروەها دەگێرِنەوە کاتێك (حەسەن)ی کورِی (عەلی) (رەزای خوایان لێبێت) لەخەودا بینی لەنێوچاوانی نوسرابوو ﴿والضُحَى (١) والليلِ إذا سَجَى﴾(الضحی) چوو بۆلای (سەعید)ی کورِی (مسیب)و ئەویش پێی وت: ئەی کورِی پێغەمبەری خوا(ﷺ) وەسیەتو داوای لێخۆشبوون بکە ، هەر دوای یەك شەو دنیای بەجێهێشت.

*ئەگەر لەنوێژدا(بسم اللە)ی خوێندو رێبازو شێوازی خۆشی نەخوێندنیبوو لەنوێژدا ئەو خوێندنە بەڵگەیە لەسەر

قەرزێك كەوا پێویستی پێی نییە، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر منالێكو خۆشەویستی باوكی لابێ بەدەر لەدایكی یان خۆشەویستی دایكی بەدەر لەباوكی یاخود سوننەتێك زاڵبكات بەسەر فەرزێكدا یان بیدعەیەك بەسەركارێكی پەسەندا، هەروەها حوكمی خوێندنەوەی هەر چوار پێشەواكە هەر وایەو وایان داناوە ئەوەی لەخەودا پێی نووسراوە ئەگەر بەئاڵتوونو زێڕ نوسرابوو بەلگەیە لەسەر رزقو خۆشحاڵی بەگوێرایەڵی یا چاككردنی نهێنی مابەینی بەندەو پەروەردگار، یاخود دەگونجێت ناوبانگو چارەنووسێكی باشت بێت ، پێچەوانەی ئەوەش ئەگەر بەشتێك نوسرا نەدەبوو پێی بنوسرێو لەریزی قەڵەمدانەبوو باش نییە، بەلاّم نووسینی بە :

+قەڵەمی ئیمزاو وازۆ سەركەوتنو مەزنیو پلەوپایەیە.

+قەڵەمی دادگا ئەگەر نووسینەكەی دیارنەبوو هەمەچەشنەبوونە لەمەزهەبو رێگەو بیروبۆچووندا.

+ئەگەر بەقەڵەمی عیبرانیو سریانیو هندیو هاوچەشنی ئەوانە نوسرا بەلگەیە لەسەر رێبازی سەیرو سەرنج راكێش لەگەڵ هاوسەرو كۆیلەو خۆشەویستیو هاودەمی لەگەڵ غەیبو نادیار.

+ئەگەر بەقەڵەمی ئاسنین نووسی بەلگەیە لەسەر هێزو رزقو رۆزیو جێگیربوون لەەر كاروبار.

*ئەگەر وەك قەڵەمی ئاسایی وابوو بەلگەیە لەسەر میانەڕەوی حاڵەكان بەتاییەت ئەگەر بەقەڵەمی خواری گرێگرێ نووسرابوو.

*ئەگەر قەڵەمەكە رێكو جوانبوو بەلگەیە لەسەر پلەوپایەی باش یان زانیاریو كردار بۆئەوەی لەخەودا بەجێی دەهێنێت.

*ئەگەر لەسەر پەڕەیەك نووسی دەگونجێت باشی كردبێت یان ئەركێكی بەجێگەیاندبێ.

*ئەگەر لەسەر پێستێكی سپی ناسك نووسی هەولو كۆششدەكات لەبەدەستهێنانی میراتیدا.

*ئەگەر لەپارچەیەكی چنراوی سوور یان زەرد یاخود سپیدا نووسی خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەپارچەیەكی چنراوی سەوزدابوو شەهیدبوون بەدەست دەهێنێت لای پەروەردگار.

*نووسینی لەهێتردا یان بەنور یا ئاڵتوون مژدەیە.

*هەروەها دەگێڕنەوە (حسین)ی کوڕی (عەلی) (رەزای خوایان لێبێت) لەخەودا دەبینێ وەك ئەوەی لەنێوان هەردوو چاویدا سوورەتی (اخلاص) نوسرابێت، دەنێرێت بۆ لای (سەعید)ی کوڕی (مسیب) (رەحمەتی خوای لێبێت)و بۆیدەگێڕێتەوە ئەویش دەڵێت: ئەگەر خەوەکەی وابێت زوو دەمرێت، پاشان بەو چەشنە بەغەریبی گیانی سپاردو مرد.

ب ش

بشۆر(شۆرەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پەروەرشیاری نەزان یان ئەوانەی کەوا ئامۆژگاری وەرناگرن.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو ئەوەی خۆی بۆ سەفەر ئامادە دەکات.

ب ل

بلوور: (نابلسی) دەڵێت: بلوور لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنان ئەگەر لەخەودا ببینێ بوە بەخاوەنی دەفرێکی بلووری ئەوا ژنێکی خاوەن کەسێتی دەیکات بەهاوسەری.

ب ل

بلاوکارانی کیژو ئەسپێ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەلو کۆمەڵێکی خراپن.

*ئەگەر بلاوکارانی ئەسپێی بینی لەخەوداو نەیتوانی لایبەرێت کۆمەڵێ داوێنپیسی خراپەکار بەئابرووی فێردەبن و ناتوانێ رێگریان لێبکات.

بلاوکردنەوەی گەوهەرو یاقووت: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کەس کۆینەکردەوە بەڵگەیە لەسەر نەبوونی زانستخوازان و کزبوونی سوودو قازانج ، ئەگەر کەسێکی شایستە کۆیکردەوە بەڵگەیە لەسەر دانانی شتومەك لەشوێنی خۆیداو سوود وەرگرتنی خەڵکی لێی.

ب ن

بندق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بندق پیاوێکی سەخی غەریبی روح قورسەو خەڵکی تەبا دەکات.

*هەروەها دەڵێن: ماڵو داراییەکە بەماندووبوون دەستی کەوتوە ئەوەی بیخوات ماڵو دارایی بەماندووبوون بەدەست دەکەوێت.

*هەندێکیتر دەڵێن: بندقو هەموو توێکڵدارێکی وشك بەڵگەیە لەسەر دەنگە دەنگو خەمو پەژارە.

(نابلسی) دەڵێت: بندق بەڵگەیە لەسەر هەواڵی شارەکەیو شکاندیانو تالانوبڕۆی ماڵو منداڵیان، دەگونجێت

بەڵگەبێت لەسەر لەدەستدانی کچێنی ئەگەر بەچەشنێکی نادیار بینی.

بنەبەرد: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی زانایان یاخود کوڕەکانیان تیای دادەنیشن یاخود ئاژەڵەکانیانی تێدایە کەوا سواریدەبن یا کەشتیی سەفەرە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیریو خوداوەندیش دەفەرموێ: ﴿والقَوَاعِدِ مِنَ النِسَاءِ﴾ (النور: ٦٠) .

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژن.

*دەگونجێت بنەبەردی جێگیر بەڵگەبێت لەسەر زانیاری یاخود پیشەسازی کەوا پشتی پێدەبەستریٚ یاخود بنچینەی ئاین.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەخاوەنی ئەو بنەبەردانە بەڵگەیە لەسەر:

+هاوسەر.

+منداڵی نێرینە.

+ڕێنومایی.

+زانیاری.

*دەگونجێت خەوبینەر نەخۆشبکەویٚ بەوەی نەتوانیٚ جموجووڵبکات یان سەفەر.

*ئەوانەی لەمزگەوتەکاندا دانیشتوون پیاوچاکن.

*ئەوانەی لەماڵان دانیشتوون ژنانی داوێنپاکن.

*ئەوانەی لەبازاڕو کەنیسەکاندان ژنانی باشو داوێنپاکن ، هەروەها دەڵێن: دەروازەی هەوەسبازیو وێڵیو سەرگەردانییە.

بنەدار(بنەکۆتەرە): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نەتوانینو دانیشتنو نەبوونی جموجووڵ.

*بۆکەوشدروو لەحیمچیو هاوچەشنەکانیان بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو بژێوی.

بنەڕەتی (سەرەکی): (نابلسی)دەڵێت: بینینی کەسی بنەڕەتیو سەرەکی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر خاوەن بەندایەتیو خواناسی هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+جامباز.

+لەشفرۆش.

+ئەو زانایەی کەوا لەکاروبارە تێکەڵو ئاڵۆزەکاندا شوێنی دەکەوێت.

+پیاوێکی ئایندارو زانا.

+پیاوێك ماڵو داراییەکی زۆری هەبێت.

بنێشت(جاچکە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بنێشت دەجویٚ ڕوو لەخراپەدەکات چونکە کاری نەتەوەی (لوط)ە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بنێشت دەجوێ گوفتارەکانی دەربارەی سکاڵاو شەڕو ئاژاوە دەبێت.

ب و

بوختانکەر(دوورووو ـ فیتنە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: خۆشحاڵیەکە بەردەوام دەبێت لەژن و کوڕو بازرگانی و دەستەڵاتەوە دەکەوێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەروویەکی بەردەوامە لەگەڵ دەستەڵاتداری یان بازرگانیەو بەژن و کوڕ لێکدراوەتەوە.

بورانەوە: (نابلسی) دەڵێ: ئەگەر لەخەودا بینی بوورایەوە کارێکی غەم و پەژارەدار رووی تێدەکات.

بولبول: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی قسەو گفت شیرین و خۆشی نەرم و نیانە یاخود پیاوێکی گۆرانیبێژە یاخود قورئانخوێنە بۆ دەستەڵاتدار وەزیرێکی بەتەگبیرو رێك و پێکە.

بوێری(چاونەترسی): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پێشبڕکێیە بۆ خێر یان شەڕ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەم و کوڕی تواناو بێجووڵەیی.

*بەڵگەیە لەسەر سووربوون و پێداگرتن، یاخود پێداگرتن لەسەر ئەشکەنجەو ئازاردانی خەڵکی یاخود رووبەروبوونەوەی دوژمن هەروەها ئازایەتیش وایە.

ب وو

بووق (کەرەنە ـ شەیپوور): (نابلسی) دەڵێت: فوکردن پێیدا قوتاربوونی پیاوچاکانە، بینینی فووکردن پێیدا حەق و راستییەو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەواڵی راچڵەکێنەر، ئەگەر بەتەنیا خۆی گوێی لێبوو دەگونجێت ئەو هەواڵە تایبەتبێت بەخۆیەوە ، ئەگەر خەڵکی بیستیان هەواڵێکە وابەستەی خەڵکییە.

*ئەگەر فووکردن بەبووقی زیندوکردنەوەی بیست وایزانی خەڵکیش دەیبیستێت (تاعون) لەو ناوچەیە زۆردەبێت چونکە فووی یەکەم مەرگی جیهانە، ئەگەر فووی دووەمی بیست بۆ ژیانە ، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە، ئەگەر لەوڵاتدا (تاعون) بڵاوبووەوە دەرەوێتەوەو لەناویاندا نامێنێت، ئەگەر نەبوونیلن لەنێودا بڵاوبووەوە دەرەوێتەوەو نرخەکان دادەبەزن و دەروویان لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر گوێبیستی فووی دووەمبوو بەڵگەیە لەسەر بوژاندنەوەی بژێوی و بوونی شتی پەنهان و نادیار یان دەرکەوتنی نهێنیی و چاکبوونەوەی

نەخۆش یاخود قوتاربوونی زیندانی یان کۆبوونەوە لەگەڵ گەشتیارو ئەوەی لەسەفەر گەڕاوەتەوە.

بوونی پەیوەندیی: (نابلسی)دەڵێت: بوونی پەیوەندی لەخەودا بەڵگەی بەجێگەیاندنی پەیوەندی خزمایەتیە لەگەڵ بەردەوام بوون لەڕۆژدا.

*ئەگەر لەخەودا پەیوەندی خۆشبوو لەگەڵ زاناو پیاوچاکان بەڵگەیە لەسەر پارێزگاریکردن لەتەبایی و خۆشەویستی و بوونی ئەمەکداری دەربارەی پەیمانەکانی یان نزیکبوونەوە لەخاوەن پلەوپایە وەك پادشاو فەرمانڕەواو وەزیرەکان بەهۆی ئەو ڕێزەی لێیدەگرن.

*ئەگەر لەخەودا پەیوەندی هەبوو بەیەکێك لەبیدعەکارانەوە یان خەڵکی زیمییەوە بەڵگەیە لەسەر خراپی ئاین و دنیای و کات بەفیڕۆدانی لەگاڵتەوگەپو ئارەزوودا.

ب ۆ

بۆتـە(قاڵب): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لێوەکانی، بۆتەی راوبۆچوون بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەرزتر دەبێ پێی.

*بۆتەی پیاو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەڕوات پێیدا.

*بۆتەی قوڕقوشم سوودو قازانجە بۆ خاوەنەکانی و بۆتەوقاڵبی شیرینیش بەهەمان شێوەیە.

بۆق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆق پیاوێکی خواناسی تێکۆشەرە لەگوێڕایەڵی پەروەردگاردا.

*کۆمەڵێ بۆق لەشار یان گەڕەکێك سزایە.

*ئەگەر گۆشتی بۆقی خوارد سوودو قازانج لەهەندێك لەهاوەڵانی وەردەگرێ.

*ئەگەر بۆقێك قسەی لەگەڵکرد ئەوە موڵك و دەستەڵات بەدەستدەهێنێ و، بۆقیش ئاگری (نەمرود)[1]ی کوژاندەوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر خۆی لەگەڵ کۆمەڵێ بۆقدا بینی هاوەڵایەتی لەگەڵ خزم و دراوسێکانی باشدەبێ.

*کۆمەڵێ بۆق لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەل و نەتەوەی جادووگەرو دەستبڕ، بۆیەکێك بژێوی لەسەر ئاوبێ بەڵگەی خێرو چاکەیە.

---

[1] **نەمرود:** ئەو پادشا ستەمکارەبوو ئاگرێکیکردەوەو خواناسانی فڕێدایە نێوی. (وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی کۆمەڵێك بۆق لەشارێك هاتنە دەرەوە سزا لەوشارە بەنوێژو دوعا هەڵیدەگریٚ.

*راوی بۆق شکستی بەرانبەرەو هاوچەشنە.

*دەگونجێت بۆق بەڵگەبێت لەسەر ئەوکاسەلێسانەی لەبەردەرکی دەستەڵاتداران کەوتوون، یاخود زیکرو یاد خوێنان لەهەژارو دنیانەویستان.

*بۆق بەڵگەیە لەسەر خەڵکی قاوقیژکارو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*ئەگەر بینی بۆقێکی بەدەستهێنا لەگەڵ پیاوچاکێکدا تێکەڵدەبیٚ.

بۆکس(لێدان - پیاکێشان): (نابلسی)

دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کەوتنە نێوکاری شەیتانو باشی دەرەنجامەکەی لەئایندا بەپێی ئایەتی: ﴿ فَوَكَزَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيهِ قَالَ هَذَا مِن عَمَلِ الشَيطَانِ ﴾ (القصص:١٥).

بۆگەنی (بۆنی ناخۆش): (نابلسی)

دەڵێت: لەخەودا مرۆڤ بۆنیکرد یان بینی بەڵگەیە لەسەر:

+سەرئێشە.

+لووتپژان.

+هەواڵی خراپ.

+بلاوکردنەوەی نهێنی.

+نەمانی رق و قین.

+پشوودان دوای ماندوبوونو هیلاکی.

+قەرزدانەوە.

+نیازو شاردنەوە لەدەروونذا.

*ئەگەر منداڵێك بینی بۆگەنیکردوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەڵکی لەبۆگەنی پێستی رادەکەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنی بەکێمو برینەوە یاخود دەردو نەخۆشیو ناتەواویەکەوە.

بۆگەنی زارو دەم: (ئیبن سیرین)

دەڵێت: ئەوەی ببینیٚ دەمی بۆگەنی کردووە قسەو گوفتارێك دەکات ستایشی خۆیدەکاتو بەهۆیەوە دەکەوێتە سزاو ئەشکەنجەوە.

*ئەگەر بینی کەسانی دی دەمیان بۆگەن بووە وتەو قسەی نابەجیٚ دەبیستێت.

*ئەگەر بینی بەردەوام بۆنی دەمی بۆگەنە پیاوێك دەبێت فرە خراپەکارو قسەی نابەجیٚ دەکات.

بۆنی حەبەشی: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیناو تەنگەبەریو شاردنەوەی کارو رەفتاری خراپو بەد.

بۆنیخۆش (کافور): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆنیخۆشو جگەرەکێشان پیاهەڵدانە لەگەڵ ئەو مەترسییەی تێدایە بەهۆی دوکەڵەوە.

(نابلسی)دەڵێت: بۆنخۆشکردنی مردوو لەخەودا هۆی خۆشیو شادییە بۆ یەکێك غەمو پەژارەداربێت.

*ئەگەر بینی پەنای بۆ پیاوێك بردوە هەتا بۆنی خۆشی بۆ بکڕێت هانا دەبات بۆ باروحاڵێك لەکاتی ناڕەحەتیو دەردەسەریدا.

*ئەگەر داوای لەپیاوێککرد بۆنیخۆشی بۆ بکڕێت بۆ مردوویەك قسەدەکات دەربارەی هۆکارێك کەوا بوە بەهۆی تێکدانی ئاینی، یاخود ئامۆژگاری دەکات یان داوای لێدەکات شتێکی پێبدات تا هەژاری پێ چارەسەر بکات یان هۆکارێك پێی قوتاربێت لەناڕەحەتی چونکە مردن تێکچوونی ئاینە یا زیندانیو گوناهی گەورەیە.

*کافووریش پیاهەڵدانی چاكو باشە، بۆنخۆشکردنی مردووش بەڵگەیە لەسەر باشی پیاهەڵدانو باسکردنی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکەکردن لەگەڵ خەڵکێك سوپاسو ستایش ناکەن لەبەرانبەری.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆنیخۆش لەبنەڕەتدا پیاهەڵدانێکی باشە، گوتراویشە بۆ نەخۆش بەڵگەی مردنە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژن بینی خۆی جوانکردو بۆنیخۆشیدا لەخۆیدا دەچێتە دەروازی گەرداری باش ئەگەر مێردی نەبوو مێرد دەگرێ.

*بۆنیخۆش بۆ پیاو پیاهەڵدانێکی باشە، ئەگەر دزێك یا دەستبڕێك بۆنیخۆشیدا لەخۆی تەوبە دەکات، یاخود دەست لەپیشەی ناقۆلای دەگرێتەوە، چونکە بۆنیخۆش گوزارشت لەخاوەنەکەیدەکات.

بۆیاخچی: بینینی بەڵگەیە لەسەر خاوەن حاڵ یان بەجێهێنەری پێداویستی لەزانایانی دەستەڵاتدار.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر تەوبە لەگوناهو تاوانو سەرپێچی ئەگەر لەخەودا رووپایەکی سپی بۆیاخکرد بەرەنگی سەوز، بەڵام ئەگەر رووپایەکی سپی بۆیاخکرد بەرەش بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاین.

*ئەگەر لەماڵەکەیدا بۆیاخچی بینی لەوساڵەدا کەسێك لەو ماڵەدا کۆچی دوایی دەکات.

بۆیەکردن(رەنگکردن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: رەنگکردنی پەنجەکانی پیاو

بەخەنە بەڵگەیە لەسەر زۆری یادو زیکری خوا، رەنگکردنی پەنجەکانی ژنیش بەخەنە بەڵگەیە لەسەر چاکەی مێرد لەگەڵ ژنەکەی.

* ئەگەر بینی بۆیەیکردوە بەڵام رەنگی نەگرت مێردەکەی خۆشەویستی بۆدەرنابڕێ.

* ئەگەر پیاوێك لەپیدەستی خۆی بینی رەنگکرابوو بەماندوبوون و هیلاکی بژێوی پەیدادەکات، ئەگەر دەستی راستی بۆیەیەکی ناشیرینکرابوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پیاوێك دەکوژێت، ئەگەر وایبینی هەردوو دەستی رەنگکراون بەخەنە ئەوەی لەدەستیدایە دەریدەخات لەخێرو شەڕ یا ماڵ و دارایی یاخود بژێوی و پیشەی.

* ئەگەر هەردوو دەستی نەخش و نیگاردرابوو بەخەنە فروفێڵێك دەکات لەماڵ بۆئەوەی هەندێك لەکەل و پەلی ناو ماڵ ببات بۆ خۆی و خەرجی بکات بەهۆی کزی خەرجیەوە، لەو حاڵەشدا دوژمنی پێخۆشدەبێت و ملکەچی و سەر شۆڕی پێدەگات.

* ئەگەر ژنێك دەستی بەنەخش ونیگارو رەنگەوە ببینێ لەخۆجوانکردندا فێڵێك دەکات.

* ئەگەر نەخش و نیگارەکە بەقوڕبوو بەڵگەیە لەسەر زۆری یادو زیکری خوداوەند.

* ئەگەر نەخش و نیگاری دەستی بینی تێکەڵ و پێکەڵبوە منداڵەکانی دەپێکرێن و تووش دەبن.

* ئەگەر وایبینی دەستەکانی بەزێڕ نەخش و نیگارکراون ماڵ و داراییەکەی دەدات بەمێردەکەی یاخود بەهۆی ئەوەوە خۆشی و شادی رووی تێدەکات.

* ئەگەر پیاوێك بینی رەنگ و بۆیەکراوە بەزێڕ فێڵی لێدەکرێ و ماڵ و داراییەکەی تیادەچێت یان بژێوی لەدەستدەدات.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا داپۆشین و پەنهانییە و ریشی خەناوی و بۆیەکراو بەڵگەیە لەسەر روپامایی و کردار هەڵبەستن.

* رەنگ و بۆیەکردن بۆ یەکێك شایستەی بێت خۆدەرخستنە بەنازو نیعمەت لەپێناوی ناچارکردنی دوژمندا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوون لەترس و بیم ، بۆیەکێکیش شایستەی نەبێت بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەو بۆڵەو قەرزو دوورکەوتنەوەو وازهێنان لەخۆشەویست و دۆستان.

*لەلێكدانەوەشدا رەنگو بۆیەكردنی قژی سەری ئافرەت وەك بۆیەكردنی ریش وایە.

*بۆیەكردنی مووی سپی هێزو تواناو ستەمو شانو شەوكەتەو ئەو كەسە لەسەر سوننەتو رێبازی پێغەمبەر(ﷺ).

*ئەگەر سەری رەنگو بۆیەكرد بەدەر لەریشی مالو سامانی گەورەكەی دادەپۆشێ، ئەگەر هەمووی رەنگو بۆیەكرد هەژاری دادەپۆشێو داوای شانو شەوكەتو شكۆمەندی دەكات لەخەلكی، خۆئەگەر قژی رەنگو بۆیەی وەرگرت شكۆمەندی بۆ دەگەڕێتەوە بەلام زۆر ناخایانێت یاخود بەرەزامەندی خۆیدەردەخاتو پاشان ئاشكرا دەبێت.

*ئەگەر وایبینی خۆی بەقوڕ یان گەچو ئەوشتانە رەنگدەكات خەلكی خۆی پێ رەنگ ناكاتو قژەكەشی رەنگو بۆیەی وەرگرت بەحالێك خۆی دادەپۆشێ ئەستەمو دەگمەنە.

*ئەگەر قژەكەی رەنگو بۆیەی وەرنەگرت حالو باری بەدەردەكەوێتو ناشاردرێتەوە.

*ئەگەر وایبینی بەخەنە رەنگیكردوەو رەنگی گۆڕاوە پیاوێكی نەزانە بەلام لەو حالو بارەی پاشگەز دەبێتەوە.

*ئەگەر بینی هەردوو لاقی رەنگو بۆیەكراونو نەخشو نیگاریان تێدایە خانەوادەكەی دەپێكرێ ، ئەگەر ژنێك خەوێكی بەوچەشنەی بینی كۆستی دەكەوێت بەمەرگی مێردەكەیو ژینی ناخۆشو پڕ دەردەسەریدەبێت.

*ئەگەر دەستی بەكەلاكێك رەنگ بكاتو پینەیەكی پێوەبێت لەبەریەرەكانیدا شكستدەخوات بەدەستی دوژمنەكەیەوەو ناتوانێت زالبێت بەسەریا.

*رەنگو بۆیەكردن بۆ ژنو پیاو خۆشیو شادییە ئەگەر لەئاستی خۆی دەرنەچێت.

*بۆیەو رەنگكردن بەلگەیە لەسەر:

+شاردنەوەی كردارو گوێڕایەلی.

+شاردنەوەی هەژاری لەبەرچاوی خەلكیدا.

+زۆر لەخۆكردنو روپامایی ئەگەر بەپێچەوانەی موسولمانانەوە بۆیەو رەنگكرا.

*ئەگەر بۆیەو رەنگ هەلواسرا حالوباری بەدەردەكەوێت.

*بۆیەو رەنگكردنی هەردوو دەستو قاچ جوانكردنی مالو خزمەتكارو مالو دارایییە بەشێوەیەكی ناشیاو وەك پۆشینی جلوبەرگی ئاوریشمو ئالتوون.

* ئەگەر هەژاربوو دەگونجێت لەوانەبێت دەستنوێژی بەتاڵ دەبێتەوەو واز لەنوێژ دەهێنێ.
* بۆژنان خۆشحاڵیو خۆشیو شادییە چونکە لەجوانکارییەکانیانە لەئاهەنگو شاییدا.
* دەگونجێت رەنگو بۆیەکردنی دەست سەفەر یا دیلکردن بێت ، ئەگەر رەنگو بۆیەکردنەکە لەدەستو قاچ ترازا وەك پیشەوکاری ژنان ترسو بیمێکی زۆر سەری لێدەدات بەهۆی ماڵو هاوڕێیەوە بەئەندازەی ئەو رەنگەی کردوویەتی.
* ئەگەر بینی بەشێکیتر رەنگو بۆیە دەکات حاڵوباری نەویستراو رووی تێدەکات یان حاڵو باری خۆی بەبڕیارێك دادەپۆشێ.
* رەنگو بۆیەکردن بەخەنە لەگەڵ شاردنەوەدا بۆیەکێك ئێشو ئازاردارێت بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی.
* رەنگو بۆیەکردنی قژیش بەرەنگی رەش بەڵگەیە لەسەر خراپبوونی ماڵو حاڵیو تێکچوونی کاروکردار چونکە گوتراوە یەکەم کەسێك بەرەش رەنگی قژو سەریکردبێ (فیرعەون)بوە.
* دەگونجێت بۆیەو رەنگکردن بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی دەموچاوو نەزانینی.

ب ە

بەئاگا هاتنی مرۆڤ: بەئاگا هاتنی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جموجووڵو چوستو چالاکیو رووتێکردنو تەوبەو سوودو قازانجو گەڕانەوە لەسەفەر.

بەتاڵ: بینی شوێنی چۆڵو بەتاڵ بەڵگەیە لەسەر پەیمان شکاندنو ناپاکی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنی نەخۆش چونکە لانەو ماڵی غەریبە.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر پشوودان دوای ماندووبوونو خۆشیو شادی دوای بێزاریو دڵتەنگی.

بەچۆکداهاتن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نوێژکردن بەدانیشتنەوە وێڕای ئەوەی دەتوانێت بەپێوە نوێژ بکات.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وازهێنان لەسەفەرو سووککردنی هۆکارەکانی، یاخود لاوازی ویستو خوازی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێتو روو بەخێرو لەشاساغی دەچێت ، ئەگەر دەوڵەمەندبوو هەژاردەکەوێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەستنی پەیوەندی خۆشەویستی لەگەڵ خەڵکیدا.

بەچكەی قەلەڕەش: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هەژاریو ئاتاجی دوای دووركەوتنەوە لەخزمو خانەوادە. ئەوەشی لەحاڵێكی لەو جۆرەدابێت بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو پڕكردنەوەی ئاتاجیو كۆكردنەوەی لەگەڵ خانەوادەكەی چونكە بەچكەی قەلەڕەش لەدایكو باوكی دەبڕێ كاتێ لەهێلكە دێتەدەرەوە ئەوجا خوداوەند مێشو مەگەزی بۆ دەنێرێ هەتا بژی لەسەری تا پەڕ دەردەكات ، كاتێ پەڕی دەركرد ئەوجا وردە وردە دەفڕێ.

بەخاكسپاردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی مردووەو ئەسپەردە دەكرێت سەفەرێكی دووری دەكەوێتەبەرو پاشان دەپێكرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ، ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ﴾ (عبس : ٢١ـ٢٢).

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی لەگۆڕێكدا ئەسپەردەی خاكدەكرێت بەبێئەوەی بمرێت خەونەكەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەو كەسەی ئەسپەردەیدەكات تووڕەو زیندانیدەكات.

*ئەگەر بینی لەگۆڕێكدا مرد لەغەمو پەژارەدا دەمرێت ، ئەگەر مردنی نەچەشت قوتارو رزگار دەبێت لەزیندانیو ستەم.

*هەندێكدەڵێن: ئەگەر ئەسپەردەبكرێ ئاینەكەی تێكدەچێ، ئەگەر بینی وەك ئەوەی لەگۆڕهاتە دەرەوە ئومێدەواری تەوبە دەبێت.

*ئەگەر بینی خۆڵیكرد بەسەریدا یاخود گەیاندیە لێواری گۆڕ دەكەوێتە نارەحەتییەوە.

*ئەگەر بینی خرایە نێوگۆڕیچەوە ماڵو لانەیەك بەدەستدەهێنێت، ئەگەر خاكو خۆڵكرا بەسەریا بەئەندازەی ئەو خاكو خۆڵە ماڵو پارەی دەستدەكەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ئەسپەردەی خاك بكرێ ئاینی تێكدەچێت مەگەر لەدوای ئەسپەردەكردنی لەگۆڕەكەی بێتە دەرەوە.

*ئەگەر خاكو خۆڵكرا بەسەریاو دەستیان تەكاند بەسەریا ناهومێد دەبن لەتەوبەكردنی.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی خەریكە بەزیندوویەتی ئەسپەردە دەكرێت بەڵگەی خراپی سەرجەم خەڵكییە یان بەڵگەیە لەسەر زیندانیكردنی زۆربەیان یاخود چەوساندنەوەیان.

*ئەگەر بینی یەكێك لەزانایان یاخود دانایان لەماڵی ئەودا ئەسپەردە دەكرێتو زیندووبێت یان لەگۆڕەكەی بێتە دەرەوە لەزانیاریو داناییدا

دەبێت بەجێگری و دەچێتە شوێنی ئەو.

*هەروەها ئەگەر یەکێك لەپێغەمبەرانی بینی یا خواناسێك دەبێت بەمیراتگری زانیارییەکەی.

*ئەگەر بینی ئەسپەردە دەکرێ دوای رۆژئاوابوون یاخود دوای نیوەڕۆ یان لەکاتی ئێوارەدا بەڵگەیە لەسەر فەرمانکردن بەچاکەو ڕێگری لەخراپە.

*ئەسپەردەکردنی کەسێکی زیندوو خراپەو دەستبڕینە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی ئەوەی دەخرێتە ژێر خاکەوە دوای هەژاری و نەداری یاخود هاوسەرگیری دوای ڕەبەنی و دڵخۆشی دوای شادی و کامەرانی.

*ئەسپەردەکردنی مردوو بۆ زیندوو بەڵگەیە لەسەر خایاندنی قەرز لەسەر ئەوەی کەلەلایەتی یان بەهۆی دەستەبەرکردنیەوە دەستگیر دەکرێ.

*ئەسپەردەکردنی مردوو بۆ جاری دووەم چاوپۆشینە لەوەی لێی ڕوویداوە لەخراپە.

*ئەسپەردەی مردوو بۆ مردوو یەککگرتن و پاکی و نێوان خۆشی و تەبایی دۆست و خۆشەویستانە.

*دەگونجێت ئەسپەردەکردن زیندانی بێت یان نەخۆشی یاخود هاوسەرگیری یا دانانی ئەمانەت یاخود ڕەهنکردن.

*ئەگەر بینی مردوە یان ئەسپەردەکراوە تەوبەدەکات.

*ئەگەر بینی لەگۆڕ هاتە دەرەوە تەوبەدەکات.

*هەروەها دەڵێن: تەوبەکردن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.

*ئەگەر بینی بەبێئەوەی بمرێت ئەسپەردە دەکرێت زیندانی دەکرێت و تەنگی پێهەڵدەچنن.

بەختیاری(خۆشی و شادی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەی دڵنەواییە چونکە واژوویەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرچوون لەنارەحەتی و دەوڵەمەندی بێت بۆ هەژار.

بەخشین (پێدان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی کەسێك دەبەخشێ بەیەکێکیتر دوژمنێکی خوا پێدراوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کچێکی پێبەخشی بازرگانی و سوودی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر شتێکی پێداو بەڵگەبوو لەسەر نێرو هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕی دەبێت. هەروەها ئەگەر شتێکی دایە

بەڵگەبوو لەسەر مێینە منداڵەکەی کچ دەبێـت و بەخـشینەکەش خێـرەو هەمووشی بەیەك مانا هاتووە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەئەندازەی بەخشینەکەیە، ئەگەر کەمی بەخشی بۆ یەکێك شایستەی زۆربوو بەڵگەیە لەسەر پشتکردنە خوداو سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

* ئەگەر لەخەودا داوایکردو پێی نەبەخشرا تورەدەبێت لەماندوبوون و هەوڵدانی لەئایندا و ڕێبازی فیتنەگەران دەگرێتەبەر.

* ئەگەر بینی بەخششی قەرزداران دەدات لەماڵی خۆی ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردن و تیاچوونی ماڵەکەی و بەهەدەردانی، ئەگەر لەشساغبوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوون و بەرزکردنەوەی دەنگی، ئەمەش بەڵگەی خێرە بۆ هەژاران و سوودو قازانجە بۆیان.

* هەموو شتێك مرۆڤ بینی بردیان بەفەرمانی فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر سوودێك پێیدەگات لەفەرمانڕەواوە.

بەخۆشك کردنی ژن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نهێنی کەوا غەم و پەژارەی هەڵگرتوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+سوێند.

+چوونە لای ژن لەپاشەوە.

+پشتهەڵکردن لەڕۆژی پێویستدا.

بەخیلی و ئێرەیی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەخیلی باسی پاشەملەیە، ئەگەر بینی بەخیلە لەپاشەملە باسدەکات. بەخشینی ماڵ و دارایش بەزۆر بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی چارەنووس بەپێی ئایەتی: ﴿وَأَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ﴾ (المنافقون:١٠).

* ئەگەر بەویستی خۆی بەخشی خێرو رزق و ڕۆزی بەدەست دەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ﴾(سبأ:٣٩).

(نابلسی) دەڵێت: بەخیلی و ئێرەیی بردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەکی بێچارە لەبێداریی و بەئاگاییدا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی و ئەوکارو کردەوانەی مرۆڤ بەرەو ئاگری دۆزەخ بەکێشدەکەن.

* دەگونجێت بەخیلی بەڵگەبێت لەسەر رژدیی و هەژاری و پێدانی ماڵ و منداڵ و میراتییەك کەبەخراپ بەگەڕ بخرێ.

بەدەستهێنانی ویست و خواز: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر

زیادبوونی زانیاریو نزیكبوونەوە لەخوداو ماڵو سامانی حەلاڵ بەدەستدەهێنان ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەر دەگریو ویستی بەجێدێت.

بەدەنگەوە هاتن (وتنی لبیك اللهم):

(نابلسی)دەڵێت: بەدەنگەوەهاتن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزكردنەوەی سكالاو ناڕەزاییو بەرزكردنەوەی چیرۆكو بەسەرهات بۆ گەورە بەرپرسانو دواتر بەدەستهێنانی سەركەوتن.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وەلامدانەوەی ئەوەی پرسیاری لەبارەوە دەكریَ.

* ئەگەر بینی لەكاتی (حەج)دا (لبیك...)دەڵێت سەردەكەوێت بەسەر دوژمنانیدا.

* ئەگەر بەدەنگەوە بچێت خاوەنی ئەمانەتو ئاینەو ئەسپەردە بەخەڵكی دەگەیەنێت.

بەراز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەراز پیاوێكی خۆشحاڵی بێدینەو سەرچاوەی بژێویو دارایی حەرامەو، پیسو گەندەڵەو هەموو شتێكی پیسو حەرامە.

* ئەگەر بەرازی بەخێوكرد دەبێت بەفەرمانڕەوا بەسەر گەلو كۆمەڵێكی لەو چەشنەوە.

* ئەگەر بوو بەخاوەن بەراز یاخود بەدەستی هێنا لەشوێنێك یان بەباشی بەستیەوە ماڵو داراییەكی حەرام بەدەستدەهێنێت.

* بەچكەكانی لەگەڵ شیرەكەی بەلاو نەهامەتییە روو لەماڵو داراییدەكات یان لەئەقڵو ژیری.

* ئەگەر سواری بەرازێكبوو دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێتو زەفەر بەدوژمنی دەبات.

* ئەگەر بینی وەك بەراز دەڕوات بەڕێوە شتێك بەدەستدەهێنێت چاوی پێی گەشدەبێت.

* گۆشتی بەراز بەلێنراویو سورەكراوی ماڵێكی حەرامە بەپەلە بەدەستی دەهێنێت.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) ودەڵێت: لەخەودا بینیم بەرازێك لەجێگەكەمدایە، ئەویش دەڵێ: دەچیتە لای ژنێكی بێباوەڕ.

* دەگێڕنەوە كیسرا (ئەنوشیروان) لەخەودا بینی لەجامێكی ئاڵتوونیدا دەخواتەوەو لەگەڵیدا بەرازێك لەهەمان جامدا ئاودەخواتەوە، خەوەكەی بۆ

راڤەکارێکی خەوگێڕایەوەو ئەویش پێی وت: ژووره تایبەتەکانت چۆڵکە لەژن و غولام و بەردەستو منداڵ پاشان کۆیان بکەرەوەو با منو تۆ بەتەنیا لەژوورەوەبین و چاوم ببەستەرەوە ئنجا راڤەکاری خەو تەپڵێکی گرت بەدەستەوەو دەستیکرد بەلێدانی و بە(کیسرا)ی وت: یەك بەیەکیان رووت بکەرەوەو بیانکەن بەژووردا سەما بکات، ئەویش داوای راڤەکاری خەوەکەی جێبەجێکردو یەك بەیەك دەیانکردن بەژووردا نۆره هاتەسەر یەکێك لەکەنیزەکەکان و یەکێك لەخزمەتکارەکان وتی: پادشای مەزن چاوپۆشی بکە لەمەیان و کەنیزەکێکە تەمەنێکی بەسەر بردوە، ئەویش وتی: نابێت دەبێ وەك ئەوان بکات ، کاتێ رووتیانکردەوە بینیان پیاوە، ئنجا راڤەکاری خەو بە(کیسرا)ی وت: ئەمە لێکدانەوەی خەوەکەیەو، جامەکەش ئەم کۆمەڵەیەو خواردنەوەی مەی و بادەش تام و چێژو لەزەت وەرگرتنە لێیان ، بەرازەکەش کەهاوبەشی خواردنەوەی کرد لەگەڵتا ئەو پیاوەیە.

(نابلسی) دەڵێت: بەراز لەخەودا دوژمنێکی نەفرەت لێکراوی بەهێزە سکاڵا دەکات لەکاتی ناڕەحەتی و بەڵاو نەهامەتیداو ئەوەی دەیڵێت جێبەجێ ناکات، ئەگەر بینی سواریدەبێت ماڵ و داراییەکی زۆر بەدەستدەهێنێت.

* بەرازی کێوی بەڵگەیە لەسەر باران و سەرمایەکی توند بۆیەکێك سەفەر بکات یان ئەوەی بەدەریادا بڕوات ، بۆیەکێکیش کێشەو بەربەرەکانی هەبێت بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دوژمنەکەی پیاوێکی بەهێزو خاوەن تواناو دەستەڵاتەو قسەو وتەی ناقۆڵا دەکات، بۆ خەڵکی گوندنشینیش بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی و بەڵاو نەهامەتی کەرووی تێدەکات، بۆ جوتیاریش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەیچێنێ بەپێی خوازو ویستی خۆی دەرناچێت، ئەوەشی دەیەوێت هاوسەرگیری بکات لەگەڵ ژنێکدا لەگەڵ ئەو ژنەدا نابێت کەخۆی دەیەوێت.

* هەروەها بەراز بەڵگەیە لەسەر ژن .

* گۆشتی بەرازیش لەخەودا باشە بۆ سەرجەم خەڵکی، ئەگەر ببینێ گۆشتی بەراز دەخوات بەسورەوەکراویی زۆر باشەو بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجێکی خێرا.

* ئەگەر بەرازی لەخەودا بینی دەبێت بەفەرمانڕەوا بەسەر گەل و نەتەوەیەکی جوولەکەو مەسیحی، ئەگەر سووربێت

لەسـەر دەنـگ دابـڕین لەژنەکـەی‌و لەخـەودا بـەرازو مـالۆس ببینـێ تەلاقیدەدات‌و لێی جیادەبێتەوە.
*دەگونجێت بەراز بەپیاوێکی جوولەکە گوزارشتی لێبکرێ یان مەسیحیەك.
*بینینی بەراز بەڵگەیە لەسەر:
+شەڕو خراپەو زوڵم‌و ستەم.
+مـاڵ‌و دارایـیـەکی حـەرام بـۆ یـەکێك بـەحەرامی بزانێت.
*بەرازی مێیەش بەڵگەیە لەسـەر زۆری وەچە.
*ئەگـەر زیـانێکی پێبگـات لەخـەودا دەگونجێـت لەلایـەن مەسـیحیەکەوە بۆڵەبۆڵ‌و قسەوباس بکرێ بەرانبەری.
*ئەگـــەر بـــەرازێکی بەدەســـتهێنا زاڵـــدەبێت بەســـەر پیـــاوێکی دەستەلاتداردا.
*ئەگـەر بـوو بـەخاوەن بـەراز دەبێـت بەخاوەنی ماڵ‌و سامانێکی زۆر.
*ئەگـەر بینـی بـوە بەبـەرازێ مـاڵ‌و دارایی‌و فەڕو بەرەکەتی دەستدەکەوێت بەملکەچی‌و رسوایی لەئاییندا.
*بـەراز پیـاوێکی گـەورەی کاریگـەری بێئاینـەو کاروکاسـبی پـیس‌و گەندەڵـە یاخود مەسیحیەکی بەزەبرە ، گۆشت‌و چەوری‌و موو سك‌و پێستەکەی مـاڵێکی حـەرام‌و سـووکە، شیرەکەشـی بـەلاو

ئەهامەتیـە روو لـەماڵ‌و دارایـی دەکـات بۆیەکێك بیخواتەوە یاخود روو لەئەقڵ‌و ژیری دەکات.
*ئەگەر بینـی گۆشـتی بـەراز دەخـوات زاڵدەبێت بەسەر دوژمنێکی ستەمکاردا.
*ئەگەر بینـی گۆشـتی بـەراز دەخـوات ئەوە مـاڵێکی حـەرام بەدەسـتدەهێنێت یاخود روو لەسەرپێچیدەکات.
*ئـەوەی بەچکە بـەرازێك ببینـێ دێتـە نێوماڵەکەی خزمـەتگوزاری فـەرمانڕەوا رووی تێدەکات.
*ئەگـــەر بینـــی بـــەراز دەردەکـــات لەماڵەکەی دەستبەرداری کاروپیـشەی دەستەلاتدار دەبێت.
(دمـیری) دەڵێـت: گۆشـتی بـەراز بـۆ سەرجەم خەڵکی باشە لەخەودا چونکە بەراز بەکەڵك نییـە دوای مـردن نـەبێت، ئەوەش ماڵێکی حەرامە بەپێی ئایـەتی: ﴿ حُرِمَ عَلَيكُمُ المَيتَةَ والدَّمَ وَلَحْمَ الخِنْزِيرِ﴾ (البقرة: ١٧٣)ئەمەش ئامـاژەی تێدایە.
بەران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیـاوێکی قەڵغاندارو پارێزراوە وەك دەستەلاتدارو پێشەواو ئەمیرو سەرکردەی سوپا.
*بەڵگەیە لەسەر شوان.

*بەرانی کێوی بەڵگەیە لەسەر ملکەچی یان خەساندن چونکە شاخی نییەو هێزو توانای بەشاخ دیاریدەکرێ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر لابراوی هەڵکێشراو لەدەستەڵاتدارو فەرمانڕەوا.
*ئەگەر بەرانیکی سەربڕیو نەیزانی بۆچی سەربڕیوە پیاوێکە لەناکاو زەفەری پێدەبات یاخود شایەتی حەقی لێدەدات ئەگەر لەسەر سوننەتو رووبەقیبلە سەریبڕیو ناوی خوای لێهێنا لەکاتی سەربڕیندا، ئەگەر واژووی ئەوەبوو پیاوێك دەکوژێ یان ستەمی لێدەکات یاخود ئازاریدەدات.
*ئەگەر بۆ گۆشت سەریبڕی لەکاتی لێکدانەوەی حوشترو مانگادا کرداره، ئەگەر بۆ بەندایەتیو نزیکبوونەوە لەخوا سەریبڕی تەوبە دەکات ئەگەر تاوانباربێت ، ئەگەر قەرزاربێت قەرزەکەی دەداتەوەو نەزرەکەی جێبەجێدەکاتو بەگوێڕایەڵی لەخوداوەند نزیکدەبێتەوە ، مەگەر بترسێ لەکوشتن یان زیندانی بێت یاخود نەخۆشو دیل ئەوجا قوتار دەبێت چونکە خوداوەند (ئیسماعیل)ی رزگارکرد - سەلامی خوای لێبێت - ستایشێکی جوانی بۆ دابەزاند لەسەرخۆیو باوکی بەسوننەتو بەندایەتیەوە کارەکەی دەکرێت تا رۆژی قیامەت.
*ئەگەر بەرانێکی سەربڕیو لەجەنگدابوون سەرکەوتن بەدەست دەهێنن بەسەر دوژمنی مەزندا.
*بەرانی سەربڕاو لەشوێنێکدا گەلو کۆمەڵێکی کوژراوە.
*ئەگەر بەرانێکی کڕی پیاوێکی رێزدار پێویستی پێدەبێو بەهۆیەوە لەنەخۆشیو تیاچوون قوتار دەبێ.
*ئەگەر بەرانێکی بینی بازیدا بەسەریا ئازارو جنێویان لەوانەوە پێدەدرێت.
*بردنی شاخی بەران قەڵغانو سوپەرە، خوریەکەشی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە لەپیاوێکی بەرێزەوەو بردنی دووگەکەشی بەدەستهێنانی دەستەڵاتە بەسەر هەندێك لەرێزداران یاخود بۆمانەوەی میراتییە.
*بردنی نێوسکی بەران بەدەستهێنانی گەنجینەی پیاوێکی بەرێزە کەوا دەدرێتە پاڵ بەران.
*ئەگەر بەرانی هەڵگرت لەسەر پشتی بڕێویو ئەرکی پیاوێکی رێزدار هەڵدەگرێ.
*پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "لەخەودا بینیم بەرانێکم دابەزەویداو بەوە لێکمدایەوە بەرانی ئەو کۆمەڵە

دەوکوژم، هەروەها بینیم مشتۆی شمشێرەکەم شکا ئەوەشم بەوەلێکدایەوە پیاوێک لەکەسەکانی خۆم دەکوژرێ"[1].

*ئەگەر بەرانی لەپێستەکەی دامالّی جیاوازیدەکات لەنێوان پیاوێکی مەزنو مالّو سامانەکەیدا، ئەوەشی سواری ببێت زالّدەبێت بەسەریا.

*چەوری بەرانو پێستەو خوریەکەی مالّو خێرە بۆ یەکێك بەدەستی بهێنێت.

*ئەگەر بەشە قوربانیەکی بۆ بنێردرێ کورێکی پیرۆزی دەبێت.

*ئەگەر بینی کوشتار لەگەلّ بەرانێکدا دەکات ناکۆکی لەگەلّ پیاوێکی گەورەدا دەکات، هەرکامێکیان ببەزێ سەرکەوتوو دەبێت چونکە دوو جۆری جیاوازن، بەلاّم دوو جۆری چوون یەك وەك دووپیاوە ئەگەر زۆرانبازییانکرد دۆڕاو سەرکەوتوودەبێت.

*ئەگەر لەمالّی خۆیدا بەرانێکی لەپێستەکەی دامالّی لەو شوێنەدا مرۆڤێك دەمرێ ، هەروەها ئەندامی ئاژەلّیش هەر بەوچەشنەیە.

*خواردنی گۆشت بەبۆگەنی غەیبەتەو گۆشتی قەلّەویش باشترە لەلاوان.

*یەکێك بینی بوە بەبەرانو لەزەوییەکی بەردەلاّنی رەشی فرە کونو کەلەبەردا دەڕواتو بەرزدەبێتەوە، خەوەکەی لای راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش وتی: پلەوپایەو ناوبانگ بەدەستدەهێنیّ لەسایەی پیاوێکی رێزداری مالّو ساماندااردا ، یاخود دەگونجێت خزمەتی بەرپرسو فەرمانڕەوایەك بکەیت.

(نابلسی)دەلّێت: بەران لەخەودا پیاوێکی رێزداری پارێزراوە، ئەگەر بینی شاخی بەرانێکی گرتووەو پیاوێکی رێزدار رێگەی لێدەگرێ ئەوە لەلایەن پیاوێکی رێزدارەوە پشتگیری دەکرێ، ئەگەر دووگەکەی گرت دەبێت بەخاوەنی کاروباری پیاوێکی رێزدارو دەبێت بەمیراتگری یان کچەکەی دەبێت بەهاوسەری ، ئەگەر ئەوەی لەنێو سکیدابوو بردی دەبێت بەگەنجینەداری یاخود ئەوەی تێدایە بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگەر بەرانێك چوە کۆلّی پیاوێکی گەورە بەبڕیارەکانی زالّدەبێت بەسەریاو، کارێکی پێ ئەنجامدەدات ئەو رقی لێدەبێتەوە.

---

[1](ئەحمەد) لە(مسند) دا (٢٧١/١) بەژمارە (٢٤٤٥) هێناویەتی.

*ئەگەر بینی شاخی بەرانێکی شکان یان یەکێك لەشاخەکانی پیاوێکی گەورە دەبەزێنیّو پلەوپایەی کەمدەکاتەوە.

*ئەگەر بەرانێکی بینی مرد پیاوێکی گەورە دەمریّ.

*ئەگەر بەرانێکی بینی سەربڕابوو گۆشتەکەی بەشکرا پیاوێکی گەورە دەمریّو ماڵەکەی بەشدەکریّ، ئەگەر گۆشتەکەی خوارد ماڵّو سامانی دەخوات.

*ئەگەر بەرانێکی لەماڵی خۆیدا بینی لەپێستەکەی داماڵراوە هەندێك لەخزمەنزیکەکانی دەمریّ، ئەگەر گۆشتی رانیبوو نزیکترین کەسی دەمریّ.

*ئەگەر بینی بەرانێك سووردەکاتەوە بۆماوەی ساڵێك پلەوپایەی پێدەسپێریّ.

*ئەگەر چەن بەرانێکی زۆریان پێدا هەر بەرانێك دەستەڵاتی ساڵێکە، ئەگەر خەوێکی وای بینیو لەسەر (کابە)بوو ژمارەی بەرانەکان ئەو ساڵانەیە ئیشوکاری تێدادەکات.

*ئەگەر بینی سەری بەرانی بۆ هێنرا سەری دوژمنەکانیەتی.

*خوری بەران ماڵّو سامانە.

*بەران بەڵگەیە لەسەر بانگبێژو شوان.

*بەران سەرکردەی سوپایە.

*ئەگەر بەرانێکی مارەبڕی جیاوازی دەخرێتە نێوان خۆیو ماڵەکەی لەلایەن پیاوێکی مەزنەوە.

*ئەگەر مەڕێکی بینی بوە بەبەران ژنەکەی دووگیان نابێت، ئەگەر ژنی نەبوو هێزو دەستەڵاتو سەرکەوتن بەسەر دوژمندا بەدەستدەهێنێت.

*بەرانی رەش دەدرێتە پاڵ عەرەبو هی سپیش عەجەم.

بەرانەکێوی: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تاجەگوڵینەو ویقارو رێزو شکۆمەندیو دامرکانو خەفەکردنی دوژمنان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر پیاوێکی غەریب لەشوێنو جێگەی بەرزو پلەوپایەی سەرکردایەتی هەبێتو خواردنو خواردنەوەی حەڵاڵ بێت.

*ئەوەی ببینیّ سەریبوە بەسەری بەرانەکێوی پلەوپایەو دەستەڵات بەدەست دەهێنێت.

بەربەلەم: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کچ یا کوڕ یاخود خزمەتکارە.

*بەربەلەم بەڵگەیە لەسەر کچو کوڕو دایەنو پەروەرشیار.

بەرچایی(ژەمی بەیانی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر

نارەحەتی بەپێی ئایەتی: ﴿ قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَٰذَا نَصَبًا ﴾ (الكهف: ٦٢).

*ئەگەر بینی داوای ژەمی بەیانی دەکات ماندوو هیلاکدەبێ.

بەرخ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژن ، ئەگەر بینی بەرخێکی پێکا ژنێکدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بەرخێك دەڕوات لەبەردەمیداو خۆشی بەدوایا دەڕوات‌و پێی ناگاتەوە، دوای ژنێك دەکەوێت‌و بۆی بەدەستنایەت.

*ئەگەر بینی بەرخێك دەدۆشێ لەوساڵەدا خێری دەستگیر دەبێت.

* لەخەودا کوڕێکی نێرینەی گوێڕایەڵی دایك‌و باوکییەتی، ئەگەر بینی بەرخێکی پێبەخشراوەو ژنەکەشی دووگیان بێت مژدەی پێدەدرێت بەکوڕێکی گوێڕایەڵ. هەروەها هەموو ئاژەڵێکی بچووك غەم‌و پەژارەیە بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی چونکە لەبۆ پەروەردەکردنی پێویستی بەخەرجی هەیە بەڵام کچان لەخەودا دنیان.

*ئەگەر بینی لەخەودا بەرخێك سەردەبڕێت کوڕێکی دەمرێت یان کوڕێکی کەس‌وکاری دەمرێ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەرخ کوڕە ، ئەگەر بینی بەرخێکی سەربڕی هەروا بێئەوەی بیخوات کوڕێکی خۆی یان هی کەسێکی نزیکی دەمرێت.

*ئەگەر گۆشتی بەرخی بەدەستدەهێنا کوڕێکی بەڕێزو پیرۆزی دەبێت.

*ئەگەر گۆشتی بەرخ بەدەستبهێنێت ماڵێکی کەمی بەدەستهێناوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی بەرخێکی بۆ نێردرا کوڕێکی ڕێزدارو پیرۆزی دەبێت.

*ئەگەر بینی کۆمەڵە بەرخێك بەخێودەکات ماڵ‌و دارایەك بەدەستدەهێنێت لەگەڵ ڕێزو ناوبانگی باش.

بەرد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەردی فڕێدراوی مردوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردوو بەهۆی بڕین‌و هەڵکەندنی لەچیا.

*بەرد بەڵگەیە لەسەر دڵڕەق‌و بێئاگاو نەزان.

*ئەگەر بینی بوو بەخاوەنی بەرد یاخود بۆیکرا یان لەسەری وەستا زەفەر بەپیاوێکدەبات هەمان سیفەتی هەیە یان ژنێك بەگوماندەهێنێت بەئەندازەی ئەوەی لەحاڵی بێداریدا هەستی پێدەکات.

*ئەگـەر گـۆڕاو بـوو بەبـەرد دڵـی ڕەقدەبێو بێگوێی خوداوەند دەکاتو ئـاینی دەشـێوێو تێکدەچـێ، ئەگـەر نەخۆشـبوو ژیـانی بەسەردەچـێو زوو دەمرێت.

*بەربوونـەوەی بـەرد لەئاسمانـەوە بۆسەر زەوی یـان کـەوتنی بەسـەر زانـا یـاخود مزگەوتەکاندا پیـاوێکی دڵڕەقـە یـاخود باجێکـە دەسـتەڵاتدار لەسـەر خـەڵکی ئـەو نـاوەی دادەنـێ مەگـەر پێـشبینی کوشـتار بکـەن ئـەوجا ڕووداوێکـدەبێ ئـەوجا نارەحـەتیو ناخۆشی ڕوو لەخـەڵکی جێنـشینی ئـەو ناوچەیە دەکات.

بـەڵام ئەگـەر بـەردەکان پارچەپارچـە بـوونو هـەر پارچـەیەك کـەوت بەسـەر شوێنێکدا بەڵگەیە لەسـەر دابەشـبوونی بــەڵاو نەهامــەتیو هەرکەســێك پارچەبەردێك بکەوێتە ماڵەکەی پـشکێ لەو نارەحەتیو بەڵایەی بەردەکەوێ.

*ئەگــەر خــەڵکی لەنەبونیــدابوونو چــاوەڕێی بەردەوامییانــدەکرد لەدەرەنجامەکەی دەترسان ئەوجا بەرد نارەحەتییـە ڕوو لـەو شـوێنەدەکات بەئەندازەی مەزنی بەردوتوندی.

*ئەگەر بەردی گەورەبوو لەئاسمانـەوە تێیـانگیرا سـزاو خەشمـە لەئاسمانـەوە دەگیرێتە ئەو شوێنە، چونکە خوداوەند فیلەوانەکانی کوشـت کـاتێ باڵنـدەکان بەردەبانیانکردن، ئەمەش یا نەخۆشـی یاخود هەڵمەت یا زیان یاخود تاڵانییـەو ڕوویان تێدەکات.

*(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا ژنـانی بــەئارامو دانبــەخۆداگرنو بەڵگەیــە لەسـەر سـووربوون لەسـەر کارێـكو تەمەندرێژی.

*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر ئـاژەڵو ساختمان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگـەبێت لەسـەر لـەبیرکردنو پـەروەردگار دەفـەرموێت: ﴿إذْ أوَيْنَـا إلى الـصَخْرَةِ فَـإنّي نَـسِيتُ الحُوتَ﴾ (الكهف: ٦٣).

*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر خراپـەو داوێنپیسی.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەرنەوەی پێـی نـاوزەد دەکـرێ یـان بـەدخوە لەبنەڕەتدا.

*ئەگەر بەرد بەڵگەبوو لەسەر پلەوپایە زۆر دەخایەنێت.

*ئەگـەر بەڵگـەبێت لەسـەر هاوسـەر بەئارامو ڕازیدەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی کەلێی دروستدەکرێ وەك پەیکەرو...

*ئەو بەردانەی لەسەر شاخە گوزارشت لەپیاو دەکاتو لانەوماڵیان هەیەو هەموویان دڵڕەقن.

*ئەگەر بینی لەسەربەردێك هاتەخوارەوە یاخود کۆشا لەگەڵ بەردێکدا لێکدانەوەی وەك چیا دەبێت.

*ئەگەر بینی بەردێك هەڵدەکۆڵێو چاڵیدەکات دەگەڕێت بەدوای بارێکداو بەدەستی دەهێنێت بەئەندازەی ئەو چاڵەی لەسەر بەردەکە دروستیدەکات.

*ئەگەر چیا پادشاو فەرمانڕەوابێت بەردو دارو درەخت دەستو پێوەندەکانیانن.

بەرد بەشێوەیەکی ڕەها: بەرد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زەوی یان دیوارێك، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+مردوو.

+خەڵکی دڵڕەق.

+بێئاگاییو بێکاریی.

*ئەگەربینی بوە بەخاوەنی بەردو کرێویەتی یاخود وەستاوە لەسەری زەفەر بەپیاوێکدەبات یان هاوسەرگیری لەگەڵ ئافرەتێکدا دەکات لەسەر شێوەی خۆی.

*ئەگەربینی بوە بەبەرد سەرپێچی خوداوەند دەکاتو دڵڕەق دەبێتو ئاینی تێکدەچێو دەشێوێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت، وەگەرنا ئیفلیجی لێیدەداتو سەرجەم جموجوڵەکانی دەوەستن.

*کەوتنەخوارەوەی بەرد لەئاسمانەوە بۆسەر زەوی یاخود بەردبارانی مزگەوت پیاوێکی دڵڕەقە یاخود سەرانەیەکە فەرمانڕەوای ئەو سەردەمە دەیخاتەسەر خەڵکی، ئەگەر بەردەکە شکا پارچە وردەکانی پەڕین بۆ ماڵانی ئەو دەوروبەرە بەڵگەیە لەسەر بڵاووونەوەی بەڵاو نەهامەتی بەسەر خەڵکی ئەو سەردەمەدا هەرکەسێك پارچە زیخو بەردێك بچێتە نێو ماڵی بەڵاو نەهامەتیەك ڕووی تێدەکات.

*ئەگەر خەڵکی لەنەبوونیو قاتو قڕیدابوون دەترسان لەدەرەنجامەکانی بەڵاو ناڕەحەتیە ڕوو لەو ناوچەیە دەکات بەپێی گەواهی ئەو بەردەو توندیو بەهێزی.

*ئەگەر بەردەکان زۆربوونو خەڵکی بەردەبارانکران سزایەو لەئاسمانەوە دادەبەزێت، دەگونجێت بەڵاو نەهامەتی بێت یاخود کولله یا سەرماو ڕەشەباو

غەرامەو هەڵمەتو تـاڵانیو هاوچەشنی ئەوانەبێت.

*ئەگـــەربینی بـــەرد یـــاخود شـــاخ دەگوێزرێتەوە هەوڵی کارێکی ئەستەمو گران دەدات.

*ئەگەربینی سواری بـەردێکبوە ئەگـەر رەبەنبوو هاوسەر دەگریٚ.

*ئەگەربینی بەردێك گیراوە لەگەرووی غەمو پەژارەو خراپە رووی تێدەکات.

*ئەگــــەربینی بەگۆچـــانێك دەکێـــشیٚ بەبەردێکـــداو ئـــاوی لێدێتـــە دەرەوە ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەنـد دەبێـت ، ئەگەر دەوڵەمەندیشبوو سـامانو مـاڵو دارایی زیاد دەکـات ، دەگونجێت رزقو رۆزییەکی هێواش بێت.

*دەگونجێت بەرد بەڵگەبێت لەسەر:

+بەندەوخواناسان.

+دنیانەویستو دڵ ملکەچان.

*ئەگەر ئەو پادشایە بینی بـەردی لایـە بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵوسـامانی بەهۆی بەردەوە.

*ئەگـەر خواناسـێك بینـی بـەردی لایـە کەرامەتیٚ[1] دیاریدەدات لەوشارەو پێی دەبوژێتەوە، ئەگەر لەخـەودا بـەردێکی تـێگیرا دەکەوێتـە بەرشـاڵاوی توهمـەت

کـەوا بێتاوانـە لێـی بەتایبـەت ئەگـەر بەردەکەی پەڕیو دوایکەوت.

*دەگونجێـت بـەرد بەڵگـەبێت لەسـەر کونو قوژبنی دڕندەو جانەوەر.

*بەردی ئاش بەڵگەیەلەسەر:

+زانایان.

+منداڵان.

+ژنو ماڵو دارایی.

*ئەگـەربینی بـوە بـەخاوەنی بـەردی ئـاش بەڵگەیـە لەسـەر شـکۆمەندیو سـەرکەوتن بەسـەر دوژمنانـدا بـەماڵو چەك.

*ئەگـەر بـوو بـەخاوەنی بـەردێك وەك بەردی ئاش یان بەردی گـەورەو هـاڕەڕ یاخود بەردی نێو ئاوو هاوچەشـنەکانی سوودو قازانجێکە لەلایـەن شـکۆمەندێك یـان بـاوكو گـەورەو مامۆسـتاو بـراو هاوسـەرو خـزمو هـاوڕێو لایـەکی نادیـارەوە پێیـدەگات، دەگونجێـت پیاوێك بێت زۆر سەفەر بکات.

*ئەگەر بەردێکی هەڵگرتو زۆرماندوبوو بەدەستیەوە لەلایەن مرۆڤێکی دڵڕقەوە ئەشکەنجەو ئازار دەچێژێت بەئەندازەی سووکیو قورسی بەردەکە.

*بـەردی بەسـوودو کـەڵك وەك بـەردی سـەوز کـە بـۆ چاوئێـشەو گـویٚ ئێـشە بەکاردێت بەڵگەیە لەسەر:

---

[1] کەرامەت: بـــەکـاری لـــــەرادەبـــەدەرو سەرسوورهێنەر دەوترێت. (وەرگێڕ).

+پزیشك.
+زانا.
+شكۆمەندو پلەوپایەدار.
+پشووماندودەركردن.
+بژێوىو سوودو قازانج لەپیشەیەكى بەكەڵكو سوود.

بەردساز: (نابلسى)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر:
+نزیكى لەگەورە پیاوانەوە.
+جیاوازىو ناكۆكى خستنە نێوان كۆمەڵەوە.
*بەردساز پیاوێكە شارەزایە لەچارەسەركردنى دڵى رەقى گەورەپیاوان.

بەردگرتنە نێو پشكۆو ئاگر: (نابلسى) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەردى گرتە نێو پشكۆ بەڵگەیە لەسەر قەرزو وامدانەوە بەئەندازەى حەوت درهەم یاخود حەوت دینار.
*ئەگەر پشكۆیەكى نێوبەرد بخوات ماڵو دارایى هەتیو دەخوات.
*بەرد گرتنە پشكۆو ئاگر بەڵگەیە لەسەر قەرزو وام دانەوەو نوێژو رۆژوگێڕانەوە.

بەردوئەستێ: (نابلسى) دەڵێت: ئەگەر بینى ئاگرى كردەوە هەتا خۆى پێ گەرمبكاتەوە پەنادەگرێ بەپیاوێكى دڵرەقى خاوەن دەستەڵات یان پەنا بۆ پیاوێكى دەستەڵاتدارى بەهێز دەبات لەهەژاریداو سوودى لێوەردەگرێ، ئەگەر یەكانگیربوون ئەوە دەستەڵاتى فەرمانڕەوا دادەمەزرێتو بەڵگەیە لەسەرى چونكە بەرد پیاوێكى دڵڕەقەو ئاسنیش پیاوێكى بەدەستەڵاتەو ئاگریش دەستەڵاتدارە.
*ئەگەر ژنێك بینى بەبەردو ئەستێ ئاگردەكاتەوە بەفوو و داگیرسا كوڕێكى دەبێت.
*ئەگەر بەردى لەبەردى دیكە هەڵسوو ئاگرى لێكەوتەوە دووپیاوى دڵڕەق لەگەڵ یەكدى دەجەنگن بەتوندىو خەڵكى چاو دەبڕێتە كوشتارو پێكدادانیان چونكە بڵێسەى ئاگر كوشتارە بەشمشێرو گوتەو قسە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئاگر كرایەوە بەبەردو ئەستێ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیرى كەسێكى رەبەن ئەگەر ئاگرەكە بەرزبووەوە هاوسەرەكەى دووگیاندەبىو كوڕیاندەبێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕو بەرەبەكانى لەنێوانیاندا یاخود لەنێوان دوو شەریكدا، ئەگەر جلێكى سووتاند یان لەشولارى سووتاند زیان لەماڵە دەكەوێت یاخود روو لەئابڕووى یان لەشو لاریدەكات.

*ئەگــەر قورئــانی ســووتاند یــان دەفتەرێکی سووتاند رەخنەو نکوولییە لەئایندەگیرێ.

بەردەباران: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگەر بینی بەردەبارانی مرۆڤێکدەکات قسەو جنێو بەو مرۆڤە دەدات.

*بــەردەباران جنێودانــە بــەئابرووی کەسێك مەگەر بەجێهێنانی سنورێکی خـوایی بێت ئـەوجا بەڵگەیە لەسـەر پاکێتی لەگوناهو تاوان.

بــەردە رەشــەکەی (کابــە): (ئــیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی دەستدەدات لەبــەردە رەشــەکە پابەنــد دەبێــت بەپێــشەوایەکی خــەڵکی حیجــازەوە، ئەگــەر بــەردە رەشــەکەی دەرهێنــاو بەتایبــەت بۆخــۆی بــرد لەئاینــدا بیدعەیەك دروستدەکات.

*ئەگــــەربینی بــــەردە رەشــــەکە دەدۆزێتــەوە دوای ئــەوەی خــەڵکی لەدەســتی دەدەن لەشــوێنی خۆیــدا دایدەنێت ئەمـەش خـەوی کەسێکە وا دەزانێـت لەسـەر رێنماییـەو سـەرجەم خەڵکیش وێڵو سەرگەردانن.

(نابلــسی)دەڵێــت: بەردەرەشــەکە لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر (حــەج)، ئەگـەربینی بەردەڕەشـەکە دەشـکێنێ دەیەوێت خەڵکی هەموویان لەسەر رای خۆی کۆبکاتەوە، دەگونجێت بەڵگەیە لەسـەر ئـەو زانیارییـەی بەتـەنیا ئـەو دەیزانێو دەیشارێتەوە.

*ئەگـەر بینـی قووتیـدا خـەڵکی وێـڵو سەرگەردانی دەکات.

*ئەگــەر تەوقــەبکات لەگــەڵ بــەردە رەشەکە (حەج)دەکات.

بــەردی ژێــر مەنجــەڵ: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بـەردی ژێـر مەنجـەڵ لەخـەودا نەفسی پیاوە، هـەروەك چۆن مەنجـەڵ بـەهۆی ئـەو بەردانـەوە راگـیر دەبێـت نەفس بەهۆی ماڵو سامانەوە دەژێت.

بــەردی مەنجــەنیق: (ئــیبن ســیرین) دەڵێـت: بـەردی مەنجـەنیق نوێنـەرێکی دڵڕەقە، ئەگەربینی بەردێك هەڵدەدات لەشــوێنێکی بــەرزەوە دەســتەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەو بەردانەی لەسەر شاخو دامێنیەتی پیاوانی دڵڕەقن لەئایندا.

*ئەگەربینی بەردێك هەڵدەگرێت لەگەڵ پاڵەوانێکـدا دەجـەنگێ کـەوا بـەهێزو دڵڕەقــە، ئەگــەر هــەڵیگرت پێــی دەوڵەمەنـد دەبێـت، ئەگـەر نـەیتوانی دەبـەزێ، هـەر لەسـەر ئەمـەش یـاری هەڵگرتنی ئاسن لێکدەدرێتەوە.

*پیاوێـك لەخـەودا بینـی وردە بـەرد کەوتوەتــە گوێــچکەیو بەترســەوە

دەریهێناو فڕێیدا، خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین)گێڕایەوەو ئەویش وتی: پیاوێکی بیدعەچییە ، گوێی لەقسەیەکی ناخۆش‌و ڕەق دەبێت‌و گوێچکەی دەزرنگێتەوە.

*ئەگەر بینی ژنان بەردی تێدەگرن سیحرو جادووی لێدەکەن .

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی بەردێك دەگیرێتەسەری سەرۆکێکی هەیە مانای بۆ دەبات‌و پشتی پێدەبەستێت‌و جێگەی ئومێدو متمانەیەتی.

*ئەگەربینی بەرد لەهەموولایەکەوە هەڵدەدات لەسەر شاخێکی بەرزەوە دەگات بەدەستەڵات‌و ستەمدەکات.

بەردی هەڵکۆڵراو: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینایکرد خشتی سوور بەڵگەیەلەسەر:

+شکۆمەندی‌و رووتێکردن.

+ئومێد درێژی.

+دڵنیابوون لەماڵ‌و منداڵ.

*ئەگەر خشتی لەجێگەی بەردی هەڵکۆڵراو بەدیکر بەڵگەیە لەسەر:

+رسوایی‌و لەکیسچوونی پلەوپایە.

+گۆڕانی هاوسەر.

+مردنی خاوەن بیناکە.

*هەروەها خشتی سوور ئەگەر لەجێگەی خشتی ئاسایی بینای پێدروستکرا یاخود لەجێی بینای قڵیشبردوبوو بەڵگەیەلەسەر بەرزی‌و بڵندی رزق‌وڕۆزی.

*ئەگەر چوارچێوەی دەرگا لەبری ئەوەی لەبەرد دروستکرابێت لەمەڕمەڕبوو ملکەچی‌و رسواییە ، هەروەها ئەگەر کۆڵەکەو پایەی بەردین بوو بەکۆڵەکەو پایەی مەڕمەڕ بەهەمان شێوە دەبێت.

*ئەگەر گۆڕی مەڕمەڕی بوو بەگۆڕی بەرد بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵی ئەوەی مردوو بەوەقف‌و رام بەجێیهێشتوە یان گۆڕانی حاڵ‌و باری میراتگرانی.

بەرزی(بالآیی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا نزمی پلەوپایەیە بۆیەکێك بیەوێت بەرزبێتەوەو ڕێنمایدەربێت لەنێو خەڵکیدا.

بەرکۆش(بەرگە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵ‌و سامان گومناوییەو بۆئەوەی چاوەڕێی منداڵی نێرینەیە کوڕەو بردنی‌و هەڵگرتنی بەڵگەیە لەسەر هاوڕێ‌و دووڕوو.

بەرگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هاوسەرە یان ژنێکی بێمێردە، هەروەها کوڕێکی کەودەنە هیچ جموجوولێکی نییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا جیاوازە بەپێی جیاوازی جۆرو رەنگو رەگەزی.

*ئەگەر ژن بەرگی پیاوی بینی چاکەیە بۆی لەئاینو دنیادا، ئەگەر جلوبەرگی جەنگی پۆشیبوو لێکدانەوەی بۆ هاوسەرەکەی یان بژێوی پەیداکاری دەبێ.

*ئەگەر پیاوێك بینی جلوبەرگی ژنانی لەبەردایە غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەگەڵ ترسو بیمو ملکەچی پاشان هەمووی دەرەوێتەوەلێی.

بەرگ تێگر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری رەبەنو دووگیانبوونی ژن.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی کاروبارو پاراستنی نهێنیو ماڵوسامان.

بەرگتێگری کتێب: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شۆرەرو کفندروو ئەسپەردەکاری مردوو.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی نهێنیو پاراستنی خۆشەویستیو تەبایی.

بەرگتێگیراو(بەرگ): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کتێبەکانی تەفسیری بینی کاروباری جێگیردەبێ. ئەگەر کتێبە بەرگ رەقەکانی بینی خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر کتێبە بەرگ رەقەکانی هەواڵی بینی لەلای بەرپرسەکان نزیکدەبێتەوە.

*دەگونجێت کتێبەبەرگ رەقەکان رەوانبێژی بێتو خۆی سەرقاڵبکات بەکاروباری سەیرەوە.

بەرگدروو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەرگدروو پیاوێکە رێکخەرو چاکەکارەو فەرو خێری دادەبارێت بەسەر رێزدارو بێرێزدا، لەسەر دەستی ئەو کاروباری پەرتو ئاڵۆز یەکدەگرێ.

*ئەگەر بەرگی بۆ خۆی دووری دنیای خۆی باشدەکات بەئایینداری.

*ئەگەر بینی خەریکی درومانە بەڵام بەباشی نایزانێ دەیەوێت کاروبارێکی پەرتو لەیەکدابڕاو کۆبکاتەوە بەڵام ناتوانێت.

*ئەگەر بینی جلو پۆشاکی ژنەکەی دەدورێت مەینەتو دەردەسەری رووی تێدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+نووسەر یاخود پیاوێك خەریکی مارەبڕین بێت.

+گێڕانەوەی ئەوەی لەکیسیچوە یاخود ئەوەی لێی پەشیمان بوەتەوە.

بــەرگریکردن لــەئابڕوو: (نابلــسی) دەڵێت: لەخودا بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەو بەجێهێنانی پەیوەنــدی خزمایــەتی بــۆ ئــەوەی هەڵدەستێت بەوکارە.

بەرنوێــژی: (ئــیبن ســیرین) دەڵێــت: ئەگەر یەکێك بینــی لەخــەودا بەرنوێــژی دەکات بۆ خەڵکی شایستەی پلەوپایەی دەســتەڵاتەو پــاش وەرگرتنــی پۆســتی دەستەڵات گوێڕایەڵی دەبن.

*ئەگـەر بەرنوێــژی بــۆ خــەڵکیکرد روو بەقیبلــەو نوێــژێکی تــەواوی بــۆکردن لەفەرمانڕەواییدا دادپەوەر دەبێت.

*ئەگەر بەپێوە نوێژی بۆ کردو ئەوان دانیـــشتبوون لەئـــەرکی سەرشـــانی بەرانبەر ئەواندا کـەمو کوڕی ناوێنێت بــەلاّم ئــەوان کــەمو کــوڕی دەنــوێنن بەرانبــەری یــاخود خەوەکــەی بەڵگەیــە لەسەر بەڵێندان بەکۆمەڵێکی نــەخۆشو ناتەواو.

*ئەگـــەر بەدانیـــشتنەوە بەرنوێـــژی بـۆکردنو ئـەوان بـەپێوەبوون بەڵگـەو نیــشانەیە لەســـەر کـــەمو کـــوڕی لەبەرانبەریاندا.

*ئەگـــەر بــۆ کۆمــەڵێکی دانیــشتوو راوەستاو بەرنوێژیکرد کاروباری هەژارو دەوڵەمەند دەگرێتە دەست.

*ئەگـەر بـەپێوە بەرنوێـژی بـۆ کـردنو ئــەوان دانیــشتبوون تاقیدەکرێنـــەوە بــەخنکان یــان دزینــی جــلو بــەرگو هەژارکەوتن.

*ئەگەر بینی بەرنوێژی بۆ ژنان دەکات کاروبــاری کۆمــەڵێکی لاوازو زەبــوون دەگرێتەدەست.

*ئەگـەر لەسـەر لا یان بەپاڵکەوتوویی بەرنوێژیکرد بۆ خەڵکیو جلو بەرگێکی سپی پۆشیبوو، خۆشـی خەشـمو قینـی لەوشوێنەدەبێ، ئەگەر لەنوێژەکەشـیدا قورئانی نەخوێنـدو (الله اکبر)ی نـەکرد دەمرێــتو خــەڵکی نوێــژی لەســـەر دەکەن.

*هەروەها ئەگـەر ژنێـك لەخـەودا بینـی وەك ئەوەی بەرنوێژی بۆ پیاوان دەکات دەمرێــت، چــونکە ژن پــێش پیـــاو ناکەوێت لەمردندا نەبێت.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی بەرنوێژی دەکـات بـۆ خـەڵکی لا دەبرێـتو مـاڵو دارایی لەدەستدەدات.

*ئــەوەی بەرنوێــژی بــۆ پیــاوانو ژنــان بکــات پۆســتی دادوەری وەردەگرێــت لەنێوان خەڵکیدا ئەگەر شایستەی ئـەو

کارەبێت ، وەگەرنا دەبێت بەناوبژیوانو چاکە دەکات لەنێوان خەڵکیدا.

*ئەوەی ببینێ بەرنوێژی تەواو دەکات بۆ خەڵکی دەسەلاتی تەواو دادپەوەرانە دەبێت بەسەریانداو دوایی دێت.

*ئەگەر نوێژەکەی بڕی دەسەلاتی بەسەریاندا تەواو دەبێتو بڕیارو وتەکانی جێبەجێ ناکەن.

ئەگەر بەتەنیا نوێژی کردو ئەوانیش هەریەك بەتەنیا نوێژیانکرد دەرچوون لەرێ ، ئەگەر بەرنوێژی بۆ نوێژی سوننەت بۆ کردن ئەوا دەچێتە ژێر پەرێزێك کەوا هەرگیز زیانی پێناگات، ئەگەر ئەو خەڵکە کردبوویان بەپێشەوا میراتی بۆ دەمێنێتەوە بەپێ ئایەتی: ﴿وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ﴾(القصص:٥).

*ئەگەر بینی بەرنوێژی بۆ خەڵکی دەکاتو بەباشی قورئان ناخوێنێت داوای شتێکی لێدەکرێت نایدۆزێتەوە.

*ئەوەی بەرنوێژی بۆ کۆمەڵێك بکات لەسەربانێك ئەوا باش دەبێت بۆ خەڵکیو بەو هۆیەوە ناوبانگ دەردەکات لەرێی قەرزو خێرەوە.

(نابلسی) دەڵێت: پێشەوا لەخەودا دەستەبەرو جێگرە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ترسو بیم ، یان بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەو پێشکەوتنو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەربەستو باوكو دایكو مامۆستایان.

*ئەگەر لەخەودابوو بەپێشەواو بەرنوێژیکرد بۆیانو رووی کردبوە قیبلە بەدەستنوێژێکی تەواوەوە بێ زیادوکەم شایستەی دەستەلاتبوو دەستەلات بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت خۆی بخاتە ئاستی بەرپرسو وەکیلو دەستەبەرەوە بۆ کۆمەڵێك یان هاوبەشی کۆمەڵێك بکات خوازیاری خێرو چاکەبێت لێیان.

*ئەگەر بەرنوێژی بۆ خەڵکیکردو رووی نەکردە قیبلە ناپاکی دەکات لەگەڵ هاوەلانیو بیدعە دادێنێتو دەگونجێت کارێکی نارەوا ئەنجامبدات خەڵکی داوای لێبکەن.

*ئەوەی ببینێ فەرمان دەکات بەسەر کۆمەڵێکدا بەنوێژکردن دەستەلاتێك دەگرێتە دەست دادپەوەر دەبێت تێیدا دوای ئەوەی روو بەقیبلە دەوەستێو نوێژەکەی تەواو دەکات یان فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکات.

*ئـەوەی ببینـێ بەرنوێژیـدەكات بـۆ كۆمەڵێكی نادیار لەشوێنو جێگەیـەكی نادیـارو نازانێـت چـیان بـۆ دەخوێنێـت ڕێزدارکردنیــەتی بــەمردن چـونكه بەكەڵكی پێشەوایەتی نایەت.

*ئەگەر ژنێك بینی بەرنوێژی بۆ پیاوان دەكات دەمرێت چونكه نابێت بەرنوێژی بۆ پیاوان بكات ، ئەمەش ناگونجێت مەگەر لـەكاتی مردنـدا نـەبێتو پیـاوان نوێژی لەسەردەكەن.

*ئەگەر پیاوێكی عەجـەمی كەبەباشی نوێژ نازانێتو قورئانی ڕەوان نییە بینی بەرنوێژی دەكات بۆ كۆمەڵێك بەهـەمان چەشنی پێشووه.

*ئــەوەی ببینــێ بەرنوێــژی بــەپێوه دەكات بۆ كۆمەڵێكو دانیـشتوون كـەمو كــوڕی نانوێنێــت لــەمافو ئــەركی سەرشانیدا بەرانبەریان، یان خەوەكەی هێماو نیشانەیە لەسەر بەرپرسیارێتیو بەڵێندانی بەگرۆهو كۆمەڵێكی نەخۆش.

*ئەگەر بینی نوێـژدەكات بێڕاسپاردنی كۆمــەڵێكی لاواز لەســەر لا ، یــان بەپاڵكــەوتوویی و جــل و بــەرگێكی سـپیەوه لەشـوێنی خـۆی دەبێتـەوەو لەنوێژەكەیـدا قورئـان ناخوێنێـتو (الله اكبر) ناكاتو دەمرێتو خـەڵكی نوێـژی لەسەر دەكەن.

*ئەگەر پێـشەوایەك بینـی وەك ئـەوەی بەرنوێـژی بـۆ خەڵكیـدەكات لــەكار دەخرێتو ماڵو دارایی لەكیسدەچێت.

*ئـەوەی بەرنوێـژی بـۆ پیـاوانو ژنـان بكــات پۆســتی دادوەری لــەنێوان خەڵكیـدا بەدەسـت دەهێنێـت ئەگـەر شایـستە بێـت، وەگـەرنا چاكـسازیو ئاشتەوایی نێوان خەڵكی پێدەدرێت.

بەروبووم: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: ئـەو بەروبوومــەی وادەیــەكی دیــاریكراوی نەبێتو تێكنەچێت وەك خورمـاو مێـوژ باشــــە، ئەوەشــــی لــــەكاتێكی دیاریكراودابێتو لەكاتی خۆیدا باشبێت باشـە مەگـەر یـەكێك نـاوێكی خـراپو نـاقۆڵای هـەبێت لەدەرەنجامـدا خـراپو ناباشـە، ئەوەشـی بناغەیـەكی خراپـی هـەبێت ڕوو لەغـەمو پەژارەكردنـە یـان لەكاتو وادەی خۆیدا نەبێت نەخۆشیە وەك هــەنجیر ، چــونكه (ئــادەم) ــــ سـەلامی خـوای لەسـەربێت ـ بەگـەڵای هەنجیری خۆیداپۆشیوەو لای ئـەوداره سەرزەنشكراو ناخۆشـی غـەمو پـەژاره دایگرت.

*ئەوبەروبوومـەی رەنگـی زەردبێـت نەخۆشییە وەك بـەهیّ و گویـژو کالـەك. وێرای زەردیشی لەکاتی خۆیدا نەبێت.

*ئەگەر ئەو بەروبوومە ترشبوو بیخوات تووشی لێداندەبێت.

*ئەوبەروبوومەشـی ناوەکـەی باشـبێت باشی لەناوەکەیەوە وەردەگرێ.

*هەروەها بەهێی سەوز لـەکاتی خۆیدا نەبێت ماندوێتیو نەخۆشییە.

*هەموو بـەروبوومێکی شـیرینو خـۆش بەدەر لەوەی زەردبێـت یـان ترشـبێتو لەکاتی خۆیدا نەبێت رزقو ماڵو داراییە مانـەوەی ئـەو رزقـەش بەئەنـدازەی مانـەوەی ئـەو بەروبوومەیـە، خێرایـی پێگەیـشتنی بـەدەر لـەترێی رەشو هـەنجیر باشـە چونکە ئەودووانـە بـاش نیین.

*ئەگـەربینی بـەروبوومێکی بەدەستهێناوە هیـچی تێـدا نییـە گـەر لەکاتی خۆیدابێت.

*ئەگـەر واهەسـتیکرد ئـەو بەروبوومـە لەبەروبوومـەکانی بەهەشـتە زانیـاریو ئاینـە، وەگـەرنا بەوچەشـنەیە کەباسمانکرد.

*بـەروبوومی سـەوزیش لـەکاتی خۆیـدا نـەبێت بەڵگەیـە لەسـەر رزقو مـاڵی حەرام ئەگەر نموونەو بەڵگەی لەگەڵبوو لەسەرئەوەی زیان نییە لەدنیادا.

(نابلـسی)دەڵێـت: خـواردنو خاوەندارێتی بەروبووم بەڵگەیە لەسـەر ئـاین یـاخود زاڵبـوونی ژنـانو پیـاوانی بێدەسـتەلاتو خزمـەتکارو لاڵوکـەم دواون.

*بـەروبوومی خـۆشو وبـەتام رزقو رۆزییـە بەمانـدوبوونو شـەکەتی بەدەستدێت.

*بـەروبوومێك بەئەنـدازەی گـەدەبێت رزقو رۆزییە کـەمێك گومـانی لـەدەورە یاخود زەکاتی دەرنەکراوە.

*ئەو بەروبوومەشی ناوكو توێکڵی نییە بەڵگەیە لەسەر کارئاسانی لەگـەڵ رزقو رۆزی حـەلاڵ لـەکاتو وادەی خۆیـداو پێگەیشتنی خێرێکی کتـوپرو خێرایـە ، خۆئەگـەر لـەکاتی خۆیـدا نـەبوو سـوودێکە دوای ماوەیـەك بەدەستیدەهێنێت بەپێی نزیکی وادەی ئەو بەروبوومە.

*بینینی بەروبووم لەکاتی خۆیدا نەبێت بەڵگەیـە لەسـەر رزقو رۆزی، خواردنیـشی لـەکاتی خۆیـدا نـەبێت لەکیسـچوونێکی بـاشو چـاکەو ئاسـانکردنی کـاری قورسوگرانـەو

گێڕانەوەی ئەوەیە کەترسی لێی تیابچێت.

*هەموو بەروبوومێکی کۆکراوە بەڵگەیە لەسەر تەبایی‌و کۆبوونەوەو بەپێچەوانەشەوە.

*هەموو بەروبوومێکی نامۆو غەریبیش بەڵگەیە لەسەر وڵاتەکەی‌و کارکردن تێیدا.

*بەروبوومەکانیش ژنان یان منداڵ یاخود ماڵ‌ودارایی یان شوێنی بەکرێگیراو یان زانیاری‌و کاری بەسوودو چاکە یا خزم‌و کەس‌وکارو خۆشی‌و چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرنەوەی شەربەتی لێدروستدەکرێ.

*ئەگەربینی لەدارێك بەروبومێکی تر لێدەکاتەوە لەرەگەزی خۆی نییە لەسەر کارێکە دروست نییە بۆی یاخود داواکاری شتێکە بۆی نایەتەدی.

*لێکردنەوەی بەروبوومێك لەرەگ‌و ریشاڵی دارەکە دەنگدابڕین‌و دژایەتی پیاوێکی ڕێزدارە.

*ئەگەر بینی لەچەندین دار بەروبوومی جیاواز جیاواز لێدەکاتەوە زانیاری‌و شاوروفیقەی مەترسیدارەو وەرگرتنی زانیارییە.

*ئەگەر دارێکی بەروبومداری بینی لەزستانداو بەدڵیبوو پیاوێکە رووی تێدەکرێ‌و وادەزانرێت خاوەن ماڵ‌و داراییە ، ئەگەر لێیکردوە بەئەندازەی ئەو ماڵ‌و داراییە ماڵ‌وسامانی دەچێت بەلای ئەو پیاوەدا، ئەگەر لێی نەکردەوە قایل دەبێت بەحاڵی خۆی.

*بەروبووم ماڵ‌ودارایی‌و ڕێزە ، ئەوەی لەدارێك بەروبوومێکی تر لێبکاتەوە بەڵگەیە لەسەر زاوایەکی باش یان شەریك‌و هاوکارێك تووشی شادی‌و خۆشحاڵی دەبێت لێوەی‌و بەروومی شاخیش رزق‌و رۆزی‌و زانیاری‌و بەهرەی خواییە.

بەرەبەیان[1]: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ دەگونجێت جادووی لێبکرێ.

*دەگونجێت بکەوێتە نێو گوناهو تاوانەوەو پێویستی بەداوای لێخۆشبوون هەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وبالأسحار هم يستغفرون﴾ (الذاريات: ٢٨).

بەڕاکردن ڕۆیشتن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیکرد بەڵگەیە لەسەر بژێوی پەیداکردن بۆ ماڵ‌و منداڵ.

---

[1] **بەرەبەیان**: (سحر) : بەرەبەیانی شەو کۆتاییەکەیەتی . (نابلسی).

بەڕوو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڕوو پیاوێکی قورسی دەوڵەمەندە، ماڵی کۆکراوەیە، دارەکەشی پیاوێکی دەوڵەمەندە، لەبەرئەوەی بەڕوو زۆر دەخورێت و بەڵگەیە لەسەر رژدی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەندایەتی.

(نابلسی) دەڵێت: بەڕوو دڵتەنگی و سەفەرە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نێربازی شابەرووش مرۆڤە رەشپێستەکانە.

بەڕوودادەکەوتن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی نهێنی.

بەڕە(راخەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڕە لەلێکدانەوەدا وەك راخەر وایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم لەسەر بەڕەیەك بووم (یەزید)ی کوڕی (عەبدولمەلیك) هات و بەڕەکەی لەژێردار راکێشام و فڕێیدا، پاشان لەسەر زەوی دانیشت. (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەم خەوە هی تۆنییە لەوانەیە (یەزید)ی (مهلل) بینیبێتی ئەگەر خەوەکەی راست بێت (یەزید)ی کوڕی (عەبدولمەلیك) دەیبەزێنێ.

بەزەیی(سۆز): سەبارەت بەبەزەیی و سۆز ئەگەر بینی بەزەیی بەکەسێکی لاوازدا دێتەوە ئاینی بەهێزو دروستدەبێ بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ): "ئەوەی گەورەمان بەڕێزدار نەزانێ و بەزەیی بەهەژارماندا نەیەتەوە لەئێمە نییە"[1].

*ئەگەر بینی بەخشراوەو بەزەییان پێداهاتوەتەوە خوداوەند لێی دەبورێت.

*ئەگەر بینی سۆزو بەزەیی خوداوەند دادەبارێت بەسەریا نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَوْلَا فَضْلُ اللهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ﴾ (النور:١٠)ئەمەش نازو نیعمەتە.

*ئەگەر بینی بەسۆزو بەزەییە لەبەرکردنی قورئانی پیرۆزی پێدەبەخشرێ بەپێی ئایەتی: ﴿قُلْ بِفَضْلِ اللهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا﴾ (یونس:٥٩): لەراڤەی وشەی (رحمة ــ سۆزو بەزەیی)لەم ئایەتەدا وتراوە: مەبەست پێی قورئانی پیرۆزە.

بەژن و بالای مرۆڤ: (نابلسی) دەڵێت: درێژی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فتنەو ئاشوب، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر

---

[1] (ترمذي)(١٩٢٠)و(ئەحمەد)لە(مسند)(٦٦٩٤)لە رێگەی (عمرو)ی کوڕی (شعیب)و ئەویش لەباوك و باپیرییەوە.

رژدیو خـۆ نوانـدن بـەتواناداریو دەستەلآت.
*بـالآی درێـژ خێـری تێـدا نییـە ئەگـەر کورتبـووەوە ئـەوجا بەڵگەیـە لەسـەر دابـەزینی پلەوپایـە یـاخود نزیکـی چارەنووس.
*ئەگـەر بـەژنوبالآی بینـی درێـژبوە لەئەنـدازەی خـۆی زیـاتر چـارەنووسو ئەجـەلی نزیکدەبێتـەوە بـەهۆی نزیکـی لەئاسمانـەوە یـاخود پلەوپایـەی دادەبەزێ.
*ئەگـەر کۆشـکێکی بەئەنـدازەی بـالآی خـۆی بینـیو خـاوەن دەسـتەلآتبوو لادەبـرێ یـاخود داواکـەی رێگـری بـۆ دروستدەبێ.
*کورتی بالآ نەتوانینی دادگـایی یـاخود دادوەرییە.
*هـەروەها بـچووکیش زاڵبوونـە لەجەنگدا لەگـەڵ بەربـەرەکانی چـونکە بچووکی ملکەچیو رسواییە.
*بـەرزی بـەژنو بـالآ بـۆ کەسـێك خوازیـاری دەسـتەلآتبێ گەیـشتنە بەهیواو ئاواتی خۆی.
بـەش (پـشك) : (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر نامـەی

کردارەکان بەپێی ئایەتی: ﴿عَجِّل لَّنَا قِطَّنَا قَبْلَ يَوْمِ ٱلْحِسَابِ﴾ (ص:١٦).
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+درزی.
+زینا.
+بێوەفای.
+گوێهەڵخستنو چاوداگرتن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر منـداڵێك لەزیناوە ببێتو منـداڵێك بـاوكو دایکـی نەناسراوبن.
*بەڵگەیە لەسەر مرۆڤـی نـەرمو نیـانو قـسەشیرین، ئـەوەی حـەز لەسـەماو خۆبردنە نێو دڵی خەڵکیدەکات، وێـڕای ئەوە خۆی دادەگرێو کاتێ هەلێکی بـۆ رەخسا باروحاڵی ئاسایی تێکدەدات.
بەفر(سەهۆڵ): (ئیبن سـیرین)دەڵێـت: بـەفرو سـەهۆڵو تـەرزە : هەریـەك لەوشتانە بەڵگەیە لەسەر :
+رووداو.
+نەخۆشی ئاوڵە.
+ئاوبەنگ.
+سزاو تۆڵە لەو شوێنەی تێدا باریوە.
*بەردو ئاگریش وایە چونکە کشتوکاڵو بـەروبووم تێکـدەداتو کەشـتی دادەگـرێو زیـان بەهـەزار دەگەیـەنێت لەسـەرماو گـەرماداو هەنـدێك

لەزیندەوەرانیش تووشی نەخۆشی دەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فەڕوپیتو دەوڵەمەندیو زۆر خۆری.

*داپۆشینی سەرزەوی بەبەفر لەشوێنی کشتوکاڵ یان لەکاتی سوودو قازانجدا بەڵگەیە لەسەر زۆری گوڵی سپیو سوودو فەڕی پڕ پیت لەخواردنو روەك وەك پڕبوونی بەبەفرو سەهۆڵ.

*ئەگەر لەکاتێکدابوو هیچ سوودێکی نەبوو بۆ زەویو روەکەکەی بەڵگەیە لەسەر ستەمو زۆرداری دەستەڵاتدار.

*هەروەها ئەگەر بەفر لەکاتی سوودلێوەرگرتن یان هەرکاتێکی تردابوو ستەمو زۆردارییە یان بەڵاو نەهامەتییە روودەکاتە کۆمەڵ یان ماڵوسامانیان بەپێی زیادوکەمی بەڵگەکان، هەروەها ئەگەر بەفری بینی بەڵام لەشوێنی خۆیدانەبوو وەك نێوماڵو دوکانەکان سزاو خەشمو تۆڵەو نەخۆشییە یان مەرگو سزایە دێت بەسەریاندا.

*ئەگەر داباری بەسەریاندا بەڵگەیە لەسەر گەمارۆو گریو کۆسپ کەوتنە سەفەرەوە یان بژێوییەوە. سەهۆڵو بەفریش هەروایە چونکە خێری تێدا نییە ، دەگونجێت لەشەیتان یان فریشتەوەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەفرو ئاگر بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی چونکە ئاگر بەفر ناتوێنێتەوەو بەفریش ئاگر ناکوژێنێتەوە.

*ئەگەر بەفر لەکاتی خۆیدا بینرا بەڵگەیە لەسەر رەوینەوەی غەمو پەژارەو ناچارکردنی دوژمنو ئێرەییبەران، بەڵام ئەگەر لەکاتی خۆیدانەبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو گێڕیو ئیفلیجی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەککەوتنی سەفەرو خۆشحاڵیو نامەیەك هەواڵی خۆشی لەخۆ گرتبێت.

*بەفری زۆرو زاڵبوون سزایە لەلایەن دەستەڵاتدارانەوە بۆ ژێردەستەکانو بردنی ماڵیانو رەقوزبری گوتاری لەگەڵیان بەپێی ئایەتی:﴿فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزاً مِنَ السَّمَاءِ﴾ (الأعراف:١٦٢).

*ئەگەر بەفر لەزستانو هاویندا لێیدا هەژارییە.

*ئەگەر چاڵەبەفرێك بکڕێ لەهاویندا ماڵو داراییەك بەدەستدەهێنێتو لێی دەحەوێتەوەو بەدوعاو گوفتاری باش هەست بەپشوودەکات.

*ئەگەر ئەو بەفرە زیانی پێگەیاندن‌و نەتوایەوە ماندوبوون‌و غەم‌وپەژارەیەو بەخێرایی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی زەوی بوە بەکێڵگەیەکی وشك‌و تێدا بەستیاننەوە وەك باران رەحمەت‌و سۆزو میهرو فەڕوپیت دێت بەسەریاندا ، ئەگەر بەستی دەبێت بەقەڵغان لەبەر سەرماو قورس‌وگران نابێت لەسەری‌و پیاوێکی بەتواناو دەستەلأت دەبێت‌و ناترسیٚ.

بەفرفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەهاویندا بەلگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی لەزستانیشدا غەم‌وپەژارەیە.

بەفیزەوە رۆیشتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەفیزەوە رۆیشتن هەڵەوکەم‌و کورییە لەئایندا بەبەلگەی ئایەتی ﴿واقـصد في مـشيك﴾، هەروەها بەلگەیە لەسەر پلەوپایەو رێزداری لەدنیادا کەبەزوویی پێیدەگات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ماڵ‌و دارایی هەبوو تەماشادەکات ئاخۆ چۆن پەیدای کردبێت.

بەلەسە(جەردە ـ دەست سپی): بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر ئەو جادووگەرەی بەوتە فرۆفێڵ‌و جادوو لەمرۆڤدەکات.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر دزی‌و چاوبەست‌و بەفیڕۆدانی ماڵ‌ودارایی.

بەلەمی بچووك: بەلگەیە لەسەر خواناسی‌و دنیا نەویستی‌و کورو خزمەتکارو سەفەرو دین‌و دنیا.

بەلأو کارەسات: (ئیبنس یرین) دەڵێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر دەرچوون لەگوێڕایەڵی‌و سزایە بەپێی ئایەتی: ﴿أفأمِنُوا أنْ تَأتِيَهُم غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللهِ﴾ (یوسف).

*ئەگەر لەخەودا بەلأو کارەسات رووی تێکرد دەبێت بەدەستەلأتدار ئەگەر شایستەبوو.

*بەلأو کارەسات ماڵ‌و دارایی یا خزمەتکار یاخود ژنە.

بەلأو نەهامەتی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر شایی‌و ئاهەنگ‌و خۆشی‌و شادیی دوای ناخۆشی.

هەروەها دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بەلأدارە گوناهێکی ئەنجامداوە لێی پاشگەزە. ئەگەر بینی بەلأو نەهامەتی لەسەر لاچوو تەوبە دەکات لەو گوناهانەی ئەنجامیداوە.

بەڵغەم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵغەم ماڵێکی کۆکراوو گەشەسەندووە ، ئەگەر بینی بەڵغەمیٚ فڕێدەدات

دەرووی خێـری لێدەکرێتـەوەو ئەگـەر نەخۆش بێت چارەسەری بۆ دەنێرێت.

*ئەگەر بینـی فنگدەکات خێـر دەکـات بەنهێنی.

*ئەگــەر خــاوەن زانیــارییبوو گــیرو بێبەخشندە دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: دەرهاتنی ئاو لەدەم ئامۆژگارییــە لەزانایەکــەوەو ســوودی لێــوەر دەگرێــت ئەگــەر بازرگــانبوو لەقسەکانیدا راستگۆ دەبێت.

(نابلـسی)دەڵێــت: بەڵگەیــە لەســەر جادوو ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴾(القلق: ٤).

بەڵگەوبەهانە: (ئیبن سیرین)دەڵێـت: ئەوەی لەخـەودا ببینـێ بەهانـە لەسـەر شــتێك دەهێنێتــەوە بەربــەرەکانیی لەگــەڵ مرۆڤێکــدا دەکــاتو بەهانــە بەجێدەهێڵێت لەگـەڵی بـەپێی ئایـەتی ﴿قُـلْ هَـاتُوا بُرْهَـانَكُمْ إِن كُنـتُمْ صَادِقِينَ﴾.

بەڵــەك: (نابلـسی) دەڵێــت: ئــەوەی لەخەودا ببینێ بەڵکبووە نهێنی ناخۆش دەبینێ.

بەڵــەك بــەڵكبوون: (ئــیبن ســیرین) دەڵێـت: بـوونی بەڵـەکی لەرووخـساردا بەڵگەی زۆری گوناهو تاوانە.

بەڵــەکی: (ئــیبن ســیرین) دەڵێــت: بەڵــەکی بەدەســتهێنانی جلوبــەرگی ئاساییيە.

*هــەروەها دەڵــێن: بەڵــەکی مــاڵو داراییە.

بــەڵێن (پــەیمان): (ئــیبن ســیرین) دەڵێت: ئەگەر بینـی بـەڵێنێکی باشـیدا بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگــەر بینــی بــەڵێنێکی باشــی پێــدا خراپەیەکی لەدوژمنەکەیەوە پێدەگات یان لەکەسێکیترەوە.

*ئەگــەر بینــی دوژمنەکــەی بــەڵێنی خراپــەی پێــدا لەدوژمنەکەیــەوە خێــری پێدەگاتو ئامۆژگـاری خراپەیـە بـەپێی چــیرۆکی (ئــادەم) ــ ســەلامی خــوای لێبێــت ـ کــاتێ قورئــان ســەبارەت بە(ئیبلیس) دەفەرموێ: ﴿ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَـى شَـجَرَةِ الْخُلْـدِ وَمُلْـكٍ لَا يَبْلَى﴾(طـە: ١٢٠). هـەموو رەفتـارێکی دوژمن وازوویەتی.

(نابلـسی) دەڵێـت: بەڵێنـدان بەشـتێك لەخــەودا قەرزێکــە بۆئــەوەی بــەڵێنی پێدراوە، ئەگـەر بەڵێنەکـەی بردەسـەر بەڵگەیە لەسەر باوەڕو باشیو دڵنیایی.

بەڵێنـدەر: (نابلـسی)دەڵێـت: کەسێکە گوناه بۆ خۆی تۆمار دەکات.

بەڵێندەرایەتی: لەخەودا گوناهو تاوانە لەسەر یەکێك کۆدەبێتەوە ببینیێ بوە بەبەڵێندەر.

*بەڵێندەرایەتی بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو هەڵسوکەوت بەوەی خاوەنیەتی، ئەگەر بەڵێندەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوەو ئەگەر لەشساغبوو نەخۆشدەکەوێ.

بەکرێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کرێگرتە پیاوێکە بەکرێدەر هەڵدەخەڵەتێنێو هانیدەدا لەسەر کاروبارێکی پەشێو ناجێگیر، ئەگەر پێی هەڵخەڵەتا خۆی لێبەدوور دەگرێتو بەتەنیا بەجێی دەهێڵێت تیابچێتو رووبەڕووی چارەنووسی خۆی ببێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: گەر مرۆڤ لەخەودا شتێك بدات بەکرێ لەموڵكو شتومەکی تایبەتی بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوونی لەترسو بیم ، بەکرێدانیش لەتەنگو چەڵەمەو نارەحەتیەوە هاتووە، هەروەها دەگونجێت (بەکرێدان) بەڵگەبێت لەسەر (مارەبڕین).

بەکرە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەکرە پیاوێکی بەسوودو کەڵکی باوەڕدارەو هەوڵدەدات بۆ خەڵکی لەکاروباری دنیاو ئایندا.

*ئەوەی ببینیێ ئاوی پێدەردەهێنێت هەتا دەستنوێژی پێبگرێت پشتدەبەستیێ بەپیاوێکی باوەڕدار کەئەویش پەنایگرتووە بەئاینی خودا چونکە پەت ئاینی خودایە، ئەگەر دەستنوێژی گرتو تەواویکرد سەرجەم غەمو پەژارە دەرەوێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دۆڵچە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەدرێتە پاڵ داواکردن، ئەوەی دۆڵچەکەی بخاتە ناو بیرێکەوە تەماشای حاڵو باری دەکرێت ئەگەر داواکاری هاوسەرداریبوو گرێبەستی هاوسەرداریی دەبەستیێو قەڵغانو پارێزەری هاوسەرگیری دەبێتو دۆڵچەکە عەورەتیەتیو ئاوەکەشی نوتفەکەیەتیو، بیرەکەش هاوسەرەکەیەتی.

*ئەگەر ئاوی هەڵگرتبوو خودا منالی پێدەبەخشیێ ﴿فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف: ١٩) وەگەرنا سوودمەند دەبێت لەسەفەرو داوایا، چونکە کاروانەکە (یوسف)یان - سەلامی خوای لێبێت - دۆزییەوە کاتیێ دۆڵچەکەی هەڵدایە ناوبیرەکەو دواتر کڕییانو فرۆشتیانو سوودیان لەفرۆشتنیکرد.

*ئەگـەر دۆڵـچەهەڵدەر خوازیـاری زانیـارییوو بیرەکـەی مامۆسـتاکەیەتیو ئـەو ئـاوەی کۆیکردۆتـەوە ئـەوا پشكو بەشیەتی.

بەمەزنگرتنی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: بەمـەزن گرتنـی مـرۆڤ لەخـەودا شکۆمەندییە ، خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿وتعزروه وتوقروه﴾(الفتح:٩)

بەندکردن (زیندانی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دیلوبەندکردن ملکەچیو غەمو پەژارەیە.

*هـەروەها گـوتراوە : زینـدانیکردن بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی موڵكو دەستەلأت بەبەڵگەی چیرۆکی (یوسف) ـ سـەلامی خـوای لێیێت ـ بەنـدکردن لـەماڵێکی گەچـکاریکراوی نادیـاردا بەڵگەیە لەسەر مردنو گۆڕ.

*ئەگەربینی لەماڵێکی داخـراودا کـۆتو بەندکراوە خێری دەستگیردەبێت، باری گرانیش خراپەکارو تاوانبارانن.

*ڕێ ونکـردن سـەرکردنە بـەرێبازێکی پڕوپـووچ دوای ڕێنمـوونیو خێـرو سەرفرازی بەدەستهێنان.

*چوونە نێو زیندان هەرگیز بـاش نییـە بەڵگەیە لەسەر درێـژخایانی نەخۆشـیو بـەردەوام بـوونی غـەمو پـەژارە گـەر بەویستی خۆی یان بەزۆر بچێتە نێوی.

(نابلـسی)دەڵێـت: ئـەوەی فەرمانڕەوایـەکی ناسـراوو بـەناوبانگ ببینـێ بەنـدو دەسـتگیریدەکات غـەمو پەژارەیـەکی زۆر دێـت بەسـەریاو لەلێکدانەوەشدا وەك دیلکردن وایە.

بەندیوان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەگۆڕهەڵکەن لێکدەدرێتەوە.

بـەنگ فـرۆش (حەشـیش فـرۆش): (نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر دەرووڵێکردنـەوەو قوتاربوون لەغەمو پەژارە.

بـەننا(خانووسـاز): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بەننایەك بەخـشتو قـوڕ بینـا بکـات پیاوێکـە هەڵدەسـێت بەکۆکردنـەوەی خـەڵکی بەڕاسـتو دروستی.

*ئـەوەی ببینـێ بینـا دەکـات ژن دەهێنێت ئەگەر هاوسەرداربێت.

(نابلسی) دەڵێت: بەننا بەڵگەیە لەسەر شاعیرو تەمەن درێژییە.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر شـەڕ لەدنیاداو حەزلێکردنی چونکە هەمیشە وەستاو بەننا دەڵێت: بێنە بێنە.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو تەبایيو پشتگیری.

بەنـەخوێن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بەنەخوێن وەك شەرواڵ وایە.

*دەڵـێن: ماڵـە ، ئـەوەی بەنـەخوێنی شـەرواڵەکەی ببینـیّ ژنەکـەی حـەرام دەبێت لەسەری یاخود دووکچی دەبێت ئەگەر ژنەکەی دووگیان بێت.

*ئەگەر بینی بەنەخوێنەکەی خستەژێر سەری قایل نابێت بەکورەکەی.

*ئەگـەر یـەکێك بەنەخوێنەکـەی پـچڕا بەخراپی مامەڵە دەکات لەگەڵ ژنەکـەی یـــان لـــەکاتی مارەکردنـــدا لێـــی دووردەکەوێتەوە.

*ئەگەر بینی بەنەخوێنەکەی بوە بەمار زاواکەی دوژمنیەتی.

*ئەگـــەر بەنەخوێنەکـــەی لـــەخوێنبوو پیاوێك دەکوژێت بـەهۆی ژنێك یـاخود هاوکار دەبێت لەکوشتنی ژنێکی داوێـن پیسدا.

(نابلـسی)دەلێـت: بەنـــەخوێن ژنـــەو بۆژنیش برایە یا زاوا یاخود مام.

*بۆ ژنی دووگیانیش کچە.

*بەنەخوێن ماڵی هاودەمو شەریکە.

*هـەروەها دەڵـێن: زاوای ژن یـان بـراو مـــامو گەورەیـــەتیو هێـــزو پـــەناو پشتگیریەتی.

*ئەگـەر بینـی بەنـەخوێنێکی خـوێنین مارەدەکات پیاوێك دەکوژێت یا منالێك یـاخود دەسـتی دەچـێت بـەخوێنی ئافرەتێکدا.

بـەهار: (نابلـسی) دەلێـت: لەخـەودا بەلگەیە لەسەر:

+درهەمو پارە.

+کوڕێکی تەمەنکورت.

+ژنێك مارەبڕینی زۆر ناخایانێت.

+دەستەلاتێك نامێنێتەوە.

+خۆشیەك بەخێرایی تێدەپەڕێ.

بەهەشت: (ئەبو سەعد) دەلێت: ئەوەی بەهەشـت ببینـیّ بـەلاّم نەچـێتە نێـوی خەونەکـــەی مـــژدەی خێروچـــاکەیە سەبارەت بەباشیکردەوەی یاخود ئـەو رەفتـــاروکردارەی بـــەنیازە ئـــەنجامی بدات، هەروەها ئەو خەوەش دروستە.

*ئـــەوەی بەهەشـــت ببینـــیّ بەحـــەزو ئاواتی خۆی دەگات.

*ئەگـەبینی دەیـەوێت بـچێتە نێـویو ڕێگـری لێکـرا گـەمارۆ دەدرێـت لـەوەی (حـەج)و جیهـاد ئـەنجام بـدات دوای ئەوەی دەیەوێت یاخود ڕێگری دەکرێت لەتەوبەو پەشیمانی لەوگوناهو تاوانـەی سووره لەسەریو دەیەوێت تەوبە بکات لەسەری.

*ئەگـەربینی دەرگایـەك لـەدەرگاکانی بەهەشت داخرا یـەکێك لـەدایكو بـاوکی دەمرێـت ، ئەگـەر دوو دەرگـای بینـی داخـرا دایـكو بـاوکی دەمـرن، ئەگـەر هەموو دەرگاکانی بینـی داخـرانو هـیچ

دەرگایەك بەروویدا ئاوەڵانەكرا باوكو دایكی لێی تورەبوون.

*ئەگـەربینی وەك ئـەوەی دەیـەوێت بچێتە نێوی لەهەر ددرگایەكەوە دایكو باوكی لێی رازین.

*ئەگـەربینی خەریكـە دەچـێتە نێـوی خۆشـیو شـادی بەدەسـت دەهێنێـت لەگەڵ دڵنیایی لەدنیاو قیامەتدا بـەپێی ئایـــەتی: ﴿ادخلوهـــا بـــسلام آمنين﴾(الحجر:٤٦).

*ئەگـەربینی دەچـێتە نێـو بەهەشـت ئەجەلو مەرگی نزیكە.

*هەروەها دەڵێن: خەوبینەر ئامۆژگاری وەردەگرێـتو تەوبـەدەكات لـەگوناهو تـاوان لەسەردەسـتی ئـەوەی دەیباتـە نێو بەهەشت ئەگەر ناسی.

*هـــەروەها دەگوترێـــت: ئەگـــەربینی دەچێتە نێو بەهەشت بـەخوازو ویـستی خۆیـــــدەكات دوای نارەحـــــەتیو دەردەسـەری چـونكە دەوری بەهەشـت بەنارەحەتی دراوە.

*هەروەها دەڵێن: خـاوەنی ئـەو خـەوە هاوەڵایـەتی كۆمـەڵێكی گـەورەو بـەڕێز دەكاتو بەباشی مامەڵە دەكات لەگـەڵ خەڵكیـداو فـەرزەكانی پـەروەردەگار بەجێدەهێنێت.

*ئەگـــەربینی وەك ئـــەوەی پێـــی دەگوترێـت بـڕۆرە بەهەشـتو نەچـێتە نێـوی خەونەكـەی بەڵگەیـە لەسـەر وازهێنان لـەئاين بـەپێی ئايـەتی: ﴿وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ﴾(الاعراف:٤٠).

*ئەگەر پێی وترا تۆ دەچیتە بەهەشت میراتی بۆ دەمێنێتەوە بـەپێی ئايـەتی: ﴿وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا﴾ (الزخرف:٧٢).

*ئەگەر خۆی لـە(فـیردەوس)دابینیـەوە رێنوماییو خەڵات بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـــەر بەپێكەنینـــەوە چـــوە نێـــو بەهەشت زۆریادی خودا دەكاتەوە.

*ئەگەربینی شمشێری دەرهێناو ئەوجا چـوە نێـوی فەرمانبەچـاكە دەكـاتو رێگـری لەخراپـەو نیعمـەتو پاداشـتو باســـی بـــاشو پیاهەڵـــدان پێـــدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی لەژێر درەختـی شـادمانیدا دانیـــشتوە خێـــری هـــەردوو دنیـــا بەدەســـتدەهێنێت بـــەپێی ئايـــەتی: ﴿طوبى وحُسن مئاب﴾(الرعد:٢٩).

*ئەگـــەربینی لـــەنێو باخـــەكانی بەهەشـتایە دڵـسۆزیو ئـاینی تـەواوو كامڵ بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی لەبەروبومەکەی دەخوات بەئەندازەی خواردنی بۆئەو بەروبومە زانیاری بەدەستدەهێنێت، هەروەها خواردنەوەی ئاووشیرو مەی بەهەشت بەدەستهێنانی داناییو زانیارییو دەوڵەمەندییە.

*ئەگەربینی لەسەر راخەرەکانی دانیشتوە بەڵگەیە لەسەر پاکیزەییو پاکێتی هاوسەرەکەیو ساڵحیو باشی.

*ئەگەر نەیزانی کەیچوەتە نێوی نعمەتو شکۆمەندی بەردەوام دەبێت لەدنیادا بەدرێژایی تەمەنی.

*ئەگەربینی بێبەشکرا لەبەروبوومی بەهەشت بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینی بەپێی ئایەتی: ﴿مَنْ يُشْرِكْ بِاللهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ﴾ (المائدة:٧٢).

*ئەگەربینی بەروبوومی بەهەشت دەچنێتەوەو دەرخواردی کەسانیتریدەدا زانیارییەکەی کەسانیتر سوودی لێوەر دەرگرنو کاروکردەوەی پێدەکەن بەڵام خۆی هیچ سوودێکی لێوەر ناگرێت.

*ئەگەربینی بەهەشت فرێدەداتە نێو ئاگری دۆزەخ باخێك دەفرۆشێتو نرخو بەهاکەی دەخوات.

*ئەگەربینی ئاوی (کەوسەر)دەخوات پلەوپایەو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێت یاخود ژنێکی جوانو شۆخو شەنگ دەکات بەهاوسەری خۆی بەپێی ئایەتی: ﴿حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾(الرحمن: ٧٢).

*ئەگەربینی ژنانی بەهەشت مارە دەکاتو مناڵە وردیلەکانی بەهەشت بەدەوریدا دێنو دەچن دەستەڵاتو نعمەت بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ﴾(الواقعة:١٧).

*هەروەها دەگێڕنەوە: (حەجاج)ی کوڕی (یوسف) لەخەودا دەبینێت دوو حۆری بەهەشت لەئاسمان دێنەخوارەوەو (حەجاج) یەکێکیان دەباو ئەویتر دەگەڕێتەوە بۆ ئاسمان ئەو خەوە دەگێڕیێتەوە بۆ (ئیبن سیرین)و ئەویش دەڵێ: دووفتنەیە یەکێکیان لەسەردەمی تۆدا دەبێتو دەیبینیو ئەویتر نابینی پاشان لێدانەوەی خەوەکە بەو چەشنەبوو (حەجاج) فیتنەی (ئیبن ئەشعەس)ی بینیو فیتنەی(ئیبن موهەلەب)ی نەبینی.

*ئەگەر رەزامەندی دەرگاوانەکانی بەهەشتی بەدیکرد شادیو خۆشیو

نیعمـــەتو ژنێکـــی خۆشـــنوود رووی تێـدەکات بەدرێـژایی ژیـانیو بـەدوور دەبێـت لەبـەلاو نەهامـەتی بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ﴾(الزمر: ٧٣).

*ئەگەر فریشتەو پـەری بینـی دێن بۆ لای سـەلامی لێدەکـەن لەبەهەشـتدا لەسـەرکارێك بـەردەوام دەبێـتو پێـی دەگـات بەبەهەشـت بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِم مِّن كُلِّ بَابٍ﴾(الرعـد: ٢٣) وچارەنووسـی بەخێر دوایی دێت.

(نابلسی)دەڵێـت: ئەگـەربینی دەچێتە بەهەشـت شـکۆمەندیو خۆشـحاڵی بەندایەتی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی مۆزی بەهەشت دەخواتو لەژێر سێبەریدا دادەنیشێت بەویستو هیوای خۆیدەگات، ئەگەر لەشیرومەیو ئـاوی بەهەشـتی خـواردەوە دانـاییو زانیاریونازو نیعمەت بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـە لـەئاوی (کەوسـەر)بخواتـەوە زانیـاریو کـرداری باشـەو دڵنیـاییو شوێنکەوتنی سـوننەتی پێغەمبـەر(ﷺ) بەدەسـتدەهێنێت، ئەگـەر بێبـاوەڕبوو باوەڕ دەهێنێت ئەگەر سەرپێـچیکاربوو تەوبەدەکات یان لەبیدعەوە دەچێت بۆ سـوننەت یـا لـەژنێکی خراپـەوە بـۆ ژنێکی باش یاخود لەکاروکاسبیەکی حەرامەوە بۆ پیشەو کارێکی حەڵاڵ.

*چوونە نێو بەهەشت بەڵگەیە لەسەر خۆشـی مامەڵـە لەگـەڵ پـەروەردگارداو پاداشتی باش.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر نارەحەتیو ناسۆری.

*ئەوەی بچێتە نێو بەهەشتو نـەخۆش بێت لەنەخۆشی پارێزراو دەبێت.

*دەگونجێـت چـوونە نێـو بەهەشـت بەڵگەبێت لەسەر:

+ماڵوداراییی حەڵاڵو دروست.

+چاکەکردن لەگەڵ خانەوادەیا.

+گوێڕایەڵیو پارێزگاری پەروەردگار.

+فریشتەی بەهەشت.

*دەگونجێت چـوونە نێوی بەڵگـەبێت لەسەر فەروبەرەکەتی زۆر یـاخود رزقو رۆزی.

*دەگونجێـت چـوونە نێـو بەهەشـت بەڵگـەبێت لەسـەر رەواندنـەوەی غـەمو پەژارە، ئەگەر سەرجەم خەڵکی چوونە نێـو بەهەشـت بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـحاڵیو دادپـەروەریو موڵـكو دەستەلات.

*ئەگەر چوە نێوی بەشمشێرەکەیەوەو جلوبـەرگی جـەنگی لەبـەردابوو بەڵگەیەلەسەر مردنی بەشەهیدی.

*ئەگـە چـوە نێـوی‌و کتێبەکـەی بەدەسـتەوەبوو زانیـاری‌و کـردەوەی یەکانگیردەبێ.
*دەگونجێـت بـچێتە نێـوی بـەهۆی زەکاتدان.
*ئەگـەر چـوە نێـوی‌و ژنەکـەی لەگەڵـدابوو بەڵگەیـە لەسـەر مامەڵـەی باشی لەگەڵ هاوسەرەکەی.
*ئەگـەر بـەدەم ویـردو زیکـرەوە چـوەنێوی دەگونجێـت بەنوێـژو یـادوزیکری خـوا بەهەشـت بەدەستبهێنێت.
*ئەگەر لـەدەرگای رۆژوانانـەوە چـوە نێـو بەهەشـت دەگونجێـت بـەرۆژو بەهەشتی بەدەستهێنابێت.
*بینینی بەهەشت بەڵگەیە لەسەر:
+مزگەوت‌و جیهاد.
+فەرمانبەچاکەو رێگری لەخراپە.
+زانیاری‌و کردەوەی چاکە.
+قەڵغانێك بپۆشی‌و بیپارێزێ.
*ئەگـەر لـەرووبارەکانی بەهەشـت ئـاویخواردەوە یـاخود لەبـەروبوومی خـواردو لەژێرسـێبەری درەختـەکانیا دانیـشت‌و حـۆری‌و منداڵـە وردیلـە جوانـەکانی دی زانیـاری‌و رێنمـایی‌و رزق‌و رۆزی‌و موڵك‌و بەرچـاو رۆشـنی‌و تەمـەنی درێـژ بەدەسـتدەهێنێت، دەگونجێت بەشەهیدی بمرێت، رووباری ئـاویش بەڵگەیـە لەسـەر پـاکێتی، رووبـاری مـەیش بەڵگەیـە لەسـەر خامۆشـی‌و شـەیدابوون بـەیادو زیکـری خـوداو خەشـموقینگرتن لەحەرامکراوەکان ، روباری هەنگوینیش بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و قورئان.
*خـواردنی بـەروبوومی بەهەشـت دەرەنجامی کاروکرداری چاکەیە لەگەڵ هاوسـەرو منـداڵ، درەختـی شـادیی بۆ یەکێك لەژێرسێبەرەکەیدا دانیشتبێت‌و پـاڵی پێوەبـدات بەڵگەیـە لەسـەر دەرەنجامی چاك‌و باش.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر لێبڕان‌و یەکلاییبوونـەوە بـۆ خواناسـی‌و سوودوەرگرتن لەپلەوپایەداران.
*داری (سـدرة المنتهـی) لەخـەودا دەکەوێتـە نزیـك عەرشـی پـەروەردگارو بەڵگەیـە لەسـەر گەیـشتن بەهـەموو پەیمان‌و بەڵێنێك.
*دەگونجێـت درەختـەکانی بەهەشـت بەڵگـەبێت لەسـەر زانایـانی رەفتـا شیرین‌و جوان کەوا رێنمویدەرن.
*حـۆری‌و منداڵـەو وردیلـەکان ئەگـەر هاوەڵایـەتیان بکـەن کـورو ژنـان لەدەستدەدەن‌و لەبەهەشتدا قەرەبووی بۆ دەکرێتەوە.

*بینینی حۆری و منداڵی وردیلە بۆ خەڵکی تایبەت لەبێداریدا دامانە لەبەردەم کۆسپ و ڕێگرەکاندا یاخود ڕامان لەئانای خۆشیەکانی دنیادا وەك ماڵ و خۆشی بژێوی و جۆرەکانی تری خۆشی.

*چوونە نێو کۆشکەکانی بەهەشت بەڵگەیەلەسەر:

+بەدەستهێنانی پلەوپایە بەرزەکان.

+پۆشینی جلوبەرگی گرانبەهاو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنانی ئازادو سەربەخۆ.

+دەوڵەمەندی و چارەنووسی باشی.

*بینینی ڕەزامەندی بەڵگەیەلەسەر:

+بەرپرسی بەهەشت.

+فریشتەی مژدەبەرو خێروچاکە.

+بەجێهێنانی بەڵێن و پەیمان.

+بەجێهێنانی پێداویستی و دوعاگیران.

*ئەوەی بینێ دەچێتە نێو بەهەشتو لەبەروبومەکەی ناخوات و ئاویشی ناخواتەوە سوود وەرناگرێ لەو زانیارییەی بەدەستیهێناوە.

*ئەگەربینی لەبەهەشت دەردەکرێ هاوچەشنی کاری (ئادەم) (سەلامی خوای لێبێت)ئەنجامداوە.

*ئەگەربینی لەبەهەشتدا تەوافدەکات بەڵگەیە لەسەر زۆری ڕزق و ڕۆزی و پلەوپایەی بەرزوبڵندو دڵنیابوون لەترس وبیم.

*ئەگەربینی بترسیّ و ببینێت دەچێتە نێو بەهەشت دڵنیادەبێت ، ئەگەر غەم و پەژارەداربێت دەرووی لێدەکرێتەوە ، خۆئەگەر ڕەبەنبێت هاوسەردەگرێت.

بەهێ: زوربەی ڕاڤەکارانی خەو بەباشی نازانن و گوتویانە نەخۆشییە بەهۆی ڕەنگی زەردیەوە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*هەندێکی دی دەڵێن: سەفەرێکە دێتە ڕێی لەگەڵ سەرکەوتن و گونجاندا.

*هەندێکی دی دەڵێن: سەفەرێکە هیچ خێرێکی تێدانییە.

*داربەهێ پیاوێکی ئاقڵ و ژیرە سوودی نییە بەهۆی زەوییەکەیەوە.

*هەندێکی دی دەڵێن: بەهێ لەخەودا باشە بۆیەکێك لەهەر حاڵ و بارێکدا بەدیبکات، چونکە ناوەکەی بەفارسی بەمانای (خێروچاکە) هاتوە، ئەگەر بازرگانێك بینی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج، ئەگەر بەرپرس و فەرمانڕەوایەك بینی بەڵگەیە لەسەر فراوانی دەستەڵاتەکەی.

*ئەگەر بینی بەهیٚ دەگوشیٚ لەپێناوی بازرگانیدا سەفەر دەکاتو سوودو قازانجێکی زۆری دەستگیر دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی بەهیٚ دەخواتو نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە، ئەگەر فەرمانڕەوابوو دەستەلات بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر خاوەنی لەشساغو تەندروستی باشبوو و خواردی ڕێنمونی دەکرێت، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانجدەکات.

*داربەهیٚ پیاوێکی بەتواناو ئیشوکار یەکلاکەرەوەیە بەلاٚم بەهۆی زەوییەوە سوودی لێوەر ناگیریٚ.

*هەروەها دەڵێن: بەهیٚ خراپە لەخەودا .

*بەهێی سەوز باشترە لەهی زەرد، بەهیٚ بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی باشو گونجاو.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*هەندێکدەڵێن: سەفەرێکە کەواهیچ خێرێکی تێدا نییە.

بەیانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەجیهێنانی بەڵێنە، ئەوەی لەخەودا گزنگی بەیان ببینیٚو لەحاڵێکی خراپدابێت بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی یان سەرپێچی ، ئەگەر خەوبینەر کارێك لەشوێنو جێگەیەك ئەنجامبداتو بەیانی لێهەڵبێت مژدەی دەستەلاٚتو پلەداری پێدەدریٚ.

*بینینی ڕۆژبوونەوە بۆ کشتوکاڵ زیانە.

*ئەگەر بینی بەیانی داهات ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشییەکەی دەڕەوێتەوە بەچاکبوونەوە یان مردن.

*ئەگەر بەرنوێژیکرد بۆ خەڵکی چاوەڕێی سەفەردەبێت یان دەچیٚ بۆ (حەج) یا بەهەشت بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر ئاوی هەڵگۆزت یان خواردنی کۆکردەوە یا جۆی کڕی نەخۆشیو بەلاٚ ڕووی تێدەکات.

*ئەگەر زیندانیەك بەیانی بەدیکرد ئازاد دەکریٚ.

*ئەگەر یەکێك بینی ژنەکەی دەرچوو لەبڕیاری لێی جیادەبێتەوە لەبەرئەوە دووهاوسەرو خۆشەویست لەیەك جیادەکاتەوە.

*ئەگەر گوناهبارێك ئەوەی بینی یان کەسێکی نەزانو بێئاگا یا بێباوەڕێکی هەوەسباز تەوبەدەکات لەبێئاگاییو سەرگەردانی بێدار دەبێتەوە.

*ئەگەر کەسێکی بێبەش یان بازرگانێك بینی بازرگانیەکەی ساردی بەسەرا هاتو بازاڕی نەبوو دیسان بازاڕی گەرم دەبێتو دەکەوێتەگەڕ.

*ئەگـەر کەسـێك بینـیو دوژمنەکـەی بێبـاوەڕو سـتەمکاربوو زاڵـدەبێت بەسەریا لەحەق بەدەردەکەوێ.
*ئەگـەر خـەڵکی ئاسـایی بینـی بەنەبوونیو ناڕەحەتیو ستەمو فیتنەو ژیانیـان دەبردەسـەر لەسـەرجەم ئـەو بارە قوتاردەبنو رزگاریان دەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەگەر بینی هەڵهات رێنوماییو رووناکییە.
*ئەگـەر بینـی رۆژهـەلات شـادیو خۆشـی بـەدووی یەکـدا دێـت چـونکە بەیانی رووناکییە دوای تاریکایی دێت.
*ئەگـەر بینـی شـتێکی لێونبـوو لەشـەوێکی تاریکـداو دۆزییـەوە لەبەرەبەیاندا نەیارێکی هەیە رقو قینی لێدەبێتـەوەو دووان شـاهیدی بـۆ دەدەنو پـەروەردگار دەفـەرموێ: ﴿وقرآن الفجر ان قرآن الفجر كان مشهودا﴾ (الإسراء: ٧٨).
بەیداخ(ئالا): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی ئالای پێدراو کەوتەدەستی دەستەلات بەدەستدەهێنێو بەردەوام لای دەسـتەلاتداران پلەوپایـەی باشدەبێ.
*ئەگـەر بینـی ئالاکـەیان لێسەند لەپۆسـتی دەسـتەلاتو فـەرمانڕەوایی دەخرێ.

(قـەیرەوانی)دەڵێـت: ئـالاو بەیـداخ بەڵگەیـە لەسـەر پادشـاو دادوەرو زانـاو چەتر.
*ئەگـەر ئالایـەکی لەدەسـتدا بینـی بەڵگەیە لەسەر دەستەلات.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر شـکۆمەندیو دڵنیـایی لـەوەی لێـی دەترسێو خۆی لێدەپارێزێ.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر گوێڕایـەڵیو ئەمەکـداری بـۆ ئیسلامو لەدایکبوونی کوڕ یان هاوسەرگیری ژنو پیاو.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخـەودا بەیـداخو ئالایـەکی هەڵـداو شایستەبوو خێر دەبینـێ، وەگـەرنا هـیچ خۆشـیەك نابینێ.
*ئەگـەر بەیـداخێکی بەدەسـتەوەبینی مارەبڕینە ئەنجامیدەدات.
*ئەگـەر بەیـداخو ئالایـەکی بینـیو دژایـەتیو دژومنایـەتی هـەبوو پێـی هەڵناسێ..
*ئەگـەر رمێکـی بەدەسـتیەوە بینـی ئالایەکی پێوەبوو بەخێرایی دەمرێ یان کوڕەکـەی دەمـرێ.ئەگـەر ئالاکـەی لەماڵێکـدا بینـی لـەو ماڵـەدا پیاوێـك دەمرێ.

*ئەگەر ئالآیەکی بەدەستەوەگرت ژنێکەو ئەگەر ئالآکە سوربوو ژنێکی خراپە ، ئەگەر سپیبوو ژنێکی باشە لەماڵێکی چاك ، خۆئەگەر رەشبوو ژنێکی شوومو ناقۆلآیە ، ئەگەر رەنگاو رەنگبوو ژنێکی خراپەکارە.

ب ی

بیابان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دوارۆژو قیامەت چونکە لەوێوە مرۆڤ دەگات بەمەنزڵەکانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەو شوێنی بەندایەتیو دەستبەرداربوونی دنیاو گریان بەدەم ئامۆژگاریو مۆچیارییەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی بێباوەڕانو بیدعەکاران چونکە مردوو لەلێکدانەوەدا تێکچوونی ئاینە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوانەی گاڵتەو سووکایەتی دەکەن بەو رەفتارانەی مرۆڤ تیادەبەن وەك شوێنی زیناو داوێنپیسیو مەیخواردنەوە سەرخۆشو مەستی تێدایەو هیچ کارێك ئەنجام نادەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندان، چونکە مردوو لەکۆڕەکەیدا بەندکراوە، ئەوەی بچێتە نێویەوە بەبێداری نەخۆش بێت دەچێتە نێوکۆڕو دەمرێت بەو نەخۆشیە بەتایبەت ئەگەر ماڵو لانەیەکی تێدابوو، ئەگەر نەخۆش نەبووو کاتێ چوە نێوی بەملکەچیو چاوی پڕ لەئەشکەوە چوو یان قورئانی دەخوێندو لەنوێژدابوو رووبەقیبلە روودەکاتە خێرۆمەندانو کۆڕی یادو زیکرو سوود وەردەگرێت لەوەی دەیبیستیو گوێبیستیبوە.

*ئەگەر کاتێ چووبەرەو بیابان بزەوخەندە لەسەرلێوەکانیبوو یاخود عەورەتی دیاربوو یان لەگەڵ مردواندا دەرۆیشت بەرێوە روو لەخەڵکی شەرەنگێزدەکات لەگەڵ بێ ئاینانو تێکەڵ بەکارەکانیاندەبێت.

*ئەگەر بەبانگدانەوە چوەنێوی ئامۆژگاری یەکێکدەکات سوودی لێوەرناگرێتو فەرمان بەچاکە دەکات بەڵام کەس بەگوێی ناکاتو حەقو دادپەروەریو گەواهیدان لەنێو گەلو نەتەوەیەکی نەزانو بێباوەڕدا پیادە دەکات ، بەڵام ئەوەی مردوو ببینێ لەگۆڕەکانیان هاتوونەتە دەرەوە یان گەڕاونەتەوە بۆ ماڵەکانیان بەنەناسراوی لەزیندان ئازاد دەکرێت یان ئەو بەروبومەی خەڵکی ناشتویانە لەئافەو بەلآ قوتاردەبێت دوای ئەوەی ناهومێددەبن لێی بەهۆی

قات‌وقرپییه‌وه، ئه‌مه‌ش به‌بێ زیادوکه‌می خه‌وه‌که‌و حاڵی بێداری خه‌وبینه‌رو ئه‌و به‌ڵگانه‌ی دیارو به‌رچاون.

*ئه‌وه‌ی گۆڕهه‌ڵبداته‌وه داوایه‌کی په‌نهان‌و دێرین ده‌خاته روو، چونکه عه‌ره‌ب به‌په‌نهان‌و نادیار ناوی ده‌بات له‌خێر یان شه‌ڕدا ، ئه‌گه‌ر گۆڕی زانایه‌کی شاره‌زای هه‌ڵدایه‌وه تاوتوێی مه‌زهه‌ب‌و رێچکه‌ی ئه‌و ده‌کات‌و زانیاری ئه‌و زیندووده‌کاته‌وه، هه‌روه‌ها هه‌ڵدانه‌وه‌ی گۆڕی پێغه‌مبه‌ر(ﷺ) ئه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر گه‌یی به‌پارچه په‌ڕۆی له‌ت‌و په‌ت یان ئێسکی پروکاو له‌زانیاریی به‌ده‌رده‌چێت‌و به‌بیدعه‌و کاری ناڕه‌وا دوایی دێت.

*ئه‌گه‌ر له‌گۆڕه‌که‌یدا به‌زیندوێتی بینی‌و گه‌یی به‌ویستی سوننه‌ت زیندوده‌کاته‌وه‌و ئاینه‌که‌ی به‌و ئه‌ندازه‌یه پیاده ده‌کات، هه‌روه‌ها هه‌ڵدانه‌وه‌ی گۆڕی کافرو بێباوه‌ڕ یان بیدعه‌چی یاخود یه‌کێك له‌ناموسوڵمانان دوای مه‌زهه‌ب‌و رێگه‌ی وێڵ‌و سه‌رگه‌ردانه‌کان ده‌که‌وێت‌و پاساو بۆ ماڵ‌وداراییی حه‌رام ده‌هێنێته‌وه به‌فێڵ‌و ته‌ڵه‌که.

*ئه‌گه‌ر دوای هه‌ڵدانه‌وه‌ی گۆڕ گه‌یی به‌له‌ش‌ولارو که‌لاکێکی بۆگه‌ن یاخود گه‌یی به‌قوڕولیته‌ی ره‌ش یا پیسایییه‌کی زۆر له‌به‌ڵگه‌هێنانه‌وه‌دا به‌هێزتره‌و ده‌گات به‌بێئابڕوویی‌و فه‌سادی خوازراو، هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی مردوویه‌کی بینی زیندوبوه‌ته‌وه رێبازو ژیانی له‌خێریان شه‌ڕدا زیندوو ده‌کرێته‌وه به‌تایبه‌ت ئه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر له‌خانه‌واده‌ی ئه‌وبوو یاخود له‌ماڵه‌که‌ی ئه‌ودا بینیان گه‌رده‌سته‌ڵاتداره‌که‌یان زانابوو.

*به‌ڵام خواردنی مردوو له‌ماڵێکدا نه‌خۆشی تێدابێت به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر مردن‌و تیاچوونی، وه‌گه‌رنا ماڵ‌و دارایی ده‌گات به‌خانه‌واده‌که‌ی.

*ئه‌وه‌ی مردوو بانگیده‌کات ئه‌گه‌ر نه‌خۆشبێت ده‌گات پێی ، گه‌رله‌شساغیش بێت ئامۆژگاری ده‌کات هه‌تا پاشگه‌زببێته‌وه له‌وکاره‌ی ده‌یکات.

*ئه‌وه‌ی مردوو لێی بدات یاخود به‌ڕووخسارێکی گرژه‌وه رووبه‌رووی بێته‌وه‌و هه‌ڕه‌شه‌ی لێبکات‌و واز له‌سلاوبهێنێت باوریابێت‌و ئه‌و وه‌سیه‌تنامه‌یه‌ی مردوه‌که‌ی کردوویه‌تی بباته‌سه‌ر له‌نێوان خۆی‌و خوای گه‌وره‌دا ، ئه‌گه‌ر به‌روویه‌کی گه‌ش‌و سوپاس‌و سلاوو ماچکردنه‌وه

ڕووبەڕووی بووەوە مژدەی باشەی پێدەدات و باسی مردووش لەشوێنی خۆیدا بەدوورو درێژهێنراوە.

* هەڵگرتن لەسەر دارەمەیت دووپاتی مەرگ دەکاتەوە، دەگونجێت دەستەڵاتێك بەدەست بهێنێت تێیدا گەردن و ئەستۆی خەڵکی ملکەچ بکات، ئەسپەردەو پەنهاك سپاردنیش دەقاو دەق بەڵگەیە لەسەر مەرگ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+زۆرمانەوە لەسەفەردا.

+هاوسەرگیری کوڕو کچو لەبەرکردنی جلی زاراو بڵاوکردنەوەی بۆن و بەرامی خۆش و سەردانکردنی لەهەفتەی یەکەمدا.

+زیندان بۆئەوەی پەی پێدەبات.

* ئەگەر فراوانبوو وەك زاوایەك نوست بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەو باشەو ڕۆژو دەرەنجامی باش و دنیای بەرین و فراوان دەبێت، ئەگەر پێچەوانەی حاڵ و باری خراپدەبێت و ژیانی ناخۆشدەبێت.

(ئیبن سیرین)هەمیشە وتویەتی: پێمخۆشە لەمردوو شت وەربگرم بەڵام رقم لێیە شتێکی پێبدەم.

* هەروەها دەڵێت: ئەگەر مردوو شتێکی لێبردی ئەوشتە نامێنێت.

* ئەگەر وابیبینی ماڵەکەی کراوە بەگۆڕێك بۆخۆی ماڵ و لانەیەك لەوشارو گەڕەکەدا دروستدەکات و تێیدا ئەسپەردە دەکرێت.

* ئەوەی لەگۆڕێکدا ئەسپەردە بکرێت و زیندووبێت زیندانی دەکرێت و فشاری دەخرێتەسەر.

* ئەگەر بینی باوەشدەکات بەمردوویەکداو تێکەڵدەبێت لەگەڵی درێژی تەمەنی خەوبینەرە.

* ئەگەر مردووەکەی بەنووستوویی بینی پشوودانی مردوەکەیە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی گڵکۆ لەخەودا هێمنی و ئارامییە بۆ کەسی ترسنۆك و بۆ ئەوەی ئارامیگرتووە ترس وبیمە.

* دەگونجێت گڵکۆی بەڵگەبێت لەسەر ترس وبیم و ئومێدو گەڕانەوە بۆ ڕێنمویی دوای وێڵی و سەرگەردانی.

* بینینی گڵکۆ هاوەڵپەیداکاران غەم و پەژارەو ترس وبیم و گومانە لەئاییندا، بینینی بەڵگەیە لەسەر شوێنی بیدعەو زیندانی ناخۆش، ئەگەر بەبانگدانەوە ڕووی تێکرد ئامۆژگاری کەسانێکدەکات پەندوەرناگرن و فەرمان بەچاکەی بێ ئەنجامەو گەواهی ڕاستی لەنێو کۆمەڵێکی نەزان و بێباوەڕدا بێکەڵك و سوودە.

*گۆڕستانی بەناوبانگوناسراویش فەرمانێکی حەقوڕاستییە ، ئەگەر بینی دەچێتە نێویو قسەو گوفتاری باش دەدرکێنێ روو لەراستییەکدەکاتو تێدا دەچەسپێ، خۆئەگەر بەجێی نەهێناو نەچوە نێوی لەو رووداوە بێئاگادەبێت.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: بردنەوەیە یاخود دەرچوونە لەناڕەحەتی رووبەخۆشی، یان لەگوناهەوە بۆ تەوبەو لەدۆڕانەوە بۆ سوودو قازانجو لەنەخۆشیەوە بۆ تەندروستیو لەش ساغی.

*ئەگەر خۆی لەوێدا بینی فراوانیو رێزو خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت بەئەندازەی وشکانیو بوونی سەوزی تێدا.

*بیابان هەژارییەو دۆڵو شیوی بێ کشتوکاڵ (حەج)ە بەپێی ئایەتی: ﴿ربنا اني اسكنت من ذريتي بواد غير ذي زرع﴾(ابراهيم: ٣٧).

*ئەگەربینی لەدۆڵێکدایە وتەیەك دەڵێ بەجێی ناهێنێ بەپێی ئایەتی:﴿الم تر انهم في كل واد يهيمون، وانهم يقولون ما لا يفعلون﴾ (الشعراء: ٢٢٥_٢٢٦).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر خۆی لەبیابانێکدا یان شوێنێکی وێرانە بینیەوەو هەژارکەوتبوو دەمرێ.

*رۆیشتن بەبیاباندا خۆکردنە بەکارێکدا هیچ سوودو قازانجێکی نییە.

بیابانی فرە ناڕەحەتیو دەردەسەری:

(نابلسی)دەڵێت: غەموپەژارەیەو بەڵگەیەلەسەر رەواندنەوەی چارەنووسو قەدەرو هاتنی خۆشیوشادیو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نیازی منداڵودایك.

بیبەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بیبەر ماڵو سامانێکە ماڵو دارایی پێدەپارێزێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بیبەر دەخوات ژار یان شتێکی تاڵی پێدەبەخشرێ ، هەروەها وتراوە: ماڵو سامانێکی بەرێزی دەستگیردەبێ.

*بیبەرێکی زۆر ماڵێکە نەخورابێت، ئەگەر شتێکی لێخوارد غەمو پەژارەیە چونکە گەروو دەچوزێنێتەوەو وشکە تێیدا.

بیدستر[1]: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر درێژخایاندنی دەردو نەخۆشی ، ئەوەی نەخۆش بێت بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەو شیفای ، بەتایبەت ئەگەر لەئاوەکەی خواردەوە ئەندامەکانی گەرمدەکاتو رەحمی

[1] **بیدسترا**: گونی ئاژەڵێکە لەدەریادا دەژیو بچووکترە لەسەگ مووقژدارە. (وەرگێر)

سارد دەکاتەوەو لەرزینی سووک‌و چارەسەردەکات.

بیر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خاوەنەکەی چونکە ئەو بەرپرسیەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر چونکە ئاوی لێهەڵدەگوزێت لەرەحمیا هەڵدەگیرێ.

* ئەگەر لێکدانەوەی بەپیاو بێت ئاوی بیرەکە ماڵ‌و داراییەکەیەتی لەگەڵ بژێوی کەبۆخانەوادەی خەرجدەکات، هەرکات خێری زیاد بکات خێری لەماڵەوە زیاد دەکات هەتا لێیدەرژێ.

* ئەگەر بیرەکە ئاوی لەبەر رۆیی نهێنی‌و قسەیەتی‌و، هەرکات ئاوەکەشی کەمبکات بژێوی‌و رزق‌و رۆزی لاواز دەبێت.

* ئەگەر قولبوو بەڵگەیە لەسەر رەزیلی‌و رژدیی، نزیکی ئاوەکەشی بەئەندازەیەك دەستپێی بگات بەڵگەیە لەسەر دڵفراوانی‌و بەخشندەیی‌و ماڵ‌وداراییی.

* ئەگەر بیرەکە ژن بێت ئاوەکەی ماڵ‌و کورپەکەیەتی‌و هەرکات دەستی پێی بگات نزیکە منالّی ببێت، خۆئەگەر لێی رژا بەسەر زەویدا منالّی دەبێت یان لەباریدەچێت.

* دەگونجێت بیر بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکارو ئوتومبیل‌و ئازەماڵ‌و کەسێکی خێرۆمەندی ماڵ کەوا ئاودەدات بەخێر یان هۆکاری خێر دەگرێتەبەر یاخود لەسەفەردا یارمەتی خەڵکیدەدات.

* دەگونجێت بیری نادیار بەڵگەبێت لەسەر سەفەر چونکە کاتێ دۆڵچە دەخرێتە ناوی تێیدا دێت‌و دەچێت وەك موسافیر وایە.

* دەگونجێت بیری نادیار خێربێت لەرێگەوبانەکانداو بەڵگەبێت لەسەر بازارەکان کەروویان تێدەکات.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەریا یان حەمام یاخود مزگەوت کەلەشگرانی لێدەردەچێت یان پیسی‌و بێدەستنوێژی لێدەردەکرێت.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ئەو زانایەی زانیاری لێوەردەگیرێت‌و غەم‌و پەژارە دەرەوێنێتەوە.

+ئافرەتی داوێنپیس رێگری ناکات لەهیچ کەسێك.

+زیندان‌و گۆڕ وەك چۆن تووشی حەزرەتی (یوسف)(سەلامی خوای لێبێت) هات.

* ئەوەی ببینێ دەکەوێتە ناوبیرێکی نادیارەوە ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت ،

ئەگەر لەنێو کەشتیەکدابوو دەشکیّ و نوقم دەبێت لەنێو ئاودا.

*ئەگەر بێباوەڕ بێت و سەفەربکات ناپاکیی و غەدر دەکات.

*ئەگەر ناکۆکیکاربێت زیندانی دەکرێت وەگەرنا بەزۆر دەچێت بۆ حەمام یانماڵێك کەشوێنی داوێنپیسییە.

*ئەگەر ژنێك لەبیرێکی نادیار ئاوی دەرهێناو دووگیانبوو خوداوەند کوڕی پێدەبەخشیّ بەپێی ئایەتی: ﴿فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف).

*ئەگەر کاڵاو کەل و پەلی هەبوو لەدەریادا یان لەوشکانیدا دەگات پێی.

*ئەگەر نەخۆشی هەبوو لێی قوتار دەبێت.

*ئەگەر زیندانی هەبوو رزگارو ئازاد دەکرێت.

*ئەگەر موسافیرو ئاوارەبوو دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر رەبەنبوو ژن دەهێنێت.

*دەگونجێت هانا بۆ فەرمانڕەوا ببات لەبەجێهێنانی پێداویستی و بۆی بەجێبێت، سەرجەم ئەمەش ئەگەر دۆڵچەکەی بەسەلامەتی و پڕی هاتەدەرەوە.

*ئەگەر بینی سوود لەو ئاوە وەردەگرێت لەماڵ و دارایییەکەی خەرجدەکات.

*هەندێك دەڵێن: ئەگەر بیرێکی بینی ژنێکی رووخۆش و دەم بەخەندەیە.

*ئەگەر ژن بینی پیاوی رەوشتبەرزە.

*ئەوەی ببینیّ بیرێك هەڵدەکەنیّ و ئاوی تێدێت ژنێکە ماڵ و دارایی نییە، ئەگەر لەئاوەکەی خواردەوە ماڵ و دارایی بەدەستدەهێنێت بەفرێوفێڵ ئەگەر خۆی هەڵیبکەنێت.

*ئەگەر بیرێکی کۆن و دێرین ببینیّ لەگەڕەکەکەی یان ماڵەکەی یا گوندەکەی و خەڵکی ئاوی لێدەربهێنن بەدۆڵچەو پەت ژنێك یان مێردی ژنێك و چاودێری سوودی لێوەردەگرێت لەبژێوییان لەو حاڵەداو ئەوشوێنە باشە بەهۆی پلەوناستی ئەو پەتەی کەئاوەکەی پێدەردەهێنریّ بەپێی ئایەتی: ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعًا﴾ (ال عمران: ١٠٣).

*ئەگەر بینی ئاو لەوبیرە دەڕوات خەم و پەژارەو گریان لەو شوێنە دەردەچێت.

*ئەگەر پڕبوو لەئاو بەڵام لێی نەڕژا هیچ راڤەیەکی خراپ هەڵناکرێت.

*ئەگـەر وای بینـی بـیر هەڵدەکـەنیّو ئـاوی لێـدەردەهێنریّ بـۆ ئـاودانی باخەکەی چارەسـەرێك وەردەگرێت بۆ خانەوادەکەی.

*ئەگەر وای بینی بیرەکەی ئاوی لەبـەر رۆیـی زیـاد لـەوەی لەبـەری رۆیـوەو ئاوەکـەی چـوە ماڵەکانـەوە ماڵێـك بەدەسـتدەهێنێتو دەبێـت بەمایـەی ئاشـوبو فیتنـە بـۆیو، ئەگـەر کونو دەروازەی بۆ ئاوەکـە دروسـتکرد هـەتا دەربـچێت لەخـەمو پـەژارە قوتـار دەبێتو ماڵەکـەی بەئەنـدازەی ئاوەکـە بەفیرۆ دەچێت کەدەرچووە.

*ئەوەی ببینیّ کەوتوەتە ناوبیرێکەوەو ئاوەکـەی لێڵـە هەڵسوکـەوت لەگـەڵ فەرمانڕەوایـەکی سـتەمکار دەکـاتو تاقیدەکرێتەوە بەستەمو زۆرداریی.

*ئەگەر ئاوەکە پاكو روونو بێگەردبوو هەڵسوکـەوت دەکـات بـۆ پیـاوێکی ساڵحو پێی رازی دەبێت.

*ئەگەر بینی دەکەوێتە نێو بیرێك یـان دەنێرێتە ناوبیرێك سەفەر دەکات.

*ئەگـەر بیرەکـەی بینـی لەشـوێنێکی نادیارو ئاوی تێدابوو ئاوەکەشـی روونو سـازگارو بێگـەردبوو منـاڵێکی نـەفسو دەروون چـــاكو تەمەندرێـــژی پێدەبەخشریّ، ئەگەر بیرەکە ئاوی تیا نەبوو تەمەنی بەسەر دەچێت.

*رووخانی بیر مردنی ژنە ، ئەگەر بینی هـــەردوو قاچـــی شـــۆڕبوەتەوە بـــۆ ناوبیرەکە فڕوفێڵدەکات بەماڵەکەی یان تورە دەبێت .

*ئەگەر دابەزییە نێو بیرێكو گەیشتە نیوەیو بانگی تیادا سەفەر دەکات ، ئەگـــەر رێگەکـــەی بـــڕی پلەوپایـــەو دەســـتەلأت یـــان ســـوودو قـــازانج لـــەبازرگانی بەدەســـتدەهێنێت یـــان مژدەی پێدەدرێت.

*ئەگەر گوێبیستی بـانگبوو لـەنیوەی بیرەکـــەدا لـــەکار لادەبرێـــت ئەگـــەر فـــەرمانڕەوابوو ، ئەگـــەر بازرگـــانبوو زەرەر دەکات.

*هەندێك دەڵێن: ئـەوەی بیرێك ببینـیّ لەماڵەکەی خۆی یان زەویو زارەکەیدا رزقو رۆزیو بـژێوی فـراوان بەدەسـت دەهێنێـتو شـادی لـەدوای ناخۆشـی رووی تێدەکات.

*هـەروەها دەڵـێن: ئـەوەی بێتەسـەر بیرێکـی داپۆشـراو مـاڵێکی کـۆکراوەی دێتە دەست.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بیرێـك ئـــاوی تێـــدابوو لەماڵێکـــدا ژنێکـــی دەوڵەمەندی غەمبارە.

*ئەگەر بیرەئاوەکە ئاویـان لێهـەڵگۆزی پیـــاوێکی بەســـوودەو خێردەکـــات لەپێناوی خوادا.

*ئەگەر بیرەکە سەرکەی تێدابوو پیاوێکی خواناسی ئاینداره، خۆشەگەر کەفی تێدابوو خاوەن ماڵوداراییەکی تەواوه، ئەگەر داودەرمانی چێشتی تێدابوو پیاوێکی نەخۆشه.

*پیاوێك هات بۆ لای(ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم گۆزەی ماڵەکەم شکا (ئیبن سیرین)یش وتی: ئەگەر خەوەکەت وابێت ژنەکەت تەڵاقدەدەیت.

(نابلسی)دەڵێت لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەموپەژارەو زیندانی، ئەوەی غەمو پەژارەدار بێت غەمو پەژارەکەی دەڕەوێتەوەو پەیوەندی دەکات بەگەورە پیاوانەوەو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت. ئەگەر خەوبینەر زانستپەروەربوو خەڵکی سوود لەزانیارییەکەی وەردەگرن بەتایبەت زانستی خەو لێکدانەوە.

*دەگونجێت نوێنەری گەورە پیاوان رووی تێبکەنو شادو دڵخۆشبێت.

*دەگونجێت ناخۆشی بکەوێتە نێوان خەوبینەرو ناحەزانیو ناپاکیو غەدری لێبکەن، بەلآم دواتر سەردەکەوێت بەسەریاندا، یان لەوانەیە خەوبینەر تاوانباربکرێت بەتوهمەیەكو پاكو بێگەردیش بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی وەو گەورەیی هساتنی غەموپەژارەو بەدەستهێنانی پێداویستی.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+سەفەر.

+خەتەنەوبڕین.

بیرکردنی نیشتمان:(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی دووهاوسەر یان هاوڕێ یاخود دەوڵەمەندبوون دوای هەژاری.

بیرە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: خواردنی بیره لەلایەن خزمەتکار یان پیاوێکی توندو تیژەوە رەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزییە بە[illegible] لەپیاوێکی رژدەوە دەردەچێت یان گەیشتنە بەپیاوێکی خۆشەویست یادەرخستنی خۆشییە.

*بیرەو هەموو پارەیەکی زەرد بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی بۆیەکێك بیخواتەوە.

بیرەفرۆش:(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شەرابفرۆش، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی منداڵان خوێیانی پێدەپارێزنەوە لەخوێندنگە یان فرۆشگا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی نهێنیی و غەم و پەژارە بۆ یەکێك داوایدەکات یاخود پاراستنی بۆ خوازیارێك.

بیری سەردا پۆشراوو پڕکراوە: بەڵگەیە لەسەر شوێنی شاراوەو پەنهان یان گەنجینە، یاخود لەسەر کیسە بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەرز، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە.

*ئەوەشی میزی تیابکات و میزەکەی شیربێت یان هەنگوین روو لەحەرام دەکات ئەگەر نادیار بێت ، ئەگەر لەماڵی خۆیدا بێت ئەو کارە لەگەڵ خانەوادەی خۆیدا ئەنجامدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: ئاو لەخەودا ژنێکی رووخۆشی بزەو خەنداوییە، ئەگەر ژنێك ببینێ پیاوێکی بەڕەوشت و بەرزە.

*بیر ماڵ یان زانیاریی یاخود هاوسەرگیری ئەنجامدانە یا پیاوێکی گەورەیە یان زیندان و کۆت و بەندو فرۆفێڵە.

*ئەگەر وای بینی کەوتە نێو بیرێکەوە پلەوپایە بەرزی دادەبەزێ.

*دەگونجێت بیر بەڵگەبێت لەسەر:

+باوك و دایك.

+رەوشت.

+فرۆفێڵ.

+هۆکار.

+بەجێهێنانی پێداویستی.

+سەفەرو داواکاری و رەزیلی و بەخشندەیی.

*هەربیرێك لێکدانەوەیەکی هەیە، بیری نێو ماڵ بەڵگەیە لەسەر خاوەن ماڵ یان فرۆشگاکەی یا هاوسەرو خزمەتکارەکەی یان مردن و ژیانی.

*__بیری بێئاو__: پەککەستنی سەفەرە لەگەڵ جموجووڵ ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنی داوێنپیسی بەدڕەوشت.

*__بیری گەڕەك و گوزەر__: بەڵگەیە لەسەر پاسەوانەکەی یان ئەوەی کاروباری دراوسێ بەڕێوەدەبات.

*__بیری سەرەڕێ__: بەڵگەیە لەسەر دەرولێکردنەوە دوای نارەحەتی و دەردەسەری.

*__بیری ئاودێری__: بەڵگەیە لەسەر دنیا کەوا کۆمەڵی خەڵکی تیا خۆشحاڵ و کۆمەڵێکیتر هەژار دەبن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری و قوتابخانەو قوتابی.

*ئەو بیرەی ئاوی تیا نەبێت بەڵگەیە لەسەر فرۆفێڵ و قەرز لەسەفەردا.

*ئەگەر بیری زەمزەمی بینی لەیەكێك لەگەڕەكەكاندا یان لەشارێكی ناسراودا پیاوێكی بەسوود ڕوودەكاتە ئەو شوێنەو خەڵكی سوود لەدوعاو چاكەی وەردەگرن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەركەوتنی خەڵكی ئەوشارە بەسەر دوژمنەكانیانداو بەدەستهێنانی فەڕو بەرەكەت.

*دەگونجێت بارانێكی بەسوود ببارێت بەسەریاندا لەكاتی پێویستیاندا.

*ئەگەر ببینیٚ لەسەر لێواری بیرێك وەستاوەو ئاوی لێدەردەهێنێت ئاوەكەش ڕوونو پاكە ئەگەر لەزانستخوازانبوو بەئەندازەی دەرهێنانی ئاو زانست بەدەست دەهێنێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر ڕەبەنبوو ژندەهێنێت، ئەگەر ژنەكەی دووگیانبوو كوڕێكی دەبێت بەتایبەت ئەگەر بەدۆڵچە ئاوی دەرهێنا، وەگەرنا هۆكارێك دێتە ڕێی ناچاریدەكات ملكەچ بەخەڵكی ببێت، ئەگەر خوازیارو داواكاری پێویستیەكبوو بۆی بەجێدیٚ، ئەگەر دەیویست سەفەربكات لەسەفەرەكەیدا سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر داواكاری خراپەبوو بۆی بەدێت، ئەگەر ئومێدێكی هەبوو بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگەر ئاوی بیرەكە نزیكبوو پیاوێكی بەخشندەو دڵفراوان دەبێت، ئەگەر دووربوو پیاوێكی ڕژدو بەرچاو تەنگە.

*ئەگەر ئاوی بیرەكە ڕۆچوو زەوی قووتیدا بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕیو هاوەڵپەیداكردن بۆ پەروەردگار.

*دەگونجێت بیر بەڵگەبێت لەسەر دوو دڵی لەئایندا یا پێچەوانەكەی.

*ئەوەی ببینیٚ لەبیرێكەوە تەماشا دەكات بیردەكاتەوە لەژنێكو بەوەش خێرێكی گەورەی دەستگیر دەبێت.

*ئەوەی ببینیٚ بیرەكەی دێتەوەیەكو ژنەكەی نەخۆشبوو چاكدەبێتەوە.

*ئەوەی ببینیٚ ئاوی بیر دەخواتەوە ڕووداوێكی بۆ دێتەپێش.

بیمارستان(نەخۆشخانە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر حەمام چونكە شوێنی جنۆكەو شەیتانەكانەو دەرخستنی عەورەتو خۆدەرخستنە لەسیفەتی خراپدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتابخانە كەخوێندنی تێدا ئەنجامدەدەریٚ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنی ئارەزوو ورێنەو قسەی بەرزو نزمو ماڵ دزینو جیابوونەوە لەمنداڵ.

*ئەگەر مردوویەك لەنەخۆشخانە بینرا ئاگرە چونکە نەخۆشخانە شوێنی زنجیرو کۆتو بەندە.

*ئەگەر خۆی لەنەخۆشخانە دییەوە لەگەڵ بیمارو نەخۆشدا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندان.

*ئەگەر لەگەڵ شێتەکاندابوو بەڵگەیە لەسەر زیندانیبوون لەگەڵ تاوانباران ، ئەگەر لەشساغبوو نەخۆشدەکەوێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەگونجێت نەخۆشیەکەی درێژەبخایەنبێت یاخود بەغەریبیو شەهیدی بمرێ، دەگونجێت بۆ هەژار بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی بەوەی کەبەدەستی دەهێنێت لەخێرو خۆشحاڵیو یارمەتی.

بینا(ساختمان):(نابلسی) دەڵێت: بینینی بینا لەخەودا لەسەر زەوی سوود وەرگرتنە لەدنیا بەئەندازەی بینینی.

*دەگونجێت لێکدانەوەی بینا هاوسەرداری پیاو لەگەڵ ژندابێت، ئەگەر بینای شتێکیکرد بەڵگەیە لەسەر کاروباری لەگەڵ ژندا.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی فراوانبوو بەئەندازەیەکی باش فراوانییە لەکاروباری دنیادا، ئەگەر لەئەندازەی خۆی دەرچوو کۆمەڵو کەسانێك بەبێ رەزامەندی خۆی دەچنە ماڵەکەیەوە لەکاتی ناهامەتی وەك پرسە یان شاییو ئاهەنگدا.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ بینا دەکات خزمەکانیەتی لەگەڵ هاوەڵو کەسە نزیکەکانی، ئەگەر دەستەڵاتداربوو گەڕانەوەی بارو حاڵی پێشوویەتیو خۆشیو شادییەو پتر بەهێزو پتەو دەبێتو کاروبارو حاڵی بەئەندازەی بیناو ساختمانەکە بڵند دەبێتەوە، ئەگەر بیناکەی لەبن دەرهێنا پەرتەوازەییو جیاوازی کەوتنە نێوان کەسەکانیەتی و لەکیسچوونی دەستەڵاتو توانایەتی.

*ئەگەر بینی بینایەکی نوێو تازە دەکاتەوە بۆ زانایەك نوێکردنەوەی باسو خواسی ئەو زانایەیە، ئەگەر بیناکە هی (فرعەون)بوو یان ستەمکارێك باسو خواسی دەهێنێتە پێشو لێی دەدوێت.

*ئەگەر بینی دەستیکردەوە بەبینایەكو چاڵی هەڵکەندوەو لەبناغەوە دروستیدەکات لەداواکردنی

زانیاری یاخود دەستەڵاتدا خواوزو ئاواتی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ لەشارێك یان گوندێك بینایەك دروستدەكات لەو شارە ژنێك دەهێنێت ئەگەر لەشووشە دروستیكرد جوانكاریو رووپامایییە، ئەگەر لەگڵو قوڕ دروستیكرد كاروكاسبی حەڵاڵو دروستە ، ئەگەر هەڵكەنرابوو زانیاریو دەستەڵاتە لەگەڵ پاكیو خۆشحاڵی.

*ئەگەر بینی بینایەك لەگەچو خشت دروستدەكاتو وێنەو تابلۆی تێدایە سەردەكات بەكاری نادروستدا چونكە بیناكردن بەگەچو خشت دووڕوویییە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی گەچكاری پیشەی بێت یان كاری گەچكاری بكات كاری نادروستدەكات.

*ئەوەی ببینێ لەوڵاتو شاری بێگانەدا بینا دەكات هاوسەرگیری دەكات لەگەڵ ژنێكدا كەپێشتر باس نەكراوە یان لەوڵاتی بێگانە نیشتەجێ دەبێتو لەوێش دەمرێت.

*بیناكردن بەقوڕ بریتییە لەئاینو دڵنیایی، قوڕیو وشكیش دەركەوتنی ماڵو دارایییە.

*ئەوەی ببینێ قوڕكاری گۆڕی پێغەمبەر دەكات بەماڵو سامانێك (حەج)دەكات.

*ئەوەی ببینێ قوڕكاری ماڵەكەی دەكاتو قوڕەكە شلە ساڵحو باشە.

*ئەوەی ببینێ قوڕەكە دەخوات ماڵەكەی دەخورێت بەئەندازەی خواردنی بۆ قوڕەكە.

*بیناكردن بەشێوەیەكی جوان بەڵگەیە لەسەر تەبایيو خۆشەویستیو هاوەڵایەتیو رزقو رۆزی باشو هاوسەری كچو منالّ خستنەوە لێیان.

*دەگونجێت بینا بەڵگەبێت لەسەر:

+پشتگیریو هاوكاری.

+لەسەرئەوەی دروستیدەكات، ئەگەر بیناكە كەنیسەو دێریكبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بیناكارەكەی مەسیحییە، ئەگەر مزگەوتبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بیناكارەكەی موسوڵمانە، ئەگەر قوتابخانەو حوجرەبوو بیناكاری مامۆستاو زانایە.

*بینینی بینا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هیمەتو توانای خاوەنەكەی.

*ئەوەی لەخەودا مزگەوتێك یان شوێنێك دروستبكات لەپێناوی خودایا ئەگەر پادشابوو دادپەروەری جێبەجێدەكاتو فەرمان بەچاكەو رێگری لەخراپە دەكات، ئەگەر زانابوو كتێبێك دەنووسێت خەڵكی سوودی لێوەر دەگرن ، ئەگەر ماڵو دارایی

داربوو زەکات دەدات، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەرگیری ئەنجام دەدات، ئەگەر هاوسەرداربوو خودا کوڕێکی پێدەبەخشێو کوڕەکە ناویانگ دەردەکاتو پیاوچاك دەبێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، وەگەرنا خزمەتی ئەو شوێنە دەکاتو بەیادو زیکری خوا ئاوەدانی دەکاتەوەو کاروبارەکانی دەبات بەڕێوە ، وەگەرنا تەبایيو چاکسازی لەنێوان خەڵکیدا دەکاتو یارمەتیان دەدات لەسەر گوێڕایەڵی پەروەردگار، یاخود دەبێت بەدەلاڵو دواتر تەوبەو پەشیمانی دەردەبڕێتو دەگەڕێتەوە بۆ لای خودا لەوەی ئەنجامیداوەو پاشان ڕێنموونی دەکرێتو بەشەهیدی دەمرێت یاخود ئەو بینایە دەبێت بەکۆشکی ئەو لەبەهەشتدا.

*ئەگەر بەشتێك بینایکرد کەبینای پێنەدەکرا یان لەئاراستەی دوانگەکە لایدا یاخود بۆلایەکیتر گۆڕی بەڵگەیە لەسەر شەڕ.

*ئەوەی ببینێ گومەزێك دروستدەکات لەسەر هەور دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ لەسەرو ئاسمانو زەوییەوە بینایەکی هەیەو گومەزی سەوزە کارەکانی باشو چاکدەبنو بەشەهیدی دەمرێت.

*ئەوەی ببینێ گەرماوو حەمامێك دروستدەکات ژنێك دەکات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگەر نەخۆشێکی بینی وەك ئەوەی ماڵ خانوویەك دروستبکاتو نەزانێت کێ رووخاندوویەتی لەشو لارە یان تەندروستی بۆ دەگەڕێتەوەو نەخۆشی لەکۆڵدەبێتەوە.

*ئەوەی ببینێ باوکی بینایەك دروستدەکاتو ئەویش ڕێكو بەرزی دەکاتەوە کاروکردەوەکانی باوکی تەواو دەکات کەلەئاینو دنیادا کردوویەتیو پتەوی بەهێزدەکات.

*ئەوەی ببینێ کرێکاران ئیشوکار دەکەن لەماڵێکدا لەگەڵ ژنەکەیدا شەڕدەکات یان واز لەهاوەڵێکی دەهێنێتو هاوچەشنی ئەوەیە.

بیناڕووخێنەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی بینادەڕوخێنێ هەڵدەستێت بەشکانی بەڵێنو پەیمان.

ب ی

بێباوەڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بەدەر لەپەروەردگار دەپەرستی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خۆی سەرقاڵکردوە بەکاری پووچو

بەتاڵەوەو حەزو ئارەزووی خۆی زاڵکردوە بەسەر رەزامەندی پەروەردگاردا، ئەگەر ئەو پەیکەرو بتەی دەیپەرست لەزێڕبوو لەپیاوێك نزیکدەبێتەوە ، خوداوەند خەشمو قینی لێیەتیو بەهۆی ئەو هەوڵەشەوە خراپەو زیانی پێدەگات، هەروەها خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر لەکیسچوونی ماڵو داراییو سستیو خاوی رووکردنە ئاینەکەی.

* ئەگەر ئەو بتە لەزیوبوو هۆکارێکی بۆ پێشدێت بگات بەژن یا کچێك لەسەربارێکی ناپاكو قێزەون.

* ئەگەر ئەو پەیکەرو بتە لەزێڕبوو یان لەئاسن یا قوڕوشم دەستبەرداری ئاینەدەبێ لەپێناوی دنیاو خۆشیەکانیداو خوداوەند لەبیر دەکات.

* ئەگەر پەیکەرو بتەکە لەدارو تەختەبوو رقی لەئاینەکەی دەبێتەوەو پشتگوێیدەخاتو هاوەڵایەتی بەرپرسێکی ستەمکاردەکات یان پیاوێکی دووڕوو خۆی بەدیندار دەنوێنێ لەپێناوی دنیاو بەگەڕخستندا.

* هەندێك لەراڤەکاران دەڵێن: بینینی پەیکەرو بت بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی دوور.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر پەیکەرو بتێکی بینی بەڵام پەرستنی نەبینی ماڵو سامانێکی بێشوماری دەستدەکەوێ.

* ئەگەر بینی ئەستێرە یا دارێك دەپەرستێ کەسێکە ئاینی (صابئە)ی هەیە ئەو گەلو نەتەوەیەش لەوانەنو خوداوەند لەبارەیانەوە دەفەرموێ: ﴿مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ﴾(النساء:١٤٣).

* هەروەها دەڵێن: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خاوەنەکەی بەخزمەتگوزارییەك لەپیاوێکی رێزدار نزیکدەبێتەوەو سووکایەتی بەئاینەکەی دەکات.

* ئەگەر بینی ئاگر دەپەرستێ سەرپێچی خودا دەکات بەگوێڕایەڵی شەیتان یان داوای شەڕو جەنگدەکات.

* ئەگەر ئاگرەکە بڵێسەدارنەبوو داواخوازی حەرام دەبێ بەئاینەکەی چونکە حەرام وەك ئاگرە.

* ئەگەر بینی بوە بەبێباوەڕ بۆچوونەکانی هاوتای بۆچوونی بێباوەڕانە.

* ئەگەر بینی بوە بەئاگرپەرست وازی لەئیسلام هێناوەو خستویەتیە پشتگوێ بەئەنجامدانی گوناهو تاوان.

*ئەگـەر بینـی بـوە بەجوولەکـە واز لەفەرزەکان دەهێنیّو سزاو تۆڵەکەی بەر لـەمردنی پێـدەگاتو ملکەچـیو سـووکیو نزمـی دێت بەسـەریا چونکە جوولەکـە بـەڕاوی ماسـی لەشـەممەدا سەرپێـچییانکردو فـەرمانی خودایـان شـکاندو کارێکیـان ئەنجامـدا رێگـری لێکرابوو خوداشکردنی بەمەیمون.

*ئەگەر بینی بەجوولەکەبانگکرا بـەڵام وازی لـــەو ناوەهێنـــا لەتـــەنگو چـــەڵەمەدابوو چـــاوەڕێی دەرووی خێریدەکرد خوداوەند بەسـۆزو بـەزەیی خـۆی رەحمـی پێـدەکات بـەپێی ئایەتی:﴿ اِنَّا هُدْنَا الیكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ﴾ (الأعراف: ١٥٦).

*ئەگەر بینی بوە بەمەسیحی بێبـاوەڕ دەبێـت بـەنازو نیعمەتـەکانی خـوداو خوداوەنـد بـەجۆرێك باسـیدەکات کەلێیدوورە.

*ئەگـەر بینـی لـەولاتی ئیـسلامەوە روویکـردە ولاتـی بێبـاوەڕان بێبـاوەڕ دەبێت دوای باوەڕهێنانی.

*ئەگـەر بینـی دەسـتی گـۆڕاوە بـۆ دەستی (کیـسرا) چـی لـەژێر دەسـتی (کیـسرا)دا روویـداوە هـەمان رووداو لەژێردەسـتی ئەویـشدا روودەداتو دەرەنجامی باشنابێت.

*ئەگەر بینی دەستی وەك یەکەمجای لێهاتوەتـــەوە تەوبـــە دەکـــاتو دەگەڕێتەوە بۆ لای پەروەردگارەکەی.

(نابلسی) دەڵێـت: لەخـەودا دوژمنـە ، ئەگـەر پیرێکـی بێبـاوەڕی بـەدیکرد دوژمنێکـی کۆنەقینـدارەو خەشـموقینی لەناخدا حەشاردراوە.

*ئەگەر کچێکی بێبـاوەڕی بینـی شـەڕو خراپەی بەنهێنی پێدەگات.

*ئەگـەر بینـی خـۆی بێبـاوەڕبوە هەنگوینی لەبەردەم دانراوە بـەڵام لێـی ناخوات بێباوەڕە بەنیعمەتەکانی خودا، زۆری بێباوەڕان زۆری منداڵە.

*ئەگـەر بینـی بێبـاوەڕبوەو تەوبـەی نـەکردوە لەبێباوەڕیەکـەی دەکـوژرێ مەگـەر جوتیـاربێ تـۆو بـچێنێو زەوی دابپۆشێ.

بێبـاوەڕی: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بێبـاوەڕیی لەلێکدانـەوەدا بەڵگەیـە لەسـەر دەوڵەمەنـدی بـەپێی ئایـەتی: ﴿كَلاَّ انَّ الإِنْسَانَ لَيَطْغَى (٦) انْ رَآهُ اسْتَغْنَى (٧)﴾ (العلق: ٦ـ ٧).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ستەمو زۆرداری بەپێی ئایـەتی: ﴿ والكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾ (البقرة: ٢٥٤).

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر نەخۆشییەك چارەسەری نـەبێت بـەپێی

ئایەتی: ﴿سَوَاءٌ عَلَيْهِم أَنْذَرْتَهُم أمْ لَمْ تُنْذِرْهُم لاَيُؤْمِنُون ﴾ (البقرة: ٦) زۆری بێباوەڕان زۆری منداڵە.

(نابلسی) دەڵێت: بێباوەڕی ستەمو زۆردارییە.

* ئەگەر بینی وێڵ‌و سەرگەدانبوو هەڵەدەکات هەروەك چۆن ئەگەر بینی هەڵەیکرد سەرگەردانده‌بێ.

* ئەگەر بینی ئاینەکەی تێکچوو لەلای خەڵکی‌و بەدیار چاویانەوە گەواهی پووچ‌و بەتاڵدەدات، هەروەها دەڵێن: بێباوەڕی نکوولیکردنی حەقەو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ قُتِلَ الإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ ﴾ (عبس: ١٧).

* بێباوەڕی نکوولی نازو نیعمەتە یان خاوەن نازو نیعمەتە، دەگونجێت بێباوەڕی بەڵگەبێت لەسەر دەرەنجامی نەخۆش‌و نزیکبوونەوەی لەلێواری مەرگ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فتنە لەئایندا‌و کوشتنی مرۆڤێکبێت.

بێپارە(موفلیس): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مرۆڤێکە پارەی دەستدەکەوێ ئەگەر لەخەونەکەدا بەڵگەی خێری تێدابوو ، ئەگەر بەڵگەی خراپەی تێدابوو بێپارە دەبێت.

* ئەگەر لەخەودا بەبێپارە بانگکراو گەواهیدەرێکی لەگەڵدابوو بەڵگەیە لەسەر سوودو ، ئەگەر گەواهیدەری شەڕی لەگەڵبوو بەڵگەیە لەسەر بێپارەیی یاخود کەسێکی زمان پیسی خراپ دەبێت چونکە فلس کەمترین پارەیە.

بێپارەیی: (نابلسی)دەڵێت: بێپارەیی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەم‌و کورِی حاڵی کەسی بێپارە لەئاین‌و دنیادا.

* ئەگەر کەسی بێپارە بینی نەخۆشە بەڵگەیە لەسەر مردن‌و نەمانی رزقی، یا لەپیشەکەی خۆیەوە دەچێت روو بەپیشەیەکی‌تر کەوا لەخوار پیشەکەی خۆیەوە دەبێت یان لەوڵاتێکەوە دەچێت بۆ وڵاتێکیتر.

بێداری (ئاگاداریی): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر کاردروستی‌و ئەنجامدانی‌و گەڕانەوە لەوکارەی خەشم‌و قین هەڵدەگرێ.

* ئەگەر بینی خەوتوویەکی بەئاگاهێنا رێنوماییدەکات بۆ رێبازی راست.

بێزراو: (نابلسی)دەڵێت : لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیاکەرەوەی حەق‌و ناحەق بەفەرمان‌و رێگرتن.

بێژنگ(سەرەد): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەبێژنگدان بەڵگەیە لەسەر:

+خواناسی لەکارو کاسبیدا.
+ئەمانی درهەمو دینار.
+قسەو وتەی باش لەنێو خراپو ناقۆڵادا.
*قەفەزی مریشك بەڵگەیە لەسەر لانە ، ئەگەر بینی قەفەزێك مریشکی تێکرد ماڵو خانوویەك دەکڕیو لەگەڵ ژنێکدا دەچێتە نێوی، ئەگەر قەفەزەکەی لەسەر سەری داناو بەبازاڕدا پێوەیگەڕا ماڵەکەی دەفرۆشیو گەواهیو شایەتی دەدەن لەسەری.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاری.
+جیاکردنەوە.
+شکۆمەندیو پلەوپایە.
+جیاکردنەوەی حەق لەراستی.
*هەروەها بێژنگ بەڵگەیە لەسەر شانە چونکە شانە پیسی لەقژدەکاتەوە.
*ئەگەر یەکێك بەڵێنیداو بێژنگی بەدەستەوەبوو بەڵێنەکەی ناباتەسەر.
بێستانو کێڵگەی خەیار: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو رزقو رۆزی کەبەدووی یەکدا دێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك خاوەن نەوەو وەچەبێت.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی بێستانو کێڵگەی خەیار ، ئەگەر شایستەی فەرمانڕوایبوو پێیدەدرێتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر خوازیاری زانیاریبوو چەندین هونەر لەخۆی دەگرێ، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو دەگەڕێتەوە بۆلای خواو بەرهەمی تەوبەکەی وەردەگرێ.
*ئەگەر بەروبوومی ئەو کێڵگەیەی بینی بەسەری دارەوە بەڵگەیە لەسەر بیدعە لەئایینداو ستەمو رژدیو گرانی یان هەڵگرتنی باج لەسەریو کەموکوڕی بەروبوومی دارو درەخت.
*ئەگەر ئەو کێڵگەیە لەزێڕو زیوبوو بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەوەی تێدایە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕسارڈی یاخود روودانی کەموکوڕی تێدا چونکە گوێزراوەتەوە بۆ حاڵێك ناخورێ.
بێشکە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بێشکە خێرو فەڕو کرداری باشەیە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی بێشکەیەکی کڕی یاخود خۆی لەنێو بێشکەیەکدا دییەوە خێرو فەڕ لەسەر

دەسـتی بەجێـدێت بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَمَـنْ عَمِـلَ صَـالِحَاً فَلأنفُـسِهِم يَمْهَدُونَ﴾ (الروم:٤٤).

*هەروەها دەڵێن: پشووە ، یان کـوڕی ژنێکی بەسۆزو بەزەییـە یـان منداڵێکی بچووکە.

*بێـشکە بـۆ پیـاوان غـەمو پـەژارەی زیندانە یاخود لانەیەکی تەنگە بۆیەکێك تێدا بنوێت ، بۆ رەبەن هاوسەرو بۆ ژن کوڕە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنی گۆرانیو سەماو ئارەزوو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر ئـاژاوەو پێکـدادان یـان بەڵگـەبێت لەسـەر دارەمەیت.

بێڵ: (ئیبن سـیرین)دەڵێـت: خزمـەتكار سـوودو قازانجـە چـونكە خـاكو خـۆڵو زبـڵ رادەمـاڵێ هـەموو ئەوانـەش مـاڵو دارابیەو كەس پێویـستی نابێـت مەگـەر یـەكێك ئـەوەی هـەبێت بـۆ رەبـەن هاوسەرگیرییە، بۆیەکێکیش رزقو رۆزی گیرابـێ دەرووڵێكردنەوەیـە ، بۆیـەكێك بـــژێوی هـــەبێت بەڵگەیـــە لەســـەر بەدەستهێنانی.

*هـەروەها كـاركردن بـەبێڵ یـا رامـاڵین پێـی بەڵگەیـە لەسـەر پـارەوەرگرتنو كوشتارگە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانین.

*هـــەروەها بەڵگەیەلەســـەر زانـــین، هـەروەها دەڵـێن: كـوڕە ئەگـەر ئـیش بەبێڵەکە نـەكات ئەگـەر ئیشی پێكرد خزمەتكارە.

(نابلـسی)دەڵێـت: بێـڵ خاوەنەكـەی دنیایـەكی باشـی دەسـتگیر دەبـێو دەبێت بـەپیاوێكی بـەهێزی متمانـەدارو هەمیـشەماندو هـەموو كەسـێك پـەنای پێدەگرێو دەگات بەدوایین ئەنجام.

*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر ژنێكـی بەئارام لەسەر ماندبوون وهیلاكی.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر رزقو رۆزیو سوودو قازانجو چوستو چالاكی لەبەرانبەر نەخۆشیدا.

پی

پ ا

پـاچ(پێمـەڕە): (نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر سـەختیو هـەنگاونان روو بـەکارە چاکەکان.

*هـەروەها پاچ پیاوێکـە ماڵو سامان بەلای خۆیدا بەکێشدەکات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پـاچ کۆیلـە یـان خزمـەتکارە ، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسەر شمشێر لـەبۆ بێبـاوەڕان ئەگـەر لەدار درستکرابوو.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەرئەوەی سـوودی لێـوەردەگرێ چـونکە لەئاسـن دروستکراوە.

*هەندێکـدەڵێن: کـوڕەو هەنـدێکیتر دەڵێن: ئەسپەردەیە لەگەڵ هێزی ئاین بەپێی ئایەتی: ﴿فَجَعَلَهُم جُذَاذاً الاَّ كَبِيراً لَهُم﴾ (الأنبياء: ٨٥) (ئیبراهیم - سەلامی خـوای لێبێـت - بـەپاچ لـەتو پەتیکردن.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر پشتگیریو رزقو رۆزی، دەگونجێت ئەگەر نەخۆشی سەرئێشەی لەگەڵدابێت چاك بێتەوە یـان پێویستی بەکەڵەشاخ بێت لەپاشیدا.

*دەگونجێـت پـاچ بۆنەخۆشـێك کەپێویستی بەخواردن نەبێت بەڵگەبێت لەسەر لابردنی سکالآو ناڕەزایی.

*پاچ منداڵێکی نێرینەیە.

*ئەگەر پاچێکی بەدەستی خۆیەوە بینی ئەوە دەبێت بە جێگر یان ئەسپەردە دەپارێزیو چاکە لەئاینەکەیدادەکاتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا، هەروەها دەڵێن: پاچ بەڵگەی زیانو پەرتەوازەییە.

پاراستن لەشەڕو جەنگ: پاراستن لەشەڕو جەنگ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاراستن لەترسو بیم.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر رێنومـایی دوای وێڵـیو سـەرگەردانی بەتایبەت ئەگەر مرۆڤ لەکاتی بەئاگاییدا

بترسێت ، هەروەها ئارامی ترسەو ترسیش ئارامییە.

پارشێو(پاش شێو): (نابلسی)دەڵێت: پارشێوی رۆژوەوان بەڵگەیە لەسەر گیرۆدەبوونی دوژمنانو ، تەوبەی گوناهکارو رێنومایی بێباوەڕو رزقو رۆزییەکی کەمو ئاسانە.

پارەگۆڕەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پارەگۆڕەرەوە زانایەکە سوود لەزانیاریەکەی وەرناگرێ لەبۆ بەرژەوەندی دنیا نەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەو زانایەیە پرسیار وەردەگرێو وەڵامەکەی بەدادو هاوسەنگی دەداتەوەو لێکدەرەوەیە بەو ئیعتبارەی وەڵامی پێدەداتەوە کەوا کێشو دەستەواژەکەی دیاریدەکات.

*ئەگەر پارەی گۆڕیەوە لای پارە گۆڕەرەوەو دینارێکی گۆڕیەوە چەند درهەمێکی وەرگرت تەماشای حاڵیدەکرێ ئەگەر لەدژایەتیدابوو کەمدەکاتو ئەگەر لەکاڵاوشتو مەکدابوو و دەیفرۆشتو لەخاوەنداری ئەودەردەچێ ، وەگەرنا رووداوێکی پێرووەدەداتو پێویستی بەپرسیارکردن لەزانایەك دەبێت یاخود خەوێك دەبینێو پێویستدەکات پرسیار لەراقەکارێك بکات ، پاشان لەدەرەنجامەکانی ئەوە غەمو پەژارە رووی تێدەکات چونکە درهەمی وەرگرتووەو درهەمو پارە لانەی غەمو پەژارەیەو دڵ لەخشتە دەباتو غەمو پەژارەش لەوەوە سەردەگرێ ، مەگەر سروشتێکی باشی هەبێت لەبینینی پارەدا بەهۆی ئەزموونو تاقیکردنەوەی رابردوویەوە.

*هەروەها ئەگەر زێڕی وەرگرتو پارەیدا لەبری بەهەمان شێوەیە چونکە زێڕ خراپە لەلێکدانەوە.

(نابلسی)دەڵێت:بینینی پارەگۆڕەرەوە بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو فراوانی رزقو رۆزی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانای ئاگادارو وردەکاری فەرزو ژمێریاری نووسینو هاوچەشنەکانی.

پارێزگاریی - چاودێری (پاسەوانی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی کەسانێتر چاودێریو پاسەوانی دەکەن دەکەوێتە ئەزموونو تاقیکردنەوە چونکە پێغەمبەر (ﷺ) مادام یارانی پارێزگاریان لێدەکرد لەتاقیکردنەوەو نارەحەتیدابوو ، کاتێکیش خوداوەند دەرووی لێکردەوە بەیارانی وت: "بگەڕێنەوە شوێنو جێی

خۆتـــان پـــەروەردگار پارێزگـــاریم لێدەكات".

* ئەگـەر بینـی چـاودێریو پارێزگـاری لەكەسێكیتر دەكا هەتا ستەمو زۆرداری ئەنجامیەدات لەشەڕو خراپـەی شـەیتان دڵنیـا دەبێـت بـەپێی فـەرموودەی پێغەمبـــەرە(ﷺ) كەدەفـــەرموێت : "سێـچاو بـەئاگر ناسـووتێ: چـاوێك پارێزگـاری بكـاتو بێـداربێت لـەپێناوی خوادا...".

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر پارێزگـاریكرد لەكەســێكیتر جیهـــادو تێكۆشـــانی پێـدەدرێت بـەپێی ئـەو فەرموودەیـەی گێڕامانەوە.

(نابلـــسی) دەڵێـــت: پارێزگـــاریكردن لــەیادو زیكــری خــوا یــاخود لــەو هۆنراوانەی باس لەسیفەتە جوانـەكانی پێغەمبـەر یـان ستایـشی پـەروەردگار دەگمەن بەڵگەیە لەسەر:

+ڕێنومایی دوای وێڵیو سەرگەردانی.

+ڕەواندنەوەی خەمو پەژارە.

+شكۆمەندی.

+منداڵی نێرینە دوای ناهومێدی.

+دەروولێكردنەوە دوای نارەحەتی.

* ئەگـەر پـادوزیكری كـرد بەدەنگـەوە پلەوپایەیـــەكی بڵنـــدو بـــەرز بەدەســـتدەهێنێت لەگـــەڵ ناوبـــانگو شـكۆمەندی ئەگـەر شایـستەی بێـت، وەگەرنا بەشەڕو فیتنە دەناسرێت.

پاژنـە: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا كوڕێكی قوماربازە، ئەگەر بینی پاژنەی شـكا دەمـرێ یـا غـەمو پـەژارە رووی تێـدەكات یـاخود بـەڵاو نەهامـەتیو قەیران دێت بەسەریا.

* ئەگەر بینی پاژنەی نزمە هێزو توانـاو ئازایـــەتی بەدەســـتدەهێنێ لەگـــەڵ بوێریو نەترسان.

* پاژنە بۆ ڕەبەن هاوسەرە.

* ئەگەر نەخۆشێك بینـی پاژنـەی شـكا دەمرێ.

* پاژنەی مرۆڤماڵو داراییە ئەگەر نەما ماڵو داراییەكەی نامێنێت.

* ئەگـەر پاژنـەی خـۆی بـەجوانیو گونجـاو بینـــی نوقلانـــەی باشـــەیە لەهاوسەرگیری یان شەریكایەتی یاخود ئوتومبیـلو ئـاژەڵو خزمـەتكار ، بـەڵام ئەگـەر پاژنەیـەكی ناشـیرینو ڕەشو رووشاوو شكاوی بینی دەرەنجامیەتیو دەگەڕێتەوە بۆ پەشیمانیو زەرەر.

* ئەگـەر بینـی پاژنـەی لەبەردەستدایە چـەند كـچێك دەهێنـێ بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا﴾(النبأ: ٣٣).

پاسكیل(دووچەرخە): (ئـەبو حـەفس) دەڵێت: ئەگـەر خـۆی ببینـێ بەسـواری

پاسکیلێکەوە پێویستی بەیارمەتییە، ئەگەر ماتۆڕیوو بوونی پەیوەندییە لەگەڵ کەسانیتردا بەتایبەت ژنان.

پاسەوان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئەمن‌و ئاسایش‌و پارێزگاری.

+نوێژو خێر بەنهێنی.

+پاراستن لەشەڕی شەیتان.

+سەگ چونکە پارێزگاریدەکات لەخاوەنەکانی.

پاسەوانی پادشا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاسەوان بەڵگەیە لەسەر ئاشکرابوونی نهێنی‌و شاراوە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر یادو زیکری خواو شەوزیندوکردنەوەو نەنووستن‌و شەونوێژ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەڕو هەڵەکردن لەگوفتارو قسەکردندا.

*پاسەوانی بازاڕو زیندان بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی ئەوەی شاردراوەتەوەو پەنهانە.

پاسەوانی شەو(حەسحەس): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاسەوانی شەو ئاگادارییە بۆ یەکێك واز لەنوێژ بهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی هەڵهات لەدەستی حەسحەس‌و ئەویش دوایکەوت‌و قسەی لەگەڵداکردو قوتارو رزگاربوو لێی کەمتەرخەمیدەکات لەنوێژی بەیانیدا.

پاش (دواوە ـ قنگ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاش ماڵ‌و دارایی ژنە ، ئەگەر گەورەبوو ژنەکەی ماڵ‌و داراییەکی زۆریدەبێ.

*ئەگەر پاشی خۆی بینی بەماڵ‌و سامانی هاوسەرەکەی دەڕوات بەڕێوەو خێری دەستگیردەبێت.

*ئەگەر پیاوێکی بینی پاشی خۆی بۆ دەرخست‌و کەمتواناوبوو سوودو قازانجی پێدەگەیەنێ پاشان پشتهەڵدەکات، ئەگەر نادیاربوو پشتی لێدەکرێ لەلایەکەوە نازانێ، ئەگەر پیاوێك پشتی دەرخست تا پاشی دەرکەوت خانەوادەکەی ئابڕووی دەبات.

*ئەگەر ژنێکی بینی پاشی خۆی دەرخستبوو هەتا قنگی بینی ئەو کارەی دەدرێتە پاڵی روو لەکۆتایی دەبێت‌و قەرزی دێتەسەر لەبازرگانی یان دەستەڵاتداری.

*ئەگەر ژنێکی هێناو لەدواوە چوە لای داوای کارێکدەکات لەبارێکی نەشیاوو هیچ سوودی لێوەرناگرێ چونکە چوونە لای ژن لەدواوە بێکەڵ‌و سوودە.

*ئەگەر بینی بەپاشی رادەکێشرێ ناچار دەکرێ.

پاشکۆ(جێنشین ـ ئەوەی لەدواوەدێت):
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەمنداڵ لێکدەدرێتەوە، ئەگەر بینی لەدوای خۆی کەسی نییە کوڕ ناخاتەوە.
*ئەگەر بینی دوای خۆی شکا یان بچڕا کوڕەکەی دەمرێو لای چەپ بۆ کچانەو لای راست بۆ کوڕان.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+دەرەنجامی مرۆڤ لەئاین و دنیادا.
+ئەوەی مرۆڤ لەدوای خۆی بەجێدەهێڵێ لەماڵو سامان یاخود منداڵ.
*باشی پاشکۆ لەخەودا بەڵگەیە لەسەرکرداری چاکەو ئەوەی مرۆڤ پێشوازی لێدەکات.
*رەشی و گۆڕانی حاڵوباری بەلگەیە لەسەر رێ ونکردنو گەڕانەوە لەباری گوێڕایەڵی بۆ سەرپێچی.
*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر تۆڵەو سزا بۆ یەکێك بەباشی دەستنوێژ نەگرێ چونکە پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: " ئاگر بۆ ئەوانەیە قولەپێیان بەباشی ناشۆن".
*ئەگەر قولەپێی بەشکاوی بینی کارێکدەکات لێی پەشیماندەبێتەوە.

پاقلە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاقلە پیاوی خاوەن چاکەیە، ئەگەر بینی لەباخەکەی پاقلە لێدەکاتەوە شەڕو خراپە لەژنی نزیكو خزمی رووبەڕووی دەبێتەوە، ئەگەر گورزە پاقلەیەك بێت ئاگادارییە بۆی هەتا وریابێت لەشەڕو خراپە.
*پاقلەی وشکیش ماڵێکە ماڵی دیکەی پێ چارەسەر دەکرێت، زوربەی خەولێکدەرەوان پاقلە بەغەمو پەژارە دادەنێن.
*پاقلەی جێگرو چەسپاو پیاوە.
*لە(سەعید)ی کوڕی (مسیب)ەوە دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك پاقلەیەکی سەوز لەماڵی خاتوو (عائشە) رواوەو بینەران پێی سەرسامن ، ئنجا (عەبدولمەلیك)ی کوڕی (مەروان) دێتو ئەو پاقلە رواوە هەڵدەکێشێ، (سەعید)یش دەڵێت: ئەگەر خەوەکەت وابێت (حەجاج) (ئەسماء)ی کچی (جەعفەر)ی کوڕی (ئەبی تالیب) تەلاق دەدات چونکە (عەبدولمەلیك) دەترسێ (حەجاج) بەهۆی (ئەسماء)ەوە کەمەندکێش بێت بۆلای ئالو بەیتو خانەوادەی پێغەمبەر (ﷺ) بۆیە (عەبدولمەلیك) رایسپارد تەلاقیبدا ئەویش بەقسەیکرد.

(نابلسی) دەڵێت: پاقلە لەخەودا ئەگەر تەڕبوو خەمو خەفەتە ، ئەگەر وشکیشبوو ماڵو دارایی نوستوە لەگەڵ فەڕو پیتو شادیدا.

*هەروەها (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی گەڕۆو گۆشتی باڵندە بگۆڕێتەوە بەپاقلەو سیر ڕسوایيو هەژاری دێت بەسەردا.

*ئەوەی ببینێ پاقلەی کوڵاو دەخوات خێرو سوودی پێدەگات لەهەمووشتێکداو خۆشيو شادیو شکۆمەندییەو دەبێت بەسوودو قازانج.

*هەروەها دەڵێن: بەهۆی ناوەکەیەوە کەمییە، ئەوەی ببینێ قڕی دەبێت بەپاقلە ماڵو دارایی ڕوو لەکەمی دەکاتو هەژار دەکەوێت.

*پاقلەی سەوزیش ڕزقو ڕۆزیو بەرگو پاکییە.

پاقلەفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاقلە فرۆش قسەی خراپو ناخۆش دەکات بەرانبەر خەڵکيو ئەوانیش خراپتر دەکەن بەرانبەری.

*هەروەها دەڵێت: پاقلە فرۆش پیاوێکی قسەو وتە سووکو نزمەو خاوەن خەمو پەژارەیە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر ڕازیبوونو قەناعەتو ئارامگرتنو ڕژدی، زۆربینەی دیمەنی پاقلە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو لابردنو لەکارخستن.

پاڵپێوەنەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خزمەتکارێکی غەموپەژارە ڕەوێنە.

پاڵکەوتنی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پاڵکەوتنی مرۆڤ لەخەودا لەسەر گازەرای پشت هێزو توانایە ، یان دنیا ڕووی تێدەکات ، یاخود دنیا دەکەوێتە ژێر دەستی چونکە زەوی پاڵپشتی بەهێزە.

*ئەوەی ببینێ لەسەر پشت ڕاکشاوەو دەمی ئاوەڵاکراوەو نانی لێ دێتە دەرەوە ڕاو تەگبیر کەمدەکاتو دەوڵەتەکەی نامێنێو بەباروحاڵی دیکە شاد دەبێت.

پاکو بێگەرد: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانيو چاکی.

پاوانە(خرخاڵ): (نابلسی)دەڵێت: پاوانە لەخەودا بۆ دزو یەکێك لەیەك قاچیدابێت دەگونجێت نهێنی بشارێتەوە ، یان دەویت بێتو لەسەر پەنهانکردنو شاردنەوەی ئەوکارانە بڕوات بەڕێوە.

*پاوانەی زیو کوڕە ، ئەگەر پیاوێك بینی پاوانەی ئاڵتوونی کردوەتە قاچی

خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر تووشبوونی بەنەخۆشییەك یاخود هەڵەو خراپەیەك دەکەوێتە نێوی.

*پاوانە بۆ ژن دڵنیابوونە لەترس و بیم ئەگەر ئەو ژنە مێرددار بێت ئەگەر شووینەکردبوو شوودەکات بەپیاوێکی سەخی خێرۆمەندو چاکەکار.

*ئەگەر بینی پاوانەیەکی ئاڵتوون و زیوی لەپێکردوە غەم و پەژارەو زیندانی و پاوانکردن رووی تێدەکات.

*وتراویشە: پاوانەی پیاو کۆت و بەندیەتی ، هەروەها هیچ جۆرە خشڵێك بۆ پیاو باش نییە لەخەودا جگە لەملوانکەو ئەموستیلەو ئەڵقەو گوارە نەبێت.

*ئەگەر ژن پاوانەی بەچاکی یا خراپی بینی لێکدانەوەکەی رووبەرووی مێردەکەی و مامەڵەی دەبێتەوە لەگەڵیدا، ئەگەر بێ مێردبوو جوانییەتی بەپێی جوانی قەشەنگی پاوانەکە.

*پاوانەو خاڵ لەخەودا بەرزی پلەوپایەو جوانییە.

پ ر

پرد (رێگوزار - پردی سیرات):

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رێگەی راست و رەوایە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانداری و رێنومایی و رۆژوو نوێژکردن و هەمووشتێك مرۆڤ بەهۆیەوە لەسزای رۆژی دوایی و ناهەمواریيەکانی دنیا قوتاربێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خواناسێك بەزیانبێت بۆ خەڵکی یا ئەوەی پێداویستی لەسەردەستی ئەودا بەجێدەهێنرێت وەك دەرگاوان.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ماڵ و هاوسەرو باوك و دایك، هەموو پردێکیش بەپێی خۆی لێکدەدرێتەوە، پردی سەرشەقام ئەگەر بەبەردو خشت دروستکرابوو دەستەڵاتدارە.

*ئەگەر پردێکی بچووکبوو دەرگاوان یاخود دەویت دەبێت.

*ئەگەر ئەو پردەی بەبەرد دروستکرابوو گۆڕابوو بۆ پردێك بەگڵ دروستکرابێت بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵ و باری ئەوەی بەڵگەیە لەسەری و بەپێچەوانەوە.

*ئەگەر پردی بیناکراو بەگڵ گۆڕا بۆ پردێك بەبەردو خشت دروستکرابوو بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکەی زیاد بۆ ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، بەڵام ئەوەی خۆی بوو بەپرد دەستەڵات بەدەستدەهێنێت و پێویستی بەپلەوپایەو شکۆمەندی دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: ڕۆیشتن بەسەر پردی سیراتدا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەرکردن بەدەریادا، ئەگەر هەڵگیرا یاخود بچڕا تیادەچێت یان زەرەردەکات.

*دەگونجێت پردی سیرات بەڵگەبێت لەسەر:

+زانیاری.

+یەکتاپەرستی.

+شوێنکەوتنی سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ) بۆ یەکێك بەسەریا بڕواتو سەلامەت بێت لەسەری.

*سیرات ڕێگەیە ئەگەر بینی قاچی هەڵخلیسکان لەڕێگەی ڕاستو دروست لادەدات.

*ئەگەر بینی لەسەر ڕیگەیەکی ڕاستو ڕەوانە جێگیربوە لەسەر ڕێو ڕەسمەکانی ئاین.

*ئەگەر بینی بەسەر پردی سیراتدا ڕوویی‌و قاچی هەڵنەخلیسکا کارێکی مەزن دەگرێتە دەستو سەلامەتدەبێت تێدا لەوەی لێیدەترسێ.

*ئەگەر بینی چوە سەر سیراتو قاچی هەڵخلیسکا ڕوودەکاتە سەرپێچی لەحەق‌و ڕاستی‌و لادەدات.

*ئەگەر بەسەر پردی سیراتدا بڕواتو لەناوچەی (حیجان) بێت بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە.

پردی تاق تاق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پردێکی نادیار بەڵگەیە لەسەر دنیا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کەشتی.

+دەستەڵاتدارو فەرمانڕەواو موفتی کاروباری خەڵکی.

+پردی سیرات.

*ئەگەر لەخەودا بەسەر پردێکدا پەڕییەوە لەدنیاوە دەچێت بۆ قیامەت بەتایبەت ئەگەر لەدوای پەڕینەوە مردو یان لانەیەکی نادیاریان بینی، ئەگەر باڵندەیەك هەڵیگرت یان ئاژەڵێك قووتیدا یاخود کەوتە نێوبیرو چاڵێك یا بەئاسماندا سەرکەوت هەموو ئەمە ئەگەر لەکاتی بێداریدا نەخۆشبوو، ئەگەر نەخۆشنەبوو تەماشادەکرێ، ئەگەر لەسەفەردابوو مژدەی سەفەری پێدەدرێ.

*ئەگەر لەسەر پردەکە دابەزی بۆ شوێنێکی بەفەڕ دەچێت یان سوودو قازانجی پێدەگات.

*ئەگەر دابەزییەسەر زەوییەك یاخود مزگەوتێ سەفەرەکەی بەدی دێت، ئەگەر شێر یان ترێ ڕەشکە یاخود کای بینی یاخود لێشاوێك لەسەفەردا خێری دەستگیر نابێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گومان، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دنیا بەپێی ئەو فەرموودەیەی هاتووە دەڵێت: " دنیا پردێکە بپەڕنەوە بەسەریاو ئاوەدانی مەکەنەوە".

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر بەهۆی چوونە لای و نزیکی لێوەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕەواندنەوەی غەم و پەژارە.

*ڕۆیشتن بەسەر پردا بەڵگەیە لەسەر سواربوونی ئاژەڵ، ئەگەر بەخشت دروستکرابوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی حاڵی شار بەهۆی ستەم و گرانییەوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+دەوڵەمەندی.

+تەمەندرێژی.

+نەخۆشی.

+شکانی بەڵێن و پەیمان.

*پرد پیاوێکە خەڵکی بەهۆیەوە دەگەن بەکاروبار یان پێداویستیان بەجێدەهێنن.

*ئەگەر بینی بەسەر پردێکدا دەڕوات و پردی فەرمانڕەوایە ماڵێکی باش بەدەستدەهێنێ و هاوسەردەگرێ.

*ئەگەر بوو بەپردێك دەسەڵات بەدەستدەهێنێ و خەڵکی پێویستیان پێیدەبێ لەگەڵ پێویستی بوونیان بەپلەوپایەو ئەوەی هەیەتی.

*ئەگەر بینی بەسەر پردێکدا دەپەڕێتەوەو پردەکە لەدار دروستکراوە کۆمەڵێك دوڕوون دەچێتە لایان.

پرسە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی سەرەخۆشی لەتوشبوو بەلادارێك دەکات هێمنی ڕووی تێدەکات بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ): ((ئەوەی سەرەخۆشی و دڵنەوایی لەتوشبوویەك بکات هەمان پاداشتی ئەوی بۆ دەنوسرێ)).

ئەگەر وایبینی وەك ئەوەی سەرەخۆشی دەکات ئەوا مژدەی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾.

(نابلسی)دەڵێت: پرسە لەخەودا بۆئەوەی حاڵوباڵی باشە بەڵگەیە لەسەر زیانێك ڕووی تێدەکات، بۆئەوەشی لەحاڵێکی خراپدایە بەڵگەی سوودو قازانجە، بەڵام بۆئەوەی مژدەی پێدەدرێ یان خوازیارو داواکاری ماڵ و داراییە بەڵگەیە لەسەر پێویستی بوونیان بەسەرەخۆشی خەڵکی لێیان بەهۆی ئەو بەلاو نەهامەتیانەوە کەڕوویان تێدەکات.

*پرسە بۆئەوەی لەناڕەحەتیدایە بەڵگەیە لەسەر خۆشیو خێرو ڕەواندنەوەی باروحاڵی ناخۆش.

*پرسە بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوە بەڕەوشتی جوانو خۆ خۆشەویستکردن بەراستگۆییو نەرمونیانیو قسەوگوتارو دەربڕینی پرسەو سەرەخۆشی.

پرسیارکردن(لێپرسین): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی شوێنەوارو جێگیربوون لەکاروباردا.

*ئەگەر بینی پرسیاری لێدەکرێ دوای زانیاریدەکەویو پاشان خۆی بەکەمدەزانێ لەبەرانبەر خودایاو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

پ ز

پزیشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پزیشك زانایەکی شارەزایە لەئایندا و بەڵگەیە لەسەر چاکەکارو خولگەی ئاینو دنیا وەك زانایانو دادوەرو ئامۆژگاریدەر کەوا ئامۆژگاریەکانی هەتوانو مەلهەمی زامە دەروونیەکانە ، هەروەها وەك پەروەرشیارو گەورەو ئەو دەباغکارەیە پێستەی ئاژەڵان خۆشدەکات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کەڵەشاخگر چونکە کەڵەشاخگرتن چارەسەری تیایە.

*ئەگەر بینی دادوەرێك یان زانایەك بوە بەپزیشك هاوەڵانی زۆر دەبنو فرەسوودمەندەبێ.

*ئەگەر بینی پزیشکێك بوە بەدادوەر یان زانایەك ئەگەر موسوڵمانێکی دانابوو فرەباسدەکرێو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە لەنێو پیشەوەراندا، ئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەوەبوو بەلاو نەهامەتی ڕووی تێدەکات، دەگونجێت بەهۆی نەزانینو سروشتی خۆیەوە کەسێك تیاببات چونکە لەخەودا بۆکارێك بەرزبوەتەوە کەهی ئەو نییە.

*ئەگەر پزیشکێکی بینی کفنی دەفرۆشت بەلوولکراوی بەڵگەیە لەسەر تێکەڵکردنی دەرمانەکانیو بەهەڵەبردنی سەرجەم خەڵکی.

*ئەگەر پزیشکێکی بینی بوە بەپێستە خۆشکار بەڵگەی ژیریو زیرەکیو زۆری ئەوانەیە کەوا لەسەر دەستی ئەودا چاکدەبنەوە، مەگەر ببینێ دەباخچێتیەکەی بۆگەنو خراپبێت ئەوجا پیاوێکی ناپاکدەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: پزیشك لەخەودا وەك زاناو موفتی وایە، ئەگەر بینی پزیشکێ چارەسەریدەکات لەشولاری ساغدەبێت ، ئەگەر بینی زانایەك ئامۆژگاریدەدات دوودڵیو گومانو

دووڕوویی لـــەدڵی دێتـــە دەرەوەو ئاینەکەی چاکدەبێ.

*پزیـشك زانایـە، هەرکەسـێك شـەڕو ئـاژاوەو بەربـەرەکانی هـەبێت ئەگـەر لەوخەوەدا پزیشکی بینی بەڵگەکانیان بەڵگەی نەیارەکانیانە بۆیـان، هـەروەك ئـــەوەی نەخۆشـــی بینـــی بەربەرەکانیـــدەکات بەڵگەکـــەی چاکبوونەوەیە.

ئەگـەر پزیـشکێکی بینـی خـەڵکی زینـدودەکردەوە پیـشەی پزیـشکی لەوشارەدا فراوان دەبێ لەسەر ڕێبازی ئەو پزیشکە.

*پزیـشك دایکـی مرۆڤـە، ئـەوەی پزیشکەکەی بمرێ دایکی دەمرێ.

*ئەگەر پزیشکێ بچێتە لای نەخۆشێك چاکدەبێتەوە ، بەڵام ئەگەر بچێتە لای لەشساغێك نەخۆشدەکەوێ.

*دەگونجێت بینینی پزیشك بەڵگەبێت لەسـەر دەرخـستنی شـتی پـەنهان‌و شاراوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر کەنیـسەو ماڵەروگـسکدەری پیـسی‌و جاسـووس‌و سـیخوڕو وەسوەسـەکار، لەگـەڵ ئـەوەی ئامادەکاریـدەکات بـۆ جـەنگ‌و تاوێـك دەبیاتـەوو تاوێـك دەدۆڕێ.

*ئەگەر بینی بوە بەپزیشك دەگونجێت پلەوپایەیـــەکی بـــەرزو بـــاڵا بەدەسـتبهێنێت ، یـاخود دەگونجێـت ببێت بە پـۆلیس‌و خـەڵکی لەفـەرمان‌و ڕێگریەکانی بترسن یان هەوڵی تیابردنی ماڵ‌و ڕوح بدات.

پزیشکی ئاژەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پزیـشکی ئـاژەڵ پیاوێکـە یارمـەتی سـەربازو گـەورە کەسـان دەدات لەکاروبارەکانیاندا.

*هـەروەها دەڵێن: پزیشك‌و چاکسازو قاچگرەوەیە.

(نابلـسی) دەڵێـت: پزیـشکی ئـاژەڵ لەخـەودا پیاوێکـە خـەڵکی ڕێـزدارو شـــــکۆمەند دەڕازێنێتـــــــەوەو لەکاروبارەکانیــدا بــەهێزو پتــەویان دەکـات، بینینیـشی بەڵگەیـە لەسـەر هاوســـەرگیری‌و ســـەفەرو لەســـەر فرۆشیارو بازرگان.

پ ژ

پژمـە: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا ڕوونکردنـــەوەی کاروبارێکـــە گومـــانی لەدەورکۆبووبێتەوە.

*ئەگـەر بینـی دەپـژمێ دڵنیادەبێـت لەوەی کەگومانی هەیە لەدەوری.

*پژمە بەڵگەیە لەسەر مەرگی نـەخۆش یـان غـەم‌و پـەژارە، ئەگـەر خەوبینـەر لەناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە،

ئەگەر هەژاربوو پشتگیری وەردەگرێ چونکە خەڵکی قسەی پێدەڵێنو دوعای خێری بۆ دەکەن ، دەگونجێت خەوبینەر خەڵکی خزمەتی بکەن.

* ئەگەر قەرزاربوو هەوڵدەدات قەرزەکەی بداتەوە، ئەگەر هەلآمەتی گرتبوو چاکدەبێتەوە.

* دەگونجێت پژمە بەڵگەبێت لەسەر:

+هەلآمەت.

+خەشمو قینو رووگرژکردن.

* ئەگەر بەتوندی پژمی باوریابێت لەدوژمن، ئەگەر جەنگی بەرپاکرد لەگەڵیدا سەردەکەوێت بەسەریاو زیانی پێدەگەیەنێ.

پ ش

پشتبەستن بەخوا: (نابلسی)دەڵێت: پستبەستن بەخوا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەیشتن بەمەرامو مەبەستو کۆتایی هاتن بەو نارەحەتیو نەهامەتیەی هەیە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+باوەڕهێنان بەپەروەردگار.

+گومانی باش بردن بەپەروەردگار.

+سەرکەوتن بەسەردوژمناندا.

+گەیشتن بەهیواو ئاوات.

+تەوبەو پەشیمانی کەسانی خراپ.

+باوەڕهێنانی بێباوەڕان.

+روودانی ئەوەی مرۆڤ پێشبینی دەکات بەڵام دەرەنجامەکەی بەخێرو چاکە کۆتایی دێت.

پشتوێنی جوولەکەکان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پشتوێنو جلوبەرگی قەشە بەڵگەن لەسەر کوڕ ئەگەر بەسەر جلوبەرگی نوێوەبوون، بچڕانی مەرگی کوڕە بەڵام ئەگەر لەژێر جلوبەرگەوەبوو بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی لەئایندا، ئەگەر لەگەڵ جلوبەرگی خراپدابوو خراپی ئاینو دنیایە.

(نابلسی) دەڵێت: پشتوێن سیفەتی خواناسیو بەندایەتییە بۆ ئەو مەسیحیەی دەیپۆشێو بۆ موسوڵمانانیش بەڵگەیە لەسەر ناوادانیو خۆیەکلاییکردنەوە بۆ خێرخوازی لەگەڵ سەرخستنی ئاینو بەرگریکردن لێی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگر.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+گەیشتنی تەمەن بەنێوەڕاستی.

+بەڵگەیە لەسەر جلوبەرگی نوێوەبوو، ئەگەر لەژێر جلوبەرگدابوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی دینو دنیا.

پشتهەڵکردن لەجەنگدا: (نابلسی) دەڵێت: پشتهەڵکردن لەجەنگدا بەڵگەیە

لەسەر نەخۆشییەك لەپاشەوەی مرۆڤدا، دەگونجێت گەڕانەوەبێت بۆ سەر ئەو شەڕو خراپەیەی لەسەریەتی.

*بەڵگەیە لەسەر سەرپێچیو خەشمو قینی خوایی، ئەگەر پشتیهەڵکردو ڕووبەکۆمەڵێکچوو وەك پەنادانو هاندان لەسەرکوشتار بەڵگەیە لەسەر دووزوبانیو تێکدانی نێوانی خەڵکیو کۆکردنەوەیان بۆئەوکارە.

پشتی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پشت ئەو کۆڵەکەیەیە پیاو پشتی پێوەداتو هێزو توانایە بۆی.

*ئەگەر بینی پشتی چەماوەتەوە بەڵاو نەهامەتی ڕووی تێدەکات، هەروەها دەڵێن: بەڵگەی پیرییە.

*بینینی پشتی هاوڕێیەك پشت تێکردنو وازهێنانە .

*بینینی پشتی دوژمن دڵنیابوونە لەشەڕی.

*بینینی پشتی پیر پشت لێکردنی دنیاو ئاوابوونیەتی.

*بینینی پشتی لاوو گەنج دواکەوتنی ویستو خوازە.

*بینینی نیوەی پشتی ژن بەڵگەیە لەسەرداواخوازی کارێکی قورسوگران کەبۆی بەجێنایەت.

(نابلسی) دەڵێت: پشتی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەردەکەوێ یان پێوەی دەردەکەوێ.

*دەگونجێت پشت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی پێوەی دەردەکەوێ وەك پۆشاكوماڵو دارایی.

*پشت بەڵگەیە لەسەر:

+دەرکی ماڵ.

+شار.

+مەزهەبی.

*پشت شکان ترسوبیم یان غەمو پەژارەیە.

*دەگونجێت پشت بەڵگەبێت لەسەر نوێژی نیوەڕۆ.

*ئەگەر بینی پشتی ڕەش یاسوور هەڵگەڕاوە ترسی لێدانی هەیە، ئەگەر بەقەڵەویو سپێتیو درەوشاوەیی بینی بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی جلوبەرگی قەشەنگو جوان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتن بەزانیاری یان کوڕ یاخود دەستەلاتدارێك پشتی پێببەستێ یاخود لانەو ماڵێك.

*پشت بەڵگەیە لەسەر پیریەتی.

*ئەگەر چەمانەوەی لەپشتیا بەدیکرد بەهۆی ئێشو ئازارەوە هەژار دەکەویو پیردەبێ.

* ژان و ئێشی پشت بەلگەیە لەسەر [illegible]

* پشت پیاوێکە رووی تێدەکات لەکاروبارەکانیداو خاوەن شکۆمەندیو ماڵو سامانە، ئەوەشی روودەدات تێدا لەئێش و ئازارکەمو کورِی پەناو پشتگیری مرۆڤ و گەورەیەتیو پشتی پێدەبەستیٚ.

* ئەگەر بینی پشتی ئازاریدەدات سەرۆکەکەی کەپیشتی پێدەبەست زیندانیدەکریٚ.

* ئەگەر بینی بەسەر پشتییەوە بارێکی قورس هەڵدەگریٚ ئاینێکی مەزن یاخود دراوسێیەکی خراپە.

* ئەگەر بینیی پشتی شکا هێزی تیادەچیٚو گەورە سەرداری دەمریٚ.

* باری قورس لەسەر پشت غەمو پەژارەیە یاخود گوناهو تاوانە.

* ئەگەر بینی کاڵاوشتومەك لەسەر پشتیبوو قەرزە دەردەکەویٚ بۆی.

* ئەگەر بینی داروتەختە هەڵدەگریٚ غەیبەتو فیتنەیی دەکاتو درۆ دەگوێزێتەوە.

* ئەگەر بینی پشتی شکاو نەخۆشبوو دەمریٚ یاخود بەلگەیە لەسەر هەژاریو کەمدەستی.

* هەروەها دەڵێن: باری قورس بەسەر پشتەوە زۆری ماڵو منداڵو کەمی ماڵو سامانە.

* ئەگەر کەسێکی پشتکۆمی بینی بەلگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵ یان تەمەندرێژی ، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر زۆری ماڵو منداڵو وەچە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی پشتی بەهێزو پتەوە ئەقڵو ژیری پێدەدریٚ، هەروەها دەڵێن: کورِێکی بەهێزی پێدەبەخشری.

* هەروەها دەڵێن: پشت پیاوێکی بەهێزەو پشتی پێدەبەستریٚ، بەرزی باڵا بەئەندازەیەکی باش بەلگەیە لەسەر نزیکی چارەنووسو بەسەرچوونی ژیان، هەروەها کورتیشی بەلگەیە لەسەر تەمەنکورتیو کەموکورِی پلەوپایەو شانو شەوکەت.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت پشت بەلگەبێت لەسەر پشتو توندی هەمووشتێك یا توانای لەسەر هاوسەرداری کچ بۆ رەبەنو بۆ هاوسەرداریش کورِە.

* ئەگەر لەپشتی دارێکی تۆکمەو پتەو دەرهات بەهێز دەبێت، ئەگەر

نەخۆشبوو بینی پشتی بوە بەئاسن لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە.

پشقل: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی پشقلی مەڕ دەماڵێ یان خاوەنیەتی ماڵو دارایی دەستدەکەوێت.

پشکۆی ئاگر: (نابلسی)دەڵێت: پشکۆ لەخەودا رزقو رۆزی خێرایەو داوایەکە کۆتایی دێتو رزقێکە بەبێ ماندوبوون دەستگیر دەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پارەی زمێردراو لەکانزا یان لەئاسن یاخود بژێوییەك پێویستی پێی هەبێت.

*دەگونجێت بینینی پشکۆ بەڵگەبێت لەسەر بەدواداچوونی زانیاریو پرسیارکردن لەبارەیەوە.

پشوو: (نابلسی) دەڵێت: پشوو لەخەودا دوای ماندوبوون بەڵگەیە لەسەر:

+دەوڵەمەندی دوای هەژاری.

+هاوسەری چاكو باش دوای ناخۆشیو بۆڵە بۆڵ.

*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو چارەنووسی نزیکبوەتەوەو لەغەمو پەژارەی دنیا قوتاربوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو بۆڵە.

پشیلە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خزمەتکارە مرۆڤ دەپارێزێ، ئەگەر شتێکی برد زەرەری پێدەگات یان بەخانەوادەو منداڵی دز تاقیدەکرێتەوە یاخود بەمامەڵەکارێك کەماڵو سامانی دەگرێ.

*پشیلە ئەگەر دامرکابوو ساڵێکە تێدا خۆشی دەبینیو پشوودەدات، ئەگەر زۆر درندەبوو زەرەرو خراپەی لێوە پێدەگات.

*ئەگەر پشیلەیەکی فرۆشت ماڵو سامان خەرجدەکات.

*هەروەها دەڵێن: پشیلە بەڵگەیە لەسەر ژنێکی قۆڵبڕ. چرنوكو رووشاندنی پشیلەو گازگرتنی ناپاکی خزمەتکارە.

*هەروەها دەڵێن: گازی پشیلە نەخۆشکەوتنی ساڵێکی تەواوەو بریندارکردنیشی هەربەو شێوەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: جیاوازی هەیە سەبارەت بەلێکدانەوەیو هەندێکدەڵێن: خزمەتکارێکی پاسەوانە.

*هەندێکی دی دەڵێن: دزی ماڵییە.

*هەندێکی دی دەڵێن: مێینەکەی ژنێکی فاوقیزکاری قۆڵبڕە.

هەروەها(ئیبن سیرین) دەڵێ: نەخۆشییە ، ئەگەر پشیلەی کێوییوو خراپترە ، ئەگەر دەڵەپشیلە بێدەنگبوو ئەو ساڵەپشوو خۆشی ئەوی تێدایە ، ئەگەر کێوی زیانبەخشبوو ساڵێکی ناخۆشو پڕ نەهامەتیەو تێدا تووشی ماندوبوون دەبێت.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: پشیلەیەکم بینی سەریکرد بەنێوکۆشی مێردەکەمداو شتێکی تێدا دەرهێناو خواردی، ئەویش وتی: ئەگەر خەوەکەت بەو شێوەیەبێت ئەمشەو دزێکی زنجی دەچێتە نێو فرۆشگای مێردەکەتەوەو سێسەدو شانزە درهەم دەدزێ، پاشان رووداوەکە بەوچەشنەبوو لەپاڵیاندا حەمامچیەکی زنجیش هەبوو گرتیان داوای پارەکەیان لێکردو گەڕاندیەوە، ئنجا بە(ئیبن سیرین)یان گوت: چۆن زانیت؟ یان بەچ شێوەیەك پەیت پێبرد؟ گوت: پشیلە دزەو ورگو سکیش گەنجینەیەو خواردنی پشیلە دزییە ، سەبارەت بەو برەپارەیەش لەبژاردنی دەستەواژەکان دەرهێنراوە (سین) شەشەو (نون) پەنجاو (واو) شەشە و(را)دووسەرو ئەمەش سەرجەم پیتەکانی وتەی (سنور - پشیلەیە).

(نابلسی) دەڵێت: بینینی پشیلەیەك بفرۆشرێ ماڵو سامان خەرجکردنە، ئەگەر بینی گۆشتی پشیلە دەخوات فێری جادووگەریی دەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەپشیلە بژێویو رنقو رۆزی لەخۆداگرتنو سیخوڕی پەیدادەکات ، یان لەشتێك هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەر بینی پیشیلەیەك چوەتە نێو ماڵێك دزێك روودەکاتە ئەو ماڵە ، ئەگەر پشیلەکە بەشتێك رۆیی کتوپر هەڵدێتو رادەکات.

*ئەگەر بینی پشیلەیەکی سەربڕی یاخود کوشتیو پێکای زەفەر بەدزێك دەهێت.

*ئەگەر بینی گۆشتی پشیلە یان چەورییەکەی دەخوات ماڵوسامان بەدەستدەهێنێت یان ئەوەی دەیدزێت.

*ئەگەر کێشمەکێشی لەگەڵ پشیلەیەکداکردو پشیلەکە میاواندی یان گازی لێگرت نەخۆشییەکی درێژخایەن دەگرێت پاشان چاکدەبێتەوەو غەمو پەژارەیەکی توند رووی تێدەکات ، پاشان خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە، ئەگەر پشیلەکە سەرکەوت چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەی یاخود لەغەمو پەژارەی.

*ئەگــەر پــشیلەکە ســەرکەوتوبوو نەخۆشیو غەمو پەژارەکە ئێجگار سەختو قورسدەبێ.

*پشیلە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کتێب بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطَّنَا ﴾ (ص: ١٦).

*دەگونجێت پشیلە بەڵگەبێت لەسەر:

+ژنو ماڵو منداڵ.

+کێشەو ئاژاوە.

+دزیو زینا.

+بێوەفاییو گوێهەڵخستن.

+چاوداگرتنو قاووقیژکردن.

پ ل

پلەو پایــــە: (نابلــــسی) دەڵێــــت: بۆکەسانی ماڵدار بەڵگەیە لەسەر ژنو بــژێویو کــرداری چــاك خوداوەنــد بەرزیدەکاتەوە.

پلەو پایــەی بــەرز: (ئــیبن ســیرین) دەڵێــت: ئەگــەر بینــی دەیــەوێت بەرزبێتەوە بەسەر گەلو نەتەوەیەکداو بــەرزبوەوە خــۆی بەگــەورەدادەنیٚ ، پاشـان ملکەچدەبێت بـەپێی ئایـەتی: ﴿تِلْكَ الدَّارُ الآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لاَ يُرِيدُونَ عُلُواً فِي الأَرْضِ وَلاَ فَسَاداً وَالعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾(القصص: ٨٣).

*ئەگــەر بینــی نایــەوێت بەرزبێتــەوەو خۆشــــحاڵیو بـــــەرزیو شـــــادی بەدەستدەهێنیٚ.

(نابلـــسی) دەڵێـــت: بەرزبوونـــەوەو پلــەداری لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر دابــەزینی پلەوپایــە، هەنــدێك لــەزانایان دەڵێن: ئارەزووی خۆبەرزکردنی بەسەر خەڵکیـدا هــەبوو نوشوسـتیو شکـستە بۆی.

پلیکانــە(قـاڵدرمــە): (ئـیبن سـیرین) دەڵێــت: قاڵدرمــەو پلیکانــە بەڵگەیــە لەسەر پلەوپایە بەرزیو رووکردنە دنیاو قیامەت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پڕکردنـەوەو پێکەیشتن ﴿ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لاَ يَعْلَمُونَ ﴾ (الأعراف: ١٨٢) .

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر قۆناغـــەکانی ســـەفەرو شـــوێنی ســـەفەرکاران کـەلادەدەن تێـدا قۆنـاغ بەقۆناغ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر رۆژانـی تەمەن کەدەگات بەمەبەستی.

*ئەگـــەر بەپلیکانـــەو قاڵدرمەیـــەکی نادیـاردا سـەربکەوێت تەماشـای حـاڵو باریدەکرێت، ئەگەر گەیشت بـەکۆتاییو نەخۆشبوو دەمرێت.

* ئەگەر لەسەرووی پلیکانەدا گەیشت بەژوورێك رووحیدەگات بەبەهەشت، ئەگەر رێگەی لێگیرا دوای مردن رێگری لێدەکرێت، ئەگەر لەشساغبوو لەسەر سەفەربوو دەگات بەو رزق و رۆزییەی سەفەرەکەی لەپێناودا بۆ ئەنجام دەدات، ئەگەر سەفەرەکەی بۆ ماڵ و سامان نەبوو بەڵگەیە لەسەر خێر.

* موسافیرێك دابەزی لەسەر پلیکانە لەسەفەرەکەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر سەرکردەیەکی باسکراوبوو لەپلەوپایەکەی دادەبەزێنرێ و لەکار دووردەخرێتەوە ، ئەگەر سواری ئۆتومبیل یان هەر هۆکارێکی گواستنەوە بوبوو دادەبەزێ و بەپێ دەڕوات، ئەگەر هاوسەرێکی نەخۆشی هەبوو تیادەچێت و دەمرێت.

* ئەگەر خۆی نەخۆشبوو تەماشادەکرێت ، ئەگەر لەشوێنێکی ناسراو دابەزی یاخود لای خانەوادەکەی یاخود لای کاوجۆیەکی زۆر یا لای شتێك بەڵگەبێت لەسەر ماڵ و دارایی دنیا لەنەخۆشی و ناساغی چاکدەبێتەوە ، ئەگەر دابەزینی بۆ شوێنێکی نادیاربوو یاخود بۆ شوێنێکبوو نەیدەزانی یاخود بۆ لای گەلێکی مردوو بوو ناسینی یاخود کەوتە چاڵێك یان بیرێکی شاراوەوە داپۆشراو یان کەوتە بەردەستی شێرێك و فڕاندی یا کەشتییەکی لەنگەرگرتوو بردی بۆ نێو کاروانێك بەسەریەوە کەژاوەهەبوو ئنجا بردی پلیکەو قۆناغانە رۆژانی تەمەنییەتی، سەرجەم ئەوەشی دادەبەزێتەسەری مەرگە، کاتێ چارەنووس و ئەجەلی کۆتایی دێت و رۆژانی تەواو دەبێت.

* ئەگەر لەکاتی بێداریدا لەشساغ و تەندروستچاکبوو خۆشی ستەمکارێکی یاخیبوو یان بێباوەڕێکبوو تەماشی دەکرێت کەدێتە خوارەوە بۆی ، ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر چاکی وەك مزگەوت و فەرووپیت و باخچەو خۆشگوزەردن تەوبەدەکات و موسوڵمان دەبێت ، یان ئەوەی لەسەریەتی دادەبەزێت و وازی لێدەهێنێت و لێی دادەبڕێت، ئەگەر دابەزینی بۆ واژوو پێچەوانەی ئەوبوو بەڵگەیەلەسەر:

+کارەگەورەو مەزنەکان.

+ئاگری مەزن و ترسێنەر.

+شێرو مارو رەوگەی تیاچوون.

* نوێکردنەوەی قاڵدرمەو پلیکانە بەڵگەیە لەسەر خراپی ئەو چاکەیەی بەڵگەیە لەسەری، ئەگەر لەخشت

دروستکرابوو چاکدەبێت ، ئەگەر لەخشتی سوور دروستکرابوو خراپە.

*هەندێکدەڵێن: پلیکانەو قاڵدرمە کاری چاکەیە یەکەمیان نوێژەو دووەمیان ڕۆژوەو سێیەم زەکاتو چوارەم خێرەو پێنجەم حەجو شەشەم تێکۆشانو حەوتەم قورئانە. هەموو پلیکانەیەک کرداری خێرو چاکەیە بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ) : "بخوێنەو پلەپلە بەرزببەرەوە، بەرزبوونەوە تێدا ئەگەر لەقوڕ یان خشت دروستکرابوو چاکی ئاینو ئیسلامەو هیچ خێرێکی تێدا نییە ئەگەر لەخشتی سوور دروستکرابوو".

*ئەگەر بینی بەسەر ژوورێکەوەیەو پلیکانە نییە بەسەریا سەربکەوێت تەواوبوونی ئاینەکەیەتیو بەرزبوونەوەی پلەوپایەیەتی لەلای خوداوەند بەپێی ئایەتی: ﴿ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ ﴾ (الأنعام: ٨٣).

*پلیکانەی دروستکراو لەقوڕ بۆ فەرمانڕەواو دەستەڵاتدار پلەوپایەو شکۆمەندیو مەزنییە لەئایندا، بۆ بازرگان بازرگانییە لەگەڵ ئاینپەروەری، ئەگەر لەبەرد دروستکرابوو بەرزییە لەگەڵ دڵڕەقییدا، ئەگەر لەدار دوستکرابوو دووڕوویيو ڕووپامایییە ، ئەگەر لەئاڵتوون دروستکرابوو دەوڵەتدارییەو خێری دەستگیر دەبێت ، ئەگەر لەزیوبوو خزمەتکاری بەئەندازەی هەر پلیکانەیەک دەستگیر دەبێت ، ئەگەر لەزەرد دروستکرابوو خۆشییەکانی دنیای لەگەڵدا دەستدەکەوێت.

*ئەگەر سەربکەوێت بەسەر پلیکانەیەکدا تێگەیشتنو زیرەکی دەستگیر دەبێتو بەرزدەبێتەوە .

*سەبارەت بەپلیکانەکانیش وتراوە: پیاوێکی خواناسی ئاینپەروەرە ، ئەگەر بینی لێی نزیدەبێتەوە پلەوپایەو خواناسییە بەپێی ئایەتی: ﴿ يَرْفَعُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا العِلْمَ دَرَجَاتٍ ﴾ (المجادلة: ١١) هەموو پلەوپایەیەک بۆ فەرمانڕەوا دەستەڵاتی ساڵێکە.

(نابلسی) دەڵێت: دەرکەوتن لەپلیکانەوە کاری مەترسیدارە ئەنجامیدەدات، گرانیو قورسیشی ئاسانکردنیەتی بەئەندازەی دەرکەوتنی، پلیکانەی دروستکراو بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبارەکان.

*ئەگەر پلیکانەکان بوو بەدار دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر

جێگیربوون لەسەر کاروبارەکانو شاردنەوەی ئەوەی ئومێدەوارە بیشارێتەوە.

* بەرزبوونەوە بەپلیکانەکاندا پلەوپایەیەکە بەقۆناغبەندی بەدەستی دەهێنێت هێواش هێواش.

* پلەوپایەکانیش پلەوپایەو شوێنی بەهەشتە، ئەوەی بەپلەیەکدا سەریکەوێت بەئەندازەی ئەو پلیکانەیە دەژی. پێنج پلیکانەش هەر پێنج نوێژەکەیە ، ئەوەی روودەدات تێدا کەمو کورییە لەنوێژەکاندا.

پلیکانەی سەرکەوتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پلیکانەی دارین پیاوێکی پلەبەرزی دوورووەو سەرکەوتن پیایدا بیناسازییە بەپێی ئایەتی: ﴿أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُم بِآيَةٍ﴾ (الانعام).

* هەروەها دەڵێن: سەرکەوتن پەناگرتنی تێدایە بەکۆمەڵێك کەوا دووڕوویان لەخۆگرتوە .

* هەروەها دەڵێن: بەڵگەی سەفەرە، ئەگەر پیایدا سەرکەوت هەتا گوێبیستی مرۆڤێك ببێت دەسەڵاتێك بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ﴾ (الطور:٣٨).

* پیاوێك بە(ئیبن سیرین)ی وت: لەخەودا بینیم بەسەر پلیکانەیەکەوەبووم ، ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی گوێ لەخەڵکی دەگری.

* پلیکانەی سەرزەوی نەخۆشییەو هەڵواسینی لەش ساغییە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی پلیکانەی دارین لەخەودا ماندوبوونو هیلاکییە بەهۆی سەفەرەوە، دەگونجێت پلیکانە بەڵگەبێت لەسەر سەلامەتی لەکاروباردا، دەگونجێت سەرکەوتن بەپلیکانەی داریندا فەرمانی چاکەبێت بۆ یەکێك پابەندی نەبێت، یاخود رێگری بێت لەخراپە بۆئەوەی رێگری نەکاتو وازنەهێنێت.

* ئەگەر پلیکانە دارینەکە بوو بەبینا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جێگیربوون لەسەر کاروبارەکانو شاردنو پەنهانیکردنی ئەوەی مرۆڤ دەبێت بیشارێتەوە.

* پلیکانە دەستەلاتدارە بۆ یەکێك بەدییکات.

* ئەوەی پلیکانەیەکی تەپیو ببینێ نەخۆشدەکەوێ.

* پلیکانە پارێزگارییە بۆ یەکێك غەمو پەژارەی هەبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەرو پیاوێکی پلەوپایە بەرزە.
*ئەگەر بینی بەسەر پلیکانەیەکی نوێدا سەرکەوت خێرو پلەوپایەی بەرز لەئاین‌و دنیادا بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی هەڵزنا بەپلیکانەیەکی دێرین‌و کۆندا خێرو بەرزی‌و سوود لەبازرگانی وەردەگرێ.
*ئەگەر کێشمەکێشی لەگەڵ یەکێکداکرد لێی قوتار دەبێت.
*ئەگەر بینی لەپلیکانەیەکی نوێوە کەوتەخوارەوە فیتنەو ئاشوبی توشدەبێ لەئاینەکەیداو دەگەڕێتەوە لەوەی لەسەریبووە.
*ئەگەر بینی لەپلیکانەیەکی دێرین‌و کۆنەوە دێتەخوارەوە لەبازرگانیەکەیدا زیاندەکات‌و سوودی دەستگیر نابێت، ئەگەر پلیکانەکە شکاو ئەویش لەسەریبوو نەیارو دژەکەی لەبەردەستی قوتار دەبێ.
*ئەگەر بینی پلیکانە دادەنێ‌و لێوەی دادەبەزێ بۆ شوێنێکی ناسراو قوتار دەبێ لەوەی لەسەریەتی لەترس‌و بیم‌و لەخۆبایبوون‌و تیاچوون.

پلیکانەی مامەڵە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی رزقێکی دیاریکراو.

*ئەگەر بینی لەخەودا خۆی بانگدەکات یاخود بانگی دەکەن سوودو قازانجی دەستگیر دەبێت یاخود غەرامەدەکرێ.

پلنگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پڵنگ وەك شێر وایەو پیاوێکی خراپەکاری نهێنیدارە بەهۆی زاڵبوونی دەروونی ناپاکی.
*دەڵەپڵنگ وەك دەڵەشێروایە.
*هاتنی پڵنگ هاتنی پیاوێکی خراپەکارە ، خواردنی گۆشتەکەشی گوتراوە پلەوپایەو سەرۆکایەتییە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەستەلاتدارێکی ستەمکارە یان دوژمنێکی توندوتیژە ئەوەی بیکوژێت دوژمنی کوشتوە، ئەگەر سواری پشتیبوو دەستەلاتێکی مەزنی بەدەستهێناوە.
*ئەگەر بینی پڵنگ سواریبوە زەرەری لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات.
*ئەگەر دەڵە پڵنگێکی مارەبڕی زاڵدەبێت بەسەر ژنێکی خراپەکاردا لەنەتەوەو کۆمەڵێکی ستەمکارە.
*ئەگەر پڵنگێکی بینی سوودو قازانجی لەپیاوێکی خراپەکارەوە دەستگیردەبێت.

*ئەگەر پڵنگێك گازی لێگرت زیانی پێدەگات بەئەندازەی گازلێگرتنی.
*پڵنگ بەڵگەیە لەسەر پیاوو ژن بەهۆی گۆڕانی دەنگییەوە فروفێڵاویە.
*بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو چاوئێشە.
*شیری پڵنگ دوژمنایەتیە بۆئەوەی دەیخواتەوەو سەر هەڵدەدات.
*ئەگەر بینی کوشتار بەرپادەکات لەگەڵی پیاوێك بەوچەشنە کوشتاری لەگەڵ بەرپادەکات.
*ئەگەر پڵنگی بینی لەخەودا داوای لێخۆشبووندەکات لەپەروەردگاری.
*هەروەها پڵنگ بەڵگەیە لەسەر ئەوانەی خەڵکی لێیان دەترسیو ترسو بیمێکی توندوتیژ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خەڵکێکی هونەرمەند چونکە دەنگی دەگۆڕێ.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوی قۆڵبڕی گێلو کەودەنە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر راوچیو دەستدرێژیکار.
*بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی رارا هاوەڵایەتیو دوژمنایەتی بەدەر ناخات.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مەزنیو شکۆمەندی لەگەڵ تورەبوونو جەنگو هەرا.
پلیتەی چرا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کەیبانوویماڵەو خزمەتی خەڵکیدەکات.

*ئەگەر بینی هەمووی سووتا کەیبانووی ماڵ دەمرێت، ئەگەر بڵێسەی لێبووەوەو سووتا هەڵەیەکدەکات یاخود قاچی هەڵدەخلیسکێ.
*ئەگەر پلیتەی چرای بینی کوژایەوە نەخۆشێك لەو شوێنەدا دەمرێ یان هەواڵی کەسێکی نادیار دەبیستێت بەمەرگ یا تیاچوونی.

پ وو

پوور(خوشکی باوك یا دایك): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دارخورماکەیەتی، ئەگەر دارخورمای نەبوو یەکێك لەخزمە نزیکەکانیەتی یان باوکی.
*دەگونجێت پووری نازو نیعمەت یا مێزەرو کڵاوەکەی بێت.
پوولەکەی ماسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکە نهێنی خەڵکی دەپارێزێ.

پ ۆ

پۆڕ(کەناچە): (نابلسی)دەڵێت: ژنێکە زوو ئالوودە نابێتو رانایەت بەلام جوانو قەشەنگەو هاوەڵایەتیکردنی هاوسەرگیرییە لەگەڵی.
*گۆشتی پۆڕ جلوبەرگو پۆشاکە.

*ئەگەربینی پۆرێکی نێرینە دەگرێت منداڵێکی نێرینەی پیرۆزی دەبێت‌و وەچەی بۆدەخاتەوەو چاوی پێی گەشدەبێت ، ئەوەشی کەناچەی مێینەبگرێت ژنێکی جوان‌و شۆخ‌و شەنگ بەدەستدەهێنێت بەلأم هاوتای نییە.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی کچی دەبێت‌و کاروبارەکانیان مەیسەر نابێت.

*ئەگەر بینی کەناچەیەك سەردەبرێت قسەو وتەیەك فێری ژنێکدەکات.

*کۆمەڵە کەناچەیەك ژمارەیەك ژنی زۆرە.

پۆست(پەیامبەر): بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جموجووڵ‌و سەفەر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناهو تاوان‌و روو بەمەرگ‌و دنیا بەجێهێشتن‌و گرتنەبەری هۆکارەکانی مردن.

پۆستەبەر(پۆستەچی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پۆستەبەر پیاوێکە ناپاکی لەگەڵ کەسانێکدەکات پشتیان پێبەستووە.

پۆشاك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پۆشاك ژنێکی ئازادە ، چونکە ژنان بیرخەرەوەی پۆشاکن ، ئەگەر بینی ژنێك پۆشاکێکی سووری شەوقداری هەیە بەگومان‌و دوودڵی تاوانبار دەکرێت ، ئەگەر لەماڵەکەی چوە دەرەوە ناقۆلا دەبێت، ئەگەر لەقاچیدا بەدیکرا سووکترە چونکە تاوانبار دەکرێت بەگومانێك هەولدەدات تێیدا.

(نابلسی) دەڵێت: پۆشاکی ژن نیشانەیە لەسەر مێردەکەی.هەروەها دەڵێت:لەخەودا حاڵ‌وباری خەوبینەرە.

*ئەگەر بینی مێزەرێکی بەستوە بەقاچی یان بەسەریەوە بەلأو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*<u>**جلوبەرگی ژنان**</u>: بۆ پیاوی رەبەن ژنە بەپێی جل‌وبەرگەکەو هی پیاویش بۆ ژن هەر بەوچەشنەیە.

*<u>**جلوبەرگی پادشاو وەزیرو میر**</u>: شکۆمەندی‌و بەرزییە.

*<u>**جلوبەرگی سەرباز**</u>: جەنگەو هی زانایانیش کردارە.

*<u>**جلوبەرگی سۆفیەکان**</u>: خواناسی‌و دنیانەویستییە.

*<u>**جلوبەرگی بازاڕیی**</u>: ماندووبوون یان بێکارییە.

*<u>**جلوبەرگی سپی**</u>: هەیبەت‌و شکۆمەندی‌و شانازییە.

*<u>**جلوبەرگی ئاوریشم**</u>: پلەوپایەو بەرزییە، ئەگەر بەمردوەوە بینرا ئاوریشمی بەهەشتە.

*جلوبەرگی رووپۆشکراو بەزێڕ: سەرکەوتنی دوژمنانە.

*جلوبەرگی رەش: شکۆمەندیو بەرزییە.

*جلوبەرگی سەوز: گەوامیدانە چونکە جلوبەرگی بەهەشتییەکانە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُندُسٍ خُضْرٌ﴾(الانسان:٢١).

*جلوبەرگی لۆکەو سۆفیەکان: پاکێتییە مەگەر زبربێتو گونجاوو شیاو نەبێت بەوەی لەبەریدەکات ئەوجا هەژاریو ملکەچییە.

*جلوبەرگی رووپۆشکراو: نوسراوێکی بەرێزە لەگەڵ خۆشحاڵیو شادیدا.

*جلوبەرگی درێژو شۆڕ: بۆ یەکێك لەبەریدەکان سەرپێچییە، جلوبەرگی کورتیش پاکییە بۆیەکێك شیاوبێت لەگەڵیو پاکێتیە، خوداوەند دەفەرموێت:﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ (المدثر:٤).

*جلوبەرگی کوفی: کەفارەتە.

*پۆشینی جبە: تەمەنێکی درێژەو ئەگەر جبەکەش پانو بەرینبوو دەرووی خێرە.

*جلوبەرگی جوانکاری: ماڵوسامانی هەڵگیراوە یان شتومەك یاخود ژنی داوێنپاکی شۆخو شەنگە.

*جلوبەرگی جەنگ: غەمو پەژارەیە یاخود خەفەتو دەمەدەمەیە لەنێوان زانایاندا.

پۆلیس: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فریشتەی مەرگەو گوتراویشە: غەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتییە.

*پۆلیس ئەگەر هاودەمەکانی لەگەڵ خۆی هێنا ترسو بیمو غەمو پەژارەو سزاو مەترسییەو دەستەلاتدارێکی خراپەکارو گیاندارێکی درندەی کەڵبەدارە.

*ئەگەر فەرمانڕەوا پۆلیسی بینی کۆمەڵێك بەندەکات لەنێوان خۆیو ژێردەستەکانیدا ئاژاوەو شەڕ دەکەوێتەوە.

پەپوولە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مرۆڤێکی لاوازی خاوەن وتەی مەزنو بەنرخە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەزانینو نەبوونی ئەزموون لەخزمەتگوزاری فەرمانڕەواو گەورەپیاواندا.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستیو دەروون تیابردن.

* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ئاگرپەرست یان ترس‌وبیم بەپێی ئایەتی: ﴿يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ﴾ (القارعة: ٤).

* بۆکشتیارو جوتیاران بەڵگەیە لەسەر بێکاریو ناڕەحەتیو رازیبوون لەگەڵ پیاوخراپانو ناوداری لەگەڵ ژناندا لەسەر داوێنپیسی.

* پەپوولەی ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر ئەوانەی خێروچاکەی خۆیان بەخشیوەو شەڕیانگرتوەتەبەر، یاخود بەڵگەیە لەسەر منداڵی تەمەنکورت یان خاوەن میراتی، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نزیکبوونەوەی ئەجەلو چارەنووسو بەڵگەیە لەسەر پیاوورنی بەفیزو خۆبەزلزان ئەوانەی چاولێکەرییدەکەن.

پەت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر دەستی بەپەتێکەوە گرت ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێو ئەگەر کاتێ بەئاگاهات دەستی پێوەبوو بەموسوڵمانی دەمرێت.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+هاوەڵایەتیکردنی کەسێکی زانا.

+کردار ئەنجامدان بەپێی زانیاریو قورئان.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاینە ئەگەر دەستی پێوەگرت دەستی بەئاینەوە گرتوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَيُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لاَ انْفِصَامَ لَهَا﴾ (البقرة: ٢٥٦) پەتو دوگمە بەڵگەن لەسەر هاوسەری پیاو.

(نابلسی) دەڵێت: پەت لەخەودا پەیمانو بەڵێنە ، ئەگەر پەتێك لەئاسمانەوە شۆڕبوەوە قورئانی پیرۆزە، هەروەها مەزنیو شکۆمەندییەو بەڵگەیە لەسەر هەڵخەڵەتاندنو جادوو.

* پەت ئاینە، ئەگەربینی دەستی بەپەتێکەوە گرتووە دەستی بەرێبازی خوداوەگرتووە، ئەگەر ئەو پەتە لەریشاڵبێت پیاوێکی رەقو زبرە.

* ئەگەر لەپێستەبوو پیاوێکی خوێنرێژە.

* ئەگەر لەخوریبوو پیاوێکی دیندارو پابەندە بەئیسلامەوە.

* ئەگەربینی توند گوریسەکەی بادا سەفەردەکات.

* ئەگەر توند بایداو خستییە ئەستۆی هاوسەرگیرییە ، ئەگەر لوولیکرد

لەوشارەدا دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی دەگرێتەدەست.

*ئەگەر پەتەکە لەموویبوو یاخود لەخوریبوو دەستەڵاتو ئاینداریی‌و بازرگانییە.

*ئەگەربینی ریشی هەڵدەکێشی‌و بایدەداتو دەیکات بەگوریس‌و پەت بەرتیل وەردەگرێت لەگەواهیدانی ناحەق.

*هەروەها دەڵێن: پەت هۆکارێکەو ئەگەر پەتەکە لەئەستۆیدابوو یاخود لەسەرشانی یان پشتی بەڵێن‌و پەیمانێکە دەیخاتە ئەستۆی خۆی ئەویش بەهاوسەرگیری یان پەیماننامەیەك یا نەزرو دینداریی یاخود شەریکایەتی‌و ئەمانەت.

*ئەگەر پەتێکی بادا یاخود ئەندازەگیریکرد یا پێچای لەدارێکەوە سەفەر دەکات ، هەموو بادان‌و تێوەئاڵانێکیش بەوچەشنەیە.

*دەگونجێت بادان‌و لوولکردن‌و تێوەئاڵان بەستنی کاروبارو شەریکایەتی‌و هاوسەرگیری بێت.

ئەگەر پەتێك بەدارێکەوە ببینێ بەڵگەیە لەسەر کارێکی خراپ‌و ناشیاو کەلەجادووەوە دەکەوێتەوە.

پەتا(درم): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئێش‌و ئازارە روو لەخەڵکیدەکات لەلایەن دەستەڵاتدارەوە لەزیندانی‌و شەڕوپێکداادان.

(نابلسی) دەڵێت: پەتاو نەخۆشی دەردە رێوی لەخەودا بەسەرچوونی پلەوپایەیە.

*دەردە فیل خۆشەویستی دنیایە لەروویەکی ترەوە.

پەتی سەر بەئەڵقە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە پەنای بۆ دەبرێ ، ئەگەر کوریسبوو پیاوێکی پتەوە، ئەگەر لەریشاڵبوو پیاوێکی باشە.

*ئەگەر بینی پەتی سەربەئەڵقەیدا بەپیاوێك پەنا بەپیاوێك دەگرێ.

پەچە(رووپۆش): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پەچەی ژن مێردەکەی‌و گەورەو ئابڕو داپۆشەریەتی، فراوانیشی فراوانی حاڵ‌و بارییەتی‌و رۆشنیشی ئاین‌و شکۆمەندییەتی.

*ئەگەر بینی رووپۆشیکردووە لەنێو خەڵکیدا ئابڕوو و حەیای تیادەچێت.

*بوونی کەم‌و کوڕی‌و ناتەواوی لەرووپۆشدا بەڵاو نەهامەتییە روو لەمێرددەکات، ئەگەر هاوسەردارنەبوو روو لەماڵ‌و سامانەکەیدەکات.

*ئەگەر پەچەکەی رەش‌و شڕبوو بەڵگەیە لەسەر هیچ‌و پووچی مێردەکەی‌و داماوی‌و هەژاری.

* ئەگەر پەچەکەی کون کوناوییبوو بەڵگەیە لەسەر فێڵ‌و پلانی دوژمنانی ژن‌و ناشیرینکردنی دیمەنی لای مێردەکەی.

(نابلسی)دەڵێت: کەم‌وکوڕی پەچە بەڵاو نەهامەتییە روودەکاتە مێردی ژنی هاوسەردار ، ئەگەر هاوسەری نەگرتبوو بەڵاو نەهامەتییە روودەکاتە ماڵ‌و دارایی یاخود بژێویدەری ماڵ یان براو مامی.

* ئەگەر پیاوێك بینی دەمامکێکی بەستوە دەچێتە لای خزمەتکارێکی.

* ئەگەر ژنێك بینی پەچە فڕێدەدات لەنێو کۆڕێکی ئاپۆڕەبەستووی خەڵکیدا حاڵ‌وبارێك دێت بەسەریاو ئابرووی دەچێت ، ئەگەر بینی پەچەکەی فڕێدا لەمێردەکەی جیادەبێتەوە، ئەگەر گەڕایەوە بۆی دەگەڕێتەوە لای مێردەکەی.

* پەچە ئاینی مرۆڤە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خزمەتکار یاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)و (ئیحرام).

پەراسوو: (نابلسی) دەڵێت: پەراسوو لەخەودا ژنە هەرڕووداوێکی تێدا رووبدات دەگەڕێتەوە بۆ ئەو.

* دەگونجێت پەراسوو بەڵگەبێت لەسەر خانەوادەو خزم‌و کەسوکاری جیاواز لەپلەوپایەو تەمەندا بەڵام لەخۆشەویستی‌و یارمەتیداچوون یەکن.

* پەراسوو بەڵگەیە لەسەرکاری داپۆشراوو ئامرازو پێداویستی چنین.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەو سزاو خۆشیەی پێدەگات.

* ئەگەر بینی پەراسووەکانی لەژێر پێستەکەیەوە بەرزبوەتەوە ترسی سزادانی هەیە، ئەگەرگەورەبوو لەخەودا یاخود رەقبوو گۆشت‌و پێستەکەی بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی‌و قەڵەوی‌و چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

* ئەگەر خۆی بەبێ پەراسووبینی لەخەودا ئەوەی پەراسوو بەڵگەیە لەسەری لەخانەوادەو ماڵ‌و کوڕ لەدەستیدەدات.

* دەگونجێت کارێك ئەنجامبدات‌و وابزانێت باشە بەڵام هەڵەبێت.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەمانەوە بەهۆی خۆبەزلزانین یان نەخۆشییەوە.

* ئەگەر بینی پەراسووەکانی دەخوات دەبێت بەتەوق لەئەستۆی خانەوادەو خزمەکانی‌و شتومەك‌و کاڵای ماڵەکەی

دەفرۆشێ لەگەرماو سەرمادا پێویستی پێیەتی.

پەرداخ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: پەرداخ ماڵو داراییە لەلایەن ژنەوە دێت.

*هەروەها دەڵێن: پەرداخی ئاڵتوونو زیوو باشترە بەهۆی مانەوەیان، پەرداخی شووشە کەزوو دەشکێ بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتی نهێنی بەهۆی تیشکەکەیەوە.

(نابلسی) دەڵێت: پەرداخی پڕ بەڵگەیە لەسەر ژنی دووگیان، ئەگەر ئاوەکەی رژا منداڵەکەی لەباردەچێ.

*ئەگەر پەرداخێکی بەدەستییەوە بینیو لەدەستی کەوتەخوارەوەو شکا بەڵام ئاوەکە بەدەستییەوە مایەوە ژنەکەی منداڵێکی دەبێتو خۆی دەمرێو منداڵەکەی دەمێنێتەوە، ئەگەر پەرداخەکە نەشکاو ئاوەکەی رژا کوڕەکە دەمرێو ژنەکە دەمێنێ.

*پەرداخ کچەو بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو ئاوخواردن تێیداو، وتراویشە: ژنە بۆسەرجێ یان منداڵێکی تازەپێگەیشتوە.

*دەگونجێت پەرداخی شووشە بەڵگەبێت لەسەر توندوتیژی دوای شکانی.

*ئەگەر بینی پەرداخ دەخوات دەکەوێتە ناڕەحەتییەکی توندەوە.

*ئەگەر بینی پەرداخەکەی شکا بەڵگەیە لەسەر مردنی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پەرداخ بەڵگەیە لەسەر ژنان ، ئەگەر بینی ئاوی لەپەرداخێك خواردەوە یان لەجامێکی باغەدا یاخود لەشووشەبوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر خولقانی منداڵێك لەرەحمی دایکیدا.

*ئەگەر بینی پەرداخەکە شکاو ئاوی تێیدامایەوە ژنەکە دەمرێو منداڵەکە دەمێنێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی پەرداخێکی پێدراو نەخۆشیشبوو ئەوەی تێدابوو خواردیەوە لەبادەو مەرگو گوژاڵك یاخود ئارامیگرت شەرابی مەرگو دوایی ژیانە.

پەردە (بەربەست):(ئیبن سیرین) دەڵێت: زوربەی راڤەکارانی خەو کۆکن لەسەر ئەوەی کەوا غەمو پەژارەیە، ئەگەر لەبەردەرگای خۆی بینی غەمو پەژارەیە لەلای ژنانەوە بۆیدروستدبێ، ئەگەر لەبەر دەرکی دوکانو فرۆشگاکەی بینی غەمو پەژارەیە لەئاینەکەیدا دروستدەبێ.

* پەردەی کۆن و شڕ غەم و پەژارەیەکە زوو دەڕەوێتەوە، پەردەی نوێش غەم و پەژارەیەکی درێژخایەنەو هی کەرت و پەرتبووش ئابڕووی هاوڕێکەی دەشکێنێ.

* پەردەی رەش غەم و پەژارەیە لەلایەن فەرمانڕەواوە تووشی دەبێت، پەردەی سپی و سەوزیش دەرەنجامی باشە، سەرجەم ئەم راڤانە بۆ پەردەی نادیارە یاخود لەشوێنێکی نادیاردایە.

* هەندێکدەڵێن: پەردە بەهەموو شێوەکانیەوە بەدەرگاوە غەم و پەژارەو دڵنیاییە.

* ئەگەر کەسێکی یاساغ یان ترساو یاخود هەڵهاتوو یانەوەی خۆی شاردبوەوە بینی پۆشاک و پەردەیەکی بەسەرەوەیە پەردەو داپۆشەر دڵنیاییە بۆی ، هەرکات پەردەکە گەورەتربێ غەم و پەژارەی قورس و گرانتر دەبێ.

* ئەو پەردانەی بەدیدەکرێن و هەڵنەواسراون لەشوێنی چوونە ژوورەوە یان هاتنە دەرەوە ئاسانترە لەوی باسکراوە ، یاخود ئەو پەردانەی دڕاون یان فڕێدراون خاوەنەکەی دەرووی لێدەکرێتەوەو لەغەم و پەژارە دڵنیادەبێت.

(کرمانی) دەڵێت: هەموو پەردەیەک زۆروکەم ئاسک و روونا و گوڵ گوڵی و بێ گوڵ هەمووی ئەگەر بەدەرگاوە یان دەروازەی چوونە ژوورو هاتنە دەرەوە بینرا غەم و پەژارەیەکی توندە بۆ خاوەنەکەی و لاوازی و بچووکییە، بەلاَم پەردەی بچووک غەم و پەژارەی سووک و کەمە.

* ئەو پەردانەی لەدەروازەیەکی مەزن یان بازاڕێکی گەورەدا هەڵدەواسرێ لەلێکدانەوەدا غەم و پەژارەیە.

* پەردەی لوول و بادراو لەشوێنی دیاریکراوداو لەکاتی بێداریدا هیچ زیانێکی نییەو هیچ سوودێکیشی نییە هەتا نادیار نەبێ لەکاتی بێداریدا نەیناسێ.

* لێفە بەڵگەیە لەسەر:

+دڵنیایی و ماتبوون.

+ژنێك ماڵ و حاڵی بۆ بەڕێوە بەرێت.

+ بژێوی و ژیان.

* کرپینی پەردەش بەتاک و کۆمەڵ دارایی و شتومەکی بێبازاڕە گەر لەهاویندابوو ، ئەگەر لەزستاندابوو سوودو قازانجی هەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی کاروبار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوڕێیەك کاروبارەکانی بشارێتەوە.

+ئەو ژن و هاوسەرەی حاڵ و باری مەردوم دادەپۆشێ و دەیپارێزێ لەروانین بۆ ژنێکیتر.

*ئەگەر مامۆستابوو بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی ئاست و پلەی ئەوەی بەڵگەیەلەسەری لەهاوسەرو کوڕو لانە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پیاوێکی رەبەن پەردەی بینی ژنێك دەهێنێ لەگوناهو تاوان و هەژاری دەیپارێزێ، هەروەها ئەگەر ژنێکی بێهاوسەر بینی بەهەمان شێوازە.

*ئەو پەردەیەی بەدالآندا هەڵدەواسرێ ئەگەر بینی خۆی لەدوایەوە شاردەوە سەفەرێکی دوور دەکات و زۆرماندو دەبێت لەو سەفەرەیدا.

*پەردەی گەورەو پێداویستیەکانی بەڵگەیە لەسەر بەهانە بەهۆی نێوانی خراپ وەك دەرگاوان و پرسگەو هاوچەشنەکانی.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی پەردەیەکی سپی لەسەر چاویەتی غەم و پەژارە رووی تێدەکات و ئارام دەگرێ بەپێی ئایەتی چیرۆکی(یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) لەسپیبوونی چاویدا.

پەردەو کوڵلە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەم و مژ.

پەرژینی باخ و بێستان:(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا چوە نێوی و بەروبوومی ئەو باخەش لەجێی خۆی مایەوە بەڵگەیە لەسەر تێچکوونی ئاین و لەکێسچوونی دنیاو رووژانی سەربازو هەڵوەشانەوەی تەوبەو پێشخستنی کەسانی نەزان و پاشگەزبوونەوە لەئاین یان هەڵگەڕانەوە لەمەزهەبێك یان بەرزبوونەوەی خەڵکی گشتی و دابەزینی خەڵکی تایبەت.

*ئەگەر شوێنی دارو درەختبوو بەدیوارێکی تۆکمەو بەهێز لەپەرژین و شوورایەکی قایم و پتەو بەهێزو پلەدارترە بۆ خاوەنەکەی.

*پەرژینی باخ بەڵگەیە لەسەر ئاین چونکە سەرجەم دارەکانیتر ئەرکەکانی دیکەی ئاینە.

*دەگونجێت پەرژینی باخ بەڵگەبێت لەسەر قەلآی پادشاو دارەکانیتر تەواوکاری دەوڵەتەکەین.

*ئەگەر باخ و بێستان بەڵگەبێت لەسەرخاوەنەکەی پەرژینەکەی خانەوادەو کەسەنزیکەکانی پیشەکەیەتی.

*ئەگەر باخ و بێستان بەڵگەبێت لەسەر دنیا پەرژین کورەکانیەتی بەرزو نزم و دڵفراوان و بەخشندەو رژدو چروکی تێدایە.
*دەگونجێت پەرژین بەڵگەبێت لەسەر ئاینی خاوەنەکەی لەگەڵ کرداری پارێزەری لەسزای دنیاو قیامەت.
پەرژینی شار(ئەیمان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پەرژین و سنووری شار بەڵگەیە لەسەر دەستەلآت و فەرمانڕەوایی، پەرژینی نادیاریش بەڵگەیە لەسەر:
+ئیسلام و زانیاری و قورئان.
+ماڵ ودارایی.
+دڵنیایی و خواناسی و دوعا.
+هەرشتێك مرۆڤ خۆی لەدوایەوە پەنابدات لەدوژمنان لەئالآو هاوسەرو قەڵغان و گەورەو باوك و هاوچەشنی ئەوە.
*ئەگەر پەرژینی شاری بەرووخاوی بینی فەرمانڕەواکەی دەمرێت یان لەکاردەخرێ.
*ئەگەر فەرمانڕەوای بینی بەپیادە دەڕۆیی سەفەردەکات بۆ ئەوشوێنەی لەخەوەکەدا سەفەری بۆکردووە.
*ئەگەر پەرژینی بۆ خۆی کێشا یان بۆ ماڵەکەی یاخود بۆشارەکەی تەماشای حاڵ و باریدەکرێ، ئەگەر دەستەلآتداربوو لەدوژمنانی بەدوورو پارێزراودەبێ و خراپە لەژێردەستەکانی دووردەخاتەوە، ئەگەر زانابوو بەچەشنی زانیارییەکەی پۆلێنیدەکات و کەسانی دی سوودی لێوەردەگرن، ئەگەر بەندەیەکی خواناسبوو خەڵکی بەدوعای ئەوپارێزراو دەبن و خۆی لەفیتنەو ئاشووب بەدوور دەبێت، ئەگەر هەژاربوو سوود دەگەیەنێ یاخود هاوسەردەگرێ ئەگەر رەبەنبێت و ئەو هاوسەرەی لەفیتنەو ئاشووبی شەیتان دەیپارێزێ.
*ئەگەر پەرژینێکی نادیاری بینی و کون و درزێکی تێکرد هەتا دز چوە شارەوە یان درندە ئەوجا ئیسلام و زانیاری لەوشوێنە لاواز دەبێت ، یاخود کوندەبێتە بنەماکانی ئاین ئەگەر خەونەکەی بەتەنیا بینی ئەوەحاڵ و بارەکە بەتەنیا روودەکاتە ئاینەکەی خۆیی یان ماڵ و سامانی.
(نابلسی) دەڵێت: پەرژینی شار لەخەودا: پیاوانی تێکۆشەرن یاخود دەستەلآتدارو سەرۆکی بەهێزە ماڵوسامانی دەپارێزن.
*دەگونجێت پەرژینی شار بەڵگەبێت لەسەر زانا یاخود خواناسی ئەوشارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەرع کەحەق‌و ناحەق لەیەکجیادەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشی‌و شادی.

*ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر بەرپرس‌و فەرمانڕەوای وڵات پەنجەرەو دەروازەکانی شوێنکەوتەکانیەتی.

*ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر ماڵ‌و سامان پەنجەرەو دەروازەکانی چەك‌و جبەخانەیە.

*ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر سەرۆك پەنجەرەو دەروازەکان پاسەوان‌و چاودێرانی شەوە.

*ئەگەر بینی چوە نێو پەرژینێکەوە دڵنیاییە لەدوژمنان یاخود خۆپەنادانە لەوەی لێی دەترسیٚ.

پەڕاو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شایەتیدانە یاخود کۆمەڵە پێشەوایەکە بەهۆیانەوە ڕێنومایی وەردەگریٚ، خوداوەند دەفەرمویٚ: ﴿ امْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ (٣٦) وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ (٣٧) ﴾ (النجم). هەروەها دەفەرمویٚ: ﴿ انَّ هَٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ (١٨) صُحُفِ ابْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ(١٩) ﴾ (الأعلى).

*پەڕاو بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و ڕێنومایی‌و هەواڵی ڕاست.

پەڕەسێلکە: پیاوێکی پیرۆز یان ژنێکی خاوەندار یا منداڵێکی قورئانخوێنە، ئەوەی پەڕەسێلکە ببات ماڵێکی حەرامدەبات.

*ئەگەر لەماڵەکەی خۆیدا پەڕەسێلکەیەکی زۆریبرد ماڵ‌و داراییەکی حەڵاڵدەبێت.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی بەئەدەب‌و خواناس‌و لەبز شیرینە.

*ئەگەر پەڕەسێلکەی بینی لەماڵەکەی دێتە دەرەوە خزمەکانی سەفەر دەکەن، هەروەها بەڵگەی خێرو چاکەیە لەکردارەکانیدا بەتایبەت لەڕواندنی دارو درەختدا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەناوپشتگیر.

*هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر بینی بوە بەپەڕەسێلکە دزو جەردە ڕوودەکەنە ماڵەکەی.

*ئەگەر پەڕەسێلکە ببات ستەم لەژندەکات.

*پەڕەسێلکە بەڵگەیە لەسەر خەڵکی گۆرانیبێژ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+مردن‌و غەم‌و پەژارەیەکی زۆر.

+ئاسایش‌و پشوو.

*ئەگەر بینی پەرەسێلکەیەکی بەدەستهێناوە لەغەم‌و پەژارەو تەنیایدا دڵنیا دەبێت ، هەروەها پشوو دەدات لەلای ئەوەی کە رووی تێدەکات.

*مردنی پەرەسێلکە ئاگادارییە لەسەرکرداری چاکە.

پەلکەزێرینە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: رەنگی سەوزی پەلکەزێرینە بەڵگەیەلەسەر دڵنیایی‌و پاراستن لەنەبوونی‌و ستەمی دەستەلاتدار، رەنگی زەرد بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی، سوور بەڵگەیە لەسەر خوێن رشتن، هەندێکدەڵێن: بینینی پەلکەزێرینە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری خەوبینەر.

*هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر لەلای راستەوە بینی بەڵگەیە لەسەر خێرو بەپێچەوانەشەوە.

(نابلسی) دەڵێت: پەلکەزێرینە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوون لەترس‌وبیم، ئەگەر لەلای راست‌و چەپەوە بینی بۆ هەژاران بەڵگەی پیت‌و فەرە بۆ دەوڵەمەندیش نارەحەتیەکە دەرەوێتەوە چونکە بەخێرایی تێدەپەڕێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەرهەڵدانی کارێکی سەر سوڕهێنەر لەولایەوە تێدا دەردەکەوێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بزاوت‌و جموجوولێك لەسوپادا روودەدات‌و دەرکەوتنی ئالای جۆراوجۆرو رەنگاو رەنگە، ئەگەر هەورەبروسکەی لەگەڵدابوو دوژمنەو دەردەکەوێ‌و خەڵکی بۆ رووبەڕووبوونەوەی خۆیان ئامادە دەکەن.

پەلەکار:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەر لەوشکانی‌و دەریاداو پەلەکاری خێر بۆ یەکێك خێرۆمەندبێ دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕو بارهەڵگرو ترسێنەرو ئاگاداریکەر.

پەلەکردن:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پەشیمانییە هەروەك چۆن پەشیمانی پەلەکردنە ، .

*ئەگەر بینی پەلەدەکات لەکارێکدا پەشیماندەبێتەوە.

پەناوپشتگیر:(ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ ژنان جوانی‌و رازاوەییە، بۆ پیاو هێزو توانایە ، ئەگەر پەناو پشتگیرە لەئاڵتوونبوو بەو شێوەیە.

*ئەگەر بەخۆوە بینی بەقامچی لێیدەدرێت تەنگی باشترە لەلێکدانەوەدا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی دوو خشڵی زیوین ببینێ براکانی سەر شۆڕو

ملکەچی دەکەن و ڕەفتاری نابەجێیان لێدەبینن.

پەنجەتەقان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خزمایەتی و شەریکایەتی و پەیمانبەستن، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پووچەڵکردنەوەی جموجووڵ و بژێوی پەیداکردن و سەرقاڵبوون لەئەنجامدانی نوێژ.

* ئەگەر بینی پەنجەکانی تەقان نارەحەتیەکە لەلایەن خزمەکانیەوە پێیدەگات، دەگونجێت یەکانگیری مەبەست و هیوای بێت.

پەنجەرەی بچووک: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پەنجەرەی بچوک لەماڵدا یان لەژووردا موڵك و دەستەلاتە خاوەنەکەی بەدەستی دەهێنێ لەگەڵ شکۆمەندی و دەوڵەمەندی، بۆ بەلادار دەرووی خێرە، بۆنەخۆش چارەسەرە، بۆرەبەن هاوسەرە.

* ئەگەر پەنجەرەیەکی بچووکی لەماڵدا بینی لەبەئاگاییدا تێدانەبوو بۆ دەستەلاتداران دەستەلاتە و بۆ بازرگان بازرگانییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەگەر دەیڕوانی بەسەر شوێنێکدا لێکدانەوەی موڵك و دەستەلاتە یان شکۆمەندی و هیوا و خوازەو خاوەنەکەی بەدەستیدەهێنێت.

پەپوسلێمانکە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی بینەرە لەکارەکانیداو زانیاری وردودرشتی دەستگیردەبێ. هەروەها ئاینی کزەو ستایش و پیاهەڵدانی خراپەو بۆن وبەرام بۆگەنەو بێزاریشی لەوەدایە هەواڵێکی باش ببیستێ.

(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نوێنەرێکی راستگۆی نزیکە لەفەرمانڕەواو سیخوڕ یاخود پیاوێکی زانای فرە مشت‌ومڕکارە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوون لەنارەحەتی و سزاو خەشم و قین.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری و ناسینی خودا یاخود دەگونجێت نوێژێك بێت ئەنجام درابێت.

* ئەگەر پەپوسلێمانەی بینی موسافیرو ئاوارەیەکی دەگەڕێتەوە، دەگونجێت دڵنیایی بێت بۆ کەسێك ترس و بیمی هەبێت.

* ئەگەر پەپوسلێمانکەی بەدەستهێنا یان بوو بەخاوەنی زاڵدەبێت بەسەر فەرمانڕەوادا.

* ئەگەر پەپوسلێمانکەی سەربڕی یاخود زاڵبوو بەسەریا زەفەر بەپیاوێکی لەوجۆرە دەبات.

*ئەگەر بینی پەپوسلێمانکەیەکی مێینەی بەدەستهێنا ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر سەرێبڕی شڵقی کچێك دەشکێنێ.

*ئەگەر پەروباڵی پەپوسلێمانکە یان گۆشتەکەی بەدەستهێنا ماڵو سامانێکی خێری دەستگیر دەبێ لەپیاوێکەوە حاڵو باری وەك پەپوسلێمانکە وایە لەلێکدانەوەدا.

پەرتەوازەو پەرش و بلاو:(ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا شتی پەرش و بلاو کوڕ یان پیاوێکە جگەرگۆشەکەی دەمرێ یان خۆشییەکە بەردەوام نابێت یان دەستەڵاتێکە بەسەردەچێت یاخود بازرگانیەکە دەگوێزرێتەوە یان ژنێکە جیادەبێتەوە.

*شتی پەرش و بلاو زانیاری و دانایی و گوتەیەکی رێکە لەدەقێکی داهێنراودا.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر جل وبەرگی گرانبەها یان کۆمەڵو تاقمی مەسیحیەکان یان شوێنەوارو پاشماوەیان.

پەردە:(نابلسی)دەڵێت: ژنێکی ئازادی رەوشتبەرزو چاکە یان پیاوێکی دەمو زار شیرینە.

پەروەرشیار:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر خۆی و دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ژمێریارو شێخ و پێشەنگ و مامۆستاو زیندانەوان و باوك و دایك و پەروەردەکاری نادیارو بەلگەیە لەسەر پەروەردەگاری بەمیهرو سۆز کەلەوبارەیەوە دەفەرموێ: ﴿الرَّحْمَٰنُ ، عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾(الرحمن: ١ـ٢).

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر پەروەرشیار بۆ نەزانان.

*ئەگەربینی بووە بەپەروەردەدار پلەوپایەیەکی باشی بەو ئەندازەیە دەستگیر دەبێت.

*مامۆستای ژمێریاری بیرکاری بەلگەیە لەسەر ئەقڵو دانایی و لێکدانەوەو کەمکردن و زیادکردن و شەڕو خراپە.

*مامۆستای قورئان بەلگەیە لەسەر گۆرانی و مەلهاو چاکەو رێز.

پەڕ:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو داراییە ، دەگونجێت پەڕ شەڕبێت.

*دەگونجێت پەڕ بەلگەبێت لەسەر پلەوپایە چونکە دەوترێ فلان بەباڵ رفی.

*دەگونجێت پەڕ بەلگەبێت لەسەر :

+کشتوکاڵ.

+کاروکردار.

+پەڕوجل وبەرگ.

پەزا مەڕ:(ئیبن سیرین)دەڵێت: پەز ژنێکی داپۆشراوی دەوڵەمەندە بەپێی

چیرۆکەکەی (داود)(سەلامی خوای لێبێت).

* ئەگەر پەزێکی مارەبڕی ماڵو سامانێکی لەلایەکیترەوە دەستگیر دەبێ. هەروەها بەڵگەیە لەسەر فەرپیتی ئەو ساڵە.

* سەربڕینی پەز هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکداو زاینی بەدەستهێنانی خۆشیو شادیو فەرپیتە، هەروەها چوونە نێو لانەیەکەوە فەرپیتی ئەو ساڵەیە.

* هەروەها وتراوە: چەوری پەز ماڵو سامانی ژنە ، ئەگەر پەزەکەی لەپێناوی گۆشتەکەیدا سەربڕی ماڵوسامانی ژنەکەی دوای مردنی دەخواتو هەڵگرتنیشی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە.

* ئەگەر پەزێك بازیدا بەسەریا ژنەکەی فێڵی لێدەکات.

* پەز بەڵگەیە لەسەرنەوەی مانگاو حوشتر بەڵگەیە لەسەری.

* پەزی رەش عەرەبییەو هی سپیش عەجەمی.

(نابلسی)دەڵێت: پەزی دووگیان فەرپیتو ماڵێکە کەچاوەڕێیکردوە.

* ئەگەر پەزەکەی بوو بەباران ژنەکەی هەرگیز دووگیان نابێت.

* ئەگەر بینی پەزێك دەدۆشێ لەژنێك ماڵوسامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر سەریبڕی هەتا گۆشتەکەی بخوات پێداویستی خۆی لەوژنە بەدەستدەهێنێ ، ئەگەر ویستی سەرییبڕێ بەبێ ئەوەی گۆشتەکەی بخوات دەیەوێت کچێك بهێنێت.

* ئەگەر پەزێکی بینی لەماڵی خۆی چووە دەرەوە ونبوو یاخود دزرا لەژنەکەی جیادەبێتەوە.

* ئەگەر لەماڵەکەی خۆیدا پەزێکی بینی ساڵێکی پڕ فەرپیت رووی تێدەکات، ئەگەر دووگیانبوو خوازیاری کۆکردنەوەی ماڵوسامانە.

* لەدایکبوونی پەز بەدەستهێنانی فەرپیتو خۆشحاڵییە.

* کۆمەڵێ پەز ژنی چاکن، دەگونجێت بینینان بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە یان لەدەستدانی هاوسەرو تیاچوونی پلەوپایە.

پەلك : (نابلسی) دەڵێت: کوڕێکی پیرۆزە بۆ یەکێك هەڵیبگرێت، ماڵو سامانیشە بۆ یەکێك بەدیبکات، هەروەها کچە.

* پرچی ژنان ئەگەر درێژبوو کوڕەکەی دەبێت بەسەرکردەیەكو ساڵیش پڕ فەرو پیتدەبێت، ئەگەر قژی پڕبوو

کارێـــك ئەنجامـــدەدات ناوبـــانگی پێـــدەردەکات، ئەگـــەر خـــەڵکی بـەدییانکرد ئابڕووچـوونە، ڕەشـی قـژ باشی مێردو پلەوپایەیە.

*ئەگـەر ژنێـك بینـی سـەری ڕووتـە مێردەکەی دەڕواتو ناگەڕێتەوە بۆلای، بـەلاّم ئەگـەر مێـردی نـەبوو هـەرگیز شـووناکات، ئەگـــەر قـــژی خۆشـــی بەپرشـــنگداری بـــەدیکرد بـــەماڵی هاوسەرەکەی دەوڵەمەند دەبێت.

پەلــەکردن (خێراکـردن): (نابلـسی) دەڵێـت: بازدانــە لەشـوێنێکەوە بـۆ شـوێنێکیتر، بەڵگەیـە لەسـەر هـەواڵو دەنـگو باسـی هەڵبەسـتراو، یـاخود بەرێکەوتن لەگەڵ هاوەلاّندا.

پە نجـەکانی دەسـت: (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: پەنجەکان برازایە بـەپێی ئـەو وتەیـەی دەڵێـت: دەسـت برایـەو بەیەکـداکردنی لەبێکاریـدا دەسـت کورتیـە ، سـەرقاڵبوون بـەکاری مـاڵو برازاکانـەوە کارێکـە گرویپـان دەکـاتو دەترســـنو بەئاشـــکرا دووریـــان خستوەتەوە لەخۆیان.

*هەروەها دەڵێن: پەنجەکانی دەستی راســـت پێـــنج نوێژەکەیـــەو، پەنجەگـــەورەش نوێـــژی بەیانیـــەو، پەنجەی شەهادەتیش نوێژی نیوەڕۆیە، پەنجەی ناوەڕاستیش نوێـژی عەسرەو پەنجـەی خـرپنیش نوێـژی شـێوانو ئێوارەیـەو پەنجـە تووتـەش نوێـژی خەوتنانە.

*کورتیـــشی بەڵگەیـــە لەســـەر پارێزگـــاریکردنو تەمبـــەڵی ، درێژبوونیـــشی بەڵگەیـــە لەســـەر پارێزگـاریکردن لەنوێـژەکان، کـەوتنی یەکێکیان بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لـەو نوێژە.

*ئـەوەی ببینـیّ یـەکێك لەپەنجـەکانی چـوەتە شـوێنی یـەکێکیتر ئـەو نوێـژە لەکاتێکی تردا ئەنجامدەدات.

*ئەگەر گاز لەسەری پەنجەی مرۆڤێك بگرێـت بەڵگەیـە لەسـەر بێڕەوشـتی گـــازلێگیراو زیـــادەڕەوی گـــازگرو بێئەدەبی.

*ئەگەر بینـی لەپەنجە گەورەی شیر دێـتو لەپەنجـەی شـایەتومان خـوێن دێـتو لەهـەردووکیان دەخـوات لەگـەڵ خەسـووی یـان ژنخوشـکی جـووت دەبێت.

*تەقاندنی پەنجەکان بەڵگەیـە لەسـەر وتـــەو گوفتـــاری نـــاقۆلاّ لـــەنێوان هاوچەشنەکانی.

*ئەگـــەر زیـــادەی لەپەنجـــەکانی پێـشەوایەکدا دی زیادەیـە لـەخواردنو ستەمو کەمی دادپەروەری.

*دەگێڕنەوە (هارون الرشید) فریشتەی مەرگی لەخەودا بینیوەو بۆیدەرکەوتوەو پێی وتوە: ئەی فریشتەی مردن تەمەنم ماوە چەن؟ ئەویش ئاماژەی بەپێنج پەنجەی دەستی نوقاویکردوە ، ئنجا (هارون الرشید) لەترسا هەڵدەستێتو دەستدەکات بەگریانو بۆیەکێك لەخەو لێکدەرەوەکانی دەگێڕێتەوە ، ئەویش دەڵێت: ئەی پێشەوای باوەڕداران ئەوەی پێی ڕاگەیاندووی ئەوەیە پێنج شت بەتەنیا زانیاریەکەی لای خودایەو لەم ئایەتەدا کۆبوەتەوە : ﴿إِنَّ اللهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَافِي الأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ (لقمان: ٣٤) ئەوجا (هارون الرشید) دڵخۆش دەبێتو بزە دەچێتەوە سەر لێوەکانی.

*پەنجەکانی دەستی چەپیش برازاو خوشکەزایە ، نینۆکیش توانای پیاوە لەدنیادا، پێستی نینۆکیش بەڵگەیە لەسەر خێرایی لەبەرکردنو تێگەیشتن، بینینی نینۆکەکانیش بەشێوەی خۆی چاکی ئاینو دنیایە.

*چارەسەریش بەنینۆك بەڵگەیە لەسەر چاوبەست لەجەمکردنی ماڵو دارایی یان ئامادەکردنی چەك بۆ دوژمن یاخود بەهانەدان بەدەستەوە، یان ماڵێکە خۆی پێ دەپارێزێت لەشەڕیان.

*درێژی نینۆکیش بەئەندازەیەك بترسێت بشکێ بەڵگەیە لەسەر گرتنە دەستی کاروباری لەلایەن کەسیترو تێکدانی.

*ئەگەر نینۆکیکرد زەکات دەردەکات.

*ئەگەر بینی پیرو بەتەمەنێك فەرمانی پێدەکات بەکردنی نینۆکی فەرمانکردنە بەچاککردنی ڕەچەڵەکی.

(نابلسی) دەڵێت: پەنجەکانی دەست یارمەتیدەرو پەناو پشتگیری مرۆڤە لەدنیاداو ، بۆ پاشەڕۆژیشی یارمەتیدەرە لەکاتێکدا گەر فەرمانی بەچاکەو ڕێگری لەخراپە کردبێت.

*پەنجەش بەچەشنێ لێکدراوەتەوە کەمناڵو خێزانو باوكو دایكو ماڵو ئاژەڵو دەستەڵاتو پیشەیە ، هەرکەسێك ببینێ پەنجەکانی زیادیان کردوە بەباشی چاکەی زیاد دەکات، هەروەك ئامارەمان پێدا، ئەوەشی پەنجەکانی کەم بکات یان لەکار بکەوێتو وشك ببێت یاخود سوودیان نەمێنێت بەڵگەیە لەسەر بێسوودی

بـــاوكو دايـــكو منـــالْ ، يـــاخود بەفیڕۆچوونی مـاڵو تیاچوونی ئـاژەڵ یان بازاڕساردیو نەمانی ئیشوكار.

*دەگونجێت پەنجەكان بەڵگەبن لەسەر جێگرەكانی پادشاو دەستەڵاتدار بەپێی پلەو ئاستی هەر یەكێكیان.

*ئـەوەی ببینـێ گـاز لەپەنجـەكانی دەگرێت ئەگەر نەخۆش بێت دەمرێت.

*ئـەوەی ببینـێ پەنجـەكانی لـەتبوون یان بەڵاو نەهامەتی هـاتوە بەسـەریاندا سـەربازەكانی یـاخود منالْـەكانی یـان خزمو ناسیاوەكانی لاواز دەبن.

(سـيوطي)دەڵێـت: پەنجـە گـەورە (بالآبەرزە) بەیانیە بەهۆی ئەوەی درێـژ دەبێتـەوە، پەنجەی نەهێشت ئـەویش نیوەڕۆیـە ، پەنجـە تووتـەش عەسـرە چونكە كۆتایی رۆژە ، ئەگەر پەنجەكان بەنوێــژ دابنرێــت نینۆكــەكان ســوننەتەكەیەتی، ئەگــەر پەنجـەكان ماڵو سامان بێت نینۆكـەكان زەكاتـە، ئەگــەر پەنجــەكان بەڵگــەبێت لەســەر سوپاو پـەناو پشتگیر نێـو پەنجەكان چـەكو جبەخانـەو ژمارەیانـە، گرێـی پەنجەكانیش رۆژو مانگو ساڵە.

*دەگونجێــت پەنجــەكان بەڵگــەبێت لەســەر بــرازا چــونكە شــان برایــەو پەنجەكانش لەشوێنی منالْـە كەبـەماڵو سامان دادەنرێت.

*ئـەوەی ببینـی مرۆڤێـك پەنجەیـەكی دەبڕێـت ئـێشو ئـازاری پێدەگەیـەنێت بـەهۆی زەوتكردنـی مـاڵو سـامانیەوە یان ئەو داراییەی پشتی پێدەبەستێت ، ئەوەشـی روودەدات یـان دێـت بەسـەر پەنجەكانـــدا لەچـــاكەو خراپـــە بیگەڕێنەرەوە بۆ رێگر لەنوێژەكان یـان برایـەك لـەبراكان. درێـژی پەنجـەش بەڵگەیە لەسەر چاوبرسێتی.

*ئەگەر بینی پەنجەیەك زیادبوە لەگەڵ پەنجـــەكانی دیكـــەی زیـــادبوونی خوێندنـەوەی قورئانـە لەنوێـژدا یـاخود لەوەرگرتنی زانستدا.

پـــەناگرتن بەخوداوەنـــد: (نابلـسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ زۆر پەنا دەگرێت بـەخوا لەشـەیتان پـەروەردگار زانیارییەكی سوودمەندی پێدەبەخشێ، یاخود رێنومایی دەكرێتو دڵنیا دەبێت لەدوژمنانو ناحەزانی.

*ئەگـەر نەخۆشـبوو لەنەخۆشـیەكەی بەئاگا دێت ، بەتایبەت ئەگەر پەركەمی لەگەڵدابوو.

*دەگونجێــت پــەناگرتن بــەخودا بەڵگـەبێت لەسـەر هێمنـیو ئاسـایشو دووره پــەرێزی لــەهاوەڵو هاوبەشــی ناپــاك یــان پــاكو تــەمیزیو بــوونی دەستنوێژو پەرێز گرتنی لەبێباوەڕیی.

پەنیر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پەنیرماڵو داراییە لەگەڵ پشوودان. پەنیری تەڕ باشترە لەوشكو ماڵێكی بەردەستو ئامادەیە بۆ خەوبینەرو ساڵێكی پڕ فەڕو پیتو بەرەكەتە. هەروەها دەڵێن: پەنیری وشك سەفەركردنە، یەك پارچە پەنیریش كیسەیەكی پڕ لەپارەیە.

*ئەگەربینی نانو پەنیر دەخوات بژێوی بەئەندازەیەك دەبێتو دەڵێن: ئەوەی نانو پەنیر بخوات لەناكاو نەخۆشیو بیمارییەك رووی تێدەكات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژن بەهۆی جوانیو تامو چێژ وەرگرتن لێی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵودارایی بۆ هەموو مرۆڤێك بەئەندازەی خۆی.

*پەنیری سوێرو ترش بەڵگەیەلەسەر ماڵێكی خراپو غەمو پەژارەو داچڵەكان.

*ئەگەر ئەو پەنیرە لەهەر وڵاتێك دروستكرابوو بەڵگەیە لەسەر رەوشوكردەوەی ئەو وڵاتە، دەگونجێت پەنیر بەڵگەبێت لەسەر شتومەكی زەوتكراو یان هەرشتێك لەلایەن ئەوانەوەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: پەنیر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەستنی گرێی هاوسەرداری بۆ مرۆڤی رەبەنو بۆ دووگیانیش بەڵگەیە لەسەر كوڕو بەڵگەیە لەسەر:

+ماڵێكی بەسوودو قازانج.

+تەمەنێكی دووردرێژ.

*بینینی پەنیر بۆ جەنگاوەرو بەربەرەكانیكار رقهەڵسانو ترسانە لەرووبەڕووبوونەوە، ئەوەشی لەشیر دروست بكرێت بەڵگەیە لەسەر قوتابوونی ئافرەتانی دووگیانو منداڵبوون.

*پەنیر ماڵێكە بەبێ ماندووبوون بەدەستدەهێنرێت.

*پەنیری وشك رزقو رۆزییە لەسەفەردا، پەنیری تەڕیش رزقە لەكاتی جێنشینبووندا لەشوێنو جێگەیەك.

پەیكەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی پەیكەر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترسو بیمو سەركەوتن بەسەر دوژمنـدا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر منداڵو هاوسەرو سوودو قازانجو خۆپاراستن لەمامەڵەی دنیاو قیامەتدا.

*بینینی پەیكەری مەسیحیەكان لەدێرەكاندا بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەڵدەستێت بەئەنجامدانی نوێژ لەگەڵ ئەوەی لەدێرەكاندا دەخوێنرێ لە(ئینجیل)و ئامۆژگاری.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر پەیوەندیو خزمایەتی.

* لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کوڕێك کەبەمناڵی دەمرێت یان خۆشیەك بەردەوام نابێت یا بازرگانیەك دوایی پێدێت یان ژنێك لێی جیادەبێتەوە، یاخود دەستەلاتێك وادەی تەواو دەبێت هەروەها دەڵێن: پەیکەرماڵو داراییە.

پەیکەرتاشی دار: (نابلسی)دەڵێت: پیاوێکە مامەڵە لەگەڵ دووڕووانـدا دەکاتو ماڵو سامانیان بەفروفێڵ لێوەردەگرێ.

پەیمانگە: (نابلسی)دەڵێت: ئەوەی رووبکاتە پەیمانگەکەی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەڵێندەر.

پەیمانو بەڵێندان: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا بەڵێنیداوە بەخانەوادەی پێغەمبەر(ﷺ) ریشسپیانی شوێنی رێنومایی دەکەویو سروتەکانی ئیسلام دەپارێزیو دەکەوێتەسەر رێبازی راست.

* ئەگەر بینی بەڵێنیدا بەمیرێك لەمیرەکان مژدەیە بۆی بەسەرکەوتن بەسەر دوژمنانداو دەبێت بەکەسێکی تەوبەکاری خاوەن کرنووش ، ئەگەر بەڵێنیدا بەخراپەکاریێ پشتگیری کۆمەڵێکی خراپەکاردەکات، ئەگەر لەژێردارێکدا بەڵێنیدا دەستکەوت بەدەستدەهێنێ چونکە رەزامەندی خودای تێدایە.

پ ی

پیاز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەندێك پیاز بەخراپ دادەنێت بەپێی ئایەتی **وبصلها**)و هەندێکیش دەڵێت: پیاز بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتی پەنهان، هەروەها سەرجەم پاقلەمەنیەکان کەوا بۆنو بەرامیان لەخۆگرتووە. هەندێکیش دەڵێن: پیاز ماڵەو پاککردنی بەڵگەیە لەسەر ماستاوو روپامایی.

(نابلسی) دەڵێت: پیاز لەخەودا بەڵگەی شەڕو خراپەیە بۆنەوەی دەیخوات، ئەوەی ببیفی پیاز دەخواتو نەخۆشبوو دەمرێت، تەرەپیازیش بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەگەڵ پلانو نەخشەدا، زۆریشی بەڵگەیە لەسەر تەندروستی لەشو لار لەگەڵ خەمو پەژارەو جیابوونەوە ئەوەشی لێی پاکدەکرێت ئەوا بەڵگەیە لەسەر خراپە.

* ئەگەر نەخۆش لەخەودا کەمێك پیازی خوارد بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر

زۆریخـــوارد لەنەخۆشـــیەکەی قوتـــارو رزگاری دەبێت.

*ئەوەی پیـاز بروێنێـتو لێـی نـەخوات باشە، خۆ ئەگەر لێی بخوات خراپە.

*پیاز ماڵو داراییەکە زیاد دەکاتو بۆ گەشـــتیارو موســـافیر بەڵگـــەی لـــەش ساغیو سەلامەتییە لەسەفەردا.

پیازی دەشت: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیـــــاوێکی خراپـــــەکارە بەخراپـــــە باسدەکرێ.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بەدەسـتەوە بینی دەستدەداتە شتیك باسی خراپەی لێبەدەستدەهێنێ.

پیاکێشان: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئـــەوەی ببینـــێ ســـەری دەکێـــشێ بەبەردێکدا دەنوێـتو نوێـژی خـەوتنان ناکـات ، هـەروەك فەرموودەیـەك لـەم بارەیەوە هاتووە.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی بەقاچ پێیدا دەکێشن نکوولی لێدەگیرێ بەهـــــەژاریو نـــــەداریو کەســـــێك شانازیدەکات بەسەریا بەدەوڵەمەندی.

(نابلس) دەڵێت: لەخـەودا پـەرچـدانەوە نکوولییە.

پیـــاو: (ئـــیبن ســـیرین) دەڵێـــت: (ئەبوسەعد)(رەحمـەتی خـوای لێبێـت) وتویـــەتی : ئـــەوەی پیاوێـــك ببینـــێو بیناســـێت خەونەکـــەی بەڵگەیـــە لەســەرئەوەی شــتێکی لێــوەردەرگرێ، ئەگەر بینـی شـتێکی باشـی لێـوەرگرت ئومێدو هیـوای لێوەبەدەسـتدەکەوێت ، ئەگەر شایستەی دەسـتەڵاتبوو بینینـی کراسـێکی نـوێ دەسـتەڵاتو پۆسـتە پێیدەسپێردرێ.

*ئەگـــەر پـــەتێکی لێـــوەرگرت ئـــەوە پەیمانو بەڵێنیەتی.

*ئەگـــەر بینـــی شـــتێکی لێـــوەرگرت نـــەدەبوو لـــەهیچ روویەکـــەوە لێـــی وەربگـــرێ ناهومێـــد دەبێـــت لێـــیو دوژمنایـــەتیو رقو قـــین دەکەوێتـــە نێوانیان.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر ئـەو پیـاوە لەخەودا ناسرابوو ئـەو پیـاوە خۆیـەتی یان برا یا هاوشێوەیە لەنێو خەڵکیدا.

***بینینی نەوەی (ئادەم) لەخەودا:** بەڵگەیە لەسەر رێزو شکۆ.

***بینینی دادوەران:** دادگاییە.

***بینینـــی دەســـتەڵاتدار:** بەڵگەیـــە لەسەر رترسو بیم.

***بینینی سەرباز:** سەفەرە.

***بینینـی پیـشەوەر:** بەڵگەیـە لەسـەر پیشەکانیان لەگەڵ رزقو رۆزی.

***بینینی ژنان:** فیتنەو ئاشوبە.

***بینینی پیاوچاکان:** بەندایەتییە.

* دەگونجێت بینینی نەوەی (ئادەم) بەڵگەبێت لەسەر یادو زیکری پەروەردگار : ﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الأَرْضِ وَلاَ طَائِرٌ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ الاَّ أُمم أَمْثَالُكُم﴾ (الأنعام: ٣٨).

***بینینی پیاوچاك:** بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵو باڵندەی چاكو باش ، هەروەك چۆن ئاژەڵو باڵندەی راموماڵی باش بەڵگەیە لەسەر نەوەی(ئادەم).

* دەگونجێت بینینی نەوەی(ئادەم) بەڵگەبێت لەسەر كشتوكاڵی دوراو وەبەرهاتوو : ﴿وَاللهُ أَنبَتَكُمْ مِنَ الأَرْضِ نَبَاتًا﴾(نوح: ١٧).

* هەروەها بینینی نەوەی(ئادەم) بەڵگەیە لەسەر گومان لەكاروكاسبیدا بەهۆی جیاوازی كاسبیان یان ساختمانی سەیرو كاروپیشەی باش‌و لەبار.

پیاوچاكان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی هەندێك لەپیاوچاكان ببینێ مردبن‌و لەخەوەكەدا زیندوبووبنەوە ئەو شارە خەڵكەكەی فەرپیت‌و بەرەكەت‌و دەروو دادپەوەرییان دەستگیر دەبێ‌و حاڵی فەرماندەو گەورەیان باشدەبێ.

* (حەسەنی بەسری) (رەزای خوای لێبێت) دەبینێت جلێكی خوری لەبەركردوەو لەقاچەكانیدا كۆت‌و بەند هەیەو عەبایەكی زەردیداوە بەشانیداو لەسەر زبڵدانێك وەستاوەو بەدەستیشیەوە تەپڵێكی پێیە لێیدەداو پشتی داوە بە(كابە)وە ، خەوەكەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوەو وتی: بەرگە خورییەكە دنیانەویستییەو عەباكەت خۆشەویستییە بۆ قورئان‌و وەستانیش بەسەر زبڵدانەوە دنیایە خوداوەند خستویەتیە ژێر قاچیەوە، لێدانی تەپڵیش بڵاوكردنەوەی داناییە لەنێوان خەڵكیداو پشتدانیش بە(كابە)وە رووكردنە پەروەردگارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا خۆشەویستانی پەروەردگاری بینی یان پیاوێكی لێببینێن خۆشویستنی رێبازی ئەوە.

* پیاوچاكان ئامۆژگاریدەرانی هاوەڵن‌و پیرۆزو ناسراون لەنێویاندا نەناسراو هەیە.

* ئەگەر لەخەودا بینی هەندێك لەپیاوچاكانی ناسراو گۆڕاون شوێنیان دەكەوێت لەرێبازو كۆمەڵداو هەمان شەڕو غەم‌و پەژارەی تووشدەبێ‌و غەم‌و پەژارەكانی دنیا سەری لێدەدات بەئەندازەی پلەوپایەی ئەو پیاوچاكە، پاشان زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكانیدا.

پیاوچــاکانی شــوێنکەوتەی یــاران (ڕەزای خوایــان لێبێــت):(نابلــسی) دەڵێــت: هەرکــەس لەخــەودا یــەکێك لەیاران ببینــێ لەشاروشارۆچکەیەکدان ئەو شوێنە نەبوونیو بــەلاّو تــرس ڕووی تێــــدەکات ، پاشــــان قوتــــاردەبن لـــەوحاڵوبارەو باروحـــاڵی ســـەرۆكو فـــەرمانڕەوایان چـاکدەبێتو ناوبـانگی باشدەردەکات.

*بینینـی زانایـان زیـادبوونی زانـستی خەوبینەرە.

*بینینی دانایان زیادبوونی داناییە.

*بینینـــی مۆچـــیاریدەران زیـــادبوونی دەروو خۆحاڵییە.

*بینینـــی پیاوچـــاکان زیـــادبوونی دینداربیە.

*ئەگـــەر ببینـــێ زیندبوونەتـــەوەو ڕوویانکردۆتـــە شـــارەکەی ئـــەو شاروناوچـەکەی فـەوپیتو بەرەکـەت ڕوویــــان تێـــدەکاتو دەڕوویـــان لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر ببینـێ پیاوێك لەوپیاوچاکانە زیندوودەکاتـــەوە زیندووکردنـــەوەی خووڕەوشتی ئەوانە.

*ئەگـــەربینی بـــوە بەوپیاوچـــاکە ناسـراوانە بەڵگەیـە لەسـەر چەشـتنی غـەمو پـەژارە لـەدنیاداو بەئەنـدازەی پلەوپایـەی ئـەو پیاوچـاکە ، ئنجـا بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات.

پیر(بەساڵاچـوو):(نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر ڕێنومـایی، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر زانایـەك خـەڵکی پەیوەنـدی پێوەبکـەن یـاخود ئەو ئاگردانەی ئاسنی لێدێتەدەرەوە.

*پـیر پیاوێکـە هـانی خەڵکیـدەدات لەسـەر کاروبارەکـان یـاخود بەڵگەیـە لەسـەر کـاری سێکـسی دووژن لەگـەڵ یەکدا یان بەڵگەیـە لەسـەر جموجووڵو نەفس باشی.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی خـۆی ڕازاندوەتـەوەو دیـارە بـەخێرایی دنیای بۆ فەراهەمدێت.

*ئەگـەر بەڕوویـەکی گـرژەوە بینـی بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی پلەوپایە بـەهۆی دنیـاوە، ئەگـەر ناشـیرین بـوو کاروبارەکـانی پێـچەوانە دەبنـەوە، ئەگـەر بـەڕووتی بینـی ڕووداوێکـی پەشیمانهەڵگرە.

*ئەگـــەر بینـــی پیرێـــك خـــۆیکرد بەماڵەکەیدا دنیا ڕووی تێدەکات، ئەگەر بینـی لێیهاتـەدەرەوە دنیـا پـشتی تێـــدەکات، ئەگـــەر پیرەژنێکـــی ناموسوڵمانبوو دنیایـەکی حەرامـدەبێ، ئەگەر ناقۆڵاو ناشیرینبوو هیچ خێرێکی تێدانییە.

* پیری نادیار لەلێکدانەوەدا بەهێزترە، ئەگەر ژنێکی لاوبینی لەخەودا پیربوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینی.

* ئەگەر پیاوێك پیرێکی بینی بەگوێی ناکات ئەویش ئارەزوویدەکات دنیایەو بۆی فەراهەم نایەت، ئەگەر بەگوێیکرد بەئەندازەی بەگوێکردنی بەدەستیدەهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نەتوانینە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دنیای بەسەرچوو و غەمو پەژارە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قیامەت چونکە واژووی دنیایەو بەڵگەیە لەسەر مەی چونکە لەناوەکانیەتی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر مانگا.

* دەگونجێت پیر لەخەودا دووگیانیی بێت دوای نائومێدی.

* دەگونجێت خەوی پیر بەڵگەبێت لەسەر پلانو دەستبڕینو چاوداگرتنو فرۆفێڵ.

* پیرە ژنی نەخۆش نەتوانینە، تینوویەتیش نەبوونییە، ئەگەر گەنجبوەوە نەبوونیو قاتو قڕی دەڕەوێتەوە.

* ئەگەر پیرێکی نادیار چوە لای نەخۆش ترسی مردنی هەیە، بەلام بەڵگەی باشەیە بۆ دووگیان.

* ئەگەر پیرێکی راوەستاو لەئارەزووی سێکسی بینی ئارەزووی شووکردنی هەیەو توانای یەکەمجاری بۆ گەڕاوەتەوە بنەماکانی ئاینەکەی پتەودەبێو دنیاشی بەهەمان شێوە دەبێ ، ئەگەر شووکردنەکەی حەڵاڵبێ، ئەگەر حەرامبوو دنیایە بەئەندازەی ئەوە.

* ئەگەر خوێنی منداڵبوونی هەبوو بینی پیرێك دەچێتەلای ناتوانێ ئەوکارە ئەنجامبدات یا خواستو ویستی بەجێنایەت.

* پیر بەڵگەیە لەسەر زەوییەکی بێفەڕ کەرووەکی تێدا ناڕوێت، ئەگەر بینی کونکراوو هەڵکەنراوبوو غەمو پەژارەو پەشیمانییە.

* ئەگەر پیرێکی ناشیرینی بینی بەڵگەیە لەسەر فتنەو جەنگ ، پیری بێباوەڕیش ماڵی حەرامە.

* پیری باوەڕدار ماڵێکی حەلاڵو خۆشحاڵییە ئەگەر بینی.

* ئەگەر بوو بەپیرێك ویقارو شکۆ بەدەستدەهێنێ، پیری نادیار بەڵگەیە لەسەر ساڵی فەڕوپیتدار.

* دەگونجێت پیری ناقۆلاو ناشیرین مژدەبێت بەڕەواندنەوەی جەنگو نەبوونی.

*پیری لەرو لاواز سالّی نەبوونییە، ئەگەر قەلّەوبوو یاخود گۆڕایەسەر شێوەیەکی باش سالّێکی پڕکارو بژێوی دادێت.

پیرۆزە:(ئیبن سیرین) دەلّێت: سەرکەوتنو تەمەندرێژییە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەلّێت: لەدەستمدا ئەموستیلەیەکی پیرۆزە یاقوتی سوورم بینی، ئەویش وتی: ژنێکی شۆخو شەنگو جوان حەز لەتۆ دەکات بەلاّم رەوشی زبرو رەقە.

(نابلسی) دەلّێت: ئەگەر ژنێك چەقۆیەکی بەدەستی خۆیەوە بینی دەسکەکەی پیرۆزەبوو کوڕێکی تەمەندرێژدەبێت.

پیری(بەسالاچوون):(ئیبن سیرین) رقی لەهەموو سپیبوونێکی مووی لاو دەبویەوەو دەیوت: پیری هەژارکەوتنو غەمو پەژارەیە ئەگەر موەکەی درێژبوو، ئەگەر هەژارێك خەوێکی ئاوای بینی لەگەلّ هەژارێکەیدا قەرزی لەسەر کۆدەبێتەوە وێڕای بەندکردنی.

*ئەگەر بینی مووە سپێکانی هەلّکێشا پێچەوانەی سوونەت دەبێتو گالّتەو سووکایەتی بەشێخدەکات.

*ئەگەر لاوێك سپێتی لەقژیدا بەدیکرد کەسێکی سەفەرکردوی دەگەڕێتەوە لایان.

*هەروەها دەلّێن: مووی سپیو پیری لەلێکدانەوەدا زیادبوونی ویقارو ئاینە یان تەمەندرێژییە بەپێی ئایەتی: ﴿ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا ﴾ (غافر: ٦٧).

*هەروەها دەلّێن: ئەگەر بینی قژی سپیبوە مندالّێکی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿ واشْتَعَلَ الرَّأسُ شَيْبَاً ﴾ (مريم: ٤).

*دەگێڕنەوە (حەجاج)ی کوڕی (یوسف) بینیویەتی سەرو ریشی سپیبوە ، ئنجا (عەبدولمەلیکی کوڕی مەروان) تووشی غەمو پەژارەبوو حالّوباری دەروونی گۆڕا.

*ئەگەر ژن بینی سەراپای سەری سپیبوە بەلّگەیە لەسەر خراپیو تێکچوونی مێردەکەی، ئەگەر مێردەکەی باشبوو دەیگۆڕێ بەژن یاکچێکیتر، ئەگەر بەو چەشنە نەبوو غەمو پەژارەی لێوە دەستگیر دەبێ.

(نابلسی) دەلّێت: بەلّگەیە لەسەر لاوازیو بەلّگەیە لەسەر هەژاری ئەگەر سەرو ریشی داگیرکرد.

*ئەگەر مووی سپێتی بەریشییەوە بەدیکرد هێزو شکۆو ویقارو چاکەیە.

*ئەگەر سەری سپیبوو ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت.
*ئەگەر مووسی سپی لەریشی هەڵکێشا یاخود بڕی ڕێز لەریش سپییان دەگرێ.
*سپیبوونی مووی سەر گەڕانەوەی کەسی موسافیر یان میوان رووتێکردنە.
*سپیبوونی مووی لەش و لار بۆ دەوڵەمەند بەڵگەیە لەسەر زەرەر لەماڵداو بۆ هەژار قەرزەو ناتوانێ بیداتەوە.
*سپیبوونی مووی ژنێکی نادیار وشکبوونی کشتوکاڵە.
*سپیبوونی مووی سەربازان هەڵهاتن و لاوازییە.
*سپیبوونی مووی نەخۆش مەرگو کفنکردنیەتی بەتایبەت ئەگەر مووسی لاجانی سپیبوو.
*سپیبوونی مووی کەسێکی ترساو دڵنیاییە لەدەستەلاتدارو فەرمانڕەوا.
*هەروەها دەڵێن: سپیبوونی مووی ژن قسەیەکی ناقۆڵایە لەخزمەکانی ژنەکەی دەبیستێ.
*بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی ژن چونکە پیاو رقی لەسپیبوونی مووی ژندەبێ.
*ئەگەر بینی لەسەروو سپیبوونی مووی ئاسایی خۆی مووی سپی زیادیکردبوو لەنێو سپییەکەدا رەشی هەبوو ویقارە، ئەگەر بەرەشی نەمایەوە لەفەرمانڕەوا یا بەرپرس یا کەسێکی سەرووی خۆیەوە رەفتارێك دەبینێ رقی لێدەبێتەوە.
*ئەگەر کەسێکی ریش رەشی بینی ریشی سپیبوە ئاینەکەی یا ماڵ و سامانی تیادەچێت.
*ئەگەر کەسێکی ریش رەشی بینی مووی سپی تێکەوتوە لەیەك موو بۆ سێ منداڵێکی نێرینەی دەبێت ، ئەگەر کەسێکی غەریبی هەبێت و ئالوودەی بێت دەگەڕێتەوە بۆ لای.
*ئەگەر مووی سنگی بینی سپیبوە خواردنەکەی دەگۆڕیێ و بۆگەندەکات.
*ئەگەر بینی ریشی سپیبوەو تیشك و رووناکیدەداتەوە مەزنی و پلەوپایە بەدەستدەهێنێ و بەباشی باسیدەکەن لەو ولاتەدا.

پیرێکی نادیار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی پیرو پشت چەماوەی نادیار بەڵگەیە لەسەر باپیرەی پیاو، ئەگەر بینی یاخود یەکێکیانی بینی بەلاوازی کزی و لاوازی باپیرەیەتی.
*ئەگەر لاوێکی بینی بوە بەپیاوێکی پیر ئەوە زانیاری و ئەدەبە.
*ئەگەر بینی دوای پیاوێکی پیرکەوتوە دوای خێرو فەرووپیت دەکەوێت.

*ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنی بینی هات بۆی توانایدەداتێ لەبۆ بەجێهێنانی خێرێك، ئەگەر لاوێك هات بۆلای دوژمنێکەو زاڵیدەکات بەسەر خۆیدا.

*ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنی بینی لاوبوەوە جیاوازی هەیە لەلێکدانەوەی خەوەکەیدا، هەندێکدەڵێن: خۆشیو شادی بۆ نوێدەبێتەوە، هەندێکیتر دەڵێن: لەئاینو دنیایدا کەمو کورییەکی گەورە سەر هەڵدەدات، هەندێکیتر دەڵێن: خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر سووربوونی چونکە دڵی پڕ لەچوستوچالاکیو هیواداربیە.

*ئەگەر بینی بوە بەپیاوێکی پیرو لەکاتێکدا لاوبوو ویقارو هەیبەتە بۆی، هەروەها ژنیش ئەگەر بینی پیربوە لەکاتێکدا لاوبوو بەو چەشنەیە.

*پیرێکی بێباوەڕ دوژمنێکی دێرینەو رقو قینی دیارو بەرچاوە، پیری مەجوسی دوژمنە نایەوێت دژومنانی تیابچێت.

*پیرێکی جولەکە دوژمنێکە دەیەوێت نەیارەکەی تیابەرێت.

*پیرێکی مەسیحی دوژمنەو دوژمنایەتیەکەی زیانی نییە.

*کچی بێباوەڕ خۆشحاڵییە لەگەڵ غەمدا.

*ئەگەر بینی ئاینەکەی تێکچوە هەڵەدەکات بەرانبەر خەڵکیو ئازاریاندەدات، هەروەها ئەگەر بینی نەزانبوو ئاینەکەی تێکدەچێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللهِ شَطَطًا ﴾ (الجن: ٤).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر پیرێکی نادیاری بینی رقی لێبوو هاوڕێیەکی ئامۆژگاریدەکات بەلام پەسەندیناکات.

*ئەگەر بینی پیرێکی خۆشدەوێت ئامۆژگاریدەکاتو چوونیەکدەبێ لەگەڵ ئاینو دنیایدا.

*ئەگەر کۆبوونەوەی چەند نەتەوەیەکی هاوڕێی بینی لەخۆشیو تەباییداو نەیزانی پیرو لاوەکان کێن دەرگاکانی خێری بۆ ئاوەلادەکرێ.

*ئەگەر ژن پیرێکی بینی لەخەودا دنیاکەیەتی.

*ئەگەر لاوێك یان نێرەموکێ بینی بوە بەپیرێك زانیاریو ئەدەبی دەستگیردەبێت.

*پیرێکی نادیار لەخەوداو ئەگەر دوا لەگەڵیدا یاخود برپاریدا بەسەریا مەزنیو شکۆمەندییە.

*ئەگەر پیرێك دایکی بینی هێنایە بوون ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردن، ئەگەر لەشساغو هەژاربوو

دەرووی لێدەکرێتـــــەوەو، ئەگـــــەر دەوڵەمەندبوو تەنگی پێهەڵدەچنرێ.

*ئەگـەر پیرێـك ببینـی بـوە بەمنـداڵ چـــاوی لێدەپۆشـــرێ لەکارێکـــدا ئەنجامیدەدات.

*پیری پیاوباش بەڵگەیە لەسەر:

+مەزنیو شکۆ.

+رێزو شەرەف.

+رزقو رۆزیو بەرەکەت.

+تەمەندرێژی.

*پیرێکـی پـشت چـەماوەو بەساڵاچـوو خەیاڵو ئەندێشەیە.

*دەگونجێـــت ببینینـــی بەتەمــــەن بەڵگەبێت لەسەر:

+نەتوانین.

+شکستو دۆڕان.

+تەمـــەڵیو دانیـــشتنو نـــەتوانینی ئەنجامدانی جموجووڵ.

+لاوازی.

پیـسایی(پاشـەڕۆ): (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزییە بەسـتەم دەسـتگیردەبێ ، هـەروەها دەڵێن: بەڵگەی دەروە.

*ئەگـەر ببینـی چـوە سـەر ئـاو غـەمو پـەژارەی دەڕەوێتـەوە ، ئەگـەر مـاڵو سـامانداربوو مـــاڵو ســـامانەکەی پاکدەکاتەوە.

*ئەگـەر ببینـی پیـساییکردو زۆربـوو لەسـەر سـەفەربوو سـەفەر ناکـاتو رێگەی لێدەگیرێ.

*خـواردنی پیـسایی بەدەسـتهێنانی مـاڵو سـامانی حەرامـە، وێـڕای بـوونی پەشـیمانی، دەگونجێـت وتەیـەك بێـت پەشیمان ببێتەوە لێی.

*ئەگـەر پیـسایی رەقیکـرد هەنـدێك لەماڵەکـەی خەرجـدەکات ، ئەگـەر پیساییەکەی شلبوو ماڵو دارایی گشتی خەرجدەکات.

*ئەگـەر سەرپێـشاوەکەی ناسـراوبوو وەك شـوێنی دەسـتنوێژ خەرجیەکـەی لـەپێناوی ئـارەزووی خۆیدایـە، ئەگـەر نادیـــاربوو مـــاڵو ســـامانی حــــەرام خەرجدەکات لەکارێکدا خۆشی نازانێت چییەو سوپاسو پاداشت نادرێتەوە.

*هـەموو پاشـەڕۆیەك لـەمرۆڤو ئـاژەڵ بێتـەدەرەوە مـاڵو سـامانی حـەڵاڵو حەرامـە بەئەنـدازەی بـۆنو پیـسییەتی لای خەڵکی.

*ئەگـەر لەجلـەکانی خۆیـدا خـۆی پیسکرد کارێکی خراپی ئەنجامداوە.

*ئەگەر خۆی پیسکرد لەشـەرواڵەکەیدا تــــورەدەبێ لەهاوســــەرەکەیو مارەییەکەی لێدەگرێتەوە.

*ئەگەر بینی لەشوێنێکدا پیساییدەکاتو بەخۆڵ دەیشارێتەوە ماڵو سامان دادەپۆشێ.

*ئەگەر پیساییکرد بەخۆیدا دەکەوێتە هەڵەوە.

*ئەگەر پیساییکرد لەسەر جێگەکەی نەخۆشییەکی درێژخایان دەگرێ، هەروەها خەونێکی لەو جۆرە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی ژن لەمێردەکەی.

*ئەگەر نانی بەپیساییەوە خوارد بەڵگەیە لەسەرنەوەی هەنگوین دەخوات لەکاتی بێداریدا، هەروەها دەڵێن: واژوویوونی سوننەتە، ئەگەر بەبێ هۆ پیسیاییکردو پیساییەکەی بەدەستەوەگرت کیسەیەك دینار بەحەرام بەدەستدەهێنێت بەپێی پیساییەکەی.

*ئەگەر بینی پیساییدەکات لەبازاڕ یان لەگەرماوو حەمامو نێو کۆمەڵدا بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی خودا لێی لەگەڵ خەشمو قینی فریشتەکانو ئابڕووچوونێکی گەورە رووی تێدەکات لەگەڵ زەرەو دەرکەوتنی ئەوەی پەنهانو شاراوەیکردوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕییەك روو لەخاوەنەکەیدەکات.

*ئەگەر لەزبڵگەیەك پیساییکرد یان لەسەر کەناری دەریا یاخود لەشوێنێك نکوولی لێنەکەن بەڵگەیە لەسەر خێرو بەسەرچوونی غەمو پەژارەو ئێش‌وئازار.

*ئەگەر بینی مرۆڤێکی ناسراو خۆڵو پیسی خەڵکی تێدەگرێ بەڵگەیە لەسەر دژایەتی‌و جیاوازی لەراوبۆچووندا و ستەمو زوڵمێك لەو کەسە تێیگرتوە.

*زۆری زبڵو خۆڵی خەڵکی بەڵگەیە لەسەر وەستانی جموجووڵو رووتێکردنی مەترسییەکی گەورەو پیسبوونیش بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی یان ترس‌و بیمێکی گەورە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خێرو بۆ یەکێك کردوەکانی خراپبێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو سامانە ئەگەر یەکێك بینی پیساییەکی رەقدەکات ئەوە ماڵو سامانێکە بەلەشساغی بەدەستیدەهێنێت.

*پیسایی شل بەڵگەیە لەسەر سوودێکی گەورە، ئەگەر پیساییکردو خەڵکی تەماشایاندەکرد باوریابێت لەئابڕوچوونو ئاگاداری قسەی خراپو ناقۆلا بێت.

*ئەگەر بەبێ هۆ پیساییکردو پیساییەکەی هەڵگرت دەیەوێت دینارو

پـاره بەئەنـدازەی پیـسابییەکەی وەربگرێ.

*ئەگەر بینی نان‌و پیسایی بەیەکەوە دەخـوات نـان‌و هـەنگوین دەخـوات‌و وترلویـشە پێـچەوانە جوولانـەوەی سوننەتە.

*ئەگـەر لەسـەر جێگەیـەك پیـسابیکرد ژنەکـەی تەلاقـدەدات یـاخود نەخۆشییەکی درێژخایان دەگرێ.

*ئەگـەر کەوتـە نێـو پیـساییەوە دەکەوێتە نێو غەم‌و پەژارەوە ، ئەگـەر لەشـوێنێکی تـەنگ گیربـوو زینـدانی دەکرێ.

*ئەگەر پیسابیکرد بەخۆیدا دەکەوێتە هەڵوە یان ملکەچی‌و رسوایی یاخود وتەی ناقۆلاو خراپ.

*ئەگەر پیسابیکرد بەخۆیدا دەکەوێتە هەڵوە یان ملکەچی‌و رسوایی یاخود وتەی ناقۆلاو خراپ.

*پیـسایی خواردنێکـە خراپبـووەو بۆگەنیکردوە.

*هاتنـەدەرەوەی پیـسایی قوتاربوونـە لـەگوناهو تـاوان، هـەروەها هاتنـە دەرەوەی پیـسایی بەلگەیـە لەسـەر رۆیشتنی میوان.

*پیسایی لەخەودا بەلگەیە لەسەر ماڵی پیـاو یـان نهێنـی کـەلای کـەس باسیناکات.

*دەگونجێت پیسایی بەلگەبێت لەسـەر سـەفەرو خوداوەنـد دەفـەرموێت:

﴿أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ﴾ (النساء: ٤٣).

*پیسایی بەلگەیە لەسەر:

+ زۆرانبازی.

+بەجێهێنانی پێداویستی.

+رەواندنەوەی نەخۆشی ناوەکی.

+وەسوەسـەو گەڕانـەوەی ئەمانـەت‌و کۆتایی داواخوازی.

*ئەگەر بۆنیهات یاخود جل‌وبەرگەکەی پیسکرد یان بەزۆر هاتەدەروە بەلگەیە لەسەر غەوم پەژارەو ئارەزووی پیس‌و گەندەڵ‌و زۆرلێکردن‌و زیان‌و لەباربردنی منداڵ.

*دەرووی خێـرە بـۆ ئـەوەی لەنارەحەتیدایە.

*ئەگـەر پیـسایی مرۆڤـی بەرکـەوت تووشی زیناو داوێنپیسی دەبێت.

*ئەگـەر بینـی پیـساییەکەی زۆربـوەو لەسەر سەفەربوو سەفەر ناکات چونکە جەردە رووبتێدەکات.

*خـواردنی پیـسایی هێنـانی مـاڵێکی حەرامە لەگەڵ پەشیمانی.

*دەگونجێـت لەقـسەو وتـە پاشـگەزبببێتەوە بـەهۆی بـوونی خوێنەوە.

*ئەگەر بینی لەسەر زبڵخانەیەکەو چیلکەیەکی بەدەستەوەیەو بڵاویدەکاتەوە کاروباری دادگا دەگرێتە دەستو بەماڵو سامانی خەڵکی تاقیدەکرێتەوە.

*ئەگەر لەسەر خوانو سفرەیەك پیساییکرد ماڵێکی بەتامو چێژ دەکرێ یان دەچێتە لای هاوسەرەکەی.

*ئەگەر پیسایی لەجلەکانیداکرد یاخود دەفرێکدا ماڵو سامانی لەبەکرێگرتنی خزمەتکاردا خەرجدەکات.

*ئەگەر بینی پیساییکرد لەژێر خۆیدا دەورووبەری هەستی پێناکەن.

*ئەگەر بینی پیسایی کۆدەکاتەوەو توندبوو یا شل ئەگەر خاوەنی کێڵگەوبێستانو ماڵو سامان بێت بەروبوومی لەبێستانو کێڵگەکەی کۆدەکاتەوە ، ئەگەر هەژاربوو ماڵو سامان لەخێردا کۆدەکاتەوەو خۆشی دەوڵەمەندە ،بۆ پارە گۆڕەرەوە بەڵگەیە لەسەر خستنکەڕی پارە بەسوود.

*ئەگەر لەدەشتێکدا پیساییکردو باڵندەو گیاندارانی زەوی کۆیانکردەوە ئەگەر لەسەفەردابوو رێگەی لێدەگیریو دزەکان ماڵو سامانی دەبەن.

*ئەگەر پیساییەکی زۆریکرد لەلێشاو دەچوو غەمو پەژارەو ترسان لەدەستەڵاتدار رووی تێدەکات.

*ئەگەر پیساییەکە گەرمبوو نەخۆشییەکی سەخت دەگرێ پاشان قوتاردەبێ یان توهمەتێکی بۆدروستدەکرێو خۆی لەبەرگی دزدا دەبینێتەوە.

*ئەگەر پیساییەکەی کرمێکی زۆربوو لەماردەچوو منداڵی زۆر دەبێتو دوژمنایەتی دەکەن.

پیسی: (ئیبن سیرین): ئەوەی ببینێ پیسبووە دووزامی لێ دیاریدەدات.

پیسی و چڵکنی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر مرۆڤ بینی لەجلوبەرگو لەشو لارو قژدا غەمو پەژارەیە بۆ خاوەنەکەی.

*جلوبەرگی پیس گوناهو تاوانە، ئەگەر بینی خرایەپاڵ ئاین تێکچوونی ئاینی خاوەنەکەیەتی بەئەندازەی پیسییەکە.

*ئەگەر چەوری پێوەبوو تێکچوونی دنیایە.

*ئەگەر بینی جلوبەرگی بەهۆی پیسییەوە شتو پاشان پاکیکردەوە تەوبە دەکاتو لەگوناهەکانی پاکدەبێتەوە.

*جلوبەرگی پیس و چڵکن بۆ مردوو تێکچوونی ئاین و دنیایەتی.
*شتنی گوێچکە نەخۆشییە ، ئەگەر بینی چڵک و پیسی گوێچکەکانی پاکدەکاتەوە وتەیەکدەکات و مژدەی پێدەگات.
*ئەگەر چڵک و پیسی گوێچکەی خوارد کاری نێربازی ئەنجامدەدات و دەکەوێتە کارێکەوە خەشم و قینێکی گەورە رووی تێدەکات چونکە چڵکی گوێچکە تاڵە هەموو شتێکی تاڵ باش نییە مەگەر چارەسەربێت.
*ئەگەر مرۆڤ چڵکی گوێچکەی بەزۆری بینی بەڵگەیە لەسەر وتەی خراپ کەپێیدەگات ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆ قایمکردن لەبەرانبەر دوژمنان یان داخستنی دەرگای شەڕ ئەمە لەکاتێکدا ئەگەر گوێچکەی کەڕ نەبێت ئەگەر گوێچکەی کەڕبوو بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەو نەخۆشی.

پیسی و گەندەڵی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا پیسی پێوەیەو ئەمانەتی لادانرابوو یاخود شایەنبوو یا قەرزاربوو گوناهبارە ، ئەگەر ئەو پیسییەی شت لەو بارە قوتاردەبێ، ئەگەر دەستنوێژی نەگرت بەڵام چوە سەرئاوو پیسابییەکەی شت لەگوناهو تاوان دەچێتە دەرەوە یاخود قەرزەکەی لەلا دەمێنێتەوەو هەوڵی دانەوەیدەدات.

پینەچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسێکە بەهانە دەهێنێتەوە بۆ کارێك بەهانە هەڵناگریۆ خاوەن ناکۆکییە ، ئەگەر عەورەتی ژنی داپۆشی دوای دەرکەوتنی کاری داوێنپیسدەداتە پاڵی پاشان داوای لێبوردنی لێدەکات کاتێ راستی بۆدەردەکەوێ.
*ئەگەر پینەی جلوبەرگی خۆیکرد ناکۆکی دەکەوێتە نێوان خۆیو هاورێیەکی هیچ خێرێکی تێدا نییە.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاکسازیو چاکەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆپرچەککردن و بارانبارین.
*هەروەها وتراوە: پینەکردن پاشگەزبوونەوەیە لەگوناهو تاوان، یان بەهانەی پووچ و بەتاڵە.

پینەی قوماشی کۆن: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مەرایی و باشی حاڵ. دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەژاری بەردەوام.

پ ێ

پێ(قاچ): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا جوانی ماڵو دارایيە لەگەڵ جێگيربوونی کردارەکانیو پشتوکۆڵەکەی کارەکانييەتی، پەنجەکانيشی کچی خەوبينەرە لەگەڵ بەردەستو خزمەتکارەکانی، ئێسکەکانی ماڵو سامانە کەبژێوی لەسەريەتیو پشتی پێدەبەستێ.

*ئەگەر قاچێکی روو بەئاسمان بەرزبوەوە دەمرێ، مووی هەردووقاچ قەرزێکە بەسەريا تێپەرِيوە.

*هەردوو قاچ بەڵگەيە لەسەر ئاژەڵو ماڵودارايی .

*ئەگەر بينی قاچەکانی برِا ئاژەڵەکەیو ئوتومبيلەکەی تيادەچێو ماڵو دارايی بەفيرِۆدەرِوات.

*ئەگەر بينی قاچی زيادەی هەيە بژێوی زياددەکات.

*جوانی قاچ بەڵگەيە لەسەر باشی خەوبينەر لەدنياو قيامەتدا، ئەگەر قاچی مردوو باشبوو بەڵگەيە لەسەر ئەوەی لەبەهەشتدايە، ئەگەر سەرپێچيکارێك بينی قاچەکانی جوانە بەڵگەيە لەسەر تەوبە، بۆبێباوەرِ بەڵگەيە لەسەر موسوڵمانبوونی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوونە پێش لەکارو بارەکانیو چارەنووسی باشی لەوەی رووی تێدەکات.

*دەگونجێت باشی قاچ بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی نوێژ ياخود ئەوەی پشتگيريدەکات لەبەرپرسو باوكو دايك يان ئاژەڵ ياخود ئوتومبيل ياپيشەو ماڵو دارايی.

پێپەتی: (ئيبن سيرين)دەڵێت: ئەگەر بينی بەپێی پەتی دەرِوات بەرِێوە بەڵگەيە لەسەر باشی ئاينیو رەواندنەوەی غەمو پەژارەی.

*هەروەها وتراوە: خەوێکی لەوچەشنە بەڵگەيە لەسەر بەڵاو نەهامەتی لەلايەن ژنەوەو تەڵاقدان.

(نابلسی)دەڵێت: پێپەتيبوون لەخەودا ماندوبوونە ئەگەر نەبينێت نەعلەکانی داکەندوە بەڵام ئەگەر بينی بە پێيی پەتی دەرِوات بەرِێوە دەستەڵاتو فەرمانرِەوايی بەدەستدەهێنێت.

پێچانەوە: (ئيبن سيرين)دەڵێت: بەڵگەيە لەسەر ئەندامەکانو شاردنەوەو داپۆشينی وتە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا لێخۆشبوونە لەگەڵ خەشمو قينگرتن يان بەسەرچوونی رزقو رۆزیو چارەنووس.

پێچراو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لێپێچراو سەفەرو گەشتوگوزارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەوداماڵوسامانە بەمەرجێك نەپێچرێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو چەمانەوە.

پێچکە: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی ببینێ پێچکە دەخواتو مۆخەکەی دەمژێ ماڵی هەتیو دەخوات.

*هەروەها ئەوەی پێچکە دەخوات وەك ئەوە وایە ماڵی خەڵکی بەڕێزو شەریف بخوات چونکە پێچکەو مەڕ باشترین ماڵی خەڵکییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵی هەتیوە، ئەگەر بینی پێچکەکەی مژی ماڵی هەتیو دەخوات.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی پێچکە بخوات ماڵو سامانی خەڵکی بەڕێزدەخوات چونکە مەڕ بەڕێزترین ئاژەڵە.

پێچەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: نەخۆشیو دینارە، ئەوەی پێچەرێك بدۆزێتەوە یان هەڵبگرێ ژنەکەی نەخۆشدەکەوێو دینارو پارەی زۆر خەرجدەکات.

پێست: (نابلسی)دەڵێت: پێست پەردەی مرۆڤەو میراتییە لەدوای خۆیی یان لەکاتی ژیانیدا بەجێی دەهێڵێ.

*ئەگەربینی وەك مەڕ پێستی دادەماڵن ئەگەر نەخۆشبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی ، ئەگەر لەشاساغیش هەژار دەکەوێتو ئابرووی دەچێت.

*هێزو پتەوی لاشەش بەهێزی باوەڕو ئیمانە.

*ئەگەر لەشولاریبوبوو بەلەشولاری مارێك دژایەتیو رکەبەرایەتی دەردەخات.

*ئەگەربینی دووگی هەیە وەك بەران کوڕێکی دەبێت بژێوی بۆ پەیدا دەکات.

*ئەگەربینی لەشولاری بوە بەئاسن یان گڵێنە بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر زیادەیەکی بەلەشولاری خۆیەوە بینیو هیچ زیانێکی نەبوو بۆی رژانی نیعمەتە بەسەریا.

*لەشولاری مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ دادەپۆشێتو خۆی پێ پۆشتەدەکاتەوە وەك جلوبەرگو هاوسەرو لانەو ماڵو کوڕ، یاخود ئەوەی پەنای پێدەدات وەك دەستەلاتدارو فەرمانڕەواو گەورەو بەرپرس، بەهێزیو جوانیو قەشەنگی

بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵو گوزەرانی، لاوازیو دەنگگۆڕانو بۆگەنکردنی بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵوباری.

*پێست وەك قەڵغان وایە بۆ مرۆڤو شتیتر، بۆ مرۆڤ بریتییە لەباوكو دایكو دەستەلات ماڵوداراییو جلوبەرگو هاوسەرو زەویو لەشساغیو نەخۆشیو ئیمانو هاوەڵ پەیداكردن.

*دەگونجێت پێست بۆ مرۆڤ بەڵگەبێت لەسەر هاوڕێو دوژمنی گەواهیدەر لەرۆژی قیامەتدا لەسەر خاوەنەكەی.

*دەگونجێت پێست بەڵگەبێت لەسەر ئارامگرتنو بەهێزیو خۆڕاگری لەكاروباردا، ئەگەر بینی پێستی باشبوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێرو پشوودانو چاكبوونەوە لەنەخۆشی، ئەگەر مردوبوو رەنگی پێستەكەی بەجوانی بینرا لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی لەخۆشییەكانی بەهەشتدایە، ئەگەر بەناشیرینی بینی یا بەرەشی بەڵگەیەلەسەر ئەوەی لەسزاو خەشمدایەو، رەشهەڵگەڕانیشی لەخەودا وازهێنانە لەئاین.

*ئەگەر كوڕێكی رەشیان بەخەڵاتدایە بارێك خەڵۆزی دەدەنێ.

*ئەگەر ژنی رەش پێست ببینێو چاودێری بكەن خێری پێیدەگاتو بەرێزو پیرۆز دەبێت.

*پێستی سوور لەخەودا دەروولێكردنەوەو شكۆمەندییە هەروەها دەڵێن: ئەگە لەگەڵ سووریدا سپێتی تێكەڵبوو خاوەنەكەی شكۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*زەردبوونی رەنگیش نەخۆشییە.

*ئەوەی خۆی ەنگی پێستی رەشبێتو لەخەودا بەسپێتی بینرا ئەوە لاوازیو ناڕەحەتیو ملكەچی رووی تێدەكات.

*ئەگەر لەشو لارو دەمو چاوی بەسوور هەڵگەڕان غەمویەژارەی درێژە دەكێشێ.

*ئەوەی لەشولاری خۆی ببینێ بوە بەئاسن یاخود بەرد ئەوە بەو چەشنە دەبێتو پێستی سەرجەم ئاوەڵان.

*هەروەها دەڵێن: پێست لانەو ماڵە ئەگەربوو ئەگەر بوو بەخاوەنی ئەگەر پادشا یا فەرمانڕەوا پێستی خەڵكی داماڵی ستەمیان لێدەكاتو ماڵو داراییان دەبات.

*پێست داماڵینی زاناو وازهێنانو لەبیرچوونی زانیارییە.

*ئەگەر پێستی شاعیرێك دابماڵێت كراسەكەی دادەكەنێت كاتێ دەچێتە نێو حەمام، یان پۆشاكێكی لێدەدزرێ.

*ئەگەر ژنێكی رەشپێست بینی پێستی دادەماڵرێ خۆرهەڵهاتنە دوای شەوێكی تاریكو نووتەك.

پێشبڕکێ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیەلەسەر جموجووڵ‌و بێکاری یان سەفەری بێکەڵك‌و سوود.

*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو دەمرێ‌و، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێ یان کەسێکی ئاوارەبوو لەسەفەر دەگەڕێتەوە.

*پێشبڕکێی ئاژەڵان ئەنجامدانی کاری یاساغ‌و لەخۆبایبوون‌و زامنکردنێکە سەلامەتی بەمەرج نەگیراوە یان مردنیەتی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فیتنە لەنێوان خەڵکیداو پەرتەوازەکردنیان.

*پێشبڕکێ بەکۆتر بەڵگەیە لەسەر نێربازی یان ئالودەبوونی تێکەڵبوونیان.

پێشەگی (پێشەنگ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خزمەتکارە.

پێشی مەلاشوو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاو، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی ژن‌و کوڕەکەی تێدا کۆکن لەسەری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکار.

(نابلسی)دەڵێت : خزمەتکارێکە نهێنی دەزانێت‌و لەخەڵکی دەشارێتەوەو خاوەن ڕێزە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرنەوەی نهێنی خۆی بۆ باسدەکات وەك باوك‌و دایك.

پێغەمبەر(ﷺ): (ئەبوهورەیرە) ـ ڕەزای خوای لێبێت ـ دەفەرموێت: گوێم لێبوو پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: "ئەوەی لەخەودا بمبینێ وەك بینینم وایە لەحاڵی بێداریدا، چونکە شەیتان ناتوانێ بچێتەسەر شێوەی من"[1].

*(ئەبوسەعد) ـ ڕەزای خوای‌لێبێت ـ دەڵێت: پێغەمبەر(ﷺ)فەرموویەتی: "ئەوەی من لەخەودا ببینێ ڕاستی بەدیکردووم"[2].

*(ئەنەس)ی کوڕی (مالك) دەگێڕێتەوە پێغەمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: "ئەوەی من لەخەودا ببینێ ناچێتە دۆزەخەوە"[3].

*(ئەبوسەعد)(ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: "خوداوەند پێغەمبەری خوای

---

[1] (بوخاری) فەرموودەی ژمارە(٦٩٩٣) ، و(مسلم) (١٧٧٥/٧/٤) لەڕێگەی (ئیبن ئیسحاق)ەوە.

[2] (بوخاری) (٦٩٩٦) و(مسلم) (١٧٧٦/١١/٤).

[3] (ئیبن عدی) لە(الكامل للضعفاء)دا (٣٨٨/٣) هێناویەتی‌و (ئیسناد)ەکەی (لاواز)ە.

وەك بەزەیی و سۆزێك بۆ جیهان ڕەوانەكردوە ، خۆشحاڵی بۆئەوەی لەحاڵی ژیانیدا بەدیكردو شوێنیكەوت ، خۆشحاڵیش بۆ ئەوەی لەخەودا دەیبینێ چونكە ئەگەر قەرزارێك ببینێ قەرزەكەی دەداتەوە.

*ئەگەر نەخۆشێك ببینێ خوداوەند شیفاو چارەسەریدەدات.

*ئەگەر جەنگاوەرێك بەدیبكات سەركەوتوو دەبێت.

*ئەگەر ڕەبەنێك ببینێ (حەج)دەكات.

*ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ)لەزەوی و خاكێكی وشكدا بەدیبكرێت ئەو زەوی و خاكە فەروپیتدار دەبێ، یان لەشوێنێكدا ببینرێ ستەم و زۆرداری تێدا بڵاوبێت دادپەروەری لەو شوێنەدا بڵاودەبێتەوە لەگەڵ دڵنیایی ، ئەمەش لەكاتێكدا لەسەرشێوەی خۆی بەدیبكرێ، ئەگەر ڕووخساری گۆڕاو لاوازبوو یان هەندێك لەئەندامەكانی نەبوو بەڵگەیە لەسەر سستی ئاین لەوشوێنەو دەركەوتنی بیدعە.

*هەروەها ئەگەر بەجل وبەرگی دڕاوەوە بینرا بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر بینی لەخۆشەویستیدا خوێنەكەی خواردەوە بەنهێنی لەجیهادو تێكۆشاندا شەهیددەكرێ.

*ئەگەر بینی نەخۆشەو بێداربوەوە لەنەخۆشی خەڵكی ئەو شوێنە دوای تێكچوون چاكدەبنەوە.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ)بەسواری بینی سەردانی گۆڕەكەی دەكات بەسواری، ئەگەر بەپیادە بینی بەپێ سەردانی گۆڕەكی دەكات، ئەگەر بینی بەرێكی سەردانیدەكات لەسەركاروبارەكانی جێگیردەبێت و فەرمان بەپێشەوای سەردەمی خۆیدەكات.

*ئەگەربینی نانەدەخوات لەگەڵی بڕیارەو بەسەریا دەدات زەكاتیماڵەكەی بدات.

*ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ)مرد لەڕەچەڵەكی خۆی كەسێكدەمرێ.

*ئەگەر تەرمەكەی لەشوێنێكدا بینی لەوشوێنەدا بەڵاو نەهامەتیەكی گەورە ڕوودەدات.

*ئەگەربینی تەرمەكەی هەتا گۆڕستان برا حەز لەبیدعە دەكات.

*ئەگەربینی سەردانی گۆڕەكەیكرد ماڵ و سامانێكی بێشومارو مەزن بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی بووە بەکوڕی پێغەمبەر(ﷺ)و لەرەچەڵەکی ئەویش نییە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر پاکی باوەڕەکەی.

*ئەگەر بینی بووە بەباوکی پێغەمبەر(ﷺ)بەڵگەیە لەسەر سستیو لاوازی باوەڕو دڵنیایی.

*بینینی پێغەمبەر(ﷺ)لەخەودا بەتەنیا پەیوەندی بەوەوە نییە بەڵکو پەیوەندی بەسەرجەم کۆمەڵی موسوڵمانانەوەهەیە.

*دەگێڕنەوە(ئوم فەزڵ)ـ رەزای خوای لێبێت ـ بەپێغەمبەری خوا(ﷺ) وتی: لەخەودا بینیم هەندێك لەلاشەت بڕابوو ئەو بەشە بڕاوانەم لەژوورەکەی خۆم دانا، ئەویش فەرمووی: "خەونەکەت خێرەو فاتمە پشت بەخوا کوڕێکی دەبێتو لەماڵی تۆ دەبێت"[1] ئنجا (حسێن) لەدایکبوو ئەو گۆشیکرد.

*ئەگەر پێغەمبەری بینی (ﷺ)شتێکی باشی دنیای دایە لەخواردنو خواردنەوە خێرێکە بەئەندازەیەك بەدەستیدەهێنێ.

*ئەگەر ئەوەی دایە لەناوەڕۆکدا خراپبوو وەك کاڵەكو شتیتر لەڕووداوێکی مەزن قوتار دەبێ مەگەر خراپەو ماندوبوون رووی تێبکات.

*ئەگەر بینی یەکێك لەئەندامەکانی پێغەمبەر(ﷺ)لەلای خەوبینەرەوە بەدەستیهێناوە بەڵگەیە لەسەر بیدعە دروستکردن لەشەرعداو وازهێنان لەوانیتر.

*(ئیبن ئەبی تەیب)دەڵێت: دەساڵبوو تووشی کەڕی بوبووم، رووەمکردە شاری (مەدینە)و لەنێوان گۆڕی پێغەمبەرو دوانگەکەیدا مامەوە خەومبینی بەپێغەمبەرەوەو وتم: ئەی پێغەمبەری خوا(ﷺ)تۆ پێت وتم ئەوەی داوای ئەو شوێنە بکات بۆم لەخودا من شەفاعەتی بۆدەکەم، فەرمووی: خواچارەسەرت بدا من بەو شێوەیەم نەوتوە، بەڵکو وتومە:"ئەوەی داوای (وسیلە)م بۆبکات شەفاعەتی من بەپێویست دەگەڕێ بۆی"وتی: گوێچکەم بەفەرووپیتی دوعای پێغەمبەر(ﷺ) چاکبوەوە.

*یەکێکی دی دەڵێ: هەژاربووم و هاتم بۆ زیارەتی گۆڕی پێغەمبەرو سلاومکرد لەخۆیو هەردوو هاوەڵەکەی ، ئنجا وتم: ئەی پێغەمبەر هەژارمو لەلای

---

[1] (ئیبن ماجە) لە(کتاب التعبیر) (٣٩٢٣)و (ئەحمەد) لە(مسند)دا (٢٦٧٢) و(حاکم) لە(مستدرك) (٣/١٧٦).

تۆش میوانم ، پاشان دوورکەوتمەوەو نوستم بەدوور لەگۆڕەکە ، پێغەمبەر (ﷺ)هات بۆلامو هەستامو نانێکی پێدامو هەندێکم خواردو کاتێ بەئاگاهاتم هەندێکیتری لەدەستمدامابوو.

*لە(ئەبی وەفا)ی (قاریهەرەوی)یەوە دەگێڕنەوە وتویەتی: پێغەمبەرم بینی(ﷺ)لەخەودا لە(فرغانە) هەروەها لەساڵی سێسەدو شەست ساڵو لەلای دەستەلاّتدار دەمخوێندو ئەوانیش گوێیان نەدەگرتو قسەیاندەکرد، بەغەمو پەژارەوە رووەکردەوە ماڵونوستم، پێغەمبەرم بینی(ﷺ)رەنگی گۆڕابوو، پێی وتم: قورئان لای کۆمەڵێك دەخوێنیتەوە قسەدەکەنو گوێناگرن ، چیتر مەخوێنە مەگەر خوا ویستی لێبێ، کاتێ بەئاگاهاتم چوار مانگ زوبانی خۆم گرت، هەر پێداویستیەکم هەبوایە دەمنووسی لەسەر رووپایەك، فەرموودەگێڕەوانو خاوەن راوبۆچوون هاتن بۆلامو فتوایان بۆدام قسەبکەم ، چونکە پێغەمبەر(ﷺ)فەرمووی: مەگەر خودا ویستی لەسەربێ.دوای ئەو چوار مانگە نووستم لەوشوێنەدا کەواپێشتر تیایدا نوستبووم پێغەمبەرم بینی(ﷺ) رووخساری گەشو روونبوو ، پێی وتم: تەوبەتکرد ، وتم: بەڵێ ئەی پێغەمبەر(ﷺ)، فەرمووی: ئەوەی تەوبە بکات خوداوەند تەوبەی لێقبوڵ دەکات، پاشان زوبانی پێدەرهێنامو دەستی هێنابەسەریاو فەرمووی: مەیخوێنە هەتا گوێبیستی دەبن ، کاتێ لەخەوهەستام زمانم بەربوو پشت بەخوای گەورە.

*دەگێڕنەوە پیاوێکی دەوڵەمەند نەخۆشدەکەوێو لەخەودا پێغەمبەر(ﷺ) دەبینێو پێی دەفەرموێ: ئەگەر ویستت چاکبیتەوە لەنەخۆشیەکەت ناونا وەریگرە، کاتێ بەئاگاهات دەهەزار درهەمی نارد بۆ (سوفیان)ی (سەوری)هەتا بیدات بەهەژارانو پاشان راڤەولێکدانەوەی خەوەکەی لێپرسی ئەویش وتی: ناونا زەیتونە چونکە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لاَشَرْقِيَّةٍ وَلاَ غَرْبِيَّةٍ﴾ (النور:٣٥).ئنجا بەزەیتون چارەسەری وەرگرت خوداوەند چاکیکردەوەو فەرپیتی بەکارهێنانی بۆ بەگەڕخستو گرنگی فەرمانەکەی پێغەمبەر(ﷺ) بەدەرکەوت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای پێغەمبەر(ﷺ) لەخەوداو خراپی حاڵوباری لا باسدەكات، ئەویش پێی دەڵێت: بچۆ بۆلای (عەلی)ی كوڕی (عیسی) پێی بڵێ ئەوەندت بداتێ كەحاڵی خۆتی پێباش بكەی. ئنجا پرسی: ئەی پێغەمبەر(ﷺ)بەچ نیشانەیەك بچم بۆلای؟ فەرمووی: بڵێ بەونیشانەیەی تۆمنت لە(البطحاء) بینیوەو ومن لەشوێنێكی بەرزبووم‌و دابەزی‌و هات بۆلام ، پێموت: بگەڕێرەوە بۆ شوێنی خۆت ، لەوكاتەدا لەدەستەڵات لابرابوو ئەوەبوو گەڕایەوە بۆ پۆستی پێشووی. كاتێ بەئاگا هات چوو بۆلای (عەلی)ی كوڕی (عیسی)و لەوۆژەدا وەزیربوو چیرۆكەكەی بۆ گێڕایەوە ، ئەویش چوارسەد دیناری دایەو وتی: قەرزی خۆتی پێبدەرەوە، هەروەها چوارسەد دیناری تری دایەو وتی: ئەمەش بكەبەسەرمایەی خۆت‌و كاتێ خەرجتكرد بگەڕێرەوە بۆلام.

*پیاوێكی چادرفرۆش دەڵێت: چادرێكم فرۆشت بەهەندێك لەدەستەڵاتدارانی ئەهوازو بۆپارەكەی رووەتێكردەوەو جنێویدایە (ئەبوبەكر)و (عومەر) (رەزای خوای لێبێت) بەهۆی شێوەیەوە وەڵامم نەدایەوە بەغەم‌و بەژارەوە گەڕامەوە بۆماڵ‌و ئەوشەوە پێغەمبەرم(ﷺ) لەخەودا بینی پێمگوت: ئەی پێغەمبەر(ﷺ) فلانەكەس جنێوی بە(ئەبوبەكر)و (عومەر) داوە ئەویش فەرمووی: بیهێنە بۆم ، منیش هێنام‌و فەرمووی: بیدە بەزەویدا فەرمانەكەم بەجێهێناو فەرمووی: سەریبڕە ، سەربڕین زۆر قورس‌و گرانبوو لەلام‌و وتم: ئەی پێغەمبەر سەریببڕم ، فەرمووی: بەڵێ سێجار ئەو فەرمانەی پێدام ، چەقۆكەم پیاهێناو سەرمبڕی، كاتێ رۆژبووەوە وتم: دەچم بۆلای‌و ئەو خەونەی بۆ دەگێڕمەوە ، كاتێ چووم بۆ لای‌و گەیشتمە بەر ماڵەكەی گوێم لەدەنگی شیوەن‌و گریانبوو پاشان وتیان مردوە.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)ووتی: دوێنێ شەو لەخەودا بینیم قاچم خستەسەر رووی پێغەمبەر(ﷺ)، (ئیبن سیرین) پێی وت: دوێنێ شەو بەسۆلەكانتەوە خەوتی؟ وتی: بەڵێ، ئەویش وتی: دایبكەنە، كاتێ دایكەند لەژێر قاچێكیدا درهەمێك هەبوو لەسەری نوسرابوو (محەمەد)پێغەمبەری خوا(ﷺ).

(نابلسی)دەڵێت: لەفەرموودەیەكی (صحیح) داهاتووە پێغەمبەر(ﷺ)

فەرموویەتی: "ئەوەی لەخەودا بەدیم بکات لەکاتی بێداریدا دەمبینێ چونکە شەیتان ناتوانێ بچێتەسەر شێوازی من"[1].

*هەروەها لە(روایة)ێکدا دەفەرموێت: "ئەوەی من ببینێ حەقی بینیوە"[2].

*چەندین فەرموودەی دیکە لەو بارەیەوە هاتووەو زانایان جیاوازی هەیە لەبارەیانەوەو هەندێکدەڵێن: شوێنی ئەمە ئەوەیە ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ) لەسەرشێوەی خۆی ببینێو هەندێکیتر دەڵێن: لەسەر ئەو شێوەیەی کەروحی کێشراو گەڕایەوە بۆلای خواو لەوانەی خاوەنی ئەم رایەن (ئیبن سیرین) (رەحمەتی خوای لێبێت).

*هەندێکیتر دەڵێن: بینینی پێغەمبەر(ﷺ) لەسەر سیفەتو شێوەی خۆی زانینی راستییە چونکە بینینی زاتی پاكو بێگەرد ناسینی راستییە.

*ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ) هات بۆ لای ئەوا بۆ خەوبینەر باشە.

*بینینی پێغەمبەر(ﷺ)لەهەر حاڵوبارێکدا راستەو خەوی تێکەڵو پێکەڵ نییە.

[1] (بوخاری)ژمارەی فەرموودە(٦٩٩٣)و (مسلم) (١٧٧٥/١١/٤).

[2] تەخریجکراوە.

*هەروەها هەندێك لەراڤەکارانی خەو دەڵێت: ئەگەر بەپیری پێغەمبەری(ﷺ) ببینێ مەبەستی ئاشتییە، ئەگەر بزەوخەندەی لەسەر لێوەکانی بینی دەستیگرتوە بەسوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

*هەندێکیتر دەڵێن: ئەوەی لەسەر شێوەی خۆی بیبینێ بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵوباریو بالآیی شانو شەوکەتو زاڵبوون بەسەر دوژمنانیدا.

*ئەگەربینی حاڵوباری گۆڕاوەو رووخساری گرژە بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵی.

(ئیبن ئەبی جەمرە)دەڵێ: بینینی پێغەمبەر(ﷺ) لەشێوەیەکی جواندا باشی ئاینی خەوبینەرەو کەموکوڕی لەجەستەولاری حەزرەتدا یان گۆڕانی خراپی ئاینی خاوەنەکەیەتی چونکە پێغەمبەر(ﷺ) وەك ئاوێتەیەکی پاكو بێگەرد وایە ، ئەو سوودەش لەبینینی پێغەمبەر(ﷺ) وەردەگیرێ چونکە لەباشترین حاڵدایەو (ئیبن حەجەری هەیتەمی) لە(شمائل الترمذي) دا باسیکردوە لەگەڵ سەرجەم پێغەمبەران بەو چەشنەنو شەیتان ناتوانێ خۆی بەخوداو نیشانەو پێغەمبەرانو فریشتەکان بچوێنێ.

*ئەگەر پێغەمبەری (ﷺ) بەدیکر حاڵو باری ئاساندەبیو ئەگەر غەمباربوو دەرووی لێدەکرێتەوەو، زینندانیبوو ئازاد دەکریێ لەزیندان.

*ئەگەر لەشوێنێکدا بینرا ئابلۆقە درابوو یان گرانیو بەرزی نرخ لەئارادابوو دەروویان لێدەکرێتەوەو نرخەکانیان هەرزاندەبێ، ئەگەر ستەمیان لێکرابوو سەردەکەون یان ترسابوون دڵنیا دەبن.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ) لەسەر ئەو سیفەتانەی بینی کەلەسوننەتدا هاتوە مژدەیە بۆ خەوبینەرو چارەنووسی لەئاینو دنیادا باشدەبێ.

*ئەگەر رووی تێکرد یان مامۆستاییوو یاخود وابەستەیبوو لەنوێژدا یان لەرێگەیەکدا، یاخود شتێکی باشی پێدا، یان جلوبەرگێکی شیاوی دایە یان بەڵێنی پێدا یاخود دوعاو نزای بۆکرد بەخێر ئەگەر خەوبینەر شایستەبوو بۆ وەرگرتنی دەستەلات وەریدەگریو لەسەردەمی خۆیدا دادپەوەردەبێو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکات.

*ئەگەر زانابوو کار بەوزانیارییە دەکات کەهەیەتی ، ئەگەر خواناسبوو دەگات بەپلەوپایەی کەرامەتداران، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو دەگەرێتەوە بۆلای خودا ، ئەگەر بێباوەربوو رێنومایی دەکرێو دەگونجێت رێگەی زانیاریو ئاوەدانکردنەوەی دڵودەروون بگرێتەبەر بەپێی ئایەتی: ﴿فَآمِنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ﴾ (الاعراف:١٥٨).

*ئەگەر خەوبینەر ترسابوو لەدەستەلاتدار شەفاعەتکارێکی وتە پەسەندو وەرگیراو دەبێ، ئەگەر خەوبینەر لەسەر بیدعە کۆببوبووەوە یا لەخوابترسێ بەتایبەت ئەگەربینی پشتی تێکرد.

*دەگونجێت مژدەیەکی دڵخۆشکەر رووی تێبکات.

*هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر بەدەرخستنی بەڵگەو راستگۆییو بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمان.

*دەگونجێت دوژمنایەتیان لێوە رووبدات لەگەڵ حەسوودیو رقوقین.

*دەگونجێت لەخانەوادەکەی ببڕێو بگەرێتەوە بۆ نیشتمانەکەی.

*دەگونجێت باوکو دایکی بمرن.

*هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر دەرخستنی کەرامات چونکە ئاسك سەلامی لەپێغەمبەر(ﷺ)کردووەو

ئاژەڵیش قاچەکانی ماچکردوەو بەرەو ئاسمان بەرزکراوەتەوەو دارو درەخت گوێبیستی بوون.

*ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوون کەچارەسەری چاویاندەکرد لەپیشەکەیدا دەگات بەئاستێك هیچکەس پێی نەگەیشتبێ چونکە پێغەمبەر (ﷺ) چاوی (قتادة)ی گەڕاندەوە.

*ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو، خەڵکیش تینوبوون بەڵگەیە لەسەر باران بارین و داهاتنی بەزەیی چونکە پێغەمبەر(ﷺ) لەمابەینی پەنجەکانی ئاو هاتە دەرەوە لەکاتی نەبوونی ئاودا، هەروەها ئەگەر خەڵکی لەنەبوونی و قات و قریدابوون بەڵگەیە لەسەر تێری و خۆشی و فەڕو بەرەکەت لەلایەکەوە نازانن و چاوەڕێ نەبوون.

*ئەگەر ژنێك بینی دەگات بەپلەوپایەیەکی مەزن و ناوبانگێکی باش بەدەستدەهێنێ لەگەڵ پاکی و ئەمانەتپارێزی لەخۆیدا.

*دەگونجێت تاقیبکرێتەوە بیەوێ وەچەیەکی باشی پێبدرێت، ئەگەر ماڵ وسامانداربوو لەگوێڕایەڵی خودایا خەرجیدەکات.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ئارامگرتن لەسەر ناڕەحەتی.

*ئەگەر بەهەتیوی بینی پلەوپایەیەکی بەرز بەدەستدەهێنێ، هەروەها ئەگەر غەریب و ئاوارەبوو .

*ئەگەر خەوبینەر چارەسەری لەشولاری دەکرد خەڵکی سوود لەچارەسەرەکەی وەردەگرن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتنی باوەڕداران و وێرانی بێباوەڕان بەتایبەت ئەگەر یارانی لەگەڵدابوو.

*ئەگەر بەقەرزاری بینی قەرزەکەی دەداتەوە .

*ئەگەر بەنەخۆشی بینی خوداوەند شیفای دەدات.

*ئەگەر کەسێك کەوا (حەج)ینەکردبوو بینی (حەج)دەکات.

*ئەگەر جەنگاوەرێ بیبینێ سەردەکەوێ.

*ئەگەر کەسێك بینی تاقیکرایەوە خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە.

*ئەگەر لەزەوییەکی وشکدا بینرا فەڕو پیتدار دەبێ .

*ئەگەر کەسێك بینی دەنگی هەڵبزڕکابوو یان ئەندامەکانی کەم و کوڕییان تێدابوو بەڵگەیە لەسەر سستی لەئایینداو دەرکەوتنی بیدعە

لەوشوێنەدا، بەهەمان چەشنە ئەگەر جلوبەرگێکی شڕۆڵی لەبەردابینی.

*ئەگەربینی لەخوێنی خواردەوە لەخۆشەویستیدا بەنهێنی لەجیهاددا شەهید دەکرێ، ئەگەر بەئاشکرا خواردیەوە بەڵگەیە لەسەردووڕوویی و هاوبەشیدەکات لەزەمی خانەوادەکەی و یارمەتی دەدات لەبەشداریکردن لەکوشتاریاندا.

*ئەگەر بەسواری بینی سەردانی گۆڕەکەی دەکات بەسواری و ئەگەر بەسوارینەبوو روو لەسەردانیدەکات.

*ئەگەر بینی وەستاوە کاروبارەکانی و فرمانی پێشەوای سەردەمی خۆیداکرد.

*ئەگەر بینی مردوە کەسێکی رێزدار لەوەچەی ئەو دەمرێ.

*ئەگەر تەرمەکەی بینی لەوشوێنە بەلاونەهامەتیەکی گەورە روودەدات.

*ئەگەر تەرمەکەی ئەسپەردەکرد حەز لەبیدعەدەکات.

*ئەگەربینی سەردانی گۆڕەکەی دەکات ماڵو سامانێکی مەزن بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی بوە بەکوڕی پێغەمبەر(ﷺ) و لەرەچەڵەکی ئەونەبوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر پاکی ئیمانو دڵنیایی.

*ئەگەر پێغەمبەری بینی(ﷺ) و شتێکی پێدا لەخۆشیەکانی دنیا لەخواردنو خواردنەوە خێری دەستگیر دەبێ بەئەندازەی ئەوەی کەپێیداوە، ئەگەر ئەوەی کەپێدرا خراپبوو وەك کاڵەك و ئەوشتانە لەکارێکی خراپ قوتار دەبێ مەگەر ئێش و ئازارو خراپەی پێبگات.

*ئەگەر ئەندامێك لەئەندامەکانی لەلای خەوبینەربوو بەدەستی هێنابوو بیدعەیە لەسەر دەستی ئەودا دروستدەبێت.

*ئەگەر بینی چوە سەر شێوەی پێغەمبەر(ﷺ) یان جلێك لەجلەکانی لەبەرکردوە یاخود ئەموستیلەکەی پێداوە یان شمشێرەکەی ئەگەر خوازیاری دەستەلاتبوو بەدەستی دەهێنێت و زەوی ملکەچی دەبێ، ئەگەر لەملکەچی و رسواییدا دەژیا خوداوەند شکۆمەندو پایەداری دەکات، ئەگەر قوتابیبوو خواست و ویستی بەدەستدەهێنێ، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ) لەشوێنێکدا بینی ویرانبوو بەفەرووبەرەکەتی ئاوەدانیدەکاتەوە، ئەگەر لەنێو

شوێنێکدا بینی دانیشتبوو لەو شوێنەدا بەڵگەو نیشانە دەبێت.

*ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ) لەشوێنێکدا بانگدەکات فەرو پیتو پیاوانی زۆر دەبن.

*ئەگەر بینی بەرنوێژیکرد لەشوێنێکدا کاروباری جیاوازی موسوڵمانان یەکدەگرێتەوە.

*ئەگەر بینی چاوی دەرێژێ دڵنیا دەبێ بەدڵنیایی ئاینو فەرموودەکانی.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان یان هاوسەرەکەی بینی منداڵەکەی کوڕ دەبێت.

*ئەگەربینی جوانبوو زیادەی ئاینی خەوبینەرە.

*ئەگەر ریشی پیرۆزی پێغەمبەری(ﷺ) بینی رەشەو هیچ موویەکی سپی تێدا نییە خۆشیو شادیو فەرپیتێکی مەزن بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر لەشێوەی پیرێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر هێزو توانایو زاڵبوونی بەسەر دوژمناندا.

*ئەگەر بەمەزنێکی بێهاوتا بینی لەخەودا پێشەواکەی پلەوپایەو دەستەڵاتی زیاددەکات.

*ئەگەر بینی گەردنی ئەستوور بوە ئیمام ئەمانەتی خەڵکی دەپارێزێ.

*ئەگەر سنگی بەفراوانتر بینی بەرپرسەکەی دەستودڵفراوانە لەبۆسەریازان.

*ئەگەر بینی سکی بەتاڵە گەنجینەکەی خاڵیو بەتاڵدەبێتو هیچ ماڵو سامانێکی تێدانامێنێت.

*ئەگەر پەنجەکانی لای راستی نووسابوویە یەکا بەرپرس رزقو رۆزی نادات و خەوبینەریش لەجێی خۆیدادەبێتو تێناکۆشێتو بژێوی خەرجناکات بۆ منداڵەکانی.

*ئەگەر دەستی چەپی نووسابوو بەیەکا بەرپرس رزقو رۆزی ژێر دەستەکانی دەگرێو دەستیش دەگرێت بەسەر ماڵوسامانی خێردا، خەوبینەریش زەکات ناداتو یارمەتی پێداویستیدەریش نادات.

*ئەگەر دەستی بەئاوەڵاوکراوی بینی بەرپرس (حەج)و جیهاد ئەنجامدەدات.

*ئەگەر دەستی بەنوقاوی بینی کاروبارەکان ئاڵۆز دەبنو غەمو پەژارە رووی تێدەکاتو خەوبینەریش بەوچەشنەیە.

*ئەگەربینی رانی حەزرەت(ﷺ) جوانو پڕمووە هۆزو خانەوادەکەی بەزۆری بەهێز دەبن.

*ئەگەر قاچەکانی (ﷺ)بینی درێژن تەمەنی فەرمانڕەوا درێژدەبێ.

*ئەگەر لەنێو سەربازدا بینی چەکی پێوەبوو و پێدەکەنین و سەرسامبوون لەوساڵەدا سوپای موسوڵمانان دەشکێن ، ئەگەر لەنێو سەربازێکی کەمدا بەدیکردو چەك و جبەخانەیان تەواو نەبوو وملکەچی و رسواییان پێوەدیاربوو موسوڵمانان سەردەکەون بەسەر دوژمنانیاندا بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ بِبَدْرٍ وَاَنْتُمْ اَذِلَّةٌ﴾ (ال عمران:١٢٣).

*ئەگەر بینی(ﷺ)سەروریشی دادەهێنێ بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەی خەوبینەر ، ئەگەر پێغەمبەر(ﷺ) لەمزگەوتەکەیدا بینی یان لە(حەرەم) یا لەشوێنێکی ناسراو هێزو تواناو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی گرێی برایەتی دەبەستێ لەنێوان یاراندا زانیاری و فیقە بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر گۆڕی پێغەمبەری (ﷺ) بینی دەوڵەمەند دەبێ ، ئەگەر بازرگانیشبوو سوودو قازانج لەبازرگانیەکەیدا دەکات، ئەگەر زیندانیکرابوو رزگاریدەبێ.

*ئەگەر بینی پێغەمبەر (ﷺ) بوە بەباوکی ئاینی کزدەبێ و دڵنیایی لاواز.

*ئەگەربینی یەکێك لەهاوسەرانی پێغەمبەر (ﷺ) بوە بەدایکی باوەڕی زیاددەکات، ئەگەربینی بەدوای پێغەمبەردا (ﷺ) دەڕوات دوای سوننەتکەوتوە.

*ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ) تەماشای حاڵ و باریدەکات فەرمانی پێدەکات مافی ژنەکەی بدات.

*ئەگەربینی لەگەڵ پێغەمبەر(ﷺ) ناندەخوات فەرمان بەزەکات دەدات بەسەریا.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ) بینی بەتەنیا دەخوات خەوبینەر پارەو نان نادات بەسواڵکەرو هیچ خێرێکیش ناکات فەرمانە بۆئەوەی خێر ئەنجام بدات.

*ئەگەر پێغەمبەری (ﷺ) بەبێ نەعل بینی وازی لەنوێژهێناوە بەکۆمەڵ بۆیە بڕیاری پێدەکات نوێژ بەکۆمەڵ ئەنجام بدات.

*ئەگەربینی سۆلەکانی لەپێکردوە بڕیاری جیهادو تێکۆشانی لەپێناوی خوادا دەدات بەسەردا.

*ئەگەر بینی تەوقەی لەگەڵکرد شوێنی سوننەتکەوتوە.

*ئەگەربینی خوێنی تێکەڵ بەخوێنی پێغەمبەر(ﷺ)بوە دەبێت بەزاوای کەسێکی رێزدار یان لەگەڵ زانایان تێکەڵی ژن و ژنخوازی بۆ دروستدەبێت.

*ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ) پاقلەی دایە لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ.

*ئەگەر شتێکیدایە تەڕو خۆشبوو وەك هەنگوین قورئان لەبەردەکات و زانیاری بەئەندازەی پێدانی ئەو بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ) وتاردەدات فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە دەکات.

*ئەگەر بینی پێغەمبەر(ﷺ)شتێکی دەداتێ زانیاری دەستگیردەبێ و دوای حەقدەکەوێ بەڵام ئەگەر گەڕاندیەوە روو لەبیدعە دەکات.

*ئەگەر پێغەمبەری(ﷺ)لەشێوەی لاوێکی بالآبەرزابینی لەنێو خەڵکیدا فیتنەو کوشتار بڵاودەبێتەوە، ئەگەربینی پێغەمبەر(ﷺ)رەنگی هەڵبزرکاوە دەستبەرداری وێڵیی و سەرگەردانی لاوی دەبێت و بیر لەتەوبەدەکاتەوە.

*ئەگەربینی رەنگی سپییە تەوبەدەکات و دەگەڕێتەوە بۆ لای خوای گەورەو کاروکرداری باشدەبێ و جێگیردەبێ، ئەگەربینی کلەیی و سەرزەنشتی لێدەکات یاخود دەنگی بەسەردا بەرزدەکاتەوە بیدعە دروستدەبێ لەئایندا، ئەگەربینی ماچیکرد بابڕوای هەبێ بەوەی لێیدەگێڕێتەوە.

*ئەگەربینی لەشوێنێکدا مرد سوننەت لەناودەچێ لەو شوێنەدا.

پێغەمبەران(علیهم السلام): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خەوی پێغەمبەران (سلاوی خوایان لێبێت) لەدوو حاڵ بەدەر نییە: یاخود مژدەیە یان ئاگاداریی، هەروەها دوو جۆرە یەکەمیان: پێغەمبەرێك وەك خۆی بێت، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر چاکی خاوەن خەوەکەو بەرزیی و پلەداریی و زاڵبوون و سەرکەوتنە بەسەر دوژمنانیدا. دووەم: بەرووخسارێکی گۆڕاوو جیاوازو روویەکی گرژەوە دەیبینێ ئەمەش بەڵگەیەش لەسەر خراپی حاڵ و باریی و قورسی بەلاو نەهامەتی، پاشان پەروەردگار دەرووی خێری لێدەکاتەوە لەکۆتاییدا.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی پێغەمبەرێك بکوژێت ئەوا بەڵگەیە لەسەر خیانەتکردن لەئەمانەت و ئەسپەردەو شکاندنی پەیمان بەپێی ئایەتی: ﴿ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِآيَاتِ اللهِ وَقَتْلِهِمُ الأَنبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ﴾ (النساء:١٥٥)ئەمەش بەکۆمەڵ.

*هەندێکدەڵێن: ئەوەی ببینێ هەندێك لەپێغەمبەران (علیهم السلام) لێیدەدەن خوازوئاواتی لەدنیاو قیامەتدا بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی پێغەمبەران(علیهم السلام)بەڵگەبێت لەسەر کورِ بەهۆی سۆزو بەزەیی کەهەیەتی بۆیو پاراستنی لەئاگری دۆزەخ.

*هەروەها بینیان بەڵگەیە لەسەر ئاگاداریی‌و مژدە.

*ئەگەر لەحاڵو باری گونجاودا بینینی یاخود لەدوویانەوە نوێژیکرد یا شوێنیانکەوت لەرێگەدا یان خواردن‌و ئاویان پێداو بەتام‌و خۆشبوو یان زانستێکیان فێرکرد هەموو ئەمانە بەڵگەن لەسەر باشی شوێنکەوتنیان‌و پاراستنی سوننەتیان‌و بەپێچەوانەشەوە ئەگەر پێچەوانەیانبوو لەشوێنکەوتنیان یاخود سووکایەتی‌و گاڵتە پێکردنیان بەڵگەیە لەسەر بیدعەو گومرایی.

*بینینی پێغەمبەران بەڵگەیە لەسەر بینینی پادشاو دنیاو قیامەت، هەروەها بەڵگەیە لەسەر زانایان‌و نزیکیان لەپەروەردگارەوە بەهۆی شارەزاییان لەنوێژو زەکاتو یەکتاپەرستی‌و پەرستشی پەروەردگارەوە، هەروەها بەڵگەو نیشانەیە لەسەر فەرمانڕەوایان‌و وتاربێژان‌و پێشەوایانی رێزدار چونکە ئەوان بانگخوازی رێبازی پەروەردگارن.

- هەر پێغەمبەرێك (علیهم السلام) مرۆڤ ببینێ بەشێوەیەکی باش بەڵگەیە لەسەر باش شوێنکەوتنی نەتەوەکەی بۆی یاخود نوێکردنەوەی رەوش‌و کارێکی باش لەلای ئەوانەوە سەرهەڵدەدات‌و بەپێچەوانەشەوە.

*ئەوەی بانگەشەی پێغەمبەرایەتی بکات لەخەودا رووداو هەواڵێك بەئەندازەی خۆی سەری لێهەڵدەدات، ئەگەر شایستەی دەسەلات یان دادوەریی‌و وانەوتنەوەبوو بەتایبەت فەرمانبەرداری بەچاکەو رێگری لەخراپە بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەپێغەمبەر یان بانگخوازێك بۆ لای پەروەردگارو وەلامیاندایەوە پلەوپایەیەکی بەرز بەدەستدەهێنێت، وەگەرنا دەبێت بەدەلاڵ یان بانگبێژ بەپێی ئاست‌و پلەی خۆی، یاخود بەلاو نەهامەتیەك بەپێی ئاستی خۆی دادەبەزێت بۆی بەپێی تاقیکردنەوەی ئەو پێغەمبەرە کەناوی هەڵدەگرێ یا بەشێوازی خۆی دەنوێنێ.

*ئەوەی یەکێك لەپێغەمبەران ببینێ لەشوێنێکدایە ئەگەر لەجەنگدابن سەرکەوتوو دەبن بەسەر دوژمنەکانیاندا، ئەگەر لەتاقیکردنەوەو حاڵو بارێکی نائاساییدابن لەنەبوونیو قاتو قڕی پەروەردگار دەرویان لێدەکاتەوەو قوتاردەبن لەو حاڵە.

*ئەوەی ببینێ جلو بەرگی پێغەمبەرێکی خودای پۆشیوە ئەگەر شایستەی دەسەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر قوتابی زانستبوو، دەگات بەپلەوپایەیەکی بەرز و ئەستێرەی ناوبانگی بەدەر دەکەوێت.

*ئەگەر بینیبووە بەپێغەمبەر بەشەهیدی دەمرێت یان تووشی نەبوونیو قاتو قڕی دەبێتو پەروەردگار ئارامی پێدەداتو خۆڕاگری لەسەر بەڵاو نەهامەتی دواتریش سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر بینی هەندێك کاری پێغەمبەران ئەنجامدەدەن لەبەندایەتیو چاکە بەڵگەیە لەسەر راستی ئاینو دڵنیایی لەبیروباوەڕەکەی.

*ئەگەر بینی بووە بەیەکێك لەپێغەمبەران (سڵاوی خوایان لێبێت) فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە دەکاتو ناڕەحەتیەکانی دنیا رووی تێدەکاتو خەمو پەژارە دەبارێت بەسەریا بەئەندازەی حاڵو باری ئەو پێغەمبەرە ، پاشان قوتار دەبێتو پەروەردگار ملکەچی ناکات.

*ئەگەر بینی یەکێك لەپێغەمبەران بێپارەیە یان داوایەکدەکات خوداوەند کاروباری بۆ ئاساندەکاتو داواکەی فەرو بەرەکەتی تێدەکەوێت بەهۆی ئەو پێغەمبەرەوە.

*ئەگەر بینی لەسەردەمی پێغەمبەراندایە (سڵاوی خوایان لێبێت) رێزو پایەداریو دەسەڵات بەدەستدەهێنێت ئەگەر شایستەبێت، وەگەرنا شەیتان یاری پێدەکات.

*ئەگەر یەکێك لەپێغەمبەرانی بینی لێی دەدات بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات، ئەگەر پیاوێکی چاكو بەڕێز بێت.

*ئەگەر بینی پێغەمبەران(سڵاوی خوایان لێبێت) گفتوگۆی لەگەڵدەکەن یاخود گفتوگۆ لەگەڵ یەکێکیان دەکات ئەگەر گفتوگۆکە خێرو باشبوو سوودو قازانجو رێزو پلەوپایەو ناوبانگ لەنێو خەڵکیدا بەدەستدەهێنێت.

پێکەنین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پێکەنین غەمو پەژارەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلاً ﴾ (التوبة: ٨٢).

هەروەها مژدەیە بەبوونی کوڕ بەپێی ئایەتی: ﴿ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ ﴾ (هود: ٧١).

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی ئەگەر قاقاو کەوتن بەپشتی تێدانەبێ، ئەگەر بەو چەشنەبوو بەڵگەیە لەسەر گریان.

*ئەگەر پێکەنین بەهۆی گاڵتەو شۆخیەوەبوو بەڵگەیە لەسەر نەبوونی جوامێری خەوبینەر لەکاتی بێداریدا.

*پێکەنین بەچاولێکەری بەڵگەیە لەسەر کەوتنەنێو کارێکی یاساغەوە.

*ئەگەر پێکەنینەکەی خەندەو بزەبوو کەسێکی باشەو ئەوبزەیەش شادیو خۆشییە.

*ئەگەر بینی زەوی پێدەکەنێ فەرپوییت لەوشوێنەدا دەبێت.

*ئەگەر مردوویەکی بینی پێدەکەنێ لەقیامەتدا لەنازو نیعمەتدایە.

*پێکەنین سووکیو رەقییە بەتایبەت ئەگەر لەپایەدارانەوەبوو، بەڵگەیە لەسەر لابردنیان لەسەر کاروپیشە.

پێنج یەکی دەستکەوت: ئەوەی پێنج یەك دەربكات بەڵگەیە لەسەر پارێزگاریکردن لەپێنج نوێژەکە.

پێنووس(قەڵەم): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤی پێ باسدەکرێو فەرمان بەهۆیەوە بەجێدەهێنرێ وەك دەستەڵاتدارو زاناو دادوەرو زوبانو شمشێرو کوڕو ئامرازی نێرینەی پیاو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامرازی نێرینەی پیاوو ئەوەی تیای دەنووسرێ مارە بڕەکەی بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سكەو پەنجەو هاوسەر.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەم بەڵگەیە لەسەر زانیاری، ئەگەر بینی قەڵەمێکی بەدەستهێنا زانیارییەکی گونجاووشیاو بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: چوونە نێو دەستەبەرکراویو ئەستۆ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا كُنتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَامَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ ﴾ (آل عمران : ٤٤).

*دەگێڕنەوە پیاوێك بە(ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم دانیشتوومو قەڵەمێکم لەپاڵدابوو هەڵمگرت دەستمکرد بەنووسین پێیو لەلای راستمەوە قەڵەمێکیترم بینیو هەڵمگرتو بەهەردووکیان دەمنووسی، (ئیبن سیرین) لێی پرسی: کەسی غەریبو ئاوارەت هەیە، وتی: بەڵێ، ئەویش وتی: دەگەڕێنەوە بۆ لات.

*ئەگەر نووسەرێك بینی قەڵەمێكی بەدەستەوەیە دڵنیادەبێت لەهەژاریو پاراستنی پیشەكەی.
*ئەگەر بینی سەرجەم ئامرازەكانی نووسینی بەدەستهێنا لەنووسیندا پلەوپایەیەكی گەورە بەدەستدەهێنێو پێشی هاوچەشنەكانی دەداتەوە.
*قەڵەم فەرمانبەچاكەو رێگری لەخراپەیەو بوونی شارەزاییە لەهەموو پیشەیەكداو، قەڵەم هۆكاری هەمووشتێكە.
*قەڵەم كوڕێكی نووسەر.
*پیاوێك بینی قەڵەمێكی بەدەستهێناو خەوەكەی بۆ راڤەكارێكی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: كوڕێكتدەبێ زانیارییەكی باش فێردەبێ.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر نووسەرێك بینی قەڵغانێكی پێوەیەو قەڵەمێكی بەدەستەوەگرتووە یان پێنووسو دەفتەرێكی بەدەستەوەیە دڵنیادەبێت لەهەژاری بەخزمەتكردنی فەرمانڕەواو كاربەدەستێك.
*قەڵەم هۆكاری هەمووشتێكەو پیاوێكە دەچێتە ژێر دەستەبەری، ئەگەر نەچوە نێو دەستەبەری ژنێكی ئاینپەروەری رێزدار دەكات بەهاوسەری خۆی ، قەڵەمیش دەستەڵاتە.

*ئەگەر قەڵەمێكی بەدەستەوەبینیو قەڵەمێكیش لەلایەوە دانرابوو لەگەڵ براكەیدا كۆدەبنەوە، ئەگەر دایكی دووگیانبوو برایەكی دەبێت.
*ئەگەر فەرمانڕەوایەك قەڵەمێكی بەدەستەوە بینی لەفەرمانڕەوای بالآوە وەریگرتبوو پلەوپایەی بەرزو فەرمانی جێبەجێكراو بەدەستدەهێنێ، ئەگەر لەكار لابرابوو موڵكو دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێ.
*قەڵەمو مەرەكەب كوڕە بۆیەكێك ئافرەتی دووگیانی هەبێت.
*قەڵم بەڵگەیە لەسەر سوێندێك دەیخوات گەر یەكێك بەدەستەوەبیگرێ خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ن ، والقلم﴾ (القلم: ١).
*ئەگەر نووسەرێك بینی بەپێنووسەكەی پیساییكرد لێكدانەوەی لەبژێویو رزقو رۆزیدایە.
*ئەگەر بینی قەڵەمەكەی دەخاتە نێو شووشەیەك مەرەكەبەوە كاری زیناو داوێنپیسی ئەنجامدەدات.
*دەگونجێت قەڵەم بەڵگەبێت لەسەر مرۆڤو خاوەنی نهێنی یاخود زاڵبوون بەسەر دوژمناندا.
*بینینی قەڵەم لەخەودا بەڵگەیەلەسەر سوێندێك كەدەیخوات یان

بۆکەسێکیتری دەخوات، ئەگەر بەسەرجەم تایبەتمەندییەوە بینی سوێندەکەی گونجاوو راستە، ئەگەر وانەبوو بەڵگەیە لەسەر سوێندی درۆی.

*دەگونجێت بینینی پێنووس بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو پاراستنو پیشەی پیرۆز.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەمەنێکی درێژو رزقو رۆزی.

پێڵاودروو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەسێکە کۆیلە دەفرۆشێت چونکە پێڵاو نەلێکدانەوەدا ئافرەتە.

پێڵووی چاو(پەڵك): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ئێشوژانی هەبوو باشە بۆسەرجەم خەڵکی بەتایبەت ژنان، ئەگەر پێڵوەکانی کەم گۆشتبوونو کێمو زامی تێدابوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*هەروەها پێڵووی چاو بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ خۆی پێدەپارێزێت لەچەكو هاوچەشنەکانی.

*دەگونجێت پێڵووی چاو بەڵگەبێت لەسەر:

+براوخوشك.

+هاوسەرو منداڵ.

+لاشیپانی دەرگا.

+منداڵو نهێنیپارێز.

+گەنجینە.

+پاسەوانو چاودێر.

+پارێزەرانی ئەسپەردەو ئەمانەت.

+نەخۆشیو تورەبوون.

*ئەگەر پێڵووی مرۆڤێکی چارەنووسسازی بینی درێژبوەو یاری بەدەموچاوی دەکات بەڵگەیە لەسەر تورەبوونی لێیو ئاگادارییی بەکاروبارێك شایستەی چاو پۆشێن بێت.

*ئەگەر پێڵوو بەڵگەبوو لەسەر ژن پێڵوی سەرەوە بۆ نێرەو هی ژێرەوەش بۆ ژن ، ئەوەشی لەونێوانەدا دروستدەبێت بەڵگەیە لەسەر کوڕ، فرمێسکیش بەخاڵو نوکتە ئەو موەشی تێدایە بەڵگەیە لەسەر حاڵیانو قەڵغانو پارێزەرەوە لەخراپەو مەترسی، جوانیو پاکێتیان بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵوباریان.

*دەگونجێت لاوازییان بەڵگەبێت لەسەرکەموکوڕیو خۆپارێزیو نەزانین.

*پێڵوو بەهەور چوێنراوە فرمێسکەکانیش بەباران پێڵووی نەخۆش بەڵگەیە لەسەر عیشقو دڵئالودەبوون بۆ خەوبین.

*ئەگەر چاو بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی پێڵوو زەکاتو قەڵغانیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قەڵغانی ئاسنینە، ئەگەر جوانی تیابەدیکرد لەئایندا بەو شێوەیەیە.

*پێڵووەکانی بینی سپیبوە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیەك تووشی سەروچاوو گوێچکەی دەبێت یان کەڕدەبێت.

پێوانە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خوازو ویستی دادوەر بۆ سکالاکارو لادانی بەلای چەپدا بەڵگەیە لەسەر هەواداربوونی دادوەر بۆ سکالالێکراوو هاوسەنگیو بەرابەری کێشانە دادوەرییەتیو لاریو خواریشی ستەمو زۆرداررییەتی.

*پیانووسانی بەرد بەتایەکی کێشانەدا بۆرێکبوونەوەو بەرابەری بەڵگەیە لەسەر درۆو خراپی.

*وتراو: پڕی تایەکانی بەڵگەیە لەسەر زانیاری دادوەرو لێهاتوویيو کەمو کورپیشی بەڵگەیە لەسەر نەتوانینی دەستەلاتدارێتی.

*ئەگەربینی فلس دەکێشێ گەواهی درۆدەدات.

*کێشانەی وشکەفرۆشەکان گەنجینەداری ماڵە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی کێشانەیەکیان دایە دەستەلات بەدەستدەهێنێ بەهەمان شێوە ئەگەر خۆی بەکێشەرو پێوانەگەر بینی.

*ئەگەربینی خەڵکی گزیو دزی لەکێشانەکەیاندا دەکەن دادوەر لەحەقو راستی لادەدەن.

پێوەر(ئەندازە): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پاکییەو (صاع)یش بەوچەشنەیە، چونکە پێغەمبەر(ﷺ) بەئەندازە دەستنوێژی دەگرتو بە(صاع)یش خۆیدەشت.

پێوەری ئاو: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بارانبارینو سۆزو بەزەیی لەلایەن خوداوەو خۆشیوشادی دوای نارەحەتی.

*ئەگەربینی ئاوگەیوەتە ئاستی خۆیو بیناکەی دیاریکراوە بەڵگەیە لەسەر مژدەو خۆشیو فەرپییت، ئەگەر بەوێرانەیی بینی یاخود بەرەشی یا بۆنەکەی ناخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر نەبوونیو نارەحەتی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پادشای ئەو هەرێمە یان دادوەرەکەی، ئەو خێرو شەرەشی تێدا دەبینرێ هەر بۆ ئەوە دەگەرێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی مانگەکانی (حەج)و جەژنو خۆشی دەربرین.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+شادیو خۆشی.
+لانەی دەسـتەڵات لادەداتو دەڕوات لێی.
پێوەند(کۆت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی: "پێوەندم پێخۆشەو رقم لەکۆتو بەند دەبێتەوە"[1].
*پێوەند خۆڕاگرییە لەئایندا، ئەگەر لەزیوبوو خۆڕاگرییە لەهاوسەرداریدا، ئەگەر لەزێڕبوو خۆڕاگرییە لەکارێکی خرپدا، ئەگەر لەقوڕقوشمبوو خۆڕاگرییە لەکارێکدا لاوازیو سستی تێدایە، ئەگەر پەتبوو خۆڕاگرییە لەئایندا بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ ﴾ (آل عمران: ١٠٣).
*ئەگەر لەداربوو خۆڕاگرییە لەگەڵ دووڕوویی ، ئەگەر لەپەڕۆ یان دەزوبوو لەکارێکدایە بەردەوامی تێدا نییە.
*ئەگەر پێوەنددار بەرینبوو یاخود لەمزگەوتێکدابوو خۆڕاگریە لەسەر گوێڕایەڵی بۆ پەروەردگار، ئەگەر دەستەڵاتداربوو لەگەڵ ئەوەشدا شمشێری هەڵگرتبوو خۆڕاگرییەتی لەدەستەڵاتو پۆستەکەیدا ، ئەگەر لەدنیاخوازانبوو خۆڕاگرییە لەسەر دنیاخوازی.
*پێوەند بۆ ئەوەی نیازی سەفەری هەیە رێگرییە، بۆ بازرگان خۆشحاڵییە، بۆ غەمبار بەردەوامبوونی غەمو پەژارەکەیەتی، بۆ نەخۆش درێژخایاندنی نەخۆشییەکەیەتی.
*ئەگەر بینی لەپێناوی خودایا پێوەندکرا هەوڵو تەقەلا دەدات لەبژێویماڵو منداڵو چاودێریاندا.
*ئەگەر بینی لەشاری خۆیدا پێوەندکراوە یان لەگوندێکدا لەوشوێنە نیشتەجێدەبێ.
*ئەگەر بینی لەماڵێکدا پێوەندکراوە بەژنێك تاقیدەکرێتەوە.
*ئەگەر پێوەندەکە تەسکبوو کاروباری لێتەنگدەکرێ.
*پێوەند بۆ خۆشحاڵو شادمان بەردەوامبوونی شادیو زیادبوونیەتی.
*ئەگەر پێوەندکراو بینی پێوەندێکیتری پێوەیە ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێ ، ئەگە بەندکرابوو وادەی بەندکردنی زۆر دەخایەنێ.
*ئەگەر بینی بەدارێکەوە بەستراوەتەوە لەکاری پیاوێکی دووڕوودا دەگیرێو زیندانی دەکرێ.

---
[1](ئەبوداود) (٥٠١٩)و (ئەحمەد) لە(مسندە) کەیدا (٥٠٧/٢).

*ئەگـــەر بینـــی پێوەنـــدکراوەو جلوبـــەرگێکی ســـەوزی پۆشـــیوە پلەوپایـــەی لەئاینـــدا لەبـــەجێهێنانی پاداشتێکی مەزندایە مەترسیدارە.

*ئەگەر سپیبوو پلەوپایەی لـەزانیاریو فیقهـو کـارێکی شـکۆداری جواندایـە، ئەگـەر سـووربوو پلەوپایـەو ئـارەزوو خۆشییە، ئەگەر زەردبوو نەخۆشییە.

*ئەگـەر بینـی بەپێوەنـدێکی زێـڕ بەســـتراوەتەوە چـــاوەڕێی مـــاڵو سامانێکە بەسەرچوە.

*ئەگـەر بینـی لەکۆشـکێکی شووشـەدا بەســـتراوەتەوە هاوەڵایـــەتی ژنێکـــی بـــەڕێزدەکاتو بـــەردەوام دەبـــێ لەهاوەڵایەتیکردنیدا.

*ئەگـەر لەسـەفەردابوو بـەهۆی ئـەو ژنەوە دەمێنێتەوە.

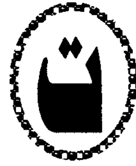
*ئەگەر لەگەڵ پیاوێکیتردا بەپێوەندێك بەســـترابوەوە بەڵگەیـــە لەســـەر ئەنجامـــدانی گونـــاهێکی گـــەورە کەواترسی تۆڵەسەندنی دەستەڵاتداری هەیە، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي الأَصْفَادِ﴾ (ابراهيم: ٤٩).

*هەروەها دەڵـێن: پێوەنـد لەبنەڕەتـدا پێیو هەژارییە.

*هەندێکدەڵێن: پێوەند بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بەسـترابێەوە خـەوەکـەی بـۆ شـەڕەنگێز بەڵگەیـە لەسـەر گرفـت بـۆ زینـدانیان چونکە پێوەند بۆ هەردوو قاچ بەکاردێ بـەڵام بۆســەرجەم خــەڵکی بەڵگەیــە لەسەر غەریبی یان سەفەر.

تێ

تا

تا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبوسەعد) (ڕەزایو ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: تا لەلێکدانەوەدا باش نییە ، ئاگادارییە بۆ مردنو هەرکەسێك بینی تای لێهاتوە سەردەکات بەرەفتارو کارێکدا دەرەنجامەکەی بەتێکچوونی ئاینی کۆتایی دێت، بەردەوامبوونی تاش بەردەوامبوونە لەسەر گوناهو تأوان.

* تای ڕۆژ نا ڕۆژێك لەخەودا گوناهێکە تەوبەی لێدەکات دوای ئەوەی سزا دەدرێت لەسەری.

* تای چوارۆژ جارێك بەڵگەیە لەسەر چەشتنی سزای گوناهو تەوبەکردن چەندجارێك ، پاشان شکانی تەوبەکەی.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی تای لێهاتوە تەمەنی درێژدەبێتو لەشساغ دەبێتوماڵو دارایی زیاددەکات.

(نابلسی)دەڵێت: تا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە چونکە گوناهو تاوان دەسڕێتەوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڕەشەو تۆڵە.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر قەرز لەوانەیە سێسەدو شەست درهەم بێت، چونکە تای یەك ڕۆژ کەفارەتی ساڵێکەو ساڵێکیش سێسەدو شەست ڕۆژە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جلوبەرگی جوانو قەشەنگ بەتایبەت ئەگەر ساردبێت لەهاویندا یاخود گەرم بێت لەزستاندا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵەڕاوکە بەهۆی هاوسەر یا منداڵو شەریکەوە.

* تا بەجێهێنانی بەڵێنە چونکە بەشی هەموو مرۆڤێکە لەدۆزەخدا، ئەوەی لەخەودا ببینێ تای لێهاتوەو خەڵکی چاوی تێدەبڕنو تەماعیان تێکردوەو ڕووی تێدەکەن، تایەك تاو تاوبێت

بەڵگەیە لەسەر کەمتەرخەمی لەکاروباری ئایندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر حەمام خەوبینەر بچێتە نێوی و تێدا تینوویەتی و ناڕەحەتی بێتە ڕێی.

تاجەگوڵینە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ژنێك تاجەگوڵینەی بەسەری خۆیەوە بینی شوودەکات بەپیاوێکی پلەوپایەدا یان دەوڵەمەند، ئەگەر دووگیانبوو کوڕیدەبێت، ئەگەر پیاوێکیش بینی دەستەڵات لەنێو بێگانەدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر کەسێکی زیندانی خەوێکی ئاوای بینی دەستەڵاتدار ئازادیی دەکات و لەگەڵ فەرمانڕەوادا پلەوپایەدار دەبێت هەروەك چۆن حەزرەتی (یوسف) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ پلەوپایەداربوو لەگەڵ پادشای (میسر)دا، خۆئەگەر باوکی نادیاربوو ونبوو نامرێت هەتا چاوی پێی دەکەوێت چونکە ئەو تاجەگوڵینەیە باوکێتی.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك تاجێکی زێڕ لەسەر سەرم دانرابێت، ئەویش پێی وت: باوکت ئاوارەو غەریبەو بینایی لەدەستداوە، پاش ماوەیەك نامەیەکی پێگەیشت و ئەوەی تێدا نوسرابوو.

(نابلسی) دەڵێت: تاج لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاری و قورئان و دەستەڵات، دەگونجێت لەسەرکردنی تاج بەڵگەبێت لەسەر نوێکردنەوەی شارێك یان ناچارکردنی دوژمن.

*تاج موڵکی عەجەمە یان دەستەڵات و هەیبەتی پیاوە.

*ئەگەر ژنێك بینی تاجێکی ئاڵتوونی ڕووپۆشکراو بەدوڕی لەسەردایەو خۆی بێوەژن یان بێشووبوو شوودەکات بەپیاوێکی پلەوپایەدارو خاوەن سامان و کەم نەخۆشی و عەجەمی.

*ئەگەر تاجەکە بەتەنیا لەزێڕدروستکرابوو مێردێکی بەتەمەنی دەبێت و ماڵ و سامانێکی بۆ بەمیراتی دەمێنێتەوە.

*ئەگەر مێرددار بوو کوڕێکی دەبێت کاروباری ماڵ و خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە.

*ئەگەر تاجەکە لەزێڕبوو ئەو ژنە بەخێرایی دەمرێت.

*ئەگەر دەستەڵاتدارێکی بینی تاجێکی ئاڵتوونی دەکاتە سەری و بێباوەڕی و ستەمداری نواندوە بینایی

لەدەستدەدات چونکە چاو ئاینە، ئەگەر بێباوەڕبوو ئەوا ئاین و چاوی لەدەست دەدات، ئەگەر ئاینی لەدەستدا چاوو بینایی نامێنێت.

*ئەگەر تاجێکی کرایەسەر لەئاڵتوون دەستەڵاتێکی لەعەجەم دەستدەکەوێت ئاین و دینداری لەدەستدەدات و دووڕوویی دەنوێنێ لەبەدەستهێنانی ئاڵتووندا.

*ئەوەی ببینێ سەری بوە بەتاج و خۆشی شایستەبێت دەستەڵاتێك لەنێوگەلەکەی خۆیدا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ژنێك مێردەکەی بینی نەخۆشکەوت و تاجەکەی لێفڕێندرا مێردەکەی دەمرێت.

تاجە گوڵینەی پادشا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تاجە گوڵینە وەك تاج وایە، هەروەها دەڵێن: ماڵێکی زیادەو زانستە یان کوڕێکە خودا دەیبەخشێ بەباوك و دایك.

*بۆ ژنیش پیاوێکی عەجەمییەو بۆ پیاو بەسەرچوونی ئەوەیە کەدەدرێتە پاڵی، چونکە ئاڵتوون خراپە.

*ئەگەر بازرگانێك تاجەگوڵینەیەکی بەسەرسەرییەوە دانا یاخود لێی برد ماڵ و داراییەکەی لەکیسدەچێت.

*ئەگەر دەستەڵاتدارێك داینا هەڵەو خراپە روو لەئاینیدەکات.

*ئەگەر پادشاو سەرۆکێك تاجەگوڵینەکەی بینی بەسەرسەرییەوە دانرا یان لێی برا موڵك و دەستەڵاتی بەسەر دەچێت.

تاریکایی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تاریکاییو سەرسامییە، ئەگەر لەتاریکایی هاتەدەرەوە بۆ رووناکی موسوڵماندەبێت، ئەگەر بێباوەڕبوو یان سەرپێچیکار تەوبەدەکات، ئەگەر زیندانیبوو قوتاردەبێ لەزیندان.

*تاریکایی بەڵگەیە لەسەر ستەم، ئەگەر چوە تاریکاییەوە ستەمکارە.

*ئەگەر تاریکایی بینی ستەمدەکات، بینینی تاریکایی بەڵگەیە لەسەر تاریکایی دڵ و چاو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەنیایی لەگەڵ خۆشاردنەوە لەخەڵکی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+سەرکەوتن.

+تاریکایی یان زاڵبوونی رەشی بەسەر زەویدا.

تاق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تاقی گەورەو فراوان بەڵگەیە لەسەر باشی رەوشتی ژن، تاق دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپی رەوشتی.

*ئەگەر بینی لەتاقێکی تەنگا دانیشتوە هاوسەرەکەی تەلاقدەدات بەنهێنی، ئەگەر شوێنەکەی لەنێو تاقەکەدا فراوانبوو بەنهێنی لەلایەن مێردەکەیەوە تەلاقدەدرێ.

(نابلسی) دەڵێت: تاق لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر :

+ئەو چاودێرانەی نهێنی ماڵدەزانن.

+دەرووکردنەوەو بەتاڵبوونەوەی غەمو پەژارە.

+هاتنی پشوو لەولایانەوە کەتاقەکەی تیایە.

+بیستنی هەواڵو دەنگوباس.

+ژنو منداڵ.

*ئەگەر بینی لەخەودا تاقی هەیە لەشووشەی رەنگاو رەنگ بەڵگەیە لەسەر رواندنی دارو درەختو گەنینی بەروبوومو بوونی منداڵی نوێو جلوبەرگی رەنگاو رەنگ.

*ئەگەر تاقێکی بەستراوی بینی سوورە لەسەر بەستنی گرێی مارەیی.

تاقدار: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر هاوسەری شتومەکداری خاوەن منداڵو بۆ خزمەتکاران خزمەتەو ئەوانی دی جوانکارییە بەپێی ئاستی خۆی.

تاڵ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خێرو ماڵو سامانە دەگات بەخاوەنەکەی.

تالانی هاوەڵ پەیداکاران لەجەنگدا :

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی نهێنیو کەوتن بەسەر هەواڵو دەنگوباسدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+بەلاو نەهامەتی.

+نەخۆشیو تورەییو بێزاریی.

*ئەگەر موسوڵمانان بێباوەڕانیان تالانکرد بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو رزقو رۆزی بۆ ئەوان ، ئەگەر بێباوەڕان موسوڵمانانیان تالانکرد بەڵگەیە لەسەر لاوازیانو تێکچوونی حاڵو باریان.

تاوان(گوناه): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر بێباوەڕییو شوێنکەوتنی وێڵیو سەرگەردانی.

تاوان و گوناه: (نابلسی)دەڵێت: تاوانو گوناهی مردوو لەخەودا بەرانبەر یەکێکیتر بەڵگەیە لەسەر کەوتنە نێوکاری ناڕەواو نادروستەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەیشتن بەهیواو خوازو ویست.

*ئەگەر لەخەودا تاوانو گوناه ئەنجام بدات بەڵگەیە لەسەر راو.

تـــاوس[1]: (ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: تاوسی نێرینە پادشـایەکی عەجەمییـەو مێیەکەشـی ژنێکـی عەجـەمی شـۆخو شەنگو ماڵو ساماندارە.

ئـــەوەی تـــاوسو کـــۆتر بەیەکـــەو کۆدەکاتـــەوە پیـاوێکی دەویتـەو ژنو پیـاو بەیـەك دەگەیـەنێ بـۆ کـاری داوێنپیسی.

*هـــەروەها دەڵـــێن: تـــاوس بەڵگەیـــە لەســـەر خـــەڵکی دەم بەخەنـــدەو پێکەنین.

(نابلسی) دەڵێت: جوانی تاوس رەنگـی ئافرەتەو پەڕەکانی مـاڵو سـامانیەتیو سەربڕینیشی مەرگیەتی ، گۆشتەکەشی ئـــەو مـــاڵو داراییـــە کەبـــەمیراتی بۆیدەمێنێتەوە.

*تاوســـی نێرینـــە فەرمانڕەوایـــەکی عەجەمییە.

*ئەگەر بینـی نامـە بـۆ تـاوس دەنێـرێ ئـەوە نامـە بـۆ فـەرمانڕەوای عەجـەم دەنێرێ.

*هـــەروەها بەڵگەیـــە لەســـەر گـــەلو نەتەوەیەکی رووخۆش.

*هـــەروەها دەڵـــێن: تـــاوس ژنێکـــی عەجـەمی ناموسـوڵمانە، ئەگـەر بینـی تاوسـێکی بەدەسـتهێنا یـان بـوو بـــەخاوەنی زاڵـــدەبێ بەســـەر فەرمانڕەوایەکی عەجەمیدا.

*ئەگەر بینی زاڵبـوە بەسـەر تاوسێکی مێینەدا ماڵو کوڕیدەبێت.

*تـاوس بـۆ یـەکێك ببێـت بـەخاوەنی بەڵگەیە لەسەر:

+وێڵیو سەرگەردانی.

+خۆپەسەندیی بەجوانی.

*دەگونجێـت خەوەکـەی بەڵگـەبێت لەسەر:

+دووزوبانی.

+لەخۆباییبوون.

+درۆ.

+رووکردنە دوژمنان.

+رەواندنـــەوەی نیعمـــەتو دەرچـــوون لـــەنازو نیعمـــەتو چـــوون بـــەرەو بەدبەختیو نەبوونی.

+ئاڵتوونو تاجو سەوڵەدان.

+هاوسـەری جـوانو شـۆخو شـەنگو کوڕانی قۆزو جوان.

*ئەگەر بینی گۆشتی تـاوس دەخـوات ژنەکەی دەمرێتو دەبێت بـەمیراتگری، هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایـی لـەژنێکی عەجەمی بەدەستدەهێنێ.

---

[1] **تاوس**: باڵندەیەکی جوانی پەڕ رەنگاو رەنگە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر پەڕی تاوسی بەدەستهێنا لەلایەن ژنێکەوە ماڵو سامان بەدەستدەهێنیّ.
*ئەگەر بینی بەچکەکانی بەدەستهێنا لەکوڕی ئەو ژنەوە ماڵو سامان بەدەستدەهێنێت.
*وتراویشە: ئەوەی یەکێك لەبەچکەکانی تاوس بەدەستبهێنێت کوڕێکی دەبێت.

تاوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکە کوڕێکی بۆناژیو هەمیشە فرمێسكو ئەشك لەچاوە بەهۆی ئەو حاڵەوە، هەروەها وتراوە: فرمێسکی غەمو پەژارە گەرمەو هی خۆشیو شادیش ساردە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەگونجێت تاوە بەڵگەبێت لەسەر بژێوی پەیداکار یان کەیبانووی ماڵ بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+دادوەر.
+پارەوەرگر.
+کەسانی سووكو نزم.
+دیلەوان.
+پزیشك.
+خاوەن مراوی.

(نابلسی) دەڵێت: بۆ کەسێك بەدەریادا سەفەر بکات بەڵگەیە لەسەر نوقمبوون.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپەو نوێژچوونو شوێنکەوتنی ئارەزوو.

*هەروەها تاوەی پەنیر بەوچەشنەیەو تاوەش وەسوەسەکارو دووزوبانە.

ت ر

تراویلکە(سەراب): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی تراویلکە ببینیّ لەوکارەی چاوی تێبڕیوە هیچی لێدەست ناکەوێت بەپێی ئایەتی: ﴿كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ﴾ (النور: ٣٩).

(نابلسی) دەڵێت: تراویلکە لەخەودا دووڕوویی‌و بێباوەڕیە لەئایندا یاخود خوازیاربوونی دنیاو جوانیەکانیەتی.

*دەگونجێت تراویلکەبینین بەڵگەبێت لەسەر هیواو ئاواتخوازی بۆ کارێك پێی ناگات، ئەگەر خەوبینەر گەواهیدەربوو بەدرۆ گەواهی دەدات یان زانای بیدعەکارە، دەگونجێت تراویلکە هەواڵبێت نەك راستی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی ئالآیەك لەشوێنێکدا تراویلکەو سەرابەکەی تێدا بینراوە.

ترسان(تۆقان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوانو کاری ستەمکاری.

*ئەگەر بینی لەترسا مرد بەهەژاری دەمریو ستەمیش لەئەستۆیدا دەمێنێتەوە ، لابردنو لەکارخستنیش پەیمانە ، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی ژنو رووی گرژیش بەڵگەیە لەسەر کچ بەپێی ئایەتی: ﴿واذا بُشِرَ احَدُهُم بالأنثى ظَلَّ وَجْهُه مُسْوداً وَهُو كَظِيم] (النحل:٥٨).

ترسنۆك: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵیو چاکبوونەوە لەنەخۆشیو بۆجەنگاوەریش هیچ خێرێکی تێدا نییە، چونکە بەڵگەیە لەسەر ترس لەکاتی بەرەنگاربوونی دوژمندا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئازایەتی هەتا دەترسێت بەرانبەر نەیارەکەی.

ترس وبیم: ترسو بیم بەڵگەیە لەسەر تەوبە، هەموو کەسێکی ترساو تەوبەکارە.

*دەڵێن: ئەگەر بینی دەترسێ لەترس وبیم دڵنیا دەبێتو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی دڵنیایە لەترسو بیم تووشی ترساندەبێت.

*ئەگەر بینی چاوەڕێی ترسە کوشتاردەکات.

*ئەگەر بینی لەخەودا دەترسێو یەکێك پێیدەڵێت: مەترسە کتوپڕ نامرێتو بەڵکو دەژی تا کوێر دەبێت.

*ئەگەر بینی بەخوداوەند دەترسێنرێ بەلام ناترسێ دەترسێو بەرلەوەی بترسێ دڵنیاییو هێمنی بەدەستدەهێنێتو ناوبانگدەردەکات ، ئەوەشی ناترسێ خراپەو زیانە.

تریت: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر تریت زۆر چەوربوو دەستەلاتێکی فراوانو دنیایەکی ئاوەلاو بەرینە، ئەگەر چەوری لەگەڵدانەبوو دەستەلاتو فەرمانڕەوایی بێسوودو کەڵکە.

*ئەگەر بینی لەبەردەستیدا لەگەنو تەشتێك دانراوەو تریتی تێدایەو لێی دەخوات تەمەنی بەئەندازەی ئەوەی لێی خواردوە بەسەردەچێتو بەئەندازەی ئەوەی ماوەتەوە تێدا دەمێنێت ، چونکە تریت لەبناغەدا بەڵگەیە لەسەر ژیانی پیاو.

*ئەگەر تەشتو لەگەنێکی بینی تریتی تێدابوو، تریتەکە زۆر چەوربوو تەنانەت نەیتوانی بیخوات بەڵگەیە لەسەرنەوەی ماڵو سامانێکی زۆر کۆدەکاتەوە بەلأم کەسێکیتر دەیخوات.

*ئەگەربینی تریت لەبەردەستدایەو چەورو خۆش نییەو خۆشی بەخێرایی دەیخوات خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر ئومێد خواستنی مردنی بەهۆی تەنگی بژێوییەوە.

*ئەگەر تریتی لەبەردەستی خۆیدا بینیو لێی دەخوارد لەترسی ئەوەی نەمێنێت دەترسێ بمرێ وێڕای زۆری ماڵو نازونیعمەت.

*ئەگەر تریتەکەی چەورنەبوو، ئیرەیی بەربوو بێگۆشتبوو بەڵگەیە لەسەر کاروپیشەی پاکو خواناسیو پارێزکاری، ئەگەر هەر چەورنەبوو بەڵگەیە لەسەر پیشەی سووکو هەژاری.

*ئەگەر تریتەکە شلەی لەگەڵدابوو بەگۆشتی هەندێك لەدڕندەکان لێنرابوو خاوەنەکەی بەدوای کۆمەڵێکی ستەمکاردا دێتو دەترسێت لێیان یاخود لەگەڵ ئەو کۆمەڵە ستەمکارەدا بازرگانی ئەنجامدەدات، بوونی چەوری تێدا بەڵگەیە لەسەر حەرامکردنی سوودی، خۆئەگەر بێچەوریبوو بێسوود دەبێت.

*ئەگەر تریتەکە لەشلەیەك دروستکرابوو گۆشتی سەگی تێدابوو بەڵگەیەلەسەر دەستەلاتێکی بۆگەنو سووك بەسەر گەلو کۆمەڵێکی نەزان یاخود بازرگانیو پیشەسازییەکی سووك لەگەڵ گەلو نەتەوەیەکی سووکو رسوادا.

*ئەگەربینی هەموو تریتەکەی خوارد دەمرێت لەسەر هەژاریو نەبوونی.

*ئەگەر تریتەکە لەگۆشتی باڵندەی دڕندەبوو مامەڵە لەگەڵ گەلونەتەوەیەکی ستەمکاردا دەکات بەماڵی حەرام.

*بەشێوەیەکی گشتی تریت بریتییە لەژیانی پیاوو بژێویو سوودو کەڵکی بەپێی چەوریو حەلاڵیو حەرامیو جۆری گۆشتەکەی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر تریتی کەشکیخوارد سەرقاڵو خەریکی پیشەیەکی بێکەڵكو سوود دەبێت.

ترێ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێوو ترێ بەڵگەن لەسەر ژنان چونکە خواردنی چێژو تامی تێدایە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر مارەبڕین چونکە وەك دەستەلاتدارو زاناو بەخشندەی ماڵو دارایی وایە.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی دارمێو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدەکات ئەگەر رەبەن بێت یان پیاوێکی دەستو دڵباش بەدەستدەهێنێ، پاشان تەماشای چارەنووسی دەکرێ.

*ئەگەر لەکاتی بەسەرچووندابوو ژنەکەش نەخۆشبوو دەمرێتو چاك نابێتەوە، ئەگەر دووگیانبوو کچی دەبێت، ئەگەر خوازیاریدەروو پەیوەندییەکبوو یان ماڵو دارایی لەدەستەلاتێکەوە دەویست یان ژنێك وەك دایكو هاوسەر بێبەشدەبێت.

*ئەگەر ژنەکەی مارەبڕیبوو ئەستەمە بەژنەکەی بگات.

*ئەگەر دوڵەمەندبوو هەژار دەکەوێ دوای بوون .

*ئەگەر دووڕوبوو لەبازاڕدا پشەوکارەکەی ساردی رووی تێدەکات.

*ئەگەر لەکاتی هاوینو تەواوبوونی وەرزدابوو پێچەوانەدەبێو هەموو ئەوەش باشدەبێ.

*ترێی رەش لەکاتی خۆیدا نەخۆشیو ترسو بیمە، دەگونجێت قامچی بێت بۆیەکێك خاوەنی بێت بەپێی دەنکەکانی بۆڵە ترێکە.

*ترێی سپی لەکاتی خۆیدا گوشینی دنیایەو خێرو بێریەتی، بەلام ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو ماڵو سامانێك بەر لەکاتی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*مێوژی رەشو سووروسپی خێروماڵو داراییە.

*ئەگەر بینی ترێ دەگوشێ وەك شەربەت مامەڵەی لەگەڵدابکە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببێت بەخاوەنی بۆڵەترێ ماڵو داراییەکی جەمی لەهاوسەرەکەیەوە دەستگیردەبێ.

*هەروەها دەڵێن: بۆڵەترێ هەزار درهەمە.

*ترێی رەش ماڵو سامانێکە نامێنێت، ئەگەر بینی بەدارەکەوە شۆڕبویەوە سەرمایەکی سەختو ترسوبیمێکی زۆر رووی تێدەکات.

*هەندێك لەراڤەکاران دەڵێن: ترێی رەش خراپ نییە بەپێی ئایەتی: ﴿سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا﴾ (النحل: ٦٧).

*(زەکەریا) ـ رەزای خوای لێبێت ـ ترێی لەلای (مریەم) بەدیکرد بۆیە خراپ نییە، بەلام زوربەی راڤەکارانیش رقیان لێدەبێتەوە، هەروەها دەڵێن:

لەپاڵ کوڕەکەی (نوح)دابوو کاتێ باوکی بانگیکرد لەوکاتەدا ڕەنگی سپیبوو کاتێ بانگیکرد دواتر ڕەنگی گۆڕا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ڕزق و ڕۆزییەکی باش و بەردەوام و فراوانەو لەکاتی خۆیدا فەڕوپیتی دنیایە بەدەر لەکاتی خۆشی خێرێکە بەر لەکاتی بەدەستی دەهێنێت، دەگونجێت حەرامێکبێت پێش کاتی بەدەستی بهێنێت.

*ئەوەی بۆڵە ترێیەك بەدەست بهێنێ یا لێیبکاتەوە ماڵێکی جەم و کۆکراوی لەژنێکەوە دەستگیردەبێت.

*ترێ ڕەشکە ڕزقێکە نامێنێتەوە، وتراویشە لەکاتی خۆیدا غەم و پەژارەیەو، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشییە.

*ئەگەر ترێکە شۆڕبووەوە بەڵگەیە لەسەر ترس و بیمێکی توندو سەخت.

*ئەگەر ترێی ڕەشی لەدەرکی دەستەڵاتدار لێکردەوە یا هەڵگرت و زانی چەنی هەڵگرتوە بەقامچی لێیدەدرێ بەپێی دەنکەکانی بۆڵە ترێکە.

*ترێی سپی هەرخێرو شیفاو چارەسەرە چونکە (نوح) (سەلامی خوای لێبێت) تووشی نەخۆشی (سیل)بوو خوداوەند نیگای بۆ ناردو ترێ بخوات، ئەویش خواردی و چاکبووەوە لەنەخۆشییەکەی.

*ترێی ڕەش سوودێکی کەمە.

*هەروەها دەڵێن: ترێی ڕەش کەم و زۆری غەمە، لێکردنەوەی ترێ سوودێکی کەمە.

*ئەگەر بینی ترێ لێدەکاتەوەو ترێکە دەگرێتە ژنەکەی شەڕ لەگەڵ ژنەکەیدەکات و ئەوکاتەش قورس و گراندەبێ لەسەری.

*ترێ باشە لەکاتی خۆیداو بەڵگەیە لەسەر حەسوودو قازانج کەلەژنەوە دەستدەکەوێ یان بەهۆی ژنەوە.

*ترێ بەڵگەیە لەسەر ڕزق و ڕۆزییەکی باش لەگەڵ خۆشەویستی و برایەتی.

*دەگونجێت خواردنی ترێ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر مەیخواردن.

*دەگونجێت ترێ ڕزق و ڕۆزیبێت لەکەسێکی ڕێزدارەوە.

*هەروەها دەگونجێت کەمی و خەوش و ناتەواوی بێت ئەگەر تەماشایکرد ، یان ڕەشەکەی شەوبێت و سپییەکەشی ڕۆژ.

ت ف

تف: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تف ماڵو توانای پیاوە، ئەوەی دەبینێ تفدەکات سووکایەتیو توهمەتباری مرۆڤێکدەکات.

*ئەگەر تفی لەدیوارێککرد ماڵو سامانی لەجیهادو تێکۆشاندا خەرجدەکات یان ماڵو سامانی لەبازرگانیدا بەگەڕخستووە.

*ئەگەر تفی لەسەر زەویکرد کێڵگەو پارچە زەوییەك دەکڕێ.

*ئەگەر تفی لەدارێککرد پەیمانی شکاندوە یان سوێندی نەبردوەتەسەر.

*ئەگەر تفی لەمرۆڤێککرد توهەمەتباریکردووە.

*تفی گەرم: بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی . هی ساردیش: بەڵگەیە لەسەر مردن.

*ئەوەی ببینێ تفەکەی وشکیکردەوە هەژار دەکەوێت.

*ئەوەی ببینێ لیك لەدەمی دێت ماڵێك بەدەستدەهێنێت پاشان ئەو ماڵە لەدەستدەدات.

*ئەوەی ببینێ تف لەدەمی دێتو هیچ ئەندامێکی بەدی ناکەوێت بەڵام خەڵکی بەدەست هەڵێدەگرنەوە زانیاریەو لەنێو خەڵکیدا بڵاویدەکاتەوە ، ئەگەر لەگەڵیا خوێن هەبوو درۆ تێکەڵ بەڕاستی دەبێت.

*ئەگەر بینی لەدەمی ئاوێکی زۆر دێت گوزەرانو بژێوی فراواندەبێتو هاتنە دەرەوەی ئاو لەدەمی بازرگان بەڵگەیە لەسەر خێر.

*ئەگەر لیك لەدەمی بەلێشاو هاتە دەرەوە لەبەردەستی لاوێکدا نهێنی خۆی لای دوژمنانی ئاشکرا دەکات، ئەگەر خوێنی لەگەڵبوو درۆ دەکات لەهەندێك لەوەی پێی دڵخۆشە.

(نابلسی)دەڵێت: تفکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هێزو توانای پیاو، ئەوەی ببینێ تفەکەی وشکبوەتەوە بێتواناو کەمدەستەڵات دەبێت لەئانای ئەوەی هاوچەشنەکانی ئەنجامی دەدەنو کەم دوو قسە دەبێت.

*ئەوەی ببینێ کەف لەدەمی دێتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر قسەو گوتەی پڕوپووچ یان درۆیەك دروستکیردووە.

*تف لەخەودا بریتییە لەقسەی باشو دانسقە یان زانست یاخود ماڵو دارایی، دەگونجێت تف بەڵگەبێت لەسەر هێنانی پشوو و حەوانەوەو داواکردنی ژنو هاوسەر.

*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەش ساغیو نەخۆشی.

*ئەگەر كەسێك بینی تفەكەی گۆڕاوە بەڵگەیە لەسەر خراپی حەزو ئارەزووی.
*بچڕانی تفیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەواوبوونی پشوو ماندو دەركردن‌و خۆشی، یاخود بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی منداڵ‌و خەم‌و پەژارە گرتن.
*ئەوەی ببینیٚ تفدەكات قسەی خراپ‌و نابەجێدەكات، ئەگەر تفەكەی خوێنی تێكەڵبوو یان بەڵغەما دەبوو سەبارەت بەباس‌و خواسێك دەدوێت مافی نییە قسەی تیا بكات.
*ئەوەی ببینیٚ تفیكرد بەڕووی كەسێكدا یان ئاژەڵێكدا قسەی حەرام لەزاری دێتەدەرەوە.

ت ل

تلیاك: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گومان لەماڵ‌و سامان‌و منداڵ‌و هاوسەر.
*خواردنی بەڵگەیە لەسەر لێدان لەكاتی بێداریدا یاخود ئەوەی لەخەڵكیدەدات.
*تلیاك‌و شەرابی جۆ بەڵگەیە لەسەر تێكچوونی ئاین یا هاوسەر یاخود پاشگەزبوونەوە لەئیسلام‌و شكاندنی تەوبە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەرزانی گەنم‌و خورما و تریٚ‌و گەنمەشامی.

ت و

تواَنجدەر(برینداكار ـ تانوتدەر):
(ئیبن سیرین) دەڵێت: توانجگرتن بەقسەو گوتە هەروەها برینداركردنیش بەشمشێرو گۆچان‌و ئاسن هەربەوچەشنەیە، ئەگەر بەیەكێك لەمشتانە ئامادەیكرد بەلاٌم كەسی بریندارنەكرد دەیەوێت قسەیەك بكات بەلاٌم نایكات.
*ئەگەر تێكۆشان لەپێناوی خودایابوو خۆی دەپێكراو نیشانبوو بەتیر پێداویستییەك بەنزیكی لەخوداوەندەوە بەجێدەهێنیٚ، ئەگەر دنیاداربوو ڕێزو شكۆمەندی بەدەستدەهێنیٚ.
(نابلسی) دەڵێت: برینداركردن بەڕم لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕووداوێك‌و بەرەنگاری بەماڵ‌و هێزی پیاو.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر توانجگرتن لەئاین‌و گاڵتەو سووكایەتی پێكردن بە خێزۆمەندان.
*ئەگەر كۆمەڵێكی بینی بەچەك خۆیان بریندار دەكرد نەخۆشی‌و دەرد لەو ناوچەیە بلاٌودەبێتەوە.
*ئەگەر بینی خەڵكی كەوتوونەتە كوشتاری یەك گرانی لەوناوەدا

بڵاودەبێتەوە، ئەگەر جەنگان لەگەڵ دەستەلاتداردا نرخەکان دادەبەزن و هەرزانی دەکەوێتەوە.

توندوتیژ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەتوندوتیژ ناوزەدکرا لەخەودا ئەگەر فەرمانڕەوابوو لەکار لادەبرێ: ﴿وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ﴾ (آل عمران : ١٥٩).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خێری ئەنجام نەدا لەجەنگدابوو سەرناکەوێت، ئەگەر بازرگانی هەبوو زەرەردەکات.

توێ توێی گۆشت: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی شەڕێکی دیارە یان بەسەرچوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشنوودی.

توێشوو: ئەگەر لەخەودا توێشوی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر خواناسی.

*دەگونجێت بۆ هەژار بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی و بۆ قەرزاریش لەسەردانەوەی قەرزەکەی.

توێشەبەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقجێگیربوونە دوای سەفەر، حەزرەتی (عیسا) ش (سەلامی خوای لێبێت) دوعای بۆ کردووە.

*هەروەها دەڵێن: خاوەنی ئەو خەوە قەرزارەو قەرزەکەی دەداتەوە.

توێکڵ (قەتماغە): (نابلسی) دەڵێت: توێکڵی گوێزو بادەم لەخەودا پۆشاکە بۆ یەکێك بیبینێ.

*هەروەها دەڵێن: بەمنداڵی لەبارچووی ژن لێکدەدریتەوە چونکە جیادەبێتەوە لەوەی لەنێویدایە هەروەك چۆن ژن منداڵی نێوسکی فرێدەدات.

*توێکڵ رووپامایی و خۆنواندن و دووڕوویيە.

ت وو

توو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خواردنی توو بەڵگەیە لەسەر کاروکاسبی فراوان بۆئەوەی خەودەبینێت، تووی رەش دینارەو سپش درهەمەو دارەکەشی پیاوێکی خاوەن ماڵ و منداڵە.

(نابلسی) دەڵێت: توو بەڵگەیە لەسەر:

+چاکی ئاین و دڵنیایی.

+لەشاساغی بۆیەکێك بیخوات.

تووترك فرۆش: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەنەخۆشی و پاکبوونەوە لەگوناهو تاوان ئەگەر چوە لای نەخۆش دەمرێت.

تووتی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تووتی پیاوێکی جامبازی درۆزن و ستەمکارە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی فەیلەسوفە.

(نابلسی) دەڵێت: بەچکەی تووتی کوڕی فەیلەسوفە، تووتی بەڵگەیە لەسەر ژنی

جوان‌و سەرنجڕاکێش کەلەدواندندا زمان پاراوەو ڕەوانبێژە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنی عەجەمی یاخود بەڵگەبێت لەسەر پیاوێك زوو زوو وێڵ‌و سەرگەردان ببێت‌و کاسەلێس بێت یان داوێنپیس‌و بەدڕەوشت.

توور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی دەشتەکییە.

*توور (حەج)و ڕزق‌و ڕۆزی حەلاڵە.

*ئەگەر تورێکی بەدەستیەوە بینی کردارێك ئەنجامدەدات خێری تێدایەو پەشیمانی ڕووی تێدەکات.

توورەکە(هەمانە ـ کیسە): (نابلسی) بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەچەو منداڵ‌و زانیاری‌و ژیری‌و بێداری.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر مرۆڤ، ئەگەر بەبەتاڵی بینی بەڵگەی مردنی خاوەن تورەکەکەیە.

*هەروەها دەڵێن: توورەکە نهێنییە.

*ئەگەر لەناوەڕاستی خۆیدا توورەکەو کیسەیەکی بینی بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ ئامێرێکی باشی زانیاری، ئەگەر پارەو پوولی تێدابوو زانیارییەکی ڕاست‌و دروستە، ئەگەر شکابوو لەکارەکەیدا پێویستی بەهەوڵی زیاترە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئەبوبەکر) (ڕەزای خوای لێبێت)و دەڵێت: لەخەودا بینیم کیسەکەم هەڵڕشت هیچم نەبینی جگە لەزەروویەك، ئەویش وتی: کیسەکە لەش‌و لاری مرۆڤەو، درهەم‌و پارە یادو باس‌و قسەیە، زەرووەکەش نامێنێتەوە. ئەگەر مرۆڤێك بینی کیسەو هەمبانەکەی هەڵڕشت دەمرێ‌و باس‌و خواسی لەدنیادا دەبڕێ. دەڵێن: کاتێ پیاوەکە لەلای (ئەبوبەکر) چوە دەرەوە پاش ماوەیەك کوژرا.

هەروەها کیس بەڵگەیە لەسەر شتومەك‌و نهێنی‌و دەرکەوتن‌و سەرهەڵدانی نهێنییەو خیانەتکردنە لەئەمانەت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مۆرانەی لەکیسەدابینی بەڵگەیە لەسەر مەرگی، هەروەك چۆن جنۆکە بەڵگەبوو لەسەر مەرگی سولەیمان (سەلامی خوای لێبێت) کاتێ گۆچانەکەیان خواردو کەوت.

*کیس بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مرۆڤ دەیگرێتە خۆی‌و دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵی خاوەنەکەی.

*بینینی توورەکە بەڵگەیە لەسەر:

+دووبرا.

+دووهاوسەر.
+دووکوڕی شەریك.
+سەفەرو گەشت.
*ئەگەر بینی تورەکەیەکی پێیە یان کڕیوەتی یان پێی بەخشراوە لەخەمو پەژارە قوتاردەبێتو دەرووی لێدەکرێتەوە.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: توورەکە نهێنییە، ئەگەر بینی تورەکەیەکیدا بەپیاوێكو درهەمو دیناری تێدابوو ئەگەر درهەمو دینارەکان باشبوون نهێنیەکی باشیان لادەدرکێنێ، ئەگەر خراپبوو نهێنیەکی خراپی لاباسدەکات.
*ئەگەر بینی توورەکەکە دەکاتەوە ئەو نهێنیە دەدرکێنێ.
*مەشکەو کونەش پیرێکی ئەمنەتپارێزەو ماڵو سامانی لادادەنرێ.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا نهێنییە، ئەگەر بینی لەخەودا خێریکرد بەشتێکی باش باشدەبێ، بەڵام ئەگەر شتێکی خراپی وەك مردارەوەبوو یان مەی یان کەلاکیکرد بەخێر بەخراپی مامەڵە بەماڵو سامانی خۆی یان کەسانیترەوە دەکات.

تووڕەبوونی مرۆڤ بۆ ماڵی کەسانیتر:
(نابلسی) دەڵێ: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێکەوتنی خراپ بۆیەکێك بیەوێت هاوسەربگرێ یاخود بەڵگەیە لەسەر ماڵی حەرام یان ئەو ماڵو سامانەی لەبنەڕەتدا بەسوو پەیدابوە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالبَاطِلِ﴾ (البقرة:١٨٨) تورەبوونیش لەریزی وتەی پووچو بەتاڵدایە.

تووڕەیی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەتووڕەیی لەماڵی خۆی هاتە دەرەوە سووکایەتی بەئاینو خوداوەند دەکات، ئەگەر تووڕەییەکەی لەپێناوی خوادابوو هێزو تواناو دەستەلات بەدەستدەهێنێ.

تووکن(قژن): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی ئەدیبو چاکەکارەو ماڵو سامانی لەسەر شوێنکەوتەی زۆریو دەنگی زانیاریو شارەزاییە.

تووکی پێش (تووکەبەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەمی لەخەودا باشە لەسوننەتداو زۆریشی زیادبوونی ماڵو دەستەلاتە لەلایەن پیاوێکی عەجەمییەوە بەدەستیدەهێنن.
*ئەگەر بینی سەیری پێشی خۆیکردو تووکی پێوە نەبینی وەك ئەوەی هەرگیز تووکی لێدەرنەهاتبێت بەڵگەیە

لەسەر ئەوەی زیانێکی دارایی رووی تێدەکات، ئەگەر موویەکی زۆری پێوەبوو ماڵو سامانێکی بێشومار بەدەستدەهێنێ لەگەڵ تێکچوونی ئاینو لەکیسچوونی پیاوەتیو جوامێری.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا تاشی یان لایبرد بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی قەرزاریو غەمو پەژارە.

*پێشی ژن باغو بێستانە، وتراویشە بەڵگەیە لەسەر:

+تەلاقدان.

+خولی مانگانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+سوننەو شوێنکەوتنی.

+نوێژو سوننەتەکانی.

+بەروبووم.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو رووەکەی سوودو قازانجی لێوەرگرتوە.

تۆ

تۆپ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەنگەدەنگو وتوێژ لەسەر دنیا کۆمەڵێ پەسەندیدەکەنو هەندێکیش نکوولی لێدەکەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر، ئەگەر لەپێستەبوو سەرۆك یا زانایە.

*یاریکردن بەتۆپ دژایەتییە چونکە هەر کەسێ یاری پێبکاو بیبات دەیکێشێ بەزەویدا.

تۆڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تۆڕ بەدەستی کەسێکی موسافیرەوە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەیو بۆکەسێکی پەژارەداریش بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی غەمو پەژارەی، بەلام بۆ راوچی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو خێر.

(نابلسی) دەڵێت: تۆڕ لەخەودا فرۆفێڵو رزقو رۆزیو زانیاریو گەیشتنە بەهیواو سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی.

*ئەگەر خەوبینەر کەوتە نێو تۆڕێك یان بۆسەیەك ترسی زینداننو نەخۆشیو هاوسەریدەبێت.

تۆڕنەچی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: تۆڕنەچی پیاوێکە لەگەڵ کۆمەڵە پیاوێکدا دەجەنگێ دووڕوونو مامەڵەکەیان دەدزێت.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی تۆڕنەچی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو سەفەری ئاسانو خۆش یاخود هاوسەرگیریو زۆری وەچەو نەوە.

تۆڕی راوكردن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فرۆفێڵ و دەستبڕینە. ئەگەر بینی كەوتە تۆڕەوە دەكەوێتە بەردەم فرۆفێڵ. ئەگەر تۆڕی هەڵداو ئاژەڵ یا باڵندەیەكی راوكرد رزق و رۆزی بەفرۆفێڵ دەستدەكەوێت.

تۆو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەر تۆوێك بەزەویدا بچێنرێ كوڕەو دەبێت بدرێتە پاڵ ئەو جۆرە، ئەو تۆو دانەوێڵانەی لەجێی دەرمانن پەراوی لەخواترسی و زوهدی تێدایە.

(نابلسی)دەڵێت: تۆو لەخەودا وەچەی چاك و باشە، تۆوی خەیارو كولەكەو كاڵەك رەواندنەوەی خەم و پەژارەیەو قوتاربوونە لەنەخۆشی، تۆوی باینجان و سلق و پیاز رزق و رۆزییە لەكێڵگەكانی.

*تۆوی رێحانە بۆنەخۆش و لەش بەبار بەڵگەیە لەسەر چاكبوونەوە لەنەخۆشی.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نەخۆشی و دینارە، ئەگەر كۆیكردەوە ژنەكەی نەخۆشدەكەوێو دینارو پارەی زۆریشی دەستگیردەبێ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێكی زیادەیە ئەوەی ببینێ تۆووی لێدەچۆڕێت بۆیدەردەكەوێ.

*ئەگەربینی هاوسەرەكەی پیسدەكات جل وبەرگ یان خشڵ و زێڕی پێدەدات.

*ئەگەر مەنی كەسی تری بینی ماڵ و سامانی لەكەسێكەوە پێدەگات.

*كوپەیەك مەنی گەنجینەیە بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر بەمەنی ژنێكی پیسكرد سوودی لێوەر دەگرێ.

*هاتنەدەرەوەی ئاوی زەرد لەزێی ژن بەڵگەیە لەسەرئەوەی منداڵێكی نەخۆشی دەبێت ، ئەگەر ئاوێكی سوور لەزێی هاتەدەرەوە منداڵێكی تەمەن كورتی دەبێت ، ئەگەر ئاوی رەش هاتە دەرەوە منداڵێكی دەبێت كاروباری خانەوادەكەی دەبات بەڕێوە، ئەگەر لەزێی ئاگر هاتە دەرەوە كوڕەكەی دەستەلاتدارێكی ستەمكار دەبێ.

*ئەگەربینی ماسیەك لەزێی دێتە دەرەوەو دووگیانیشبوو كوڕێكی تەمەندرێژی دەبێت یان تەمەن كورت.

*ئەگەر پیاوێك بینی خولی مانگانەی ژنان هاتوە بەسەریا دەچێتە لای مەحرەمێكی.

(نابلسی)دەڵێت: مەنی ژنی شۆخ و شەنگ قەڵەوی یان هەنگوینە.

*دەگونجێت مەنی بەڵگەبێت لەسەر هەموو ئاوێك بۆیەكێك بیخواتەوە یان بیگرێتە خۆی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چڵم.

* هەندێکدەڵێت: مەنی هیواو ئاواتە، ئەگەربینی مەنی لەئامرازی نێرینەی هاتە دەرەوە دەگات بەخوازو ئاواتی خۆی، ئەگەر مەنی لێڕۆیی خوازیاری بەدەستیدەهێنێ.

* دەگونجێت هاتنەدەرەوەی مەنی بەڵگەبێت لەسەر پشوو یان ڕۆچوون لەماڵو ساماندا یان بلاوکردنەوەی نهێنی یان مردنی منداڵانو پوچەڵکردنەوەی هاوسەرگیری. ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوو کەچارەسەری کشتوکاڵیدەکرد زەوی مردوو زیندوو دەکاتەوە.

تۆوچاندن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاندنی تۆو لەزەویدا بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو تەبایی. ئەوەی ببینێ تۆو دەچێنێو پیایدا نووسا پلەوپایەو شکۆمەندیو ڕێزداری بەدەستدەهێنێت. ئەگەر پیایدا نەنووسا خەمو پەژارە ڕووی تێدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: تۆوکردنی شتێك کەتۆونەکرێ لەخەودا یان لەشوێنو جێگەی ناشیاو بەڵگەیە لەسەر زیادەڕەوی.

*دەگونجێت تۆو بەڵگەبێت لەسەر فراوانی ڕزقو ڕۆزیو زانستی بەرفراوانو شارەزابوون لەپیشەسازی.

* دەگونجێت بەڵگە بێت لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ خەڵکی شەڕەنگێزو خراپ.

تۆوی پاقلە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی خەفەتبارە، ئەگەربینی لەبێستانەکەیدا پاقلەی کۆکردەوە لەژنانی خزمیەوە ڕووبەڕووی شەڕو ئاژاوە دەبێتەوە.

*پاقلەی وشك ماڵێکە ماڵو سامانی تری پێچاکدەکرێ، هەندێك پاقلە بەغەمو پەژارە دادەنێن.

ت ە

تەباهیجە[1] **:** (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەو چەشنە گۆشت ئامادەی خواردن دەکاتو خەڵکی بانگدەکات بۆ خواردنی لەبەگژاچوونی مرۆڤێکدا پەنا بەکەسێکیتر دەگرێ کەبانگیکردوە.

*ئەگەر بینی دەرخواردی خەڵکیدەدات ماڵو سامان لەبازرگانی یاخود فێربوونی پیشەیەکدا خەرجدەکات.

تەپڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەنگی تەپڵ دەنگێکی پووچو بەتاڵە، ئەگەر هاوارو سەماو مۆسیقای لەگەڵدابوو بەلاو نەهامەتییە.

[1] **تەباهجە:** جۆرێکە لەسوورکردنەوەی گۆشت.

(وەرگێڕ)

تەپڵــــژەن پیـــاوێکی بێکـــارەو شانازیدەکات بەبێکارییەوە.

*تـەپڵ پیـاوێکی زللەوەشـێنە، ئەگـەر بینی بوە بە تەپڵ زللە دەوەشێنێ.

*تـەپڵی نێرەمـووك ژنێکـی عەیبـدارە رقـی دەبێـت لـەوەی دانـی پێـدابنێ چــــونکە ئابڕوچـــــوونە ئەگــــەر بەدەربکەوێت.

*تەپڵی ژنان بازرگانیەکی کـەم سـوودو بەزیانە لەشتی پڕوپووچدا.

*دەنگی تـەپڵی دەستەکۆمەڵ هـەواڵی درۆیە، دڕانی چەرمی تەپڵی فەرمانڕەوا مەرگی خاوەن هەواڵە.

*هـەروەها دەڵـێن: تـەپڵی دەسـتەیی پیـاوێکی ستایـشکاری پـەروەردگارە لەهـەموو حـاڵو بارێکـدا یـان بەڵگەیـە لەسەر لەخۆباییبوونو کاسەلێسی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا هـەواڵێکی پـووچو بەتاڵـە، تەپڵـژەن بـەپیاوێکی فێڵبـــازو دەویـــت یـــان مـــەیفرۆش گوزارشتی لێدەکرێ.

*تـەپڵی حاجیـان لەکارواندا پیـاوێکی ڕێنیـشاندەرەو تـەپڵی جـەنگاوەرانیش بەو شێوەیەیە.

تەپڵـژەن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: دەستەلاتدارێکی مەترسیدارە.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی لەخــەودا بەڵگەیـە لەسـەر هـەواڵگر، دەگونجێـت بەڵگـــەبێت لەســـەر نەخۆشـــیەك لەریخۆڵەدا پەیدابێت.

*تەپڵـــــژەن بەپاشـــــی مـــــرۆڤ لێکدەدرێتـــەوە، ئەگـــەر تەپڵـــژەنێکی بینی پاشێك دەبینێ.

*هـــەروەها دەڵـــێن: خـــاوەنی هـــەواڵی پووچو بەتاڵە.

*هــەروەها دەڵـێن: دەویتــە چـونکە خـەڵکی لەسـەر کـاری پـووچو بـەتاڵ کۆدەکاتەوە.

تـــەپو تـــۆز: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بینینـــی تـــەپو تـــۆز بەڵگەیـــە لەســـەر ســـەفەر، هـــەروەها دەڵـــێن: ئەگـــەر هەورەبروسکەو گرمەوناڵەی لەگەڵدابوو بەڵگەیـە لەسـەر نـەبوونیو ناڕەحـەتی بەبەڵگـەی ئایـەتی: ﴿ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ (٤٠) تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ(٤١)] (عـــبس) ئەگــــەر لەگەڵیدانـــەبوو بەڵگەیـــە لەســـــەر بەدەســـتهێنانی گـــەنجو دەســـتکەوت بـەپێی ئایـەتی: ﴿ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا] (العاديات: ٤).

*خـــاك دارایـیـــەو تـــەپو تـــۆزی لێدروستدەبێ.

*ئەگەر تەپو تۆزی بەسەرەوە بینی سەفەر دەكات یان پشتگیریو كۆمەك دەكرێ لەجەنگدا.
*ئەگەر سواری ئەسپێكبوو غارغارێنی پێوەكرد هەتا تەپو تۆز بڵاوبوەوە ناوبانگ دەردەكاتو لەخۆبایی بوونو سپڵەیی سەری تیادەباتو سەردەكات بەكاری ناحەقداو فیتنەو ئاشوب دەنێتەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر تەپەو تۆزی لەنێوان زەویو ئاسماندا بینی كاروبارێكی تێكەڵەو هیچ دەرچەو دەروازەیەكی نییە.
*ئەگەر دەستی تەكان یاخود جلو پۆشاكەكەی هەژار دەكەوێت یاخود ژینێكی دووردرێژ بەسەردەبات.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا گوتەیەكی پووچو بەتاڵە بەپێی ئایەتی: ﴿فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنثُوراً] (الفرقان:٢٣).
تەپو تۆزاوییوونی قژ: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسە رەزیلی لەماڵو داراییدا، لەجەستەشدا هەروایە.
تەخت (رووپا ـ لەوح): (نابلسی) دەڵێت: بینینی(لوح المحفوظ) ـ تەختی پارێزراو ـ بەڵگەیە لەسەر داپۆشینی كردارەكان.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر مژدە بۆ یەكێك لەناڕەحەتیدابێتو چاكبوونەوەیە بۆ نەخۆش چونكە لەكەمو كوڕی پارێزراوە.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی بۆ رژدو رەزیل بەهۆی دابەشكردنی رزقو رۆزی تێدا.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر پاراستنی زانیاریو ماڵوسامان بۆ خاوەنەكەی.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر هەموو ئەمانەتپارێزێك.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیابوون لەترسو بیم.
*ئەگەر پادشایەك بینی سنووری دەستەڵاتی فراواندەبێ یان گەنجینەیەكی گەورەی بۆ ئاوەڵا دەبێ.
*بینینی ئەو لەوحانەی بۆ (موسی) (سەلامی خوای لێبێت) دابەزی بەڵگەیە لەسەر:
+گەواهیدەر.
+پێشەوایان كەوابەستە دەبن پێوەیان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامۆژگاری.
*لەوحی تەختە كەتیایدا دەنووسرێ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو كوڕو زەوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیابوون لەترس و بیم یاخود زانیاری بۆ قوتابیان.

*هەموو رووپاو لەوحێك نووسینی تێدابێ بەڵگەیە لەسەر رێگری لەگوناهو تاوان.

*ئەگەر بینی رووپاو لەوحێکی لەئیمام سەند دەسەڵاتو زانیاریو پێشەوایەتی دەستگیردەبێ ، ئەوجا ئامۆژگاری دادەداتو دەبێت بەسۆزو بەزەیی.

*ئەگەر لەوحێکی ئاسنیبوو کوڕێکی زاناو خاوەن هێزەو خراپەو بەلاو نەهامەتی رووی تێناکات، ئەگەر سافو دیاربوو ئاوادەبێو دەگات بەهیواو ئاواتی خۆیو ملکەچو سەرشۆڕنابێ.

*ئەگەر لەبەردبوو کوڕێکی دڵڕەقی دەبێ.

*ئەگەر لەمسبوو کوڕێکی دووڕوویدەبێ.

*ئەگەر لەقورقوشمبوو کوڕێکی نێرەموکی دەبێ، نوسینەکانیشی بەڵگەیە لەسەرمندالْ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕێکی ژیرو زیرەك ، ئەوەی فێردەکرێ وەریدەگرێو فێردەبێ.

*لەوح ئامۆژگارییە، ئەگەر لەلایەن دەستەلاّتدارەوەبوو هێزە بۆ یەکێك لەخەودا وەریبگرێ.

*لەوح بۆ دووگیان کوڕە.

تەختەودار: تەختەودار دووڕوویەکە لەئایندا، پیاوانێکیشە دووڕوویان تێدایە.

*دارو تەختەی تەڕ بەمندالْ لێکدەدرێتەوە، بینی داریش بۆ یەکێك لەنێو کەشتیەکدابێت بەڵگەیەلەسەری.

*دارو تەختەی وشك دووڕوییە، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ﴾ (المنافقون: ٤)

*پیاوێك لەخەودا بینی پەلێك بەدەستی راستیەوەیەتیو دارێکیش بەدەستی چەپیو دەیەوێت راستیان بکاتەوە، پەلەکە راست دەبێتەوە بەلاّم دارەکە راست نابێتەوە، ئەم خەوەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوەو وتی: دووکورت هەیە یەکێکیان لەکەنیزەکێکەو ئەوی تریان لەئافرەتێکی ئازاد ، پەروەردەی هەردووکیان دادەدەیتو کوری کەنیزەکەکە رەوشت وەردەگرێ بەلاّم کوری ژنە ئازادەکە ئامۆژگاری وەرناگرێت ، حالّی ئەوپیاوە بەم چەشنەبوو کەبۆی لێکدایەوە.

*پیاوێکیش لەخەودا بینی جلوبەرگێکی لەدارو تەختە پۆشیوەو بەنێو دەریادا دەڕواتو ڕۆیشتنەکەی هێواشەو بەم پێیەش دەریاو تەختە بەڵگەیە لەسەر کەشتی.

تەختەی شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دنیایەکە بەرزدەبێتەوەو دادەبەزێو هەندێك لەدنیادا دەژینو هەندێکی تریش دەمرنو ڕێگەی ڕاستو ڕەوانو لارو خوار دەردەکەوێو هەر لەدنیادا راکردنو جەنگو رقو قینو فیتنەو ئاشوبو دەوڵەمەندیو هەژاری بەدەردەکەوێ.

تەرخوون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تەرخوون پیاوێکی بنەڕەتو ڕەچەڵەك خراپە.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی عەجەمییەو فێری خواناسیبوە لەخواناسانەوە هەتا لەسەر بنەڕەتو ڕەچەڵەکی خۆی گیرساوەتەوە.

*تەرخوون لەخەودا ناپاکییە.

تەرزە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەشوێنو جێگەی کشتوکاڵبوو هیچ تێکناچێتو زیان بەکەس ناگەیەنێتو فەڕوخێرە.

*دەکونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەزۆو کوللەیەك زیان بگەیەنێت یان لەسەر پشیلەو چۆلەکە.

*هەروەها بەفریش هەمان سوودی هەیەو بەروبوومو پارەو سوودە.

*ئەگەر تەرزەکە زیانی گەیاند بەکشتوکاڵ یان بەخەڵکیو ماڵو حاڵیان کارەساتو مەینەت ڕوولەخەڵکی دەکات یاخود ئاولەو نەخۆشیەك کۆدەبێتەوەو پاشان دەتوێتەوە.

*ئەوەی ببینێ تەرزە هەڵدەگرێت لەجلو بەرگو هێڵەك یان شتێك کەئاوی تیا هەڵنەگیرێ ئەگەر دەوڵەمەندبوو کارو پیشەکەی نامێنێ، ئەگەر خاوەن شتومەكو کاڵابوو لەدەریادا ترسی لێدەنیشێ شتەکانی غەرق ببێ، ئەگەر هەژاریشبوو بەری ڕەنجی کۆدەکاتەوەو سوودی لێوەر دەگرێو بۆ داهاتوو ڕۆژانی داهاتووی پاشەکەوت ناکات.

*هەندێك دەڵێن: بەفری زۆر سزادانی فەرمانڕەوایە بۆ ژێردەستەکانیو قسەو جنێوی ناشیرینە بۆیان.

*ئەوەی ببینێ بەفر دەبارێ بەسەریا سەفەرێکی دووردەکات کەشوورەییو تەنگی دوادەکەوێت.

*بەفر غەمو پەژارەیە مەگەر کەمبێتو زاڵ نەبێتو لەشوێنی خۆی دابێت ئەگەر وابوو فەڕو بەرەکەتە بۆ خەڵکی

ئەو شوێنە ئەگەر بەفرەکە زۆربوو نەدەتوانرا بمالڕێ دەبێت بەسزاو دەکەوێت بەسەر خەڵکی ئەو شوێنەدا.

*ئەوەی سەرمای بەفر لەزستان یان هاویندا لێی بدات هەژاری رووی تێدەکات.

*ئەوەی بەفرێکی کلۆرو چاڵ بکرێت لەهاویندا ماڵێکی زۆری دەستدەکەوێتو لێی دەحەسێتەوەو غەمو پەژارە لەشوێنی ئەو بەفرە قوتار دەبێت.

*ئەگەر بەفرەکە توایەوە بەخێرایی خەمو پەژارە رووی تێدەکات بەلام بەخێرایی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی زەوی بەکشتوکاڵ داپۆشرابوو بەلام وشکو بەسترابوو وەك باران وایەو بەرحمەتو فەڕ دادەنرێت.

*ئەوەی لەشو لاری ببەستێو پارێزراوبێت قورس نابێت لەسەریو ترس رووی تێناکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی بەفر بکەوێت بەسەریا دوژمنەکەی زاڵدەبێت بەسەریا، ئەوەشی بەکەمی سەرمای بێت سامانو دوروەرجانی دەستدەکەوێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بەفر باری لەئاسمانەوە سزایە لەفەرمانڕەواوە بۆ خەڵکیو زەوتکردنی ماڵو داراییانە، خەوتنیش لەسەر بەفر بەڵگەیە لەسەر پابەندبوون.

*ئەوەی ببینێ بەفر دایدەپۆشێ خەمو پەژارە زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگەر بەفرەکە توایەوە خەمو پەژارەکەش دەڕەوێتەوە.

*ئەوەی ببینێ بەفر دایپۆشیوە غەمو پەژارە زاڵدەبێت بەسەریا ، ئەگەر توایەوە غەمو پەژارە دەڕەوێتەوە.

*کلۆربوونیش هەژارییەو سەهۆڵیش خەمو پەژارەیە مەگەر ببینێ ئاوێك لەدەفرێکدابێتو ببەستێ ، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵێك کەمابێتەوە، بەفرگریش گەنجینەی ماڵی فەرمانڕەوایە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی وەك ئەوەی ئاسمان لەبری باران بەفر یان سەهۆڵ ببارێنێ لەکاتێکدا گونجاوو کاتی خۆی نییە خەوبین بەهێواشی نەخۆشدەکەوێتو پاشان چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی تەرزە لەئاسمانەوە هاتەخوارەوە بەسەر لەش و لاریا بەشێك لەماڵەكەی تیادەچێت.

*بەفریش لەكاتی خۆیدا بەڵگەیە لەسەر ڕەوینەوەی خەم و پەژارەو، ناچاركردنی بەخیل و ئێرەییبەر چونكە ساردی تێدایە بۆئەو زەویەی مارو دووپشكی هەیە.

*ئەگەر سەرماكە زۆربوو ئەو شوێنە تێكدەدات و ڕێگەی بژێوی و ژیان دەگرێت و سەفەر ئەستەم و مەحاڵدەبێت.

*دەگونجێت تەرزە بەڵگەبێت لەسەر بازرگانی سەیرو سەمەرەو ئەگەر خەڵكی لەدەفری خۆیاندا كۆیانكردەوە زیانیان پێناگات.

*ئەوی ببینێ تەرزە لەزەوییەكدا دەبارێت سۆزو ڕەحمەتی خواییە، وەگەرنا سزای خواییەو دادەبەزێت بەسەر خەڵكی ئەو ناوچەیەدا.

تەرسی ئەسپ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵی پیاوێكی ڕێزدارە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی گسكی لێدەدات ماڵ و سامان لەپیاوێكی ڕێزدارەوە بەدەستدەهێنێت.

*پشقلی بزنیش ماڵی پیاوێكی ڕێزدارە.

تەرم(مەیت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەندێكدەڵێت: تەرم پیاوێكە لەسەر دەستی كۆمەڵێك تیادەچن، ئەگەررببینی پاڵخراوەو كەس هەڵیناگرێت زیندانی دەكرێت.

*ئەگەررببینی بەرزكراوەتەوە دوای دەستەڵاتدارێك دەكەوێت و سوودی ماڵ و دارایی لێوەردەگرێت.

*ئەگەرببینی تەرمەی بەرزكراوەتەوەو بەسەرشانی پیاوانەوەیە دەستەڵات و پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێت و گەردنی خەڵكی كەچدەكات و بەپێی دەستەڵاتەكەی ملكەچ و رامدەبن بۆی یا بەئەندازەی ئەوانەی بەشداری لەئەسپەردەكردنی تەرمەكەیدا دەكەن.

*ئەگەررببینی بەدوای تەرمەكەیدا دەگرین چارەنووسی بەخێر كۆتایی دێت، هەروەها بەهەمان شێوە دەبێت ئەگەر بەشان و باڵیدا هەڵیانداو دوعای خێریان بۆ كرد.

*ئەگەرببینی زەمیانكردو خراپەیان وت چارەنووسی بەباش ناگەڕێت.

*ئەگەر خۆشی دوای تەرمەكەی خۆی كەوت شوێنی فەرمانڕەوایەكی خراپ دەكەوێت.

*ئەگەر تەرمێكی بینی لەبازاڕداو هەڵیانگرت بۆ گۆڕستانێكی دیارو

ناسراو حەق و مافێکە دەگات بەخاوەنەکانی.

*ئەگەر تەرمێکی بینی بەنێو هەوادا دەڕوات پیاوێکی بەناوبانگ لەولاتی غەریبی دەمرێت یان زاناو شارەزایەك دەمرێت حاڵ وباری لای خەڵکی ئاشکراو دیارنەبووە.

*ئەگەر لەسەر دارەمەیت خۆی بینیەوە بەسەرزەویدا دەڕوات و سواری کەشتی دەبێت.

*ئەگە کۆمەڵە تەرم و جەنازەیەکی زۆری بینی لەشوێن و جێگەیەکدا دانراون جێنشیانی ئەو شوێنە گوناهو تاوان ئەنجام دەدەن.

*ئەگەر ژنێك بینی مردووەو لەسەر دارەمەیت هەڵیانگرتوە ، ئەگەر مێردی نەبوو شوودەکات ، ئەگەر مێرددار بوو ئاینی تێکدەچێت.

*ئەگەربینی مردوویەکی هەڵگرتووە ماڵێکی حەرامی دەستدەکەوێت، هەروەها ئەگەر مردوویەکیشی بەکێشکرد بەسەر زەویدا ماڵ و دارایی حەرامی دەست دەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی نوێژ لەسەر تەرمی مردوو دەکات برایەتی دەخاتە نێوان کۆمەڵێك لەبەر خوا.

*هەروەها وتراوە: تەرمی مردوو پیاوێکی دووڕووەو لەسەر دەستی ئەودا کۆمەڵ و گروهێك تیادەچن.

*ئەگەربینی لەسەر دارەمەیتە ماڵ ودارایی زیاد دەکات.

*ئەگەر تەرمی مردوویەکی بینی لەبازاڕدا خراپی کالاًو شتومەکی بازاڕە.

*هەڵگرتن لەدارمەیتدا پلەوپایەو سەفەرە بەدەریاو وشکانیدا.

*ئەگەربینی تەرمێك ئەسپەردە دەکات بەڵگەیە لەسەر خواحافیزی لەگەشتیارو سەفەرکارێك یان ئەوەی هەوڵی شوودەدات بۆ خۆی بەهۆی ئەوەی مردوو بەڵگەیەلەسەری چونکە ئەسپەردەکاری مردوو بەخاك پاداشتی دەستگیر دەبێت لەهەڵگرتن و ئەسپەردەکردنی و بەتەنیا خوداوەند دەزانێت ئەو پاداشتە بەچ رادەیەکە.

تەڕەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: خاوەن ماڵێکی خۆش و باشە.

تەڕی(شێ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شێ بەڵگەیە لەسەر قورسی و گرانی و نەتوانینی ئەنجامدانی کاروپیشە.

تەزبیح: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکی چاك و باشە یاخود بژێوییەکی حەلاڵ یان سەربازی بەسوودە بۆ

یەکێك ببێت بەخاوەنی یان زیکرو یادی خوداوەندی پێبکات.

تەشت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کچ یان خزمەتکارە ، ئەگەر بینی تەشتێکی مسی بەکارهێنا کچێکی تورکی دەهێنێ، ئەگەر تەشتەکە لەزیوبوو کچێکی رۆمی، ئەگەر لەزێربوو ژنێکی شۆخو شەنگو جوان داوایەکی لێدەکات ناتوانێت بچێتە ژێری.

* هەروەها دەڵێن: تەشت ژنێکی مۆچیاریدەر مێردەکەی ڕێنومایی دەکات بۆ پاکیو ڕێبازی خوایی.

* ئەگەر بینی تەشتێکی ئاڵتوون یان سینیو چاپەز یا گۆزەیەکو هۆکارێکی هەبێت ئەوە خزمەتکارەو دەیگرێ یان ژنیکە دەیکات بەهاوسەری خۆی یاخود کچێکی ڕەوشت نزمو سووکە.

* هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی قاپی زێڕو زیو بەکاردەهێنێ ئەوە کردارو گوناە ئەنجامیدەدات، ئەگەر هەریەك لەوانە بەمردوەوە بینرا مژدەیە بەپێی وتەی پەروەردگار: ﴿ يُطَافُ عَلَيْهِم بِصِحَافٍ مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ ﴾(الزخرف: ٧١).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر تەشتێکی لەخەودا کڕی ئەوە کچێك دەهێنێت.

* تەشت شکۆمەندیو بەرزیو ڕزقو ڕۆزیو ماڵو سامانە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: تەشت بەڵگەیە لەسەر ژنو خزمەتکارو ئەو شوێنەی تێیــــــدا دەژیو ڕزقو ڕۆزی ڕووی تێدەکات.

* ئەگەر کۆمەڵە خەڵکێکی بینی لەسەر تەشتێکی گەورە کۆبوونەتەوە یان لەگەنێکی ئێجگار گەورە ئەگەر خەڵکی گوندنشینبوو زەویوزارو کێڵگەکانیانە، ئەگەر جەنگاوەربوون بەدووروویی دەچن بۆیو دەستیان بەفرۆفێڵ دەجووڵێن بەپێی خواردنو گەوهەری کارەکە.

* ئەگەر زانستپەروەربن کۆدەبنەوە لەدەوری ئەگەر خواردنێکی خۆشو بەتام بێت، ئەگەر خراپەکاربێ یاخود خواردنەکەیان ماسی یا گۆشتێکی بۆگەن بێت دەچنە لای ژنێکی داوێنپیس.

(نابلسی) دەڵێت: تەشتو لەگەنێك ئەگەر لەدار دروستکرابوو دنیایە لەگەڵ ئەوەی لەسەفەردا بەسەریا دێت، ئەگەر لەشووشەبوو دنیایە لەنیشتماندا.

* لەگەنو تەشت بەڵگەیە لەسەر حاڵو باری ڕێکخستنی بژێوی مرۆڤ.

* ئەگەر بینی تەشتو لەگەنێك دەلێسێتەوە بەپەنجەی ڕزقو ڕۆزی تیادەچێتو ئەجەلو وادەی نزیکدەبێتەوە.

تەشتگەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دەلالی ژنان و پێشەنگیان هەروەها دروستکاری کۆپارەو گۆزەش هەر بەوچەشنەیە.

تەشی(خەرەك): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی تەشیەکی بەدەستهێنا کچێك یان خوشکێکی دەبێت، ئەگەربینی پچڕاو کەسێکی لەسەفەردابوو لەسەفەرەکەی دەمێنێتەوە ، ئەگەر بەتەشیەکە رستی پەنادەبات بۆ پیاوێکی ئاوارەو نەوازە.

*تەشی بەڵگەیە لەسەر نوێنەرو کۆکەرەوەی ماڵوسامان یاخود ئوتومبیل و ئاژەڵێك پێداویستی بەجێبهێنێت

تەشی رێس: (نابلسی) دەڵێت: بینینی ژنی تەشی رێس بەڵگەیە لەسەر قەناعەت و شوێنکەوتنی سوننەت لەگەڵ بەستنی رایەڵەی کاروبارەکان و خۆ یەلاکییکردنەوە بۆ خێرو چاکە، ئەگەر ژنێك دەیرێساو دەیچڕی بەڵگەیە لەسەر خەشم و قینی خوایی لێی و داباریێنی سزای خودا بەسەریا.

تەلەفۆن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر گوێی لەدەنگێکبوو لەتەفۆن یان هەر دەنگێکیتر دەچوو فەرمان و رێگری و مژدەو ئاگاداری لەخۆگرتبوو بەو چەشنەیە کەدەیبیستێ بەبێ لێکدانەوە.

تەلاق(جیابوونەوە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینینی ژنەکەی تەلاقدا دەوڵەمەند دەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللهُ كُلاًّ مِنْ سَعَتِهِ﴾ (النساء: ١٣٠).

*هەروەها دەڵێن: ئەو خەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خاوەنەکەی لەدەستەلاتدارێك جیا دەبێتەوە کەپێشتر تێکەڵیبوە.

*تەلاقدانی ژن بۆ دەستەلاتدار لابردنیەتی و بۆ پیشەوەریش وازهێنانە لەپیشەکەی، ئەگەر تەلاقی (رجعی)بوو دەگەڕێتەوە بۆ پیشەو کارەکەی.

(نابلسی) دەڵێت: تەلاقدان بۆ رەبەن وازهێنان و جیابوونەوەیە لەوەی کەلەسەریەتی لەخێر یان شەڕ.

*تەلاقی هاوسەردار پوچەڵبوونەوەی بژێوی یان مەرگێتی بەتایبەت ئەگەر نەخۆشبوو سێبەسێ نەگەڕانەوەی ئەو کەسەیە بۆسەر ئەوحاڵەی کەلەسەریبوە، بەلام یەك تەلاق گەڕانەوەیە بۆئەوەی لەسەریەتی، ئەگەر تەلاقی (بائن)یدا واز لەپیشەکەی دەهێنێت و نایەوێت بگەڕێتەوە بۆی.

*ئەگەر تەلاقیداو سێ خولی مانگانەی بەسەرا تێپەڕبوو واز لەپیشەکەی دەهێنێت دوای ئەوەی پێویستی پێنابێت، هەروەها دەڵێن: لەدەستەڵاتدەخرێ.

*تەلاق بەڵگەیە لەسەر هەژاری چونکە ژن دەستەڵاتو شانو شەوکەتی پیاوو دنیایەتی، ئەگەر ژنێکی نەخۆشی هەبوو بینی تەلاقیدەدات بەیەکجاریی دەمرێت ، هەروەها ئەگەر فرۆشتی یان ئازادیکرد، بەلام ئەگەر تەلاقی گەڕانەوەیدا چاکدەبێتەوە.

تەماشاکردنی عەورەت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی سەیری زێی ژنەکەی دەکات یان زێی ژنانیتر بەئارەزووەوە یاخود دەستی لێدا بازرگانیەکی خراپ ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی سەیری ژنێکی رووت دەکات بەبێ ئەوەی خۆی ئاگای لێبێت کەوتنەنێو هەڵەو پێهەڵخلیسکانە.

تەمومژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تەمومژ تێکەڵبوونو فیتنەو سەرسامییە روو لەخەڵیکدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تێکەڵبوونی کاروبارەکانی ئاینو دنیایە، ئەوەی تەمومژێك ببینێ دێتەخوارەوە بەسەریا خوازیاری ناحەقییە .

تەنوری نان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی تەنورێك دروستدەکاتو خۆشی شایستەی پلەوپایەو دەستەلاتبوو لەدوژمنانی قوتاردەبێت ئەگەر دوژمنداربێت، ئەوەی بچێتەسەر تەنورێکی بێئاگر ئەوا ژنێکی بێخێرو چاکە دەبێت بەهاوسەری.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ تەنورێك دادەخات سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت لەماڵو دارایی و نەفسی خۆیدا.

*ئەگەر لەماڵی پادشاو فەرمانڕەوا تەنورێکی بینی ئەوا ئەگەر کاروبارێکی تێکەڵوپێکەڵی هەبوو رێنوێنی دەکرێت بۆچاکە تێیدا.

*ئەگەر دوژمنداربوو سەرکەوتوو دەبێت بەسەریاندا.

*تەنوریش چەن جۆرێکی هەیەو هەرجۆرە لێکدانەوەیەك هەڵدەگرێ:

+**<u>تەنوری برژاندن</u>**: بەڵگەیە لەسەر زیندانی بۆیەکێك لەناڕەحەتیدابێتو قوتار دەبێتو بەخۆشیادەکەوێت.

+**<u>تەنوری گۆشتی توێ تویکراو</u>**: بەڵگەیە لەسەر پێشەوای دادپەروەر کێشەو پرسیار دەچێتە بەردەستیو، فەرمانی دروستو لێکدانەوەی باشدەدات بەهەریەکێك.

*ئەگەر بینی تەنورێکی هەیە لەزستانداو خۆی گەرمدەکاتەوە، ئەگەر لەهاویندابوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشکەوتنی بەهۆی گەرماوەو خوێنی بەلێشاو لەبەر دەڕواتو غەمو پەژارەش زاڵدەبێت بەسەریا.

*دەگونجێت تەنور بەڵگەبێت لەسەر گەدە هەموو خواردنێك دەگرێتەخۆو دەیهاڕێ.

تەنەکەچی(تەنەکەساز):(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پەروەردەکارو وێنەگر.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر درۆزن لەرەفتارو گوتەدا.

تەواف(سوڕانەوە):(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئامۆژگاریدەرێك خێری خۆیدەکاتو شەڕو خراپەی لەخەڵکی دەگرێتەوە.

تەوبەکردن:(ئیبن سیرین)دەڵێت: تەوبە بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی موڵكو دەسەڵاتو بەرەکەتو ڕێزداری، دوای ئارامگرتن لەسەر بەڵاونەهامەتی.

(نابلسی)دەڵێت: تەوبەکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزگاربوون لەزیندان، ئەگەر بینی لەخەویا واز لەخراپەکاری دەهێنێت بەڵاو نەهامەتی رووی تێدەکاتو تاقیدەکرێتەوە پێی، پاشان تەوبە دەکاتو دەبێت بەخاوەن موڵكو دەسەڵاتو ڕێزداری بەدەستدەهێنێت، ئەوەشی تەوبە بکات لەخەودا لەگوناهو تاوانێك نەیزانیبێت چییە بەڵام بترسێ لەوەی بکەوێتە نێوی دەرەنجامەکەی بەخێر کۆتایی دێت ، تەوبەکردن بۆ بێباوەڕ موسوڵمانبوونیەتی، تەوبەش بۆ گۆرانیبێژو هاوچەشنەکانیان بەڵگەیە لەسەر هەژارکەوتن دوای دەوڵەمەندی.

تەور:(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگر تەورێکی زیوی لەدەستدابوو برازاکەی خۆی دەهێنێ بۆ کوڕەکەی.

*ئەگەر لەنقێم یا مورووبوو براکانی تووشی غەمو پەژارە دەبن بەدوای یەکدا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر خشڵی بەخۆوەبینی پیاوێکی خاوەن بژێوییە، ئەگەر تەورەکە لەگەڵ خشڵدابوو گەواهیدان بەدەستدەهێنێ.

تەورات:(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی (تەورات)دەخوێنێو نەیزانی کەسێکە هەمان ڕێبازو بۆچوونی قەدەریەو جەبریەکانی هەیە.

*ئەگەر (تەورات)ی هەبوو گەر پادشایەکی موسڵمانبوو وڵاتی یەکێك

لەدوژمنەکانی ئازاد دەکات یاخود ڕێدەکەوێت لەگەڵیان لەسەر ئەوەی کەدەیەوێت ،گەر زانابوو زانیاری زیاد دەکات یان بیدعە لەو زانیارییەی دەیزانی دروستدەکات ، یا هەمان ڕێبازی ئارەزووبازان دەگرێتەبەر.

*ئەگەر خەوبینەر ڕەبەنبوو لەنەتەوەیەکی جیاواز لەنەتەوەکەی خۆی ژندەهێنێت یا سەفەر زۆر دەکات.

*دەگونجێت بینینی (تەورات) بەڵگەبێت لەسەر بەدیدارشادبوونی کەسانی غەریب یان دۆزینەوەی شتی ونبوو.

*ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی هاوچەشنی خۆی دەبێت ، هەروەها حوکمی کتێبی تریش وایە.

*دەگونجێت ژنێك مارەببڕێت بەبێ ئامادەبوونی بەرپرسی یان لەوانەیە تێکەڵ بەوانەببێت کەئاینەکەی تێکدەدەن.

*ئەگەر هەرکتێبێکیتر بەدەر لە(قورئان)ی بینی وەك (صحف) بەڵگەیە لەسەر ڕێزو شکۆداریی.

*بینینی (تەورات)و (ئینجیل) بەڵگەیە لەسەر بینینی پێغەمبەر(ﷺ) گەرچی لەخەویشدابێت.

*هەروەها بینینی(تەورات)و (ئینجیل)بەڵگەیە لەسەر ناپاکیو پەیمانشکێنیو بەهانەگریی.

*بینینی (تەورات)بەڵگەیە لەسەر دانایيو زانیارییو ڕێنومایی، ئەوەی ژنێکی دووگیانی هەبێتو بەدەستیەوە (تەورات) ببینێ ژنەکەی دووکچی دەبێت.

تەوقەکردن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو پەیمانو پابەندبوون بەخێرەوە.

تەون(دەستگای جۆلایی): (نابلسی)دەڵێت: ئامرازی چنینەو ئەگەر بینی بەڵگەیەلەسەر جموجووڵو سەفەر. تەونی ڕاخراو بەڵگەیە لەسەر گرتن چونکە ژنان بەپێوە دەیچنن.

*تەون بەخشینو پاڵکەوتنە بۆ خاوەن پێداویستی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەی بەرزو بڵند.

*ئەگەر ژنێك ژنێکی تری بینی لەسەر ئامرازی تەونو دەریکردو خۆی کاری لەسەرکرد بەخێرایی دەمرێت.

تەونکردن(چنین): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پێچانەوەی کار یاخود بەسەرچوونی زوربەی ڕۆژەکان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر میانڕەوی حاڵو فراوانیو هاتنەوەیەکی دنیابێت.

*ئەگەر جلێكی چنی سەفەر دەكات، ئەگەر بینی دەیچنێ پاشان دەیبڕێ داواكەی گەیوەتە جێی داواكراو پاشان بچڕاوە، ئەگەر زیندانیكرابوو دەرووی لێدەكرێتەوە ، ئەگەر لەشەڕدابوو ئاشتەوایی ئەنجام دەدات.

*چنینی جلوبەرگ لەلۆكەو خوری یان موو ئاوریشم یاخود شتێكیتر وەك یەك وایە.

*ئەگەر جلێكی داواكراوی بینی سەفەر دەكات، ئەگەر جلی هەڵخست ئاوارەو موسافیرێكی دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر جلێكی چنی لەمووی نەرمی ئاژەڵ فەرمانی خزمەتكارێكە ، دەگونجێت چنین بەلگەبێت لەسەر جووت بوون.

تەونكەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: كۆمەڵێكی ماندوون هەوڵ بۆ شتێكدەدەن یاخود هەوڵی فێربوونی زانیاری دەدەن.

*دەگونجێت تەونكەر بەلگەبێت لەسەر بینا دروستكردن لەسەر دیوار.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر چنەرو دانەرو چێنەر.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەرئەوەی مرۆڤ تێدایە لەنەخۆشیو غەمو پەژارەو شەڕو ئاژاوەو نووسین. ئەگەر تەونكراوەكەی بڕی لەغەمو پەژارەو كارو سەفەری قوتار دەبێت، وەگەرنا ئەوەی بۆی دەمێنێتەوە بەئەندازەی خوازوویستی خۆیەتی.

*هەروەها وتراوە: سەفەرە یاخود شەڕو ئاژاوەو بەربەرەكانییە.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێكە زۆر سەفەر دەكاتو زۆریش ماندوودەبێت لەكارەكەیداو وەك تێكۆشەر وایە.

*ژنی تەونكەر بەلگەیە لەسەرئەوەی تەونكەری پیاو بەلگەیە لەسەری.

*ئەگەر پیاوێكی رەبەن بینی هاوسەرێكی ئازاد دەگرێ ، ئەگەر ژنێكی رەبەن بینی شوودەكات.

تەویلە: لەخەودا بەلگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو قازانج.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ماڵو لانەی خەوبینەر خانەوادەو خزمەتكارو تیرەو هۆزی كۆدەكاتەوە، یا ئەو بازاڕەی دەیگرێتەبەر بۆ سوودو قازانج یا زەوییەك بەئاژەڵەكانی دەیكێڵێو خوازیاری فەڕو خێرییەتی.

تەیەموم: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی تەیەموم دەكات دەرووی لێدەكرێتەوەو قوتاربوونی نزیكە چونكە تەیەموم بەلگەی دەرووی نزیكییە لەخوداوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+دەروو قوتاربوون.
+سەفەریان ئاگاداریکردن بەتوشبوون بەنەخۆشی پێویستی بەتەیەموم دەبێت.
+دەستەکەوتنی ئاو بۆ گەشتیارو موسافیر.
*ئەگەر بەخۆڵ تەیەمومیکرد بەڵگەیە لەسەر نەگونجانی سەفەرو وەرگرتنی بەهانەو کارکردن بەویستی خۆ.
*تەیەموم بەڵگەیە لەسەر:
+هەژاری .
+نەخۆشکەوتنی لەش ساغ.
*تەیەموکردن لەگەڵ بوونی ئاویشدا بەڵگەیە لەسەرکاری پووچو بەتاڵ.
*ئەگەربینی تەیەموم دەکاتو ئاو نییە بەڵگەیە لەسەر نزیکی دەرووی خواییو رەواندنەوەی غەمو پەژارە ، ئەگەر تەیەمومیکرد لەگەڵ بوونی ئاویشدا پێنج وتەی لەسەرە:
١)خەوبینەر گەرچی توانای هاوسەرگیری هەبێت بەلأم نایکات.
٢)لەوانەیە سەفەر بەوشکانیدا بکات لەرێی سەفەر بەئاودا.
٣)لەوانەیە ئاوتەخوازی لێخۆشبوون بێت گەرچی سووریش بێت لەسەر تاوان.
٤)لەو کەسانەیە دنیا زاڵدەکات بەسەر قیامەتدا.
٥)یاری بەئاینەکەی دەکاتو بەهانە دەگرێ لەوتەی زانایان.
*هەروەها وتراوە: بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەنەخۆشیو زیندانی.

ت ی

تیابردن(کوشتن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دەگونجێت جرجی زیانبەخشو دەردهەڵگربێت یان ئاگرێکی سووتێنەر یاخود لێشاوو لافاوێکی بەزیان یا گۆڕانی حاڵوباری جیهانو تیابردنی دوژمنانبێت.

تیاچوون(فەوتان): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا زانستپەروەرێك تیاچوو خەڵکی سوودو قازانج لەزانیارییەکەی وەردەگرنو ناوبانگدەردەکات.
*دەگونجێت فەوتان بەڵگەبێت لەسەر کەم بەختی.
*ئەگەر بینی هەندێك لەجلوبەرگەکەی یان ماڵەکەی تیاچوو هەندێك لەماڵو داراییەکەی دەمێنێتەوەو نافەوتێ.
*ئەگەر بینی هەموو جلەکانی لێزەوتکرا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی ئەو شەڕو خراپەیەی تووشی دەبێت.

تیر(رم): (ئیبن سیرین) دەڵێت: تیر بەتەنیا گوڕ یا برایە، بریندارکردن بەتیر ناتەواوی‌و زەفەر پێبردنە.
*هەروەها دەڵێن: تیر گەواهی حەق‌و راستییە یاخود سەفەرە یان ژنە.
*ئەگەر تیرێک بەدەستییەوە ببینیٚ کوڕێکی دەبێت ، ئەگەر نووکی هەبوو کوڕەکەی دەبێت بەبەرپرسی خەڵکی.
*ئەگەر تیرێک بەدەستیەوە ببینیٚ‌و سوارەبێت دەستەلاٚتدارێکە لەشکۆمەندی‌و دەستەلاٚتدایە.
*شکانی تیرێك بدرێتە پاڵ کوڕ یان برا نەخۆشییە لەکوڕو براکەیدەدات، ئەگەر شکاندنەکە چاکبوونەوەی هەڵدەگرت چاکدەبێتەوە، ئەگەر چاکبوونەوەی نەبوو مەرگی یەکێکە لەو دووانە.
*شکانی تیرو رم بۆ فەرمانڕەوا لەسەرکار لابردنیەتی.
*ونکردنی نێزەکەی مەرگی کوڕو برایە، رمی بچووکیش وەك هی درێژ وایە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا تیرێکم بەدەستەوەبینی لەکاتێکدا لەبەردەستی پێشەوایەکدا دەرۆیشتم بەرێوە، ئەویش وتی: ئەگەر خەوەکەت راستبیٚ لەبەردەستی پێشەوادا گەواهیەکی راستیدەدەیت.

*دەگێڕنەوە (ئەباموخلەد) لەخەودا بینیویەتی تیرێکی زەدینی [1] پێدراو پاشان کوڕێکی دەبێت‌و ناوی دەنێت زەدینی.
*پیاوێك بینی چەقۆیەکی درێژ لەئاسمانەوە دەکەوێتە خوارەوە قاچێکی بریندارکرد ، پاشان مارێك دای بەو قاچەیەوە.
*بریندارکردن بەتیر قسەیەکە گوتەبێژ بەرانبەری پیٚ بریندار دەکات.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+دارو عەمود.
+ژنێکە یاخود کوڕ یان گەواهی حەق‌و راستییە.
+سەفەرە.
*ئەگەر رمەکە دەدرایە پاڵ دەستەلاٚتدارێك‌و نکوولی لێکرد رووداوێك بەسەر ئەو دەستەلاٚتدارەدا دێت‌و غەم‌و پەژارەو دزەکردنی دوژمن رووی تێدەکات.
*ئەگەر درایە پاڵ برایەك بەلاٚونەهامەتییە ، ئەمەش ئەگەر شکاوو فرێیداو نەیتوانی چاکیبکاتەوە، ئەگەر ئامادەیکرد پاش چاککردنەوەی

[1] **تیری زەدینی**: تیرێکە دەدرێتەپاڵ ئافرتێك لەراستکردنەوەی تیردا بەناوبانگبووە. (وەرگێڕ)

لەنەخۆشــی چــاکدەبێتەوە یــاخود خەریکــە لەکاریدەخــەن دواتــر خــۆی چاکدەکات.

*تــیرو رم برایــە یــان هاوڕێیــەو هاوەڵەکەیو دەستەڵاتی بەجێدەهێڵێ.

*ئەگــەر تیرێکــی بەدەســتی خۆیــەوە بینیو بەنێو بازاڕدا دەڕۆیشت کوڕێکی نێرینەی پێدەبەخشرێ، ئەگەر خستیە پــشت دەرگاکــەی بەدەســت داپۆشــی ژنەکەی کچی دەبێت.

*تــیر بــەبێ ئاســن کــچە بــۆ ئــافرەتی دووگیــان، رزقو رۆزییــە دوای کــچ ، هەروەها چەن کچێکی دی دێن بەدوایدا بەئەنــدازەی گرێــی تیرەکــە ئەگــەر خەوبینەر ئەژمەردەیکرد.

**ئەگەر دەستەڵاتدارێك ببینێ رمێکی دەداتــــێ دەســــتەڵاتو پۆســــتێك وەردەگــرێ، ئەگــەر رمەکــە ئــاڵابوو دەستەڵاتدارییەو ناوبانگ پەیدادەکات.

*ئەگەر رمێکی هــەبێتو هاوســەرەکەی دووگیــــان نــــەبێت هاوەڵایــــەتی مرۆڤێکدەکات بەرگری لێدەکات یاخود برایەك بەرگری لێدەکات لەدوژمنان.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینــی تیرەکــەی درێــژبوەو لەئەنــدازەی خــۆی دەرچــوە ستەم لەبەردەستەکانیدەکات.

*ئەگەر بینــی بــەرمێك کەسێك بریندار دەکــات خــوێنی لەبــەر دەڕوا کەســێك بەکرێدەگرێ بۆ کارێکی ئــاوا، هــەروەها دەڵــێن: لەشــساغ دەبــێو مــاڵوداراییی زۆردەبێ، ئەگەر لەوێنەبوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆلای خانەوادەکەی.

*ئەگــەر بینــی بــەرمێك کەســێکی برینــدارکرد ئەگــەر بریندارکردنەکــەی تەڕبوو بەئەندازەی ئەو تەڕییە غەرامە دەکــرێ، ئەگــەر تەڕنــەبوو کردارێکــی ناقۆڵای دەدرێتە پاڵ.

*ئەگەر بینــی بــەتیرێك برینــداردەکرێو زامەکــەی ســەخت دەبــێ برینــدار ماڵوســامانێکی حــەرام لەبرینــدارکار وەردەگرێ ، ئەگەر رمەکە گۆشتی بڕی یاخود ئەندامێك لەئەندامەکانیو کەوتــە دەســتی بکــەرەوە لەبریندارکــەرەوە مــاڵو خێرێکــی خراپــی لەئاینــدا دەســتدەکەوێ، بــەڵام ئــەوەی ببینــێ کوشتاری دوژمن دەکات تــیرو رم مــاڵو داراییــەکی حەرامــەو بەدەســتی دەهێنێت.

تیرئەنــداز: (ئــیبن ســیرین)دەڵێــت: پیاوێکی خواناسە.

*هەندێکدەڵێن: سیخوڕە.

تیرساز(تیرهاویَژ): (نابلسی)دەلّیَت: لەخەودا بینینی بەلّگەیە لەسەر تەمەندریَژی یان توندو تیژیو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

*تیرساز پیاویَکە خەلّکی هاندەدات بۆ جیهادو تیَکۆشان یاخود سەرۆکی سەربازو دەستەلاّتدارانە.

*هەروەها دەلّیَت: بینینی لەخەودا بەلّگەیە لەسەر جەنگو شەرِو ئاژاوەو بەرەبەرکانی لەنووسراودا.

*بینینی بەلّگەیە لەسەر:

+رەخنەو نکوولی لیَگرتن لەئابروو.

+بژیَویو کاسبی حەرامو نادروست.

*ئەگەر لەنیَوان خەوبینەرو یەکیَکدا ئاژاوە بەرپابوو زالّدەبیَتو سەردەکەویّ بەسەر دوژمنانیدا.

*تیرساز وەك پادشاوایە لەفراوانی دەستەلاّتو هانی بەردەستەکانیان دەدات یارمەتی یەکتر بدەن.

*تیرساز بەلّگەیە لەسەر:

+پەروەرشیاریَکی چاکساز بۆ دووروان و کەسی لاروبەد.

+بەلّگەیەلەسەر بیَژوو.

+نووسەر.

+پیاوی پەناوپشتگیرە بۆ هاوەلّەکانی.

تیرورِمساز: (نابلسی) دەلّیَت: بینینی لەخەودا بەلّگەیە لەسەر پیشەو دژایەتیو جەنگو کەرتو پەرتی کۆمەلّو تیَکەلّبوونی حەلاّلّ بەحەرامو خەرجیو سوودو بەجیَهیَنانی پیَداویستیەکان.

تیروکەوان: (نابلسی) دەلّیَت: بینینی لەخەودا بەلّگەیە لەسەر :

+نویَنەرو نووسین.

+هیَزو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

*یەك تیری ئاوەژوو ئەگەر ژنیَك بینی لەتیرەوانەکەیدا هەلّگەرِانەوەی میَردەکەیەتی بەسەریا.

*ئەگەر تیری بەدەستەوە بینی دەستەلاّتو شکۆمەندیو مالّوسامان بەدەستدەهیَنیَت.

*شکانی تیریَك لەکەوانەکەی دەریچیَت نەتوانینیەتی لەبەجیَگەیاندنی پەیامەکەیدا.

*تیر بۆ ژن میَردەکەیەتی.

*تیرهاویشتن وتەیە بەنامە دەنیَردریَت.

*ئەگەر بینی تیریَکی هاویشتو نەیپیَکا نویَنەریَك دەنیَریَت بۆ مەبەستیَكو بۆی بەجیَنایەت.

*ئەگەر ژنیَك یا کچیَك تیریَکی تیَگرتو دلّی پیَکا گالّتەو شۆخی لەگەلّدەکاتو وابەستەی دەبیَت.

*ئەگەر تیری واژوکراوی بینی نویَنەری نەرمو نیانن لەگوتاریاندا.

* ئەگەر بینی تیرێکی هاویشتو پێکای ئەگەر منداڵبوو نێرینەدەبێت.

* تیری هەڵبەستراو نوێنەر یا رزقو رۆزی یا کوڕێکی سوننەتکراوە یاخود تەمەنێکی دووروودرێژ یا جلوبەرگە.

تیرۆك: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەو بەدەستهێنانی پێداویستیو وەچەی چاکو ماڵوسامانی بەسوودو قازانج.

* بۆ رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو دەرکەوتنی حەقو راستی.

* هەروەها پیاوێکە دوو شەریکی دووڕووی هەیەو، یەکێکیان دڵڕەقەو جیاوازی ناکات لەنێوان حەقو راستیدا.

تیرهاوێژ: (نابلسی)دەڵێت: بەیەکێک دەڵێن تیر دروستبکات، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فروفێڵو چاوبەست بەهۆی ماڵوسامانەوە.

(نابلسی)دەڵێت: سیخوڕە فەرماندەکات بەدووزوبانی.

* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو وێرانەو بەشکردنی ماڵوسامانو فەرزی شەرعی.

تیشكو رووناكی: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نوێنەر یان ئاڵاو بەیداخ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەسپانو یارمەتی ئەوەی لەکاتی رووناکیدا ئەنجامیدەدات.

* دەگونجێت رووناکیو رۆژو مانگو هاوچەشنەکانی بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لای خەڵکی ناودەبرێ.

تیمساح: (ئیبن سیرین)دەڵێت: تیمساح لەخەودا پۆلیسە، چونکە تیمساح لەدەریادا بەزیانە، هەروەها تیمساح دزێکی ناپاکە، وەك درندەوایە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر بازرگانی ناپاکی ستەمکار.

* ئەگەر بینی تیمساحێك بەکێشیدەکات بۆ نێو ئاوو لەناو ئاوەکەدا دەیخوات دەکەوێتە دەستی پۆلیسو ماڵەکەی دەباتو دەیکوژێت، ئەگەر سەلامەتبوو کاتێ کەوتەدەستی پۆلیسەکان سەلامەتو پارێزراو دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی تیمساح لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خراپەو حەرامو کاروکاسبی حەرامو ترسوبیم، یاخود بێزاری دەربڕین لەوەستانی رەشەبا یان لەدزو جەردە.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر کۆتایی هاتنی تەمەن بەهۆی

غەرقبوونەوە، هەروەها بینینی تیمساح لەنێودەریادا هیچ خێرێکی تێدا نییە.
*دەگونجێت دوژمنێکی سەرشۆڕو رسوابێت لەبەرئەوەی لەشوێن و جێگەی خۆیدا نییەو تێدا نازی.
*ئەگەر بینی تیمساحێك بەکێشیدەکات بۆ نێو ئاو فەرمانڕەوا یان پیاوێك لەماڵەکەی شتێك دەبات و خۆی پێی ناخۆشە.
*ئەگەر بینی تیمساحەکەی بەکێشکرد بۆ وشکانی زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیداو ماڵ و داراییەکەی دەبات.
*ئەگەر بینی گۆشتی تیمساح دەخوات یا پێست و چەورییەکەی یا هەر بەشێکیتری بەو ئەندازەیە لەماڵی دوژمنەکەی دەبات.

تینوویەتی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵ و باری خاوەن موڵك و کێڵگە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری یان وەستانی حاڵی بژێوی پەیداکاران.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: تینوویەتی لەخەودا ناتەواوییە لەئایندا، ئەگەربینی تنیوویەتی و ویستی ئاوی رووبار بخواتەوە بەڵام نەیخواردەوە لەغەم و پەژارە قوتاربدەبێ بەپێی چیرۆکی ((طالوت)) کەلەقورئاندا هاتوە: ﴿ انَّ اللهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي ﴾ (البقرة: ٢٤٩).

*هەندێکدەڵێن: ئەوی بیەوێت ئاو بخواتەوە بەڵام نەیخواتەوە پێداویستی خۆی بەدەستناهێنێ، ئەوەشی ئاوی ساردبخواتەوە ماڵ و داراییەکی حەڵاڵ بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی تێر ئاوبوە بەڵگەیە لەسەر دروستی ئاینەکەی و جێگیربوونی و باشبوونی حاڵ و باری.

(نابلسی) دەڵێت: تینوویەتی بەڵگەیە لەسەر خۆنواندن بەرەفتاری فیتنەکاران چونکە لەرۆژی قیامەتدا دەهێنرێتەسەر حەوزو ئاو نادرێت، ئەگەر بینی تینوویەتی پێویستی بەهاوسەرگیری و مارەبڕینە.

تێ

تێری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تێری لەخەودا بێزاری و وەڕسبوونە.
*ئەگەر بینی تێرە یاخود بینی دەمی پڕبوە لەخواردن و هیچ بۆشاییەکی نەماوە گۆڕانی بارو حاڵیەتی و کەوتنیەتی لەوحاڵەی لەسەریەتی لەدنیادا یان مەرگێتی مەگەر لەدەمیا بۆشاییەك بەدیبکات ئەوجا رزق و رۆزی دەدرێت بەئەندازەی ئەو بۆشاییەی لەدەمیا دروستبووە.

*تێری لەخەودا بەدەستهێنانی بژێوی‌و گەڕانەوەیماڵ‌و سامانە.

*هەندێکـدەڵێن: برسێتی باشترە لەتێری‌و تێرئاوی باشترە لەتینویەتی.

تێکۆشەر (رەنجدەر ـ هەوڵدەر): (نابلسی) دەڵێت: رەنجدەر بانگخوازە، دەگونجێت لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر خاوەن هەواڵ‌و دەنگ‌و باس وەك پۆستەو شتی نایاب، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەنجدەرو تێکۆشەر بۆخێرو چاکە.

تێکەڵەی خواردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەمووی غەم‌و پەژارەو شەڕو ئاژاوەیە، ئەگەر لێیخوارد غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات، بەڵام ئەگەر بینی بەڵام لێینەخوارد ماڵ‌و سامانێکە زەرەری لێدەکات.

تێکەڵەیەك لەبۆنیخۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر (حەج)، هەروەها دەڵێت: ماڵ‌و داراییە یان شکۆمەندییە.

*ئەگەر بینی لەماڵی کەسێکی پێشەنگدا بەم بۆنە کاسدەبێ ناپاکی لەگەڵدا دەکرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بۆنی ئەم تێکەڵەیەیکرد پیاهەڵدانی باش بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها (نابلسی) دەڵێت: غەم‌و پەژارەخواردنە بەهۆی تومەتبارکردنەوە کەلەلایەن کەسێکی سەرووی خۆیەوە ئەنجامدەدرێت‌و خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾. (آل عمران : ١٦١).

تێکەوتن (پێهەڵخلیسکان): (نابلسی) دەڵێت: تێکەوتن لەزماندا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قاچ هەڵخلیسکان‌و بەپێچەوانەشەوە.

*دەگونجێت پێهەڵخلیسکان بەڵگەبێت لەسەر تیاچوون‌و فەوتانی ئەوەی ئەنجامیدەدات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵەو لەبیرکردنی زانیاری.

جيم

ج ا

جـا پلیق[1] : (نابلـسی)دەڵێـت: ئەگـەر لەخەودا بینی بوە بـەجاثلیـف بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی یـان غـەرقبووی یـان نزیکبوونـەوەی لەتیاچـوون و فـەوتان یاخود لەناوچوونی نازو نیعمەت.

جــادوو(سـیحر) : (نابلـسی)دەڵێــت: لەخەودا فیتنەو لەخۆباییبوونـە ، ئەگەر بینی جادوویکرد یان جادووی ئەنجامـدا بەهۆیـەکی بـەتاڵ و پـووچ نـاکۆکی دەکەوێتـــە نێـــوان خـــۆی و هاوسەرەکەیەوە.

*جادوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+بێباوەڕی.

+جیابوونەوەی ژن.

*ئەگەر بینی جـادووی لێکـراوە یـاخود جـادوو ئەنجامـدەدات فیتنـەو پـلان و ناپاکییە.

*ئەگـەر جـادووکرا لەلایـەن جنۆکـەوە بەهێزترو فروێڵدەکات.

جادووگـــەر : لەخـــەودا پیـــاوێکی هەڵخەڵەتێنەرە ئەگەر بـەهۆی پوولـەوە جادووی لێکرا جادوو لەژنێکدەکات.

جاڵجاڵۆکـە : (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسـەر ژنێکـی نـەفرەتلێکراو سەرجێگەی مێردەکەی بەجێدەهێڵێ.

*بینینـــی تــەناف و ماڵەکـەی هێنـانی ژنێکی بێدینە.

*ئەگەر جاڵجاڵۆکەیەکی بینی پیاوێکی فێڵبازی لاوازو پەنهان دەبینێ.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی چنەرە، یان پیاوێکی خواناسی دنیانەویستە، ئەگەر جاڵجاڵۆکەیـــەکی گـــرت هاوەڵایـــەتی پیاوێکی خواناسی و دنیانەویستدەکات.

*ئەگـــەر مـــاڵی جاڵجاڵۆکـــەی بینـــی تەنانەت لاوازبوو لاوازیی و سستی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُـــوتِ لَبَيْـــتُ الْعَنْكَبُـــوتِ ﴾ (العنكبوت:٤١).

*جاڵجاڵۆکـە بەڵگەیـە لەسـەر ژنێکـی دڵخۆش.

[1] **جاثلیق** : پێشەنگی قەشەکان. (وەرگێڕ)

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چنین و تەونکردن.

*ئەگەر جاڵجاڵۆکەیەکی بینینی کەوتەخوارەوە بەڵگەیە لەسەر سەختی زستان.

جاڵجاڵۆکەی مارئاسا: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژنێکی بەزیان.

*لەخەودا دوژمنێکی بەدوخراپی شێوە ناشیرینەو مرۆڤ دەپێکێ و بریندارید ەکات.

جام(لەگەن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژن و کورو کچی بەسوودو نرخدار بەئەندازەی بەهاکەیەتی.

جامباز: (نابلسی)دەڵێت: جامبازی ئاژەڵ و ولاخ پیاوێکی بەرێزە رێزداری زاڵدەکات بەسەر دنیای خۆیداو بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەواو کاربەدەست.

جامێکی گەورە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کچێکە لەسەردەستی خێرێکی زۆر بەدی دێت.

جانەوەری زەوی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خەوبینەر دەبێت بەسیخوڕی فەرمانڕەواو دەستەلاتدار.

*دەگونجێت سەرهەڵدانی لەجیهاندا بەڵگەبێت لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەو سەرخستنی خواناسان و تیاچوونی دووڕوان.

جانەوەری ژاردار: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر مرۆڤێك بەدووزوبانی نێوانی خەڵکی تێکدەدات و شەڕو ئاژاوە دەخاتە نێویانەوە تووشی شەڕیاندەکات و لەخێروچاکە دەیانگرێتەوە.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+هەژاری.

+غەم و پەژارە.

+پیاوێك سووکایەتی پێکرابێت.

+زیانێك لەلای کۆمەڵێك دەوارو گوندنشینەوە.

*ئەگەر روویکردە نەخۆش دەمرێت چونکە ژاردارە.

جانەوەری گوێچکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دوژمنی سەرکردەو بەرپرسانە.

ج ب

جبە(کەوڵ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: جبە ژنە ، ئەگەربینی جبەیەکی پۆشیوە دەگات بەژنێکی عەجەمی، ئەگەرجبەکە رەنگاو رەنگبوو ژنێکی بەسۆزو خێرداردەبێت لەمناڵخستنەوە، پشتی جبە گەر لەلۆکەبێت ئاین باشییە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ژنێك جبەیەکی بینی‌و ناوەکەی دی لەپێستی ڕێوی یان گیانـداریێکیتر دروسـتکرابوو ناپـاکی دەکـات لەمێردەکـەی بەدەسـت تێکەڵکردنی لەگەڵ پیاوێکی تردا.

*هەروەها جبە لەخەودا تەمەندرێژییە، یـان دەوڵەمەندییـە بۆ یـەکێك لەبـەری بکات چونکە ڕێگرە لەسـەرما ئەمـەش بەهەژاری لێکدەدرێتەوە.

*لەبـەرکردنی لـەوەرزی هاوینـدا غەم‌وپەژارەیە لەلایەن هاوسەرەوە یان قەرزاری‌و نەخۆشـی‌و زینداننییـە یاخود بەلاو نەهامەتییە لەپێناوی ژنێکدا.

*ئەگەرخەوبینـەر جـەنگاوەربوو یـان کەسێکبوو لەریزی ئەواندابوو قـەڵغان‌و سـوپەرەکەی دەپۆشـێت‌و ڕووبـەرووی دوژمنی دەبێتەوە.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ژنێکـە یـان قوتاربوونە لەغەم‌و پەژارەو نەهامـەتی، ئەگـەر جبەیەکی لەبـەردابوو قەڵـەم‌و دەفتەرێکیشی بەدەستەوەبوو هـەژاری چارەسـەردەکات بەخزمـەتکردنی پادشاو فەرمانڕەوا.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: جبەو عەبا ڕێـزو شکۆی پیاوە لەگـەڵ پیـاوەتی بـەپێی جبەکـەو ئـەو تایبەتمەندییـەی هەڵیگرتووە.

*ئەگـەر ئـەوەی جبـەی لەبـەرکردبوو لەوانەبوو کەسەرباز بەدوویدا دەڕۆیـی، لەوانەیـە سـەرۆکایەتی سـوپادەکات، ئەگەر شایستەی پلەوپایەبوو بەدەستی دەهێنێـت، وەگـەرنا دەسـتدەگرێ بەسـەر خانەوادەکەیـدا‌و بەخێویاندەکات.

*هـەروەها دەڵـێن: جبـە پیـشەیەکی باشـەو پیـشەوەرەکەی غـەم‌و پـەژارە دەخـوات، یـان بەقەرزدانـەوە ڕاڤەیدەکن.

*هـەروەها دەڵـێن: سـەفەرێکی باشـەو دڕانی بەڵگەی مەرگە.

*ئەگـەر بینـی ئـاگر کەوتـەوەو هـیچ بەسەر جبەکەیدا نـەهات زیان لـەماڵ‌و سامانیدەکەوێ.

*لێـسەندنی جبـە بەڵگەیـە لەسـەر سەرکەوتنی پلەوپایەو شکستهێنان.

ج ر

جرج(مشگی گەورە): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی مشکێکی گەورەی هـەڵگرتووە یـاخود جرجێـك دێتـە لای لـەولاتی خـۆی کۆچـدەکات، ئەگـەر مولکداربێت دەیفرۆشێت.

*ئەگەر جرجی لەماڵی خۆیدا بینی یان لـەماڵی یـەکێکیتردا بـا ئـەو ماڵـە پارێزراوبێـت لـەدز یـاخود بـا وریابێـت

لەوەی کەلەگەڵیدایە چونکە شتومەکی ئەو بەکاردەهێنێ.

*ئەگەربینی گۆشتی جرج دەخوات غەیبەتی مرۆڤێکی بەدو خراپدەکات.

*جرج بەڵگەیەلەسەر دزی دەمامك پۆش.

*هەروەها بینینی جرج بەڵگەیە لەسەر خراپەو بەدکاریی کۆبوونەوەو منداڵ یاهەڵهاتنی قەرزار لێی یاخود دەستگیرکردنی.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو سەرشۆڕی.

*ئەوەی گۆشتی جرج بخوات لەخەودا رزقو رۆزییەکی حەرام بەدەست دەهێنێت.

جزدان(کیس): (ئیبن سیرین)دەڵێت: جزدان وەك کیسە وایە، هەروەها وتراوە: ماڵو سامانە.

*ئەگەر بینی جزدانەکەی کەوتە دەریاو روبارەوە ماڵو سامانەکەی لەسەردەستی پادشایەك تیادەچێت.

*ئەگەر بینی کەوتە نێو ئاگرەوە ماڵو سامانی لەسەر دەستی فەرمانڕەوایەك تیادەچێت.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کورو هاوسەرە بۆ رەبەن، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی زێڕو درهەمو خشڵ یان گەوهەرو کلیلی تیادادەنرێ.

*هەروەها دەڵێن: لەشولاری مرۆڤە ئەگەر جزدانەکەیان بەزۆر لێسەند بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر لەنێوقەدی خۆیدا بینی لەنیوەی تەمەنی سوود وەردەگرێ.

*ئەگەر دڕابوو زانیارییەك وەردەگرێتو لەبەریدەکات پاشان پێویستی بەوانە دەبێت.

جگەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جگەر شوێنی تووڕەبوونە لەگەڵ سۆزو بەزەیی.

*هەروەها دەڵێن: جگەر بەڵگەیە لەسەر منداڵو ژیان.

*هاتنەدەرەوەی جگەر لەسك دەرکەوتنی ماڵێکی شاراوەیە.

*ئەگەر بینی جگەری مرۆڤێك دەخوات ماڵو سامانێکی شاراوە بەدەستدەهێنێو دەیخوات، ئەگەر چەن جگەرێکبوو بەلێنراویو سورەوەکراویو بۆگەنی گەنجو سامان بەدەستی دەهێنێ ، جگەری مرۆڤو ئاژەڵ چوونیەکە.

*خواردنی جگەری مرۆڤێکی ناسراو خواردنی ماڵەکەیەتی، ئەگەر تەماشای

جگەریکردو رووخساری خۆی تێدابینی دەمرێ.

*ئێش و ئازاری جگەر لەلێکدانەوەدا خراپ مامەڵەکردنە لەگەڵ کوڕدا، پێغەمبەر(ﷺ)دەفەرموێ: "منداڵەکانمان جگەرمانن"[1].

*برینی جگەر مەرگی رۆڵەو جگەرگۆشەیە، زوخم و کێمی جگەر زاڵبوونی حەزو ئارەزووە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شوێنی ئازایەتییە، ئەگەر بینی جگەرێکی گەورەی هەیە کەسێکی بەسۆزو بەزەیی و ئازایە.

*ئەگەر جگەری چەوری بەسەرەوەبوو ماڵ و سامانە لەلایەن ژنانەوە.

*ئەگەر جگەریخوارد هێزو تواناو سوود لەکوڕەکەی وەردەگرێ.

*جگەر چێشتلێنەری فەرمانڕەوایە.

*دەگونجێت هاتنەدەرەوەی جگەر لەناوسکدا بەڵگەبێت لەسەر ستەم و باش نەبێت.

*جگەر ماڵ و سامانێکی بەتاڵ و پووچە.

[1](عجونی) لە(کشف الخفاو والالباس) (١/٣٠٧) هێناویەتی.

*ئەگەر بینی جگەری دەخوات ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ و دەیخوات یاخود ماڵی کوڕەکەی دەخوات.

جگەرئاوسان: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و پەژارە یان ژنێکی شۆخ و شەنگی دەستبلاو.

ج ل

جلوبەرگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: جلوبەرگ چوارجۆرە و بەم شێوەیەیە:

١)**جلوبەرگی خوری:** ماڵودارایییە.

٢)**جلوبەرگێك لەموو دروستکرابێ:** ماڵی جیایە.

٣)**جلوبەرگی لۆکە:** ماڵودارایییە.

٤)**جلوبەرگی کەتان:** ماڵێکی جیایە.

*باشترین جلوبەرگ نوێیەکی فراوان و گوشادو سفتە ، هەروەها جلوبەرگی درێژ باشترە لەجلوبەرگی کورت.

*کۆنی و چڵکنی جلوبەرگیش هەژاری و غەم و پەژارەیەو تێکچوونی ئاینە. چڵك و خۆڵاوییبوونی لەشولار جوانی دنیاو ئاینە، جلوبەرگی سووریش بۆ ژن باشە، بەڵام بۆ پیاو باش نییە چونکە جوانی شەیتانە مەگەر سووری لەدامێن یان جێگەو پێخەفدابێت و پیاو پێوەی دەرنەکەوێت ئەوجا خۆشحاڵی و شادییە.

*هەموو زەردییەك لەجلوبەرگدا نەخۆشییە، هەروەها وتراوە: سووری غەمو پەژارەیە، سووری‌و زەردی لەلاشەدا زەرەر دەدەن.
*سەوزی لەجلوبەرگدا باشە لەئایندا چونکە جلوبەرگی بەهەشتیەکانە.
*جلوبەرگی رەشیش باشە بۆیەکێك گەربەبێداری لەبەری بکات‌و دەستکەوت‌و دەستەلات‌و شکۆدارییە بەدەرلەوە خراپە.
*جلوبەرگی ئاوریشم‌و خوری ماڵوداراییەکی زۆرە ، هیچ جۆرێك لەجلوبەرگ ئەوەندەی خوری باش نییە.
*نیشانەو هێمای سەر جلوبەرگ لەخەودا سەفەرە بۆ (حەج) یان رووبەرۆژئاوا.
*جلوبەرگی رەنگاورەنگ بەلگەیە لەسەر بەدەستهێنانی دەستەلات بۆیەکێك شایستەی بێت‌و بەلگەیە لەسەر جوتیارو فەرووبەرەکەت بۆ یەکێك شایستەی بێت، بۆژنیش پتر شکۆمەندی‌و خۆشحاڵییە، ئەوەی جلوبەرگی رەنگاورەنگی ببەخشێ ماڵ‌و دارایی لەلای عەجەمەوە بەدەستدەهێنێت یان لای خەڵکی ناموسوڵمانەوە.

*جلوبەرگی شێوەدار بەلگەیە لەسەر قامچی.
*جلوبەرگی تۆکمەو قایم بەلگەیە لەسەر دەستەلات‌و پلەوپایەو ناوبانگدەرکردن.
*جلوبەرگی کەتان بۆئەوەی دەیپۆشێت بژێوییەکی رێزدارو ماڵێکی حەلاڵی دەستدەکەوێت.
*جلوبەرگی خەت خەت بەلگەیە لەسەر باشی دنیاو قیامەت، باشترین جلوبەرگیش ئەوەیە لەخوری دروستکرابێت.
*جلوبەرگی خەت خەت باشە بۆ خەوبینەر، بەلام جلوبەرگی خەت خەتی ئاوریشم ماڵێکی حەرامە.
*جلوبەرگی کۆنە غەم‌و پەژارەیە ، ئەوەی ببینێ دووجلوبەرگی کۆنەی پارچە پارچەکراو بەسەریەکدا لەبەرکرد بەلگەیە لەسەر مردنی، دڕانی جلوبەرگیش ئابڕوچوونیەتی، جلوبەرگ دڕاویش بەباری درێژیدا بەلگەیە لەسەر دەرووڵێکردنەوە.
*ئەگەر ژنێك کراسەکەی بەکۆنەو کورتی بینی نهێنی دەدرکێنێت.
*ئەگەر کراسەکەی بەری بدڕێنێ ناکۆکی‌و بەربەرەکانی لەگەڵ خانەوادەکەی دەکات‌و بژێوی پووچەڵدەکاتەوە، ئەگەر جلوبەرگی

شـــــروكۆنەی لەبـــــەرکردو پارچــــە پارچەبوبوو بەسەریەکدا هەژاری خۆی‌و کورەکەیەتی.

*ئەگـەر جل‌وبـەرگی کۆنـەی لەبـەری بێباوەڕدا دی تێکچوونی حاڵ‌وبارییەتی لەدنیاو قیامەتدا.

*هـەروەها وتـراوە: جل‌وبـەرگی خـەت خەتی ناشیرین بەڵگەیـە لەسـەر زیان‌و بێکاری.

چڵك‌و پیسیش ئەگەر بەجل‌وبـەرگ یـان لەش‌و لارو قژەوەبوو غەم‌و پەژارەیە.

*چـڵك‌و پیـسی بەسـەر جل‌وبەرگـەوە بێچەوری بەڵگەیە لەسەر شێوانی ئاین‌و زۆری گونـاهو تـاوان، ئەگـەر چـەوری لەگەڵدابوو تێکـچوونی دنیایـە، شـتنی ئەوچـڵك‌و پیـسییە تەوبەیـە ، شـتنی مـەنی (ئاوی‌پیـاو) بـەو جل‌وبەرگـەوە تەوبـەو پەشـیمانییە لـەزینا، ئەگـەر خـــوێنی پێوەبـــوو شـــتی تەوبەیـــە لەکوشـــتن، شـــتن‌و پاککردنـــەوەی لەپیسی تەوبەیە لەکاروکاسبی حـەرام، داکەنـدنی جل‌وبـەرگیش لەبـەر پیـسی رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەیە، هـەروەها سووتاندنیشی.

*وێنـەی بلبـل لەجل‌وبەرگـدا رێگـرە لەسـەفەر یـان هـەرکارێك بـەنیازبێت ئەنجامیبـــدات ، ئەوکارەشـــی بـــۆ بەجێنایـەت هـەتا جل‌وبەرگەکـە وشـك نەکاتەوە.

*ئەگەربینی پینـەی نـوێ بەرجلـەکانی کەوتەوە ماڵ‌ودارایی شکستی بەسـەردا دێت.

*ئـــەو جل‌وبەرگەشـــی بـــەدیاری دەبەخـــشرێ رێـــزو شـــکۆمەندی‌و دەستەلاتە.

*خـواردنی جل‌وبـەرگی نـوێ خـواردنی ماڵ‌و دارایی حەلاڵە.

*ئەگـــەر بینـــی جل‌وبـــەرگی ژنـــانی لەبەرکردوەو لەناخ‌و دەروونیدا بیـەوێت خۆی بچوێنێت بەوان غەم‌و پەژارە دێت بەسـەریا لەلایـەن دەسـتەلاتدارەوە ، ئەگـەر واگومـانی بـرد لەگـەڵ پۆشـینی ئـەو جل‌وبەرگـە عـەورەتی وەك ئەوانـە دەردەکەوێت ملکەچ‌و رسوادەبێت.

*ئەگەر لەگەڵ پۆشینی بۆ جل‌وبـەرگی ژنان ژنـی مـارەبڕی‌و عەورەتیشی وەك ئـــەوانبوو دوژمنـــەکانی زەفـــەری پێدەبەن.

*ئەگـەربینی جل‌وبـەرگێکی پۆشـیوەو دزیویەتی‌و زەوتیکـردوە لەدەستەلاتو فەرمانبەرداریی دەخرێت.

*ئەگەربینی هەنـدێك لەجل‌وبەرگەکـەی یـان کەل‌وپـەلی ناومـاڵی لەدەسـتداوە

هەندێك لەوەی هەیەتی دەپێچرێتەوەو نامێنێت.

*زەردی جلوبەرگیش نەخۆشیو لاوازییە جگە لەجلوبەرگی ئاوریشم ، وتراویشە: ئاویشم بۆ ژنان باشە، بەلام تێکچوونی ئاینی پیاوانە.

*جلوبەرگی رەش بۆئەوەی رانەهاتوە لەبەری بکات توشبوونی خراپەیە، ئەوەشی راهاتوە لەسەر لەبەرکردنی باشە ، هەروەها بۆ نەخۆش بەڵگەی مردنە، چونکە خانەوادەی مردوو دەیپۆشن ، جلوبەرگی شینیش غەموپەژارەیە.

*جلوبەرگی نەخشەدار بەرەنگاورەنگ وتەی دەستەلاتدارەو خەوبینەر رقی لێییەتیو غەموپەژارەی هەلگرتوە دەربارەی.

*جلوبەرگی دووروو یان دوورەنگ پیاوێکە دڵی دیندارو دنیاداران رادەگرێ، ئەگەر نوێبوو بەلام پیسبوو دنیا بەدەستدەهێنێت لەگەڵ قەرزاریدا.

*هەروەها دەڵێن: جلوبەرگی نەخشەداری رەنگاورەنگ کوشتارکارە لەگەڵ ئەوەی پیشەکەی بۆسەرجەم خەڵکیش بەڵگەیەلەسەر غەموپەژارە، بۆنەخۆشیش زیادبوونی نەخۆشییەکەیەتی، بۆژنان باشە بەتایبەت ژنانی جوانو شۆخو شەنگ چونکە بەسروشتی خۆیان جلوبەرگی ئاوا دەپۆشن.

*جلوبەرگی نوێش بۆ دەوڵەمەندو هەژار باشەو بەڵگەیە لەسەر گەنجو سامانو شادیو خۆشی.

*ئەگەربینی جلوبەرگی نوێی پۆشیوە بەلام پرتۆڵپرتۆڵ بوە ئەگەر نەیتوانی چاکیبکات سیحری لێدەکرێت ، ئەگەر بەچەشنێ دڕاو لەتوپەتبوو کوڕێکی دەبێت.

*جلوبەرگی ناسك نوێکردنەوەی ئاینە.

*ئەگەر بەسەرجلوبەرگەکەیدا لەبەریکرد بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینو هەڵە لەئاینیدا، ئەگەر لەژێر جلوبەرگەوە لەبەریکرد بەڵگەیە لەسەر نهێنیو دیاری یاخود بەشێکە لەکردارو رەفتاری بەرچاویو خێرێکی جەمو پەسەندەکراوە.

*ئاوریشمو جلوبەرگی هاوچەشنی ئەو ناگونجێت زانایان بیپۆشنو بەڵگەیە لەسەر خوازیارییو بەدواداچوونی دنیا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر بانگهێشتی ژنان بۆ بیدعەو بەڵگەیە لەسەرئەوەی کردارو رەفتاری وەها ئەنجامدەدەن شایستەی بەهەشتن لەسەریو پلەوپایەی لەسەر وەردەگرن.

*هــــەروەها بەڵگەیـــە لەســـەر هاوسەرگیریکردن.
*جلوبـــەرگی دووبـــەری دووراو بەئاڵتوونو زیوو لەئاینو دنیادا بەشـەو گەیشتن بەهیواو ئاواتە.
*ئەگەربینی بوە بەخاوەنی جلوبەرگی ئاوریشمو سیپاڵ - پارچەی ئاوریشمی - و پۆشیویەتی وەك تـاج یـاخود تـاجی گەوهەربەنـــد پیـــاوێکی دینـــدارەو تێدەکۆشـێتو پلەوپایـەو دەسـتەڵات بەدەستدەهێنێت.
*دوورینـی جلوبـەرگ بەڵگەیـە لەسـەر سەفەر، ئەگەر جلوبەرگەکـەی دوورییـ پاشـان بـڕی ئـەو داوایەیکردوویـەتی گەیوەتـــە کۆتاییەکـــەیو دوایهـــاتوە، خۆئەگەر لەشەڕو ئاژاوەدابوو دەبڕێتو دوایی دێت.
*ئەگەر زیندانیو دیلبوو ئازاد دەکرێت، دوورینـی جلوبـەرگی خـوریو لۆکـەو مووئاوریشم هەموو چوونیەکن.
*بینینـــی جلوبـــەرگ بەشـێوەیەکی لـــوولکراو ســـەفەرە، هەڵخـــستنی جلوبـەرگیش گەڕانەوەیـە لەسـەفەر یـاخود گەڕانـەوەی کەسـێکی نادیـارو غەریبە.
*ئەگـەر شـێرێکی بینـی جلوبـەرگێکی لۆکـــەو کەتانیـــشی لەبـــەرکردبوو فەرمانڕەوایـــەکی ســـــتەمکارە مـاڵودارایی‌و ئـابڕووی خـەڵکی زەوت دەکات.
*لەبەرکردنی جلوبەرگی سپی باشـی دنیـاو ئاینـە بۆئـەوەی بەبێـداریو ئاگـاداری لەبـــەریبکات، بـــەلام بـــۆ پیشەوەران پشووە ئەگەر لەکاتی کـارو فرمانیاندا نەیپۆشن.
*جلوبەرگی سەوز هێزو ئاینەو زیادەی بەندایەتییـە بـۆ زینـدوو مـردوو باشـی حاڵوبارە لای پەروەردگارو جلوبەرگی بەهەشتییەکانە، هـەروەها لەبـەرکردنی جلوبەرگی سەوز بـۆ زینـدوان بەڵگەیـە لەســـەر بەدەســـتهێنانی میراتـــیو بـــۆ مردووش بەڵگەیە لەسەرئەوەی لەدنیادا بەشەهیدی کۆچدەکات.
*جلوبەرگی سووریش بۆ پیاوان خراپە مەگـەر دامـێن بێـت، هـەروەها ڕەنگـی ســـوور بەڵگەیەلەســـەر خۆشـــحاڵی بۆژنانیش لەدنیادا باشە.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر زۆری ماڵودارایی لەگەڵ ڕژدیو دەرنـەکردنی مافی خودا تێدا.
*لەبـەرکردنی پادشـا بـۆ جلوبـەرگی ســوور بەڵگەیــە لەســەر ســەرقاڵیو خەریکبوون بەیاریو گاڵتەوگەپەوە.
*هـەروەها دەڵـێن: جلوبەرگی سـوور لـەکاتی نەخۆشـیدا بەڵگەیـە لەسـەر

مەرگ، ئەگەر جلوبەرگی سوور لەبەر بکات لەرۆژی جەژندا زیانی پێناگەیەنێت.

*زەردی سەرجلوبەرگ نەخۆشیو لاوازییە،مەگەر ئاوریشم نەبێت وتراوە باشە بۆ ژنانو ئاین شێوانو تێکچوونی پیاوانە.

*جلوبەرگی رەش بۆئەوەی رانەهاتووە لەسەر پۆشینی توشبوونی خراپەیەو دەڵێن بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر مەرگ، چونکە کەسوکاری نەخۆش دەیپۆشنو جلوبەرگی شینیش غەمو پەژارەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودابینی جلوبەرگی خوری لەبەرکردوە پارێزکاریو دنیانەویستی رووی تێدەکاتو خەڵکی بانگدەکات بۆ زوهدو دنیانەویستیو هانیاندەدا بۆ پیشەوکاری قیامەت.

*هەموو جلوبەرگێکی سەوزیش رەنگەکەی سوود دەگەیەنێتو بێزیانە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر جلوبەرگی سەوز لەبەر بکات میراتی بۆ بەجێدەمێنێت.

*جلوبەرگی سپیش خێروچاکەیە بۆئەوەی بیپۆشێت لەخەودا، بەلام بۆپیشەوەران بەڵگەیە لەسەر بێکارییان، هەرکاتیش جلوبەرگەکان نرخیان بەرزوگرانبوو بەڵگەیە لەسەر بێکارییان ، ئەوەشی جلوبەرگی درەوشاوە لەبەر بکات دەستەڵاتو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی جلوبەرگی سووری پۆشیوە ماڵێکی زۆربەدەستدەهێنێت ئەوماڵو داراییە مافی خوداوەندی تێدەکەوێت، بۆیە با لەخودا بترسێو زەکاتی ماڵەکەی بدات، جلوبەرگی سووریش بەڵگەیە لەسەر مەرگ بۆ نەخۆش.

*بۆ هەژارانیش زیانە، جلوبەرگی رەنگاورەنگیش لەگەڵ سەرجەم رەنگە تێکەڵەکان بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەیەلەسەر برینداری ، بۆ هەندێکیشیان لەرزوتایە.

*جلوبەرگی سووری ژنانیش باشە بۆ یەکێك هاوسەردارنەبێت، بۆئەوەشی نەهاتبێتە گۆرەپانو بەربەرەکانی بکات.

*ئەگەربینی ئەوجلوبەرگەی پۆشیوە لەجەژنو کۆبوونەوەدا هیچ نییە مەگەر جلوبەرگی ئاوریشم ئەوجا تێکچوونو شێواندنی ئایینە.

*ئەگەربینی جلوبەرگی بۆیەکراوی رەنگاورەنگی پۆشیوە گوێبیستی

قسەو گوفتارێك دەبێت لەدەستەلاتدارەوە خەشمو قینی لێدەبێتەوە یا پەنا بەخوداوەند بگرێت لەشەڕو خراپەی، ئەگەر ئەو جلوبەرگە شێوابوو هەژاریو ئایندارییە.

*ئەگەر جلوبەرگی ئاوریشمی بینی (حەج)دەكات، ئەگەر جلوبەرگەكە سووربوو غەمو پەژارەی دنیا نوێدەبێتەوە، جلوبەرگی زەردیش دنیاو نەخۆشییە.

*بۆیەو رەنگیش بەدەر لەوجلوبەرگانەی باسمانكرد لەخۆبایبوونە.

*ئەگەر بینی بوە بەزاناو جلوبەرگی ئاوریشمی پۆشیوە بەدووی دنیادا دەچێتو خەڵكی بانگدەكات بۆكارێكی داهێنراو هێمای سەرجلوبەرگیش سەفەرە بۆ (حەج)و وڵاتی عەرەبی.

*جلوبەرگی سفتیش باشترە لەجلوبەرگی ناسك.

*ئەگەر ژنێك بینی جلوبەرگێكی ناسكی پۆشیوە مەزنیو شكۆدارییەتی، خۆ ئەگەر جلوبەرگی زبرو رەقی لەبەركرد باشترە بۆ دەوڵەمەندو هەژار.

*ئەگەر خۆی بشواتو جلوبەرگی نوێ لەبەر نەكات دوای خۆشتنی دەرووی لێئاوەلا دەبێتو ناگونجێت لەگەڵ خوازو ئاواتی خۆیدا.

*ئەگەر جلوبەرگە نوێیەكە لەتوپەتبوبوو نەیتوانی چاكیبكاتەوە بەئاگابێت بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەكەی منداڵی نابێت، ئەگەر بتوانێت بدورێتەوەو چاكی بكاتەوە دەپۆشێ سیحرو جادووی لێكراوە.

*ئەگەربینی جلوبەرگێكی كۆنی پرزۆڵاوی پۆشی غەمو پەژارە رووی تێدەكات.

*ئەگەر بینی جلوبەرگی لەتو پەت دەبێت بەباری پانیدا ئابرووی دەچێت لەلایەن پیاوێكی درندەوە ، ئەگەر بەباری درێژیدا جلوبەرگەكەی دڕابوو دەرووی لێدەكرێتەوە.

*ئەگەر پیاوێك بینی جلوبەرگی دڕاوە ئاینەكەی پارچە پارچە دەبێت یاخود بژێوی كەموكوڕی تێدەكەوێت.

*جلوبەرگی هێماداری ناشیرین بەڵگەیە لەسەر زیانو بێكاری.

*ئەگەر بینی جلوبەرگی خۆی یان جلوبەرگی خەڵكیتر دەشوات بەڵگەیە لەسەر زیانو گرفت روو لەبژێویكردن، هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەرهەڵدانی شتی نادیار لەكاروپیشەدا.

*ئەگەر بینی جلوبەرگ وندەکات بەڵگەیەلەسەر خێروچاکە مەگەر خەوبینەر هەژاربێت یان زیندانی بێت یاخود قەرزار تیاچوونی خاڵی سەرنج راکێشە.

*ئەگەربینی جلوبەرگی نادیاری پۆشیوە پێوەی دەسووڕێتەوەو رەنگیشی سەوزە دڵو دەروونیەتی بەویستی خۆی دەیگۆڕیو هەڵیدەسوورێنێت.

*ئەگەربینی جلوبەرگەکەی دەخوات لەماڵی خۆیدەخوات بەپێی ئەوەی جلوبەرگی دەدرێتەپاڵ.

*ئەگەربینی جلوبەرگی نوێ قەڵبەی تێدەکەوت شکست روودەکاتە ماڵودارایی ، ئەگەر کۆنەی هەپروناوییوو پەژارەیە.

*ئەگەر لەخەودا سەگێك ببینێ جلوبەرگی خوری لەبەرکردوە بەڵگەیە لەسەر دادپەروەریی دەستەلاتدار.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: جلوبەرگی ئاوریشم دەستەلاتە گەرچی لەئاییندا خراپە مەگەر لەکاتی جەنگدا نەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا داپۆشەرەو لەزستاندا باشترە تا هاوین.

*ئەگەر بینی جلوبەرگێکی پۆشی یاخود خۆی ئاڵاند لێوەی سروشتی وانەبوو هەژار دەکەوێ.

*جلوبەرگ سەرۆکە یاخود بۆ بازرگانو زاناو پێشەوا وەك پێشەوایە دڵنیاییە لەهەژاریو خراپە.

*ئەگەر چڵكو پیسی بەجلوبەرگەکانیەوە بینی لەپیشەو بژێویدا خراپدەکاتو پلەوپایەو شانو شەوکەتی کەلدەبێت.

*ئەگەر پیاوێکی خراپی لەهاویندا بەجلوبەرگەوەبینی خۆی جواندەکات بەدرۆو غەمبارە چونکە گەرما لەهاویندا غەمو پەژارەیە.

جلوبەرگ داماڵین: بەڵگەیە لەسەر دانانی لابراوو لابردنی ئەوەی دانراوە.

*دەگونجێت کیژێك بێت.

*دەگونجێت لەئەستۆکردنەوەی هاوسەربێت.

*جلوبەرگ داماڵین رێزو شکۆو پلەوپایەو حەزکردنە لەسەرۆکایەتی.

جلوبەرگ کورت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی یادخەری ئامۆژگاریدەرە ، بەهۆی ئەوەوە خەڵکی تەوبەدەکەن.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێکە خێر لەسەردەستی ئەو روودەدات یان دەروو

لەخەڵكیدەكاتەوە چونكە پیسی جلوبەرگ غەمو پەژارەیە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو نەمانی غەش لەسینەدا.
* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر گۆرانیو شاییو مارەبڕین.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر یەكێك خۆی لەبەرژەوەندی كەسێكیتردا ماندوبكات.
جلوبەرگی ڕەنگاو ڕەنگ : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاینو دنیایە، ئەگەر جلوبەرگی ڕەنگاو ڕەنگی بەخۆیەوە بینیو شیاوبوو كاروباری كشتوكاڵی پێدەبەسترێ ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو فەرپیتی زەوییە.
* ئەگەر جلوبەرگی ڕەنگاو ڕەنگی پێدرا لەلایەن دەستەڵاتدارەوە دەگونجێت یەكێك بیپۆشێ بەڵگەبێت لەسەر قامچی یان نەخۆشی ئاوڵەو زوخمو كێم.
* جلوبەرگی ڕەنگاو ڕەنگ بۆ ژن شكۆمەندیو خۆشحاڵییە.

ج ل

جلەوی كار: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملكەچیو گوێڕایەڵییە لەگەڵ ماڵو داراییو نیعمەت بۆ یەكێك بەدەستی خۆیەوە بیبینی.

ج ن

جنۆكە : (ئیبن سیرین)دەڵێت: (ئەبو سەعد)دەڵێت: ئەگەربینی بووە بەجنۆكە پلانو نەخشەی بەهێز دەبێتو بینینی جادووگەرانی جنۆكە بەڵگەیە لەسەر دارمۆز.
* ئەگەر مرۆڤ لەخەودا جنۆكەی بینی بەپێوە وەستاوە ماڵەكەی نزیكدەبێت، هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر سێ ڕووداو:
١)زەرەر.
٢)سووكایەتیو ڕسوایی.
٣)نەزرێك لەئەستۆیدایەو بەجێی نەگەیاندوە.
*ئەگەربینی خەریكە جنۆكە فێری قورئاندەكات یاخود گوێی لێدەگرن پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿قُلْ اُوْحِيَ اِلَيَّ اَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ﴾(الجن:١).
*ئەگەربینی جنۆكە دێتە ماڵەكەیو وەك دز هەمان ڕەفتار دووبارە دەكەونەوەو زیانی پێدەگەیەنن دوژمنانی هەڵمەت دەبەنەسەری لەماڵەكەی خۆیدا. لەبنەڕەتیشدا بینی جنۆكە دەستبڕینو چاوبەستە لەكاروباری دنیادا.

(نابلـــسی)دەڵێـــت: ئەگـــەربینی هاوەڵایـەتی جنۆکـە دەکـات لەخـەودا بەڵگەیــە لەســەر نزیکــی لەســەفەرو ئاگاداربوونی لەنهێنی.

*دەگونجێت بینینی جنۆکە بەڵگەبێت لەسەر:

+سەفەر بەوشکانیو دەریادا.

+فراندنو دزیو زیناو مەیخواردن.

+شــوێنی بیدعــەو کەنیــسەو یانـــەو گۆرانیو مۆسیقا.

*هــەروەها بینیــان بەڵگەیــە لەســەر جادووگەرییو خەیاڵو ئەندێشە یاخود جیــــاوازی خـــــستنەوە لـــــەنێوان موســـوڵمانانو بێباوەڕانــداو فــەرمان پێکردنو رێگری کردنیان.

*ئەگەربینی فەرماندەکات بەسەریاندا چــاکە ئەنجامبــدەن یــاخود رێگــری لەخراپــە بکــەن ســەبارەت بــەخێرو چاکەیەك دەدوێت.

*ئەگـــەربینی هاوســـەرداری لەگـــەڵ جنۆکەدا ئەنجامدەدات تاقیدەکرێتــەوە بەخراپـــەو نادروســـتی، دەگونجێـــت ئـازەڵێکی نـەخۆش بکرێـت، خۆئەگـەر لەدەســتەڵاتدارانبوو پلەوپایــەی بــەرز دەبێتەوەو بەو ئەندازەیە.

*ئەگـەر کـوڕێکی بـوو لەجنۆکـە رزقو رۆزی لەلایەن کەسێکی نزمو سووکەوە پێـدەگات یـاخود مــاڵو دارایـیــەکی شاراوە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر فـەرمانڕەواو پادشـایەك بینـی جنۆکەیـەکی گرتـوەو کەلەبـچەیکردوەو بەسـتویەتیەوە دەسـتەڵاتی زاڵـدەکات بەسەر وڵاتداو ئەو بێباوەڕانە دەسـتگیر دەکات.

*ئەگەر پیاوچاکێك خەوێکی ئاوا ببینێ خـۆی لەشـەیتان پاراسـتوە بـەرۆژوو شکانی حەزو ئارەزووی.

*ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵ جنۆکەدا کـرد دڵنیا دەبێت لەشەڕو خراپـەیان یاخود لەشەڕی ئەوەی وەك ئەوانە.

*ئەگـەر زۆرانبـازیو کێشمەکێـشمیان لەگـەڵکرد بەخراپـــەو لێنزیکبوونـــەوە زیـــانی پێدەگەیـــەنن، دەگونجێـــت لەوانەبێت سوو دەخوات.

*پادشاو فەرمانڕەوای جنۆکە بەڵگەیـە لەسەر:

+پێشەوای پێشکەوتوو.

+فەرمانڕەوا.

+شێخو زانایان.

+مامۆستاو پەروەردەکاری منالان.

*ئـەوەی راسـتگۆبێت لەگـەڵ یـەکێك لەوشـــاجنۆکانە لەبێداریـــدا بـــەوە دەناسرێت، یـان دەگونجێت ببێـت بـە شارەزاو شـوێنەوارزانێکی دزو جـەردە،

دەگونجێت تەوبە بكات رێنمایی بكرێت بـۆلای پـەروەردگار، یـان ببێـت بەقوتابیو خولیای زانیاریو قورئان، یا دەگونجێت ببێت بەفێرخوازی مندالآن.

*زەوی ئاوەدانكـەرانی جنۆكـەش لەخەودا درو جەردەن.

*ئاوەدانكـاری حـەمامو بـیر بەڵگەیـە لەسـەر زینـاو داوێنپیـسان لـەپیاوانو ژنان.

*مـاڵ ئاوەدانكـەرەوەش دراوسـێی شەڕەنگێزو خراپەكارە.

*دەگونجێت بینینی جنۆكە بەڵگەبێت لەسەر:

+ئاگری بڵێسەدار.

+ئـەوەی لـەنێو ئـاگردا دروستدەكرێت لـەدەفری گلێنـەو شووشـەو هاوچەشنەكانی.

*دەگونجێـت بینینیـان لـەو شـوێنانەدا بەڵگـەبێت لەسـەر زینـدەوەری زیانبەخشە بەمرۆڤ.

جنێو(قسەی ناشیرین): (ئیبن سیرین) دەڵێت: جنێووقسەی ناشیرین كوشتنە.

(نابلسی)دەڵێت: جنێووقسەی ناشیرین بـۆ پـارێزارانی ئەسـتۆی موسـوڵمانان (أهل الذمة) لەگەڵ بێباوەڕاندا بەڵگەیە لەسەر:

+قسەكردن لەنێوان خەڵكیدا.

+قسە فرێدان.

+یاخود جنێودانە بەیەكێك گوێڕایەڵی پێویست.

+خراپەكردن لەگەڵ دایكو باوكدا.

+پشتكردن لەپەروەردگار.

+گوێڕایـەڵی كەسـێك جنێووقـسەی ناشیرینی پێدابێت لەخەودا.

جنێوبەیەك گوتن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگـەربینی بـەجۆرێكی حـەرام قـسەو جنێوی بەپیاوێكدا قسەپێوتراو زەفـەر بەوتەبێژ دەبات.

*ئەگەربینی كەسێك زاڵبوو بەسەریا یـا جنێـوی پێـدا زاڵـدەبێت بەسـەر ستەمكاردا ئەگەر جنێـوو زاڵبوونەكـەی شـوێنەوارێكی دیـارو بەرچـاوی نـەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ﴾(الحج:٦٠).

جوانكاریی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیـە لەسـەر هـەژاریو خراپبـوونی حاڵو بار.

*ئەگەر بینی دنیـا جوانو رازاوە بـوە بـۆیو داوای گرنگـی بـۆ بـەجێهات هەژاردەكەوێتو بەهیلاكدەچێ.

*جوانکاری لەولاتێکدا کەوا جوانکاری نازانێت لەگەڵ ئەو جلوبەرگەی مرۆڤ راهاتوە لەسەر پۆشینی بۆسەرجەم خەڵکی باشە.

جوانکاری جلوبەرگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی فیلاوییە قسەی جوانو قەشەنگی هەیە.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر نووسەرو ئەدیبو هۆنراوەنووس یان گۆرانیبێژ.

جوانی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: جوانی مرۆڤ لەخەودا ئەگەر لەجلوبەرگو شێوەو ئوتومبیلدابێت بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵوباری دوژمنی.

جوبرەئیل(سەلامی خوای لەسەربێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر وایبینی دژایەتی (جوبرەئیل)و (میکائیل)دەکات یاخود مشتو مریان لەگەڵدەکات لەسەرکارێکە شایستەی سزاو تۆڵەی خواییە سات بەسات وەك کەسێك وایە راوبۆچوونی هاوتابێت لەگەڵ رای جولەکەدا.

*ئەگەربینی خواردن لە(جوبرەئیل) وەردەگرێت بەهەشتیدەبێت (پشت بەخودا).

*ئەگەر بەغەمباری بینی نارەحەتیو سزا دێت بەسەریا چونکە پەری سزاو خەشمە.

(نابلسی)دەڵێت:ئەوەی لەخەودا (جوبرەئیل) ببینێ لەگەڵی دەدوێتو ئامۆژگاریدەکات یان وەسیەتی بۆ دەکات بەڕوویەکی گەشەوە رێزو مەزنیو مژدە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر زوڵمو ستەمی لێکرابوو سەردەکەوێت، خۆئەگەر نەخۆشبێت چاکدەبێتەوە یان بترسێت هێمنو هێور دەبێتەوە، یاخود ئەگەر لەتەنگانەو نارەحەتیدابێت دەرووی لێدەکرێتەوە یا (حەج)ی نەکردبێت (حەج)دەکات، هەروەها بەڵگەیە لەسەر شەهیدبوون گەرچی زۆریش بژی.

*ئەگەر بێباوەڕێك (جوبرەئیل)ببینێ ترسوبیمو سزا رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی (جوبرەئیل) سڵاوی لێدەکات دەبێت بەزانایەکی بەرزو بەناوبانگ دەردەکاتو لەنێو هاوڕێکانیدا جێگەی ئاماژە بۆکردندەبێت.

*هەروەها بینینی (جوبرەئیل)بەڵگەیە لەسەر:

+پێغەمبەرو فرستادەی پەری.

+ئەمینی نهێنی.

+مژدەدان بەمناڵی نێرینە.
+خواپەرستی‌و بەندایەتی‌و زانیاری‌و فێرکردنی نهێنی بۆئەوەی شایستەیەتی.
+روح بەرزبوونەوەی ئەوەی لەمەرگ نزیکدەبێتەوە.
+گواستنەوەو جیهادو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.
+شارەزابوون لەزانستەشەرعیەکان‌و زانستی ئەستێرەگەرێتی.
*ئەگەر ببینی چووەتەسەر شێوەی (جوبرەئیل) دەست‌ودڵفراوان دەبێت‌و خێرو بەرەکەتی لێدەرژێ.

جورنە یا حەوزی ئاو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەو خراپەیەیە کەمرۆڤ خۆی لێدەپارێزێ، چونکە بەلاو نەهامەتییە.
*دەگونجێت جورنە بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی ئامادەیە لەبۆبەدەستهێنانی پێداویستی لەخاوەن ماڵ یان بەردەست‌و زانیاری‌و منداڵ.
*ئەگەر جورنەکە ئاوی تێدانەبوو ژنێکی هەژاری بێکەڵکە یان نەزۆکەو منداڵی نابێ.
*دەگونجێت جورنە بەڵگەبێت لەسەر خراپەو نارەحەتی لەلای خەڵکی ئەو ماڵە یان لەو شوێنەدا.

جومگەبڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جومگەبڕ پیاوێکە بەگوفتاری ناشیرین خەڵکی لەیەك جیادەکاتەوە.

جووتبوون: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینینی لەگەڵ خۆیدا جووتدەبێ بەئامرازی نێرینە بەڵگەیە لەسەر دابەزینی ویستخوازی‌و رژدی‌و زیادەرەوی لەخەرجیداو تیابردنی ماڵ‌و سامان‌و تەلاقدانی هاوسەرەکەی، ئەگەر هەژاربوو بەڵگە لەسەر نەخۆشییەکی توند، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوونە لای مەحرەم لەخانەوادەکەی.
*ئەگەربینی دەچێتە لای منداڵێك بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.
*ئەگەر چوە لای منداڵێك ماندووبوون‌و هیلاکی دێت بەسەریا لەگەڵ غەم‌وپەژارەیەکی نەبڕاوە.
*ئەگەر بینی لەگەڵ ژنێکداجوتبوو کەدەیناسی ئەگەر جوان‌و داپۆشراوبوو خشڵی پێوەبوو بەڵگەیە لەسەر خێرێکی زۆر، ئەگەر پیربوو جل‌وبەرگەکەی خراپبوو بەڵگەیە لەسەر پێچەوانەی ئەوە.
*جوتبوون لەگەڵ ئەو ژنانەدا کەنایناسێت بەڵگەیە لەسەر ئەو

کارانەی هاتوە بەسەریدا بەپێ حاڵی ئەو ژنە لەشێوەو چۆنیەتی ئەنجامدانی ئەوکارە.

*ئەگەر بینی لەگەڵ خزمەتکارەکەی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر دڵخۆشبوونی بەوەی دەبێت بەخاوەنیو ماڵو سامانی پێزیاد دەکات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ خزمەتکاری پیاودا جوتبوو سووکایەتی پێدەکاتو لێدەدات، بەهەمان شێوە ئەگەر بینی براکەی جووتبوە لەگەڵی بەتایبەت ئەگەر لەوگەورەتربوو.

*ئەگەر دوژمنەکەی لاقەیکرد خراپە، ئەگەربینی لەگەڵ ژنێکدا جووتبوە سوودو قازانجە بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگەربینی لەگەڵ کورە بچووکەکەی جووت دەبێ بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی منداڵەکەیو زیانگەیاندن بەخەوبینەر.

*ئەگەربینی لەگەڵ ئەوەدا جووتدەبێ کەبەخێوی کردوەو کردویەتی بەکوڕی خۆی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی منداڵەکەی دەنێرێ بۆلای مامۆستایەك هەتا فێری زانیاری بێت ئەگەر خەوبینەر هەژاربوو، ئەگەر دەوڵەمەندبوو بەڵگەیەلەسەر خەڵاتو بەخششدان بەمنداڵو وەسیەت بۆکردنی.

*ئەگەر بینی کوڕەکەی خۆی لەگەڵی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر ژیانی کوڕو باوك بەیەکەوە.

*ئەگەر کوڕێك بینی لەگەڵ باوکی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەو وڵاتە بەدەریدەکات یاخود دژایەتی باوکیدەکات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ کچەکەی خۆی جووتدەبیو هێشتا بچووکە لێکدانەوەی وەك کوڕوایە، ئەگەر گچکە گەورەبوو بەڵگەیە لەسەر بەشوودانی بەپیاوێكو خەوبینەر جیهازی بۆ دابیندەکاتو کچەکەسوود لەباوکەکەی وەردەگرێ.

*ئەگەربینی لەگەڵ کچەکەی جوتدەبێ لەکاتێکدا ژنی پیاوێکیترە بەڵگەیە لەسەرئەوەی کچەکە لەمێردەکەی جیادەبێتەوەو دەچێتەوە لای باوکی.ئەگەر پیاوێکی هەژار خەوێکی لەوچەشنەی بینیو کچێکی دەوڵەمەندی هەبوو بەڵگەیە لەسەر سوودێکی زۆر باوك لەکچەکەی دەبینیو لێکدانەوەی خوشکیش وەك کچ وایە.

*ئەگەربینی لەگەڵ براکەی یان هاوڕێیەکی جووتدەبێ بەڵگەیە لەسەر دژایەتی هاوڕێکەیو بەدەستهێنانی زیان.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتبدەبیٚو هێشتا زیندوە لەژیاندایە بەڵگەیە لەسەر دژایەتی باوکیو ئەگەر باوکی نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنیو دواتر خەوبینەر دەبێت بەبەرپرسی ماڵو رۆڵی مێردو کوڕ بۆ دایکی دەبینیٚ، ئەگەر دژی دایکیبوو بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی بۆی.

*ئەگەر کەسێك لەسەفەردابوو بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیٚ بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەر ، ئەگەر ئەو پیاوە هەژاربوو دایکی دەوڵەمەندبوو سەرجەم پێداویستیەکانی بەدەستدەهێنیٚ یاخود دایکی دەمریٚو دەبێت بەمیراتگری.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیٚ لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر دروستیو ئاسایی بوونی سروشت، ئەگەر دایکی مردبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی چونکە زەویش بەدایك ناوزەدکراوە، ئەم خەوەش باشە بۆ یەکێك بەربەرەکانی ئەنجامبدات لەسەر زەوییەك یاخود بۆ کەسێك خوازیاری کڕینی زەوی بێت ، بەلاٌم خراپە بۆ کشتیاران چونکە تۆو دەچێنن لەزەوییەکی مردودا تیایدا ناڕویٚ.

*هەروەها ئەم خەوە بۆ یەکێك لەسەفەردابێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ ولاٌتی خۆیو ئەوەشی لەژێر سێبەری خۆشی دووکوڕیدا بێت سەرکەوتنی هەمیشە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیٚو هیچ چێژی نامێنیٚ لەولاٌتی خۆی هەڵدێت ئەگەر دوای جووتبوون کارێکی بۆ پێشهات، وەگەرنا بەویستی خۆی لەولاٌت بەدەردەکەویٚ.

*ئەگەر بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیٚو لێی لادەدات خراپەو بەڵگەیە لەسەر وەرچەرخانی خۆشەویستی خانەوادە لەولاٌتی خۆیو رقیان لێی یاخود روو لێوەرچەرخانی هاوپیشەوکارەکانیدی.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیٚو نوستوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو تەنگەژە رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیٚ لەنێوان هەردووڕانیدا خراپەو بەڵگەیە لەسەر هەژارییەکی سەخت.

*ئەگەر بینی لەگەڵ دایکی جووتدەبیٚو ئەو لەشوێنێکی بەرزدایە بەڵگەیە لەسەر مردنی بەتایبەت ئەگەر نەخۆشبوو چونکە زەوی دایکەو لەسەرو مردووەوەیە .دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر لەشساغیو

بـــوونی ژنێکـــی خـــۆش بەدرێـــژایی تەمەنی.

*ئەگەربینی دایکی جووتدەبێ لەگەڵی بەڵگەیە لەسـەر فـەوتانی ماڵومنداڵو نەخۆشکەوتنی خەوبینەر.

*ئەگەربینی لەگەڵ ژنێکیتردا جوتبوو بەڵگەیـە لەسـەر ئـەوەی کەئـەو ژنـە ئاگاداری نهێنی دەبێتو لەراوبۆچوون بەکردارەکانیـدا هاوبەشـدەبێ، ئەگـەر ئەو ژنەی نەناسی کەجووتدەبێ لەگەڵی بەڵگەیـە لەسـەرکرداروکارێکی بـەتاڵ ئەنجامدان، ئەگەر ژنێکی مێردداربینی لەگـەڵ ژنێکـیتردا جووتـدەبێ بەڵگەیـە لەسەر جیابوونەوە لەگەڵ مێردەکـەیو دەبێت بەبێوەژنو دەیەوێت نهێنی ئـەو ژنە ئاگاداربێ.

*ئەگـەربینی لەگـەڵ پیـاو یـان ژنێکـی مردوودا جوتبـوو یـان بینـی مردوویـەك لەگـــەڵی جووتـــدەبێ بەڵگەیـــە لەسـەرمردنی مەگـەر لەغەریبیـدابێتو ئەو مردوەی دەیبینێ لەوشارەدا نەبێت بەڵگەیـە لەسـەرئەوەی دەچـێتە ئـەو شـــارەی ئـــەو مـــردوەی تێـــدا ئەسپەردەکراوەو جیابوونەوە لەشوێنی خۆی.

*ئەگـــەربینی یـــاری بەدەســـتی خۆیـدەکات لەگـەڵ خزمەتکارەکـەی جووتـــدەبێ چـــونکە دەســـت وەك خزمـــــەتکار وایـــــە ، ئەگـــــەر خزمەتکارینەبوو ملکەچیو زەرەر رووی تێدەکات.

*ئەگـــەربینی رەش پێـــستێك لەگـــەڵ ژنەکـــەی جووتـــدەبێ مـــووی پێـــشی درێژدەبێت.

(نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیـــە لەســـەر گەیشتن بە ویستو خواز یاخود ئەوەی خوازیاریـــەتی لـــەئاینو دنیـــادا وەك ســـەفەرو جـــەنگو چـــوون بـــۆ لای دەســـتەڵاتدارو ســـواربوونو گـــەڕان بـەدووی کوشـتاردا چـونکە جووتبـوون چێژو سووددارە.

*ئەگەر لەگەڵ هاوسـەرەکەیدا جوتبـوو خوازیاریـــەتی بەدەســـتی دەهێنێـــتو پێیدەگات.

*جووتبـــوون لـــەدواوە لەگـــەڵ ژنـــدا بەڵگەیـــە لەســـەر داواکردنـــی کـــارێکی قـــورسوگران لەرێگەیـــەکی تـــرەوە، دەگونجێـــت مەیـــسەر نـــەبێتو مـــاڵو سامانی بەسەربچێت.

جووتو تاك: (نابلسی) دەڵێت: بینینی نوێـژی جـووتو تـاك بەڵگەیـە لەسـەر باشـی چـارەنووس لـەدنیاو قیامەتـدا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وەرگرتنی شەفاعەتو ئامۆژگاری.

جوولەکە: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا دوژمنـە گـەر پـیر یـان لاو بێـت بـەپێی ئایەتی: ﴿ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ ﴾ (المائدة: ٨٢).

*ئەگەر بینی مامەڵەی لەگەڵ جوولەکەیەکدا یاخود هاوڕێیەتی کرد مرۆڤێك دەبینێ نکوولی حەقدەکاتو سووکایەتی پێدەکاتو جادووگەرێکی ناپاکدەبێت.

*ژنە جوولەکەش بەڵێندانە لەدنیاداو نەبردنەسەریەتی.

*ئەگەر بینی بوە بەجوولەکە سەرپێچیدەکات.

*ئەوەی جوولەکەیەك ببینێ میراتی مامی بۆ دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی بەجوولەکە بانگکرا خەشمو قینی لێبوەوە جلوبەرگی سپی لەبەردابوو لەغەمو پەژارە قوتار دەبێتو سۆزو بەزەیی خوایی رووی تێدەکات.

*پیرەمێردی جوولەکە دوژمنێکە دەیەوێت دوژمنەکەی تیابچێت.

*هەروەها وتراوە: بینینی جوولەکە رێنومایيە.

*جوولەکە لەخەودا دوژمنە لەوێنەی هاورێدا.

*دەگونجێت بینی جوولەکە بەڵگەبێت لەسەر بۆنەو غەمو قەساب.

*ئەگەر بینی بوە بەجوولەکەو بەربەرەکانی هەبوو نکوولیدەکات لەوەی لەسەریەتیو درۆزنە.

*هەروەها وتراوە: بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوون مامەڵەیە لەگەڵ جوولەکە، ئەگەر خەوبینەر زانابوو گەواهی دەشارێتەوە لەگەڵ زانیاریدا چونکە جوولەکە حەقیان زانیو شاردیانەوە، ئەگەر قەرزاربوو نکوولی لەحەق دەکاتو ستەم لەخانەوادەکەی.

جووڵێنەری فڕن: (نابلسی)دەڵێت: فیتنەو ئاشووبە.

جووین: (ئیبن سیرین)دەڵێت: جووینی بنێشت بەدەستهێنانی ماڵوسامانە بەبەربەرەکانی .

*هەروەها: جووینی بنێشت ئەنجامدانی کاری داوێنپیسییە.

*ئەگەربینی بنێشت دەجووێ رووداووکارێك قسەی زۆری لەسەر دەکرێ.

*هەموو جوینێك بەبێخواردنو قوتدان قسەو وتەی زیاددە بەئەندازەی جووینەکەو بۆ قامیشی شەکر هەروایە بەلام وتەیەکە گوتنەوەی باشو خۆشە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بۆشتێکی بەدەر لەبنێشت نەخۆشییەو وەرنەگرتنی خواردنە.

جوّ

جــۆ:(ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: مـاڵو داراییــه لەگــەڵ تەندروســتی بــاش بۆیـەکێك خـاوەنی بێـت یـا بیخـواتو باشترە لەگەنم.

*هەندێکدەڵێن: کوڕێکی تەمەن کورتە، چـونکە خـۆراکی (عیـسا)یـە (سـەلامی خوای لێبێت).

*دورێنە لەکاتی خۆیدا ماڵو داراییەکە دێتــە دەســتی مــافی خوداوەنــدی تێدەکــەویّ بــەپێی ئایــەتی: ﴿ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ﴾ (الأنعام: ١٤١).

*چـاندنی جـۆ بەڵگەیـە لەسـەر کارێـك رەزامەندی خودای لێبەدەستدێت.

*جــۆی تــەڕ فەڕوپیتـــەو کڕینـــی لەدانەوێڵـــەفرۆش بەدەســـتهێنانی خێرێکی مەزنە.

*ئەگەر بـەنێو کشتوکاڵی جـۆدا ڕۆیـی جیهادو تێکۆشانی پێدەبەخشرێ.

*بینینـی جـۆ لەهـەموو حاڵێکدا خێـرو سوودو قازانجو رزقو ڕۆزییە.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخــەودا رزقێکـی باشە بەخێرایی دێتو ماندوبوونەکەشی کەمە.

*ئەگـەر بینـی گـەنم بـەجۆ دەفرۆشـێ پیاوێکــە قورئــانی لــەبیرکردوەو سـەرقاڵبوە بـەجۆوە ، ئـەوەی بـەنێویا بـڕوات یـان بـەنێو کـشتوکاڵدا بـڕوات جیهادو تێکۆشانی پێدەبەخشرێ.

*کشتوکاڵیش کردەوەکانی بەندەیە.

*ئەگـەر جـۆی چـاند مـاڵو سـامانێك کۆدەکاتەوە لەبازرگانیـەکی سـوودمەند یـان دەسـتەلاتو شـوێنێکی ئـاوەدان لەگـەڵ تەندروسـتی لـەشو لار یـاخود خێـــرو ســـوودو قـــازانجێکی لەدەستەلاتدارەوە دەستگیردەبێت.

*جـۆ هەسـتکردنە بـەخێرو بەڵگەیـە لەسەر لەشساغیو تەندروستی باش.

جۆلانــە:(ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: جۆلانەیــەك لەپــەت دروســتکرابێتو ببینـــیّ دێـــتو دەچـــێت لەنێویـــدا بیروباوەڕی خراپـە سـەبارەت بـەئاینو گاڵتەو سووکایەتییە.

(نابلـسی)دەڵێـت: ئــەوەی خــۆی لەجۆلانەیەکـدا ببینێتـەوە ئاینەکـەی لەســەرگەردانیدایەو خۆشـی نازانێـت چیدەکات.

جه

جـەردە(گیرفـانبڕ):(نابلـسی) دەڵێت: لەخەودا زانایـەکی فرۆفێڵاویـە ، ئەگـەر مـرۆڤ بینـی دینـار لـەگیرفانی هاتــە دەرەوە زانیاریـــەکی لێدەبیـــستی بەفرۆفێڵ.

جەژنی قوربان: (نابلسی) دەڵێت: گەڕانەوەی خۆشیو شادییەو قوتاربوونە لەناڕەحەتی ، چونکە قوتاربوونی (ئیسماعیل) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ لەم بۆنەیەدابوو لەسەربڕین.

*ئەگەر بینی لەڕۆژی جەژنی قورباندایە ئەگەر زیندانی بێت قوتاردەکرێ، ئەگەر قەرزاربێ دەیداتەوە.

*ئەگەر بینی لەڕۆژی جەژنی رەمەزاندابوو لەغەمو پەژارە قوتاردەبێو شادیو خۆشی بۆ دەگەڕێتەوەو تەوبەی لێوەردەگیرێ.

*ئەگەر ماڵو دارایی لەکیسچوو یاخود زەرەریکرد خوداوەند قەرەبووی بۆدەکاتەوە.

*جەژن لەخەودا دەروە، ئەگەر شتێکی لەدەستداو بینی لەڕۆژی جەژندا لەدەستیداوە بۆیدەگەڕێتەوە.

*جەژن فراوانیو گوشادی بژێوییەو بەڵگەیە لەسەر خەرجی.

جەمیز[1] **:** (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ماڵو دارایی حەلاڵ خێری زۆری لەخۆگرتووە ، ئەوەی شتێکی لێبخوات رزقو رۆزییەکی باش بەدەستدەهێنێت. دارەکەشی پیاوێکی سوودمەندو بەخێرەو تواناداروو دەوڵەمەندە.

*هەروەها ژنێکی خاوەن رەچەڵەكو ماڵو داراییە.

*دەگونجێت بینی بەڵگەبێت لەسەر لاوازی دڵوچاو.

جەنگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: جەنگ لەخەودا بەسێ شێوە هاتووە: یەکەم/لەنێوان دوو فەرمانڕەوادا. دووەم/لەنێوان فەرمانڕەواو خەڵکیدا. سێیەم/لەنێوان خەڵکی خۆیاندا، یەکەمیان بەڵگەیە لەسەر فیتنەو ئاشوبو نەخۆشی، دووەمیشیان بەڵگەیە لەسەر هەرزانی خواردنو شتومەك، سێیەمیشیان بەڵگەیە لەسەر گرانی خواردنو شتومەك.

*جەنگ بشێویو ئاڵۆزییە بۆ سەرجەم خەڵکی جگە لەفەرمانڕەوا سوپاو ئەوەی کاروباری لەگەڵ چەکدایە بۆ ئەوان بەڵگەی خێرو چاکەیە.

(نابلسی)دەڵێت: جەنگ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەوڵو تێکۆشانو فریوو هەڵخەڵەتاندن بۆئەوەی لەجەنگدا دژایەتیو بەربەرەکانی دەکات یان بۆ ئەوەی بەڵگەیە

---

[1] **جەمیز:** بەروبوومێکە لەهەنجیردەچێت.

(وەرگێڕ)

لەسەری، جەنگیش بشێویو فیتنەو نەخۆشیە یان تاعونە.

جەنگ لەدەریادا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+هەژاری.

+دۆڕان.

+کەوتنە نێو مەترسیەوەو بەتایبەت دوو دوژمن دەریاو دوژمنی بۆسەگری نێو دەریا.

+داوای رزق و رۆزییە.

جەوالّ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نهێنی پارێزە ، ئەگەر شتێکی لێوە دەرکەوت ئەو کەسە نهێنی ئاشکرادەکات و ناپاکدەردەچێت. بینینی جەواڵیش بەڵگەیە لەسەر سەفەرو پاراستنی نهێنیو هاوسەرو تیم.

جەواڵدروو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە هانی خەڵکیدەدات لەسەر سەفەرو گەشت.

*هەروەها وتراوە: خەڵکی نهێنی خۆیانی بۆ باسدەکەن.

(نابلسی)دەڵێت: جەواڵدروو لەخەودا پیاوێکی دانایە سەرجەم خەڵکی فێردەکات چونکە جەواڵ هەموو شتومەکێك دەگرێت بۆیە لەکاتی لێکدانەوەدا نهێنی خەڵکە.

*ئەگەربینی جەواڵدەدووریّ توانای دەبێت لەزانیاریدا یاخود ساختەی شتومەکەکەیەتی.

جە یحون: (نابلسی)دەڵێت: رووبارێکی بەناوبانگی گەورەیە ، ئەگەر بینی خۆی دەشوات تێدا خوداوەند موڵكو دەستەلاتێکی مەزنی پێدەبەخشێ یاخود پەیوەندی دەکات بەپادشایەکی مەزنەوە، ئەگەر غەمو پەژارەداربوو دەرووی لێدەکرێتەوە ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە ، ئەگەر دیلوبەندی هەبوو ئازاد دەکریّ ، هەژاریش بێت دەوڵەمەنددەبێت، زانابێت زانیارییەکەی زیاد دەکات.

*دەگونجێت (جەیحون) بەڵگەبێت لەسەر ولاتی عەجەم.

*ئەگەر ئاوی لێخواردەوە بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی سوودو قازانجو شتکی نایابو دەگمەن لەو هەرێمەدا.

ج ی

جیابوونەوەی ژن و مێرد: لەخەودا جیابوونەوە مردن یان جێگەلێجیاکردنەوەو سەفەرکردنە ، خوداوەند دەفەرمویّت: ﴿ هُنَّ لباسٌ لكم وأنتم لباسٌ هُنَّ ﴾ (البقرة:١٨٧).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+فرۆشتن بەمەرجی گەڕانەوە.

+پاشگەزبوونەوە لەئیسلام.

جیاوازی و لێکدووركەوتنەوە: (نابلسی)دەڵێت: بۆ ئەندامەکان یان بەڵێندەران بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی هۆکارو هاوسەرو ئاژەڵ.

جیرەی دەرگا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شەرە پێکهاتوە لەپاسەوان یا دەرگاوان یان شەڕو ئاژاوەی نێوان دوو هاوسەر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرخستنی نهێنی.

*جیرەی پێنووسیش بەڵگەیە لەسەر کاغەز یان رووپایەك بۆ زانستپەروەران و بەڵگەیە لەسەر بەرزکردنەوەی پلەوپایە یان باش پیاهەڵدانیان لەلای خوداو خەڵکی، بۆکەسانی دیکەش بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی نهێنی و ماندوکردنیان.

جیوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر درۆکردن لەبەڵێنداو ناپاکی و دوورڕوویی و شوێنکەوتنی ئارەزوو.

ئەگەر جیوەی بەدەستییەوە بینی لەئاینەکەیدا دوودڵەو شوێنی حەزو ئارەزووی خۆیکەوتوەو ناپاكو خیانەتکارەو خواردنی هیچ خێرێکی تێدا نییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کاروبارێکە کەوا بەجێنایەت، ئەگەر بینی جیوەیدا بەمرۆڤێك یان بوو بەخاوەنی یاخود لەدەستیابوو بەڵێنی خۆی کەداویەتی بەمرۆڤێك بەجێناهێنێت، ئەگەر خواردی بەو بەڵێن پشتگوێخستنە تاقیدەکرێتەوە.

جیهاد(تێکۆشان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: (ئیبن جریج) لە(عطاء)ەوە دەگێڕێتەوە دەڵێت: پێغەمبەرم (ﷺ)بینی لەخەودا وتم: ئەی پێغەمبەر پرسیارێکم هەیە، فەرمووی: بیکە وتم: جیهاد باشە یاخود خۆبەستن لەپێناوی خوادا؟ فەرمووی: خۆبەستن و ئامادەباشی، خۆبەستن و ئامادەباشی باشترە لەبەندایەتی ساڵێك"[1].

(ئەبو سەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەپێغەمبەرەوە بۆیانگێڕاینەوە (ﷺ) فەرموویەتی: "کاسبکارو رەنجدەر بۆ ماڵ و منداڵ وەك

[1](ترمذي) (١٦٦٧) و (النسائي) (٣١٦٩) و(الدارمي) (٢٤٢٤) لەفەرموودەی (عوسمان)ەوە - رەزای خوای لێبێت - و تێدا هاتوە(هەزار رۆژ)و (سند)ەکەی (حسن)ە.

تێکۆشەروایە لەپێناوی خوادا، ئەگەر بینی تێدەکۆشێت لەپێناوی خوادا ئەوە هەوڵدەدات بۆ منداڵەکانی‌و خێرو بێری دەستگیر دەبێت"[٢]. بەپێی ئایەتی: ﴿یَجِدْ فِي الأَرْضِ مُرَاغَماً كَثِيراً﴾ (النساء:١٠٠).

*ئەگەر ببینی وەك ئەوەی لە (غەزوە)دایەو پشت هەڵدەکا لەکوشتار واز لەهەوڵدان بۆ منداڵەکانی دەهێنێت‌و پەیوەندییان لەگەڵدا دەبچڕێ‌و ئاینی تێکدەچێت بەپێی ئایەتی: ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ﴾ (محمد:٢٢).

*ئەگەر ببینی دەچێت بۆ جیهادو تێکۆشان سەرکەوتن‌و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ پیاهەڵدان‌و پلەوپایەی بەرز بەپێی ئایەتی: ﴿وَفَضَّلَ اللهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْراً عَظِيماً﴾(النساء:٩٥).

*ئەگەر وابیبنی خەڵکی دەچن بۆ جیهادو تێکۆشان سەرکەوتن‌و زەفەر بردن‌و هێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت. هەروەها ئەگەر ببینی کوشتاری بێباوەڕاندەکات بەشمشێرێك بەتەنیاو بەڕاست‌و چەپدا هەڵیدەسوڕێنێ سەردەکەوێت بەسەر دوژمناندا، ئەگەر ببینی لەغەزوەکەدا سەرکەوت لەبازرگانیدا سوودو قازانجدەکات، ئەگەر جیهادی ئەنجامدا وەك ئەوەی گۆڕانکاری ئەنجامدەدات دەستکەوت‌و تالآنی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ببینی وەك ئەوەی لەپێناوی خوادا کوژراو شادی‌و رزق‌و رۆزی بەدەست دەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ، فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾ (ال عمران: ١٦٩-١٧٠).

*ئازادکردن لەغەزوەدا ئاوەلآبوونی دەروازەکانی دنیایە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پەلەکردن لەبەدەستهێنانی بژێوی ماڵ‌و منداڵداو ناوبانگ‌و باسی باش بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها وتراوە: جیهادو تێکۆشان بەڵگەیە لەسەر:

+رزق‌و رۆزی.

+گرتنەبەری رێگەی خێروچاکە.

+گفتوگۆ لەگەڵ خراپ‌و سەرکەشاندا.

---

[٢](هەیسەم)ی لە (مجمع الزوائد)دا (٤/٣٢٥) هێناویەتی لەفەرموودەی (کعب)ی کوڕی (عجرە) بەم شێوەیەو وتویەتی: (طبراني) گێڕاویەتیەوە. لەهەرسێ (مسند)ەکەیدا پیاوانی (سند)ەکەی (صحیح)ە.

*ئەگەر ببینی لەپێناوی خودایا تێدەکۆشێت و لەگەڵ بێباوەڕاندا دەجەنگێت لەبۆ منداڵەکان بژێوی پەیدادەکاو، هەوڵدان و تێکۆشان و جیهادیش رزق و بژێوی پەیداکردنە.

*ئەگەر ببینی دەچێت بۆ جیهادو تێکۆشان موسوڵمانێکی تێکۆشەرەو نوێژدەکات و زەکاتی ماڵدەدات، تێکۆشان دژ بەدوژمنانی ئاین بەڵگەیە لەسەر بەرەبەرکانی لەگەڵ ستەمکارو دووڕوان و سەرکەوتن بەسەریاندا.

*جیهادو تێکۆشان لەدەریادا بەڵگەیە لەسەر هەژاری شکست و کەوتنە نێو دەردەسەری و ناسۆرییەوە گیرخواردن لەنێوان دوو دوژمندا: دەریاو دوژمن یاخود بەدووی رزق و رۆزی چوندا لەدەریادا یاخود ئەوەی دەریا بەڵگەیە لەسەری ..

*تێکۆشان دژ بەخراپەکاران بەڵگەیە لەسەر سەرخستنی ئاین یاخود پشتگیری باوك و دایك یا غیرەکردن لەهاوسەر.

*ئەگەر مرۆڤ لەکوشتاری خراپەکاران لایدا ترسی پاشگەزبوونەوەی لەئیسلام هەیە یاخود جووڵانەوە بەپێچەوانەی ویستی دایك و باوکەوە یاخود ئەوەی کەدەبێت گوێڕایەڵی بکات و وازهێنان لەنوێژکردن.

ج ی

جێگە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسێکە کاروباری ژنان دەگرێتەدەست.

*هەندێکدەڵێن: جێگەیەکی ناسراو هاوسەرەکەیەتی هەرچاکی و خراپەیەك چاکی و خراپیە بۆ خەوبینەر دەگەڕێتەوە جێگەیەکیتر.

*ئەگەر جێگەیەکی لەشوێنێکەوە دۆڕا بۆ شوێنێکیتر ژنەکەی لەحاڵێکەوە دەچێت بۆ حاڵێکیتر بەپێی جیاوازی نێوان ئەو دوو شوێنە.

*ئەگەر لەگەڵ جێگەکەدا جێگەیەکی تری بینی یاخود باشتربوو لەوەی خۆی یان خوارتربوو ژنێکیتر دەهێنێ بەپێی شێوەی ئەو جێگەیە.

*ئەگەر بینی جێگەکەی پێچایەوەو خستییە لایەکەوە لەژنەکەی دووردەکەوێتەوە یان ژنەکەی لێدوور دەکەوێتەوەو خۆی لێدەپارێزێ.

*ئەگەر لەگەڵ جێگەدا شتێکی بینی بەڵگەبوو لەسەر جیاوازی و ناخۆشی یەکێکیان دەمرێ لەدور هاوسەر یاخود تەلاق دەکەوێتە نێوانیان.

*ئەگەر جێگەیەکی نادیاری بینی لەشوێنێکی نادیارو زەوییەك

بەدەستدەهێنێ بەبێسیفەتو چۆنیەتی جێگەکە.

*ئەگەر جێگەیەکی نادیار یان ناسراوی لەسەر رەختێکی نادیاربینیو خۆی لەسەری دانیشتبوو دەستەڵاتو پلەوپایەیە بەدەستدەهێنێو تێدا لەکەسانیتر بەرزتردەبێتەوەو زاڵدەبێت بەسەریدا.

*هەروەها ئەگەر بینی جێگەکەی لەبەردەرکی دەستەڵاتداردایە پۆستێك دەگرێتەدەست، ئەگەر جێگە بەژن لێکدرایەوە نەرمونیانی جێگە گوێڕایەڵییەتی بۆ مێردەکەی فراوانی جێگەش بەرینی رەوشو رەفتاریەتی.

*ئەگەر جێگەکە نوێبوو بەڵگەیە لەسەر گەرمو گوڕی.

*ئەگەر لەئاوریشمبوو ژنێکی ئاگرپەرستە.

*ئەگەر لەخوریبوو یان لۆکە بەڵگەیە لەسەر ژنێکی دەوڵەمەند.

*ئەگەر سپیبوو بەڵگەیە لەسەر ژنێکی ئایندار.

*ئەگەر سافولووسبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کاری ئەو ژنە پەسەندنییە لای پەروەردگار.

*جێگەی نوێ ژنێکی شۆخو شەنگو بەڕەوشتە.

*جێگەی دڕاوی پارچەپارچە ژنێکی بێدینە.

*ئەگەر خۆی لەسەر جێگەیەك دییەوەو خەوی نەدەهات دەیەوێت بچێتەلای ژنەکەی بەڵام بۆ نالوێت.

*ئەگەر بینی کەسێکیتر جێگەکەی دڕاندو لەتو پەتیکرد ناپاکیو خیانەتی لێدەکات لەبەرانبەر خانەوادەو هاوسەرەکەیدا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کەسێکیتر جێگەکەی دڕاندو لەتوپەیتکرد ناپاکیو خیانەتی لێدەکات لەبەرانبەر خانەوادەو هاوسەرەکەیدا.

*هەروەها دەڵێت: جێگە لەخەودا ژنە ، ئەگەر جێگەکەی خۆی فرۆشت ژنەکەی تەڵاقدەدات، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت.

*ئەگەر سەگێکی لەسەر جێگەکەی بینی یان بەرازێك داوێنپیسی دەستی لەگەڵ ژنەکەیدا تێکەڵکردوە.

*جێگە کچە یان پشوو ، نەرمی جێگە گوێڕایەڵی ژن بۆ مێردەکەیو وابەستەبوونیو فراوانی رەوشت بەرزییەتی، تازەییو خۆشی جێگەش کچێنیو گەرمو گوڕییەتی، ئەگەر رەشبوو کارێکدەکات خوداوەند پێی رازی نییە.

* جێگە بەڵگەیە لەسەر خزمەتگوزارو پاسەوانەکانی کۆشكو تەلار.

* ئەگەر بینی جێگەیەکی کڕیبوو ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر بینی جێگەکەی لەشوێنێکەوە گوێزراوەتەوە بۆ شوێنێکیتر ژنەکەی تەلاقدەدات.

* جێگەی نادیار لەشوێنێکی نادیار یاخود لەزەوییەك کەخەوبینەر دەچێتە نێوی بەپێی فراوانی ئەو شوێنەیە.

* جێگە بەڵگەیە لەسەر کوڕ.

* ئەگەر لەسەر جێگەکەی چاکی یان خراپی یاخود تەواوی کەموکوڕی بینی لێکدانەوەی لە بۆ ژنەکەیەتی.

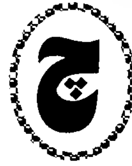
* ئەگەر جێکەیەکی تری لەگەڵ جێگەی خۆی بینی ئەوە ژنیکیتر دەهێنێ.

* ئەگەر بینی لەسەر جێگەکەی هەڵدەستێ بۆ سەرجێگەیەکیتر لەهەموو شوێنێك لەژنەکانی هەڵدێت.

* ئەگەر بینی لەسەر جێگەکەی نوستبوو دڵنیادەبێت لەوەی لێیدەترسێ ، دەگونجێت بێئاگابێت لەئاینەکەی چونکە نووستن بێئاگاییە.

جێگیری بڕیار: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خاوەن کارێکەو بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی سوننەتی پیاوچاکان یاخود هەڵگرتنی شوێنەواری بیدعەکارانە.

چیی

چا

چاپالێو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خزمەتکارێکی جوان‌و قەشەنگە.

چادر: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+سەفەر.

+گۆڕ.

+ژن.

+ماڵ‌و لانە.

*چادری زۆریش تەم‌و مژە.

*ئەوەی چادرێکی بۆ هەڵبدرێ ئەگەر فەرمانڕەوابێت دەستەڵاتی زیاد دەکات، ئەگەر سەربازبوو فەرمانڕەوایی‌و پۆستێك وەردەگرێ، ئەگەر بازرگانبوو سەفەر دەکات‌و کیژێکی شۆخ‌و شەنگ‌و ڕێزدار دەکات بەهاوسەری.

*ئەگەر لەپاڵ چادرەکانیدا چادرێکی سپی بینی ئەوە پیاوێك فەرمایشت بەچاکە دەکات‌و ڕێگری لەخراپەدەکات.

*ئەوەی لەنێو چادرەکەیدا مانگێك ببینێ حەز لەکچێکدەکات لەماڵی فەرمانڕەوادا.

*ئەگەر چادرێکی بینی هی خۆیبوو دەبێت بەسوارچاکی باش یاخود سەرکردە.

*چادر لەخەودا دەستەڵاتە بۆ یەکێك بچێتە نێوی یاخود لەپێناوی ئەودا هەڵبدرێ، ئەگەر شایستەی دەستەڵات نەبوو شکۆمەندی‌و ڕێزی دەستگیر دەبێت لەلایەن فەرمانڕەواوە.

*ماڵ‌و لانەو گومەز بەدەر لەچادر لەگەڵ پەردەی سپی لەخەودا گۆڕی شەهیدانە، هەروەها چادری سەوزیش بەوچەشنەیە.

*ئەگەر لەچادرێك بێتە دەرەوە بەچەشنێ نەگەڕێتەوە نێوەی لەدەستەڵاتی بەدەر دەکەوێت‌و لەکاروپیشە لادەبرێت.

*ئەگەر بینی چادرەکانی گەمارۆدراون تەمەنی بەسەردەچێتو دەستەلاتی دەڕواتو گومەزیش ژنە.

چادرفرۆش: بینینی بەلگەیە لەسەر جموجووڵو سەفەر.

*دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر:

+گۆڕ.

+هاوسەرگیری کەسێکی رەبەن.

چارۆکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی چارۆکەی بۆ هەڵدراوە شکۆمەندیو رێز بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر دەستەلاتدارێك بینی خاوەن هێزو سوپایەو دڵنیادەبێت لەدوژمنێکی بەهێز کەخوازیاری دەستەلاتو مەزنییەکەی بێت.

چارۆکەفرۆشی کەشتی: (نابلسی) دەڵێت: یەکێکە چارۆکەی کەشتی دەفرۆشێ، بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر سەفەرو خۆئامادەکردن بۆ رزقو رۆزی هاوسەرگیری.

چاککاری جلوبەرگ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر فراوانیو رزقو رۆزی.

چاکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاکە بەلگەیە لەسەر قوتاربوونو سەرفرازی ئەوکەسەی خەوەکە دەبینێت.

(نابلسی)دەڵێت: بەلگەیە لەسەر چاکەو گەڕانەوە بۆ باشترین رەوشتوکردار، یاخود کردەوەی جوانو رێنموونی دوای وێڵیو سەرگەردانی .

چاڵی بۆسەو پلان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی چاڵ هەڵدەکەنێ یاخود یەکێکیتر چاڵی بۆ هەڵدەکەنێ پلاندەگێرێ یاخود یەکێکیتر پلانی لەدژ دەگێڕێ.

*ئەگەر بینی چوە نێو چاڵەکەوە دەستدەداتەوە پلانو فروفێڵ بەدەر لەکەسانیتر ، ئەگەر بینی چوەنێوی تا ئاسمانی لێدیار نەما دزو جەردە دەچێنە نێوماڵیو شتومەکی دەدزن ، ئەگەر لەسەر سەفەربوو رێگەی لێدەگرن.

*ئەگەر لەوچاڵەدا دەستنوێژیگرت بۆ نوێژ یاخود خۆیشت ئەوەی لێیان دزیوە بەدەستیدەهێنێتەوە یاخود قەرەبووی بۆ دەکرێتەوەو چاوی گەشدەبێت چونکە لەلێکدانەوەدا وەك ئاو وایە.

*ئەگەر لەو چاڵەی کەهەڵیکەندبوو هاتە دەرەوە یاخود ئاوی تێدا دەرهاتو لەبەری رۆیی یاخود راوەستا بژێوییە لەفروفێڵدا بۆی بەدەستهاتوە.

چاڵی دەغڵوودان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دایکێکی پەروەردەکارو بژێویدەر.

*دەگونجێت چاڵی دەغڵودانی نادیار بەڵگەبێت لەسەر شوێنی کەلەبەر.

*ئەگەربینی رووخاوە یان تەپیوەو دایکی نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر دووگیانێکی هەبوو رزگاریدەبێتو شوێنەکەی یەکدەگرێتەوە.

*ئەگەر خواردنەکی بینی بەچاوی خۆی زبڵو خاكو خۆڵبوو نرخەکەی دادەبەزێو ماڵوسامانی تیادەچێت، ئەگەر خواردنی تێدا نەبوو پڕ لەزبڵو خاكو خوێنبوو پاشان بەخواردن پڕیکردنەوە بەهانە وەردەگرێ، ئەگەر پڕ لەخواردنبوو هاوسەرەکەی دووگیاندەبێ بەمەرجێك هەژاربێت.

*ئەگەر لێیڕژاو خەڵکی پەرتەوازەبوون لێیو کەمیان کردەوە نرخەکەی هەرزاندەبێت.

*ئەگەر ئاگرێکی بینی کەوتە نێو خواردنەکەوە نرخگرانیەکی گەورە یان رووداوێك لەلایەن دەستەلاتدارەو بلاودەبێتەوە یاخود سنو کوللەدەدات لەزەویو زار، ئەگەر لەنێو خواردنەکەیدا خورماو شەکری بینی نرخەکەی گراندەبێ بەئەندازەی خۆشی خواردنەکە.

*ئەوەی دەکەوێتە نێو ئەو چاڵەوە یان نێو چاڵێکی نادیار وەك کەوتنە نێو بیر وایە.

چاوئێشە(چاوگلگردن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاوئێشە بەڵگەیە لەسەر پشتهەڵکردنی خاوەنەکەی لەحەقو تێکچوونی ئاینەکەی بەپێی چاوئێشەکە چونکە بەڵگەیە لەسەر کوێریو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴾ (الحج: ٤٦).

*هەروەها دەڵێن: چاوئێشە بەڵگەیە لەسەرئەوەی نزیکە لەوەی کوێرببێ، ئەگەر چاوی وەك خۆی مایەوە لەئایندا بەکارێك تاوانبار دەکرێ پاكو بێگەردە لێیو بەمەش پاداشت دەدرێتەوە.

*چاوئێشە غەمو پەژارەیە پێیدەگات لەلایەن کوڕەکەیەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گرانی بژێوییە یاخود بێئاگاییە، چاوئێشە کەمو کوڕییە لەئایندا، ئەگەر بینی هەردووچاوی تووشی ئێشوژانبوو باوكو دایکی نەخۆشدەکەوێ.

چاوبڕینەئەستێرە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاودێری ئەستێرەکان بەڵگەیە لەسەر دەستەلآت و پلەوپایە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی مەڕ دەلەوەڕێنێ پیاوێکی عەرەبی دادەنرێت بەسەرکار.

چاوبەست(فێڵ ـ تەڵەکە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا لەخۆباییبوون و هەڵگیرساندنی فیتنەو ئاشووبە.

چاوپاراستن (چاوداگرتن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پارێزگاری لەفەرمانەکانی خوداو یاساغەکانی بەپێی ئایەتی: ﴿ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ﴾ (النور: ٣٠).

چاوکز: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاوگرتن لەحەرام و تەماشانەکردنی تاوانبار یان حاڵ و بار لاواز یاخود ئەوەی چاو بەڵگەیە لەسەری.
*دەگونجێت چاوکزی بەڵگەبێت لەسەر قاڵی و نەتوانین لەدووگیانیبوون یا هەڵگرتنی باردا.

چاوەڕێکردن: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاری بۆ خاوەن ئیجتهاد، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تێکدانی ئاین.

چاوی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاو ئاین و بەرچاوڕۆشنی پیاوە کەبەهۆیەوە دەڕوانێ و وێڵی و سەرگەردانییە.
*ئەگەر لەجەستەو لەش و لاری خۆیدا چەن چاوێکی زۆری بینی بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی چاکەی لەئایندا.
*ئەگەر بینی سکی شەقیبردو لەنێویا چەند چاوێکی بینینی زندیقە بەپێی ئایەتی: ﴿ مَا جَعَلَ اللهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ ﴾ (الأحزاب: ٤).
*ئەگەر بینی چاوەکانی چاوی مرۆڤێکی سەیرو نادیاربوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر کوێری و یەکێکیتر ڕێنومایییدەدات ، ئەوگەر پیاوەکە ناسرابوو ئەوە خەوبینەر کچەکەی دەدات بەشوو خێری لێدەستگیردەبێ.
*ئەگەر بینی چاوی لەدەستداو کوێربوو منداڵەکانی کۆچدەکەن.
*ئەگەر بینی هەردووچاوی کوێربوەو لەئاوارەیی و غەریبیدایە بەڵگەیە لەسەر درێژبوونەوەی غەریبی و نزیکی لەمردنەوە.
*ئەگر بینی چاوەکانی ئاساییەو لەغەریبدایە بەڵگەیە لەسەر درێژبوونەوەی غەریبی هەتا مردنی.
*ئەگەر بینی چاوەکانی لەئاسنە غەم و پەژارە ڕووی تێدەکات و دەبێتە هۆی ئابڕووبردنی.

*ئەگەر بینی چاوەکانی کردەوە بەرووی پیاوێکدا تەماشای کاروبارەکانیدەکاتو پشتگیریدەکات.
*ئەگەر بینی بەمۆڕبوونەوە تەماشایدەکات رقو خەشموقینی لێیەتی.
*ئەگەر بینی بەچاوی دەبیستیو بەگوێچکەی تەماشادەکات هاوسەرو کچەکەی ناچاردەکات سەرپێچی بکەن.
*ئەگەر لەسەر شانی چاوی پیاوێکی بینی یان چاوی ئاژەڵێكماڵو سامانێك بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی تەماشای چاوێکدەکاتو بەدڵیەتیو بەجوانی دانا کارێك ئەنجامدەدات زیان بەئاینەکەی دەگەیەنێ.
چاوی رەش ئاینە، چاوی شینی ئاسمانی بیدعەیەو چاوی شینی ئاسایی واژووکردنی ئاینەو چاوی سەوز ئاینێکە پێچەوانەی ئاینەکانیترە.
*ئەگەر دڵی چاوی هەبوو یان خاوەنی چەندچاوێکبوو چاکسازییە لەئایندا بەئەندازەی رووناکیو نووری.
*ئەگەر بینی بەچاوی زینایکرد تەماشای ژناندەکات.
*ئەگەر بینی چاوەکانی گەنم رەنگن بەگومانەوە تەماشای ژنێکی هاورێدەکات.

*تیژی روانیین باشە بۆسەرجەم خەڵکیو لاوازی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پێویستی بەخەڵکی هەیەو ماڵو سامانی دەبێت چونکە چاو وەك ماڵو سامان وایە.
*ئەگەر منداڵی هەبوو خەونێکی لەوچەشنەی بینی بەڵگەیە لەسەرئەوەی نەخۆشدەکەوێ چونکە منداڵ وەك چاو خۆشەویستە.
*(حەجاج)ی کوڕی (یوسف) لەخەودا بینی هەردوو چاوی کەوتە نێو کۆشیو پاشان هەواڵی مەرگی (محمد)ی برایو (محمد)ی کوڕی بیست.
*جوولەکەیەك کچێکی لەئاسمان بینی یان چاوی کچێك خەوەکەی بۆ (بەرهەمی) گێڕایەوەو ئەویش وتی: ماڵو سامان لەپیشەکەت بەدەستدەهێنێت.
*هەروەها دەڵێت: چاکیو خراپی چاو لەوەوە دەردەکەوێ چاو پێی گەشدەبێ لەماڵو کوڕ یان زانیاریو لەشساغی.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر پیاوێکی گەنم رەنگی بینی پلاندەگێڕی بۆ دزی.
*ئەگەر بینی چاوەکانی کردەوە تەماشای حاڵو باریدەکاتو پشتگیریدەکات.

*ئەگەر بینی چاوەکانی لەئاسنە نهێنی خۆی دەشکێنیو غەمو پەژارەیەکی زۆر رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی بەچاو دەبیستیو بەگوێ دەبینێ ئەوە کاری دەویتی بۆ خانەوادەو کچەکەیدەکات.
*ئەگەر بینی بەچاو زینادەکات تەماشای ژناندەکات.
*ئەگەر تەماشای چاوێکیکردو بەدڵیبوو روو لەکارێک دەکات دەبێ بەتەوق بەسەریەوە لەئاینەکەیدا.
*ئەگەر لەسەر شانی چاوی بینی هی پیاوێک یاخود ئاژەڵێک ماڵێکی لەپەنهانو غەیبەوە دەستدەکەوێت.
*ئەگەر چاوی زەردبوبوو بەگومانەوە تەماشای ژنێکی هاورێدەکات.
*چاوی رەش ئاینەو چاوی شین واژووی ئاینو، شینی ئاسمانیش ئاینداریو بیدعەو چاوی سەوزیش ئاینێکە پێچەوانەی ئاینەکانیترە.
*ئەگەر هەژار یان زیندانیبوو بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی شەرو خراپە.
*ئەگەر تورەبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤێکی دێتەرێ دەستیدەگریو لەوقەیرانەی تێدایە رزگاریدەبێ.

*ئەگەر کەسێك بینی لەسەر سەفەربوو یان لەسەفەردابوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی ناگەرێتەوە بۆ نیشتمان.
*ئەگەر مرۆڤێك بینی سەد چاوی هەیە سەد درهەمەو گەر لەدەستیشدا بیبینێ بەو چەشنەیە.
*چاو بەچاودێر لێکدەدرێتەوەو پیاوێکە لەنێو کۆمەڵو هۆزی خۆیدا.
*چاو بەئاو لێکدەدرێتەوە.
*ئەگەر بێباوەرێك ناتەواوی لەچاوی خۆیدا بینی ماڵو کورەکەیەتی.
*ئەگەر بینی چاوەکانی گوێزرانەوە بۆ قاچیو پێوەی دەرۆیشت پیاوێکە دوو خزمەتکاری هەیەو دووکچی خۆی دەدات پێیان.
*ئەگەر بینی چاوی پێکرا پیاوچاکەو کوری نییەو ماڵێك بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی چاوی دەرهێنرا نەخۆشییەو تووشی دەبێت.
*ئەگەر بینی چاوەکانی چارەسەر دەکات ئاینەکەی چاکدەکات. بۆیەکێکیش چارەسەری چاوەکانی بکات وتراوە کورێکی دەبێتو وەجاخی رۆشندەکاتەوە، هەروەها دەڵێن: ئەگەر برایەکی ئاوارەو دوورخرابێتەوە دڵخۆشدەبێ بیبینێ.

*ئەگەر بینی بینایی یەك چاوەو بەهێزترە لەوەی خەڵکی گومانی پێدەبەن ، نهێنی لەئاینەکەیدا باشترە لەرەوشی ئاشکراو دیاری.
*ئەگەر بینی چاوەکانی لەخوار ئەوەوەیە کەخەلکی دەیبیننن ئەوەش حاڵوباری پەنهانیو شاراوەیە لەئایندا.
*ئەگەر بینی چاوەکانی تانەیەکی لەسەرە غەمو پەژارە رووی تێدەکات یان جیادەبێتەوەو لەوکەسەی شیرینو خۆشەویستە لای.
*ئەگەر تانەیەکی بینی لەسەرچاویو پاشان لاچوو لەگەڵ کەسێکی ئاوارەدا دیسان یەکدەگرنەوە دوای ساڵانێکی دووروودرێژ، ئەگەر پەژارەداربوو خوداوەند غەمو پەژارەی دەڕەوێنێتەوە.
*ئەگەر بینی تانەیەکی شین لەسەر چاویەتی تاوانبارە.
*ئەگەر بینی چاوێکی لەگەڵ چاوێکیتردا جووتبوە ئەگەر کوڕی هەبوو یان کچ با جێگەیان لەیەکجیابکاتەوە.
*ئەگەر بینی چاوی پیاوێك دەخوات ماڵو سامانی دەبات.
*ئەگەر بینی چاوەکانی برژانگیان نییە شەریعەی خواو بنەماکانی ئاین تیادەبات ، ئەگەر مرۆڤ خۆی هەڵکێشا دوژمنەکەی ئابرووی دەبات، ئەگەر بینی برژانگەکانی سپیبوون بەڵگەیە لەسەر تووشبوونی نەخۆشیەك لەسەروچاوو گوێچکەدا.
*بینینی چاو لەلەشولاردا یان بینینی چەند چاوێك ئەگەر شیاوبێت بۆ چاوێکی ئاسایی بەڵگەیە لەسەر ماڵ خوێنبایی تێدابێت.
*دەگونجێت بینینی چاوی جوان بەڵگەبێت لەسەر جادوو مەرگو ژیان.
*دەگونجێت چاو بەڵگەبێت لەسەر هەمووکەسوکارو خزمو منداڵو شوێنکەوتوان.
*دەگونجێت خواردنی چاو بەڵگەبێت لەسەر هێلکەخواردن بەهێلکەوڕۆن.
*چاوی خوراو رزقوڕۆزییە.
*ئەگەر بینی چاوەکانی بیناییان لەدەستداو رێنومایيو زانیاری بەدەستدەهێنێ، ئەگەر کوڕی هەبوو یان هاوسەر یاخود خۆشەویستو ئازیز نەخۆشدەکەویو چاکدەبێتەوە ، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ ، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێ ، وەگەرنا پلەوپایەی بەرز کەشیاوو گونجاوبێت بۆی بەدەستدەهێنێ.

*دەگونجێت چاوتێبڕینی بەڵگەبێت لەسەر ناڕەحەتیو ئەگەر چاوەکە لەجێی خۆی چوو بۆ بەشەکانی دیکەی بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتی لەلەش‌ولاردا لەخوێن لێهاتنو کێمو زوخم دەردان یاخود کردنەوەی چاو لەلاشەدا.

*ئەگەر لەسەفەردابوو دەترساو تینوویبوو لەخەودا چەند چاوێکی بینیو هەڵیگرتەوە ئاوی دەستدەکەویو سوودی لێدەبینێ.

*ئەو چاوانەی لەبەرگەورەییو مەزنی باسناکرێ دەگونجێت چاودێری خودایی بێت.

*چاوکوێرکردن بەڵگەیە لەسەر داهاتنی سزای خوایی.

*ئەگەر چاوی کەوت بەسەر کەسێکداو شاراوەبوو لێی بەدیدەکات.

*ئەگەر ناتەواوییەکی لەچاویدا بەدیکرد دەگونجێت زیانێك روو لەقاچیبکات.

*چاوی راست بەڵگەیە لەسەر کوڕو هی چەپیش کچە.

*ریپۆقی چاو بەڵگەیە لەسەر بێداریو جیابوونەوە لەکەسێکی دڵخۆشکەر مەردوم شانازی پێوەدەکات.

*ئەگەر بینی چاوەکانی چوەتە گوێچکەی کوێردەبێ ، پاشان هەموو ئەوشتانەی بەچاودەیبینێ بەگوێچکە گوێی لێدەبێ چونکە چاوی کوێر لەگوێچکەیدایە .

*ئەگەر سوورایيەك لەچاویدابوو خەشم‌وقین لێی دەدات یان خنکانو هەناسەتوندی بەهۆی رووداوێکەوە.

*ئەگەر بینی چاوی دەرهێنراوە پاداشت دەدرێتەوە بەکاروفرمانی خۆی.

*ئەگەر هەردووچاوی دەرهێنرا کوڕە شیرینەکەی لێی دوور دەکەوێتەوە.

*چاودەرهێنان لەخەودا تەمەنێکی دووورودرێژە.

*دەگونجێت دەرهێنانی چاو بەڵگەبێت لەسەر کارەساتێك رووبکاتە چاوەکانیو ئەوەی مرۆڤ لەگەڵ کەسانیتردا ئەنجامی دەدات دەگونجێت بگەڕێتەوە بۆ خۆی.

چ ر

چرا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بژێوی پەیداکاری ماڵە ، ئەگەر بینی چرایەکی بەدەستهێنا زانیاریو بەرزیو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بەدەمی چرایەك دەکوژێتەوە کاروباری پیاوێك بەتاڵو پووچدەکاتەوە کەوا لەسەر حەقو راستییە بەلام بەتاڵو پووچەڵ

نابێتــەوە، چــونکە لەســەر حــەق‌و ڕاستییە بەپێی فەرمایشتی خوداوەند: ﴿ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللهُ مُتِمُّ نُورِهِ ﴾ (الصف: ٨).

*ئەگەر بینی بەڕۆژ چرای هەڵگرتووە زۆر پەیوەستدەبێ بەئاین‌و ڕێبازێکی ڕاســت‌و ڕەوانــەوە بــەپێی ئایــەتی: ﴿وَيَجْعَل لَّكُمْ نُوراً تَمْشُونَ بِهِ ﴾ (الحديد: ٢٨).

*ئەگەر بینی بەشەو دەڕوات‌و چرایەکی بەدەســتەوەیە تێدەکۆشــێ، ئەگــەر لەتێکۆشەرو تەلأقداران بێت، وەگەرنا ڕوو لەکارێکدەکات سەرسامدەبێت تێدا چونکە تاریکایی سەرسامییەو ڕووناکی ڕێنماییە،دەگونجێت لەسەرپێچیدابێت‌و پاشان تەوبەبکاو پاشگەزبێتەوە.

*ئەگــەر بینــی چــرایەك لــەنێو پەنجەکانیــەوە تیــشك‌و ڕوونــاکی دەدەنـــەوە یـــاخود لەهەنـــدێك لەئەندامەکانیــەوە بــاس‌و خواســێکی نادیــاری بــۆ دەردەکــەوێ‌و بەڵگەیــە لەسەر تەواوی‌و دڵنیایی‌و سوودی.

*ئەگــەر بینــی چــرایەکی هەیـــە دەســـتەڵاتدارو فـــەرمانڕەوا یـــاخود زانایەك دێتــە لای یـان ڕزق‌و ڕۆزییــەکی پیرۆزی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی چرایەکی هەیەو تیشك‌و ڕووناکی وەك تیشك‌و ڕوونـاکی ڕۆژوایە قورئـانی پـیرۆز لەبـەردەکات‌و پاشـان ڕافەیدەکات.

*چـرا زیـادبوونی نـورو ڕوونـاکی دڵـەو هێــزو تینــی ئاینــەو بەدەســتهێنانی ویست‌و خوازە.

*چـرا کـوڕێکی پـیرۆز خواناسـە یـان بازرگانێکی دەست‌و دڵفراوانە.

*ئەگـەر بینـی چـرا یـاخود مۆمێك یـا پزیــسکێ ئــاگری بەدەســـتەوەیەو کوژایەوە ئەگەر دەستەڵاتداربێ لەسەر کــار لادەبــرێ ، ئەگــەر بازرگــان بێــت زەرەر دەکات، ئەگــەر خـاوەن زێڕبێـت ماڵ‌و سامان‌و زێڕی تیادەچێت بـەپێی ئایــەتی: ﴿ مَـثَلُهُمْ كَمَثَـلِ الَّـذِي اسْتَوْقَدَ نَاراً فَلَمَّـا أَضَـاءَتْ مَاحَوْلَـهُ ذَهَــبَ اللهُ بِنُــورِهِمْ وَتَـرَكَهُمْ فِـي ظُلُمَاتٍ لاَ يُبْصِرُونَ﴾ (البقرة: ١٧).

*چـرا لەماڵـدا بـۆ کەسـی ڕەبـەن ژنـە دەیکــات بــە هاوســەری خــۆی‌و بــۆ نەخۆش چاکبوونەوەیە.

*ئەگــەر تیــشکەکەی ڕوونــاك نــەبوو بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە.

*هــەموو چــرایەك بەڵگەیــە لەســەر دەرکــەوتنی شــتی نادیــارو پــەنهان‌و فتیلـــەش کەســـێکە خزمـــەتی

خەڵكیدەكات، یان كەیبانووی ماڵە ، ئەگەر بینی هەمووی سووتا كەیبانووی ماڵ دەمرێت.

*ئەگەر بڵێسەی لێكەوتەوەو لەپلیتەكەیو سووتا هەڵەیەكدەكاتو قاچی هەڵدەخلیسكێ.

(نابلسی) دەڵێت: چرا بۆنەخۆش ژنو هاوسەرە، ئەگەر كوژایەوە نەخۆشەكە دەمرێت ، ئەوەی چرایەك چاكبكاتو دایبگرسێنێتو نەخۆشی هەبێت نەخۆشەكەی چاكدەبێتەوە.

*چرای بچووك كەتیشكەكەی لاوازوكزە بۆ هەڵگری كچە.

*هەروەها دەڵێن: چرا بەڵگەیە لەسەر دەركەوتنی شتی پەنهانو شاراوە.

*ئەگەر چرای ماڵەكەی بینی داگیرساوەو تیشكو روناكیدایەوە چاكی بژێوی پەیداكاری ماڵە.

*ئەگەر بەلاوازی بینی حاڵی بژێوی پەیداكاری ماڵەكەی سستو كزدەبێت.

*ئەگەر بینی چراكەی كوژایەوە تێكەڵبوونی كاروباری بژێوی پەیداكاری ماڵە لەگەڵ خراپی حاڵو باری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنی یاخود مەرگی كورەكەی یان دایكو باوكی یان كەیبانوو یا بژێوی پەیداكاری ئەو ماڵە ئەگەر لەخەوەكەدا بەڵگەیەكی تێدابوو لەسەر ئەوە، یاخود دەگونجێت مەرگی هاوسەرەكەی بێت.

*ئەگەر چرایەكی بەدەستی خۆیەوە بینیو ترسا بكوژێتەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی نەخۆش.

*ئەگەر نەخۆشێكی بینی بەچرایەكەوە روو بەسەرزەوی رووحەكەیەتی روو بەئاسمان بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر چرایەكی بەدەستهێنا زانیاریو شكۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: كورێكی شانو شەوكەتدارو پلەوپایەبەرزو بەسوودە ئەگەر لەكاتی خۆیدا هەڵبگیرسێ، ئەگەر داگیرسابوو بژێوی پەیداكاری ماڵو زانایە.

*چرا لەمزگەوتەكاندا زانا یاخود قورئانخوێنو دنیا نەویستە.

*(ئەبوعویەینە) دەڵێت: بینیم چرای مزگەوتەكان كوژانەوە ئنجا (مەسعەری كوڕی كدام) مرد.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا كوڕ یان مێردە ، ئەگەر لەوجۆرە چرایانەبوو دەرچەی نەبوو ژنو مێردەو كوڕیان نابێت.

*چرا بەڵگەیە لەسەر:

+زانیاری.

+تەوبەی سەرپێچیكار.

+ڕێنومایی بێباوەڕ.
*دەگونجێت چرا ڕاڤەکاری خەوبێت یان بەڵگەی کاروان بێت چونکە ڕێنومایی کاروانبەراندەکات.
*چرا ژنەو فتیلە منداڵانەو چرا بەبێ فتیلە سوودی نییە.
*هەروەها چرا بەئەستێرە لێکدەدرێتەوەو شکاندنی چراو کوژاندنەوەی مەرگی نەخۆشە، ئەگەر مرۆڤێك لەئاسمانەوە ئەستێرە وەربگرێ لەمزگەوت چرا دەهێنێت.
چراخان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی ڕاچەسپاو دووربینەو داهاتوو دەبینێت.
*ئەگەربینی چراخانەکە کەوتەخوارەوە ئەو ئاژەڵە دەمرێتو بەرووبووم تیادەچێت.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر مردن بەهۆی ئەومانایەی ناوەکەی هەڵیگرتووە.
(نابلسی)دەڵێت: هەر پیشەسازێ ببینێ بەڵگەیە لەسەر ساختەی ئەو کەلوپەلەی دروستیدەکات.

چقڵ(درك): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی کرداری چاکە ئەنجامدەدات تەوبە دەکات لەو خراپەیەی ئەنجامیداوە، یاخود پەیوەندی خزمایەتی بەجێدەهێنێت یاخود خێر لەگەڵ نەدارو هەژاردا دەکات.
*ئەگەر دانیشتوانی وڵاتەکەی بینی ناندەدەن بەهەژاران یاخود چاکە ئەنجام دەدەنو یادی خواو نوێژدەکەن، ئەگەر لەناڕەحەتیو ئاڵۆزیدابوون خوداوەند دەروویان لێدەکاتەوە بەوەی دەگەڕێنەوە بۆلای خوا.
*ئەگەر بینی زۆر یادی خوادەکات میراتی بۆ بەجێدەمێنێت.
*ئەوچاکەیەی مرۆڤ لەخەودا ئەنجامیدەدات لەلابردنی زیانبەخش لەسەرەڕێو فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە بەڵگەیە لەسەر:
+سوودو قازانج لەبازرگانیدا.
+قەرزدانەوە.
+دڵنیابوون لەترسوبیم.
*بەخشینی چاکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لابردنی ستەمکارانو دانانی دادپەروەران.

چڵكو پیسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چڵكو خەوشو پیسی بەسەر لەشو

لاره‌وه یـــان روه‌وه زۆری گونـــاهو رووتانه‌وه‌ی مووی له‌ش‌و لارو رۆیشتنی ماڵ‌و داراییه.

(نابلسی) ده‌ڵێت: چڵك‌و پیسی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر:

+ئاین.

+نه‌خۆشی.

+سه‌فه‌ر.

*هه‌روه‌ها چڵك‌و پیسی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر هاوتاو تاك یاخود داپۆشینی هه‌موو شتێکی ده‌گمه‌ن‌و ناوازه.

چڵم: (ئیبن سیرین)ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ربینی فنگده‌کات قه‌رزه‌که‌ی ده‌داته‌وه یاخود له‌غه‌م‌و په‌ژاره قوتارده‌بێ به‌شێك پاداشت ده‌درێته‌وه به‌شتێك که‌ئه‌نجامیده‌دات.

*هـــه‌روه‌ها ده‌ڵـــێن: چـــڵم به‌ڵگـــه‌ی له‌دایکبوونی کوڕه.

*ئه‌گه‌ربینی چڵمی فڕێدایه سه‌ر زه‌وی کچێکی ده‌بێت.

*ئه‌گـــه‌ر چـــڵمه‌که‌ی کـــرد به‌ســـه‌ر هاوســـه‌ره‌که‌یدا دووگیانـــده‌بێ‌و دواتـــر له‌باریده‌چێ، ئه‌گه‌ر ژنه‌که‌ی چڵمیکرد به‌ســه‌را کــوڕێکی ده‌بێــت یــان منــداڵ له‌شیر ده‌بڕێته‌وه.

*ئه‌گه‌ر له‌پاڵ پیاوێکدا فنگیکرد ژنێك ده‌هێنێ به‌حه‌ڵاڵی یان حه‌رامی.

*ئه‌گـــه‌ر له‌ســـه‌ر جێگـــه‌ی پیاوێـــك فنگیکرد ژنه‌که‌ی ده‌ترسێنێ.

*ئه‌گـه‌ر له‌ده‌سته‌سڕه‌که‌یدا فنگیکـرد ئـه‌وا له‌گـه‌ڵ خزمه‌تکاره‌که‌یـدا ناپـاکی له‌گه‌ڵده‌کات.

*ئه‌گـــه‌ربینی فنگـــده‌کات‌و ژنێـــك چڵمه‌که‌ی وه‌رده‌گرێ فێڵی لێده‌کات‌و دووگیانده‌بێ لێی.

*ئه‌گه‌ر بینـی چـڵمی که‌سـێك ده‌سـڕێ پیاوێـــك ژنه‌کـــه‌ی فریـــوده‌دات‌و هه‌وڵده‌دات داپۆشێ به‌ڵام بۆی ناکرێ.

*ئه‌گـه‌ربینی چـڵمی خـۆی ده‌خـوات ماڵی کوڕه‌که‌ی ده‌خوات.

*ئه‌گـــه‌ر چـــڵمی له‌لووتیـــدا بینـــی خه‌ونه‌کـه‌ی به‌ڵگه‌یه‌له‌ســه‌ر دووگیـانی ژنه‌که‌ی.

*ئه‌گه‌ر بینی پژمی‌و ئاژه‌ڵێك لـه‌لووتی هاتـــه‌ده‌ره‌وه کـــوڕی که‌ســـێکیتری ده‌درێتـــه‌پاڵ ، ئه‌گـــه‌ر ئـــه‌وه‌ی هاتـــه ده‌ره‌وه پشیله‌بوو کوڕێکی دز ده‌بێت، ئه‌گه‌ر کۆتربوو کچێکی خۆشه‌ویسته.

*ئه‌گـــه‌ر چـــڵم به‌لێـــشاو لـــه‌لووتی هاته‌ده‌ره‌وه منداڵی به‌گومانده‌بێ.

*ئەگەر کەسێکی بینی فنگیکردە جلەکانی دەبێت بەزاوای.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر فنگیکردو بولبولێك لەلووتی هاتە دەرەوە کورێکی قورئانخوێنی دەبێت.
*ئەگەر بینی چڵمی دەسڕێ منداڵی زۆری دەبێت.
*ئەگەر بینی فنگدەکات کورێکی دەبێت لەژنێك بەئەندازەی ئەو شوێنەی فنگی تێداکردوە ئەویش لەژن دەبێ.
ئەگەر لەلای راستی فنگیکرد منداڵەکەی کوردەبێ، ئەگەر لەلای چەپی منداڵەکەیبوو کچ دەبێت، ئەگەر کەسی دووگیان نەبوو نەیدەویست هاوسەریگرێ زەکاتیماڵەکەی دەدات یاخود پارە خەرجدەکات بۆ ژنان یان وەسیەتەکەی جێبەجێدەکات.
*چڵمو ئەوەی لەلووت دێتە دەرەوە یا وەك ئاو وایە ئاگادارییە بەنەخۆشکەوتن یان رووداوو کارەساتێك، ئەگەر چڵمبوو بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامانو ئەگەر خواردی پێویستی بەقەرز یان ماڵی گوماناویدەبێت.

چنار: (نابلسی) دەڵێت: دارچنار لەخەودا پیاوێکی خاوەن بەرزو بڵندو منداڵدارەو هیچ سوودێکی تیا نییەو رەقیشی چاکەیەو رەگەکانی بنەچەو بناغەیە، ئەوەی لەبەربوومەکەی بەدەستبهێنێت ماڵو دارایی لەپیاوێکی هاوچەشنی بەروبوومی بەدەستدەهێنێت.
*درکیش تێدا ئەگەر چوو بەگیانو دەستیدا خراپە.
*هەروەها دەڵێن: داری چنار بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکە بۆیەکێك ئەگەر بیەوێت بچێت بۆ جەنگو شەڕ، بۆسەرجەم خەڵکیش بەڵگەیە لەسەر هەژاریو نەداری.

چنگو نینۆکی باڵندە:
(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاینو نواندنی رەفتاری خراپەکاران یان ماڵو سامان خەرجکردن یاخود شکانی بەڵێنو پەیمان.
چنەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ماندبوونو هیلاکی بەهۆی قسەو وتەوە.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر چاندن بۆ کشتوکاڵو خەرجی بەروبوومو هاوسەرگیریو وەچە.

ج و

چواله(بادەم) :(ئیبن سیرین)دەڵێت: چواله ماڵوسامانه ، خواردنی بەدەستهێنانی ماڵوسامانه بەشەڕو ئاژاوە.لێکردنەوەشی لەدارەکەی بەدەستهێنانی ماڵوسامانه لەپیاوێکی رژدو بەخیلەوە.

*داربادەم پیاوێکی ئاوارەی نامۆیەو بادەمی شیرینو خۆش بەڵگەیە لەسەر تاموچێژی باوەڕ، تاڵیش بەڵگەیە لەسەر قسەی حەقو راستی.

*ئەگەر بینی توێکڵە بادەم کرا بەسەریا جلوبەرگو پۆشاك بەدەستدەهێنیّ.

*هەروەها وتراوە: چوالەی وشك بەڵگەیە لەسەر قاوقیژو دەنگەدەنگ بەهۆی تەق تەقی بەریەککەوتنیو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەموپەژارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی نەخۆشیو پەرێزگرتنو بەسەرچوونی دەستەلات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردوو لەکفنەکەیدا یان نەفسی خۆی یاخود گۆرەکەی مەگەر چوالەکە سەوزبێت ئەگەر لەکاتی خۆیدا بێت بەڵگەی خێرە.

*چوالەی شیرین بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامانی حەلاڵ بەپێی زۆروکەمی، ئەگەر بینی لێی دەخوات رزقو رۆزی بەشەڕو ئاژاوە دەستگیر دەبیّ.

*ئەگەر لەگەلاّکانی خوارد ماڵێکی ئاسان لەپیاوێکی دەستەلاّتدارەوە بەدەستدەهێنیّ.

ج وو

چوون بۆ (حەج):(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی چوو بۆ (حەج) لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت.

*ئەگەربینی لە(منی)نوێژدەکات لەحەجداو وتاردەداتو خۆشی شایستەی ئەوەنەبوو کەسی نێو خانەوادەکەشی شایستەی ئەوە نییە بۆیە لێکدانەوەی خەونەکەی بۆ خەڵکی هاوچەشنی خۆیەتی، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو بەلاّو نەهامەتی رووی تێدەکاتو ناوبانگی پێدەردەکات.

*ئەگەر وتاریداو وتارەکەی بەهێزو باشبوو قسەکانی تەواوکردو خەڵکی تەماشایاندەکردو بێدەنگبوبوو نوێژەکەی تەواوکرد لەسەر شێوەوباری خۆی دەستەلاّتێك بەدەستدەهێنیّو خەڵکی ملکەچی دەکەن، ئەگەر وتارو

وتوێژەکەی تەواو نەکردبوو دەستەڵاتەکەی تەواونابێ لادەبرێ.

چوونەسەرئاو: چوونەسەرئاوو میزکردن لەخەودا غەمو پەژارە رەوینەوەیە، ئەگەر خاوەنماڵوداراییبوو ماڵەکەی پاکدەکاتەوە.

*ئەگەربینی پیساییەکەی زۆربوو لەهەمانکاتدا دەیویست سەفەربکات سەفەرەکەی بۆسەرناگرێتو رێگەی لێدەگرن.

*ئەگەربینی پیسایی رەقدەکات ماڵوسامانی بەلەشساغی خەرجدەکات، ئەگەر پیساییەکەی شلبوو سەرجەم ماڵەکەی دەبەخشێ.

*ئەگەر شوێنی سەرئاوەکەی ناسراوبوو خێرەکەی لەپێناوی ئارەزووی خۆیدایە، ئەگەر نادیاربوو لەرووگەیەکی نادیاردا خەرجیدەکاتو دەیبەخشی بەیەکێك ماڵی حەلاڵو حەرام لەیەك جیاناکاتەوە.

*ئەگەر لەشوێنێکدا پیساییکردو بەخۆڵ دایپۆشی ماڵو سامانەکەی دەشارێتەوە.

چوونە نێو ماڵو شتیتر: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا دەچێتە نێو ماڵی پیاوێکەوە لەدنیادا زاڵدەبێت بەسەریا.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێوماڵی پێشەواو تێدا نیشتەجێدەبێتو دڵنیادەبێت خۆی هەڵدەقورتێنێ لەکاروبارە تایبەتیەکانی.

*هاتنی پێشەوایەکی دادپەروەر بۆ شوێنێك دابەزینی فەرو خێرە لەگەڵ دادپەروەریی.

*ئەگەر پێشەوایەکی ستەمکاربوو تێکچوونو بەلاو نەهامەتییە، ئەگەر راهاتبوو بچێتە نێو ئەو شوێنە زیانی پێناگات.

*ئەگەر بینی دەچێتە بەهەشت پشت بەخوا دەچێتە نێوی ئەوەش مژدەیەکە بۆ ئەو بۆ ئەوەی پێشکەشیدەکات بۆ خۆی یاخود بۆ کەسێکیتر.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێو دۆزەخو پاشان لێیدێتە دەرەوە ئەمەش بۆ کەسی گوناهکاری گەورە ئاگادارییە بۆئەوەی تەوبەبکاتو پاشگەزببێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بچێتە نێو دۆزەخ ئەگەر بێباوەڕ یان باوەڕداربێت لەرزوتا تێدەکاتو هەژار دەکەوێتو زیندانی دەکرێت.

*ئەگەر کەسێکی بازاڕیبوو گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات یان تێکەڵدەبێت لەگەڵ کەسانی بێباوەڕدا.

*هەروەها دەڵێن: چوونە نێو بەهەشت بۆ حاجی بەڵگەیە لەسەر تەواوبوونی

حەجەکەی و گەیشتنی بەکەعبە، ئەگەر بێباوەڕبوو باوەڕ دەهێنێت ، ئەگەر نەخۆشێکی باوەڕداربوو لەو نەخۆشیەدا دەمرێت، ئەگەر بێباوەڕبوو لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێتو میراتیەکی بۆ دەمینێتەوە.

*ئەگەر چوە نێو ماڵو لانەیەکی نادیار بەتایبەت ئەگەر مردووی تێدابینی دەیناسێن قیامەتەو ئەو کەسە دەمرێت.

*ئەگەر چوە نێویو هاتەوە دەرەوە لێی نزیکدەبێتەوە لەمەرگو پاشان قوتار دەبێت لێی.

*ئەگەر خۆی لەقیامەتدا ببینێتەوە ئەوکەسە لەبێداریدا نەخۆشبێت بەپاکو پارێزراوی لەفیتنەو ئاشوبەکانی دنیاو روو بەقیامەت دەچێت ، ئەگەر نەخۆشبوو مژدەیە بۆی بەئەندازەی کاروکرداری لە(حەج)و تێکۆشانو دنیانەویستیو بەندایەتیو زانیاریو پەیوەندیو ئارامگرتن لەسەر سەرپێچیو یاخیبوون.

*ئەگەر بینی دەچێت روو بەقیامەتو دەیبینێ ئەو خەونە بۆ یەکێك رەوشتبەرزبێتو بەزانیاریو تواناوە ئەو کارە ئەنجامبدات بەڵگەیە لەسەر پووچیو خراپی، ئەوەی بترسێو تاوانبار بێت یاخود غەمو پەژارەداربێت ترسو بیمو غەمو پەژارەکەی دەڕەوێتەوە، بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو دورکەوتنەوە لەنیشتمان.

*ئەگەر بینی لەقیامەت گەڕاوەتەوە دوای ئەوەی دەچێتە نێوی لەغەریبی دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی، ئەگەر دوورکەوتەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەغەریبی دەمێنێتەوە.

*چوونە نێو شاری (مەککە) لەخەودا تەوبەیە، بۆ کەسی بێباوەڕ موسوڵمانبوونەو بۆ رەبەنیش هاوسەرە.

*ئەگەر خەوبینەر بەربەرەکانیدەکرد بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی لەبەربەرەکانیەکەیدا.

*چوونە نێو شاری (مەککە) بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترسو بیم.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێو (مەقامی ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) ئەگەر ترسی هەبوو دڵنیادەبێت.

*دەگونجێت چوونە نێو (مەقامی ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەیەکی شکۆدارو بەڕێز وەك دەستەلات یاخود

بلاوكردنەوەى زانيارى، يان ميراتييەك لەباوكو دايكييەوە بۆى بمێنێتەوە.

*چوونە نێو ماڵو مزگەوتى حەرام بۆ كەسێك هاوسەرى گرتبێ بەلگەيە لەسەرئەوەى بەياوەرى هاوسەرەكەى دەچێتە نێو ماڵى خۆى.

*دەگونجێت چوونە نێو (بيت الحرام) بەلگەبێت لەسەر گرتنەخۆى حەزو ئارەزوو رووكردنە حەرام وێڕاى تواناداری بۆ حەلاڵ بەتايبەت ئەگەر نوێژى تێدا نەكرد ياخود عەورەتى دياربوو.

*چوونە نێو مزگەوتى (حرام) بەلگەيە لەسەر:

+ئەمنو دڵنيايى.

+راستگۆيى.

+چوونە نێو بازارو هەوڵدان بۆ پەيداكردنى بژێوى.

*چوونە نێو ماڵ بەمەبەستى هاوسەرگيرى.

*چوونە نێو مزگەوت پاشگەزبوونەوەيە لەگوناهو تاوان.

*چوونە نێو كەنيسە تێكچوونى ئايينە.

چۆلەكە: (ئيبن سيرين) دەڵێت: چۆلەكە پياوێكى گەورەى مەترسيدارى سستى خاوەن ماڵو سامانەو زيانى هەيە بۆ سەرجەم خەڵكى و قۆڵبڕە لەكاروبارەكانيداو سەرۆكايەتيشى بەباشى پيادە دەكات.

*هەروەها دەڵێن: چۆلەكە ژنێكى جوانى بەسۆزو بەزەييە ياخود پياوێكى ئارەزووبازى خاوەن چيرۆكەو خەڵكى پێدەكەنن پێى.

*هەروەها دەڵێن: كوڕێكى نێرينەيەو ئەوەى ببێت بەخاوەنى كۆمەڵێ چۆلەكەى زۆر دەبێت بەبەرپرسى كۆمەڵێكى مەترسيدار .

*هەروەها دەڵێن: باڵندە وتەيەكى باشەو مريشكى كلاوەبەسەريش كوڕێكى بچووكە.

*هەروەها دەگێڕنەوە پياوێك دێت بۆ لاى (ئيبن سيرين)و دەڵێت: لەخەودا بينيم تۆشەبەرەيەكم پێيەو راوى چۆلەكە دەكەمو باڵەكانيان دەكوتمەوە دەيانخەمە نێو تۆيشەبەرەيەكەوە (ئيبن سيرين) وتى: تۆ مامۆستاى حوجرەيتو ياريدەكەيت.

*هەروەها دەگێڕنەوە پياوێك هات بۆلاى (ئيبن سيرين) و تى: تەوبە بكە تۆ پارەيەكت بۆ خۆت بەكارهێناوەو بۆ تۆ حەلاڵ نييە، پياوەكە وتى: پەنا بەخوا چۆن شتێك دەبەم كەهى خۆم نەبێ، (ئيبن سيرين) يش وتى: ئەگەر بتەوێت بڕى ئەو پارەيەشت پێدەڵێم

کەبردوتە، وتی: چەندە؟ وتی: شەش درهەمە، پیاوەکە وتی: چۆن زانیت؟ وتی: چونکە ئەندامەکانی چۆلەکە شەشن‌و بۆ هەر ئەندامێك درهەمێك.

*هەروەها پیاوێك هات بۆ لای (ئەبوبەکری صدیق) (رەزای خوای لێبێت)و وتی: لەگیرفانمدا چەن باڵندەیەکی زۆرم بینی لەگەڵ چۆلەکەداو یەك لەدوای یەك دەرم دەهێناو دەم خنکاندو فرێمدەدا، ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی دەلاڵی‌و لەخوابترسەو تەوبە بکە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی چۆلەکەیەکی سەربری کوڕێکی لاوازی دەبێت‌و ترسی مردنی دەبێت.

*دەنگی باڵندەکانیش بەڵگەیە لەسەر قسەو وتەیەکی باش یاخود رۆچوون لەزانیاریدا.

*باڵندەی زۆر ماڵ‌و داراییە بەبێماندوبوون بۆ یەکێك بیگرێتە خۆی.

*هەروەها چۆلەکە بەمندالان لێکدەدرێتەوە ئەگەر چۆلەکەیەکی بەدەستیەوە بینی دە دینار بەدەستدەهێنی‌و چۆلەکەش پیاوێکی مەزن‌و پلەوپایەدارە.

*ئەگەر بینی چۆلەکەیەکی گرت یا بوو بەخاوەنی زاڵدەبێت بەسەر پیاوێکی پلەوپایەداری گەورە ، هەروەها ئەگەر بینی راویدەکات هەر بەو چەشنەیە.

*ئەگەر بینی سەریدەبڕێ خواست‌و ویستی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی پەڕەکانی هەڵکێشا یان لەگۆشتەکەی خوارد ماڵ‌و سامانی لێدەست دەکەوێت ئەگەر مێینەبوو ژنەو بەو شێوەیەیە.

*ئەگەر بینی چۆلەکەیەك سەردەبڕێت کچێك لاقە دەکات.

*ئەگەر بینی زەڕنەقوتەی چۆلەکەیەك سەردەبڕێت کچێك لاقە دەکات.

*ئەگەر زەڕنەقووتەی چۆلەکەیەکی بەدەستهێنا کوڕێکی دەبێت دەگات بەئاستی پیاوە گەورەو ناودارەکان.

*ئەگەر بەدەستییەوە یان لەنێو قەفەسدا چۆلەکەی بینی ، پاشان فڕی‌و نەگەڕایەوە بۆ لای کوڕە نەخۆشەکەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی چاوی چۆلەکە دەدورێتەوە فێڵ لەمنالاندەکات‌و دەستیاندەبڕێ.

*ئەگەر بینی زەڕنەقووتەی بەدەستهێنا منداڵی زۆریدەبێ.

*ئەگەر بینی چۆلەکەیەك خۆیکرد بەگەروویدا ئەگەر کوڕی هەبوو دەکەوێتە نێو بیرێکەوە.

چۆلەکەی سەرسوور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چۆلەکەی سەرسوور ژنە یان کچە یاخود منداڵ یان ماڵو داراییە.

چۆڵەوانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا نەسازانی خانەوادەی ماڵێکە، بەپێی فەرموودەی :"چۆڵترین ماڵ ئەوەیە کەوا دۆستایەتیو خۆشەویستی تیانەبێت"[1].

*دەگونجێت چۆڵەوانی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.

چەپك(قول ـ دەسك): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەفارەتی سوێند، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی کۆکردنەوە لەرێگەی خۆیەوە یان لەرێگەیەکی ترەوە.

چەپەری دەرگاو مزگەوت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ دەیپۆشیو لەبەریدەکاتو خۆی پێدەرازێنێتەوە یاخود ئەو ماڵو داراییەیە حاڵو باری پێدادەپۆشێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+بای نێو سك.

+بڵاوکردنەوەی قسەوباس.

[1](ترمذي) (١٨٤٢)و (ئیبن ماجە) (٣٣١٨) هێناویانە.

+ژنی جوانو قەشەنگو شۆخو شەنگ هەموو تایبەتمەندییەکی تیایە، یاخود پیاوێکی لەو چەشنە.

*ئەگەر چەپەرێکی بۆ خۆی کرد بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ خزمەتکاردا، ئەگەر خۆی لەژێریدا بینی لەژێر خراپەوکاری نابەجێدایە.

*ئەگەر نەخۆشێکی بینی هەڵیاندەگرت لەسەری دارەمەیتەکەیەتی.

چەتر(سەیوان): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی چەتری بۆ کۆمەڵێك هەڵدا دەستەڵات وەردەگریو توانای پتەودەبێ.

*ئەگەر بینی چەترێکی هەیە یان کونێك لەزەویدا شەهیددەکرێ.

*چەتر فەرمانڕەوایە، ئەگەر پێچایەوەو لایبرد دەستەڵاتەکەی لەناودەچێو تەمەنی دەڕوات.

*ئەگەر پادشایەك بینی لەژێر چەترێکدا هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر دەرچوونی لەدەستەڵاتی خۆی.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی چەند چەترێك یاخود چوە ژێر سێبەری بەڵگەیە لەسەر نیعمەتێك کەپێیدەبەخشرێ ئەگەر بتوانێ سوپاسگوزاری بنوێنێ.

*چەتری نادیارو ژێر چەرداخو گومەز ئەگەر رەنگی سەوز یان سپیبوو بەڵگەیە لەسەر چاکەو گەواهیدانو

گەیشتن بەبەندایەتی یاخود بەڵگەیە لەسەر سەردانی شاری (قودس).

چەرمی دوای زین: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەرپرس و بژێوی پەیداکاری ، یان بەڵگەیە لەسەر ماڵو پشتوێن و قایش.

چەسپکاری کەوش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی شارەزای ژیری کاروبار ئەستەم و گرانەو پیاوێکە نێوانی خەڵکی چاکدەکات و تەبایی و خۆشەویستی دەخاتەوە لەنێویاندا.

*ئەگەر چەسپەکەی خراپبوو دەستگیر دەکرێ.

چەقۆ: ئەگەر خاوەنی چەقۆبێت لەخەوداو رەبەنبێ ژندەهێنێت، ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو نێرینەی دەبێت، وەگەرنا کچ دەبێت، بەهەمان شێوە رمیش هەروایە ، ئەگەر دووگیان نەبوو بەڵام خوازیاری گەواهیدەرێکی حەقبێژبوو دەستیدەکەوێت، ئەگەر چەقۆکەی شاردەوەو پەنهان و شاراوە دەکرێ بۆی یاخود گەواهیدانەکەی بەرپەرچدەدرێتەوە، ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو سوودو قازانجە لەدنیا دەستیدەکەوێت یاخود پەیوەندییەکە بەهۆیەوە دەگات بەبراکەی یان هاورێیەکی یاخود خزمەتکارێکی یا بەندەیەکی بەپێی دان پێدانانی خەڵکی.

*ئەگەر بەتەنیا چەقۆی پێدرا لەوکاتەدا چەقۆ دەستەڵاتە هەروەها خەنجەریش بەڵگەو بەهانەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا﴾ (یوسف : ٣١).

*ئەوەی چەقۆی سەر سفرە بەدەستی خۆیەوە ببینێ بەڵام بەکارینەهێنێت کورێکی گوێرایەڵو ژیری پێدەبەشخرێ، ئەگەر بینی بەکاری دەهێنێت بەڵگەیە لەسەر بچرانی ئەوەی کەلەسەریەتی.

*قەڵەم دادەر بەڵگەیە لەسەر کورێکی زیرەکی ئیرەییبەر.

*ئەگەر چەقۆیەکی بەدەستیەوە بینی دەگەرێتەوە بۆ لای ژنێك لێی جیابووینەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ، أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ﴾ (الإسراء: ٥٠ ـ ٥١).

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خزمەتکاری ئەو شوێنە سوود بەخەڵکەکەی دەگەیەنێت و تیژی چەقۆکە بەڵگەیە لەسەر بەجێگەیاندنی بریارەکانی یاخود جوولەی ئەوەی کەبەڵگەیەلەسەری.

*ئەگەر ژنێك بینی چەقۆیەكی هەڵگرتوە یاخود چەقۆیەك دەدات بەژنێك بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی بۆ پیاوێكی ناسراوو بەناوبانگ.

*چەقۆی سەربڕین قەسابە.

*حەربەی سەرباز هێزوخزمەتگوزارییە.

*ئەگەر بینی چەقۆی پەروەرشیاری منداڵی دزی هۆگری یەكێك لەمنداڵەكانی دەبێت.

*چەقۆ بەڵگەونیشانەیە.

*ئەگەر چەقۆیەكی قوتدا لەماڵی كوڕی خۆیدەخوات.

*چەقۆ لەخەودا منداڵێكی نێرینەیە بۆیەكێك ژنەكەی دووگیان بێت.

*ئەگەر چەقۆی بەدەستییەوە بینی ئەو دووسەد درهەم بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر چەقۆی بەدەستهێناو لەداگاییدابێت سەردەكەوێتو بەڵگەونیشانەكانی جێگیردەبن.

*ئەگەر بینی چەقۆیەكی پێدراو جگە لەچەقۆ زیاتر هیچی دیكەی پێنەبوو كوڕو برای بۆ پەیدا دەبیٚ، ئەگەر چاوەڕێی كوڕو برانەبوو خێرێكی زۆر بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر دەستی خۆی بڕی بەچەقۆ ئەوە ڕووداوێك دەبینیٚ پێی سەرسامدەبێت.

*ئەگەر بینی چەقۆ یا خەنجەرێك دەكات بەكێلانو كیفەكەیدا ژنێك مارەدەبڕیٚ.

چەقۆتیژكەر: (نابلسی)دەڵێت: ژنە یان پیاوێكە ژنو پیاو لەیەكدەكات یاخود جیاوازی دەخاتە نێوان دۆستو خۆشەویستانەوە.

چەقۆساز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چەقۆساز پیاوێكە خەڵكی فێری وریایو ژیریو بێداریدەكات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دڵنیاییو ویقار یاخود شەرەنگێزیو خاوەن شەڕو ئاژاوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەو بەرپرسەی كاروبارەكان لەسەر دەستی ئەو بەجێدێن.

چەقەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چەقەڵ پیاوێكە مافداران بێبەشدەكات لەمافی خۆیان ، هەروەها وەك(ڕێوی) وایە لەخەودا ، بەڵام (ڕێوی) بەهێزترە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی (چەقەڵ) بەڵگەو نیشانەیە لەسەر یەكێك هۆی شەڕو ئاژاوەبێت یاخود نیشانەی خۆشەویستیو كۆبوونەوەیە بۆ یاریو گاڵتەبازیی.

چەك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر چەكی بەخۆیەوە بینی لەنێو

پیاوانێکدابوو کەهیچ چەکێکیان هەڵنەگرتبوو سەرکردایەتی بەدەستدەهێنێت بەسەر گەلو نەتەوەیەکدا، ئەگەر کۆمەڵو نەتەوەکە پیربوون ئەون ، ئەگەر لاوو جەحێلبوون دوژمنی ئەون.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خاوەنی ئەو خەونە نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێزو سەرکەوتنە بەسەر دوژمنانداو دوورخستنەوەی نەخۆشییە ، ئەگەر چەکی بەخۆیەوە بینیو توانای هەبوو بەکاری بهێنێ بەڵگەیە لەسەر تەواویو گەیشتن بەپێداویستیەکانی ، دەگونجێت چاکیو باشی بێت لەئایندا، ئەگەر ترسابوو یان نەخۆشبوو خوداوەند چاکیدەکاتەوەو ئەگەر موسافیربوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆلای خانەوادەکەی.

*ئەگەر بینی چەکەکەی لێسەندرا لاوازی دەستەلاتو نەتەوەو کەسەکانیەتی.

*پۆشینی چەکو جبەخانە بەڵگەیە لەسەر ئەو زانیارییەی خەڵکی نەزانی پێ دووردەخرێتەوە.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+ماڵوسامان لەهەژاری قوتاریدەکات.

+چەکو هێزە لەبۆ تۆقاندنی دوژمن.

+سەرکەوتن بەسەر ئەوەی لێیدەترسێ.

+چارەسەرێك نەخۆشی دەڕەوێنێتەوە.

+ئەو هاوسەرەی لەشەیتان خۆی پێدەپارێزێ.

چەکفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی چەکفرۆش یان چەکساز لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتێکی ستەمکار وەك پۆلیس وایە.

چەکمەجە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مژدەیە دوای چەن ڕۆژێك دەگات ئەگەر گەوهەرو دووڕومەرجانی تێدابوو ، هەروەها کەنتۆری جلو بەرگیش بەو شێوازەیە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کتێبی جزروبەندکراو وتەو فەرمایشتی گەوهەری تێدایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەری دەوڵەمەند یان پیاوی دەوڵەمەند بۆ ژنی بێمێرد، سەرجەم چەکمەجەکانی تریش وەك هی کتێبخانەو عەتار بینینی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو بەجێهێنانی پێداویستی لەگەڵ کۆکردنەوەی خۆشەویستان بەئەندازەی خۆی، چەکمەجەی لاپەڕەش تەمەنێکی دووردرێژە.

چەکوش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: چەکوش پۆلیسە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی چەکوشێکی هەڵگرت چاکەیەکی زۆر رووی تێدەکات.
*چەکوش بەڵگەیە لەسەر پشتگیریو رزقو رۆزی خاوەنەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕو هەڵە لەقسەو وتەدا.

چەمانەوە(رکوع) : (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی دەچەمێتەوەو نوێژدەکات بۆ پەروەردگار ئەوە ملکەچی خوداوەند دەبێتو دەستبەرداری خۆبەزلزانین دەبێتو سنووری خوایی جێبەجێدەکاتو نوێژ ئەنجامدەداتو ئەوەی ئومێدیکردوە بۆی بەدەستدێتو زاڵدەبێ بەسەر دوژمنەکانیدا.
*ئەگەر بینی لەنوێژدا ناچەمێتەوە هەتا کاتی بەسەردەچێت زەکاتی ماڵەکەی دەرناکات، چەمانەوە لەخەودا خزمەتی کەسی بێکارە.
*دەگونجێت چەمانەوە بەڵگەبێت لەسەر تەمەندرێژیو خۆبەکەمزانین.
*ئەگەر ژنێك بینی بەتەواوی دەچەمێتەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبەو بەرزکردنەوەی یادو زیکر بەخۆپارێزی.

چەناگە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گەورەی هۆزو تیرەو خاوەن رەچەڵەکێکی زۆر.
*ئەگەر بینی چەناگەی درێژبوە دەبێت بەکەسێکی قیڕەقیڕکارو قسەووتە دەکات لەبارەی باسێکەوە کەپەیوەندی پێوەنییەو لاوازدەبێت دوای هێزو توانا.
*چەناگە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مرۆڤ خۆی پێجواندەکات لەماڵێکی دیارو بەرچاو یاخود باوکێك پشتگیرییکات یان کوڕێك یارمەتی بدات یاخود خزمەتکارێك خزمەتییکات، یاخود پلەوپایەیەکی بەرێزە بەهۆیەوە جێگیردەبێت.
*چەناگە بەڵگەیە لەسەر دەستنوێژگرتن ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بناغەی لانەو ماڵ.

چەند سەرێك: (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر سەرمایەو پارەگۆڕەرەوە.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر مەرگ یاخود کەوتنەنێو نارەحەتیەوە.
*ئەگەر چەن سەرێکی نادیاربوو قژو شاخو خوێنی پێوەبوو بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی زانایان.

*هەروەها(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر سەرێکی کرێی داوایەك لەسەرۆك و بەرپرسیدەکات یان داوای خزمەتگوزارییەکدەکات.

چەو(بەرد): (ئیبن سیرین)دەڵێت: چەوو وردە بەرد بەڵگەیە لەسەر:

+درهەمی سپی ژمێردراو.

+ژنی بچووك و بالاکورت.

+پاراستن و ژماردن.

+حەج و بەردەبارانی شەیتان.

+توندوتیژی و دڵڕەقی.

+دەرگاو تاوانبارکردن.

*ئەگەر بینی مەلێك لەئاسمانەوە نیشێتەوەو زیخ و وردە بەردی هەڵگرت لەزەوی و ئەوجا فڕی ، ئەگەر لەمزگەوتدابێت پیاوچاکێك دەمرێت ئەگەر خەوبینەر نەخۆش و خێرۆمەندببوو یاخود نوێژخوێن بێت و هیچکەس لەنوێژخوێنان نەخۆشی وایان نەگرتوو خاوەنی ئەو خەوە دەمرێت، ئەگەر باڵندەکە لەکەنیسەو دێرێك زیخی هەڵگرت وەك حاڵی ئەو نەخۆشە دەچوێنرێ کەلێی دواین ئەگەر بەردو زیخەکەی لەماڵێکدا یاخود لەشوێن و جێگەیەکی نادیار هەڵگرت نەخۆشێکی خەوبینەر لەکۆڕو ئەنداماني خاوەنەکەی تیادەچن، ئەگەر چنگێ زیخی هەڵگرت و خستییە تورەکەو جلێکەوەو پاشان قوتیدا ئەگەر لەمزگەوتدا قووتیدا یاخود لەماڵی زانایەك یاخود لەئەڵقەی زیکرو یاددابوو سوود لەزانیاری و قورئانی پیرۆز وەردەگرێ یاخود سوودمەند دەبێت لەزیکری خوا بەئەندازەی ئەو بەردو زیخانەی هەڵیگرتوە.

*ئەگەر بەردەکەی لەبازاڕ یاخود کێڵگە هەڵگرت یان لەبنیدارو درەختدا سوودو قازانجە لەدنیادا سوودمەند دەبێت بەخێرو خێرات لەمسەراوسەری دەریاوبازرگانیدا.

*ئەوەی بەردو چەو هەڵبداتە نێو دەریا ماڵ و دارایی تیادەچێت لەدەریادا، ئەگەر هەڵیدایە نێو بیرێکەوە ماڵ و دارایی خەرجدەکات لەهاوسەرگیریدا یاخود بەکرێ گرتنی خزمەتکارێکدا، ئەگەر هەڵیدایە نێو بیرێکەوە ماڵ و دارایی خەرجدەکات لەهاوسەرگیریدا یاخود بەکرێگرتنی خزمەتکارێکدا، ئەگەر هەڵیدایە نێو مشەمای باران بۆ شەو یاخود دەفرێکی خواردنەوە یا لەگەنجینەیەکدا بەو ئەندازەیەی پێیەتی و هەڵیداوە ڕێنومایی دەکرێت بۆ جێیەك بازرگانی تێدا ئەنجامبدات، ئەگەر بەردوچەوی گرتە ئاژەڵێکی وەك

شێر یاخود مەیمون یان کوللەو قەلەڕەش و هاوچەشنەکانیان ئەگەر لەڕۆژانی (حەج)دابوو شەیتان بەردەباراندەکات لەداهاتوودا چونکە بەردەبارانی شەیتان لەبنەڕەتەوە لەوەوە هاتوە (جوبرەئیل) (سەلامی خوای لێبێت) فەرمانی بە(ئادەم) کردوە کاتێ شەیتان خۆی نیشانداوە بەردەبارانی بکات ئەمەش بوە بەسونەتێك بۆ وەچەو نەوەکانی، خۆئەگەر وانەبوو واتە لەڕۆژانی (حەج)دا نەبوو چەوەکان دوعایە لەدوژمن یان لەخراپەکار یاخود جنێوو قسەی ناشیرین یان گەواهیدانە دەیدات لەسەری.

*ئەگەر بۆ واژووی ئەمانە هەڵیاندا وەك کۆتر یان موسوڵمانان ئەو پیاوە دەم پیس و جنێوفرۆش و غەیبەتکارە قسە لەئابرووی ژنی مێردار دەکات.

(نابلسی)دەڵێت: چەوو زیخ زانایانی خەڵکییە ، وتراویشە تەوبەو پەشیمانییە بۆ سەپێچیکارو ڕێنومایيە بۆ بێباوەڕان.

*دەگونجێت چەو بەڵگەبێت لەسەر شەهادەو گەواهی چونکە لەنێو دەستی پێغەمبەردا (ﷺ) یادو زیکری خودای کردەوە.

*دەگونجێت بەردو زیخ بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی و دروستبوونی بەرد لەگورچیلەدا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر لێدان بەبەرد.

*ڕۆیشتن بەنێو بەردا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ناکۆکی و ڕکەبەرایەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن چونکە لەسەر گۆڕ دادەنرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بژێوی ئەوەی شتومەکی پێدەکێشن یاخود ئەوەی لێی دروستدەکرێت.

*بەرد قسەیەکی ڕەق و زبرە ، بەردێکی زۆریش سەرقاڵییەکی زۆرە.

*ئەگەر بینی بەرد لەگوێچکەیدایەو دەکەوێتە گوێ یان بەرد فرێدەدات قسەیەکی ڕەق و زبری گوێی لێدەبێت.

چەوری(ڕۆن): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی گۆشتی دەخورێ لەخەودا ڕزق و ڕۆزییەکی بەردەوامە لەگەڵ جل وبەرگێکی گرانبەها، چەوری ئەوەی گۆشتی ناخورێ بەڵگەیە لەسەر ماڵی حەرام و زیناو پاشگەزبوونەوە لەئاین یاخود گەڕانەوە لەوەی ڕێگری لێکراوە.

*ئەو چەورییەی چارەسەری پێدەکرێ بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر

چاکبوونەوە لەنەخۆشیو پێداویستیەك کەلەنەخۆشیدا سوودی لێوەردەگیرێ.
*دەگونجێت چەوری بەڵگەبێت لەسەر خۆشـیو شـاییو چـاکبوونەوەی نەخۆش.
*چەوری ماڵێکی پوختەو بەماندوبوون بەدەستدێت.

چ ی

چیا(شاخ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: چیاو شاخ دەستەلاتدارو پادشایەکی دڵرەقی ستەمکارە، یان پیاوێکی لەشو لار گەورەیە بەپێی ئەندازەی چیاو مەزنیو بەرزیو نزمی بالآی.
*هەروەها چیا بەڵگەیەلەسەر:
+پلەوپایەی بەرزو بڵند.
+زاناو شارەزای لێبڕاوو خواناس.
+پلەوپایەی بەرزوبڵند.
+شوێنو جێگەی پیرۆزو باش.
+مەبەستو خواست.
*ئـەوەی خـۆی ببینـێ هەڵـدەزنێت بەسەر شاخێکدا یان پاڵی پێوەدابێتو لـەژێر سـێبەریدا دابنیـشێ لـەپیاوێکی سـەرکردەو گـەورە نزیکدەبێتـەوەو ناویـانگ دەردەکـات، ئەوکەسـە یـا دەستەلاتدار یاخود خواناسو ئایندارە.
*ئەگـەر خـۆی بینـی بانگـدەدات لەبەرچـیاکەو روویکردوەتـە قیبلـەو تـیرورپم بەدەسـتی خـۆی هەڵـدەدات ناویـانگ لەنێوخەڵکیـدا دەردەکـات بەئەنـدازەی رۆیـشتنی دەنگـی، نووسراوو فەرمانەکانیشی بەئەندازەی گەیشتنی تیرو رمەکانی دەبێت.
*ئەگـەر خـۆی بینیـەوە بەسـەریەوەو لەکاتی بێداریدا دەترسا دڵنیادەبێت.
*ئەگـــەر لـــەنێو کەشـــتیەکدابوو شـەپۆلەکان دابـارین بەسـەریاو هـەڵزنا بەچیاو شاخێکدا قـەڵغانو پارێزگارییـە بـەپێی ئایـەتی:﴿سَـآوِي إِلَى جَبَـلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ﴾(هود:٤٣).
(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: لەوکاتـەدا چـیا قـەڵغانو پارێزگارییـە، بـەلآم ئەگـەر لەسەر کەشتیەکە هـەڵهاتو روویکردە چـیایەك تیادەچـێت بـەپێی چـیرۆکی کورەکەی(نوح)ـ سەلامی خوایلێبێت ـ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی یەکێك لەکاتی بێداریدا لەنێو کەشتیو دەریـادا نەبێتو لەکۆمەڵو تاقم جیابووبێتـەوەو دوای هەواو ئارەزووی خۆی کەوتبێت.
*سەرکەوتن بەسەر چیادا خوازوداوایە خەوبینەر دووی دەکەوێت.
*ئەگـــەر ســـەرکەوتن بەسەرچـــیادا رێگەکەی سووكو ئاسانبوو بۆ گەیشتن بەویـستو ئاواتـــەکانی بەوچەشـــنە دەبێت.

*ئەگەر کۆسپو گرفت رووی تێکرد لەسەرکەوتنی بەسەر شاخدا یان پێپلیکانەو هۆکاری ئاسانکاری سەرکەوت ترس‌وبیم رووی تێدەکاتو سەرجەم کاروبارەکانی مەترسیدار دەبێت، خۆئەگەر گەیشت بەبەرزاییەکەی لەو ئافەو بەلایە قوتاردەبێت.
*ئەگەر بەئاگاهات لەخەو بەرلەوەی بگات یاخود لەخەوەکەیدا کەوتەخوارەوە لەرێی گەیشتن بەهیواو خوازەکەیدا تیادەچێت یاخود ئاینەکەی تیادەچێت لەوپێناوەدا بەئەندازەی مەترسیی و زیان بەشۆڕبوونەوەو کەوتنی یان شکانی ئەندامەکانی دیاریدەکرێت.
*کەوتنەخوارەوەش لەچیاو سەربانو دیواری بەرزو سەردارخورماوە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەفەرمانڕەواو هاوسەرو موڵکو کارو حاڵوبار، کاتێ خەوی بۆ لێکدەدرێتەوە پرسیاری لێدەکرێت سەبارەت بەگرنگترین ئومێد یان حاڵوبارێك لێی بترسێت ئەوجا پاش‌وپێش دەخرێت بۆی لەجیابونەوەو بەردەوامبوون لەسەری، ئەگەر بەهۆی سەرقاڵییەوە تووشی شپرزەیی و تێکەڵو پێکەڵی هاتبوو بڕیار لەسەر ئەوەدەدرێت کەلێی کەوتوەتەخوارەوە لەخەوەکەیدا بەپێی بەڵگەکەی.
*بەڵگەیەلەسەر جیابوونەوە لەسەر ئەو کاروبارانەی بەپێی بەڵگەکانی ، هەروەها ئەو شوێنە رەچاودەکرێت کەلێی کەوتوە لەزەوی وشكو تەڕ یان بەردەلانو لمو دەریا...
*دەگونجێت ئەوکەوتنە بەڵگەبێت لەسەر کەوتنە نێو گوناهو فیتنەو رەفتاری خراپەوە ئەگەر کەوتە نێو کونەمار یان شوێنی پیس‌و کەندەلان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستبەرداربوون لەگوناهو تاوانو بیدعە، ئەگەر هەڵهات لەوە یان کەوتە نێو مزگەوت یان باخچەیەك یان بۆ لای پێغەمبەرێك یان قورئانێکی هەڵگرت یاخود بەخێرایی چوو روو بەنوێژی بەکۆمەڵ.
*ئەگەربینی لەسەر چیایەك کەوتەخوارەوە یان چایەك رووخا یان سووتا بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ئەوەی چیاکە بەڵگەیەلەسەری مەگەر بەرزبێتەوەو ئەو بەلاو ئافانە نەیگرێتەوە ئەوەش ترس‌و بیمێکی بێپایانە روودەکاتە خەڵکی لەلایەن دەستەلاتدارەوە ، لەبەرئەوەی بەنی (ئیسرائیل)یەکان چیاکەیان بەسەردا

بەرزبوەوە وەك سێبەرێك هەتا بترسن لەخواو نەكەونە گوناهو تاوانەوە.

*رۆیشتنی چیاو شاخ بەڵگەیە لەسەر بەرێوەبردنی رووداوێك ، ئەو رووداوەش دەگونجێت جەنگێكبێت هەندێك لەپادشاو دەستەلأتداران تاوی بدەن یان جیاوازییە كەوتوەتە نێوان هەندێك لەزانایانی سەر زەوی فیتنەو ناڕەحەتی بەرپادەكاتو سەرجەم خەڵكی دەكەونە ناڕەحەتیو داماوییەوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر مردنو تاعون ، چونكە لەنیشانەكانی قیامەتە.

*ئەگەر چیاكەبوو بەكەفو تەپو تۆزو خۆڵەمێش ئەوكەسەی چیاكە بەڵگەیە لەسەری هیچ خێرێكی تێدا نییە نەلە دنیاو نەلە ئایندا.

*چیا بەڵگەیە لەسەر شكۆمەندبوون دوای سەرشۆڕیو دڵنیابوون و دوای بێباوەڕی خوداناسیو پاش زۆرداریی دەگەڕێتەوە سەر بارو حاڵی یەكەمی، چونكە خوداوەند وەك دەفەرموێت چیاكانی لەكەفی سەرئاو دروستكردوەو كەفیش بەتاڵو بێبەهایە هەروەك خوداوەند ئاماژەی پێكردووە.

*ئەو چیایەی ئاوو رووەكو سەوزایی تێدایە پادشایەكی خاوەن ئاینە، ئەگەر هیچ سەوزاییو ئاوێكی تێدا نەبوو پادشاو دەستەلأتدارێكی بێباوەڕە ، چونكە وەك مردوو وایە یادی خودا ناكاتو بەپیرۆز رایناگرێ.

*چیای راگیرو چەسپاو زیندو باشترە لە چیای رماوو كەوتوو، ئەوچیایەی دەكەوێتو دەبێت بەبەرد مردووە، چونكە یادو زیكری خودا ناكات.

*ئەگەر سەركەوت بەسەر چیاداو لەئاوەكەی خواردەوەو شایستەی فەرمانڕەواییبوو لەلایەن پادشاو دەستەلأتدارێكی دڵڕەقی سوودبەخشەوە بەدەستی دەهێنێت لەگەڵ ماڵو دارایی بەئەندازەی ئاوخواردنەوەی، ئەگەر بازرگانبوو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو سوودبەخشدەبێت، سووكیو سانایی بەرزبوونەوەشی بەدەستهێنانی پلەوپایەیە بەپێی قورسیوگرانی، كۆسپو رێگریش ناڕەحەتیو سزایە، ئەگەر لەسەر چیاكە هاتەخوارەوە قوتاردەبێت، ئەگەر بەسەر گرێو كۆسپدا سەركەوت پلەوپایە بەدەستدەهێنێت بەچەشنی ماندوێتیو ناڕەحەتی.

*ئەوبەردانەی دەوروبەی چیاودارەكان ناڕەحەتیو كۆسپەكانی ئەو شوێنو جێگایەیە، هەموو بەرزبوونەوەیەك

بەرزییەو دابەزینیش نزمیو سووکییە، هەموو سەرهەڵدانێك بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە، دابەزینی دەروو لێکردنەوەیە، هەموو بەرزبوونەوەیەك بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتو دابەزینیشی لابردنە.

*ئەگەر ببینی چیایەکی هەڵگرتووەو قورسو گرانە لەسەری ئەرکی پیاوێکی گەورە یان بازرگانێك گرانو قورسدەبێت لەسەری، ئەگەر سووكو ئاسانبوو لەسەری سووكو ئاساندەبێت بۆی.

*ئەگەر وایبینی چووەتە نێو ئەشکەوتێك لەچیایەکدا رێنموونی لەئاینو کاروبارەکانیدا بەدەست دەهێنێتو کاروباری دەستەڵاتدار دەگرێتە دەستو زاڵدەبێت بەسەریا.

*ئەگەرچوە نێو ئەشکەوتێك نەخشەو پلان لەدژی پادشاو فەرمانڕەواو پیاوێکی پارێزراو دادەڕێژێت ، ئەگەر چیایەك رووبەروویبوو غەمو پەژارە یان سەفەر یاخود ژنێکی رەقو ئەستەمە.

*ئەگەر هەڵزنا بەچیایەکدا مەبەستو مەرامەکەیەتی بەئەندازەی پیاهەڵزنانی پێدا لەگەڵ جێگیربوونی.

*ئەگەر وایبینی لەشوێنی بەرز دەخوات نائومێد دەبێت لەوەی جێگەی ئومێدو هیوای بوە ، ئەگەر لەگەڵ ناندا خواردی چاودێریدەکرێتو بەهۆی بژێوییەوە ناخۆشیو تەنگو چەڵەمە قبوڵدەکات.

*ئەگەرببینی خەڵکی بەبەرد لادەبات کاری نەتەوەکەی (لوط)ئەنجامدەدات.

*هەموو بەرزبوونەوەیەکی مرۆڤ یان کۆسپو گرفتێکو هەرشتێکیتر بەدەستهێنانی ئەوەیە خوازیاریەتی.

*سەرکەوتن بەڕێکی نارەحەتییەو هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەرببینی لەتەپۆڵکەیەك دابەزییە خوارەوە یاخود لەکۆشکێك یان چیایەك ئەو داواوخوازەی دوویکەوتوە کەمو کەلدەبێتو بەجێنایەت.

*ئەوەی ببینێ شاخو چیایەك دەڕمێنێ پیاوێك تیادەبات.

*ئەگەرببینی مەبەستیەتی سەربکەوێت بەچیایەکدا مەبەستو هیوایەکی هەیەو دوویکەوتووە، ئەگەر خۆی بەسەریا زاڵبوو ئومێدو هیواکەی بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر کەوتە خوارەوە نامۆو غەریب دەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: چیا لەخەودا پیاوێکی پلەوپایە بەرزو دڵڕەقەو دەنگێکی

بڵندی هەیەو، کاروباری خۆی ڕێکدەخاتو جێگیرە لەسەری، یاخود پیاوێکی سەرکردە یان منداڵێکی نێرینەو بازرگانە، یان ژنێکی دڵڕەقە یان غەمو پەژارەیە یاخود سەفەرو پەیمانە.

*ئەگەر ئەو چیایەی لەسەری جێگیربوو ئاوی تێدابوو فەرمانڕەوایەکی دیندارە، ئەگەر چیاکە ڕووەکو ئاوی تێدانەبوو فەرمانڕەوایەکی بێباوەڕی یاخییە چونکە وەك مردوو وایەو یادی خودا ناکاتو هیچ سوودێکی نییە بۆ خەڵکی.

*چیای جێگیرو چەسپاو زیندوە، باشترە لەچیای کەوتوو، ئەو چیایەشی دەڕمێتو دەبێت بەبەرد مردووە.

*ئەگەربینی سەرکەوت بەسەر شاخێکدا جێگیربێت لەسەر چیایەکدا ئاوەکەی بخواتو شایستەی دەسەلات بێت بەدەستیدەهێنێت، یان دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێت لەلایەن پادشایەکی گەورەو دڵڕەقو سوودمەندەوە.

*ئەگەر ڕووەکی بینی هیواو ئاواتی بەدەستدەهێنێتو ملکەچی فەرمانڕەواو پادشایانی ستەمکار دەبێت، ئەگەر بازرگانبوو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

*ئاسانیو سووکی بەرزبوونەوەی ئەو دەستەلاتە بەبێماندوبوون بەدەستدەهێنێت، قوورسیو گرانی سەرکەوتنیشی ماندوبوونیەتی لەکاروباری ئەو شوێنەدا.

*ئەگەربینی سوپاسگوزاری خوداوەندە دەبێت بەدەستەلاتدارێکی دادپەروەر، ئەگەر ستەمیکرد دەگونجێت، خۆئەگەر کڕنووشی برد بۆ خودا لەوێ یان بانگیدا دەستەلاتو پۆستێك وەردەگرێتو زاڵدەبێت بەسەر دژومنەکانیدا ، ئەگەر لەسەر ئەو چیایەوە دابەزی لەپۆستو دەستەلاتی لادەبرێت، ئەگەر فەرمانڕەوابوو لەکاردەخرێتو گەر بازرگانیشبوو زەرەرمەندو پەشیماندەبێتەوە.

*ئەگەر بەسەر چیایەکی بێ ڕووەکدا سەرکەوت دەچێتە ژێرکاری پادشایەکی بێباوەڕو غەمو پەژارە ڕووی تێدەکاتو سزایەکی توند دێت بەسەریا، ئەگەر هاتەخوارەوە قووتاردەبێت، ئەگەر پیایدا سەرکەوت دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێت بەماندوبوونو هیلاکی، ئەو بەردودارانەشی لەدەوری چیاکەدایە سووکیو نزمی فەرمانڕەوایە.

*ئەگەر بەردی لەدەوروبەری بینی سەرۆکایەتی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ببینی لەچیایەك دەكەوێتە خوارەوە گونـاهو تاوانێك ئەنجامدەداتو زەرەرو زیان روودەكاتە لەشولاری یان مرۆڤ دەكەوێتە نێو ئەو هەڵەیەوە كەبەئەندازەی ئەوەندەی تێی كەوتوەو پلەوپایەی دەگۆڕێت.

*ئەگەر قاچی شكا لەبەرچاوی ئەو فەرمانڕەوایە دەكەوێتو زەرەر روو لەماڵەكەیدەكات.

*ئەگەر بەسەر چیایەكدا سەركەوتو دانەبەزی لەناوەڕاستی تەمەنەدا دەمرێت.

*ئەگەر سەركەوت پێداو دانیشت لەسەری كورێكی گەورەی دەبێت ، هەموو بەرزبوونەوەیەك بەرزی پلەوپایەیەو هەموو دابەزینێكیش نزمییە، ئەگە بەرزبوونەوە بەڵگەبێت لەسەر غەموپەژارە دابەزین بەڵگەیە لەسەر دەروولێكردنەوە.

*هەموو بەرزبوونەوەیەك بەڵگەیەلەسەر فەرمانڕەوایی، دابەزینیش بەڵگەیەلەسەر شكۆمەندیی.

*ئەگەر وابیبینی چیاكە سووتا یان كەوتەخوارەوە پیاوێكی مەزنی مەترسیدار دەمرێت یان دەستەلاتدارێك زاڵدەبێت بەسەریا چونكە ئاگر فەرمانڕەواییە.

*ئەگەر چیاكە هاتە لەرزە پاشان جێگیربوو دەستەلاتداری ئەو زەوی‌و خاكە بەلاو نەهامەتی رووی تێدەكات ئنجا كاروباری چاكدەبێت لەگەڵ كاروباری دەوڵەتەكەی.

*ئەگەر زاڵبوو بەسەر چیاكەداو خستییە ژێر دەستەلاتییەوە زاڵدەبێت بەسەر پیاوێكی مەزنی مەترسیداردا، ئەگەر پاڵی پێوەدا پاڵدەدات بە پادشایەكی مەترسیداردا، ئەگەر لەژێرسێبەری دانیشت لەئامێزو ژێر دەستەلاتیدا دەژی.

*ئەگەر چیایەكی بینی لەئاسمانەوە دابەزی روودەكاتە فەرمانڕەوای ئەوشارە، ئەگەر روو بەئاسمان بەرزبوەوە لەكاردەخرێت.

*ئەگەر لەشاخێكەوە فرێدرایەخوارەوە قسەدەكرێت بەرانبەری ، ئەگەر جلوبەرگی جوانو قەشەنگی بەخۆیەوە دی دەستەلاتی بەهێزو هێمنە بەئەندازەی ئەوەی دەیبینی‌و لێیدوور دەكەوێتەوە.

*هەموو بەرزبوونەوەیەك مرۆڤ ببینی بەسەر چیایەكدا یان كۆسپێكدا یاخود تەپۆڵكەو بەرزییەك بەدەستهێنانی ئەوەیە كەخوازیارو داواكاریبوە،

هەروەها دەڵێن: سەرکەوتنی هاوسەنگ نارەحەتیو دەردەسەرییە.
*ئەگەر چیایەکی لەشوێنو جێگەیەکی دوورەوە بەدیکرد سەفەر دەکات یان غەمو پەژارە رووی تێدەکات.
*هەروەها دەڵێن: چیا پەیمانە، ئەگەر چەسپاوو جێگیربوو لەسەری مردنیەتی.
*ئەگەربینی لەقەدوپاڵی چیایەکدایە ماوەیەك دەمێنێتەوە.
*ئەگەر وایبینی چیایەك دەجووڵێت فەرمانڕەواو دەستەڵاتداری ئەو وڵاتە سەفەردەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەربینی سەردەکەوێت بەسەر چیایەکدا پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەرچیایەکی بینی خێروبەرەکەت رووی تێدەکات.
*ئەگەربینی چیایەك تووشی لەرزە دێت بەڵاو نەهامەتیەکی گەورە روو لەو شوێنەدەکات ، پاشان پەروەردگار خەڵکەکەی هێمنو ئاسایشدەکات.
*ئەگەر دارودرەختی بەسەر چیاوە بینی پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت لەنێو خەڵکیدا.

*ئەگەربینی سەرۆکەکان لەسەر بەرزاییو ترووپکی چیاکان کۆبوونەتەوە لەوشارە یان گەڕەکێکدا دەمرن یاخود غەمو پەژارە روویان تێدەکات لەلایەکەوە داواوخوازیاری خراپەبوون لەپەروەردگار.
*چیاو تەپۆڵکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەیەکی گەورەوگران لەگەڵ ترس‌وبیمو بشێویو بێکاری، بۆیەکێکیش کارێکی خراپو نارەوا ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەر زەرەرو زیانو بۆ دەوڵەمەندیش زیانە.
*ئەگەربینی بەسەر کۆسپێکی قورس‌و هەڵتۆقیودا سەردەکەوێت رووبە ناوچەیەکی بەرینو فراوان گەردنی کەسانیتر ئازاد دەکات یان چاکە لەگەڵ هەتیودا دەکات یان چاکەیە لەگەڵ نەخۆشدا.
*ئەگەربینی دەچێتە نێو ئەشکەوتێك هێمنیو پشتبەستن بەخوداو دڵئارامی بەدەستدەهێنێت.
*دەگونجێت چیا بەڵگەبێت لەسەر:
+بەندەر کەوا کەشتی لەنگەری تێدادەگرێت.
+ئەوەی مرۆڤ رووی تێدەکاتو دەچێتە ژێرسێبەری وەك گەورەو کوڕو...

+خێروچاکەو خراپەی مرۆڤ بەهۆی ئاوودارو درەختو میوەی چیاوە.
+بەرزیو بڵندی مرۆڤ بێخێری.
+بەڵێن.
+ترسوبیم.
+بۆ موسافیرو گەشتیار بەڵگەیە لەسەر نغرۆ بوون لەدەریادا.
*ئەگەر چیایەکی بینی مەزنو بالآبوو وەك سێبەرێك بەڵگەیە لەسەر روودانی سزا.
*ئەگەر سەرکەوت بەسەر چیایەکداو ئاوی سازگارو میوەو شتی تری لێبێنی بەهۆی هاوسەرێکی خێردارەوە پارێزراو دەبێت، یاخود زانیارییەك فێردەبێت بەهۆیەوە لەنەزانین پارێزراو دەبێت ، یان پیشەیەك فێر دەبێت دەرووی لێوە دەکرێتەوە یان پلەوپایەیەك بەدەستدەهێنێت، یاخود سەفەرێکی بەسوود دەکات یا سوودو قازاج بەفەرمانڕەوایەك دەگەیەنێت، یان بەڵێنێکی پێدەدرێت دەرەنجامەکەی باشدەبێت.
*ئەگەر لەرێگەیەکی گونجاوو جێگیرەوە روو بەچیایەك چوو لەلای خۆیەوە دەستدەداتە شتەکان.
*ئەگەر چیایەکی پیرۆزبوو وەك چیای عەرەفات یان چیای (قاف) یا چیای (جودی)و (ئوحود) یان چیای (لوبنان) یاخود چیای(قاسیون) یا چیای (طور)و هاوچەشنەکانی، لەخزمەتی زانا بەرێزو چاکەکاندا دەبێت ، یان دەگونجێت روو لەناوچەیەك بکاتو مەبەستو مەرامی خۆی بەدەست بهێنێت.
*ئەگەر چیایەکی بینی کوترا دەمرێت یاخود لادەبرێت ئەگەر چیا بەڵگەبێت لەسەری.
*دەگونجێت خەوبینەر ملکەچیو خواناسی پێئەنجام بدات.
*چیاش بەڵگەیە لەسەر پادشاو بەرپرسو پیاوچاكو زانایان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خاوەنی ئاینو دنیا.
*ئەگەر بیرێکی هەڵکەند لەچیایەکدا، یاخود بەردی لێکوێزایەوە بۆ شوێنێکیتر بەربەرەکانی لەگەڵ مرۆڤێکی دلڕەقدا دەکاتو هەوڵیکارو کردەوەیەکی گونجاوو لەبار دەدات گەرچی نارەحەتیو ماندووبوونی تێدایە.
*ئەگەر چیاکەی بینی لەگەڵدەروات بەڵگەیەلەسەر روودانی جەنگو بشێوی تێداو هەندێك لەپادشاو میرەکان دەکەونە جموجووڵ یان جیاوازی دەکەوێتە نێوانیان، یاخود بشێویو

پێکدادان دەکەوێتە نێوان زانایانی سەرزەوی‌و فیتنەو ئاشووب دەکەوێتە هەموو لایەك‌و بارێکی ئالۆزو خراپ بەرپادەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادپەروەری لەوشوێنەدا.

*ئەگەربینی بەسەرچیایەکەوە وەستاوە پشتدەبەستێت بەپیاوێکی گەورەو لەسەردەستی ئەودا خێرو رێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی خۆی پێوە هەڵواسیوە پابەندو وابەستەی پیاوێکی لەو شێوەیە دەبێت.

*ئەگەربینی خۆی لەسەر چیایەکەوە هەڵدەداتە خوارەوە کتێب‌و قسەکانی لای فەرمانڕەوا پەسەندو گونجاو دەبێت.

*ئەگەر خۆی لەسەر چیایەك بینیەوە یاخود بەسەر چیایەکدا هەڵزناو شمشێرێك بەدەستیەوەبوو یا قەڵغانێك یا لەوێ جل‌وبەرگێك بپۆشێت یان خاوەن دەستەلآت لەگەڵیدابێت لەسەر چیاکە دەستەلآت‌و فەرمانڕەوایی‌و بەدەستدەهێنێت یاخود خێرو پلەوپایەی بەرزە.

*ئەگەربینی دەیەوێت بەسەرچیایەکدا سەربکەوێت دەیەوێت کاسەلێسی بۆ پیاوێکی دلڕەق بکات کەهیچ هیمەتێکی نییە یان دەیەوێت کارێ بەئەنجام بگەیەنێت ئەوجا چیا ویست‌و خوازێکە لەنەفسیدا پێی دەگات بەئەندازەی سەرکەوتنی پێدا هەتا لەسەری جێگیردەبێت یان بەپێی کۆسپ‌و نارەحەتیەکانی‌و ئاسانی، ئەگەر جێگیربوو لەسەری مەبەست‌و هیواو ئومێدی بەدەستدەهێنێت یان ئەو ئومێدەی هەیەتی.

*ئەگەر چیایەکی بینی بەنێو زەویدا رۆدەچێت دەستەلآتدارو فەرمانڕەوای ئەو زەوییە دەمرێت.

چێرگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی دەست‌و دڵفراوانی دەوڵەمەندو خۆشگوزەرانە.

چێژ (رابواردن): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سوودو قازانجە بۆ کەسێك وەریبگرێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوکارانەی سزاو خەشمی خوایی دەهێنن لەزیناو سوود یان فرۆشتنێکی حەرام خوداوەند دەفەرموێ: ﴿قُلْ تَمَتَّعُوا فَاِنَّ مَصِيرَكُمْ اِلَى النَّارِ﴾(ابراهيم: ٣٠).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەخۆبایبوون بەماڵ‌و خودی خۆ ،

دەگونجێت بنەڕەتی ئەوەش لەشەریکایەتیەوە هاتبێت چونکە ژن سوود وەردەگرێ لەوەی وەریدەگرێ، پیاویش چێژ دەبینێ.

چێژتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چێژتن لێکدانەوەی جیایە بەپێی حاڵوبارەکان، ئەگەر بینی شتێکی چێژتو تامو چێی لێوەرگرت دەرووی خێرو نیعمەت بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿ وَأَنَّا اذا أذَقْنَا الإنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا ﴾ (الشورى: ٤٨).

*ئەگەر بینی چێژی شتێکیکردو تامێکی تاڵیهەبوو داواکاری شتێکە زیانی لێوەی پێدەگات.

*ئەگەر بینی چێژی شتێکیکردو رقی لێنەبووەوە، بەباشیشی نەزانی بەڵگەیە لەسەر هەژاریو ترسو بیمی.

چێشت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەدەستهێنانی خوازوو ویستە ئەگەر بەتەواوی لێبنرێ.

*ئەگەر بینی بەئاگر چێشتی لێناو پێگەیشت ویستو خوازی بەدەستدەهێنێو دەکەوێتەسەر زوبانی خەڵکی، ئەگەر پێینەگەیشت ویستو خوازی بەدەستناهێنێت.

*چێشتو رژاندنی کارێکە سوودی لێوەردەگرێ ئەگەر چێشتەکە پێگەیی رزقو رۆزییە، ئەگەر چێشتێکی بۆگەنی لێنا بڕیارە.

*هەموو خواردنو چێشتێکیتر رزقو رۆزییە جگە لەهەریسە.

*ئەگەر چێشتەکەی گۆشتی مەڕی تیابوو ژیانێکی باشو شکۆمەندە لەلایەکی حەلاڵەوە رووی تێدەکات، ئەگەر بەگۆشتی مانگابوو ژنێکی خۆشنودە لەلایەن کرێگرتە بەسوودەکانەوەیە، ئەگەر بەگۆشتی درندەوە لێی نابوو دەستەڵاتە بەسەر کۆمەڵێکی ستەمکاردا لەگەڵیشیا ترسو بیمو زۆرلێکردنی تێدایە، ئەگەر چێشتی بەگۆشتی سەگ لێنابوو دەستەڵاتو فەرمانڕەوایەکی گەندەڵو پیسە، خۆئەگەر چەوری لەگەڵدابوو ماڵێکی حەرامی بەدەستهێناوە، ئەگەر چەوری لەگەڵدانەبوو بژێویو کارێکی سووکو گەندەڵە بەهەژاریو بێبەشی بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر بەگۆشتی باڵندەبوو دەستەلات یان بازرگانی یاخود کاسبیەکی حەلاڵە لەگەڵ کۆمەڵێك دەوڵەمەندی رێزداردا، ئەگەر بەگۆشتی باڵندەی درندە لێنا بازرگانییە یان دەستەڵاتە لەلایەن گەلو کۆمەڵێکی چاوبەستکارەوە کەماڵو داراییان حەرامە.

چێشتلێنەری بۆنەکان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: چێشلێنەرو هەرکەسێك کاروپیشەی بەئاگر بڕوات بەڕێوە قسەکارو خاوەن بەربەرەکانیو گوناهە وەك خزمەتگوزارانی دەستەڵاتو کاسەلێسانی یاخود دەلالەکانی بازاڕ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی چێشتلێنەر لەخەودا بەلگەیە لەسەر شاییو خۆشی، بینینی چێشتلێنەری بازاڕ بەلگەیە لەسەر:

+پەرچدەری سوود.

*بینینی ئامادەکاری قەندوشەکر بەلگەیە لەسەر:

+زانیاری.

+دانایی.

+رزقو رۆزیی.

*بینینی چێشلێنەری پیاو ماقولان بەلگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*بینینی ئامادەکاری قیر بەلگەیە لەسەر: بازاڕساردیو سەفەرکردن بەدەریادا.

*بینینی ئامادەکاری نیشاستە بەلگەیە لەسەر کۆکردنەوەی ماڵو سامانی حەرامو خەرجکردنی لەهەمان رێگەدا.

*بینینی چێشتلێنەری سەفەر بەلگەیە لەسەر غەریبیو گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر یان لەحاڵوبارێکەوە بۆ حاڵو بارێکیتر.

*چێشتلێنەر بەلگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەرگیری ئەنجامبداتو چێشتلێنان بۆ نەخۆش باش نییە چونکە ئامادەبوونە بۆ تیاچوونو سەفەرکردن.

*چێشتلێنان لەماڵی خۆدا بەلگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەربگرێ.

حى

ح ا

حاجی لەق لەق: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کۆمەڵێك حەزو ئارەزوو.

*ئەگەر مرۆڤ بینی لەزستاندا ئەوە بەڵگەیە لەسەر دزو جەردەو دوژمنی جەنگاوەر.

*ئەگەر بینی کۆمەڵێ حاجی لەق لەق بڵاوبونەتەوە بەڵگەی خێرە بۆ یەکێك لەسەر سەفەربێت ، هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی سەفەرکار دەگەڕێتەوە لەسەفەرەکەیو بەڵگەی خێرە بۆیەکێك بیەوێت هاوسەربگرێت.

ح و

حوشتر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر حوشترێك بەبێکەلوپەل چوە نێو شارێك یاخود بەرێگەیەکدا ڕۆیی ڕێگەی ئاژەڵنەبوو هەورو بارانە.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی حوشتر شکست بەسەر پیاوانێکدا دەهێنێت کەرێزو ئاشتی تایبەتیان هەیە.

*یەك حوشتر پیاوێکە ئەگەر حوشترێکی نەجیبو رەسەنبوو سەفەر دەکات یاخود شێخو ناودارێکی بەڕێزە.

*دەگونجێت حوشتر بەڵگەبێت لەسەر شەیتان بەپێی وتەی: "لەسەر ملەکەی شەیتان هەیە".

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن بەهۆی چوونەسەرو شێوەی دروستکردنی هەروەها چونکە خۆشەویستان بۆ شوێنی دوور دەگوێزێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوی نەزانو دووڕوو بەپێی ئایەتی: ﴿إِنْ هُمْ إِلاَّ كَالأَنْعَامِ﴾(الفرقان: ٦٤).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی بەئارامو بارگران.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەشتی لەبەرئەوەی حوشتر کەشتی وشکانییە.

*بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر(ﷺ)

کەدەفەرموێت: "سواربوونی حوشتر غەمو پەژارەو ناوبانگە".
*نەخۆش ئەگەر وای بینی سواری حوشترێکبوەو سەفەر دەکات دەمرێت، ئەو حوشترە دارەمەیتو تەرمەکەیەتی.
*ئەگەر سواری حوشترێکبوو لەشاساغبوو سەفەردەکات، مەگەر لەناوەڕاستی شارێکدا سواری ببێت یاخود بینیێ ئەڕوات پێوەی ئەوجا غەمو پەژارە رووی تێدەکاتو نایەڵێت هەڵبێت لەسەرزەویو وەك زیندانیکردنو نەخۆشی وادەبێت بۆی بەهۆی دووری زەوییەوە.
*ئەگەر یاخیبوویەك لەدەستەلاتو فەرمانڕەوا بینی تیادەچێت ئەگەر جلوبەرگی ناسراوی خۆی پۆشیبو مەگەر بەسەیارەو سواری بێت ئەوجا دەگونجێت پەنابگرێت بەپیاوێکی گەورەو بەلەش‌ولار.
*ئەگەر ژنێکی بێهاوسەر سواریبوو شوودەکات ، ئەگەر هاوسەرەکەی لەسەفەردابوودەگەڕێتەوە بۆلای مەگەر لەخەوەکەیدا هێمایەکی تێدابێت لەسەر شەڕو خراپە کەناوبانگ دەردەکات پێی.
*ئەگەر حوشترێکی بینی دەچێتە نێوگەرووی یان دەفڕێ ئەوەجنۆکەیە دەستی لێدەوەشێنێ یان دەست لەخانەوادەو خزمەتکاری دەوەشێنێ.
*ئەگەر حوشترێکی سەربڕاوی بینی لەماڵێکدا بەخێوکەری ئەو خانەوادەیە دەمرێت ئەگەر نەخۆش بێت یان منالۆو بەردەستو گەورەی دەمرێت بەتایبەت ئەگەر گۆشتەکەی دابەشکردو ئێسکەکانی شکاند ئەوەش میراتییە، ئەگەر سەریبڕی هەتا بیخواتو کەس نەخۆشنەبوو ئەوەش گەنجینەیەکە دەیکاتەوە یان دادپەروەرییەکە فەزڵو چاکەی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر حوشترەکە لەناوەڕاستی شاردابوو یاخود لەنێو کۆمەڵە خەڵکێدابوو ، پیاوێکە هەڵمەت دەباتو کوشتار بەرپادەکات یاخود دەمرێت ، ئەگەر سەربڕاو زوڵمو ستەمی لێکراوە، ئەگەر بەزیندوێتی پێستی لێکرایەوە دەستەلاتو شکۆمەندی لەدەستدەداتو ماڵ‌وداراییشی دەڕوات.
*ئەگەر حوشترێکی بینی گۆشت دەخوات یان هەڵدەکوتێتە سەر مالأنو لەهەر ماڵێکدا خواردنێکی نادیار دەخوات بەلأو نەهامەتییە روو لەخەڵکیدەکات، ئەگەر دوایان بکەوێت

فەرمانڕەوا یان دوژمن یاخود لێشاوو لافاوێکە زیان بەخەڵکی دەگەیەنێت.
*ئەگەر حوشترێك بکوژێت یان ئەندامێکی بشکێنێ یاخود هیلاك‌وماندوبێت‌و پەکیخست بەئەندازەی ئەوە دەبێت کەدەستی لێدەدات، هەروەها فیل‌و زەڕافەو حوشترمورخ لەو بابەتەیە.
*ڕەوگە حوشتری قەتارەبەستوو لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر بارانبارین.
*هەروەها دەڵێن: سواربوونی حوشتری عەرەبی (حەج)کردنە.
*ئەگەر لەسەر حوشترێك بکەوێتەخوارەوە هەژاری رووی تێدەکات.
*ئەگەر حوشترێکی بریندارکرد نەخۆشدەکەوێت ، ئەگەر بکەوێتە ژێرپێلەقەی حوشتری شێتەوە غەم‌وپەژارە رووی تێدەکات‌و ناکۆکی دەکەوێتە نێوان خۆی‌وپیاوێکیترەوە.
*ئەگەر حوشترەکە بەلەسەبوو غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات لەلایەن دوژمنێکی بەهێزەوە ، ئەگەر رێشمەی حوشترێکی گرت‌و بەکێشیکرد بۆ شوێن‌و جێگەیەکی ناسراو پیاوێکی خراپ رێنوێنی دەکات بۆچاکە.

*هەروەها دەڵێن: بەکێشکردنی حوشترو رێشمەگرتنی بەڵگەیە لەسەر هاتنی هەندێك لەسەرکردە بۆلای.
*ئەگەر حوشترێکی لەوەڕاند دەستەلاتێکی پێدەدرێت بەسەر عەرەبدا.
*ئەگەر بینی پێستەی حوشتر هەڵدەگرێت ماڵێکەو دەمێنێتەوە.
*ئەگەر دوو حوشتری بینی کێشمەکێشدەکەن جەنگ‌و شەڕ بەرپادەبێت لەنێوان دوو پادشا یان دوو پیاوی مەزندا.
*ئەگەر سەری حوشترێکی قەڵەوی خوارد غەیبەتی پیاوێکی گەورە دەکات.
*سواربوونی حوشترو رۆیشتن پێوەی سەفەرکردنە.
*ئەگەربینی حوشتر دەدۆشێ ماڵ‌ودارایییەکی حەرام بەدەست دەهێنێت.
*ئەگەر بینی گۆشتی حوشتر دەخوات نەخۆشدەکەوێت.
*ئەگەرگۆشتەکەی بەدەستبهێنێت‌و نەیخوات ماڵێك بەدەستدەهێنێت بەهۆی حوشترەوە.
*پێستەی حوشتر میراتییە.

(نابلسی)دەڵێت: حوشتر لەخەودا غەمو پەژارەیە.ئەگەر بینی سواری حوشترێك بووەو گوێڕایەڵو رام بوە بۆی لەلایەن پیاوێکی عەجەمیەوە پێداویستیەك بەدەستدەهێنێت، ئەگەر پیاوەکە عەرەببوو (حەج)ی بەنسیب دەبێت، ئەگەر لەرێگە دابەزی نەخۆشدەکەوێتو ناتوانێت سەفەر بکات، ئنجا چاکدەبێتەوەو کاروباری بۆ ئاسان دەبێت.

*ئەگەر بەحوشترێکەوە گەرِا غەموپەژارەو نەخۆشی لێیدەدات یاخود کێشەو ناکۆکی بۆ دروستدەبێت لەگەڵ پیاوێکی نەزاندا ، ئەگەر بۆی رامنەبوو غەموپەژارەی لەلایەن دوژمنێکی بەهێزەوە پێدەگاتو بەوئەندازەیە، ئەگەر رێشمەکەیگرتو بەرێگەیەکدا بردی پیاوێك رێنموویی دەکات بۆ چاکەو خێر، ئەگەر لەرێگەی خۆیەوە نەیبرد روو بەخراپە دەیبات، گرتنی رێشمەی حوشتر بەڵگەیە لەسەرئەوەی کاروباری پیاوێکی بەدەستەو لەسەرجەم کاروبارەکاندا بەگوێی دەکات.

*حوشتری رامکراو دوژمنێکی دەوڵەمەندە.

*ئەگەر لەخەودا بینی رەوگە حوشترێکی کرِی دڵی دوژمن رادەگرێتو بەگەڕیاندەخات هەتا گوێڕایەڵبن ، ئەگەر سوار یەکێکیانبوو سەفەرێکی دووردەکات، دەگونجێت نەخۆشبکەوێت، هەروەها ئەگەر بەپاڵکەوتوویی بینی، ئەگەر لەنێو کێڵگەو سنووری خۆیدا بینی خێروچاکەو خۆشی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر کۆمەڵە حوشترێکی زۆری بینی لەوڵاتێکدا مردنو جەنگ لەو وڵاتەدا بڵاودەبێتەوە، ئەگەر بوو بەخاوەنی دەستەڵاتو هێز بەدەستدەهێنێتو کۆمەڵە پیاوێك دێنە ژێردەستیو زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات.

*ئەگەربینی لەسەرپشتی حوشتر کەوتەخوارەوە هەژاردەکەوێت.

*ئەگەر دوو حوشتری بینی کێشمەکێشیانکرد جەنگو شەرکەوتەوە لەنێوانیاندا جەنگو شەرِ بەرپادەبێت لەنێوان دوو پادشادا.

*ئەگەر حوشترێکی بینی دەجەنگێت لەگەڵو یەکێك لەئەندامەکانی دەشکێنێ شکستو نسکۆیەك رووی تێدەکات لەلایەن دوژمنەکانیەوەو دەجەنگن لەگەڵی هەتا شکست دەهێنن لەسەر دەستیاندا.

*ئەگەربینی حوشترێکی سەربڕی پشوو ماندودەرکردن بەدەستدەهێنێتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیداو سەردەکەوێت بەسەریا.

*حوشتر بەڵگەیەلەسەر:

+سەوڵی بەلەم.

+خێرایی کەشتی.

*بۆئەوەی سەفەردەکات بەڵگەیە لەسەر هێمنی سەفەرو خێرایی بەپێچەوانەی ئەوەوە شێوازی سەفەرەکەشی لەوحاڵەدا یاریدەکات کەحوشترو مانگای تێدا دەبینێت ، بۆسەرجەم خەڵکیش لەگەڵ کەسێکدا هەڵهاتبێو ایکردبێ یا لەجەنگو بەربەرەکانیدابێت یان بۆ دەستبەرداری هاوڕێیەتیو هاوەڵان بەڵگەیە لەسەر جێگیرنەبوونو ترسنۆکی لەراوبۆچووندا.

*ئەوەی رەوگە حوشترێك بەدیبکات هاتوونەتە نێو شارەکەی نەخۆشی تاعون لەو ولاتەدا بلاْودەبێتەوە.

*ئەوەی حوشترێك لەماڵی خۆیدا بکوژێت لەوماڵەدا پیاوێك کتوپڕ دەمرێت.

*ئەوەی حوشترێکی تێکسمڕاوی قەڵەو ببینێت لەماڵیان سەربڕاوە میوانداری خەڵکی بەڕێزو شکۆمەند دەکات.

*ئەگەربینی وەك حوشتری لێهاتووە باروبارگەی خەڵکی دەخاتە ئەستۆی خۆی.

*خواردنی گۆشتی حوشتر بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی، هەروەها وتویانە هیچی تێدا نییە.

*ئەگەربینی بوە بەخاوەنی حوشتر چارەنووسو دەرەنجامێکی باشی دەبێتو ئاینو بیروباوەڕی باشدەبێت.

*ئەگەر رەوگە حوشترێك ببینێ دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کرداری خراپو نابەجێ.

*حوشتر بەڵگەیە لەسەر ماڵوڵانەو کەشتی چونکە هۆکاری سەفەری وشکانییە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوسەری رامو هاوڕا.

+خەشموقینو دڵپیسی.

+تۆڵەسەندنەوە گەرچی پاشماوەیەکیش بێت.

+پیاوێکی بەئارام.

+بۆئەوەی پەلەیەتی هێواشی حاڵوبارە.

+رزقورۆزییە.

*حوشتری تێکسمڕاو بەڵگەیە لەسەر خەڵکی شکۆمەند یاخود ئەوانەی

سەفەر دەکەن وەك بازرگان کەبەوشکانیو دەریادا دەڕۆن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر عەجەمو خەڵکی غەریب.
*هەروەها بینینی بەڵگەیەلەسەر:
+غەموپەژارەو تاڵانی ماڵوداراییی.
+تاڵانی بۆماڵو منداڵ.
+ شەیتانو ئەهریمەن.
+پیاوێکی نەزانو دووڕوو.
*ئەگەر بینی حوشتر دەدۆشێ ماڵو سامانو دارایی لەلایەن فەرمانڕەواوە بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر دۆشیو خوێنبوو ماڵو داراییەکی حەرام بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی حوشترێك دەباتە نێو شوێنو جێگەیەکی تەنگەبەرەوە ئەو شوێنەش نەیگرێتەخۆ بەڵگەیە لەسەر داهێنانو بیدعەیەك.
*ئەگەر بینی دەکەوێتە ژێرپێلەقەی حوشترێك نارەحەتیو غەمو پەژارەو ملکەچی ڕووی تێدەکات ئەگەر کرێکاربوو غەرامە دەکرێت.
حوشترمورخ (نەعامە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی گوندنشینە بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یاخود سواری ببێتو خاوەن جوانیو ماڵو سامانە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خەساندن چونکە درێژەو لەبەرئەوەی نەباڵندەو نەئاژەڵە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+ڕەسەن.
+کەڕ.
*هەروەها نازونیعمەتە بۆیەکێك بیکڕێ یاخود ببێت بەخاوەنی ئەگەر نەخۆشی نەبێت، ئەگەر نەخۆشیداربوو مردنیەتی.
*ئەگەر حوشترمورخێکی لەماڵەکەیدا بینی تەمەنی درێژدەبێتو نازو نعمەتی بەردەوامدەبێت.
*بەچکەی حوشترمورخ کوڕەو هێلکەکەشی کچە.
*ئەگەر دەستەڵاتدار بینی بوە بەخاوەنی حوشترمورخ خزمەتکارێکی خەسێنراوی هەیە پارێزگاری لەکچەکان دەکات.
*نێرینەی حوشترمورخو سەربڕینی لەدواوە کاری نێربازییەو سواربوونیشی کاری پۆستەچێتییە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی سواری حوشترمورخێ بوە حەرام دەگرێتەبەر یان دەشتو دۆڵێك.
*ئەگەر بینی حوشترمورخێکی سەربڕی شقڵی کچێك دەشکێنێ.
*ئەگەر حوشترمورخێکی بەدەستهێنا دەچێتە لای ژنێك.

*ئەگەر پەڕەکانی بەدەستهێنا ماڵو سامان لەپیاوێکی دەشتەکییەوە بەدەستدەهێنیَ.

حوشترەوان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڕێوەبەری سەربازانە، بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو مردنی نەخۆش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەشتیەوانو بەڕێوەبەری کەشتی.

ح ە

حەپسە (ڕەزای خوای لێبێت)[1]: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کارو ڕووداوێکی خراپو دڵتەزێن.

*هەر پیاوێك هاوسەرێکی پێغەمبەر (ﷺ) ببینیَو خۆی ڕەبەن بێت هاوسەردەگریَ لەگەڵ ژنێکی باشو ڕەوشتبەرزدا، هەروەها ئەگەر ژنێك یەکێکیان ببینیَ بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی چاكو باش هەروەها ئەو بابەتەش لەباسی هاوسەرانی پێغەمبەردا(ﷺ) تۆمارکراوە.

حەج: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی دەچێت بۆ (حەج) لەکاتی خۆیدا (حەج)ی لەچارەدەنوسرێت ، ئەگەر نەخۆشبوو لەشساغدەبێتەوە ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر ترسابوو دڵنیادەبێت ، ئەگەر کاروبارەکانی ئاڵۆزو قورسبوون ئاسانو سووکدەبێت، ئەگەر لەسەفەردابوو لەسەفەرەکەیدا پارێزراو دەبێت، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانج دەکات،ئەگەر لەپۆستو دەستەلآت لابرابوو بۆیدەگەڕێتەوە، ئەگەر سەرگەردانبوو ڕێنموونی دەکرێت ئەگەر غەمباربوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەربینی خەریکە دەچێت بۆ (حەج) بەلآم لەکیسیچوو گەردەستەلآتداربوو لەکاردەخریَ، بازرگانبوو زەرەردەکات، گەشتیاربوو ڕێگەی لێدەگیرێت، لەشساغیشبوو نەخۆشدەکەوێت.

*ئەگەربینی(حەج)و (عەمرە) دەکات تەمەنی درێژدەبێتو لەسەر کاروبارەکانی جێگیردەبێت.

*ئەگەر تەوافیدەکرد بەدەوری (کابە)دا هەندێك لەپێشەوایان بڕیارو فەرمانێکی پیرۆزی پێدەبەخشن.

*ئەگەر بەدەوری شاری (مەککە)دا سووڕایەوەو تەوافیکرد دەچێتە لای کەسێکی مەحرەم پێی.

---

[1] **حەپسە (ڕەزای خوای لێبێت):** هاوسەری پێغەمبەر (ﷺ)و کچی (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب)ە (ڕەزای خوایان لێبێت).

*ئەگەر لەنێو (حەرەم)دا ویردی (لبیك اللهم ...)ی دەوتەوە زەفەر بەدوژمن دەبات و لەترس و بیم دڵنیادەبێت ، خۆئەگەر لەدەرەوەی (حەرەم) ئەو ویردەی دەوتەوە هەندێك لەخەڵکی دەیترسێنن و زاڵدەبن بەسەریا.

*ئەگەربیبنی (حەج)واجبە لەسەری بەلاّم نایکات بەڵگەیە لەسەر ناپاکی لەئەسپەردەدا، هەروەها سوپاسگوزارنییە لەسەر ئەوبەخشش و نیعمەتانەی خودا پێیداوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودابینی (حەج)دەکات و بەدەوری (بیت)دا دەسووڕێتەوە و ڕێورەسمەکانی ئەنجامدەدا چاکی ئاین و جێگیربوونیەتی لەسەرکاروبارەکانی و پاداشتێکە لەشێوەی ڕزق و رۆزیدا پێیدەگات و قەرزیشە دەیداتەوە یان ئەمانەتە دەیگەڕێنێتەوە بۆ موسوڵمانان.

*(حەج)بەڵگەیەلەسەر:

+دووڵی لەمەبەست و مەرامدا.

+چاکەکردن لەگەڵ دایك و باوك و مامۆستا.

+کۆچکردن.

+سەردانی زانایەك یاخود خواناسێك.

*ئەگەر بێکاربوو لەخزمەتگوزاریدا هەوڵدەدات.

*دەگونجێت (حەج)بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری کەسێکی رەبەن بۆ فەرمانڕەواو پادشاش قەڵغان و پارێزەرە لەدوژمنانی و ملکەچکردنی خراپەکارانە و ئازادکردنی ولاّتی بێباوەڕانە.

*دەگونجێت (حەج)بەڵگەبێت لەسەر غەزوە.

*ئەگەر خوێندکاری زانیاریبوو ویست وخوازی خۆی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، نەخۆش و سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکات، هاوسەرداربوو ژنەکەی تەلاّقدەدات یان تێکەڵ دەبێت لەگەڵ کەسانێکدا سوودی پێدەگەیەنن لەدنیاو ئایندا.

*ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێت.

*ئەگەر بەسواری چوو بۆ (حەج) کۆمەك و یارمەتی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر بەسواری حوشترێکەوەبوو تێکەلاّوی لەگەڵ خەڵکێکی خۆشگوزەران دەکات.

*ئەگەر ولاّخەکەی لێخوڕی بەیارمەتی ژنێك دەگات پێی.

*ئەگەر سواری فیلێکبوو بەیاوەری فەرمانڕەوایەك (حەج)دەكات.
*ئەگەر بەپێی سەفەریکرد سوێندێکدەخواتو دەبێت کەفارەتی سوێندەکەی بدات.
*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر رزقو رۆزیو دەستکەوتو گەڕانەوە لەسەفەرو دەروولێکردنەوە دوای غەمو پەژارە یان لەشساغی دوای نەخۆشیو گەڕانەوە بۆ حاڵو باری رابردووی.
*ئەگەر توێشوویەکی لەگەڵ خۆی هەلگرتبوو بەلگەیەلەسەر خواناسی.
*دەگونجێت توێشوو هەلگرتن بۆ هەژار بەلگەبێت لەسەر دەوڵەمەندیو بۆقەرزار قەرزدانەوەبێت.
*ئەگەر (حەج)بکاتو هیچکارێك ئەنجامنەدات لەرێورەسمەکانی (حەج) روو لەفەرمانڕەوایەکدەکات بۆ پێداویستییەك.
*ئەگەربینی دەچێتە دەرەوە بۆ (حەج) بەتەنیا خەڵکی خواحافیزی لێدەکەنو دەگەڕێنەوە بەلگەیە لەسەر مردنی.

حەرمل(گیایەکە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێکە ماڵو دارایی خراپی پێ چاکدەکرێت.

حەسیر(راخەری بچووك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: حەسیر بەلگەیە لەسەر خزمەتکارو کۆڕو دانیشتنی دەستەلآتدارو فەرمانڕەوا، عەرەب پادشاو فەرمانڕەوا بەحەسیر ناودەبەن.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر حەسیر دانیشتوە رووداوێك لێی روودەدات، غەمو پەژارە دەخواتو پەشیمان دەبێتەوە لێی.
*ئەگەر بینی حەسیرێکی تێوە پێچراوە گەمارۆ دەدرێت یاخود میزی دەگیرێت.

حەشیش (گژوگیا): (نابلسی)دەڵێت: حەشیش لەخەودا بەلگەیە لەسەر چاکی ئاینو بوونی خێر.
*ئەگەر بینی حەشیش لەلەپی دەستی دەروێت هاوسەرەکەی لەگەڵ یەکێکیتردا دەبینێ.
*ئەگەر حەشیشی بینی بەپشتی دەستیەوە روابوو دەمرێتو حەشیش لەسەر گۆرەکەی دەروێت.
*ئەگەر گژوگیای بینی لەشوێنی خۆیدا نەڕوابوو وەك مزگەوتو ماڵ بەلگەیە لەسەر دروستبوونی پەیوەندی خزمایەتی.

*ئەگەر گژوگیای لێروا فەروپیتو چاکە بەدەستدەهێنێت بەمەرجێك گژوگیا چاوو گوێچکەی نەگرێتەوە.
*ئەگەر گژوگیای لەدەستی خەڵکیدا بینی یاخود لەجۆگەکاندا روا ساڵێکی پڕخێرو بەرەکەت دەبێت.
*روانی گژوگیا بەسەرجەستەوە دەوڵەمەندبوونە، ئەگەر گژوگیا بڕوێت لەشوێنێکدا سوودی نەبێت خراپەو ئەگەر کەسەکە نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.
*گژوگیا خۆراکی ئاژەڵە وەك ماڵو دارایی دنیا هەموو مرۆڤێك بەپێی خۆی رزقو رۆزی هەیە.
حەق (راستی): (نابلسی)دەڵێت: حەقو راستی لەخەودا ئەگەر مرۆڤ بینیو گوێی لێبوو وەك سەرهەڵدانی نور یاخود گوێبیستبوونی قورئانی پیرۆز بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی رێگەی راستو پشتکردنە ناحەقو بەتاڵو شوێنکەوتوانی ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مردنی نەخۆشو بەجێهێنانی حەقو گەڕانەوەی لەسەفەر.
حەلاڵ(دروست): (نابلسی)دەڵێت: حەلاڵ بۆیەکێك بەدەستی بهێنێت بەڵگەیە لەسەر تەویە بۆ تاوانبارانو باوەڕهێنانی ناموسوڵمانو واتووی ئەوەش گرنگیدانە بەحەرام.
حەڵوا (شیرینی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: حەڵواو خواردن ئەگەر مرۆڤ بینی دەیخوات بەڵگەیە لەسەر خۆشی ژیانو قوتاربوون لەمەترسیو بەدەستهێنانی خۆشیو شادی.
(نابلسی)دەڵێت: حەڵوا بەڵگەیە لەسەر:
+دڵسۆزی لەئایندا.
+قوتاربوونی زیندانی.
+گەڕانەوەی موسافیر.
+چاکبوونەوەی نەخۆش.
+هاوسەرگیری رەبەن.
+رێنومایيو تەوبەو زانیاریو قورئان.
+منداڵبوون.
+خزمەتکارو بەردەستی رێزدار.
+رزقو رۆزی حەلاڵ.
*گەزۆو ئەوەی لێیدروستدەکرێ لەنیعمەتو فەرو خێر.
*حەڵواو شیرینی سالانە بەڵگەیە لەسەر ئامادەبوون لە(حەج) یان نوێکردنەوەی دەستەلات بۆ جێنشینێکی دادپەروەر.
*حەڵوای هەلاوساو گفکردو درۆو قسەی نابەجێیە.
*حەڵوای سوورەوەکراو بەشداری بەسوودە.

*هەموو حەڵواو شیرینیەك مرۆڤ زۆری لێبخوات نەخۆشییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی، هەموو ترشێکیش بەهەمان شێوەیە خواردنی نەخۆشی مرۆڤ زیاد دەکات.

*هیچ خێرێکی تێدا نییە ئەگەر مرۆڤ بیخوات یاخود خواردنی فالودە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی ئیفلیجی.

*ئەو شیرینیەشی لەچوار ماددە دروستدەکرێت: هەنگوینو شەکرو گەزۆو خورما ، ئەگەر مرۆڤ بیخوات لەکاتی خۆیدا باشەو قوتاربوونە لەمەترسی.

*هەروەها حەڵوا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی حەلاڵو گوفتاری شیرین بۆ باوەڕدارانیش تامو چێژی باوەڕەو بۆ بێباوەڕو خراپەکاریش چێژو تامی دنیایە.

حەڵواچی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: حەڵواچی پیاوێکی چاکەکاری نەرمو نیانە ئەگەر بەهاو نرخی خورماکەی وەرنەگرێت ئەگەر نرخو بەهای وەرگرت رووپامابییە.

حەڵوافرۆش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی لەبز شیرینو رەوشت بەرزە.

*هەروەها دەڵێن: دادپەروەری زانستو زانیارییە.

*پیاوێکە جێگەی خۆیدەکاتەوە بەناکۆکیو شەڕو ئاژاوەخستنەوە لەنێوان خەڵکیدا.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+زانیاری.

+گرێبەستی هاوسەرگیری.

+نوێکردنەوەی پلەوپایەو دەستەلاَت.

+منالّ.

*پیاوێکی نەرمو نیانە ئەگەر پارە وەرنەگرێت، خۆئەگەر پارە وەربگرێت قسە پێشدەخات بەسەر ماڵو دارایيدا.

حەماڵ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بارێکی قورسو گران هەڵدەگرێت بەو ئەندازەیە تووشی دەبێت، هەروەها کەسێکە غەمو پەژارەو خەونو هیواو ئاواتی هەبێت.

حەمام (گەرماو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: حەمام بەڵگەیە لەسەر داوێن ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنی زیناکارانو شەڕەنگێزانو دەنگدابڕینو شەڕوپێکدادان هەروەك شوێنی خراپەو بەد رەوشتیو لانەو ماڵی فەرمانڕەواو دەستەلاّتدارانو ئەوەی خەڵکیدەبات بۆ شوێنی خراپەو ملکەچی بەردەرکی ستەمکارانیان دەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەریاو نەخۆشیو دۆزەخ، ئەوەی خۆی ببینێ لەحەمامدا یاخود یەکێکیتر بینێ تێیدا، ئەگەر مردوویەك لەحەمامدا بەدیبكات لەدۆزەخو ئاگردایە، چونکە دۆزەخ دەرگاو پلەی جیاواز جیاوازی تێدایە.

*ئەگەر لەحەمامدا نەخۆشێك بەدیبكات تەماشای حاڵو باریدەکات، ئەگەر بینی لەدەرەوە لەرزو تای لەکۆڵ دەبێتەوەو پاکدەبێتەوە، ئەگەر خۆی شت بەسەلامەتی قوتار دەبێت لێی، بەڵام ئەگەر نەخۆشیەکەی سەرمابوو زیاددەکات لەسەریو دەترسێ لەخۆی ئەگەر خۆیشتو جلوبەرگی سپی پۆشیبوو بەپێچەوانەی سروشتی خۆیەوەبوو شتنو کفنکردنو خستنەنێو دارەمەیتە بۆی، ئەگەر لەزستاندابوو مەترسی ئیفلیجبوونی هەیە.

*ئەگەر بینی دەچێتە نێو گەرماو پێچەوانەی ئەوەیە کەباسکرا ، ئەگەر نەخۆشنەبوو بەڵام شەڕو ئاژاوەی هەبوو لەگەڵ کەسێکدا یان پێداویستی هەبوو بەفەرمانڕەوایەك بڕیار لەبەرژەوەندی ئەو دەبێ بەپێی چوونەنێو گەرماوەکەو توندی گەرماو سەرماکەی یاخود هەڵخلیسکانو خۆ تەڕکردنی.

*ئەگەر هیچکام لەوانەنەبوو بەڵام خەوبینەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێ یان ئامادەی ئاهەنگی ژنهێنان یان پرسەو ماتەمینی دەبێت.

*دەگونجێت ئارەقکردنەوە بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوونو نەخۆشی لەگەڵ هەڵمی گەرماوو گەرماکەی، ئەگەر لەنێو گەرماوەکەدا هیچ جلوبەرگێکی لەبەردانەبوو رووداوەکان لەرێگەی هاوسەرەکەیەوە یان لەرێگەی خزمو کەسی ژنەکەیەوە دەبێت، ئەگەر پۆشتەبوو لەگەرماوەکەدا لەرێی کەسێکی بێگانەوەیە یاخود کەسی نزیکی خۆیەوە وەك دایكو کچو خوشك ئەو جموجوولانەی نێوگەرماوەکەش بەپێی پلەوپایە وابەستە دەکرێت.

*ئەگەر بینی لەدەروازەو دەرگایەکەوەچووە نێو گەرماوەکە یاخود لەنێو گەرماوەکەدا شێر هەبوو یان مار ژنێك بەچەشنی خۆرازاندنەوە دێتەلایو یەکدەگرن لەگەڵ خەڵکی خراپەکار.

*هەندێکدەڵێن: حەمام لانەو شوێنی خراپەیە ، ئەوەی بچێتە نێوی غەمو پەژارەیەکی کاتی رووی تێدەکات لەرێی ژنانەوە.

*حەمام ناوەکەی لە(حميم)ەوە هاتوەو بەمانای (حم)و هاتوە (قرچە - گەرما) کەبەمانای زاوا یان نزیکهاتووە، ئەگەر ئاوی گەرمی تێدا بەکارهێنا غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەلایەن ژنانەوە، ئەگەر غەمو پەژارەداربوو چوە نێو حەمام لەغەمو پەژارەی خۆی قوتار دەبێت.

*ئەگەر کۆڕو کۆمەڵی لەحەمامدا بەست داوێنپیسی لەگەڵ ژنێکدا ئەنجامدەداتو باسیدەکات، چونکە حەمام شوێنی دەرخستنی عەورەتو جێ عەیبە.

*ئەگەر حەمامێکی بیناکرد داوێنپیسی ئەنجامدەداتو رۆدەچێت تێیدا، ئەگەر حەمامەکە گەرمو خۆشبوو خانەوادەو زاواو خزمو کەسەکانی لەگەڵ هەندێك ژنی خزمیدا یارمەتیدەرو بەسۆزو بەزەیی دەبێت بۆی ، بەلام ئەگەر حەمامەکە ساردبوو تێکەڵی نابنو هیچ سوودو کەڵکی پێناگەیەنن.

*ئەگەر حەمامەکە زۆرگەرمبوو خودو رەوشیان توندو رەق دەبێت هیچ خۆشیو شادییەکیان لێبەدی ناکرێت بەهۆی توندو تیژیانەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر حەمامی گەرمی بینی پیاوێك هەڵدەدات لەژنەکەی نزیکببێتەوەو ئەویش ماندو دەبێت لەرێگریداو بۆی نارەخسێت ، ئەگەر جورنەی حەمامەکە یان تەشتی ئاوەکە پڕبوو ئاوی لێرژاو گەیشتە ناوەراستی ماڵەکە ژنەکەی خەشمو قینی هەڵدەستێنێ.

*ئەگەر حەمامەکە ساردبوو خاوەنی خەوەکە هەژارو کەمدەرامەتە دەستی ناگات بەوەی خوازیاریەتی ، خۆئەگەر گەرمو خۆشبوو بەدڵیبوو کاروبارەکانی بەباشی و بەدڵی خۆی دەبێتو بەماڵو دارایی دەستدەکەویو دەروازەو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر زۆرگەرمبوو کەسێکی کاسبو بژێوی پەیداکار دەبێت بەلام رێکخستنو بەرێوەبردنی کاری نابێتو لای خەڵکیش بەباش باسناکرێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی دەچێتە نێو حەمامێکەوە بەڵگەیە لەسەر لەرزوتا.

*ئەگەر بینی لەحەمامدا ئاو دەخواتەوەو ئاوەکەش زۆرگەرمە یاخود ئاو دەکرێت بەسەریاو خۆی دەشوات لەسەر شێوەی خۆشتن غەمو پەژارەو نەخۆشیو ترسانە بەپێی ئەو ئاوە گەرمەی کەهەیە.

*ئەگەر لەناوەڕاستی حەمامدا ئاوی خواردەوە لەرزوتای تووشدەبێت، ئەگەر لەئاوی ساردیخواردەوە ئاوبەنگدەکات.

*ئەگەر بینی بەئاوی گەرم خۆی دەشوات‌و لەسەر سەفەربوو، سەفەرەکەی بۆ جێبەجێ نابێت، ئەگەر کرێگرتەی مرۆڤێکبوو داوای سوودو قازانجی لێدەکردو هیچ دەروویەکی بۆ نییە بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ﴾ (الكهف: ٢٩).

*ئەگەر هەریەك لەحەمام‌و خۆشۆردنی‌و هاتوچۆو هاتن تێدا کۆببێتەوە خۆشۆردنەکە هەڵبژێرە لەگەڵ هاتوچۆو واز لەحەمامەکە بهێنە چونکە لەلێکدانەوەدا بەهێزترە.

*ئەگەر لەشوێنی خۆیدا گەرماوێکی نادیاری بینی بەڵگەیە لەسەر ژنێك خەڵکی باسیدەکەن.

*دەگێڕنەوە پیاوێك لەخەودا دەبینێ لەحەمامدا هەڵدەخلیسکێ بۆ خەولێکدەرەوەیەکی دەگێڕێتەوە، ئەویش پێی دەڵێت: نارەحەتی‌و نەهامەتێك رووت تێدەکات، ئنجا پاش ماوەیەك ئەو پیاوە قاچی لەحەمامدا هەڵدەخلیسکێ‌و دەیپێکێ.

*توونی حەمامیش فەرمان‌و بارێکی جوانە لەهەموو حاڵ‌و بارێکدا، ئەوەی ببینێ توونی حەمام بینادەکات دەستەلات‌و پلەوپایە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر تاو نەدرابوو خەڵکی بەکاروبارێکی مەزنەوە سەرقاڵدەکات.

*ئەگەر حەمامەکە گەرم‌و گوڕو خۆشبوو خانەوادەو زاواکەی‌و هەندێك لەژنانی خزمی یارمەتیدەرن بۆی‌و دڵیان پێی دەسووتێ، ئەگەر حەمامەکە ساردبوو تێکەڵی نابن‌و سوودیان لێوەر ناگرێت.

*ئەگەر حەمامەکە زۆرگەرمبوو خووڕەوشتیان توندوتیژەو بەهۆی ئەو توندو تیژییەوە هیچ شادییەکیان لێبەدیناکات.

*حەمام بەڵگەیە لەسەر دەرگاوانی دۆزەخ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و لانەی فەرمانڕەواو بەڕێوەبەرەکەشی دادوەرە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر زیندان‌و دەرگاوانەکەشی زیندانەوانە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دەریاو بەڕێوەبەرەکەشی کەشتیەوان‌و بەرپرسییەتی.

*گەرماو بەڵگەیە لەسەر:

+شوێن و لانکەی وەرگرتنی زانیاری.
+ژن و بـــژێوی پەیداکـــەری یـــاخود گرێبەستکار.
+شـوێنی داوێنپیـسی و بەرپرسەکەشـی پیاوێکی بەدرەوشتی سووك و رسـوایەو هەڵدەستێت بەرێکخستنی نێوانی پیاوو ژنی داوێنپیس و بەدەویت ناوزەدکراوە.
+زیندان و زیندانەوان.
+دەریاو کەشتیەوان.
+شوێنی زانیاری و سـەنگەرو مزگـەوت و بـــازاڕ شـــوێنی بـــژێوی پەیـــداکردن و زەرەرە.
+ساڵ.
+تەویـــەی بـــەدخوو ڕێنومـــایی سەرگەردان و دەوڵەمەندەو بۆ هەژاریش چاکبوونەوەی نەخۆش و ناساغ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+مـاڵی فـەرمانڕەواو خۆرووتکردنـەوەو سەردەرخـــستن و مـــاڵ و دارایـــی تالآنکردن.
+دەریاو بازاڕی پارەگۆڕینەوە.
*ئەگـەر نەخۆشـێك چـوە نێـو بـازاڕو خۆی شت بەشێوەی دروست و گونجـاو بەڵگەیـــە لەســـەر ڕەواندنـــەوەی نەخۆشییەکەی، ئەگەر ئـاوێکی خـراپ و ناباشی بەکارهێنا بەڵگەیە لەسەر غەم و پـەژارەو زیـادبوونی نەخۆشـی، ئەگـەر کەسێکی تەندروستی بـاش خـۆی تێدا شـت و خـۆی پـاککردەوە زانیارییـەك بەدەسـتدەهێنێت بەهۆیـەوە ڕێنومـایی دەکرێـت یـاخود قـەرزەکانی دەداتـەوە یاخودپەروەردگار لەگوناهو تاوانـەکانی خۆشـــدەبێت ، ئەگـــەر ڕەبـــەنبوو هاوســـەردەگرێت ، ئەگـــەر هـــەژاربوو دەوڵەمەنـــد دەبێـــت ، ئەگـــەر بـــەئاو خۆیـــشت بەجل وبەرگـــەوە لەگـــەڵ داوێنپیـــسێك تێکەڵـــدەبێت و بـــەهۆی ئەوەوە ئاینەکەی دەشێوێ.
*ئەگەر مردوویـەکی بینـی لەحەمامـداو لەنزیك گەرماوەکەیبوو بەڵگەیـە لەسـەر ئەوەی لەسـەری کۆبوەتـەوە بەتایبـەت ئەگەر جل وبـەرگی پیـسی پۆشـیبوو یـا جل وبـــەرگی پـــرزۆلآوی و عـــەورەتی دیاربوو ئەگەر بینـی خەریکـە لەحـەمام دێتـە دەرەوە قوماشـێکی بۆنخۆشـی پێوەیـــە بەڵگەیـــە لەســـەرئەوەی خوداوەنـد لێـی بـوراوەو چاوپۆشـی لێکردووە.
*ئەگەر خـۆی لـەرۆژدا بینـی ئەستێرە دەوریـــدابوو یـــاخود لەسەرســـەری کۆبوبـــوەوە بەڵگەیـــە لەســـەرئەوەی دەچێتە نێو حەمام.
*ئەگەر لەخەوەکەیدا گەرمایەکی تونـد یـا سـەرمایەکی سـەختی پێگەیـشت

نارەحەتی رووی تێدەکات لەحەمامدا چونکە حەمام وەك ئەستێرەی دیار وایە.

*ئەگەر پیاوو ژن لەحەمامدا تێکەڵبوون بەڵگەیە لەسەر جیاوازی حاڵو بارو شکانی دابو نەریتو کەوتنە نێو بیدعەو گومانەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رووداوێك لەو وڵاتە روودەدات هەتا ژنو پیاو تێکەڵ بەیەکدەبنو جنێویان پێدەدەنو عەورەتیان دەبینن.

*ئەگەر ئاوی حەمامەکە بوو بەخوێنو خەڵکی ئاوشێنی لاشەیان پێدەکرد بەڵگەیە لەسەر زوڵمو ستەمی فەرمانڕەواو دەستەڵاتدار بۆیان لەماڵ زەوتکردندا یاخود چاوپۆشی زانایان لەحەڵاڵکردنی کاروباری حەرامکراوو ناپەسەند وەك شکانی رۆژوگرتنی رۆژی رۆژی گومانـاوی(یـوم الـشك)، یاخود وەستان لەعەرەفەدا لەرۆژێکی تردا یان نوێژی نیوەڕۆ بەر لەوەی خۆربگاتە نیوەی ئاسمانو هاوچەشنی ئەوانە.

*دەگونجێت حەمام بەڵگەبێت لەسەر کەنیسە چونکە شوێنی جنۆکەو شەیتانو دیمەنی جیاواز جیاوازە.

*حەوزی (جورنەی) حەمامیش شوێنکەوتەی ئەوەیە کەحەمام بەڵگەیە لەسەری.

*دەگونجێت حەمام بۆ کەسی رەبەن بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرو حەوزەکانیشی بەڵگەبێت لەسەر منداڵو خانەوادە یان ماڵو دارایی.

*ئەوەی حەمام بکات بەماڵو لانەی خۆی سووروبەردەوامە لەسەر گوناهو تاوان.

*ئەوەی بچێتە نێو حەمامو خۆی لێبشوات لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت کەلەلایەن ژنێکەوە پێی گەیشتوە یان لەقەرزاری.

*ئەگەر گۆرانی وت لەحەمامدا قسەیەك دەکات وەڵامەکەی وەردەگرێت.

*حەمامی تاریك زیندانە، غەزنەی حەمامیش ژنێکی بێخێروبێرە بەهۆی نزیکییەوە لەئاگرەوە.

حەمامچی(نـاتر): (ئیبن سیرین)دەڵێت: یەکێکە خەڵکی لەسەر یاخیبوونو سەرپێچی کۆکردوەتەوە، هەروەها لەجێی ئەوەیە حەمام بەڵگەیە لەسەری‌و حەمامیش بەڵگەیە لەسەر زۆرشت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی حەمامچی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو، رەوینەوەی غەمو پەژارەو سەرگرتنی کردارو پاکێتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستکورتیو نەخۆشی.
*ئەگەر بینی بوە بەحەمامچی یاخود سەرپەرشتی کاروباری حەمامدەکاتو خزمەت بەخەڵکی ناکات لەحەمامدا دەویتەو بەرئەنجامی کاری داوێنپیسەو گوێڕایەڵی خەڵکی ناکاتو هیچ سوودێکی نییە بۆیان، ئەگەر جلوبەرگی سپی لەبەردابوو غەمو پەژارە بۆ خەڵکی دروستدەکات.

حەوا(سەلامی خوای لێبێت):

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+بەرەکەت لەکشتوکاڵو بەروبوومدا.
+خستنەوەی منداڵ.
+بەدەستهێنانی سوودو قازانج لەپیشەسازی وەك چنینو کشتوکاڵو ئاسنگەریو هیتر.
*دەگونجێت بینینی (ئادەم) و (حەوا) بەڵگەبێت لەسەر:
+گواستنەوە لەشوێنێکی پیرۆزەوە بۆ شوێنێکیتر.
+پێهەڵخلیسکانو کەوتنەنێوکاری یاساغەوە.
+گاڵتەپێکردنی حەسوودو غەمو پەژارەو خراپەی دەرودراوسێ.
+خورتەو بۆڵەی هاوسەر.

+وەرگرتنی تەوبەو پەشیمانی لەسەر کاروکردەوەی رابردوو.
*ئەگەر ژنێك (حەوا)ی بینی لەخەودا غەمو پەژارە دەبات بەدڵی مێردەکەیدا بەهۆی ئەو هاوەڵایەتییەی کەوا شیاوو دروست نییە، دەگونجێت خودی خۆی تووشی بەڵاو نەهامەتیەکی گەورە ببێت چونکە (حەوا) یەکەم ژنبوە تووشی خولی مانگانە بوە.
*دەگونجێت دووگیانیو منداڵبوونی چارەسەر بکات.
*دەگونجێت خوداوەند وەچەی نێرینەی ساڵحی پێبەخشێ، ئەگەرچی لەمێردەکەی جیاببێتەوە یان لێی جیابووبێتەوە ئەوەدەگەڕێتەوە بۆلای.
*دەگونجێت رزقو رۆزییەکی حەڵاڵی پێببەخشرێ بەهۆی رەنجو ماندوبوونەوە.
*دەگونجێت لەرەچەڵەكو پشتیدا کەسانێکی خوێنرێژ دروست بنو پیاوکوژبن یا ئەوەی بەشەهیدی دەمرێت.
*ئەگەر (حەوا)ی بینی فریودەخوات بەوتەی ژنێك ، دەگونجێت پیاوێك بێت گوێ لەمشتی ژنەکەی بێت.
*ئەگەر (حەوا)ی بەرووخسارێکی جوانەوە بینی دایکیەتی چونکە (حەوا)

دایکی موسولمانانه، ئەگەر غەمو پەژارە رووی تێکردبێت دەرووی لێدەکرێتەوە، ئەگەر بەگوێی ژنێك رەفتاریکردبێت پلەوپایەو دەستەلاتی لەدەستدەداتو پەشیمان دەبێتەوە.

حەوز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: حەوز پیاوێکی رێزداری بەسوودە، ئەگەر حەوزێکی پڕی بینی رێزو شکۆمەندی لەلایەن پیاوێکی دڵفراوان بەدەستدەهێنێت، ئەگەر دەستنوێژی گرت لەحەوزەکە لەغەمو پەژارە قوتار دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: حەوز لەخەودا پیاوێکی بەدەستەلاتو پایە پیرۆزە ، ئەگەر حەوزێکی پڕ لەئاوی بینی رێزومەزنی لەلایەن پیاوێکی دەستو دڵفراوانەوە دەستدەکەوێت ، ئەگەر دەستنوێژی گرت لێی پشت بەخوا لەغەمو پەژارە قوتاردەبێت، ئەگەر ئاوی لێخواردەوە رزق و رۆزی لەپادشایەکی بەرێزەوە دەستدەکەوێت.

خی

خا

خـــاچ: (نابلـــسی) دەڵێـــت: لەخـــەودا بەڵگەیە لەسەر:

+درۆ.

+دووزمانی.

+تاوانبارکردن بەزیناو داوێنپیسی.

+شایەتیدانی درۆ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوێکی مەزن و شکۆمەندو جێبەجێکاری ئاین.

*ئەگـــەر بینـــی خاچـــێکی پێیـــە هاوسەردەگرێ یان خوداوەنـد کـوڕێکی پێدەبەخشێ و دەگونجێـت دەرەنجـامی زینابێت.

*دەگونجێـت خـاچ بەڵـگەبێت لەسـەر هاوسەرگیری نادروست.

*دەگونجێت بینینی خاچ بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارەو فیتنە.

خاکەناز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوسەرە بۆ رەبەن و ناتوانێ نهێنی و ماڵ بپارێزێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم و پەژارەو قەرزدانەوە.

*خاکـــەناز پیـــاوێکی متمانـــەدارە پشتگیری لەخواردنی کەسێك یا بـژێوی پێدەکرێ.

*ئەگـــەر خاکـــەنازێکی بەدەســـتی کەسێکەوە بینـی هـەموو خێرێـك رووی تێدەکات چـونکە خـاك و خـۆڵ لـەزەوی کۆدەکاتەوە.

*هەروەها خاکەناز بەڵگەیە لەسەر ژن و جموجووڵی کاروکردار.

خانـــەقا: بینینـــی خانـــەقا بەڵگەیـــە لەســـەر ســـەفەرو دنیانەویـــستی و پارێزکـــاری و قورئانخوێنـــدن و پووچـــەڵبوونەوەی کاروکاســـبی و دەرچوون لەهاوسەرو منداڵ.

*هــەروەها بینینـــی خانـــەقا بەڵگەیـــە لەسەر تـەوبەی سەرپێچکارو رێنومـایی بێبـــاوەڕو دەرووکردنـــەوە لەبـــەڵاو نەهامەتیدار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی بێن خنکێن.

خاووسووك: ئەگەر مرۆڤێك خۆی لەخەودا بەخاووسووك بینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دووردەکەوێتەوە لەمەبەستو لەبێداریدا روو لەکارو رەفتارێکدەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەمانی رزقو نەجەلهاتن.

خ ت

ختوکە: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی ببینێ ختوکە دەدرێت لەپیشەوکاری خۆی جیادەبێتەوە.

خ د

خدر(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (خدر)ی بینی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنو سەرهەڵدانی فەرو خێرو بوون دوای نەبوونیو لەدەستدانی ئەمنو ئاسایش.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەرزانی دوای گرانی یان بوونو زۆری نازو نیعمەت، لەگەڵ ئەمنو ئاسایش دوای نارەحەتی.

*ئەوەی (خدر) بینی تەمەنی درێژدەبێو (حەج)دەکات.

خ ر

خراپە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ هەندێك کەس زوڵمو ستەم لەهەندێکیتر دەکەن فەرمانڕەوایەکی ستەمکار زاڵدەبێت بەسەریاندا.

(نابلسی)دەڵێت: زوڵمو ستەم لەلێکدانەوەدا رێنموونییە ، هەروەك چۆن لێکدانەوەی رێنموونی ستەمو زۆرداریبە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا نادیاربوو مرۆڤ پێی زانی بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی خراپو پاشگەزبوونەوە لەئاین ، ئەگەر هەندێك لەکردارەخراپەکانی باسکرد بەڵگەیە لەسەر شەڕ.

خ ڕ

خڕپان(هەموو شتێکی خڕ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شتی خڕ چاوبرسێتییە ئەگەر لەدەستیدا مایەوە پارەگۆشتێك خواردن بەدەستدەهێنێ، ئەگەردووگی ئاژەڵەکە بەپانی بڕا ژنەکەی ناپاکی لەگەڵدەکات.

*ئەگەر سکی بەپانی بڕا چاوبڕینە نێو پارەی گەنجینەکەیەتی، ئەگەر دەستی بەخڕی کونکرا چاودەبڕێتە ماڵو سامانی براکانی.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەخڕی کوڵمی کونکرد چاودەبڕێتە ماڵو سامانی کەسوکاری.

*دەگونجێت سمینو کونکردن لەلایەن مارو دووپشکەوە لەسەر ماڵی حەرامبێت پەیدایدەکاتو دەرەنجامی هەر بەخراپ دوایی دێت.

خ ز

خزمایەتی:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی پیری دەستپاکەو ماڵو سامانی لائەسپەردە دەکرێ.

خزمەتکار:بینینی خزمەتکار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاژەڵو ئوتومبیل بەهۆی خزمەتی بۆ مرۆڤ، یاخود جۆگەو ئاوەڕۆ بەهۆی دەردانو بەڕێکردنی پیسو پۆخڵی مرۆڤەوە، یان ئەوەی مرۆڤ قەدیدەکات لەحەسیرو راخەرو ...هتد

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ماڵو دارایی.

+شکۆداریو پلەوپایەو سەرکەوتن بەسەرد دوژمناندا.

*ئەگەر ماچیکرد دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەشتی.

*ئەوەی ببینێ کیژێکی سپی دەهێنێت، خێرو دەستکەوتی باش لەبازرگانیەکەی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر کچێکی بچووکی کڕی داوای پێویستیەکی خۆیدەکات بەڵام بەهانەی بۆ دەهێنێتەوە.

*ئەگەر ببینێ کچێك بەیانیەك زوو دێت بۆ لای خێرو چاکە رووی تێدەکات، ئەگەر رزقو رۆزی لای دەستەڵاتدار گیرابێت بەدەستی دەهێنێتەوەو ئەگەر کەسێکی ئاوارەو کۆچکردووی هەبێت دەگەڕێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر کچەکە ناشیرین بێت رووداوو کارەساتی ناخۆش رووی تێدەکات.

*ئەوەی کچێك ببینێ گفتوگۆ دەکات لەبازاڕدا لەگەڵ خەڵکیو بانگیان دەکات بۆ زیناو داوێنپیسی فیتنەو ئاشووب دادەبارێت بەسەریاندا.

خزمەتکاری تایبەت:(ئیبن سیرین)دەڵێت: خزمەتکاری تایبەت پادشایە یاخود مژدەدەرە، ئەگەر لەماڵەکەیدا خزمەتکاری بینیو قاپو قاچاخیان پێبوو ئەوەی نەخۆشبێت نەخۆشییەکەی درێژ دەبێتەوە یاخود شەهید دەبێت.

خزمەتکاری دەستەڵاتدار:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر جلوبەرگی پیسیان لەبەردابوو مژدەیەو ئەگەر جلوبەرگەکەشیان رەشبوو نەخۆشییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە پشتگیری خەڵکیدەکات لەسەر ناحەقی.

خزمەتی هەژارو پیاوچاکان:

خزمەتکردنی هەژارو پیاوچاکان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پشكو بەشی بەرینو فراوان لای پەروەردگار لەگەڵ كۆتایيو عاقیبەت خێریو هاوەڵایەتی پیاوچاکان، دەگونجێت پلەوپایەی بەرز ببێتەوە.

خ س

خستنە پاڵیەك: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی شتێکی خوازراوی باشو خەڵاتی بدرێتە پاڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی ئاسانو حەڵاڵ، ئەگەر کراسێکی خرایەپاڵ هاوسەردەگرێ، ئەگەر رەبەنبوو، ئەگەر ئوتومبیل یا هۆکارێکی گواستنەوەی خرایەپاڵ پلەوپایەیەو پێی خۆشحاڵدەبێت.

خستنەڕوو: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسوپادا دەخرێنە روو ئەوەی دەیخاتەروو تورەیە لێی گوناهێکی گەورەی ئەنجامداوە.

*ئەگەر خرایەڕوو وایزانی خاوەنی خستنەڕوو لێی رازییە خوداوەند لێی رازییە.

*ئەگەر بینی خرایەروو گەیشتە بارەگای خوایی کارێك ئەنجامدەداتو ئومێدەواری تەواوییە تێدا، ئەگەر رزقو رۆزی درا ئەوکاروبارە بەدەستدەهێنێو خاوەنی خستنەڕووش هاوەڵانی بەسەردەکاتەوەو ناسۆریو غەمو پەژارەکانیان لەسەر هەڵدەگرێ.

*ئەگەر بینی لەخرانەڕوودا پەسەندبوو لەو شوێنەدا دەمرێت.

*ئەگەر ویستی بخرێتەروو بەڵام نەخرایەروو پارێزراو دەبێت لەوەی دێت بەسەریا.

خستنی مرۆڤ بەزەویدا لەلایەن جنۆکەوە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا درا بەزەویدا لەلایەن جنۆکەوە سوو دەخوات، یان سیحرو جادوو ئەنجامدەدات یاخود ماڵو دارایی تیادەچێتو غەمو پەژارەدار دەبێ.

خ ش

خشتبڕ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غمو پەژارەو ماڵو دارایی کۆکردنەوە بۆ کەسانیتر.

خشتی قوڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵوسامانە بەدەستیدەهێنێتو هەموو خشتێك گوزارشت لەسەد درهەم یا هەزار درهەم یان دە درهەم دەکات بەئەندازەی خەوبینەر.

*ئەگەر دەرنەکەوت ماڵو سامانە، ئەوەی بەخشتی قوڕ دوستدەکرێ بەڵگەیە لەسەر کاری باش‌و ئاین.

*خشتی قوڕ بەخزمەتکار لێکدەدرێتەوە ، ئەگەر بینی خشتێکی هەڵدایە خوارەوە لەشوێنێکی بەرزەوەو پارچەپارچەبوو خزمەتکارەکەی دەمرێ.

*خشتی قوڕ لەبیناسازیدا خزمایەتییە لەگەڵ بیناسازو منداڵەکانی.

*ئەو خشتەی دەکەوێتە خوارەوە لەبینا مەرگی نەخۆشەکە لەوشوێنەدایە یان جیابوونەوەو کاروبار پەرتەوازەبوونە.

*ئەگەر بینی خشتێك لەشوێنێکدا دوستدەکات پیاوەکانی زیاددەکەن.

*ئەگەر ماڵێکی لەخشتی قوڕ دروستکرد پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی خشت دروستدەکات ترسی مردنی هەیە.

*یەك خشت لەبینادا پیاوێکە لەنێو کۆمەڵێکدا، ئەگەر بینی هەڵکەندرا لەدیوارێك لەو شوێنەدا پیاو یان ژنێك لەدەستدەچێت.

*کۆمەڵێ خشت ئەگەر هیچی پێدروست نەکراو لەبینادا نەبوو دینارو پارەیە.

خنکانـدن: ئەگەر بینی لەخەودا دەخنکێ ناچار دەکرێت لەسەر گەیاندنی ئەسپەردەو ئەمانەت.

*ئەگەر لەبارو حاڵێکی نائاساییدابوو بەهۆی ستەم‌و زۆرلێکردنەوە سزا دەدرێت.

*ئەگەر توند فشاری خرایەسەر داوای کرێی سوودوەرگرتن لەو ئەمانەت‌و ئەسپەردەیەی لێدەکرێت ، ئەگەر مرد دەبەزێ‌و هەژار دەکەوێت ، ئەگەر ژیا دوای ئەوەی مرد هەژاردەکەوێت‌و خوداوەند پاداشتی دەداتەوەو، بۆی پڕدەکاتەوەو دەوڵەمەند دەبێت‌و سەردەکەوێت بەسەر ئەوەی زوڵمی لێدەکات.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی خۆی دەخنکێ بەهەڵواسراوی بەڵگەیە لەسەر:

+غەم‌و پەژارە.

+لەماڵی خۆیدا نابێت لەگەڵ ئەو شوێنەی خۆیدەیەوێت.

*نەخۆشی خنکێنەر ئەگەر لەگەڕوویدابوو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ماڵ‌و لەکیسچوونی پشوو یان شێوانی فرۆشگاو دوکانەکەی.

*دەگونجێت خنکاندن بەڵگەبێت لەسەر داوالێکردنی قەرزو تەنگ پێهەڵچنینی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دەخنکێ ناچار دەکرێت لەسەر بەجێهێنانی ئەمانەت، ئەگەر بەنەخۆشی خنکێنەر مرد هەژار دەکەوێت.

*ئەگەر بینی ژیایەوە دوای مردن دەوڵەمەند دەبێت دوای هەژاریو نەداری.

*ئەگەر بینی خۆیدەخنکێنێ خۆیدەخاتە غەمو پەژارەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گاڵتەپێکردنو ناوبانگە. دەگونجێت بەرزی پلەوپایەبێت ئەگەر حاڵەتەکەی لەخەونەکەدا هیچ گۆڕانێکی بەسەردا نەهات خراپترە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر توهمەتو لەکەدارکردنی ئابڕو مەگەر سنووربێت ئەوجا بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: خنکاندن بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی بەلاو نەهامەتیو سەرپێچییەکی گەورە، مردن لەخنکاندندا مردنە لەسەر بێباوەڕی ، بەلاَم بێباوەر ئەگەر بینی لەئاودا نوقمدەبێ دڵنیادەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ ﴾ (یونس: ٩٠).

*ئەگەر بینی نوقم بوەو لەنێو دەریادا دەستەلأتدار تیایدەبات.

*ئەگەر بینی نوقمبوەو جارێك نوقم دەبیٚو جارێك دێتەوەسەر ئاوەکەو دەستوقاچی دەجوڵێنیٚ ماڵو سامانو دەستەلات بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر بینی لەنێوئاوەکە هاتە دەرەوەو نوقم نەبوو دەگەڕێتەوە بۆکاروباری ئاین بەتایبەتی ئەگەر جلوبەرگی ساردوسەرمای لەسەردابوو.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی خەریکە نوقمدەبیٚ لەئاودا دوژمنەکەی خراپەی پێدەگەیەنیٚ.

*نوقمبوون لەئاوێکی سازگاردا نوقمبوونە لەماڵو داراییەکی زۆردا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگە بینی نوقم بوە دەخرێتە ئاگری دۆزەخ بەپێی ئایەتی: ﴿ مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا ﴾ (نوح: ٢٥) نوقمبوون فەرمانێکە خوداوەند رازی نییە پێی.

*ئەگەر نوقمبوو لەنێوجەگەری دەریادا دەستەلأتدار تورەدەبی لێی یاخود ئازاریدەداتو بەو ئازارەوە دەمریٚ.

خ و

خواحافیزی (ماڵئاوایی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خواحافیزی لەژنەکەیدەکات تەلاقیدەدات.

*هەروەها دەڵێن: خواحافیزی بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەخواحافیزکار بەمردن یان بەهۆیەکیتری جیابوونەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+جیابوونەوەی دووشەریك.

+لابردنی دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوا.

+زەرەری بازرگان.

*هەندێکدەڵێن: خواحافیزی باشە لەلێکدانەوەداو بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی تەڵاقدراوو ئاشتبوونەوەی لەگەڵ شەریك‌و سوودو قازانجی بازرگان‌و گەڕانەوەی فەرمانڕەواو چاکبوونەوەی نەخۆش چونکە لەخواحافیزییەوە هاتوەو ماناکانی وازلێهێنان‌و پشوو و دەستبەرداربوون هەڵدەگرێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوە لەسەفەرداو بۆ نەخۆش باش نییە چونکە مەرگییەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەئامێزگرتن‌و خۆشەویستی‌و گریان‌و لەیەکجیابوونەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆش.

خواردن (خۆراك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خواردنێکی گەرمی رەقی قوتدا بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی ژیان‌و بژێوی.

*خواردنی شتی بەتام‌و چێژ خۆشی بژێوی‌و ژیانە.

*ئەگەر بینی شتێکی نادیاری چەشت‌و رقی لەخواردنی بوەوە بەڵگەیە لەسەر مردن بەپێی ئایەتی: ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ (آل عمران : ١٨٥).

*خواردنی شتێکی بۆگەن پیاهەڵدانێکی ناقۆڵایە ، ئەگەر شتێکی نادیار چوە نێوی بەتوندی رقی لەبژێوی دەبێتەوە، ئەگەر شتێکی باش‌و بەتام‌و چێژ چوە نێوی‌و بەتام‌و خۆشبوو لەگەرووشدا زوو دەڕۆیی باشی بژێوییەو نایابی کاورەفتارە.

*ئەگەر بینی لەدەمیدا خواردنێکی زۆر هەیەو هێشتا زاری خواردنی دی دەگرێ کاروبارەکانی تێکدەچن‌و خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەتەمەنی بەئەندازەی ئەو خواردنە بەسەر چوەو بەئەندازەی ئەو بۆشاییەی ماوە لەزاریدایە ، ئەگەر بینی چارەسەری ئەوخواردنەی کرد هەتا لێی قوتاربوو پارێزراودەبێت، ئەگەر قوتارنەبوو لێی ئەوە بائامادەی مردن بێت.

*ئەو خواردنەی زۆرترشە بەڕادەیەك ناتوانێ بیخوات نەخۆشی یان ئێش‌و ئازارە.

*وەرگرتنی خواردنی مزروترش بەڵگەیە لەسەر گوێبیستی وتەی خراپو ناقۆڵا لەکەسێکەوە ، ئەگەر بینی خواردنەکە وەردەگریو دەرخواردی یەکێکی دی دەدات بخۆرەکەش هەمان قسەو وتە دەبیستیّ، ئەگەر خواردی غەمو پەژارەو نەخۆشی توشدەبیّ.

*ئەگەر بینی ئارامیگرت لەسەر خواردنو سوپاسی پەروەردگاریکرد دەرووی خێری لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی دەیمژێت خۆشنوودی دەروونیەتی، بوونی موو لەخواردندا غەمو پەژارەو نارەحەتییە.

*لێسانەوەی پەنجە بەدەستهێنانی خێرێکی کەمە لەجۆری ئەو خۆراکەی پەنجەی تیالێساوەتەوە.

*ئەگەر بینی خواردن دەخواتەوە وەك ئاو بژێوی فراواندەبیّ.

*هەموو خواردنێك رزقو رۆزییە جگە لەهەریسەو هێلکە ئەمانە غەمو پەژارەن لەلایەن وەچەو نەوەوە پێدەگات.

(نابلسی) دەڵێت: هەموو خواردنێکی زەرد لەخەودا نەخۆشییە بۆ یەکێك کەبیخوات مەگەر گۆشتی باڵندەی تێدابیّ.

*هەموو خواردنێك گۆشتی سپی تیابێت باشترە لەخواردنی ترشو مزر ئەگەر بەگۆشتی قەڵەوبوو هیچی تێدا نییە.

*ئەگەر خواردنی خواردەوە وەك ئاو بژێوی زیاددەکات، خواردنی شاییو ئاهەنگ مژدەیەو هی پرسەش غەمو پەژارەیە.

*ئەو خواردنانەی وابەستەی کاتێکی دیاریکراو نابن رزقو رۆزیو سوودێکی بەردەوامە، ئەو خواردنانەشی وابەستەی کاتێکی دیاریکراوە وەك گۆشتو باینجانو کوولەکەی سەنگەری رزقو رۆزییە لەکاتێکداو بەدەر لەکاتێکیتر.

*خواردنی پاشاکان شکۆمەندیو بەرزیو نوێکردنەوەی پلەوپایەیە بۆیەکێك لەگەڵیاندا بیخوات.

*خواردنی کوولەکە بەڵگەیە لەسەر رێنومایيو شوێنکەوتنی سوننەتو پاکێتییە.

*خواردنی زانایان زانیاریو رێنومایيو فەرویپیتە.

*خواردنی پۆلیسو هاوپیشەکانی زیناو ئەنجامدانی کاری خراپەیە.

*خواردنی هەژارو دنیانەویستان تەوبەو رێنومایيە بۆ بخۆر.

*خـــواردنی گوندنـــشینان ســـەفەو گواستنەوەیە لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر.
*ئـــەو چێـــشتەی گۆشـــتی تێدایـــە دەوڵەمەندییـــە بـــۆ هـــەژارو چێـــشتی بێگۆشـتیش هـەژاری یان بەندایەتییە، ئەگـەر خواردنەکـە گـۆڕا بـۆ باشـتر بەڵگەیـە لەسـەر باشـی نـاخ‌و دەروون، ئەگەر گۆڕا بۆ تـاڵی‌و ترشـی بەڵگەیـە لەسەر گۆڕانی هاوسەر یان کردارەکان.
*ئەگـــەر خـــۆی خـــواردنێکی لێنـــاو خۆشبوو پلەوپایەیە بەئەنـدازەی خـۆی بەدەســتدەهێنێ‌و دەوڵەمەنـد دەبێـت لەدوای هەژاری.
*ئەگـەر کەسـێکیتر چێـشتی بـۆ لێنـا دەگونجێـت فێڵـی لێبکـات‌و ترسـی چاوبەستی هەیە، دەگونجێت پشتگیری لەسەر خوازو داواکەی وەربگرێ.

خواردنـەوە: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: خواردنەوەی خواردنەوەیـەکی نادیـاری بـەتام‌و چـێژ یـاخود ئـاوێکی سـازگار بەڵگەیـە لەسـەر رێنومـایی‌و زانیـاری‌و تام‌و چێژ بۆ هەڵبژاردەکانی رێباز.
*ئەگەر ئاوی ساردی خـوارەوە بـەیانی زوو ماڵێکی حەڵاڵی دەسـتگیر دەبێـت‌و خێو چاکەیە بۆ سەرجەم خەڵکی بەدەر لـەوەی راهـاتوە لەسـەر خواردنـەوەی ئاوی گەرم چونکە ئاو سروشتی نییە.

خـــواردنی مـــرۆڤ: (نابلـسی) دەڵێـت: خـواردنی مـرۆڤ لەخـەودا قـایلی‌و کـەم خۆرییە مەگەر دەفرێکـی حـەرامی وەك مـس‌و ئـاڵتوون چـونکە مـاڵی حـەرام‌و رۆچوونە لەقەرزاریدا.
*خـــواردن لـــەنێو خەڵکیـــدا هـــەواو ئارەزووە.
*جوینی ئـەو پـاروەی دەیخاتـە دەمـی تەمبـەڵی‌و کارنەکردنـە لـەبۆ بـژێوی‌و رزق‌و رۆزی.
*قووتـدانی ئـەوەی دەیجوێـت ئـاین‌و پەلەکردنە لەئەجەل‌و چارەنووسدا.
*ئەگەر تام‌و چێژی گۆڕی بەپاروویەکی خۆش‌و باشتر بەڵگەیـە لەسـەر چاکی‌و ئاین ، ئەگەر گۆڕا بـۆ تـاڵی یـان ترشـی بەڵگەیـــە لەســـەر گـــۆڕینی هاوســـەرو کاروپیشە.
*ئەگـەر بەدەسـتی راسـتی خـواردی پابەندی سوننەتبووە.
*ئەگـــەر بەدەســـتی چـــەپی خـــواردی گوێڕایـەڵی دوژمنەکـەی کـردووەو وازی لەهاورێکەی هێناوە.
*وەرگـــرتن‌و خـــواردن پاکـــداوێنی‌و پـــشتبەستن بەخودایـــە، دەگونجێـــت نەخۆش بکەوێت‌و نـەتوانێت بەدەسـتی خۆی خواردن بخوات.

*ئەگەر لەرەنگێکی سووكو قێزەونی خوارد پلەوپایەی دادەبەزێت.
*خواردنی قارچکیش فەرمانو رێگر نییە یاخود مۆڵەت دانەو زیادبوونی ئەمانەو چارەسەریشە بۆ نەخۆش و بۆ رەبەنیش مارەبڕینی هاوسەرە، هەروەها زانستو رێنومایی و رزقو رۆزییەو پیشەو نەخۆشییە.
*خواردنی کوولەکە بەڵگەیە لەسەر رێنومایی و شوێنکەوتنی سوننەتو داهاتنی فیتنەو ئاشووب.
*ئەوەی ببینێ کەسێك بانگیدەکات بۆ نانخواردن خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی دوور، ئەگەر بانیکرد بۆ نانخواردن لەنیوەڕۆدا لەماندبوونو هیلاکی پشوو دەدات.
*ئەگەر بانگیکرد بۆ نانخواردنی ئێوارە پیاوێك هەڵدەخەڵەتێنێ بەر لەوەی پیاوەکە فریووی بدات.
*ئەوەی ببینێ خواردنێکی خواردو هەرسبوو سوور دەبێت لەسەر بەردەوام بوون لەسەر پیشەکەی.
*ئەوەی ببینێ گۆشتی جەستەی خۆی دەخوات لەماڵو گەنجینەی خۆی دەخوات ، ئەگەر هاتوو ماڵی کەسێکی تری خوارد ئەگەر کرچو کاڵبوو غەیبەتیدەکات یان یەکێك لەخزمە نزیکەکانی ، ئەگەر گۆشتەکەش کوڵاوبوو یان سووروەکرابوو ماڵی کەسێکیتر دەخوات.

خواستن: (نابلسی) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا ببینێ شتێکی خواستووە یان داویەتی بەیەکێك خێرێکی دەستگیر دەبێت بەڵام خێرەکەی بەردەوام نابێت، ئەگەر خراپو نابەجێبوو بەردەوام نابێت ، ئەگەر خراپو نابەجێبوو بەردەوام نابێت چونکە شتی خوازراو بەردەوام نابێت.

خواستنو پێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی شتێکی خواست یا دای بەبەرانبەری بەئەمانەت ئەگەر ئەوشتە خۆشەویستبوو خێرێکی کورت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر ناقۆڵابوو ناخۆشیەکی کورت رووی تێدەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ئاژەڵێك لەکەسێك بخوازێ ئەوەی پێیدەدا ئەرکی خوازەر هەڵدەگرێ.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی شتێکی بەنرخو بەهاداری خواست بەڵگەیە لەسەر غەرامەیەك بەئەندازەی ئەوەی خواستوویەتی، هەروەها دەگونجێت بەئەندازەی نرخەکەی سوودمەند ببێت.
*دەگونجێت خوازراو بەڵگەبێت لەسەر ئابڕوچوون لەکارێکەوە پێویستە خۆی لێبپارێزێ.

خوبەیرا[1] : (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵو سامانو دارەکەشی پیاوێکی کۆترە.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی هەژاری سوودمەندە.

خودای مەزن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبوعەبدوڵڵا)ی (تەستەری) بۆیگێڕاینەوەو وتی: لەخەودا بینیم وەك قیامەت بەرپابووبێت ئاوابوو ، منیش لەگۆڕەکەم هاتمە دەرەوەو ئاژەڵێکیان بۆ هێنام سواری بووم ، پاشان بەرزبوومەوە بۆ ئاسمان کەبەهەشتی تێدابوو ویستم دابەزم بەڵام پێیان وتم: ئەمە شوێنی تۆ نییە ..ئنجا بەرزیانکردمەوە بۆ ئاسمانو لەهەر ئاسمانێك بەهەشتێکی تێدابوو هەتا گەیشتم بەبالاترین بەهەشتو ئەوجا دابەزیمو ویستم دابنیشم وتیان: بۆچی دادەنیشیت بەر لەوەی پەروەردگارت ببینی ، وتم: نەخێر ئنجا هەستامو بردیانمو ، گەیشتمە لای پەروەردگارو لەبەردەمیدا (ئادەم) (ﷺ) دانیشتبوو ، کاتێ(ئادەم)م بینی لەلای راستی خۆیەوە داینیشاندم بەچەشنێکی کزۆڵو داماو ، وتم: پەروەردگارا ...، ئەملاولای ئەم پیرەم گرتووە داواخوازم بمبەخشیت ، گوێم لێبوو پەروەردگار دەیفەرموو: (ئادەم) هەستە لێت خۆش بووین.

*هەروەها (عەبدوڵڵا)ی کوڕی (ئیبن حنیف) دەڵێت: خوشکەزای (بشر)ی کوڕی (حارس) بۆی گێڕامەوەو وتی: پیاوێك هات بۆ لای (بشر)و وتی: تۆی (بشر)ی کوڕی (حارس) ؟ وتم: بەڵێ ، وتی: لەخەودا خوداوەندم بینیو پێی وتم: بچۆ بۆ لای (بشر)و پێی بڵێ: ئەگەر لەسەر پشکۆو ئاگر کڕنووشم بۆ بەرێت هەرگیز سوپاسگوزاری منی تەواو نەکردوە بەهۆی ئەو ناوبانگەی پێم بەخشیوە لەنێو خەڵکیدا.

*هەروەها (عوسمان)ی (ئەحوەل) کەقوتابی (خرازیان)بوە دەڵێت: (ئەبوسەعید) ئەو لای من مایەوە لەنیوە شەودا بانگیکردمو وتی: (عوسمان) هەستە خۆت ئامادەکە، منیش هەستامو بەئاگا هاتم ، پاشان وتی: دەك لەناوچی ، ئێستا لەخەودا بینیم وەك ئەوەی لەقیامەتدابمو شەپیوڕ لێدراو منیش هەستامە سەر پێو لەبەردەم پەروەردگارم راوەستێنرامو هەموو جەستەم کەوتە لەرزەو سەرجەم موەکانی جەستەم هەڵوەرینو مردن، ئەوجا پێی وتم: تۆی

---

[1] **غوبەیرا:** جۆرە بادەیەکە. (وەرگێڕ)

ئامـاژە دەكـەیت لەرێگـەی (سـلمی)و (بثینـە)ەوە بـۆ ناسـینی مـن ، گـەر راسـتگۆ نەبویتایـە سـزایەكی وەهـام دەدایت كەسـم لەجیهانـدا بـەو چەشـنە سزا نەدابێت.

*(ئـەبو سـەعد) (خـوای لێرازیبێـت) دەڵێـت: ئـەوەی لەخـەودا ببینـێ لەبـەردەم پەروەردگاریـدا راوەستێنراوەو تەماشای دەكات، گـەر خـەوبین پیـاو چـاك بێـت خەونەكـەی خەوی رەحمەتە، ئەگـەر پیـاو چـاكیش نەبوو دەبێت بێدارو ئاگاداربێت چـونكە خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿یوم یقوم الناس لرب العالمین﴾ (المطففین:٥٢).

*ئەگـەر بینـی خوداوەنـد لـەو دیـو پـەردەوە گفتوگـۆی لەگەڵـدەكات لەئاینـداران دەبێـتو ئەسـپەردەو ئەمانـەت دەسـپێرێت بەخاوەنەكـەیو هێزو دەستەڵاتی پتەو دەبێت.

*ئەگەر بینی بێپەردە لەگـەڵی دەدوێـن هەڵـەو ناتـەواوی لەئاینیـدا بـەپێی ئایەتی: ﴿وما كان لبشر أن یكلمه الله الا وحیا أو من وراء حجاب﴾ (الشوری: ٥١).

*ئەگـەر لـەدڵو دەروونیـدا مـەزنێكی بینـی وەك ئـەوەی پـەروەردگاربێتو نزیكیكـردەوەو رێـزی لێنـاو پێـی خۆشـبوو یـان لێپرسـیەوە یـاخود مژدەی پێداو سیفەتێكی دەستنیشان نـەكرد بەوچەشـنە دەگـات بەپەروەردگاری خۆی لەقیامەتدا.

*ئەگـەر بینـی بـەڵێنی لێخۆشـبوونی پێداوە وەك ئەوە وایە بەڵێنەكـە راست بێـتو هـیچ گومـانو دوودڵیـەكی لـەخۆ نەگرتبێت ، چونكە پەروەردگار هەرگیز بەڵێنـشكێن نییـە بـەڵام تووشـی نەهامەتیو دەردەسەری دەكات مـادام بەسەر زیندووە.

*ئەگـەر بینـی پـەروەردگار ئامۆژگـاری دەكـات كۆتـایی بەچەشـنێكدێت خوداوەند پێی رازی نییە بەپێی ئایەتی ﴿یعظكم لعلكم تذكرون﴾ (النحل:٩٠).

*ئەگـەر جلو بەرگیكردەبـەر تووشـی خـەمو خەفـەتو نەخۆشـی دەبێـت بەدرێژایی تەمەنی ، ئەمـەش پێویستی بەسوپاسـگوزارییەكی بێـشومار هەیـە، دەگێڕنـەوە هەنـدێك كـەس لەخـەودا بینیویانە پەروەردگار دوو جلو بـەرگی لەبەر كردوەو سـەبارەت بـەم خـەوەش پرسـیار لـە (ئـیبن سـیرین) كـراوەو ئـەویش لەوەڵامـدا وتویـەتی: خـۆت ئامادەبكـە بـۆ نەهامـەتیو

ناڕەحەتیەکانی ئەوەندەش نابات خەوبینەر تووشی ئاوڵە دەبێتو بەو دەردەوە دەمێنێتەوە تا لەدنیا دەردەچێت.

* ئەگەر نوورو رووناکیەکی بینیو نەیتوانی وەسفی بکات هیچ شتێك سوودی لێوەرناگرێت بەدرێژایی تەمەنی.

* ئەگەر بینی پەروەردگار بەناوی خۆی بانگیدەکات یان بەناوێکی دی ناوبانگ دەردەکاتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا، ئەگەر پشکێ لەخۆشیەکانی دنیای پێبەخشی بەلاَو نەهامەتیەکە شایستەی سۆزو بەزەیی خوایی دەبێت.

* ئەگەر بینی پەروەردگار خەشمو قینی هەستاوە لێی بەڵگەیە لەسەر تووڕەبوونی دایكو باوکی لێی.

* ئەگەر بینی دایكو باوکی لێی ناڕزینو تووڕەن بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی پەروەردگار بەپێی ئایەتی : ﴿أن اشكر لي ولوالديك﴾(لقمان: ١٤).

* هەروەها دەگێڕنەوە : ((رەزامەندی خوداوەند لەرەزامەندی دایكو باوکدایەو خەشمو قینی وابەستەی خەشمو قینی ئەوانە))[1] .

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ پەروەردگار خەشمو قینی لێیەتی ئەوا لەپلەوپایەیەکی بەرزەوە دەکەوێتە خوارەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ومن يحلل عليه غضبي فقد هوى﴾(طه: ٨١).

* ئەوەی بینی لەسەر دیوارێك کەوتە خوارەوە یان لەئاسمانەوە یاخود لەشاخێکەوە بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی خودا لێی.

* ئەگەر خۆی لەبەردەم پەروەردگاردا بینیەوە لەشوێنێکدا کەشارەزاییبوو دادپەروەری‌و فەڕو پیت لەو شوێنەدا بڵاو دەبێتەوەو ستەمکاران لەناودەچنو مافخوراوو ستەم لێکراوان سەردەکەون.

* ئەگەر بینی وەك ئەوەی تەماشای کورسی پەروەردگار بکات نیعمەتو سۆزو بەزەیی بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر پەیکەرو وێنەو بتێکی بینیو پێیان وت: ئەوە پەروەردگارتە ... یاخود خۆی وایزانی پەروەردگارەو پەرستشو کڕنووشی بۆ برد ڕۆچوە لەناڕەواو بەتاڵدا بەپێی ئەوەی خوداوەند حەقو راستییە ئەمەش

---

[1](ترمذي) گێڕاویەتیەوە (١٩٠٠)و (ابن حبان) (٢٠٢٦) و (حاكم) (٤/١٥١ ، ١٥٢) لەفەرمودەی (عبدالله) ی کوڕی (عمرو) (ئەلبانی) بە(صحیح)ی داناوە لە(صحیحە)ەکەیدا بەژمارە (٥١٦).

خەوی یەکێکە درۆ بکات بەدەمی خوداوە.

*ئەگەر بینی جنێو دەدات بەپەروەردگار یان ناسوپاسگوزارە ئەوا بێباوەڕە بەنیعمەتەکانی و رازی نییە بەچارەنووس و بەشی.

(نابلسی دەڵێت: پەروەردگار سەبارەت بەخۆی دەفەرموێت: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ العَلِيمُ﴾ (الشورى:١١). بینینی لەخەودا جیاوازە بەپێی نهێنی و پەنهانی هەرکەس، ئەوەی بەمەزنی ببینێ بێ چوان و نواندن بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەو مژدەیە لەدنیادا بۆی و ئاینی پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەوە ببینێ خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر خراپی پەنهان و ژینی بەتایبەت ئەگەر خودا لەگەڵیدا نەدوێ.

*هەر نەخۆشێك پەروەردگار ببینێ دەمرێت چونکە پەروەردگار حەق و راستییە.

*ئەگەر ستەم لێکراو ببینێ زاڵ و سەرکەوتوو دەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا ، بەڵام گوێگرتن لەقسەو گوفتارەکانی بێچواندن و نواندندن بەڵگەیە لەسەر بیدعەو داهێنانی خەوبینەر، دەگونجێت گوێبیستی قسەکانیشی ببێت بەڵگەبێت لەسەر هێمنی و ئارامی لەترس و بیم و گەیشتن بەهیواو ئاوات.

*دەگونجێت گوفتارو وتەی بەڵگەبێت لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی ئەگەر لەرێگەی پەیامەوەبێت ، ئەگەر لەپشت پەردەوەبوو دەگونجێت لەسەر بیدعەو وێڵکردن بێت ، هەروەها دەگونجێت پلەوپایەیەك بەدەستبهێنێت بەتایبەت ئەگەر نوێنەرێك هات بۆ لای.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی پەروەردگار ببینێت لەشێوازێکدا کەپیای هەڵبدات و باسی لێوە بکات خەوەکەی تێکەڵ و پێکەڵە چونکە خودا هەرگیز ناچوێنرێ و نانوێنرێ بەهیچ دروستکراوێکیتر.

*هەروەها دەڵێن: هەرکەسێك پەروەردگار ببینێ لەشوێن و جێگەیەکدا خەوبینەر درۆدەکات بەدەم خوداوە یان بۆچوون و رەفتاری ناشیاو دەداتە پاڵ خوداوەند.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار گوفتاری لەگەڵدەکات و دەتوانێت بۆی بڕوانێت خودا رەحمی پێدەکات و نازونیعمەتی دەڕژێ بەسەردا.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار شتێکی پێدەبەخشێ لەرۆژی قیامەتدا بۆیدەڕوانێ.

*ئەوەی ببینێ لای ئەو نوێژ دەکات بۆی سۆزو بەزەیی و شەهیدبوون بەدەستدەهێنێت ئەگەر داوای بکات و بەهومێدی دنیاو قیامەتی دەگات.

*ئەوەی ببینێ باوەشی پێدا دەکات یان ماچی دەکات یاخود یەکێك لەئەندامەکانی ماچدەکات پاداشتی داواکراوی بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ شتێکی پێدەدات لەخۆشیەکانی دنیا بەلاو نەهامەتیان بەخۆشی رووی تێدەکات بەمەش پلەوپایەو پاداشتی گەورە دەبێت و بەباشە باسدەکرێت.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار بەلێنی لێخۆشبوونی پێدەدات یاخود چوونە بەهەشتی پێدەبەخشێ بەردەوام لەپەروەردگار دەترسێ و چاودێری دەکات.

*ئەوەی پەروەردگار ببینێ بەلام نەتوانێت بۆی بڕوانێ یاخود عەرشەکەی و کورسیەکەی خێرو چاکەی پێش خۆی خستووە.

*ئەوەی پەروەردگار ببینێ و گفتوگۆی لەگەلێ بکات یاخود بتوانێت بۆی بڕوانێت یان لەسەر عەرش و کورسیەکەی بەدیبکات خێرو زانیاری زیادەی بەدەستدەکەوێت.

*ئەوەی ببینێ هەلدێت لەپەروەردگارو ئەویش داوای دەکات، ئەگەر خواپەرستبوو لەبەندایەتی و گوێڕایەلی لادەدات، ئەگەر باوکی مابوو سەرپێچی و ئازاریدەدات، ئەگەر ژێر دەستەبوو قوتارو یاخی دەبێت.

*ئەوەی ببینێ لەنێوان خۆی و پەروەردگارا بەربەستێك هەیە گوناهی گەورە ئەنجامدەدات.

*ئەوەی بەرووگرژی و توڕەییەوە ببینێ یان نەتوانێت نورو رووناکی پەی پێببات یان سەرسام بێت و رایچلەکێنێ لەکاتی بینیندا یان داوای لێخۆشبوون و پاشگەزبوونەوەو تەوبە بکات بەلگەیە لەسەر تاوان و گونەو بیدعەو هەواو ئارەزوو.

*ئەوەی ببینێ پەروەردگار گفتوگۆی لەگەلدەکات قورئان زۆر دەخوێنێتەوە.

*ئەوەی ببینێ گفتوگۆی لەگەلێ دەکات و لەوتەکانی حالیدەبێت وتەو گوفتارێك لەدەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەك دەبینێ، خۆئەگەر لەوتەکانی حالینەبوو بەپێی ئەوە دەبێت.

*ئـەوەی ببینـێ پـەروەردگار دەسـت دەهێنێـت بەسـەریاو فـەڕو پـیرۆزی دەكـات بـەكاری لەرادەبـەدەرو نزیكـی تایبەتمەنـدی دەكـات ، هـەروەها بـەلاو نەهامەتی لەسەر لانابات هەتا دەمرێت.
*ئەوەی پەروەردگار لەشێوەی بـاوكو برا یـان خزمو خۆشەویستاندا ببینـێو بەسۆزو رەحم بێت بۆیو پیرۆزی بكـات بەلایـەك روو لەجەسـتەی دەكـاتو بەمەش پلەوپایەی بەرز دەبێتەوە.
*ئـەوەی ببینـێ پـەروەردگار دێـت بـۆ شـوێنێك یـان ماڵێـك یـاخود زەویو شـارێك دادپـەروەری لـەو شـوێنەدا بڵاودەبێتـەوەو خێـرو بەرەكـەت بەفەرمانی خودا دەڕژێت بەسەریا.
*ئەگەر لەشوێنو جێگەیەك دەركەوتو رووگرژبـوو تاریكـایی لەگەڵـدابوو ئـەوا وێرانەو خراپـە رودەكاتـە ئـەو شوێنەو جێنـشینەكانی تیادەچـنو بـەلاو نەخۆشیو نەهامەتی روویان تێدەكات.
*ئەوەی لـەكاتی بـەلاو نەهامـەتی یـان لەلای زیندانیدا ببینـێ ئـازاد دەكرێو خەمو پەژارەی لەسەر لا دەبرێ.
*ئـەوەی ببینـێ جنێـو بەپـەروەردگار دەدات سپڵەیە بەرانبـەر نیعمەتـەكانیو رازی نییە بەو بەشەی پێیداوە.

*ئـەوەی خـۆی ببینـێ لەبەردەسـتی خودایـا وەسـتاوەو تەماشـایدەكات ئەگـەر خەوبینـەر پیاوچـاكبوو خەوەكـەی سۆزو بـەزەیو رەحمەتـە، خۆنەگەر وانەبوو دەبێت وریا بێت.
*ئەگـەر بینـی نـزاو پاڕانـەوە دەكـات نزیكـدەبێت لێـیو لای خـەڵكی خۆشەویست دەبیت ، هـەروەها ئەگـەر بینی كڕنوشی بـۆ دەبـات بـەم چەشنە دەبێت كەلێكمان دایەوە.
*ئەگەر بینی لەپشت پەردەوە دەدوێت لەگـەڵی ئـاینی باشـدەبێتو ئەمانـەت دەگەیـەنێتو هێـزو دەسـتەڵاتی پتـەو دەبێت.
*ئەگەر بینی بێپەردە لەگەڵی دەدوێت لەئاینـدا گونـاهی ئەنجامـداوە، ئەگـەر پۆشتەیكرد خەمو خەفەتو نەخۆشیەو بەدرێژایی تەمـەن نەخۆشدەبێتو بـەم پێیـەش پاداشـتی گـەورەی دەسـت دەكەوێت.
*ئەگـەر بینـی بـەناوی خـۆی یـان ناوێكیتر بانگیدەكات پلەوپایـەی بـەرز دەبێتـەوەو زاڵـدەبێت بەسـەر دوژمنەكانیدا.
*ئەگەر بینیی پەروەردگار لێی تورەیە بەڵگەیە لەسەر تورەبوونی باوكو دایك، هـەروەها تورەبـوونی دایـكو بـاوكیش

بەڵگەیە لەسەر تورەبوونی پەروەردگار.
*ئەوەی ببینێ خودا لێی توورەیە لەشوێنو جێگەیەکی بەرزەوە دەکەوێتە خوارەوە ئەگەر بینی لەسەر دیوار یان ئاسمان کەوتە خوارەوە پەروەردگار لێی تورە دەبێت.
*ئەوەی بت یان وێنەیەك ببینێو پێی بگوترێت: ئەوە پەروەردگارتە ئەویش بیپەرستێو کرنووشی بۆ ببات رۆچوە لەناحەقیو بەتاڵداو بەرای خۆی وادەزانێت لەسەر حەقە.
*ئەوەی ببینێ خوداوەند بانگیدەکات ئەویش وەڵامی دەداتەوە (حەج)دەکات پشتبەخوا.
*دەگونجێت دەرکەوتنی لەشوێنو جێگەی دیاریکراو یان وێران بەڵگەبێت لەسەر ئاوەدان کردنەوەی، ئەگەر ئاوەدانبێت وێرانبوونە.
*ئەگەر دانیشتوانی ئەو شوێنە ستەمکاربن خودا تۆڵەیان لێدەسێنێت، ئەگەر ستەم لێکراوبن دادپەوەریان بۆ فەراهەمدێت.
*دەگونجێت بینینی پەروەردگار لەشوێنێکی تایبەت بەڵگەبێت لەسەر موڵكو دەستەلاتێکی مەزن، یان ستەمکارێکی بەدەستەلات کاروباری بگرێتەدەست ، یان لەوشوێنەدا زانایەکی شارەزاو بەتوانا هەڵبکەوێت یاخود دانایەکی خاوەن چارەسەر.
*ترسانیش لەپەروەردگار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هێمنیو ئارامیو دەوڵەمەندی دوای هەژاریو رزقو رۆزی فراوان.
*ئەوەی ببینێ بوە بەحەق رێنوێنی دەکرێت بۆ رێبازی راستو رەوان.
*ئەوەی ببینێ پەروەردگار هەڕەشەی لێدەکات گوناهو تاوانێك ئەنجام دەدات.

خورپە(لێكدان): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خورپەیەك هات بەسەریا لەخەوداو گریا بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەکوڕوماڵو منداڵ.

خورما : (ئیبن سیرین)دەڵێت: لە(عومەر)ەوە - رەزای خوای لێبێت - دەگێڕنەوە لەخەودا بینی وەك ئەوەی خورما بخوات ، خەوەکەی گێڕایەوە بۆ پێغەمبەر (ﷺ) ئەویش فەرمووی: ((ئەوە تاموچێژو شیرینی باوەڕە)).
*جۆرەکانی خورماش زۆرە ، خورما بۆ ئەوەی دەیبینێ بەڵگەیە لەسەر بارانو ئەوەی دەیخوات رزقو رۆزی گشتییەو بەناییەت بۆئەودێت.
*وتراویشە: خورما بەڵگەیە لەسەر خوێندنی قورئانی پیرۆز ، یاخود خورما

بەلگەیە لەسەر ماڵوداراییی پەسمەندەکراو.
*ئەگەر بینی خورمایەکی باشدەخوات قسەیەکی بەسوودی گوێ لێدەبێت.
*ئەگەر بینی خورما دەشارێتەوە ماڵو دارایی هەڵدەگرێت یان لەگەنجینە ماڵو دارایی بەدەستدەکەوێت.
*ئەگەر بینی خورما لەتدەکاتو ناوکەکەی لێدوور دەخاتەوە کوڕێکی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿إنَّ الله فالق الحب والنَّوى﴾(الأنعام:٩٥).
*ئەگەر بینی خورما خواردن لەگەڵ قەتراندایە بەلگەیە لەسەر تەلاقدانی ژن بەنهێنی.
*بلاوکردنەوەی خورما لەخەودا بوونی نیەتی سەفەرە، خورمای تیژ دەستکەوتە.
*ئەگەر بینی بەروبووم دەچنێتەوە لەدارخورمایەك لەکاتی خۆیدا ژنێکی پلەوپایەداری جوانی دەوڵەمەند دەهێنێتو ئەو ژنە پیرۆز دەبێت.
*هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایی لەکۆمەڵو تاقمێکی ڕێزدارەوە بەدەستدەکەوێت بەبێ ماندوبوون یاخود زانیاریەکی بەسوودی دەستدەکەوێت، ئەگەر لەکاتو وادەی خۆیدا نەبوو گوێی لەزانیارییەك دەبێتو کاری پێدەکات.

*ئەگەر بینی خورمای ڕەش لێدەکاتەوە ژنەکەی کوڕێکی دەبێت لەبەندەیەکی ڕەش پێست.
*ئەگەر بینی خورمای تەڕ لەدارخورمایەکی وشکدەکاتەوە لەپیاوێکی خراپو نالەبار زانیاری فێردەبێت.
*ئەگەر خەوبینەر غەمو پەژارەداربوو دەرووی لێدەکرێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وهزي إليك بجزع النخلة﴾ (مريم:٢٥).
*هەروەها دەڵێن: خورمای پەرشو بلاو درهەمو دینارێکە نامێنێتەوە، ئەگەر بینی خورما دەچنێتەوە ماڵو سامانێك بەدەستدەهێنێت لەپیاوی مەترسیدار.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم چل خورمام دۆزییەوە ، ئەویش وتی: چل دارت لێدەدرێت ، پاش ماوەیەك دییەوە وتی: چل دەنك خورمام لەبەردەرکی ماڵی فەرمانڕەوادا دۆزییەوە، پیاوەکە پێی وت: چل درهەمت دەست دەکەوێت. پیاوەکەش پرسی: ئەمجارە بەشێوەیەکی جیاواز خەوەکەت لێکدایەوە، ئەویش وتی: چونکە جاری یەکەم کەخەوەکەت بۆ گێڕامەوە دارودرەخت وشکبوبوو بەلام ئەمجارە دارو درەخت ژیاوەتەوە بۆیە

هـەر جـارە بـەپێی كـاتی خـۆی لێكمداوەتەوە.

*پێغەمبـەری خـوا(ﷺ)دەفـەرموێت: ((لەخـەودا بینـیم پیاوێـك هـاتو پارووپـەكی خورمـای بـۆ پێـچامەوە منـیش خـستمە دەمـم بـەلاّم ناوكـە خورمـابوو تفمكـردەوە، دووجـاریتر بەهـەمان چەشنیكردەوەو منیش هـەر تفمكردەوە، (ئەبوبـەكر) (رەزای خوای لێبێـت) دەفـەرموێت: "ئـەی پێغەمبـەر(ﷺ) بـا بـۆت لێكبدەمـەوە، حـەزرەتیش (ﷺ) دەفـەرموێت: بـۆم لێكبدەرەوە، (ئەبوبەكر) (رەزای خوای لێبێـت) وتـی: كۆمـەڵێك دەنێرێـت بـۆ جیهـادو دەسـتكەوتیان دەبێـتو سـەلامەت دەبـنو دەدەن بەسـەر پیاوێكدا ئەویش خۆیدەخاتە ئەستۆی تۆو ئەوانیش دەست بـەرداری دەبن ، تاسێجار هەروادەبێت ، پێغەمبـەر (ﷺ) فەرمووی: "وایە چونكە فریشتەكە بـەو چەشنەی لێكدایەوە".

*هـەروەها (ئەنـەس)ی كـوڕی (مالـك) لەخەودا بینی وەك ئەوەی (عەبدوڵلا)ی كوڕی (عومەر) - رەزای خـوای لێبێـت - خورما بخوات، ئنجا كـاتێ بـەئاگا هـات بۆینووسـی: مـن تـۆم بینـی لەخـەودا خورما دەخۆیتو ئەوەش تامو خۆشی باوەڕە.

*هـەروەها دەگێڕنـەوە: پیاوێـك خـۆی بەڕووتی دییـەوە وەك ئـەوەی سـەبەتە خورمـای نـابوو بەسـەریەوەو لـەورگی بـەرازدابوو، بـۆ خەولێكـدەرەوەی گێڕایەوە ئەویش وتی: ماڵی بێباوەڕانە، زۆری نـەبرد چـوون بـۆ جـەنگی (روم)و موسوڵمانان سـەركەوتنو گەیشتن بـەو دەرەنجامە.

*خورمـاش مـاڵێكی حەلاڵـە بـەپێی زۆریو كـەمی، ئـەوەی لـەدارخورماو بـەروبومێكیتر لێبكاتـەوە سـەرقاڵی حەرامـدەبێت یـان سـەرقاڵی كاروبارێكدەبێت هیچی لێنابەستێتەوە.

*بـەروبووم لێكردنـەوە لـەدار بەڵگەیـە لەسـەر بەدەسـتهێنانی زانـست لەزانایـەك، لێكردنەوەشـی لـەدارێك دەنگ دابڕینو جەنگو بەربەرەكانیە.

*هـەروەها دەڵـێن: میـوە بـۆ هـەژار دەوڵەمەندییـەو بـۆ دەوڵەمەنـدیش زیادەیـە بـەپێی ئایـەتی: ﴿فاكهـة وابا(٣١) متاعـاً لكـم ولأنعـامكم﴾ (عـبس: ٣١-٣٢).بـۆ كەسـێكی ترسنۆكیش ئەمنو ئاسایشە خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿يـدعون فيهـا بكـل فاكهة آمنين﴾(الدخان:٥٥).

*هەروەها دەڵێن: میوەی تەڕ رزقێکە نامێنێت و دەفەوتێت، ئەگەر بینی میوەیەك پەرش و بڵاودەکرێتەوە بەسەریا بەچاکەو خێر ناوبانگ دەردەکات، ئەوەشی ببینێ بەروبوومی درەختێك لێدەکاتەوەو بەروبوومەکە هی خۆی نییە خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر زاوایەکی پیاوچاك یان هاوبەشێکی ساڵح و باش.

*ئەگەر لەزستاندا دارێکی بەروبوومداری بینی و بەباشیزانی پێویستی بەپیاوێکدەبێت وابزانێت خۆشگوزەرانە، ئەگەر هیچی لەبەروبوومەکەی نەچنیەوە بەهاوسەنگی پێی قوتار دەبێت ، خۆئەگەر لێی بچنێتەوە بەئەندازەی چنینەوەی بۆ ماڵ و خانەوادەی خەرجدەکات.

*لە(ئیبن سیرین) دەپرسن دەربارەی ژنێك دەنکە خورمایەك بمژێ بیدات بەدراوسێیەك و ئەویش بیمژێ، وتی: ئەو ژنە هاوبەشی خێروچاکە دەکات لەجل وبەرگ شتندا خۆی دەبینێتەوە.

*پیاوێکیش هات بۆلای (ئیبن سیرین) وتی: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی جامێکم بەدەستەوەبێت و خورمای تێدابێت و سەری تێبکەم و لێی بخۆم و بڵێم ئای چەن ترشە، (ئیبن سیرین)وتی: تۆ پیاوێکی بەچەپ و راست رۆچوویت لەپارەپەیداکردنداو گوێنادەیت بەوەی حەرام یان حەڵاڵ بێت بەڵام من دەزانم حەرامە.

*ئەگەر ژنێك بینی خورما دەخوات لەگەڵ قەتراندا میراتی مێردەکەی بەتەلاقدان وەردەگرێت.

(نابلسی)دەڵێت: خورما بەرزق و رۆزی حەلاڵ راڤەدەکرێت، ئەگەر بینی خورمایەکی باش دەخوات گوێبیستی قسەو وتەی باشدەبێت و سوودو قازانجی دەستدەکەوێت.

*ئەگەر بینی خورما دەشارێتەوە ماڵ و دارایی لەگەنجینە بەدەستدەکەوێت یان لەماڵ و دارایا هەتیو یاخود ماڵ و دارایی دەخاتە گەنجینەوەو کۆیدەکاتەوە.

*ئەوەی ببینێ دارخورمایەك دەبڕێتەوەو لەوبارو حاڵەی تیایدایە لەدەستەلات و سەفەرو کاری ئەستەم و گران دەڕەوێتەوە.

*ئەوەی ناوك ببینێ دەبێت بەدارخورما کوڕێکی دەبێت و دەبێت بەزانا یان پیاوێکی سووك و نزم بەرز دەبێتەوە.

*هەندێکدەڵێن: خورما تەمەن درێژییە گەورەی (حمیر) پێغەمبەری خوای(ﷺ) بینـی وەك ئـەوەی لـەخاکێکی شـۆرەکاتی پـڕ لـەدارخورما بێـتو لەتەنیـشتیدا زەوییـەکی باشـی بـێ رووەك، ئنجـا (ﷺ) فـەرمووی: "ئـاخۆ دەزانن ئـەو زەوییـە بـۆ کێیـە؟ وتیـان: نەخێر، فەرمووی: هی (امرؤ القیس)ی کوڕی (حمیر)ەو ئەم دارخورمایە بگرەو لەوخاکـەدا بینێـژە ، ئـەویش دەڵێـت: فەرمانەکـەم بـاش بـەجێهێناو کـاتێ بـەئاگاتمو رۆژ بـووەوە چـووم بـۆ لای (ئـیبن سـیرین)و هێـشتا لاوبـووومو خەوەکەم بۆ گێڕایەوە ئەویش بزەیەکی کـردو وتـی: تـۆ وەك (امـرؤ القـیس) دەبیت بەشاعیر بەلأم تۆ لەبارەی پاكو پوختەکانەوە دەدوێتو باسی خورماش لەپێشوداکراوە.

(نابلسی) دەڵێت: خورما لەخەودا رزقو رۆزی یـان نوێنـەری خێروچـاکەیە ، ئەوەی ببینێ خورمـا دەخـوات مـاڵێکی حەلاڵ بەدەستدەهێنێت .

خورمافرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی خورمـافرۆش بەڵگەیـە لەسـەر کاروکاسـبی حـەلاڵ یـان زانایـەکی پەیڕەوکاری سوننەت.

خورمـای پێگەیـشتوو: (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: رزقێکی حـەلاڵو چـاکبوونەوەو خۆشیو شادییە.

*ئەگـەر بینـی خورمـای پێگەیـشتوو دەخـوات لەکاتێکدا کـاتی خـۆی نییـە چـاکبوونەوەو فـەرەپیتی دەسـتگیردەبێت بـەپێی چـیرۆکی (مەریەم) - سەلامی خوای لێبێت -.

*هـەروەها دەڵـێن: خـواردنی خورمـای پێگەیشتوو کەلێکرابێتـەوە گەشبوونی چـاوو دییـە، پێغەمبـەری خـوا(ﷺ) دەفەرموێت: "ئەمشەو لەخـەودا بینـیم لـەماڵی (ئـەبی رافیـع) بـوومو خورمـای پێگەیـشتوویان بـۆ هێنـاین لەلایـەن کوڕێکی باشـەوەو خواردمـانو زانیمـان کەبـەرزیمان پێدەبەخـشرێ لـەدنیاداو دنیامان چاکدەبێ"[1].

(نابلسی) دەڵێت: خورمای پێگەیشتوو بەڵگەیە لەسەر مژدەدان بەکوڕو زیکرو یـادو سـەرکەوتن بەسـەر دوژمنـداو پاکێتی.

*هەروەها خورمای پێگەیشتوو رزقێکی حەلاڵو چارەسەرو دەروولێکردنەوەیە.

---

[1](مسلم) لە(رۆیا)دا(٨/٣٠٥)لەفەرموودەی ژمارە (٢٢٧٠) نووی‌ـو (ئـەبوداود) (٥٠٢٥) لـە(مـسند)ەکەیـدا (١٣١٥٢)لەفـەرموودەی (ئەنـەس)ەوە (رەزای خوای لێبێت).

خوری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پۆشینو لەبەرکردنی خوری ماڵو دارایییەکی زۆرەو بەدەستیدەهێنێت ، خەوتن لەسەر خوری بەدەستهێنانی ماڵە لەلایەن ژنێکەوە، سووتاندنی خوری تێکچوونی ئاینو بەسەرچوونی ماڵەو پۆشینیشی بۆ زانایان دنیانەویستییە.

*ئەگەر سەگێکی بینی خوری پۆشیبوو دەگونجێت پیاوێکی سووكو رسوا بەماڵو سامانی پیاوێکی رێزدار دەوڵەمەندبیێت، ئەگەر شێرێکی بینی جلێکی خوری پۆشیبوو بەڵگەیە لەسەر دادپەروەری دەستەڵاتدارو حەقبێژی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی پێستەی مەڕێکی پۆشیوەو خوری پێوەیەو لەژێروسەری هیچی پێوەنییە ماڵێك لەپیاوێکی رێزدار بەدەستدەهێنێ.

*خوری لەخەودا پاکێتییە مەگەر زبرو ناشیاوبێت لەگەڵ جلوبەرگەکەی ئەوجا هەژاریو ملکەچییە.

خوری رێس: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی ستەمکاری زۆردارەو ستەمدەکات لەماڵو سامانی خەڵکیدا، یاخود ماڵی هەتیو دەخوات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شانەفرۆش، دەگونجێت ئەو کەسەبێت کەپارە کۆدەکاتەوە ، هەروەها وتراوە پیاوێکە نارەحەتی لەسەر خەڵکی لادەبات.

خوریفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بەستنی پەیمانو رۆچوون لەکارێکی مەزندا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رستن یان ملکەچبوونی ژنان.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەوەرزی زستاندا بەڵام لەوەرزی هاویندا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

خوریو پێستەی حوشترو کەروێشك: سوودو قازانجو رزقو رۆزیو جلوبەرگو ماڵێکە بەمیراتی جێنەماوە یان ماڵێکی زەوتکراوە یاخود ماڵو سامانی حەلاڵە.

*ئەگەر بینی بەدەستیهێنا شکۆمەندیو ماڵێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.

خورەخوڕی سكو ورگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شەڕو ئاژاوەیە لەنێوان خزمو کەسوکاردا یاخود پێشبڕکێیە.

خوڕەی ئاو: (نابلسی) دەڵێت: سەرقاڵیو بەدبەختییە بۆئەوەی دەیبینێ.

خولگە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخولگەی یەکەمدایە یان خۆی

هەڵواسیوە هاوەڵایەتی فەرمانڕەوا یان وەزیرێکی درۆزندەکات.
*خولگەی دووەم نووسەری فەرمانڕەواو دەستەڵاتە.
*ئەگەر بینی لەخولگەی سێیەمدایە ژنێك یان چەن ژنێك دەهێنێ بەئومێدی خۆیدەگات.
*ئەگەر خولگەی چواری بینی هاوەڵایەتی سەرکردە یان فەرمانڕەوایەکی مەزندەکات.
*ئەگەر خولگەی پێنجەمی بینی جەنگاوەر یاخود پیاوێکی خواناس دەبینێ یان هاوەڵایەتی پیاوێکی خووسیفەت کامڵو تەواودەکات.
*ئەگەر خولگەی شەشەمی بینی زانیاریو ڕێز بەدەستدەهێنێتو سووردەبێت لەسەر کاروبارکان .
*ئەگەر خولگەی حەوتەمی بینی دەکات بەهاوەڵی فەرمانڕەوا.
*ئەگەر خولگەی هەشتەمی بینی تەماشای فەرمانڕەوایەکی مەزندەکاتو هاوەڵایەتیدەکات.
*ئەگەر خولگەی نۆیەمی بینی هاوەڵایەتی پیاوێکی ڕێزدار دەکات.
*ئەگەر خولگەی دەیەمی بینی کەخولگەی بەرینە فەرمانڕەوای باڵاو مەزن دەبینێ ئەگەر لەلانەی ئیسلامدا بێت.

*ئەگەر بینی لەخولگەدا دەسووڕێتەوە یان یەکێك لەخولگەکانی بینی پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە دەگات بەهیوای خۆیو شکۆمەندی زیاد دەکات.
*ئەگەر خولگەیەکی گشتی بینی لەخوداوەند نزیکدەبێتەوەو پلەوپایەو ناوبانگ بەدەستدەهێنێ یان هاوەڵایەتی مەزنترین فەرمانڕەوا دەکات.
*ئەگەر بینی خولگەکان لەشوێنی خۆیەوە دەگۆڕێ ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو ستەمدەکات لەدەستەڵاتەکەیداو باروحاڵەکان دەگۆڕێ.
*ئەگەر ژنێك بینی لەژێر خولکەی ژێرەوەیە شوودەکات بەبەردەستی فەرمانڕەوا یان ئەوانەی پەیوەندییان پێوەی هەیە.

خولی مانگانە (حەیز ، سووڕی مانگانە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ئافرەتێکی جەحێلی لەخەودا بینی کەوتە خولی مانگانەوە تەوبەدەکاتو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە، بەڵام ئەگەر لەخوێن وەستابوەوەو خەوی بینی دیسان خوێنی لێهاتبوو کوڕە بەپێی ئایەتی: ﴿ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ ﴾ (هود:٧١)، پێکەنین لەم ئایەتەدا

بەمانای خولی مانگانە هاتوە، ئەگەر بینی کەوتوەتە حەیزەوە لەگوناهدایەو دەیەوێت لێی قوتار ببێت بەلاّم ناتوانێت.

(نابلسی) دەلێت: ئەگەر پیاو بینی لەخەودا کەوتوەتە حەیزەوە کارێکی حەرامو یاساغ ئەنجامدەدات.

*ئەگەر لەحەیزدابوو لەگوناهو تاواندایەو دەیەوێت لێی قوتار ببێت بەلاّم بۆی ناگونجێت چونکە ئەو حالّە بوە بەبەشێك لەسروشتیو ناتوانێت دەستبەرداری ببێت مەگەر دوای هەولّو تێكۆشانێكی زۆر نەبێت، ئەگەر تەوبەیكرد لەسەر تەوبەكەی جێگیر نابێ، پیاویش بەهەمان شێوەیە ئەگەر خەوێكی لەو چەشنەی بینی.

*هەر ژنێك بینی مێردەكەی لەكاتی خولی مانگانەدا دەچێتە لای خۆیو مێردەكەی لەو ولاّتە كۆچدەكەن.

*هەروەها دەلێن: ئەگەر پیاوێك بینی كەتووەتە خولی مانگانەوە درۆدەكات، ئەگەر ژنەكەی بینی كەوتوەتە خولی مانگانە كاروبارەكانی ئالّۆز دەبنو دەروازەكانی لێدەبەسترێ.

*هەروەها دەلێن: خولی مانگانە كەلّەشاخ یان خوێن لێدەرهێنانە.

*هەروەها دەلێن: شەیتانە ، ئەگەر شەیتانێك بەدیبكات خولی مانگانەی بەدیكردوە .

*خولی مانگانە خوێنێكی پەلّە پەلاّوییو رژاوە لێرەو لەوێ.

*خولی مانگانە مووی پێشەو كاتێ پاكبوەوە موەكە لادەبات.

*خولی مانگانە كەمو كورییە لەئاینو رۆژوو نوێژدا.

*خولی مانگانە نەخۆشییە ، ئەو ژنە رەبەنەی ناهومێدبوە لەخولی مانگانە ئەگەر لەخەودا كەوتبوە ئەو حالّەتەوە هاوسەردەگرێ یان بەلّگەیە لەسەر خوێنبەربوون ، هەروەها میزی درێژكردن لەخەودا بەهەمان شێوەیە.

*دەگونجێت خولی مانگانەو خوێنی نەخۆشی بەلّگەبێت لەسەر بۆلّەو جیاوازی نێوان دووهاوسەر.

*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر نەزۆكی مندالّی نێرینە.

*خولی مانگانە بۆ ژنی دووگیان لەدایكبوونی مندالّی نێرینەیە.

*ئەگەر پیاوێك بینی كەوتوەتە خولی مانگانەوە دەچێتە لای ژنێك بەداوێنپیسیو حەرامی.

*ئەگەربینی ژنەکەی کەوتوەتە خولی مانگانەوە کاروکاسبی ساردیو بێبازاڕی رووی تێدەکات.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی کەوتوەتە خولی مانگانەوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو نەخۆشیو تەلاق خولی مانگانەی تێدا بەمەرجگیراوە، مەگەر خولی مانگانەکە لەخەودا دوای مەرگ بێت بەڵگەیە لەسەر تەلاقدان یان مەرگی پیاو یا کوڕ یان دایك یاخود ئەوەی پرسەی بۆ دەگریو نازو نیعمەتو شتومەکی بۆ بەجێدەهێڵێ.
خومی سوور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵو داراییە لەگەڵ نەخۆشیدا.
خوێ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سەبارەت بەخوێ جیاوازی هەیە، هەندێکیش دەڵێن: خوێی سپی دنیانەویستیو خێرو چاکەیە بەڵام (ئیبن سیرین) رقی لێبوو دەیگوت: "ئەو خوێیەی دەردەکەوێ غەمو پەژارەو سەرقاڵییە لەگەڵ نەخۆشی ، ئەوەی خوێ بخوات بەنانەوە قایلبوە بەدنیا بەشێکی کەموکوڕ"خوێدانیش کچێکی شۆخو شەنگو جوانە.
*هەروەها دەڵێت: ئەوەی خوێ بدۆزێتەوە دەکەوێتەوە نارەحەتیو نەخۆشییەکی توندو سەختەوە.

(نابلسی)دەڵێت: خوێ لەخەودا ماڵو سامانە بەبێ ماندوبوون پەیدا دەبێت، ئەگەر بینی خوێی خەڵکی خراپبوە نەخۆشی رشانەوە روویان تێدەکات یاخود نەبوونیو قاتو قڕی لەوشوێنەدا بڵاودەبێتەوە.
*خوێ هەمووشتێکی پێ چاکدەکرێ وەك زانیاریو سوننەتو قورئانو ئیسلامو هاوسەرو ماڵو سامانو کوڕو رزقو رۆزی حەڵاڵ.
*ئەگەر خەوبینەر دەترساو خوێی بینی دڵنیایی وەردەگرێ یان دانایی چونکە واژووی خوێ داناییە.
*شتی سوێر بەڵگەیەلەسەر چارەسەری چاكو بەسوود لەنەخۆشیو پەتا، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر تەبابیو خۆشەویستیو کۆبوونەوە لەسەر خراپەوو خواردنی گوماناوی.
*ماسی سوێر هەواڵی خۆشەو سوێراوی زەیتون شکاندنی بەڵێنو پەیمانە.
خوێفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی ماڵو ساماندار ، یاخود پیاوێکە چاکسازیدەکات لەنێوان خەڵکیدا.
خوێن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خوێن ماڵو دارایی حەرامە.

*ئەگـەر بینـی خـۆی دەگـەوزێنێ لەخوێنـدا لـەماڵو سـامانی حەرامـدا رۆدەچێت یا لەگوناهو تاوانی گەورەدا.
*ئەگەر خوێنی بەکراسەکەیەوە بینیو نەیـدەزانی لـەکوێوە ئـەو خوێنـەی بەرکـەوتوە درۆی لەگەڵـدا دەکـەن بەبێئـەوەی بزانێـت بـەپێی چـیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لەسەر بێت).
*ئەگـەر کراسـەکەی خـۆی بینـی لەخوێندا گەوزاوە فەرمانڕەوای درۆزنو دەستبڕ درۆی لەگەڵدا دەکات.
*ئەگەر بەخوێنی بـەرانێك خوێناوییبوو پیـاوێکی بـەرێزو دەوڵەمەنـدو خـاوەن دەستەڵات درۆ دەکات لەگەڵیا، خـوێنی سەرجەم ئاژەڵانیش بەو چەشنەیە.
*ئەگەر بینی خـوێنی مرۆڤـی خـواردوە ماڵودارایی‌و سـوود بەدەستدەهێنێتو قوتـار دەبێـت لەهـەموو فیتنـەو بـەڵاو ناڕەحەتییەك.
*ئەگـەر خـوێنی خـەڵکی بخـوات دەکەوێتە گوناهو پاشان قوتـار دەبێـت لێی.
*ئەگـەر کەوتـە نێـو بیرێکـی پـڕ لەخوێنەوە بەخوێن یا خود ماڵی حەرام تاقیدەکرێتەوە.
*لەبـەر رۆیـشتنی خـوێن تەندروسـتی باشو پارێزراوییە ئەگەر سەفەریکردبوو بەدروسـتی لەسـەفەرەکەی دەگەڕێتەوە.
*پیاوێـك دەڵێـت: پیـاوێکی مـەزنو ناودارمـان نوێـژی خـەوتنانی لەگـەڵ کـردینو تەندروسـتی بـاشو سـاغبوو، بـەلام بـەیانی کەهاتـەوە کوێربوبـوو، ئێمەش هاتینـە لایو پێمـانگوت: چیت لێبەسەرهات بۆ ئاوات لێهات ؟ ئـەویش وتـی: لەخـەودا هاتنـە لامو بردیانم بـۆ لای پێغەمبەر (ﷺ) ئـەویش دانیـشتبوو لەبەردەسـتیدا تەشـتکی پـڕ لـەخوێن دانرابوو، لێی پرسیم: تۆ لەوانەیت کەوا کوشتاری (حسین)تان کرد؟ وتم: بەڵێ، ئنجـا هـەردوو پەنجـەی گـرتمو کـردی بەنێو خوێنداو ئـەوجا کـردی بەهـەردوو چـاوماو پاشـان کـاتێ چـاوم هـەڵهێنا هیچم بەدینەکرد.
*پیاوێك هـات بـۆ لای (ئـیبن سیرین)و وتـی: لەخـەودا تنۆکـە خـوێنێکم بەدەسـتمەوە دەبینـیو هـەرکات دەمشت پتر دەردەکەوت، ئەویش پێـی وت: تـۆ پیـاوێکی نکـوولی لەکورەکـەت دەکـەی بۆیـە لەخوابترسـەو نکـوولی لێمەکە.
*(سـوفیان) دەڵێـت: لەخـەودا بیـنم پۆشاکێکم لەبەردایە خوێناوییە، کـاتێ رۆژ بوەوە هەستامو چووم بۆ مزگـەوت

لەبەردەرکی مزگەوتدا خەولێکدەرەوەیەك هەبوو خەونەکەم بۆ گێڕایەوەو وتی: درۆ دەکەن لەگەڵتا بەو چەشنەبوو کەئەو وتی.

*خوێنی پیسو خراپ بەڵگەیە لەسەر بڵاوبوونەوەی نەخۆشی لەسەرجەم خەڵکیدا، ئەگەر خوێنەکە کەمبوو بەڵگەیە لەسەر خانەوادەو خێزانو بەدەستهێنانی شەڕو خراپە ، ئنجا قوتار دەبێت لێی.

*هەروەها دەڵێن: لەخوێندا تەوبە هەیە لەگوناهو تاوان یاخود لەماڵی حەرامو بەجێهێنانی ئەمانەت کەلە ئەستۆیدایە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی خوێن لەلەشو لاری دێتە دەرەوە ، زامو برینەکانی لەشو لاری خۆی بینی لەشو لاری ساغدەبێتو ماڵو دارایی زیاد دەکات، ئەگەر لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە بەسەلامەتیو خێروچاکەی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر دۆڵو شیوێکی پڕ لەخوێنی بینی لەشوێنو جێگەی خۆیدا خوێنی لەو شوێنو جێگەیەدا دەڕژێت.

*ئەگەر خوێنی بەجلوبەرگی خۆیەوە بینی درۆیەك دەکرێت لەگەڵیدا.

*ئەگەر خوێنێك ببینێ لێی دێتە دەرەوە بەبێ برینداری بەئەندازەی ئەو خوێنە لێدێتەدەرەوە ئەگەر ماڵو دارایی داربێت ، ئەگەر هەژاربێت بەهەمان شێوەی ئەو سوودمەند دەبێت.

*ئەگەر بکەوێتە نێو تەشتێ خوێن یاخود چاڵ یا گۆزەڵەیەکی خوێنی خوێنێکە رووبەرووی دەبێتەوە.

*ئەو خوێنەی لەمەرکانەو گۆزەیەکدایە ژنێکە لەسووری مانگانەدایە، ئەگەر سەری مەرکانەکە توندو بەسترابوو بەپەڕۆیەك یاخود دەمەوانەیەك ئافرەت پەڕۆو سانتی بەخۆی هەڵدەگرێت.

*خوێن بەڵگەیە لەسەر ژیانو هێزو ماڵو دارایی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوەی:

+یارمەتیدەداتو پشتگیریدەکات لەهەموو بەڵێندەرو فەرمانڕەوایەك یاخود هەموو پۆشاکێك ئەندامەکانی لاشە داپۆشێ.

+ئەو پیاهەڵدانو سەرزەنشتەی دەکرێت.

+ئەو ئاوەی لاواز دەبێت لەفرێدانیدا.

+خواردنی حەرام بۆیەکێك حەرامخۆری بکات.

*ئەگەر لەخەودا خوێنێکی زۆری لێهات بەڵگەیە لەسەر کەمسوودی ئەو کەسەو دڵخۆشنەکردنی باوکی یا کوڕ یاخود شەریك یان ماڵەکەی کەمدەکات یان

جل‌و پۆشاکی خۆی دەفرۆشت یاخود لەهاوسەری خۆشەویستی جیادەبێتەوە.

*خوێنی مرۆڤ بەلگەیە لەسەر شەیتانەی کەلە خوێندا دەگەڕێ‌و دەسوورێتەوەو، لەماڵەکەی خۆیدا وەك دوژمن وایە.

*دەگونجێت خوێن بەلگەبێت لەسەر ئەوەی لەسەرە مەرگدا بەسەر مرۆڤدا زاڵدەبێ.

*ئەگەر خوێنی خۆی خواردەوە بەلگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو ماندوبوون یاخود قەرزێك بەقەرزێکیتر دەداتەوە.

*رۆچوون لەخوێندا بۆڵەبۆڵ‌و غەم‌و پەژارەیە.

*بەربوونی خوێن لەکاتی پێویستدا پشوو رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەیە.

*خوێنی مانگانەی ژنان بۆ کچ مێردەو بۆ ژنی دووگیانیش لەبارچوونی منداڵەو بۆ ژنی لەحەیز وەستاویش نەخۆشیە.

*ئەگەر بینی لەپاشیەوە خوێن دێت لەگوناەو تاوان قوتار دەبێت ، ئەگەر خوێناویبوو پێی لەماڵ‌و سامانی حەرام قوتار دەبێت.

*خوێنی مرۆڤ رۆچوونی خانەوادەیە لەماڵی خەوبینەردا.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر نەخۆشی لەپاش‌و دوادا.

خوێن لێدەرهێنان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خوێنی لێدەرهێنرا گوێڕایەڵی وتەیەکدەبێ.

*ئەگەر لەدەمارو رەگێك خوێن هاتەدەرەوە پاداشت دەدرێتەوە لەسەری، ئەگەر خوێنی لێدەرنەهات حەقێك دەربارەی دەوترێت‌و خوێنلێدەرهێنراو لەگوناەو تاوان بەدەردەکەوێ.

*ئەگەر بەباری درێژی خوێنی لێدەرهێنا قسەو وتەو زیاد دەکات یان کەمدەکات.

*ئەگەر بینی لاوێك خوێنی لێدەرهێنا لەباری پانیدا مردنی هەندێك لەخزمەکانیەتی.

*ئەگەر لاوێك لەباری درێژیدا خوێنی لێدەرهێنا بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات لەلایەن دەستەلاتدارەوەو بەئەندازەی ئەو خوێنەی لێیدەرهێنرا ماڵ‌و سامانی لێوەردەگرێ.

*ئەگەر لەباری پانیدا خوێنی لێدەرهێنا دەستەلاتدار دەستدرێژی بۆناکات.

*ئەگەر زانایەك خوێنی لێدەرهێناو کردیە تەشت‌و یان قاپ

نەخۆشدەکەوێو ماڵو دارایی دەڕوات بۆ خانەوادەو پزیشکەکان چونکە قاپو دەفر پزیشکە.
*ئەگەر ویستی خوێنی لێدەربهێنێ بەڵام خوێنی لێنەهاتو لەشو لاری ئەرووشا قسەو وتەیەك لەخزمەکانی دەبیستێ بەئەندازەی ئێشو ئازاری ئەوبەشەی لەشولاری.
*ئەگەر بینی خوێنی لێدەربهێنێو رقی لێبووەوە خوێنی لێدەربهێنن نەخۆشدەکەوێو زەرەرو زیان بەماڵو سامانیدەگات، ئەگەر لەناخیدا هەبوو خوێن لێگرتن سوودی لێوەردەگرێو خوێنی بەئەندازەیەك لێهات ئاینەکەی دروستو لەشساغیشدەبێ لەوساڵەدا.
*خوێنگرتن لەلای راست زیادبوونی ماڵو سامانەو لەچەپیشدا زیادبوونی هاوڕێییە، ئەگەر ژنی هەبوو زۆر قەڵەو دەبێو دنیای گوشادو فراواندەبێ، ئەگەر ئارەقی سەری سڕی سەرکردەو بەرپرسێکی دی بۆ پەیدادەبێ.
*ئەگەر خوێنەکەی رەشبوو سوورە لەسەر تاوانی گەورە چونکە خوێن دەرچوونە لەگوناهو تەوبەکردنە.
*ئەگەر بینی نەشتەرێکی هێناو خوێنی ژنەکەی دەرهێنا لەباری درێژیدا کچی دەبێت، ئەگەر لەباری پانیدا خوێنی لێدەرهێنا پەیوەندی خزمایەتی دەبچڕێ، ئەگەر بینی دەیەوێت خوێنی لێدەربهێنێ دەیەوێت تەوبە بکات.
(نابلسی) دەڵێت: خوێن لێدەرهێنان لەخەودا لەکەسێکی زانای شارەزا بەڵگەیە لەسەر پشوودانو چاکبوونەوە لەنەخۆشیو پێداویستی.
*ئەگەر خوێندەرهێنانەکە بۆ پێویستی نەبوو ئاگادارییە بەنەخۆشکەوتنی ئەندامێك.
خوێندنەوە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر قورئان یان ئایەتێکی لەخەودا خوێندەوە پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر سەرپێچیکاربوو خوداوەند لەسەرپێچی دووریدەخاتەوەو تەوبەدەکات، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر شایەتیدانیدەدا یەحەق شایەتیدەدات یاخود ئەو ئەمانەتەی لەئەستۆیدایە دەیگەیەنێت.
*ئەگەر قورئانی بەدەنگێکی خۆش خوێندەوە پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر قورئانی خوێندەوە بەناتەواوی پەیمانەکەی ناباتەسەر.

*ئەگەر نەیزانی چیدەخوێنێت گەواهی ناحەق دەدات یاخود سەردەکات بەبابەتێکدا نازانێت ئەگەر خەڵکی گوێیان لەقورئان خوێندنەکەی گرت کارێکی یاساغ پەسەند دەکات.

خوێندنی ئەو سوورەتانەی بەسەر مردوودا خوێندرێت بەزۆری بەڵگەیە لەسەر مردنی نەخۆشەکە.

*ئەگەر بینی قورئان لەرۆژی قیامەتدا دەخوێنێتەوەو بەباشی نایخوێنێتەوە لەکاتی بێداریدا بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاریو زانینی سەرجەم پرسیارەکانو دڵنیابوون لەترس‌وبیم ، ئەمەش لەکاتێکدا ئایەتی خێری خوێند ئەگەر ئایەتەکانی شەڕی خوێند بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ناوبانگو زیان.

*ئەگەر بینی لەدیوی دەرەوەی پەڕاوێکدا لەدنیادا خوێندیەوە ، میراتییەکی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پشتەکەی خوێندەوە قەرز لەسەری کۆدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی کتێبێك دەخوێنێتەوە میراتیەکی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر شارەزابوو لەخوێندنەوەکەیدا دەستەڵات بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی کتێبی خۆی دەخوێنێتەوە تەوبەدەکات بۆ لای پەروەردگار لەسەرجەم گوناهو تاوانەکانی.

*ئەگەر بینی کتێبی هەندێك لەعەجەمیەکانی خوێندەوە بەڕەوانیو رێك‌وپێکی بەڵگەیە لەسەرئەوەی روودەکاتە ولاتی عەجەمو ئەو شوێنانەی کەرانەهاتوە لەسەری، لەوێ کارێکی بەناوبانگ ئەنجامدەدات، ئەگەر لەخوێندنەوەی ئەوکتێبەدا خراپبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی قوتاردەبێ لەولاتی عەجەم یاخود نەخۆشدەکەوێ‌و پاشان چاکدەبێتەوە، ئەمەش بەهۆی جیاوازی وتەو گوفتاری عەجەم.

خوێنەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

خ ۆ

خۆبەزلزانین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خۆی بەزلدەزانێ بەهۆی بەدەستهێنانی خۆشی دنیاو جێگیربوون لەسەرکاروبارەکانی بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی تەمەنی بەپێی ئایەتی: ﴿ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ

الأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلاً أَوْ نَهَاراً﴾ (يونس:٢٤).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی خۆی بەگەورە دادەنێ بەهۆی بەدەستهێنانی خۆشیو نازو نیعمەتی دنیاو جێگیربوونی کاروبارەکانی بەڵگەیە لەسەر تەمەن بەسەرچوونی.

*خۆبەزلزانینیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو پلەوپایە بەلاّم دەرەنجامەکەی بەشەڕو خراپە دەگات.

خۆبەکەمزانینی مرۆڤ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خۆبەکەمزانین لەبەرامبەر خەڵکیدا سەرکەوتنو شکۆمەندییو بەرزییە هەروەك هاتووە ((ئەوەی لەبەرخوا خۆی بەکەمدابنێ خوداوەند بەرزیدەکاتەوە))[1].

خۆپەسەندی(لەخۆرازیبوون): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خۆپەسەندی لەلێکدانەوەدا ستەمو زۆرداریە ئەگەر بینی بەخۆی سەرسامبوو یان بەدەوڵەمەندیو هێزی ستەمدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: هەموو لەخۆرازیییەك ستەمکارەو خۆپەسەندی لای مردوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی خوداوەند لەرۆژی قیامەتدا تەماشای ناکات ئەگەر حاڵو باری گۆڕابوو.

خۆتەرخانکردن لەپێناوی خوادا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆیەکلاییکردنەوە بۆ بەندایەتیو بەرنەدانی ئەوبارەو شوێنکەوتنی سوننەتو خواناسیو گوێڕایەڵی.

*ئەگەر بینی لەخۆتەرخانکردنو غەزا دێتە دەرەوە شوێنی چاکەو رێبازی چاکەکاران دەکەوێ.

*ئەگەر نەخۆش یاخود کەسێکی ئاوارەیبینی لەیەکێکیان دەگەڕێتەوە هەتا دەچێتە نێو شارێك بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆشو گەڕانەوەی نادیارو غەریب.

خۆچەورکردن: (نابلسی)دەڵێت: خۆچەورکردن لەخەودا پیاهەڵدانو باسی باشەیە.

*خۆچەورکردن بەرۆنێکی بۆگەن پیاهەڵدانی خراپو ناقۆڵایە، بۆکەسانی ماندوو بەڵگەیە لەسەر پشودانو هێزو توانا زیادکردن.

خۆخواردنەوەو بێزاری مرۆڤ: لەخەودا ئەگەر بەکاربێت وەك خوو دابو نەریت

[1] (مسلم) لە(البروالصلة) (٨/ص٣٨٦ ٢٥٨٨/٦٩ نووی) لەفەرموودەیەکی (ئەبوهورەیرەوە) (رەزای خوایلێبێت).

بەڵگەیە لەسەر بەهادارکردنی بەرهەم و بابەتێکەلەبنەڕەتدا بازاڕی ساردە، یاخود نەخۆشیەکە یان سەرئاوەکەی دەشکێنێ و بەمەش دەحەوێتەوە، بەڵام ئەگەر خۆی خواردەوە بەهۆیەکی ناشیاو ئاگاداربوونیەتی لەخراپە، یانماڵەکەی تاڵان و بڕۆ دەکرێت یا کون دەبێت یاخود مردوەکەی لەگۆڕەکەی دەردەهێنرێت و دەگوێزرێتەوە بۆ شوێن و جێگەیەکیتر یا زۆری لێدەکرێت زەکات بدات، یاخود ئەمانەت و ئەسپەردەی لێزەوت دەکرێت.

*ئەگەر دڵتەنگبوو و خۆی خواردەوە بەهۆی نەخۆشیەکەوە لەخۆیدا بەدی بکات دەگەڕێتەوە بۆ کارێك چاکە و باشەی ئاینەکەی تێدایە.

*ئەگەر دڵتەنگبوو خۆی خواردەوە بەبێ بیماری و نەخۆشی لەبەڵێن و پەیمانێك پاشگەز دەبێتەوە دابێتی بەمرۆڤێك یان نەزرێکی لەسەر خۆی بەپێویست گێڕابێت و بەجێی نەهێنابێت، یاخود وتەو ئامۆژگاریەکی کردبێت و لێی پەشیمان بووبێتەوە، دەگونجێت دڵتەنگی و خۆخواردنەوەشی بەهۆی تووڕەبوونێکی توندەوە بێت.

خۆدا پۆشینی مرۆڤ بەجل و بەرگ و شتیتر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چوست و چالاکی و رزق و رۆزییە هەروەها بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی باش وەریدەگرێت یان پێدەگات.

خۆدانبەسەرا: (ئیبن سیرین) دەڵێت:ئەوەی خۆی بجات بەسەر گۆچانێکدا ئەوا پشتی بەپیاوێك بەستوە لەکاروبارەکانیدا.

خۆرئاوا(زەردەپەڕ): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوێند بەپێی ئایەتی : ﴿ فَلاَ أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ﴾ (الإنشقاق : ١٦).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی جموجوولّ لەسەرۆك و پادشاو جێگیرەکانیەوە.

خۆرووتکردنەوەی مرۆڤ (جلداکەندن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ خۆی رووتکردوەتەوە ئەگەر دوژمندار بێت زاڵدەبیت بەسەریاندا ، ئەگەر عەورەتی دیارنەبوو زاڵنابێت بەسەریاندا، ئەگەر عەورەتی بەشتێك یان دەستی داپۆشی ملکەچی دوژمنەکانی دەبێت و هەڵدێت لێیان.

*ئەگەر لەناوەڕاستدا مێزەری بەست تێکۆشەرە لەبەندایەتیدا.

*ئەگەر خۆی بینیەوە لێبڕاوە لەداوای شتێکدا بەئەندازەی لێبڕانی ئەو شتە بەدەستدەهێنێت.
*خۆڕووتکردنەوە ئەگەر سەرقاڵبوونی لەگەڵ نەبێت بەکارێك مەینەتو وازهێنانە لەگوێڕایەڵیو نهێنی درکاندنە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکم بینی لەناوەڕاستی مزگەوتدا بەرووتو قووتی، شمشێرێکی گرتبوو بەدەستیەوە دەیکێشا بەبەردێکداو دەیکرد بەدووکەرتەوە ، (ئیبن سیرین)وتی: دەبێت ئەو پیاوە (حەسەن)ی (بەسری)بێت ، پیاوەکەش وتی: سوێندبێت بەخوا ئەوەی .(ئیبن سیرین)وتی: ئەوەی لێبڕاوە بۆ ئاین هەرئەوە، شمشێرەکەش زمانێتی.
(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی خۆی لەجلوبەرگ دابماڵێتو خۆ داماڵینەکەشی لەچاکەدا نەبێت سەرپێچییە، ئەگەر ئەو شوێنەی خۆی لێ رووتکردەوە بازاڕبوو یان لەناوەڕاستی خەڵکیدابوو عەورەتی ئاشکراو دیاربوو، هەروەها شەرمی دەکرد لەحاڵی خۆیو هەندێك پۆشاکی پێوەمابوو نهێنی ئاشکرادەبێتو مەترسی نییە.
*ئەگەر خۆڕووتکردنەوەی بەوشێوەیە بێت کەباسکراو عەورەتی دیارو ئاشکرانەبوو قوتار دەبێت لەکارێکی خراپو ناپەسەند، ئەگەر نەخۆش بێت پەروەردگار شیفای دەدات.
*ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر ترسابوو خوداوەند دڵنیایدەکات، ئەگەر هیچ جۆرە جلوبەرگێکی پێوەنەبوو نائومێد دەبێت لەپیاوێك ئومێدی پێیبوو، یاخود لەدەستەڵاتو فەرمانڕەوا دوور دەخرێتەوە یا ئەوکارەی پێوەی پابەندبوو کەمدەبێتەوە، سەرجەم ئەو حاڵانە ئەگەر عەورەتی دیارو بەرچاوبوو خۆی شەرمی لێدەکرد، ئەگەر عەورەتی بەدەر نەکەوت حاڵی روو بەچاکی دەچێتو لەگاڵتەو سووکایەتی دوژمن بەدەر دەبێت.
*هەروەها دەڵێن: رووتبوونەوە ستەمە، رووتکردنەوەی مردوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەواڵی خەوبینەر بەوەی هاوسەرەکەی تەڵاقدەدات یان ستەم رووی تێدەکات ، سەفەردەکات یاخود تەوبەو پەشیمان دەبێتەوە

لەگوناهو تاوان و ڕێنمایی دەکرێت بۆلای ئیسلام.

خۆشاردنەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سەبارەت بەخۆشاردنەوە جیاوازی هەیە لەلێکدانەوەیدا، هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی خۆیدەشارێتەوە کچێکی دەبێت بەهۆی ئایەتی : ﴿يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ﴾(النحل:٥٩)، هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر بینی لەماڵێکدا خۆیدەشارێتەوە هەڵدێت بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا﴾ (الاحزاب:١٣).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی چوەتە نێو ماڵێك پرسە دەگرێ ، خۆشاردنەوە لەخەودا بەڵگەیەلەسەر پشتبەستن بەوەی خۆی لێدەشارێتەوە، یان ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، ئەگەر بەپەتێك خۆیشاردەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پشتدەبەستێ بەدەستەڵاتدارێکی شکۆمەند، ئەگەر خۆی شاردەوەو پشتیدا بەدارێکەوە پشتدەبەستێت بەزانایەك.

*ئەگەر خەوبینەر هاوسەرەکەی دوگیانبوو مناڵێکی مێینەی دەبێت.

*دەگونجێت خۆشاردنەوە لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی و وتنی قسەی خراپ و بەد.

خۆشگوزەرانی: (نابلسی) دەڵێت: خۆشگوزەرانی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەناڕەحەتی و بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو دەروولێکردنەوەو ڕەواندنەوەی غەم و پەژارە.

خۆشۆردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خۆی شت و جل وبەرگی نوێی لەبەرکرد ئەگەر لابرابوو لەدەستەلات بۆیدەگەڕێتەوە، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت و ئەگەر زیندانیبوو ئازاد دەکرێ و ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوەو ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەی یان پیشەکەی ساردی و بێبازاڕی رووی تێدەکات، پاشان کاروباری جێگیرو چەسپاو دەبێ، ئەگەر خۆشحاڵبوو (حەج) دەکات، ئەگەر غەمباربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو ئەگەر قەرزاریشبوو قەرزەکەی دەداتەوە.

*ئەگەر بینی خۆی شۆردو جل وبەرگی دڕاوو کۆنی لەبەرکرد غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوەو هەژار دەکەوێت.

*ئەگەر بینی خۆیدەشوات بەلاّم تەواوی نەکرد کاروبارەکانی بەجێنایەت.

*ئەگەر بینی لەنێو کۆمەڵێکدا دەستنوێژ دەگرێ‌و خۆیدەشوات لێیدراوە دەیدۆزێتەوە.

*شۆردنی دەست بەڵگەیە لەسەر بچڕاندنی هاوەڵایەتی‌و بەڵگەیە لەسەر نەمانی کێشەو گرفت.

*هەروەها دەڵێن: قوتاربوونە لەترس‌و بیم یاخود ناهومێدییە لەوەی ئاواتە خوازیەتی، یان تەوبەیە لەگوناهو تاوان.

(نابلسی) دەڵێت: خۆشۆردن لەخەودا بەئاوێکی پاك بەهۆی لەشگرانی یان خۆشۆردنی ڕۆژی هەینی بەڵگەیە لەسەر تەوبە لەگوناهو تاوان‌و گەڕانەوەی ئەركی سەرشان‌و چاکەکردن لەگەڵ دایك‌و باوك‌و هاوەڵان.

*ئەگەر لەزستاندا خۆی بشوات بەئاوی سارد دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارەو نەخۆشی، ئەگەر بەئاوی گەرم خۆی بشوات لەوەرزی زستاندا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج‌و چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

*ئەگەر بۆ جەژن خۆی شت ئەگەر ڕەبەنبوو هاوسەر دەگرێ، ئەگەر بۆخۆرگیران خۆیشت دەگونجێت رووبکاتە کارێکی قورس‌وگرانە یان غەم‌و پەژارەیە بۆ ئەوەی خۆرومانگ بەڵگەیە لەسەری.

*هەروەها خۆشۆردنی نوێژە بارانەش بەوشێوەیەیە.

*خۆشۆردن لەشتنی مردو خۆداماڵینە لەتێکەڵبوون لەکەسانی بێئاگا.

*ئەگەر ئەو کەسەی خۆی شت بێباوەڕبوو موسوڵمانبوو یان شێتبوو چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بۆ ئیحرامبەستن خۆی شت یان بۆ چوونە نێو (مەککە) بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێرو خۆشحاڵی‌و کۆبوونەوە لەگەڵ ئاوارەوکان‌و قەرزدانەوەو، هەروەها ئەگەر لەخەودا خۆیشت بۆ بەردەبارانی شەیتان‌و تەوافکردن.

*دەگونجێت خۆشۆردن دوای بەردەباران بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، خۆشۆردن بۆ تەواف هەوڵدانە لەداواخوازی رزق‌و ڕۆزی یان خزمەتی گەورە پیاوان.

*ئەگەر ئەوکەسەی خۆیدەشوات (حەج)ی نەکردبوو (حەج)دەکات، ئەگەر هەژاربوو خوداوەند

دەوڵەمەندیدەکات و ئەگەر بازرگانبوو بازرگانییەکەی قورس وگرانبوو خوداوەند چوست و چالاکی دەخاتەوە بازرگانیەکەی و توانا و دەستەڵاتی ماددی پێدەبەخشرێتەوە، ئەگەر دووخرابووەوە لەپۆستی دەستەڵات بۆیدەگەڕێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ هَٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴾ (ص:٤٢)، چونکە (ئەیوب) - سەلامی خوای لێبێت - کاتێ خۆی شۆردو جلوبەرگی نوێی پۆشی خوداوەند خانەوادەو منداڵەکانی و ئەوەی لەدەستیدابوو بۆی گەڕاندەوە.

*ئەگەر بینی خۆشۆردنی لەشگرانی لەحەوزێك ئەنجامدا ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ.

*ئەگەر بینی بەئاوێکی گەرم خۆی شۆرد غەم و پەژرەی بەئەندازەی گەرمی ئاوەکە توشدەبێ و خواردنەوەی ئاوی گەرمیش باش نییە لەلێکدانەوەداو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴾ (محمد: ١٥).

*هەروەها دەڵێن: خۆشۆردن هاوسەرگیرییە، ئەگەر ژنێکی نادیار خۆی بشوان باران لەئاسمان دەبارێ.

*ئەگەر مرۆڤێك دۆستایەتی هەبوولەگەڵ کەسێکدا یان شەڕو ئاژاوەو دەستی بەقەوزە شت بچڕانی حاڵ و باری نێوانیانە.

*هەروەها دەڵێن: شتنی دەست بەسابوون و قەوزە قەرزدانەوەیە لەگەڵ رەواندنەوەی غەم و پەژارە.

*ئەگەر دەستی لەشتێك شت نائومێدبوە لێی.

*شتنی جلوبەرگ بەڵگەیە لەسەر چاکی ئاین.

*ئەگەر بینی جلێکی زەردی شت و پاکیکردەوە چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی.

*هەروەها دەڵێن: شتنی جلوبەرگ بەڵگەیە لەسەر دانەوەی قەرز، هەروەها دەڵێن: سەرهەڵدانی شتی پەنهان و نهێنییە.

*شتنی مردوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە.

*ئەگەر مردوویەك خۆیشت دەرچوونی منداڵ و جێنشینەکانیەتی لەغەم و پەژارەو چوون بەرەو خێرو زیادبوونی ماڵ و سامان و وەچەیە ، ئەگەر مرۆڤێکیتر شتی پیاوێکی رەوشت خراپی بەد خود سەرهەڵدەدات و لەسەر دەستی ئەودا تەوبە دەکات.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بەدوای مرۆڤێکدا دەگەڕا هەتا جلەکانی بشوات هەژارییەتی بەهۆی ئەو دوعایەی لێیکراوە یاخود قەرزەداتەوە یان وەسیەتنامە بەجێدەهێنێ یاخود ستەم لەسەری لادەبات، ئەگەر شتی لەیەکبڕانی لەسەر دەستی ئەو دەبێ.

خۆشەویستی: (نابلسی)دەڵێت: خۆشەویستی لەخەودا غەمو پەژارەو کوێریو کەڕییە ، عەشقیش تاقیکردنەوەیە لەکاتی بێداریو بەئاگاییداو باسوخواسو حاڵێکە شایستەی سۆزو بەزەیی خەڵکییە.

*بەڵگەیە لەسەر هەژاریو مردن بۆ نەخۆش، دەگونجێت مردن لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر عەشقو دووری لەخۆشەویستی، ژیان لەدوای مردنیش بەردەوامبوونی خۆشەویستی عاشقە بۆ یارەکەی ، هەروەها چوونە نێو ئاگر لەخەودا جیاوازیو سەرقاڵییەو خۆشەویستیش لەخەودا بێئاگاییو کەمو کوڕیە لەئایندا، عەشقیش تێکچوونی ئاینو کەمو کوڕی ماڵدارییە.

*خۆشەویستی لەبەرخوا لەخەودا جێگیربوونە لەئایندا و دڵنیایی باشەو شوێنکەوتنی سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕو هاوسەرو تەڵاقدانو کەمو کوڕی ماڵو داراییو وشکی برایان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونو برسێتیو نەخۆشی جیاواز جیاوازو سەفەر بۆ شوێنی دوورو مەترسیدار، ئەگەر بانگەشەی خۆشەویستیو ئالوودەبوونیکرد دوای ڕێنموونی وێڵو سەرگەردان دەبێت ، ئەگەر خەوبینەر زانابوو خەڵکی تووشی فیتنەو ئاشوبدەکات.

*ئەگەر خەوبینەر نابووتبوو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو ناوبانگدەردەکاتو بەڵگەکانی بەهێز دەبنو پتر دڵنیادەبێت لەئایندا.

*ئەگەر تازە موسوڵمانبووبوو بەرچاوڕۆشن دەبێت لەئایندا و باوەڕی پتەوو بەهێز دەبێت.

*ئەگەر زەفەری بەخۆشەویستەکەی هێنا لەخەوداو لەگەڵی جووتبوو خۆیو خۆشەویستەکەی دەکەونە بەر مەترسی سزاو تۆڵە ، ئەگەر لەگەڵ هاوسەرەکەی لەشوێنێکیتر جووتبوون دەگونجێت بەرهەمو دەرەنجامی هەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەرزی پلەوپایەو ئەقڵو ژیریو پڕو

تەماشاکردنی دەرەنجامی کاروکردار، پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێ: "ئەوین و خۆشەویستی نیوەی ژیرییە"(١).

خۆشەویستی مرۆڤ بۆیەکێك: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ئەو خۆشەویستیە لەبەرخوابوو بەڵگەیە لەسەر رەحم و بەزەیی و رازیبوونی خوداو دەستهەڵگرتن لەگوناهو تاوان و رێنومایی بێباوەڕ بۆ لای ئیسلام ، ئەگەر لەبەر خوا نەبوو بەڵگەیە لەسەر گرێبەستی شەریکی و دەرەنجامەکەشی بەناپاکی یان بۆ ژن هاوسەرگیریە بێبەرپرس و گەورە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گریان ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەروولێکردنەوە.

*ئەگەر بینی دڵخۆشە غەم و پەژارە دایدەگرێ.

*ئەگەر بینی هاوڕێکانی لەخۆشیدان بەڵگەیە لەسەر رووداوێکی خۆش و پرچێژ.

خۆشی وشادی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بانگکردنی غەمبارو پەژارەدارە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+خێرایی تێگەیشتن و بوونی بیدادی لەلایەن گلێنەکار.

+خەرجکردنی ماڵ لەلایەن رژدو رەزیلەوە.

+هاتنی هەواڵی راست.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+هاندان بۆ سەرپێچی.

+خوارنەوەی مەی و ئارەق.

+زیناو داوێنپیسی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی لەبەرخواو ئاڕاستەگیری رووبەو.

خۆکێشانەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خۆکێشانەوە بێزاربوونە لەکاروبار یان تەمبەڵیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی پیاوێك ببینێ خۆی دەکێشێنێتەوە وەك یەکێك تێربووبێت ستەمکارێکی زیادەڕەوە لەکاروبارەکانیدا، ئەگەر ئەوەی خۆی کێشایەوە مردبوو لێکدانەوەی خەوەکە بۆ ئەوانەی جێگەی دەگرنەوە لەزیندوان دەبێت. خۆکێشانەوەش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆبەزلزانین و شانازی و نەبوونی ئاین بەپێی ئایەتەکانی : ﴿فَلاَ صَدَّقَ وَلاَ صَلَّى ، وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ثُمَّ ذَهَبَ الَى اَهْلِهِ يَتَمَطَّى﴾(القيامة:٣٠-٣٣).

---

(١)(ئیبن سەعد) لە(الكامل للضعفاء) (٧٣/٣) هێناویەتی.

*دەگونجێت خۆکێشانەوەش لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر پشوودان دوای ماندوێتی، ئەگەرچی خەوبینەر نەخۆشبوو بورایەوە، ئەگەر تەندروستی تەوابوو نەخۆشدەکەوێت بەتایبەت ئەگەر لەگەڵ خۆکێشانەوەدا باوێشکیدا.

خۆگرتنەوە لەشەڕو خراپە: (نابلسی) دەڵێت: دەستگرتنەوە لەشەڕ بەڵگەیە لەسەر لەخۆسپاردن بەفەرمانەکانی خوداو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

خۆڵ (خاك، قوڕ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خاكوخۆڵ بەڵگەیە لەسەر خەڵکی چونکە ئەوان لەخاكو خۆڵ دروستکراون.

*بەڵگەیە لەسەر:

+دنیاو ماڵودارایی.

+هەژاریو مردنو گۆڕ.

*ئەگەر بینی زەوی هەڵدەکەنیو خاكو خۆڵەکەی فڕێدەدات ئەگەر نەخۆشبوو یان نەخۆشی هەبوو گۆڕەکەیەتی دەریدەدات، ئەگەر سەفەریکرد ئەو چاڵ هەڵکەندنە سەفەرەکەیەتیو، خاكو خۆڵەکەشی ماڵو دارایيو سوودێتی، چونکە گەڕان بەزەویدا سەفەرە بەهۆی ئایەتی:﴿وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الأَرْضِ﴾(المزمل:٢٠).

*ئەگەر خوازیاری هاوسەرگیریبوو زەوی لەخەودا هاوسەرە هەڵکەندنیش ڕەقییە پاچیش عەورەتەو خاكو خۆڵیش ماڵودارایی ژنە یان خوێنی کچێنییە.

*ئەگەر ڕاوچییەك زەوی هەڵکەند داوی تێدا بنێتەوەو خاكو خۆڵەکەی بژێوییەو ماڵێکە سوودی لێوەردەگریٚ، وەگەرنا هەڵکەندی داوایەکە داوای دەکات لەگەڵ هەوڵو بژێوی یان فێڵو تەڵەکەیە.

*هەڵکەندنیش لەخەودا بریتییە لە: ئەوەی بۆ دڕندە هەڵدەکەنریو چاڵەکە پێویستی بەفێڵو تەڵەکەبوو، پاشان دەستی یان جلوبەرگی بەهۆی تەپو تۆزو خاکەوە خۆڵاویبوو یان بەچنگ هەڵیگرت ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو دارایی تیادەچێتو ملکەچیو ڕسوایی ڕووی تێدەکات، ئەگەر قەرزاربوو یان ئەسپەردەی لادانرابوو دەیگەڕێنێتەوە بۆ خاوەنەکانیو هەموو لەدەستی دەردەچێتو دواتر پێویستیدەبێت، ئەگەر نەخۆشبوو بژێوی پەیداکردنی لەدنیادا کزولاواز دەبێتو ماڵو دارایی تیادەچێتو دەبێت بەخاكو خۆڵ.

*خاکپرژاندن بەزەویدا بەڵگەیە لەسەر کاروکاسبی، داگرتنەوەی زەویش

بەرۆیشتن بەسەریا یاخود گۆچان بەڵگەیە لەسەر سەفەرکردن لەخێردا.

* هەندێکدەڵێن: رۆیشتن بەنێو خاكو خۆڵدا دۆزینەوەی ماڵە ، ئەگەر دەستی بۆ بردو کۆیکردەوە یان خواردی ماڵو دارایی کۆدەکاتەوەو لەدەستی دەکەوێتەوە، ئەگەر زەوییەکە هی کەسێکیتربوو ماڵو داراییەکە هی کەسێکیترە.

* ئەگەر چنگێ خۆڵی هەڵگرت سوودو قازانجی بەو ئەندازەیە دەستگیر دەبێت کەهەڵیگرتووە، ئەگەر گسکی ماڵەکەیداو خاكو خۆڵی کۆکردەوە فێڵدەکات هەتا ماڵو سامان لەژنەکەی وەربگرێت، ئەگەر لەفرۆشگاکەیدا کۆیکردەوە لەبژێوی‌و کاسبی پارە کۆدەکاتەوە، چونکە خاكو خۆڵ ماڵو داراییە، ئەگەر بینی خۆڵی سەربانی ماڵەکەی گسکداو فرێیدا فەوتانی ماڵو دارایی ژنەکەیەتی.

* ئەگەر ئاسمان خاكو خۆڵی باراند چاکدەبێت ئەگەر زۆربوو ، ئەوەشی ماڵەکەی رووخاو تەپو تۆزو خۆڵەکەی بەرکەوت ماڵوداراییی میراتی بۆ دەمێنێتەوە...

* ئەگەر خاكو خۆڵیکرد بەسەریا ماڵوسامانی بەلاوازی‌و بوودەڵەیی بەدەستدەکەوێت.

* ئەگەر بینی یەکێك خۆڵدەکاتە چاوییەوە ئەوەی خۆڵ دەکاتە چاوی ئەویترەوە ماڵوسامانی بۆ خەرج دەکات هەتا خوازو نیازێك یان داوایەکی بەجێبهێنێت.

* ئەگەر بینی ئاسمان خاكو خۆڵێکی زۆری باراندوە سزاو ئەشکەنجەیە، ئەگەر دوکانەکەی گسکداو خاكو خۆڵی لێهێنایە دەرەوە قوماشێکی لەگەڵدابوو لەجێگەیەکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ جێگەو شوێنێکیتر.

(نابلسی)دەڵێت: رۆیشتنی مرۆڤ بەنێو خاكو خۆڵدا دۆزینەوەو دەستکەوتنی ماڵو داراییە، ئەگەر خاكو خۆڵ بکرێ بەسەریا غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات‌و ناگەڕێتەوە بۆلای خودا تێدا ، خاكو خۆڵیش تەمەنی مرۆڤو ژیانیەتی.

* خاكو خۆڵ بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی‌و کشتوکاڵو تێری‌و برسێتی.

* ئەگەر بینی لەسەر خاكو خۆڵێکی پاكو پیرۆز دانیشتوە بەڵگەیە لەسەر شادی‌و سەرکەوتنی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گومان لەئاینیدا یان بەڵگەبێت لەسەر ئەو خاكو گڵەی

خەوبینەری لێدروستبوە یا بۆی دەگەڕێتەوە.

*خاك‌و خۆڵ لەگەڵ ژندا لەخەودا بارێکی گوماناوییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاوو ئاگر یان با چونکە یەکێك لەرەگەزەکانە.

*بەڵگەیە لەسەر سەفەری قورس کەمرۆڤ تێیدا پێویست دەکات تەیەموم بکات.

*ئەگەر یەکێك خاك‌و خۆڵیکرد بەدەموچاویدا هۆنراوە بەسەر کەسانێکدا هەڵدەدات‌و ناهومێد دەبێت لێیان.

*دەگونجێت خاك‌و خۆڵ بەڵگەبێت لەسەر تیاچوون بەشێوەیەکی خراپ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو قەرزەی مەردومی قەرزار لەکەدار دەکات.

*خاك‌و خۆڵ بەڵگەیە لەسەر خێرایی بەدیهێنانی پێداویستی‌و پەیمان.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەی خێرە بۆئەوەی کاری پیس‌و سووك ئەنجامدەدات‌و بەڵگەیە لەسەر هەژاران‌و زۆربوونی ماڵ‌و سامانیان.

*بۆ دەوڵەمەندانیش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو زۆربوونی ماڵ‌و شتومەکیان‌و ڕێزلێگرتنیان.

خۆڵەمێش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خۆڵەمێش ماڵ‌و داراییەکی حەرامە، هەروەها دەڵێن: رزق‌و رۆزییە لەلایەن دەستەلاتدارەوە.

*ئەگەر خۆڵەمێشی بینی لەکاروباری دەستەلاتداردا ماندودەبێت‌و بەتەنیا هەر ماندوبوونی بۆ دەمێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: زانیارییەکی بێسوودە.

*ئەگەر بینی تەنورێك پڕدەکات لەئاگر سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر فەرمانڕەوا کارێکی تێکەڵ‌و پەنهانی هەبوو ئاشکراو ڕووندەبێتەوە، ئەگەر دوژمنداربوو زاڵدەبێت بەسەریا.

*خۆڵەمێش قسەو وتەی بەتاڵ‌و بێکەڵك‌و سوودە، ئەوەی لەبەردەرکی دەستەلاتدار ئاگر بکاتەوە هێزو تواناو دەستەلات بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ئاگرێکی دیارو ئاشکرای بینی تیشك‌و ڕووناکییەکی زۆری هەبوو خەڵکی سوودو قازانجیان لێوەردەگرت پیاوێکی دەستەلاتداری بەرژەوەندی پەرستە.

*ئەگەر بینی لەگەڵ کۆمەڵێك لەدەوری ئاگرێك دانیشتوە دڵنیادەبێت لەخەوشەکانیو ئەوەش نیعمەتو فەرو خێرە بەپێی ئایەتی: ﴿ أَنۢ بُورِكَ مَن فِي ٱلنَّارِ وَمَنۡ حَوۡلَهَا ﴾ (النمل: ٨).

*ئەگەر ئاگرێکی بینی لەماڵی خۆی هاتە دەرەوە دەسەڵاتو بازرگانیو پیشە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ئاگرێکی بینی بەسەرسەریا هاتەخوار یان لەنێو دەستیادەرچوو رووناکیو پرشنگێکی زۆریهەبوو ژنەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێتو ناوبانگێکی باشیدەبێت.

*ئەگەر مەشخەڵە ئاگرێکی بینی لەبەر دەرگاکەیو دوکەڵینەبوو (حەج)کات، ئەگەر لەناوەڕاستی ماڵەکەیدا بینی لەوماڵەدا کشتوکاڵدەکات.

*ئەگەر ئاگرێکی بینی لەشەوێکی تاریکدا هێزو تواناو دەستەڵاتو شادیو نیعمەتو دەستەڵاتی پێدەبەخشرێ بەپێی چیرۆکەکەی (موسا) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر لەتەنورەکەیدا ئاگرێکی هەڵگیرساوی بینی ژنەکەی دووگیاندەبێت ئەگەر ئامادەبوو .

*ئەگەر ئاگرێکی بینی لەئاسمانەوە دابەزیو سووتاندی بەڵام هیچکارێکی تێنەکرد سەرباز لەماڵی دادەبەزێ.

*ئەگەر ئاگرێکی بینی لەنێو پەنجەکانی دەرچوو نووسەری فەرمانڕەوای ستەمکارە، ئەگەر لەزاری بەدەرکەوت چاوداگرتنە، ئەگەر لەدەستی دەرچوو پیشەوەری ستەمکارە.

*ئەگەر بینی لەوێرانەو کاولەیەکدا ئاگر دەکاتەوەو خەڵکی بۆ بانگدەکات بانگیاندەکات بۆ وێڵیو بیدعەو ئەوەی بەریدەکەوێ وەلامیدەدەنەوە.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی دەسووتێ لەماڵەکەی بەو زوانە دێتەدەرەوە.

*پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم سۆلەکانم گرتبوو بەسەر ئاگرێکداو یەکێکیان کەوتە نێوئاگرو سووتاو ئەوی تریش رەشبوو. (ئیبن سیرین) لەراڤەی خەوەکەیدا دەڵێ: تۆ لەخاکی (فارس) ئاژەڵت هەیەو تاڵانبرۆدەکرێو نیوەی دەبرێو ئەوەی کەماوەتەوە کەمێکی دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی لەنێو ئاگرێکدایەو گەرمیو تینی نییە راستگۆییو موڵكو سەرکەوتن بەسەر دوژمنەکانیدا دەهێنێت بەپێی چیرۆکی حەزرەتی(ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر ئاگرێك یاخود گڕوبڵێسەیەك ببینیٚ دەكوژێتەوە لەنێو ئاژاوەو ئاشووبدا جێگیردەبێت.

*ئەگەر بینی ئاگرێك لەماڵی خۆیدا كەوتوەتەوە پرشنگو رووناكی لێدەبێتەوەو خانەوادەكەی سوودی لێوەردەگرن، بەرپرس و بژێوی پەیداكاری ماڵ دەمرێت ، ئەگەر لەولاٚتی خۆیبوو گەورەی ولاٚت دەمریٚ ، ئەگەر كوژایەوە لەباخەكەیدا مەرگی خۆیو منداڵەكانیەتی ، ئەگەر كوژایەوە لەماڵەكەیدا رەشەبایەك هەڵیكردو دیسان هەڵگیرسایەوە دزو جەردە روو لەماڵەكەی دەكەن.

*ئەگەر بینی ئاگر دەكاتەوەو لەكاتی بەئاگایشدا جەنگ لەئارادابوو ، ئەگەر كوژایەوە خەشمو قیندەیگریٚ، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانجدەكات.

*دوكەڵ سزاو بەلاٚی خواییەو سزایەكە لەدەستەلاٚتدارەوە.

*ئەگەر دوكەڵی بینی لەفرۆشگاو دوكانەكەیەوە دێتە دەرەوە دەكەوێتە فەڕوخێرو خۆشی دوای ئابڕوچوون و خراپە، ئەگەر دوكەڵ لەژێرمەنجەڵێكدابوو كەگۆشتی كوڵاوی تێدابوو فەڕوخێرو دەروو رووی تێدەكات دوای بەلاٚو نەهامەتی.

*ئەگەر بینی دوكەڵ سەری لێتێكدا لەرزوتا دایگرتو تینو گەرمای دوكەڵ لێیدا غەمو پەژارە رووی تێدەكات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی خۆڵەمێش كۆدەكاتەوە یان بەدەستی دەهێنێت قسەوگوتەی پڕوپووچ هەڵدەگریٚ یان زانیاریەكی هەیە هیچ سوودو قازانجێكی پێناگەیەنێت.

*خۆڵەمێش بەڵگەیە لەسەر:

+غەمو پەژارە.

+چاوئێشە یان گلكردنی.

+وێڵیو سەگەردانی دوای رێنومایی.

+كوژاندنەوەی ئاشوبو فیتنەو شەڕ.

+دڵنیایی لەترسو بیم.

*خۆڵەمێشی فڕنەكان بەڵگەیەلەسەر خێرو قسەی زیادەو بێكەڵك.

خۆمەلاٚسدان: (نابلسی) دەڵێت: خۆمەلاٚسدان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تێكۆشانو غەزا لەپێناوی خوداوەندا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+خۆ خەریككردن بەهاوسەرو نوێژەوە.

+برسێتیو پارچە پارچەبوون.

+شكانی ئارەزووی نەفسو حەزەكانی.

*دەگونجێت خەڵوەتكێشیو برسێتی بەڵگەبێت لەسەر برسێتیو حاڵ وەستان.

*چلەکێشی بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو بەدەستهێنانی پەیمانو بەڵێن.

خۆهاویشتنە نێوکارێک: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگ.

خ ە

خەتەنە: ئەگەر بینی خەتەنە دەکرێ خێرێکە دێتە رێیو خوداوەند لەگوناهو تاوان پاکیدەکاتەوەو بەباشی هەڵدەستێت بەفەرمانی پەروەردگار.

*ئەگەر بینی پارچە گۆشتە زیادەکەی بڕی زیادبوونی ماڵو داراییەو ساردو سڕییە لەئایندا ئەمجۆرە خەونەش بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی دەستبەرداری ئاینەکەی دەبێت لەپێناوی دنیادا.

*ئەگەر بینی خەتەنەکراو خوێنی زۆر لێهات لەگوناهو تاوانەکانی پاکدەبێتەوەو روودەکاتە بەجێهێنانی سوننەتەکانی پێغەمبەر(ﷺ).

(نابلسی)دەڵێت: خەتەنەکردن بەڵگەیە لەسەر پاکبوونەوە لەپیسیو خۆشیو شادییە ، ئەگەر پیاوێک خەتەنەکرا خوێنی لەبەر دەڕوات، بۆکچیش شوودەکات، دەگونجێت بکەوێتە خولی مانگانەوە، هەروەها خەتەنەکردن هێنانەوەی هاوسەرە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزکردنەوەی یادو زیکرو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

*دەگونجێت خەتەنەکردن بەڵگەبێت لەسەر جیابوونەوە لەهاوسەر یان جیابوونەوە لەکوڕ یا دایکو باوك بۆیەکێك موسوڵمان نەبێت.

خەتەنەکار: بینینی بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی عەورەتو ئاگاداربوون لەشوورەییو ئابڕوچوون ، بینینی خەتەنەکاری ژنان بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی نهێنی ژنانو بینینی کەموکوڕیو عەورەتیانو دەست لێدانی عەورەتی ژنان.

خەدیجەی کچی خوەیلد (رەزای خوای لێبێت): ئەم هاوسەرەی پێغەمبەر (ﷺ) هەرکەس لەخەودا بەدیبکات خۆشحاڵیو وەچەی چاکیدەبێت.

خەرجی(مووچە): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر فراوانیو پاراستنی منداڵو جێ پڕکردنەوەی ماڵو منداڵ بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾ (سبأ: ٣٩).

*ئەگەر بینی بەزۆر ماڵی خەرجدەکات ئەجەلی نزیکدەبێتەوە.

*دەگونجێت خەرجیو فراوانی بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی.

خەردەل: خەردەل ژەهرە ئەوەی بیخوات ژاری دەرخوارد دەدرێت یان شتێکی تاڵ.

*وتراویشە ماڵێکی پاکو بێگەردی دەستدەکەوێت بەماندوبوونو هیلاکی.

خەرمانەی رۆژو مانگ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی خەرمانە لەدەوری رۆژدا لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێبازی تاوانبارانو دەورەدانیان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی فەرمانڕەوایان لەوڵاتێکداو کۆبوونەوەیان تێیدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەلاو نەهامەتیو خەشم لێگرتن.

خەزنەدار: (نابلسی)دەڵێت: خەزنەدار بەرپرسی ئاگرە ، ئەگەر لەخەودا بینی دەکەوێتە بەردەستی پۆلیس، ئەگەر بینی بزەو خەندە لەسەر لێوەکانیەتی قوتاردەبێ لەزیندان، ئەگەر نەخۆشێك خەوێکی لەو جۆرەی دی ترسی مردنی هەیە.

*بینینی بۆ یەکێك سیفەتی گۆڕابێ بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی خواو پێغەمبەرو باوەڕداران‌و شکۆمەندی بۆ دەستەڵاتدارو دوورکەوتنەوە لەدووڕوویی‌و پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تاوان‌و رێنومایی دوای سەرکەردانی‌و بوونی غیرەت لەبۆ ئاین.

*ئەگەر بینی رووی تێکردو هات بەرەوپیری بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی پاراستنی لەئاگر.

*ئەگەر پشتی تێکردو رووی لێوەرگێڕا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەوتوەتە نێوکارێکەوە شایستەی سووتان‌و ئاگری دۆزەخە.

*ئەگەر بەبزەو خەندەوە بینی دەم بەپێکەنین دەبێ بۆ پۆلیسێ سەربەدەستەڵاتدارە.

خەزەم (درەختێکە پەتی لێدروست دەکرێت): بەڵگەیە لەسەر ستەم‌و بێئاگایی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوڵکردنەوەی ئەوەی سوودی ئەوی تێدایە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی یاخود تووڕەبوون لەدوژمن.

خەساندن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی بینی خەسێنراوە یان خۆی هەڵدەستێت بەخەساندنی خۆی ملکەچی‌و سەرشۆڕی رووی تێدەکات، ئەگەر ویستی ئەمانەتێك لای پیاوێك دابنێ یان نهێنیەکی لاباس بکات بەڵام

لەخەویدا خەسێنراوێك بینی با ئاگاداربێت ئەمانەتەکەی لا دانەنێ.

* ئەگەر خەسێنراوێکی نادیاری بینیو رووخسارو شێوەی ساڵحی پێوەدیاربوو لەگەڵ داناییدا فریشتەو پەریيەکە ئاگاداریو مژدە دەبەخشێ.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر خەسێنراو ناسرابوو وەك خۆیەتی، ئەگەر بینی خەسێنراوە رێنومایی خوایی بەدەستدەهێنێت لەبەندایەتیو یادو زیکری خوا.

* ئەگەر بینی خۆی خەسێنراوە پلەوپایەیەکی بەندایەتی وەردەگرێت لەگەڵ داوێنپاکی.

* خەسێنراوی سپی فریشتەی سۆزو بەزەییەو هی رەشیش فریشتەی سزاو خەشمە.

* خەسێنراو بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی نعیمەتو لەدەستدانی خزمو کەسوکارو کوڕ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆر لەخۆنەکردنو زاڵکردنی پشوو خراپی پەنهانو نهێنی.

خەشخاش(روەکێکی بێهۆشکەرە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێکی باشو سوودمەندە بۆ یەکێك بیخوات.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی تۆوی خەشخاش ئاڵای هەڵدراوی شەکاوەیە.

خەشمو قین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی خەشمو قینی هەیە بەرانبەر مرۆڤێك کاروبارەکانی تێکدەچنو ماڵو دارایی دەڕوات بەپێی ئایەتی: ﴿ وَرَدَّ اللهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا ﴾ (الأحزاب:٢٥).

* ئەگەر تورەبوو لەمرۆڤێك لەپێناوی دنیادا پیاوێکەسووکایەتی بەئاینی خودادەکات، ئەگەر لەپێناوی خودایا تورەبوو هێزو دەستەلات بەدەستدەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى الْغَضَبُ ﴾ (الأعراف: ١٥٤).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مردن لەناکاو ئەگەر هۆکاری نەبوو ، دەگونجێت خەشمو قین لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر ئابڕوچوونو نەخۆشی بەهۆی گۆڕانی حاڵی خەشموقیناوی لەکاتی خەشمو قیندا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدانی باشو خێری چاك بۆ خاوەنەکەیو خەڵکیتر ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ

والعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللهُ يُحِبُّ المُحْسِنِينَ﴾ (ال عمران: ١٣٤).

خەلات (دیاری): (ئیبن سیرین)دەڵێت: دیاریو خەلات دەستنیشانکردنە، ئەگەربینی دیارییەکی بۆ نێردرا یاخود خۆی دیاری نارد بۆ کەسێك کیژەکەی یان کەسێکی نزیکی دەستنیشان دەکریو مارە دەبڕێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ المُرْسَلُونَ﴾ (النمل : ٣٥).

(بەلقیس)دیاری ناردو (سولەیمان) (سەلامی خوای لێبێت) دەستانیشانیکرد.

*هەروەها دەڵێن: دیاریو خەلاتی خۆشەویست بەڵگەیە لەسەر ڕوودانی ناتەواویی لەنێوان خەلاتکارو خەلاتکراو پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: "خەلاتو دیاری بۆ یەکتربنێرن خۆشەویست دەبن"[1].

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خۆشیو شادییە بەپێی ئایەتی: ﴿بَلْ أَنتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ﴾ (النمل: ٣٦).

خەڵووز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خەڵوز لەداردروستدەکریو پیاوێکی مەترسیدارە یان ماڵێکی حەرامە.

*هەروەها دەڵێن: رزقێکە لەلایەن دەستەلاتدارەوە دێت.

*خەڵوزێك سوودی لێوەرنەگیرێ وەك خۆڵەمێش وایە بەتاڵو پووچە، ئەگەر خەڵوزێکی بەسوودبوو توێشووی پیاوە لەکارێکدا.

*(سیف)ی کوڕی (ذي یزن) لەخەودا ئاگرێکی لەئاسمانەوە بینی دابەزی بۆسەر (عەدەن)و هەر پشکۆیەك کەوت بەسەر ماڵێکداو کوژایەوەو بوو بەخەڵوز، خەوەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەو گێڕایەوەو ئەویش وتی: (حەبەشە) دەستدەگرێ بەسەر ولاتی تۆداو لێکدانەوەکەش بەو شێوازەبوو.

(نابلسی) دەڵێت: پشکۆی گەورە بۆ یەکێك پێویستی بەوردەکەی ببێت بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوونو حاڵو بار ئەستەموگران.

*خەڵوزی بچووك بۆیەکێك پێویستی بەگەورەکەی هەبێت تیابردنی ماڵو سامانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژیانەوەی ئاگری بڵێسەدار.

---

[1] (بوخاری) له (الأدب المفرد) (٥٩٤) و (بیهقي) (١٦٩/٦) و (ئەلبانی) لە (الإرواء) (١٦٠١) لەفەرموودەیەکی (ئەبوهورەیرە)ەوە (سەند)ی خۆی هێناویەتی.

*خەڵوز لەزستاندا بەماڵو سامان لێکدەدرێتەوە.

خەڵوزفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خەڵوزفرۆش دەستەلاتدارێکی ستەمکارەو ژێردەستەکانی هەژار دەخات چونکە دار لەلێکدانەوەدا پیاوەو ئاگریش دەستەلاتدارە.

*ئەگەر خەڵوزی بینی باشنەبوو کۆمەڵو نەتەوەیە کەهەژارکەوتوون بەهۆی دەستەلاتدارەوەو ماڵو سامانیان بۆ دەگەڕێنێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو فیتنەو ڕووڕەشیو درۆ.

خەڵوەتگە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەك ناوبانگی بەزانیاریو بەندایەتی دەرکردبێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر لانەو ماڵو شوێنو سوودو قازانجی ئەوەی دەدرێتەپاڵی، ئەوەشی لەهەوادابێت بەڵگەیە لەسەر گۆڕی ڕێزدارو دەروونی شەهیدان بەپێی ڕەنگو ناواخنو کرۆکی، ئەولانەیەشی ڕەنگی ڕەش بێت یان پڕ لەبەرازبێت دێرو کەنیسەیە لەلێکدانەوەدا.

(نابلسی) دەڵێت: خەڵوەتگە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+شوێنێك بەتەنیا مەردوم خۆی تێدابێ.

+ناوبانگی باش.

+تەنیایی.

+گۆشەگیریو خودابڕان لەژێرو ئارەزوو.

+جیابوونەوە لەهاوسەر.

+وازهێنان لەبراو هاوەڵان.

*دەگونجێت بینینی خەڵوەتگە بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو وازهێنان لەئارەزووی خواردنو خواردنەوە، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو دەمرێتو چێژو لەزەتی کۆتایی پێدێت.

*ئەوەی بڕیارو فەرمانی بەسەر خەڵوەتگەیەکدا بڕوات یا دروستیبکات لەخەودا پلەوپایەی بەرزو بڵند بەدەستدەهێنێت.

*خەڵوەتگە بۆیەکێك ببینێ لەخەودا خۆشیەکی تازەو نوێیە ژنە یاخود قەلایەکە بەتایبەت ئەگەر سەرکردەو فەرمانڕەوایەك بینیو خوازیاری بەرەبەرکانی دوژمنبوو، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەزینو شکستهێنانی ئەو سەرکردەیە.

*خەڵوەتگە بەڵگەیە لەسەر:

+غەریبیو بیرکردنو غەم.

+بچڕاندنی پەیوەندی نێوان هاوەڵان.
+شاردنەوەو پەینهانیکردن.
خەمو پەژارە: ئەگەر بینی غەمو پەژارەداره خۆشیو شادی ڕووی تێدەکات.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: غەمو پەژاره بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، هەروەها شاریش غەمو پەژارەیە بەپێی ئایەتی: ﴿لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ﴾ (القصص : ٧٦).
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر هاوڕێکانی لەتەنگو چەڵەمەدا بینی بەڵگەیە لەسەر تەنگو چەڵەمەو پەراژەخواردن.
*غەمو پەژاره بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو غەمو پەژارە بەهۆی خانەوادەکەیەوە یان کارخستنە ئەستۆی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پوچەڵکردنەوەی سوودو قازانجو جموجووڵ.
*ئەگەر شتێك لەوانەی لەحاڵی بێداریدا هەبوو بەڵگەیە لەسەر خێرو بەپێچەوانەشەوە.
خەنجەر: ئەگەر بینی خەنجەری بەدەستەوە گرتوە ماڵو سامانو دەوڵەمەندی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر خەنجەر یان چەقۆیکردەوە بەنێو کالاندا ژنێك مارە دەبڕێت.
خەندەق(کەندر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خەندەق بەڵگەیە لەسەرئەوەی پادشایەك یا وڵاتێك خۆی لێدەپارێزێت بەهۆی پاسەوان یان سەربازەوە یا ئەوەی دوژمنی پێ دووردەخاتەوە.
*ئەگەر خەندەق بەڵگەبێت لەسەر پادشا سەربازو پیاوو ماڵو دارایی دەبێت، ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر دنیاو جیهان بەڵگەیە لەسەر زانایانی دنیاو ئەوانەی پارێزگاریدەکەن لێی.
ئەگەر خەندەق بەڵگەبێت لەسەر ژن خەندەق بەڕێوەبەریەتی.
*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر کوڕ ئەوە خەندەق باوكو دایکیەتی.
*ئەگەر خەندەقێکی بینی یا شارێکی بێ خەندەقی بینی بەڵگەیە لەسەر حەلاڵبوونی کاروبارەکان وەك نەدانی زەکاتو ماڵتیابردنو تیاچوونی زانیاریو هێرشی دوژمن یاخود فەرمان بەخراپەو ڕێگری لەچاکە.
خەنە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خەنە توێشوو پێداویستی پیاوە بۆنەوکارەی ئەنجامیدەدات.
(نابلسی)دەڵێت: خەنە جوانکارییە لەماڵو منالدا.

خەنەفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بۆیەچی، خاوەنی داوو دەرمانی بەسوود، بینینی بەڵگەیە لەسەر شادیی‌و مژدەو سۆزوبەزەیی.

خەو: (نابلسی)دەڵێت: خەو بۆکەسێك شایستەبێت بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەو ئەو ئاستەی پێیگەیشتوە، بۆیەکێکیش شایستەی نەبێت بەڵگەیە لەسەر ئەوەی گوناهو تاوانی خەڵکیدەخاتە ئەستۆی خۆی‌و لەسەر نەخۆشیەکی توندو سەخت.

خەوگە(جیٚ نوستن،راخەر): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کچو ئاژەڵو پلەوپایە، ئەگەر تەختەبوو بەڵگەیە لەسەر باشە، ئەگەر لەقوماشبوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و مەزنی‌و خێرو چاکەو باشبوونی باری گوزەران‌و جل‌وبەرگی نویٚو برایەتی‌و تەبایی‌و کۆبوونەوە.

*راخەری قوماش بەڵگەیە لەسەر مژدەو خۆشی دوای چەند رۆژێك پێیدەگات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر جێگەیەکە شتێکی بۆ دەگەڕێتەوە کەلەدەستیدەرچووبێت، ئەگەر دەستەڵاتداربوو دەستەڵاتەکەی لاواز دەبیٚ، پاشان بەهێز دەبێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَأَلْقَيْنَا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴾ (ص: ٣٤).

*ئەگەر خوازیاری هاوسەرگیریبوو ژنێك مارە دەبڕیٚ.

*ئەگەر لەسەر جێگەیەکبوو پێخەفی بەسەردا درابوو بەرزی‌و بڵندییە بەسەر کۆمەڵیٚ دووڕوودا، ئەگەر پێخەفی بەسەرەوە نەبوو سەفەر دەکات.

*هەندێکدەڵێن: جێگەو هەموو ئەوەی لەسەری دەنوون بەڵگەیە لەسەر ژن‌و سەرجەم رزق‌و رۆزی‌و بژێوی.

(قەیرەوانی) دەڵێت: جێگە بەڵگەیە لەسەرئەوەی مەردوم شاد‌و دڵخۆش‌و رێزداردەبێت بەهۆیەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ دەچێتەسەری لەکەشتی‌و هاوسەر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دارەمەیت چونکە جێگەی چارەنووسە، ئەوەی جێگەکەی بشکیٚ لەخەودا یاخود لەبەریەك هەڵبوەشیٚ دەستەڵات‌و توانای بەسەردەچێت‌و ئەگەر دەستەڵاتداربیٚ لەکاردەخریٚ‌و لەژنەکەی جیادەبێتەوە ئەگەر

نارێکیشبێت لەگەڵی بەنەخۆشیو دەمرێت یان ژنەکەی دەمرێت ئەگەر نەخۆشبێت یا سەفەردەکاتو بەجێیدەهێڵێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مێردو دواکەشی بەڵگەبێت لەسەر ژن ئەوەشی لەدوای سەرووبەوە دێت بەڵگەبێت لەسەر کورو ئەملاولاکەشی بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکارو کچ.

*ئەگەر خۆی لەسەر جێگەیەك بینیەوە بەلاّم نادیارو نەناسراوبوو لایو شایستەی دەستەلاّتبوو بەدەستی دەهێنێت، وەگەرنا لەپلەوپایەیەکی بەرزو مەزندا دادەنیشێ ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ ، ئەگەر دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت.

*ئەگەر پێخەفو سەرچەفی بەسەرەوەنەبوو ئەوەی بەسەریەوەیەتی سەفەرێکی دوور ئەنجامدەدات، ئەگەر نەخۆشبێ دەمرێ، ئەگەر ئەو خەونە لەرۆژانی (حەج)دابوو سواری کەشتیەکدەبێت یان لەسەر جێگەو پێخەفێك خۆی دەبینێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر جێگەوخەوگەیەك ببینێ لەماڵی دەستەلاّتدارێکداو پێخەفی لەسەر راخرابێت پاشان پاڵبکەوێت لەسەری دەستەلاّتو پلەوپایەیە بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر نەعلی لەپێدابوو لەگەڵ کۆمەڵێ کەسی دووڕوودا سەفەردەکات.

*ئەگەر خۆی دییەوە لەسەر خەوگەیەکی خۆشو چاك دەستەلاّتو پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر خۆی لەسەر جێگەیەك دییەوەو ژنێکی لەگەڵدابوو لەخۆشیو پشوودانداا لەگەڵیدەبێت ، دەگونجێت شەڕو ئاژاوەو لەیەکجیابوونەوە بکەوێتە نێوانیان.

*ئەگەر ژنێکی بێ مێردی بینی لەسەر جێگەیەك هەڵدەگیرێ بۆ ماڵی خۆی هاوسەردەگرێ.

*ئەگەر بینی جێگەکەی بۆ دادەنرێو نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی لەنەخۆشی.

خەیار: خەیارو ترۆزی غەمو پەژارەیە، ئەوەی بیخوات لەکاروبارێکی قورسوگراندا هەوڵدەدات، بەتایبەت گەر زەرەربوو.

*خەیار لەکاتی خۆیدا رزقو رۆزییە، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشییە.

*ئەگـەر بینـی دەیخـواتو هاوسەرەکەشی دووگیانبوو کچیدەبێت.
*هەندێکدەڵێن: ئەگەر خەیار بەئاسن لەتکرا بۆ نەخۆش باشە.
*هـەروەها دەڵـێن: خـەیار بەڵگەیـە لەسەر دووگیانی ژنی خەوبینەر.
*هەورەها دەڵێن: خراپە وەك پاقلەو نیسك.
(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا رزقو رۆزییەکی خراپە نامێنێتـەوە، ترۆزیو خەیار رزقو رۆزی باشە.

خ ی

خێرارۆیـشتن (لۆقـەلۆقکردن): (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: خێرا رۆیشتن لەهەر شوێنێکدا بێت زەفەر بردنە بەدوژمنو ئاسایی رۆیشتن بەرێوە خۆبەکەمزانینـە لەبـەر خـودا، خوداوەنـد دەفـەرموێ: ﴿وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ﴾ (لقمان: ١٩).
*رۆچـوون بـەنێو زەویدا ئەگـەر بـەبێ هەڵکەنـدنبوو قووڵیـشبوو وایـدەزانی دەمرێو دەرنایەتەوە ئەنجامدانی کاری مەترسـیدارەو لەخشتەبردنە لـەپێناوی دنیادا یان مردنە.
(نابلسی)دەڵێت: خێرا رۆیشتن بەڵگەیـە لەسـەر خێرایـی بەجێهێـشتنی دنیـا یاخود بەسەرچوونی پلەوپایە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج).

خێراییو پەلەکردن: (نابلسی) دەڵێت: خێرایـیو پەلـەکردنی مـرۆڤ لەخـەودا نیشانەو بەڵگەی هێواشی جموجووڵە، مەگـەر ئـەوەی خێـراو پەلـە دەکـات نەخۆش بێت لەوکاتەدا بەڵگەیە لەسـەر مەرگو نەمانی.
*دەگونجێت نیشانەو بەڵگەبێت لەسـەر کرداری چاکەو دەستپێشخەری بـۆی، ئەمـەش لەکاتێکـدا ئەگـەر خێـراو پەلەکردنەکەی بـۆ خێربوو، ئەگـەر بـۆ شـەربوو بەڵگەیـە لەسـەر پاشـگەزبوونەوە لەئیـسلام یـاخود هەڵسان بـەکردارێك کـەدواتر پـەشیمان دەبێتەوە لێی.

خێرکـردن(قوربـانی): (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر هاوسەر یان کوڕ کـەوا بـەکاری چـاکەی سوود بەباوكو دایكدەگەیەنێ، هەروەها بەڵگەیـە لەسـەر فیتنـەو ئاشـووب، یـاخود دژایـەتیو شـەڕو ئـاژاوە یـان سوودو قازانج لەراوەوە.

خێروچاکە: (نابلـسی) دەڵێـت: خێـر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+دوورخستنەوەی بەڵاو نەهامەتی.
+چاکبوونەوەی نەخۆش.
+رزقو رۆزیو خێر.

+راستگۆیی‌و ئەو رووداوەی باسدەکرێ.
*ئەگەر ئەوەی لەخەودا دەیکرد خێروچاکبوو باشدەبێ بەلاّم ئەگەر خراپبوو وەك مردارەوەبوو و مەی بەخراپی هەڵسوکەوتی لەماڵەکەیداکردوە.
*ئەگەر شتێکی باشیکرد بەخێر بەڵگەیە لەسەر نەش‌ونماکردنی.
*ئەگەر خاوەن بێستانێك لەخەودا خێریکرد دەوڵەمەندییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری‌و پێداویستی بۆ خێر.
*ئەگەر خێریکرد بەداوێنپیسێك دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەوبەکردنی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناچارکردنی کەسێکی ئیرەییبەرو داپلۆسانی دوژمنان چونکە شەیتان ناچار دەکات.
*خێری نهێنی ئەگەر خێرکار تورەبوو لەگوناهەکانی خۆشدەبێ.
*دەگونجێت خێرکردن بەنهێنی نزیکی بێت لەفەرمانرەواو زانایان.
*ئەگەر بینی داوای لێدەکرێ‌و خێردەکات ئەگەر زانابوو خەڵکی فێری زانیاریدەکات چونکە پرسیارکار قوتابی زانیارییە، ئەگەر دەستەلاّتداربوو کۆمەڵێك دادەنێت، ئەگەر بازرگانبوو کۆمەڵێك سوود لەکرین‌و فرۆشتن وەردەگرن یان رێنمونی دەکرێن بۆ کارێك ، ئەگەر پیشەکاربوو یاخود بازارییبوو کرێگرتەیەك فێری پیشەوکردار دەکات، ئەگەر نانیدا بەهەژارێك پیاوێك دەترسێ‌و دڵنیادەبێت‌و لەغەم‌و پەژارەکانی قوتاردەبێت، ئەگەر نانیدا بەبێباوەرێك دوژمنێك بەهێز دەکات ئەویش تاقیدەکرێتەوە.
*دەگونجێت خێر بەڵگەبێت لەسەر:
+یادو زیکری خوا.
+سەردانی گۆرستان.
+کرداری چاك‌و باش.

خێڵی چاو: (نابلسی) دەڵێت: خێلی چاو بەڵگەیە لەسەر شکانی پەیمان یاخود لەقسەی خۆ پەشیمانبوونەوە.

خێو(سێبەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌و داراییە کەلەیەن هاورێیەکەوە پێیدەگات.
*ئەگەر ژنێکی دووگیان بیبینێ کوری دەبێت.

دال

دا

دابەزین(هاتنەخوارەوە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەشاخێکەوە هاتەخوارەوە باشە، دەگونجێت هاتنەخوارەوە بەڵگەبێت لەسەر خەشمو قینی خودا بەپێی ئایەتی: ﴿وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ﴾ (البقرة: ٣٦).

*هاتنە خوارەوە لەئاسمانەوە دوای سەرکەوتن سەر شۆڕییە پاش شکۆمەندیو بەرزی، هەروەها وتراوە بەدەستهێنانی نازو نیعمەتی دنیایە لەگەڵ پلەوپایەی ئاینی.

*ئەگەر هاتنەخوارەوەی لەشاخێکەوە بینی دەرووی لێدەکرێتەوە، هەروەها وتراوە: بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی کاروباری ئەستەمو مەحاڵ.

*ئەگەر بینی لەشوێنێکی بەرز هاتە خوارەوە یان لەسەربانو کۆشکێکەوە لەحاڵو بارێك پاشگەز دەبێتەوە کەلەسەریبوە.

*ئەگەر بینی لەپلیکانەیەکی دێرین دێتە خوارەوە سوودو قازانج لەبازرگانیەکەیدا ناکات.

*ئەگەر پلیکانەکە پچڕاو لەسەریبوو نەیارو دوژمنەکەی زاڵدەبێت بەسەریا.

داپۆشان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: داپۆشینم لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی خەوبینەرو فریوخواردنی.

(نابلسی) دەڵێت: : لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەیشتن بە دوژمنو دەرخستنی ئەوەی دەیەوێت بیشارێتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیایی لەترسو بیم چونکە رۆچوونو پشوودانە.

داپۆشراو(پەردە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی پارچەیەکی داپۆشراوی پۆشیوە دەبێت بەفەرمانڕەوای ولاتێك ، ئەگەر شایستەبێت بۆکەسێکی ئاسایی ژنێکی دەوڵەمەند کەواکەسێکی بەسۆزو نزیکی نییە.

داخستن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دەرگای ماڵەکەی بەخشت هەڵچنی پارێزراودەبێت لەکاروباری دنیا، ئەگەر بەخشت نەبوو ناتوانێ لەدنیا خۆی بپارێزێ.

*ئەگەر بینی پتر بەتوندی دەرگای ماڵەکەی دادەخات بەڵام دانـاخرێ ناتوانێ کارێك ئەنجامبدات.

*ئەگەر بینی جەنگاوەرێك دەرگایەك ئاوەڵادەکات قەڵایەك کوندەکات یان دەیکاتەوە ، ئەگەر پیاوێك کردیەوە پلانو خراپە بەرانبەر ئەوکەسە دەکات کەکونیدەکاتو خێری بۆ ئاوەڵادەبێ لەلایەن ئەو پیاوەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی دەرگایەکی نوێی کردەوە ژنێکی چاکدەهێنێ ئەگەر رەبەنبێت، ئەگەر هاوسەرداربێ لەژنەکەی جیادەبێتەوە.

*دەگونجێت داخستن لەدەرگایەکدا یان لەدەرگایتردا مانەوەی حاڵو باربێت وەك خۆی بۆ خاوەنەکەی.

*ئەگەر بینی قفڵێکی داخست ژنێکدەهێنێ.

داخکردن(سووتاندن): (ئیبن سیرین)دەڵێت: داخکردن چەن لێکدانەوەیەك هەڵدەگرێ ئەگەر شوێنەواری داخکردنێکی کۆنی یا تازەی بەخۆیەوە بینی لەپێستەکەیدا سامانو گەنجێك بەدەستدەهێنێ، ئەگەر گوێرایەڵی ئەنجامدا بۆ پەروەردگار دەیباتەوە، ئەگەر بۆ سەرپێچی خودابوو بەو گەنجنەیە داخدەکرێ خوداوەند دەفەرموێت: ﴿فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ﴾ (التوبة: ٣٥).

*هەروەها دەڵێن: شوێنەواری داخکردنی کۆنو تازە ئەگەر پێستی هەڵداو ئازارینەبوو باشترین چارەسەرەو بەهێزترینە لەوکاتەدا وەك چارەسەر مامەڵەی لەگەڵدەکرێ.

*هەروەها دەڵێن: داخکردن قسەیەکی بەئێشو ئازارە.

*هەروەها دەڵێن: داخکردنی خۆڕاگرییە لەکاروباری فەرمانڕەوادا یاخود موڵکە بەپێچەوانەی سوننەتەوە، یاخود بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری یا منداڵبوون.

*دەگێڕنەوە (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) وتویەتی: ئەی پێغەمبەری خوا لەخەودا بینیم وەك لەسنگما دوو داخو شوێنەواری سووتاوی هەبێت، ئەویش (ﷺ) فەرمووی: "کاروباری دنیا بۆ ماوەی دوو ساڵ دەگریتە دەست".

*پیاوێك بینی نەخۆشەو پزیشك نییە چارەسەریبکات لەگەڵ کەسێکدا ناکۆکی هەبوو پاش ماوەیەك نەیارەکەی زاڵبوو بەسەریا.

*پیاوێکیتر بینی باوکی نەخۆشکەوت ئنجا سەرئێشە روویکردەسەری چونکە بەڵگەیە لەسەر باوك.

*(ئەبی سەعدی واعین)لەتەفسیری (گەورە)دا دەڵێ: ئەگەر بینی مرۆڤێك داخدەکات قسەی خراپدەکات بەرانبەری یاخود خراپەی دەستەڵاتداری پێدەگەیەنێ، ئەگەر داخکردنەکە بەخرپبوو خۆراگرییە لەکاروباری دەستەڵاتدارو واژووی سوننەیە. هەروەها دەڵێن: ئەگەر رەگو دەمارێکی سووتاندو داخیکرد کچیدەبێ یان هاوسەر دەگرێ یاخود ژنەکەی لەلایەن پیاوێکی سەیرەوە دەبینرێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەگەر لەتەوێڵو نێوچاویاندابوو یا لەتەشتدا بەڵگەیە لەسەر نەدانی زەکات، دەگونجێت داخکردن لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بێتە خوارەوە یاخود جیابوونەوەبێ لەکەسێکی بەرێز، ئەگەر بەزێڕ یان زیو داخکرا بەڵگەیە لەسەر رژدیو رێگری یان نەدانی مافی خودا.

ئەگەر بەئاسن داخکرا بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان.

دادپەروەری: (نابلسی) دەڵێت: فەرمانرەوای ستەمکار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵی ژێردەستەکانیو شادی بردنە نێو دڵیان بەچەشنێ دڵنیایان بکات یاخود ماڵو داراییان بپارێزێو ئاوەدانی لەوڵاتو شاریاندا بڵاوبکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادپەروەری لەنێوان منداڵو هاوسەرەکانیو ئەوەی دادپەوەری دەپارێزێ.

*ئەوەی دادپەروەربێ لەسەر سەرپێچی بەردەوام بێت تەوبەدەکاتو پاشگەزدەبێتەوە لەوگوناهو تاوانەی ئەنجامیداوە.

دادوەر: ئەگەر دادوەرانی لەشێوەیەکی باشدا بینی زانیاری باشی پێ رادەگەیەنن، یاخود رێنموونی دەکەن بۆ رێبازی راستو دروست.

*دەگونجێت دادوەر بەڵگەبێت لەسەر:

+ئەندازیارو زۆرلێکەر.

+هاوەڵایەتیو کۆبوونەوە.

+بەرگدروو.

+کەڵەشاگر.

*ئەگـەر دادوەرێـك بەڵگەیـەكی دیـارو ئاشكرای گوێی لێبوو لەشێتو ناتـەواو یـا گێلێكـەوە یـان لەگسكدەرێكەوە، یـاخود سـاوەربێژەرو ئـەو فتیلەیـەی لەحەمامـدا دادەگیرسـێتو خـەڵكی سوودی لێوەردەگرن.

*دەگونجێت دادوەر بەڵگەبێت لەسـەر باوكی بەرپرسو ماڵو منداڵی.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر دادوەرێكـی بینـی كـاری دادگـای وەرگـرتو دادوەربـوو تێیـدا ئەگـەر خەوبینەر بازرگانبوو كەسێكی بەویژدان دەبێت، ئەگەر ئاودێری بەدەستبوو یان كاروباری كێشانە هەربەوچەشنەیە.

*ئەگەر بینی دادگایی لەنێوان خەڵكیدا دەكـاتو سـتەمكارە تێیـدا ئەگـەر فەرمانڕەوابوو لادەبرێو لـەكاردەخرێ، ئەگەر لەسەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێ، وەگـەرنا نـازو نیعمەتـەكانی خوداوەنـد دەگۆڕێو دەبێ بەبەلاو نەهامەتی.

*ئەگـەر دادوەرێكـی ناسـراوی بینـی وەك داناو زانا وایە.

*ئەگـەر دادوەرێكـی ناسـراوی بینـی ستەمدەكات لەحوكمكردنیداو خـەڵكی ئەو شوێنە لەكێشانەیاندا دزیدەكەن.

*ئەگەر پیاوێك هاتـە لای دادوەرەكـەو بەویـژدانبوو لەگـەڵی خەوبینـەر دادوەر دەبێت بەرانبەر دژو نەیارەكانی.

*ئەگـەر غـەمو پـەژارەداربوو دەرووی لێدەكرێتـــەوە ئەگـــەر دادوەرەكـــە ســـتەمكاربوو لەدادگاییـــدا ، ئەگـــەر لـەنێوان خـۆیو مرۆڤێكـدا دژایـەتیو ئاژاوەهەبوو دادپەوەرنابێت.

*ئەگـەر دادوەرێكـی سـووكی بینـی لەكێـشانەداو هەڵبـژارد پاداشـتی لای خوداوەنـد هەیـە، ئەگـەر كێـشانەكەی لابرد بەڵگەیە لەسەر گوناهو سەرپێچی.

*ئەگـــەر بینـــی دادوەرێـــك فلـــس كێـشانەدەكات یـاخود درهـەمی خـراپ لادەداتو گوێبیـــستی گەواهیـــدانی نادروســـتدەبێتو بـــەو حاڵـــەوە دادوەریدەكات.

*دادوەری نادیــــار لەخــــەودا پەروەردگارە.

*ئەگەر بینـی بـوە بـەدادوەر یـان دانـا یاخود پیاوچاك یـا زانایـەك پلەوپایـەی بـەرزو ناوبـانگی باشـەو دنیانەویـستی دەردەكـات لەگـەڵ زانیـاری، ئەگـەر شایستەی ئەوەبوو ئەوە بـەكاروبارێكی بـــەتاڵ تاقیدەكرێتـــەوەو وتـــەی وەردەگـــرێ بـــەوەی تاقیكراوەتـــەوە هـــەروەك وتـــەی دادوەر لـــەدادگادا پەسەند دەكرێ.

*هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر ڕووخـساری دادوەری بەڕوویـــەكی گەشـــەوەبینی

مـژدەو خۆشـحاڵی بەدەسـتدەهێنێ ، ئەگـــەر شـــوێنی دادوەرێکـــی بینـــی ترس‌وبیم‌و ئاژاوەی دەستگیردەبێ.

*هـەروەها دەڵـێن: شـوێنی دادگـایی‌و وتەبێـژان‌و قـەرزو شـەریعەت لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر بشێوی‌و غەم‌و پـەژارەو تیاچـــوونی مـــاڵ‌و ســـامانێکی زۆر لەسەرجەم خەڵکی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسـەر دەرکـەوتنی نهێنـی‌و لەنەخۆشـیدا بەڵگەیـە لەسـەر دەریا.

*ئەگـــەر نەخۆشـــێك بینـــی دادگـــایی دەکـــات بزرکانـــدنی بـــەخێردەبێت‌و چاکدەبێتەوە.

*ئەگـــەر نەخۆشـــێك بینـــی دادگـــایی دەکرێ دەمرێ.

*ئەگـــەر یـــەکێك کەلەبەریـــەرەکانی‌و شـــەڕدابوو بینـــی لەشـــوێنی دادوەران دانیـــشتوە یـــان خـــۆی دادوەرە شکـستناهێنی‌و نـادۆڕێ لەبەرئـەوەی دادوەران دادگایی خۆیان ناکەن.

(نابلـسی) دەڵێـت: دادوەری ناســراوو بەناوبانگ بەپزیشك لێکدەدرێتەوە.

دار(درەخـت): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: داری ناسـراو هەوڵدانـە لەگـەڵ شـتێکدا یـــان لەگـــەڵ پیاوێکـــدا هەوڵـــدەدات‌و دەکۆشـــێ بەئەنـــدازەی جەوهـــەری دارەکەو سوودو قازانجی.

*ئەگـەر بینـی خاوەنـدارە بـۆ کۆمەڵـە دارخورمایەکی زۆر لەشوێنێکدا نەبوونی دارخورمایە بۆی ، ئەگەر لەباخێکدابوو یـان لەزەوییەکـدا نـەدەگونجا بۆئـەو کۆمەڵـە دارخورمایـە گرێیـە بـۆ یـەکێك خاوەنی بێت.

*ئەگـــــەر بینـــــی بەروبوومەکـــــەی بەدەستهێنا ماڵ‌و سامان لەپیاوێکـەوە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگـەر دارگوێزبـوو پیـاوێکی کـوێری رژدی بۆڵەبۆڵکارو سروشت تاڵ‌و کـرژە، هـــەروەها بەروبومەکەشـــی مـــاڵ‌و سامانێکە بەناڕەحەتی وەبەردێت.

*ئەگـەر بینـی گـوێزێکی بەدەسـتهێنا دەجووڵێت‌و دەنگەدەنگ دەکات، گـوێز ئەگـــەر جـــوولا یـــاخود یـــاریکرد دەنگـــەدەنگ‌و قاوقیـــژە یـــان قومارکەرێکـە زەفـەر بەهاوەڵەکـەی دەبـات ، هـەموو شـتێکیش قومـاری پێبکرێ بەو چەشنەیە ئەگـەر قومـاری لەگـەڵ هاوەڵەکـەیکرد زەفـەر دەبـات بەوەی داوایکردووە.

*ئەگـــەر خـــۆی لەســـەر دارگوێزێـــك بینیەوە وابەستەی پیـاوێکی عەجـەمی زلـدەبێت، ئەگـــەر هاتـــە خـــوارەوە لەسـەری لـەنێوان خـۆی‌و ئـەوپیاوەدا دەبێـت‌و بەجێنایـەت، ئەگـەر کەوتـە

خوارەوە لەسەری یاخود مرد بەدەستی پیاوێکی گەورەی لەش‌ولار زللەو کەتە دەمرێت ، ئەگەر دارەکە شکاپێوەی پیاوە کەتەکە تیادەچێت‌و ئەوەی دەکەوێتە خوارەوە تیادەچێت، ئەگەر لەکاتی کەوتنەخوارەوەیدا نەمرد قوتار دەبێت.

*هەروەها ئەگەر بینی دەست‌و قاچی شکا لەوکاتەدا لەتیاچوون‌و فەوتان نزیکدەبێتەوەو بەلایەکی گەورە رووی تێدەکات بەڵام قوتاردەبێت لێی.

هەروەها هەموودارێکی مەزن هەمان لێکدانەوەی گوێز هەڵدەگرێ‌و لەبنەڕەتدا دەدرێتەپاڵ عەجەم.

*دار نەبگ پیاوێکی رێزدارو دەست‌و دڵفراوانە بەفەڕوپیتە بەپێی دارو بەروبوومەکەی.

*ئەگەر دارێکی بنەڕەتی نادیاری بینی لەماڵی خۆیدا ئاگرێك لەوێدا کۆدەبێتەوە یاخود ماڵێکی ئاگرین دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الأَخْضَرِ نَاراً﴾ (یس:٨٠).

*دەگونجێت دار لەماڵ یان بازاڕدا شەڕو ئاژاوەبێت لەنێوان کۆمەڵێکدا ئەگەر دارەکە نادیاربێت بەپێی ئایەتی: ﴿يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ﴾ (النساء: ٦٥).

*داری مەزن کەهیچ بەروبوومێکی نەبێت پیاوی تۆکمەو بەهێزەو خێری تێدا نییە.

*ئەگەر داری بۆنخۆشبێت پیاهەڵدان‌و ستایشی ئەوکەسە وەك بۆنی ئەو دارە وایە.

*هەموو دارێکی بەروبوومدار پیاوی فەڕوپیتدارە بەئەندازەی ئەو بەروبوومە لەبەدەستهێنان‌و سوود لێوەرگرتنیدا.

*ئەو دارەی درکی پێوەیە پیاوێکی رەقی ئەستەمە.

*ئەگەر ئاوی لەدار وەرگرت سوودو قازانج لەماڵێك وەردەگرێ کەلەپیاوێکەوە بەدەستیهێناوەو دەدرێتە پاڵ جۆری دارەکە.

*ئەگەر بینی لەبێستان‌و باخەکەیدا دار دەڕوێنێ کوڕی دەبێت‌و لەتەمەندا وەك درێژی‌و کورتی ئەودارەن.

*ئەگەر داری رواوی بینی لەخۆیەوە پیاوانێك روودەکەنە ئەو شوێنە بۆ گریان‌و غەم‌و پەژارە.

*داری بەهێ پیاوێکی ژیرە سوود لەئەقڵ‌و ژیری وەرناگرێ بەهۆی زەردی بەروبوومەکەیەوە.

دار هەنار: پیاوێکی دیندارو خاوەن دنیایەو دڕکەکەی ڕێگرە لەسەرپێچی ، بڕینی دار هەنار بڕینی سۆزو پەیوەندی خزمایەتییە.

***دارزەیتون:** پیاوێکی پیرۆزی بەسوودە بۆ خانەوادەکەی، بەروبومەکەشی غەمو پەژاەیە بۆ یەکێك بەدەستیبهێنێت یان ببێت بەخاوەنی یاخود بیخوات.

*دەگونجێت دار زەیتون بەلگەبێت لەسەر ژنی دووگیانو منداڵبوونو بەروبوومی دوای ئەوە، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر فرۆشگاو دوکانو بەندەو خزمەتکارو ئاژەڵو سەرجەم شوێنی بەناوبانگ بەخواردنو ماڵودارایيو گەنجینە.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ئاینو مەزهەب چونکە خوداوەند داری باشی چواندوە بەوشەیەکی باش، ئەمەش دارخورمایە پێغەمبەری خوا(ﷺ) بەپیاوێکی موسوڵمان لێکیداوەتەوە.

*ڕاڤەکاران دەڵێن: ئەگەر دارو درەخت بەلگەبێت لەسەر کردارو ئاینو دەروونی خاوەنەکەی گەڵاکانی بەلگەیە لەسەر ڕەوشو هەڵسوکەوتو جوانی جلوبەرگیو، لقەکانیشی بەلگەیە لەسەر ڕەچەڵەكو براو بیروبۆچوونی.

ناوەڕۆکیشی بەلگەیە لەسەر سەرجەم بەشەکانی دیکەیو ئەو کردارانەی پەنهانیکردوە . توێکڵەکەشی بەلگەیە لەسەر رووخسارو پێستەکەیو ئەو کردارانەی خۆی پێجواندەکات، لەکاتیکدا ئاوەکەی بەلگەیە لەسەر باوەڕو خواناسیو موڵكو ژیانی بۆ هەموو مرۆڤێك بەئەندازەی خۆی.

*دەگونجێت بەپێچەوانەی ئەو ریزبەندیو پۆلێنەوە ریزبەندیانکردبێ.

*ئەگەر خۆی بینیەوە لەسەرداریك یاخود بوو بەخاوەنیو نیشانیدرا تەماشای حالو باریدەکریْ لەگەلْ حالو باری دارەکەدا ، ئەگەر ئەوکەسەی خەوی پێوە بینرا مردوبوو سەیری سیفەتو تایبەتمەندی ئەودارە دەکریْ ئەگەر دارەکە گەورەو جوانبوو مردوەکە لەبەهەشتدایە، ئەگەر دارێکی ناقۆلاو دڕکاوییو ڕەشو بۆگەنبوو لەسزاو دۆزەخدایە.

*دەگونجێت داری زەقوم بێت بەهۆی بێباوەڕییەوە بەو دەرەنجامە گەیشتبێ.

*ئەگەر نەخۆشێك خەوێکی وای بینی ڕووبەو دەرەنجامە دەچێت بەپێی دارەکە، ئەگەر زیندوبوو تەماشای حالو باریدەکریْ، ئەگەر پیاوێکبوو

خوازیاری هاوسەرگیریبوو یان ژنێکی مێردداربوو هەریەکەیان هاوسەرێك بەدەستدەهێنێت بەپێی حاڵو شێوەی دارەکە، ئەگەر هاوسەری هەریەکێکیان لەکاتی بێداریدا نەخۆشبوو تەماشای سەردەمو کاتەکەی دەکرێ ، ئەگەر ئەو دارەی خۆی بەسەریەوە بینیوەتەوە، لەکاتی پشتهەڵکردنی سەردەمدابوو ئاوی کرایە ژێر ئەو نەخۆشە دیسان چاکدەبێتەوەو دیاردەکانی ژیان لەلەشو لاریدا سەرهەڵدەداتەوە، ئەگەر لەدوایەوەبوو ئەو نەخۆشە دەگەڕێتەوە بۆ لای پەروەردگارو دەچێتەوە نێوخاکو تیادەچێت. ئەگەر لەفرۆشگاو دوکانو شوێنی بژێوی خۆیدا بینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی رزقو رۆزی، ئەگەر لەپێشەوەبوو سوودو قازانج وەردەگرێ.

*ئەگەر لەدوایەوەبوو زەرەردەکاتو هەژار دەکەوێ، ئەگەر لەمزگەوتێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر ئاینو نوێژی.

*ئەگەر لەکۆتایی رۆژگاردابوو بێئاگا دەبێت لەئاینەکەیو هۆشی بەنوێژەکانیەوە نامێنێت.

*ئەگەر لەپێشەوەبوو پیاوی چاکو باشەو کردارەکانی بۆ جۆر دەبێو گوێڕایەڵیەکەی پاکو بێگەرد دەبێ.

*ئەگەر خاوەنی کۆمەڵە دارێکی زۆربوو دەبێت بەبەرپرسی کۆمەڵێكو، یاخود لەدادگا یا فتوا یا پێشەوایەتی یاسەرکردایەتی پێدەسپێرێ.

*ئەگەر بینی هەموو دارەکان لەماڵێکدایە پیاو یا ژنە یاخود هەردووکیانە کۆدەبنەوە بۆ خێر یان شەڕ ، ئەگەر بەروبوومەکەی پێوەبینیو خەڵکی لێیدەخوارد، ئەگەر بەروبوومەکەی بەڵگەبێت لەسەر خێرو رزقو رۆزی ئاهەنگی دوای ژنهێنانەو ئەو دارانەش سفرەو خوانی نانخواردنە.

*ئەگەر بەروبومەکەی خراپو قێزەونبوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو پرسەو تەعزیەو خواردنی تێدا دەخۆن، هەروەها بەو چەشنەیە ئەگەر لەماڵەکەدا نەخۆش هەبوو، ئەگەر بەروومەکەی نادیاربوو تەماشادەکرێ ئەگەر لەپێشەوەی دارەکەدابوو خواردنی ئاهەنگو خۆشییە، بەڵام ئەگەر لەدواوەبوو بەڵاو نەهامەتییە بەتایبەت ئەگەر لەکاتی بێداریدا نیشانەی یەکێك لەو دوانە هەبن.

*ئەگەر بینی دارێك کەوت یا بڕا یان سووتا یاخود رەشەبایەکی توند شکاندی پیاو یا ژنە تیادەچن یاخود دەکوژرێن ، ئەگەر لەماڵەکەیدا

کەسێکی نەخۆش هەبوو دەمرێت یان زیندانیدەکرێ یاخود سەفەر دەکات، ئەگەر لەمزگەوتدابوو ژن و پیاوێکی ناودارن دەمرن یا دەکوژرێن بەشێوەیەك ناوبانگدەردەکەن، ئەگەر دارخورمابوو پیاوێکی بەرزو بالآیە یاخود بەهۆی دەستەلآت یان زانیاری یان ژنە فەرمانڕەوا یاخود دایکی سەرۆکێکەو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دار زەیتونبوو زاناو ئامۆژگاریدەر یان دادوەر یاخود پزیشکە ، پاشان بەو پێودانگە لێکدەدرێتەوە.

*ئەگەر بینی دارێکی رواندو هەڵواسرا رێزداری بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر تۆوێکی چاندو هەڵتۆقا یان هەڵنوتا غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئاشتنی دارمێو بەدەستهێنانی رێزو شکۆمەندییە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم کەسێك پێی وتم: ئەگەر دەتەوێت چاکبیتەوە لەو نەخۆشیە بیبە وەگەرنا بیخۆ، (ئیبن سیرین) وتی: ئەوە رێنومایی کردووی بۆ خواردنی زەیتون، چونکە پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ زَيْتُونَةٍ لاَّ شَرْقِيَّةٍ وَلاَ غَرْبِيَّةٍ ﴾ (النور: ٣٥).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەزستاندا مێوی بینی بەروبوومی پێوەبوو وابەستەی ژن یا پیاوێك دەبێتو وادەزانێ دەوڵەمەندە.

*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم زەیت دەکەمە بنی دارێکی زەیتون، ئەویش لێی پرسی: بەسەرهاتەکەت چییە ؟ وتی: لەمنداڵیدا کرام بەکۆیلەو پاشان ئازادکرام، پاشان گەورەبووم، ئەویش لێی پرسی: ژنت هەیە؟ وتی: نەخێر بەلآم کەنیزەکێکم کڕیوە، وتی: بزانە دایکت نییە، کاتێ گەڕایەوە کەوتە پشکنین هەتا بۆ یدەرکەوت دایکییەتی.

*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێکیتر دێتەلای، دەڵێ: لەخەودا بینیم دارزەیتونێکم گوشیو ئاوەکەیم خوارد، (ئیبن سیرین) وتی: لەخوابترسەو خەونەکەت ئەوە دەردەخات ژنەکەت خوشکی شیریتە، کابرا کەگەڕا بەدوای ئەوەدا بینی قسەکەی (ئیبن سیرین) لەجێی خۆیدایە.

*ئەگەر بەروبومی لەدارێککردەوەو لەحاڵی دانیشتندابوو، ماڵو سامانێکە بەبێماندوبوونو هیلاکی بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دارەکە دوا

لەگەڵی بەوەی شیاوو گونجاوە کارێکی سەیرەو خەڵکی سەرسامدەبن پێی.

*هەروەها دەڵێن: دار ژنە ، ئەگەر شتێکی وەهای تێدابوو بەڵگەبێت لەسەر ژن ، هەروەها دەبێت ئەو ژنە دایکی سەرکردە یان کچی سەرۆك یاخود خزمەتکاری بەرپرس‌و فەرمانڕەوابێت.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی دارو درەخت بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوە، دارودرەختی نادیار بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو بڕین بەتایبەت ئەگەر بەشەو لەخەودا بینی مەگەر بچێتە ژێر سێبەرەکەیەوە بەهۆی گەرما یان لەکاتی باراندا ئەوکات بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی‌و پشتبەستن بەپلەوپایەداران ، ئەگەر لەسەر بیدعەبێت کۆتایی پێدێت‌و دەستی لێهەڵدەگرێ ، ئەگەر موسافیریش بێت موسوڵماندەبێت ئەگەر بەروبوومی تێدا نەبێت پشت بەوەدەبەستێ پشووددانی تێدایەو بەدەر لەزانیاری‌و زانست.

*هەندێکدار هەیە تایبەتە بەبۆن‌و هەندێکیش تایبەتە بەخۆراك، ئەوەی تایبەتە بەخۆراکەوە لەخوار ئەوەیە تایبەتە بە بۆن ، ئەودارانەی بۆ بۆن بەکاردەهێنرێن وەك خەنەو گوڵ

بینییان بەڵگەیە لەسەر پیاوچاك‌و زانیاری بێکردەوە یان گوتەی بێکردار.

*ئەو دارەی بۆ خۆراکە وەك نارنج‌و لیمۆو لالەنگی گوڵەکەی بۆنخۆشەو بەروبوومەکەی سوودمەندە بینینی بەڵگەیە لەسەر چاکی رووخسارو ناواخنی کردارو وتەو وابەستبوونی بەیەکەوە.

*ئەوەی پابەندی خۆراکەو بۆنی نییە وەك خورماو گوێزو...بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەو ناودارانەی هیچیان لێوەرناگیرێ بەماندوون‌و هیلاکی نەبێت.

*بینینی ئەو دارانەی کەنە تام‌و نەبۆنیان هەیە وەك نەبەنگ‌و دار حەیزەران‌و داربێیەو ...بەڵگەیە لەسەر رژدی‌و بەخیلی.

*هەموو دارێك گەڵاکانی لێبکەوێت بەڵگەیە لەسەر هەژاری‌و دەوڵەمەندی‌و پاراستن‌و ئاهەنگ‌و غەم‌و پەژارە، ئەو دارەشی گەڵاکانی نەوەرێ بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی‌و بەردەوامی رزق‌و رۆزی‌و چەسپاندن لەئایندا.

*ئەگەر بینی لەسەر چەن دارێك پاڵکەوتوە منداڵی زۆر دەبێت.

*ئەگەر بینی لەسەر درەختێکە قوتار دەبێت لەوەی مەترسی لێیەتی،

توێکڵیدار فەرو بەرەکەتی کەسێکەو بەرووبومەکەشی سەربازەکانیەتی.

*ئەگەر دەستەلاتدارێکی بینی دارێکی بڕی بەتەور چەن پیاوێك دەستنیشاندەکات بۆ کارێك‌و تێدا لەناودەچن، ئەگەر بەداس بڕی داوایەکیان لێدەکات ناتوانن بەجێی بهێنن.

*ئەگەر بینی ماڵ‌وسامانی لەدارێکەوە وەرگرت ماڵێکی ڕێزداری دەستدەکەوێت لەوپیاوانەوە کەدەدرێنە پاڵ جۆری دارەکان.

*گەڵای درەخت درهەمی ساغە.

*ئەگەر درەختەکانی بینی پەتیان پێوەبەستوە وەچەی بەرپرس‌و فەرمانڕەوای ئەو دارە زۆر دەبێ یاخود شوێنکەوتەکانی لەلای کۆدەبنەوە.

*ئەو دارەی لەماڵدایە ئەگەر لەپێشی ماڵدابوو نرەکانی مێیە ئەگەر گەورەبوو.

*ئەودارەی یاساغکرا لەسەر (ئادەم) هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*دارودرەخت بەڵگەیە لەسەر وتەی پەروەردگار.

*دارودرەخت بەڵگەیە لەسەر نیعمەتی خوایی.

*دارو درەختی وشك بەڵگەیە لەسەر ڕێنومایی‌و رزق‌و ڕۆزی چونکە سەرچاوەی وزەیە.

*هەموودارێکی سەیرو نامۆ بەڵگەیە لەسەر پیاو یا ژن یاخود کاسبی گوماناوی یاخود زانیارییەکی کۆن‌و دێرین.

*دانیشتن لەژێرداردا لەگەڵ خەڵکیدا بەڵگەیە لەسەر ڕەزامەندی خوداوەند لەخەوبینەرو شوێنکەوتنی قورئان‌و سوننەتی پێغەمبەر (ﷺ) ، ئەگەر خەوبینەر بێباوەڕبوو بڕوا دەهێنێت‌و گەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکات، دەگونجێت پەیمانبدات بەدەستەلاتدارێ گوێڕایەڵی ئەوەبێت ، ئەگەر لەگەڵ کۆمەڵێکدابوو یادی خوایاندەکردەوە داری (طوبی) یەو لەرۆژی قیامەتدا لەژێر سێبەرەکەیدا دادەنیشێ.

*بینینی داری (طوبی) لەخەودا بۆئەوەی دەچێتە ژێرسێبەری یان پاڵی پێوەدەنێ بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی باش. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پچڕان‌و یەکلاییبونەوە بۆ بەندایەتی‌و سوود وەرگرتن لەهاوەڵان یاخود لەخاوەن پلەوپایە.

*بینینی داری چیاو دۆڵو شیو بەڵگەیە لەسەر سوننەت ئەنجامدانو رزقو رۆزییەك پێشبینی نەکراوە.

*دارو درەختی پیس وەك وشەی پیس وایەو لەسیرو پیازو گوژاڵك دەچێ.

*ئەگەر بینی لەدارێك بەدەر لەبەروبوومەکەی دەچنێتەوە ماڵو سامانێك بەحەرامی دەبات.

*ئەگەر دارێکی بینی بەروبوومی بەدەر لەبەروبوومی خۆیگرتبوو ژنێکە دووگیاندەبی لەپیاوێکیتر ئەگەر داری خۆیبوو هاوسەرەکەیەتی.

*ئەگەر دارێك ببڕێتەوە مرۆڤێك دەکوژێت، هەروەها دەڵێن: داربڕین نەخۆشییە تووشی داربڕو خانەوادەکەی دەبێت، ئەگەر بەرزبوەوە پیاوە ، ئەگەر لەسەردارەکە هاتەخوارەوە لەپیاوێك جیادەبێتەوە ، ئەگەر بینی لەسەردارێك کەوتەخوارەوەو مرد لەکوشتاری پیاوێکدا دەمرێ، ئەگەر دەستی شکا براوخوشکی لەکوشتاری ئەوپیاوەدا تیادەچن، ئەگەر قاچەکانی شکا ماڵو سامانی لەناکۆکیدا تیادەچێت ، ئەگەر ئەوداره درایە پاڵ ئاین وەك دار زەیتون ، ئەگەر بەچڕی بەدیکرد ئەو دڕكو داڵە لەخراپە دەیگرێتەوە، ئەگەر دار زەیتوونبوو زاناو ئامۆژگاریدەرو رێبوارو دادوەرو پزیشکە بەپێی ئەو لێکدانەوەیە سەرجەم دارو درختەکان لێکدەدرێتەوەو سوودو قازانجو ناوەرۆکی دیاریدەکرێ ، هەروەها ئەگەر تۆوی چاندو هەڵتۆقا غەمو پەژارەیە تووشیدەبێت.

*ناشتنی دارمێو رێزو پایەدارییە.

*ئەگەر لەزستاندا دارمێوی ناشت یاخود دارێکیتر بەژنێك فریودەخوات یان بەپیاوێكو ماڵو سامانی بەفیڕۆدەچێتو وادەزانێ دەوڵەمەندە.

*<u>داری گوژاڵك:</u> پیاوێکی چاکی ترسنۆکە هیچ ئاینێکی نییە بەلام دەوڵەمەندە.

*<u>دارساج:</u> فەرمانڕەوا یا زاناو شاعیر یاخود ئەستێرەناسە.

*سەرهەڵدانی دارخورما بەڵگەیە لەسەر کوڕ، دارخورمای وشك پیاوێکی دووڕوە، ئەگەر رەشەبا دارخورمای دەرهێنا لەوشارەدا نەخۆشی بلاودەبێتەوە، دەگونجێت سزاو خەشمی دەستەلاتداربێ.

*<u>دارمۆز:</u> پیاوێکی دەوڵەمەندە دینو دنیا رێکدەخات.

*دار عەناب[1]: پیاوێکی شادو خاوەن پلەوپایەیە.

*دار هەنجیر: پیاوێکی بەکەڵكو سوودە بۆ خانەوادەی دوژمنەکانی رووی تێدەکەن چونکە مار روودەکاتە دار هەنجیر.

*دار توو: پیاوێکی سەخیو دەستو دڵفراوانە لەگەڵ خەڵکیو خانەوادەو کەسەنزیکەکانیو کەسانی لاوازو ماڵو دارایی زۆرەو، روح سووکە بۆ خانەوادەو هاوەڵانیو دەستو دڵفراوانو رووخۆشە.

*داری قەیسی: پیاوێکی جێگیرە بەڵام سوودی لێوەرناگرێ، هەروەها دەڵێن پیاوێکی رووخۆشە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی دووڕوە یان ژنێکی خۆشحاڵەو ئەوەی لێیدەکاتەوە مارەی دەبڕێ.

*دارسێو: پیاوێکی بەهیمەتە.

*دار قۆخ: پیاوێکی دەوڵەمەندی ئازایە ماڵو سامان زۆر کۆدەکاتەوە.

*پیاوێکی جێگیرە لەخێرداو توندوپتەوەو ماڵو دارایی زۆرە.

*دارگەز: پیاوێکی دووڕوە سوود بەهەژاران دەگەیەنێتو زیانبە دەوڵەمەند.

*دار لیمۆ: پیاوێکی بەسوودو فرە قازانجە، هەروەها وتراوە ژنێکی ماڵو سامانداری بەناوبانگە بەخێرو سوود لەهەموو حاڵو بارێکدا.

داربخورد: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکە بەباشی پێیدا هەڵدراوەو باسکراوە، ئەگەر داربخوردێکی بەدەستی خۆیەوە بینیو شتێکی لەدەستدابوو دەیدۆزێتەوەو گوێبیستی قسەو وتەیەکی باشدەبێ.

*ئەگەر بۆنی دار عودیکرد یان دوکەڵی بینی گوێبیستی قسەی باشدەبێو دەترسێ.

*ئەگەر بینی داربخوردێ لەماڵەکەیدا روا کوڕێکیدەبێو دەبێت بەگەورەو سەرداری نەتەوەکەی.

داربڕەوە(گردەبڕ): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئاشەوان، وردەدار وەك ساوەرە.

داربەروو: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی بەسوودو قازانج لەگەڵ شکۆمەندی جێگیرو چەسپاو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ کەسانی غافلگیر یاخود لەرێدەرچوانو یاخیبوان یاخود شوێنو جێگەی پیاوچاکان.

---

[1] **عەناب**: دارێکە لەدار زەیتون دەچێتو دەنکێکی سووری هەیە. (وەرگێڕ)

دارتـــاش: (ئـيبن سـيرين)دەڵێـت: پـەروەردەکاری مەردومـە لـەکاروباری دنیـادا، چـونکە دارو تەختـە ئـەو کەسانەن لەئاینەکەیاندا خراپەکارن.

(نابلـسی)دەڵێـت: بینینـی دارتـاش بەڵگەیـە لەسـەر بەرپەرچـدانەوەی دووڕوان و ناچارکردنیان بەوەی دەبێت ئەنجامی بدەن.

*دارتاشی بەلەم و کەشتی: سەفەرە.

*دارتاشـی بـازاڕ: سـوودو قـازانج و موڵکە.

*دارتاشی دەرگا: هاوسەرو منداڵە.

*دارتاشی هاجاڕ: کێڵان و کشتوکاڵە.

دارحـــەیزەران: پیـاوێکی سـپڵەیە لەخەودا ، ئەگەر خۆی لەدارحەیزەران بینیـەوە پەیوەندیـدەکات بـەپیاوێکی ڕەقی سپڵەی غەوارەوە.

*هــەروەها دەڵـێن: دارحـــەیزەران پیاوێکی ڕێزداری پارێزراوە.

دارخورمـا: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیـاوێکی زانایـە لەگـەڵ کوڕەکەیـداو بڕینی مردنییەتی.

*دارخورمـا پیـاوێکی بـەڕێزی زانـاو شکۆمەندەو خـەڵکی بـەگوێی دەکـەن و بناخەکـەی هۆزەکەیـەتی و خوداوەنـد دەفـەرموێ ﴿ ولأُصَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ﴾ (طه: ٧١).

*پوشـی دارخورمـا زیـادبوونی منـداڵ و وەچەیە.

*بەدەسـتهێنانی کۆمـەڵێ دارخورمـای زۆر دەسـتەڵات و بازرگـانی و سـوودو قازانجە.

*دەگونجێـت یـەك دارخورمـا ژنێکـی بـــەڕێزی داوێنپـــاکی خێرداربێـــت. دارخورمای وشکیش پیاوێکی دووڕوە.

*ئەگەر بینی ڕەشەبا دارخورمای لـەبن دەرهێنـا لەوشـوێنەدا بـەڵاو نەهامـەتی دەکەوێتــەوە، دەگونجێــت ســزابێت و لەوشـارەدا بڵاوبێتـەوەو دەرکـەوتنی مـاڵ و سامانە خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿ لَهَا طَلْعٌ نَضِيد ، رِزْقًا لِلعِبَادِ﴾ (ق:١٠- ١١).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دارخورمایـەکی بینـی بڕابـوو ئـەوەی لەبەردەمیدایـە سەفەرێکی خراپـە یـان ئـاژاوەو شـەڕی تێدادەکات.

*دارخورما پووری مرۆڤە.

*ئەگەر نـاوکی بینـی بـوە بـەدارخورما منـداڵن و دەبـن بـەزانا یـاخود پیـاوێکی لاوازو زەبوون بەرزو بڵند دەبێتەوە.

*هـەروەها دارخـورمـا بـەڵگەیـە لەسـەر تەمەندرێژی و منداڵ.

*دارخورمــا ژن و لانــەو زەوی و موڵــك و جل وبەگ و کوڕو زانایە.

*ئەگەر بینی دارخورمایەکی بڕی ئەو بارەی ئەوی تێدایە لەبەریەرەکانیو ئاژاوەو دەستەلآتو سەفەرو کاری خراپ تێدا سەرکەوتوو دەبێت.

دارستان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارستانو جەنگەڵان سوودی لێوەرناگیرێت چونکە بناغەی (دغل) دارو درەختی چڕو پڕەو ، راوچی خۆی تیا دەشارێتەوەو داوەکەی هەڵدەدات بەبێئەوەی بزانێت ، ئەگەر هاتوو بینی ئەو بێشەو دارستانە مولکی کەسانیترەو بەجەنگ دێت لەگەڵ گەلو نەتەوەیەکدا خاوەن ئەو سیفەتەبنو زاڵدەبێت بەسەریاندا.

دارفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارفرۆش پیاوێکی دووزمانی شەڕو ئاشوبگێڕە.

(نابلسی)دەڵێت: دارفرۆش بەڵگەیە لەسەر خاوەنی میراتی، چونکە مامەڵە دەکات لەگەڵ ئەو دارانەی وشکبوە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانج بەتایبەت لەوەرزی زستاندا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر قسەو وتە گواستنەوەو گوناهو تاوان.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: دارفرۆش سەرۆکایەتی دووڕواندەکات.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی دارفرۆش بەڵگەیە لەسەر ئاوەدانی دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی.

دارگەز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارگەز پیاوێکی زیانبەخشی دووڕوە لەئاستی دەوڵەمەنداو سوود بەهەژاران دەگەیەنێ.

دارو پەردووی کۆکراوە: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەی خێرە بۆ سەرجەم خەڵکی.

دارو درەختی وشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی داروچیلکە کۆدەکاتەوە لەسەرزەوی دەبێت بەکەسێکی قسەهێنەرو قسەبەر بەپێی ئایەتی: ﴿وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ﴾ مەبەستی قسەهێناوو قەسبردنە، هەروەها لەپێغەمبەری خواوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "ئەوەی زۆربڵەیە وەك دارفرۆش وایە بەشەو" داریش دووزبانییە سووتاندنیشی هەوڵدانە لەلای فەرمانڕەواو دەستەلآتدار.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی دوو دار یان چیلکەییینی دەیخاتە نێو ئاگرەوە هەتا بسووتێ لەو شوێنەدا قسەی زبرو رەق دەکرێتو پترو زیاد دەکات، ئەوەی ببینێ داری وشك بۆ سووتاندنو

خۆشـــی کـــۆکردەوە گوناهێـــک ئەنجامــدەدات وەک دزیو زینــا یــان کوشتنو هـەواڵو، دەنگو باسەکەشی دەگوێزرێتەوە لای فەرمانڕەواو ئەویش بڕیاری سزادانی دەردەکات.

*هەرکەسێکیش داربسووتێنیو ئاگر بکاتـەوە دوو زوبانیـە بەرانبـەر یـەکێگ لای فەرمانڕەوا.

*دەگونجێـت داری وشـک بـۆ یـەکێک هـەڵیبگرێت گوفتـارێکی رەقو زبربێـت یاخود بریندارکردنی ئابڕووی خەڵکی.

*ئەگـەر بینـی داری هەیـە بەڵگەیـە لەســەر رزقو رۆزیو بەدەســتهێنانی پێداویستیو میراتـی یـان لـەماڵێکی دابینکراوی یەکخراودا.

*ئەگەر دارەکە لەو جۆرەبوو پێویستی بەشکانو دانـان لەبـەر خـۆردا دەکـرد رزقو رۆزییەکـە بەماندوبوون ئامـادەی سـووتانبوو بەڵگەیـە لەسـەر نزیکـی لەفـەرمانڕەواوەو ئاسـانکردنی کـاری قورسوگران.

*دەگونجێـت داری وشـک بەڵگـەبێت لەسەر بەلاو نەهامـەتی یـاخود بـەخیلی بەشـتی بینـراوو ئامـادە، کۆمەڵـە دارو چـیلکەیەکی لەسـەریەک هەڵـچنراویش مـاڵو داراییـەکی جیـاوازە، ، ئەگـەر بێکاربێتو دەستەیەداری وشـک ببینـێ خزمەتی پیاوێکی رێزدار دەکات.

*کۆکردنەوەی دارو چیلکە بۆ نـەخۆش چاکبوونەوەیەتی.

*هـەموو دارێـک لەخـەودا بدرێتـە پـاڵ بەروبوومێ فەوتانو لەکیسچوونی ماڵو داراییەیە مـرۆڤ بەدەستیدەهێنێت لـەو بەروبوومەوە.

*ئەگـەر داربنێـت بـەئاگرەوە بەڵگەیـە لەسەر نزیکی لەپەروەردگارەوە یـاخود منداڵەکــەی دەخاتـــە بەردەســـتی مامۆستایەک پەروەردەی بکات.

*ئەگەر ئاگرەکە بەودارە گـرو بڵێسەی سـەند خێرەکـەی قبوڵبـوەو منداڵـە بــچووکەکەشی قوتـــار دەبێـــتو ســـەردەکەوێت بەســـەر دوژمـــنو رکەبەرەکانیدا.

*ئەگـەر لەخـەودا داروچیلکەی خـوارد ماڵو داراییەکی حەرام دەخوات یـاخود دارکاریدەکرێت لەکاتی بێداریدا.

*ئەگــەر کەشـتیەکی هــەبوو بینــی گڕدەگرێــتو دەســووتێت یـــاخود دارەکانی دەسووتێت بەڵگەیـە لەسـەر نوقمبوونی کەشتیەکەی لەبێداریدا.

*بنەکۆتـەرە بەڵگەیـە لەسـەر وەستان لەجموجووڵ ، هەروەها بنەکۆتـەرە بـۆ گۆشـــت برژانـــدنو پینەچـــێتیو

هاوچەشنەکانی بەڵگەیە لەسەر سوود وەرگرتن ئەگەر وانەبێت بەڵگەیە لەسەر ناڕێکی ژن یاخود پیشەوەر یان پەککەوتنی سوود وەرگرتن.

دارەمەیت : (ئیبن سیرین) دەڵێت: دارەمەیت پادشایەکی مەزنە، ئەگەر ببینی وەك ئەوەی لەدارەمەیتێکدایە دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێت ئەگەر شایستەیبوو بەپێی ئایەتی: ﴿إنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أنْ يأتيكم التابون﴾(البقرة: ٢٤٨).

*ڕاڤەکارانی خەو دەڵێن: خاوەنی ئەم خەوە لەدوژمنەکەی دەترسێتو بەڵگەی قوتاربوونە لەدوژمن دوای ماوەیەك.

*ئەگەر یەکێك خەوێکی ئاوای بینیو کەسێکی غەریبو نادیاربوو دەگەڕێتەوە بۆلای.

*ئەوەی بینی لەسەر دارەمەیتێکە وەسیەتی بۆ دەکرێت یان لەشەڕو ئاژاوەدایەو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێتو بەهیواو ئاواتی خۆی دەگات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی ببینێ دارەمەیتێکی دەدەنێ زانیاریو دڵئارامیو ڕێزو شکۆی پێدەبەخشرێ، دارەمەیتیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە ، یاخود بەڵگەیە لەسەر پاڵنەرو هۆکاری سەفەر.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوای جیاکەرەوەی حەقو ناڕەواو زانستو ڕێنومایی.

داری ساج: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر موڵكو دەستەڵات یان زانا یاخود بوێژ یان ئەستێرەناس.

*بینینی ساجیسوور بەڵگەیە لەسەر نەخۆشکەوتن بە تا.

داس: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر ڕزقو ڕۆزی هەواڵی ڕاست ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەواوبوونی تەمەن.

داشەکانی شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی ڕێزدار.

داڵ(ڕەشداڵ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: داڵ پیاوێکی بەهێزو جەنگاوەرەو کەسی نزیكو دوور دڵنیا نییە لێی.

*بەچکەی داڵ پیاوێکی ئازای خاوەن دەستەڵاتە.

*ئەگەر داڵی لەسەربانی ماڵەکەی یان لەگۆڕەپانو حەوشەکەی بەدیکرد خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر فریشتەی مردن.

* ئەگەر داڵێکی بینی کەوت بەسەریا کۆچی دواییدەکات، چونکە ئەگەر داڵ ئاژەڵێك بەنینۆکەکانی هەڵبگرێ دەیکوژێ.
* ئەگەر بینی داڵێکی گرتو بەگوێی کرد لەگەڵ فەرمانڕەوایکدا تێکەڵدەبێ.
* ئەگەر داڵێکی بینی بەنینۆکەکانی لێدا ناڕەحەتیو بەلا ڕوودەکات خۆیو ماڵو دارایی.
* ئەگەر داڵێکی بینی لێی نزیکدەبێتەوە یاخود شتێکی دەداتێ یان دەدوێ لەگەڵی بەگوتارێك حاڵیدەبێت سوودو قازانجە.
* ئەگەر ژنێك داڵێکی لەبری منداڵێکیبوو کوڕێکی گەورەو مەزنی دەبێت، ئەگەر هەژاربوو کوڕەکە سەرباز دەبێت.
* هەروەها ئەگەر سواربوونی داڵ بۆ گەورەو سەرۆکبوو بەڵگەی تیاچوونو فەوتانەو بۆ هەژاریش بەڵگەی خێروچاکەیە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گۆشتی داڵیخوارد خاوەنی داوایە، داڵ ئەگەر دەستەلاتدارێکی سستبوو خەڵکی دەستەلاتدار لەسەر دەستی تیادەچێت.
* ئەگەر داڵێکی بینی بەسەرداریکەوە خێرو فەڕونیعمەتی دەستگیردەبێت.
* ئەگەر بینی دەفرێ بەڕێکی زاڵدەبێ بەسەر سەرجەم دوژمنەکانیدا.
* ئەگەر داڵێکی بینی لەسەر بەردێك یان دارێك یاخود شوێنێکی بەرز بەڵگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت کارێك ئەنجامبداتو بەڵگەی شەڕە بۆیەکێك بترسێ لەشتێك یان لەسەفەردابێ.
* بۆ یەکێك لەسەفەردابێت بەڵگەیە لەسەرگەڕانەوەی لەسەفەردا.
* ئەگەر بینی داڵێك هەڕەشەی لێدەکات بەڵگەیە لەسەر هەڕەشەیە لەلایەن پیاوێکی گەورەوە.
* ئەگەر داڵێکی مردووی بینی بەڵگەیە لەسەر مەرگی گەورەکەی.
* ئەگەر داڵێکی بینی بەچنگ شتێکی هەڵگرت لەنێو خەڵکیدا کوڕێکی دەبێت ناوبانگدەردەکاتو ستایشدەکرێ لەشارەکەی خۆیدا.
* ئەگەر درو قوڵبڕ داڵیان بینی پێیاندەکات.
* ئەگەر بینی داڵێك هەڵیگرتو بردی دەبێت بەکەسێکی ڕێزدار یان سەفەرێکی دوور ئەنجامدەدات.
* ئەگەر بینی کوشتار لەگەڵ داڵێکدا ئەنجامدەدات بەربەرەکانی لەگەڵ دەستەلاتدارێکدا دەکات.

*دالّ بۆ یەکێك لەجەنگدابێ بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا چونکە ئالاّو بەیداخی پێغەمبەربوو(ﷺ).
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو داراییەکی زۆرو جەونگو شەڕ.
*دالّی مێینە ژنی هەڵەکارەو بەچکەکانیشی مندالّە لەزیناوە پەیدابوون.
*(دمیری)دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی دالّی بوە کوڕەکەی پەیوەندیکردوە بەفەرمانڕەواوە یا خزمەتیدەکات یاخود نەیاریەتی.
دالان (ڕاڕەو): (نابلسی) دەڵێت: خزمەتکارێکە لەسەر دەستی ئەودا چارەسەرو گرێی کۆندەکرێتەوە.
*دەرگاوان یاخود ئەو کارو کردارەی بەهۆیەوە دەگات بەبەهەشت یان دۆزەخ یاخود کارێکە مرۆڤ دەگەیەنێت بەمەبەستو هیوا.
*دەگونجێت دالان بەڵگەبێت لەسەر گۆڕ چونکە دالانو ڕاڕەوی بەهەشت یان دۆزەخە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەپێ ڕۆیشتنی نەخۆش یان بژێوی بەڕێوەچوون، ڕووناکیو فراوانی بەڵگەیە لەسەر دەرەنجام باشی، تاریکیشیو زۆری پێچو پەنای بەڵگەیە لەسەر خراپی چارەنووسو دەرەنجام.
داڵەکەرخۆرە: (نابلسی) دەڵێت: داڵەکەخۆر ناقۆڵاترین باڵندەیە کەراو ناکات، بینینی لەخەودا بەڵگەو نیشانەیە لەسەر گەلو نەتەوەیەك کەبێڕەوشتو سوودن، بینینی باڵندەی کەوتوو بەڵگەیە لەسەر گاڵتەو رابواردن لەگەڵ پلەوپایەی بەرزو سەرکەوتن بەسەر دوژمندا بەتایبەت ئەوەی خاوەنی بێت یا بەشێك لەو باڵندەیە.
*بینینی دەستەڵاتدارانو ئەوانەی نزیکن لێیان بۆ باڵندە لەخەودا شەڕو خراپەو غەرامەیە.
*بینینی ئەوەشی مرۆڤ چاوی پێی گەشدەبێت بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو منال، بینینی ئەوەی دالّ پێی تەنگ دەبێت بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ دژەکان لەعەجەم.
*بینینی باڵندەی ملشکێن بەڵگەیە لەسەر دڕندەو جانەوەری زیانبەخش.
*بینینی باڵندەی دڕندە شکۆمەندیو سوودو رزقو رۆزییە.
*بینینی ئەو باڵندەیەشی گۆشتی دەخورێت سوودو ئاسانییە.
*هەروەها بینینی ئەو باڵندەیەشی گۆشتی دەخورێت چاکەو باشەیە.

*بینینی باڵندەی نێر بەڵگەیە لەسەر نێرینەی پیاوو بەپێچەوانەشەوە.

*بینینی ئەو باڵندانەی خێرو شەڕیان تیایە دەرووی خێرە دوای نارەحەتی یا دەروە دوای تەنگ پێهەڵچنین‌و نارەحەتی.

*بینینی ئەوەی لەشەودا بەدەردەکەوێت یان بەڕۆژ بەڵگەیە لەسەر جەربەزەیی‌و سووربوون لەسەر داوا.

*بینینی ئەو باڵندانەی بەشەو دەردەکەون‌و بەڕۆژ هێورو شاراوە دەبن بەڵگەیە لەسەر خۆشاردنەوەو پارێزگاری.

*بینینی ئەو باڵندانەی شەڕێکی رەهان بەڵگەیە لەسەر دوژمنایەتی، هەروەها بینینی باڵندەی بەسوودو خێرداریش بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌و بیم‌و رزق‌و رۆزی حەڵاڵ‌و پۆشاک‌و جل‌وبەرگ.

*بینینی ئەو باڵندانەی بەڕۆژ دەردەکەون‌و شەویش هێورو خەفەن بەڵگەیە لەسەر بژێوی بەهۆی رەنج‌و کاری جیاوازو هەمەچەشنەوەو سیخوڕی‌و خۆڕاگرتن بۆ هەواڵ‌و دەنگ‌وباس.

*بینینی ئەو باڵندانەی بێنرخن لەحاڵی بێداریدا ئەگەر لەخەودا نرخیان پەیداکرد بەڵگەیە لەسەر سوود خۆریی‌و خواردنی ماڵ بەناحەق‌و بەپێچەوانەشەوە.

*بینینی ئەو باڵندانەی باڵناگرن‌و نافڕن بەڵگەیە لەسەر پەیمان شکێنی‌و خراپەو بەپێچەوانەشەوە.

*بینینی ئەو باڵندانەی لەکاتێکی تایبەتدا بەدەردەکەون بەڵگەیە لەسەر دانانی شت لەشوێنی نابەجێ‌و ناشیاودا یا گۆڕانی دوژمن‌و هەواڵی سەیرو خۆ هەڵقورتان لەکاروبارێکدا کەپەیوەندی بەمرۆڤەوە نییە.

*بینینی باڵندەی ئاوی خەڵکی ماندو بژێوی پەیداکەر یان خوداناس‌و پاکژن ئەمەش لێکدانەوەیەکی گشتییە سەبارەت بەباڵندەکان‌و دەتوانرێت بەو پێودانگە سەرجەم باڵندەکانی دی لێك بدرێتەوە.

داڵێکی گەورە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆیەکێك بەدەستی بهێنێت بەدەستهێنانی دەستەڵاتە، بۆئەوەی شایستەیەتی ئەوەی شایستەی نەبێت وتەیەکی حەق‌و راستییەو لەخاوەنەکەی وەرناگیرێ.

* ئەگەر دالێکی گەورەی ببینی نیشتنەوەبەسەریەوە بەڵگەیە لەسەر برین و تالآنی لەلایەن دزو جەردەوە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کورپیان خزمەتکارە.

دانا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دانا پیاوێکی ئازادکارە.

دانان(هۆنینەوە): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر زانیاری یان کۆکردنەوەی ماڵ و سامان لەرێی خۆیەوە لەگەڵ خۆشەویستی و تەبایی و گوێڕایەڵی پەروەردگاردا.

دانپیانانی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دان پیانان بەبەندایەتیکردنی مرۆڤێك دژایەتیەتی ، دانان بەگوناهو سەرزەنشتی نەفس بەدەستهێنانی پلەوپایەو شکۆمەندی و تەوبەیە بەپێی فەرمایشتی پەروەردگار: ﴿قَالا رَبَّنا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا﴾.
* داننان بەکوشتنی مرۆڤێکدا بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پلەوپایەو دەستەلآت یان هێمنی و ئاسایش بەپێی ئایەتی ﴿قَتَلتُ مِنْهُمْ نَفْساً﴾.

دانیال(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (دانیال)ی ببینی بەخت و چارەیەکی بەرین و فراوانی دەستگیر دەبێت و فێری زانستی لێکدانەوەی خەو دەبێت و زاڵدەبێت بەسەر کەسێکی ستەمکاردا دوای ئەوەی ئێش و ئازاری پێدەگەیەنێ، هەروەها وتراوە: دەبێت بەمیرو شا.
* دەگێڕنەوە(ئەبا عەبدوڵلا)ی (باهلی) لەخەودا بینیوویەتی (دانیال)ی هەڵگرتووە لەسەرشانی و پاشان لەسەر دیوارێك دایدەنێ و دەیژێنێتەوەو گفتوگۆی لەگەڵدادەکات و پێی دەڵێت: مژدەبێت تۆ چوویتە ریزی میراتگرانی پێغەمبەران و بوویت بەیەکێك لەراڤەکارانی خەو.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیکرد دەبێت بەپێشەواو ئیمام لەلێکدانەوەی خەودا، هەروەها گوتراوە: دەبێت بەپێشەواو وەزیرو زانیاری بەدەستدەهێنێت و لەلای پادشاو فەرمانڕەوایەکی ستەمکارەوە زیانی پێدەگات ، پاشان زاڵدەبێت بەسەریا.
* ئەگەر بینی (دانیال) پێغەمبەری هەڵگرتوە بەسەرشانیەو لەسەر دیوارێك دایدەنێ و گفتوگۆی لەگەڵدا دەکات یان مژدەی پێدەدات یاخود کەوچکێ هەنگوینەدەکات بەدەمیەوە بەدەستی خۆی و دەبێت بەپێشەوایەك لەراڤەکارانی خەو.

دانیشتن: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەتوانین‌و دۆڕاندن، دانیشتنی ژن خاوی‌و سستییە لەهاوسەرگیریدا.

دانیشتوانی ئەورووپا: (نابلسی) دەڵێت: بینیان بەڵگەیە لەسەر هەڵهاتن‌و قوتاربوون.

داوا(خواز): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی داوای شتێکدەکات دەگات بەداواوخوازی خۆی بەپێی وتەی: "ئەوەی داواخوازی شتێکبێت بەدەستیدەهێنێت ئەگەر هەمووشی نەبێت هەرکەمێك بەدەستدەهێنی".

*ئەگەر بینی کەسێك بەدوایدا دەگەڕێ غەم‌و پەژارەی دێت بەسەردا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چارەنووسێکی پێوەلکاوە ، ئەگەر بینی نەیارەکەی چوو بەدوایدا لەخەودا دەمرێت.

*دەگونجێت داواکردن بەڵگەبێت لەسەرئەوەی مرۆڤ پێی شکۆمەند دەبێ لەزانیاری‌و کردار یان ماڵ‌و دارایی، داوتاش بەڵگەیە لەسەر داواکراو ئەگەر هەڵهاتوونەبێت، ئەوکاتە دڵنیادەبێ لەترس‌و بیم.

*ئەگەر مرۆڤێکی ناشیرینی بینی بەدوایدا دەگەڕێ ، رووداوێکە خەشم‌و قینی لیدەبێتەوە، ئەگەر پێگەیشت ترس‌و بیم رووی تێدەکات.

داواکردن لەزانایان یاخود فەرمانڕەوایان : (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەسەر شێوەی بەخشین‌و خەڵاتبوو بەڵگەیە لەسەر رووداني کارەسات پێویستی بەو کەسانە دەبێ تێدا، داواکردن لەدەوڵەمەند بۆ هەژار ئاگرە دەیسووتێنێ.

داود(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (داود) پێغەمبەری بینی دەستەڵات‌و هێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیکرد هێزو دەستەڵات بەدەستدەهێنێت ، پاشان دەکەوێتە کاروکردارێکی هەڵەوەو پاشگەز دەبێتەوە لێی‌و دوورەپەرێز دەبێت ، پاشان فەرمانڕەوایەکی ستەمکار دێتە رێی‌و دواتر خوداوەند قوتاریدەکات لێی‌و زاڵ‌و سەرکەوتوویدەکات بەسەریاو موڵك‌و دەستەڵات‌و شکۆمەندی پێدەبەخشرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی (داود) ببینێ لەوشارەدا پادشاو فەرمانڕەوایەتی دادپەروەر دەبینێ یاخود سەرکردەیەکی بەرێز یا دادوەرێکی

راستگۆو دادگۆ، ئەگەر سەرۆکی ئەو شارە ستەمکاربوو پەروەردگار بەسەرۆكو بەرپرسێکی دادپەروەر دەیگۆڕێ، ئەگەر دادوەرێکی ستەمکاربوو خوداوەند بەدادوەرێکی دادپەروەر دەیگۆڕێت ئەگەر شیاوی دادگابوو پێیدەبەخشرێ.

* بینینی(داود) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیەلەسەر پۆستو دەستەڵات.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+تاقیکردنەوەی پیاوو ژن.

+غەمو پەژارەخواردن لەرێگەی ژنانەوە.

+قورئانخوێندنو زیکرو یادی خوا.

+تەوبەو گەڕانەوە بۆ لای خوا.

+چەكو جبەخانەو ئەوەی لەئاسن دروستدەکرێت.

* ئەگەر خەوبینەر چەكو جبەخانەو ئەوەی لەئاسن دروستدەکرێت پیشەیبوو سوودو قازانجێکی بێشومارو زۆر دەکات، دەگونجێت بەلاو نەهامەتی لەلا سووكو ئاسانبێت.

* هەروەها بینینی بۆ (داود) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامو چارەنووس چاکبێت.

* ئەگەر بینی چوەتەسەر شێوەی (داود) یاخود جلوبەرگێکی ئەوی پۆشیوە ئەگەر شایستەبوو دەبێت بەدادوەر یان فەرمانڕەوا، ئەگەر شایستە نەبێتو بژێوىو پیشەکەی لەگەڵ ئاسنداببێت سوودو قازانجدەکات.

* ئەگەر پیاوچاك بێت مژدەی بەزیادبوونی خێر لەگەڵ زیانو گرانو ملکەچیو غەمباری پێدەدرێت، بەلاَم ئەگەر زانایەکی ستەمکاربێتو بینینی غەمو پەژارەی دەداتێ یاخود هەڕەشەی لێدەکات.

داوی راوچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی چۆلەکەیەکی راوکرد بەدارێك پیاوێکی خراپەکاری بەدئاینەو پلاندەگێرێ لەپیاوێکی مەزن، چونکە دار دووڕوویىو پلانو فێڵەو چۆلەکەش پیاوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی داوێك دەنێتەوە هەرکات باڵندەی تێدکەوت دەفرێو هەڵدێ، ئەو ژنە خوازیاری دووگیانییە لەمێردەکەیو لەسەر حاڵو بارێك ناوەستێ.

داوێنپیسی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی بەپێی ئایەتی: ﴿وَلاَ يَلِدُوا الاَّ فَاجِراً كَفَّارًا﴾ (نوح: **٢٧**).

* داوێنپیسی ژنی دووگیان قوتاربوونیەتیو هی کوڕیش هەروایە.

دایك: ئەگەر لەخەودا بینی لەدایكبوو و دایكی نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی چونكە مردوو كفنی تێوە دەپێچرێ وەك چۆن منداڵ قومات دەكرێت ، ئەگەر دایكیشی لەشساغو هەژاربوو خودا رزقو رۆزی دەدات، ئەگەر دەوڵەمەندبوو رزقو بژێوی تووشی گرفتو تەنگەبەری دێت.

دایەن: (نابلسی) دەڵێت: بینینی دایەن بەڵگەیە لەسەر دەركەوتنی شتی پەنهانو شاراوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر زیانو مەرگی نەخۆشو وتنی ئامۆژگاری.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر رووكردنە بەڵاو نەهامەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەركردنی ئاگرپەرستو خاڵیكردنەوەی غەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵگیرساندنی ئاژاوەو شەڕو پێكدادان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەرامە.

ددان : (ئیبن سیرین) دەڵێت: ددان خانەوادەی پیاوە ، ددانەكانی سەرەوە پیاوانی خانەوادەن ، هی خوارەوەش ژنانی ماڵە ، كەڵبە گەورەی ماڵەو ددانەكانی پێشەوەی لای راست باوكەو هی چەپیش مامە، ئەگەر وانەبێت دووبراو كوڕن ، ئەگەر وانەبێت دوو هاوڕێی یەكن ، چوار ددانی ناوەڕاست ئامۆزایە ، ددانی پێشەوە خاڵو پوورەو ئەوەی جێگەیان دەگرێتەوە، خرێكانیش باپیرو وەچەی بچووكن، ددانی برندەی لای راست دایكەو هی لای چەپیش پوورە ، ئەگەر وانەبێت دوو خوشكو كچ یان ئەوەی جێیان دەگرێتەوە،چوار ددانی خوارەوەش كچانی مامو پوورە ، كەڵبەی ژێرەوەش خاتوونی ماڵی خۆیەتی، ددانەكانی خوارەوە كچە خاڵو پوورە، خرێكانی خوارەوەش كەسانی دوورن لەكەسی ژنو پیاو، جموجووڵی هەندێك لەددانەكانیش بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی، كەوتنو نەمانیشی فەوتانو مردنە یان ونبوونێكە كەگەڕانەوەی لەدوا نییە ، ئەگەر تووشی ژانو ئێش ببێت بەرلەوەی ونیبكات دەگەڕێتەوە، كلۆربوونیشی بەڵگەیە لەسەر بەڵایەك تووشی ئەوانە دەبێت كەلەژێر بەیداخی ئەودانو جیرەی ددانیش بەڵگەو نیشانەی مشتومڕە لەنێوان خانەوادەی ماڵەكەی.

* ئەگەر بینی ددانەکانی زەرد هەڵگەڕاوە خەوش و عەیبە روو لەخانەوادەو کەس وکاری دەکات.
* رزین و بۆگەنکردنی ددانی ناڕێکی ستایشی خانەوادەیە .
* لاوازی و بێهێزی ددان لاوازی حاڵ و باری خانەوادەکەیەتی.
* پاککردنەوەی ددان لەپەڵەو زەردی بەڵگەیە لەسەر بەخشینی ماڵ و رەواندنەوەی غەم و پەژارە لەسەریان.
* بینینی ددان و درێژی و جوانی هێزێکی زیادەو ماڵ و دەستەلاتە بۆ خانەوادەی.
* ئەگەر ببینیّ وەك ئەوەی جێگیربوە لەگەڵ ددانەکانی پێشەوەدا ئەندامانی خانەوادەکەی زیاد دەکەن.
* ئەگەر ببینیّ چەسپاوو جێگرە لەگەڵیدا زیانی پێدەگەیەنیّ ئەوەی زیاد دەکات لەخانەوادەکەی دەبێت بەمایەی عەیب و عار بۆی.
* ئەگەر بینی ددانەکانی بریەوە بەڵگەیە لەسەر بچڕانی پەیوەندی خزمایەتی یان بەزۆر پارەو سامانی پێدەبەخشن.
* ئەگەر بینی ددانەکانی فڕێدەدات کاروباری خانەوادەکەی تێکدەچێت بەقسەیەك کەخۆی دەریدەبڕێت.

* ئەگەر بینی ددانەکانی وەك ئاڵتوون وایە ئەگەر زانست پەروەرو قسەزان بێت خەوەکەی باشە وەگەرنا باش نییە چونکە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و ئاگر کەوتنەوە.
* ئەگەر بینی ددانەکانی لەزیوە بەڵگەیە لەسەر زەرەرو زیان لەماڵدا.
* ئەگەر بینی ددانەکانی لەشووشە یان دارە بەڵگەیە لەسەر مردن.
* ئەگەر بینی ددانەکانی پێشەوەی کەوتن و لەجێی ددانی دی هاتن بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی کاروبارەکانی.
* هەروەها دەڵێن:

+ئەوەی ددانەکانی سەرەوەری بکەوێتە نێو دەستی ماڵ و دارایەك رووی تێدەکات.

+ئەگەر بکەوێتە ئامێزو کۆشی کوڕی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ﴾.

+ئەگەر کەوتە سەر زەوی ئەوا مەرگ رووی تێدەکات.

+ئەگەر بینی ددانی کەوتووی خستە نێو دەستی و نەیشاردەوە یەکێکیتر لەبری ئەو سوودمەند دەبێت لەبەزەیی و ئامۆژگاری.

+سەبارەت بەهەموو ئەندامەکانی دیکەش وایە ، ئەگەر بەلاو نەهامەتیەك رووی تێکرد ونی نەکردو داینەپۆشی.
*ئەگەر بینی لەدلیا ددان رواوە بەلگەیە لەسەر مردنی.
*هەروەها دەلێن: ددان کەوتن کۆسپو رێگرە لەبەرانبەر ئەوەدا کەدەیەوێت.
*بەلگەی دادی دیوانە.
*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتن‌و لەکۆشیا یان قۆلیدا کۆیکردەوە تەمەن درێژ دەبێت تا سەرجەم ددانەکانی دەکەون‌و وەچەی زیاد دەکات.
*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتن‌و لەبەر چاوی ونبوون خانەوادەو خاوخێزانی دەمرن بەر لەخۆی یاخود دەگونجێت مردنی هاوتەمەنەکانی بێت لەخزم‌و خوێشی.
*ئەگەر بینی خەلکی جیڕەجیڕ دەکەن بەددانەکانیان یاخود ئامۆژگاریدەکەن ئەوا دەتوانێت ئامۆژگاری خەلکی بدات بەلام نایکات.
*هەروەها دەلێن: دەگونجێت دەم‌و زار وەك مالو لانە وابێت، ددانیش وەك دانیشتوانە ئەوەی جێنشنیەتی لەلای راستی نێرینەکانەو لای چەپیش مێینەیە لەسەرجەم خەلکیدا.
*هەروەها دەلێن: ئەگەر یەکێك بینی ددانەکانی شکان هێدی هێدی قەرزەکانی دەداتەوە.
*ئەگەر ددانەکانی بێئێش‌و ئازار کەوتن بەلگەیە لەسەر بەتالبوونەوەی کردارەکانی.
*ئەگەر بینی ددانەکانی بەژان‌و ئێشەوە کەوتن بەلگەیە لەسەر ونبوونی شتێك لەمالەکەی خۆیدا.
*ئەگەر ددانەکانی پێشەوەی کەوتن رێگە نادرێت مرۆڤ کارێك ئەنجامبدات بەوتەو لێدوان، ئەگەر ژان‌و ئازاری چەشت یان خوێن‌و گۆشتی لێهاتنە دەرەوە بەتالدەبێتەوە یان ئەوکارەی خوازیارییبوە تێکدەچێت.
*سەبارەت بەلەشساغ‌و مرۆڤی ئازادو گەشتیار ئەگەر سەرجەم ددانەکانیان کەوت بەلگەیە لەسەر نەخۆشیەکی درێژخایەن‌و کەوتنە هەلاکەت بێئەوەی بمرن.
*ئەگەر سەرجەم ددانەکانیان کەوت بەلگەیە لەسەر قوتاربوونیان لەنەخۆشی.
*سەبارەت بەبازرگانە گەشتیارو موسافیرەکانیش ددانکەوتن بەلگەونیشانەی سووکی کارەکانیانە

بەتایبەت ئەگەر بینی ئەو ددانانە دەجوولێن.

*ئەگەر بینی هەندێك لەددانەكانی درێژو زۆر گەورەبوە بەڵگەیە لەسەر مشتومڕو دەمە دەمە لەماڵەوە.

*ئەوەی ددانەكانی بەڕەشیو كلۆریو خوراو لاربێت ببینێت دەكەوێت لەبەلاو نەهامەتی قوتار دەبێت، خۆئەگەر ببینیێ ددانەكانی دەكەونو خۆشی بەدەستی هەڵیاندەگرێت یان بەڕیشی یاخود لەكۆشیا بەڵگەیە لەسەر بچڕانو دوایی هاتنی وەچەخستنەوە، ئەگەر منداڵیشی ببێ نامێنێو پەروەردە نابێ.

*دەگێڕنەوەپیاوێك دەبینێ لەخەودا سەرجەم ددانەكانی دەكەون غەمو پەژارەیەكی زۆر دەخواتو خەوەكەی بۆ خەولێكدەرەوەیەك دەگێڕێتەوە ، ئەویش دەڵێت: سەرجەم ددانەكانت بەر لەخۆت دەمرن ، پاشان ئەو لێكدانەوەیەش وەك خۆی دێتە دی.

*یەكێكی دی لەخەودا دەبینێ سێ ددانی خستە نێو چنگیو دەستی نوقاند ، پاشان بۆیان لێكدایەوە گوایە درهەمو نیوێكی دۆزیوەتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ببینێ هەندێك لەددانەكانی كلۆربوون یان رزیون خاوەنەكەی بەلاو نەهامەتی دێت بەسەریاو سوودی لێوەر ناگرێت.

*ددانی لای راست بەڵگەیە لەسەر بەتەمەنەكان لەپیاوو ژن.

*ددانی لای چەپ بەڵگەیە لەسەر رووداوەكان.

*ددانەكانی پێشەوە بەڵگەیە لەسەر منداڵ.

*كەڵبەكان بەڵگەیە لەسەر نیوەی ئەوان.

*ددانی هاڕەڕ بەڵگەیە لەسەر بەتەمەنەكان.

*ئەگەر مرۆڤ بینی هەندێك لەددانەكانی كەوتن بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ئەوەی ددانەكەی كەوتووە.

*ددانەكانیش بەڵگەن لەسەر كاروباری مرۆڤ.

*خرێكان بەڵگەن لەسەر كاروباری نهێنیو شاراوە.

*كەڵبەكانیش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی نهێنیو پەنهانەو دیار نییە لای زوربەی خەڵكی.

*ئەگەر بینی كەڵبەكانی درزی بردوە كوڕی دەمرێت .

*ددانیش نیشانەو بەڵگەیە لەسەر خزمو خوێشو خەڵكی دوور، ئەوەی

لەدوای چاوەوە دێت پیاوەو ئەوەی دوای کولمیش ژن.

*ئەوەی چارەسەری هەندێك لەددانەکانی بکاتو بەوەی دەری بهێنێ خراپ نییەو بەڵگەیە لەسەر غەرامکردنو لێسەندنی ماڵو دارایی، یاخود هەڵکەندنی هەندێك لەخزمەکانی لەشوێنی خۆیان.

*ئەگەر بینی لەو شوێنەی ددانەکەی هەڵدەکێشن کرمێکی ورد یان دوو کرمو زیاتر بێتەدەرەوە منداڵەکانی دەچنە شوێنیو بەڕێو جێی ئەودا دەڕۆن.

*ئەوەی ببینێ ددانەکانی بۆنێکی ناخۆشیان هەیەو بۆگەنیان کردوە ، یاخود لەوبابەتە باسو ستایشی ناقۆڵا دەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مشتومڕی خزمەکانی لەسەری یاخود جموجووڵێك بکەوێتە نێو خانەوادەکەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مشتومڕو بەربەرەکانی.

*ئەگەر ددانەکانی درێژبوونو چوون یەك نەبوون ناکۆکی دەکەوێتە نێوان خۆیو خانەوادەکەیو هەرگیز تەبا نابێت لەگەڵیان.

*ئەگەر بینی ددانەکانی کەوتن بەڵگەیە لەسەر نەمانی جێگەوشوێن یاخود هەژارییو کورتی رزقو رۆزییو بژێوی یان بەئاوارەیی دەمرێتو دوور لەخانەوادەی، یان تەمەنی درێژ دەبێتو ماڵو دارایی زیاد دەکات بەئەندازەی خوێنی ددانەکانی.

*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی هەڵکێشرانو لەشوێنو جێگەیەك لەسەر زەوی داپۆشران خانەوادەکەی بەر لەخۆی دەمرنو بەخاکیان دەسپێرێ.

*ددان هەڵکێشان بەزمان قسەو وتەیە دەیکاتو کاروباری خانەوادەی خۆی پێ دەشێوێنێ.

*هەروەها دەڵێن: هەڵکێشانی بەڵگەیە لەسەر دیاریدانی رووداوی مەترسیدار.

*ئەگەر بینی ددانەکانی جووڵان قەرزەکەی بەهێواشی دەبژێرێتەوە.

*ئەوەی ببینێ ددانەکانی خوراوو کلۆربوون خانەوادەکەی رسواو ملکەچیدەکەن لەکاتی پێویستی بوونی بەوان.

*ئەوەی ببینێ لەشوێنی خۆی لادەچێت ددانی سەرەوە بۆ خوارەوەو بەپێچەوانەوە بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو زیادەڕەوی ژنانی ژێر سایەی ماڵەکەی بەسەر پیاواندا و رووداني ناتەواوی لەنێوانیاندا یاخود کەمو کوڕیو ناتەواوی لەماڵو داراییاندا.

*ئەوەی ددانی بئاژنێ بەڵگەیە لەسەر پەرتەوازەبوونی خانەوادەکەی‌و روودانی ناتەواوی لەنێوانیاندا یاخود کەم‌و کورتی لەماڵ‌و داراییدابەڵام ئەگەر گۆشت لەنێوان ددانەکانیدا گیربوو غەیبەتی کۆمەڵێکی کردوەو بەزوبانی ئازاری داون.

*هەروەها دەڵێن: ددان بەڵگەیە لەسەر دانە دانەی گەوهەربەندی ژنان.

*ددان بەڵگەیە لەسەر:

+ئاش.

+ریزەکانی سوپا لای راستی ریزی راستەو لای چەپیشی بەهەمان شێوەیەو ناوەڕاستیشی دڵ‌و نێوجەرگەکەیەتی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرهێنانی ددان لەخەودا بچڕانی رایەڵەو پەیوەندی منالّی نێرینەیە، ئەوەی ددان دەربهێنێ گوناهیکردوە بەبچڕانی پەیوەندی خزمایەتی.

*ددانیش لەگیرفان یا دەستدا زیادبوونی پەیوەندی خۆشەویستی‌و دۆستانەیە یا منالّ زۆربوونە.

*ئەوەی ببینێ ددانێکی بەبێ ئازار دەرهاتوەو پیاوێکی خزمی زیندانی بێت ئازاد دەکرێت.

*لاوازی ددانیش بەڵگەیە لەسەر حاڵی خانەوادە ، ئەوەی رەشیی‌و کەم‌و کورتی لەشکان‌و درز بردن لەددانەکانیدا ببینێ غەم‌و پەژارە روودەکاتە خزمەکانی.

*ئەوەی ببینێ ددانەکانی خوارەوە درزیبردو ڕزان هەندێك لەوانە تووشی بەلاّ دەبن.

*خرێکان لەخەودا سەردارو ریش سپی نەتەوەیە.

*چوار ددانی ژیری‌و ئاقڵیش شوێنکەوتەکانن ، ددانی ناوەڕاستیش لەگەڵ چوار ددانی نێوان کەڵبەو بڕندە ئەو ماڵ‌و داراییەیە کەخۆی پێ دەڕازێنێتەوە یان منالّی نێرینەیە ، زەردی یان رەشی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵی ئەوەی خەوی پێوەبینراوە، کێشانی هەندێکیشی بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هەندێك لەو کەس‌و کارانەی لێیدواین.

*هەروەها هەڵکێشانی ددان بەڵگەو نیشانەیە لەسەر گەڕانەوەی ئاوارە یان مەرگی کەسێکی ئازیزو خۆشەویست.

*ئەگەر ددانەکانی پادشاو سەرۆکبوو بە ئاسن یان مس بەڵگەیە لەسەر توندی‌و بەهێزی سەربازەکانی ،

ئەگەرهاتوو ددانەکانی لەدەستدا مولّك‌و دەستەلاتی لەدەستدەدات.

*دەگونجێت بەڵگەو نیشانەبێت لەسەر پوچەڵبوونی سوودو قازانجی لەکشتوکالّ.

*دەگونجێت نەزۆك بێت‌و خوداوەند کوڕی پێنەدات یان هەژار بکەوێت دوای دەوڵەمەندی یاخود سوودو قازانجی ماڵ‌و ئاژەڵ‌و ئاشی نەمێنیّ گەرچی هەندێك پارەی پاشەکەوت کردبێت بۆ کاتی سوود لێوەرگرتن بەلاّم حالّی دەشێویّ‌و تێکدەچێت‌و زەرەردەکات‌و دەگونجێت بمرێت‌و رزق‌و رۆزی دوایی پێبێت.

*ئەگەر بەدەستی خۆی ددانەکانی دەرهێنا لەماڵ‌و دارایدا بەخراپی هەڵس‌وکەوت دەکات یان لەگەڵ خانەوادەکەیدا بەخراپی مامەڵە دەکات، یا کردارێکی نابەجیّ ئەنجامدەدات‌و پاشان لێی پاشگەز دەبێتەوە، یاخود سوودو قازانج دەکات لەقەرزێکدا کەدەیدات، پاشان دەگەرێتەوە بۆی‌و خراپ دەشکێتەوە بەسەریا، ئەمەش لەکاتێکدا گەر لەبەر چاوبێت لەخەوەکەدا، ئەگەر یەکێك پێی راگەیاند بەڵگەیە لەسەر پێویستی بوونی بەرەهن‌و فرۆشتن لەوەی خۆی پیّ دەردەخات.

*ئەوەی لەخەودا ددانێك دەربهێنیّ‌و بەبێداری ئازاری پێبگات بەڵگەیە لەسەر چاودێریکردنی بۆئەوەی ئەشکەنجەو ئازاری دەدات‌و رەوانەوەیەتی لەسەری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەوانەوەی ناسۆری‌و ناخۆشی لەداواکارێکی حالّ پەشێو.

*رووانەوەی ددان لەشوێن‌و جێی ددانی هەڵکێشراو بەڵگەیە لەسەر قەرەبوو و سوود وەرگرتن دوای زیان ، ئەگەر لەشوێنی ددانەکانی ددانی زیوین یا ئالّتوونی دەرهات بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵ‌و دارایی یان پێویستی بەتونکردنی ددانەکانی دەبێت بەهۆی ناخۆشی‌و رووداوێکی کتوپڕەوە.

*بینینی چاوو گویّ‌و ددانی زیادە بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی یاخود بەهاو نرخی لەئایندا بەزیادەو ناتەواوی دەستنیشان دەکرێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَكَتَبْنَا عَلَيهِمْ فِيهَا أنَّ النَّفْسَ بِالنَّفسِ والعَيْنِ بِالعَيْنِ ...﴾ (المائدة).

*دەگونجێت ددان بەڵگەبێت لەسەر ساڵ یان وەنەوزو، ئەوەی ببینیّ وەنەوز دەیگریّ هەڵە رووی تێدەکات یاخود خەو دێت بەسەریا ، دەگونجێت

پێشوازی لەساڵێکی پیرۆز بکات یا پێشوازی لەساڵێکی خۆشنود بکاتو دەستی پێوە بگرێ.

ددانکەوتن :(نابلسی)دەڵێت: ددان کەوتنی مرۆڤ لەخەودا تەمەندرێژیەتی بەدەر لەهاوتەمەنەکانی.

*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتنو خستییە کۆشیەوە تەمەنێکی درێژبەسەر دەباتو تاسەرجەمو ددانەکانی دەکەونو ژمارەی خانەوادەکەی زۆر دەبێت.

*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتنو لەبەرچاوی ونبوون خانەوادەکەی بەرلەخۆی دەمرێت. دەگونجێت مەرگی هاوتەمەنەکانی بێت یان نەخۆشکەوتنی خانەوادەکەی بێت.

*ئەگەر بینی هەندێك لەددانەکانی لەدەستدا یەکێك لەخزمەکانی غەریب دەکەوێت ئەگەر بەدەستی هێنایەوە دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینی ددانەکانی سەرەوەی کەوتە نێو دەستی ماڵو سامانێك بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر کەوتە نێو کۆشی کوڕێکی نێرینەیە، ئەگەر کەوتەسەرزەوی بەڵاو نەهامەتی مەرگە.

*ئەگەر بینی ددانەکانی خوارەوەی کەوتن غەمو پەژارەو ئێشو ئازار رووی تێدەکات.

*ئەگەر قەرزاربوو بینی ددانەکانی کەوتن لەخەودا بەڵگەیە لەسەرئەوەی قەزەکەی دەداتەوە، ئەگەر بینی یەك ددانی کەوت یەك پیاو قەرزەکەی دەداتەوە یان بەیەکجار قەرزی بۆ دەدەنەوە، ئەگەر چەن ددانێکی بکەوێت هەندێك لەقەرزەکانی دەداتەوە یاخود یەکێکیان دەداتەوە.

*ئەگەر بەبێ ژانو ئێش ددانەکانی کەوتن بەڵگەیە لەسەرکردارەکانی کەبەتاڵدەبێتەوە.

*ئەگەر بەئێشو ژانەوە ددانەکانی کەوتن بەڵگەیە لەسەر رۆیشتنی شتێك لەماڵەکەیدا.

*ئەگەر ددانەکانی پێشەوەکەوتنو ئازاری هەبوو یاخود خوێنی لێهات یان گۆشتی لێبووەوە ئەوکارەی خوازیاریبوە پووچو بەتاڵیدەکاتەوە.

*ئەگەر بەبێ ئێشو ئازارکەوتن خاوەنیەتی تیادەچێت.

*ئەگەر سەرجەم ددانەکانی کەوتن سەرجەم ئەوانەی لەنێو ماڵەکەیدان تیادەچن لەگەڵ هاوەڵو موسافیرانو

بەڵگەیەلەسەر نەخۆشییەکی درێژخایەن بەبێئەوەی بمرن.

*بۆکەسانی گەشتیارو سەفەرکار بەڵگەیە لەسەر ئاسانی باریان.

*ئەگەر بینی ددانەکانی دەکەوێتو خستییە نێودەستی یاخود ریشی یا کۆشی بەڵگەیە لەسەر پچڕانی وەچەو منداڵنەبوونی.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی کەوتنی ددانەکانی ببینێ بەڵگەیە لەسەر زیان گەیاندن بەهەندێك لەهاوەڵەکانی.

*ئەگەر بینی ددانەکانی دەکەوێتە نێو دەستی یان نێو جلەکانی کوڕ یان خوشكو برای دەبێت.

*ئەگەر بینی سەرجەم ددانەکانی کەوتنە نێودەستی وەچەو خانەوادەکەی زیاد دەکەن.

*کەوتنی یەك ددان ئەگەر بۆ چارەسەرنەبوو گرتی بەدەستەوە یان لەنێو جلەکانیدابوو ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕیدەبێت، وەگەرنا پەیوەندی لەگەڵ براکەی یان کەسێکی نزیکی باشدەکاتو ئەگەر خوێنی تیانەبوو رایەڵەی خزمایەتی دەبچڕێ مەگەر قەرزاربێت داوای لێدەکەنەوەو هەوڵدەدات بیداتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ددانکەوتن بەڵگەیە لەسەر رێگرێك رێگەی لێدەگرێو لەبەردەم خوازەکانیدا دەوەستێ.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە ئەگەر هەڵیگرتەوە دەگونجێت قسەی هەڵەبکاتو پاشگەزببێتەوە لێی، پاشان بیشارێتەوە.

*دەگونجێت ددانکەوتن بەڵگەبێت بۆ تێکۆشەران لەسەر بەردەوامبوون لەسەر رۆژوو.

*ئەگەر بینی ددانەکانی کەوتنو نەیتوانی نانبخوات هەژار دەکەوێت، ئەگەر بینی کەوتە نێو دەستی بەبێئەوەی ئێشو ئازاری هەبێت ئەوە درهەمە بەپێی ژمارەیان.

*ئەگەر بینی ددانەکانی کەوتنە نێو ئەڵقەیەك یەك بەیەك دەریهێنا بەردی نێوبیرەکەی دانە دانە دەکەوێت.

*هەروها دەڵێن: ئەوەی ددانەکانی بکەوێت بیستو نۆ ساڵ لەتەمەنی ماوە یاخود سی ساڵ، هەروەها دەڵێن: دوای سی رۆژ دەمرێ یاخود سی دینار غەرامە دەکرێ، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بیری ئاوی هەبوو دەتەپێ.

*هەروەها دەڵێن: بەسەختی نەخۆشدەکەوێتو ماڵو سامانەکەی

لەخەرجیدا بەسەردەچێت پاشان ماڵو سامانێکیتری دەستگیردەبێت.

د ر

درزوقلیش:(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕی یان ناتەواوییەك. دەگونجێت درزوقلێش بەڵگەبێت لەسەر دوورکەوتنەوەی غەریبو ئاشتبوونەوە لەگەڵ ئەوەی نێوانیان لەگەڵدانەماوە.

درزو قلیشکردنە شتێك: (**شقلشکانی**): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیاوازی یان هاوسەری کچ.

درکاندن(**باسکردن**):(نابلسی)دەڵێت: درکاندنی باسێك کەدەبێت پەنهانو شاراوەبێت بەڵگەیە لەسەر ماڵو سامان بەفیڕۆدان، یان دانایی وتن بەکەسانێك شایستە نەبن پێی، ئەگەر لەخەودا باسی نیعمەتەکانی خودایکرد بەڵگەیە لەسەر سوپاسگوزاری بۆخوداو شاییو ئاهەنگگێڕان لەسەرنەوەی پێبەخشیوە.

دروشم:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە کاروباری خەڵکی سووکو بەرز دەگرێتەدەستو بەیەکەوە ئاشنایاندەکاتو سوود دەگەیەنێتو خاوەن پلەوپایەیە.

درۆ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: درۆ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەخەوبینەر ژیری نییە بەتایبەت کەدرۆدەکات بەدەم خوداوە بەپێی ئایەتی: ﴿يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمْ لاَ يَعْقِلُونَ﴾ (المائدة: ١٠٣).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەوامیدانی درۆو درۆکردن بەدەم کەسێکەوە یان قوتارنەبوون بەپێی ئایەتی: ﴿ إنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللهِ الكَذِبَ لاَيُفْلِحُونَ﴾ (النحل:١١٦).

*دەگونجێت درۆکردن بەڵگەبێت لەسەر وڕێنە لەقسەکردندا.

*ئەگەر کەسێك گوێبیستی قسەکانیبوو بەناوبانگبوو هەڵەی زیاترە لەڕاستی.

درەختی ئەبەنووس:(ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی هندی دەوڵەمەندە یان پیاوێکی رەقی دەوڵەمەندە.

درەختێك لەنێو لما بڕوێت: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەنەخۆشیو گوناهو تاوان ئەنجامدانو بەرزکردنەوەی قورسایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئارامگرتن لەسەر ناڕەحەتیو دۆزینەوەی پشوو.

* درەختی رواوی نێو لم بەرپرسی کاروبارەکانەو سەر تیپی سوپایەو کاروبارو بەرژەوەندی خەڵکی دەپارێزێ وەك پۆلیس.

درهەم[1] **(پارە)**: (ئیبن سیرین) دەڵێت: درهەمی چاكو باش زانیاریو بەجێهێنانی پێداویستیو نوێژە.

* درهەمی پرشنگدار دنیایە بۆئەوەی خەون دەبینێ، مامەڵە پێکردنی ئەمەکداریو پاراستنی ئەمانەتە.

* ئەگەر ئەو پیاوەی درهەم دەبینێت هاوسەرەکەی دووگیانبوو منداڵێکی باشیدەبێت.

* ئەگەر درهەمی زۆری بەدەستیهێنا خێرێکی زۆری دەستیگردەبێت لەگەڵ شادیو خۆشیدا.

* ئەگەر لەخەودا بینی قەرزی لای یەکێکە بەدرهەم گەواهیدانێکی حەقو راستی بەسەرەوە هەیە، ئەگەر داوای لێکرد داوای گەواهیو شەهادەکەی لێدەکات، ئەگەر گەڕاندیەوە گەواهیدانە بەحەقو دروستی، ئەگەر بەشکاویو قەڵی گەڕاندیەوە ماڵو سامانە، ئەگەر درهەمێکی باشی ونکرد ئامۆژگاری کەسێکی نەزاندەکات بەڵام واژوویەتیو ناپاکییە لەبژێویو رۆچوونە لەگوناهی گەورەدا.

* ئەو درهەمەی هیچ نەخشونیگارێکی تیا نییە قسەو وتەیەکە پارێزگاریو خواناسی تیا رەچاونەکراوە، ئەو درهەمەشی وێنەی تیایە بیدعەکاریو ناپاکییە لەئاییندا.

* درهەمی پارچە پارچەکراو شەڕو ئاژاوەیەکە هەرگیز نابڕێتەوەو کۆتایی پێنایەت.

* هەروەها دەڵێن: وەرگرتنی درهەم باشترە لەدانی چونکە دانی غەمو پەژارەیە، ئەگەر درهەمێکی دزیو کردی بەخێر شتێك دەگێڕێتەوە گوێی لێناگیرێت.

* ئەگەر دە درهەمی پێبوو بوو بە پێنج کەمبوونی ماڵو داراییەتی، ئەگەر پێنج درهەمی پێبوو بوو بە دە ماڵو دارایی زیاد دەکات.

* هەندێکدەڵێن: درهەم لەخەودا بەڵگەی شەڕو خراپەیە، سەرجەم ئەوەی بەسکە لێدەدرێ هەروایە.

* درهەم بەڵگەیە لەسەر گوتەو دووپارەبوونەوەی شتە جوانەکان.

* درهەم گوتەو شەڕە ئەگەر دیارو بەرچاوبوو، ئەگەر درهەمی لەتورەکەیەکدا بەخشی یاخود لەتورەکەیەکدا شاردییەوە بەنهێنی

---

[1] **درهەم**: پارەو دراوێکە هەندێك وڵاتی عەرەبی بەکاریدەهێنن. (وەرگێڕ)

دەگونجێت یەك درهەم كوڕێك بێتو وردەكەشی قسەو وتەیەكی خراپ بێت لەگەڵ قاووقیژو دەنگە دەنگدا.

*درهەمی چاك قسەو وتەیەكی باشەو درهەمی خراپیش قسەو وتەی خراپ.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بینیم دوو دینار لەگیرفانمدابوو، هەردووكیانم لێكەوتو بەدوایاندا دەگەڕام ، ئەویش پێی وت: تەماشاكە ئەوەت لەكیسچوە شتێكی پێنووسیوی، كاتێ تەماشایكرد دووبەلگەی لەدەستدابوو.

*هەروەها دەگێڕنەوە: پیاوێك دێت بۆ لای پێغەمبەر (ﷺ)و دەڵێت: لەخەودا بینیم بیستو چوار دیناری بژێردراوم پەیداكردوە، هەموویانم لەدەستدابوو، بەتەنیا چواریانم پێما، پێغەمبەر (ﷺ)فەرمووی: "تۆ بەتەنیا نوێژ دەكەیتو نوێژی بەكۆمەڵ لەكیسی خۆتدەدەیت".

*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم درهەمێكی كیسراییم بەدەستهێنا، ئەویش وتی: خێرێكت دەستگیر دەبێت ، ئێوارەی بەسەردا رانەبورد هەتا بەدەستیهێنا،ئنجا یەكێكیتر هات بۆلایو وتی: لەخەودا بینیم درهەمێكی عەرەبیم بەدەستهێنا ئەویش پێی وت: لێت دەدرێت ، ئنجا ئەو پیاوە بەقامچی لێدا، پاشان لە(ئیبن سیرین)یان پرسی: چۆن زانیت؟ وتی: درهەمی كیسرایی تاجو سەولەدانی تێدایە بەڵام عەرەبی سكەیەكی لێدراوە بەم چەشنە.

*یەكێكیتر هات بۆلایو پێی وت: لەخەودا بینیم سكەی درهەمم لێدەدا ، ئەویش لێی پرسی: تۆ بوێژو شاعیریت؟ وتی: بەڵێ .

*پیاوێكیش لەخەودا بینی درهەمی لەژێرپێدا دانا، خەونەكەشی لای راڤەكارێكی خەو گێڕایەوە، ئەویش پێی وت: تۆ لەئاین پاشگەز دەبیتەوە، خەوبینەر ترسی لێنیشتو ئنجا دەستیكرد بەجیهادو تێكۆشاندا هەتا ئاینەكەی پارێزراوبێت، لەیەكێك لەجەنگەكاندا لەلایەن بێباوەڕانەوە دیلكراو بەشێوازی جۆراو جۆر ئەشكەنجەدرا هەتا لەئاینەكەی پاشگەزبیێتەوە، بەلگەی پاشگەزبونەوەشی ئەوەبوو ناوی خوداوەندی خستەژێر پێ.

*پیاوێكیتر هات بۆ لای وتی: لەخەودا بینیم رووخساری پێغەمبەرم بەقاچ شێلا ، (ئیبن سیرین) وتی: شەو

سۆلەکەی پێت دانەکەنی، پیاوەکە وتی: بەڵێ، ئەویش وتی: دایکەنە، ئنجا درهەمێك لەنێو سۆلەکە کەوتە خوارەوە لەسەر درهەمەکە ناوی خواو پێغەمبەر (ﷺ) نووسرابوو.

(نابلسی) دەڵێت: درهەم بەڵگەیە لەسەر کوڕ بۆ یەکێك ژنەکەی دووگیانبێت ، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر زیکرو یادی خوا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لێدانێکی بەژان و سوێ.

* هەندێك دەڵێن: ئەگەر لەخەودا درهەمی بەدەستهێنا هەمان ژمارەی درهەمی دەستدەکەوێت.

* ئەگەر بینی قۆڵی بوە بەدرهەمی بەستراو کاروپیشەیەکە بەدەستی دەهێنێت.

* درهەمی پاك و پوخت پاکی ئاینی خاوەنەکەیەتی لەگەڵ باشی مامەڵە لەگەڵ هەموو کەسێکدا.

* درهەمی پەرش و بڵاو لەخەودا قسەو گوتەی باشە.

* ئەگەر درهەمێك بەدەستیەوە ببینێ بوە بە(فلس) بێپارەو پوولدەبێت، ئەوەشی فلسێك بەدەستیەوە ببینێ بوە بەدرهەم خێرو سوودو قازانجی، دەستدەکەوێت لەگەڵ ئامۆژگاری ئەگەر درهەمەکەیبوو بەنیو درهەم نیوەی ئەو ماڵەی کەبەدەستیەوەیەتی لەکیسدەچێت، ئەگەر درهەمەکە بوو بەدینار پارەی دەستدەکەوێت ، ئەگەر درهەمەکە بوو بەپارچەیەك ئاڵتوون ڕۆیشتن و کۆچکردنە.

* بوونی درهەم سوودو قازانجە.

* درهەمی قەڵب غەش و درۆیە ، لەگەڵ بزێوییەیداکردن لەحەرامداو ئەنجامدانی گوناهی گەورەو گران.

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی درهەمی چاکی پێ بدرێت دەگیرێن و شیوەنی بۆ دەکەن.

* ئەگەر خۆی درهەمی بەخشی بەیەکێك بۆیدەگری.

* ئەگەر بینی درهەم وندەکات یاخود لێی دەدزرێت باوکی ناڕەزایی لێدەردەبڕێت یاخود خراپە دەگەیەنێت بەباوکی، یان شتێکی لێوندەبێت ناگەڕێتەوە وەك مردنی باوکی.

* درهەم مەڵهەم و هەتوانەو برین و زامی پێسارێژ دەکرێت و غەم و پەژارە لەیەکێکی دڵتەنگ و پەژارەدار دووردەکەوێتەوە.

* هەروەها درهەم بەڵگەیە لەسەر:

+غەمو پەژارە ، ئەگەر درهەمەكە قەڵبوو بەڵگەیە لەسەر غەشو ناپاكی لەگوتەو كرداردا لەگەڵ دووڕوویی‌و ڕووپامایی لەكرداردا.

*درهەمی ڕوون‌و درەوشاوە دەستەڵات‌و فەرمانڕەواییە یان ماڵ‌و داراییەكی جەمكراوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+زیندانی‌و لێدان.

+فرۆشتن‌و كڕین.

+دڵنیابوون لەترس‌و بیم.

+فراوانی لەرزق‌و ڕۆزیدا.

*ئەگەر درهەمەكان تێكەڵبوون لەگەڵ دیناردا بەڵگەیە لەسەر گیرابوونی دوعاو نزاو بەجێهێنانی پێداویستی‌و چاكبوونەوە لەنەخۆشی، درهەمی قەڵبیش: قسەو گوتەیەكی خراپە ، یان خزمەتكارێكە هیچ خێرێكی تیا نییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی بەزۆر.

درێژیی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی درێژبوە كرداروو ماڵ‌و دارایی زیاد دەكات، ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتداربوو بەهێزدەبێت‌و ناوبانگی باشدەردەكات، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانییەكەی سوودمەند دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ ﴾ (البقرة: ٢٤٧).

*ئەگەر خەوبینەر ڕژدبوو خەونەكەی بەڵگەیە لەسەر هەتیوی‌و منداڵبوون.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەئەندازەی خۆی زیاتر درێژبوە چارەنووس‌و مەرگی نزیكدەبێتەوەو لەپلەوپایەی دەكەوێتەخوارەوە.

*ئەگەر پادشایەك بینی باڵای بەرزبوە موڵك‌و دەستەڵاتی بەردەوام دەبێ‌و بەسەر دوژمنەكانیدا سەردەكەوێ.

*درێژی باڵا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی ، ئەگەر لەئاستی خۆی زیاتر درێژبوو بەڵگەیە لەسەر مردن.

*هەروەها كورتی باڵا بەڵگەیە لەسەر نزیكی ئەجەل‌و چارەنووس.

*درێژبوونی باڵای كورت بەڵگەیە لەسەر فێڵ و دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر توانادارێی باڵابەرزو بێخێری لەهەمانكاتدا ، ئەگەر كورت بوەوە بەڵگەیە لەسەر نزمی پلەوپایە یاخود نزیكی چارەنووس‌و ئەجەل.

د ڕ

دڕانی قوماش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەلاق‌و حەلاڵبوون بەبێ چوونەلای هاوسەرێكیتر.

دڕك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی دەشتەکی نەزانو ڕەقو زبرە ، هەروەها دەڵێت: فیتنە یا قەرزارییە.

*ئەگەر بینی بەسەر دڕكو داڵا دەڕوات لەدانەوەی قەرزەکانیدا دوایدەخات، ئەگەر زیانی لەدڕکەوە پێگەیشتن قەرزێکی تووشدەبیٚو ڕقی لێدەبێتەوە بەئەندازەی ئەو دڕکەی پیاهەڵدەچەقیٚ.

*هەموو دارێکی دڕکدارپیاوێکی ڕەقو زبرە.

(نابلسی) دەڵێت: دڕك پیاوی نەزانی بێباوەڕو دنیایە، هەروەها دەڵێن: دڕك بەڵگەیە لەسەر ئێشو ئازار ئەمەش بەهۆی تیژیو توندییەوە.

*دڕك بەڵگەیە لەسەر:

+ئاڵۆزبوونی شتومەك.

+غەمو پەژارە بەهۆی توندییەوە.

+عیشقو ستەم لەخەڵکێکی خراپەوە.

+زەرەرو زیان کەبەهۆی ژنەوە تووشی مەردوم دەبێت.

دڕندە: (**وەحش**): (نابلسی)دەڵێت: بینینی دڕندە بەڵگەیە لەسەر پیاوانی دەشتەکیو بیدعەچیو ئەوانەی لەکۆمەڵ دووردەکەونەوە.

دڕنەماسی(قرش): (نابلسی) دەڵێت: ناوی گیاندارێکی دەریاییە بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزی هیمەتو پلەوپایەو، بەرزی ڕەچەڵەك چونکە لەدەریادا بەرزەو هیچ گیاندارێکی دیکەی دەریایی زاڵنابێت بەسەریا هەربۆیە بەو چەشنە ناوزەدکراوە.

دز

دز(جەردە): دز پیاوێکی قۆڵبڕە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئابڕوشکێنی ژنانی مێرددار کەدەچنەسەر جێی بەحەرامی لەگەڵیان یان ڕاوچی باڵندەو کۆتر.

*دزی نادیار بەڵگەیە لەسەر فریشتەی مەرگ، چونکە لەناکاو ڕوحدەکێشیٚو بیٚ ڕازیبوون خۆیدەکات بەماڵدا. ماڵو سامانو ڕوحیش لەلێکدانەوەدا وەك یەك وایە.

*دەگونجێت دز بەڵگەبێت لەسەر دڕندەومارو دەستەڵاتدار.

*هەروەها وتراوە: دزی ڕەش تێکەڵیەکی ڕەشەو هی سپیش بەڵغەمەو سوریش خوێنەو زەردیش زەرداوە.

*ئەگەر بینی دزێك چوەتە نێوماڵێکو شتێکی لێبرد مرۆڤێك لەو جێگەیەدا دەمریٚ ئەگەر هیچی نەبرد نزیکبوونەوەی مرۆڤێکە لەمردن پاشان قوتارو ڕزگاربوونیەتی.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نەخۆشیو ناساغییە لەسروشتەوە، ئەگەر رەشبوو رەشدەبێ ، ئەگەر سووربوو خوێنە، خۆئەگەر زەردبوو زەرداو دەبێت ، ئەگەر سپیشبوو بەڵغەم دەبێ.

* ئەگەر بینی دزەکە شتێکی هەڵگرت نەخۆشیو خراپبوون روو لەناوەڕۆکی ئەوشتە دەکات کەئەو هەڵیگرتوە ، ئەگەر هیچی هەڵنەگرت نەخۆشدەکەوێ پاشان خێرا چاکدەبێتەوە، ئەگەر نوسا بەدزەکەوە چارەسەری ئەو نەخۆشیە دەزانێو لەسەری رادمێنێ.

* دز پیاوێکە غەیبەتی مرۆڤدەکاتو دەیکوژێ ئەگەر بینی شتێکی دزی.

* دز فریشتەی گیانکێشانەو گەڕانەوەی موسافیرو دەزگیرانە.

* ئەگەر دزێکی بینی لەدەرگایەکیداو هیچی نەبرد نەخۆشێك لەو شوێنەدا قوتار دەبێ لەنەخۆشیەکەی.

* ئەگەر دزێکی کوشت لەنەخۆشی قوتاردەبێ.

* ئەگەر دزێك خۆیکرد بەماڵێکداو ژنێکی رەبەنی تێدابوو ئەو ژنە دەستنیشاندەکات.

* دز بەپیاوێکی فێڵاویو قوڵبڕ لێکدەدرێتەوە.

* دز پیاوێکی زیناکارە چونکە خۆی دەشارێتەوە.

* دز پیاوێکە راوی مریشكو كۆتر دەكات.

* ئەگەر مرۆڤێك دزێکی بینی ئەگەر لەزانستپەروەرانبوو سوودی لێوەردەگیرێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیناو گوێهەڵخستن.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی ملکەچی رسوایە.

دزی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دزی نادیار فریشتەی مەرگو گیانکێشانە، دزی دیارو بەچاو سوود لەئەوەی دزیویەتی وەردەگری یان لەو ئامۆژگارییەی وەریگرتوە یان سوود بەشێوەیەکی گشتی وەردەگرێ.

* ئەگەر بینی دزێکی نادیارو نەناسراو چوە نێو ماڵەکەیو تەشتو تەنەکەی زبڵدانەکەی دزی ژنەکەی دەمرێ یان پارەی دەدزرێ.

(نابلسی) دەڵێت: دزی مورووو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیناو سووخۆری.

* دز لەخەودا فریشتەی گیانکێشانە ، ئەگەر بینی درهەمەکانی دەدزرێو ناسراوبوو قسەهێنەرو قسەبەرەو فیتنەیی دەکات، ئەگەر نادیارو بەتەمەنبوو هاورێکەی درۆ هەڵدەبەستێ بەدەمیەوە، ئەگەر لاوبوو دوژمنەکەی درۆدەکات بەدەمیەوە.

*هەروەها دەڵێن: دزی باشە لەخەودا بەڵگەی خێرە مەگەر بۆ یەکێك بیەوێت فرۆفێڵ بکات.

*ئەگەر بینی خۆی ماندەدات یان دزی دەکات دزو جەردە لێیدەترسن.

*دەگونجێت دزی سەرپێچی بێت‌و دز ئەنجامی بدات.

*ئەگەر بینی دزیدەکات زینا یا درۆ دەکات چونکە هەریەك لەزیناکارو دز خۆیان دەشارنەوە.

دڵ

دڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دڵ ئازایەتی‌و لێبوردەیی‌و چاونەترسی‌و چاکی‌و دڵفراوانی‌و توندوتیژی‌و چاکی‌و خراپی دەگەڕێتەوە بۆ لەش‌و لاری چونکە ئەو خاوەنی لەش‌و لارو کاروبارەکانیەتی خراپیشی دەگەڕێتەوە بۆ لەش‌ولار.

*هاتنەدەرەوەی دڵ لەسنگ بەباشی ئاین‌و دڵسۆزی‌و تەواوبوون‌و ڕێنومایی حەق‌و ڕاستی ڕاڤەدەکرێ.

*هەروەها دەڵێن: دڵ بەڵگەیە لەسەر ژنی خەوبینەر، چونکە کاروبارەکان ڕێکدەخات، ئەگەر بینی دڵی ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوەو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*دڵ بەڵگەیە لەسەر خراپی ژیاننامەی سەبارەت بە ئاین‌و نەخۆشکەوتنی دڵ بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی بەپێی ئایەتی: ﴿ فِي قُلُوبِهِم مَرَضٌ ﴾ (الأحزاب: ١٢).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ترس‌وبیمی لەدڵدا بەدیکرد ڕێنمویی دەکردێ بۆ لای حەق‌و ڕاستی بەپێی ئایەتی: ﴿حَتَّى إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِم ﴾ (سبأ:٢٣)، دڵ پادشای لەش‌ولارەو هەڵدەستێت بەئەنجامدانی کاروبارەکانی ئاین‌و دنیا بەنهێنی‌و ئاشکراو پارێزگاریکردن لەڕێکخستن‌و بابەتی نهێنیەکەی ئەو چاك‌و خراپیەی تێدایە لەلێکدانەوەدا دەردەکەوێت هەروەك باسکرا.

*هەروەها دەڵێن: دڵ بەژنان لێکدەدرێتەوە ، دڵ ئاین‌و ژیری مرۆڤە.

*ئەگەر بینی دڵی لەسنگی دەرهێنرا یان ڕۆیی یاخود باریکرد لەترسا لەئەنجامی ڕووداوێك ڕووی تێبکات یا ئەقڵ‌و ژیری ببات.

*ئەگەر بینی دڵی ڕەشداگیرساوە گوناهێکی وێڵ‌و سەرگەردانە لەسەر دڵی کوێرو ڕەشی نوسراوە.

*ئەگەر بینی دڵی بچڕاوە ، ئەگەر لەوانەبێت لەخودا دەترسن و دنیانەویستیان هەیە دڵی لەگەڵ خودایەو هیچ شتێك سەرقاڵیناكات بەهۆی ترس و بیمی پێوەی، دەگونجێت دڵی لەئاخ و پەشیمانیدا بچڕێ بەهۆی خراپی حاڵ و باری ئەوەی بەڕێزە لەلای، دەگونجێت سەرقاڵبێت لەپەروەردگار.

*دڵ جێگەی ڕێكخستنە ئەگەر ئێش و ئازاری لەدڵیا بینی كاروبارەكانی خراپن و دڵیش فەرمانڕەواو سەربازەكانییەتی.

دڵتەنگی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا تووشی یەكێكهات بەڵگەیە لەسەر بێزاری و نیگەرانی.

دڵڕەق: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێرشبەرێكی دەستبڕە.

دڵڕەقی(توندوتیژی): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا دڵڕەقبوو لەكاتی یادی خوادا یان لەكاتی باسكردنی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ) بەڵگەیە لەسەر پركردنەوە وێڕای ڕۆچوون لەسەرپێچی و گوناهدا.

دڵكرانەوە: دڵكرانەوەی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەوبە لەگوناه بۆ بێباوەڕو موسوڵمانبوونی، ئەگەر خەوبین لەناخۆشیدابوو خوداوەند دەرووی لێدەكاتەوە.

دڵەڕاوكە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دڵەڕاوكێ: هەڵهاتن و ڕاكردنە، ئەگەر بینی تووشی دڵەڕاوكەبوە لەكارێك هەڵدێت لەدەستەڵات یان بازرگانی یاخود پیشەسازی و بەریەرەكانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەڵهاتن و دووركەوتنەوەی خەڵكی لەئامۆژگاری یان بەمەزندانانی زانایەك بەپێی ئایەتی:﴿بَل لَّجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ﴾(الملك:٢١).

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕ ئەنجامدان یاخود بینینی بەپێی گوتەی پێغەمبەر(ﷺ): ((خێر سروشتییەو شەڕیش دڵەڕاوكەیە))[1].

*ئەگەر خۆی لە دڵەڕاوكەدا بینیەوە لەكارێك بێزا دەبێ یان خەڵكی لێدووردەكەونەوە.

د ن

---

[1] (ئیبن ماجە) (٢٥)و (ئیبن حبان) (٨٢/موارد) هەروەها بڕوانە (الصحیحة ٦٥١)ی شێخ (ئەلبانی).

دنیا:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنە هەروەك چۆن ژن لەخەودا دنیایە ، ئەوەی ببینێ وەك ئەوەی وازی لەدنیا هێناوە ژنەکەی تەلاقدەدات.

*ئەگەر بینی هەموو دنیا تیادەچێت جگە لەخۆی زیاتر کەسی دی نەماوە کوێر دەبێت.

*ئەگەر بینی دنیا بەرابەرو هاوەڵەبۆی چەن هەولبدات شانازییکات هەرتیادەچێت.

*بینینی دنیا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئارەزوو رابواردن و لەخۆباییبوون و شکانی پەیمان و بەڵێن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوسەرو ماڵ و کوڕ.

+کێڵان و سوودو قازانجکردن لێوەی.

+وێستگەیەك بۆ رۆشتن لێی.

+لانەو ماڵێکی وێران و کاول.

+ژنی داوێنپیس.

+نەخۆشی و سەرشۆڕی و لادان و رێنوێنی و بەرچاو روونی.

+سەرکەوتن.

+خۆشەویستی دوو دوو.

*ئەگەر دنیا لەشێوەیەکی جوان و قەشەنگدا بەدەرکەوت بەوچەشنەیە کەباسمانکرد، ئەگەر لەشێوازێکی ناشیریندا بەدەرکەوت چاودێری خواییە بۆ خەوبینەر.

*ئەگەر داوای دنیایکرد بەلام هەڵهات لێی یاخود رێگربوو لێی بەڵگەیە لەسەر فیتنەو زۆرماندبوون لەبەدەستهێنانیدا.

*دەگونجێت دنیا بەڵگەبێت لەسەر قورئانی پیرۆز چونکە قورئان مانگی رۆشنی دنیایە.

د و

دواج[1] :(ئیبن سیرین) دەڵێت: دواج پشتەو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری ژن ئەگەر بیپۆشێ و پێوەی بنوێت.

*ئەگەر بینی ئەو جۆرە جلوبەرگە لەدوروگەوهەرە هاوسەری ژنەکە قورئان خوێنە.

*ئەگەر ئەو جلوبەرگە وێنەی سمۆرەو رێوی تیابوو هاوسەرەکەی ناپاکە بەرانبەری و پیاوێکی ستەمکاری ناپاکی کردوە بەدۆستی خۆی.

دوانگە(**میحراب**):(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی لەدوانگەیەکدا نوێژدەکات بەبێئەوەی کاتی نوێژکردن هاتبێت خێرە لەدوای خۆی بۆجێنشینەکانی بەدیدێت.

---

[1] **دواج**:جۆرەجلوبەرگ وپۆشاکێکەو (ئیبن دورەی) دەڵێت: وانازانم عەرەبی بێت، هیچ راڤەیەکی نەکردوە (اللسان : مادة :دوج).

*ئەگەر ببینی لەدوانگەکەدا چەند تنۆکێك میزیکرد هەر تنۆکێ تنۆکە ئاوی کوڕێکی ڕێزدارە کەدەبیێت، دوانگە لەبنەڕەتدا کوڕێکی نەجیبو رەسەنە ، دوانگە لەبنەڕەتدا سەرۆکی دادگایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك بینی لەدوانگەیەکدا میزدەکاتو لەراقەکارێکی خەو دەپرسێ ئەویش دەڵێ: کوڕێکت دەبێو دەبێت بەپێشەوای خەڵكو پابەندو وابەستە دەبن پێوەی.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی پێشەوا یان سەرۆکێکە ، ئەگەر تەماشایکرد لەدوانگەیەکدا نوێژدەکات مژدەیە ، ئەگەر ژنێك خەوێکی لەو جۆرەی ببینێ کوڕێکی دەبێ.

*ئەگەربینی پێشەوایەك لەدوانگەیەکدا نوێژدەکات ئەوکارەی ئەنجامیداوە بەباشی پێیدەگات.

*بینینی دوانگەی هەژاران بەڵگەیە لەسەر شەونوێژو دڵسۆزیو حەزکردن لەگۆشەگیری.

*دەستنیشانکردنی دوانگە لەماڵاندا بەپەنجە بەڵگەیە لەسەربوونی منداڵی نێرینە لەوشوێنەدا، وەگەرنا ئەو شوێنە وەقفی خودادەکرێ.

*دوانگەی خراپ بەڵگەیە لەسەر پێهەڵخلیسکانو وتەی نارێك.

*دەگونجێت دوانگە بەڵگەبێت لەسەر رزقو رۆزییەکی حەڵاڵو هاوسەری چاك بەپێی ئایەتی: ﴿كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِندَهَا رِزْقًا﴾ (آل عمران:٣٧).

*ئەگەر دوانگەی مزگەوتبوو دەرچوبوو لەئاراستەی قیبلە یان بۆنی ناخۆشبوو یاخود کەلاکێکی بۆگەنی تێدابوو بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی خەوبینەرو بیدعەی یان دووڕوویی.

(نابلسی)دەڵێت: دوانگە دەستەڵاتداری عەرەبو پلەوپایەی باشو کۆمەڵی ئیسلامە. ئەگەر خۆی لەسەر دوانگەیەك بینیو بەچاکە دەدوا ئەگەر شایستەبوو پلەوپایەی بەرزو شکۆمەندی بەدەست دەهێنێ، وەگەرنا بەڵگەیە لەسەرنەوەی هەڵدەواسرێ.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی لەسەر دوانگەیەکەو دوانگەکە شکا یان کێشمەکێشی لەسەرکرد یان بەزۆر دابەزێنرا، موڵكو دەستەڵاتەکەی دەڕوات بەمردن یان هەرشتێکیتر.

*ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتدار نەبوو لێکدانەوەی خەوەکەی دەگەڕێتەوە بۆ

ناوەکەی یان کەسێکی دەستەڵاتدار لەهۆزو تیرەکەی.

*دەگێڕنەوە پیاوێک هات بۆ لای (جەعفەر)ی (صادق) (رەزای خوای لێبێت)و وتی: لەخەودا بینیم لەسەر دوانگەیەکم وتاردەدەم ئەویش پرسی: پیشەکەت چییە ؟ وتی: ناتری حەمامم وتی: لای دەستەڵاتدار شکاتت لێدەکەنو پاشان هەڵدەواسرێت ، پاشان بەو چەشنە بوو کەبۆی لێکدرایەوە.

*دەگێڕنەوە پێغەمبەر (ﷺ) لەخەو هەڵساو بزەیەک لەسەر لێوەکانیبوو وتی: "نەوەکانی مەروانم بینی یەك بەدوای یەکدا دێنە سەر دوانگەکەم"[1].

فەرمایشتەکەی پێغەمبەریش بەو چەشنەبوو.

(نابلسی)دەڵێت: دوانگە دەستەڵاتو زاڵبوونە بەسەر دوژمندا.

*دەگونجێت دوانگە بۆ یەکێك سەربکەوێت بەسەریا هاوسەرێك بێت دەستنیشانی بکات وەگەرنا ئابڕوچوونە.

*ئەگەر دەستەڵاتدارێك سەرکەوت بەسەر دوانگەیەکدا موڵكو دەستەڵاتی بەردەوام دەبێتو زاڵیشدەبێ بەسەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر وتاریدا لەسەر دوانگەیەكو هەردوو دەستی بەسترابووە بەڵگەی هەڵواسینیەتی یان کەسێکی خراپەکارە.

دواوە(پشت):(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەوەیە کەدەربارەی دەوترێ لەسوپاسو رووتێکردن یان بەرزیو ملکەچیو یاخود قەرزاری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵگرتنی شوێنەوار.

*ئەگەر سپێتی یان بۆنی خۆش یاخود نورو روناکی روویکردە پاشی یاخود بوو بەئاسن بەڵگەیە لەسەر سوپاسکردنی لەوەی دێتە رێی.

*ئەگەر زامو برینی بەپاشییەوە دی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو دۆڕانی یاخود قەرزێکدەیکات.

*ئەگەر بینی پاشی ئەستوربوە بەهێزدەبێت لەسەر ئارامگرتن لەوەی خوداوەند دایناوە.

*ئەگەر تووكو مووی بەپاشیەوە بینی ماڵو سامانێك قەرزار دەبیو هەر ئەو ئەندازەیەشی پێدەبێت، ئەگەر تووکی پێوەنەبوو بێپارە دەبێ ، ئەگەر

[1] (هەیسەمی) لە (مجمع) (٢٤٤/٥)هێناویەتیو وتویەتی: (طبراني) هێناویەتیو (زيد)ی کوڕی (معاويه)ی تێدایە کە (فەرامۆشکراوە).

تووكەكـــەی تاشـــی ئەمانەتەكـــە دەگەیەنیّو قەرزەكەی دەداتەوە.

دوایین شویّن پیّغەمبەر پیّی گەیشتبیّ لەئاسماندا (سدرة المنتهی): (نابلسی) دەلّیّت: بینینی لەخەودا بەلّگەیە لەسەر گەیشتن بەمەرام بۆ سەرجەم ئەوەی بەلّیّنی پیّدراوە.

دوژمن(نەیار ـ ركەبەر): (نابلسی) دەلّیّت: لەخەودا بەلّگەیە لەسەر بەرزكردنەوەی پلەوپایە لەبەرانبەر نەیارو بوونی پشتگیری لەلایەن خوداوەو سەركەوتن بەسەر نەیارو بەرانبەردا.

*ئەگەر بینی مرۆڤیّك دژایەتی لەگەلّدا دەكات هاوڕیّیەتیدەكات.

*ئەگەر دوژمنیّك هەڕەشەی لیّكرد خیّری دەستگیر دەبیّت بەپیّچەوانەوە ئەگەر ئامۆژگاریكرد ناپاكی لەگەلّدەكات.

*ئەگەر بینی دوژمنیّك چوە نیّو زەوییەك لاو ی تیا هەلّسابوو پاشان دوژمن دیلی كرد غەمو پەژارەیەكی زۆر رووی تیّدەكات.

*ئەگەر بینی دیلە لەلای دوژمن گوناهی ئەنجامداوەو بەئەستۆیدایە.

*ئەگەر بینی ئەسپەكانی دوژمن دەدەن بەسەریا لەولاّتی خۆیدا بارانەدەباریّت بەسەریاندا یاخود لافاو هەلّدەستیّ.

دوژمنایەتی: (ئیبن سیرین) دەلّیّت: ئەگەر بینی دژایەتی لەگەلّ كەسیّكدا دەكات خۆشەویستیو تەبایی بنیاد دەنیّ بەپیّی ئایەتی: ﴿عَسَى الله أن يجعل بينكم وبين الذين عاديتم منهم مودة﴾ (الممتحنة: ٧) غەیبەتو باسكردنو زیانەكەی دەگەڕیّتەوە بۆ خاوەنەكەی، ئەگەر باسی پیاویّكیكردو لەكەداریكرد بەهەژاریی خوداوەند خۆی هەژاردەكات، ئەگەر بەشتیّكیتر غەیبەتیكرد بەهەمان سیفەت تاقیدەكریّتەوەو تووشدەبیّ.

(نابلسی) دەلّیّت: دوژمنایەتی بۆ دوژمنانی خوا بەلّگەیە لەسەر باوەڕو پاكیو تیّكەلّبوون لەگەلّیان بەلّگەیە لەسەر پیّچەوانەی قورئان جوولاّنەوەو پاشگەزبوونەوە لەسوونەتی پیّغەمبەر(ﷺ).

*ئەگەر بینی مرۆڤیّك دوژمنایەتی بۆ نواند هاوڕیّیەتیدەكات، دوژمنایەتیش دەرخستنی نهیّنیو پەنهانە.

(نابلسی) دەلّیّت: بەلّگەیە لەسەر پلەوپایەیەكی باش وەك دادوەریی.

دوعا(نزاو پاڕانەوە): (ئیبن سیرین) دەلّیّت: ئەگەر بینی دوعایەك دەكات

نوێژێکی فەرز ئەنجامدەدات ، ئەگەر دوعایەکیکردو ناوی خوداوەندی تیانەبوو نوێژێك بۆ روپامایی ئەنجام دەدات، ئەگەر لەخەودا بینی وەك ئەوەی دوعاو نزا بۆ خۆیدەکات ئەوە خوداوەند منداڵێکی نێرینەی پێدەبەخشێ بەپێی ئایەتی: ﴿إذ نادى ربه نداءً خفيا﴾ (مريم: ٣).

*ئەگەر لەتاریکیدا! پاڕایەوە پەروەردگار لەغەمو پەژارە قوتاریدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿فنادى في الظلمات﴾ (الأنبياء: ٨٧).

*باش دوعاگۆیی بەڵگەیە لەسەر ئاینباشی ، دوعاش بەڵگەیە لەسەر گوێڕایەڵی لەگەڵ زۆریادکردنی خوای گەورەو بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەپێی ئایەتی قورئان : ﴿وذكروا الله كثيرا وانتصروا من بعد ما ظلموا﴾ (الشعراء: ٢٢٧).

(نابلسی) دەڵێت: دوعا لەخەودا:

+بەندایەتیە لەکاتی بێداریی‌و ئاگاداریدا.

+نوێژێکە نوێژخوێن ئەنجامیدەدات.

*هەروەها دوعا بەڵگەیە لەسەر:

+گەیشتن بەمەبەستو مەرام.

+کوڕ.

*ئەگەر دوعاکەبەکوڵبوو و هاوارو قیژەی تیابوو بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی‌و فیتنەو ئاشووب.

*دەگونجێت دوعا بەڵگەبێت لەسەر کەمبارانی ئەگەردەنگەدەنگو هەرای لەگەڵدابوو، ئەگەر کۆمەڵێکی بینی کۆبوونەتەوە دوعادەکەن کۆبوونەوەی منالآنە یان فەرویەرەکەتە لەگەڵ مەزنی‌و رەواندنەوەی بەدبەختی.

*ئەگەر بینی خۆی لەدوعا پاراست کاری حەرامو نابەجێ ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی لەخوداوەند دەپاڕێتەوە یان بانگدەکرێ خێری دەستدەکەوێت.

*نزاو پاڕانەوە بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر گیرابوون بەتایبەت ئەگەر لەمزگەوتدابوو.

*ئەگەر بینی پیاوێك بانگدەکات لەترس‌و بیمدا لەترسا دەپاڕێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەڵامدانەوەو رێنومایی‌و رزق‌و رۆزی‌و پیاهەڵدان دژ بەگەورەو ستایشکردنیان.

*ئەگەر بینی دوعادەکات گوێڕایەڵە.

دوکان(فرۆشگا): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر دوکانێکی بینی لەبەردەم

ماڵەکەیدا هاورێیە بۆ ژنێکی خاوەن ماڵو لانە یان خەوبینەر.

*ئەگەر بینی دانیشتوە لەسەر دوکانێك دەستەلاتو شکۆو مەزنیو پلەوپایەو نیعمەتی پێدەکات ئەگەر شایستەبێت.

دوکەڵ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ترسو بیمو غەمو ستەمە لەلایەن پەروەردگارەوەو سزایە بۆ دەستەلاتدار.

*ئەگەر دوکەڵێکی بینی لەفرۆشگاو دوکانەکەی دێتە دەرەوە دەکەوێتە نێو فەرو خێرەوە دوای نەهامەتیو ئابروچوونو تەنگ پێهەڵچنین لەبژێویو داراییدا.

*ئەگەر دوکەڵی ئاگربوو یاخود لەژێر مەنجەڵێکدابوو گۆشتی تیالێدەنرا فەرو خێرە لەگەڵ خۆشیو شادی دوای بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*ئەگەر دوکەڵی داربوخوردبوو یاخود شتێکبوو بۆگەنی نەبوو بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکاتو پاشان ئابروچوونو خراپەیە.

*ئەگەر بینی دوکەڵ رووپۆشی ئاسمانی لێداگیر دەکات نەخۆشدەکەوێت.

*ئەگەر گەرمای دوکەڵ لێیبدا لەزستان یا هاوین غەمو پەژارەیە.

*بینینی دوکەڵ نەهامەتیو بەلایەکی گەورەیە لەگەڵ کوشتارێکی سەختو گران، ئەگەر بڵێسەی لێهەڵدەستا کۆبوونەوەیە بەبێجەنگ لەگەڵ فیتنەی بێکوشتار.

*دوکەڵ لەخەودا ئەگەر زیانی بەخەڵکی گەیاندو چاوی داپۆشین بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ستەم یاخود سزایەك لەلایەن خوداوەندەوە روویان تێدەکات لەتیاچوونو نەبوونیو قاتو قڕی.

*دەگونجێت دوکەڵ بەڵگەبێت لەسەر هەواڵو دەنگو باس لەولایەوە کەتێدا سەرهەڵدەدات.

دوگمە:لەخەودا پارێزگاریو گرێیەکی راستو دروستە بەتایبەت ئەگەر لەزیو یا ئاڵتوونبوو.

*دوگمەو پەت بەڵگەن لەسەر پیاووژن، ئەگەر بینی سواری دەوگمەیەکبوە کەبەپەتێکەوە بەستراوە، هاوسەرگیری ئەنجامدەدات ئەگەر رەبنبێت، وەگەرنا شتێك دروستدەکات ناکۆکی تێدا بەرپا دەبێت.

دومەڵ(زیپکە):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵو داراییە بەئەندازەی کێمو زوخمی نێوی.

(نابلسی) دەڵێت: لەبەرئەوەی لێکدانەوەی کێمو زوخمی ماڵێکی

هەڵسپێراوە هەرکات تیادەچێت وەك خۆی لێدێتەوە.

دوو

دووپشك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێكی فیتنەیە هەندێك لەخزمەكانی دەكوژێت.

*ئەگەر بینی دووپشكێ بەئاگر سووتێنرا دوژمنەكەی دەمرێت.

*ئەگەر دووپشكێكی هەڵگرتو فڕێیدا بەسەر ژنێكدا داوێنپیسی ئەنجام دەدات.

*هەروەها دەڵێن: دووپشك ژنە كوشتنیماڵو سامانێكە تیادەچێت ، پاشان دەگەڕێتەوە بۆ لای ، پێوەدانی ماڵو سامانێكە تیادەچێت ، پاشان دەگەڕێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر بینی لەشەرواڵو پانتۆڵەكەیدا دووپشكی تێدایە بەڵگەیە لەسەر تێكچوونی هاوسەرەكەی هەروەها بەهەمان شێوەیە ئەگەر لەسەر جێگەكەی بینی.

*ئەگەر بینی گەیشت بەدووپشكێ نهێنیەك لای دوژمنەكەی دەدركێنێ.

*ئەگەر چەند دووپشكێكی لەسكیدا بینی دوژمنەكانیەتی لەخزمەكانی خۆی.

*ئەگەر گۆشتی دووپشكێكی بۆگەنی خوارد ماڵو سامانێكی حەرام لەدوژمنێكی فیتنەوە بەهۆی میراتییەوە بۆ دەمێنێتەوە یان لەشتێكیترەوە.

*چزووی دووپشك زوبانی پیاوێكی فیتنەیە.

*دووپشك لەبنەڕەتدا دوژمنی زوبان پیسەو سەرجەم گیاندارانی زیانبەخشو دوژمنە بەبێ زیان.

(نابلسی) دەڵێت: دووپشك دەستكەوتنی ماڵو داراییەو كوشتنی ماڵو سامانێكە لەدەست دەردەچێو ، پاشان دەگەڕێتەوە نێودەستی.

*ئەگەر دووپشك پێوەیدا دوژمن باسیدەكاتو بەوئەندازەیە زیانی پێدەگەیەنێ.

*ئەگەر گۆشتی دووپشكێكی بەلێنراوی خوارد یا بەسوورەوەكراوەیی ماڵو سامان لەدوژمنێكی فیتنەوە بەدەستدەهێنێ وەك میراتییەكی حەلاڵ.

*ئەگەر كراسەكەی یاخود فرۆشگاكەی بوبوو بەدووپشك دوژمن غەمو پەژارەو بژێویو كاروكاسبی پێدەدات.

*ئەگەر دووپشكەكەی لەسەر جێگەكەی بینی دوژمن غەمو پەژارە دەكات بەدڵیا.

*ئەگەر دووپشك لەپاشیو دوای هاتەدەرەوە دوژمنو منداڵەكانیەتی

یاخود دوژمنایەتییە دەکەوێتە نێوانیان.

*ئەگەر دووپشکێکی بۆگەنی خوارد باسی پیاوێکی خراپەکاردەکاتو خواردنی گۆشتی کاڵی هەموو ئاژەڵێك بەوچەشنەیە.

*دووپشك دوژمنێکی ئیرادە لاوازی غەیبەتکارە.

*ئەگەر دووپشکێکی بینی پێوەی دەدا بەلاّم لێیدەترسا غەیبەتی دوژمن دەکاتو دەکەوێتە باسوخواسەوە، ئەگەر لێی نەترسا دوژمنە بەلاّم غەیبەتناکاتو زیانی پێناگات.

*ئەگەر بینی دوو پشکێکی کوشت ئەوە زەفەر بەدوژمنەکەیدەبات.

*ئەگەر بینی دووپشکێ بەدەستییەوەیەو بەخەڵکیەوە دەدات مرۆڤێکە غەیبەتی خەڵکیدەکاتو هەندێکیان دووزوبانی دەکەن بەدەمی هەندێکی دیکەیانەوە.

*ئەگەر هاوچەشنی دووپشکی بینیو دووپشك نەبوو پیاوێکە وادەزانێت دوژمنیەتیو دوژمنی نییە.

دوودڵی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دوو دڵی پەشیمانیە لەکارێك یان لەگوناهو تاوانو تەوبە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی دوودڵەو پاشگەزبوەتەوە داوای لێخۆشبووندەکاتو سەرزەنشتی خۆیدەکات لەسەر ئەو گوناهو تاوانەی ئەنجامیداوە.

دوورخستنەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا زیندانە، ئەگەر بینی دوورخرایەوە زیندانیدەکرێ.

*دوورخستنەوە بەڵگەیە لەسەر چەسپاندنی بەڵگەکانی بەرپەرچدار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستبڕین.

دوورینەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی کشتوکاڵ دەدورێتەوە ئەگەر لەوڵاتێکدابوو جەنگی تیا بەرپابوو بوو یان شوێنی ستەمکارو زۆرداران خەڵکی تیادەچن ، خۆئەگەر لەوڵاتێکدابوو هیچ جەنگێکی تیا نەبوو دوورینەوەی بەروبوومەکەی لەمزگەوتی گەورەی ئەوشارەدابوو کەوتبوە نێوان دوکانەکانو سەربانەکان سزای خواییە یاخود نەخۆشیو بەلاّو نەهامەتییە.

*ئەگەر دوورینەوەی بەربووم لەبازارەکاندابوو سوودو قازانجی خەڵکی زیاد دەکاتو خۆشیو شادییان

پتر دەبێت ، ئەگەر لەمزگەوتدابوو خەڵکی خۆیان ئەو بەروبوومەیان دەدوورییەوەو کەسی نەناسراویان لەنێودا نەبوو خێروچاکەی هەریەکێکیان زیاد دەکات.

*ئەگەر دیمەنی دوورینەوە لەکێڵگەدابوو دوای پێگەیشتنی بەروبوومبوو باش‌و چاکە بەڵام ئەگەر پێشکات‌و وادەیبوو دووپوویی‌و ناپاکییە لەخواردندا یان لەبەروبوومەکەدا.

(نابلسی)دەڵێت: دوورینەوە بەڵگەیە لەسەر سووک‌و ئاسانکردنی کاروباری قورس‌وگران‌و رزقێکی ئامادەکراوە، ئەگەر دوورینەوە لەکاتی خۆیدانەبوو کوشتارو مردنە.

*ئەگەر بەروبوومی سەوز دوورایەوە، مەرگی پیرو بەتەمەنە.

*ئەوەی لەنێو کشتوکاڵی دووراوەدا بڕوات بەنێو ریزی تێکۆشەراندا تێدەپەڕێ.

دووریی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ستەم‌و زۆرداریی، دووری ماوەش بێبەشبوونە، دووری کەسەکان شەڕو ئاژاوەیە یان مردن یا لابردنە ، دەگونجێت دووری بەڵگەبێت لەسەر نزیکی چونکە واژوو و پێچەوانەیەتی.

دوورێنەکار: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فیتنەو ئاشووب، هەموو دوورێنەکانیش ئەگەر لەنێو کشتوکاڵی سەوز بوو بەڵگەیە لەسەر بەلاَو ئافەدان لەو کشتوکاڵە.

*دەگونجێت بینینان لەکاتێکدا وادەی دوورێنەو چنینەوەی بەروبووم نەبێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دوژمن.

+قەلاَچۆی خەڵکی ئەو شارەیە.

دووڕەگ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رێزو شکۆمەندییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایەی بەرزو گەیشتن‌و بەویست‌وخوازو کوڕی نەجیب‌و رەسەن.

دووگیانی ژن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دووگیانی ژن ماڵ‌و دارایی‌و منداڵ زیادبوونە، دەگونجێت سروشتی واژووی ئەوەبێت لەسەریەتی بەڵام ئەگەربینی کورپیبووە لەبێداریدا کورپدەبێت.

*ئەگەر پیاوێك بینی ژنەکەی منداڵێکیبوە خێرێك رووی تێدەکات، ئەگەر منداڵێکی کڕی غەم‌و پەژارەیەکی زۆر رووی تێدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: دووگیانی ژن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕێکخستنی کاروباری خۆیو ماڵودارایی زۆر بەدەستدەهێنێت لەگەڵ شکۆمەندیو باسو خواسی باش.

*ئەگەر پیاوێك بینی دووگیانبوە غەمو پەژارەیەکی قورسوگرانە لەخەڵکی شاردراوەتەوەو دەترسێت بەدەربکەوێت.

*دووگیانی زیادەیە لەدنیادا بۆ خاوەنی خەو ئەگەر نێربێت یان مێ.

*بینینی ژنی دووگیانیش بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو کاروباری شاراوە.

*دەگونجێت دووگیانی پیاو بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو نزیکبوونی لەدوژمنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+عەشقو ئالوودەبوون.

+ئەوەی لەیەك شوێندا نێرو مێ کۆدەکاتەوە.

+چاندنی شتێك لەشوێنی خۆیدا نەبێت.

+ماڵوباری بشارێتەوەو دواتر دەربکەوێ.

+مردن لەرێی گەڕان بەدووی ئاودا.

+دزێك بچێتە نێو ماڵەکەی.

+لەماڵێکی شاراوەدا خۆی بشارێتەوە.

+دزییەك بکاتو لەهاوەڵەکەی بشارێتەوە.

*دەگونجێت دووگیانی پیاو بەڵگەبێت لەسەر تیابردنی خۆی بەپەت خۆخنکاندن ـ .

*دەگونجێت مردوویەکی بێگانەی ئازیزی ئەسپەردەبکرێت.

*دەگونجێت درۆزنو بەدرەفتارو ڕووداوی دەگمەن دەربکەوێت.

*دەگونجێت بیروباوەڕی نارێكو شێوازی بشارێتەوە.

*دووگیانی کچ لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناخۆشییەك بگات بەکەسو کارەکەی بەهۆی ئەوەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕووداوێکی خراپ لەشوێنو جێی خۆی ڕووبدات لەلایەن دزێکەوە یان بەهۆی ئاگر کەوتنەوەیەکەوە، دەگونجێت جنۆکە دەستی لێوەشاندبێ یاخود ئامێرێکی نەشیاو بەگەڕبخات، یاخود کەسێکی ناشیاو مارەی ببڕێتو بەرلەوەی بیگوێزێتەوە شقڵی کچێنی بشکێنێو ئەو وادەوکاتەشی درێژببێتەوە.

*دووگیانی ژنی نەزۆك یاخود دووگیانبوونی بەڵگەیە لەسەر ساڵی

وشكو كەمی خێرو زۆربوونی فیتنەو ئاشووب لەلایەن دزو جەردەوە.

* ئەگەر یەكێك ئاژەڵێكی مەترسیداری بینی یان ئاژەڵێكی درندە شەڕو خراپە بەرپادەبێتو غەمو پەژارە ئاوێزانی دەبێت لەوشوێنەی كەوانیشتەجێبوە تێیدا.

* ئەگەربینی هاوسەرەكەی دووگیانە خوازیاری خێروخۆشی دنیایە.

* ئەگەر پیاوێك بینی دووگیانبوە ماڵو دارایی زیاددەكات.

* دووگیانبوونی ژنی پیر گەنجینەی چەكو تەقەمەنییە چونكە فیتنەو ئاشووبە.

* هەروەها دەوترێت: دووگیانبوونی پیر بێكاریو سەرقاڵیە یان فەرویەرەكەتە دوای وشكی.

* ژنی بێهاوسەر یان كچ گەربیبینێ دووگیانە شوودەكات.

دووگی مەڕ: (نابلسی) دەڵێت: دووگی مەڕ بەڵگەیە لەسەر سوێندخواردن یان هیواو ئاوات خواستن.

* دەگونجێت دووگ بەڵگەبێت لەسەر نازو نیعمەتی بەرفراوانو زانستی سوورو گەنجینەی باش لەزانستو منداڵ.

* دووگ بۆ ژن ماڵو سامانە.

دوومەڵان(قارچك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دوومەڵان پیاوێكی سووكو رسوایە یان ژنێكی نزمو سووكەو خێری تێدانییە ، ئەگەر یەك یا دوو یاخود سێ دومەڵان بێت ، ئەگەر زۆرتربوو رزقو ماڵو سامانە بەبێماندووبوون بەپێی فەرموودەی حەزرەت(ﷺ) كەدەفەرموێ: "دومەڵان وەك گەزۆیە یا لەگەزۆیە"[1]، لەبەرئەوەی گەزۆ بەبێ ماندووبوون دادەبەزێ بۆیان دوومەڵانیش بێ رەگو كێڵانو چاندنو ئاودان دەردێت.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ماڵو سامانبوو ئەو ماڵە لەلایەن ژنانەوە دەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێكی ئەمەكدارەو كەسانی رێزدار خۆشیان دەوێت.

* ئەگەر بینی دومەڵانی خوارد ماڵێكی حەلاڵ پەیدا دەكات.

دۆ

دۆڕاندن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دۆڕاندن بۆ بێباوەڕان چوون یەكە بەپێی

---

[1] (بوخاری) لەفەرموودەی (٤٦٣٩)و(مسلم) (٢٠٤٩) لەفەرموودەیەكی (سەعید)ی كوڕی (زید)ەوە.

ئایـــەتی: ﴿ وقـــذف في قلـــوبهم الرعب﴾ (الاحزاب: ٢٦). بۆ باوەڕداران سەرکەوتنە لەجەنگدا.

*ئەگـەر سـەربازی دادپـەوەری بینـی چـوەتە نێـو شـارێکەوە بـەدۆڕاوی سـەرکەوتن‌و زەفـەر بەدسـتدەهێنێت ، ئەگـەر سـتەمکاربوون سـزاو خـەشمی خوایی روویان تێدەکات.

*ئەگەر هەڵهاتن لەمردنی بینی بەڵگەیە لەســـەر نزیکبوونـــەوەی ئەجـــەل‌و چارەنووسی بەپێی ئایـەتی: ﴿قل لن ینفعکم الفِرارُ ان فررتم من الموت أو القتل ﴾ (الاحزاب: ١٦).

*هـەروەها وتـراوە: هـەڵهاتن لـەدوژمن دڵنیـایی‌و گەیـشتنە بـەمیواو ئـاوات بـەپێی ئایـەتی: ﴿ ففـررت مـنکم لما خفـتکم فوهـب لـي ربـي حکمـاً ﴾ (الشعراء: ٢١).

*ئەگەر پیاوێکی بانگکردو هەڵهات لێـی هـــەرگیز وتـــەی پەســـەند ناکـــات‌و گوێڕایـــەڵی نـــانوێنێ خوداوەنـــد دەفەرموێ: ﴿ فلم یزدهم دُعائي الا فرارا ﴾ (نـوح : ٦) وتراویشە هـەڵهاتن دڵنیاییـە بـەپێی ئایـەتی: ﴿ ففـروا الی الله إنـي لکـم منـه نـذیر مـبین ﴾ (الذاریات: ٥٠).

*ئەگـەر لەدوژمنەکـەی خۆیـشاردەوە زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگـەر لەرزەلـەرزی پێکەوت یاخود جومگەکانی هاتەوەیەك غـەم‌و پـەژارە رووی تێـدەکات‌و خـۆی لەبەردا راناگرێ.

*بینینـی غارغـارێنی ئەسـپ لـەوڵات‌و گەڕەکـدا بـاران‌و لێـشاوەو تـرس‌و دڵنیاییەو دیلکـردن غـەم‌و پەژارەیـەکی سەخت‌و گرانە.

(نابلـــسی)دەڵێـــت: ئەگـــەر بـــۆ یەکتاپەرستانبوو جل‌وبەرگە لەجەنگداو ســـەرکەوتنە بەســـەریاندا بـــەپێی ئایـەتی:﴿ وهـم مـن بعـد غلـبهم سیغلبون﴾ (الروم: ٣).

*ئەگـەر بینـی شکـستی هێنـا بـەڵام نەترسا دەمرێ.

دۆزەخ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: (سابت)ی کوڕی (عەبدوڵلا)ی کوڕی (ئەبی بەکرە) لەباوکییەوە دەگێڕێتەوەو ئەویش لەباپیرەیەوە وتویەتی: ئەگەربینی دەسووتێنرێ دەخرێتە ئاگری دۆزەخەوە، ئەگەر بینی فریشتەیەك ئەستۆی گرتوە دەیخاتە نێوئاگری دۆزەخەوەو ملکەچی‌و سەرشۆڕی پێدەدرێ.

*ئەگەر دەرگاوانی دۆزەخ بزەو خەندە گرتی دڵخۆشدەبێت بەپۆلیس‌و جەللادو دەستەلأتدارێك.

*ئەگەر ئاگری لەنزیکەوەبینی دەکەوێتە نێو نارەحەتی‌و دەردەسەرییەوەو لێی قوتار نابێت بەپێی ئایەتی: ﴿ورأى المجرمون النار فظنوا انهم مواقعوها ولم يجدوا عنها مصرفا﴾(الكهف: ٥٣). یاخود زەرەو زیان رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ان عذابها كان غراما﴾(الفرقان: ٦٥) هەروەها خەونەکەی ئاگادارییە کەبۆئەوەی تەوبە بکات لەو گوناهو تاوانەی تێیکەوتوە.

*ئەگەربینی وەك ئەوەی خەریکە دەخرێتە دۆزەخەوە گوناهو تاوانی گەورە ئەنجامدەدات کەوابەستەی سزای خواییە.

*هەروەها وتراوە: لەنێو خەڵکیدا روحی دەکێشرێ.

*ئەگەربینی چوە نێو ئاگری دۆزەخ ئەوەی دەیخاتە نێو ئاگرەوە هانیدەدات بۆ خراپەکاری.

*ئەگەر لەنێو دۆزەخ بەدەرکەوت بەبێئەوەی زیانی پێبگات دەکەوێتە غەم‌و پەژارەی دنیاوە.

*ئەگەر لەکێم‌و زوخمی دۆزەخی خواردەوە یاخود لەداری (زەقوم) سەرقاڵدەبێت بەزانیارییەکەوە دواتر دەبێت بەبەلأو گرفت لێی.

*هەروەها وتراوە: کاروبارەکانی قورس‌وگران دەبێت‌و خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خوێنرێژی ئەنجامدەدات.

*ئەگەربینی رووخساری رەش هەڵگەراوە بەڵگەیە لەسەرئەوەی هاوەلأیەتی کەسانێك دەکات دوژمنی خودان‌و رازیدەبێت بەرەفتارو کرداری خراپەیان رووی لای خەڵکی رەشهەڵدەگەرێ‌و چارەنووسی باش نابێت.

*ئەگەربینی هێشتا هەر بەندە تێداو نازانێت لەکەیەوە چوەتە نێوی بەردەوام لەدنیادا بەغەم‌و پەژارەوە دەمێنێتەوەو واز لەنوێژو رۆژو دەهێنێت دەستبەرداری سەرجەم گوێرایەڵییەکان دەبێت.

*ئەگەر بەسەر پشکۆدا رۆیشت پێدەنێت بەگەردنی خەڵکیدا

لەکۆبوونەوەو دانیشتنەکاندا بەدەستی ئەنقەست.

* هەر خەوێك ئاگری تێدابێت بەڵگەیە لەسەر فیتنەی خێرا بەپێی ئایەتی: ﴿ذوقوا فتنتكم هذا الذي كنتم به تستعجلون﴾(الذاريات: ١٤).

* ئەگەربینی شمشێرەکەی دەرهێناو دەچێتە نێو ئاگرەوە قسەی پڕوپووچ و خراپ لەزاری دێتەدەرەوە.

* ئەگەربینی بەرووبەکی گەشەوە دەچێتە نێوی خراپە ئەنجامدەدات و بەخۆشیەکانی دنیا خۆشحاڵدەبێت. (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دۆزەخی لەخەودا بینی یا لەدەستەلاتدارو فەرمانڕەوا بترسێ یاخود لەخەشم و قینی پەروەردگار.

* ئەگەربینی وەك ئەوەی دەچێتە نێو دۆزەخ ئابڕوو حەیای دەچێت لەهەر گوناهێك تەوبەی لێنەکردبێت.

* ئەگەربینی لەدۆزەخ دێتە دەرەوە لەگوناهو تاوان تەوبە دەکات، ئەگەر لەخواردن و خواردنەوەکانی دۆزەخ بخواتەوە بەردەوام دەبێت لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوان.

* دۆزەخ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لەدەستچوونی پلەوپایە لەدنیادا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هەژاری دوای دەوڵەمەندی.

+بێزاری دوای شادیی.

+زیندانی هەمیشەیی.

+سەرشۆڕی و ملکەچی لەدنیادا.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر هاوسەرێکی بۆڵەبۆڵکارو ناڕازی دەبێت.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر بژێوی حەرام و نادروست دەبێت.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر لانەو ماڵ دراوسێیەتی خراپەکارو بێئاگایاندەکات.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی دەرەنجامەکەی بەمەرگ کۆتایی دێت لەگەڵ چارەنووس خراپی.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر خزمەتگوزاری لەگەڵ دەستەلاتدارێکی ستەمکاردا دەبێت.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر زانیاری بیدعەو داهێنانە.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر رەفتارو کردار کردەوەیەکی ناپەسەندە.

* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر کوڕ بەڵگەیە لەسەر لەدایکبوونی ئەو منداڵە بەهۆی داوێنپیسی و زیناوە.

* دەگونجێت چوونە نێوئاگری دۆزەخ بەڵگەبێت لەسەر ملکەچی و سواڵکەریی دوای دەوڵەمەندی.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:
+لانەی بیدعەو داهێنان.
+خراپەکاران.
+دێرو کەنیسەو فرۆشتن.
+حەمامو دەباخخانەو فڕنو ئەوەی ئاگری تیادەکرێتەوە لەبۆ بەرژوەندییەك.
+یەکلاییبوونەوە بۆ حەزو ئارەزوو.
*ئەگەر گرویلێسە گرتیەوە لەوانەیەماڵو دارایی کۆکردوەتەوە.
*هەروەها ئەگەر لەوانەبوو ماڵو دارایی کۆدەکردەوە دۆزەخ بۆ بێباوەڕو دووڕووانە.
*ئاگری (سقر)دۆزەخ بەڵگەیەلەسەر:
+وازهێنان لەراستگۆییو خۆهەڵقورتان لەکارێکدا پەیوەندی پێوە نەبێت لەگەڵ رەزیلیو چرووکی.
+گاڵتەکردنو بەدرۆخستنەوەی رۆژی قیامەت.
+ناوەڕاستی دۆزەخ بۆ شەیتانەکانو ئەوەشی هەمان رەفتاری ئەوان دووبارە دەکاتەوە.
*هەروەها دۆزەخ بەڵگەیە لەسەر ناتەواوی لەکێشانەدا بۆئەوەی کێشانەی کردارەکانی قورس نەکات بەکاری چاکە.

*ئەگەر لەداری (زەقوم)ی خوارد یاخود لەچڵکاوو دەرهاویشتەکانی یان دووپشکەکانی گەزتیانو مارەکانی قووتیانداو پێستی گۆڕا بەپێستی خەڵکی دۆزەخو لەسەر رووبەکێشکراو بەروودا فرێدرایە نێو دۆزەخو بەمقاشی ئاسنینو جەللادەکانی دۆزەخ لێی تورەبوونو خەشمیان لێگرت سەرجەم ئەو حاڵانە بەڵگەیە لەسەر:
+بیدعە لەئایندا.
+هاوبەشیکردن لەگەڵ ستەمکاراندا.
+رۆیشتن لەسەر رەوییەی بێباوەڕانو هاوڕەفتاری لەگەڵ موشریكو دووڕوانو گاڵتەکاران.
+پێچەوانەی پێغەمبەران رەفتارکردنو وازهێنان لەخواناسانو پارێزکاران.
+پاشگەزبوونەوە لەئاین.
+چرووکیو بەخیلی.
+سەرپێچی پەروەردگار، یاخود نکوولیکردن لەکردگاریو توانای پەروەردگارو چواندنی رەفتارەکانی پەروەردگار.
*بینینی دۆزەخەوانەکان بۆ یەکێك سیفەتی ئەوانی هەڵگرتبێت یاخود خواردنێکی دەرخوارد بدەن بەڵگەیە لەسەر:

+خۆشەویستی بۆ خواو پێغەمبەرو موسوڵمانان.
+شکۆمەندیو دەستەلآت.
+دوورکەوتنەوە لەدووڕوویی.
+دەستبەرداربوونی گوناهو سەرپێچی.
+رێنموویی دوای وێڵیو سەرگەردانی.
+بوونی غیرە لەئایندا.
*ئەگەر دۆزەخەوان رووی تێکرد بەڵگەیە لەسەر سەلامەتیو پارێزراوی لەئاگری دۆزەخ، ئەگەر پشتی تێکرد یاخود رووخساری گۆڕا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەوتوەتە گوناهێکەوە شایستەی ئاگری دۆزەخە.
*دۆزەخەوانەکان ئەمینو پارێزراوو پەناوپشتگیریو هاوەڵی پۆلیسو کەسوکارو خزمن بۆئەوەی دۆزەخەوان بەڵگەبێت لەسەری.
*ئەگەربینی دەچێتە نێو ئاگری دۆزەخو لێی دێتە دەرەوە پشت بەخوا دەچێتە نێو بەهەشت یاخود گوناهێك ئەنجامدەداتو پاشان تەوبەدەكات لێی.
*ئەگەربینی ئەندامەکانی لاشەی دەدوێت لەگەڵی بەڵگەیەلەسەر رێگرتن لەسەرپێچیو تاوانو بێداربوونەوە لەکاروبارەکانی قیامەت.

دۆشاو(شێلراو ـ هەویر): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەنەخۆشیو زۆری وەچەو نەوە.
دۆشاوچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دۆشاوچی پیاوێکی ئامۆژگاریکاری وشیارو بێدارە.
دۆشەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دۆشەری مەڕو مالآت مالّو دارایی گرد دەکاتەوە، دۆشەری مانگاش پیاوێکە داوا لەکرێکارانەدەکات، ئەوەشی مەڕدەدۆشێت پیاوێکی ناوبانگ باشەو لەسەر سروشتو پاکی دەڕوات بەڕێوەو مالّو دارایی حەلآڵ کۆدەکاتەوەو لەهەماکاتیشدا خوازیاری زانستە.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی دۆشەر بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو مامەڵەی خۆشو نەرم نیانی وتە، شیرودۆشەریش : پیاوێکی چاکە.
دۆشین: (نابلسی)دەڵێت: دۆشین لەخەودا مالّو داراییەکە بەئەستەمو ماندوبوون دەستدەکەوێت.
دۆشینی مەڕو...: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باشی مامەڵەو هەڵسوکەوت لەکاروکاسبیداو بەدەستهێنانی رزقو رۆزی.

*ئەگەر خزمەتكارێك مانگایەكی دۆشی هی گەورەو بەرپرسەكەیبوو هاوسەری گەورەكەی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی مانگایەك دەدۆشیّ و لەشیرەكەی دەخواتەوە، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێتو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە، ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەوڵەمەندییەكەی زیاد دەكاتو شكۆمەندی رووی تێدەكات.

*ئەگەر بینی حوشتر دەدۆشیّ لەلایەن فەرمانڕەواوە ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر كاتیّ دۆشی خوێنی لێهات لەبری شیر ماڵو دارایییەكی حەرام بەدەستدەهێنێت ، دۆشینیش لەلێكدانەوەدا فرەفێڵە ، دوشینی حوشتر كرێكارییە لەسەر زێدو خاكی عەرەبی.

*ئەگەر دۆشیو خوێنهات ناپاكی لەگەڵ دەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەكدا دەكات.

*ئەگەر دۆشیو چەوری لەگوانیهات ماڵو دارایی حەرام بەدەستدەهێنێت.

*دۆشین لەلێكدانەوەدا فرەفێڵە.

*حوشتر دۆشین كرێكارییە لەولاتی عەرەب.

*ئەگەر بازرگانێك دۆشیو شیری لێهات رزقو رۆزییەكی حەلاڵ بەدەستدەهێنێت لەگەڵ دەستكەوتو سوود لەبازرگانیەكەیو لەدنیادا دەرووی لێدەكرێتەوە بەئەندازەی ئەو شیرەی كەدێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر حوشترێك بدۆشێتو لەشیرەكەی بخواتەوە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێكی باشو چاكدا، ئەگەر هاوسەرداریشبوو كوڕێكی پیرۆزو فەرداری دەبێت.

دۆلار: (ئەبو حەفس)دەڵێت: دۆلار لەخەودا رزقو رۆزییە ئەگەر لەكانزا دروستكرابوو، ئەگەر زۆربوو سەرچاوەكەی نەدەزانی فیتنەو ئاشووبە بەپێی ئایەتی : ﴿ انما أموالكم وأولادكم فتنة ﴾.

دۆلفین: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا وەك بینینی تیمساح وایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فێڵو كاروكردارشاردنەوەو گوێهەڵخستن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەونمو باران.

*هەروەها (دميری) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا (دۆلفین) ببینێ دڵنیاو قوتار دەبێت.

*هەروەها وتراوە: دوژمنێکی بێدەستەلاتە ناتوانێت زیان بگەیەنێت.

دۆلاب : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەنجینەدارە.

*هەروەها دەڵێن: دۆلاب بەڵگەیە لەسەر سەفەر ئەگەر بسوورێتەوە یاخود بگەڕێت، ئەگەر شکا یاخود وەستا بژێوی دەوەستێ‌و سەفەرەکەی پووچەڵدەبێتەوە.

*کۆمەڵە دۆلابێك گۆڕان‌و گەڕانی بازرگانییە گواستنەوەی حاڵ‌و بارە بۆ سەفەرکردن ، ئەگەر هەستێکی خۆشی دروستکرد هەواڵ‌و دەنگ‌و باسە یاخود خەوبینەر گوێبیستی قورئان دەبێت ، روح‌وگیانە بۆیەکێك گوێبیستیبێت.

*دۆلابی چنین‌و ئاوریشم رزقێکی باشە لەگەڵ هاوسەرگیری بۆ کەسێکی رەبەن‌و حاڵ‌وبار جوولاوو باش.

دۆلچە : (ئیبن سیرین) دەڵێت: دۆلچە پیاوێکە بەفروفێڵ ماڵ‌و دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ئاو بەدۆلچە دەردەهێنێت لەبیرێك ئاو دەخاتە دەفرێکەوە ماڵ‌و دارایی بەفروفێڵ بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی لەدەفرێکیتردا خاڵیدەکاتەوە ئەو ماڵەی لەدەستدا نامێنێتەوە هەتا دەڕوات‌و سوودو قازانجی بەسەردەچێت، ئەگەر باخەکەی ئاودا دەچێتە لای ژنێك، ئەگەر باخەکە بەروبوومی هەبوو کوڕێکی لێدەبێت بەوچەشنەی بینیویەتی.

*ئەگەر بیرێکی کۆنی بینی حوشتری لێ ئاودا یاخود خەڵکێك یا ئاژەڵ باشترینکردار ئەنجام دەدات‌و باشتر لەبیرەکە بەپێی هێزو توانای خۆی، وەك شوان وایە ئاو دەردەهێنێت بۆ ئاژەڵەکانی‌و رووپامابییە بۆ ئاین‌و دنیا بەپێی هێزو توانای خۆی.

*ئەگەر بینی بۆ خۆی ئاو هەڵدەگۆزێت لەکاروکردارەکانیدا بۆ بەرژەوەندی دنیا ئەنجامدەدات بەئەندازەی هێزو توانای.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ)دەفەرموێت: "لەخەودا بینیم لەسەر بیری (قولەیب)م ئاو دەردەهێنم بۆ مەڕی رەش ، پاشان (ئەبوبەکر) دۆلچەکەی لێوەرگرتم دوو دۆلچە یان یەکێکی دەرهێنا بەڵام لەدەرهێنانیدا لاوازی هەبوو خوا لێیخۆش بێت ، دوای ئەو (عومەر)ی کوڕی (خەتاب) دۆلچەکەی

لێوەرگرتم‌و مەڕی سپی تێکەڵ بەمەڕی ڕەشبوو دۆڵچەکە لەدەستی (عومەر)دا روو بەرۆژئاواچوو، هیچکەسم نەدی ئەوەندی تۆ لێزان‌و کارامەبێت ئەی کوڕی خەتتاب"[1].

*هەروەها دەگێڕنەوە پیاوێك هاتە لای (ئیبن عەباس)و وتی: لەخەودا بینیم دۆڵچەم خستە نێو بیرەوە سێیەکی پڕبوو بەشێکی مایەوە، ئەویش وتی: شەش مانگ، خێزانەکەت بەجێهێشتوەو ژنەکەت دووگیانبوەو، ئنجا کوڕێکی دەبێت، ئەویش وتی: بەڵگەت چییە لەسەر ئەوە؟ وتی: لەبەرئەوەی من بیرم بەژن داناوە ئەو مژدەیەشی لەبیرەکەوە هات (یوسف)بوو(سەلامی خوای لێبێت) بۆیە زانیم کوڕە ، سەبارەت بەسێیەشی دۆڵچەکە شەش مانگە سێیەکی پاشماوەش سێ مانگەکەیە، ئەویش وتی: راستدەکەیت، چونکە نامەیەکم پێگەیشتوە لێوەی تیا هاتوە شەش مانگە دووگیانە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی دۆڵچە دەردەهێنێ لەبیرو خۆی پێدەشوات‌و مالّ‌و سامان بەدەستدەهێنێت‌و نێرەیی پێدەبەن.

*ئەوەی دۆڵچەیەك بخاتە نێو بیرێکەوەو ژنێکی دووگیانی هەبێت مندالّی نێرینەی دەبێت، ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیان نەبوو رزق‌و رۆزی داوا دەکات، ئەگەر لەدۆڵچەکەدا ئاو هاتە دەرەوە رزق‌و رۆزییە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شت‌و مەکی هەبوو لەسەفەردا پێیدەگات‌و، ئەگەر نەخۆشیبوو بێدارو چاکدەبێتەوە. ئەگەر زیندانی بوو قوتار دەبێت یاخود لەپێناوی پێداویستیەکدا روودەکاتە دەستەلاّتدارو فەرمانڕەوایەك.

*ئەگەر بینی لەسەر لێواری بیرێك وەستاوە دۆڵچەیەکی بەدەستەوەیەو دەیەوێت ئاوی پێ هەڵبکێشێ خێرو مالّ‌و دارایە بەدەستیدەهێنێت.

*دەگونجێت بیر ژن بێت ، چونکە بیر (مؤنث)ە ئەگەر ئاو هەڵکێشن بەدۆڵچە خوازیارو داواکاری زانیاریبوو بیرەکە مامۆستایدەبێت کەسوود لەزانیارییەکەی وەردەگرێت ئاوی هەڵگۆزراو بەش‌و بەخت‌و چارەیە.

دۆڵ‌وشیوو:(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەفەری ناڕەحەت یان

---

[1] (بوخاری)(٣٦٨٢)و(مسلم)لە(فضائل الصحابة) (٢٣٩٣) لەفەرمودەی (عەبدوڵلا) ی کوڕی (عمر) (ڕەزای خوایان لێبێت).

مرۆڤێکی ڕەزاقورس‌وگران یان سەفەرێکی دوورودرێژ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر کاری چاکەو لەپەروەردگار نزیکبوونەوە بەخێر.

*دەگونجێت دۆڵ‌و شیوو بەڵگەبێت لەسەرئەوەی نیشتەجێیە تێدا یان ئەوەی تێدا دەچێنرێ یاخود تێدایە لەدارو درەخت‌و گوڵ یاخود بۆنی خۆش‌و ئاو ، یان وتەیەکی باشی تیادەبیستێ‌و پلەوپایەی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر مرۆڤێکی باشبوو کاری لەرادەبەدەر لەسەر دەستی دەردەکەوێت بەپێی ئایەتی: ﴿ فلما أتاها نودي من شاطيء الوادِ الأيمن﴾ (القصص: ٣٠).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دابەزینی باران‌و لەبەر ڕۆیشتنی ئاو.

*دەگونجێت کەوتنە نێو دۆڵەوە بەڵگەبێت لەسەر هەڵگرتنی نامە بۆستەمکاران، بەپێی ئایەتی: ﴿ اذ ناداه ربه بالوادي المقدس طُوى ، اذهب الى فرعون انه طغى﴾ (النازعات: ١٧).

*دەگونجێت دۆڵ‌وشیوو بەڵگەبێت لەسەر زیندان.

*ئەگەر بینی لەدۆڵێکدا مەلەدەکات تا دەگات بەشوێنی خۆی دەیەوێت کارێکی دەستەڵاتدار ئەنجامبدات، ئەگەر ترسا لێی لەدەستەڵاتدارەکەی دەترسێ.

*دۆڵ‌و شیو بەڵگەیە لەسەر جەنگاوەری ڕێگرو جەربەزەو ئازا.

*ئەگەر دۆڵێکی بینی کەوتە نێوانی خۆی‌و ڕێگەیەك ئەگەر موسافیربوو دز یان هۆکاری خراپ دەبێت بەرێگر لێیان، ئەگەر لەسەفەردا نەبوو غەم‌و پەژارەو بەلاو نەهامەتی ڕووی تێدەکات بەهۆی زیندانی‌و لێدان‌و ترس‌وبیمەوە، یاخود نەخۆشی‌و سەرما دەیگرێتەوە.

*ئەگەر دۆڵێکی هەڵکەند یەکێك لەئەندامەکانی خانەوادەکەی دەمرێ.

*دۆڵ‌و شیوو بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی بۆیەکێك بیەوێت لێی بێتەدەرەوە.

*ئەگەر بینی کەوتە شیوێك بەلام ئێش‌و ئازاری پێنەگەیشت سوودو قازانجی دەستگیر دەبێ لەخەلات یاخود دەستەلات لەلایەن فەرمانڕەواوە.

*ئەگەر بینی لەنێو دۆڵ‌و شیوێکدا نیشتەجێبوو دۆڵەکە بێکشتوکاڵبوو (حەج)دەکات.

*ئەگەر بینی عەودالّو شەیدابوو لەدۆلّێکدا شیعرو هۆنراوە دەخوێنێتەوە.

دەباخخانە: (نابلسی)دەلّێت: لەخەودا وەك قەسابخانەو شوێنی کوشتاری ئاژەلّ وایە بەهۆی بوونی ئاوو بۆگەنی پێستەوە.

*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر زانیاریو هاوچەشنی ئەوە.

*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر ژنێکی فرە رەنجبەرو ئارامگر لەسەر نارەحەتی.

*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر ژنێکی توندوتیژو رەوشت زبرو رەق. یان سووكو رسوایە ئالوودەی خراپە.

*دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر مالّوسامان.

دەباخچی: (نابلسی)دەلّێت: خۆشکەری پێستەی ئاژەلّ، بەلّگەیە لەسەر کەلّەشاخ بەهۆی ئەوەی کەلّەشاخ گرتن چارەسەری تێدایە لەهەندێك نەخۆشی.

*ئەگەر بینی پزیشکێك بووە بەدەباخچی بەلّگەیە لەسەر زیرەکی ئەو پزیشکەو چارەسەر وەرگرتنی چەندین کەس لەسەر دەستی مەگەر دەباغەکەی بەبۆگەنکردووی ببینێ ئەوجا نەزانو گوێ پێنەدەرە.

*ئەگەر دەباخچێتی بەلّگەبێت لەسەر کاروبارێکی دنیا لەتیاچوونو فەوتان قوتار دەبێت، ئەگەر بەلّگەبێت لەسەرکاروبارێکی ئاینی هەژارێك تێردەکات لەکاتی نەبوونیدا.

*دەباخچی پیاوێکی چاکسازە یاخود پزیشکە یان هەلّسوکەوتدەکات بەمیراتی پاشماوەی خەلّکی فەوتاوەوە.

*دەگونجێت بینینی بەلّگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.

*دەباخچی پیاوێکی ستەمکارە.

دەبدەبە: (نابلسی) دەلّێت لەخەودا پیاوی دەولّەمەندی بازرگانە، خەلّکی بۆیان دەڕوانن بەهۆی گرتنی پارەوپوولو رەزیلیانەوە.

*ئەگەر لەبەر دەرکی مالّی خۆیاندا دەبدەی بینی دەستەلاّتو فەرمانڕەوایی لەنێو عەجەمدا بەدەستدەهێنێت.

دەجال: (نابلسی) دەلّێت: دەجال لەخەودا دەستەلاّتدارێکی ستەمکاری قۆلّبڕە ئەو بەلّێنەی دەیدات جێبەجێی ناکاتو شوێنکەوتەکانی خراپن.

*هاتنی دەجالّ لەخەودا بەلّگەیە لەسەر زالّبوونی دوژمنو بلاّوبوونەوەی

بەسەر زەویداو دەرکەوتنی کاری خراپ لێی وەك خوێنرێژیو فیتنەو ئاشوب.

*ئەگـەر خەوبینـەر لەسـەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێ.

*بەلگەیە لەسەر ئاوەلاکردنی شارێکی بێباوەڕان.

*بینینی بەلگەیە لەسەر جادوو درۆو دەردو نەخۆشی بۆ یەکێك هاوەلایەتی بکـات لەخـەودا یـاخود بـچێتەسەر سیفەتی ئەو.

*دەرکـەوتنی دەجـال لەخـەودا دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر چاکبوونی بارو حالی جوولەکە دواتر خوداوەند لەناویاندەبات.

*ئەو شوێنانەی لەخەودا پێدا تێپەڕ دەبێت بەلگەیە لەسەر غەمو پەژارەو ستەم.

دەراج[1]: (ئیبن سیرین) دەلێت: کەسی خاوەنداره یان ژنێکی فارسیە.

(نابلسی)دەلێت: ئەگەر بینی بالندەی (دەراج)ی هەلگرتووە ژنێکی فارس دەهێنێت یـان مـالو دارایـی لێدەستدەکەوێ.

*پیاوێکی ناپاکی غەددارە.

*ئەگەر بینی چارەسەری ئەو جۆرە بالندەیە دەکات پیاوێکی لەو چەشنە چارەسەر دەکات.

*ئەگەر بینی بالندەیەکی لەو چەشنەی بەدەسـتهێناوە دەچێتە لای ژنێکی ناپاکی قۆلبڕ هیچ خێرێکی تیا نییە.

دەرپێ:(نابلسی) دەلێت: بینینی دەرپێی پادشا لەخەودا بەلگەیە لەسەر پیاوێکی کاروبارو ڕێکخەرو مشورخۆر.

دەرخستن(ئاشکراکردن):(نابلسی) دەلێت: دەرخستنی ئەوەی کەدەبێت بشاردرێتەوە دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر دەرخستنی خێر، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر بەرزکردنەوەی یادو زیکرو پلەوپایەی بەرز.

دەرزی (شرینقە):(ئیبن سیرین)دەلێت: ئەگەر بینی دەرزی لێدەدرێت بەهۆی نەخۆشـیەکەوە لـەکاروکردارێك پاشگەدەبێتەوە چاکەی ئاینەکەی تێدایە.

*ئەگەر بەبێ ئەوەی نەخۆش بێت دەرزی لێدرا لەنەزرو پێویستگێڕانێك پاشگەز دەبێتەوە یاخود وتەو حالێك کردوویەتی.

دەرکـردن:(ئیبن سیرین) دەلێت: دەرکردنی پیـاو لەبنکـەو جێـی

[1] **دەراج**: بالندەیەکی ڕەشە لەقەتێ دەچێت بەلام لەو نەرمو نیانترە.(فەرهەنگی دەریا)

نیشتەجێبوونی بەڵگەیە لەسەر قوتارو رزگاربوونی لەخەمو خەفەت.

*دەگێڕنەوە پیاوێک لای یەکێک لەوانەی خەو لێکدەداتەوە دەڵێت: لەخەودا بینیم دراوسێکانم لەماڵەکەم دەریانکردم..ئەویش وتی: دوژمنداریت؟ وتی: بەڵێ ، ئەی مرۆڤ کاتێ خەمو خەفەتی دەبێت دوژمندار نییە ؟ وتی: بەڵێ ، ئنجا وتی: مژدەبێت خوداوەند قوتارو رزگارت دەکات لەشەڕی هەموو دوژمنێکو سەرجەم خەمو خەفەتت لەسەر لا دەبات ، بەڵگەی ئەمەش وتەی پەروەردگارە کاتێ دەفەرموێت: ﴿أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ، فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ﴾(النمل).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیندانیو بەندکردنە، ئەگەر بینی لەولاتی خۆی دەردەکرێ زیندانیدەکرێ.

*ئەگەر بینی لەبەهەشت دەرکرا هەژاردەکەوێ.

*ئەگەر بینی زانایەکی دەرکرد یاخود دەنگی بەرزکردەوە بەسەریدا دەکەوێتە حاڵو بارێکی گەورەوە.

*دەرکردن بۆ یەکێك بەڕووکەش دینداربێت بەڵگەیە لەسەر نکوولیکردن لەگوێڕایەڵانو وەرگرتنی لەرێزدارانو رووتێکردنیان.

*هەروەها دەگونجێت ناتەواویەك بێت لەدەرکراودا.

دەرکەوت (سەریهەڵدا): (نابلسی) دەڵێت: دەرکەوتنی دارخورما لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو دووگیانبوونی هاوسەر، ئەگەر نەخۆشێك بینی بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی.

*دەگونجێت دەرکەوتنی دارخورما بەڵگەبێت لەسەر مەرگی نەخۆش یان هەڵگرتنی کاڵاوشتومەكو پەسمەندەکردنی.

*ئەگەر بینی دارخورمایەك یان دوان زیاتری بینی ئەگەر لێی خوارد لەماڵی کوڕەکەی دەخوات.

*ئەگەر دارخورمای لێدەرکەوت ئەستێرەی بەختی روو هەڵهاتندەکات، ئەگەر دارخورماکە زەردبوو لێینەخوارد دەستەڵاتدار لێی تووڕەدەبێ پاشان رازیدەبێتەوە لێی.

*دەرکەوتنی دارخورما ماڵو سامانە بەدەستیدەهێنێت.

دەرگا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرگای ئاوەڵاکراو دەروازەکانی رزقو رۆزییەو

دەرگای ماڵیش چاودێرو سەرپەرشتیاریەتی.

*ئەگەر بینی لەناوەندی ماڵەکەیدا دەرگایەکی بچووك هەیە رووداو کارەساتێکی ناخۆش روودەدات، چونکە روودەکاتە خەڵکی عەیبو عار دادەپۆشێتو عەیبو عاریش لەرووی هاوسەرەکەیەوە روی تێدەکات.

*دەرگای ماڵان واتە ناتەواوی روو لەژنان دەکات ئەگەر هەڵچنرابوو کچن، ئەگەر دەرگای پێوە نەبوو یان دانەخرابوو بێوەژنن.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵێك خەریکە دەکەوێت یاخود دەردەهێنرێو فرێ دەدرێتە دەرەوە یان سووتاوەو شکاوە بەڵاو نەهامەتیەك روودەکات لەخێوکەری.

*ئەگەر دەرگای ماڵەکەی گەورەبوو یان فراوانبوو یان بەهێزو تۆکمەبوو حاڵو باری بژێوی پەیداکاری ماڵەکەی باشدەبێت.

*ئەگەر بینی بەرووی دەرگای ماڵەکەدا دەگەڕێتو نایدۆزێتەوە سەرسامو دوودڵە لەکاروباری دنیادا.

*ئەگەر بینی لەدەرگایەکەوە چوە ژوورەوەو لەبێداریشدا ئاژاوەو ناکۆکی هەبوو زاڵدەبێت بەپێی ئایەتی ﴿ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ﴾ (المائدة: ٢٣).

*ئەگەر بینی دەرگاکان لەچەن لایەکەوە کرابوەوەو یان نادیاربوو دەروازەکانی دنیا لەبەردەمیدا ئاوەلاّ دەکرێت ئەگەر سنوورەکەی نەبڕی ئەگەر بڕی ماڵەکە وێرانو کاولدەبێت.

*ئەگەر دەرگاکان روو بەرێگەیەك بوون لەدنیادا بەدەستدەهێنێتو روودەکاتە غەریبو خەڵکی گشتی، ئەگەر کرابووەوە لەسەر ماڵێك ئەوەیەکە بۆخانەوادەکەی بەدەستی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵەکەی ئاوەلاّو فراوانبووە زیاد لەئەندازەی خۆی رووتێکردنی کەسانێکە کەخەوبین پێیان رازی نییە.

*دەگونجێت لاچوونی دەرگای ماڵ لەشوێنی خۆی گۆڕانی بەرپرسی ماڵ بێت سەبارەت بەخانەوادەی.

*ئەگەر بینی لەدەرگایەکی تەنگەبەرەوە هاتە دەرەوە روو بەشوێنو جێگەی فراوان دەرچوونو قوتاربوونیەتی لەتەنگەبەرییەوە بۆ ئاوەلاّییو فراوانی یان لەخەمو پەژارەوە بۆ دەروولێکردنەوە.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی دوو دەرگای هەیە ژنەکەی بەدڕەوشتو داوێن پیسە.
*ئەگەر بینی دەرگاکەی دوو ئەڵقەی هەیە قەرزی دووکەسی لایە.
*ئەگەر بینی ئەڵقەی دەرگاکەی دەرهێنا روو لەگەڵو نەتەوەو کۆمەڵێکی بیدەعەچی دەکات.
*داخستنی دەروازەی ماڵیش بەڵاو نەهامەتی گەورەیە روو لەخانەوادە دەکات.
(نابلسی)دەڵێت: ئەڵقەی دەرگا وەك دەرگاوان یان پێغەمبەرو فرستادە وایە، ئەوەی ببینێ ئاگر بەردەبێت لەدەرگاکان بەڵگەیە لەسەر مردنی هاوسەری پیاو هەروەها بژێویو مووچەی باش نییە.
*دەرگاکانی شار بەڵگەیە لەسەر پادشاو فەرمانڕەوای بەرپرسی دنیاو قیامەت.
*دەرگای ماڵیش بەڵگەیە لەسەر بنیادنەرو بەرپرسی خانەوادە یان ئەوانەی نیشتەجێبوونو دەیانگرێتەخۆ لەژنو کچ.
*چوونە ژوورەوەش لەدەرگای نادیارەوە بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو سەرکەوتن بەسەر دوژمندا.

*دەگونجێت دەرگای نادیار بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو رزقو رۆزیو سەفەر لەگەڵ کردنەوەی دەروازەی خێر یان شەڕ، ئەمەش بەپێی ئەندازەی خەوبینەر، دەرچوونیش لەدەرگاوە وازهێنانە لەوەی باسمانکرد، ئەگەر دەرگاکە چاکو باشبوو بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەخێرو چاکە، ئەگەر شکاوو تەنگەبەربوو لەدەروازەی شەڕو خراپەوە بەدەردەکەوێت بۆ رزگاریو سەرفرازبوون.
*دەگونجێت دەرگا بەڵگەبێت لەسەر مردن.
*ئەگەر لەدەرگاکە بەدەرکەوتو پاشان فراوانیو سەوزیو بۆنی خۆشیکرد بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی دوایی هاتنی بەخێرو چاکە، بەڵام ئەگەر تاریکاییو کەلاکو ئاگری بینی لەقیامەتدا بەوە سزا دەدرێت.
*ئاوەلاکردنی دەرگا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبار، داخستنیشی ناخۆشی ژینەو پووچەڵکردنی هۆکارەکانە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر چارەنووسو عاقیبەت باشی.

*كردنەوەی دەرگا لەئاسماندا بەڵگەیە لەسەر وەڵامدانەوەی دوعا یان ڕێگری لەبەجێهێنانی کاروباری مەترسیدار.
*هەروەها کردنەوەی دەرگا بەڵگەیە لەسەر درێژبوونەوەی سزاو ئەشکەنجەو تۆڵەو ناڕەحەتی.
*ئەگەر باران نەباری بارانبارینو بوژانەوەی زەوییە.
*دەرگای نهێنیو پەنهانی ماڵیش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەوبینەر دەیگرێتەخۆ لەشەڕو چاکە، ئەگەر دەرگاکە شاراوەو باشبوو دەگات بەویستو خوازی خۆی.
*ئەگەر لەدەرگاکەوە بەدەرکەوت بەڵگەیە لەسەر بەدەرکەوتنی نهێنیەکانی.
*دەگونجێت دەرگا بەڵگەبێت لەسەر مەزنیو بەرزی یان خزمەتکارو بەردەستو منداڵ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خێر بەنهێنیو بەخۆشی مامەڵەکردن لەنێوان خۆیو پەروەردگاریدا.
*ئەوەی ببینێ دەرگای ماڵەکەی نوێیە یان دارتاشێك ببینێ ڕێکیدەخات یان دایبنێ بەڵگەی لەشساغیو تەندروستی باشە.

*ئەوەی ببینێ دەیەوێت دەرگاکە دابخات بەڵام ناتوانێ کارێکی قورسەو ناتوانێ بەهۆی ژنەکەیەوە ئەنجامیبدات.
*ئەوەی ببینێ لەدەرگایەکەوە دەچێت بۆ لای کۆمەڵێك زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیداو، بەبەڵگەکانی شکست بەدوژمنەکانی دەهێنێت.
*ئەوەی دەرگایەکی هەڵگەڕاوە ببینێو یەکێکیتر دایبنێ ماڵەکەی دەفرۆشێت.
*ئەوەی بچێتە نێو ماڵێكو دەرگاکەی دابخات لەگوناهو تاوان پارێزراو دەبێت.
*بینینی دەرگای دوو ئەڵقە دوو قەرزارن داوای قەرزیان لێدەکرێتەوە.
دەرگاشکێن: (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دەرگاوان.
دەرگاوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرگاوانی فەرمانڕەوا ئاگادارییە، ئەوەی دەرگاکانی میرێك ببینێ دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی مەزنی دەستەڵاتدارەو هیچ کەس لای فەرمانڕەوای باڵا لەو زیاتر قسەوکاری ناڕوات، ئەگەر لەخەودا بینی بوە بەدەرگاوان یان کچێکی کرپیوە

دەستەلاتێکی مەزن وەردەگرێت لەکەسێکی نزیکیەوە بەهۆی نزیکی لەفەرمانڕەواوە.

* ئەوەی ببینێ بووە بەدەرگاوانی پادشاو فەرمانڕەوا پارەبەقەرز دەدات.

دەرگاوانی پادشا: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر پادشایەك دەرگاوانەکانی بەپێوەبینی لەمامەڵەو سیاسەتدا بەپێوە دەبن، ئەگەر بەدانیشتنەوە بەدیکرن کەمتەرخەمی لەکاروباری خۆیاندا دەکەن.

* دەرگاوانی پادشا مژدەیە، هەروەها پیاوێکی مەزنی رێزدارەو راوێژی پێدەکاتو کاروباری بەرزو نزمی پێدەسپێرێ.

* هەروەها بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هۆ هێنانەوە.

دەرمان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەموو شەرابێکی زەرد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی ، هەموو دەرمانێکی خۆش قوت بەڵگەیە لەسەر چارەسەری نەخۆشو خۆبەدوورگرتن لەزیانو خراپە.

دەرمانەوان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی ئەوکەسەی کەدەرمان کۆدەکاتەوەو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی زاناو دانەری چەندین کتێب.

دەرمانی خراپو ناخۆش: دەرمانی خراپو ناخۆش گەر خۆش قووت نەچێت نەخۆشییەکی ئاسانەو دواتر خاوەنەکەی چاکدەبێتەوە.

* شروبو خواردنەوەی بەخۆشیو ئاسانی بۆ دەوڵەمەند باشترە بەڵام بۆ هەژاران خراپە چونکە چاوی تێنابڕن مەگەر بەهۆی نەخۆشیەوە کەتووشیان دەبێتو ناچار دەبن بیخۆنەوە.

(نابلسی)دەڵێت: دەرمان لەخەودا چاکییە لەئایندا ئەوەی دەرمانێك بخواتەوە هەتا لەشو لاری پێچاك بێت ئاینی چاكو باشدەكات.

* ئەگەر دەرمانێك بخوات لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاری ، ئەگەر نەیخوات لەحەق لادەداتو لەسەر وێڵیو سەرگەردانی خۆی بەردەوام دەبێت.

* ئەگەر لەخەودا دەرمانێکی بۆنداری خواردو زۆر بەتامو چێژبوو بەڵگەیە هاوسەر بۆکەسێکی رەبەنو بۆکەسێکی نەزۆکیش منداڵەو بۆ هەژار دەوڵەمەندییە.

* دەگونجێت دەرمان بەڵگەبێت لەسەر شووشەی مەرەکەبو مەرەکەبیش بەڵگەبێت لەسەر چارەسەرو دەرمان.

*موغەزیو چارەسەری هەڵواسراو زۆرکردنە لەکەسێکی سەرپێچیکار لەسەر ئەوەی تەوبە بکاتو بۆ بێباوەڕیش ڕێنومایییەو بۆ نەزان زانیارییە.

*ئەوەی ژنان خۆیانی پێدەڕازێننەوە بۆ کەسی ڕەبەن هاوسەرەو بۆ نەزۆك کوڕە.

*ئەگەر بینی دەرمانێکی سکشۆری دەخوات هەتا لەنەخۆشییەکەی چاکبێتەوە ئاینەکەی بەئەندازەی هێزو تواناو مەترسی ئەو دەرمانە دەبێت.

*ئەگەر بینی بەدووی لەشساغیدا وێڵە لەچارەنووسیدا دنیای خۆی چاکدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی چاوەکانی چارەسەردەکات ئاینی چاكو باشدەکات.

دەروونتەنگی(بێتاقەتی) : (نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی یان مەرگ بەپێی ئایەتی: ﴿ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضاً يَسِيرًا﴾ (الفرقان: ٤٦).

دەریا : (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەریا بەڵگەیە لەسەر هەریەکێك کەدەستەڵاتو فەرمانڕەوایی هەبێت بەسەر خەڵکیدا وەك پادشاو دەستەڵاتدارو فەرمانڕەواو زاناو گەورەو بەرپرسی ژنان بەهۆی هێزو دەستەڵاتو مەترسیداریو بەخشینو بردنیەوە بەهۆی شەپۆلەکانیو سەرجەم جموجووڵەکانی لەخۆی گرتووە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دنیاو مەینەتیەکانی کەیەکێك پلەدار دەکاتو ئەوی دی نزمو ڕسوا، یان دەبەخشێ بەیەکێكو ئەوی دی هەژارو نەدار.

*کەشتیەکانی دەریا بازاڕو وەرزی بازرگانییە.

*کەشتو سەفەری دەریا هەژارو دەوڵەمەندکردنی خەڵکییە.

*بایەکانی دەریاش ڕزقو ڕۆزیو ڕووداوەکانیەتی لەگەڵ ماسیو سەرجەم پێکهاتەکانی کەلەخۆیگرتووە لەگەڵ پادشاو فەرمانڕەواو دزو خەمو خەفەتو فیتنەو ئاشوبەکانی.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشوبی هەڵگیرساو، کەشتیەکانیشی پاراستنی خوداوەندبێت بۆ ئەوانەی دەستدەگرن بەڕێبازی خوداوەو ماسیەکانی خەڵکی گوناهکارین گەورەیان بەزەیی بەبچووکیاندا نایەتەوەو دەیخۆن، گیاندارەکانیشی سەرکردەو

بەرپرسەکانن یان خەڵکی شەڕەنگێزو ئاژاوەچین.
*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر دۆزەخ و کەشتیەکانی وەك رێگەی رزگاریی وابێتو قوتاربوو لەگەڵ خنکاو شەپۆلەکانیشی کڵپەبێت.
*ئەوەی خۆی لەدەریادابیبینێ یان لەدەریابینی ئەگەر مردووبێت دۆزەخیە بەپێی ئایەتی ﴿اغْرِقُوا فَادْخِلُوا نَاراً﴾(نوح:٢٥)ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی سەختو گراندەبێت.
*ئەگەر لەدەریادا نوقمبوو بەو نەخۆشیەوە دەمرێت ، ئەگەر نەخۆش نەبوو خۆی لەفەرمانڕەواییو دەستەلآت هەڵدەقورتێنێ.
*ئەگەر لەوەرزی هاویندا چوە نێو دەریاو لەکاتی هێمنی دەریادا لەزانستو زانیاریدا رۆدەچێتو لەگەڵ زانایان تێکەڵ دەبێتو بازرگانیو ماڵو داراییەکەی فراوانـدەبێت بەپێی مەلەکردنی لەدەریادا یان بوونی ماڵو دارایی.
*ئەگەر نوقمبوو لەدەریاداو نەمرد یان خەمو پەژرە نەهات بەسەریا لەحاڵو باری خۆیدا رۆدەچێت ، ئەگەر مردیش ئاینی تێکدەچێو نیەتی خراپدەبێت سەبارەت بەمەبەستو مەرامی بەهۆی کۆبوونەوەی مردنو نوقمبوون بەیەکەوە.
*ئەگەر لەزستاندا مەلەیکرد لەدەریادا کاتی سەرما یاخود هوروژانی شەپۆلەکانی لەلایەن دەستەلآتدارەوە بەلآو نەهامەتی رووی تێدەکات لەزیندانیو ئەشکەنجەدان یاخود نەخۆشیو لەشبەباری رووی تێدەکات، یان فیتنەو ئاشوبێکی بەزیان رووی تێدەکاتو تیایدەبات. ئەگەر راستەوخۆ نوقمبوو لەشوێنو جێی خۆی دەکوژرێت یان ئاینەکەی تێکدەچێ بەهۆی فیتنەو ئاشوبەوە.
*ئەوەی لەئاوی دەریا بخواتەوە ماڵو دارایی کۆدەکاتەوە یان لەدنیادا دەستکەوتی دەبێت.
*ئەوەی ببینێ دەچێتە نێو دەریاوەو لەناوەڕاستیدا رۆدەچێتو دەستی دەگات بەقوڕو لمی خەمو خەفەت لەلایەن فەرمانڕەواوە رووی تێدەکات.
*ئەوەی دەریا یا رووبارێك ببڕێت خەمو خەفەتو ترسو بیم دەگوزەرێنێو بەسەلامەتی رزگاریدەبێت.
*هەندێك دەڵێن: ئەوەی دەریا ببینێ بەئومێدو ئاواتی خۆیدەگات، ئەوەشی

ببینیّ روو لەدەریا دەکات کاری فەرمانڕەوا دەگرێتە دەستو مەترسی روی تێدەکات.

* ئەگەر ئاوی دەریای خواردەوە دەبێت بەخاوەنی ماڵو دارایىو تەمەنی درێژدەبێت یان ماڵو دارایی هاوچەشنی فەرمانڕەوا بەدەستدەهێنێت یان دەستەڵاتی وەك ئەو یاخود هاوتاو هاو شێوازی ئەو دەبێت.

* ئەگەر لەئاوەکەی خواردەوە هەتا تێربوو لێی ماڵو دارایی هاوچەشنی ماڵو دارایی فەرمانڕەوا بەدەستدەهێنێتو تەمەن درێژ دەبێت.

* ئەگەر ئاوی لەدەریا هەڵگرت لەفەرمانڕەواوە کاروپیشەی دەستدەکەوێت بەئەندازەی هەڵگوزینی ئاوەکە.

* ئەگەر ئاوی لەدەریا هەلگوزیو لەدەفرێکی تردا رۆیکرد لەفەرمانڕەواو دەستەڵاتدارەوە ماڵو داراییەکی بێشومار بەدەستدەهێنێت یان خوداوەند حاڵو بارێکی پێدەبەخشیّ ماڵو دارایی تیا کۆدەکاتەوە، دەگونجێت ئەو حاڵو بارەش دەوڵەت بێت کەلەدەریا فراوانترو بەرینترە چونکە دەوڵەت خەڵاتو بەخششی خودایە.

* ئەوەی لەئاوی دەریا خۆی بشوات لەگوناهەکانی پاكو بێگەرد دەبێتەوەو خەمو پەژارەی بەدەستەڵاتو فەرمانڕەوایی دەڕەوێتەوە.

* ئەوەی لەدوورەوە دەریا ببینیّ کارەساتو ناڕەحەتی دەبینیّ هەروەها دەڵێن: ئومێدو هیواکانی بۆ دێتە پێش.

* هەروەها بینینی دەریا بەهێمنی باشترە لەبینینی بەهەڵسانو شەپۆلو تەوژمەوە.

* دەریاچکەش بەلگەیە لەسەر ژنێك خوازیارو ئاواتەخوازی جوتبوونبێت چونکە دەریاچە وەستاوەو لەبەری ناڕوات، شەپۆلەکانیش سزاو ئەشکەنجەیە بەپێی ئایەتی: ﴿وإذا غشيهم موجٌ كالظُّلَلِ﴾ (لقمان: ٣٢) یاخود پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وحالَ بينهما الموج﴾ (هود: ٤٣).

* دەگێڕنەوە بازرگانێك لەخەودا بینی بەدەریادا دەڕوات زۆر ترساو خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر سەفەر بکەیت خێرو چاکە رووت تێدەکات چونکە خەوەکەت بەلگەیە لەسەر جێگیربوونی کاروبارەکانت.

*پیاوێکیش بینی ئاوی دەریا ڕۆچوو بەنێو زەویدا بەئەندازەیەك کەمیکرد تا ئەملاولاکەی دەکەوت ئەم خەوەی بۆ (ئیبن مەسعەدە) گێڕایەوە ئەویش وتی: بەڵاو نەهامەتی ڕوودەکاتە زەوی لەلایەن فەرمانڕەوا یان قاتو قڕیو تاڵانو بڕۆ ڕوودەکات لەفەرمانڕەوا، ئەوەندەی بەسەرا تێپەڕنەبوو فەرمانڕەوا کوژراو ماڵەکەی تاڵانو بڕۆکراو قاتو قڕیو ڕوویکرد لەشاران.

*ئەوەی ببینێ لەدەریا دوڕو مەرجان دەردەهێنێت ماڵو دارایی‌و هاوسەری باشو زانستی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی ئاوی دەریا یان ئاویتر زیادیکرد بەڕادەیەك لەسنووری ئاستی خۆی لایداو هەڵچوو گەیشتە نێو ماڵانو خەڵکەکە لەلێواریدا نوقمبوون ئەوا نزیکە فیتنەو ئاشووبی گەورە ڕوویان تێبکات.

*لەبنەڕەتیشدا ئاو خەمو خەفەتو فیتنەیە چونکە پەروەردگار هەڵچوونو بەرزبوونەوەی ئاوی بەیاخیبوون داناوە.

*هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەریا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر موڵكو دەستەڵاتێکی بێشومارو مەزنی دادپەروەر کەخەڵکی پێویستیان پێیەتی.

*دەریا بۆ بازرگان کاڵایەو بۆ کرێگرتەش مامۆستایە.

*ئەوەی دەریا ببینێ بەئومێدو ئاواتی خۆیدەگات، ئەوەشی ببینێ دەچێتە نێو دەریا ڕوودەکاتە فەرمانڕەوایەك کەهەمان سیفەتو تایبەتمەندی دەریای لەخۆگرتووە.

*ئەوەی ببینێ لەسەر دەریا پاڵکەوتوە یان دانیشتوە تێکەڵ بەکاروباری فەرمانڕەوا دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەئاوی دەریا بخواتەوە فێری ئەدەب دەبێت بەئەندازەی خواردنەوەی لەئاوی دەریا، ئەگەر دەریای بڕی ماڵو داراییەکی زۆری بەدەستدەکەوێت وەك ئەوەی (ئیسرائیل) کاتێ دەریایان بڕی ماڵو دارایی (فیرعەون)یان دەستکەوتو بۆ بەجێما.

*ئەگەر بینی ئاوی دەریا دەچێتە نێو گەڕەکێكو خەڵکەکەی زیانیان پێناگات دەستەڵاتدارێك ڕوو لەوشوێنە دەکات خەڵکەکەی بەهۆی ئەوەوە ڕزقو ڕۆزیان بەدەستدەکەوێت.

*ئەوەی ببینێ لەسەر دەریا وەستاوە لەفەرمانڕەواوە دەستکەوتێکی دەستدەکەوێت چاوەڕێی نەبوە.

*ئەوەی ببینێ ئاوی دەریا کەمدەکات دەستەلاتی دەستەلاتدار روو لەکزیدەکات و لەو شارانە دەکشێتەوە کەئاوی تیا نەماو خەلکی خێرو خۆشی روویان تێدەکات.

*ئەوەی ببینێ خۆی بوە بەدەستەلاتدار ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی توندو سەخت دەبێت، ئەوەشی ببینێ دەچێتە نێو دەریاوە پاشان لێی بەدەر دەکەوێت پشکێ لەدەستەلات بەدەستدەهێنێت و بەو ئەندازەیە خەم و پەژارەی دەڕەوێتەوە.

*ئەوەی ببینێ بەمەلە لەدەریا دێتە دەرەوە ئەگەر نەخۆشبێت پەروەردگار شیفاو چارەسەری دەدات، ئەگەر بەهۆی فەرمانڕەواوە لەخەم و پەژارەدابوو قوتار دەبێت لێی.

*ئەگەر بەمەلە قوتاربوو لەدەریا زۆر نامێنێتەوەو لەو حاڵە قوتار دەبێت.

*ئەوەی ببینێ دەچێتە نێو دەریاوە بەمەلەو وندەبێت تێیدا تیادەچێت و دوایی دێت.

*ئەوەی ببینێ لەئاوا نوقمدەبێت بەشەهیدی دەمرێت چونکە نوقمبوون لەئاودا بەشەهیدی دانراوە ، هەروەها دەڵێن: گوناهو تاوانەکانی دەسرێتەوە.

*ئەوەی ببینێ لەدەریادا نوقمدەبێت وەك ئەوەی بەسەر ئاوەکەوەو دەچێتەوە ژێری بەلام نەمرێت لەکاروباری دنیادا رۆدەچێت، دەگونجێت نازو نیعمەتێك بەدەستبهێنێت یاخود فرە تاوان و گوناه بێت.

*ئەوەی ببینێ لەدەریادا رۆچوە لەسەر دوڕو مەرجانێك خوازیاری ماڵ و داراییە.

*ئەوەی ببینێ ئاو لەدەریا هەڵدەگوزێ و دەیکاتە نێو کەشتیەکی لەنگەرگرتوو و پڕیدەکات کوڕێکی تەمەندرێژی دەبێت.

*ئەوەی ببینێ ئاو لەدەریا هەڵدەگوزێ و دەیخواتەوە لەپلەوپایەکەی خۆی ماڵ و دارایی بەدەستدەکەوێت یان زانیاریەکی بەدەستدەکەوێت بەبڕی خواردنەوەی بۆ ئاوی دەریا. ئەگەر ئاوەکە لێڵبوو ترس و بیم رووی تێدەکات.

*ئەوەی ببینێ خۆی دەشوات یان دەستنوێژ دەگرێت لەئاوی دەریادا ئەگەر نەخۆشبوو خوداوەند چارەسەریدەکات، ئەگەر قەرزاربوو

قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر خەم پەژارەداربوو دڵنیادەبێت لەو ترس و بیمەی رووی تێدەکات، ئەگەر لەزیندانابوو قوتارو ئازاد دەکرێت و روو لەخێرو چاکەدەکات.

*ئەوەی ببینێ بەسەر ئاودا دەڕوات لەدەریایەکدا بەڵگەیە لەسەر نیەت باشیو بوونی دڵنیاییەکی دروستو شیاو.

*هەروەها دەڵێن: ڕۆیشتن بەسەر ئاودا بەڵگەیە لەسەر بەدەرکەوتنو ئاشکرابوونی کاروبارو رووداوی نهێنی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مەترسیو پشتبەستن.

*دەگونجێت بەڵگەبیت لەسەر زۆری هەڵبەستنی خەوبینەر.

*بینینی دەریا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دوایهاتنی تەمەنو پەیوەندیکردن بەجیهانی غەیبو پەنهان لەگەڵ تەمەندرێژی.

*دەریا بەڵگەیە لەسەر سەفەرو جەنگ یان ئەوەی لەدەریا دەردێت لەزیندەوەرو ماڵو دارایی .

*دەریای شیرینیش باوەڕدارەو سوێریش بێباوەڕە.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر بارانی ئاسمان.

*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر زیکرو یادی خودا چونکە مرۆڤ کاتێ دەریا دەبینێ لەترسا یادو زیکری خودا دەکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەوانەوەی خەمو پەژارەو ناسۆری.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+مردن چونکە ماڵو روح تیادەچێت تێیدا.

+دەستنوێژو پاکبوونەوە لەپیسی یان باوەڕهێنانی بێباوەڕو تەوبەی سەرپێچیکار.

+سوێندخواردن چونکە پەروەردگار سوێند بەدەریا دەخوات ﴿والبحر المسجور﴾(الطور:٦).

+باوكو دایك.

+زیندانیکردنو ژنی بەدڕەوشتی سوزانی.

+ئەوانەی رقو کین هەڵدەگرن.

+زیندان بەهۆی زیندانیکردنی ئاژەڵ تێیدا.

+پیشەسازیو شارێك سنووری نەبێت.

+وازهێنان لەکۆمەڵو ئامادەبوون لەجەژنەکاندا.

+نەخۆشیەك مرۆڤ لەحەزو ئارەزوو بکات.

*ئەگەر دەریا لەخەودا بەرین و زیادیکردو خەڵکی پێویستیان بەبارانبوو بارانیان بۆ دەبارێت و سوودو قازانجیان بەدەستدەکەوێت.
*ئەگەر دەریای بەپرو لێوان لێو یان شەپۆلهەڵساوی بینی لەسەفەرەکەیدا ترس و بیم رووی تێدەکات.
*دەگونجێت دەریا بەڵگەبێت لەسەر دنیاو نارەحەتی و رووداوە سەرسوورهێنەرەکانی.

دەست: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەستی راست هۆکاری پەیداکردنی بژێوییە لەگەڵ ماڵ و سامان و چاکەدا.
*درێژی دەست لەلێکدانەوەدا سەرکەوتنەو بۆ بازرگان سوودەو بۆ بازاڕی ژیری و وریاییە.
*هەروەها دەڵێن: درێژی دەست بۆ ئیمام هێزو توانایەو هێزێکە بۆ یارمەتی و پشتگیریی و زیادبوونی تەمەن و گەورەیی و مەزنی و زیادبوونی ماڵ و سامانە، ئەگەر بینی بوون بەمەڕ تەمەندرێژو خۆشحاڵدەبێ.
*هەروەها وتراوە: تەندروستی هەردوو دەست لەلێکدانەوەدا بەپێی جوانی و باشی وەرگرتن و بەخشینە.
*هەروەها دەڵێن: دەستی راست بەڵگەیە لەسەر خزمە نزیکەکان و هی چەپیش بەڵگەیە لەسەر ژنەکانیان.
*ئەگەر بینی یەکێك لەدەستەکانی لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هەندێك لەخزمەکانی بەهۆی سەفەر یان مردنی ئاساییەوە.
*ئەگەر بینی دەستی خستە بنباڵی و دەریهێناو نوری هەبوو زانیاری بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستە بێت یان سوودو قازانج ئەگەر بازرگانبوو، ئەگەر هاتەدەرەوەو ئاگری هەبوو هێزو تواناو سەرکەوتن و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر دەریهێناو ئاوی پێوەبوو ماڵ و سامانە.
*دەستی زیادە لەگەڵ هەردوو دەستدا زیادبوونی دەوڵەت و هێزەو بەڵگەیە لەسەر کوڕ یان گەڕانەوەی ئاوارە یان کوڕێکی برازای لەدایکدەبێ.
*ئەگەر بینی قورسە کاروبارەکانی لەسەر قورس وگراندەبێ.
*ئەگەر بینی بەدەستی چەپی کاردەکات لەکۆتاییدا پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێ و فراوانی دەست بەڵگەیە لەسەر دڵفراوانی.

*ئەگەر بینی لەسەر دەست دەڕوات لەکاروبارەکانیدا پشت بەخزمەکانی دەبەستێ.

*ئەگەر بینی بەدەستی دەڕوانێ هەروەك چۆن بەچاوی دەڕوانێ زۆر دەستدەدات لەدەستی ئەوانەی حەرامن لەسەری.

*ئەگەر بینی دەستی راستی گفتوگۆیەکی باشی لەگەڵکرد بژێوی باشدەبێت.

*ئەگەر دەستی چەپی دوا لەگەڵی بەچاکە خزمەکانی سوپاسیدەکەن.

*ئەگەر هەردووکیان لەگەڵی دوان یان سەرزەنشتیانکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی کردار.

*ئەگەر دەستی راستی لەژێربوو شەریك یان هاوسەرەکەی دەمرێ.

*ئەگەر بینی دەستیبوە بەدەستی فەرمانڕەواو لەسەر دەستی هەمانکاردەکات لەدادپەروەریو ستەمکاری ئەگەر دوویالی هەبوو دوو کوڕیدەبێ.

*بەلاو نەهامەتیەکانی دەست بەڵگەیە لەسەر قەیرانی برایان، بوونی بەلا لەسەری پەنجەدا منداڵانی براکەیەتی.

*ئەگەر بینی دەستی نییە شتێك داوا دەکات کەپێیناگات.

*ئەگەر تەوقەی لەگەڵ پیاوێکی موسوڵماناکرد دەستی راکێشا ئەمانەتێکی پێدەسپێریو نایگەیەنێت.

*ئەگەر بینی دەستی راستی بەردەوام قرتاوە پیاوێکی سوێندخۆرە.

*ئەگەر بینی دەستی راستی بڕاوەو خراوەتە بەردەمی ماڵو سامان لەکاسبی پەیدادەکات.

*کەمو کوڕی لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەوکارەی کە خەریکە ئەنجامیدەدات.

*ئەگەر بینی لەپی دەستی قرتاوە شتێکە پێیناگات، ئەگەر جومگەکان بڕان ستەمی فەرمانڕەوا رووی تێدەکات.

*ئەگەر تا بازوڵەی شانی بڕا براکەی دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ ﴾ (القصص: ٣٥)، ئەگەر براینەبوو یاخود کەسێکی نەبوو جێگەی برای بۆ بگرێتەوە لەماڵو سامانی کەمدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی دەستەلاتدارێك دەستی ژێردەستەکانی بڕی لەگەڵ قاچیاندا ماڵو سامانیان دەباتو بژێوییان دەشێوێنێ.

*پرسیاریانکرد لە(ئیبن سیرین) دەربارەی بڕینی دەستی لەخەودا،

ئەویش وتی: پیاوێکە کارێك ئەنجام دەدات و پاشان لادەدات لێی و ئەوپیاوەش دارتاشبوو روویکردە کارێکیتر.

*پیاوێکیتر هات بۆلای و وتی: پیاوێکم بینی دەست و قاچی بڕابوو یەکێکی تریش هەڵواسرابوو، ئەویش وتی: ئەگەر خەونەکەت بەو چەشنەبێت میرەکەت لادەبرێ و یەکێکیتر دادەنرێ، لەورۆژەدا (قطن)ی کوڕی (مدرك) لابراو (جراح)ی کوڕی (عەبدوڵلا)دانرا.

*ئەگەر بینی فەرمانڕەوایەك دەستی راستی بڕی سوێندی درۆی لای ئەو فەرمانڕەوایە خواردوە.

*ئەگەر دەستی چەپیان بڕی مردنی برا یا خوشك یاخود بڕچرانی تەبایی و خۆشەویستی نێوانیانە یان بڕچرانی پەیوەندی خزمایەتی یان جیابوونەوەیە لەشەریك یا تەلاقدانی ژنە.

*ئەگەر بینی دەستی لەبەردەرکی فەرمانڕەوا قرتێنرا خاوەنی خۆی نابێت.

*دەستکورتی بەڵگەیە لەسەر لەکیسچوونی ویست و خوازو پەککەوتن لەبەدەستهێنانیداو سەرشۆڕکردنی براو لایەنگرانە.

*لە(ئیبن سیرین)یان پرسی سەبارەت بەپیاوێك لەخەودا ببینێ دەستی راستی لەچەپی درێژتر بێ، ئەویش وتی: ئەو پیاوە چاکە دەکات و پەیوەندی خزمایەتی دەبەستێ.

*ئەگەر بینی باسکی کورتە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دزو ناپاك و ستەمکار.

*ئەگەر بینی هەردوو دەست و قۆڵی درێژترە لەوەی لەسەریەتی پیاوێکی دەست و دڵفراوان و ئازایە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی دەستی خستە ژێر بنهەنگڵی و دەریهێناو روناکبوو ئەگەر قوتابیبوو سەردەستەیی کۆڕی زانیاری بەدەستدەهێنێ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو پلەوپایەو ناوبانگ بەدەستدەهێنێ لەگەڵ راستگۆیی، ئەگەر بازاڕی یان پیشەوەربوو پلەوپایەو ناوبانگی باش بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر ئاگر لەدەستی هاتە دەرەوە ئەگەر خوێندکاری زانیاریبوو لەزانیارییەکەیدا دەستەڵات و رەوانبێژی بەدەستدەهێنێ، ئەگەر دەستەڵاتداربوو دەستەڵات و هێزو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێ.

*هەردوو دەست بەڵگەن لەسەر:

+پلەوپایە.

+کوڕو دەستەڵاتداری.
+باشیو چاکی کردارەکان بۆ یەکێك وەریبگرێ یان بیدات.
*دەستی ڕاست بەڵگەیە لەسەر کوڕ یا باوك یاخود هاوڕێو ئەوەی تێکەڵدەبێ لەگەڵی.
*دەستی چەپ بەڵگەیە لەسەر:
+ژن.
+دایكو خوشكو کچ.
*ئەگەر بینی یەکێك لەدەستەکانی لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هەندێك لەوانەی دەستەکە بەڵگەبوو لەسەری.
*هەردوو دەست بەڵگەیە لەسەر پیشەسازی کەبەدەستدەکرێ لەگەڵ کتێبو قەڵەم.
*هەروەها دەست بەڵگەیە لەسەر:
+کوڕوبرا.
+ماڵو سامانی هاوسەرەو شەریكو هاوڕێ.
*ئەگەر بینی دەستی قرتاوەو لێی جیابوەتەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی براکەی یا هاوڕێکەی یاخود نەمانی پەیوەندیو تەبایی نێوانیان.
*ئەگەر بینی دەستی ڕاستی لەلایەن یەکێك لەبراکانیەوە گیرا پاشان بردی

بەرەو چەپ بەڵگەیە لەسەر سووکایەتی ئەوەی گۆڕیویەتی لەهاوڕێو دوژمن.
*ئەگەر درێژی لەدەستیدا بەدیکرد زۆر چاکەی دەبێت بەسەر خەڵکیەوە.
*ئەگەر دەستەڵاتدارێکی بینی هەردوو دەستو قاچی بڕی بەڕاستو چەپ تەویەدەکات، ئەگەر بینی یەکێك لەدەستەکانی کورتبوونەتەوە بەڵگەیە لەسەر کەمتەرخەمی لەچاکەدا.
*ئەگەر هەردوو دەستو قاچی بینی بڕاون بەبێنەوەی دەستەڵاتدار بیبڕێ خراپەکارییە.
*ئەگەر بینی دەستی نییە عاشقە.
*ئەگەر یەکێك لەفەرمانڕەوایان بینی هەردوو دەستو قاچی بڕاوە لەسەر کاروپیشەکەی لادەبرێ.
*ئەگەر لەگەڵ دەستی خۆیدا چەندین دەستی تری بینی بەڵگەیە لەسەر چاکەکردن لەگەڵی.
*هەروەها وتراوە : بەڵگەیە لەسەر زۆری براکانی یان دەستەڵاتەکەی فراوانو بەهێز دەبێ.
*ئەگەر بینی هەردوو دەستی نوقاندوە بەڵگەیە لەسەر ڕژدیی.

*ئەگــەر بینــی لەســەر دەســتەکانی دەڕوات بەڕێوە بەڵگەیە لەسەر بژێویو رزقو رۆزی.

*ئەگــەر بینــی دەســتەکانی بەچــەقۆ بریندار دەکات سەرسامدەبێت بەکارێك بەپێی ئایەتی: ﴿ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ ﴾ (یوسف: ٣١).

*ئەگەر بینی دەستی راستی ئیفلیجبوو بژێوی بۆی دەوەستێ یاخود گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات.

*ئەگــەر بینــی دەســتی بــوە بــەزێڕ بەڵگەیــە لەســەر رۆیــشتنی ئــەوەی کەلەدەستیدایە.

*ئەگەر بینی دەستی بوە بەدەستی پێغەمبەر خوداوەند کۆمەڵو گروهێك لەسەر دەستی ئەودا رێنومایی دەکاتو خێرو فەڕو پیت بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی دەستی بوە بەدەستی ستەمکارێك بەڵگەیە لەسەر خراپەو وێڵیو سەرگەردانی کەلەسەر دەستی دەکەوێتەوە یان ستەمێکی گەورەو بێشومار روودەدات.

*ئەگــەر بینــی دەســتی رەنگکــردوە لەتەشتێ خوێندا لەفیتنەیەکدا ئامادە دەبێت چونکە لەسەردەمی نەفامیدا ئەگــەر خوازیــاری جەنگبوبونایــە دەســتیان لــەنێو تەشــتە خوێنێکــدا نوقمدەکرد.

*ئەگــەر لەدەســتی خۆیــدا دەســتی مرۆڤێکی تری بینی لەبژێویو کاسبی خۆیدەخوات.

*ئەگەر بینی دەستی دەخـوات یـان گـازی لێـدەگرێ کارێـك ئەنجامـدەدات پاشــگەز دەبێتــەوەو لێــی یــاخود ستەمکار دەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ ﴾ (الفرقان:٢٧).

*دەســتی رەنگــاو رەنــگ بەخەنــە ملکەچیو رسوایی یاخود پێویستییە.

*ئەگەر بینی دەستی چەپی قرتابوو سـوێندی درۆ دەخـوات ، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر دزی.

*ئەگـەر هـەردوو دەسـتو قاچـی قرتـا دەمـرێ، دەگونجێـت زینـدانی بکـرێ یــاخود نەخۆشــییەکی ســەختو توندبگرێ، دەگونجێت هـەژارو خـاوەن پێداویستیبێت.

*ئەگــەر بینــی بەدەســتی چــەپی کاردەکـات هـەروەك چۆن بەدەسـتی راســتی هــەموو کارێکــدەکات مــاڵو ســامان بەدەســتدەهێنێو زاڵــدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا.

*ئەگەر دەستی درێژبوو بەئەندازەیەك وەك رمی لێهات ستەمكارەو رەخنە لەئابڕوی خەڵكیدەگرێ .

*دەستنوقاندن گرتنو نەبوونی رزقو رۆزییە.

*ئەگەر بینی دەستی براوە بەڵام لێی جیانەبوەتەوە كوڕو برای دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر دەستی لەدەستی مرۆڤێكی تردا بینی بەئەندازەی پێنج سەد دینار پارەی دەستدەكەوێ.

*ئەگەر دەستی بڕا لەخانەوادەكەی دووردەكەوێتەوە یان كاروپیشەكەی دەگۆڕێ یاخود منداڵێكی دەكەوێ یاخود پەیوەندی خزمایەتی دەبچڕێ، دەگونجێت دەست لەگوناهو تاوان بكێشێتەوە.

*ئەگەر كەسێكی غەریب بینی دەستیبڕاوەو خوێنی لێدێت ماڵو سامان بەدەستدەهێنیو دەگەڕێتەوە بۆ ولاتی خۆی، ئەگەر خوێنی لێنەهات لەو شوێنە دەمێنێتەوە.

*ئەگەر دەستی درێژبوو بەسەر گەردنیدا واز لەسەرپێچیو تاوان دەهێنێ.

*ئەگەر دەستی خۆلاویبوو هەژاری ماڵو سامان یان نەبوونی كوڕ یاخود براو زانیاریو خێرە.

*ئەگەر رەگەكانی دەستی بینی تەقین، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو سامانی بەسەردەچێت بەئەندازەی خوێنەكە، ئەگەر هەژاربوو ماڵو سامانی بەو رادەیە دەستدەكەوێ.

*ئەگەر بینی هەردوو دەستی بوە بەمەڕ مەڕ تەمەنی درێژو خۆشحاڵدەبێت.

*ئەگەر بینی دەستی قورسە كاروبارەكانی قورسو گراندەبێت.

*دەست بەڵگەیە لەسەر:

+پیشە.

+بەڵێندان.

*دەگونجێت لەدەستدانی دەست بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی.

*باشی دەست بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵو باوكو كوڕو باشی ماڵو سامانو بژێوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مامەڵەی راست لەگەڵ هاوڕێو كرێگرتەكانو چاودێری ئەوانیش بۆ بەرژەوەندییەكانیان.

*دەگونجێت باشی دەست بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوونو سەركەوتن بەسەر دوژمناندا.

*ئەگەر لەكاتی بێداریدا دەستو قاچی نەبوو بینی دەستو قاچی بۆ پەیدابوە سوود لەخزمەكەی وەردەگرێ، یاخود

ئەوەی خۆشی دەوێت یان رزق و رۆزی دەدرێت لەلایەکەوە خۆی بۆ ئامادە نەکردوە.

*ئەگەر دەستی تەکاند بەڵگەیە لەسەر لەکاربوونەوەو ئەو کۆت و بەندە لەدەستدا بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین.

*زیادبوونی دەست بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی و پێویستی بەشتێك خۆی بدات بەسەریا یاخود چاوی کوێردەبێت و پێویستی بەگۆچان دەبێت پێوەی بڕوات.

*ئەگەر هەردوو دەستی لەدەستداو لەگوێڕایەڵانبوو پشتبەستنی بەخوداوەند باشدەبێت.

*ئەگەر دەستەکانی زۆربوون بەڵگەیە لەسەر تام و چێژی لەدنیاداو خۆشحاڵی دەربڕینی بەبژێوی.

*ئەگەر دەستی بوو بەدەستی درندە نوێژی دەچێت و شوێنی حەزو ئارەزوو دەکەوێت.

*ئەگەر تووشی نارەحەتیبوو سوودو قازانجە بۆیدێت بەڵام دەبێت بەدزو سەردەکەوێت بەسەر دیواردا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپی بنەڕەت هەروەك بەڵگەیە لەسەر خراپی بژێوی.

*ئەگەر بینی دەستی راستی درێژترە چاکەی دەبەخشی و پەیوەندی دەکات بەوەوە پەیوەندی لەگەڵ بچڕاندوە.

دەستبڕین و شتیتر: (نابلسی) دەڵێت: بڕینی دەست لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وازهێنان لەنوێژ یان دەوڵەمەندییە یان تەوبەیە.

*بڕینی دەست و قاچ تێکچوونی ئاینە.

*بڕینی ئامرازی نێرینەی پیاو بەڵگەیە لەسەر نەبوونی وەچە، یان نەمانی پشوو لەلایەن خانەوادەو منداڵەوە.

*بڕینی لووت و گوێچکە بەڵگەیە لەسەر تاوان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاری و نەمانی هەواڵ.

*بڕینی زوبان پوچەڵکردنەوەی بەهانەیە.

*ئەگەر بینی ئەندامەکانی بڕاون ئەوە سەفەرێکدەکات و هەندێك لەخانەوادەو کەسەکانی لەولاتدا بڵاودەبنەوە.

دەستبلاو: (نابلسی)دەڵێت: دەستبلاوی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شادی و خۆشی، ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشی لەسەر لادەچێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاری و پلەوپایەداری دوای ملکەچی و رسوایی

یـان پیشه لـەدوای پیشەو ، پلەوپایـە لەدوای پلەوپایە یان ئوتومبیل لـەدوای ئوتومبیـل ، خۆنەگـەر خەوبینـەر لەگەشـتیارو سـەفەرکارانبوو سەفەردەکاتو باش بۆیدێت.

* دەگونجێت هاوسـەر یـان دەستبلاوی بەلگەبێت لەسەر سوێندخواردن چونکە خەلکی سوێند بەتەلاقدەخۆن.

دەستدان لەبـەردە رەشـەکە: (نابلسی) دەلێت: دەسـتدان لەبـەردە رەشـەکە بەلگەیـە لەسـەر بـەلێنو پەیمانـدان بەخەلیفـەو پادشـا ، یـان تەوبـەکردن لەسەر دەستی پێشەوایەکی زانادا.

* دەگونجێـت بەلگـەبێت لەسـەر ماچـکردنی منـالو هاوسـەرو دۆسـتی خۆشەویست.

* دەگونجێت بەلگەو نیشانەبێت لەسـەر خزمـەتکردنی دەسـتەلاتدارو فـەرمانڕەوایان یـان داوای شـەهادەتو نووسینی لەسەریان.

* ئـەوەی سـێ دەسـت دەدات لەبـەردە رەشـەکە دەلـێن: پابەنـد دەبێـت بەپێشەوایەکی خەلکی (حیجان)ەوە.

دەستکەوت: (نابلسی) دەلێت: لەخـەودا بۆیـەکێك ببینـێ بەلگەیـە لەسـەر خۆشـیو شـادیو رزقو رۆزیو بەدەسـتهێنانی دەسـتکەوتو فەرویەرەکەت لەمالداو زیادبوون لەوەی بەدەسـتیهێناوە بەتایبـەت ئەگـەر پێنجیەکی لێدەرکرد بۆ پەروەردگار.

(نابلسی) دەلێـت: لەخـەودا بەلگەیـە لەسـەر دەسـتکەوتو مـالێکی خێـردارو زوو تیاچوونی، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ مَا أَفَاءَ اللهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ ﴾ (الحشر:٧).

دەسـتگا: (نابلـسی) دەلێـت: بینینـی لەخـەودا بەلگەیـە لەسـەر ئـارامگرتنو جێگیری لەکاروبارو لەجەنگو بشێویدا.

* دەگونجێـت بەلگـەبێت لەسـەرئەوەی دەشێلرێو بەهۆیـەوە مـەردوم دەکـات بەمەبەستو هیواو ئاواتی.

دەسـتگای گۆشـتفرۆش: (ئـیبن سـیرین) دەلێـت: پیـاوێکی دووڕوە لـەئاژاوەداو خەلکی هاندەدات.

دەستنوێژ: (ئیبن سیرین)دەلێت: ئەگەر بینـی دەسـتنوێژ دەگـرێو دەچـێتە نوێژەوە لەغەمو پەژارە قوتار دەبێـتو سوپاسـی خوداوەنـد دەکـات لەسـەر دەرووی خێر.

* ئەگـەر بینـی دەسـتنوێژ دەگـرێ بەشـتێك کـەناگونجێت دەسـتنوێژی پێبگرێ لەغەمو پەژارەدایـەو چاوەڕێی دەرووی خێرەو بەدەستی ناهێنێت.

*ئەگەر بازرگانێك بینی بەبێ دەستنوێژ نوێژدەكات بەبێ سەرمایە بازرگانیدەكات، ئەگەر بەرپرسی سەربازان خەوێكی لەو چەشنەی بینی سەربازانی بۆ كۆنابێتەوە، ئەگەر دان پێدانراوێك خەوێكی لەو چەشنەی بینی لەسەر بڕیارێك جێگیر نابێت.

*ئەگەر بەبێ دەستنوێژ نوێژیكرد لەشوێنێكدا نەدەبوو نوێژ بكات تێدا لەكاروبارەكانیدا سەرسامەو هیچ دەروویەك شك نابات.

*هەروەها دەڵێن: دەستنوێژ لەخەودا ئەمانەتە یاخود قەرزە دەیداتەوە یان گەواهییە دەیدات.

*دەگێڕنەوە پێغەمبەر (ﷺ) فەرموویەتی: "پیاوێكم لەنەتەوەی خۆم بینی لەگۆڕەكەیدا سزاو خەشم درابوو بەسەریاو دەستنوێژەكەی دەهاتو لەوحاڵو بارە قوتاریدەكرد".

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی دەستنوێژی گرت بەوەی شیاوە دەستنوێژی پێبگرێ نور لەسەر نورە هەروەك لەهەواڵێكدا هاتوە: "دەستنوێژ بەسەر دەستنوێژدا نورو ڕووناكییە لەسەر نورو ڕووناكیتر".

*دەگونجێت دەستنوێژ بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستی لەلای بڕیارو پۆستداران، ئەگەر هەموو سرووتەكانی دستنوێژەكەی تەواوكرد بەڵگەیە لەسەر گەیشتن بەویستو خوازی، وەگەرنا بەپێچەوانەوە دەبێ. ئەمەش لەكاتێكدا ئەگەر دەستنوێ بگرێت بەوەی شیاوە دەستنوێژی پێ بگرێ، ئەگەر بەشیرو هەنگوینو شتیتر دەستنوێژیگرت ئەوە بەڵگەیە لەسەر قەرز.

*دەستنوێژ لەهەموو ئاینەكاندا باشەو دڵنیاییە لەلای خوداوە.

*ئەگەر دەستنوێژی گرت بۆ نوێژ دەچێتە ژێر پارێزگاری پەروەردگارەوەو ناترسێ لەدوژمنیو خوداوەند بە(موسى) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ دەفەرموێت: "ئەگەر ترسایت دەستنوێژبگرەو فەرمانی نوێژكردن بەسەر خانەوادەكەتدا بدە" ئەوەی دەستنوێژ بگرێ لەدڵنیایدا دەبێ لەوەی لێی ترساوەو خۆی لێپاراستوە.

*ئەگەر لەبەر ئاوی جۆراوجۆردا خۆیشت یان دەستنوێژیگرت ئەوەی لێی دزراوە دەستیدەكەوێتەوە.

*ئەگەر لەجێگەیەكدا دەستنوێژیگرتو نەیتوانی هەڵبسێت و زۆر نەخۆشبوو خەونەكەی بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەهاوڕێكەی یان هاوسەرەكەی.

* ئەگەر بینی لەماڵدا دەستنوێژ دەگرێ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەلەو ماڵەدا جێنشین نابێت.

* ئەگەر لەبازاڕی ئاوەداندا دەستنوێژیگرت یاخود لەحەمامدا بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی خوداوەندو فریشتەکانیو ئابڕوچوونو زەرەو دەرکەوتنی ئەوەی شاردوویەتیەوە.

* ئەگەر لەزبڵدانێکدا یان لەدەریایەك خەڵکی دەستنوێژیان لێدەگرت دەستنوێژی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر سووکیو رەواندنەوەی غەمو پەژارەو ئێشو ئازار.

* ئەگەر لەسەر سەری هاوڕێیەکی دەستنوێژیگرت کەشتومەكو کاڵای داگیرکردبوو زەرەرێکی گەورە رووی تێدەکاتو دەکەوێتە ئابڕوچوونو غەمێکی گەورەوە.

* ئەگەر بینی دەستنوێژ دەگرێو دەستنوێژەکەی تەواوکرد ، ئەگەر غەمو پەژارەداربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو ئەگەر ترسابوو دڵنیاد دەکاتو ئەگەر نەخۆشبوو چارەسەریدەکات، ئەگەر قەرزاربوو یارمەتیدەدات قەرزەکەی بداتەوەو ئەگەر گوناهباربوو لێی خۆشدەبێ.

* ئەگەر بینی دەستنوێژەکەی تەواو نەکرد کارێك کەدەست پێدەکات بۆی تەواو ناکرێ.

* ئەگەر بەئاوێکی گەرم دەستنوێژو خۆشۆردنو خواردنەوەی ئەنجامدا غەمو پەژارەو نەخۆشی رووی تێدەکات.

* ئەگەر بەدوای ئاودا دەگەڕا هەتا دەستنوێژ بگرێ بەڵام نەیدەتوانی کاروبارەکانی قورسو گراندەبێ هەتا دەستنوێژدەگرێو تەواویدەکات ئەوکات کاروباری لەسەر ئاساندەبێت.

دەستەبەر(زامنکردن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دەستەبەری شتێکیکرد رەوشێکی فێردەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پابەندبوون بەوەی بەڵگەیەلەسەری، ئەگەر دەستەبەرکراو باشبوو وەك خێر لەیەکێکیتری زامن بکات یاخود پێویستی بۆبەجێبهێنێ یان فریای پێداویستیدارێك بکەوێ بەڵگەیە لەسەر پەلەکردنی لەخێرداو هاوکاریو پشتگیری لێقەوماو، ئەگەر دەستەبەرکراو مەی یا ماڵێکی حەرامبوو بەڵگەیە لەسەر غەرامەو رژدیو نەبوونی.

*دەستەبەرکردن لەخەودا غەرامەیە لەبێداریدا.

دەستەبەرکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: وتراوە: وەك پێوەند راڤەدەکرێ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خۆڕاگری لەکاروباردا.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی دەستەبەری مرۆڤێك بکات خراپی لەگەڵ کردوە.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك دەستەبەریکرد رزق و رۆزی دەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وكفلها زكريا﴾ (ال عمران: ٣٧).

*ئەگەر بینی منداڵێکی دەستەبەرکرد ئامۆژگاری دوژمنێك دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ﴾ (القصص:١٢).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر یەکێك یەکێکی دی دەستەبەریکرد بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی و سەرکەوتن بەسەر دوژمنانی خودایا.

دەستەبەرە: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی رێزداری پلەوپایەدار.

دەستەرەشمە(جڵەو): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گوێڕایەڵی روو بەخێر یان شەڕ، ئەگەر جڵەوێکی بەدەستی خۆیەوە بینی کاروبارە قورس و گرانەکانی بەجێدێت.

دەستەسڕ: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خزمەتکار یان هاوسەر یا باوك بەتایبەتی ئەگەر چنرابوو ئەوجا بەڵگەیە لەسەر ئەوشتانەی مانای بەرزیان هەڵگرتووەو فەزڵ و چاکەیان زۆرە چونکە لەگەرماو سەرما پشتی پێدەبەستێ یان نوێژی پێوە دەکات.

*دڵنیایی و فەرمانڕەواییە.

*دەستەسڕ خزمەتکارە ئەو رووداوانەشی تێدا دەبینرێ دەخرێتە پاڵ خزمەتکار.

*ئەگەربینی گرێدەدات لەدەسڕێك لەدەسڕەکانی بۆیاخکاران ژنێکی زیناکار دەهێنێ یاخود چاکەکاری ئەنجامدەدات.

دەستەڵاتدار(فەرمانڕەوا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەستەڵاتدار لەخەودا خوداوەندە، بینینی بەحاڵی رەزامەندەوە بەڵگەیە لەسەر رەزامەندی خوداوەند، بینینیشی بەرووگرژی بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی کارێك لەلایەن خەوبینەرەوە خەشم و قینی خودای لەسەرە.

*ئەگەر بینی دەستەڵاتی پێسپێراوە مەزنی و رێزو شکۆ بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی بوە بەفەرمانرشەواو شایستەبوو پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر شایستە نەبێت سەرشۆڕی‌و ملکەچی‌و پەرتەوازەیی کاروبار بەدەستدەهێنێت‌و بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی بوە بەپادشا یان دەستەلاتدارێکی گەورە لەدنیادا رۆخی دەریایەك بەدەستدەهێنێت بەلام ئاینەکەی تێکدەچێ.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بەوچەشنەبوو خەونەکەی بەلام شایستەنەبوو بەخێرایی دەمرێت، هەروەها ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مەرگی.
*ئەگەر بینی پێشەوا بەگوتارێکی جوان‌و ناسك سەرزەنشتیکرد چاکی‌و نێوان خۆشیانە.
*ئەگەر بینی بەگوتارێکی دانایی دەنگی دابڕی لەپێشەوا پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی لەگەڵ پێشەوادا دەڕوات پابەند دەبێت پێوەی.
*ئەگەر لەرۆیشتندا خۆی پێداکێشا راوبۆچوونی جیاوازدەبێت لەگەڵی.

*ئەگەر لەدوایەوە سواربوبوو بەسواری ولاخێکەوە لەحاڵی ژیانیدا یان دوای مەرگی دەبێت بەجێگری.
*ئەگەر بینی نانده‌خوات لەگەڵی رێزو شکۆی بەئەندازەی ئەو خواردنەی دەیخوات دەستگیردەبێت. هەروەها دەڵێن: جەنگو لەیەك ئاشکرابوونی دێتەرێ.
*ئەگەر خۆی بینی لەگەڵ پێشەوا وانوستوەو هیچ بەربەستێك نییە لەنێوانیاندا پاشان پێشەوا هەڵساو خۆیمایەوە بەڵگەیە لەسەرئەوەی پێشەوا رقی لێیەتی.
*ئەگەر هاوەڵایەتی لەنێوانیاندا چەسپاو ماڵ‌و سامانی بۆ پێشەوا دەبێت، چونکە نوستوو وەك مردوو وایەو بوونی مردووبوونی ماڵ‌و سامانە.
*ئەگەر بینی لەپێش ئیماو پێشەواوە نوستوە پارێزراو دەبێت لەوەی کەخۆی تووشی مەترسیکردوە لەپێناویدا، چونکە نووستن هاوسەنگبوونیەتی لەگەڵی‌و جۆرێکە لەکاری مەترسیدار.
*ئەگەر بینی لەسەر جێگەی پێشەوا نوستوەو جێگەکەش ناسراوبوو لەلایەن خۆیەوە یاخود هەندێك لەوانەی پەیوەندیان هەیە بەپێشەواوە ژنێك

یـاخود مـالێکی دەسـتگیردەبێتو دەیکـات بـەمارەیی ئـەو ژنـە، ئەگـەر جێگەکـە نەناسـراو نادیـاربوو پێـشەوا دەسـتەلأتداری پێدەبەخـشیێ، ئەگـەر ئیمـامو پێشەوا دوا لەگەڵی پلەوپایـەو بەرزی بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی:

﴿ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴾ (یوسف: ٥٤).

*ئەگـەر بازرگـانبوو سـوودو قـازانج بەدەسـتدەهێنێت ، ئەگـەر لـەئاژاوەو شـەڕدابوو سـەردەکەوێ، ئەگـەر زینـدانیکرابوو ئـازاد دەکـرێ ، ئـەوەی لەگـەڵ ئیمـامو دەسـتەلأتداردابێت هاوبەشـی دەسـتەلأتو فەرمانڕەواییەکەی دەبێت.

*ئەگەر بینی ئیمامو فەرمانڕەوا چوونە نێـو مالێـك یـاخود شـوێنێك خراپبـوو چـوونە نێـوی یـا چـوونەنێو گونـدێك خـەڵکی ئـەو شـوێنە بـەلأو نەهامـەتی گەورە روویان تێدەکات.

*سـەرجەم ئـەو وابەسـتانەی لـەحاڵوباری پێـشەوادا بەدیـدەکرێ باشی حاڵوبـاری ژێـر دەسـتەکانیەتی، ئەندامەکانیـشی بەباشـی بینـین هێـزو تواناو دەستەلأتیەتی.

*ئـەو زیـادەو کەمییـەی بەسـکیەوە دەبینـرێ وابەسـتەی مـاڵو سـامانو کوڕەکەی دەکرێت.

*ئەگـەر بینـی چـوە نێـو مـاڵی ئیمـام کاروباری خانـەوادەی دەگرێتەدەستو فراوانی بژێویو ژیان رووی تێدەکات.

*ئەگـەر بینـی جووتبـوو لەگـەڵ هاوسـەری ئیمامـدا جیـاوازی هەیـە لەلێکدانەوەیدا، هەندێکدەڵێن: دەبێت بەکەسـە تایبەتـەکانی، هەنـدێکی دی دەڵێن: غەیبەتیاندەکات.

*ئەگـەر بینـی شـتێکی پێـدا رێـزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر عەباکەی دایە کچێکی دەداتـێ یـان ژنێـك دەهێنێـت پەیوەنـدی بەدەستەلأتدارانەوە هەیە.

*سـازگاری ئـاو دادپـەوەری دەستەلأتدارە، گەڕانەوەی ئاو بۆ دواوە لابردنی دەستەلأتدارە ، گەڕانەوەی ئاو لەئەندازەی خۆی زیاتر بەرزبوونـەوەی ئەو دەستەلأتدارەیە لەئەندازەی خۆی زیاتر، سەرکەوتنی بەسەر بەرزاییەکدا سـتەمکردنی دەسـتەلأتدارە لـەژێر دەستەکانی .

*بردنـی خـواردن بـەئاو بردنـی مـاڵو سامانیانە لەلایـەن دەستەلأتدارەوە .

بردنــی راخــەر یــان زەوتکردنــی ژنەکانیانە.

*هەڵکەنـــدنی ئـــاوی رووبـــار بەدەستهێنانی ماڵو سامانە هەروەها بوونی ئاوتێدا هەر بەوچەشنەیە .

*هەروەها بینینی ئاو لەکێڵگەدا رزقو رۆزییەکــە رووی تێــدەکات بــەپێی ئایــەتی: ﴿ نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ ﴾ (السجدة: ٢٧).

*ئەگـەر بینـی کەوتـە نێـو ئاوێکـەوە پاشـان هاتـەدەرەوە لێـی دەکەوێتـە غەمو پـەژارەوە پاشـان قوتـار دەبێت لێی.

*ئەگەر بینی بازیدا بەسەر رووبارەکەدا بــۆ دەریاکــە لەشــەڕو خراپــەی دەسـتەڵاتدار قوتـاردەبیٔو سـەرکەوتن بەسـەر دوژمنانــدا بەدەسـتدەهێنێت بــەپێی ئایـەتی: ﴿ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ ﴾ (البقرة: ٢٤٩).

*ئەگـەر بەکڕنووشـەوە رووی لـەماڵی ئیمـامکرد لێخۆشـبوونو پلەوپایـە بەدەسـتدەهێنێت، ئەگـەر روویکـردە دەرگاکــەی زەفــەر بەدوژمنــەکانی دەبات.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵی فـەرمانڕەوا گواسـتویەتیەوە یـەکێك لەبەرپرسـانی لەدەسـتەڵاتەکەی لادەچـێت یـاخود ژنێکی دی دەهێنێت.

*رۆیـشتنی ئیمـامو پێـشەوا بـەبێ شـاردنەوەی نهێنـی زاڵبوونـە بەسـەر دوژمندا.

*پیاهەڵــدانی ژێــر دەســتەکانی سەرکەوتنە بۆی.

*بەردەبارانکردنیان لەلایـەن ئیمامـەوە بیستنی فتنەو گوتەی رەقو زبرە.

*ئیمــام لەلایــەن خەڵکــەوە دوعــاو سـکالایە لەشـەوانی تاریکـدا بـەهۆی ئەوسـتەمەی کردوویـەتی بەرانبـەری ، ئەگــەر تیرێکــی بەرکــەوت بــەلاو نەهامەتیەکی بەردەکەویٔ.

*کڕنووشــی ژێردەســتەکانی بــۆی گوێرایەڵیو باش باسکردنیانە بۆی.

*فرێدانیان بۆ نێو ئاگر بەڵگەیە لەسـەر ئــەوەی بانگیانــدەکات بــۆ وێڵــیو سەرگەردانیو کـارکردنی بەراوتـەگبیری ژنەکــەیو کەوتنــە نێــو جــەنگێکی دووروودرێــژەوەو تیاچــوونی موڵــكو دەستەڵاتی.

*سـواربوونی ئیمـام بـۆ ئەسـپەکەی بەچـــــەکەوە زیـــــادبوونی دەســـتەڵاتەکەیەتی ، ســـواربوونی هەڵۆیـەکی گوێرایـەڵ بەدەسـتهێنانی موڵکـە لەرۆژهـەڵاتو رۆژئـاوا ، پاشـان

بەسەرچوونی موڵکەکەی بەپێی چیرۆکی (نەمروود).

*ئەگەر بینی زۆرانبازیدەکات لەگەڵ شێرێکی گەورەو زاڵبوو بەسەریا زاڵدەبێت بەسەر پادشایەکی مەزن و گەورەدا.

*ئەگەر دەستەڵاتدارێك بینی دەجەنگێ لەگەڵ دەستەڵاتدارێکی تردا دۆڕاویان سەردەکەوێت بەسەر زاڵ و سەرکەوتوودا لەکاتی بێداریدا.

*ئەگەر بینی خۆی وازی لەفەرمانڕەوایی هێنا، بەبێئەوەی لەکار بخرێ لەکارێك پەشیمانە بەپێی چیرۆکی (یونس) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ کاتێ بەتوورەییەوە سەریخۆی هەڵگرت، ئەگەر کەسێکی دی لایبرد ملکەچی و رسواییە.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی دەڕوات بەڕێوەو هەندێك لەخەڵکی پێشوازییان لێکردو چرپەی خۆشی گەیی بەگوێی لەناکاوو کتوپڕدا دەمرێت بەپێی ئەوەی دەگێڕنەوە کە(شداد)ی کوری (عاد) کاتێ روویکردە ئەو باخچەیەی بۆ خۆی دروستیکردبوو فریشتەی روحکێشان رووی تێکردو لەشێوەی خەڵکی گشتیدا بەدەرکەوت و چرپەیەکیکرد بەگوێچکەیداو روحی کێشا.

*ئەگەر فەرمانڕەوا دوو شاخی بەدیکرد دەبێت بەخاوەنی رۆژهەڵات و رۆژئاوا بەپێی چیرۆکی (ئەسکەندەر).

*ئەگەر شێوەی خۆی وەك خەڵکی بازاڕی بەدیکرد یاخود بینی بەنێو بازاڕدا دەڕوات و خۆی بەگەورە نازانێ ئەوە هیچ زیانێك بەدەستەڵاتەکەی ناگات بەڵکو بەهێزتر دەبێ.

*نەخۆشکەوتنی فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر زوڵم و ستەمی و جەستەی ساغدەبێت لەو ساڵەداو مەرگیشی ناتەواوییە کەزوو لەناوچەکەی دەکات.

*هەڵگرتنی جەستەی پێشەوا یان فەرمانڕەوا بەسەر شانی یارانەوە هێزو توانای دەستەڵاتەکەی و لاوازی ئاینییەتی لەگەڵ لاوازی ئاینی ژێردەستەکانی بەبێئەوەی خوازیاری چاکسازی بێت لێی، ئەگەر ئەسپەردە نەکرا چاکبوونی دەگونجێت بێتەدی.

*لێکدانەوەی ژیانی مردوو هێزو توانای جێنشینایەتی ، بەرزبوونەوەی کۆڕی دەستەڵاتدار بەرزبوونەوەی دەستەڵات و ناوبانگ دەرکردنیەتی. تیاچوونی کۆڕو کۆبوونەوەی خراپبوونی کاروباریەتی.

*ئەگەر فەرمانڕەوا بینی هەندێك لەخزمەتکارەکانی نانی دەرخواردداا

بەبێئەوەی سفرەیەك ببینێ هیچکەس بەربەرەکانی دەستەڵاتو موڵکی ناکاتو تەمەندرێژدەبێو ژینی خۆشنوودی پێدەسپێردرێ ئەگەر خواردنەکە چەوری تیابوو.

* ئەگەر مرۆڤێك بینی فەرمانڕەوا بەکارگێڕو بەرپرس دایناوە لەشوێنێکی دوور ئەوە شکۆمەندیو ڕێزە، باسکردنو ناوبانگی بەئەندازەی دووری ئەو شوێنەیە لەفەرمانڕەواوە.

* ئەگەر کاربەدەستێك بینی سەردەمو دەستەڵات بۆی هاتونەتە پێش لابردنییەتی لەوکاتەدا، هەروەها ئەگەر تەماشای ئاوێنەیکرد لابردنییەتی.

* هەروەها ئەگەر بینی ژنەکەی تەڵاقداو لێی جیابوەوە لادەبرێت.

* بردنی مەڕی خەڵکی بەزۆر ستەمی ڕێزدارانی خەڵکییە.

* ئەگەر پادشایەك بینی سفرەیەك ئامادە دەکات نەتەوەیەکی یاخی کێشمەکێشی لەگەڵدەکەن، ئەویش راوێژیان پێدەکاتو دواتر زاڵدەبێ بەسەریاندا.

* ئەگەر بینی خواردن لەسەر سفرەکە دادەنێ نوێنەرێك رووی تێدەکاتو کێشمەکێشی لەگەڵدەکات.

* ئەگەر خواردنەکە خۆشو بەتامبوو خۆشیو شادییە.

* ئەگەر چەوریبوو لەکێشمەکێشدا مانەوەیە.

* ئەگەر خواردنە خۆشەکەی لابردو خواردنێکی مزری چەوری دانا خێرێکە غەمو پەژارەو جێگیربوونی تێدایە، ئەگەر چەورنەبوو جێگری تێدا نییە، ئەگەر لابردنی خواردنەکە زۆری خایاند لەگەڵ دانانیدا ناکۆکییەکە درێژەدەخایەنێت.

* ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی لەدەستەڵاتی خۆی وازیهێناو لایدا کارێك ئەنجامدەدات پاشگەزدەبێتەوە لێی وەك پاشگەزبوونەوەی (ذي النون) کاتێ بەتووڕەیی سەری خۆیهەڵگرت.

* ئەگەر بینی بەبێ دەستنوێژ نوێژ دەکات لەشوێنێکدا کەنوێژی تێدا قبوڵ نییە وەك گۆڕستانو زبڵدان داواکارو خوازیاری ماڵو سامانێکە بەدەستی دەهێنێت یان دەستەڵاتدای بەدەستدەهێنێت بەبێئەوەی سەربازی لەگەڵدابێت.

* ئەوەی خواردن ببات بۆ بەرپرسو دەستەڵاتدارەکان تووشی غەمو پەژارە دەبێت پاشان دەرووی لێدەکرێتەوەو

مـــالْو ســـامانێك بەدەســـتدەهێنێت لەلایەکەوە چاوەڕێی نەبوە.

*ئەگەر بینی بازدەدات بەسەر هەندێك لەدەســـتەلاتداراندا شـــکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینـی چـوە لای دەوڵەمەنـدیو خۆشحاڵی رووی تێدەکات.

*جلوبـەرگی رەش بـۆ دەسـتەلاتدار هێزی زیادییە.

*جلوبەرگی سپی زیادبوونی پرشنگو شکۆو دەرچوونە لەگوناهو تاوان.

*جلویـــەرگی لۆکـــە دەرکـــەوتنی دنیانەویستیو خۆبەکـەمزانینو کـەمی دوژمنو بەدەستهێنانی ئەمنو ئاسایشە بەدرێژایی ژیانی.

*جلوبـەرگی خـوری زۆری بەرەکەتـە لەشـوێنی دەسـتەلاتیداو دەرکـەوتنی دادپەروەرییە لەمامەڵەدا.

*جلویـــەرگی ئاوریـــشم دەرکـــەوتنی رەفتاروکـاری فیرعەونەکانـەو بـاسو خواسی خراپوناڵەبارە.

*لەسـەرکردنی کـلاو یـاخود پۆشـینی عـەبا لەلایـەن دەستەلاتدارەوە هیوایە لەدەســـــــتەلاتداو، پۆشـــــــینو لەبەرکردنیـــــــشی هەســـــــتانیەتی بەپیادەکردنی سیاسەتی.

*لەپێکردنی سۆلی نوێ بردنەوەی ماڵو دارایـــی هاوەڵپەیـــداکارانو خـــەڵکی ئەســـتۆی موســـوڵمانانە، فرینیـــشی بەهـــەردووباڵ هێـــزە بـــۆی، جنێـــودانی بەگەلو کۆمەڵێك بەدەستهێنانی مـاڵو ســـامانە لەلایەکـــەوە خـــۆی بـــۆ ئامادەنـــەکردوەو ئـــازادکردنی ولاتـــی ئەوانـــەو زاڵبوونـــە بەســـەر دوژمنانـــدا بـــەپێی ئایـــەتی: ﴿ فَرِيقًـا تَقْتُلُـونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًاً ، وَأَوْرَثَكُـم أَرْضَـهُمْ وَدِيَارَهُمْ ﴾ (الأحزاب: ٢٦ـ ٢٧).

*ئەگەر بینی ئیمام یـان دەسـتەلاتدارو فەرمانڕەوا دوای شوێنەواری پێغەمبـەر (ﷺ) دەکـەوێت شـوێنی سـوننەتەکانی دەکەوێت.

*ئەگەر بینی لابراو لەجێگەی پیـاوێکی لاو دانرا خراپەو زیانی لەلایـەن هەنـدێك لەدوژمنانیەوە پێدەگات.

*لابردنـــی دەســـتەلاتدار لەخـــەودا دەســـتەلات پێـــسپاردنیەتی لـــەحاڵی بێداریدا.

*ســـەرباز لەخـــەودا فریـــشتەی ســـۆزو بەزەییـــە ، بەرپرســـی ســـوپا پیـــاوێکی خاوەن راوتەگبیرە.

*ئەگەر بینـی وەزارەتێکـی پـێ سـپێرا کاروباری مەملەکەت بەجێدەهێنێ.

* بینینی دەرگاوانی بەرپرس و میر هەوڵدان و ڕۆچوونیانە لەسیاسەتدا. دەرگاوانی میرو بەرپرس مژدەیە.

* ئەگەر بینی سەرکردەیەك لەنێو سوپایەکدایە خێرو چاکەی دەستگیردەبێت.

* پۆلیس فریشتەی ڕوحکێشە ، هەروەها وتراوە: بەڵاو نەهامەتی و غەم و پەژارەیە .

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بوە بەسەرۆکی کۆمەڵێك یاخود سەرکردەی ماڵێك یان چاودێرێك بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارە ڕوو لەبژێوی دەکات و زیانی توشدەبێ بەتایبەت لەنەخۆش و کامین و سەرجەم سەرکردایەتیەکان.

* ئەگەر ژنێك بینی ئەو پلەوپایانەی بینی کەبۆ ژن ناگونجێت بەڵگەیە لەسەر مردنی.

* ئەگەر بینی بوە بەدەستەڵاتدارێکی گەورە لەبەرچاوی خەڵکیدا دەگات بەویست و خوازی خۆی.

* ئەگەر دەستەڵاتدارێك بینی کورسیەکەی بەرزترە لەئاستی خۆی پلەوپایەی بەرزو شکۆمەند دەبێت، ئەگەر بینی جێگەکەی نزمتر دەبێ لەوەی خۆی دەستەڵاتەکەی لەناودەچێت و کاروباری دەشێوێ.

* ئەگەر بینی دەستەڵاتدارێکی دادپەوەرو چوە گەڕەکەکەیان یان چوە شوێنێك سوۆزو بەزەیی خوایی دادەبەزێ بەسەر ئەو شوێنەداو دادپەروەری باڵدەکێشێ بەسەریا.

* ئەگەر فەرمانڕەوایەکی ڕێزداربینی چوە نێو ماڵ و شوێنێك و ڕقی لێبوو بچێتە ئەو شوێنە لەکاتی بێداریدا بەڵاو نەهامەتی دادەبەزێ بەسەر خەڵکی ئەو شوێنەدا بەئەندازەی ئەو دەستەڵاتە، ئەگەر ڕقی لێنەبوو بچێتە ئەو شوێنە چوونە نێوی هیچ زیانێك ناگەیەنێت بەخەڵکی ئەو ناوچەیە.

* ئەگەر دژایەتی پادشایەکیکرد دڵشادی و خۆشحاڵی بەدەستدەهێنێت یان لەسەر دەستی ئەودا خێرێکی زۆر بەدی دێت.

* بینینی فەرمانڕەوای مردوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەجێیانهێشتوە یان ڕێو ڕەسمیان بۆ کێشاوە لەدوای خۆیان، بینینی زیندوەکانیان لەوڵات شوێنێکی دیاریکراو بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی حاڵ و باریان لەگەڵ ملکەچی ڕەوش و هەڵسوکەوت.

*هەروەها بینینی پادشاو فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر خراپەکاریدا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر شێر هەروەك چۆن بینینی میر بەڵگەیە لەسەر گورگو بینینی بازرگانیش لەسەر ڕێوی‌و دەلاکیش لەسەر سەگو باوەڕدار لەسەر مەڕ.

*هەروەها بینینی دەستەڵاتداری نادیار بەڵگەیە لەسەر ئاگرو دەریاو نوستنێك مرۆڤ پەستو خەشمداربكات، ئەگەر دەستەڵاتداری بینی بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونی بەسەر کەسانی خوارتردا ، یان زاڵبوون بەسەریا بەهۆی بڕیارێکی فەرمانڕەواوە.

*ئەوەی پادشاو فەرمانڕەوا لەبارو شێوەیەکی باشدا بەدیبکات بەڵگەیە لەسەر حاڵباشی ژێردەستەکانی‌و هەستکردن بەئاسایش‌و بەڕێوەچوونی بژێویان، ئەگەر لەحاڵ‌وبارێکی خراپدا بەدیکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی باورحاڵی ژێردەستەکانی‌و زاڵبوونی دوژمنان بەسەر وڵاتەکەیدا.

*لاوازی سەربازانی فەرمانڕەواو پادشای نادیار یاخود دادوەری پەروەرشیار دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەروەردگار.

*دەگونجێت بینینی پادشاو فەرمانڕەوا بەڵگەبێت لەسەر درهەمی سکە لێدراو یان دیناری سکەلێدراوە، ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوا هاوچشنی ئەوەی پێغەمبەر (ﷺ) لەسالی ئازادکردن‌و ڕۆژی حونەیندا بەدەستیهێنا پشتگیری دەکرێ‌و سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەپادشاو میرو فەرمانڕەوا دەگونجێت پلەوپایەی بەرزببێتەوە ئەگەر شایستەبێت ، ئەگەر هەژاربێت دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر زانابێت بەوچەشنە دەبێت کەوا پێویستە ، ئەگەر ڕەبەنبێت هاوسەردەگرێ، ئەگەر پیشەوەربێت خەڵکی ئاماژەی پێدەکەن بەهۆی شارەزاییەوە.

*ئەگەر بینی ماچیدەستەڵاتدار دەکات یان تەوقەی لەگەڵدەکات‌و قسەو گفتوگۆ هەبوو لەنێویاندا حاڵ‌وباری چاکدەبێ .

*ئەگەر دژایەتی دەستەڵاتداریکرد بەقورئان مشتومڕو بەربەرەکانیدەکات چونکە دەستەڵاتدار لەزوبانی عەرەبیدا بەمانای بەڵگەهاتوە.

*ئەگەر بینی لای دەستەڵاتدار خواردنێك دەخوات لەلایەن ئەوەوە غەم‌و پەژارەی پێدەگات بەئەندازەی خواردنەکەی.

*ئەگەر بینی دەستەلاتدار هات بۆ ماڵەکەی پێویستی بەپشتگیری ئەو هەیەو دڵنیادەبێت لێی‌و دەبێت بەکەسە تایبەتەکانی.
*ئەگەر بینی دەستەلاتدار بەهۆی گومانێکەوە دەستگیریکردو یەکێکی راسپارد بۆ دەستگیرکردنی پێداویستیەکانی بەجێدێت.
*ئەگەر کەسێکی نەخۆش ببینێ دەستەلاتدارێکی نادیار بانگیکرد یاخود فەرمانڕەوایەك پیاووڵایەنگرانی خۆی نارد دەستگیرییکەن نوێنەرەکانی فریشتەی مەرگن‌و خوداوەند دەستەلاتدارەو خۆشی دادوەریدەکات لەنێوان بەندەکانیدا.
*ئەگەر بینی دەستەلاتدار کڵاوەکەی برد ماڵ‌و سامانەکەی دەبات، ئەگەر کارگەریوو دەریدەکات.
*ئەگەر دەستەلاتدارێکی لەسەرەمەرگدا بینی بەلاو نەهامەتی رووی تێکردوە نزیکە لەسەر کار لابرێ.
*ئەگەر دەستەلاتداری بەشێتی بینی غەم‌و پەژارە دادەبارێ بەسەریا.
*ئەگەر دەستەلاتداری بینی لەکۆڕو کۆبوونەوەی خۆی لایدا یاخود لابرا یان زاڵبوو بەسەریا یان هەندێك لەدەستەلاتی لێسەندرایەوە لەناوچوونی دەستەلاتەکەیەتی.
*ئەگەر بینی دەستەلاتدارێك لەماڵی خۆیی هاتە دەرەوە بۆ هەتا هەتایی دەرچوونیەتی لەپۆستی دەستەلاتی بەهەر حاڵێك بێت.
*ئەگەر دوانگەی ئیمامێکی بینی شکابوو یاخود کەوتبوو خەریکی نوێژ بۆکردنی خەڵکیبوو بەلام بۆی تەواونەکردن یان سەری تاشی‌و جل‌وبەرگەکەی لێداماڵی یان شمشێری خستە سەرگەردنی یان ماڵەکەی رووخا یاخود گایەك شۆقی لێدا یان ئاژەڵێك شێلای سەرجەم ئەو حاڵانە دوورخستنەوەیەتی لەپۆستی دەستەلات‌و هیچ خێرێکی تێدا نییە.
*ئەگەر بینی سەری دەستەلاتدار مەزنەو گەردنی رەقە یاخود ورگ‌و سکی گەورەیە یان هەر زیادەیەك هێزو وزەو توانایە لەدەستەلاتدایە لەگەڵ سەرۆکایەتی لەماڵ‌و موڵکیدا ، ئەگەر ناتەواوی لەهەریەکێکیاندا بەدیکرد کەم‌و کورییە لەدەستەلاتیدایەو لاوازییە لەهێزو توانایدا.
*هەروەها ئەگەر جاسوسێك بینی بوە بەدەستەلاتدار ئەو حاڵەی شادرویەتیەوە بەدەردەکەوێت ، ژنیش

ئەگــەر بینــی بــوە بەدەســتەلآتدار ئابرووبیدەچـێت ، ئەگــەر نەخۆشــبوو دەمرێت.

* ئەگـــەر بینـــی دەســـتەلآتدارێکی دادپـــەروەر دەژیو لەولآتێکدایـــە دادپـەوەری باڵدەکێشێ بەسـەر ئـەو شـارو ولآتـەدا ، هـەروەها ئەگـەر دەسـتەلآتدارێکي سـتەمکاری بینـی لەشـوێنێکدا دەژی سـتەم لـەو شـوێنو جێگەیەدا بلآودەبێتەوە.

* ئەگەر بینـی دەستەلآتدارێك دەچێتە نێو گوندێك ستەمو خراپە لەو شـوێنەدا بلآودەبێتەوە.

* ئەگـەر لەدەسـتیدا هێـزو درێـژی بـەدیکرد پـشتگیرەکانی خـاوەن هێـزو توانـان، ئەگـەر مـەزنی لێبـەدیکرد زیـادبوونی مـاڵو داراییـە، ئەگـەر قاچـەکانی بینـی درێـژترە بەئەنـدازەی خـۆی زیـاتربوو تەمەندرێژییـەو زۆر دەمێنێتەوە.

* ئەگـەر قاچـەکانی بـوون بەمەڕمـەڕ تەمەندرێژو خۆشنوود دەبێت.

دەسـکەوان: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: پیاوێکە کاردەکاتو ئـەرکو ماندوبوون دەکێـشێ لەچـاککردنی کاروبارێکـدا کەسانیتر ناتوانن چاکیبکەن.

(نابلسی)دەڵێت: دەسکەوان بەڵگەیـە لەسـەر شـەڕو ئـاژاوەو توندوتیـژی لەداواکردندا.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەدەســـتهێنانی پێداویـــستیو ئاسانکردنی کاروبارەکان.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوو ژنێکە کەسیان دەستەبەری ئـەوی دیکـە نابێـتو کـارو فرمـانی قـورسوگران ئەنجامـدەدەنو کەسیتر کاری لەو چەشنەی پێناکرێ.

* بۆ پیاو بەڵگەیە لەسـەر شـکۆمەندیو بەرزی.

* بەڵگەیە لەسەر:

+خوێنەر.

+کچ.

+گۆرانیبێژ.

+منداڵێك زۆر قسەبکاتو بدوێت.

دەسـکی شمـشێرو چـەقۆ:

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەوەی زەکـات پێویـست دەبێـت لەسـەری لەحوشترو مانگاو مەڕو ئاڵتونو زیو.

دەعـوەتی منـداڵبوون (زیافـەت):

(نابلسی)دەڵێـت: ئـەوەی ئامـادەی نـانخواردنبوو یـاخود خـۆی ئـەو دەعوەتـەیکرد بەڵگەیـە لەسـەر ڕەواندنەوەی غـەمو پـەژارەو پلەوپایە کەخەڵکی لەدەوری کۆدەبنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارەو ئازاردان بەدەست‌و زوبان.

دەف: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێدانی دەف غەم‌و پەژارەیە لەگەڵ بەلاو نەهامەتی‌و ناوبانگ بۆیەکێك لەگەڵیدابێت ، ئەگەر دەفەکە بەدەستی کچێکەوەبوو خێرێکی دیارو ناسراوە بەپێی ناواخن، ئەگەر ژنی لەگەڵدابوو فەرمان‌و راوێژو سوننەتێکی بەناوبانگە لەسەرجەم سالاندا، ئەگەر لەگەڵ پیاوێکدابوو ناوبانگە.

(نابلسی) دەڵێت: ئامێرەکانی مۆسیقا هەمووی لەشایی‌و ئاهەنگدا بەلاو نەهامەتییە بۆ خەڵکی ئەوماڵە. دەفیش دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارەو موسافیر.

دەفتەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێکخستنی بژێوی خەوبینەرو بیرکردنەوە لەشتە دێرینەکان.

*دەفتەر بۆ پادشا بەڵگەیە لەسەر گەنجینەو هەرێمەکان.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج‌و رزق‌و رۆزی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارەو لێدان‌و هەڵسپاردن.

دەفری شیرو هەنگوین: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی زانایە یان خاوەن ماڵ‌و سامانێکی بێشومارە.

*ئەگەر دەفرەکە گلێنەبوو شیری تیابوو رزق‌و رۆزییە.

*ئەگەر زێڕبوو ماڵ‌و سامانێکە کەمدەکات‌و زەرەری تێدەکەوێت چونکە شیر خراپدەکات .

*ئەگەر شیری لەمەنجەڵی خۆیدا بینی بەڵگەی خێرە.

*ئەگەر لەدەفرێکی ئاڵتوونیدا بینی بەڵگەی زەرەرە.

دەفری شیرینی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەفری شیرینی بەڵگەیە لەسەر کیژی جوان‌و قەشەنگ.

دەفژەن : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی، ئەگەر چووە لای نەخۆش دەمرێت‌و دەلاوێنێتەوە بەسەریاو دەف دەژەنن لەپرسەکەیدا، دەگونجێت لەشساغ بێتەوەو خەڵکی لەسەر خوان‌و میوانداری ئەو کۆببنەوە.

دەلال: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەلاڵ باش نییە لەخەودا.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی دەلاڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێر یا شەڕ یان توانا، پەیماندان بەناوبانگییە

لەکاتی بێداریداو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی مارە دەبڕێت یاخود دەویتو دەلاڵێکی نادیارە ئەگەر چوە لای نەخۆشێك بەڵگەیە لەسەر مەرگی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەلاڵ پیاوێکی جامبازە بانگەشەی دەستفراوانیو دڵنیابوون دەکات.

دەڵەشێر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکی شەڕەنگێزی بەسۆزە بۆ کوڕەکەی.

* هەروەها دەڵەشێر کچی پادشاو فەرمانڕەوایە.

* ئەگەر بینی لەگەڵ دەڵەشێرێك جووتدەبێ لەنارەحەتیەکی قورسوگران قوتاردەبێو ناوبانگدەردەکاتو بەسەر دوژمنەکانیدا زاڵدەبێ، ئەگەر لەجەنگدابوو زۆرشوێن دەگرێ.

* ئەگەر شیری دەڵەشێری خوارد ماڵوسامان لەلایەن دەستەلاتدارەوە بەدەستدەهێنێو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.

* ئەگەر دەڵەشێری خوارد دەستەلاتو موڵکێکی گەورە بەدەستدەهێنێ.

دەمار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێکە نەخۆشی پێوەیە.

* هەروەها دەڵێت: دەمار گەورەی نەتەوەی خۆیەتی لەنێو خزمەکاندا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ڕێکخەری کاروباری مرۆڤە، ئەگەر نەخۆشبوو تەمەنی بەسەر دەچێت.

* دەمار نهێنی توانای مرۆڤەو بەڵگەیە لەسەر خواناسیو پەیمانو بەڵێنو هۆکاری ڕزقو ڕۆزی.

* دەمار خانەوادەیەو ئەو ناتەواوییەی دێت بەسەریا ڕوولەیەکێك لەئەندامانی خانەوادەکەیدەکات.

دەمارەبیستن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ئەو دەمارەی لەگوێچکەی دەرهێنا یان لەگوێچکەی مرۆڤێکی دەرهێنا ژار بەدەستیەوە دەبێتو پارێزراودەبێ لەخراپەی ستەمکاران، ئەگەر گوێچکەی پاککردەوە لەپیسی یان شتی خراپ بەڵگەیە لەسەر هەواڵی باشو چاك لەلایەکەوە ڕووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەچڵكو پیسی گوێچکەی دەخوات نێربازیدەکات لەگەڵ هەرزەکاراندا.

دەمامك: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ڕازیبوونەبەدەستی دەهێنێ.

دەمبووس(دەرزی سەرخڕ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەمبووس برایەکی هاوڕایە یاخود کوڕ یا خزمەتکارەو

بەرگری لەهاوەڵەکەیدەکات و بەزەیی پێدادێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: دەمبووس لەخەودا بەدبەختی و هەژارییە ، ئەگەر ئاسنبوو داری لەگەڵنەبوو خزمەتێکی کەمە یاخود ژنێکی بێجیهازە.

دەمخواربوون: (نابلسی)دەڵێت: تێکچوونی ئاینە، ئەوەی تووشی دەمخواری ببێ خواناسی بەدەستدەهێنێ یان دەچێتە نێو بیدعەیەك و دەگونجێت سزایەك رووی تێبکات.

دەمگر: (نابلسی) دەڵێت: دەمگر لەخەودا سەرۆکی ماڵ و بژێوی پەیداکاری ماڵە لادەبرێ، ئەگەر لەچاو ونبوو سەرکردەیاندەمرێت.

دەنکەهەنار: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزق و رۆزییەکی ئاسانە بەبێ ماندوبوون بەدەستیدەهێنێت.

دەنکی رەش: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەشساغی رووی تێدەکات.

دەنکی سەوز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سوودو قازانجە لەلایەن پیاوێکی سەیرو سەرنج راکێشەوە پێیدەگات.

(نابلسی)دەڵێت: دەنکی سەوز لەخەودا سوودو قازانجە لەلایەن پیاوێکی غەریبی توندەوە پێیدەگات، هەروەها دەنکی سەوز قەزوانە.

دەنگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: حیلەی ئەسپ بەدەستهێنانی شکۆمەندییە لەپیاوێکی رێزدارو قسەو گوفتاری بەوچەشنەیە گەر بدوێت چونکە ئاژەڵ درۆ ناکات.

*زەرەی گوێدرێژ سووکایەتی و توندوتیژییە لەلایەن پیاوێکی گێل و کەودەنەوە.

*رژدی و بەخیلی قورسییە لەپیاوێکی رەق و زبرەوە دیاریدەدات.

*بۆرەی گا رووداني فیتنەو ئاشووبە.

*دەنگی حوشتر سەفەرێکی مەزنە وەك (حەج)و تێکۆشان و بازرگانییەکی بەسوودە.

*<u>باعەباعی مەڕ</u>: چاکەیە لەلایەن پیاوێکی چاکەوە ئەنجامدەدرێ.

*<u>دەنگی بەران</u>: خۆشحاڵی و فەرپییە.

*<u>نەڕەی شێر</u>: ترسانە لەدەستەلاتدارێکی ستەمکارە.

*<u>میاواندنی پشیلە</u>: نامەردییە لەخزمەتکارێکی دزو جەردە.

*<u>دەنگی ئاسك</u>: هێنانی کچێکی جوان و شۆخ و شەنگە.

*دەنگی ڕێوی: پلان و فێڵە لەپیاوێکی درۆزن.

*وەڕین و حەپەی سەگ: پەشیمانییە لەستەمکارێك.

*مرەی بەراز: زاڵبوون و سەرکەوتنە بەسەر دوژمنی نەزان و بەدەستهێنانی ماڵ و داراییە.

*دەنگی مشك: زیانە لەپیاوێکی دەمامك بەستی دزو خراپن.

*دەنگی چەقەڵ: هاواری ژنان و ئاگرپەرستە هەژارەکانە.

*نەڕەی پڵنگ: قسەی پیاوێکی تەماعکارە.

*دەنگی حوشترمورغ: پێکانی خزمەتکارێکی ئازایە.

*گمەگمی کۆتر: ژنێکی قورئانخوێنی موسوڵمان و داوێنپاکە.

*دەنگی پەرەسێلکە: ئامۆژگاری مۆچیاریدەرە.

*هەروەها دەڵێن: وتەی باڵندە هەمووی باشە و بەڵگەی بەرزی خەوبینەرە.

*فیشکەی مار: بەڵێنی دوژمنێکی بێدەنگە بەتۆڵەسەندن، پاشان زاڵدەبێت بەسەریا.

*دەنگی بۆق: خۆکردنەبەکاری هەندێك لەسەرۆکەکان یان زانایان.

*پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم ئاژەڵێك دوا لەگەڵم، ئەویش وتی: دەمرێت پاشان ئایەتی: ﴿ وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ﴾ النمل: ٨٢). ئنجا لەو ڕۆژەدا ئەوپیاوە مرد.

*زیرەزیری زەردەواڵە: بەڵێن و وادەیە لەپیاوێکی جنێوفرۆشی هیچ و پووچ و ناتوانرێت لێی قوتاربببیت مەگەر پەنابە پیاوێکی خراپەو بەد بگری.

*خڕەی پارەی وردە: قسەو وتەی باشە لەشوێنێکەوە دەیبیستیٚ حەزدەکات زیاتر ببیستیٚ، ئەگەر پارەی قەڵبوو بەربەرەکانی دوژمنە.

*بەرزکردنەوەی دەنگ زاڵبوونە بەسەر گەل و نەتەوەیەکدا بەخراپە بەبەڵگەی : ﴿ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ﴾ (لقمان:١٩).

*ئەگەر دەنگێکی خۆشی باشی بیست دەستەلآت بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك قسەی پێگوت خراپەی لێدەبینیٚ پاشان زاڵدەبێت بەسەریاو سەردەکەوێت.

*ئەگەر قسەبێژ دەستەلآتداربوو قسەپێوتراو حالّی باشتردەبیٚ لەقسەبێژ.

*ئەگەر بینی بەتەنیا خۆی هاوار دەکات هێزو توانای لاواز دەبێت ، ئەگەر دەنگی بەسەر دەنگی زانایەکدا بەرزکردەوە گوناهو تاوانێك ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿ لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ ﴾ (الحجرات: ٢).زانایانیش جێنشینی پێغەمبەرانن.

(نابلسی) دەڵێن: ئەگەر دەنگی مرۆڤی لەئاژەڵەوە بیست بەڵگەیە لەسەر سوودێکی مەزن و گەورە بەتایبەت ئەگەر لەبارەی شتێکەوە دوا لەگەڵی پێیخۆشبوو.

*ئەگەر دەنگی بەرزکردەوە بەسەر دەنگی زانایەکدا گوناهێك ئەنجامدەدات.

*دەنگی کزو لاواز ترس وبیمەو نزمکردنەوەی دەنگیش قەرزو خۆبەکەمزانینە.

*دەستەلاَتدارو پۆلیس ئەگەر دەنگیان شاردرایەوە کزو لاوازبوو لادەبرێت لەکارەکەیان و ملکەچ و رسوا دەبن.

*خڕەی پارەی وردە: فتنەو ئاشووبە بۆ دەستەلاَتداران و بیستنی بەدەستهێنانی بەڵێن و نزیکبوونەوەی پشووە.

*بیستنی دەنگی دینار: هەواڵی دڵخۆشکەرەو بەڵگەیە لەسەر قسەی باش.

*بیستنی خڕەی پارەیەك نەخش و نیگاری لەسەر نەبێت بەڵگەیە لەسەر وتەیەکی پارێزکاری.

*بیستنی خڕەی پارەی چاك و دینار بیستنی گوتەیەکە پێیخۆشەو حەزدەکات زیاتر بیبیستێ ئەگەر بەهۆی هاوەلاَیەتیەوە بێت.

*ویزەویزی زەردەواڵە: بەڵێن و پەیمانە لەپیاوێکی جنێوفرۆشی سووکەوە ناتوانێ لێی قوتار ببێت هەتا پەنا نەگرێ بەپیاوێکی بەدو خراپ.

*باعە باعی مەڕ: نەرمی و ناسکییە یاخود چاکەیە لەپیاوێکی بەخشندەو دەست و دڵفراوانە.

*دەنگی بەران: خۆشی و فەرپیت و خێرە.

*حیلەی ئەسپ: بەدەستهێنانی دیارییەکە لەپیاوێکی رێزدار یان سەربازێکی ئازاوە.

*دەنگی ئاژەڵ: غەم و پەژارەو ترس و بیمەو حیلەی ئەسپ مەزنی و شکۆو هێزە.

*حەپەی سەگ: قسەو خۆهەڵقورتانە لەشتێکدا پەیوەندی پێوەنییە.

*نەڕەی پڵنگ: خۆنواندن و سپڵەییە.

*گمەگمی کۆتر: شیوەن یا شاییە.

*دەنگی پەرەسێلکە: قسەیەکی بەسوود یان گوێگرتنە لەقورئانی پیرۆز.
*دەنگی بۆق: خۆشی‌و شاییە یان دەنگی پاسەوان‌و چاودێرە.
*فیشکەی مار: جەنگاندن‌و ئاگاداربیە.
*زەڕەی گوێدرێژ: دوعاکردنە لەستەمکاران.
*دەنگی هێستر: قسەو وتەیەلەکاروباری گوماناویدا.
*دەنگی حوشتر: هیلاکی‌و ماندوبوونە.
*نەڕەی شێر: سەرگەردانی‌و هەڕەشەیە.
*میاوەمیاوی پشیلە: دەنگەدەنگ‌و فیتنەیی‌و چاوداگرتن‌و فێڵە.
*دەنگی مێش: کۆبوونەوەی خۆشەویست‌و رزق‌و رۆزییە.
*دەنگی ئاسك: بیرکردنی نیشتمانە.
*لورەی گورگ: ئاگاداربیە بەروودانی دزی.
*دەنگی رێوی: ئاگاداربیە بەهەڵهاتن‌و گواستنەوە.
*دەنگی چەقەڵ: کاروباری گرنگە لەخێروچاکەدا.
*دەنگی مشك: زیانە لەپیاوێکی دەماغبەستی خراپ یان دزینی شتێکە.
*لورەی گورگ: ترسانە لەپیاوێکی دزی فێڵباز.
*راقەکارانی خەو دەنگی باڵندەکانی دەرایان بەباش نەزانیوە وەك تاوس‌و...وتویانە : غەم‌و پەژارەیە.

*دەنگی قەلەڕەش: جیابوونەوەو لاواندنەوەو شیوەنە.
*بیستنی هەموو دەنگێکی ناقۆلا غەم‌و پەژارەو خراپەیەو دەنگی باشیش خۆشی‌و شادییە.
دەنگدەروە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی رووپامابیکارە بەرۆژ ملکەچی‌و خواناسی دەنوێنی‌و بەشەویش خراپەدەکات وەك دزی‌و ئازاردانی خەڵکی.
*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی رێگرو جەردەیەو بەنهێنی کاری خۆیدەکات‌و پارەو ماڵ‌و سامان کۆدەکاتەوەو لەگەڵ کەسدا تێکەڵ نابێت.
دەنگە دەنگ(قاووقیژ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: بیستنی دەنگەدەنگ‌و قاوقیژ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرپێچی‌و وەرنەگرتنی ئامۆژگاری بەپێی ئایەتی: ﴿واذا سمعوا اللغو أعرضوا عنه﴾ (القصص:٥٥).
*دەنگەدەنگ لەسوێندخواردندا بەڵگەیە لەسەر تەوبە بۆ سەرپێچیکارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕە بەپێی ئایەتی:﴿لا يُؤاخِذكُمُ اللهُ باللغوِ فِي أيمَانِكم﴾ (البقرة:٢٢٥).
دەنووك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەنوك بەڵگەیە لەسەر باسکردنی خاوەنەکەی‌و ماندوبوونی لەگەڵ ئەو خزمەتکارەی هیچ خزمەتگوزارییەك ئەنجام نادات بەلێدان نەبێت.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر گوێدرێژەکەی کەبەلێدان دەڕوات بەرێوە.

پلەوپایەدار دەبێتو دەستەلآت بەسەر ڕۆیشتنی بەئەندازەی توانا شکاندنییەتی بەسەر دیوارەکەدا.

* ئەوەی تەماشی دیوارێك بکاتو وێنەی خۆی لەدیوارەکەدا بەدیبکات دەمرێتو لەسەر گۆڕەکەی ناوی دەنووسرێ.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دیوارێکی بەرزکردەوەو پاشان ڕووخاندی پیاوێك لەبژێویدەخات یاخود دەیکوژێ ئەگەر دیوارەکەی زانی هی کوێیە هاوەڵەکەی لەغەمو پەژارەدا دەمرێت.

* هەروەها دەڵێن: دیوار پیاوێکی خاوەن شکۆو دەستەلآتدارە زاڵەو بەنەرمو نیانی کاروبارەکانی بەڕێوەدەبات.

* دیواری شار پیاوانی تێکۆشەرە یاخود دەستەلآتداری بەهێزە یان سەرۆکێکی پارێزەرە بۆئەوەی خاوەنداریتی دەگەڕێتەوە سەری، ئەگەر لەسەر دیوارەکەوە بازیدا یان خۆی چەماندەوە بەسەر گۆچانێکدا لەپیاوێکی باوەڕدارەوە دەگۆڕێت بۆ پاوێکی دووڕوو، یان دەستبەرداری راوێژکردن لەگەڵ باوەڕدارێك دەبێت بۆ دووڕوویەك.

* ئەگەر لەدیوارێکەوە کەوتەخوارەوە حاڵو باری تێکدەچیو ئومێد بڕاو دەبێت، یان دەستبەرداری کاروبارێك دەبێت کەلەمێژە دەستی پێوە گرتوە.

* ئەگەربینی وەك ئەوەی لەسەر دیوارێك دانیشتوەو بازنێکی ئاڵتوونی لەدەستکردوە، شکۆمەندیو پلەوپایەو ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.

* بینینی دیوار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+زانیاریو ڕێنومایی.

+کەوتن بەسەر نهێنیەکدا.

+جیاوازی خستنە نێو هاوەڵان.

* ئەگەربینی دیوارەکە دەکەوێتە نێو ماڵەکە خاوەنەکەی نەخۆشدەکەوێت ، ئەگەر دیوارەکە کەوتە دەرەوەی ماڵەکە خاوەنەکەی دەمرێت ، ئەگەر موسافیربوو دەگەڕێتەوە.

* ئەگەربینی دیوارێك لەشوێنو جێی خۆی نوێدەبێتەوە خزمایەتیو ژنو ژنخوازییە.

* ئەگەر دیوارێك لەخشت دوستبکات کردارو رەفتارێکی چاکە ئەنجامدەدات، دروستکردنی بیناو ساختمانیش بەخشتی سوورو گەچ باش نییە، هەروەها دیواریش ئەگەر لەوشوێنەدا شەق بەرێت دروستبوونی زیندانێکە لەوجێگەیەدا، هەروەها داری قلیشبردوو بەهەمان شێوەیە.

* هاتنەدەرەوەی ئاو لەدیوار غەمو پەژارەیە لەلایەن براو زاواوە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەرەتای دوژمن، ئەگەر پەرژین بەڵگەبێت لەسەر ماڵ پەنجەرەو ئەملاولاکەی پاسەوانو چاودێرانی ئەون.

دیوەخان : (ئیبن سیرین) دەڵێت: دیوان شوێنی بەلآو نەهامەتییە داخستنی پێوەدانی دەروازەکانی بەلآو نەهامەتییەو کردنەوەو ئاوەلآشی خستنەسەر پشتی دەروازەکانی شەڕو خراپەیە.

ر ێ

را

رابەری: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ملکەچی و خۆڕاگرتنە، ئەگەر مرۆڤێك رابەریکرد داوای کوشتنی مرۆڤێك یان بریندارکردنی لێدەکرێ.

*ئەگەر شێرێك یا باڵندەیەکی دڕندە رابەرایەتیکرد ملکەچییە تووشی دەبێت لەدەستەڵاتدارەوەو بەڵاو نەهامەتییەکە دێت بەسەریا لەنەخۆشیو...

راچلەکین: (نابلسی)دەڵێت: راچڵەکین لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکیو خێرایی جموجووڵ لەکاتی سەفەرداو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر یاخود لەبۆچوونو مەزهەبی ئاینێکەوە بۆیەکێکیتر.

راخەر(مافوور): (ئیبن سیرین) دەڵێت: راخەرو مافور دنیایە بۆ خاوەنەکەی ، راخستنی دنیایەو فراوانیشی ئاوەڵابوونی رزقو رۆزییە ، لایەکانیشی درێژی تەمەنە.

*ئەگەر بینینی لەشوێنو جێگەیەکی نادیار رایخست یان لای کۆمەڵێك کەنەیدەناسین سەفەر دێتە رێی، بچووکی راخەریش کەمی حەیاو تەمەنە، پێچانەوەی نەمانی نیعمەتو تەمەنە.

*ئەوەی خۆی ببینێ لەسەر راخەرێك بەسەلامەتی دەردەچێت ئەگەر لەجەنگدابوو ، ئەگەر لەجەنگدا نەبوو کێڵگەیەك دەکرێت. راخستنی راخەرو مافور لەنێوان گەلو نەتەوەیەکی ناسراو یان لەشوێنو جێگەی شاراوەدا بەڵگەیە لەسەر هاوبەشبوونی خەڵکی ئەو ناوچەیە لەو نیعمەتەدا.

*هەروەها دەڵێن: راخستنی مافور پیاهەڵدانە بەخاوەنەکەیدا کەمافوری بۆ رادەخرێ، ئەو زەوییەشی بەسەریدا دەڕوات و شوێنەوارێتی هەموو ئەوانە بەئەندازەی فراوانی راخەرەکەو جوانیو قەشەنگییەتی، ئەگەر بینی راخەرێکی

نـوێی بـۆ ڕاخـرا لـەدنیادا ڕزق و ڕۆزی فراواندەبێت و تەمەنی درێژ دەبێت.

* ئەگەر ڕاخەرەکە لەماڵی خۆی یان شارو ناوچەو نێوان نەتەوەکەیدابوو یـان لای ئەوانـەی دەیناسـین بەشـێك لـەدنیا بەدەسـتدەهێنێت بـەپێی ئـەو پیاهەڵدانە.

* ئەگەر لەشوێن و جێگەیەکی نادیاربوو غەریب و ئاوارە دەکەوێت.

* ئەگـەر ڕاخـەرو مافورەکـە بـچووك و توندو تۆڵبوو شکۆمەندی لەوپلەوپایە بەدەسـتدەهێنێت لـەدنیاداو کەمدەستیش دەبێت.

* ئەگـەر ناسـکبوو بەئەنـدازەی ڕاخەرەکـەو فراوانبـوونی دنیـاو ڕزق و ڕۆزی بەدەسـتدەهێنێت، ئەگـەر بینـی ڕاخەرەکە بچووك و کۆنە هـیچ خێرێکـی تێدا نییە.

* ئەگەر ڕاخەرەکەی بەپێچراوەیی بینی لەسەر گەردنی و لەشوێن و جێگەیەکەوە دەیگواستەوە بۆ شوێن و جێگەیـەکیتر ئەگـەر گواسـتیەوە بـۆ شـوێن و جێگەیـەکی نادیـار تەمـەنی بەسـەر دەچـێت و دنیـای دەپێـچرێتەوەو شوێنەوارەکانی دەخرێتە ئەستۆی.

* ئەگـەر لەشـوێنی یـەکێك لەمردوانـدا بینـی بەجێـدێت، ئەگـەر ڕاخـەرێکی پێچراوەی بینـی نەیپێـچرابوەو ئاگـای لەپێچانەوەی نـەبوو بـەڕاخراویش نـەی بینیبـوو ئـەوا دنیـای دەپێـچرێتەوەو کەم تێدا دەمێنێتـەوەو تـەنگی بـژێوی ڕووی تێدەکات.

* ئەگەر مافوری بۆ ڕاخرا ڕزق دەدرێت و دەڕووی لێدەکرێتەوە.

* ڕاخەر بەڵگەیە لەسەر دانیشتن لەگەڵ دانـاو سـەرۆك و پلـەداران ، هـەر یەکێکیش پێبخاتە سەر ڕاخەرەکەی.

* ئـەوەی ڕاخەرەکـەی بپێـچرێتەوە سـەفەرەکەی بەجێنایـەت یـان دنیـای دوایی دێت.

* ئەگەر ڕاخەرەکەی لێبڕا یـان سـووتا بـەئاگر هاوەڵەکـەی دەمرێـت و سـەفەرەکەی بەجێنایـەت. ئەگـەر چارەنووسی تەنگ و ئەستەمبوو دنیـای لێدێتـەوە یـەك، ئەگـەر ڕاخەرەکـەی ناسـکبوو چارەنووسـی نزیکدەبێتـەوە یـاخود لـەش و لاری لـەڕو لاواز دەبێـت یان مەرگی بۆ پێشدێت.

(نابلـسی) دەڵێـت: ڕاخـەر لەخـەودا فراوانی پلەوپایـەو شکۆیە ، بەتایبـەت ئەگەر بوو بەخاوەنی و لەسەری دانیشت لەزستاندا.

* ڕاخـەرو سـەرجەم چەشـنەکانی ئامرازی بەرپرسی ماڵە.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی تەماشای راخەرێکی راخراو بکاتو لەتەختی راخراوەکەکەدا پەیکەری پیاوێکی تیابێتو بدوێتو پیاوەکەبناسێ ئەو پیاوە لەسەر ناحەقو بەتاڵەو خەوبین بەقسەی ئەوپیاوە سەرسامدەبێت.

رارەوی رزق وروزی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شوێنی رزقو رۆزیو هۆکاری وەك فرۆشگاو پیشەو سەفەرو هاوچەشنی ئەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+کێمو زوخم.
+ئاودێری.
+رارەوی سەفەر.
+دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژینی خەڵکی ئەگەر بۆ خەڵکی گشتی بێت.

*ئەگەر جۆگەلەی ئاوەکەی بینی ئاوێکی سازگاری لەبەر دەڕوات لەدەرەوەی شار بۆ ناوەوەیو خەڵکی ستایشی خوداوەندەکەن لەسەریو ئاو دەخۆنەوە دەفرەکانیان پڕ دەکەن لەوکاتەدا تەماشای حاڵیاندەکرێ، ئەگەر لەژێر دەردو نەخۆشیدابن پەروردگار ژینی خۆشنوودییان پێدەبەخشێ بەهۆی باران یاخود رشتنی خواردن بەسەریاندا.

*ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو خەڵکی رروودەکات کاڵاکانیانو بازاڕیان گەرمدەبێت ، ئەگەر ئاوەکە لێڵبوو یاسوێر یاخود لەجۆگەلەکە دەرچوو زیانی بەخەڵکی گەیاند خراپەیەك روو لەو خەڵکەدەکاتو یاخود نەخۆشیەکی گشتی وەك هەلامەتو لەرزوتایان خراپەوو زیانێك دێتە ڕێی گەشتیاران یان دەستکەوتو ماڵو دارایی پیسو گەندەڵ روویان تێدەکات بەئەندازەی خەونەکە.

*بەلام ئەگەر بینی ئاوی لەبەردەڕوات بۆ نێو ماڵ یاخود فرۆشگەکەی بەڵگەکەی دەگەڕێتەوە بۆ کەسە تایبەتەکانی بەئەندازەی روونی ئاوەکەو سازگارییو ڕێکی رۆیشتنی.

*ئەگەر بینی ئاوەکە دەڕوات بۆ نێو باخەکەی تەماشای حاڵوباریدەکرێ ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێو جووتدەبێت لەگەڵی.

*ئەگەر رۆیشتنی ئاوەکە خراپبوو بەپێچەوانەوەی جۆگەوەیە، ئەگەر ئاوەکەی خوێنبوو، خانەوادەکەی شوودەکات بەکەسێکیتر لەکاتێکدا هێشتا لەئەستۆی ئەودایە یا لەکاتی جیابوونەیاندا بەپێی حاڵوبارەکەی.

*هەندێکدەڵێن: ئەو جۆگەلەیەی پیاوێك دەیگری‌و نوقم نابێت تێدا ژیانێکی خۆشە بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی بەتایبەت ئەگەر ئاوەکە لەسەرچاوەکەی کەمیکرد، ئەگەر بەلێشاو لەبەری رۆیی بەلای راست‌و چەپدا غەم‌و پەژارەو گریانە بۆ خەڵکی ئەو ناوچەیە ، هەروەها ئەگەر جۆگەلەکەش بەنێو ماڵەکەیاندا تێپەڕی ژیانێکی شادو خۆشگوزەرانە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك جۆگەلەیەك دەبینێ پڕ لەخۆڵ‌و پیسییەو ئەویش خاکەنازەکەی هەڵدەگری‌و پاکیدەکاتەوەو بەئاوێکی زۆر دەیشوات هەتا ئاوەکە بەخێرایی پێدا بڕوات بۆ بەیانی نارەحەتدەبی‌و دواتر ئاسایی‌و سروشتی دەبێتەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی ببێت بەخاوەنی ئاوێکی لەبەر رۆیشتبوو پلەوپایەو سوودو قازانجی دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر جۆگەلەیەکی پڕ لەخۆڵ‌و پیسی دی‌و شتی نەخۆشدەکەوی‌و پاشان چاکدەبێتەوە.
*ئەگەر ئاوی بینی لەقاچەکانی دێتە دەرەوە نەخۆشییەکی تووشدەبێت.

*جۆگەلەی خوێن لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر خراپی ژن لەو ماڵەدا.
*ئەگەر جۆگەلەیەکی بینی لەرەوگەی خۆی چوەدەرەوەو زیانی هەبوو بۆ خەڵکی هەواڵێکی خراپ رووی تێدەکات یان بڵاودەبێتەوە لەنێویاندا.
*دەگونجێت جۆگەلە ژن بێت.
*ئەگەر بینی جۆگەلەی بڕی نێوانی خۆی‌و ژنەکەی دەبچڕێ یان پەیوەندی لەگەڵ کەسە نزیکەکانی.
*ئەگەر خۆی بینی لەپشتی جۆگەلەیەکەوە دەمرێت‌و ژنەکەی لەدوای خۆی بەجێدەهێڵێ.
*ئەگەر بینی ئاو لەجۆگەلەیەك هەڵدەگوزێ خێری دەستگیردەبێت‌و ژینێکی خۆش بەسەردەبات.
*ئەگەر جۆگەلەیەکی بینی روودەکاتە بێستانەکەی یاکێلگەکەی‌و ئاوەکەی خوێنە هاوسەرەکەی کەسێکیتر دەیهێنێت‌و مارەیدەبڕێ.
*ئەگەر بینی ئاوێکی سازگار دەخواتەوە لەجۆگەلەیەك یان لەرووبارێك ژینێکی خۆش بەسەردەبات‌و تەمەنی درێژ دەبێ، ئەگەر ئاوەکەی لێڵبوو یا تاڵبوو ژینی پڕ لەغەم‌و پەژارەو ترس‌و بیم دەبێت.

* هەروەها دەڵێن: نەخۆشییە بەئەندازەی خواردنی لەئاوەکە.
* ئاودێریش منداڵێکە لەژێر فەرمان و ڕێگریدایە.
* دەگونجێت ئاودێری بەڵگەبێت لەسەر ڕەگەکانی لەش و لارو ئەوی بەئاودێری دەژێتەوە.

رازیبوون: (نابلسی)دەڵێت: رازیبوون لەسەر ئەوشتانەی خوداوەند پێی خۆشە بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی پیاوچاکان و دوورکەوتنەوە لەکەسانی خراپ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بینینی:

+گەنجیەوانی موڵک و پەیامبەری مژدەبەرو خێر.

+بەجێهێنانی بەڵێن و پەیمان.

+بەدەستهێنانی پێداویستی.

+وەلآمدانەوەی نزاو دوعا.

* ئەگەر بەرپرسەکەی لێی تورەبوو ڕەزامەندی لێوە دەستگیر دەبێت بەتایبەت ئەگەر بەروبوومێکی بەهەشتی پێدا یان پۆشاکێکی دایە یا رووی تێکرد هەموو ئەوانەو هاوچەشنەکانی بەڵگەیە لەسەر ڕەزامەندی خوداوەندو دەرخستنی نازو نیعمەت بەنهێنی و ئاشکرا.

* هەروەها بینینی ڕەزامەندی بەڵگەیەلەسەر نازو نیعمەت و بژێوی و ڕەزامەندی خوداوەند.
* ئەگەر بینی لەبەهەشتدایەو فریشتەکان سلاوی لێدەکەن و لەهەموو دەروازەیەکەوە رووی تێدەکەن خوداوەند لێیخۆشدەبێ و چاوپۆشی لێدەکات و بەئارامگرتنی تەواوی دەگات بەخێروچاکە.
* ئەگەر بینی ڕەزامەندی خوداوەند داباریوە بەسەریا بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەم و پەژارەو سینەسافی و بژێوی و ژینی خۆشنوود.

راستگۆ: (نابلسی) دەڵێت: ئەو فریشتەیەیە کاروباری خەوی پێسپێراوەو هێنانی نموونە لە(لوح المحفوظ - تەختی پارێزراو) بینینی بەڵگەیە لەسەر مژدەو بەجێهێنانی بەڵێن و مەرگ و ژیان و سەفەرو گەڕانەوەو هاوسەرو منداڵ و دەستەلآت و شکۆمەندی و سەرکەوتن و ملکەچی.

* ئەگەر خەوبینەر شتێکی پێدرا بەڵگەبوو لەسەر شتێکیتر یان پێی راگەیەندرا هەیە چونکە فریشتەی راستگۆ راسپێردراوە بەوکارەو هاوچەشنەکانی.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر وەرگێڕ لەسەر زوبانی پادشاو ئاگاداری نهێنیەکانیان.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جوامێریو پزیشکیو زانیاری دەرخستنو کەسێك کەراهاتوە لەسەر ئاگاداریی لە(لوح المحفوظ) وەك پەروەرشیار یان پەرتووك.
راستگۆیی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بپاوەڕێك بینی راستگۆبوە باوەڕدەهێنێ هەروەها ئەگەر باوەڕێدارێکی بینی باوەڕیهێنا راستگۆدەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: راستگۆیی لەخەودا قوتاربوونە لەخراپەو بەلاو نەهامەتیو هەندێکیان دەڵێن: راستگۆیی باشە.
راڤەکاری خەو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: راڤەکار بەڵگەیە لەسەر دادوەرو زاناو پزیشكو هەموو شتێك مرۆڤ غەمبارو خۆشحاڵبكات.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مزگەوتو قورئانخوێن چونکە مژدەدەر ئاگادارە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر :
+کێشکار.
+ئەوەی کێشانە چارەسەردەکات.
+نهێنی ئاشکراکاری فەرمانڕەوا.
+جلوبەرگشۆر.
+موویڕ.
+ئەوەی غەمو پەژارە دەڕەوێنێتەوە.
+خوێنەری کتێبو گۆڤارو ژیاننامەی میرو پادشایان.
*ئەگەر خەونەکەی بۆ راڤەکارێك گێڕایەوەو هی ئەویوو هاوتای دانایيو واقع دەبێت، ئەگەر لەدەستەواژەکانی حاڵینەبوو دەگونجێت پێویستی بەهەندێك ببێت لەوەی پیشەوەرێك پێویستی پێیەتی.
*هەندێکدەڵێن: راڤەکاری خەو پیاوێکە داخوازی هەڵنوتانی خەڵکە.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بۆ غەمبار بەڵگەیە لەسەر خۆشيو شادیانو بۆ شادیش بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە. ئەوەی خوازیاری کاروبارێکی نادیاربێت خوازو ویستی خۆی بەدی دەهێنێتو ئەگەر چاوەڕێی هەواڵی کەسێکی نادیاربێت هەواڵی پێدەگات.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر زانیاری بەهێماکانو کردنەوەی گرفتو دەرخستنی نهێنی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەواڵگێڕەرەوەو زانای کاروباری شەرعی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامۆژگاریدەر بۆ هاوەڵەکەيو ئەوەی دڵی پێدەسووتێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەسێك نهێنی نەشارێتەوە.

ڕاکێشان: (نابلسی)دەڵێت: ڕاکێشانی ئەو شتەی دەتوانرێت بەکێش بکرێت بەڵگەیە لەسەر سووكو ئاسانکردنی کاروباری قورس وگران و رامکردنی بەهیمەتی یان بەباشی مامەڵەکردن لەگەڵیدا.

* ئەگەر شتی ڕاکێشراو بەڵگەبوو لەسەر شەڕو خراپە دەرەنجام و چارەنووسی روو بەخراپە دەچێت.

ران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ران هۆزو تیرەی پیاوە، ئەگەر بینی رانی قرتاو دەرکەوت ئاوارەدەکەوێ لەکۆمەڵ و خانەوادەکەی تامەرگی لەتاراوگە دەبێت.

* ئەگەر بینی رانی مسە کەس وخانەوادەی سووردەبن لەسەر سەرپێچی.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: رانم بەسووری بینی و مووی لێهاتبوو بەپیاوێکم وت موەکەی بۆ تاشیم. ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی قەرزاری و خزمێکت قەرزەکەت بۆ دەداتەوە.

* کەموکوڕی لەراندا بەڵگەیە لەسەر کەمی خزمو کەس وکارو تیرەو هۆزو ئاوارەیی و دوورکەوتنەوە لەخزموکەس وکارو تەنیایی.

* ئێش وئازاری ران بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خاوەنەکەی خراپە بۆ خزمەکانی.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی رانی هەڵتۆقیوە ناتوانێ کارەکانی ئەنجامبدات و کاروباری بۆ پێکنایەت.

* ئەگەر پارچە گۆشتێکی بینی نووسابوو بەرانیەوە کوڕێك دەدرێتەپاڵی و هی ئەو نییە.

* هەروەها ران بەڵگەیە لەسەر یەکێك لەکۆڵەکەکانی (بیت).

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی پشتی پێدەبەسترێ لەگەورەو باوك و هاوسەر یان کاسبی یاخود ئاژەڵ یان ئامرازێك یارمەتی بدات لەبژێوی پەیداکردندا.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر خانەوادە و خزم ئەگەر رانی بینی باشبوو بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ وباری هەروەها ئەگەر خراپەیەکی لێ بینی واژووی ئەوەیە.

* بێسوودی و پەككەوتنی ران بەڵگەیە لەسەر پووچەڵکردنەوەی سوودی هاوسەر یان ئۆتومبیل و هۆکاری گواستنەوە.

* ران بەگەڵگەیە لەسەر:

+نوێژو باشی بەجێهێنانی.
+جل وبەرگ.
+شوێنی دانیشتن.
رانپەز(پەچە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەنجینەی داراییە، ئەگەر رانپەرزێکی ماڵی هەژار دەرکەوی ئەگەر لەبەری رۆیی و قوماشی خراپکرد غەم و پەژارەیە.
*ئەگەر کەوتە نێو رانپەزێك و لێی نەهاتە دەرەوە زیندانی دەکرێ.
*ئەگەر شیری لەپەچەیەکدا رشت یاخود میزیکردو خوێنبوو یا هەنگوینبوو لەدواوە دەچێتە لای ژن.
*رانپەز ژنە یاخود خزمتکارێکە پارێزگاری لەماڵدەکات.
راو(شکار): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەنج و دەستکەوت، ئەگەر بینی ئاسکێك یاکەروێشکێك یاگوێدرێژێکی کێوی راوکرد ماڵ و سامان و دەستکەوت بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی بەردیگرتە باڵندە یا مانگا بەمەبەستیتر ژنێك یا کچێك تاوانباردەکات.
*ئەگەر بینی راو بەسەگ دەکات بەهیواو ئارەزووی خۆیدەگات.
*ئەگەر سەگی راوی بینی دەچوە دەرەوە بۆ راو خێرە بۆ سەرجەم خەڵکی و بەڵگەیە لەسەرکردارو جموجووڵی مرۆڤ.
*ئەگەر بینی سەگ لەراو دەگەڕێتەوە بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی ترس وبیم و بێکاری، ئەگەر بینی خۆیدەکات بەشاردا بەڵگەیە لەسەر بێکاریی.
*ئەگەر بینی لەدەریادا ماسی تازەو خۆش بەئامێر راودەکات بەڵگەیە لەسەرگرتنی هۆکارێکی حەلاڵ و هەوڵدان بۆ دۆزینەوەی هەتا رزق و رۆزی حەلاڵی پێ پەیدابکرێ.
*راو بۆ پیاو بەڵگەیە لەسەر زاڵکردنی راوبۆچوون و هەوڵی خۆی، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ.
*ئەگەر هاوسەرداربوو کوڕێکی دەبێ بەئەندازەی ئەوەی راویکردوە وەك بەچکە یان گەورە، وەگەرنا منداڵەکە مێینە دەبێت.
*راوی ژن بەڵگەیە لەسەر خوازی خۆپارێزیی کەلەناخی باوکی یان مێردەکەیدایە.
*راوی منداڵ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەیپارێزێ و لەبەریدەکات لەزانیاری و پیشە یان ئەو میراتیەی کەلەباوکیەوە بۆیدەمێنێتەوە.

راوچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: راوچی پیاوێکی هەواداری ژنانەو لەداواخوازیاندا فێڵیان لێدەکات، چونکە کارو پیشەکەی لەشێوەی فێڵدایە.

*دەگونجێت راوچی بەڵگەبێت لەسەر بازرگانی کۆیلە یان ئەوانەی بازرگانی بەچارەنووسی مرۆڤەوە دەکەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەرماو (حەمام)و مامۆستای حوجرەو سەرجەم ئەوشتانەی خەڵکی بەدەستدەیهێنێت لەپیشەسازیو خشڵدا.

*دەگونجێت راوچی بەڵگەبێت لەسەر دەویتی.

*ئەگەر راوەکەی لەدەریادابوو یاخود لەوشکانیدا بەڵگەی خێرە، بەڵام ئەگەر لەمانگە یاساغکراوەکاندابوو یاخود بەچەشنێبوو لەوشکانیدا گونجاو نەبوو خراپە.

*راوچی درندە دەستەڵاتدارێکی بەهێزەو سەربازان دەشکێنێو توانای دەسەڵاتدارە ستەمکارەکانیش کەمدەکاتەوە.

*راوچی هەڵۆو باز دەستەڵاتدارێکی مەزنە خاوەن پیلانەو دەستەڵاتداران فریودەدات ئەوانەی یاخیو سەرپێچیکارن.

*راوچی باڵندەو چۆلەکە پیاوێکی بازرگانە فرۆفێڵ لەخەڵکی باشدەکات.

*راوچی درندە فێڵ لەعەجەمیەکان دەکاتو دەیانشکێنێ.

*راوچی ماسی لەگەڵ ژنو کچاندا مامەڵەدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی راوچی بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنو زاڵبوون بەسەر خەڵکی ئاوارەدا ئەگەر راوچی درندەبێت.

*راوچی باڵندەی ویتەویتکارو خاوەن دەنگ مامۆستای مندالآنە لەگۆرانیو ئامۆژگاریدا.

راوێژکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەر کەسێکی خراپ راوێژ بکات بەکەسێکی پاکو بێگەرد نزیکدەبێتەوە لەوەی تەوبە بکات ، هەموو کەسێکی پاکو بێگەردیش ئەگەر راوێژی بەکەسێکی خراپکرد لەبیدعە نزیکدەبێتەوە، ئەگەر راوێژی بەکەسێکی باشکرد دەیەوێت چاکە ئەنجامبدات، ئەگەر کەسێکی خراپ راوێژی بەخراپێکیتر کرد ژاری دەرخوارد دەدرێ.

راهێنەری ئەسپ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: راهێنەری ئەسپ خاوەن دەستەڵاتو پلەوپایەیە.

ر ژ

رژدی:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەکاری یاساغو حەرامەوە .

ر س

رستن(بادان):(ئیبن سیرین) دەڵێت: پەت لەسەر گۆچان پەیمانو کارێکی خراپو جادوە خوداوەند دەفەرموێ:
﴿ فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ﴾ (الشعراء: ٤٤).

*ئەگەر پەتێکی بادا یان پێوای یاخود لوولیکرد لەسەر مەکۆیەک سەفەردەکاتو هەموو لوولییەکیش هەر بەو چەشنەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەستنی کاروبار لەگەڵ هاوکاریو مارەبڕیندا.

*تەشی ژنو خول خولۆکەی بەڵگەن لەسەر هاوسەرگیری رەبەنو بوونی شەریکایەتیو منداڵبوونی ئافرەتی دووگیان.

*ئەگەر پیاوێک تەشی رێسا سەفەردەکاتو کارێک دەبەستێو بەڵگەیە لەسەر گەوهەری ئەوەی دەیرێسی یان غەزەل دەکات بەشیعر.

*ئەگەر ئەوەی ژنان دەیرێسن رێستی هەمووی ملکەچیو سەرشۆڕییە لەسەفەردا یاخود کارێکدەکات سەری لێدەشێوێ بەڵام حەرام نییە.

*تەشی رستنی ژنان بۆ ئەوەی لەسەفەداریە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەردا یان گەڕانەوەی کەسی ئاوارە.

*(ذي القرنين) دەڵێت: رستن تەمەنی پیاوە، تەشی هاوسەری ژنەو ونکردنی تەڵاقدانیەتی.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: ژنێکم بینی قیری دەڕێسا سەرسامبووم پێی ، ئەویش وتی: بۆچی؟ لەکاتێکدا شێواندنی ئاسانتربوو لەبەستنی، ئنجا وتی: ئەو ژنە حەقداربوو وازی لێهێنا بۆ هاوەڵەکەی، ئنجا پاشگەزبوەوە لەو بڕیارەی ، ژنەکەش خۆی وتی: راستدەکەیت مارەییم لای مێردەکەم هەبوو لەحاڵی ژیانمدا وازم لێهێناو کاتێ مرد لەمیراتیەکەی وەرمگرت ، بەڵام ئەگەر ژنێك بینی قیر دەڕێسێ پەلەدەکاتو کەسێکی نادیارو ئاوارەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر بینی بەهێواشی دەیرێسێ خۆیو مێردەکەی سەفەردەکات، ئەگەر قولاپی تەشیەکە بچرا خۆڕێکخستن بۆ سەفەر

دوادەکەویێو خۆرێکخستنی ئاوارەو غەریب پەکی دەکەوێت لەگەڕانەوەدا.
*ئەگەر بینی هەور دەڕێسێ هەولدەدات بۆ چوونە نێو کۆڕی داناییەوە.
*ئەگەر بینی خوری دەڕێسێ ناپاکی لەگەڵ پیاوی هاوسەریدەکات.
*ئەگەر پیاوێك خوری ڕێسبێت یان کەتان خۆی دەچوێنێ بەژنانو ملکەچیو ڕسوایی بەدەستدەهێنێ بەڵام کارو پیشەی حەڵاڵ ئەنجامدەدات ئەگەر لەبری خوری دانەوێڵەی ڕێسا ئەستوربوو سەفەرێکە بەماندبوونو هیلاکی بەدیدێت.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك لەخەودا بینی خوری دەڕێسێ ئاوارەیەکی دەگەڕێتەوە، ئەگەر هێواشو لەسەرخۆبوو سەفەردەکات یان مێردەکەی سەفەردەکات، ئەگەر قولاپی تەشیەکە بچڕا سەفەرەکەی هەڵدەوەشێتەوە.
*ئەگەر لۆکەی ڕێسا مارەییەکەی بەجێدەهێڵێ بۆ مێردەکەی ، پاشان دەگەڕێتەوە بۆی.
*ئەگەر کەتانی ڕێسا هەوڵدەدات بچێت بۆ کۆڕی دانایی.

*ئەگەر پیاوێك بینی لۆکە یان کەتان دەڕێسێ ئەو پیاوە خۆی دەچوێنێ بەژنانو ملکەچیو ڕسوایی دێت بەسەرداو کارێك ئەنجامدەدات شارەزاو لێهاتوو نابێت تێدا.
*ئەگەر ڕێسراوەکە ئەستوربوو کارێك بەئەستەمو ماندوبوونێکی زۆر ئەنجام دەدات.
*ئەگەر هەر ئەستوربوو سەفەرێکدەکات سەرکەوتنی تیا بەجێدەهێنێ.
*ئەگەر ژنێك لۆکەی ڕێسا ناپاکیو خیانەت لەمێردەکەی دەکات.
*ئەگەر خوری یان مووی ڕێسا سەفەردەکاتو خێری دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر بینی ئەو ڕێسراوەی بچڕی پەیمانو بەڵێن ئەنجامدەدات.
ڕسوایی (ملکەچی): (نابلسی)دەڵێت: بینینو دیاریدانی لەزاناو تێکۆشەران بەڵگەیە لەسەر سستی لەئاینو تواناو توندوتیژی بێباوەڕان.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مەرگی نەخۆشو زیندانیو هەژارییو کوێری.

*دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر:
+مژدە.
+پشوودان بەدوژمن کەشادە بەغەمو پەژارەی.

ر ش

رشانەوە(تاعون): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر جەنگ ، هەروەها جەنگیش بەڵگەیە لەسەر رشانەوە.
*ئەگەر بینی بورایەوە هیچ خێرێکی تێدانییەو باش نییە لەلێکدانەوەدا.
*رشانەوە غەمو پەژارەیە، ئەگەر بینی تووشی رشانەوەبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی ئەندامەکانی بڕاون سەفەردەکاتو خانەوادەو کەس‌وکارەکەی پەرتەوازە دەبن بەپێی ئایەتی: ﴿وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الأَرْضِ أُمَماً﴾ (الأعراف: ١٦٨).
(نابلسی) دەڵێت: رشانەوە لەخەودا گەڕییە، ئەگەر بینی لەخەودا تووشی بوە گەردەبێ، ئەگەر رشانەوە لەشارێکدا بڵاوبوەوە سزایەکە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە دێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گۆڕو گەڕیو بیدعە چونکە مردن‌و تیاچوونی تێدایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر یاخود غەرامەیەك لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بکرێ.
*ئەگەر بینی لەوڵاتو شارێکدا نەخۆشی رشانەوە بڵاوبوەوە جەنگ دەکەوێتەوە تێیدا.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: رشانەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبە بەویستی خۆی‌و ئەگەر نەیتوانی‌و رقی لەتامەکەی بوەوە لەسەر ئەو رق‌و نکوولییە.
*ئەگەر بەرۆژوبوو رشایەوە ، پاشان رۆچوو تێدا قەرزارەو دەتوانێ بیداتەوە بەلام نایداتەوەو تاوانبار دەبێ.
*ئەگەر شیری خواردەوەو رشایەوە رشانەوەی شیرو هەنگوینبوو تەوبەیە، ئەگەر گەوهەری قووتداو کاتێ رشایەوە هەنگوینبوو فێری تەفسیرو راڤەی قورئان دەبێت، ئەگەر رشانەوەکەی شیربوو لەئیسلام پاشگەز دەبێتەوە، ئەگەر رشانەوەکەی خواردنبوو شتێك بەمرۆڤێك دەبەخشێ، ئەگەر دیسان رشایەوە لەبەخشینەکەی پاشگەز دەبێتەوە.
*ئەگەر بادەیخواردەوەو سەرخۆشنەبوو، پاشان رشایەوە ماڵو سامانێکی حەرامدەبات ، ئنجا پاشگەزدەبێتەوە لێی.

*ئەگەر سەرخۆشبوو رشایەوە رژدەو پارەو پوول خەرج ناکات بۆ منداڵەکانی، مەگەر بەئەندازەیەکی کەم نەبێتو پاشگەزدەبێتەوە لەخەرجی.

*ئەگەر بینی ریخۆڵەکانی هاتنەدەرەوە بەڵگەیە لەسەر مەرگی منداڵەکانی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر قرقینەو رشانەوەیەکی زۆری هەبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی رشایەوەو رشانەوەکەی خوێنبوو بەئەندازەیەکی زۆرو رەنگی خوێنەکە گەشبوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی منداڵێکی دەبێت، ئەگەر خوێن لەدەفرێکدا لەبەری رۆیی کورەکەی دەژی، ئەگەر خوێنەکە بەسەر زەویدا رژا کورەکەی بەخێرایی دەمرێ، ئەو خەونە بۆ هەژار ماڵو دەستەلاتێکی زۆرەو بۆیەکێك بیەوێت مرۆڤێك بخەڵەتێنێ خراپە چونکە کاروبارەکانی دەردەکەون.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەتەشتێکدا رشایەوە لەگوناهو تاوان تەوبەدەکات، ژنێك ماڵو داراییەکی حەرامی لێوەی دەستدەکەوێت.

*ئەگەر رشانەوەکە تامو چێژی خۆشبوو بەئاسانی هاتەدەرەوە تەوبەدوکات بەویستی هاورێکەی لەخراپە، ئەگەر قورسوگرانبوو و بۆی تامی ناخۆشبوو تەوبەو پەشیمانیەکەی بەزۆر دەبێ بەهۆی سزایەکەوە تووشی دەبێت لەجەستەو ماڵو بژێویدا، هەروەها رشانەوە گەڕانەوەی ئەوشتەیە بۆ هاورێکەی کەبەناحەق لێی وەرگرتوەو ئەمەش تەوبەیە.

*ئەگەر رشایەوەو رشانەوەکەی خوێنبوو لەگوناهێك تەوبەدەکات یان لەماڵو دارایی حەرام یا ئەسپەردەکردنی ئەمانەت کەلەئەستۆیدایە.

*ئەگەر خوێنی خواردەوە بەلام شیرو هەنگوینی هەڵهێنایەوە تەوبەیە لەگوناهو تاوانو ستەم.

*ئەگە رشایەوەو زەرداوێکی پیسی تێدابوو لەسەرپێچی پاشگەزدەبێتەوە بەسزایەك.

*ئەگەر بەڵغەمبوو رشانەوەکەی لەخۆیەوە دەگەرێتەوە.

*ئەگەر بینی رشانەوە دەخوات ماڵو سامانو ناوبانگ دەردەکات.

*ئەگەر رشانەوەیەکی زۆر رشایەوە دەمرێ یان نزیکدەبێتەوە لەمردن.

*ئەگەر بینی کاتێ رشایەوە خواردنێکی پاکو بێگەردبوو یان خوێن

ياخود بەڵغەمبوو بەڵگەیە لەسەر خێرو ئاسانی.

* ئەگەر خوێنێکی زۆری هەڵهێنایەوە بۆ هەژار بەڵگەیە لەسەر ماڵو دارایی یا خەوبینەر منداڵیدەبێت یان ئاوارەو غەریبێکی خزمی لەسەفەر دەگەڕێتەوە، ئەگەر خوێنەکە دەکەوتە نێو دەفریك کوڕە پەروەردەوگەورە دەبێ، ئەگەر کەوتە سەزەوی هەردووکیان بەخێراییو کتوپڕ کۆچی دواییدەکەن.

* رشانەوە بۆ مردوو بەڵگەیە لەسەر مردن.

* رشانەوە گسکدانە یاخود جۆگەلەیە.

* ئەگەر رشایەوەو مارێکهاتەدەرەوە نەخۆشیشبوو دەمرێ، ئەگەر لەشساغبوو لەدوژمنەکەی جیادەبێتەوە.

* هەروەها دەڵێن: رشانەوە ماڵو سامان خەرجکردنە بەهۆی خواردنەوە.

* هەموو رشانەوەیەك بۆ هەژاران بەڵگەی خێرەو بۆ دەوڵەمەند باش نییە بەڵکو زیانە لەماڵو داراییاندا، ئەگەر پادشایەك بینی رشایەوە باج دەگێڕێتەوە بۆستەملێکراوان، رشانەوە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی ئەمانەت بۆ خاوەنەکانیو بڵاوکردنەوەی نهێنیو هەروەها رەواندنەوەی ئەوەی لەناخیدایەو ئەگەر نەخۆشبوو کۆچدەکات.

رفین: پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێن: لەخەودا بینیم وەك بفرم لەنێوان ئاسمانو زەویدا، ئەویش وتی: تۆ زۆر بەپێ دەڕۆیت.

* ئەگەر بینی رفی بەسەر چیایەکدا دەستەڵات بەدەستدەهێنێو کەسانی گەورە ملکەچیدەبن.

* ئەگەر بینی دەرفێ ئەگەر شیاوی دەستەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر لەسەر شتێك کەوتەخوارەوە ئەوە دەبێت بەخاوەنی ، ئەگەر شایان نەبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەك رووی تێدەکاتو لەمەرگ نزیکدەبێتەوە یان دەکەوێتە هەڵەیەکەوە.

* ئەگەر لەسەریانێکەوە رفی بۆسەریانێکیتر ژنەکەی وازلێدەهێنێ بۆ ژنێکیتر.

* هەندێکدەڵێن: رفین بەڵگەی سەفەرە ئەگەر بەبالبوو، گواستنەوەیە لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر.

*ئەگەر لەرفیندا گەیشت بەکۆتاترین پلە لەسەفەرەکەیدا خێری دەستگیردەبێ.
*ئەگەر لەزەوییەکەوە چوو بۆ زەوییەکیتر رێزو شکۆو چاورِوونی پێدەبەخشرێ بەپێی ئەو گوتەیەی دەڵێت: "ئەگەر شوێنێکت بەدڵبوو رووی تێبکە".
*ئەگەر لەنزماییەوە رفی بۆ بەرزایی بەبێ باڵ هیواو ئاواتی بەدەستدەهێنێو بەئەندازەی بەرزی شکۆدار دەبێ.
*ئەگەر وەك کۆتر رفی شکۆمەندیو پلەوپایە بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر بینی رفی هەتا لەنێو بەرگەی ئاسماندا ونبوو پاشان ئەگەرایەوە دەمرێت.
*ئەگەر لەماڵی خۆیەوە بۆ ماڵێکی نادیار رفی لەلانەو ماڵی خۆیەوە دەگوێزرێتەوە بۆ نێو گۆرِەکەی.
*هەروەها دەڵێن: سواربوونی هەموو جۆرە ئاژەڵێك یان هۆکاری گواستنەوە بەدەستهێنانی نیازو هیواو ئاواتە، ئەگەر بەباشی سوارینەبوو بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی ئارەزوو، ئەگەر سواربیوو باش رۆیی پێوەی لەفتنەو ئاشوبو ئارەزوو پارێزراودەبێو بەهیوای خۆیدەگات.
*ئەگەر بینی سواری گەردنی مرۆڤێك بوە دەمرێتو تەرمەکەی هەڵدەگیرێ.
*هەروەها دەڵێن: سواری گەردنی مرۆڤبوون بەڵگەیە لەسەر کارێکی قورسوگران ، ئەگەر بەریدایەوەو خستیەخوارەوە داواوخوازی هەوڵو داوای بەجێنەهاتوە.
*گەرِانەوە لەسەفەر بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی ئەرکێکی ئەستۆ. هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر دەرولێکردنەوەو قوتاربوون لەغەمو پەژارەی خراپو بەدەستهێنانی نازو نیعمەت بەپێی ئایەتی: ﴿ انْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُم سُوء ﴾ (آل عمران: ١٧٤).
*واتای تەوبە پاشگەزبوونەوەیە لەسەرپێچی.
*غارغارێن بەسەرو ولآخەوەیان راکردن بەهەردوو قاچ بەڵگەیە لەسەر خێراییەك بەدووی دەکەوێت لەگەل قوتاربوونو هێمنی لەوەی کەلێی دەترسێ بەپێی وتەی(موسی) هەروەك پەروەردگار لەقورئاندا دەفەرموێ: ﴿فَفَرَرْتُ مِنْكُم لَمَّا خِفْتُكُم﴾ (الشعراء:٢١).

*گەیشتن بەویستو هیوا کاملی بەلگەیە لەسەر کەمیو تیاچوون.

*ئەگەر بەپانتایی ئاسماندا فڕی بەلگەیە لەسەر ئەوەی سەفەر دەکات یان پلەوپایەیەك بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بازیدا لەشوێنێکەو بۆ شوێنێکیتر لەحالێکەوە دەچێت بۆ حالێکیتر.

*بازدانی دوور سەفەری دوورە، ئەگەر لەبازنەیەکدا پشتی بەست بەکۆچان پشت بەپیاوێکی بەهێز دەبەستێ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەفەرە ئەگەر لەدواوەبوو سەفەرو پشوودانە.

*رفین بۆ کەسێك سەفەر دەکات بێکارییە.

*ئەگەر لەسەربانێکەوە رفی بۆ سەربانێکیتر لەپیاوێکی ناودارەوە دەچێت بۆ یەکێکیترو هەر سەربانێکیان بەرزبێت پلەوپایەو شکۆی بەرزترە.

*هەروەها دەڵێن: سەربان ژنە ، ئەوەی ببینێ لەسەربانێکەوە دەچێت بۆسەربانێکیتر ژنەکەی بەجێدەهێڵێ.

*ئەگەر ژنێك بینی لەماڵێکەوە رفی بۆ ماڵێکیتر شوودەکات بەپیاوی ئەو ماڵە.

*ئەوەی لەماڵێکی ناسراوەوە برفێ بۆ ماڵێکی نادیاری دوور دەمرێتو لانەیە قیامەتە.

*ئەگەر زیندانی بینی دەرفێ لەزیندان قوتاردەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر رفین بەباڵبوونەوە سەفەرە، ئەگەر بەبێ باڵبوو گواستنەوەیە لەحاڵێکەوە بۆ حاڵێکیتر یان لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*ئەگەر کەسێکی ئاوارەی غەریب بینی رفی دەگەڕێتەوە بۆ وڵاتی خۆی، هەروەها دەڵێن: سەفەر زۆر دەکات.

*ئەگەر لەگەڵ باڵندەکاندا رفی لەخەودا هاوەڵایەتی کەسانی غەریبدەکات.

*ئەگەر کەسێکی لەخۆبایی و خاوەن هیواو ئاواتی بینی دەفڕێ خەونەکەی بەتاڵە.

*ئەگەر پێشبڕکێی لەگەڵ مرۆڤێکداکردو رفیو پێشکەوت دەیشکێنێو پلەوپایەی پێشکەوتوو بەرزو بڵند دەبێتەوە.

*ئەگەر بینی بەسەر شاخێکدا دەڕێ ئەوە دەسەڵاتو پلەیەك بەدەستدەهێنێو دەسەڵاتدارانی گەورە دەوشکێنێ بەبێ ماندوبوونو ملکەچ دەبن بۆی.

*ئەگەر بینی دەفڕێو ئەگەر شایستەی دەسەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر

کەوتەخوارەوە بەسەر شتێکدا دەبێت بەخاوەنی ئەوشتە، ئەگەر گونجاووشیاونەبوو بۆ ئەوشتە لەئاینەکەیدا گوناهو هەڵەیەك ئەنجامدەدات و نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگەر لەفریندا گەیشت بەویستو خوازی خۆی لەسەفەرەکەیدا خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر لەبەرگەی ئاسماندا ونبوو نەگەڕایەوە دەمرێ.

*ئەگەر لەماڵێکەوە رفی بۆ ماڵێکیتر بەلأم ئەو ماڵەی تر نادیاربوو لەماڵی خۆیەوە دەچێت بۆ گۆڕەکەی.

*ئەگەر لەهەوادا فڕی نەخۆشدەکەوێ هەتا لەمەرگ نزیکدەبێتەوەو پاشان قوتاردەبێ.

*ئەگەر بینی بەرێکی دەرفێ کاروبارەکانی بەبێ ماندوبوون بۆبەجێدێت.

*ئەگەر بینی دەرفێو لەسەرزەوی بەرزبوەتەوەو سەری روو بەئاسمانو قاچی بۆ خوارەوە لەنێو ئەو هاوەلأنەدا کەروویان تێدەکات پلەوپایەی بەرزتردەبێ، لەنێو دەوڵەمەندو کرێکاراندا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایە کەپێیدەگەن.

*بۆیەکێك ئاوارەو غەریب بێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ ولأتی خۆی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی جارێکیتر ناگەڕێتەوە بۆ ولأتی خۆی.

*ئەگەر بینی دەفڕێو دووباڵی هەیە بەڵگەی خێرە بۆ سەرجەم خەڵکی، ئەگەر هەژاربوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵو داراییەکی زۆر.

*ئەگەر بینی بەبێ باڵ دەرفێو لەهەوادا بەرزبوەتەوە بەڵگەیە لەسەر ترس‌وبیم کەوا رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی بەسەر ماڵأن‌و کۆلأندا دەرفێ بەڵگەیە لەسەر بشێوی بەلأم کاروباری خۆی جێگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی روو بەئاسمان دەرفێ ئەگەر کەسێکی سادەبوو روو لەخانەوادەی ناودارو مەزندەکات.

*ئەگەر بینی لەگەڵ باڵندەکان دەرفن لەنێو کۆمەڵێ غەریبدا دەگیرسێتەوە، ئەم خەوە بۆ خەڵکی بەد شەڕەنگێزیو خراپەیە.

*بۆیەکێك راو لەئاودا بکات بەڵگەیە لەسەر روودانی سزایەك، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناواخن‌و ویستو خوازی.

*ئەگەر بینی دەرفێو لەهەوادا بەرزنەبۆتەوە بەئەندازەیك لەسەر رووی

زوییەوە بەڵگەیە لەسەر سەفەرو گەڕانەوە.

*ئەگەر بینی بەویستی خۆی دەڕفیۆ واز لەڕفین دەهێنیێ ئەگەر نەیویست ئەمەش بەڵگەیە لەسەر خێرێکی زۆرو گەورە ئەنجامدان.

*ئەگەر بینی دەڕفیۆ بەپشتاکەوتوە ئەگەر بەدەریادا دەڕۆیی یاخود وایدەویست بەڵگەیە لەسەر خێر، بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر بێکارییو بۆنەخۆشیش بەڵگەیە لەسەر مەرگ.

*ئەگەر بینی دەڕفیێ بەڵام ناتوانیۆ سەری روو بەزەوییەو قاچی بۆ ئاسمان بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپەیەك دێتە رێی.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی دەڕفیێ بەڵگەیە لەسەر مەرگی، بۆ سوارچاك بەڵگەیە لەسەر چاکی بزاوتو جموجووڵیو جێگیرنەبوونی لەشوێنو جێگەیەکدا، بۆ زیندانیو بەندیش ئازادکردنیانە.

*ئەگەر بینی لەدەستەبەرەیەکدا دەڕفیۆ نوستوە لەسەر جێگەیەك یان شتێکیتر بەڵگەیە لەسەر توشبوونی بەنەخۆشی یاخود دەردو بەڵایەك روو لە قاچەکانیدەکات.

*ئەگەر بینی لەنێوان ئاسمانو زەویدا دەڕفیێ هیواو ئاواتی زۆردەبێ.

*ئەگەر بینی لەشوێنێکدا دەڕفیۆ شوێنی رفینی رووپای ئاسمانە بەسواری یان بەپیادە دەڕوات بۆ جێگەیەكو پاشان سەفەردەکاتو پلەوپایە بەدەستدەهێنیێ بەئەندازی بەرزبوونەوەی لەزەوی، دەگونجێت هیواو ئاواتی زۆربیێ ئەگەر رفینی زۆر بینی.

*دەگونجێت رفین بۆ بەدەستهێنانی زانیاری یان خراپەو شەڕبێت، بەدەستهێنانی کارێك کەماندوبوە بۆی یا وێڵیو هەرزەییەك لەکاتی تورەییداو ئەمەش شادیو خۆشییە بەپێی ئەو گوتەیەی دەڵێت: "فلانەکەس لەخۆشیدا ڕفی".

*هەروەها رفین بەڵگەیە لەسەر رەشبینی ئەگەر بەباڵ رفی ئەوە بەشکۆمەندیو رێزەوە سەفەردەکات، ئەگەر بەبێ باڵبوو بەنارەحەتی سەفەردەکات بۆ خۆی بەتایبەت ئەگەر لەشوێنێکی باشەوە سەفەریکردو لەشوێنێکی خراپ لایدا.

*ئەگەر لەشوێنێکی خراپەوە رفی پێچەوانەی ئەوەیە.

رق

رق و قین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رق و قین باش نییە ، چونکە خۆشەویستی نیعمەت و بەخششی خواییە و رق و قینیش پێچەوانەیەتی ، هەروەها پێچەوانەی نیعمەتیش نارەحەتییە و پەروەردگار نیعمەت و بەخششی بەسەر باوەڕدارانەوە باسدەکات بەهەڵگرتنی دژایەتی و جێگیرکردنی خۆشەویستی بەهۆی خۆشویستنی ئیسلامەوە کاتێ دەفەرموێت: ﴿إذ كنتم أعداء فألف بين قلوبكم فأصبحتم بنعمته اخوانا﴾(ال عمران).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر یەکێك لەخەودا بینی رقی لەکەسێکە یان کەسێك رقی لێیەتی بەڵگەیەکی خراپە بۆ سەرجەم خەڵك، چونکە رق و قین هۆکاری دژایەتی و دوژمنایەتییە و دوژمنان یەکتریان خۆشناوێت و هاوکاری یەك ناکەن.

* دەگونجێت رق و قین بەڵگەبێت لەسەر فەرمان بەچاکە و خۆ گرتنەوە لەخراپە، ئەگەر لەخەودا ئەوکەسە بینی کەبەئاگاو بێداری رقی لێیبوو بەڵگەیە لەسەر سینە تەنگی و تاقیکردنەوە بەکەسێك کەخۆشحاڵ نییە بەهاوەڵایەتیکردنی.

رم

رمان(رووخان - تەپین): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+بەدەستهێنانی پێداویستی.

+ناچارکردنی دوژمن.

+کوڕو هاوکار.

* ئەگەر لەئاسمانەوە قامچییەك دابەزی بەڵگەیە لەسەر سزاو خەشم و قین.

* قامچی دەستەڵاتدارە ، ئەوەی قامچییەکی پارچەپارچەکراوی رەشی سووریاوی بینی دەستەڵاتێکی باش بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر پارچە پارچە نەبوو دەستەڵات و ئیشکەرییە.

* ئەگەر لەلێداندا قامچییەکە بچڕا دەستەڵاتەکەی بەسەر دەچێت.

* ئەگەر درزیبرد دەستەڵاتی زیاد دەکات.

* ئەگەر بینی بەقامچییەکەی لەگوێدرێژەکەیدا لەپەیداکردنی بژێویدا بانگی خوداوەند دەکات، ئەگەر لەئەسپێکی پێدا سواریبوبوو ویستی غاری پێبدات دوعا دەکات لەکارێکی قورس و گراندا.

* ئەگەر بینی قامچییەکی بەدەستهێنا پەنادەگرێ بەپیاوێکی عەجەمی کەپەیوەندی بەدەستەڵاتدارەوە هەیە و گوتارەکانی وەردەگرێ و فەرمانەکانیشی بەجێدەگەیەنێ.

* ئەگەر بینی بەقامچی لەپیاوێکدەداتو دەستی بەرزو درێژ ناکاتەوە ئامۆژگاریدەکات، ئەگەر ئازاری پێگەیاندو داچڵەکی سەرزەنشتیدەکات پاشان تەوبەدەکات، ئەگەر ئازاری پێنەگەیاند ئامۆژگاری وەرناگریّ، ئەگەر خوێنی لەبەر رۆیی لەکاتی لێداندا ئەوەستەمو زۆرداریيە ئەگەر خوێنی لەبەر نەڕۆیی ئەوە حەقو دادپەوەرییە.

* ئەگەر لێیداو پێستەکەی درزیبرد ئەوە لەیەکێکەوە بۆدووان زیاد دەبێت لەسەری بەوەی دەدرێتەپاڵی.

* ئەگەر خوێنی لێدراوی بەرکەوت ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت، هەروەها ئەگەر لێدراویش خوێنی لێهات هەر بەوچەشنەیە.

* ئەگەر قامچیەکە لەکاتی لێداندا لاربوو هەڵگەڕایەوە ئەقڵو ژیری واژوو پێچەوانەیە یاخود ئەوپیاوەی پەنای پێدەگریّ ناتەواوە.

* ئەگەر بینی دەستەلاّتدار لێیدا بەقامچی سەد قامچی یان کەمتر یا زیاتر درهەمە بەئەندازەی قامچیەکان.

رمو تیرهاوێژ: (ئیبن سیرین)دەڵێت:

رم هاوێژ نوێنەرە، ئەگەر بینی تیرێکی هاویشتو نەی پێکا نوێنەرێك دەنێریّ لەبۆ پێداویستی.

* ئەگەر رمەکە رێکبوو کتێبێکە قسەی حەقی تێدایە، ئەگەر لەقامیشی ناتەواوبوو گوتەی پووچو بەتاڵە ، ئەگەر ئەوەی ویستی بەجێی هێنا فەرمانەکەی بەجێدێت.

* ئەگەر پێکای ئەوەی وتویەتی بەجێی دەهێنیّ.

* ئەگەر بینی ژنێك رمێکی ئاراستەکردو تێگرتو دای لەدڵی گاڵتەی لەگەڵ دەکاتو دڵی وابەستەی دەبێت ، ئەگەر رمەکە لەزێڕبوو نامەیەکە بۆ ژنێکی دەنێریّ ، یان بەهۆی ژنێکەوەیە.

* ئەگەر تیری واژووی یەکبوو نوێنەرێکن دڵیان نەرمو ناسكو گوتەیان شیرینە.

* ئەگەر تیرەکە نێزەکەی هەڵگەڕاوەبوو نوێنەرەکە گاڵتەیان پێدەکات.

* نێزەی تیر نامەیەکە هێزو توندوتیژی تیایە.

* نێزەی قورقوشم نامەیەکی سستو خاوە.

* ئەگەر رمەکە نێزەی تێدانەبوو دەیەوێت نامەیەك بنێریّ بۆ ژنێك بەلاّم نامەبەرێکی دەستناکەویّ.

*ئەگەر بینی رمێکی هەڵداو پێکای ئەگەر خوازیاری کوڕبێت دەبیێت.
*تیر گوتەی حەق و راستییە لەگەڵ وەڵامدانەوەی گوێڕایەڵی پەروەردگار ناکات ئەگەر پێکانی گوتەکەی وەردەگیرێ خۆ ئەگەر نەیپێکا وتەکەی وەرناگیرێ.
*رمێکی هەلگەڕاوە ئەگەر ژنێک لەتیردانێکدا بینی هەلگەڕانەوەی مێردەکەیەتی لێی.
*ئەگەر کەوانێکی بینی تیری لێوە هەڵدا کەوانەکە باوکەو دەگونجێت تیرەکە پیاوێک بێت کەسێکیتر پەروەردەی کردبێ‌و رم نیشانەیە.
*ئەگەر تیرێکی بەدەستیەوە بینی دەستەلآت‌و شکۆمەندی‌و ماڵ‌و سامان بەدەستدەهێنێ.
*هەروەها وتراوە: ئەوەی تیرێک بەدەستی خۆیەوە ببینێ هەواڵێکی خۆشی پێدەگات.
*پیاوێک بینی تیر هەڵدەدات خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش وتی: تۆ کەسێکی دووزوبانی.

رو

روان‌و دەرهاتنی حەشیش: (نابلسی) دەڵێت: بەلگەیە لەسەر مردن، ئەگەر بینی حەشیش بەسەرجەم لەشولاریدا دەرهات بەڵام لەشولاری دانەپۆشی‌و زیانی پێنەگەیاند ئەو ساڵە فەرپیت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر گوێچکەو چاوی داپۆشی بەلگەیە لەسەر کەم‌و کوری ئاینەکەی، بەهەمان شێوە دەرهاتنی پەڕیاڵ لەلاشە بەلگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵ‌و سامان یان جل‌وبەرگ، دەگونجێت سەفەرێکی بۆبێتە پێشەوە.
*روانی حەشیش لەجەستەو لەش‌و لاسوودو دەوڵەمەندییە.
*ئەگەر شتێك روا لەسەر سکی خراپبوو باش نییە ، خۆئەگەر نەخۆشبوو بەلگەیە لەسەر مردنی.

رویار: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی رێزدارە ئەگەر کەسێك چوەنێوی لەگەڵ خەڵکی گەورەدا تێکەڵدەبێ‌و ئاوخواردنەوە لەرووبار باش نییە بەپێی ئایەتی: ﴿ انّ الله مُبتليكم بنهر ﴾ (البقرة: ٢٤٩).
*ئەگەر بینی لەمبەری رووبارەوە بۆ ئەوبەری بازیدا لەغەم‌و پەژارە قوتاردەبێ‌و بەسەر دوژمنەکانیدا زاڵدەبێت.
*هەروەها وتراوە : رویار بەلگەیە لەسەر سەفەر بۆ یەکێك بچێتە نێوی.

*هەروەها وتراوە: چوونە نێوی کاری دەستەلاتدارە، ئەگەر ئاو بەبازارێکدا رۆیی خەلکی دەستنوێژیان دەگرت و سوودیان لەئاوەکەی وەردەگرت ئەوە دادپەروەری دەستەلاتدارە بۆ ژێردەستەکانی ، ئەگەر بەسەریانەکاندا رۆیی و هاتە نێو مالەکان و قوماشەکانی تەرکرد ستەم و زۆرداری دەستەلاتدارە لەژێر دەستەکانی، یان دوژمنێکە هەلدەکوتێتەسەر خەلکی.

*ئەگەر روبارێکی بینی لەمالەکەی هاتەدەرەوەو زیانی بەکەس نەگەیاند چاکەیەکە لەخەلکیدەکات.

*ئەگەر بینی بوە بەرویار بەخوێن بەربوون (نەزیف) دەمرێ.

*ئەگەر چوە نێو رووبارێک تێکەل بەپیاوێکی گەورە دەبێ ئەگەر شتێکی پێگەیی لەوپیاوەوە غەم و پەژارەی پێدەگات ، بەهەمان شێوە ئەگەر رووبارەکە لێلبوو.

*ئەگەر لەئاوێکی سازگار ئاویخواردەوە خێرو ژیانێکی خۆش بەدەستدەهێنێ لەوپیاوەوە بەئەندازەی خواردنەوەی ئاوەکە.

*ئەگەر بینی ئاوی لێهەلدەگوزێ مال و سامان لەپیاوێکەوە بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی گەورەیی و بچووکی رووبارەکە.

*ئەگەر بینی رووبارەکەی بڕی بۆلایەکیتر غەم و پەژارەو ترس وبیمی دەرەوێتەوە ئەگەر قوڕو چلپاو یان شەپۆلی تێدابوو ، وەگەرنا ئەو پیاوە دەبرێت بۆلای یەکێکیتر.

*ئەگەر بازیدا بەسەر رووبارەکەدا بۆ دەریاچەکەی لەخراپەی دەستەلاتدار قوتاردەبێت و سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی ئاوی دەریا دەبیات یان ئاژەلەکانی دەبات یاخود شتومەکی ئەوە زیانە بۆی.

*ئەگەر بینی ئاوێکی سازگار دێنە نێو مالەکەی بەلگەیە لەسەر مال و سامان و خۆشی ، هەروەها وتراوە ئەگەر دەولەمەندبێ ئەوەی بینی فەرپوپیت بەدەستدەهێنێ و سوود دەگات بەخانەوادەکەی.

*ئەگەر رووبارێکی بینی لەمالی خۆیان هەلدەقولێ و ئاوی لێدەخۆنەوە ئەگەر دەولەمەندو رێزداربوو بەلگەیە لەسەر خێرو سوود بۆ خەلکی ئەو ولاتەو بۆیان خەرجدەکرێ و خەلکێکی زۆر روودەکەنە مالەکەی و ئاتاجیان بەدەستدەهێنن.

*ئەگەر خەوبینەر هەژاربوو ژنەکەی دەردەکات یان کوڕەکەی بەهۆی داوێنپیسی یان کارێکی خراپەوە.

*ڕوبار لەخەودا کارێکی چاکو زرقو ڕۆزییەکی بەردەوامە.

*ڕوباری لێلّ یان بۆگەن بەلگەیە لەسەر دۆزەخو ئەوەی لەخراپەی نزیکدەکاتەوە.

*ڕوبار فتنەیە ، دەگونجێت بۆ سەرپێچیکار سەرپێچی بێتو بۆ چاکەکاریش بەلگەی پارێزراوی بێت.

*ئەگەر لەڕوبارەکانی (فورات)و (دجلە)و (نیل) ئاوی خواردەوە بەلگەیە لەسەر خێرو رزقو ڕۆزیو هاوسەرو شتی نایاب لەوناوچەو هەرێمەدا.

*ئەگەر ڕوبارەکە لەولاتی خۆیدا نەبوو بەلگەیە لەسەر گۆڕانی دەوڵەتو چوونی هەندێکیان بۆلای هەندێکیتریان.

*ئەگەر بینی بەسەر ئاودا دەڕوات بەلگەیە لەسەر باشی نیەتو دڵنیایی.

*ڕوباری (کەوسەر) لەخەودا سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴾ (الكوثر:١).

*ئەگەر لەئاوی (کەوسەر)ی خواردەوە زانیاریو کردارو دڵنیایی باشو شوێنکەوتنی پێغەمبەرو سوننەتی(ﷺ) بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو لەبیدعەوە دەچێت بۆ سوننەت یان لەژنێکی خراپەکارو داوێنپیسەوە بۆ ژنێکی ساڵحو باش یان لەکاسبیەکی حەرامەوە بۆ کاسبیەکی حەلاڵ.

*ئەو ڕوبارەی لەبەهەشتدایە بەلگەیە لەسەر رزقو ڕۆزی.

*ڕوباری شیر بەلگەیە لەسەر فیترەت.

*ڕوباری مەی بەلگەیە لەسەر مەستبوون لەخۆشەویستیو چاوپۆشین لەسەرپێچی.

*ڕوباری هەنگوین بەلگەیە لەسەر زانیاریو قورئان.

ڕوباری (نیل) لە(میسر): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ئاوی لێدەخواتەوە زێڕ بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی ئەو ئاوەی خواردوویەتیەوە.

*ئەگەر ڕوباری (نیل)ی بینی هێزو دەستەلات بەدەستدەهێنێ.

ڕوحکێشان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر گەڕاندنەوەی ئەمانەت بۆ خاوەنەکەی یاخود چاکبوونەوەی نەخۆش یان قوتارو ئازادبوونی زیندانی لەزیندانەکەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر یەككگرتن و كۆبوونەوە لەگەڵ كەسێكی شاوارەو غەریبدا.

ڕوو

ڕووپامایی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی ڕوپامایی بۆ مرۆڤێك دەكات لەبۆ بەدەستهێنانی خۆشییەكی دنیا خراپ و نابەجێیە.

*ئەگەر بینی ڕوپامایی لەپێناوی بەدەستهێنانی زانستێكدا دەكات یاخود كاروپیەشیەك كەبیگەیەنێت بەچاكە ڕێزو شكۆمەندی بەدەستدەهێنێت و ئاینەكەی باشدەبێت و بەداواو نیازی خۆیدەگات.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر كەسێك كارێكی وابكات ڕانەهاتبێت و نەیكردبێت ملكەچی و ڕسواییە، خۆنەگەر ڕوپامایی لەژنێكی ناسراوبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەوبینەر قوتار دەبێت لەدەستی دوژمن.

*ڕەفتاری ڕووپامایش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی و ئیسارو چاكەو خێر.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هۆكارێكی حەرامە لەبێداریدا.

ڕووپۆش (پەچە): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا كچێكی تەمەندرێژە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شارەزایی لەئایندا.

ڕووپێو(مەساح ـ ئەندازەگیر): (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێكە خەڵكی هەڵدەسەنگێنی و حەزدەكات بوەستێت لەسەری.

*ئەگەربینی ڕووپای زەوییەكی چێنراو دەگرێ حاڵ و باری چاكەكاران بەسەردەكاتەوە ، ئەگەر مێوی پێوا حاڵی ژنەكەی دەپشكنی و بەسەریدەكاتەوە.

*ئەگەر دارێكی پێوا حاڵ وباری ئەو پیاوانە بەسەردەكاتەوە كەئاینیان هەیە.

*ئەگەر شەقامێكی پێوا لەوڕێگەیەوە سەفەردەكات كەڕووپای گرتوە، ئەگەر لەسەر ڕێگەی (حەج)بوو ئەوجا(حەج)دەكات ، ئەگەر شوێنێكی چۆڵەوانی پێوا لەغەم و پەژارەدا ڕۆدەچێت.

*ئەگەر زەوییەكی سەوزایی پێواو خاوەنەكەی نەناسراوبوو دەبێت بەچاكەكارو وەچەدار.

(نابلسی)دەڵێت: ئەرگەر ڕووپای لانەو ماڵی مرۆڤێكی پێوا حاڵی ئەو مرۆڤە بەسەردەكاتەوە.

رووتـــی(بـــێ جل‌وبـــەرگی): ((ئـــیبن ســـیرین) دەڵێـــت: ئەگـــەر بینـــی جل‌وبەرگـــەکانی لــــەخۆیکردەوە دوژمنێکـــی پـــەنهانی دەبێـــت‌و لەرووکاریـــشدا خۆشەویـــستی‌و ئامۆژگـــاری دەردەخـــات، خوداوەنـــد دەفەرموێ: ﴿يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْـزِعُ عَنْهُمَـا لِبَاسَـهُمَا﴾ (الأعراف:٢٧).

*ئەگـەر بینـی لەشوێنێکی قەرەباڵغدا رووتبووەتەوە ئابڕووی دەچێت ، ئەگـەر لەشوێنێکدا بەتەنیا هەر خۆی رووتبـوو بۆکەموکوڕی دەگەڕێت بەڵام بەئومێدی خۆیان ناگەن.

*ئەگـــەر ژنێـــك جل‌وبـــەرگی رەشـــی لەخۆی داماڵی بەڵگەی بەیانییە چونکە ژن بەشەو راڤەدەکرێ، ئەگەر شـەوێکی کەم تاریکبوو ئەگەر جل‌وبەرگی ژنەکە سپیبوو شەوێکی مانگەشەو دەبێت.

*خۆرووتکردنـــەوە بەڵگەیـــە لەســـەر جل‌وبـــەرگی نـــوێ، ئەگـــەر نەخۆشـــێك روتبـــووەوە لەجل‌وبەرگـــەکانی‌و بـــەزۆر بردیان دەمرێت.

*رووتبوونـــــــەوەی ژنـــــــیش لەماڵهاتنـــەدەرەوە دوورکەوتنەوەیـــە لێی.

رووخـــانی لانـــەو مـــاڵ: (ئـــیبن ســـیرین) دەڵێـــت: ئەگـــەر بینـــی ماڵێـــك رووخـــا بەسەریا ماڵ‌و سامانێکی زۆر بێشومار بەدەستدەهێنێ.

(نابلـــسی)دەڵێـــت: بینینـــی بەڵگەیـــە لەســـەر مردنـــی خاوەنەکـــەی. مـــردنیش بەڵگەیە لەسەر رووخاندنی لانەو ماڵ.

*ئەگـەر بینـی ماڵێـك دەڕوخێنـێ یـان بینایـەکی کـۆن غـەم‌و پـەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینـی ماڵەکـە رووخـا بەسـەریا یاخود هەندێکی رووخا مرۆڤێك لەوماڵـە دەمرێ یان خاوەنەکەی تووشـی بـەڵاو نەهامەتیەکی گەورە و کاریگەر دەبێت.

*ئەگەر ژنێك بینـی سـەربانی ماڵەکـەی رووخا مێردەکەی دەمرێ.

رووخـــسار(کـــوڵم): (ئـــیبن ســـیرین) دەڵێـــت: جـــوانی رووخـــسار بەڵگەیـــە لەســـــەر فـــەرووپیت‌و دەرووی خێـــرو ناشـیرینی بەڵگەیـە لەسـەر نەخۆشـی‌و خراپە.

*هـەردوو کوڵم بەڵگەیـە لەسـەر کـاری پیـاو ، ئەگـەر کـوڵمی بـەفراوانی بینـی لەئەنـدازەی خـۆی زیـاتر زیـادبوونی غـەم‌و پەژارەیـەو دابـەزینی پلەوپایـەو شان‌و شکۆیە.

رووخساری مرۆڤ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پێستی مرۆڤ نهێنیەتیو رەشی پێست لەلێکدانەوەدا شکۆمەندیو وازهێنانە لەئاین.

*ئەگەر بینی رووخساری رەشداگیرساوەوە جلوبەرگێکی سپی پۆشیوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کچێکی دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وإذا بُشِرَ احَدُهُم بالأنثى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسوداً﴾ (النحل: ٥٨).

*خەلیفە (مەهدی)(رەحمەتی خوای لێبێت) لەخەودا بینی رووخساری رەشداگیرساوە لەناکاو بەئاگاهاتو (ئیبراهیم)ی کوڕی (عەبدوڵلا)ی (کرمانی)بانگکردو خەونەکەی بۆ گێڕایەوەو ئەویش وتی: کچێکت دەبێت، ئنجا ئەو ئایەتەی بۆ خوێندەوە هەر ئەو شەوە کچێکیبوو زۆر خۆشحاڵبوو خەڵاتی باشیدا بە(ئیبراهیم).

*ئەگەر بینی رووی رەشداگیرساو جلەکانی پیسبوو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەرئەوەی درۆدەکات بەدەم پەروەردگارەوە.

*ئەگەر بینی رووخساری رەشداگیرساوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی رەشم بینی،پیاوێکیتر دەیشت، ئەویش وتی: مردنی بێباوەڕییەتیو رەشی ماڵو سامانیەتی ئەوەش بەپێوە دەیشت بەماڵوسامانی فریوی دەدات.

*دەگێڕنەوە پیاوێك بە(ئیبن سیرین)ی وت: لەخەودا بینیم پیاوێك بەزنجیر هەڵواسرابوو لەئاسماندا نیوەی لەشولاری رەشبوو نیوەشی سپی، کلکێکی درۆزنی گوێدرێژی پێوەبوو.

(ئیبن سیرین)وتی: من ئەو پیاوەم، نیوەی سپی لاشەم ئەوانەن بەرۆژ دێن بۆلامو، نیوە رەشەکەی ئەوانەن بەشەو رووم تێدەکەن و زنجیرەکەش پێی هەڵواسراوم لەئاسمانەوە یادوزیکری منە هەمیشە روو بەئاسمان بەرزدەبێتەوە ، کلکەکەش قەرزە لەسەرم کۆدەبێتەوەو مردنمە، خەونەکەی بەوشێوەیەبوو کەلێکیدایەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئازایەك بینی رووخساری رەشداگیرساوەو راڤەکارێك

پێــــی وت: بەڵگەیــــە لەســــەر ترسنۆکبوونت.

*پیاوێك هـات بـۆ لای (ئـیبن سیرین)و وتــی: ژنــێکم دەستنیــشانکردووەو لەخەودا بەرەشـیو بچووکی بینیومـە، ئــەویش وتــی: کورتیەکــەی کــورتی باڵایــــەتی رەشیەکەشـــی مـــاڵو ســـامانیەتی، زۆری نـــەبردو مـــردو پیاوەکەش بوو بەمیراتگری.

*دەگێڕنــەوە پێغەمبــەر(ﷺ) لەخــەودا ژنێکـی رەشـی سـەروقژ رووتـی بینـی لە(مەدینە) هاتە دەرەوەو هەتاگەیشت بە(جەحفە)، پێغەمبەر(ﷺ) بەم چەشنە لێکیدایەوە: نەخۆشی شـاری (مەدینـە) دەگوێزرێتەوە بۆ (جەحفە)[1].

*پیاوێك گێڕایەوە لەخـەودا بینیویـەتی منداڵێکی بۆ نێردراوە کـاتێ بـەئاگاهات خەڵوزیان بۆ نارد.

*ئەگــەر ژنــی رەش پێــستی بینــی هاتبوونەســەری خێــر رووی تێــدەکات بــەهۆی بینینــی زۆری رێــزدار بــەڵام لەرەگــەزی دوژمــن، رەنگــی ســوور پلەوپایەو خۆشحاڵییە.

*هــەروەها دەڵــێن: ئەگــەر لەگــەڵ ســـوورییەکەدا ســـپێتی تێکـــەڵبوو خاوەنەکـــەی شـــکۆمەندیو رێـــز بەدەستدەهێنێت.

*رەنگــی زەرد نەخۆشــییە، هــەروەها وتــراوە: ئەگــەر بینــی رەنگــی زەرد هەڵگەڕاوەو بەڵـەك بەڵەکە لەقیامەتـدا رێنومایی دەدرێتو لەکەسە نزیکەکان دەبێــت.زەردی رووخــسار بەڵگەیــە لەسەر غەمو پەژارە تووشـی خەوبینـەر دەبێت.

*ســپێتی رەنــگ : ئەگــەر بینــی رووخــساری زۆر ســپیبووە ئاینەکــەی بـاشو جێگیر دەبێـت لەسـەر ئیمـان ، ئەگـەر رەنگـی کـوڵمو گۆنـای سـپیبوو شکۆمەندیو رێز بەدەستدەهێنێ.

*دەگێڕنەوە پیاوێکی لاو کـوڵمی خـۆی بەســوور بــەدیکرد وەك ژنــان، لــەنێو ژناندا دانیـشتبوو تووشـی ئابڕوچـوونو زینابوو.

(نابلـسی)دەڵێــت: ئەگــەر لەخــەودا بەباشی ببینێت بەڵگەیە لەسەر باشـی حاڵوبـاری لـەدنیاداو مژدەیـە لەگـەڵ خۆشیو شادی.

---

[1] (بوخاری)(٣٠٣٨)و(ترمذي)(٢٢٩٠)لەفەرموودەیەکی (عەبدوڵڵا)ی کوڕی (عومەر) (رەزای خوای لێبێت).

*ئەگەر رووخساری بەرەشی بینی نابرووە.

*زەردی رووخسار بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو حەسوودی، دەگونجێت زەردی دووڕوویی بێت ، چونکە زەردی نەخۆشییەو نەخۆشیش دووڕوویییە هەروەها دەڵێن: زەردی بەڵگەیە لەسەر بەندایەتی بەپێی ئایەتی: ﴿ سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ﴾ (الفتح: ٢٩) ئەمەش زەردی رووخساریانە.

*ئەگەر کەسێکی رەش پێستی بینی رووخساری سپی بوەتەوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویيو کەمی شەرمی.

*ئەگەر رووخساری بینی رەشبوەو لاشەی سپی نهێنی باشترە لەدیارو بەرچاوی ، ئەگەر دەمو چاوی سپییبوو بەلام لەشو لاری رەش کاری دیارو بەرچاوی باشترە لەنهێنی.

*ئەگەر بینی موو لەدەموچاوی هات لەشوێنێکدا لەبێداریدا مووی لێنەهاتبوو قەرزێکی زاڵەو پلەوپایەی دادەبەزێنێ.

*ئەگەر رووخساری گۆڕاو جوانی دیارنەما بەڵگەیە لەسەر کەمو کوڕیو دەگونجێت لەوانەبێ زۆر گاڵتەو گەپو شۆخی ئەنجام دەدات، چونکە ئاوی روویدەبات.

*ئەگەر گۆشتی کولمەکانی بینی رۆییبوو بەسواڵکردنو دەرووددووکردن دەژیو لەفەرموودەیەکدا هاتوە: "ئەوەتان بەردەوام سواڵدەکات کاتێ دەگات بەپەروەردگاری رووخساری گۆشتی پێوە نەماوە"[(١)].

*ئەگەر تاریکایی لەرووخساریدا بینی یاخود تارێکی بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینەکەیو کەمو کوڕی لەشکۆمەندیدا.

*ئەگەر دەموچاوی شینهەڵگەڕا تاوانبارە بەپێی ئایەتی: ﴿ ونحشر المجرمين يومئذ زرقا ﴾ (طه: ١٠٢).

*ئەگەر رووخساری گەورەبوو بەڵگەیە لەسەر رێنومایيو شکۆمەندیەتی.

*ئەگەر رووخساری ئارەقی دەردا بەڵگەیە لەسەر عیشقو خۆشەویستی.

*ئەگەر رووخساری بینی سوورو گرژبوو بەلایەك رووی تێدەکات یان غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر کەسێك رووی لێوەرگێڕا کارێکی لێدەبینێ خەشمو قینی لێدەبێت.

---

(١)(مسلم) (١٠٤٠/١٠٣/١٤٠/٤) و (بوخاری) (١٤٧٤) وەك خۆی.

*ئەگەر ژنێك بینی رووخسارو دەموچاوی بەرەشی بنی مەنجەڵ رەشبوو مەرگی مێردەکەیەتی ، ئەگەر بینی بەسپێتیو بۆنی لەخۆیدا باشی خۆیو مێردەکەیەتی.
*رووخساری گەشو بزەو خەنداویو سپێتی بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی خاوەنەکەی ئەگەر زیندوو یان مردووبێت.
*جوانی رووخساری ژن یا منداڵ یاخود ئەسپ بەڵگەیە لەسەر فەرپیتو بەپێچەوانەشەوە.
*ئەگەر بینی خاوەنی دووڕووە لەخەودا بەڵگەی چارەنووس خراپییە بەپێی گوتاری پێغەمبەر (ﷺ): "خوداوەند تەماشای کەسی دووڕوو ناکات"[1].
*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی چەند روویەك بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوەی لەئیسلام بەپێی ئایەتی: ﴿ الملائكة يضربون وجوههم وأدبارهم ﴾ (محمد: ٢٧).
*ئەگەر زانابوو لەبەشەکانی زانیاریدا هەڵسوکەوت دەکات.

[1](بوخاری)و (مسلم) بەدەستەواژەی نزیك لەو دەستەواژەیە گێراویەتیەوە.

*دەمو چاو گرژکردنو گریانو ناشیرینکردنی یاخود رەشی بەڵگەیە لەسەر نەمانی پلەوپایەو درۆ.
*ئەگەر لەهەردوو لاجانەکانی قژی جوانی بینی پیاوێکی سینەسافەو ئەگەر هەر قژی پێوە نەبوو پیاوێکی سووكو هیچو پووچە.
*قڵیشبردنی دەمو چاو کەمی شەرمە.
*ئەگەر رووخساری خۆی بەتەڕیو گەشاوەیی بینی خاوەنی شەرمو حەیایە، بەدیو خراپیو ناقۆڵایی دەمو چاو کەمو کورییە.
رووشاندن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی مرۆڤێك ئەندامێکی بریندارکرد لەماڵو دارایيو هەندێك لەخزمەتەکانیدا زیانی پێدەگەیەنێت.
*ئەگەر رووشاندنەکە کێمو خوێنی لێهات روشێنەر سەبارەت بەکەسی رووشاو دەدوێتو قسەدەکات، پاشان رووشاو ماڵو سامانی دەستدەکەوێت.
*ئەگەر بینی روومەتی رووشاوە بەخێراییو کتوپڕ دەمرێت.
*هەموو شوێنەوارێکی رووشانیش لەجەستەدا کێمو زوخمی تێدابێت ماڵو داراییە.
*هەموو زیادەیەکیش لەلەشو لاردا ئەگەر زیان بەخاوەنەکەی نەگەیەنێت زیادەی نازو نیعمەتە.

(نابلسی)دەڵێت: رووشان لەخەودا زیانە لەماڵ و داراییدا، رووشانیش بەڵگەیە لەسەر نیشانەی خراپ و لەمرۆڤدا لەبەخیلی و خراپەو بێبڕوایی، رووشاندنیش رەخنەو نکوولییە لەقسەو گفتوگۆدا.

رووگرژ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا رووی گرژبوە کچێکی دەبێت.

رووگەشی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ زانایان و پیاوچاکان بەڵگەیە لەسەر رووتێکردن و گوێڕایەڵی خوداو پێغەمبەرەکەی، بۆ کەسانی تریش لەروو بەخەندەو گاڵتەبازو پیاو خراپان بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی و روو بەحەرام چوون و تێکەڵبوون لەگەڵ بیدعەکاران.

رووکەشکراو بەزێڕ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی شتی رووکەشکراو بەزێڕ بەڵگەیە لەسەرماڵ و لانەی رازاوەو قسەوگوتەی باش و راستگۆیی لەگوتەو کرداردا.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بیدعەو تیابردنی ماڵ و سامان یان ئارەزوو بێئابڕوویی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەنیسەو شوێنی خراپە.

رووناشیرینی: (ئیبن سیرین) دەڵێ: ناشیرینی رووخسارو شەقڵ شەقڵبوونی شەرم و حەیایەتی.

* ئەگەر بینی رووخساری تەڕوو جوانە خاوەنی شەرمەو پیس و پۆخڵیش ناتەواوییە.

* پیاوێک بینی بەلاو نەهامەتییەک رووی‌کردە خەڵکی و ئاژەڵان، لەراڤەکارێکی خەوی پرسی ئەویش وتی: فەرمانڕەوایان پشتی کۆمەڵێک دەشکێنن و هەندێک زیندانی دەکەن.

* هەندێک لەفەرمانڕەوایان ستەمکاربوون، یەکێک لە پیاوچاکان ئەو فەرمانڕەوایەی بینی رووخساری ناشیرین و ناقۆڵابوەو رووی وەرچەرخاندوە بۆ دواوەو شەلەو دەست و قاچی براوەو گوێی لێبوو ئەم ئایەتە دەخوێندرایەوە: ﴿ألم تر كيف فعل ربك بعاد (٦) إرم ذات العماد﴾ (الفجر: ٦ ــ ٧)خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە ئەویش وتی: ئەم فەرمانڕەوایە تیادەچێت هەروەک چۆن خوداوەند (عاد)ی لەناوبرد، دوای بیست رۆژ موڵک و دەستەڵات و ماڵ و سامانی تیاچوو.

رووی شمشێر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+پاراستنی ماڵو بۆداواکاری.

+ماڵ بەفیڕۆدان.

+پاراستنی نهێنی.

ڕۆ

ڕۆچوو لەخەودا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕۆچوو لەخەودا دۆڕاوە لەکاتی بێداریدا.

ڕۆچوون بەنێو زەویدا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سەفەرێکی دووبارەیە یان خستنەدوای ئەوەیە کەزەوی بەلگەیە لەسەری بەخۆشەویستی یان هاوسەر.

*ئەگەر بینی لەزەویدا ونبوو بەبێ هەڵکەندنو زۆر قوڵبوو هەتا وایزانی سەرناکەوێ لەخۆی بایبوە بەداواخوازی دنیاو لەوەدا دەمرێ.

ڕۆژ(خۆر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕۆژ لەبنەڕەتدا فەرمانڕەواوکاربەدەستێکی مەزنە، چونکە لەئاسماندا ڕووناکترین پێکهاتەیە وێڕای سوودو قازانجی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فەرمانڕەوای ئەو شوێنە کەخەونەکەی تیا دەبینرێو لەسەرووی ئەوەوە پەروەردگاری مەزنە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستەڵاتی خەوبینەر ئەگەر بەتایبەتی بینی بەدەر لەکۆمەڵ وەك میرو مامۆستاو باوكو هاوسەر ئەگەر ژنبوو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی بەڕێز وەك هاوسەری فەرمانڕەواو سەرۆك یا گەورە یاخود کچەکەی یان هاوسەری خەوبینەر یا دایكو کچی شۆخو شەنگی.

*بوێژو شاعیران جوانی کچانی شقڵنەشکاو بەخۆر دەچوێنن.

*هەروەها دەڵێن: لەخەوەکەی (یوسف)(سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر دایکی ، هەروەها دەڵێن: بەڵکو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرەکەی باوکی کەپوریبوو. یان دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر داپیرەی، یان لەسەر باوکیو مانگیش لەسەردایکی هەموو ئەمانەش لەلێکدانەوەدا شیاوو گونجاون.

*ئەگەر ڕۆژ بەڵگەبوو لەسەر باوك بەهۆی سوودو چاکتربوونی لەمانگ لەڕووناکیو وزەدا، ئەگەر بەڵگەبوو لەسەر دایك بەهۆی مێینەییو نێرێتی مانگ، ئەو ڕوداوەی لەخۆردا دەبینرێ لێکدانەوەکەی دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کەبەڵگەیەلەسەری.

*ئەگەر خۆر بینرا کەوت بەسەر زەویدا یاخود باڵندەیەك قووتیدا یاخود کەوتە نێو دەریاوە بەئاگر سووتاو ڕەشبوو

یاخود ونبوو لەڕێڕەوی خۆی یان کەوتە ڕێـرەوێکیتر ئـەوەی دەدرێتـە پـاڵی دەمرێت.

*ئەگەر ڕۆژگیرا یان هەورێك ڕووناکی لێگـرت یـاخود تـەم‌و مـژ لـەدەوری کۆبـوەوە تاروونـاکی دابـەزی یـاخود لەئاسماندا جێگیربوون دەهات‌و دەچوو بەڵگەیـە لەسـەر ڕووداوێـك ڕوودەدات لەوەی دەدرێتەپاڵی لەنەخۆشی‌و غەم‌و پـــەژارەو ناڕەحـــەتی‌و خێرێکـــی نیگەرانکـــەر مەگـــەر ئـــەوەی بەڵگەیەلەسـەری نەخۆشبێت لـەحاڵی بێداریدا مردنیەتی.

*ئەگەر بینی بەبێ هۆ ڕەشداگیرسا یان بێنەوەی بگیرێ بەڵگەیە لەسەر ستەم‌و زۆری ئـەوەی دەدرێتـە پـاڵی یـان بەڵگەیــــە لەســــەر بێبــــاوەڕی‌و ســـەرگەردانیەتی، ئەگـــەر خـــستیە دەستییەوە یـان گرتیـە بـاوەش یـان دابەزییەســـەر ماڵەکـــەی بـــەڕووناکی‌و پرشنگی خۆیـەوە دەستەڵاتی پتـەوتر دەبێ‌و شکۆو ڕێزدارتـر دەبێ ، یـاخود بــــژێوی پەیــــداکاری ئــــەو ماڵــــە دەگەڕێتــەوە، ئەگــەر لەســەفەردابێت ئەگەر خۆی ئەوەی بینی یان خزمەتکار یاخود هاوسـەرەکەی چـونکە گـەورەی هەموویانەو بەڕێوەبەری ماڵە ، وەگەرنا ژنی دووگیان کچی دەبێـت یـان کـوڕی دەبێت جیاوازیدەکات لەنێوان نێرومێـدا بەوزیادەیەی لەخەونەکەی وەردەگـیرێ وەك ئـــــەوەی لەژێرکراســـــەکەیەوە بیشاریتەوە یان بیخاتە ژێر دەفرێك.

*ئەگـــەر ڕەنگـــی خۆرەکـــە کـــاتێ شاردرایەوە تاریکبوو ناپاکی‌و خیانـەت لەفەرمانڕەوا یان خانەوادەکەی دەکرێ ئەگـەر وابـوو، وەگـەرنا دەسـتەڵاتدار دەستدرێژی دەکاتە سەر لەلایەن خـۆی یـان نەخۆشـی دەمـرێ یـان ئـافرەتی دووگیـان منـداڵی لەباردەچـێ یـاخود کوڕێکی دەبێ ئەو شتانە جیادەکاتەوە لەیەك.

*ئەگەر بینی ڕۆژ لـەڕۆژئاواوە هەڵدێت یان دوای ئاوابوونی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو شوێنەی لێوەی هەڵهات بەڵگەیە لەسەر چۆنیەتی بەزیادبوونی بەڵگەکانی.

*دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەوەی دەخرێتەدرێتــــە [دوای لــــەوەی خوازیاریـەتی لەسـەفەرو داپـەروەری‌و ســـتەمکاریی بەبێـــسوودو قـــازانج لەهەڵهاتنی یان کاتەکانی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نـسکۆی ئـەوەی دەدرێتـە پـاڵی لەنەخۆشـی‌و ناساغی.

*دەگونجێت ئاوابوونی دوای هـەڵهاتنی بۆیـەکێك ئـافرەتی دووگیـانی هـەبێت

بەڵگەبێت لەسەر مردنو لەبارچوونی منداڵەکەی دوای بوونی لەدایك.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی نادیار لەسەفەرو هێنانی ماڵو سامانی سەرنجڕاکێش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی زیندانی بۆ زیندان دوای ئازادکردنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر موسوڵمانبوونی بێباوەڕێك یان تەوبەکردنی کەسێك ستەمی لێکردوەو زۆی لێکردوە بگەڕێتەوە بۆسەرگەردانی.

*ئەگەر کەسێك وایبینی کرداری پەنهانو نهێنیدەکاتو کردارەکانی چاك یان خراپ بن بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی حاڵوباریو هیچ نهێنیەکی ئاشکرا نابێت بەهۆی ئاوابوونی خۆر لێی، مەگەر ئەوکەسە لەوشەوە ژنی هێنابێت ، ئەوکات هاوسەرەکەی دەگەڕێتەوە بۆلای کەسوکاری.

*دەگونجێت هەڵهاتنی دوای ئاوابوونی بەڵگەبێت لەسەر تەلاقدانی ژنەکەیو گەڕاندنەوەی، بۆیەکێکیش هاوسەرەکەی دووگیانبێ لەسەر قوتارو رزگاربوون لەوەی هەڵیگرتوە، بۆیەکێك بەژێوی ئەستەمو گرانبێت بەڵگەیە لەسەر دەرووڵێکردنەوەی بەتایبەت ئەگەر پیشەکەی بەتیشکی خۆرەوە بەسترابوو وەك جلشۆرو..بۆیەکێکیش نەخۆشبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی بەهۆی ئاوابوونی ئەو سێبەرەی لەمرۆڤ دەچێ هەروەك خوداوەند دەفەرموێ:

﴿ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلاً ، ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضاً يَسِيراً ﴾

(الفرقان)، بۆئەوەی لەجیهادو جەنگدایە بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن، بۆئەوەی هەژارەو لەرۆژی زستاندایە بەڵگەیە لەسەر جلوبەرگو دەوڵەمەندی، لەهاویندا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو نەخۆشیو تاو خۆڵەمێش.

*دانیشتنی مردوو لەبەرخۆرداو لەهاویندا بەڵگەیە لەسەرئەوەی تێدایە لەسزاو غەمو پەژارە بەهۆی هاوەڵایەتی فەرمانڕەوا یان ئەوەی خۆردابەزیوەتەسەری بەپێی حاڵوباری خۆی.

*ئەگەر بینی بوە بەخۆر دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێت بەپێی تیشكو رووناکی.

*ئەگەر خۆرێکی هەڵواسراوی بەزنجیرێکەوە بەدەستهێنا

فەرمانڕەواییەکی پێدەسپێردرێو دادپەروەردەبێت تێدا.

*ئەگەر لەبەر خۆر دانیشتو چارەسەری خۆی تێداکرد دەستکەوتو نیعمەتێکی لەدەستەڵاتدارەوە دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی تیشکی خۆرو روناکیەکەی لەرۆژهەڵاتەوە روو بەرۆژئاوا چوو ، ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێت، وەگەرنا زانیاریەکی پێدەدرێ حاڵو باری هەموو وڵاتێکی تیا باسدەکری.

*ئەگە بینی بوە بەشای خۆر یان زاڵبوە بەسەر خۆردا گوتەکانی پەسەند دەکریێ لەلای فەرمانڕەوای گەورە.

*ئەگەر خۆری بینی پاكو بێگەردەو لێی هەڵهاتوە ئەگەر دەستەڵاتداربوو هێزو توانای لەدەستەڵاتەکەیدا پێدەدرێ، ئەگەر میربوو خێری لەفەرمانڕەوای مەزنەوە دەستگیر دەبێ، ئەگەر کەسێکی ئاساییبوو رزقو رۆزییەکی حەلاڵی دەستگیردەبێ، ئەگەر ژنبوو هەڵوێستێکی والەمێردەکەی دەبینێ شادو دڵخۆشیدەکات.

*ئەگەر رۆژی بینی لەماڵەکەی خۆیدا هەڵهات، ئەگەر بازرگانبوو لەبازرگانیەکەیدا سوودو قازانجدەکات، ئەگەر داوای ژنیکردبوو ژنێکی جوانو شۆخو شەنگ دەهێنێت، ئەگەر ژنێك خەوێکی ئاوابببینێ شوودەکاتو رزقو رۆزی مێردەکەی فراواندەبێت.

*تیشکی خۆر هەیبەتو شکۆو دادپەوەری فەرمانڕەوایە، ئەگەر خۆر بدوێت لەگەڵی پلەوپایەی بەرز لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی خۆر لەسەرسەری هەڵهات بەدەر لەجەستەو لاشەی کارێکی کاریگەر دەگرێتەدەستو دنیایەکی فراوانیدەبێت.

*ئەگەر خۆر لەلای قاچەکانیەوە هەڵهات بەدەر لەئەندامەکانی تری لاشەی رزقو رۆزی حەلاڵی بەهۆی کشتوکاڵەوە دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر خۆر لەسکی هەڵهات لەژێر جلەکانیو نەیاندەزانی تووشی بەڵەکی دەبێتو بۆ سەرجەم ئەندامەکانی دیکەی وایە ئەگەر لەژێر جلەکانیەوە هەڵبێت.

*ئەگەر بینی سکی شەقیبردو رۆژی لێهاتەدەرەوە دەمرێت.

*ئەگەر ژنێك بینی رۆژ لەفەقیانەكەیەوە هاتە ناوی تەوقیدا ، پاشان لەدامێنییەوە هاتە دەرەوە شوودەكات بەسەركردە یان كەسێكی ناودارو یەكشەو لەلای دەبێت ، ئەگەر لەعەورەتی خۆرهەڵهات زینادەكات.

*ئەگەر بینی دوای رۆژ دەكەوێتو ئەویش دەڕوات بەڵام ئاوانەبوو لەگەڵ سەركردەیەكدا دیلدەكرێ.

*ئەگەر بینی رۆژ بوە بەپیاوێكی پشتچەماوە دەستەڵاتدار لەبەرخوا خۆی بەكەمدەزانێو دادپەوەردەبێو هێزو توانا بەدەستدەهێنێو حاڵوباری موسوڵمانان باشدەبێ، ئەگەر بوو بەلاوێك حاڵی موسوڵمانان لاوازدەبێو دەستەڵاتدار ستەمدەكات.

*ئەگەر ئاگرێكی بینی لەرۆژهاتە دەرەوەو دەوروبەری خۆی سووتاند سەركردەو فەرمانڕەوا دەوروبەرەكەی تیادەبات.

*ئەگەر بینی رۆژ سوورهەڵگەڕاوە خراپە روو لەشوێنی نیشتەجێبوونی دەكات، ئەگەر بەزەردی بینی فەرمانڕەوا نەخۆشدەكەوێ، ئەگەر رەشبوو زاڵدەبێو بەڵاو نەهامەتی لەسەر كۆدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی خۆر ئاوابوو داواكەی لێوندەبێت.

*بەربەرەكانی خۆر دەرچوونە لەپادشاو فەرمانڕەوا، كەمبوونەوەی تیشكیخۆر دابەزینی هەیبەتی فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارە.

*ئەگەر بینی خۆر بوە بەدووبەشەوە بەشێكی بمێنێتەوەو بەشێكی بڕوات خەڵكی یاخیدەبن لەفەرمانڕەوا ، ئەگەر ئەوكەرتەی مابوەوە شوێنی ئەوكەرتەكەوت كەتیاچوبوو ئنجا بوونەوەبەیەك رۆژێكی دروست پەیدابوەوە دەوری ولاتدەدات.

*ئەگەر خۆری بینی كەوتەخوارەوە بەڵاو نەهامەتییە روو لەبەرپرسی زەوی یان باوكو دایكیدەكات.

*ئەگەر بینی خۆرهەڵهات لەماڵێكداو ماڵەكەی رۆشنكردەوە سەرنشینانی ئەو ماڵە مەزنیو شكۆو رزقو رۆزی بەدەستدەهێنن.

*ئەگەر بینی خۆری قووتدا ژنێكی مەینەتاوی پڕ خەمو پەژارە بەسەردەبات.

*ئەگەر فەرمانڕەواو بەرپرسێك خەوێكی لەوچەشنەیان بینی دەمرێت.

*ئەگەر پریشكێ لەتیشكیخۆر وەربگرێ خوداوەند گەنجینەو ماڵێكی مەزنی پێدەدات.

*ئەگەر بینی خۆردابەزییە سەرجێگەكەی نەخۆشدەكەوێو لەشو لاری گرِدەگرێ.

*ئەگەر بینی خەریكە چاكەی لەگەڵدەكرێ بەڵگەیە لەسەر فەرِوپیت.

*بۆ زۆر كەس بەڵگەیە لەسەر لەشساغی ، ئەگەر تیشكی خۆر شتێكی لێببات یان پێیبدات باش نییە.

*لەبەڵگەكانی خێر ئەوەیە مرۆڤ رۆژ لەسەر شێوەی خۆی ببینێ، دەگونجێت زیادو كەمی زیانبەخشبێت.

*ئەگەر هەستی بەتینو گەرمای خۆركردو روویكردە سێبەر لەخەمو پەژارە قوتاردەبێ.

*ئەگەر سەرمابوو لەسێبەرداو چوە بەرتیشكیخۆر هەژاری بەسەردەچێت، چونكە سەرما هەژارییە، ئەوەی زاڵببێت بەسەر خۆرداو رەشو چەتوونبێ فەرمانرِەواو سەرۆك ناچاریدەكات لەكاروبارێكدا.

*دەگێرِنەوە دادوەری (حمص)لەخەودا بینی رۆژومانگ بەجەنگدێن لەگەڵ یەكدی، هەسارەكان پەرتو بەش بەشدەبن، بەشێكی لەگەڵ رۆژدادەبنو بەشێكی لەگەڵ مانگ، خەوەكەی بۆ (عومەر)ی كورِی(خەتتاب)(رەزای خوای لێبێت)باسكردو ئەویش پێی وت: تۆ لەگەڵ كامیانبووی؟ وتی: لەگەڵ مانگ (عومەر) ئایەتی: ﴿ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً ﴾ (الإسراء: ١٢)ی خوێندەوە.

ئنجا لەسەركار لە(حمص)لایبرد، فراسەتی (عومەر) بۆ ئەو خەوە گونجاوبوو ئەو پیاوە لەگەڵ (معاویە)بوو لەرۆژگاری (صفین)دا.

*ئەگەر بینی (رۆژ)و (مانگ)و (ئەستێرەكان) لەیەك شوێندا كۆبونەوەو بوو بەخاوەنیانو روناكیو تیشكداربوو قسەو گوتەكانی لای فەرمانرِەواو وەزیرو سەرۆكەكان وەردەگیرێ، ئەگەر نورو روناكی نەبوو خەوبینەر هیچ خێرێكی نییە.

*ئەگەر هەریەك لە(رۆژ)و (مانگ)ی بینی دەركەوتوون بۆی دایكو باوكی رازین لێی، ئەگەر تیشكو روناكی نەبوو لێی نارِازین.

*ئەگەر لەلای راستو چەپو قاچو پێشەوەی رۆژو مانگی بینی غەمو پەژارە رووی تێدەكات لەگەڵ ترسوبیمو بەڵاو نەهامەتیو دۆرِاندنو ناچار دەبێ هەڵبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ، يَقُولُ

﴿الإِنسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ﴾ (القيامة:٩ـ١٠).

*ڕەشی ڕۆژو مانگو ئەستێرەکانو لێڵبیان گۆڕانی نیعمەتەکانە لەدنیادا، ڕۆژگیران ڕووداوێکە دێت بەسەر فەرمانڕەوایەکدا.

*ئەگەر تەمو مژێکی بینی تیشکی خۆریگرتو رووناکی نەهێشت فەرمانڕەوایەك نەخۆشدەکەوێ، ئەگەر بینی نەدەجوولا لەنێو هەورەکەداو نەدەهاتە دەرەوە لێی فەرمانڕەوایەك دەمرێ ، دەگونجێت تیشکی خۆر زانایەك بێت ئەگەر تەمو مژەکە ڕەوییەوە غەمو پەژارە دەڕەوێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ڕۆژ لەخەودا فەرمانڕەوایەکی مەزنە یان بەرپرسە یاخود باوکە یان زێڕ یاخود فەرمانڕوایەکە یان ژنێکی شۆخو شەنگە.

*ئەگەر ڕۆژی لەخولگەی جیاوازدا بەدیکرد بەڵگەیە لەسەر یاخیبوونی خەڵکی لەفەرمانڕوا لەهەموو شوێنو جێگەیەك ، هەروەها ئەگە ڕۆژو مانگ گفتوگۆیان لەگەڵکردو لەگەڵیان ڕۆیی دەمرێت.

*ئەگەر ڕۆژی لەشوێنێکدا بینی بەدەر لەشوێنێکیترو خاوەنی جەنگبوو ڕێنومایدەر دەبێت لەجەنگدا، وەگەرنا شارەزاییەکە بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر ڕۆژی بینیو تیشکی نەبوو لەشانو شەوکەتی فەرمانڕەوا کەمدەبێتەوە بەئەندازەی کەمبوونەوەی تیشکی خۆر ، ئەگەر بینی تیشکەکەی ناکەوێتەسەری ئەگەر دەستەلاّتداربوو شانو شەوکەتی پادشا دادەبەزێ، ئەگەر سەرکردەبوو شکۆمەندی بەسەردەچێت، ئەگەر فەرمانڕەواو کاربەدەستبوو لەسەرکارەکەی لادەبرێ، ئەگەر کەسێکی ئاساییبوو بژێویەکەی تیادەچێت، ئەگەر ژنبێت دەیهێنێتو خەرجی ناکێشێ.

*ئەگەر ڕۆژی بینی تەماشای ڕووناکیەکەی دەکرد دەستەلاّت بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شیاوو گونجاوبێت یان دەمڕاستی گەڕەكو گوزەری خۆیان بێت.

*ئەگەر ڕۆژی بەڕووناکیو درەوشاوەیی بینی لەولاّتی خۆیدا ئەگەر لەسەفەردابوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی.

*ئەگەر بینی ڕۆژ لەڕۆژهەلاّتەوە هەڵدێت بەتیشکێکی ڕووناكو بێگەردو بەهەمان شێوەش ئاوادەبوو بەڵگەیە

لەسەر خێر بۆخەڵکی ئەو شارەو لەژێر دەستی ئەو فەرمانڕەوایەدا ژینێکی خۆشنوود بەدەستدەهێنن.

*ئەگەر رۆژی بینی هەڵهات لەرۆژئاواوە خەوبینەر ئابڕووی دەچێت لەنێو خەڵکیدا، ئەگەر لەنێوان خۆیو کەسێکیتردا نهێنی هەبوو ئاشکرایدەکات ، دەگونجێت ڕووداوێکی پەنهان ئاشکرا ببێ.

*ئەگەر بینی رۆژ گۆڕاوە لەحاڵوباری خۆی فیتنەو ئاشوب لەنێو ئەو شارەدا روودەدات.

*ئەگەر بینی لەبەر تیشکی خۆردا دانیشتوە نازو نیعمەتێکی فراوانی دەستگیردەبێت لەگەڵ فەڕوبەرەکەت لەئاسمانەوە دادەبەزێ بەسەریا.

*ئەگەر تیشکی خۆری بەدەستهێنا گەنجینەیەکو ماڵو سامانێکی مەزن بەدەستدەهێنێتو خوداوەند خێرێکی مەزنی پێدەدات.

*ئەگەر مرۆڤ بینی خۆر لەرۆژهەڵاتەوە هەڵدێتو لەرۆژئاواوە ئاوادەبێت بەڵگەی خێرە بۆ هەموو خەڵکیو بەڵگەیە لەسەر کردارەکان چونکە لەخەو بەئاگایان دەهێنێتو بێداریاندەکاتەوە بۆ کردارەکانیان.

*بۆهەندێك کەس بەڵگەیە لەسەرئەوەی منداڵی نێرینەی دەبێتو، بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەی خۆشییەو بۆئەوەشی دەیەوێت کاروبارەکانی بشارێتەوە بەڵگەیە لەسەردەرخستنیو هەمووشتەکان دەردەخات.

*ئەگەر بینی لەرۆژئاواوە هەڵدێت بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتەپەنهانو نادیارەکان، ئەگەرچی خاوەنەکەی سووربیت لەسەر پەنهانو شادرنەوەی، ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی، ئەگەر تووشی چاوئێشەبوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی چاوەکانی کوێرنابێت، ئەوەی لەسەر سەفەربێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەر.

*هەروەها بەڵگەی خێرە بۆیەکێك بیەوێت سەفەر بکات بۆ لای رۆژئاوا.

*هەروەها ئەگەر بینی رۆژ لەرۆژئاواوە هەڵدێت رووبەرۆژهەڵات هەر بەو چەشنەیە.

*هەروەها ئەگەر بەتاریکی رۆژی بینیو رەنگی خوێنی گرتبوو یان لەشێوەیەکی جیاوازدا بەدیکرد بەڵگەو نیشانەی خراپە بۆ سەرجەم خەڵکیو بۆ هەندێك بەڵگەیە لەسەر نەخۆشکەوتنی کوڕی خەوبینەر یان

ناڕەحەتیەك دێت بەسەریا، یان ئێش‌وئازار ڕوو لەچاویدەكات، بەڵام بۆیەكێك خوازیاری شاردنەوەی كاروبارەكانی بێت بەڵگەیەكی گونجاوو شیاوە بۆی.

*ئەگەر بینی ڕۆژ نەماوەو پارچە پارچە بوە بەڵگەیەكی خێرایە بۆسەرجەم خەڵكی، مەگەر بۆ كەسانێك نەبێت بەنهێنی كاردەكەن‌و زۆرجار بەڵگەیە لەسەر كوێری یان مەرگی كوڕانی خەوبینەر.

*ئەگەر چەن خۆرێكی بینی لەخۆیگرتبوو بەڵگەی خێرە ئەگەر لەسەفەردابوو، بەڵام بۆنەخۆش بەڵگەی ناڕەحەتی‌و مەرگە.

*ئەگەر بینی ڕۆژ شتێكی دەداتی‌و شتێكی تری لێوەردەگرێ باشنییە، ئەگەر پێیدا بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی‌و بردن لەگەڵ تیاچوون‌و فەوتان.

*ئەگەر بینی خۆر نوورو ڕووناكی لێوەگرت هاوەڵایەتی فەرمانڕەوا دەكات‌و خەڵاتیدەكات.

*گەرماو تینی خۆر ئەگەر لەسنوور دەرچوو بەدەستیهێنا غەم‌و پەژارەی لەدەستەڵاتدارەوە دەستدەكەوێ.

*ئەگەر بینی لەخۆرهەڵدێت لەگەورەو دەستەڵاتدار یاخود خراپەیەك هەڵدێت.

*ئەگەر بینی ڕۆژ لەعەورەتی هاتە دەرەوە كوڕێكی دەبێت دەبێ بەفەرمانڕەوا یان وەزیر.

*ئەگەر بینی ڕۆژو مانگ كۆبوونەوە لەلای بەتیشك‌و ڕووناكییەوە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێكی جواندا.

*هەڵهاتنی ڕۆژ لەڕۆژئاواوە بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوایان‌و ئابڕووچوون‌و گوتراویشە بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمانی یان نزكیبوونەوەی وادەو چارەنووسی یان ڕووداوێك لەسەر زەوی ڕوودەدات.

*بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر تەندروستی‌و لەشساغی.

*ئەگەر بینی هەورەكە ئاوابوو بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو نەخۆشی‌و لاچوونی موڵك‌و دەستەڵات.

*ئەگەر بینی لەژێر تیشكی خۆردا نەبێت ناڕوات سەفەر دەكات‌و ئەگەر هەڵهات لەسەر نەبوونی‌و سووتان.

*ئەگەر دە ڕۆژی بینی هەڵیگرت‌و لەپەڕۆیەكدا داینا دە هەزار درهەم بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت خۆر زانایەكبێت‌و ڕێنومایی پێوەربگرێ.

*گیرانی رۆژ بەهەور بەڵگەیە لەسەر لابردنی فەرمانڕەوا بەهۆی ستەمەوە لەژێردەستەکانی کردوە.

*ئەگەر سەرمای بەدیکرد لەسێبەرداو چوە ژێر تیشکی خۆر هەژاری بەسەردەچێت چونکە سەرما هەژارییە.

*ئەگەر زاڵبوو بەسەر رۆژداو رەشداگیرسابوو فەرمانڕەوا لەکارێك لەکارەکاندا ئیشی پێی دەبێت.

*ئەگەر رۆژو مانگو ئەستێرەکانی بینی لەیەك شوێندا کۆبوبوونەوەو بوو بەخاوەنیان و خۆرو روناکی هەبوو وتەکانی پەسەند دەکرێن لەلای فەرمانڕەواو وەزیرو سەرکردەکان، خۆئەگەر روناکی نەبوو خەوبینەر هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەر رۆژو مانگی بینی هەڵهاتبوو دایكو باوکی رازین لێی، ئەگەر روناکیان نەبوو تورەدەبن لێی.

*ئەگەر رۆژو مانگی بینی لەلای راستو چەپی و قاچی و پشتییەوە غەمو پەژارە یان بەلاو نەهامەتی یاخود دۆڕان رووی تێدەکات و ناچاریدەکات بۆ هەڵهاتن.

*رەشداگیرسانی رۆژو مانگو ئەستێرەو لێڵبوونیان گۆڕانی دنیایە.

*ئەگەر دووورۆژی بینی کێشایان بەیەکدا دووفەرمانڕەوا دەجەنگن لەگەڵ یەکدا.

*ئەگەر بینی کڕنووشدەبا بۆرۆژو مانگ گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات.

*ئەگەر تیشکی خۆری بینی لێوەی هاتەدەرەوە دەستەلاتو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر رۆژی بینی لەگەڵ هەسارەکانی دیکەدا زاڵدەبن بەسەر هەسارەی تردا کەلەپێشەوەن، دوژمنانی دەبەزێنیٚو هێزو توانای لەوان زیاتر دەبیٚو بەختی دەکرێتەوە.

*دەگونجێت بینینی رۆژ بەڵگەبێت لەسەر رزق و رۆزی و بژێوی و رێنومایی و شوێنکەوتنی راستی و پۆشاكو جلوبەرگی بەنرخ و چاکبوونەوە لەنەخۆشی بۆیەکێك دابنیشیٚ لەبەریا یاخود ببێت بەخاوەنی لەوەرزی زستاندا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو هەژاری و نەخۆشی بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یان لەوەرزی هاویندا لەژێریدا دابنیشیٚ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو هەڵهاتن یان ئاوابوونی و بینینی لەشوێنێکدا رێزو پایەداری و شکۆمەندییە.

* بینینـــی لەشـــوێنی نیـــشتنەوەیدا بەڵگەیە لەسەر هەژاریو زەرەرو غـەمو پەژارەو بۆڵە.

* زۆربـوونی خـۆر بیدعـەو تـرسو بـیمو دابەزینی رزقو رۆزیو بژێویە، هەروەها زۆری مانگەکانیش بەڵگەیە لەسـەر ئـەو ئاژەڵەی بەلەسەیەو نایـەڵێ بـۆ سـواری بەکاربهێنرێ.

* هەروەها چەن رۆژێك بەڵگەیـە لەسـەر ئەوانەی ناوەیان هەڵگرتوە.

* ئەگـــەر خۆرەکـــان زۆربـــوونو رووخـــسارەکان رووناکنەبوونـــەوە کۆمـــەڵێ رێکـــەوتوون لەســـەر بەرژەوەندی.

* ئەگەر تیشكو رووناکی زیادیکرد هەتا چاوەکان پێی گەشبوون مەبەست زۆر دەبیو بەرژەوەندی تیادەچێت.

* ئەگەر رۆژ خواردی سوود لەخزمـەتو ریکخستنی وەردەگریو لـەوەوە ماڵو دارایـــەکی زۆری دەســـتدەکەوێ، دەگونجێت ببێت بەئەستێرەوان یـان پەروەرشـیار یـاخود زانایـەك بـەهۆی رۆشتنی رۆژەوە.

* ئەگــەر رۆژ ســووتاندی بەتایبــەت لەخۆشەویـستی کەسـێکدا تیادەچـێت یـان بەڵایـەك رووی تێـدەکات لەلایـەن کەسـێکەوە خـۆر بەڵگەیـە لەسـەری، دەگونجێـت ئـەوە بەڵگـەبێت لەسـەر خراپی بۆچوونی یاخود لەسـەر ئـەوەی سەرپێچیدەکات.

* هــەڵگرتنی رۆژ لەلایــەن ژنێکــەوە هاوســەرە یــان کــورێکی جوانکیلەیــە پێیدەبەخشرێ.

* ئەگـــەر رۆژ دوا لەگـــەڵی زانیـــاری ئامـادەبوونی جنۆکـە فێردەبـێو نامـە دەنووسێ بۆ گەورە پیاوان یان دەبێت بەوەرگێڕ.

* بینینـی رۆژو مـانگو ئەسـتێرەکان بەڵگەیـە لەسـەر بـەڵاو نەهامـەتی یـان زینـدانیو ئیرەیـی خانـەوادەو خـزم، پاشان دەرەنجامەکەی روویەدەستەڵات یـان لەشـساغی لەئایندا دوایـی دێـت بەپێی چیرۆکی (یونس) (سەلامی خوای لێبێت).

* دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر ترسوبیمو ناڕەحەتی.

* بینینـی خـۆر بەڵگەیـە لەسـەر چـرا بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجاً﴾ (نوح: ١٦).

* هـەڵهاتنی رۆژ لـەرۆژئاواوە بەڵگەیـە لەســەر تــرسو بـیمو راچـەڵەکانو زاڵبوونی دەستەڵاتدار بەسەر خەڵکیداو گەڕانەوە لەدوژمن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی کەسێك لەسەفەردا کەبەغەمو پەژارەو بەڵاوە سەفەریکردبوو، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاین‌و خراپی تەوبەکاران‌و بڕواهێنان بەزۆر.

*ئەگەر بینی ڕۆژ کشتوکاڵ‌و بێستان دەسوتێنێ یان زیان بەخەڵکی دەگەیەنێت بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی‌و بەلاو نەهامەتی یان زوڵم‌و ستەمی گەورەو بەرزبوونەوەی نرخی خواردن، ئەگەر لەئاسماندا چەند ڕۆژێك هەبوو زەرەر بەخەڵکیدەگەیەنێت لەگەڵ گەلێکی ستەمکارو شەڕەنگێز ، ئەگەر خەڵکی سوودی لەتیشکی خۆر وەرگرت دادوەریی‌و سوودمەندی‌و بازرگانییە، دەگونجێت لەکشتوکاڵدا بەروبووم‌و ئەوەبێت کەپێویستی بەتیشکی خۆر هەیە.

ڕۆژگیران‌و مانگگیران: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا ڕۆژگیرا ڕووداوێك ڕوو دەکاتە پادشاو فەرمانڕەوای باڵای وڵات.

*ئەگەر مانگی بینی گیرا ڕووداوێکە دێت بەسەر وەزیرەکانی وڵاتدا.

*هەروەها دەڵێن: ڕۆژگیران مەرگی ژن یان دایکە.

*ئەگەر هەوری بینی تیشکی ڕۆژی داپۆشی فەرمانڕەوا نەخۆشدەکەوێ، ئەگەر بینی جووڵایەوە بەڵام لەنێو گەواڵە هەورەکە دەرنەچوو دەمرێ.

*دەگونجێت ڕۆژ زانایەك بێت.

*ئەگەر تیشکی خۆری بینی گەواڵەهەور داپۆشیوە فەرمانڕەوای ئەوشارە دەکەوێ‌و بەهۆی ستەم‌و زۆردارییەوە دەستەلات لەدەستدەدات.

ڕۆژوو: (ئەبوسەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ڕاقەکارانی خەو جیاوازی هەیە لەنێویاندا لەلێکدانەوەیان بۆ ڕۆژوو هەندێکیاندەڵێن: ئەگەر بینی لەمانگی ڕەمەزاندایە خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی نرخ‌و نەبوونی خۆراك.

*هەندێکیدی دەڵێن: ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەر ڕاستی ئاینی خەوبینەر‌و قوتاربوون لەغەم‌و پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی‌و دانەوەی قەرز.

*ئەگەر بینی مانگی (ڕەمەزان) بەڕۆژوبوو هەتا ڕۆژوو شکاندن ئەگەر گوماندار‌بوو دڵنیادەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿ هدى للناس وبينات ﴾ (البقرة:١٨٥).

*ئەگەر خەوبینەر نەخوێندەواربوو قورئان لەبەردەکات.

*ئەگەر بینی لەمانگی (رەمەزان)دا بەدەستی ئەنقەست بەرۆژو نەبوو نکوولی لێکرد سووکایەتی بەهەندێك لەیاساو شەریعەتەکاندەکات.

*ئەگەر بینی دانی پێداناو خوازیاربوو بیگرێتەوە رزقو رۆزیەك رووی تێدەکات بەخێرایی بەبێ ئەوەی سەرچاوەکەی بزانێت.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی لەمانگی (رەمەزان)دا رۆژووی شکاند پاکیو فیترەتی پێکاوە، هەندێکیتر دەڵێن: ئەوکەسە لە بۆ رەزامەندی پەروەردگار سەفەردەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ فمن كان منكم مريضا أو على سفر ﴾ (البقرة: ١٨٤).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەمانگی (رەمەزان)دا بەدەستی ئەنقەست بەرۆژو نەبوو پیاوێك بەبێ هۆ دەکوژێت.

*ئەگەر بینی باوەڕدارێکی بەدەستی ئەنقەست کوشت لەمانگی (رەمەزان)دا بەبێ هۆ رۆژو دەشکێنێ.

*ئەگەر بینی دوومانگ بەدووی یەکدا بەرۆژوبوو لەبری گوناهێك تەوبەدەکات لەگوناهێك ئەنجامیداوە.

*ئەگەر بینی رۆژووی مانگی (رەمەزان) دەگێڕێتەوە دوای رابواردنی مانگەکە نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگەر خۆبەخشانە بەرۆژوبوو لەوساڵەدا نەخۆش ناکەوێت بەپێی ئەو وتەیەی دەڵێت: "بەرۆژوبن بۆئەوەی لەشساغ بن".

*ئەگەر بینی سەراپای مانگ بەرۆژوبوو لەگوناه خۆیدەپارێزێ.

*ئەگەر بینی بەرۆژوە بۆ روپامایی‌و ناوبانگ بەدەر لەپەروەردگار غەیبەتی مەردومێکدەکات یاخود نەخۆشییەکی سەختوگران دەگرێ.

*ئەگەر بینی بەرۆژوەو نازانێت رۆژووی فەرزە یان سوننەت گێڕانەوەی نەزرێك لەئەستۆیدایە بەپێی ئایەتی: ﴿ إني نذرت للرحمن صوما فلن أكلم اليوم انسيا ﴾ (مریم:٢٦).

*دەگونجێت بەردەوام بێدەنگبێت چونکە رۆژو لەبنەڕەتدا بێدەنگییە.

*ئەگەر بینی لەرۆژی جەژندایە لەغەمو پەژارە قوتاردەبێ‌و دیسان خۆشی‌و شادی بۆ دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینی بەرۆژوە یاخود دەمی هەڵبەستوە خۆی لەگوناه دەگرێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ڕۆژو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەزرو نەزریش لەسەر ڕۆژوو، ئەگەر ڕۆژوەوانێکی بینی ڕۆژوەکەی شکاند نەخۆشدەکەوێ یان سەفەردەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەودا ڕۆژو بشکێنێ غەیبەتی موسوڵمانێکدەکات.

*ئەگەر بینی لەبیریچوو ڕۆژووی شکاند رزقو ڕۆزییەکی باشی پێدەدرێ.

*ئەگەر بینی بەڕۆژوە شکۆمەندیو تەوبە بەدەستدەهێنێ یاخود کەفارەتێك(لەبری)سوێندەکەیدەداتو (حەج)دەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بەڕۆژوە کوڕێکی نێرینەی دەبێت، ئەگەر نەخوێندەواربوو قورئان لەبەردەکاتو مژدەو خێرێکی مەزنی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بینی لەمانگی (رەمەزان)دایەو بەتەنیا هەر خۆی بەڕۆژوە یاخود لەگەڵ خەڵکیدا پیاوێکی باوەڕداری باشەو ئاینو چاکەو دنیانەویستی تێدایە، ئەگەر پەژارەدارێك خەوێکی لەوچەشنەی دی خوداوەند دەرووی خێری لێدەکاتەوە، ئەگەر نەخۆشبوو پەروەردگار چارەسەریدەدات، ئەگەر وێڵو سەرگەدانبوو ڕێنومایدەکرێ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەیدەداتەوە.

*ئەگەر بینی لەمانگی (رەمەزان)دا ڕۆژووی شکاند بەدەستی ئەنقەست بەناڕەحەتی مرۆڤێك دەکوژرێت هەروەها بەپێچەوانەشەوە.

*ئەگەر بینی دوومانگ بەڕۆژوبوو بۆ کەفارەتێك یاخود گێڕانەوەی مانگی (رەمەزان) نەخۆشدەکەوێو تەوبە دەکات.

*ئەگەر بینی وازی لەڕۆژوی مانگی (رەمەزان) هێنا لەخۆیەوە یا نکوولی لەیەکێك لەیاساکانی شەریعەتی ئیسلامدەکات ، ئەگەردانی پێداناو ویستی ڕۆژوەکە بگێڕێتەوە رزقێکی باشە لەلایەکەوە خۆی نایزانێت بۆیدێت.

*ئەگەر بینی لەمانگی (رەمەزان)دا ڕۆژوی شکاندوە لەسەر پاکیو سروشتی چاکەیە ، دەگونجێت سەفەرێك ئەنجامبدات لەگوێڕایەڵی پەروەردگاردا.

*ڕۆژوی نادیار لەخەودا قەڵغانو پارێزەرە لەدوژمنو زیان.

*دەگونجێت ڕۆژو بەڵگەبێت لەسەر:

+مردنی نەخۆش.

+بێدەنگی.

+خۆشی‌و شادی.

+دڵسۆزی بۆ خوداوەند لەوتەو کرداردا.

*ڕۆژووی خەڵکی لەخەودا بێهیچ شتێك بەڵگەیە لەسەر نەبوونی‌و سەختی بژێوی‌و ژیان.

*ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی.

*ئەگەر ڕۆژوانی (ڕەمەزان) خواردنی خوارد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی کاری حەرام‌و یاساغ یاخود قەرزاری یا نەخۆشییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوەی لەوەسوەسەی شەیتان یاخود بەڵگەبێت لەسەر بژاردنەوەی قەرزو تەوبەی خراپەکاران.

*گرتنی ڕۆژووی شەش ڕۆژی مانگی(شەوال) بەڵگەیە لەسەر ناسکی‌و چێژداری نوێژ یاخود زەکاتدان یا پەشیمانی لەکارێك لەدەستیدەرچوە.

*ڕۆژووی دووشەممە خزمایەتی‌و پێنج شەممە:

+بەڵگەیە لەسەر پاراستنی پەیوەندی خزمایەتی‌و بەسەرکردنەوەیان بەچەشنێ ڕازیبن.

+ئامادەبوون‌و کۆبوونەوە لەکۆڕی هاوسەرگیری لەگەڵ ئەوانەی گونجاوە لەڕووی شەرعەوە لەگەڵیاندا کۆببێتەوە.

*ڕۆژووی (١٣ـ ١٤ـ ١٥)ی هەموو مانگێکی عەرەبی: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەشبەش قەرزدانەوە یان قورئان‌و زانیاری وتن بەخەڵکی.

*ڕۆژووی (١٠) ڕۆژی مانگی (محرم): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خواناسی‌و (حەج)و خۆپارێزی.

*ڕۆژووی ڕۆژی (عرفە) وەستانی عەرەف لە(حەج): بەڵگەیە لەسەر پەسەندکردنی خێروچاکە.

*ڕۆژووی (١٠) ڕۆژ مانگی (ذی الحجە): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەکۆتایی تەمەندا بەباشی کۆتایی دێت‌و دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی ئەو پەیمانەی داویەتی.

*ڕۆژووی (عاشورا): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی کاری خێرو بینینی‌و پارێزگاری لێی‌و ئامادەبوون لەبۆنەی (حەج)دا کەبەبۆنەیەکی ساڵانە دادەنرێ. ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕێکی ساڵحی دەبێت‌و ماڵێکی حەڵاڵی دەستگیردەبێ.

*ڕۆژووی مانگی (رجب): بەڵگەیە لەسەر خزمەتکردن بەپلەوپایەداران، دەگونجێت داوایەکی هەبێت لەدەریاوە پێی بگات یان لەدەریاوە سەفەر بکات.

*ڕۆژووی مانگی (شەعبان): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاوپێکەوتنی ئەوانەی بەسواریهاتوون بۆ بازاڕ چونکە رزق و رۆزییان یەکانگیر بووەو سوودو قازانجدەکەن.

*ڕۆژووی ئەو رۆژەی گومانی تێدایە(یوم الشك): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوان و سەرپێچی.

*گێڕانەوەی ڕۆژووی لەکیسچوو: بەڵگەیە لەسەر ئازادبوونی دیل و تەوبەی سەرپێچیکارو قەرزدانەوە.

*ڕۆژووی (نەزر) لەسەرخۆ پێویستکردن: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی و خۆشی وشادی.

*ڕۆژووی بەردەوام: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سوننەتێکی قورس وگرانی بەجێگەیاندووەو بیدعەیەکی دیاری هێناوە، دەگونجێت زۆر بێدەنگ بێت و قسەنەکات بەچاکە نەبێت ئەمەش لەکاتێکدا ئەگەر رۆژێك بەرۆژوبوو رۆژێکیش بەرۆژونەبوو، یاخود دەگونجێت دووهاوسەری هەبێت یەکێکیان موسوڵمان و ئەوی دی ناموسوڵمان.

*ئەنجامدانی ئەوکارانەی رۆژو تێکدەدات لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شکانی پەیمان و خۆشەویستی دنیا بەسەر قیامەتداو کەوتنە نێو کارێکەوە مەردوم ناچاری کەفارەت بکات لەسوێند یا هەرشتێکیتر.

*شکانی رۆژوو دوای بەرۆژوبوون بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆش و هاتنی خۆشی و شادی.

*ئەگەر لەخەودا بینی لەمانگی (رەمەزان)دایە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر:

+گرانی و بەرزبوونەوەی نرخی شتومەك.

+پاکی و دروستی ئاینی خەوبینەر.

+دەرچوون لەغەم و پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+قەرزدانەوە.

*ئەگەر بینی رۆژوی (رەمەزان) دەگێڕێتەوە نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگەر خۆبەخشانە (تطوع) بەرۆژوبوو لەوساڵەدا نەخۆشدەکەوێ.

*ئەگەر بینی بەرۆژوە بۆ روپامایی و ناوبانگ ناگات بەداواخوازی خۆی.

رۆم: (نابلسی) دەڵێت: هەستکردنە بەوەی خوازیارە لێی دووربکەوێتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتنو ملکەچی، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ الم ، غُلِبَتِ الرُّومُ ، فِي أَدْنَى الأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ، فِي بِضْعِ سِنِينَ للهِ الأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ] (الروم: ١ - ٤).

رۆن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رزقێکە لەسەفەردا بەمەردوم دەگات یاخود ماڵێکی حەرامەو مامەڵەکردنە لەگەڵ گەلو نەتەوەیەکی بێپارەدا.

*هەروەها دەڵێن: رۆنخۆر داوای چاکە دەکات لەیەکێك خێرو چاکەی تێدا نییە.

(نابلسی) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاریەکی بەسوود لەگەڵ یەکتاپەرستیەکی بێگەردو بەدوور لەگومان.

*ئەو ژنەی بەزۆر رۆن هەڵدەگرێ و گونجاو نییە هەڵیبگرێ بەناچاری زینادەکات.

*ئەگەر لەدەفرێکدا رۆنی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر :

+زانیاریو فیقەو قورئان بۆ خانەوادەکەی.

+چارەسەر.

+ماڵو سامانو سوودو داواخوازی ماڵو سامان.

+پیتو فەڕ بۆ یەکێك لەناڕەحەتیدا بێت.

+تەندروستی ساغ بۆیەکێك نەخۆشبێت ئەگەر خواردی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: رۆن ماڵو سامانی زیادەیە، ئەگەر بینی قەڵەویوە ماڵو سامانەکەی زیاد دەکات.

*هەروەها دەڵێت: خۆ چەورکردن بەرۆنی باش پیاهەڵدانی چاکە، خۆچەورکردن بەرۆنی بۆگەنو خراپ پیاهەڵدانی خراپو ناقۆڵایە.

*هەروەها دەڵێن: رۆن لەبنەڕەتدا غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر دەبەیەك رۆنی بینیو رۆنی لێدەرهێناو خۆی یا کەسێکیتری پێچەورکرد مەراییدەکات یاخود سوێند بەدرۆ دەخوات یاخود قسەهێنەرو قسەبەرە بەپێی ئایەتی ﴿ودوا لو تُدهِن فيدهنون ﴾(القلم: ٩).

*ئەگەر بینی سەری خۆی چەورکرد غەمو پەژارە دایدەگرێ ئەگەر لەئەندازەی خۆی دەرچوو بەرووخساریدا هاتەخوارەوە، ئەگەر

لەئەندازەی خۆی دەرنەچوو جوانیو رازاوەییە.

*رۆنی چاكو بۆنخۆش پیاهەڵدانی باشە.

*رۆنی بۆگەنو خراپیش پیاهەڵدانی خراپە.

*هەروەها دەڵێن: رۆنی بۆگەن ژنێكی زیناكارە یاخود پیاوێكی خراپو بەدە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر سەری پیاوێك چەور بكات لەشوێنو جێگەیەك كەئەو پیاوە رقی لێی بێت با ئاگاداری ئەو كارەبێت كەلەگەڵیدا ئەنجامدەدرێت.

*ئەگەر رووخساری خۆی بینی چەوركراوە پیاوێكە بەدرێژایی ساڵ بەرۆژو دەبێت.

*ئەگەر بینی دوعا دەخوێنێ یاخود یەكێكیتر ئاوی دەداتێ لەپەرداخێكدا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هەمووی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەدەر لەزەیت.

*ئەگەر رووخساری خۆی بەچەوركراوی بەدیكرد پیاوێكە بەدرێژایی ساڵ بەرۆژو دەبێت.

*ئەگەر چەوركردن بەجیوەبوو پیاهەڵدانی چاكەو بۆنو بەرامی چاكە لەنێو خەڵكیدا.

*چەوروكاری گرێو كۆڵنجو لوو یان جومگەو شوێنێك ژانبكات بەڵگەیە لەسەر چاكیو تێوانخۆشی لەگەڵ مارەیی هەڵگرتن بەهۆی هاوسەرگرییەوە ، یان پەیمانبەستن لەسەر چەك.

*ئەگەر رۆنێك تێكەڵ بەئاو بكات لەدەفرێكدا ماڵو داراییەكی بەبێماندوبوون دەستدەكەوێت، ئەگەر لەنێو رۆنەكەدا میسك هەبوو یاخود بۆنیخۆش پیاهەڵدانی باشە بەچەشنێ كەپیاهەڵدراو ئەوسیفەتانەی تێدانییە.

*ئەگەر سەری چەوربكات رووپامایيو كاسەلێسی بۆ بەرپرسەكەی دەكات.

رۆنفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێكە كاری پەنهانو نهێنی ئەنجامدەداتو خۆی پێی جوانو رازاوە دەكاتو زیانبەخشە.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+روپامایيو قسەی زاقو بریق.

+یەكێك بەڵێنو پەیمان بەسەر نەبات.

+درۆزن لەوتەكانیدا.

+شكۆمەندیو دەستەڵات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاریو رێنماییو باوەڕهێنانی بێباوەڕو خزمەتگوزاری

زانستپەروەران و نزیکی فەرمانڕەواو دەستەڵاتداران.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانایەکی گەورە هونەر دەنوێنێ لەچاکەکانداو هاوکاری خەڵکیدەکات لەزانیاری و ماڵدا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری و گۆڕانی حاڵی لەرەبەنییەوە بۆ هاوسەرداری.

*ڕۆنفرۆش پیاوێکی خۆشحاڵەو لەژێرسێبەری ئەو کەسەدا دەژی کەشوێنیکەوتوە.

*ڕۆنفرۆش پیاوێکە دەستدەگرێ بەماڵ و سامانی پیاواندا، چونکە چەوری ماڵ و داراییە، ئەگەر بینی چەوری دەفرۆشێ سوودێکی دەستگیر دەبێت و لەژێر سایەی مرۆڤێکی دەوڵەمەندو خاوەن ماڵ و داراییدا دەژی.

ڕۆنی گونجی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کۆکردنەوە دنیاو قیامەت گەرمکراوی ڕێنومایییەو سورەوەکراوی باشترین پلەوپایەیەو خواردنی چەوریش ڕزق و ڕۆزی و پشوو پایەبەرزییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرکرداری چاک و زانیاری بەسوود.

ڕۆیشتن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەربینی بەرێکی دەڕوات بەڕێوە داواخوازی شەرعی ئیسلامەو ڕزق و ڕۆزی خێریش دەدرێ.

*ئەگەر لەبازاڕ ڕۆیی وەسیەتنامەیەك لەدەستیدایە، ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو پێیدەبەخشرێ.

*ئەگەر بەپێی پەتی ڕۆیشت بەڕێوە ڕەواندنەوەی غەم و پەژارەو بەسەرچوونی ئاینە.

*بەرێکی ڕۆیشتن خۆبەکەمزانینە لەبەر خودا.

*هەروەها ڕۆیشتن بەڵگەیە لەسەر ڕزق و ڕۆزی بەپێی ئایەتی: ﴿فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ﴾ (الملك:١٥).

*ڕۆیشتن بەراکردن سەرکەوتنە بەسەر دوژمندا.

*ڕۆیشتن بۆ دواوە بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەکارێك دەستیپێکردوە، ئەگەر دەستی پێنەکردبوو دەوەستێ لێی.

*دەگونجێت گەڕانەوە بۆ دواوە بەڵگەبێت لەسەر لێکچوونی ئاین و گۆڕانی حاڵ وبار.

*ئەگـەربینی بەچەشـنی خۆبـەزلزانین دەڕوات بەڕێوە بەڵگەیەلەسەر ڕەوشتی خراپو کرداری نابەجێی.

*ئەگـەربینی ڕۆیـشتو بەدەماکـەوت دنیاو قیامـەتی لەکیسدەچێت بـەپێی ئایەتی: ﴿انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ﴾ (الحـج:١١).ئەگـەر هـەڵنوتا لەرۆیـشتندا یـان لەهـەوڵو کۆشـشدا کارێـك رووی تێـدەکاتو گوناهی تیا ئەنجامدەدات.

*ئەگـەر قاچـێکی هـەڵنوتا بەڵگەیـە لەسەر سووکایەتیو رووتێکردنی کاری خراپو نابەجێ.

*ئەگـەر رۆیـشتن هەوڵوکۆشـشبوو بـۆ کارێـك بەڵگەیـە لەسـەرکرداری چـاكو باشی.

*رۆیـشتن بەڵگەیـە لەسـەر سـەفەرو مەترسیو پشتبەستن بەخودا.

*ئەگەر سەری دانەواند بـۆ خـوارەوەو بەوشێوەیە رۆیشت تەمەنیدرێژ دەبێ.

*رۆیشتن بەسەر ئاسماندا بەنێوباراندا تێپەڕینە.

*ئەگەر لەسەر سێقاچ رۆیشت بـەڕێوە بەدارێکـەوە بـەهۆی گـەورەیی تەمـەن یان نەخۆشیەوە با خـۆی بدات بەسـەر گۆچانێکدا.

*ئەگەر بینی لەسەر یەك قاچ دەڕوات بەڕێوە بەڵگەیە لەسەر رۆیشتنی نیوەی ماڵو تەمەنی.

*ئەگـەربینی چـەند لاقێکـی هەیـەو پێوەی دەڕوات کوێر دەبێتو پێویستی بەیەکێکـە پێـی بـڕواتو رێگـەی نیـشانبدات ئەگـەر هاوچەشـنەکانی لاوازبوون.

*ئەگەربینی فەرمانڕەوا خاوەنی چەند لاقێکـەو پێـوەی دەڕوات لادەبـرێو نـاتوانێ بـڕوات بـەڕێوە مەگـەر لەگـەڵ وەکیلەکانی.

*ئەگـەر پێکهاتـە رەقو بێگیانـەکانی بینی دەڕوات وەك چیاو ئاسن بەڵگەیە لەسـەر نارەحـەتیو دابـەزینی بـەڵاو نەهامەتی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سـووربوون لەسـەرکارباری ئـاینیو دنیاییـەکانو پـشتگیریکردن لەلایـەن خـوداوە بەتایبـەت ئەگـەر رۆیـشتنەکە بەرێکیبوو.

*رۆیـشتنی مـرۆڤ وەك ئـاژەڵ بەڵگەیـە لەسەر خۆ چواندن بەرەوشـتی نـەزانو گێلـەکان مەگـەر گۆشـتی ئـەو ئاژەڵـە بخـوات لـەنێو خەڵکیـدا خێروچـاکە ئەنجامـدەدات، وەگـەرنا دووڕوویـی بڵاودەکاتـەوە لـەنێو خەڵکیـداو روو لەکاروکردارێك دەکات پێیناگات.

ڕۆیشتنی خێرای دوژمن:
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەی تاڵانیو ڕەوشت نزمییە کەلەسەریەتی.

ڕە

ڕەخمە[1]**:** مرۆڤێکی گێلو کەودەنە، بەرۆژ نەخۆشییە ، هەڵگرتنی بەڵگەیە لەسەر ڕوودانی جەنگو خوێنڕشتن ، بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر مەرگ.

*ئەگەر کۆمەڵێ لەم باڵندەیە ببینێ دەچێتە نێو وڵاتێك کۆمەڵە سەربازێکی حەرامخۆر دادەبارێن بەسەر دانیشتوانەکەیدا.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+خەڵکی بێکارەی جنێوفرۆش.

+مردووفرۆش.

+مردوانی گۆڕستان.

*ئەگەر نەخۆشێك ئەمجۆرە باڵندەیەی لەماڵی خۆیدا بینی دەمرێت یاخود لەمەرگ نزیکدەبێتەوەو لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە.

*بۆ دەباخچیەکانو گلێنەکارانو ئەوانەی پیشەکانیان لەدەرەوەی وڵاتە بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج، بەڵام بۆ پزیشكو نەخۆش بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+دوژمنو هاتنی کۆمەڵێکی سووكو نزمو هاتنیان ڕووبەشار.

+خەڵکی بێکاروکاسبی.

+مردووشۆر.

+ئەوانەی ڕوو لەگۆڕستاندەکەن.

+دزو جەردەی خۆهەڵسپێر لەنێو دیوار یان حەرامخۆر لەکاروبژێویدا.

+جیاوازیو ناڕەحەتیو شوێنی وێرانو قسەی ناشیرین.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەماڵی خۆیدا بەدیبکات پەناوپشتگیرە بۆی نێردراوە.

ڕەخنەگر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیەلەسەر:

+ڕێنومایی.

+شانازی دڕندەکان.

*ڕەخنەگر پیاوێکی هەڵبژاردەیە لەهەموو شتێکی خراپ خۆیدەپارێزیو شتی باش هەڵدەبژێرێ، ئەگەر دیندارو زانستخوازبوو باشترین زانیاری بۆ خۆی هەڵدەبژێرێ لەگەڵ کارە شکۆمەندییەکانی ئاین ، ئەگەر دنیاویستبوو باشترین شێوەی دنیایە بۆ خۆی.

---

[1] **ڕەخمە:** باڵندەیەکی بەڵەك بەڵەکەو لەهەڵۆ دەچێ لەهەڵسوکەوتدا. (وەرگێڕ)

*ئەگەر دەستەڵاتداربوو باشترین و بەرزترین دەستەڵات بۆ خۆی دیاریدەكات.

رەسەن: (نابلسی)دەڵێت: بینینی شتی رەسەن بەڵگەیە لەسەر خزمەتكار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی هەواڵی سەیرو ئەوەی بەگەڕ دەخرێ و ئارەزووی ئامادەكردنی جنۆكەو داواوخوازكردنیان.

رەشاش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باران و نمەو رشێنەی زەوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باش وچاكبوونی حاڵ وبارو رەواندنەوەی خەون و غەم و پەژارە.

رەشسوور: (نابلسی) دەڵێت: ئەسپی رەشسوور لەخەودا شكۆمەندی و مەزنییە هەروەها دەڵێن: ژنێكی دەوڵەمەندە.

رەشەبا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: رەشەبا بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتدار بەهۆی هێزو توانایەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر موڵكی دەستەڵاتدارو سەربازو فەرمان و خزمەتكارو پشتگیرەكانی، رەشەبا خزمەتكاری (سولەیمان) بوو(سەلامی خوای لێبێت).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سزاو بەلاو نەهامەتی و ئەوەی لەدار دەكەوێتەخوارەوەو ئەوكەشتیانەی نوقمدەبن بەتایبەت ئەگەر بای خۆرنشینبوو.

*دەگونجێت رەشەبا بەڵگەبێت لەسەر فەڕوخێرو رزق و رۆزی و سەركەوتن و مژدە چونكە پەروەردگار بەمژدە دەینێرێ و سۆزو بەزەیی هەڵگرتوەو كەشتیەكانی دەریای پێ رزگاردەكات وێڕای كارلێكی پیتێنكردن ئەنجامدان بەهۆیەوە.

*پێغەمبەر (ﷺ)دەفەرموێت: "سەركەوتم بەهۆی بای خۆرهەلات و عادیش تیاچوو بەهۆی بای خۆرنشین".

*دەگونجێت رەشەبا بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی و دەردو خرۆشانی خەڵكی وەك هەلامەت و سەرئێشە.

*ئەگەر بینی رەشەبایەك هەڵیدەگرێ و هیچ ناترسێ و تاریكایی و تەم و مژ نابینێ دڵ وەدەروونی خەڵكی داگیردەكات یان دەبێت بەفەرمانڕەوا یان گەرشایستەبێت و ئەوانیش گاڵتەو سووكایەتی بەخزمەكانی دەكەن، یان

بەسەلامەتی سەفەردەکات بەدەریادا ئەگەر شایستەبێت یاخوازیاری ئەو کارەبێ یان پیشەوکاسبی دەبوژێتەوە ئەگەر رامابێ ، بەلاَم ئەگەر بایەك لەژێریدابوو گواستیەوەو بەرزیکردەوەو رزق و رۆزی دەدرێ ئەگەر هەژاربێت.

*ئەگەر بەرزیکردەوەو بەکێشیکردو خۆشی دەترساو نیگەران و دوو دڵبوو، یاخود تاریکایی و تەپو تۆزی هەبوو ئەگەر لەکەشتیەکدابێت کوندەبێ، ئەگەر نەخۆش و دەردەداربێت حاڵی خراپتر دەبێ ، وەگەرنا زەمینلەرزەو کاروباری ناقۆلاَ روودەدات یان بریارەکانی فەرمانڕەوا بەسەریا جێبەجێدەکرێت هەروەك چۆن لەخەوەکەدا گەیشت بەو دەرەنجامە، ئەگەر هیچکام لەو حاڵ و بارانە نەبوو فیتنەو ئاشووب و رووی تێدەکات و لەرزێنەرو کاریگەردەبێ.

*ئەگەر بینی رەشەباکە دار لەبندەردەهێنێ و دیوار دەڕوخێنێ و خەڵکی و باڵندە هەڵدەفڕێنێ و خواردن پەرش و بلاَودەکاتەوە بەلاَو نەهامەتیەکی گشتیە روو لەخەڵکیدەکات ، دەگونجێت تاعون و نەخۆشی بێچارەسەربێت یان کوشتارو فیتنەو تالاَنی و ستەمکاری و هاوچەشنی ئەو رووداوانەبێت.

*ئەگەر رەشەبا گشتییەکە هێوربوو یاخود بای پیتێنبوو ئەگەر خەڵکی لەناڕەحەتیدابوون یاخود گەمارۆدرابوون لەلایەن دوژمنەوە حاڵ و باریان دەگۆڕێت و غەم و پەژارەکانیان دەڕەوێتەوە.

*رەشەبای ژاراوی نەخۆشییە، رەشەبا لەگەڵ زەردیدا نەخۆشییە.

*رەشەباو هەورەبروسکە دەستەلاَتدارێکی ستەمکارە.

*ئەگەر رەشەبا لەشوێنێکەوە بیگوێزێتەوە بۆ شوێنێکیتر دەستەلاَت بەدەستدەهێنێت و سەفەرێك دێتە رێ و ناگەرێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴾ (الحج:٣١).

*هەڵکردنی رەشەبا بەسەر شارو سەربازدا ئەگەر لەجەنگدابن تیادەچن.

*ئەگەر شنەی شەماڵ و خێرو بەرەکەتە.

*رەشەبا ستەمی فەرمانڕەواو دەستەلاَتدارە.

*رەشەبا لەگەڵ تەم و مژدا بەڵگەی جەنگ و شەڕە.

(نابلسی)دەڵێت: ڕەشەبا مژدەی پەروەردگارە، ئەگەر ڕەشەبا هیچ شایەتێکی خێری لەگەڵدانەبوو بەسەرچوونی خێرو بەرەکەتە لەوشوێنەدا ، ئەگەر ویزەویزی لەگەڵدابوو سزاو خەشمە.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی ڕەشەبایەکی گەردەلوولاوی هەڵیکردو دەچێت بەرەوکوشتار سەرکەوتوو دەبێت، ئەگەر بینی ڕەشەبایەکی گەردەلوولاوی لەشوێنێکدا هەڵیکرد خانەوادەکەی ترس و بیم و ناڕەحەتی بەئەندازەی هێزی ئەو ڕەشەبایە روویان تێدەکات، ئەگەر داری لەبندەرهێنا پادشاو فەرمانڕەوا تورەدەبێت لەکۆمەڵێك و لەشوێنی خۆیان راگوێزیاندەکات.

*بای رۆژهەلات رەحمەتەو هی رۆژئاواش خراپە.

*ئەگەر ڕەشەبایەکی توندی بینی هەڵیکرد بەڵاو نەهامەتییە.

*ئەگەر بایەکی بینی دارخورمای لەبندەرهێنا پیاوی ئەو شوێنە بەدەستی فەرمانڕەوا دەکوژرێت.

*بای رۆژئاوا بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی و نەخۆشی و مەرگو تیاچوون لەو شوێنەدا، هەروەها دەڵێن: باران و رزق و رۆزییە.

*ئەگەر بینی ڕەشەبا بەهێمنی هەڵدەکات بەڵگەیە لەسەر رازیبوون لەسەر رای کۆمەڵێکی خراپ خاوەن راوتەکبیرنیین.

*شنەی با ئەگەر لەلایەکی دیارو ئاشکراوە هەڵیکرد بەڵگەیە لەسەر هەواڵی باش و رەحمەتدار.

*ڕەشەبا بەڵگەیە لەسەر داواخوازی پێداویستی و زەحمەت ئەگەر لەلایەکی دیارەوە هەڵیکرد.

*ڕەشەبا بەڵگەیە لەسەرداواخوازی پێداویستی و ناردنی نوێنەر.

*ڕەشەبای خۆرهەلات سەرکەوتنەو هی خۆرئاواش ملکەچییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرووی خێرو رەواندنەوەی غەم و پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی و هەواڵیخۆش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەری چاك و خۆشڕەو.

*ئەگەر لەخەودا ڕەشەبایەکی سووری دی بەڵگەیە لەسەر ئازاردانی دایك و باوك یاخود ئەنجامدانی کاری خراپ و نابەجێ.

رەفە(تاق): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پارێزکار لەنهێنی و

داپۆشەری کەم و کوڕیی و هاوسەری باش و پەناوپشتگیر.

*ئەگەر بینی ڕەفەیەکی هەیە هەندێك لەئامێرەکانی لەلای سەرەوە دانراوە تێدا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خوداوەند کوڕێکی پێدەبەخشێ زۆر زیرەك و زانا دەبێت لەسەرجەم هونەرەکاندا یاخود ژنێکی داوێنپاك و نهێنیپارێز.

ڕەگ (دەمار): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ڕەگ خانەوادەکەیەتی دەدرێتەپاڵ ئەو ماڵەو جوانی ڕەگ و دەمار جوانیانەو ناشیرینیان ناقۆڵایی و ناشیرینییە.

*ئەگەر لەخستنەڕوودا ئارەقیکردەوە دەگونجێت یەکێك لەخزمەکانی بمرێت یاخود دەگونجێت خۆی لەخزمەکانی دابڕێت بەمەرگ ئەگەر خەوەکە شتێکی تێدابوو بەڵگەبێت لەسەر خراپە یان سەرپێچی.

(نابلسی)دەڵێت: ڕەگ و ڕیشەی نەوەی ئادەم و خزمەکانی ئەگەر بڕا لەخزمەکانی جیادەبێتەوە بەمەرگ یان نێوان بچڕان.

*ڕەگ و ڕیشە وەك ڕووەکی بێستان و کێڵگە وایەو بۆ خاوەن کێڵگە دەگونجێ ئەو ڕووەکەبێت ئەگەر شتێکی لێبڕێ یان خوارد شتومەکی کێڵگەو بێستانەکەیەتی، ئەگەر ئەوەی دەیخوات لەخەودا دیـ...و نەیدەشاردەوە بەڵگەیە لەسـ...ەر وەبەرنەهێنانی ئەو ڕووەکەی ...وی دەدات یان لەکیسچوونی.

*ئەو ڕەگ و دەمارانەی بەشا دەمار ...سراون و ژیانی پێوەبەندە بەڵگەیە لەسەر ژیان و ڕزق و ڕۆزی و گەورە پیاوانی خزم وکەس وکار.

*ئەگەر ڕەگ و دەمارەکانی دەستی بینی خوێنی لێدێت ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵ و داراییەکەی دەڕوات بەئەندازەی لەبەر ڕۆینی خوێنەکەو ئەگەر هەژاربوو ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ.

ڕەگی بن گوێچکە: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی ئەو ڕەگەی تەقی و خوێنی لێهات دەمرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەیمان و سووربوون لەسەرکارو فرمان.

ڕەمکە[1]**:** لەخەودا کچ یان ژنێکی ئازادی بەئابڕووە ، ئەگەر خەوبینەر چوەسەر پشتی کاری داوێنپیسی لەگەڵ ژنێکدا ئەنجامدەدات.

*بەڵگەیە لەسەر کەسانێکی دیارو نەناسراو بەرەوشتبەرزی.

---

[1] **ڕەمکە:** جۆرە گیاندارێکە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی سوارییوە یاخود بوە بەخاوەنیو کڕیویەتی ئەگەر رەبەنبوو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی رێزداری بەئابڕووی پیرۆزدا دەکات.

*ئەگەر رەشبوو ژنێکی رێزداری بەئابڕوە.

*ئەگەر خۆڵەمێشیبوو ژنێکی جوانە.

*ئەگەر سووربوو ئایندارە، ئەگەر زەردبوو نەخۆشیو دەردەدارە، ئەگەر زەردبوو کوڕێکی لێدەبێت، ئەگەر پیاوەکە هاوسەرداربوو یان لەوانەبوو چاوەڕێی هاوسەرداریان نەدەکرد روو لەگوندو ناوچەیەکی چەپەکدەکاتەو بەسوودو قازانج دەگەڕێتەوە بۆ بژێوی.

*ئەگەر بینی رەمکەکەی مرد یان دزرا یاخود ونبوو دیارنەما رووداوێك روو لەهاوسەرو بژێویدەکات.

*ئەگەر بینی وازی لێهێناو دەستبەرداربوو یاخود هاتەخوارەوەو لەسەری بەمەرگ لەژنەکەی جیادەبێتەوە یان تەلاقیدەدات یاخود لەماڵو ناوچەکەی دەچێتە دەرەوە.

*ئەگەر بینی رەمکەکەی دەناڵێنێ بژێوی دەژێتەوەو ماڵو دارایی زیاد دەکات.

*ئەگەر بینی شیری دەخوات دەستەلاتدار نزیکیدەخاتەوە لەخۆیو خێروچاکەی لێوە دەستگیردەبێت.

رەنجدان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بۆ نەخۆش مەرگەو، هەوڵو رەنجدانیشە بۆ ماڵو منداڵ.

رەنگ ئەسمەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جیاوازی رەچەڵەك.

رەنگزەردی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی رەنگی دەموچاوی زەردهەڵگەڕاوە نەخۆشدەدەکەوێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر دەموچاوی بەزەردیو لاوازی بینی دەبێت بەرێنومایدەر لەقیامەتداو لەکەسە نزیکەکاندەبێت.

*رووزەردی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو ئیرەیی بردن.

*دەگونجێت زەردی رووخسار نیشانەی دووڕوویی بێت.

*هەروەها دەڵێن: رەنگزەردی بەڵگەیە لەسەر بەندایەتیو شەونوێژ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر عیشقو خۆشەویستی.

*رەنگزەردی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو چاودێری.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ترس‌وبیم.
* ئەگەر رووخساری بەسپێتی بینی‌و لەش‌ولاریشی بەزەردی کرداره بەرچاوەکانی باشتره لەنهێنیەکانی.
* ئەگەر لەش‌ولاری بەسپێتی بینی‌و رووخساری بەزەردی کرداره پەنهانەکانی باشتره لەکرداره دیارو ئاشکراکانی.
* دەموچاوو لەش‌ولار زەردبوون بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.
* دەموچاوو لەش‌ولار زەردبوون بەڵگەیەلەسەر نەخۆشی.
* دەموچاو زەرد بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژاره کەروو لەخەوبینەر دەکات.
* زەردی پۆشاك‌و جل‌وبەرگ نەخۆشی‌و لاوازی خاوەنەکەیەتی مەگەر جل‌وبەرگەکە ئاوریشم بێت ئەوجا خراپی ئاینه.

رەنگی رەش: (نابلسی) دەڵێت: رەشی لەخەودا ماڵ‌وسامانه، پۆشینی جل‌وبەرگی رەش بۆیەکێك راهاتبێت لەسەر پۆشینی دەوڵەمەندییەو بۆ ئەوەی رانەهاتوه غەم‌و پەژارەیە.

(ئیبن سیرین)هەموو رەشییەکی بەماڵ‌و سامان داناوه، کەمی‌و کورتی تەمەن کورتییه.

* ئەگەر بینی ژنێکی رەشی کورتەباڵای هێنا رەشییەکەی زۆری ماڵ‌و سامانەکەیەتی‌و کورتیەکەشی تەمەن کورتییه.
* ئەگەر رەشی قەترانیبوو مەزنی‌و شکۆمەندییە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە پێی دەبەخشرێ.
* هەندێکدەڵێن: بینینی رەنگی رەش باش نییە چونکه دەستەواژەکەی خراپەی هەڵگرتووه.
* رەشی لەش‌ولار: شکۆمەندییه ، دەگونجێت خەوبینەر بکەوێتە گوناهێکی گەورەوه یاخود سکاڵای لەدژ تۆمار بکەن یان ئازاری دڵی دایك‌و باوکیبدات.
* دەگونجێت هەردوو دەستی یا قاچی شەق ببات.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشحاڵی، ئەگەر رووخساری رەشبوو بەدەر لەلەش‌ولاری بەڵگەیە لەسەر درۆو پاشگەزبوونەوه لەئیسلام.
* ئەگەر رەشێك سپیبوو بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدانی باش‌و چاك‌و پاشگەزبوونەوه لەگوناهو تاوان‌و باوەرهێنان دوای بێباوەری.
* ئەگەر هەردوو دەستی بەدەر لەلەش‌ولاری سپیبوو بەڵگەیە لەسەر

دەرکەوتنی کەرامات و کاری لەرادەبەدەر بۆچاکەکاران و زاڵبوون و سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا و نزیکی لەپیاوانی گەورەو ناودارو پلەبەرزی.

*دەگونجێت رەشی بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوونی رەشی بەسەر سپێتی لەشولاردا.

*سپێتی بەڵگەیە لەسەر بەڵەك بەڵەکی لەلەش و لاری رەشدا.

رەنگی سوور: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پلەوپایەیە، ئەگەر بینی رووی سوورو رۆشنە دەبێت بەرێنوماییدەر لەدنیاداو خەڵکی رێنوێنیدەکات بۆ خێرو چاکە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەگەڵ سوورییەکەدا سپی تێکەڵبوو خاوەنەکەی پلەوپایەو شکۆمەندیو شادیی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی رووخساری پیسبوە بەرەنگی سوور تووشی زیناو داوێنپیسی دەبێت و ئابرووی دەچێت.

*ئەگەر بینی لەشولارو رووخساری سوربووە غەم و پەژارەی درێژ دەخایەنێت و درەنگ دەرووی لێدەکرێتەوە.

*رەنگی سوور بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامی نەخۆش و گەڕانەوەی کەسی موسافیرو گەشتیار.

رەوانبێژی(زمانپاراوی): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا عەجەمییەو رەوانبێژبوە رێزو شکۆ بەدەستدەهێنێ لەگەڵ دەستەڵاتێکی بێهاوتا، ئەگەر دەستەڵاتداربوو دنیا بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بازرگانبوو لەلای خەڵکی باسدەکرێ و ناوبانگ دەردەکات و لەهەموو پیشەیەکیشدا هەربەو شێوازەیە.

*ئەگەر بینی بەهەموو زوبانێك دەدوێت دەبێت بەخاوەنی کارێکی مەزن لەدنیاداو شکۆمەند دەبێ.

*رەوانبێژی شکۆمەندیو دەستەڵاتە.

رەوگەحوشتر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ماڵ و داراییەکە بەمیراتی دەمێنێتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جیاوازی یاخود سەرمایەی حەڵاڵ و دروست و ئاسانبوونی کاروباری قورس.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەڕەتی لاویو نەشونماکردنیو گواستنەوەی یاخود بەڵگەیە لەسەر منداڵێك بەزوویی لەدایکدەبێت یاخود بەڵگەیە لەسەر ئەو منداڵەی لەباردەچێت.

رەهن(بارمتە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەبارمتە دانراوە لەشوێنێکدا خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەوا گوناهی ئەنجامداوە.

*هەروەها ئەگەر بینی کراوە بەبارمتە لەشوێنێکدا خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهێکی زۆر بەپێی ئایەتی: ﴿كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ﴾ (المدثر: ٣٨).

*هەروەها دەڵێن: رەهنکراو دیلو ئەسیرە ، ئەگەر بینی رەهنێك لەلای دانرا لەشتێکدا ستەمدەکاتو مافی خۆی پێنادات ئنجا بەهۆی رەهنکراوەوە دەگات بەحەقی خۆی.

*رەهنکراو دیلو بەندە بەهۆی گوناهو تاوانەوە رەهنداریش بەهەمان شێوازە.

*رەهن لەجێگیربوونی شتێكو بەردەوامی وەرگیراوەو، بەڵگەیە لەسەر زانینی ئابڕوچوونو کەوتن بەسەریا یاخود ئەوەی مرۆڤ وابەستەدەکات.

*دەگونجێت رەهن بەڵگەبێت لەسەر تاقیکردنەوەوخۆشەویستی هەتا دڵی وابەستەی دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا شتێکی گرانبەهای رەهنکرد بەسەرشتێکی هیچو بێبەهادا ئەوە تاقیدەکرێتەوە بەخۆشویستنی کەسێکی ناپاكو رێزو پایەیەکی مەزنی لێدادەماڵێ.

*دەگونجێت رەهن بەڵگەبێت لەسەر گومانی خراپ بردن بەرەهنکارو ئەوەی رەهندەکرێ.

*دەگونجێت رەهن بەڵگەبێت لەسەر سەفەر.

ری

ریپۆق: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوونو رەوشتی پیاوخراپان.

ریخۆڵە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەرکەوتنی ریخۆڵەو ئەوەی لەنێویدایەماڵوسامانی هەڵگیراوە یاخود کەسێك لەخانەوادەی دەردەکەوێ وڵات بەرێوەدەبات یان خۆی دەبیات بەرێوە.

*ئەگەر ریخۆڵەی خۆیخوارد بەڵگەیە لەسەر خواردنی ماڵی خۆی ، بەهەمان چەشن ئەگەربینی ریخۆڵەی کەسانیتر دەخوات یان ئەوەی لەناخی کەسێکی تردایە ماڵێکی هەڵگیراو بەدەستدەهێنێو دەیخوات.

*هەروەها هاتنەدەرەوەی ریخۆڵە بەڵگەیە لەسەرئەوەی کچەکەی دەستنیشاندەکرێ.

*ئەگەربینی هەموو ریخۆڵەی یان ئەوەی لەنێو سکیدایە هاتە دەرەوە

سکی شتو گەڕاندیەوە نێوی یان مەرگیەتی لەرەزامەندی خودایا.

*ئەگەر لەنێوسکی شتێك هاتەدەرەوە ئامۆژگارییەکی هەیە بۆ پیاوێكو کچێك.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەسکی هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر پچڕانی پەردەی نهێنی.

*ئەگەربینی پادشاو فەرمانڕەوایەك سکی ژێردەستەکانی هەڵدڕی سکیان دەیشکێنێ، ئەگەر سکی بردن ماڵەکانیان دەبات.

*ئەگەربینی ورگو ریخۆڵەی لەشوێنی خۆیەوە شەقکرا باشە بۆ یەکێك کوڕی نەبێت ، هەروەها باشە بۆ هەژار چونکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کوڕی نییە کوڕیدەبێت ، بۆ هەژاران دەوڵەمەند دەبن چونکە کوڕان وەك ریخۆڵەوان.

*ئەگەربینی کەسێکیتر ریخۆڵەکانی دەرکەوتو لەوەدا کارێکی خراپ بەدەردەکەوێت پاشان کاروباری نهێنیەوە بەدەردەکەوێت.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی سکی شەقیبردو هیچی تێدانەبوو بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونی لانەو ماڵو تیاچوونی منداڵەکانیو بێزاری ، بۆنەخۆشیش بەڵگەیە لەسەر مردن.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا لەسك هاتە دەرەوەو دەرکەوت بەڵگەیە لەسەر کچان یان نەخۆشی خانەوادەکەی ، ئەگەر شەقیبرد بەڵگەیە لەسەر مردن.

*ریخۆڵە ماڵوسامانە ئەوەی خواردی ماڵی خۆیدەخوات، یاخود ماڵو سامانی شاراوەیە.

*ئەگەربینی ریخۆڵەی کەسێکیتر دەخوات ئەگەر وەکیلبوو وەکیلی ماڵی هەتیوە یاخود ماڵی پیاوێکیترە.

*ئەگەربینی ریخۆڵەیەکی زۆردەخوات گەنجینەکان ئاوەلا دەکرێتەوەو بەدەستیدەهێنێت.

ریز : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەبایی دڵەکان لەبەرانبەر دوژمنداو هەڵسانو بەبەجێهێنانی مافەکان، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرنەدانی ریزی موسوڵمانان.

ریش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی ریشی درێژ بوە زیاد لەئەندازەی خۆی خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو قەرزاری، ئەگەر درێژبوو هەتا کەوتە سەرزەوی بەڵگەیە لەسەر مردنی بەپێی ئایەتی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ﴾ (طه:٥٥).

*ئەگەر ریشی بەئەندازەیەك درێژبوو هەتا نووسا بەسکیەوە ماڵو سامانو

پلەوپایە بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی نووسانی موو بەسکیەوەو ماندوودەبێت تێدا ، ئەگەر بینی درێژییەکەی باشەو گونجاوە ماڵوسامانو پلەوپایەو بژێوییەکی باش بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر موەکەی درێژبوو هەتا گەیشتە سەر ناوکی بەڵگەیە لەسەر نەبوونی گوێڕایەڵی خودا ئەگەر بینی ئەملاولاکەی درێژبوو بەدەر لەناوەڕاستەکەی شتێك بەدەستدەهێنێ کەسانی دی بەدەستیان نەهێناوە.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) و دەڵێت: ریشم بەئەندازەیەك درێژبوو هەتا گەیشتە سەرناوکمو منیش تەماشام دەکرد، ئەویش وتی: تۆ بانگبێژیتو تەماشای ماڵانی دراوسێدەکەیت.

*ریش لەلێکدانەوەدا بۆ منداڵی باڵغ باش نییە.

*ئەگەر بینی ریشی کەسانیتری بەدەستیگرتو رایکێشا ماڵەکەی بەمیراتی بۆ دەمێنێتەوەو دەیخوات.

*کەمبوونەوەی ریش بەڵگەی ئاسانیو قەرزدانەوەو دەرووی خێرە.

*ئەگەر کەمبوونی زیادیکرد بەڵگەیە لەسەر سووکایەتیو بەفیڕۆدانی ماڵوسامانو پلەوپایە.

*ئەگەر بینی کەسێکی کۆستە دەدوێ لەگەڵ ژنەکەیدا کاروبارەکانی لێئاڵۆز دەبن بەئەندازەی خۆیو جیاوازی دەکەوێتە نێوان خۆیو خۆشەویستانی چونکە (ئیبلیس)کاتێ بەرنەفرەتی خواکەوتو لەشێوەی کۆسەدابوە.

*رەشی مووی ریش بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی زۆر ، ئەگەر رەشییەکەی رووبەسەوزبوو موڵكو دەسەڵاتو ماڵوداراییەکی زۆری دەستگیردەبێ، بەڵام یاخیو ستەمکار دەبێ چونکە ریشی (فیرعەون) بەوچەشنەبوە، زەردیشی بەڵگەیە لەسەر هەژاریو کەموکوڕی.

*ریشی سوور بەڵگەیە لەسەر خواناسی، ئەگەربینی ریشی خۆی گرتو موەکانی هەڵکێشاو گرتی بەدەستیەوەو فڕێی نەدا ماڵوسامانی لەدەستی دەردەچێت ، پاشان دەگەڕێتەوە نێوی.

*ئەگەر بینی فڕێیدا ماڵو سامانەکەی بەسەردەچێو ناگەڕێتەوە بۆی.

*زۆربوونی مووی سمێڵ خراپەو کەمیشی باشەو لێکدانەوەی هەڵکێشانی مووی سمێڵ بۆ دەوڵەمەند

زیادەڕەوییەو بۆ هەژاریش بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەی دوو غەم و پەژارە لەسەر دڵی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی قەرزێك لەمرۆڤێکدەکات پاشان بەیەکێکیتری دەدات.

* ریشتاشین بەسەرچوون و تیاچوونی ماڵ و سامان و پلەوپایەیە ، ئەگەر بینی ئەو موانەی ریشیدەبڕێ کەلەمشتی دەردەچێ زەکاتی ماڵ وسامانی دەدات.

* مووی سپی لەریشدا ویقارو هەیبەتەو خەنەش داپۆشین و پەنهانکردنە، ئەگەر سوورکردن بەخەنەبوو بەڵگەیە لەسەر وابەستەبوونی بەسوننەتەوە.

* ئەگەر بینی سەری بەخەنە سوورکرد بەدەر لەریشی نهێنی گەورەکەی دەپارێزێ ، ئەگەر بینی هەمووی خەنەکرد زۆر لەخۆیدەکات لەشاردنەوەی هەژاریداو داوای ڕێزداریدەکات لەلای خەڵکی.

* ئەگەر بینی بەقوڕ یان گەچ سەری خەناویدەکات داوای مەحاڵدەکات و پاشان ناوبانگ دەردەکات.

* ریشی ژن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەرگیز منداڵی نابێت، گوتراویشە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.

* هەروەها دەڵێن: زۆربوونی ماڵ و سامانی مێردو کوڕەکەیەتی یان ئابڕوو ڕێزداری کوڕەکەی.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ئەو ژنە هاوسەرداربوو بەڵگەیە لەسەر غەیبەتکردنی مێردەکەی ، ئەگەر ژنیکی دووگیان ئەوەی بینی کوڕی دەبێت و خواستی بەجێدێت.

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی ریشی درێژی بینی لەگەڵ قژدا تەمەنی درێژ دەبێ و ماڵ وسامانی زۆر.

* هەروەها دەڵێن: ئەو شتەی بەر لەکاتی خۆی دەبێت بەڵگەیە لەسەر شەڕ وەك ئەوەی منداڵی نێرینە ریشی لێدەربێت یاخود کچۆڵەی بچووك ببێ بەبووك ، سەرجەم ئەوشتانەی بەرلەکاتی خۆیان دەبن بەهەمان شێوازە بەدەر لەدواندن و قسەکردن چونکە دواندن بەڵگەی خێرە.

* ئەگەر منداڵێکی نابالغی بینی ریشی هەیە دەمرێ بەرلەوەی بالغ ببێ، ئەگەر ئەو منداڵە نزیکبوو لەکاتی دەرهاتنی ریش بەڵگەیە لەسەر تەنیا کەوتنی و سەرقاڵی بەکاروباری خۆیەوە.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم ریشم درێژبوە ، ئەویش وتی: شتێك

بەدەستدە ی کەسانیتر بەدەستی ناهێنن یان پێی ناگەن.

*گەنەمووی نێوان لێوی خواروو چەناگە شکۆمەندییەو مەردوم خۆی پێدەنوێنێ.

*ئەگەر بینی نیوەی ریشی تاشراوە هەژار دەکەوێو شکۆمەندی بەسەردەچێ.

*ئەگەر لاوێکی نادیار ریشی تاشی شکۆمەندی بەدەستی دوژمن لەناو دەچێ.

*ئەگەر پیرەپیاوێك ریشی تاشی پلەوپایەی تیادەچێت بەئەندازەی سافیو لووسی، ئەگەر نادیاربوو رێزو شکۆ بەدەستی سەرۆکێکی خۆبەزلزانی زۆردار تیادەچێتو هیچ رەچەڵەکو بنەمایەکی نابێ.

*ئەگەر بینی براببووماڵوسامانەکەی لێی دەبرێو بەئەندازەی مووی براوی ریشی شکۆو رێزی تیادەچێت.

*ئەگەر بینی ریشی تاشراوە رووی ناشیرینو ناقۆلا دەبێ لای خانەوادەو هۆزو کەسەکانیو تاشینیش ئاسانترە لەهەڵکێشان ، دەگونجێت هەڵکێشان باش بێت بۆ هەندێك لەکاروبارەکانی ئەگەر رووخساری ناشیرین نەکات بەڵام چاکیو باشییەکەی نارەحەتی تێدایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم چنگم کرد بەریشی مامداو توند بەکێشمکرد هەتا دەرمهێنا، ئەویش وتی: تۆ چاوەڕێی میراتی مامت دەکەیو بەتەنیا تۆ میراتگری بەو ئەندازەیە دەبی بەمیراتگری.

*ئەگەر بینی ریشی سپیو تیشکدارە شکۆمەندیو پلەوپایەو وتاری باش لەوڵاتدا بەدەستدەهێنێ، چونکە ریشی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) سپیبووە.

*ئەگەر بینی شانەکرابوو رێزو ویقار بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی ریشی زۆر رەشەو لەکاتی بێداری باشترە هەیبەتو سامو شکۆمەندیو جوانیو ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی سپیبوو کەمێك رەشی تێدامابوو هەیبەتو ویقارە ، ئەگەر هەر هیچ رەشییەکی تێدا نەمایەوە هەژار دەکەویو پلەوپایەو شکۆی تیادەچێت.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم ریشم سپی بوەو منیش بەخەنە سوورمدەکرد بەڵام رەنگی خەنەی نەدەگرت، ئەویش وتی: سپێتی کەموکورییە روو لەمولكو

دەستەڵاتت دەکاتو تۆش خوازیاری شاردنەوەیت بەڵام هەر ئاشکرادەبێ، پیاوەکە وتی: ڕاستدەکەی.
(نابلسی)دەڵێت: ڕیش لەخەودا دەوڵەمەندیو شکۆدارییە ، ئەگەر لەمشتدەرچو، پیاوێکی گوماندارە.
*ئەگەر مندداڵێکی نابالغی بینی ریشدارە دەمرێو بالغ نابێ، ئەگەر نزیکبوو لەوەی ریشی لێدەربێ بەتەنیا سەرقاڵی کاروباری خۆیدەبێ.
*ئەگەر بینی ریشی کەموکوڕی تێدایەو کەمە ئەگەر قەرزاربێت دەیداتەوە، ئەگەر کاروباری ئەستەمو قورسو گرانبێ بۆی ئاساندەبێ، ئەگەر غەمبار بێ غەمو پەژارەی دەدرێتەوە، ئەگەر ریشی پڕبوو بەڵام کەمو کوڕییەکی زۆری تێدابوو شکۆمەندی تیادەچێتو لای خەڵکی سووکو ڕسوا دەبێ.
*ئەگەر بینی ریشی نەما حاڵوباری لەکیسدەچێ.
*ئەگەر بینی ژنەکەی ریشی هەیە زیادبوونی ماڵودارابییە یان هی کوڕەکەیو نەخۆشکەوتنی ژنەکەی.
*هەروەها دەڵێن: ریشی ژن بەڵگەونیشانەیە لەسەر ئەوەی هەرگیز کوڕی نابێت ، ئەگەر کوڕی هەبوو کاروباری خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە.

*ئەگەر بینی مووەکانی ریشی دەردەهێنێ ماڵوسامانە تیایدەبات بەدەستی خۆی.
*ئەگەر بینی سەروریشی بەیەکەوە تاشران ئەگەر نەخۆشبێ چاکدەبێتەوە، ئەگەر قەرزاربێ قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر غەمباربێ غەموپەژارەی دەڕەوێتەوە.
*ئەگەر بینی بەئەندازەیەك درێژبوە ڕێستیو کردی بەڕاخەرێكو فرۆشتی لەبازاڕدا گەواهی درۆ دەدات.
*ئەگەر بەچنگی ریشی گرتو چنگێ یان دووانی کێشکردو هیچ کەمینەکرد ماڵو سامانو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر کەمێکی لەریشی تاشی ماڵوسامانی بەئەندازەی ئەو بڕینە دەڕوات، ریش هەیبەتو سامە.
*دەگونجێت ریش بەڵگەبێت خەڵاتو جلوبەرگو سوودو زیانی.
*ئەگەر بەزارێ ریشی کورتکردەوە غەمو پەژارەی درێژە دەخایەنێت.
*ریش پشكو بەشەو بەڵگەیە لەسەر ڕاستگۆییو درۆو ڕژدیو بەخشندەیی.
*دەگونجێت ریش بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر ، ئەگەر مووی سپی لەریشیدا

بینی دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگاداری ئەو هۆکارەی گرتویەتیەبەر.

*دەگونجێت ریش بەڵگەبێت لەسەر کشتوکاڵ، ئەگەر ریشی رەشی بینی سپیبوە بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی دورینەوەی کشتوکاڵەکەی.

*دەگونجێت سپیبوونی ریش بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو نەتوانین.

*ئەگەر لەکاتی بێداریدا ریشی سپیبوو لەخەودا بەرەشی بینی بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکیو سوربوونو توندی لەسەرجەم جموجووڵەکاندا.

*ئەگەر ریشی بەپێچەوانەی خۆیەوە درێژبوو بەڵگەیە لەسەر گاڵتەو ئارەزوو ماڵوسامان بەفیڕۆدان بەبێئەوەی جێی خۆی بگرێ یان غەمو پەژارە دایدەگرێ بۆئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

*ریش بۆسەرپێچیکار تەوبەیە، ئەگەر وێڵو سەرگەردانبوو رێنومایی دەکرێ بەتایبەت ئەگەر سپێتی تێدابەدیکرد.

*ریشهاتن بۆ ژن خۆ نواندنە وەك پیاو یاخود سووکیو رسواییو ئەنجامدانی کاری نا بەجێیە.

*ریش بۆ منداڵ تەمەنێکی درێژە.

*ئالودەبوونی ریش یان ماچکردنی بەڵگەیە لەسەر کەمی توانا ئەگەر خەوبینەر مەبەستی هەبێت یان نە.

*بینینی ئەوەی بەریشدا دەنووسێ لەپوشو شتیتر قسەیەکی کاریگەری بەسوێیە یان دووگیانبوونی ژنە بەوەی کەنابێت ببێت.

ریشاڵ (وشکەگیا): (نابلسی)دەڵێت: ریشاڵی دارخورما لەخەودا جلوبەرگە بۆ پیاووژنو بەڵگەیە لەسەر ماڵو سامانێکی بەنرخو بەها.

ریشۆڵە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە سەفەر دەکات هەروەك کەو چونکە لەکاتی هەڵفریندا ناکەوێتەخوارەوە.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی لاوازی خواناسو بەئارامەو نانو بژێوی حەلاڵە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی ریشۆڵەیەکی بەدەستهێنا پیاوێکی ئالەوچەشنە دەپێکێ.

*ئەگەر بینی لەگۆشتەکەیخوارد یان پەرەکانی هەڵکێشا خێروچاکە بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت ریشۆڵە بەڵگەبێت لەسەر نەخشەو پلانکێشان لەکارەچاكو خراپەکاندا یان ئەوەی دەوڵەمەندو نەهەژارو نەرێزدارو نەسووکوونزمە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سووکایەتیو قەناعەتکردنو بەکەمترین

بـڕێوی و ژیـن و ئارەزوویـە دەرکردن ، یـاخود دەگونجێـت نووسـەر یـا تۆمارکاربێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا نووسەرێکی فـەرمانڕەواو دەسـتەڵاتدارە، ریـشۆڵە بەڵگەیـە لەسـەر کـوڕێکی زیرەکـی زمانڕەوان یـاخود منـداڵێکی جـوان و خاوەن دیمەنی سەرنج ڕاکێش.

ریقنـەی باڵنـدە: (نابلـسی) دەڵێـت: بەسەر جل وبەرگەوە داپۆشەرە بەهۆی بڵاوبوونەوەی بەسەریا.

*ریقنـەی هـەڵۆو داڵ بەڵگەیـە لەسـەر لابردنی پاشاو میرەکان.

رێ

ڕێبـاز(ڕێگـا): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: چوونە ڕێگەو ڕێبازێك چوونە ژێر ڕکێفی بازرگـان یـان فـەرمانڕەوا یـا پیشەوەرێکەوەیە.

*ئەگـەر ڕێبـازێکی کـراوە ببینـێ ڕوو لەکارو پیشەیەکدەکات.

(نابلـسی)دەڵێـت: ڕێبـاز لەلێکدانـەوەدا وەك دەرگاو دەروازەی شارەوایە، ئەگەر لەخەودا ڕێبازێکی داخراوببینێ لەڕۆژدا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر ڕووداوێك کەڕوویدات لەوشارەدا.

*دەگونجێـت ڕێبـاز بەڵگـەبێت لەسـەر کیژەکەی یان خانوو لانەی.

ڕێحانـە(گیـای بۆنخـۆش): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ئەگـەر ڕێحانـە لێکرابـوەوەو لـەت لـەتکرابوو بەڵگەیـە لەسەر غەم و پەژارە ، ئەگەر بەجێگیری بینـرا لەشـوێنی خـۆی بەڵگەیـە لەسـەر پشوو هاوسەرو کوڕ.

*(عـەلی کـوڕی عوبەیـد) دەڵێـت: لای (سـوفیان)ی (سـەوری) بـووم پیاوێـك وتـی: لەخـەودا بینـیم چڵە ڕێحانەیەك بەرزکرایـەوە بـۆ ئاسمـان لـەخۆرئاواوە هـەتا ونبـوو لەئاسمانـدا ، (سـوفیان) وتـی: ئەگـەر خەونەکـەت ڕاسـتبێ (ئـەوزاعی) مـردوە، هـەر ئەوشـەوە بەمردووی چوونەسەر تەرمەکەی.

*ڕێحانـە بەڵگەیـە لەسـەر کـوڕ ئەگـەر لەبێستان ڕوابێ.

*بەڵگەیـە لەسـەر ژن ئەگـەر چـەپك و گورزەبێت.

*بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتی ئەگەر لێکرابـوەوەو فڕێـدرابوو لەشـوێنێکیتر یان بۆنی نەبوو.

*هـەروەها دەڵێن (ڕێحانـە) نیعمەتـە بەپێی ئایەتی: ﴿ فروح وريحان وجنت نعيم ﴾ (الواقعة: ٨٩).

(نابلـسی) دەڵێـت: ڕێحانـە جیـاوازە لەخەودا بەگوێرەی بۆن و بەرام و گرتنی بەدەسـتەوە بـۆ بۆنکردنیـان و بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر ڕەواندنەوەی غـەم و

پەژارەو کرداری چاکەو بەڵێنی راستو دروست.

*ئەگەر مردوو ڕێحانەیدایە یاخود ڕێحانەی پێبینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەلەبەهەشتدایە.

*ڕێحانە بۆ رەبن هاوسەرەکەیەتیو بۆ مێرد کوڕە، یاخود زانیارییەکە پێی دەناسرێت یا پیاهەڵدانێکی جوانە.

*دەگونجێت بینینی ڕێحانە لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی چونکە بۆ نەخۆش هەڵدەگیرێ.

*یەکانگیری ئاوو سەوزایی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەوینەوەی غەمو پەژارە.

*هەموو ڕێحانەیەك بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی وادەی مەرگ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی نرخ.

*ئەگەر ڕێحانە لەشوێنی خۆی جێگیربوو باسو خواسێکی باشە لەگەڵ قسەیەکی کەم.

*ئارەقی ڕێحانە کوڕە.

*ئەوەی تاجەگوڵێنەی ڕێحانە بەسەری خۆیەوە ببینێ لەکاردەخرێ، ئەگەر دەستەلاتداربێ .

*ڕێحانەفرۆش خاوەن غەمو پەژارەیە چونکە نامێنێتەوە.

*ڕێحانە ژنی جوانو شۆخو شەنگەو بۆنوبەرامی خۆشیەویستیەتی بۆیو سەرسامی پێی بژێویەتی بۆی.

*ئەگەر ڕێحانە لەماڵێکدا بڵاوبوەوە بەباشی باسیدەکەن.

*ئەگەر ڕێحانەیان دایە بەلام بۆنی نەبوو بەلاو نەهامەتییە.

*ئەگەر مرۆڤێك ڕێحانەی گرتە یەکێکیدیو ئەوی بەرانبەر گرتیەوە لەنێویاندا غەمو پەژارە دەکەوێتەوە.

*ئەگەر بینی یەکێکیتر دانیشتوە لەمزگەوتو لەدەوری ڕێحانە غەیبەتو باسیەتی بەشێوەیەك کەوانییە.

ڕێحانەفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی ئارامگرە لەسەر بەلاو نەهامەتیو رازییە بەچارەنووسی خوایی.

ڕێزمان(نحو): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رەفتاری باش.

ڕێزمانەوان (نحوی): (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانکاری لەقسەو وتەدا.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+شەڕ.

+لێدان.

+وتی وتی.

+هورووژان.

*ئەگەر بینی بوە بەزوبانزان ئەگەر لەوانەبوو کەقسەی ساختەیان ڕێکدەخست ڕاستگۆ دەبیٚو بەوە دەناسریٚ، ئەگەر بێباوەڕبوو موسولّماندەبێت ، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو دەگەڕێتەوە بۆلای خودا، ئەگەر پیتێك بەزوبانیدا نەدەهات وەك (تا)و (فا)و یا(ثاء) یا پیتێکی بەپیتێکیتر دەگۆڕی یان قووتیدەدا یاخود لالّبوو یاکەڕو لەخەودابینی بوە بەڕێزمانزان یاخود بەئاسانی دەدویٚو قسەلەزاری دێتە دەرەوە بەلّگەیە لەسەر دەولّەمەندی دوای هەژاریو پارێزگاری لەنەخۆشیو قوتاربوون لەناڕەحەتی.

ڕێسەر(بادەر): (نابلسی) دەلّێت: ڕێسەری خوری لەژنو پیاو لەخەودا بەلّگەیە لەسەر ئەوەی لەسەفەردایە چونکە تەشی ڕێسان بەلّگەیە لەسەر سەفەر.

*ئەگەر بینی بوە بەڕێسەرێك حالّی لەبارێکەوە دەگۆڕیٚ بۆ بارێکیتر.

(ئیبن سیرین) دەلّێت: ڕێسەر گەشتیارە ، دەگونجێت بەلّگەبێت لەسەر ئەوەی کاروبار دەبەستیٚو هەلّوسکەوت بەهۆکارەکانەوە دەکات وەك فەتواگەرو دادوەرو خاوەنداروو بۆچوون.

*ئەگەر لەخەودا پەتێکی بادا سەفەردەکات ، ئەگەر لەسەفەرکارانبوو سەفەرناکات ، ئەگەر پیشەکەی بەوچەشنەبێت کاروبارێکی تۆکمەو بەهێزدەکات.

*ئەگەر لەکاتی بێداریدا کارێك لەژێردەستی ئەودابیٚ یاخود ئامادەی دەکات بەشەریکایەتی یان هاوسەرگیری یاخود پەیمانبەستن یان ڕێککەوتن.

(نابلسی) دەلّێت: لەخەودا بینینی بەلّگەیە لەسەر پلانو فێلّو جادوو.

*دەگونجێت بینینی بەلّگەبێت لەسەر کوڕانو یا بینینی بەلّگەبێت لەسەر ئاسانکردنی کاروبارو هاوسەرگیری بۆ ڕەبەن.

ڕێکخستنی کاروبار: (نابلسی)دەلّێت: پلانو نەخشەی بەندە لەخەودا بەلّگەیە لەسەر نزیکی دەروولێکردنەوە ، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو، ئەگەر قەرزاربوو لەوەدا دەبێت بیداتەوە.

ڕێکخەرو بەستەر: (نابلسی)دەلّێت: کەسێکە شتومەك ڕێکدەخات بینینی بەلّگەیە لەسەر:

+ماڵو سامان کۆکردنەوەو رژدیو بەخیلیکردن تێیدا.

+سووربوونو بەردەوامی لەسەر وەرگرتنی زانیاریو زانست.

رێگرتن(نەهێشتن): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی.

رێگوزاری چیا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مردنو ژیان.

رێگە (رێباز): (ئیبن سیرین) دەڵێت: رێگە ئاینو جێگیربوونە بۆ یەکێك بیگرێتەبەرو شەقامەرێی ئیسلامەو رێبازی ئاینو شەریعەتەو دەستی دەگرێ بەرێبازو هۆکاری پتەوی حەقەوە.

*ئەگەر رێگەی ونکرد دوودڵە لەکاروباری خۆیو ئاینەکەیدا.

*ئەگەر بەرێکی رۆیشت بەسە رێگەدا لەسەر حەقە، ئەگەر دنیاگەربوو رێنومایی دەکرێت بۆ بازرگانیەکی بەسوودو قازانج.

*رێگەی وێڵو سەرگەدان وێڵیو سەرگەردانییە بۆ خاوەنەکەی، ئەگەر داواخوازی رێنماییی بوو دەگەڕێتەوە بۆ حەقو راستی.

*رێگەی نادیارو ون لەخۆباییبوونو بیدعەیە.

*رێگەی خوارو خێچ لەمەزهەبو کرداردا دەبێت.

*(ئەبو موسای ئەشعەری) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودا بینیم کۆمەڵە رێگەیەکی زۆرم لەبەردایە هەموو تیاچوو بەتەنیا یەك رێگە مایەوەو گرتمەبەر هەتا گەیشتم بەچیایەكو بینیم پێغەمبەر (ﷺ) لەسەریەتیو لەپاڵیا (ئەبوبەکر)(رەزای خوای لێبێت)وەستاوە، وتم: هەموو هی خودایەنو بۆلای ئەو دەگەڕێینەوە .

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شەرعە ، رێگەی جیاواز جیاوازو بیدعەیە، ئەگەر بینی بەو رێگەیەدا ناڕوات لەسەر وێڵیو سەرگەردانییە.

*ئەگەر رێگەی لێتێکداو شتومەکەکەیبرد دەکەوێت لەهاورێیەكو رێگەی دەستەلاتدار رێگەیەکی ناخۆشە، ئەمەش دادپەوەرییە بلاویدەکاتەوەو تەوبە دەکات، ئەگەر بێباوەڕبوو رێنومایی وەردەگرێ.

*رێگەی جیاواز جیاواز بەڵگەیە لەسەر دوودڵیو گومان.

*رێگەی گومانای رێگەیەکە مەردوم دەبات بۆ سەرگەردانیو بیدعەو بێباوەڕی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+رێگەی دەریا.

+قوتاربوونە لەناڕەحەتی.
+ڕێگەی پارەپەیداکردنی حەڵاڵە.
+ڕێگەی ڕاستە کەئەگەر مرۆڤ شوێنی بکەوێت قوتارو سەرفرازدەبێ.
ڕێگەی نێو چیا: (نابلسی) دەڵێت: بینینی ڕێگەو کەلێنی نێو چیا بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەناڕەحەتی یاخود سەفەر بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ بِسَاطًا (١٩) لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلاً فِجَاجًا (٢٠) ﴾ (نوح).
ڕێ لێگیران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ڕێگەی لێبگیرێو ماڵو سامانی تالآن بکرێ مرۆڤێکی خۆشەویستی دەڕوات
ڕێواس: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سوودو قازانجە لەلایەن خزمێك یاخود هاورێیەکەوە ئەگەر خۆشبوو ، ئەگەر مزربوو پەشیمانییە.
ڕێوی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ڕێوی پیاوێکی ستەمکاری قوڵبڕەو جێگیرنابێ لەسەر کاروباری دیناو ئاین.
*ئەگەربینی ڕێویەك کێبەرکێی لەگەڵدەکات نەیارێکە.
*ئەگەربینی زۆرانبازیو بەربەرەکانی لەگەڵ ڕێویەکدەکات لەگەڵ کەسێکی نزیكو خزمێکی بەربەرەکانیدەکات.
*ئەگەر داوای ڕێویکرد دەردو نەهامەتی ڕوو لەهاوسەرەکەیدەکات، ئەگەر ڕێویش هات بۆی ترس‌وبیم ڕووی تێدەکات، چوونەلای ڕێویش چوونەلای ژنێکە کەمێك خۆشی دەوێت.
*ئەگەر شیری ڕێوییەکی خوارد لەنەخۆشی چاکدەبێتەوە ، وەگەرنا لەغەمو پەژارە قوتار دەبێت.
*وتراویشە: ئەگەر ڕێویەکی بینی سووکیو نزمی ڕووی تێدەکاتو ماڵو دارایی‌یەکەشی کەمدەکات.
*هەندێکدەڵێن: ڕێوی پزیشك یان فاڵچی ئەستێرەگەرە.
*ئەگەربینی دەستدەدات لەڕێویەك ترس‌وبیم لەجنۆکەو دەستلێوەشاندنی دێت بەسەریا.
*خواردنی گۆشتی ڕێوی نەخۆشییەکە زوو چاکدەبێتەوە لێی.
*هەڵگرتنو بردنی ڕێوی سەرکەوتنە بەسەر نەیارو دوژمندا.
*ئەگەر یاری لەگەڵ ڕێوی بکات ژنێکی جوانی پێدەبەخشرێو هەردووکیان یەکتریان خۆشدەوێت.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئەبوبەکر)ی (سدیق)(ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودا بینیم ڕاوڕاوێنم لەگەڵ ڕێویەك دەکرد (ئەبوبەکر)یش وتی: تۆپیاوێکی درۆزنی.
*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم باشترین پاداشتی

ڕێویم دایەوە ، ئەویش وتی: پاداشتی یەکێکداوەتەوە شایستە نییە، لەخوابترسە تۆ پیاوێکی درۆزنی.

*(مەجوس)دەڵێت: (ضحاك)لەخەودا بینی وەك ئەوەی نێوانی ڕۆژهەلاتو ڕۆژئاوا پڕبوبوو لەڕێوی‌و خۆشی شوانیانبوو، خەوەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەو گێڕایەوە، ئەویش وتی: سیحرو فرۆفێڵ زۆر دەبێت لەسەردەمی تۆدا. ئەم لێکدانەوەیەش لەجێی خۆیدابوو.

(نابلسی)دەڵێت: ڕێوی بەفالگرو ڕمڵێدەرو پزیشك‌و خەڵکی پلاندانەر ڕاڤەدەکرێت، ئەگەر بینی ڕێویەك دەکوژێت ژنێکی بەڕێزو داوێنپاکی دەستدەکەوێت یاخود پیاوێکی قۆڵبڕو ناپاك ڕووپامایی بۆدەکات، هەروەها ڕێوی بەڵگەیە لەسەر دوژمنێکی نادیاری فرۆفێڵاوی کارو کردەوەی خۆی لەکاتی خۆیدا ناکات ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ژنی ناپاك.

*ئەگەر بینی ڕاراوێن لەگەڵ ڕێویەك دەکاتو عەورەتی قووتدەدات ژنەکەی زیناو داوێنپیسکردووە.

*ئەگەرببینی لەپێستی ڕێوی شتێکی دروستکردوە هێزو سەرکەوتن بەدەستدەهێنێت، دەگونجێت میرات بێت لەلایەن ژنەوە.

*بینینی ڕێوی بەڵگەیەلەسەر:

+سوودو قازانج.

+ژن.

+هاوسەرگیری بۆکەسی ڕەبەن.

ز زا

زا

زار(دەم): (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: یـاریکردن بـەزار جیـاوازی هەیـە لەبارەیـەوە، وتراویـشە: ڕۆچـوونە لەسەرپێچیدا ، یاخود بازرگانییە لـەکار خراپدا.

*یـاریکردن پێـی بەڵگەیـە لەسـەر ڕوودانی کوشتار.

(نابلـسی)دەڵێـت: بـەرزیو بڵنـدیو پلەوپایـەو شـکۆمەندییە، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئـەوەی لـەکاتی بێداریدا دەیکات لەگاڵتەو سووکایەتی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپەکار.

*هـەروەها وتـراوە: یـاریکردن بەهەمووشتێك فێڵەو بەزار بازرگـانیو سەرپێچییە.

*زار کـارێکی پـووچو بەتاڵـە ، ئەگـەربینی یـاری پێناکـات بێکـارنو لەسەر حەق نین، ئەگـەر یـاری پێکرد بێکارن لادەبرێنو لەسـەر حـەق نـین ، ئەگەریاری پێکرد دەستەڵاتدارن ستـەم ئەنجامـدەدەن یـاخود یـاخیو دەستدرێژیکارن.

*ئەگـەر بینـی یـاری بـەزار دەکـات بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوە.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: زارو دەروازەو دەسـتپێکی هـەمووکارو بارێکـەو کۆتاییەکەشیەتی.

*ئەگـەر بینـی شـتێك لـەزاری هاتـەدەرەوە بەڵگەیـە لەسـەر ڕزقو ڕۆزی خێر یان شەڕ.

*ئەگـەر بینـی زاری هەڵواسـرابوو یـان داخرابـوو خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسـەر بێباوەڕی.

*ئەگەر بینـی زاری پڕبـوە لـەناو هـەتا هیچ شوێنێکی تێدا نـەما نـەمانی ڕزقو ڕۆزییەتی.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا کلیلـی کاروبـاری خاوەنەکەیـەتی یـاخود کۆتاییەکەیەتی لەگەڵ چاکیو خراپـی دەروازەی ڕزقو ڕۆزیو کاروبارەکانی.

* زار بەڵگەیە لەسەر:
+مردن و ژیان.
+وتەوقسە.
+ماڵ و لانە.
+شاوڵ.
+دەفرو قاپ.
+زیندان.
+حەمام.
+ئاش.
+سندووق.
+هاوسەر.
+بەلووعە.
+داواو تیابەر.
+شوێنی بەندایەتی.
+رزق و رۆزی.
+پیشەسازی.
+رێنومایی و سەرگەردانی.
* ئەگەر زاری بینی گەورەبوەو باشبوە بەڵگەیە لەسەر سەلامەتی و ژیانی ، ئەگەر پیشەکەی بانگکردن و چاودێریبوو.
* ئەگەر بینی بێ دەم و زارە بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵ وباری بەپێچەوانەشەوە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وێرانبوونی ماڵ و لانەو شکانی دەفرو بەتاڵبوونی زیندان.
* ئەگەر زار بەڵگەبوو لەسەر حەمام تفەکەی ئاوەو زوبانی وەك بەخێوکاری وایە.
* ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر ئاش شاوڵ یاکێشانەیە.
* دەگونجێت زار بەڵگەبێت لەسەر دەمی بیرو سندووق و مەشکە.
* زار لانەی خزمایەتییەو دەڵێن: عەورەتی ژنێکە منداڵی نابێت یاخود ئاگردانێکی دوکەڵاوییەو بۆ ئەوەی لەسەفەردایە سەفەرەو کونە مارە.
* تفولیکی ژنی جوان پەرداخی بادەیە یان هەنگوین یاخود قسەو وتەیەکی باشەو پرژاندنی مارەبرینە.
* تفولیکی پیر مژینی لیمۆیە یان بیرێکی بۆگەنە یاخود پێوەدان یا خەرتەلەیە، دەگونجێت ناتوانایی بێت لەبەجێهێنانی کاروباردا.

زافەران: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زافەران پیاهەڵدانێکی باشە ، ئەگەر نغاوی نەبات، شێلان و نەخۆشییە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدان و باسکردنی باش، ئەگەر رەنگەکەی کاریگەری نەبێت بۆسەر لەش ولارو جل وبەرگ،ئەگەر کاریگەری هەبوو نەخۆشییە بۆیەکێك ببیهاریێ و بیشێلیێ.

*هەروەها دەڵێن: زافەران بۆنیخۆشە بەمەرجێ بەرلەشو لاری بینەری نەکەوێ، ئەگەر بینی زافەرانی شێلا کارێك ئەنجامدەدات پێی سەرسام دەبێت و دوای ئەوکارە نەخۆشدەکەوێ.

زاڵبوون(سەرکەوتن): لەخەودا ئەگەر زۆربوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خۆشی و رق و قین دەهێنێت.

*زاڵبوون بەڵگەیە لەسەر شکانی دوژمن.

زانا(شارەزا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی زاناو شارەزایە وتەی لێوەردەگیرێ و تاقیدەکرێتەوە سکالآ لای خەڵکیدەکات و لێی وەردەگرن.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیرەکی بێداری و زانیاری و شارەزایی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی ناخی مرۆڤ سارێژدەکات بەزانیاری و هەڵسوکەوتی.

*ئەگەر خەوبینەر سەرپێچیکاربوو تەوبە دەکات بۆ لای خودا، ئەگەر سەرپێچکارنەبوو رێنومایی دەکرێ، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ، پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: "یەکێك خوداوەند تووشی خێری بکات شارەزای دەکات لەئاییندا"[1].

*ئەگەر ئەوکەسە (شافعی)مەزهەببوو لەخەودا مەزهەبی گۆڕی بەهانە دەهێنێت یان قەرزدەکات یاخود سارد دەبێتەوە لەپەیمان و بەڵێنی یاخود دەبێت بەخاوەنی فیتنەو دووڕوویی لەبۆ مامۆستاکەی یان لەشوێنێکەوە دەچێت بۆ شوێنێکیتر یان لەهاوسەرێکەوە بۆ یەکێکی دی.

زانایانی پێشین و دواینی ئیسلام:

(ئیبن سیرین) دەڵێت: زانا پزیشکەو ئەوەی یاددەخاتەوە ئامۆژگاریدەرە بەپێی ئایەتی: ﴿وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (الذاريات: ٥٥).

*ئەگەر بینی یاد دەخاتەوەو خۆشی لەوانە نییە غەم و پەژارەو نەخۆشیەو دوعا دەکات چارەسەری بدات.

*ئەگەر بەدانایی دواو هاتەگۆ چاکدەبێتەوەو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر قەرزاربوو سەردەکەوێ بەسەر ستەمکاراندا.

---

[1] (بوخاری) لە (كتاب العلم) فەرموودەی ژمارە (٧١)داهێناویەتی و(مسلم) لە(الامارة) فەرموودەی ژمارە (١٧٥) دا لەفەرموودەی (معاوية) ی کوڕی (ئەبو سوفیان)ەوە(رەزای خوای لێبێت).

*ئەگەر قسەیەکی ناقۆلایکرد کاروبارەکانی لەسەر قورسدەبن و دەبێت بەمایەی رابواردن و پێکەنین بەپێی ئایەتی: ﴿فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ﴾ (القصص: ٢٥).

*ئەگەر بازرگانێك بینی قوتاردەبێت لەزیان و ئەگەر لەشوێنێکی یادکردنەوەدا یادو قورئان خوێندنی بینی لەگەڵ دوعاو وتنی هۆنراوەی ئاینی ئەو جێگەو شوێنە بەباشی ئاوەداندەکرێتەوە بەپێی راستی خوێندنەوەکە، ئەگەر لەقورئان خوێندنەکەدا هەڵە هەبوو ئاوەدانییەو تەواو ناکرێ، ئەگەر هۆنراوەی پیاهەڵدانی وت دەستەلاتێکی پووچ و بەتاڵە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی مژدەیە بەبەرزکردنەوەی پلەوپایەو پیاهەڵدانی باش و ئەنجامدانی کردار بەوەی دەیزانێ.

*بینینی زانا یان زیادبوونی زانستی خەوبینەرە چونکە ئەوان ئامۆژگاریکاری خوداوەندن لەسەر زەوی، هەروەها دانایانیش بەو چەشنەن و زیادبوونی ئامۆژگاری خۆشی و شادییە.

*بینینی پیاوچاکان چاکی ئاینە، ئەگەر بینی بوە بەزانایەکی شارەزاو وتەکانی وەردەگرێ و هەندێکیشی وەرناگیرێ تاقیدەکرێتەوە بەلایەك و بۆ خەڵکی باسدەکات و وتەکانی وەردەگرن.

*ئەگەر یەکێك لەزانایانی پێشینی لەشوێنێکدا بینی خەڵکی ئەو شوێنە ئەگەر لەغەم و پەژارەوە نەبوونیدا بوون پەروەردگار دەروویان لێدەکاتەوە.

*ئەگەر زانایەکی نادیاری بینی پزیشکێکی فەیلەسوفەو دەچێتە ئەو شوێنەی کەبینیویەتی.

زانای کۆمەڵ و نەتەوەیەك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسێکی خاوەن بیدعەیە.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکە خەڵکی دەخاتە سەرچاکە گەرچی خۆی خاوەنی بیدعەیە.

زانیاری(زانست): (ئیبن سیرین) دەڵێت: زانیاری پەیوەندیکردنە بەهەندێك لەگەورە پیاوانەوە، ئەگەر بینی زانیاری بەدەستهێنا، هاوسەرگیری لەگەڵ کەسێکی زانادا دەکات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ناوێکی دیارنرا لەخەوداو بانگکراپێی مژدەو باسی

چاك‌و رێنومایییه بەزانیاری یان بڵاوکردنەوەی.
*بوونی زانیاری دەربارەی خوداوەند یا سوننەت بۆیەکێك بێئاگابێت لێی بەڵگەیە لەسەر سۆزو بەزەیی خوایی.
*ئەگەر فێری جادوبوو یان هاوچەشنی ئەوە بەڵگەیە لەسەر بیدعەو سەرگەردانی.

زاوا: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆیەکێك زاوای نەبێت لەبێداریدا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌و بیم.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا رازێنرابوەوە دنیایەکی بەفەرپییتە.
*ئەگەر بینی زاوایە بەڵام ژنەکەی نەبینی‌و نەیناسی‌و بۆی دیارینەکرا یا دەمرێ یان مرۆڤێك تیادەبات.
*ئەگەر بووکەکەو هاوسەری داهاتووی دیاریکردو ناسی وەك هاوسەرگیری وایە.
*ئەگەر بینی هاوسەریگرتوە پلەوپایە بەئەندازەی ئەو ژنەو رێزو مانای ناووجوانی بەدەستدەهێنێ.

زب

زبر: جلوبەرگی زبرو خواردنی رەق یان قسەی زبرو رەقە ، لەخەودا بۆ خاوەنی ماڵ‌و دارایی بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی پلەوپایەو گۆڕانی حاڵ‌و باریان لەگەڵ کەمبوونەوەی رزق‌و رۆزییان مەگەر کاریگاتە سەر چاکەکانیان ئەوجا بەڵگەیە لەسەر خۆبەکەمزانین‌و قەناعەت‌و سەلامەتی بیرو بۆچوونیان ، ئەگەر کاریگەری نەبوو لەسەر بەڵگەیە لەسەر سزاو خەشم‌و تۆڵەی خوایی بۆیان، قسەی زبرو رەقیش لەیەکجیابوونەوەی دووڵدارو خۆشەویست.

زبڵ(پەیین ، پاشەڕۆ): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵێکە بۆ یەکێك بیخوات یان بیگرێتەخۆ.
*زبڵ ماڵێکە دەخورێ.
*پەینی بەسوود رزق‌و رۆزییە بەتایبەت ئەگەر وشکبوو.
*زۆری پاشەڕۆی خەڵکی بەڵگەیە لەسەر رێگرتن لەجموجووڵ‌و بزاوت.
*رووکردنەکاری زیانبەخش‌و پیسبوون بەپاشەڕۆی خەڵکی‌و کەوتنەوەی نەخۆشی‌و ترس‌وبیم بەڵگەی چاکەو خێرە بۆ یەکێك کردارەکانی ناقۆڵابن.

*پاشەڕۆی مانگا بەڵگەی خێرە بۆ جووتیارو ئەوانەی سوودی لێوەردەگرن بەدەر لەخەڵکیتر[1].

*ئەگەر گسکی ماڵەکەیداو نەخۆشێکی تێدابوو دەمرێت، ئەگەر ماڵودارایی هەبوو لەکیسیدەچێت ، ئەگەر شوێنێکی گسکداو خۆڵو پیسییەکەی کۆکردەوە لەگەڵ خاکو خۆڵەکەی سوود لەگوندو لادێ وەردەگرێت ئەگەر هی ئەوبوو، وەگەرنا دەبێت بەباجگر یا هەژار دەکەوێتو دەست لەخەڵکی پاندەکاتەوە.

زبڵوخۆڵ: لەخەودا بەڵگەی چاکو باشییە بۆ هەژاران لەبەرئەوەی کۆمەڵێك شتی کۆکراوەو پاشەڕۆیەو بۆ دەوڵەمەند باش نییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو سامان ، یان کاڵاوشتومەکی جۆراوجۆری بۆبێت.

زر

زراو: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا زراوی بەددانی بڕا رقو قینێکی توندی لێدەبێ.

*ئەگەر خوێنی لێهاتو برەرخواردیەوە ماڵی حەڵاڵو کرێیە بەنەزانینو شەڕ بەدەستدێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر تووڕەییو چێژو پێکەنینو ئامرازی بەکارهاتوو.

*زراوی مرۆڤ خاوەن نهێنییە.

زریزە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی گوناهی گەورەو مەزن بەپێی ئایەتی: ﴿ اِنَّا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ ﴾ (الإنسان: ٤).

*زریزە لەملی پیاودا هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکی بەدرەوشتدا .

*ئەگەر بەزریزەیەك ببەسترێتەوە بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە تێدا دەژی یاخود لەئایندەدا تووشی غەمو پەژارە دەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنی تەمەن کورت ماڵو سامانی هەمیشە حەڵاڵە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەرەشەو تووڕەبوون.

*ئەگەر زریزەی (کیسرا)ببینیو ستەمی لێکرابێ سەردەکەوێ.

*هەروەها زریزەی (کیسرا)بەڵگەیە لەسەر دوژمنی پادشا لەوڵاتەکەی دەبینرێ.

هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: زریزە لەگەردنی پیاودا ئەگەر ئەوکەسە قورئانخوێنبوو کۆیدەکاتەوە، ئەگەر خوازیاری فیقەبوو زانیاری پتەوتر

---

[1] گوتەی (ئیبن سیرین)ە.

دەكات، ئەگەر بەڵێنێك لەئەستۆیدابوو بەجێیدەگەیەنێت، ئەگەر هیچكام لەوانەنەبوو ئەوكەسە رەبەنبوو ژنێكی قورئانخوێن دەكات بەهاوسەری خۆی، ئەگەر ژنبوو دووگیانبوو كوڕیدەبێت، ئەگەر بەڵێنێك لەئەستۆیدابوو بەجێی ناهێنێت.

*ئەگەر قورئانی لەبەربوو لەبیریدەكات و بێئاگادەبێت لێی، وەگەرنا زانیاریەكانی پەرت پەرتو بێكەڵكدەبێت.

*ئەگەر وایەری كۆكردەوە شتی دەگمەن و گەوهەری قورئانەو زومورودیش سوننەتەو سەرجەم دانایی و گوتەی چاك فیقە.

*زریزەی ژن مێردەكەی یان كوڕەكەیەتی.

*ملوانكەی ئەڵماس بەڵگەیە لەسەر باوەڕو زانیاری و قورئان.

(نابلسی) دەڵێت: ملوانكەو زریزەی گەوهەر لەخەودا بۆ ژن جوانی و شۆخ وشەنگیانە، ملوانكەیەكی هۆنراو لەگەوهەرو ئەڵماس خواناسی و ترسان و لەبەركردنی قورئانە بەپێی پاكی و دەنكەكانی و زۆرییان.

*گەوهەر ملوانكەدا كرۆكی كارو كۆتاییەتی.

*ئەگەر بینی ملوانكەیەكی زومورود یان دوانی لەملدایە لەلێكدانەوەو راڤەدا وتەی خوداوەندە یان قسەی باشە، یاخود دەبێت بەهەڵگرانی قورئانی پیرۆزو ئەمانەتپارێزی و خواناسی و چاكە لەئاییندا رووی تێدەكات بەئەندازەی ملوانكەو روونا كی و درەوشاوەیی لەگەردنیدا یاخود دەگونجێت ئەسپەردەیەك یا بەڵێنێك لەئەستۆیدابێت.

*ئەگەر بینی ملوانكەو زریزەی زۆری لەملدابوو نەیدەتوانی هەڵیبگرێ لاوازدەبێت لەكاركردنی بەزانیارییەكەی و بەجێهێنانیدا لاوازدەبێ.

*ئەگەر ژنێك بینی ملوانكەو زریزەیەكی لەمدایە باشی و خراپی دەگەڕێتەوە بۆ مێردەكەی و بژێوی پەیداكاری یان ئەوەی ئەمانەتی پێدەسپێردرێ.

زڕ

زڕەدار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زڕەدار پیاوێكی خراپی ناقۆڵایەو سەرقاڵی كاروباری دنیایە.

زف

زفت (قیر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: قیر پارێزگاریی و خۆپارێزییە لەكاری مەترسیدار.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پەردەو قەڵغان و پارێزگارییە لەگەرماو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سیفەتی ناوەکەی خۆی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵ و دارایی چونکە (ئیبن سیرین) هەموو رەشییەکی بەماڵداناوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو تەوبە هەروەك چۆن (خەڵوز)و (ئەبەنووس)بەوچەشنە لێکدرایەوە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر جێگیربوون بەپێی وتەی قیرکراوو ناگۆڕێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەشتی و نەخش و نیگار.

زل

زللە(شەقازلە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی زللەی لەمرۆڤێکدا ئامۆژگاریدەکات و رێگری لێدەکات لەبێئاگایی.
(نابلسی)دەڵێت: سوودو قازانجە ، زللە لەخۆدانی ژن بەڵگەو مژدەیە بەبوونی کور دوای نائومێدبوون ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ، فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ﴾ (الذاريات:٢٨ـ ٢٩).

*زللە ستەمێکە زللەوەشێن دەیکات بەرانبەر کەسێك خراپ نەبوە بۆی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناو کوڵم یان هەر ئەندامێکی تری لاشەو بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی.

زلوبیا[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قوتاربوونە لەغەم و پەژارەو ماڵ و دارایی و خۆشحاڵییە.
(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئاهو پەشیمانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شایی و پەشیمانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاهەنگو شایی.

زلوبیاساز: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مژدە بەقوتاربون لەناخۆشی و چورتم.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارەو نارەحەتی.

زم

زمانگیران و لاڵی مرۆڤ: (نابلسی)دەڵێت: زمانگیران و لاڵی مرۆڤ لەخەودا رەوانبێژی و شارەزاییە لەفیقدا بۆ خەوبینەر یاخود پلەوپایەو سەرکەوتنە بەسەر دوژمنایەتیدا.

---

[1] **زلوبیا:** جۆرە شیرینییەکە. (وەرگێڕ)

زمانەچکۆلە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی زمانەچکۆلەی زیادیکردوە بەڕادەیەك خەریکە گەرووی دەگرێ خەونەکەی بەڵگەیەلەسەر سووربوونی لەسەر کۆکردنەوەی ماڵوگرتنی ماڵوسامان لەخۆیو مەرگو چارەنووسیشی نزیکبوەتەوە.

زمرود[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەواهیدانو ئەوەی مرۆڤ دەگەیەنێت بەکۆشکەکانی بەهەشت.

*ئەگەر بینی زومرودی بەدەستهێنا برایەکی چاك بەدەستدەهێنێت یاخود منداڵی نێرینەی رەوشت بەرز یا زانیارییەکی بەسوود یان ماڵێکی حەڵاڵی چاكوباش.

زو

زوبان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: زوبان وەرگێڕو کار رێکخەرو بەجێهێنەری داواکانی دڵونەندامەکانی مرۆڤە لەچاکەو خراپە.

*ئەگەر زوباندرێژی یاکورتی بەسەرداهات هێزو زاڵبوونە.

*ئەگەر بینی زوبانێکی درێژی هەیە نەك بۆ بەربەرەکانیو شەڕ بەڵگەیە لەسەر پیسی زوبانیو جنێوفرۆشی.

*دەگونجێت زوباندرێژی سەرکەوتنی خاوەنەکەی بێت لەرەوانبێژیدا لەگەڵ ئەدەبو ئامۆژگاری.

*ئەگەر پێشەوایەك بینی زوبانی درێژبوە چەکی زۆردەبیو بەڵگەیە لەسەرئەوەی ماڵوسامان بەدەست دەهێنێت بەهۆی وەرگێڕەکەیەوە.

*زوبانی بەستراو لەلێکدانەوەدا هەژارییو بەڵگەی نەخۆشییە.

*ئەگەر بینی موویەکی رەش لەسەر زوبانی هاتوە شەڕێکی کتوپڕی خێرایە، ئەگەر موویەکی سپیبوو شەڕێکە لەدواییدا بەسەریا دێت.

*ئەگەر بینی دوو زوبانی هەیە زانیاری پێدەبەخشرێو بەڵگەی پتری دەبێتو زاڵدەبێ بەسەر دوژمنانیدا.

*هەروەها دەڵێن: زوبانی ئاسایی بێگرێ لەدەمدا بۆسەرجەم خەڵکی باشە.

*ئەگەر بینی زوبانی درزیبردوەو ناتوانێ بدوێ قسەیەکدەکات دەبێت بەبەلا بەسەریەوە بەمەش زیانی دەستگیر دەبێ بەئەندازەی ئەو زیانە. هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی درۆدەکاتو ئەگەر بازرگانبوو زەرەر دەکات ، ئەگەر فەرمانڕەوابوو لادەبرێ.

---

[1] **زمرود:** بەردێکی بەنرخە. (وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی لایەکی زوبانی پچڕاوە ناتوانێ لەکاتی لێدوانیدا بەڵگەکانی تەواو بخاتە روو ، ئەگەر لەگەواهیدارانبوو لەشایەتیدا راستناکات یان گەواهی‌و شەهادەی وەرناگیرێ.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەربینی زوبانی پچڕاوە دانا دەبێت.

*ئەگەر بینی ژنەکەی زوبانی بڕی گەرم‌و گوڕو بەسۆز دەبێ لەگەڵیدا.

*ئەگەر ژنێکی زوبان بڕاوی بینی بەڵگەیە لەسەر پاکێتی‌و پارێزگاری.

*ئەگەر بینی زوبانی هەژارێکی بڕی شتێکدەدات بەکەسێکی نەزان‌و سووك.

*ئەگەر زوبانی نووسا بەگەروویەوە نکولی لەقەرز دەکات یان ئەو ئەمانەتەی لای دانراوە.

(نابلسی)دەڵێت: زوبان تەواوی‌و جوانییە لەگەڵ بەڵگەو ناوبانگی باش.ئەگەر بینی زوبانی بڕاوەو دەستەلاتداربوو دەگەڕێتەوە بۆ وەرگێڕەکەی بەمردن یان لابردن.

*زوبانی مرۆڤ وەك قەڵەمەکی وایە.

*ئەگەر زوبانی پادشا درێژبوو ئەوا سنووری ولاتەکەی بەرین‌و فراواندەبێ، ئەگەر زوبانی بەئەندازەیەك درێژبوو هەتا گەیشتە ئاسمان بەهۆی ستەم‌و زۆردارییەوە لەکار لادەبرێ.

*زوبان بەمنداڵێکی شیرەخۆرە ناوزەد دەکرێ لەگەڵ شێری نێو ئەشکەوت‌و سوارچاکی فێڵباز، ئەوەی شێری لەئەشکەوت دەرکرد زوبانی لەزاری دەرهێناوە.

*ئەگەر بینی زوبانی لەدەستدا منداڵە شیرەخۆرەکەی لەدەستدەدات، بەهەمان شێوە ئەگەر بینی ئەسپەکەی بەردا.

*ئەگەر بینی زوبانی بڕاوەو دادگایی هەیە بەڵگەکەی شکستدەخواو دەدۆڕێ.

*ئەگەر بینی زوبانی هاوسەرەکەی بڕاوە ژنێکی داوێنپاکی بەئابڕوە.

*ئەگەربینی موو لەزوبانی هاتوە دەگونجێت هۆنراوەبێت دایبنێ یان رێکیبخات.

*ئەگەر بینی زوبانی خۆی دەخوات‌و ئەگەر لەخەڵکی گشتیبوو پەشیماندەبێتەوە لەقسەیەك کردوویەتی، ئەگەر لەمنداڵیدابوو بەناهەق ماڵی خەڵکی دەخوات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر زوبانی خۆیخوارد فرە بێدەنگ‌و خەشم‌و قینگرو دڵڕاگر دەبێ.

*بڕینی زوبانی فەرمانڕەوا لابردنیەتی.

* ئەگەر بینی ئەشکەوتێکی هەیەو شێرێکی تێدایە ئەشکەوتەکە دەمیەتی‌و شێرەکەش زوبانیەتی.
* ئەگەر شێرەکەی بەردایە خەڵکی هەتا بیانخوات بەڵام نەیخواردن ئێش‌و ئازار بەخەڵکی دەگەیەنێت بەزوبان.
* بڕینی زوبانی شاعیر ماڵ‌و سامانێکە پێی دەگات لەوانەوە کەپەیوەندی لەگەڵدا بڕیوون ، ئەگەر سووک‌و نزمبوو درۆ دەکات، ئەگەر ترسابوو بینی زوبانی دەشکێ کاروباری خۆی بۆدەشارێتەوە لەبەرانبەر ئەوانەدا کە دووزوبانە لەگەڵیان.
* ئەگەر گازی لەزوبانی خۆیگرت خەشم‌و قینی خۆیدەگرێ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆرخواردنی.
* ئەگەر بینی چەند زوبانێکی هەیەو شکۆمەندو رێزدارنەبوو کوڕی پێدەبەخشرێ.
* ئەگەر رەنگی هەر زوبانێك جیاوازبوو بەڵگەیە لەسەر جیاوازی وتەو ئەوانەی گەواهیدەدات لەسەریان.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵەکانی یاخود لەوکەسانەبێت هەڵەدەکەن لەخوێندنەوەیاندا.
* ئەگەر بینی خەڵکی زوبانی دەلێسنەوە یان دەیمژن خوازیاری وەرگرتنی زانیارییە، دەگونجێت بۆ فەرمانڕەوا بەڵگەبێت لەسەر جێگرو بەردەست‌و وەزیرەکانی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵ‌و سامانی هەڵگیراو یان پلەوپایەو زانیاری، هەروەها بەڵگەیە لەسەر خزمەتکارێکی بەرژەوەندی پارێز یان کرێگرتەی باش یاخود دوژمنێکی گەندەڵ‌و پیس.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+کشتوکاڵی بەروبوومدار.
+ژنی رەوشتخراپ قبوڵی وتەو قسەلەکەس ناکات.
+رزق‌و رۆزی.
+گسکدەری رێگەوبان.
+شوێنەوارهەڵگر.
+ئەوەی نهێنی دەدۆزێتەوە.
+پۆلیس‌و بەرپرسی زیندانیەکان.
* دەگونجێت زوبانی ئاژەڵ بەڵگەبێت لەسەر مردن‌و ژیان چونکە زوبان وەك دەست وایە.
* ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی زوبانی بڕاوە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لابردنی جێگرەکەی یان وەزیرو بەردەستەکانی یان ماڵ‌و سامانی بێشومار لەدەستدەدات ، یاخود دەگونجێت دادپەروەری لەهەندێك شارو شارۆچکەی سەربەولاتەکەی

هـەڵبگیرێو وێنـەو شـكۆو رێـزی بشكێنرێ.

*ئەگـەر زانایـەك بینـی زوبـانی بـڕاوە لەدەمەدەمـەو گفتوگـۆدا دەدۆڕێ، دەگونجێـت بەردەسـتو قوتـابیو كوڕەكەی بمرن.

*ئەگەر پیشەوەرێك بینی زوبانی بڕاوە شـەرێكو كرێگرتەكـەی لەدەستدەدات، دەگونجێت لانەو ماڵەكەی بفرۆشێ یـان ئاژەڵەكەی بمرێ.

*دەگونجێـت لەكیـسدانی زوبـان بەڵگـەبێت لەسـەر گاڵتـەو سـووكایەتی دوژمـن لەخانـەوادەو دراوسـێ یـاخود مەرگی دۆستو خۆشەویستانو نـەمانی چاكە لەگەڵیان.

*دەگونجێت دارودرەختەكانی لەگرتنی بەروبووم بكەون.

*دەگونجێت لەكیسدانی زوبانو بڕانـی بەڵگەبێت لەسەر تەڵاقدانی هاوسەر یان قسەووتەی بچڕێ لەو شوێنە یـان رزقو رۆزی نەمێنێ.

*ئەگەر زوبانێكی بڕاوی بینی بەڵگەیە لەسـەر مردنـی تلیـاكخۆرو گـسكدەری رێگـەوبان یـان شـوێنەوارزان یـاخود پیاوێك پەی بەنهێنی دەبات یا پیاوێكی درندە.

*ئەگەر چەند زوبانێكی بینـی بەڵگەیـە لەسـەر زیـادبوونی ماڵوسـامان یـان ئەنـدامی خانـەوادەو فراوانبـوونی زانیـاری، دەگونجێـت بەچـەند زوبانێـك بدوێت.

*ئەگەر زوبـانێكی تـری لەگـەڵ زوبـانی خۆی بینی بەڵگەیە لەسـەر دووزوبانو فیتنەچێتی لەنێوان خەڵكیدا.

*ئەگـەر زوبانـە زیادەكـە بێگوتـەو سـوودنەبوو دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر راسـتگۆییو هێمنـی بـەپێی ئایەتی: ﴿وَاجْعَل لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الآخِرِينَ﴾(الشعراء:٨٤).

*دەگونجێـت زوبـان بەڵگـەبێت لەسـەر ئەوەی مرۆڤ دەچێتەژێری وەك سەقف.

*دەگونجێت برینـی بـۆ زانـا بەڵگـەبێت لەسـەر بێـدەنگیو سوپاسـگوزاری خوداوەند.

*ئەگـەر بینـی مـوو لـەزوبانی هـاتوە ئەگـەر پیـشەكەی قـسەبوو سیـستمو حاڵی لێدەشێوێ، ئەگـەر لەقـسەكاران نـەبوو پەیـداكردنی بـژێوی قورسوگراندەبێ.

*دەگونجێـت زوبـان بەڵگـەبێت لەسـەر دیل یان مار لەژوورەكەیدا.

*ئەگـەربینی تەماشـای زوبانیـدەكات زوبانی خۆیدەپارێزێ.

زوبـان لاركردنـەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دووڕوویییە، لەئاییندا گۆڕانکارییە لەقورئاندا ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ﴾ (ال عمران: ٧٨).

زوحەل(کەیوان): ئەگەر لەخەودا بینرا بەڵگەیە لەسەر تووڕەکردنو دەستەڵات یانخود چاوبڕینە دەستەڵات ، ئەگەر پەیوەندی بەمانگەوەهەبوو.

*یەکێکی ستەمکارە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەژاریو زیانو ناڕەحەتی.

زوڕنا(کلارنێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارێك زوڕنایەکی دایە دەستەڵاتو پلەوپایە بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستەبێ بەڵام ئەگەر شایستە نەبوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەربینی پەنجەکانی دەخاتەسەر کونەکانی زوڕنا فێری قورئاندەبێ لەگەڵ ماناکانیو باش خوێندنەوەی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر نەخۆشێك بینی زوڕنا دەژەنێ دەمرێ.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر ئارەزوو و جموجوڵو هەڵگیرسانی فیتنەو ئاشووب، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشیو شادی.

*ئەگەر زووڕنایەکی بەدەستی خۆیەوە بینی ئەگەر لەقورئانخوێنانبوو بەشی خۆی لێوەردەگرێ بەپێی فەرموودەی حەزرەت (ﷺ) کەدەفەرموێ دەربارەی (ئەبوموسا): "بەشێك لەئاوازی داودی پێدراوە"[1].

*ئەگەر زوڕنایەکی زێڕی بەدەستیەوە بینی لێیدەدا بڵاوبوونەوەی داناییەتی ئەگەر دانابێتو بۆنەخۆش مردنیەتیو بۆ دووزوویان درۆیەو بۆ خوازیاری کوڕ کوڕە.

زولقەرنەین(سەلامی خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەمانەتپارێزیو گرتنە خۆی ئەسپەردەو ئەمانەت.

زولکفل(سەلامیٚ خوای لەسەربێت): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەمانەتپارێزیو گرتنەخۆی ئەسپەردەو ئەمانەت.

---

[1] (بوخاری) له کتاب((فضائل القرآن) باب (حسن الصوت بالقرآن) (٨/٧١٠-٧١١) فەرموودەی (٥٠٤٨) هێناویەتیو(مسلم) كتاب (صلاة المسافر) باب(استحباب تحسين الصوت بالقرآن (٣/٣٣٧) (٢٣٥/٧٩٣).

زوهـدو خواناسـی(دنیانەویـستی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شیرینکردنە لەلای خەڵکی بەپێی ئەو وتەیەی دەڵێ: "دوورەپەرێزبە لەوەی خەڵکی پێیەتی ئەوجا خەڵکی تۆیان خۆشدەوێ".

زۆ

زۆرانبـازی: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: زۆرانبـازی بەڵگەیە لەسەر شەڕکردنی مـرۆڤ یـان بـوونی پەرتـەوازەیی لـەکاروباری کوشـتار لەگـەڵ کەسـێکیتردا چـونکە زۆرانبـازی سـەرەتای کوشـتارە بەچـەك دەستپێدەکات، ئـەم خەونـە بەڵگەیـە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا.

* ئەگەر مرۆڤ بینی بەچەك زۆرانبازی دەکـات خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسـەر بەسـتنی گرێـی هاوسـەرداری لەگـەڵ ژنێکی دەوڵەمەنـدی دەستبڕ هـەژارانی خۆشدەوێو شێوەو نموونەی نییە.

* شمـشێر وەشـاندن بەدەسـتهێنانی ڕێـزە لـەلای پـەروەردگارەوەو بینینـی شمشێری ناسراو بەدەستی کەسێکەوە ناوبانگ دەرکردنیەتی بەکارێك.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا شەڕوپێکدادانە ، ئەگـەر ڕەگەزەکـەیان جیـاوازبوو لـەزۆرانباز باشـترە لـەزۆران لەگەڵگیراو.

* ئەگەر لەنێوان دووپیـاودابوو زۆرانبـاز دەدۆڕێ.

(ئـیبن سـیرین)دەڵـێن: ئەگـەربینی مەیدان لەپیاوێك دەگرێ پشکیو بەشی بەردەکەوێت ئەگەر زاڵنەبێت بەسەریاو ببەزێ ، ئەگەر لەشیرو پشکدا دەرچوو غەمو پەژارە رووی تێدەکاتو زینـدانی دەکـرێ پاشـان قوتـاردەبێ بـەپێی ئایـەتی : ﴿فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ﴾(الصافات:١٤١).

* زۆرانبـازی ئەگـەر لەدوورەگـەزی جیـاوازبوو زۆرانبـاز باشـترە لـەزۆران لەگەڵگیراو وەك مرۆڤو دڕنـدە، ئەگـەر زۆرانەکە لەنێوان دووپیاودابوو زۆرانباز دەبەزێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بۆڵە بـۆڵو تیروپـشك ، مەیـدانگرتن زیادەڕەوییە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر لەخـەودا مرۆڤـی بینـی کێشمەکێشی لەگـەڵکرد مـاڵو سـامانی خەرجـدەکات، ئـەوەی لەکێشمەکێـشدا دەبـەزێو دەکـەوێت بەسـەر زەویـداو لـەکاتی بێداریـدا زاڵدەبێت.

* ئەگـەر دوو پادشـا بەربـەرەکانو کێشمەکێـشیانکردو جـەنگ بـەرپابوو لەنێوانیاندا سەرکەوتوو دۆڕاوە.

*دەگونجێت سەرکەوتوو لەواقیعدا سەرکەوتوو بێت ئەگەر لەخەوەکەدا بەڵگەیەك هەبوو بەهێزو پتەویدەکرد وەك ئەوەی سەردەکەوێ بەسەر نەیارەکەیدا لەزۆرانبازیداو جلوبەرگێکی نوێی لەبەردابێتو دۆڕاویش جلوبەرگەکەی شڕو کۆنو دڕاوبێت، ئەگەر هەردووکیان لەجلو بەرگدا هاوتاو سەرکەوتوو و بالآو بەرزو لەشولاری مەزنبوونو دۆڕاویش بچووكو لەشولار کزولاوازو رەنگی زەردبوو سەرکەوتوودەبێت بەسەریا لەکاتی بێداریدا بەپێچەوانەوەشەوە.

*هەروەها بەبێ بەڵگەش دەگونجێت سەرکەوتوو هەرسەکەوتووبێت لەوەی خەونەکە دەقاو دەق بێتەدی یاخود هەردوو رەگەزەکە لەخەودا جیاوازبن بەلآم براوە حاڵی باشتربێ لەدۆڕاو وەك مرۆڤو دڕندەیەك.

*ئەگەر بینی زۆرانبازیدەکات ئەگەر ئەنجامیدا سەرکەوتوو دەبێت.

*زۆرانبازی بەڵگەیە لەسەر لەشساغی نەخۆشو چاکبوونەوەی مەگەر زاڵبێت بەسەر مرۆڤێکدا ئەوجا بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر لەخەودا زۆرانبازیکرد لەگەڵ ئاژەڵێکداو کۆشتی بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی لەنارەحەتیو قەیران، ئەگەر ئەوکەسە ناموسوڵمانبوو بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنو زاڵبوون بەسەر دوژمنەکانیدا.

زۆرخۆری (ئینتەلا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر سوودخواردن.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر هەرسبوو سوور دەبێت لەسەر کاروبارەکانی.

زۆردار(ستەمکار): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی دەم پیسە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکە زۆر جنێوبەخەڵکیتر دەدات.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو نەخۆشی سنوورو غەرامە.

زۆرداریی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بۆخۆی هەستی پێکردو ئەوسیفەتەی هەڵگرت بەڵگەیە لەسەر حەزوئارەزووی نەفس بۆکاروکردارێك شایستەی ئاگری دۆزەخ بێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: زۆرداریی دەرەنجامەکەی دەگەڕێتەوە بۆ زۆدارو ستەملێکراو سەرکەوتوو دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّمَا بَغْيُكُم عَلَى أَنفُسِكُم﴾لەگەڵ ئایەتی ﴿ثُمَّ بُغِيَ عَلَيهِ لَيَنصُرَنَّهُ اللهُ﴾.

(نابلسی) دەڵێت: زۆرداریی بەڵگەیە لەسەر دنیاو رووتێکردنی ئەگەر شایستەی دەستەڵاتو پلەوپایەبوو پێی دەبەخشرێ بەڵام سەرەنجامەکەی خراپ کۆتایی دێت ئەگەر ئەو ستەمکاربوو بەڵام ئەگەر ستەمی لێکرا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پەروەردگار سەریدەخات.

(نابلسی) دەڵێن: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەخێرایی هاتنی وێرانەیی و لانەومالٚ.

*دەگونجێت زۆرداریی بەڵگەبێت لەسەر زانستخوازان یان قورئان.

*ئەگەر بینی بوە بەستەمکار هەژاردەکەوێ.

*ئەگەر دانینا بەستەمو زۆرداریی خۆیدا تەوبەدەکات.

*ئەگەر بینی ستەم لێکراوێ دوعای لێدەکات با ئاگاداری سزای خوایی بێت.

*ئەگەر بینی خۆی ستەمی لێکراوەو دوعا لەستەمکارەکەیدەکات، ستەملێکراو زاڵدەبێ بەسەر ستەمکارەکەیدا.

*ئەگەر بینینی ستەمکارەکەی دوعای لێدەکات مژدەیە بۆی چونکە دوعا دەگەڕێتەوە بۆی.

زۆروتن : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدانو خراپەوتن، ئەگەر لەدادگاییدابوو بەڵگەکەی لاوازدەبێتو بەرانبەری دەبەزێ ، وەگەرنا هەژارێکی داماو دەبێت بەسەر خەڵکییەوە یاخود بێ باوكو منداڵدەبێ.

زۆری ژمارە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا حەشامێکی زۆری بینی یان هەژاریو نەداری سەربازەکانی زیاد دەکەنو پلەوپایەو دەستەڵاتی مەزن دەبێو ناوی بەرزدەبێتەوە ، ئەگەر بازرگانبوو مامەڵەکارانی زۆر دەبن ، ئەگەر بانگخوازبوو وەلامدەرانی زۆر دەبن.

زە

زەبوری (داود) ـ سەلامی خوای لێبێت ـ:

لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+گریانو شیوەنو تەوبەو ترسوبیمو بەندایەتیو دڵکۆکبوونو بەختو شانس لەشاییو ئاهەنگدا.

+بیستنی هەواڵی سەیرو خراپ.

+رزقو رۆزی پەیداکردن بەهۆی خوێندنو وتاردانەوە.

زەبەرجەد[1] : براو منداڵی ڕێزدارە یان ماڵو دارایی حەلاڵە.

*وتـەی پـاكو دڵسۆزانە زانیـاریو چـاكەیە، دەگونجێـت ئاینـدارو خواناسبێت.

زەرافـە : لەخـەودا هـیچ خێرێكـی تێدا نییە ، ئەگەر بەبێ هـۆ بێتـە ماڵێكـەوە بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامـەتی لەسـەر ماڵو دارایی.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ژنـی شۆخو شەنگ یان ئاگاداربوون لەهەواڵی سەیر لەلایەكەوە.

*زەرافـە بـەژن لێكدەدرێتـەوەو تـەباو سەقامگیر دەبێت لەگەڵ مێردەكەی.

زەردبـاو :(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا سووكیو رسواییە.

زەربـرە[1] :(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: زەربرە باسو خواسێكی باشە.

زەردگـەر :(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: زەردگەر پیاوێكە خۆشییەكانی دنیا دەڕازێنێتـەوەو لـەلای خۆیـدا بەكێشیدەكات.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێكی ئاینپەروەرە، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر قـسەهەڵبەست، هـەروەها بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر زانـای مۆچـیاریدەر كـەژەنگی دڵـەكان بـەئامۆژگاری پاكدەكاتەوە.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیاوێكـە خاوەنی دنیایەو شەڕ زاڵدەكات بەسەر خێردا.

*هەروەها دەڵێت: پیاوێكی شەڕانییە.

*ئەگـەر یـەكێك كـەخوازیاری هاوسـەگیرییوو ویـستی هـەمانكاری زەردگـەران ئەنجامبـدات خەوەكـەی بەڵگەیـە لەسـەر رەوشتی جوانی ئـەو ژنە.

(نابلـسی) دەڵێـت: زەردگـەر پیـاوێكی دەسـتبڕو فروفێڵاویـە ناپـاكی لەگـەڵ خەڵكیـدا دەكـاتو دەیانترسـێنێ، هەروەها پیاوێكی شەڕەنگێزە.

*ئەگـەر بینـی كـاری زەردگـەڕان ئەنجامـدەداتو ویـستی هاوسـەرگیری ئەنجامبـدات ژنێكـی رەوشـت جـوانی زماندرێژ دەهێنێت.

زەرد هەڵگـەڕان لەخـەودا : بەڵگەیەلەسـەر غـەمو پـەژارەو بەرەبەركانیو بەڵاو نەهامەتی.

زەردەواڵـە :(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیـاوێكی ئاژاوەچـی پەسـتونیگەرانو شكۆمەندو خاوەن كوشتارە.

---

[1] **زەبەرجەد**: بەردێكی بەنرخی گرانبەهایە. (وەرگێڕ).

[1] **زەربرە**: بۆنێكی خۆشە. (وەرگێڕ).

*هاتنی کۆمەڵێ زەردەواڵە بۆ شوێنێك بەڵگەیە لەسەر هاتنی سەربازی ئازاو خاوەنشکۆ بۆ ئەو شوێنەو جەنگاندن لەگەڵ دانیشتوانی ئەو شوێنەدا.

*دەگونجێت پیاوێك بێت بەخۆڕاییو لەسەر رەویەی پووچگەرایی مشتومڕبکات.

*وتراوە پیاوێکی هیچو پووچو نانپیسەو پێوەدانیشی وتەیەکە خەڵکی بریندار دەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دوژمنێکی جەنگاوەرە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+بیناو ئەندازیار.

+رێگرو خاوەن بژێوی حەرام.

+گۆرانی بێژێکی تەپڵلێدەر.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خواردنی ژار.

*هەروەها دەڵێن: زەردەواڵە بەڵگەیە لەسەر خەڵکێکی بێسۆزو بەزەیی یان بەڵگەیە لەسەر پیاو خراپ.

*ئەگەر بینی چارەسەری کۆمەڵە زەردەواڵەیەکدەکات چارەسەری خەڵکی سووكو نزمی بێدەستەڵاتدەکات.

زەروو(زالـو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: زەروو لەلێکدانەوەدا منداڵە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر زەروویەکی بینی لەلووتی یا عەورەتی یاسكو دەمی هاتە دەرەوە ژنەکەی منداڵی لەباردەچێو لەوەی نەش‌ونما بکات.

*زەروو بەڵگەیە لەسەر دوژمنی سووكو رسوا.

*(دمیری) دەڵێت: پیاوێکهات بۆ لای (ئەبوبەکری صدیق) (رەزای خوای لێبێت)و وتی: ئەی خەلیفەی پێغەمبەر (ﷺ) لەخەودابینیم کیسەیەکم بەدەستەوەیەو بەتاڵیدەکەمەوە هەتا هیچی تیانەماو زەروویەکی لێهاتەدەرەوە، ئنجا (ئەبوبەکر)(رەزای خوای لێبێت) وتی: برۆ دەرەوەو پاش ئەوەی چەند هەنگاوێك رۆیی ئەوجا ولاخەکەی فرێیداو کوشتی، پاشان بە(ئەبوبەکر)یان وت ، ئەویش وتی: سوێندبێ بەخوا نەمویست لەبەردەستی مندا بمرێ، ئەوخەوەی بینی بووی بەم شێوەیەبوو: کیسەکە مرۆڤبوو درهەمەکان تەمەنو زەرۆکەش روحبوو بەپێی ئایەتی : ﴿ خُلِقَ الانسان من علق ﴾ (العلق: ٢)[1]

زەڕەنگەر(ئاڵتوونچی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: زەڕەنگەر لەخەودا دڕندەیەکی درۆزنەو هیچ خێرێکی تێدانییە، چونکە

[1] حیاة الحیوان: ٢/٢١٠.

وته ڕێکدەخات لەگەڵ ئاگرو دوکەڵی زێڕدا. ئەگەر لەمزگەوتەدابوو یان قورئانی خوێندەوە بەڵگەیە لەسەر هەموو چینەرێك لەگەڵ کەسێك پیشەکەی دەرکردنی شتێك بێت لەشتێکیتر.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕوپامایی‌و درۆو ناپاکی‌و هەڵبەستن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دانانی مۆنراوە یان وتەی هەڵبەستراو.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر زانیاری‌و ڕێنومایی‌و شایی‌و هاوسەرو منداڵ.

*بینینی زەرەنگەرێکی نادیار ئەوەیە کەدرۆ ڕێکدەخات‌و ترش‌وخوێدەکات بەلێدوان‌و وتەوە.

*ئەگەر بینی زێڕو زیوو دەردەهێنێ لەئاگرو دەیپارێزێ درۆزنێکەو خەڵکی تووشی فیتنە دەکات، ئەگەر بینی سواری زێروزیو دەبوو پیاوێکە تەبایی دەخاتە نێوان خەڵکی لەشتێکی مەترسیداراو بەشەڕ دەستپێدەکات‌و بەخێر کۆتایی دێت.

زەکات: (ئەبوسەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر بینی زەکاتی ماڵەکەیدەدات بەو مەرجانەی هەیە لەماڵ‌و سامان بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿ وما آتيتم من زكاة تريدون وجه الله فاولئك هم المضعفون ﴾ (الروم: ٣٩).

*بینینی خێر لەخەودا جیاوازە بەپێی بینینی حاڵ‌و باری خەوبینەران ، ئەگەر زانایەك بینی خێردەکات زانیاری بەخەڵکی دەبەخشێ.

*ئەگەر دەستەلاَتدارو فەرمانڕەوایەك بینی خەڵکی بەکاربەدەست دادەنێت.

*ئەگەر بینی نانددات بەهەژارێك لەخەم‌و پەژارەکانی قوتار دەبێت‌و دڵنیادەبێت ئەگەر ترسابوو.

*ئەگەر نانیدا بەبێباوەڕێك ئەوە دوژمن بەهێز دەکات.

*لێکدانەوەی هەژار کەسێکی تاقیکراوەیە.

*ئەگەر بینی سەرفیترەیدا زۆر نوێژو یادی خوا دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ قد أفلح من تزكى ، وذكر اسم ربه فصلى﴾ (الأعلى:١٤ـــ ١٥)و قەرزدەداتەوە.

*ئەگەر قەرزاربوو نەخۆشی‌و لەشگرانی بەهیچ شێوەیەك ڕووی تێناکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی ماڵ‌و دارایی ، ئەگەر بینی زەکاتی ماڵەکەیدەدات بەڵگەیە

لەسەر نەشونماو زیادبوونی لەوساڵەدا.

*ئەگەر بینی زەکاتی ماڵەکەی دەدات بەوشێوەیە خوداوەند فەرزیکردوە لەسەری، ئەگەر دەوڵەمەندبێت ماڵو نیعمەتی دەستگیردەبێتو نوێژەکان لەکاتی خۆیدا ئەنجامدەدات.

*زەکاتی ماڵ بەڵگەیە لەسەر:

+خێرو چاکەو خۆقایمکردن لەبەرانبەر دوژمندا.

+شەونوێژو زۆربەرۆژوبوونی سوننەت.

*دەگونجێت زەکاتدان بەڵگەبێت لەسەر:

+غەرامەکردن.

+مەرگی کەسێکی خۆشەویست.

+لەدەستدانی ئەندامێکی لەشولار.

+قەرزو پارەی بەسوود.

+قەرزدانەوە.

+زۆری سوودو قازانجو پشوودەرکردن.

+پلەوپایە بەرزکردنەوەو بەلاو نەهامەتی پەرچدانەوە.

*ئەگەر بینی زەکات دابەشدەکات خوداوەند کاروبارەکانی بۆ ئاساندەکاتو تەوبەی پێدەبەخشێ.

*زەکاتی رۆژو لەخەودا سوودو قازانجە.

*زەکاتی کانزاو زیو مژدەیە بەکوڕ یان هاوسەر، ئەگەر خەوبینەرو هەژاربوو مژدەیە بۆی بەوەرگرتنی کاری پەسەندو گونجاوو تەوبەکردنی، ئەگەر خراپبوو خوداوەند ماڵو دارایی حەلاڵی پێدەدات.

*ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێتو دەبێت بەزەکاتدەران.

زەکەریا(سەلامی خوای لێبێت): ئەوەی بەدیبکات بەپیری خوداوەند کوڕێکی خواناسی پێدەبەخشێ.

(نابلسی) دەڵێت: کوڕێکی پیاوچاکو گەورەی پێدەبەخشێو خوداوەند ژینی خاوەن خەونەکە دەسازێنێ بۆی.

زەمزەم: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەئاوی زەمزەمی خواردەوە بەڵگەیە لەسەر چارەسەر لەسەرجەم نەخۆشیەکان بەتایبەت ئەگەر بۆ هۆیەکی تایبەتو دیاریکراو خواردیەوە وەك بەدەستهێنانی ماڵ یان فێربوونی زانیاری.

*هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ئاوی زەمزەم بخواتەوە خێری دەستگیردەبێت لەلای چاکەوەو ئەوەی خوازیارو داواکاریەتی بەدەستیدەهێنێت.

زەمیلە : (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کۆیلەو بەندە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بژێوی پەیداکاری ماڵ ئەوەی حەزو ئارەزووی خانەوادەکەی بەجێدەهێنێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر یان خزمەتکار یا کوڕ.

*زەمیلەی پەتدار بەڵگەیە لەسەر خزمەتکار.

*زەمیلە کۆڵهەڵگر متمانەپێکراوە.

زەمین لەرزە(رمان ـ روخان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر زەوییەك تووشی زەمین لەرزە هات و خەوبینەر رۆچوو لەنێویداو کۆمەڵێکیش قوتاربوون دەستەڵاتداریّ روو لەو زەوییە دەکات و سزای دانیشتوانەکەی دەدات. ئەگەر نەماو پاشان جێگیربوو دەستەڵاتداری ئەو شوێنە یاخود مەزنمی نارەحەتی پێدەگات بەو ئەندازەیە دەرەوێتەوە.

*ئەگەر زەمین لەرزە روویدا پادشا ستەم لەژێردەستەکانی دەکات یاخود فیتنەو نەخۆشی روویان تێدەکات.

*ئەگەر گرمەو ناڵەی هەور ببیستیّ فیتنەو ئاشوب روودەکاتە خەڵکی ئەو ناوچەیەو زیان و دوژمنایەتی روودەدات.

*هەندێکدەڵێن: خۆرگیران و زەمین لەرزە بۆسەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی خەڵکی و فەوتانی شتومەکیان.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی زەوییەك دێت و دەچێت بەڵگەیە لەسەر جووڵەی خەوبینەرو بژێوی، بەڵام ئەوەی ببینیّ سەرما لێیداوە تووشی هەژاری دەبێت، ئەگەر بەئاگرو پشکۆ خۆی گەرمکردەوە پێویستی بەرەنج و هەوڵدەبێت بۆکاری فەرمانڕەواو مەترسیەکی گەورەی تێدا روودەدات.

*هەندێکدەڵێن: سەرما بۆ موسافیر بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سەفەرەکەی روونادات و کاروباری بۆنایەتەپێش ، تەم و مژیش کاروباری تێکەڵ و پێکەڵو فیتنەیە، رۆژی تەم و مژاوی غەم و پەژارەو بەڵاو نەهامەتی و قەیرانە.

(نابلسی) دەڵێت: زەمین لەرزە لەخەودا ترسانە لەدەستەڵاتدار.

*هەروەها دەڵێن: زەمین لەرزە لەشوێنی دیاریکراودا بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەو بارکردن.

*زەمین لەرزە رووداوێکە لەلایەن دەستەڵاتدارێکی مەزنەوە روودەدات ، ئەگەر گشتیبوو رووداوەکە گشتیدەبێت.

*ئەگەر چیایەکی بینی کەوتە لەرزینو جوولە یاخود لەشوێنی خۆی جێگیربوو ئەو شوێنە بەڵاو نەهامەتییەکی گەورە رووی تێدەکات.

*ئەگەر زەوییەکی بینی هاتە لەرزینو کۆمەڵێکی تیابردو کۆمەڵێك پارێزراوبوون دەستەڵاتدار روو لەو زەوییەدەکاتو دانیشتوانەکەی دەچەوسێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: نەخۆشییەکی سەختو گرانە ، ئەگەر زەمین لەرزە رووی لەشوێنو جێگەیەکیکرد پادشا ستەم لەبەردەستەکانی خۆیدەکات هەتا سەرسام دەبن یان نهێنییان بلاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی زەوی هاتۆتە لەرزە بەلاو نەهامەتی روودەکات لەخەڵکی ئەو شوێنە لەنەبوونیو سەرماو سۆڵەو ترسو بیم.

*هەروەها ئەگەر لەخەودا روودانی زەمین لەرزە بینرا بەڵگەیە لەسەر راچلەکینو هەواڵی ناقۆلاو دەرکەوتنی نهێنی.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی منداڵەکەی دادەنێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بشێوی خەڵکی بەهۆی نەخۆشکەوتنی خەڵکیو قوتاربوونیان.

*ئەگەر دیوارەکان رووخان مەرگی راستەقینەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی خەوبینەر دەمرێ.

*هاتنە لەرزەی زەوی رەقو سەخت بەڵگەیە لەسەر نەشونماکردنی بەکشتوکاڵ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندوکردنەوەی زەویوزاری مردوو.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+سەفەر بەدەریادا.

+سەماو خۆشی دەربرین.

+پوچەڵکردنەوەی سەفەرە بەدەریادا.

+غەمو پەژارەی هاوسەرە.

*ئەگەرماڵو خانوو رووخا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانجی پیشەسازی.

*ئەگەر زەمین لەرزەکە لەکێڵگەو بێستاندابوو بەڵگەیە لەسەر زۆربوونی کشتوکاڵو زیادبوونی بەروبوومی هاوینە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشووبی خەڵکی گوندنشین.

*ئەگـەر خەونەکـە لـەمانگی ((ئایـار))دابـوو بەڵگەیـە لەسـەر کوشتارێك لـەنێوان خەڵکیدا ڕوودەدات لەگـەڵ فیتنـەو بـەڵاو نەهامـەتی بەردەوام، ئەگەر خەونەکە لەڕۆژ یاخود شەودابێت.

*ئەگـەر خەونەکـە لـەمانگی ((حـوزەیران))دابـوو بەڵگەیـە لەسـەر تیاچوونی خراپـەکاران، ئەگـەر ڕۆژبـوو بەڵگەیە لەسەر دیاریکردنی پلەوپایە بۆ زانایـان، ئەگـەر لـەمانگی ((تـەموز))دا بینی بەڵگەیە لەسـەر مـەرگی پیـاوێکی ناودارو شکۆدار.

*ئەگـەر لـەمانگی ((ئـاب))دا بینـی بەڵگەیە لەسەر دوژمنێك کەڕوودەکاتـە ئەو شوێنە.

*ئەگـەر لـەمانگی ((ئـەیلول))دا بینـی بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی غەریب ڕوو لەو زەوییەدەکات، پاشان بەڵاو نەهامەتیو تیاچوون ڕوویان تێدەکات.

*ئەگەر لەمانگی (تـشرینی یەکـەم))دا بینـی بەڵگەیـە لەسـەر نەخۆشـیو سەلامەتی ژنـی دووگیـانو ئاسانبوونی خۆشەویستی.

*ئەگەر لـەمانگی ((تـشرینی دووەم))دا بـوو هەسـت بـەدانانی منـداڵی ژنـی دووگیاندەکات.

*ئەگەر لەمانگی ((کـانوونی یەکـەم))دا بینـی بەڵگەیـە لەسـەر ڕوودانـی نەخۆشـیەکی سـەختو مـەرگ وێـڕای دڵنیابوون لەدوژمن.

*ئەگەر لەمانگی ((کـانوونی دووەم))دا بینی بەڵگەیە لەسەر مەرگی لاوان.

*ئەگەر لە((شـوبات))دا بینـی بەڵگەیە لەسەر برسێتیو لەبارچوونی منداڵ.

*ئەگـەر لـەمانگی ((ئـازار))دا بینـی بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـگوزەرانیو خۆشحاڵی.

زەنگ: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: زەنـگ پیـاوێکی بانگبێـژە لەلایـەن فەرمانڕەواوە دانراوە.

(نابلـسی)دەڵێـت: زەنـگ خێرۆمەنـدە ئەگـەر لـەملی ئاژەڵدابوو، دەگونجێـت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر.

*زەنگی مەسیحیەکان بەڵگەیە لەسـەر ئـەو زانایـەی لـەکاتی کێـشمەکێشو ئەرکدا پەنای پێدەبات.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ڕزقو ڕۆزیو جەنگو نوێژ.

*زەنگی مەسـیحیەکان کەسـی خـاوەن ڕاوێژو هەواڵگرە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بانگدان بـۆ نوێـژ یـا خۆئامـادەکردن بـۆ ڕووبەڕووبوونەوەی دوژمن.

*دەگونجێت بیستنی دەنگی زەنگ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر ئامادەبوونی کاروانی خێرهەلگر یان گواستنەوەی لەشوێنو جێگەیەکەوە بۆ شوێنو جێگەیەکیتر.

*دەگونجێت زەنگ بەڵگەبێت لەسەر کتێبی بەرگتێگیراو یان ڕێبازو ڕێچکەی پێشینان.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی زەنگ لێدەدات هەواڵێکی ناحەقو بەتاڵ لەنێوان خەڵکیدا بڵاودەکاتەوە.

*ئەگەربینی (تەورات)و (ئینجیل) دەخوێنێتەوە، بەڵام لەماناکانی تێناگات ڕێبازو بۆچوونی خراپە، راوبۆچوونیشی هاوتای راوبۆچوونی جولەکەو مەسیحیەکانە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ أَنتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴾ (البقرة: ٤٤).

*ئەگەربینی بوە بەقەشەیەك بیدعەی دروستکردوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا﴾ (الحديد: ٢٧).

*هەروەها دەڵێن: خاوەنی ئەم خەونە بژێوی‌و رزق‌و رۆزی قورس‌وگراندەبێ‌و کاروبارەکانی ئەستەم دەبن‌و لەهەموو هەنگاوێکدا ملکەچی‌و ترس‌و بیم رووی تێدەکات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فێڵکارێکی قۆڵبڕی بیدعەچی بانگەوازدەکات بۆ بیدعە.

(نابلسی)دەڵێت: زەنگ لەخەودا دەلالە یان ژنێکە مندالی بانگبێژی هەبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرداری‌و ئابڕوچوون.

*زەنگ بەڵگەیە لەسەر هاوڕێیەتی پیاوێکی بێخێرە.

*هەروەها پیاوێکی دووڕوە، ئەگەربینی لەکاتی مامەڵەدا زەنگ لێدەدات لەکڕین‌و فرۆشتن‌و بازرگانیەکەیدا سوێند دەخوات‌و لێدانی زەنگیش سوێندی درۆیە.

زەنگۆڵە: (نابلسی)دەڵێت: کێشەو دەمەدەمەو قسەی بێمانایە.

زەوی: (ئیبن سیرین): دەڵێت: زەوی بەڵگەیە لەسەر دنیا بۆ یەکێك خاوەنی بێت بەپێی فراوانی‌و گەورەیی، یان بچووکی‌و تەنگی.

*دەگونجێت زەوی بەڵگەبێت لەسەر دونیاو ئاسمانیش لەسەر قیامەت‌و دوارۆژ، چونکە دنیا پێشخراوەو قیامەتیش دواخراوە بەتایبەت بەهەشت لەئاسمانە.

*زەوییەکی ناسراو بەڵگەیە لەسەر ئەو شارەی تێدایە لەگەڵ جێنشینانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر گەشتو سەفەر ئەگەر ڕێگەیەك بێت بگیرێتەبەر، وەك بیابانو دەشت.
*بەڵگەیە لەسەر ژن ئەگەر لەوانەبێت سنوورو پەرێزی خۆیان دەزانن‌و سەرەتاو کۆتایی شارەزایان.
*بەڵگەیە لەسەر دایك‌و هاوسەر چونکە وەك زەوی وایە لەتۆوچاندن‌و ئاودان‌و بەربووم پێگەیشتندا.
*دەگونجێت زەوی دایك بێت چونکە ئێمە لەزەوی دروستبووین.
*ئەوەی ببینێ دەبێت بەخاوەن زەوییەکی نادیارو هەژاربێت دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر ڕەبەنبێت هاوسەر دەگرێت.
*ئەگەر ببینێ زەوییەکی فرۆشت یان لێی چوە دەرەوە دەمرێت ئەگەر نەخۆش بێت بەتایبەت ئەگەر ئەو زەوییەی ڕووی تێدەکات نادیار بێت، یاخود هەژار دەکەوێت ئەگەر دەوڵەمەندو دەست ڕۆیشتووبێت بەتایبەت ئەگەر ئەو زەوییەی کۆچ دەکات لێوەی گژوگیاو لەوەرگای تێدابێت، یاخود لەپەیڕەوکردنی ڕێبازێکەوە دەگۆڕێت بۆ پەیڕەویکردنی ڕێبازێکی تر.
*ئەگەر لەزەوییەکی وشکەوە ڕوبکاتە زەوییەکی تەڕو بەپیت، لەبیدعەوە ڕوودەکاتە سوننەت، ئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەبوو واژوو دەردەچێت.
*ئەگەر بینی ئامادەی گەشتو سەفەرە بەڵێنێکیان داوەتێ لەگەشتو سەفەرەکەیدا دێتە دی.
*ئەگەر بینی زەوی درزو شقڵی تێبوەو لاوێکی لێدێتە دەرەوە لەنێوان جێنشینانی زەوییدا دوژمنایەتی دەکەوێتەوە، ئەگەر پیاوێکی پیری لێهاتە دەرەوە ڕووداوێکی شەپەنگێزو خراپ لەزەوییدا ڕوودەدات ، ئەگەر دڕندەیەك هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی دەستەڵاتدارێکی ستەمکار، ئەگەر مارێکی لێهاتە دەرەوە سزاو خەشمێکی هەمیشەییە لەو شوێنەدا.
*ئەگەر زەوی درزو قڵیشی بردو ڕووەك سەردەرهێنا پیت‌و فەڕ دەڕژێت بەسەر دانیشتوانەکەیدا.
*ئەگەرر بینی زەوی هەڵدەکەنێ‌و لێی دەخوات ماڵ‌و داراییە بەفێڵ دەستدەکەوێت ، چونکە چاڵ هەڵکەندن فێڵ‌و تەڵەکەیە.
*ئەگەر بینی زەوییەك قڵیشبوو بەڕووەك‌و بەگومانی خۆی ئەو زەوییەی بەموڵك‌و جێی خۆی داناو دڵخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی حەزو ئارەزووەکانی‌و مەرگێکی کتوپڕو خێرا

بەبەڵگەی فەرمایشتی خودا ﴿حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً﴾ (الأنعام:٤٤).

*ئەوەی بەدەست بەسەر زەویدا بڕوات دەستەڵاتو موڵکی دەستگیر دەبێت، هەروەها وتراویشە: ئەگەر ڕۆیی بەسەر زەویدا میراتی بۆ بەجێدەمێنێت، تەنگەبەری زەویش دەستکورتیی و کەمی بژێوییە.

*ئەوەی ببینێ زەوی بەخێروچاکە دەدوێت لەگەڵی خێروچاکەی لەئاین و دنیادا بەدەست دەکەوێت، وتەو قسەی نادیاریش ماڵو داراییەکی گوماناوییە.

*ڕۆچوون و داچوونی زەوی نەمانی نازو نیعمەت و گۆڕانی حاڵو بارە.

*ڕۆچوون لەزەویدا بەبێئەوەی هەڵبیکەنێ زۆر دوورکەوتنەوەو ئاوارەییە بەهۆی سەرقاڵیو داواکاری دینارە یان مردنە لەپێناوی دنیادا، ئەگەر لەچاڵێکی بچووکدا ڕۆچوو هیچ دەروازەیەکی تێدا نەبوو فێڵی لێدەکرێت لەکاروبارەکانیدا بەئەندازەی خۆی.

*هەرکەسێك بینی لەشوێن و جێگەیەکدا ڕاوەستاو ڕۆدەچێت بەناخی زەویدا ئەگەر بەرپرس و فەرمانڕەوابوو دنیا ئاڵو گۆڕ دەکات لێی و هاوڕێکەی دەبێت بەدوژمنی، شادمانی و کەیف خۆشی لێدەبێت بەغەم و پەژارە بەپێی وتەی پەروەردگار ﴿فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ﴾ (القصص: ٨١).

*ئەگەر بینی گەرەك و زەوییەك لەخەڵکی هاتەوە یەك لەوشوێن و جێگەیەدا مردن دەکەوێتەوە، یان وتی وتی و هەراو بەزم و کۆمەڵێك سەریان تیا دەچێت بەئەندازەی هاتنەوەیەکی زەوییەکە، یاخود نەبوونی و دەستکورتی دێت بەسەریا، ئەگەر ئەوەی پێچرایەوە لەزەوی بەتەنیا لەخۆی بوو نەبوونی و تەنگی بژێوی ڕووی تێدەکات، بەڵام ئەگەر بینی ئاوەڵابوو بۆی هاتەروو تەمەنی درێژ دەبێت و خێر ڕووی تێدەکات.

*(نابلسی) دەڵێت: زەوی لەخەودا لێکدانەوەی هەیە، هەرزەوییەکیش بەپێی خۆی و ناوەڕۆکی، ئەگەر زەوی لەسەر پشتی نەهەنگ و گایەك بینیەوەو هیچ نەگۆڕابوو بەڵگەیە لەسەر پادشایەك دەستبەرداری موڵك و دەستەڵاتدەبێت، یان جێگرەکەی لادەبات و حاڵو باری جیهان هیچ گۆڕانکارییەکی بەسەردا نایەت.

*زەوی‌و ماڵ بەڵگەیە لەسەرئەوەی لەسەری رادەخرێ لەراخەرو فەرش‌و حەسیرو هیتر، یان ئەوەی چاکسازی تێدا ئەنجامدەدات ، یاخود ئەو خزم‌و کەس‌وکارەی تیا کۆدەبنەوە ، ئەوچاکەو خراپەیەی دەیبینێ ئاوزەنگی دەبێت بەڵگەو نیشانەیە لەسەری ، بەڵام زەوی کشتوکاڵی بەڵگەیەلەسەر کێڵان‌و کشتوکاڵکردن تێیداو فەرو پیت‌و بێبەروبوومی ئامرازی کێڵان‌و دوروێنەو کشتوکاڵەو ئەوەی تێدا روودەدات لەبۆنی خۆش‌و گوڵ‌و رووناکی‌و ئاودان‌و بەرزی‌و نزمی‌و رەقی‌و زبری دەگەڕێتەوە بۆئەوەی باسمانکرد.

*بەڵام زەوی گەرم بەڵگەیە لەسەر گەشت‌و گەڕان‌و سەفەر تێدا بەمەبەستی بازرگانی‌و بژێوی پەیداکردن وەك سەرقافڵەچی‌و کاروانچێتی‌و هاوچەشنەکانی، ئەمانی کۆسپ‌و رێگرەکانی‌و دەرهێنانی بەردەکانی‌و دەرخستنی رێگەو بانی‌و جێگیربوون لەسەری لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج بۆ گەشتەوان‌و، ئاسانبوونی کاروبارەکانی‌و رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو گورج‌و گۆڵی کاروانەکەیان.

*بەڵام زەوی ناسراو بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی بەگرتن یان میراتی یان هەڵکەندن، ئەو قووڵی‌و کورتیەی تێدا روودەدات دەگەڕێتەوە بۆ خاوەنەکەی هەروەك باسمانکرد.

*زەوی نادیاریش: بەڵگەیە لەسەر دایك‌و باوك‌و ژن‌و پیاو شەریك‌و دەستپاك‌و میراتگر، هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەن ماڵ‌و ئاژەڵ‌و دایکە یان ئەوەی لەسەری دادەنیشێت لەراخەرو کورسی‌و...هتد

*هەروەها زەوی بەڵگەیە لەسەر رۆڵی داوێن پیسان‌و ئارەزووەکان.

*زەوی ژنێکی دووزمانە کەهیچ نهێنیەکی بۆ ناشارێتەوە.

*هەروەها زەوی بەڵگەیە لەسەر دەمە دەمەو زانیاری‌و رەوانبێژی‌و ، بەڵگەیە لەسەر دنیاو ئاسمان‌و دواڕۆژ.

*دەگونجێت زەوی‌و ئاسمان بەڵگەبێت لەسەر دوو ژنی سەراسەرو هەویەی یەك ناتوانن هەرگیز لەگەڵ یەکدا بژین یان کۆببنەوە مەگەر خودا یەکیان بخات.

*ئەگەر بینی زەوی شەقیبردووە بەڵگەیە لەسەر بیدعەو دەرخستنی گوناە و کاری نابەجێ، دەگونجێت درزو شەق بردنیشی بەڵگەبێت لەسەر باشی‌و فەرو پیتداری.

*درێژی زەوی‌و گوشادبوونی بەڵگەیە لەسەر ئازادبوونی زیندانی‌و منداڵبوونی دووگیان، درێژبونەوەی وەك سروشتی خۆی رزق‌و رۆزییە.

*ئەگەر بینی خاوەن زەوییەکی لووس‌و سافبوو ژنێکی هەژارو نەزۆك دەبێت بەهاوسەری.

*دەگونجێت زەوی بەڵگەبێت لەسەر موڵك لای دەستەڵاتدار یان مەرگو ژیان‌و رزق‌و رۆزی لەگەڵ ئەوانەی ئیش‌وکاری لەسەر دەکەن لەپیاوچاك‌و خراپ.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی زەوییەك ژندەهێنێت‌و خوداوەند کوڕێکی پێدەدات یان دەبێت بەهاوبەشی کەسێك یان کەسێك بەئەمین دادەنێت بەسەر ماڵ‌و نهێنییەوە، یاخود میراتیەکی بۆ دەمێنێتەوە یان ماڵێك بەکرێ دەگرێت یاخود دەیفرۆشێ، یان ئاژەڵێك دەکرێت یان راخەرێك ، هەریەك بەپێی توانای خۆی‌و ئەوەی شیاوە لەگەڵی.

*ئەگەر شیاوی دەستەلات بێتبوو پێدەبەخشێ، ئەگەر نەخۆشبوو ساغ‌و تەندروست دەبێتەوەو پێشوازی لەبژێوی خۆیدەکات.

*ئەگەر زەوییەکە گوشادو بەرینبوو هاوکات لەگەڵ ئەوەشدا جوان‌و رازاوەبوو دڵی کەمەندکێشدەکرد کردارەکانی لەسەر ئەو زەوییە باش‌و چاکدەبن ، بەڵام ئەگەر کەلاك‌و ئێسکی پرووکاوی لەسەربوو لەگەڵ پیس‌و پۆخڵی کردارەکانی لەسەر ئەو زەوییە خراپ‌و نالەبارە دەبێت.

*ئەگەر زەوی گفتوگۆو وتوێژی لەگەڵ سازکرد یان لەوتەکانی حاڵینەبوو، بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی‌و لەرزەو ئابڕووچوون.

*ئەگەر بینی زەوی تووشی زەمین لەرزە هات‌و خۆی لەسەری بینیەوە ، بەڵگەیە لەسەر منداڵبوونی دووگیان‌و دانانی بارەکەی.

*ئەگەر بینی زەوی دانیشتوانی نغرۆکرد بەڵگەیە لەسەر وێڵی‌و سەرگەردانی‌و لەخۆرازیبوون‌و بێئاگایی لەگوێڕایەڵی خوداوەند.

*ئەگەر زەوی پێچرایەوە لەژێریدا بەڵگەیە لەسەر تەواوبوونی کارەکەی یان تەلاقدانی هاوسەرەکەی، یان لەکیسچوونی پۆست‌و دەستەلات.

*ئەگەر بینی زەوی گۆڕاوە بۆ چاڵ‌و ئاسن‌و کون دەگونجێت ئەستەم‌و مەحاڵبێت هاوسەرەکەی دووگیان بێت

یان پیشەکەی بگۆڕێت یان بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی ماڵو سامان بەهەوڵو کۆششی خۆی ، یان کانزایەك بدۆزێتەوە.

*ئەگەر بینی خۆیبوە بەزەوی پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە لەنێو خەڵکیدا یان خۆی ئامادەدەکات بۆ وەرزش‌و شکاندنی نەفس.

*ئەگەر زەوی هەڵگرت‌و هیچ کێشێکی نەبوو بەڵگەیە لەسەر ستەمی کەسێتر لەوزەوییەی ئەودا، یان مەزندەبێت‌و زەوی دەوروژێنێ‌و دەیخاتە سەرپشتی‌و یارمەتی دەدرێت لەسەر ئەوکارە ، یان دەبێت بەکەسێکی شارستانی یان موڵکدار.

*ئەگەر زەوی خوارد بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەکەسێکی نەزانەوە سوودو قازانجی دەستدەکەوێت یان سوودی پێدەگەیەنێت.

*دەگونجێت ئەوەی لەسەری دانیشتوە یان سواریبووەو قاچی پێدا هەڵدەگرێت بفرۆشێ‌و نرخەکەی بخوات.

*ئەگەر بینی زەوی شەقیبردو قووتیدا بەڵگەیە لەسەر شەرمو نەبوونی هۆکار، یان دەگونجێت سەفەر بکات‌و زیندانی بکرێت یان منەتباری یەکێك ببێت.

*ئەوەی ببینێ لەسەر زەوییەکی فراوان‌و بەرینەو شارەزانیەتێداو لەبیابان دەچێت سەفەرێکی کتوپڕ دێتەرێی.

*ئەوەی ببینێ لەسەر زەوی دانیشتوەو شتێکی بەدەستەوە گرتووە بۆ بازرگانی سەفەر دەکات.

*ئەوەی ببینێ لەزەوییەکدا خەریکی خواردنە ماڵو داراییەك بەدەستدێنێت بەئەندازەی ئەوەی لێیخواردوە.

*ئەوەی ببینێ لەزەوییەکی وشکەوە دەچێت بۆ زەوییەکی بەفەڕو پیتەوە لەبیدعەوە دەچێت بۆ سوننەت ، خۆئەگەر لەزەوییەکی بەفەڕو پیتووە بچیت بۆ زەوییەکی وشك‌و بێ فەڕو پیت پێچەوانەی پێشووە.

*ئەگەر بینی ئالوودەی سەفەرەو لەزەوییەکەوە دەچێت بۆ زەوییەکیتر، سەفەر دەکات‌و حاڵی لەسەفەردا بەئەندازەی خەوەکەی دەبێت لەرووی فراوانی‌و تەنگەبەری‌و بەپیتی‌و بێپیتی.

*ئەگەر بینی دەستەڵاتداری ولاتێك لێیدوورکەوتەوە ئەگەر ژنی هەبوو تەلاقیدەدات یان ژنێکی دی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی زەوییەکی فرۆشت‌و بەجێیهێشت گەر نەخۆشبوو دەمرێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو هەژار دەکەوێت.

* ئەگەر بینی قاچی هەڵخلیسکا بەسەر زەویدا یان دەستی خۆڵاوی تەکاند هەژار دەکەوێت ، بەلام ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت و دەگەڕێتەوە بۆ نێو ئامێزی گڵ و خاك.

* ئەوەی ببینێ لەسەر زەویدا ونده‌بێت بەلام هیچ چاڵێکی نەبینی سەفەرێکی بژێوی پەیداکردن دێتە ڕێی و تێدا دەمرێت.

* ئەوەی ببینێ زەوی دەپێچرێتەوە بەخێرایی دەمرێت.

* ئەوەی ببینێ زەوی قڵیش و درزیبرد بۆی تەمەنیدرێژ دەبێت.

* ئەوەی ببینێ لەزەویەکەوە دەچێت بۆ یەکێکی دی بەدوایەکدا دەچێتە لای ژنەکەی یان سەفەرەکەی درێژخایەندەبێت لەزەویی و خاکێکەوە بۆ یەکێکی دی.

* ئەوەی ببینێ زەوی قووتیداوەو نغرۆبووە تێیدا ئەگەر لەخەڵکی شەڕەنگێزو خراپبێت سزایەك دادەبارێت بەسەریا یان سەفەرێکی دوور دێتە ڕێی و دەترسێت نەگەڕێتەوە.

* ئەوەی ببینێ زەوی تووشی زەمین لەرزە دێت و ڕۆچوو بەلایەك دێت بەسەر ئەو شوێنەدا لەلایەن فەرمانڕەوا یان بەهۆی گەرماو سەرما یان نەبوونی و قاتی و قڕییەوە، یان ترس و بیمێکی توندو تیژ.

* ئەوەی ببینێ زەوی درزو قڵیشی بردو ئاژەڵێکی لێهاتە دەرەوە کەوتە گفتوگۆ لەگەڵ خەڵکیدا ڕووداوێکی سەرسام دێتە ڕێی، یاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نزیکبوونەوەی ئەجەل و چارەنووسی، یان نیشانەو بەڵگەیەکی مەزن بێت بۆ سەرجەم خەڵکی تا پەندو ئامۆژگاری وەربگرن.

* زەوی بەڵگەیە لەسەر دنیا، ئەوەی دەبێتە خاوەنی بەئەندازەی فراوانی و گەورەیی و تەنگی و بچووکی دەبێت بەخاوەنی.

* زەوی ناسراو بەڵگەیە لەسەر شار کەخۆی تێیدا دەژی لەگەڵ ماڵ و خێزان و دانیشتوانیدا.

زەوی کێڵەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەسێکە فرە سەرقاڵە بەئیش وکارەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە باشترین ئیش وکار ئەنجام دەدات بەتایبەت ئەگەر کشتوکاڵەکەی ڕواو سەوزبوو و دووریییەوە.

* ئەگەر لەوانەبوو کاروکرداری دەدرایە پاڵ تەویەدەکات.

*ئەگەر بەلگەبێت لەسەر دنیا خێرو فەرپوپیتو چاکەیە.

زەوی هەڵکەن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: زەوی هەڵکەن پیاوێکی فێڵبازو دەستبڕە هەتا دەگاتە ئاو ئەگەر گەیشتە ئاو دەیبەستیو زەوی هەڵکەندنیش لەبنەڕەتدا فێڵو تەڵەکەیە.

*چیا هەڵکەن پیاوێکە هاوەڵایەتی لەگەڵ پیاوانی گەورەو مەزندا دەکات.

*هەروەها وتراوە: زەوی هەڵکەندن پیاوێکە لەناخۆشیو دەردەسەریدایەو بەدرێژایی تەمەن لەو حاڵو بارە قوتار نابێت.

*ئەگەر بینی خاكو خۆڵ هەڵدەکەنێت لەشتی پروپووچو بێمانایا کاتی بەگەڕ دەخات. هەروەها گوتراوە زەوی هەڵکەن پیاوێکی داخ لەدڵی فێڵبازە.

(نابلسی)دەڵێت: بیر هەڵکەن یا ئەوەی لەچیاو شاخەکان چاڵ هەڵدەکەنێت پیاوێکی توندە لەفێڵداو رقو کینەو دژایەتی پەنهانکردوە، ئەگەر پاداشتی لەسەر وەرگرت پیاوێکی فێڵبازو دەستبڕە چونکە هەڵکەندن فروفێڵە، شوێنی هەڵکەندنو راویش بەلگەیە لەسەر زینداںو شاردنەوەو پەنهانی کاروباری ناقۆڵاو خراپ.

زەیت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی زەیت دەخواتەوە بەلگەیە لەسەر جادوو یان نەخۆشی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزیو ماڵی حەلاڵو شیفایە بۆ یەکێك خۆی پێچەوریکات.

*زەیتی زەیتون زانیاریو فەرو بەرەکەتو رووناکیو رزقو رۆزی حەلالە بەدەر لەزەیتی زەیتون ماڵو داراییەکە گومانی تێدا نییە یاخود ماڵێکە دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانڕەوا.

*دەگونجێت زەیت بەلگەبێت لەسەر رووناکی چاو یاخود نوری دلان.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر دیاریکردنی مندالان یاخود رووداني شکان.

*دەگونجێت زەیت بەلگەبێت لەسەرئەوەی نزیکدەبێتەوە یان پەیماندەدات، ئەگەر زەیتی باش خراپبوو بەلگەیە لەسەر شکانی بەڵێنو پەیمان، ئەگەر زەینی خراپ باشبوو بەلگەیە لەسەر باشی مامەڵەو دڵنیایی.

زەیتون: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو خۆشرابواردنە ، داری زەیتون پیاوێکی پیرۆزی فەرپدارە بۆ خانەوادەکەی.

*هـەروەها دەڵـێن: زەیتـون ژنێكـی ڕێـزدارە یـاخود كـوڕی سـەركردەی فەرمانڕەوایە.

*زەیتـونی زەرد غـەمو پەژارەیـە لەئایندا.

*ئـەوەی زەیتـون بگوشـێ لەدارەكـەی خێرو فەڕی دەستگیر دەبێت.

*هـەروەها دەڵـێن: زەیتـون غـەمو پەژارەیە بۆ یەكێك ببینێ.

*گەڵای زەیتون دەستگرتنە بەرێبازی پتەوو تۆكمەوە.

*هـەروەها گـەڵای زەیتـون بەڵگەیـە لەسەر پیاوچاكان یان باشترین خەڵكو بەروبوومەكـەی بەڵگەیـە لەسـەر رزقو ڕۆزی ئاسـانو نیعمـەتی بـاش لەگـەڵ خۆشحاڵی تەواو.

*ئەگـەر بینـی زەیتـون خۆشـدەكات یـاخود دەیگوشـێ بەڵگەیـە لەسـەر ماندبوونو هیلاكی.

*زەیتـون بۆنـەخۆش بەڵگەیـە لەسـەر هێزو توانایـان ، هـەروەها بـەروبوومی زەیتـونیش بەوچەشـنەیەو گـەڵاكانی بەڵگەیـە لەسـەر جێگیربـوونی كردارەكانو چاكبوونەوەی نەخۆش.

*زەیتون بەڵگەیە لەسەر:

+ڕوونـاكی بـاوەڕو ڕێنومـایی بـۆ سەرپێـچیكارانو زانیـاریو قورئانخوێندن.

+قاچگرتنەوە بۆ قاچشكاو.

+گوێڕایەڵی بۆ منداڵ.

+ماڵو دارایی بۆ هەژار.

+ئەو لایەی زەیتونەكەی لێوەدێت.

زی

زیـادكردنی بـەنزین: (ئـەبو حـەفس) دەڵێت: ئەگەر لەخـەودا ببینێ خێرایی ئوتومبیلەكـەی زیـاد دەكـات بەدەستهێنانی سوودو قازانجە یاخود بـەدیهێنانی هیوایـە بـەهۆی ڕەنـجو تێكۆشانەوە یاخود ڕووكردنە خراپەو هەڵەیە ئەگەر خراپیو ناتەواوی تێدا ڕوویدا.

زیـان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زەرەرو زیانو گوناهو تاوانە.

(نابلسی) دەڵێت: بۆیـەكێك بـۆیڕوون نییـە لەشـتێكدا سـوودی تێدا بكـات بەڵگەیە لەسـەر تێكچوونی بیروباوەڕو بێباوەڕی دوای ڕێنومایی.

زیك زیكە: (نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا دوژمنـی لاوازە یـا سـوپاو سـەربازی بێئەمەك بێوەفایە یاخود پیاوێكی زمان پیسی ڕاماوو لاوازە.

*ئەوەی ببینێ زیك زیكە دەوریداوە نەتەوەو كۆمەڵێكی دڕندە دەوری دەدەنو خەمو خەفەت رووی تێدەكات.

*ئەوەی ببینێ بەربەرەكانی لەگەڵ زیك زیكەیەك دەكات بەربەرەكانی لەگەڵ كەسێكی لاواز دەكات.

*ئەوەی ببینێ زیك زیكەیەك دەچێتە نێوگەرووی‌و دەكاتە نێوسكی تێكەڵ بەمرۆڤێكی لاواز دەبێت‌و خێروچاكەی لێوە دەستدەكەوێت‌و لەگەڵ شادیی‌و خۆشیەكی كەمدا.

زین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژن.

*بەڵگەیە لەسەر ژنێكی داوێنپاكی جوان‌و دەوڵەمەندە.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: خۆم بەسەرپشتی ئاژەڵێكەوە بینیەوەو توندبووم لەتەنگەلأنێك‌و هەرزینەكەی تیامایەوەو ئنجا من‌و ئاژەڵەكە قوتاربووین . (ئیبن سیرین) وتی: تۆ پیاوێكی خراپیت ، كاروبارێك دێتە پێشەوە بۆت ژنەكەتی تێدا ملكەچ‌و رسوا دەكەیت، زۆری نەبرد ئەو پیاوە لەگەڵ ژنەكەی سەفەریانكردو دزو جەردە رێگەیان پێگرتن‌و ئەویش ژنەكەی لەبەردەستی دزەكاندا بەجێهێشت‌و خۆی قوتاربوو.

*هەروەها دەڵێن: زین بەدەستهێنانی ماڵێكی كەمە یاخود بەدەستهێنانی دەستەڵات‌و پلەوپایەیە، یان دەڵێن: سوودوەرگرتنە لەئاژەڵ.

*هەندێكیتر دەڵێن: ئەگەر بینی سواری زینێكبوە لەكاروبارەكانیدا سەركەوتوو دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سێ ژن دەهێنێت، هەروەها مێلانەی دوورەگە.

*ئەگەر بینی سەگ یاخود بەراز یا گوێدرێژ سواری زینەكەیبوە كەسێكی ناپاك خیانەت‌و ناپاكی لێدەكات‌و لەگەڵ هاوسەرەكەیدا.

*زین ئاژەڵە یان دەستەڵاتدار یا ژنێكی رێزدار خاوەن شۆخ‌و شەنگی‌و جوانییە.

*هەروەها دەڵێن: زین ماڵ‌و دارایییە، ئەگەر بینی زینەكەی شكا تیاچوونییەتی.

*ئەگەر بینی زینەكەی شكا تیادەچێت یاخود هاوسەرەكەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی زینەكەی دادەگرێ ژنەكەی لەئەستۆی خۆیدەكاتەوە یاخود تەلأقیدەدات یان ئەوەی لەژێر دەستیدایە تیادەچێت‌و خراپە رووی تێدەكات.

*ئەگەر خشتی لەسەر زینەکە بینی زیان بەژنێك دەگەیەنێت لەلای خۆی.

زینا(داوێنپیسی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی زینادەکات ناپاکیو خیانەتدەکاتو وتراوە: خوداوەند (حەج)ی لەچارە دەنوسێت.

*هەروەها دەڵێن: زیناکردن لەگەڵ ژنی پیاوێکی ناودارا داواکردنی ماڵی ئەو پیاوەیەو چاوتێبڕینیەتی.

*زیناکار لەگەڵ ژنی جەحێڵو لاودا دانانی ماڵو داراییەکەیەتی لەکاروبارێکی گونجاوی سەقامگیرو پارێزراودا ، ئەگەر سزای زینا پیادەکرا لەسەر ئەو زیناکارە بەڵگەیە لەسەر تواناداری لەدەستەڵاتدا.

*ئەگەر بینی دوو زیناکار - ژنو پیاو - بەیەکەوە گرێدەداتو ژنی زیناکار نابینێ پیاوێکی دەلالەو کالایەك دەخاتە روو ئەستەمە بەدەستی بهێنێت، بەلام خۆ چواندنی ژن بەپیاو، ئەگەر ژنێك بینی جلوبەرگی پیاوی پۆشیوە حاڵوباری باشدەبێ ، ئەگەر ئەندازەی خۆی نەبەزێنێ ، ئەگەر جلوبەرگەکە لەئەندازەی خۆی دەرچوو حاڵوباری دەگۆڕێ لەگەڵ ترسو بیمدا، ئەگەر بینی بوە بەپیاو بۆ مێردەکەی باشدەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: ژنی زیناکاری نادیار خێروچاکەیەو بەهێزترە لەژنی ناسراو ، زینا دزییە چونکە زیناکار وەك دز خۆیدەشارێتەوە، ئەوەی ژنێکی زیناکار ببینێ رووی تێدەکاتو هانیدەدات کاری ناڕەوای لەگەڵ ئەنجامدەداتو بکات ماڵو داراییەکی حەرام بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی زینا لەگەڵ ژنی ناسراوێکدا دەکات دەیەوێت شتێك لەماڵەکەی ببات.

*ئەگەر لەخەودا ئایەتی: ﴿الزانية والزاني﴾ (النور: ٢) بخوێنێتەوە زیناکارە، هەروەها ژنیش بەوچەشنەیە ئەگەر ئەو ئایەتە بخوێنێتەوە.

*ئەوەی مامەڵە لەگەڵ ژنێکی زیناکاردا بکات لەخەودا دنیاو خوازیارانیەتی، ئەگەر دنیاخوازان ناسرابوون بەچاکیو ئاینو زانیاریو سیفەتی چاكو پێکهاتەی پیاوچاکانو بینینان روودەکەنە ژنێکی زیناکارو کاری زینای لەگەڵدەکەن روو لەبەدەستخستنی زانیارییەك دەکەن لەلایەن زانایەکو بەئەندازەی نزیکبوونەوەیان لەو ژنە زانیاری بەدەستدەهێنن.

*ئەگەر پیاوێکی بینی لەگەڵ ژنێکدا ئەو پیاوە خوازیاری دنیای ئەو ژنەیە.

*ئەگەر بینی زینادەکات ڕێورەسمەکانی (حەج) ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی زینا لەگەڵ ژنێکی داوێنپیسدەکات شەڕو فیتنەو ئاشوب بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی چوە شوێنو جێگەی زیناوەو نەیتوانی بێتەدەرەوە بەخێرایی دەمرێت.
*ئەگەر بینی لەگەڵ ژنی کەسێکی تردایەو مێردەکەشی لەگەڵیدایەو هیچ نکوولییەکی لێناکات ئەو مێردە لەکاروبارێکی ماڵەکەیدا رایدەسپێرێ.
زیندان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرئەوەی کەحەمام بەڵگەیە لەسەری، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیەك رێگربێت لەجموجوولی خانەوادەکەی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+وەستانو رێنەکەوتنی سەفەر.
+گۆڕ.
+دۆزەخ.
+زیندانو شوێنی تاوانباران.
*ئەگەر خۆی لەزیندانا بینی تەماشای حاڵی خۆیو زیندان بکە، ئەگەر نەخۆشبوو زیندانەکەش نادیاربوو گۆڕەکەیەتی تا رۆژی قیامەت تێدا بەند دەکرێ.

*ئەگەر زیندانەکە ناسراوبوو نەخۆشیەکەی زۆر دەخایانێتو ئومێدەواری چاکبوونەوەی دەبێ.
*ئەگەر نەخۆشەکە تاوانباربوو زیندانی نادیار گۆڕەکەیەتیو زیندانی ناسراویش بەڵگەیە لەسەر زۆرمانەوەی لەو نەخۆشیو بیمارییەی تووشی دەبێتو ژیانی وەبەرنایەت هەتا تەوبەنەکاتو قوتار نەبێت لەنەخۆشی.
*ئەگەر مردوویەکی بینی لەزیندانا، ئەگەر بێباوەڕبوو بەڵگەیە لەسەر دۆزەخ، ئەگەر موسوڵمانبوو لەدەرکی بەهەشت بەنددەکرێ بەهۆی گوناهێکەوە هێشتا لەسەری دەمێنێت، بەڵام کەسێکی زیندووی لەش ساغ ئەگەر خۆی لەزیندانا بینیەوە لەوشکانی یاخود نێو کەشتیەکدا کۆسپو رێگر دێتە رێی لەبارانو باو دوژمنو جەنگ یان بڕیاری دەستەڵاتدارێك ، ئەگەر لەسەفەردا نەبوو دەچێتە شوێنێکەوە تێدا بێگوێی خوداوەند دەکات وەك باڕو شوێنێك داوێنپیسی تیا ئەنجامدەدرێت یا مەیخانەیەك هەرکەس بەپێی خۆی.
*هەندێکدەڵێن: ئەگەربینی زیندانێکی بۆ خۆی هەڵبژارد ژنێك بانگیدەکات بۆ کاری داوێنپیسی بەڵام خوداوەند ئەو

کارەی لێدووردەخاتەوەو دەیگەیەنێ بەهیوای خۆی بەپێی وتەی پەروەردگار: ﴿قال رب السجن أحب الي مما يدعونني اليه﴾ (يوسف:٣٣).

*هەروەها دەگێڕنەوە (سابور)ی کوڕی (ئەردەشێر) لەژیانی باوکیدا دەبینێ وەك ئەوەی زیندان دروستبکاتو بەرازو مەیمون لە(ڕۆم)وەرگریّو لەزیندان بەندیان بکات، خۆشی خاوەن (٣١) تاج دەبێتو لەراڤەکارێکی خەو دەپرسێ ئەویش لەوەلامدا دەڵێ: (٣١)سالْ تۆ فەرمانڕەوایی دەکەی، سەبارەت بەدروستکردنی زیندانیش بەئەندازەی ئەو زیندانانە شار دروستدەکەیو (روم) دەگریتو ئەسیریاندەکەی.خەونەکەی بەو چەشنەبوو دوای مردنی باوکی پاشای (روم)ی گرتو شاری (نیشابور)و (ئەهوان)و (خاوەران)ی دروستکرد.

(نابلسی) دەڵێت: زیندان بەڵگەیە لەسەر دەستگرتن بەئاینەوە، ئەگەر زیندانی شەیتانبوو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەهۆی زەمو دوورییەوە.

*زیندانی نادیار بەڵگەیە لەسەر دنیا.

*زیندان بەڵگەیە لەسەر هاوسەری بۆڵەبۆڵکارو هۆکاری هیلاککار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بێدەنگیو زیندانی زوبان لەقسەی هەڵەتو پەڵەت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پلانو ناپاکی دوژمنان.

+تاوانبارکردنو نزیکبوونەوە لەگەورەپیاوان.

+گۆڕوئاین.

+دانیشتنو سەفەر نەکردن بەهۆی نەخۆشییەوە.

+کورتیو نزمی هیمەتو خواز.

+هەژاریو پشوونەدان.

*ئەگەر زیندانیەك بینی دەروازەکانی زیندان ئاوەڵان لەزیندان ئازاد دەکرێ، هەروەها ئەگەر چاڵێکی تیا بەدیکردو رووناکی لێوە هاتە ژوورەوە یان سەربانەکەی بینی لاچوو ئەستێرە بەدەرکەوت زیندان لەشساغیو سەلامەتی موسافیرو گەشتیارو مەرگی نەخۆشە.

*ئەگەر بینی لەزیندانی دەستەلاتدارێکدایەو بەتوندی دەرگاو دەروازەکانی لێداخراوە کارەساتێکی دڵتەزێن رووی تێدەکات یان لەغەمو پەژارەدا دەبێ قوتاربێ لێی.

*ئەگەر بینی لێی بەدەرکەوت لەو غەمو پەژارەیە قوتار دەبێ، ئەگەر

لەسەفەردابوو بێئاگاییە، ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی درێژە دەخایەنێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەزیندانایە دوعاکەی گیرایەو لەغەم و پەژارە قوتار دەبێت بەپێی چیرۆکی (یوسف)(سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر بینی لەزیندانێکی نادیاردایە لەگەڵ خانەوادەکەی و لێی بەدەرناکەوێت گۆڕەکەیەتی.

*ئەگەر بینی لەزیندانێکی نادیار بەدەردەکەوێت یان لەماڵێکی تەنگەبەر روو بەشوێنێکی فراوان و گوشاد، ئەگەر نەخۆشبوو یاخود بەڵاو نەهامەتی رووی تێکرد دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی لەماڵەکەی خۆیدا بەسترابوەوە خێر رووی تێدەکات یان لەنێوخانەوادەکەی دەبینیٚ.

*ئەگەر بینی لەماڵێکی نادیاردا زیندانیکرا هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا دەکات سوود لەماڵ و سامان و منداڵی وەردەگریٚ.

*ئەگەر بینی بەسترابوەوەو لەناڕەحەتیدابوو لەوەی لێی دەترسیٚ قوتاردەبیٚ.

*ئەگەر بینی زیندانەکەی بینا دەکات چاوی دەکەویٚ بەپێشەوایەکی رێنومایکراو خەڵکی ئەو گەڕەکە رێنموویی دەکەن بۆ رێبازێکی باش و چاك.

زیندروو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زیندروو بازرگانی مرۆڤە چونکە زیندروو ژن یان کچە .

(نابلسی) دەڵێت: زیندرووی ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری بۆ کەسی رەبەن و بەدەستهێنانی پلەوپایەو بەڵگەیە لەسەر سەفەر و گواستنەوە لەماڵێکەوە بۆ ماڵێکیتر ، یان لەفرۆشگایەکەوە بۆ فرۆشگایەکیتر.

زیندووبوونەوەی خەڵکی لەگۆڕەکانیان رۆژی قیامەت: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر بڵاوبوونەوەی خەڵکی لەبازاڕدا بۆ سوودوەرگرتن و کۆمەڵیٚ سوودو قازانجدەکەن و کۆمەڵێکیش زیان.

زیوو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زیوو ماڵێکی جەمکراوە زیوویش کچێکی سپی پێستی شۆخ و شەنگە چونکە زیوو لەرەگەزی ژنانە.

*ئەگەر بینی زیووی تەواوەی دەرهێنا لەکانەکەی پلاندەگێڕیٚ لەژنێکی شۆخ و

شەنگ ، ئەگەر پارچەکە گەورەبوو کانزایەك بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر بینی زیوو دەتوێنێتەوە ناکۆکدەبێت لەگەڵ ژنێکداو دەکەونە بەر زوبانی خەڵکی.
(نابلسی) دەڵێت: هەر شتێك لەزیوو دروستکرابێت لەدەفرو خشڵو هاوچەشنەکانی بەباشی یان شکاوی ئەگەر بینی شتێکی لێدەدات ماڵو سامانێك بەئەمانەت دادەنێ ، هەروەها ئەگەر ئاوێنە لەزیوبوو ئەگەر تەماشای رووخساری خۆی نەکات ئەگەر تەماشایکرد خراپەی پێدەگات لەشانو شەوکەتیدا.
* تەماشاکردنی ئاوێنەی زیوو هیچ خێرێکی تێدا نییە.
* ئەگەر بینی چوە ئەشکەوتێكو بەزیوو رووپۆشکرابوو زیووی تواوەی بەدەستهێنا ژنێك پلانی لێدەگێڕێ.
* دەفرو قاچاغی زیوو و ئاڵتوون بازرگانییە بۆ خاوەنەکانی، یاخود کرداری چاکەیەو خاوەنەکەی دەباتە بەهەشتەوە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿يطاف عليهم بصحاف من ذهب وأكواب﴾(الإنسان: ١٥) دەفەرموێت: ﴿يطوف عليهم ولدان مخلدون (١٧)بأكواب وأباريق وكأس من معين (١٨)﴾ (الواقعة).
* بینینی دەفری جوانو ناشیرین تێکچوونو بیدعەو گومانە خەوبینەر لەسەریدەوەستێ.
* خشڵی زینو شمشێر بەڵگەیە لەسەر ترساندنی دوژمنو ناچارکردنی حەسوودو دووڕوو.
* ئەگەر بینی دەفری زیو یان درهەمو پارەی رووپۆشکراوی نادیاری بەخشی کاروبارێك دەشارێتەوە یان شتێك با لەخوابترسێو ئەمانەتەکە بگەیەنێ.
* ئەگەر بینی دای بەکەسێکیتر نهێنیو ماڵێك لەلایدادەنێ.

زێ

زێ(ئەندامی زاوزێی مێینە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: زێی ژن دەرولێکردنەوەیە ئەگەر بینی ئاورو بەزێی چوو کوڕێکی پێدەبەخشرێ.
* ئەگەر زێی بووبوو بەئاسن یان زێڕ بەڵگەیە لەسەر نائومێدبوون لەسەرگەیشتن بەویستوخواز.
* ئەگەر بینی چارەسەری زێی ژنێك دەکات بەبێ ئەندامی نێرینەی خۆی دەروویەکی کورتی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی گازی لەزێی ژنێکی نادیار گـرت لـەدنیادا کاروبارەکـانی ئاوەلآدەبنو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر زێی کچێکی بینی خێر رووی تێدەکات.

*ئەگـەر دەسـتیدایە زێـی ژنەکـەیو لـەزێربوو داوایـەك لەژنەکەیـدەکات کەنائومێد بوەلێی.

*ئەگـەر زێـی لـەدواوەبینی خوازیـاری خۆشەویـستیو خێـرە بـەلآم بـۆ دوژمنەکەی دەبێت، ئەگەر زێی ژنەکەی بـچووکبوو زاڵـدەبێت بەسـەر دوژمنەکەیـدا ، ئەگـەر گـەورەبوو دوژمنەکەی زاڵدەبێ بەسەریا.

*ئەگەر بینی ئەندامی نێرینەی گۆڕا بۆ زێی ژن هێزو توانای نامێنێ.

*ئەگـەر ژنەکـەی ئـامرازی نێرینـەی هـەبوو ئەگـەر کوڕداربـوو یـاخود لەسـکیدابوو گـەورەدەبێو سـەرۆکایەتیو پێـشەنگایەتی خانەوادەکـەی دەکـات، ئەگـەر کـوڕی نـەبوو دووگیانیـشنەبوو هـەرگیز کـوڕی نابێـت، ئەگـەر لـەدایکبوو بـەر لـەبالّغبوونی دەمرێـت، یـاخود دەگونجێت لێکدانەوەی بگوێزرێتەوە بۆ بـژێوی پەیـداکار یـان خاوەنەکـەیو باسکردنی بەپێی پلەوپایەیەتی.

*ئەگـەر پیاوێـك بینـی عـەورەتی ژنـی هەیە ملکەچییە، ئەگەر بەو عەورەتەوە مارەکرا بکەر داواکە بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها دەڵێن: گۆڕانی زێی ژن بـۆ ئامرازی نێرینە بەلگەیـە لەسـەر پیـسی زوبانو زاڵبوونی ئـەو ژنـە بەزماندرێژی بەسەر مێردەکەیدا.

*ئەگـەر بینـی زێـی ژنێـك دەمـژێ دەروویـەکی خێـری بەکـەمی لێدەکرێتەوە.

*ئەگـەر تەماشـای زێـی ژنێکیکـرد بەئارەزووەوە بازرگانیەکی خراپدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: زێـی ژنـان لەخـەودا دەرووی خێـرە بۆیـەکێك لەناڕەحەتیـدابێتو بۆکەسێکی رەبـەن هاوسەرگیرییەو بـۆ موسـافیر سـەفەرەو بـۆ شـەریکێك کەوتنـە بەسـەر نهێنـیو کاری شاراوەدا.

*زێـی ژن ئـەو ئەمانەتەیـە کـەناتوانرێ هەڵـسوکەوتی پێـوەبکرێ مەگـەر بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی.

*زێـی بەلگەیـە لەسـەر زینـدان یـاخود دەرگـای مـاڵ کەخوداوەنـد فـەرمانیکردوە لێـوەی بـچنەژوورەوە، خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿وأتـوا البیوت من أبوابها﴾ (البقرة:١٨٩).

* زێ دوانگەو رووگەیە کەرووی تێدەکرێ.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:
+نهێنی مرۆڤ.
+حەمام کەئاوو گەرماوو شوێنی پەشتەماڵی تێدایە.
+دۆڵو شیوی نێوان دوو شاخ.
+نەخۆشیو چارەسەر کەمرۆڤ پێی دەمرێو دەژی.
* هەروەها زێ بەڵگەیە لەسەر:
+گۆڕ یان تەنوور.
+فڕن.
+غەمو پەژارە.
+ئەوەی لەئەستۆیدایە.
+ئاگر یان ئەوەی پێیدەچێتە نێو ئاگرەوە.
+بار.
* ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو لەخەودا زێیەکی بینی لەناڕەحەتیەکەی قوتاردەبێو پێداویستی بەجێدێت، ئەگەر سەفەریکرد پشووی دەستدەکەوێ، دەگونجێت سووربێت لەسەر شەریکایەتی ئەوەی پشوو بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر لەوانەبوو بەدوای نهێنیدا دەگەڕا یاخود بەدوای کانزایا بەویستو داوای خۆیدەگات، دەگونجێت پەیوەندی خزمایەتی بەجێبهێنێت، ئەگەر تامو چێژی لێوەرگرت بەماڵوسامانی ئەمانەتەوە هەڵسوکەوتدەکات.
* ئەگەر چوە لایو جووتبوو لەگەڵی دەگونجێت زیندانی بکرێ ، ئەگەر کاروبارێکی تێکەڵبوو بەهۆیەوە چاکدەزانێ دەکەوێتە نێو ئەوەی خێرو رێنومایی تێدایەو لەدەروازەی خۆیەوە دەچێت روو بەوکارە.
* ئەگەر خەوبینەر سەرپێچیکاربوو رێنومایی دەکرێ، ئەگەر وازی لەنوێژهێنابوو روو لەقیبلە دەکات یان ئامۆژگاری وەردەگرێ، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو نزیکدەبێتەوە لەلێواری مەرگ.
* ئەگەر جووتبوو لەگەڵ زێیەکدا لەخەودا دەگونجێت چەورییەك بخاتە نێو تەنور یا هەویر یان میوەیەکی سەیر بخوات یان خواردنێکی بەتامو چێژ.
* ئەگەر زێی ژنێکی ناسراوی بینی دەگونجێ ئاگاداری نهێنیەکانی بێت، ئەگەر بەشێوەیەکی جوان بینی حاڵی مێردەکەی یان کوڕەکەی باشدەبێ.

*زێ بۆ پیاوو ئامرازی نێرینە بۆ ژن بەلگەیە لەسەر خراپی حالی پیاوو سووکیو رسوایی ژن.

*ئەگەر پیاوێك بینی زێی ژنی هەیەو غەمباربوو یان زیندانی قوتار دەبێت لێی.

*ئەگەر زێی ژنی بینیو دادگایی هەبوو یان دوژمنداربوو دوژمنەکەی ملکەچدەبێ شکستی پێدەهێنێ بەتایبەت ئەگەر مارەیبڕی.

*زێی پیر ئەگەر بازرگان بینی زەرەر لەبازرگانیەکەیدا دەکات.

*زێ فرۆشەری هەنگوینو خورماو مەیە چونکە جووتبوون وەك شیرینیو خواردن وایە.

*ئەگەر بینی چوە نێو زێی ژنێك کۆچی دواییدەکات.

*هەروەها دەڵێن: زێ پیاوێکی خوێنرێژی دەستبڕە بەرۆژ ملکەچی دەنوێنێو بەشەو خراپەو داوێنپیسی دەکات.

*زێ بەندەیەکی سووكو نزمەو لێدانی نەزانو جووتبوونە.

*زێ بەهێلانەی باڵندە لێکدەدرێتەوە.

*ئەگەر باڵندەی بینی یاخود بوو بەخاوەنی ژنێك دەکات بەهاوسەری خۆی.

*مووی زێ ترشییە یاخود هۆنراوەیەکە هێرشێکی توندی تێدایە.

زێڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەهۆی خراپی دەستەواژەکەیو رەنگی زێڕ لەلێکدانەوەدا باش نییە بۆیە زێڕ غەمو پەژارەو غەرامەیە.

*بازن ئەگەر لەدەستیکرد میراتییەکە دەکەوێتە دەستی.

*ئەگەر بینی پارچەیەك زێڕیکردوە بەخۆیدا دەبێت بەخزمی کۆمەڵێکی بێتوانا.

*ئەگەر زێڕێکی تەواوە بەدەستبهێنێت ماڵو دارایی لەدەستدەچێت یاخود غەمو پەژارە بەئەندازەی ئەو زێڕە رووی تێدەکات یاخود دەستەڵاتدارێك لێی تورەدەبێتو غەرامەی دەکات.

*ئەگەر بینی زێڕ دەتوێنێتەوە دەنگەدەنگو هەرا بەرپادەکات لەکارێکی نابەجیداو دەکەوێتە سەر زوبانی خەڵکی.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی لەزێڕە ئاگر دەکەوێتەوە تێیدا.

*ئەگەر ملوانکەیەکی زێڕ یان زیوو یاخود مورو یا هەر مادەیەکیتر لەملیا بەدیبکات دەستەڵاتێکی

پێدەبەخشرێ‌و ئەمانەتێکیشی ئەسپەردە دەکەن.

*ئەگەر دوو بازنی زێڕین یا زیو ببینێ خراپەیەك رووی تێدەکات ، زیو لەزێڕ باشترەو بازن هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "دووبازنی ئالتوونیم لەدەستی خۆمدا بینی فووم تێکردن‌و کەوتن، یەکەمیان موسەیلەمەی درۆزنەو دووەمیش عەنەسی خەڵکی سەنعایە".

*ئەوەی پاوانەیەکی زێڕ یان زیوو ببینێ کردوویەتیە قاچی غەم‌و پەژارە یان زیندانی‌و کۆت‌وبەند رووی تێدەکات.

*هەروەها دەڵێن: پاوانەی پیاو کۆت‌و بەندە، هیچ خشڵێك بۆ پیاو باش نییە لەخەودا بەڵام هەموو خشڵێك بۆ ژنان جوانییە.

*دەگونجێت لێکدانەوەی بازن‌و پاوانە هاوسەربێت.

*زێڕ ئەگەر رێکنەخرابوو غەرامەیە ئەگەر رێکخرابوو شەڕی کەمترە.

*هەروەها دەڵێن: خشڵی ژنان بۆ ژن بەڵگەیە لەسەر منداڵ.

*دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆ لای راڤەکاری خەوێك‌و دەڵێت: لەخەودا بینیم تەشتێك زێڕم هەبوو لەبەرزاییەکدا کەوتمەخوارەوەو شکاو منیش بەسەرزەویدا گەڕام بەدوویدا بەڵام نەمدۆزییەوە، راڤەکاری خەو لێی پرسی: خزمەتکاری نەخۆشت هەیە؟ وتی: بەڵێ، وتی: دەمرێ.

*مرۆڤێك هەردووچاوی خۆی بینی لەزێڕە، راڤەکاریش پێی راگەیاند بینایی چاو لەدەستدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی پارچە زێڕێکی پێدرا دەستەڵات‌و پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی زێڕێکی شکاو یان دیناری تەواو دەدۆزێتەوە رووخساری پادشا دەبینێ‌و بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینیماڵەکەی لەزێڕە دەسووتێ.

*ئەگەر بینی هەردوو دەستی لەزێڕە لەکاردەکەون.

*ئەگەر ینی چاوی لەزێڕە کوێردەبێت.

*بینینی زێڕ بەڵگەیە لەسەر:

+خۆشی‌و شادی‌و رزق‌و رۆزی.

+کرداری چاك‌و باش.

+رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە.

+هاوسەرو منداڵ.

+زانیاری‌و رێنومایی.

+ئەوەی لەزێڕ دروستدەکرێ لەخشڵ.

*ئەگەر زێڕ لەخەودا بوو بەزیو بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵوباری ئەوەی کەبەڵگەیە لەسەری لەژنانو ماڵو منداڵو خزمەتکارو بەردەست.

*زیویش ئەگەر بوو بەزێڕ بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری لەهاوسەرو خزمو کەسی نزیك.

*جلوبەرگی رووپۆشکراو بەزێڕ وەك سەرپۆشو لەچك ئەوانە هەمووی نزیکبوونەوەیە لەپەروەردگار بۆ ژنێك بیپۆشێتو بیدات بەسەریا.

*زێڕو زیوی پوختەش بەڵگەیە لەسەر:

+دڵسۆزیو پاکی نیەت.

+پەیمانبەستن.

+پەیمانی دروست.

*ئەوەی رووپۆشدەکرێ بەزێڕو زیوو یاخود دەکرێ بەخشڵ بەڵگەیە لەسەرکرداری کورتو گۆڕانی کاروبارەکانو مانگو لەبیرکردن.

*زێڕو زیوی بەکارهێنراو لەپارچەکانی خشڵدا رزقو رۆزی بەردەوامە، هەروەها مسو زەردیش بەوچەشنەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: زێڕو مس ماڵو دارابیە لەلایەن مەسیحیو جوولەکەوە دێت.

*ئەگەر بینی زێڕ دەتوێنێتەوە بەربەرەکانیو کێشمەکێش لەکاروبارەکانی دنیادا دروستدەکات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر قسەی خراپو نابەجێو درۆ هەڵبەستن.

*ئەگەر شتێکی لەدەستی خۆیدا بینی یا وریابێت لەکۆمەڵێك دژایەتیدەکەنو گوێڕایەڵی پەروەردگارەکەی بکات چونکە پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ مِن حليهم عجلا جسدا له خوار﴾ (الأعراف: ١٤٨).نە زێڕو نەزیو نەبوو بەڵکو مسی زەردبوو.

*ئەگەر زێڕ یاخود مسی بینی درۆو بوختان یاقسەی ناشیرین دەکات.

(نابلسی) دەڵێت: زێڕ پیاوێکە شانازیدەکات بەخۆشییەکانی دنیاو ئەوەی پێی بچوێنرێ داخوازی خۆشییە.

ژی

ژم

ژماره(نمره): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژماره پێچەوانەی ژمێردراو دەبێت ، ئەگەر بینی درهەمێك دەژمێرێ کەناوی خودای تێدایە یادوزیکری خوداوەند دەکات، ئەگەر دینارێکی دەژمارد ناوی خودای تێدابوو زانیاری وەردەگرێ.

* ئەگەر نەخشەکەی وێنەو نیگارێکبوو خۆی سەر قاڵدەکات بەشتە پڕوپووچەکانی دنیاوە.

* ئەگەر گەوهەری ژمارد قورئان دەخوێنێ.

* ئەگەر گەنجینەو شتی گرانبەهای ژمارد فێری زانیاریدەبێت یاخود فێری خەڵکیدەکات.

* ئەگەر مورووی بژارد خۆی بەکارێکەوە سەرقاڵدەکات کەهیچ پەیوەندییەکی نییە پێوەی.

* ئەگەر مانگای قەڵەوی بژارد چەندین ساڵ بەسەریا تێپەڕدەبێ‌و پڕ لەفەڕوپیت دەبێ.

* ئەگەر حوشتری بژارد بەبارەوە ئەگەر دەستەلأتداربوو لەدوژمنەکانیەوە سوود وەردەگرێ‌و بەهای ئەو سوودە بەئەندازەی باری حوشترەکان دەبێ.

* ئەگەر بازرگانبوو سوودێکی زۆردەکات.

* ئەگەر بینی گامێش دەژمێرێ دەکەوێتە نارەحەتی‌و مەینەتی بژێویەوە.

* هەروەها هەموو ژمارەیەك لەپێکهاتەو شتێکدا دەگەڕێتەوە بۆ ناواخن‌و ڕەچەڵەکی ئەوشتە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی پێنج هەزار دەژمێرێ سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیدا هەروەها ژمارەی بیست‌و سەد سەرکەوتنە.

* ئەگەر بینی حەوت یان هەشت دەژمێرێ دەکەوێتە نێو غەم‌و پەژارەوە.

* ئەگەر بینی نۆ دەژمێرێ لەکارێکی قورس‌وگراندایەو هاوەڵایەتی کۆمەڵێکی خراپەکار دەکات.
* هەروەها دەڵێن: ژمارە (دە) بەڵگەیە لەسەر (حەج).
* ئەگەر بینی چل دەژمێرێ لەکارێکدایە بەڵێنی تیاداوە.
* ئەگەر سی بژارد بەڵێنێکی درۆیداوە.
* یەك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەتەنیا شوێن زانست‌وماڵکەوتن‌و هاوسەرگیری یان بوونی کوڕ.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەمبەڵی‌و وەستان لەبەشداری.
* یەك حەقی تاك‌و تەنیایە.
* دوو سەرکەوتنە بەسەر دوژسناندا.
* سێ بەدەستهێنانی بەڵێن‌و پەیمانە.
* چوار بەڵگەیەکی چەسپاوە.
* پێنج‌و شەش گومانە لەئایندا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتن‌و بەجێهێنانی بەڵگەیە لەسەر نەیاران‌و ژمارەی حەوت‌و هەشت هیچ خێرێکی تێدا نییە.
* دە کەفارەتی سوێندە یان بۆ یەکێك ڕێنومایی نەبێ لە(حەج)دا.
* ئەگەر بینی درهەم دەژمێرێ‌و ناوی خودای تێدایە یادو زیکری خودا دەکات.

ژن

ژن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر جوانبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ساڵی پڕفەڕو خێرو پشوودان‌و ماندودەرکردن.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+گەنجینە.
+سندووق.
+ئەوەی مرۆڤ شتی تێدا هەڵدەگرێ.
+زیندان.
+شەریك.
+ئەوەی ئاگاداری نهێنی دەبێت.
+دارودرەختی بەروبوومدار.
+سیر.
* ئەگەر ژنێکی جوان‌و شۆخ‌و شەنگی بینی هاتە نێوماڵەکەی خۆشحاڵی‌و شادی بەدەستدەهێنێ.
* ژنی شۆخ‌و شەنگ ماڵ‌و سامانێکە نامێنێتەوە چونکە حاڵ‌وباری دەگۆڕێ.
* ئەگەر ژنێکی لاووجەحێڵی بینی ڕووی تێکرد کاروبارەکانی دوای لەکیسچوون بۆ دەگەڕێتەوە.
* ژنی حەجێلی عەرەبی باڵابەرزی گەنم ڕەنگ‌و نادیار باشە لەلێکدانەوەدا.
* ژنی قەڵەو فەڕوپیتی ساڵەو بەپێچەوانەوە.
* ئەگەر ژنێك لەخەودا ژنێکی لاووجەحێلی بینی دوژمنیەتی بەهەر

حاڵێك بێت ، ئەگەر پیرێكی بینی هەوڵو كۆششی بەسەردەچێت.
*ئەگەر ژنێكی شۆخوشەنگی بینیو قسەی لەگەڵداكردو بزەوپێكەنینیانكرد، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر زیندانیبوو ئازاددەكرێ ، ئەگەر ئەو ژنە داپۆشراوبوو هەواڵێكی پەنهانو نادیارە ، ژنی نادیار باشترە لەژنی ناسراو.
*ئەگەر ژنێكی بینی فەرمان بەخەڵكی دەداتو رێگریان لێدەكات لەبەر خوداوەند كارێكی باشە لەئایندا.
*ئەگەر ژنێكی رەشی بینی هیچ خێرێكی تێدا نییە.
*ئەگەر ژنی زرێپۆشی بینی روودەكاتە شار.
*ئەگەر ژنێكی بینی دەفرۆشرێ رەواندنەوەی دەستەڵاتەكەیەتیو پەرتەوازەبوونی كاروباریەتی پاشان حاڵوباری روو بەچاكە دەچێت.
*ئەگەر ژنەكەی بینی بوە بەپیاو چوستو چالاكییە بۆ ئەو ژنەو دەوڵەمەندییە بۆ خانەوادەو دنیایەكی بەرینو فراوانە.
*ئەگەربینی ژنەكەی یەكێكی دی بۆ هێنا لێی جیادەبێتەوە ئەگەر ناكۆكی كەوتە نێوانیان.

*ئەگەربینی ژنەكەی هەڵیدەگرێ كەمو كوڕی رووی تێدەكات ، هەروەها دەڵێن: دەوڵەمەند دەبێ.
*ئەگەربینی ژنەكەی ئەوەنەبوو كەلەكاتی بێداریدابینی هەندێك لەماڵوسامانی دەڕواتو پاشان دەیدۆزێتەوە، ئەگەربینی كوشتی هەندێك لەماڵەكەی تیادەچێت.
*ئەگەربینی چوە لای سەرجەم ماڵوسامانی تیادەچێت.
*ئەگەربینی ژنەكەی دەنێرێت بۆ لای كەسانیتر یاخود بینی شوویكردوە بەكەسێكیتر ئاینەكەی تیادەچێت بەڵام كۆتا ئەنجامی باشدەبێت.
*ژن دنیاو چێژوو سوودو قازانجە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستەڵاتدار چونكە بەسەر پیاودا حوكمدەكات.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زەویو بێستانو سەرجەم ئامرازی گواستنەوە.
ژنان:(نابلسی)دەڵێت: بینیان بەڵگەیە لەسەر جوانی دنیا، ئەگەر بینی ژنان رووی تێدەكەن دنیا رووی تێدەكات، ئەوەی پشتی تێبكات هەژار دەكەوێت.
*ئەگەر بینی لەگەڵ ژناندا دانیشت رازیو دڵنیابوو تەمبەڵی دەنوێنێ بەپێی ئایەتی ﴿ رضوا بأن يكونوا مع

ٱلۡخَوَالِفِ﴾ (التوبة: ٨٧) لێرەدا مەبەستی ژنانە.

ژنانیبوون: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی ڕەفتاری ژندەکات لەخەودا غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات.

ژوو

ژوور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژوور بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەبەرزی.

*ژووریش بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی ترساو بەپێی ئایەتی: ﴿وَهُمۡ فِي ٱلۡغُرُفَٰتِ ءَامِنُونَ﴾ (سبأ: ٣٧).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەهەشت بەپێی ئایەتی: ﴿أُوْلَٰٓئِكَ يُجۡزَوۡنَ ٱلۡغُرۡفَةَ بِمَا صَبَرُواْ﴾ (الفرقان: ٧٥).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دوانگە، چونکە عەرەب بەو چەشنە ناوزەدیدەکات.

*ئەگەر ژوورێکی لەسەرماڵەکەی دروستکردو بینی هاوسەرەکەی ڕێگری دەکاتو شیوەنو گریانو دەنگ بەرزکردنەوەدەکات یاخود خۆی پێچاوە لەشتێکەوە ژنێکیتر بەسەر ژنەکەیدا دەهێنێ یان هەواڵەکەی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر ژنەکەی شۆخو شەنگبوو بزەو خەندە لەسەر لێوەکانیبوو ژوورەکە بەرزیو بڵندی دنیایەتی.

*ئەگەر سەرکەوت بۆ ژوورێکی نادیار ئەگەر دڵنیابوو دڵنیادەبێت، ئەگەر نەخۆشبوو دەچێت بەرەو بەهەشت، وەگەرنا پلەوپایەی بەرزو شادیو خۆشی ڕووی تێدەکات.

*ئەگەر لەبەرزبوونەوەیدا کۆمەڵێکی لەگەڵدابوو دوای کەوتبوەوە دەبێت بەپێشەوا یان بەرنوێژ یاخود فەرمانڕەوایان.

*ئەگەر ڕەبەنێك بینی لەژوورێکدایە ژنێکی جوانی شۆخو شەنگ دەهێنێ.

*ئەگەر بینی دوو ژووری هەیە یان سیانو زیاتر دڵنیا دەبێت لەوەی لێیدەترسێ.

*ئەگەر بینی دوو ژووری هەیە یان سیانو زیاتر دڵنیادەبێت لەوەی لێدەترسێ.

*ئەگەر بینی ماڵی سەرەوە کەوت بەسەر ماڵی خوارەوەداو زیانی پێنەگەیاند کەسێکی ئاوارەی دەگەڕێتەوە، ئەگەر تەپو تۆزی لەگەڵدابێ ماڵو دارایی لەگەڵدادەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەژوورێکی نوێدایەو هەژارە دەوڵەمەند دەبێ، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو دارایی تیادەچێت.

*ئەگەر خۆی لەژوورێكی كۆندا بینیەوەو هەژاربوو پتر بێپارە دەبیۆ ئەگەر دەوڵەمەندبوو زیاتر دەوڵەمەند دەبێت.

*ئەگەر بینی ژوورێك دروستدەكات ژنێك دەهێنێ.

*ئەگەر بینی ژوورێك لەسەر ژوورێكیتر دروستدەكات ژن بەسەر ژنەكەی دەهێنێت.

ژووری نوستن: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستبڕینو هەڵخەڵەتاندنی كەسانیتر یاخود بەقسە فریوودان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سكو باشی ناوبانگ یان خراپیو رسوایی.

*ئەگەر ژوورێكی نوستنی بۆ دانرا رانەهاتبوو لەسەری هیواو ئومێدی نێوان خۆیو خوداوەند نوێدەبێتەوە.

*ئەگەر باشبوو بەڵگەیە لەسەر باشی كاروباری بەنهێنی، ئەگەر باشنەبوو بەڵگەیە لەسەر هیواو ئاواتی بەتاڵو خراپی نهێنی.

ژە

ژەهر (ژار): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی ژاری پێداو ئاوساو زوخمی تێزا بەئەندازەی ئەوە ماڵو دارایی دەستدەكەوێ، ئەگەر كێمو زوخمی نەدی غەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتی تووشدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ژاری بكوژ بەڵگەیە لەسەر مەرگ.

(نابلسی)دەڵێت: ژار بۆ یەكێك بیخواتەوە ئەگەر شوێنەكەی كێمو زوخمی لێنەیەت یان لوویەكی لەجێدەرنەیەت غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بینی ژار دەرخواردی كەسێكدەدات كاری داوێنپیسی بەژنەكەی ئەنجامدەدات چونكە ژار بەنهێنی دەرخواردی خەڵكی دەدرێت، هەروەها داوێنپیسیو زیناش بەنهێنی ئەنجامدەدرێت.

*ئەگەر ببینێت ژار دەخواتەوە تەمەنی درێژدەبێت.

ژی

ژیشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی دڵتەنگو بێبەزەییەو زوو توورەدەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر پلانو فێڵو سیخوڕیو خۆشاردنەوەو شەڕو سندووقی چەك.

ژێ

ژمێریاری دیوان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ژمێریاری دیوان پیاوێکە ئەشکەنجەو سزای خەڵکیدەدات لەمامەڵەکردن لەگەڵیانو فشاریان دەخاتەسەر لەکاروبارە ماددیەکاندا.

(نابلسی)دەڵێت: ژمێریاری فەرمانڕەواو پادشا لەسەر چەن پلەوپایەیەکە، ئەگەر کرێکارە ئەرکی خۆی بەجێگەیاند پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو رزقو رۆزی فراواندەبێت.

* ئەگەر مەردوم دیوانو شوێنێکی نادیاری بینیو لێیان دەپرسیەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بیدعەو گومڕاییەو، لێیدەپرسرێتەوە لەسەرئەوەی لەسەری نووسراوە، دەگونجێت ئەو دیوانەبێت کردارەکانی تیا تۆمار دەکرێت.

* ئەگەربینی بەبزەو خەندەوە بۆنیان خۆشبوو جلوبەرگەکانیان جوانبوو بەڵگەیە لەسەر کرداری باش، خۆئەگەر بەپێچەوانەی ئەوەوە بەدیکردن بەڵگەیە لەسەر کەمتەرخەمی لەکاروبارەکاندا.

ژێردەرپێ: بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزی لەسەفەردا، دەگونجێت لەلێکدانەوەدا بەرگدرووبێت.

سین

س ا

سابرێن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سابرێن پیاوێکی بەهەیبەتە لەشێوەدا بەڵام گێڵو کەودەنە لەهەڵبژاردندا. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەندەی رەش پێستو نەزان لەلێکدانەوەشدا نزیکە لەبەرانەوە.

(نابلسی)دەڵێت: سابرێت پیاوێکی لەشولار گەورەیە، لەئاینەکەیدا مەزنو ناوداره.

سابوون: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی ببینێ لەخەودا دەستی بەسابوون دەشوات نائومێد دەبێت لەداوای خۆیو وتراویشە : هیچی تێدا نییەو باشە.

*هەروەها دەڵێن: مەگەر لەماددەیەکی تر یان بۆگەنبێت ئەوکات بەڵگەیە لەسەر رەوانەوەی غەمو پەژارەو ناخۆشیو بەدەستهێنانی پێداویستی ، هەروەها دەڵێن: دەستشتن بەسابوون بەڵگەیە لەسەر دواییهێنان بەپەیوەندی هاوەڵایەتی یان دوایی هێنان بەبەربەرەکانیو ناکۆکی.

*وتراویشە: قوتاربوونە لەترسو بیمو تەوبەیە لەگوناهەکان.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵێکە بەدەستدێتو پارچە سابووون پیاوێکە غەمو پەژارە لەبیر دەباتەوە.

*ئەگەر بەسابوون جلێکی شتو لەچڵكو پیسی پاکیکردەوە چاکدەبێتەوە یان تەوبەدەکاتو غەمو پەژارەی دەرەوێتەوەو قەرزەکانی دەداتەوە.

*دەگونجێت پارچە سابوونێك چیرۆکێك بێت بینوسێتو لەلای دەستەلاتدار بیخاتە روو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەوانەوەی غەمو پەژارە چونکە پیسیو چڵك لادەباتو پیسیو چڵکیش غەمو پەژارەیە.

سابوونچی: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قورئانو یادی خواو ئەوەی گوناه دەسڕێتەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەو دڵتەنگیو قەرزدانەوە.

* سابوونچی پیاوێکی بوختانچییە، ئەوەی سابوونچییەك ببینێ ئەگەر لەماڵدابێت لەوماڵەدا کەسێك دەمرێ.

سارێژکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سارێژکاری زامو برین بانگخوازی خەڵکییە بۆ خۆشەویستیو دۆستایەتی.

ساز: سازو هاوچەشنەکانی لەئامرازەکانی گۆرانی شتی پڕوپووچو قسەی بەتاڵە.

* دەگونجێت بۆیەکێك کەلەخەودابیێ بیژەنیّو بەدین نەبێت قسەوپیاهەڵدانی خراپ بێتو ئەوکەسە درۆزن بێت.

(نابلسی)دەڵێت: ساز لەخەودا گاڵتەوگەپو قسەی پڕوپووچو دنیایە، یان قسەیەکی درۆیەو لێدەرو گوێگری وەك یەك وایە.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر هەڵیکوڵی بەڵگەیە لەسەر دەستەڵات یان ڕێزدارێك نیگەرانبووە لەشکۆمەندیو حاڵوباری خۆیدا.

* بۆکەسێك کەمو کوڕیو کاری داپۆشراوو پەنهانی هەبێت ئامۆژگاریو پەندە، بۆ کەسی بەدخووش تێکدانی خەڵکییە، بۆ ستەمکار هۆکارێکە بەهۆیەوە ستمدەکات لەگەڵ کۆمەڵێكو ریخۆڵەکانیان دەبڕێت.

* ئەوەی ببینێ لەماڵەکەی خۆیدا سازلێدەدات نەهامەتیو بەلا رووی تێدەکات.

* ژەنەری ساز سەرکردەی ناحەقو مەترسیدارن.

* ئەوەی ببینێ ساز لێدەدات یان هەر ئامێرێك جۆرێك لەخەمو پەژارە رووی تێدەکات.

* ساز بەڵگەیە لەسەر حەزو ئارەزووی خەڵکیو کاروباری پڕوپووچ.

* ئەگەر لەگەڵ سازدا تەپڵو سەمای لەگەڵبوو بەلاو نەهامەتی روو دەکاتە خەڵکی ئەو شوێنە.

سافو لووسبوونی لەش ولار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر مووی پێستی لابرد بەڵگەی خۆشیو شادییە، بەلام ئەگەر لاینەبرد بەڵگەی کەوتنە بەسەر ئاینو زیادبوونی غەمو پەژارەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لاینەبات غەمو پەژارەیە زۆر نامێنێتەوە، ئەگەر هەموو

لەشولاری گرتەوە بەدەر لەدەموچاوی دەمرێت.

*ئەگەر جەستەی ساف و لووسبوو لەکاتی بەئاگایدا موو بەلەش و لارییەوە نەبوو هەموو لەش و لاری لەخەوەکەیدا سافکرد بەدەر لەپێشی دەمرێت و ماڵ و داراییەکەی بەسەردەچێت و بەتەنیا ژنەکانی دەمێننەوە.

سافیر[1] :(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرسامی و خۆشاردنەوەو ملکەچکردن بۆ تواناداری و ترسان لەدوژمن.

سال:(نابلسی) دەڵێت: بۆ ژنی دووگیان بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەمناڵبوون.

هەروەها دەڵێت: بینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فیتنە بۆ خەوبینەر کەڕوودەکاتە خۆی و کەسانیتر بەپێی ئایەتی: ﴿أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ﴾ (التوبة: ١٢٦).

*ئەگەر خەڵکی لەنەبوونیدا بوون بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی خێر.

ساڵح پێغەمبەر(سەلامی خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ لەکۆمەڵێك نەزانەوە غەم و پەژارەی پێدەگات، پاشان لەکۆتاییدا زاڵدەبێت لەگەڵیانداو دوای جیاوازی جیادەبێتەوە لەگەڵیان.

*ئەگەر (ساڵح)ی بینی (سەلامی خوای لێبێت) لەکاروبارو وتەدا چاك و باشدەبێ، هەروەها دەڵێن: دوژمنەکانی هەڵدەدەکەن بەرانبەری و زاڵدەبن بەسەریاو پاشان لەکۆتاییدا ئەو زاڵدەبێ بەسەریاندا.

ساوەر:(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزق و ڕۆزییەکی بەردەست و دەرخستنی حەق و پشوودان دوای هیلاکی و ماندووبوون.

*هەروەها لەخەودا رزق و ڕۆزییە بەڵام ساوەری برنج نیعمەتە، ئاردی سپیش هاوسەرە بۆ کەسێکی ڕەبەنی بەتوانا.

*دەگونجێت ساوەر بەڵگەبێت لەسەر:

+زانیارییەکی باش و سەفەر.

+ماڵ و دارایی.

+فرۆشگاو توێشوو.

+قەڵایەکی پتەو قایم.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

*ساوەر بەدەر لەگەنم چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی خواردنیشی هەژاری و نەدارییە.

---

[1] **سافیر**: باڵندەیەکە شەواندەخوێنێ لەترسی ئەوەی ڕاونەکرێ. (وەرگێڕ).

*ساوەری گەنم ماڵو داراییەکی کۆکراوەیە لەگەڵ ماڵو منداڵو شێلانی سەفەرە بۆلای خزمەکانی.

*ئەگەر بینی هەویرەکەی دەشێلێ پیاوێکی باوەڕدار دەبێتو دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێتو دەستەڵاتو زەفەر دەبات.

س ل

سپڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هێزی سپڵ دەروەو توانای لەشولارە، بەڵام ئێشو ئازاری سپڵ بەڵگەیە لەسەر تێکدانی ماڵێکی گەورەو بێشومار بژێوی خۆیو خانەوادەکەی پێوەیەو بردنی روو بەتیاچوونو فەوتانە، ئەگەر ئێشو ئازارەکەی زیادیکرد هەتا ترسیان لێنیشت بمرێ بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی ئاینی.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا سپڵی بەبەهێزی بینی ماڵو گەنجی خاوەنەکەی پتەودەبێتو خۆشیو شادی پێبەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی سپڵی گەورەیە بەڵگەیە لەسەر گەندەڵبوونی ویستو خوازیو گۆڕانی حاڵو باری یاخود نەخۆشیەکی خراپ زاڵدەبێ بەسەریا.

سپەند(پێچن)[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەموو گورزەیەکی سەد دینار یا سەد درهەمە بەپێی ئاستی خەوبینەر.

سپیکار: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر سپیکاری خوریبوو بەڵگەیە لەسەر کارە کورتەکان ، سپیکاری دیوار بەڵگەیە لەسەر دروومان، هەروەها بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو پلەوپایەو بەرزیو پیاهەڵدانو بەجێهێنانی کاروبار.

*سپیکەرەوەی مس بینینی بەڵگەیە لەسەر خاوەن کرداری چاك لەنهێنیو ئاشکرادا.

س ت

ستایش: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێرێکی زیادە، ئەوەی ببینێ ستایشی پەروەردگار دەکات نورو روناکیو رێنومایی لەئایندا بەدەستدەکەوێت.

*هەروەها دەڵێت:ئەوەی ببینێ سوپاسو ستایشی پەروەردگار دەکات کورێکی پێدەبەخشرێ، ستایش لەخەودا دەوڵەمەندییە بۆ هەژار.

---

[1] **سپەند:** رووەکێکی بۆنخۆشە. (وەرگێڕ).

* ئەگەر بینی ستایشی خودا دەکات پیاوێکی سوپاسگوزارە نیعمەتو بەخششی زۆری پێدەبەخشرێ لەگەڵ دووکوڕی زانا، پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ﴾ (النمل:٤)هەروەها دەفەرموێت: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ﴾(ابراهيم:٣٩).

ستایشی خود(بەخۆداهەڵدان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەشانو باڵی خۆدا هەڵدانی مرۆڤ بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان ئەنجامدان بەپێی ئایەتی: ﴿فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى﴾ (النجم).

* ئەگەر بینی لاوێکی نادیار بەشانو باڵیدا هەڵدەدات لەلایەن خەڵکیەوە بەباشە باسدەکرێت، ئەگەر پیرو لاوەکە ناسراوبوون بەهۆیانەوە پلەوپایەو مەزنی دەستدەکەوێت.

ستوون(کۆڵەکە - پایە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ستوون بەڵگەیە لەسەرئەوەی پشتی پێدەبەستیٚو کۆڵەکەو چەقو پاڵپشتە وەك ئیسلامو قورئانو سوننەتو شارەزایی لەئاینو دەستەڵاتدارو زاناو باوكو گەورەو هاوسەرو گەواهیدەرو ماڵو سامان وایە.

* هەروەها بەلێکدانەوەی رووداوێكو راستی خەون دادەنرێ.

* ئەگەر کۆڵەکەو ستوونێکی بینی لاربوبووەوەو خەریکبوو دەکەوت، ئەگەر لەمزگەوتێکی گەورەدابوو پیاوێکی دەستەلاَتدار دووڕوویی دەنوێنیٚو دەیەوێت دەربچێت لەفەرمانڕەوایی یان لەرێبازو مەزهبەکەی یان زانایەکە یاخود پیاوچاکێك ستەمدەکات لەکارەکەیداو لەرێگەی راست لادەدات بەهۆی فیتنەو ئاشووبێك رووی تێدەکات یان بەلاَو نەهامەتیەك. ئەگەر لەمزگەوتی گوند یا هۆزو تیرەکەیدابوو ئیمامەتو بانگبێژییە یاخود ئەوەی خزمەتیدەکات.

* ئەگەر کۆڵەکەی ماڵەکەی خۆیبوو ئەگەر خەوبینەر خزمەتکارییبوو کۆڵەکە گەورە بەرپرسەو دەگۆڕێت برانبەریٚو کارێکی قێزەوندەکات لەبەرانبەریدا.

* ئەگەر ژنبوو کۆڵەکەکە مێردەکەیەتی.

* ئەگەر پیاوبوو کۆڵەکەکە باوکیەتیو کەوتنی ئەو کۆڵەکەیە دەدرێتە پاڵی یاخود دەمرێت ئەگەر نەخۆشبوو، هەروەها ئەگەر هەڵچوو بەئاسمانداو

ونبــوو یــان کەوتــەنێو بیروچــاڵێکو نەبینرا.

*ئەگــەر کۆڵەکەکــە هــی کەنیــسەبوو دەخرێتە پاڵ قەشە یان بیدعەکارێکە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینــی لەئاسمانــــەوە کۆڵەکەیــەك دابــەزی خوداوەنــد دەســتەڵاتێکی نــەرمونیانی پێدەبەخشێ.

*ئەگــەر بینــی بەکۆڵەکــە لێدرا وتــەو قــسەیە ئەگــەر برینــداریکرد زیــانی پێدەگەیەنێ.

*هــەروەها دەڵــێن: ئەگــەر بینـــی بەکۆڵەکە لێدرا ئەگەر ئازادبوو ترسی کۆتوپــــاوانکردنی ئــــازادی رووی تێدەکات.

*کۆڵەکەو ستوون بەڵگەیە لەسەر ئەو پیاوانـــەی پــشتیان پێدەبەســـترێ لەکاروباری قورس‌وگراندا.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی کۆڵەکەو ستوون یان خۆی بەستوونو کۆڵەکە بینی ئەگەر زانابوو زانستخوازو ئاینـدار لەدەوری کۆدەبنەوە.

*کۆڵەکە باوکە یان کورو ماڵ‌ودارایی یاخود هاوکارە یان ئاژەڵو هاوسەرە یان پادشایە.

*ئەگەر بینـی بوە بەکۆڵەکە دەمرێو هەڵدەگیرێ روو بەگۆرستان.

*کۆڵە فرمێسکە یا ماڵێکی زۆرە یان پیاو یاخود ژنێکی بەرێزو ئابڕوودارە، ئەگەر لەبەردێکی سەختبوو دەگونجێت رێزدارو بەئابڕوونەبێ، ئەگەر لەبەردێکی ئاسـاییوو بـەخێرایی دەگـۆڕێ، بـەڵام ئەگەر لەداربوو دووڕوودەبێت.

*ئەگەر کۆڵەکەو ستوونێکی گشتیبوو لــەجێی خــۆی لاربــوەوە پیاوێکــە لـــــەپیاوەکانی دەســـــتەڵاتدارو لەفەرمانبەردایی دەردەچێت.

*ئەگەر کۆڵەکەی مزگەوتبوو ئیمامەت یا بانگدان ئەنجامدەدات.

س ر

سـرکە(ترشـیات): (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: سـرکە مـاڵێکی پـیرۆزە بـۆ خواناســـان کـــەمێکی ئارەزووبـــازیو تەمەندرێژییە ئەگەر بەنانەوە بیخوات.

*زەیتیش ماڵێکی سووكو کەم سوودو بەلادارە.

*کووپــەو دەبــەو دەفــری ترشــیاتو سرکە کیژێکی بەسۆزو بەزەییە.

*ئەگـــەر مرۆڤێـــك ببینـــێ ترشـــیات دەخواتـــەوە دژایـــەتی خانەوادەکـــەی دەکـات بـەهۆی ئـەو گرژبوونـەی دێـت بەسەر دەمو زاردا.

*ســـرکە مـــاڵێکی حـــەڵاڵو دروســـتە لەنەخۆشیداو نەخۆش زۆر لەسەر جێگە

دەمێنێتەوەو لەسەر وەسیەت دەمرێت تێیدا.

(نابلسی)دەڵێت: خواردنەوەی ترشیات بۆ زیندانی بەڵگەیە لەسەر ئازادی‌و قوتاربوون.

* ئەو سرکەیەی ئەسڵبێت بەڵگەیە لەسەر خۆ ماندوکردن لەگەڕان بەدووی هۆکاردا، لەگەڵ ماندوبوون‌و رەنج‌و هەوڵی قورس‌وگران.

* دەگونجێت سرکە بەڵگەبێت لەسەر:

+کەم‌و کوڕی لەژن‌و کوردا یاخود کاروپیشەدا.

+دڵنیابوون دوای ترس‌و بیم.

+بەرپەرچدانەوەی خراپەو دوژمنان.

+بەندایەتی‌و ئارامگرتن لەسەر ئەرك‌و قورساییەکەی.

+هاوڕێ‌و دۆست.

سرکە دروستکەر: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێك ماڵ‌و سامانی خانەوادەکەی بخوات‌و کەل‌و کەمیبکات.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+پابەندبوون بەسوننەتی پێغەمبەرەوە(ﷺ).

+کەسێك بەڵێن بشکێنێ‌و بەسەری نەبات.

سرکەفرۆش: لەلێکدانەوەدا باش نییە چونکە دەستەواژەی (خلل ـ ناتەواوی) لەخۆگرتوە.

* هەروەها دەڵێن: خراپ نییە چونکە پیسی‌و چڵکی ددانەکان پاکدەکاتەوە، لەلێکدانەوەشدا خانەوادەی ماڵێکە.

* بەڵگەیە لەسەر:

+رزق‌و رۆزی‌و پاکێتی.

+تەوبەو داوای لێخۆشبوون.

+کرێگرتە.

+کوڕی بەسوودو قازانج.

س ڕ

سڕبوون: ئەگەر لەخەودا بینی دەستی سڕبوە یاخود هەندێك لەلاشەی سڕبوە ئەو ئەندامەی تووشی ملکەچیدەکات‌و لەو ئاستەیا نابێت کەچاوەڕێی بوە.

س ز

سزا(تۆڵە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تەمەنێکی درێژە بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ﴾ (البقرة:١٧٩).

* تۆڵەو سزا بەڵگەیە لەسەرنەوەی لەسەریەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆرلێکردن لەوگوناهانەی مرۆڤ ئەنجامیدەدات وەك بەزۆر نوێژکردن‌و رۆژووگرتن‌و زەکاتدان.

س ف

سفره(خوان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: یەکێك لەخەودا بینی دەنگێکهاتو گوێبیستبوو ئەم ئایەتی دەخوێندەوە: ﴿اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ﴾(المائدة:١١٤) خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: تۆ لەنارەحەتیدایتو داوا لەخوداوەند دەکەیت دەرووی خێرت لێبکاتەوەو وەڵام دەدرێیتەوە، بەوچەشنەبوو کەبۆی لێکدایەوە.

*راڤەکارانی خەو لەلێکدانەوەیان بۆ سفره جیاوازی هەیە لەنێوانیاندا هەندێکدەڵێن: سفره پیاوێکی رێزداری دڵفراوانەو دانیشتن لەسەری هاوەڵایەتیەتیو خواردن لێی سوود وەرگرتنە لێی ، ئەگەر لەسەر ئەو سفرەیە چەند پیاوێکی لەگەڵدابوو برایەتی لەگەڵ کۆمەڵێکدا دەکات لەسەر خۆشیو پاشان شەڕو ئاژاوە لەسەر بژێوی دەکەوێتەوە لەنێوانیاندا.

*خواردنی خۆش‌وپاك لەسەر سفره بەڵگەیە لەسەر تەبایی‌و خۆشەویستیانو هەندێکدەڵێن: سفره قەرزە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای پێغەمبەری خوا (ﷺ) دەڵێت: ئەی پێغەمبەری خوا لەخەودا پاوانێکی سەوزم بینی سفرەیەکی لەسەر راخرابوو لەگەڵ دوانگەیەکدا حەوت نمرەی هەبوو، تۆم بینی لەپلەی حەوتەمداو خەڵکیت بانگدەکرد بۆ سەر سفرەکە ، ئەویش(ﷺ)فەرمووی: "سفرەکە ئیسلامە ، پاوانە سەوزەکە بەهەشتەو دوانگە حەوت پلەییەکەش مانەوەی دنیایە بەحەوت هەزار ساڵو شەش هەزاری رۆیوەو لەحەوتەمداین بانگەوازەکەش بانگەوازی خەڵکییە بۆ لای ئیسلامو بەهەشت"[1].

*هەندێکیتر دەڵێن: هاوسەرو ژنی پیاوە.

*دەگێڕنەوە یەکێك بینیویەتی لەسەر سفرەیەك نانده‌خوات هەرکات دەستی بردوە بۆ سفرەکە دەستی سەگێکی زەرد لەژێر سفرەکەوە هاتوەتە دەرەوە لەگەڵیدا خواردوویەتی، ئنجا خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو دەگێڕێتەوە، ئەویش دەڵێ: ئەگەر خەونەکەت بەو چەشنەبێ لاوێك دەستی تێکەڵکردوە لەگەڵ ژنەکەتدا، کاتێ گەڕاو بەدوویداچوو قسەی راڤەکارەکە راستدەرچوو.

---

[1] سەرچاوەی ئەم باسە لە دەقە عەرەبییەکەیدا دیارینەکراوە. (وەرگێڕ).

*ئەگەر نانی بینی لەسەر سفرەوخوان، سفرەکەدانرابوو دوژمنی بۆپەیدادەبێ ، ئەگەرینی لێیدەخوات ناکۆکی لەنێوان خۆیو دوژمنەکەدا دەردەکەوێ لەسەر راوبۆچوونی هەندێك لەراڤەکارانی خەو.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خواردنێکی زۆری لەسەرسفرەخوارد بەدەر لەسروشتی خۆی بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی بەئەندازەی خواردنەکەی.

*ئەگەر بینی ئەو سفرەیە بەرزکرایەوە تەمەنی بەسەرچووەو دواییەتی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر جۆرێك یان دوو جۆر خواردنی لەسەر سفرەکە بینی رزقێکە پێیدەگات بەخۆیو منداڵەکانی بەپێی ئایەتی: ﴿أَنزِلْ عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَاءِ﴾.

*هەروەها وتراوە: سفرە دەستکەوتێکە لەمەترسیدایەو بەرزکردنەوەو لابردنی تەواوبوونی ئەو دەستکەوتەیە.

*هەروەها دەڵێن: شوێنی نانخواردنو بژێوییە بۆ یەکێك لێیبخوات، ئەگەر هەر خۆی بەتەنیا لەسەرییوو نەیارو بەربەرەکانی نابێت، ئەگەر کەسێکیتر لەسەر بینی برای هاوبەشن لەگەڵیدا.

*زۆری نان خۆشەویستیو ئەوینەو کەمیشی بەپێچەوانەوەیە.

*نان خۆشەویستی ساڵێکە، ئەگەربینی خواردن رادەخات سووکایەتیکردنە بەنازونیعمەتەکانی خودا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا نازو نیعمەتو وەڵامدانەوەو بانگەوازو ژینێکی خۆشنوودو سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا.

*زۆری خواردن لەسەر سفرە بەڵگەیە لەسەر زۆری منداڵ، ئەگەر دووشتی دژ بەیەك لەسەر سفرە کۆبوونەوە بەڵگەیە لەسەر جەنگ بەتایبەت ئەگەر خواردنەکەی سەری سورەوکراوو هەریسەبوو، خوانو سفرە مەیدانو گۆرەپانی بەربەرەکانییە.

س ك

سك (ورگ): (ئیبن سیرین) دەڵێن: سك لەناوەوەو دەرەوە ماڵو دارایی پیاوو منداڵو خزمو کەسو لانەی خانەوادەیەتی.

*ئەگەر بینی برسیەتی سووردەبێت لەسەریو ماڵێك بەئەندازەی برسێتی بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێت: هەلاوسانو گەورەیی سك لەخواردنی سووەوە هاتوە، رۆیشتن بەسەر سکدا پشتبەستنە بەماڵو دارایی ، ئەگەر

بینی ورگی بچووك بوه شتومەكی زۆر دەبێت.

*ئەوەی ببینێ سكی گەورەبووە ماڵو سامانەكەی لەسەرپێچی خودایا خەرجدەكاتو خۆشی پەشیمان دەبێتەوە لێیو دەیەوێت تەوبەبكات.

(نابلسی) دەڵێت: سك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەیگرێتەخۆ لەخانەوادەو ماڵو نهێنیو ئەوەی لێی دەردەچێتو بەڵگەیە لەسەر زیندانو گۆڕو نهێنیو لەشساغیو نەخۆشو هاوڕێو ئەسپەردەكاری ئاینو بەندایەتی، ئەوەی لەخەودا سكی بتەقێنرێو دەستەلاتداربێت سوودو قازانجی نابێت مەگەر لەو ماڵەی بۆ خانەوادەكەی داناوە، دەگونجێت نهێنیو پەنهانی ئاشكرابێت یا ژنەكەی لەدەستبدات.

*ئەگەر ژنەكەی دووگیانبوو مناڵەكەی لەسكیەوە دێتە دەرەوە، ئەگەر شتێك لەریخۆڵەكانیەوە هاتە دەرووە یان لە ئەندامەكانیەوە خراپەو بەدرەفتاری بەدەردەكەوێت، وەگەرنا مردن یان زامێكەو دوومەڵی ناوسكی دەردەكەوێت.

*ئەگەر ئێشو ئازاری سكی هەبوو ئازارو ژانەكەی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر ورگی لەدەستدا هاوڕێكەی دەمرێت یاخود بەرپرسەكەی یان دادوەری ماڵەكەی، دەگونجێت واز لەخواردنو خواردنەوە بهێنێتو رووبكاتە زوهدو خواناسی.

*ئەگەر ئاگر لەسكی هاتە دەرەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبەكردنی لەخواردنی ماڵی هەتیوان.

*ئەگەر لەوانەبوو لەقاپو قاجاغی حەرامدا نانیان دەخوار بەڵگەیە لەسەر خۆگرتنەوەو زوهدی.

*ئەگەر لەسەر سكی چوو بەڕێوە بەڵگەیە لەسەر هەژاریو نەداریو گەڕانی بەسەر خەڵكیدا بۆ تێركردنی ورگی.

*سك نێوجەرگەری دۆڵو شیوە دەگونجێت سك لەلێكدانەوەدا بەڵگەبێت لەسەر:

+هۆزو تیرە.

+ورگو چوونە ئەستۆی سەفەر یان زیندانی یا گەڕانەوەی ئاوارەو غەریب بێت.

*ئەگەر لەنێو سكیدا كێمو زوخمو برینی دی بەڵگەیە لەسەر خواردنی سەرجێی حەرام.

*ئەگەر سكی باشبوو یان گەورەبوو بەچەشنێك سوودی نەبوو بۆلاشەی بەڵگەیە لەسەر زانیاریو سەركردایەتی.

* دەگونجێت سك بەڵگەبێت لەسەر پەنهانیکردن لەئاین و شاردنەوەی رق و قین.

* ئەوەی بینی سکی بەتاڵەو سروشتی هیچ گۆڕانێکی بەسەردا نەهاتوە لەماڵ و وەچەکەی کەمدەکات.

* هەروەها دەڵێن: سکی لەحەرام بەتاڵە، دەگونجێت سك کەشتیی مەردوم بێت هەردەردەدارێك روودەدات روو لەکەشتیەکەی بکات.

* ئەوەی خۆی لەسکی دایکیدا ببینێ ئەگەر لەولاتی خۆیدا نەبوو دەگەڕێتەوە بۆ ولاتی خۆی، ئەگەر نەخۆشبوو ئەسپەردەی خاك دەکرێت، ئەگەر لەش ساغبوو زیندانی دەکرێت.

* سك بەڵگەیە لەسەر ماڵی مرۆڤ و ئاژەڵەکانی، جەرگ و دڵ: کوڕەکەیەتی و سیەکانی خزمەتکار و ماڵە، ورگ و سکی کیسەیەو گەرووشی: ژیانێتی.

* ئەوەی ببینێ کیژەکەی یان ماڵەکەی رووخاوەو خۆشی نەخۆشە بەنەخۆشی سکئێشە دەمرێت، ئەگەر دەستیکرد بەدروستکردنەوەی یان چاککردنی چاکدەبێتەوە لەو نەخۆشیە، وەگەرنا رۆژانی تەمەنی بەئەندازەی مانەوەی ساختمانەکەیەتی.

* ئەگەر سکی مرۆڤ کەشتی بێت سەرەکەی دڵیەتی و گەرووی چارۆکەکەیەتی و پەراسوکانی دیوارەکانیەتی.

* ئەوەی ببینێ سکی لەت لەت و پارچە پارچە بوەو ریخۆڵەکانی هاتوونەتە دەرەوەو پەراسووەکانی شکاون کەشتیەکەی دەشکێ بەڵگەیە بۆیەکێ کەشتێ نەبێت لەسەر فرۆشگاکەی کەخێرو خەرجی لێدەردەچێت.

سکچوون: (نابلسی) دەڵێت: سکچوونی ئاسایی لەخەودا زیادەڕەوییە لەماڵ و سامان خەرجکردندا، قەبزیش رەزیلی و دەست نوقاوییە.

سکەلێدەری دینارو درهەم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سکەلێدەری دینارو درهەم کەسێکە غەیبەتدەکات و دوو زوبانە، هەروەها دەڵێن: سکەلێدەر پیاوێکی چاکەکاری قسەو گوفت خۆشە ئەگەر ئەجرو پاداشتی لەسەر وەرنەگرێ. هەروەها دەڵێن: پیاوێکە قسەگەرمدەکات.

* ئەگەر بینی سکەی دینارو درهەم لێدەدات لەبەر دەرگای ئیمام ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو وەریدەگرێ.

* هەروەها دەڵێن: سکەلێدەری دینار پارێزگاریدەکات لەنوێژو ئەمانەت ئەسپەردە دەکات.

*لێدانی سکەی درهەمی خراپو قەڵب قسەیەکی خراپو وتەی بێکردارە.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر جێگرو بەڕێوەبەری کاروبارەکانی فەرمانڕەوا یاخود وتاربێژێکی بەناوبانگ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+نیگارکێش.
+سڕەرەوە.
+ئەوەی ماڵو دارایی بەتوندوتیژی بەدەستدەهێنێ.
+ئەوەی سزای تەمێکردن دەسەپێنێ.

س ل

سڵاوکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی تەوقە لەگەڵ دوژمندا دەکات یا باوەشی پێدا دەکات ناخۆشیو دوژمنایەتی لەنێویاندا هەڵدەگیرسێو لەبری خۆشەویستیو تەبایی جێگیردەبێت چونکە پێغەمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: "تەوقەکردن خۆشەویستی زیاددەکات"[1].

*ئەگەر بینی دوژمنەکەی سڵاوی لێکرد داوای ئاشتەواییو ڕێکەوتنی لێدەکات.
*ئەگەر بینی یەکێك سڵاوی لێکرد هیچ دژایەتیو ناکۆکییەك نییە لەنێوانیاندا سڵاوکار خۆشیوشادی لەسڵاولێکەر دەستدەکەوێ، ئەگەر ناکۆکیو ئاژاوە هەبوو لەنێوانیان زاڵدەبێت بەسەریاو لەشەڕو خراپەی دڵنیادەبێت.
*ئەگەر بینی سڵاویکرد لەپیاوێکی بەتەمەن نەدەیدەناسی دڵنیاییە لەخەشمو سزای خوایی.
*ئەگەر سڵاویکرد لەپیاوێکی پیر دەیناسی ژنێکی شۆخو شەنگ مارە دەبڕێو چەندین جۆر میوە بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُم مَّا يَدَّعُونَ ، سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ﴾ (یس:٥٧-٥٨).
*ئەگەر لاوێك سڵاوی لێکرد بەڵام نەدەیناسی دڵنیادەبێت لەشەڕوخراپەی دوژمنانی.
*ئەگەر پیاوێك بینی سڵاو لەپیاوێکدەکاتو وەڵامیدەداتەوە کیژەکەی دەداتێ، ئەگەر وەڵامی نەدایەوە کیژی ناداتێ.

---

[1] (هندی) لە(کنز العمال)دا (٩/١٣٤) ژمارە (٢٥٣٦٥) هێناویەتی بەدەستەواژەی: "ئەوەی بیکات بەبراکەی لەخۆشەویستییەوە تەوقەی لەگەڵبکاتو جیانابنەوە خوداوەندلێیان خۆشدەبێ" دەیگێڕنەوە بۆ (ئیبن شاهین)و ئەویش لە(بزار)ەوە.

*هەروەها ئەگەر لەنێوان خۆیو ئەو پیاوەدا بازرگانی هەبوو لەخەودا بینی سڵاوی لێدەکاتو ئەویش وەڵامی دەداتەوە ئەو بازرگانیەی نێوانیان سەقامگیر دەبێت ئەگەر وەڵامی سڵاوەکەی نەدایەوە جێگیرو چەسپاو نابێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سڵاو دەکات لەکەسێكو هیچ دژایەتیو دوژمنایەتییەك نییە لەنێوانیانداو سڵاولێکراو لەسڵاوکارەوە خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت یان خێرو چاکەو دڵنیایی لەشەڕو خراپە بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر دەنگێکی نادیاری بیست سڵاوی لێکرد ئەویش پەسەندیکرد موسوڵماندەبێتو سڵاو دووپاتدەکاتەوەو پاداشتدەدرێتەوە لەسەری، ئەگەر وەڵامیدانەدایەوە پەسەند نەبوو لای پاشان پاداشت نەدرایەوە لەسەری.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی سڵاو لەپیاوێکدەکات غەمو پەژارە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی تەوقەدەکات لەگەڵ یەکێکدا راهاتوە تەوقەبکات لەگەڵیو سڵاوی لێبکات خێروچاکەیەو بەڵگەیە لەسەر وتەیەکی باش گوێبیستی دەبێت وەك ئەو دەدوێت.

*ئەگەر بینی تەوقەدەکاتو دوژمن لەئامێزدەگرێ بەڵگەیە لەسەرئەوەی دوژمنایەتیەکەی پووچو بەتاڵدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی فریشتەکان(سڵاویان لەسەر بێت) سڵاوی لێدەکەن خوداوەند بەرپێی رۆشندەکاتەوەو دوایین چارەنووسی بەباشدەبێت.

*سڵاوکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گوێڕایەڵی بۆ موسوڵمان.

*دەگونجێت سڵاوکردن بەڵگەبێت لەسەر پێداویستی بۆ یەکێك راهاتبێت لەسەر وەڵامدانەوەی سڵاو ، ئەگەر یەکێك وەڵامیدایەوە سوودمەنددەبێت لەبازرگانیدا، وەگەرنا کاڵاو شتومەکی بازارپساردی رووی تێدەکات، یاخود وتەکانی لەنێو خەڵکیدا نابیسترێ ، ئەگەر داوایەکی هەبوو بەڵام سڵاوی لەکەسنەکرد داواو پێداویستیەکەی بەجێنایەت.

*ئەگەر لەگەڵ نەتەوەیەکدا بەر لەسڵاو دەستیکرد بە لێدوانو قسە بەڵگەیە لەسەر پێچەوانەبوونی سوننەتو رووکردنە بیدعە، هەروەها ئەگەر یەکێك سڵاوی لێکرد بەڵام وەڵامینەدایەوە

یاخود بە ئاماژەیەك وەلامیدایەوە دەگونجێت سلاو بەلگەبێت لەسەر خۆدان بەدەستەوە.

س ل

سلق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەلگەیە لەسەر خێر هەروەها ملوخیاش بەو چەشنەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر سلق بەر لەپێگەیشتنی خورا بەلگەیە لەسەر ئاین‌و گومانداری یاخود پشتهەلکردن یان بەلگەیە لەسەر ئەو ژنانەی لەخولی مانگانەدان.

*سلق وتەیەکە سەبارەت بەئابڕووو دەکرێ.

س م

سم(پاقووولاخ): (نابلسی)دەلێت: سم بەلگەیە لەسەر زانیاری‌و شوێنکەوتنی شوێنەوارو رزق‌و دەولەمەندی بەتایبەت ئەگەر لەخەودا جێپێی فریشەو پێغەمبەری بەدیکرد.

*سم بەلگەیە لەسەر گواستنەوە لەشوێن‌و جێگەیەکەوە بۆ شوێن‌و جێگەیەکیتر حەق تێیدا فەرزکراوە، هەروەها رێنمونییە بۆ سەرگەردان‌و وێل.

*ئەگەر گوێی لەدەنگی سمی ولاخ بێت بەبێئەوەی بەدییکات باران‌و لافاوە.

سمارتە(سافولووسکەر): (ئیبن سیرین)دەلێت: بەلگەیە لەسەر ئەوەی مندال خاوەن دەسەلاتەو ئەگەر رووپایەکی بەردی ساف‌و لووسی بینی کوڕێکی دلڕەقە ، ئەگەر زەردبوو کوڕێکی دووڕوە، ئەگەر قورقوشمبوو کوڕێکی نێرەمووکە.

سمور[1]: (نابلسی) دەلێت: سمۆرە پیاوێکی ستەمکاری دزە و رووەدەکاتە چۆلەوانیەکان چونکە مال‌و سامانەکەی سوودی لێوەرناگرێ دوای مردنی خۆی نەبێت.

سمی مانگاو شتیتر: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا ئەگەر نەبوو بەلگەیە لەسەر ماندوبوون‌و هەولدان‌و یەککگرتنی ژن‌و مێردو باوك‌و دایك.

سمێل: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر مال‌و سامان، ئەگەر بینی مووی سمێلی کورتدەکاتەوە لەسوننەتدا باشە.

*ئەگەر بینی مووی سمێلی زیادیکردووەو درێژبوە خراپە لەسوننەتدا.

[1] **سمور**: گیاندارێکە لە(سمۆرە)دەچێت.

(وەرگێڕ)

*ئەگەر بینی مووی سمێڵی کورتبوەتەوە یاخود کورتیکردوەتەوە بەو ئەندازەیە ماڵەکەی خەرجدەبێت.

*ئەگەر بینی مووی سمێڵی بەئەندازەی خۆی‌و لەسروشتی تایبەتی دەرچوەو رێگرە لەنانخواردن خراپەو بیدعەیە.

*سمێڵی درێژ بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە، دەگونجێت بەخواردنەوەی حەرامکراوەکان ناوبانگ دەربکات ، کورتکردنەوەو جوانکردنی بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی سوننەت.

*تاشینی سمێڵ‌و ریش بەڵگەیە لەسەر پشوو رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە بەتایبەت لای ئەوانەی بەباشی دەزانن، لای ئەوانەی بەخراپی دادەنێن بەڵگەیە لەسەر لەکیسچوونی پلەوپایەو ناوبانگی خراپ‌و هەژاری‌و زەرەر.

*کەمی مووی سمێڵ دامرکانەوەیە زیادەی خراپە، دەگونجێت زیادبوونی بەڵگەبێت لەسەر پارەخواردنی سەرخۆش‌و مەست یان رێگری لەزەکات یاخود دەستگرتن بەسەر ئەسپەردەو ئەمانەتدا.

سندووق: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سندووق ژنە یان کچە ، (قەیرەوانی) سندووقی بەزوبانی خۆی باسکردوەو بە(تابوت) ناوزەدیکردوەو دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر:

+ماڵ.

+هاوسەر.

+فرۆشگاو دوکان.

+گەنجینەو سینەی.

*ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیانبوو کوڕێکی دەبێت ، ئەگەر کاڵایەکی هەبوو زەرەردەکات یاخود پاشگەزدەبێتەوە لێی.

(نابلسی) دەڵێت: سندووق هاوسەرە بۆ کەسێکی رەبەن‌و دەوڵەمەندییە بۆ هەژار، سندووقی سەفەر سەفەر یا نوێنەرە.

سنگ(سینە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سینە تەنگی وێڵی‌و سەرگەردانییە، ئەگەر کەسێکی ناموسوڵمانی بینی سینەی تەنگە زەرەر دەکات لەماڵ‌و ساماندا.

*هەروەها دەڵێن: فراوانی سینەی مرۆڤ دەست‌و دڵفراوانییە‌و تەنگی رژدییە.

*زۆری سوو بەسەر سینەوە قەرزارییە تووشی مەردوم دەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەبەرد دڵڕەق دەبێت.

* پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: موویەکی زۆرم دی لەسەر سینەم دەرهاتبوو منیش لوولمدەکرد، ئەویش وتی: ئەمانەتێکت پێ سپێراوەو گەیاندوتە جێی خۆی.

* هەروەها سینەفراوانی بەڵگەیە لەسەر هێمنیو لەسەرخۆیی.

(نابلسی) دەڵێت: فراوانی لەخەودا بۆ بێباوەڕ بەڵگەیە لەسەر موسوڵمانبوونی بۆ کەسێکی سەرپێچیکار تەوبەیەو فراوانیشە بۆ گوێڕایەڵ.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاری قورسو گران.

* ئەگەر خۆشەویستەکەی لەسنگی خۆیدا بینی بەڵگەیە لەسەر ناڕەزایی لەدەستی، ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی لەو نەخۆشییەی گرتوویەتی.

* دەگونجێت باشی سینە بەڵگەبێت لەسەر خۆنەویستی.

* دەگونجێت سینە بەڵگەبێت لەسەرئەوەی تێدا دەشارێتەوە لەزانیاریو ماڵو ڕێنومایی یان وێڵیو سەرگەردانی.

* سینە میوان یا ژن یاخود پلەوپایەیەکە تێدا کۆدەبێتەوە.

* سینە لانەی غەمو پەژارەو دەروە، ئەگەر بینی سینەی فراوانبوە خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر بینی سینەی تەنگبوە تەنگەبەری بەدەستدەهێنێت، ، هەروەها دەڵێن: فراوانبوونی بۆ ئیسلامەو تەنگی بۆ یاخیبوونو گومراییە.

* ئەگەر بێباوەڕێك بینی سینەی فراوانبووە، سەلامەتو سوودمەند دەبێت لەبازرگانیدا.

* ئەگەر ئێشو ئازاری بەسینەیەوە دی گوناهێکی ئەنجامداوەو پاشان سزادراوە ، هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایی خەرجدەکات لەزیادەڕەویو کاری لاوەکیدا بەبێ ئەوەی لەگوێڕایەڵی پەروەردگارا بێتو سزا دراوە لەسەری.

* ئەگەر پیاوێك دوو مەمکی لەسەر سینەی خۆی دی هاوسەردەگرێ ئەگەر ڕەبەن بێت یاخود تووشی عیشق دەبێو پاشان ئابرووی دەچێت.

سنوور: (نابلسی)دەڵێت: بۆیەکێك داوای بکات یان داوای نەبەزاندنی بکەن لێی بەڵگەیە لەسەر قەرزو داواکردنی دانەوەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رامانی مرۆڤ لەسنووری خۆیدا یاخود هاوسەرگیری بۆ رەبەنو دامەزراندنی.

سنەوبەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سنەوبەر پیاوێکی دووری دەنگبەرزە سووکو رەوشت نزمو رژدە، ستەمکارو دز رووی تێدەکات.

*ئەو دەرگایەی لەداری سنەوبەر دروستدەکرێ دەرگاوانێکی رەوشت خراپی ستەمکارەو بۆ بازرگانیش پارێزەرێکی ستەمکاری دزە.

س و

سوار(ئەسپسوار): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاودێریو دڵڕاگرتنو گەیشتن بەمیواو ئاوات بەماندوبوونو هیلاکی.

سواربوون: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی سواری ئاژەڵێکبوە، ئارەزوویەکی زاڵدەچێتە ئەندێشەو بیریو دوایدەکەوێ.

*سواربوونی هەموو ئاژەڵێك مەزنیو دەستەڵاتە.

*ئەگەر بینی سواری ئەسپێکبوەو باش ناتوانێ سوراچاك بێت دوای ئارەزووی خۆیدەکەوێ، ئەگەر بەباشی سواربوو پارێزراو سەلامەتدەبێت.

*ئەگەر بینی سواری ئەسپێکبوە بەهەموو پێداویستیەکیەوە خاوەن لانەو ماڵبوو لەگەڵ خزمەتکارو بەردەست مەزنی باوباپیرو دەستەڵاتەکەیەتیو دەگات پێی.

*ئەگەر سواری ملی پیاوێکوبوبوو بەزۆر دەمرێتو تەرمەکەی هەڵدەگرن بەزۆر ، ئەگەر بەویستی خۆی سوارییبوو ئەوەی کەسواریدەبێت ئەرکو ناڕەحەتی سوارە هەڵدەگرێ بەویستی خۆی.

*هەروەها دەڵێن: رووداوێکی سەختو گرانە، ئەگەر فرێیداو وازیلێهێنا روونادات، ئەگەر بەپشتاوپشت سواربوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەهانە پەسەند ناکاتو گوێناگرێ لەئامۆژگاری یاخود پشت هەڵدەکات لەکاتی پێویستیدا یان لەدواوە یاخود لەکاتی خولی مانگانەدا دەچێتە لای ژن.

سواڵکەر (داواکار): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سواڵکەری هەژار لەخەودا زانستخوازە ، ئەگەر ئەوەی داوایکرد پێی درا ئەوە ئەو زانیارییە بەدەستدەهێنێتو ملکەچیو خۆبەکەمزانینی لەگەڵدا دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: سواڵکەران بەڵگەن لەسەر غەم و پەژارەو فیکرو بۆچوونێك روو لەدەرووندەکات.

* ئەگەر بینی پارەیەکی لێوەردەگرن نارەحەتیەکی توند دەهێنێتە پێش چاوی و لەگەڵ مەرگی خەوبینەرو مەرگی ئەوەی کاروبارەکانی گرنگە لەلای، ئەگەر بینینی خۆیاندەکەن بەماڵەکەیدا، یاگوندەکەی لەیەکترازا روو لەخانەوادەکەی دەکات، ئەگەر شتێکیان لەو ماڵە برد بەڵگەیە لەسەر زیانێکی گەورە.

* سواڵکەر خوێندکارەو بەرپرسیش زانایە.

* ئەگەر بینی سواڵدەکات بەڵام نایدەنێ ملکەچدەبێت.

* ئەگەر سواڵکەرێکی بینینی لاڵبوە بەڵگەیە لەسەر عەورەتی ژنێك لەکاتی مارەبڕیندا، ئەگەر ئاویاندایە هاوسەرگیری و مارەبڕینە.

(نابلسی) دەڵێت: کەسێکە پەڕۆکۆنەو وەرەقە کۆدەکاتەوە لەرێگەوباندا، هەروەها بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کۆکردنەوەی ماڵی حەلاڵ و حەرام و دەرخەری نهێنی و پرسیارکار لەشتێك پەیوەندی بەوەوە نییە.

سوبیا[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پشوو رزق و رۆزی و گەیاندنی خراپە بەوەی دەیخواتەوە.

* ئەگەر خەوبینەر رەبەنبوو دەگونجێت ژنی تەلاقدراو حەلاڵبکات.

سوپاسگوزاری: (نابلسی) دەڵێت: سوپاسگوزاری خوداوەند لەخەودا قوتاربوونە لەغەم و پەژارەو دڵتەنگی.

* ئەگەر بینی سوپاسی خوداوەند دەکات لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ و هێزو ماڵ و سامان و خێرو فەرو پاداشتی دەستگیردەبێت.

* ئەگەر فەرمانڕەوابوو ناوچەیەکی ئاوەدانی پێدەسپێردرێ.

* ئەگەر بینی سوپاسی پەروەردگار دەکات یەکتاپەرستە.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی سوپاسی خوداوەند دەکات ئەگەر ناموسوڵمانبوو موسوڵمان دەبێت.

* ئەگەر دووڕوبوو دڵسۆز دەبێت، ئەگەر موسوڵمانبوو هاوەڵایەتی پیاوێکی بەرێزو مەزندەکات لەمەترسیەکی بەناوبانگی دووردا.

---

[1] **سوبیا**: بادەیەکی بەناوبانگە لەگەنم دروستدەرکرێ (اللسان: مادة سوب).

سورام[1] : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی چاکەکارە لەنێوان خەڵکیدا لەمیراتیدا.

سورێژە(درکە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: سورێژە بەدەستهێنانی ماڵو داراییە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە لەگەڵ خەمو پەژارەو ترس‌وبیم‌و تیاچوونیدا. هەروەها وتراوە: تومەەو تاوانبارکردنە. (نابلسی)دەڵێت: سورێژە بەڵاو نەهامەتی کشتوکاڵە.

سورێنچك: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر لەش ساغی‌و نەخۆشی.

سولەیمان(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی (سولەیمان) ببینێ موڵك‌و دەستەڵات‌و زانیاری‌و فیقهی دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر بەمردوویی بینی لەسەر دوانگە بەرپرس یا سەرکردەو فەرمانڕەوا دەمرێ‌و بەمەرگی نازانێت هەتا دوای ماوەیەك.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر (سولەیمان) ببینێ فەرمانڕەواو دوژمن ملکەچی دەبن‌و زۆر سەفەر دەکات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر موڵك‌و دەستەڵات بۆ یەکێك شایستەی بێت یاخود بەڵگەیە لەسەر دادگاو دادگایی فیقهو فەتوا بۆ ئەوەی شایستەیەتی بەتایبەت ئەگەر تاجەکەی یا ئەوستیلەکەی هەلگرت یاخود لەسەر جێگەی خۆی دابنا، دەگونجێت کاری قورس‌وگرانی بۆ ئاسان ببێت‌و لەلایەن پەروەردگارەوە پلەوپایەی بەرزی دەستگیرببێت‌و چارەنووس‌و دەرەنجامی بەخێر کۆتایی بێت.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر نارەحەتی لەلایەن ژنانەوەو بۆڵە بۆڵ لەدوولاوە، ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتداربوو لەپۆستی دەستەڵات لادەبرێ پاشان دەگەڕێتەوە بۆی‌و دەگونجێت بەفرۆفێڵ ژنێکی خاوەن ماڵ‌و دارایی بەرێز بکات بەهاوسەری.

*ئەگەر خەوبینەر رزق‌و رۆزی لەسەر باڵندەبوو یان ئامادەکاری روحی جنۆکە یاخود شووشەکاری رزق‌و رۆزییەکی فراوانی دەستگیردەبێت ، دەگونجێت ماڵێکی گرانبەهای بۆ وەبەربێت دوای نائومێدی.

*دەگونجێت سەربکەوێت بەسەر دوژمنەکەیدا دوای زەرەر پێبردنی.

---

[1] **صرام**: ناوێکە لەناوەکانی جەنگو شەڕ. (وەرگێڕ)

*ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوو بەدەریادا سەفەریاندەکرد لەسەر رەشەبا وەستابوون یاخود ئەوەی پێویستی پێیەتی بەدەر لەسەفەر خوازو داواکەی بۆ بەجێدێت.

*ئەگەر (سولەیمان) پێغەمبەری بینی نیعمەتو بەخششی خوایی بەسەریا دەرژێت ، دەگونجێت زانینێکی تەواوی پێببەخشرێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شارەزابوون لەزانیاری زمان وەك وەرگێران.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر لەشساغی نەخۆش چونکە ناوی (پارێزراوە) هەروەك چۆن ناوی (دڵنیاییە).

*بینینی ئەموستیلەکەی(سەلامی خوای لێبێت) نوێکردنەوەی ئەمەکدارییە بۆ خاوەن بڕیار.

*ئەگەر حەزرەتی (سولەیمان) ببینێ ماڵو دارییەکی زۆر بەدەستدەهێنێ سەفەرێکی دووری دەکەوێتەبەر ، بەڵام زوو دەگەڕێتەوە و خێرو سەلامەتی لێدەستگیردەبێت.

سوێندخواردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سوێندخواردن لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر لەخۆباییبوونو فێڵو تەڵەکە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ، فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ ﴾ هەروەها ئایەتی: ﴿ فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ ﴾سوێندی راستیش سەرکەوتون زاڵبوونەو وتەی حەقو راستە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴾ سوێندی درۆش ملکەچیو سەر شۆڕییە لەگەڵ ئەنجامدانی سەرپێچیو گوناهو هەژاری بەپێی ئایەتی : ﴿ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ﴾ .

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بەشێوەیەکی مەجازی سوێندیخوارد فێڵو دەستبڕینە.

*ئەگەر لەخەودا سوێندی بەخاچ یا ئەستێرە یان دەریا خوارد بەڵگەیە لەسەر هەواداری بۆ سەرگەردانیو دووڕوویی.

*ئەگەر سوێندی بەپەروەردگارخوارد یاخود سوێندێك کەفارەتی بکەوێتە ئەستۆ بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی حەقو راستیو شوێنکەوتنو پابەندی پێغەمبەری خوایە(ﷺ).

*سوێندخواردنی مرۆڤ لەژنەکەی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خەمو خەفەتو ئەوەی پێویستی دەکات

سوێند بەباوباپیران و دایك بخورێت بۆی.

سوێندخواردن بە پەروەردگار: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر سوێندەکەی بەدرۆبێت هەژاری و ملکەچی و دەستبڕینە، دەگونجێت سوێندی درۆو وێرانبوونی ماڵبێت بۆیەکێك بیخوات.

*سوێندی زانست کارێکی چاکە یاخود دڵنیاییە لەترس و بیم.

س وو

سووپەر(قەڵغان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەبەرییکات بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی بەهێزو جوان و شۆخ و شەنگ و خاوەن ماڵ ودارایی.

(نابلسی)دەڵێت: سووپەر مەزنی و هێزو سەرکەوتن و ماڵ و داراییەو لەبنەڕەتیشدا میراتییە.

سووپەرساز(قەڵغانچی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مامۆستایەکی بانگخوازە بۆ خێرو چاکە، هەروەها دەڵێن: دەستەڵاتدارە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاسانکردنی کاروبای قورس وگران و یارمەتیدان و هاوسەرگیری بۆکەسی رەبەن.

*سووپەرساز پیاوێکە خەڵکی فێری ئەدەب و زانیاریدەکات و رێنوێنییاندەکات بۆ رەوشتی بەرزو باڵا بەڵام دووڕوویی تێکەڵە.

سوودمەند(بەسوود): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هاوسەر بۆ رەبەن و تەواوبوون لەکارو فرمان.

سوراحی[1] **:** (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کچ یان ژنێکی پلەوپایەبەرزەو ناپاکی قبوڵناکات.

سووربوون لەسەر کارێك: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر هات بەسەر نەخۆشدا تەمەنی بەسەردەچێ یاخود رۆژانی غەریبی کەسێك زۆر دەخایەنێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاراستنی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

سووربوونی ریش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فیتنەیەو بەتایبەت ئەگەر تاڵەمووی سپی تێکەڵبوو لەخەودا، دەگونجێت لەبنەڕەتدا سوورێك بێت سپی تێکەڵ ببێت.

سوورەتەکانی قورئان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (حەسەن) لە(قتادە)وە دەگێڕێتەوە پیاوێکدەمرێت و براکانی

---

[1] **سوراحی:** لای عەرەب پتر بۆ تێکردنی مەی بەکارهاتووە. (وەرگێڕ)

لەخەودا دەیبینن، ئەوانیش لێی دەپرسن: برای شیرینمان چ کارێك وەردەگیریی و باشە ، دەڵێت: قورئان، پاشان دەپرسن: چیتر قورئان؟ دەڵێت: (ئایەتەلکورسی) پاشان دەپرسن : تکا بۆ خەڵکیدەکریێ؟ دەڵێت: بەڵێ، ئێوەکاردەکەن و نازانن بەڵام ئێمە دەزانین و کارناکەین.

(نابلسی) دەڵێت: ئەو سوورەتانەی بەسەر مردوودا دەخوێنرێتەوە زوربەی بەلگەیە لەسەر مەرگی نەخۆش.

*خوێندنی سوورەتێك خۆشی و شادییە لەگەڵ رزق و رۆزی و نوێکاری و کوڕێکی قورئانخوێن.

*سوورەتی قورئان ژنە یاخود کوڕ یان درهەم و دینارە بەئەندازەی ئەوە.

*دەگونجێت سوورەت ئەگەر (مەکی) یا (مەدنی)بێت وەك سوورەتی (مائدة) و(أنعام)و (نحل)و (حج)و (لقمان)و (سجدة)و (تغابن) بەلگەبێت لەسەر (حەج) چونکە سوورەتە (مەکیی مەدەنییەکان) بەو چەشنە هەڵمسەنگاندوە.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی سوورەتی (فاتحە) دەخوێنیێ دەروازەکانی خێری بۆ دەکرێتەوەو دەروازەکانی شەڕی لێدادەخرێت.

*ئەگەر بینی سوورەتی (البقرة)دەخوێنێت تەمەنی درێژ دەبێت و ئاینی باشدەبیێ.

*ئەگەر بینی سوورەتی (ال عمران) دەخوێنێت مێشکی سافدەبێت و نەفسی پاکدەبێتەوەو دەبێت بەمشتومەڕکار لەبەرانبەر پەیڕەوانی ناحەقی.

*ئەگەر سوورەتی (النساء) ی خوێندەوە میراتی دابەشدەکات و خاوەن ژن و کچ دەبێت و دوای تەمەنێکی دوورودرێژ میراتی بەجێدەهێڵێ.

*ئەگەر سوورەتی (المائدة) ی خوێندەوە پلەوپایەو ناوبانگی بەرزدەبێتەوەو دڵنیایی و خواناسی پتەودەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الانعام) ی خوێندەوە ئاژەڵی زۆردەبێت و رزق و رۆزی بەرین و فراواندەبێت و خۆشی دەست و دڵفراواندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الاعراف)ی خوێند لەدنیا دەرناچیێ هەتا نەچێت بۆ (سیناء).

*ئەگەر سوورەتی (الانفال)ی خوێندەوە خوداوەند زاڵبوون و سەرکەوتنی بەسەر دوژمناندا

پێدەبەخشیٚو دەستکەوت بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر سوورەتی (التوبة) ی خوێندەوە بەباشیو پلەوپایەداری لەنێو خەڵکیدا دەژیو بەتەوبەوە دەمرێت.

*ئەگەر سوورەتی (یونس)ی خوێند بەندایەتی باشدەبێتو پلانو خراپەی جادووگەران زیانی پێناگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (هود)ی خوێندو وەچەو کشتوکاڵی پێدەبەخشریٚ.

*ئەگەر سوورەتی (یوسف)ی خوێندو ستەمیلێکرا یان نا بەلاّم لەکۆتاییدا دەبێت بەخاوەنی خوازی خۆیو سەفەر دەکاتو لەو شوێنە نیشتەجێدەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الرعد)ی خوێند دوعاو نزاکان دەپارێزیٚو پاشان زوو پیر دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (ابراهیم)ی خوێند ئاینو کاروبارەکانی لای پەروەردگار پەسەند دەبن.

*ئەگەر سوورەتی (الحجر)ی خوێند لای خواو خەڵکی بەباشەو پەسەندکراو ناو دەبریٚ.

*ئەگەر سوورەتی (بنی اسرائیل - اسراء)ی خوێند لای خوداوەند بەرێنومایدەر ناوزەد دەکریٚو بەسەر دوژمناندا سەردەکەویٚ.

*ئەگەر سوورەتی(الكهف)ی خوێند بەئومێدەکانی خوێدەگاتو تەمەندرێژ دەبیٚ هەتا لەژیان بێزاردەبیٚو خوازیاری مەرگدەبێت.

*ئەگەر سوورەتی(مريم)ی خوێند سوننەتی پێغەمبەران (سلاّوی خوایان لێبێت) زیندوو دەکاتەوەو درۆی بەدەمەوە دەکریٚو پاشان پاکێتی دیاریدەدات.

*ئەگەر سوورەتی (طه) ی خوێند جادووی جادووگەران هیچ زیانێکی پێناگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (الأنبياء) ی خوێند دەرووی لێدەکرێتەوە دوای سەختیو نارەحەتیو زانیاریو ملکەچی پێدەبەخشریٚ.

*ئەگەر سوورەتی(الحج) ی خوێند چەند جارێك (حەج)دەکات.

*ئەگەر سوورەتی (المؤمنون) ی خوێند ئیمانو باوەڕی بەهێز دەبێتو بەو حاڵەوە دوایی بەکردارەکانی دێت.

*ئەگەر سوورەتی (النور)ی خوێند خوداوەند دڵو گۆڕی ڕووناکدەکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی(الفرقان) ی خوێند حەقو ناحەق لەیەکجیادەکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (الشعراء) ی خوێند خوداوەند لەخراپە دەیپارێزێ.

*ئەگەر سوورەتی (النمل)ی خوێند موڵكو دەستەڵاتی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (القصص) ی خوێند گەنجێكی حەلاڵی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (العنكبوت) ی خوێند لەژێر سایەو پارێزراوی خوداوەندا دەبێت هەتا دەمرێت.

*ئەگەر سوورەتی (الروم)ی خوێند خوداوەند لەسەر دەستی ئەودا شارو ولآتانی دی ئازاد دەكات.

*ئەگەر سوورەتی (لقمان)ی خوێند دانایی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (السجدة)ی خوێند لەكڕنووشدا دەمرێتو لەبراوەكان دەبێت لای پەروەردگار.

*ئەگەر سوورەتی (السجدة) ی خوێند بانگەوازدەكات بۆ لای حەقو راستیو خۆشەویستانی زۆر دەبن.

*ئەگەر سوورەتی (الاحزاب) ی خوێند لەحەقپەروەرو خواناساندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (سبأ)ی خوێند لەدنیادا گۆشەگیرو لەدنیا نەویستاندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (فاطر) ی خوێند خوداوەند دەرگاكانی نیعمەتو بەخششی خۆی بۆ ئاوەڵادەكات.

*ئەگەر سوورەتی (یس) ی خوێند خۆشەویستی خانەوادەی پێغەمبەری (ﷺ) پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الصافات)ی خوێند خوداوەند كوڕێكی خاوەن دڵنیایی پێدەبەخشیو گوێڕایەڵیدەكات.

*ئگەر سوورەتی (ﷺ)ی خوێندماڵو سامانو وریاییو زرنگی لەپیشەكەیدا زیاد دەكات.

*ئەگەر سوورەتی (الزمر)ی خوێند لەئاینەكەیدا دڵسۆز دەبێتو دەرەنجامو چارەنووسیشی باشدەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (المؤمن) ی خوێند لەدنیاو قیامەتدا بەرزیو شكۆمەندی پێدەبەخشرێو خێروچاكە لەسەر دەستی ئەو بەدی دێت.

*ئەگەر سوورەتی (الشوری) ی خوێند تەمەنێكی دوورودرێژ بەسەر دەبات.

*ئەگەر سوورەتی (الزخرف)ی خوێند راستگۆ دەبێت لەوتەكانیدا.

*ئەگەر سوورەتی (الدخان)ی خوێند راستگۆ دەبێت لەوتەكانیدا.

*ئەگەر سوورەتی (الجاثیة) ی خوێند بەدرێژایی تەمەن ملکەچی پەروەردگارەکەی دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الاحقاف) ی خوێند شتی سەیرو سەمەرە لەدنیادا دەبینێ.

*ئەگەر سوورەتی (محمد)ی (ﷺ) خوێند ژیاننامەی باشدەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (الفتح)ی خوێند سەرکەوتوو دەبێت لەجیهادا.

*ئەگەر سوورەتی (الحجرات)ی خوێند پەیوەندی خزمایەتی بەجێدەگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (ق)ی خوێند رزق و رۆزی فراواندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الذاریات)ی خوێند وەچەو کشتوکاڵی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الطور) ی خوێند خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەبێت بەجێنشینی(مەککە).

*ئەگەر سوورەتی (النجم) ی خوێند کورێکی جوانکیلەو ژیری رێنوماییدەری پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (القمر)ی خوێند جادووی لێدەکرێ بەڵام زیانی پێناگەیەنێت.

*ئەگەر سوورەتی (الرحمن)ی خوێند لەدنیادا نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێت و لەقیامەتیشدا سۆزو بەزەییە.

*ئەگەر سوورەتی (الواقعة) ی خوێند پێشرەو دەبێت لەگوێڕایەڵیدا.

*ئەگەر سوورەتی (المجادلة) ی خوێند مشتومڕکار دەبێت لەگەڵ ناحەق پەیڕەوان و بەبەڵگەکانی هەموویان دەبەزێنێ.

*ئەگەر سوورەتی (الحشر)ی خوێند خوداوەند دوژمنەکانی تیادەبات.

*ئەگەر سوورەتی (الممتحنة) ی خوێند نارەحەتی و پاداشتی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الصف)ی خوێند شەهید دەکرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الجمعة) ی خوێند خوداوەند خێرەکانی بۆ کۆدەکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (المنافقون)ی خوێند لەدووڕوویی پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (التغابن)ی خوێند چەسپاوو جێگیر دەبێت لەسەر رێنومایی.

*ئەگەر سوورەتی (الطلاق) ی خوێند بەڵگەیە لەسەر روودانی ناکۆکی

لــــەنێوان خـــۆیو هاوســــەرەکەیداو لەئەنجامدا دەبێتەهۆی جیابوونەوەیان.

*ئەگـەر سـوورەتی (الملـك)ی خوێنـد موڵكو زەویو زاری زۆر دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (ن ـ القلم)ی خوێند نووسینو ڕەوانبێژی پێدەدرێت.

*ئەگـەر سـوورەتی (الحاقـة)ی خوێنـد لەسەر حەقدەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (المعارج)ی خوێند دڵنیاوسەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگـەر سـوورەتی (نـوح)ی خوێنـد فــــەرمان بەچـــاکەو ڕێگـــری لەخراپەدەکاتو بەسەر دوژمناندا زاڵو سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگـەر سـوورەتی(الجـن)ی خوێنـد پـــارێزراو دەبێـت لەشـەڕو خراپـەی جنۆکە.

*ئەگەر سوورەتی (المزمـل)ی خوێنـد ڕێنوێنی دەکرێ بۆ شەونوێژ.

*ئەگەر سوورەتی(المدثر)ی ی خوێند ژیاننامــەی باشـدەبێتو بەکەسـێکی بەئارامو دانبەخۆداگرتوو دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (القیامة) ی خوێند خـۆی لەسـوێند دەپـارێزیو هـەرگیز سوێند ناخوات.

*ئەگەر سوورەتی (الانسان)ی خوێند بــۆ دڵفراوانــی ڕێنــوێنی دەکرێــتو سوپاسـگوزاری پێدەبەخـشریو ژینـی خۆشدەبیّ.

*ئەگەر سوورەتی (المرسلات)ی خوێند رزقو ڕۆزی بۆ فراواندەبێت.

*ئەگــەر ســوورەتی (عــم)ی خوێنــد پلەوپایــەو ناوبــانگی بەرزدەبێتـــەوەو بەباشی باسیدەکەن.

*ئەگەر سوورەتی (النازعات)ی خوێنـد ناپاکیو غەمو پەژارە لەدڵیدا لادەبریّ.

*ئەگەر سوورەتی (النازعات)ی خوێنـد ناپاکیو غەمو پەژارە لەدڵیدا لادەبریّ.

*ئەگـەر سـوورەتی(عـبس)ی خوێنـد لەکاتی زەکاتدا خێر دەکات.

*ئەگەر سوورەتی (التکویر)ی خوێنـد ســەفەر زۆردەکــات لەخۆرهەڵاتــەوەو ســــوودو قازانجیـــشی لەســــەفەردا زۆردەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الانفطار)ی خوێند دەســــــتەڵاتداران نزیکدەکەنــــــەوە لەخۆیانو ڕێزیدەگرن.

*ئەگـــەر ســـوورەتی (المطففـــین) ی خوێنـد ئەمانـەتپارێزیو ئەمەکـداریو دادپەروەری پێدەبەخشریّ.

*ئەگەر سوورەتی (الانشقاق)ی خوێنـد وەچەو کوڕی زۆر دەبیّ.

*ئەگـەر سـوورەتی (الـبروج)ی خوێنـد بەســەر غــەمو پەژارەیــدا زاڵــدەبیّو

بەجۆرێك زانیاری ڕێزدار دەكرێ، وتراویشە زانیاری ئەستێرەناسیە.

*ئەگەر سوورەتی (الطارق)ی خوێند زۆر یادی خواو تەسبیحات دەكات.

*ئەگەر سوورەتی (سبح)ی خوێند كاروبارەكانی بۆ ئاساندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الغاشیة)ی خوێند پلەوپایەو ناوبانگی بەرزدەبێتەوە لەگەڵ زانیاریدا.

*ئەگەر سوورەتی (الفجر)ی خوێند شانو شەوكەتو شامی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (البلد)ی خوێند سەركەوتوو دەبێت لەناندان بەهەتیوو لاوازو نەداراندا.

*ئەگەر سوورەتی (الشمس)ی خوێند تێگەیشتنو زرنگی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (اللیل)ی خوێند ڕێنوێنی دەكرێت بۆ شەونوێژو لەدەركەوتنی نهێنیەكانی پارێزراودەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (الضحی) ی خوێند ڕێز لەهەتیوو بێنەوایاندەگرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الم نشرح، انشراح)ی خوێند خواوەند سینەی ئاوەڵادەكات بۆ ئیسلامو كاروباری بۆ ئاساندەكاتو غەمو پەژارەكانی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (التین)ی خوێندەوە بەجێهێنانی پێداویستیەكانی بەخێرایی بۆ بەدی دێتو رزقو ڕۆزی بۆ ئاساندەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (اقرأ) ی خوێندەوە نووسینو ڕەوانبێژیو خۆبەكەمزانینی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (القدر)ی خوێندەوە تەمەندرێژ دەبێتو كاروبارو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (لم یكن، البیِّنَة)ی خوێندەوە خواوەند لەسەر دەستی ئەودا كۆمەڵێكی وێڵو سەرگەردان ڕێنوێنیدەكات.

*ئەگەر سوورەتی (الزلزلة) ی خوێندەوە خواوەند قاچی بێباوەڕانی پێدەهێنێتە لەرزە.

*ئەگەر سوورەتی (العادیات)ی خوێند ئەسپو وابەستەكانی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (القارعة)ی خوێندەوە بەبەندایەتیو خواناسی ڕێزدار دەكرێ.

*ئەگەر سوورەتی (التكاثر)ی خوێندەوە پارەو ماڵنەویست دەبێتو واز لەكۆڕو كۆبوونەوەی خۆیدەهێنێت.

*ئەگەر سوورەتی (العصر)ی خوێندەوە ڕێنوێنی دەکرێ بۆ ئارامگرتن و دادەنرێ بەسەر حەقپارێزی و لەبازرگانیەکەشیدا زیاندەکات و دواتر خێرێکی زۆری دەستگیر دەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الهمزة)ی خوێندەوە ماڵ و سامانێك کۆدەکاتەوە لەکاری چاکەو خێردا سوودی پێدەگەیەنێت.

*ئەگەر سوورتی (الفیل)ی خوێندەوە زاڵدەبێت بەسەر دژومناندا و ئازادکردن لەسەر دەستی ئەودا ڕوودەدات.

*ئەگەر سوورەتی (قریش)ی خوێندەوە نان دەدات بەهەژاران و خوداوەند تەبایی و خۆشەیستی دەخاتە نێو دڵی ئەوو بەندەکانیەوە.

*ئەگەر سوورەتی ((أرأیت)) ی خوێندەوە زاڵدەبێت بەسەر ئەوەی ڕووبەڕووی دەوەستێ و پێچەوانەیەتی.

*ئەگەر سوورەتی (الکوثر)ی خوێندەوە خێروچاکەی لەدنیاو قیامەتدا زۆردەبێت.

*ئەگەر سوورەتی (الکافرون)ی خوێندەوە ڕێنوێنی دەکرێ بۆ جەنگان لەدژی بێباوەڕان.

*ئەگەر سوورەتی (النصر)ی خوێندەوە خوداوەند زاڵ و سەرکەوتوویدەکات بەسەر دوژمناندا، ئەم خەونەش بەڵگەیە لەسەر نزیکی مەرگی خاوەنەکەی چونکە سوورەتی هەواڵدەری مەرگی پێغەمبەر(ﷺ)بوو.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: من لەخەودا بینیم سوورەتی (الفتح)م دەخوێندەوە، ئەویش وتی: وەسیەت بکە چونکە ئەجەل و چارەنووسی تۆ لەبەرئەوەی وتراوە دوایین سوورەتە لەئاسمانەوەدابەزیوە.

*ئەگەر سوورەتی (تبت یدا)ی خوێندەوە هەندێك لەدووڕووان خۆیان ئامادە دەکەن بۆ دژایەتی و هەوڵدەدەن قاچی هەڵبخلیسکێ پاشان خوداوەند تیایدەبات.

*ئەگەر سوورەتی (الاخلاص)ی خوێندەوە بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات و بەمەزن ناودەبرێ و لەپێهەڵخلیسکان دەپارێزێ، هەروەها دەڵێن: منداڵی کەمدەبێت بەڵام ژین و بژێوی باشدەبێ، هەروەها دەڵێن: خوێندنەوەی بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی چارەنووس و ئەجەلی.

*دەگێرنەوە هەندێك لەپیاوچاكان سوورەتی (الاخلاص)ی بینی لەنێوان هەردووچاویدا نووسراوە، ئەم خەوەی بۆ (سەعید)ی كوڕی (موسەیب) گێڕایەوەو ئەویش وتی: ئەگەر خەوێكی ئاوات دیبێ مەرگت نزیكە»، پاشان ئەم لێكدانەوەیە بەم چەشنەی خۆیبوو.

*ئەگەر سوورەتی (الفلق)ی خوێندەوە شەڕی مرۆڤو جنۆكەی لێدووردەخرێتەوە لەگەڵ شەڕو خراپەی گیاندارو زیندەوەرانی زیانبەخش.

*ئەگەر سوورەتی(الناس)یخوێندەوە لەبەلاو نەهامەتی پارێزراو دەبێتو لەشەیتانو سەربازو وەسوەسەكانی دەپارێزرێ.

*(ئەبوسەعد) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: بۆ لێكدانەوەی ئەم خەوە دەبێت ڕاڤەكاری خەو ئەو ئایەتەی خەوبینەر خوێندوویەتی بەهەندبگرێ، ئەگەر ئەو ئایەتەی بینی یا خوێندیەوە ئایەتی سۆزو بەزەیبوو مژدەو نازو نیعمەتو دڵنیایی لەخۆگرتبوو یان وریایی و گوناهو تاوانو ئاماژەی جۆری سزای تێدابوو دەبێت ڕەچاوبكرێ.

*ئەگەر بەشێوەیەكی دیار بینی قورئان دەخوێنێ ئەمانەت دەپارێزێو فەرمان بەچاكەو ڕێگری لەخراپە دەكات بەپێی ئایەتی: ﴿ يَتْلُونَ آيَاتِ اللهِ ﴾ هەتا ﴿...وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ﴾ (آل عمران : ١١٤).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفاتحة)ی خوێندەوە ، خوداوەند دەروازەكانی خێری لێئاوەلا دەكات، هەریەك لە(نافع)و(ئیبن كثیر)و (جەعفەری صادق)و (سەعیدی كوڕی مسیب)(ڕەزای خوایان لێبێت)دەڵێت: ئەگەر بینی سوورەتی (فاتحة)یا چەند ئایەتێكی لێدەخوێنێتەوە دوعایەكدەكاتو وەلامدەدرێتەوە.

هەروەها (كسائی)ش وێڕای واگوتنی دەڵێت: سوودێك دەبینێ پێی شادماندەبێت.

*(عومەر)ی كوڕی (خەتتاب) ـ ڕەزای خوای لێبێت ـ دەڵێت: "ئەوەی لەخەودا بیخوێنێ لەئاینەكەیدا پارێزراو دەبێت مەگەر نەخۆشبێتو ئەجەلی نزیكبووبێتەوە".

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی سوورەتی (فاتحە) بخوێنێتەوە لەخەودا یان چەن ئایەت یا بەشێكی یاخود بەسەریا بخوێنرێتەوە خوداوەند دەرگاكانی شەڕی لێدادەخاتو دەروازەكانی خێری بۆ ئاوەلادەبێت.

*هەروەها دەڵێن: خوێندنەوەی سوورەتی (فاتحه) لەخەودا (حەج)ە.

*ئەگەر بینی سوورەتی (البقرة)ی خوێندەوە یان چەن ئایەتێك یاخود خوێنرایەوە بەسەریا (نافع)و (ئیبن کثیر)دەڵێن: زانیارییەکی فراوان‌و چاکێتی لەئاین‌و قوتاربوونی کورەکەیەتی (کسائی)ش هەمان رای هەیە.

*خاتوو (عائشه) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەوەی بیخوێنێت لەشوێنێکەوە دەچێت بۆ شوێنیکیترو بەختی لەوجێیەدا دەبێت کەبۆیدەچێت.

*(ئیبن فضالة) (رەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا خوێندیەوە ئەگەر دادوەربێت وادەو کاتی نزیکدەبێتەوە، ئەگەر زانابوو تەمەنیدرێژ دەبێت‌و حاڵ‌وباری باشدەبێت.

*هەندێك لەزانایان دەڵێن: ئەوەی سوورەتی (البقرة) بخوێنێت ئاینپەروەردەبێت‌و بەخێرایی دەچێت روو بەهەموو پاداشتێك‌و تەمەنی درێژدەبێت‌و شەڕو خراپەی کەمدەبێت‌و لەسەر نارەحەتیەکان ئارامدەگرێ.

*ئەگەر بەتەنیا (آیة الکرسي) لێخوێند بەڵگەیە لەسەر زیرەکی‌و پارێزراوی.

*خوێندنی سوورەتی (البقرة) میراتیەکە ناکۆکی تیا دروستدەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(آل عمران) بخوێنێتەوە یان چەن ئایەتێکی بەسەرا بخوێنرێتەوە (ئەبوبەکر)ی (سدیق) (رەزای خوای لێبیت) لەگەڵ (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: کەمبەخت دەبێت لەنێوکەسەوکارو خانەوادەکەیداو لەگەورەییدا کورێکی پێدەبەخشرێ‌و زۆر سەفەردەکات.

*دەڵێن: دەبێت بەدەمڕاست لەنێو خەڵکیداو پاك‌و بێگەرد دەبێت لەهەموو پیسیەك یاخود رزق‌و رۆزی‌و فەرپیتی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (النساء) ی خوێندەوە یان چەن ئایەتێك یاخود بەسەریا خوێندرایەوە بەژنێك تاقیدەکرێتەوە هاوەڵایەتی ناقۆڵاو خراپدەبێت ، ئەگەر خوێندکاری زانیاریبوو شارەزا دەبێت لەزانیاری فەرزەکاندا .

*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەوەی بیخوێنێتەوە لەکۆتایی تەمەنیدا هاوەڵایەتی ژنێکی خراپدەکات.

*(ئیبن فضالة) دەڵێت: داواکاریی‌و پێداویستی زۆردەبێت‌و هێزی زوبانیشی پتەودەبێت ، هەریەك لە (کسائی)و (عەلی) و(حەمزە) (رەزای خوایان بێت) هەروا دەڵێن.

*هەروەها دەڵێن: خاوەن گوڕوتین دەبێت لەهاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکی باشداو هاوەڵدار دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (المائدة) ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یا بەسەریا خوێندرایەوە .

*(نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: نەفس بەخشندیەو حەزدەکات خواردن دەرخواردی خەڵکیبدات.

*هەروەها دەڵێن: دڵنیایی‌و خواناسی‌و ملکەچی لەگەڵ دەستەلاتی بەسەر خەڵکی شارێکدا پێدەبەخشرێ، یان خوداوەند دوعاونزای وەلامدەداتەوەو پشك‌و بەشی خۆی دەستگیر دەبێت‌و پاداشتی دەستگیردەبێت‌و بەتێکەڵبوونی لەگەڵ کۆمەڵێکی وشکدا تاقیدەکرێتەوە، هەروەها دەڵێن: فەرو بەرەکەت‌و رزق‌و رۆزی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (الانعام)ی خوێندەوە لەخەودا یان بەشێك لەو سوورەتە یاخود خوێندرایەوە بەسەریا خاتوو (عائشە)و (کسائی)و (ئیبن فضالة)(رەزای خوایان لێبێت)دەڵێن: مژدەی پاراستنی ماڵ‌و منداڵ‌و رزق‌و رۆزی باشی لەدنیاو قیامەتدا پێدەبەخشرێ.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند کاروباری دنیاو قیامەتی بۆ کۆدەکاتەوەو بەزەیی‌و رزق‌و رۆزی پێدەدات‌و سلاوتدەدات لەدیاریی‌و حەفتا هەزار فریشتە داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەن.

*ئەگەر سوورەتی (الاعراف)ی خوێندەوە لەخەودا یان چەن ئایەتێك یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەهەموو زانیارییەك بەشی دەدرێ‌و بەغەریبی دەمرێ‌و باوەڕدارێکی دان پیانەردەبێت بەئایندا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خوێندیەوە سەفەر دەکات، پاشان بەخێرایی دەگەڕێتەوەو پارێزراو دەبێت لەشەیتان‌و فروفێڵەکانی‌و (ئادەم) دەبێت بەتکاکاری لەرۆژی قیامەتدا.

*هەروەها دەڵێن: خوێندنی سوورەتی (الاعراف) گاڵتەو لێخۆشبوونە بەشکستی دوژمن‌و بینینی لەخراپترین حاڵ‌وباردا.

*ئەگەر سوورەتی (الانفال)ی خوێندەوە لەخەودا یا بەشێکی یاخود بەسەریا خوێندرایەوە (ئیبن عباس)

(ڕەزای خـوای لێبێـت) دەڵێـت: ڕوو لەمـەزنیو شـۆکداریدەکاتو بەدەسـتی دەهێنێت، بەهەمان شێوە (جەعفـەری صـادق)(ڕەزای خـوای لێبێـت) دەڵێت زیادلەوە دەڵێ: لەئاینەکەیدا پـارێزراو دەبێت.

*(ئـیبن فـضالة)دەڵێـت: ئەگــەر سـەرکردەو پادشـابوو سـەرکەوتوو دەبێـت ، ئەگـەر زانـابوو خوانـاسو دیندار دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ماڵوداراییو سامانی حـــەلاڵی پێدەبەخـــشرێ وەك دەسـکەوتێكو پێغەمبـەر (ﷺ) دەبێـت بەتکاکاری لەڕۆژی قیامەتدا.

*ئەگەر سـوورەتی (التوبـة)ی لەخـەودا خوێنــدەوە یابەشــێکی یــاخود خوێندرایـەوە بەسـەریا (نـافع)و (ئـیبن کثیر) دەڵێت: پیاوچاکانی خۆشدەوێت.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند ئاینەکـەی چـاکدەکات پێغەمبـەر (ﷺ) لـەڕۆژی دواییـدا دەبێـت بەگەواهیـدەر بـۆیو لـەدووڕوویی پارێزراودەبێـتو ئـەجرو پاداشتی بەئەنـدازەی ژمـارەی دووڕوان پێـدەدرێتو پــەروەردگار دڵــسۆزی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر لەخـەودا سـوورەتی (یـونس)ی خوێنــدەوە یــاخود بەشــێك یــا بۆیخوێندرایـەوە(ابـوبکر)ی(سـدیق) (ڕەزای خـوای لێبێـت)دەفـەرموێت: بەشێك لـە مـاڵو دارایـی شکـست ڕووی تێدەکات.

*(جەعفـەری صـادق)(ڕەزای خـوای لێبێت) دەڵێت: حەز لەتەنیایی دەکاتو بەنزیکی ژن پەستدەبێت.

*هـەروەها دەڵـێن: زانیـاریو دڵنیـایی پێدەبەخـشرێو ئەگـەر نەخۆشـێك خوێندیـــەوە خوداوەنـــد شـــیفاو چارەسەریدەدات، یان لەدنیانەویستیدا ڕۆدەچێت.

*ئەگەر سوورەتی (هـود)ی خوێنـدەوە لەخـەودا یـا بەشـێکی لێخوێنـد یـاخود خوێندرایەوە بەسەریا (عومەر)ی کوڕی (خــەتتاب) (ڕەزای خــوای لێبێــت) دەفـــەرموێت: دوژمنـــی زۆر دەبێـــت، (جەعفـــەری صـــادق)(ڕەزای خـــوای لێبێـت) دەڵێـت: غـەریبی پێخۆشـترەو تەمەندرێژ دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ڕزقو ڕۆزی دەدرێت لەکشتوکاڵو دڵنیاییو گومانی باشبردن بەخوداو پاداشتی بەئەندازەی ئەوانـەی بڕوایان بە(نوح)(سەلامی خوای لێبێـت) هێنـا - لەگـەڵ ئەوانـەی بێـاوەڕبوون پێـدەدرێو لـەڕۆژی قیامەتـدا لەوانـە دەبێت شەفاعەتدەکەن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خوێندیەوە سەفەردەکاتو ڕێنومایی‌و دنیا بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر سوورەتی (یوسف) بخوێنێتەوە یان بەشێکی یاخود بەسەریا بخوێنرێت (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: دوژمنی زۆردەبێت لەخانەوادەی خۆی‌و لەغەریبیدا رزق‌و رۆزی دەدرێت‌و ماڵ‌و سامان‌و بەختی دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: سەرکردایەتی‌و ماڵی دەستگیر دەبێت‌و خوداوەند ئێش‌و ئازاری سەرەمەرگی لەسەر کەمدەکاتەوە، وتراویشە: مژدەی خێری پێدەدەن‌و دوای هەژاری دەوڵەمەند دەبێت‌و مەزن‌و شکۆمەند دەبێت دوای رسوایی‌و ملکەچی‌و دەرووی خێری لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (الرعد)ی خوێند لەخەودا یان بەشێکی لێخوێند یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (ئەبوبەکر)ی (صدیق)و (جەعفەری صادق)(ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێن: مەرگو لەدنیا دەرچوونی نزیکبوەتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دڵنیادەبێت لەدەستەلاتدارو زۆر دەپارێتەوە لەخوداوەندو بەئەندازەی هەموو هەورێك پاداشتدەدرێتەوە لەدنیاو قیامەتداو لەوانە دەبێت کەپەیمانی خودا بەجێدەگەیەنن.

*ئەگەر سوورەتی (ئیبراهیم)ی خوێندەوە لەخەودا یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لە(جابر)ی کوڕی (عەبدوڵلا) یان پرسیوە سەبارەت بەوەی دەیخوێنێتەوە لەوەلامدا وتویەتی: گوێملێبوو (عائشە)(ڕەزای خوای لێبێت) وتویەتی: لەیادکارەخواناسەکانە، هەروەها وتراوە: هۆکارێکدەبێت بۆ ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارەکانی‌و خوداوەند دەیپارێزێ.

*ئەگەر سوورەتی (الحجر)ی خوێندەوە یاچەن ئایەتێکی لێخوێندەوە یان بەسەریا خوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: بەهەژاری دەمرێت.

*(ئیبن فضالة) دەڵێت: ئەگەر دادوەربێت مەرگو وادەی لەدنیا دەرچوونی نزیکدەبێتەوە، ئەگەر پادشابێت ژیاننامەی باشدەبێ، ئەگەر بازرگان بێت دەیرێژێت بەسەر خانەوادەکەیداو وتراویشە خوداوەند رزق‌و رۆزییەکی باشیدەدات‌و

بەئەندازەی کۆچبەرو پشتیوانەکان پاداشتی دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: خوێندنی ئەو سوورەتە مەردوم دەگرێتەوە لەسەرپێچی، ئەگەر زانایەك خوێندیەوە بەغەریبی دەمرێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (النحل)ی خوێند یان چەن ئایەتێکی لێخوێند یان بەسەریا خوێندرایەوە، (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ڕزق و ڕۆزی پارێزراو دەبێت.

*(جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەبێت بەخۆشەویستانی پێغەمبەر(ﷺ).

*هەروەها دەڵێن: لەشساغ دەبێت و ڕزق و ڕۆزی دەدرێت بەحەلاڵی.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند خۆشەویستی زاناو پیاوچاکانی پێدەبەخشیٚ و لێناپرسێتەوە لەسەر ئەوەی کەلەدنیادا پێی بەخشیوە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الإسراء) ی خوێند یا چەن ئایەت و بەشێك یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: گومان لەدەوریدروستدەکریٚ لەلایەن دەستەلاتدارەوە یاخود لەلایەن گەل و کۆمەڵێکی سووك و نزمەوە، یان لەتوهمەتێك دەترسیٚ لەکاتێکدا بێتاوان و پاکەو ستەملێکراو دەبێت و کوڕێکی دەبێت پاشان حاڵواری پشت بەخودا باش و چاکدەبیٚ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الکهف)ی خوێندەوە یان بەشێك یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: تەمەندرێژو حاڵ و گوزەرانباشدەبیٚ و بەختێکی چاکیدەبێت لەژیاندا.

*هەندێکدەڵێن: ئەوەندە دەژی هەتا لەژیان بێزار دەبیٚ و سەرجەم تایبەتمەندیەکانی ئاین دەپارێزیٚ و ماڵ سامانی زۆردەبیٚ و دەگات بە هیواو ئاواتەکانی.

*هەروەها دەڵێن: ترس و بیم ڕووی تێدەکات لەدوژمنێکی خۆبەزلزان و دواتر دڵنیایی دێت بەسەریاو لەدوژمنی شەرەنگێز پارێزراودەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (مریم)ی خوێندەوە یاچەند ئایەتێك یاخود خوێندرایەوە بەسەریا خاتوو (عائشە)و (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوایان لێبێت) دەڵێن: خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: لەگەڵ پێغەمبەراندا دەبێت ، ئەوانەی خوای گەورە

لەرشـــــتەی پێغەمبـــــەردا(ﷺ) باسیکردوون.

*هــــەروەها دەڵـــێن: خوداوەنـــد خۆشەویـستی پیاوچـاکانی پێـداون‌و مـاڵ‌و دارایـی بـەهێزی دەسـتدەکەوێ، هـەروەها دەڵێن: رێ ونـدەکات پاشـان رێنموویی دەکرێتەوە.

*ئەوەی سوورەتی (طه)بخوێنێتەوە یا چەند ئایەتێك یاخود بۆی بخوێنرێتـەوە (نـافع)و (ئـیبن كـثیر) دەڵێن: دژایـەتی جادووگەرانـدەكات‌و خوداوەنـد جـادوو لەسەردەستی ئەودا بەتاڵدەكاتەوە.

*هــــەروەها دەڵـــێن: حـــەز لەشـــەونوێژدەكات لەگـــەڵ چـاكەدا، یـــاخود بێئاگـــایی‌و ســـەرقاڵی رووی تێـدەكات ســـەبارەت بەئاینەكـــەی ، پاشان دەگەڕێتەوەو پاشگەزدەبێتەوە.

*ئەگـــەر لەســـەفەردابوو یـــاخود دووركـــەوتبووەوە لەكەس‌وكارەكـــەی دەگەڕێتەوە لایان‌و لەسەر دەستی ئـەو هەنـــدێك لەدرنـــدەو شـــەڕانییەكان دەســـــتیگردەكرێن‌و خوداوەنـــد ســـەركەوتن‌و زاڵبـــوونی پێدەبەخـشێ بەســـەر دوژمنانـداو لێپرسـینەوەیەكی هێواش‌و سووكی لەگەڵ ئەنجامدەدات‌و فریـشتەكان تەوقـەو نوێـژی لەســـەر دەكەن.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الانبیاء)ی خوێنـــدەوە یـــا چـــەند ئایـــەتێكی لێخوێندەوە یاخود بۆی خوێندرایەوە (جەعفـــەری صـــادق)(رەزای خـــوای لێبێـــت) دەڵێـت: خوداوەنـد پـشكی مەزن‌و گەورەی پێدەدات.

*هـــەروەها دەڵـێن: زانـست‌و زانیـاری پێغەمبەرانی پێدەدرێ لەگەڵ پاڕانەوە.

*نوێـژو دوعـای پێغەمبـەران (سـڵاوی خوایـــان لێبێـــت) بەدەســـتدەهێنێت‌و سەردەكەوێت بەسەر دوژمناندا.

*خوداوەنـــد ئیمامـــەت‌و رووكردنـــە گوێڕایەڵیەكانی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر سوورەتی (الحج)ی خوێنـدەوە یـــا چـــەن ئایـــەتێكی یـــاخود بۆیخوێندرایـەوە (نـافع)و (ئـیبن كـثیر) دەڵێن: چەند جارێك (حەج)دەكات.

*(ئیبن فضالة) دەڵێت: مەگەر نەخۆش بێت ئەوكات دەمرێت.

*فـــەرزی (حـــەج) بەجێدەگەیـــەنێ‌و پاشان ناگەڕێتەوە.

*ئەگـــەر ســـوورەتی (المؤمنـــون)ی خوێنـــدەوە یـــا چـــەن ئایـــەتێكی لێخوێنـدەوە یـاخود بۆیخوێندرایـەوە حاڵ‌وبارێـك دەبینـێ خـەڵكی پێـی سەرسام دەبن.

*هەروەها دەڵێن: (حەج) دەکاتو لەگەڵ پلەوپایەبەرەکاندا لەباوەڕداراندەبێت.
*ڕووناکیو سەرفرازیو باوەڕی ڕاستەقینەو ڕاستگۆیی بەدەستدەهێنێت.
*پاکێتی بەدەستدەهێنێتو لەبەڵاو نەهامەتی قوتار دەبێت.
*خوداوەند لەدنیادا بەڵگەی پێدەبەخشیو لەگەڵ باوەڕداراندا حەشر دەکرێو فریشتەکان مژدەی چاکەی پێدەدەنو لەکاتی سەرەمەرگدا دڵخۆشیدەکەن.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (النور) بخوێنێتەوە یا چەن ئایەتێك یاخود بۆیبخوێنرێتەوە (جەعفەری صادق)(رەزای خوای لێبێت)دەڵێت: لەوانە دەبێت کەفەرمانبەچاکەو ڕێگری لەخراپەدەکەنو لەسەر خوا خەشمو قینو خۆشەویستی ئەنجامدەدەن.
*هەروەها دەڵێن: نەخۆشدەکەویو یاخواناسیو دڵنیایی پێدەبەخشرێ.
*ئەگەر دە ئایەتی لێخوێندەوە ژنەکەی تەڵاقدەدات یان خۆیدەمرێ.
*ئەگەر سەرەتای سوورەتەکەی خوێندەوە دوای سوونەت دەکەویو بەئەندازەی هەر باوەڕدارێکی نێرومێی پێشینو داهاتوو ئەجرو پاداشتی دەستگیردەبێ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفرقان)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیان خوێندەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەوانەدەبێ حەقیان خۆشدەویو رقیان لەناحەقە.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الشعراء)ی خوێندەوە یا چەند ئایەتێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە (ئەبوبەکری صدیق)و (جەعفەری صادق) (رەزای خوایان لێبێت) دەڵێن: لەرزقو ڕۆزیدا گرفتو ناڕەحەتی تووشدەبیو هەرچییەك بەدەستدەهێنێ دوای ماندووونێکی زۆردەبێ.
*هەندێکیان دەڵێن: خوای گەورە لەبوختانو هەڵبەستی ناحەقو قسەو وتەی پووچو نابەجێ دەیپارێزێ.
*پارێزراودەبێت لەقسەی بێمانا و درۆو خۆنواندن بەجۆرێکی ناشیاو.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(النمل)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: دەبێت بەسەرداروو گەورەی نەتەوەی خۆی.

*(ئیبن فضالة) ش دەڵێت: زانیاریدەبێت.
*هەروەها دەڵێن: موڵكو دەستەلاٌتو تێگەیشتنو پلەوپایەی پێدەدریٚ دوعای گیرادەبیٚو بەئەندازەی راستگۆیی (سلێمان)و پێغەمبەران (سەلامی خوایان لێبێت) پاداشتدەدرێتەوەو كاتیٚ لەگۆڕەكەی دێتەدەرەوە دەڵیٚ:﴿لا إله الاّ الله﴾.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الضحی)ی خوێند یا چەند ئایەتێكی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (ئەبوبەكری صدیق) (رەزای خوایان لێبێت) دەڵێت: لەسەر زەوی خوداوەند بەڕووداوێك تاقیدەكاتەوە.
*هەندێك لەزانایان دەڵێن : خوداوەند دانایی‌و خێری لەخوێندنەوەی (تەورات)و (ئینجیل) پێدەداتو زانستو تێگەیشتنی پێدەبەخشریٚ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (العنكبوت)ی خوێند یان چەند ئایەتێكی لێخوێندەوە یاخود بۆی خوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: خوداوەند تاقیدەكاتەوەو مژدەی دەداتیٚ بەزیادەی خێروچاكە.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند كەمو كوڕییەكانی دادەپۆشیٚو قوتاریدەكات لەدوژمنانو بەئەندازەی باوەڕدارانی پیاوو ژن پاداشتیدەداتەوە.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الروم)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێكی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن كثیر)دەڵێن:دووڕوویی روو لەدڵیدەكات.
*(ئیبن فضالة) دەڵێت: ئەگەر زانا یا دادوەربوو پارێزو ستەمكاردەبیٚ، ئەگەر بازرگانبوو سوودێكی گەورەی دەستگیر دەبێت یا ماڵو منداڵی پێدەدریٚ.
*كاروبارێكی بۆ بەجێدێت دژایەتی‌و ناكۆكی لەنێوان خۆی‌و كەسێكیتردا بەرپادەكریٚو پاشان زاڵدەبێت بەسەریا ئەگەر باوەڕداران لەجەنگدابوون سەركەوتوودەبن بەسەر دوژمناندا.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(لقمان)ی خوێندەوە یا بەشێكی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە ، خوداوەند فێری قورئانو دانایدەكاتو دڵنیایی پاكو پوختی پێدەبەخشریٚ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(السجدة) ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێكی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای

لێبێت) دەڵێت: یەکتاپەرستی بەهێز دەبێتو نەفسی پاکو پارێزراودەبێ.

*هەروەها دەڵێن: لەدنیا ژینی خۆشو خواناسیو پارێزکاری پێدەبەخشرێو پاداشتی بەئەندازەی کەسێکە شەوی (قدر)ی زیندوکردبێتەوەو نزیکی لەپەروەردگارەوە بەدەستدەهێنێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەوکەسە حەز لەشەونوێژدەکات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الاحزاب)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیان خوێندەوە (ئەبوبەکری صدیق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئیرەیی بەخانەوادەی خۆیدەبات.

*هەروەها دەڵێن: کەسێکی حەقبێژ دەبێو پشت لەناحەق دەکاتو پیاوچاکانی خۆشدەوێو لەسزای گۆڕ دڵنیادەکرێ، یان پشتگیرو پشتیوانی دەبێت لەلایەکەوە خۆی نەیزانێو بێئاگابێت لێی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (سبأ)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە دەکوێجێت نازو نیعمەتێکی لێوەربگرێتەوە پاشان پێی بداتەوە.

هەروەها وتراوە: ئازا دەبێو حەزی لەهەڵگرتنی چەکدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(فاطر)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندیانەوە بەسەریا فریشتە نزیکەکان داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەنو پەروەردگار لێی رازیدەبێت.

*هەروەها دەڵێن دوعای گیرادەبێو لەرۆژی قیامەتیشدا لەهەشت دەرگاکەی بەهەشتەوە بانگدەکرێو لەهەریەکێکیان بیەوێت لەوێوە دەچێتە نێوی.

*هەروەها دەڵێن: سەرکەوتنو زاڵبوونی بەسەر دوژمناندا بۆ فەراهەم دێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (یس)ی خوێند یا چەن ئایەتێك یاخود بۆی خوێندرایەوە خوداوەند لەژێر کۆمەڵو نەتەوەی (محمد) (ﷺ)و خانەوادەیا حەشریدەکات.

*هەروەها دەڵێن: یەکێك لەخۆشیەکانی دنیای دەستگیردەبێت، یاخود لەپاکاندەبێو ئاینەکەی رووپامایی تێدا نییەو پاداشتی بەئەندازەی یەکێك کەدوانزەجار قورئانی خوێندبێ دەدرێتەوە چونکە سوورەتی (یس) دڵی قورئانە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الصافات)ی خوێندەوە:

+فێری پیشەیەکدەبێ پێی سەرسام دەبن.
+شەیتانە یاخیبوەکانی لێدوور دەکەوێتەوە.
+بژێوییەکی حەڵاڵو دوو کوڕی پێدەبەخشرێ.
+خێری دنیای دەستگیر دەبێ لەگەڵ پاکیو بەدووریی لەپیسیو ترسان لەپەروەردگار.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الزمر)ی خوێند یان چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە کتێبێکی زۆر بەدەستدەهێنێتو تێدەگات لەوەی تێدایەو خۆی پێدەپارێزێ.
*هەروەها دەڵێن: لەرۆژی قیامەتدا یەکەم ریز دەبێ لەگەڵ باوەڕدارانداو پاداشتی ترسانی لەپەروەردگار وەردەگرێ ، هەروەها دەڵێن: زۆر دەژی هەتا کوڕی کوڕەکەی دەبینێ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (غافر)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە باوەڕدارێکی راستەقینە دەبێتو خوداوەند لێی خۆشدەبێو چاوپۆشی لێدەکات.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(فصلت)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێندەوە خەڵکی بانگدەکات بۆ رێنومایيو نیگای راست بەئەندازەی پیتەکانی خێری دەستگیردەبێت.
*هەروەها دەڵێن: کارێکی پاکو پوخت ئەنجامدەدات لەپێناوی پەروەردگارا بەنهێنیو ئاشکرا.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الشوری)ی خوێندەوە فریشتەکان سڵاوات دەدەن لەدیاریو داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەن.
*هەروەها دەڵێن: زانیاریو کرداری زیادی پێدەدرێو، لەنەخۆشی بەدەردەکەوێتو چاکدەبێتەوە.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الزخرف)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یا بۆیخوێندرایەوە رزقێکی کەمی پێدەدرێو لاوازوکەم توانا دەبێت لەدنیادا.
*هەروەها دەڵێن: راستگۆ دەبێتو بەشی لەدنیادا کەمدەبێو لەقیامەتیشدا خۆشحاڵدەبێو لەوانەدەبێ کەلەقیامەتدا پێی دەوترێ: "ئەی بەندەکانم مەترسنو غەمو پەژارە مەخۆن".
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الدخان)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە لەدوژمنانی قوتار دەبێتو پلەوپایەی بەرزو باڵا بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: داواخوازی شتی نایابو بەنرخە.

*هەروەها دەڵێن: دڵنیا دەبێت لەچەکمەی ستەمکارو سزای گۆڕو ئاگرو دڵنیایی پتەو دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الجاثیة)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە خواناسیو دینداری بەدەستدەهێنێت. هەروەها دەڵێن: لەخوداوەند دەترسیۆ خوازیاری قوتاربوونە لەخراپە.

*هەروەها خوداوەند کەمو کوڕییەکانی دەشارێتەوەو لەرۆژی قیامەتدا بەدڵنیاییەوە حەشریدەکات.

*ئەگەر سوورەتی (الاحقاف)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە بیر لەمەزنی پەروەردگارو دەستەڵاتیدەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: خراپ دەبێت بۆ دایکو باوکی پاشان تەوبەیەکی باشدەکاتو هەڵوێستی باشدەبێ لەگەڵیان.

*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت)دەڵێت:ئەگەر سوورەتی (الاحقاف)ی خوێندەوە فریشتەی گیانکێشان لەجوانترین شێوەدا دێت بۆلایو نەرمو نیاندەبێت لەگەڵی، هەروەها وتویانە: غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەلایەکەوە خوازیاری خێروچاکەیە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (محمد)ی (ﷺ) خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە دەچێتە ژێر بەیداخی ئەو لەرۆژی قیامەتداو لەدنیادا لەسەر سوننەتی ئەو دەبێ، هەروەها دەڵێن: سەرکەوتوو دەبێت بەسەر دوژمنانداو بەرزیو بڵندیو ناوبانگی باش بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفتح)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیان خوێندەوە برایانو خزمو دۆستان بەسەر دەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: جیهادو تێکۆشان لەپێناوی خوادا بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: پشکو بەشی دنیاو قیامەتی بۆیەکانگیر دەبێت یاخود دوعای گیرادەبێو لەتەنگەبەری بەدەردەچێو داواخوازی خۆی بۆ بەدیدێت.

*هەروەها دەڵێن: دەروازەکانی خێری بۆ ئاوەڵا دەبێتو وەك ئەوە دەبێت پەیمانی بەپێغەمبەر(ﷺ) دابێت.

*ئەگەر سوورەتی (الحجرات)ی خوێندەوە لەخەودا یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە شوێنکەوتنی فەرمانی خودای پێدەبەخشرێ لەقورئانداو خەڵکی تەبا دەکات.

*ئەگەر سوورەتی(ق)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یان بۆیخوێندرایەوە کردارو رەفتارەکانی پێغەمبەرانی پێدەبەخشرێ(سەلامی خوایان لێبێت).

*هەروەها دەڵێن: زانیاری بەدەستدەهێنێت یا بەباوەڕەکەی سوێندەخوات یاخوداوەند دەروازەکانی خێری بۆ دەکاتەوەو ئێش‌و ئازارەکانی سەرەمەرگی لەسەر ئاساندەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الذاریات)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە رزق‌و رۆزی لەکشتوکاڵی زەوی دەستیگر دەبێ‌و لەگەڵ هاوڕێ‌و تێکەڵبووانی تەبا دەبێت‌و ترادیشە: هاوسەردەگرێ یاخود سوێند دەخوات.

*ئەگەر سوورەتی (الطور) ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بەسەریا خوێندرایەوە روو دەکاتە (کابە)ی پیرۆز.

*هەروەها دەڵێن: کوڕێکی دەبێت پاشان کوڕەکەی دەمرێ بەر لەباڵغبوونی.

*هەروەها دەڵێ: نزیکی لەپەروەردگارەوە پێدەبەخشرێ بەهۆی کارێکی باش یان هاوسەرگیرییەکی پیرۆزەوە.

*ئەگەر سوورەتی (النجم)ی خوێندەوە یاخود بەشێکی لێخوێندەوە یان بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: کوڕێکی دەبێت لەپێناوی رەزامەندی خودایا دەمرێت‌و ئەگەر سەفەریکرد دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (القمر)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بۆ یخوێندرایەوە زیندانیدەکرێ‌و پاشان لەزیندان قوتاردەبێ‌و خوداوەند شەڕی خراپەکارانی لێدووردەخاتەوەو لەرۆژی قیامەتیشدا وەك مانگی چوار دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: لەگومانداری دێتە دەرەوە چاکدەبێ دوای تێکچوونی ئاینەکەی.

*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەترسێ نوقم ببێت‌و بخنکێ.

*(ئیبن مسیب) دەڵێت: ترسی یاخیبوونی هەیە.
(ئیبن فضالة) دەڵێت: لەدنیادا بەمۆڵەت قوتار دەبێت.
*ئەگەر لەخەودا بینی سوورەتی (الرحمن)ی خوێند یا بەشێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە پەروەردگار دەیگوێزێتەوە بۆ یەکێك لەو دوومزگەوتە مەزنە (مزگەوتی مەککە) یا (مەدینە) یان بۆ (عەدەن) یا بۆ (ئەسکەندەریە) یاخود یەکێکیان دەمرێ.
*هەروەها دەڵێن: خوداوەند بەسۆزو بەزەیی خۆی رەحمی پێدەکات.
*هەروەها دەڵێن: قورئان لەبەردەکاتو پاشان لەئایندا شارەزا دەبێتو زانیاریەکی زۆری دەستگیر دەبێت، ئەگەر دوژمنداربوو ناتوانن شەڕی پێبکەیەنن وهەندێکیش دەڵێن: لە(قودس) نیشتەجێدەبێ.
*ئەگەر سوورەتی(الواقعة)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یا بەسەریا خوێندرایەوە (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: هەرگیز لەدنیادا هەژار ناکەوێتو لەقیامەتیشدا رێ ونناکات.

*هەروەها دەڵێن: لەپێشەنگاندەبێت بۆ چوونە بەهەشت.
*هەروەها دەڵێن: دڵنیادەبێت لەوەی لێی دەترسێو دنیا باڵەکانی بۆ دەکاتەوە.
*ئەگەر سوورەتی(الحدید)ی خوێندەوە یاخود بەشێکی لێخوێندەوە یان بەسەریا خوێنددرایەوە (ئەبوبەکری صدیق) (رەزای خوای لێبێت) لەگەڵ (جەعفەری صادق)(رەزای خوای لێبێت) دەڵێن: هێزو توانای لەئاینی خودایا دەستدەکەوێ رەوشتبەرزو باڵا دەبێ.
*هەروەها دەڵێن: چاکەو ستایشی لەلایەن خەڵکییەوە دەستگیردەبێ لەگەڵ لەشساغی، یان ماڵو دارایيو خێر ، هەروەها سەرجەم دەروازەکانی خێری لێدەکرێتەوەو لەریزی باوەڕداران بەخوداو پێغەمبەرەکەی دەنووسرێ.
*ئەگەر سوورەتی (المجادلة) ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بەسەریا خوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: سزاو ئەشکەنجە دەدرێ لەکۆمەڵێکی نزمو سووك.
*(ئیبن فضالة) دەڵێ: ئەگەر زانابوو هیچ زیانێکی پێناگات.

*هەروەها دەڵێن: قوتاردەبێت لەوەی بەدوویدا دەگەڕێ بەنزایەکی قبوڵو وەرگیراو.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الحشر)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یاخود بەسەریا خوێندرایەوە پەروەردگار لەگەڵ چاکەکاراندا حەشریدەکات.

*هەروەها دەڵێن: چاکدەبێت دوای تێکچوونی ئاینەکەی‌و لەغەم‌و پەژارە قوتاردەبێ، ئەگەر لەسەفەردابوو لەسەفەرەکەی دەگەڕێتەوە یان خوداوەند رزق‌و رۆزی دەدات‌و لەقیامەتدا بەدڵنیاییەوە حەشردەکرێ.

*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: خوداوەند کاتێ حەشریدەکات لێی رازییە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الممتحنة)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندیەوە بەسەریا (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەکۆتایی تەمەنیدا تەوبەیەکی باشدەکات، هەروەها دەڵێن: لەهەموو شەڕو خراپەیەك قوتار دەبێ یاخود دڵسۆزی دەنوێنێت‌و گوێڕایەڵی دەردەبڕێ.

*ئەگەر سوورەتی (الصف)ی خوێندەوە یان بەشێکی لێخوێندەوە یاخود خوێندرایەوە بەسەریا (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت)دەڵێت: لەگەڵ کۆمەڵێکی بیدعەچیدا دەبێت، یان غەزادەکات‌و لەپێناوی خودایا دەمرێت، یاخود جێگیربوون‌و بەجێهێنانی نەزر بەدەستدەهێنێت یا زمانپارێز دەبێ.

*ئەگەر سوورەتی (الجمعة)ی خوێندەوە یا بەشێکی لێخوێندەوە یان بۆیخوێندرایەوە، خوداوەند بەختی لەدنیاو قیامەتدا یەکانگیردەکات‌و بەئەندازەی ئامادەبوونی مەراسیمی (جومعە)و ئەوانەی ئامادەنەبوون پاداشتدەدرێتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (المنافقین)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یان بۆیانخوێندەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ژن بەسەر ژنەکەی دەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: دووڕوویی‌و گومانی لێدەردەکەوێت، یا کەسێکی ناپاکی قۆڵبڕ پێیدەگاتەوە یا لەگەڵ کۆمەڵێکدا تێکەڵدەبێ‌و بەدوور دەبێت لەبۆچوون‌و بیروبۆچوونیان.

*ئەگەر سوورەتی (التغابن)ی خوێندەوە یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە دڵنیادەبێت لەزیندوبوونەوە.

*هەروەها دەڵێن: مەرگی کتوپڕی لێدوور دەخرێتەوەو دڵنیادەبێت لەناڕەحەتیەکانی قیامەت.

*ئەگەر سوورەتی(الطلاق) ی خوێندەوە یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیانخوێندەوە (ئەبوبەکر)ی (صدیق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەبێت بەشای ڕاستگۆیان و (ئیبن فضالة) هەمان ڕای هەیەو ، هەروەها (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەبێت بەگەورەی ژنان یان ژن زۆر تەڵاقدەدات.

*هەروەها دەڵێن: لەنێوان خۆیو ژنەکەیدا ناکۆکی دەکەوێتەوەو بەپێی قورئانو سوننەت دەمرێ.

*هەروەها دەڵێن: ژنێکی دەبێت ئێشو ئازاریدەدات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(التحریم)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆ یخوێندرایەوە (جەعفەری صادق)(ڕەزای خوای لێبێت) و (ئیبن فضالة) دەڵێن: بەژنێك تاقیدەکرێتەوە ئازاریدەدات لەڕووی نەفسیو ماڵو سامانەوەو پاشان ژنەکە پەشیماندەبێتەوەو دوایی تەمەنی بەخێر کۆتایی دێتو خۆی لەحەرامەکان دەپارێزێو لێی نزیك نابێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دەکەوێت بەسەر قسەو وتەیەکدا دەربارەی ئەوکراوە، هەروەها دەڵێن: خوداوەند لێی خۆشدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الملك)ی خوێند یان چەند ئایەتێکی خوێند یا بۆ یانخوێندەوە لەخزمەتی فەرمانڕەوایەکدا دەژی کەسوودو قازانجی پێگەیاندوە.

*(نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێت: لەفەرمانڕەواو دەستەلاتدارەوە دەستکەوتی دەستدەکەوێ.

*هەروەها دەڵێن: دەبێت بەیەکتاپەرستو بیر لەدروستکراوەکانی خوداوەند دەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: قوتاردەبێت لەسزای خوایی لەکاتی ڕوحکێشانیو مژدەو خێرو فەڕی پێدەگات.

*ئەگەر سوورەتی(ن)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی یاخود بۆیخوێندرایەوە تەماشای دروستکراوەسەیرو سەمەرەکانی پەروەردگار دەکاتو

پیاوێکی زاناو ژیر دەبێتو رەوشتی بەرزو بالآدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: سەردەکەوێت بەسەر دوژمناندا ، دەگونجێت ماڵو سامانێکی دابێت بەهەژاران.

*ئەگەر سوورەتی (الحاقة) ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود خوێندرایەوە بەسەریا، ئەگەر لەسەر دوانگە وەستابوو لەسەر بیدعەیەك سزادەدرێ.

*(ئیبن مسیب) دەڵێت: ئەگەر بەدانیشتنەوە خوێندیەوە بەقامچی لێیدەدرێ.

*(جەعفەری صادق)(رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر فەرمانڕەوایەك لەخەودا خوێندیەوە موڵكو دەستەلآتەکەی تیادەچێت ، ئەگەر گەواهیدەرێك خوێندیەوە گەواهیدانەکەی دەوەستێ ، ئەگەر نەخۆشێك خوێندیەوە دەمرێت، ئەگەر ژنێك خوێندیەوە مێردەکەی تەلآقیدەدا، ئەگەر کەسانێك خوێندیان لەکاتێکدا دەدرانە پاڵ زانیاری بەقامچی لێیان دەدرێت، ئەگەر دانیشتبوو زیندانیدەکرێ، ئەگەر دەرۆیی ترسی قاچو دەست بڕینیان هەیە.

*هەروەها دەڵێن: زۆر لەخوا نزیکدەبێتەوە یاخود دەکەوێتە بەلآو نەهامەتیو پاشان تەوبە دەکات.

*هەروەها دەڵێن: حەقو راستی لەسەر دەستی ئەودا دێتە دیو بۆماوەی (چل)ساڵ خێرو چاکە ئەنجامدەدات.

*ئەگەر سوورەتی (المعارج)ی خوێند یان چەن ئایەتێك یاخود بەسەریا خوێندرایەوە سەرەتای تەمەنی دوودڵدەبێو لەکۆتایشدا لەسەر خواناسیدەبێت.

*هەروەها دەڵێن: کەسانی نزیکی لێنزیکدەبنەوەو زۆر رۆژو دەگرێت.

*هەروەها دەڵێن: دوعای شەڕ لەخۆیو خانەوادەکەیدەکات.

*ئەگەر سوورەتی (نوح)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت)دەڵێت: بەکۆمەڵێکی گاڵتەباز تاقیدەکرێتەوە ، یا ئەو نوێنەری رەوانەیدەکات هێواش دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(الجن)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆی خوێندرایەوە (جەعفەری

صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: رزق و رۆزیو بژێوی تەنگەبەر دەبێت پاشان خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو جنۆکە ملکەچیدەبێت.

*هەروەها دەڵێن: لەگەڵ کۆمەڵێکی وشکدا رەق و زبر دەبێت، هەروەها دەڵێن: تێگەیشتنو حاڵیبوونی بەسوودی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر سوورەتی (المزمل)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی خوێندەوە یاخود بۆیخوێندرایەوە چاکەکاردەبێو شەونوێژ دەکات.

*هەروەها دەڵێن: قورئان دەخوێنێو تەنگیو نارەحەتی دنیاو قیامەتی لێدووردەخرێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: تەنگەژەو ترسو بیمی تووشدەبێ ئەگەر لەسەر شەونوێژ بەردەوامبوو، گەرساردبوەوە لێی دەستپێبکاتەوە.

*ئەگەر سوورەتی (المدثر)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە بەرۆژودەبێت بەدرێژایی ساڵ.

*هەروەها دەڵێن: ژینی لێڵو ئاڵۆزدەبێو رزق و رۆزی ئەستەمو گراندەبێ، هەروەها دەڵێن: فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەدەکات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (القیامة)ی خوێند چەند ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دەستو دڵفراواندەبێتو نان بەخەڵکیدەدات.

*هەروەها دەڵێن: لەسوێندی حەقو ناحەق خۆیدەپارێزێو نەبەڕاستو نەبەدرۆ سوێند ناخوات بەهەمان شێوەش (کسائی) وادەڵێت.

*هەروەها دەڵێن: پیاوێکە خەڵکی زوڵمو زۆری لێدەکرێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الانسان)ی خوێند یا چەند ئایەتێکی لێخوێند یان بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: دڵخۆشدەبێ بەخانەوادەی پێغەمبەر(ﷺ).

*هەروەها دەڵێن: سوپاسگوزاریو بەندایەتیو خواناسی پێدەبەخشرێو کاردەکاتەسەر دەروونی خۆی.

*هەروەها دەڵێن ئەوکەسە خێر زۆردەکاتو هەڵەدەکات لەکارێك کەسوودی زۆرە باتەوبەبکات، یاخود خاوەن رەوشتێکی جوانەو بەختێکی باشیدەبێتو ژینی خۆشدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (المرسلات)ی خوێند یان چەن

*هەروەها دەڵێن: زانیاریو خواناسیو پێدەبەخشرێ یاخود پارەو پوول بۆ کۆمەڵێك خەرجدەکاتو سوپاسی ناکەن.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفجر)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یان بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەسوننەت دەرناچێ هەتا دەمرێ، هەروەها دەڵێت: هەتیوو و هەژارانی خۆشدەوێ.

*هەروەها دەڵێن: دوعایەکی خێر بۆ خۆیو موسوڵمانان دەکاتو سوودی دەبێت بۆیان.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (البلد)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: سوێندێك دەخوات، پاشان پاشگەزدەبێتەوە، دەگونجێت درۆبکات یان دڵنیابێت دوای ترسوبیم.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الشمس) بخوێنێ یا چەن ئایەتێك یاخود بۆی بخوێندرێتەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: لەوڵاتێکدا دەژی فەرمانڕەوایەکی دادپەروەری هەیە، یاخود سەرکەوتنو زاڵبوون لەسەرجەم کارەکانیدا بەدیدەکات.

*هەروەها دەڵێن: کوڕێکی چاكو باشی پێدەبەخشرێ لەدنیاداو دڵنیادەبێت، لەقیامەتیشدا ناترسێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الليل)ی خوێند یا چەن ئایەتێکی لێخوێند، یاخود بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: ڕزقو ڕۆزی کەمدەبێتو شەهیددەبێو شەونوێژیشدەکاتو گوێڕایەڵی پەروەردگار دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ڕزقو ڕۆزی گرانو ئەستەم دەبێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الضحى)ی خوێند یان چەن ئایەتێکی لێخوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە (نافع)و (ئیبن کثیر) دەڵێن: خێری دەستگیردەبێتو دڵنیادەبێت دوای ترسو بیمو دڵنیادەبێت دوای ناهومێدیو ئومێدەکانی بەجێدێت پاش بێهیوایی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، دەگونجێت چارەنووسو مەرگی نزیکببێتەوە.

*ئەگەر لەخەودا بینی سوورەتی (الانشراح)ی خوێند یا هەندێکی لێخوێند یاخود بۆی خوێندرایەوە (جەعفەری صادق) (ڕەزای خوای لێبێت) لەئابڕوچوونو نەخۆشی دوور دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: مرۆڤێك منەتدەكات بەسەریا لەبری ئەوكارەی ئەنجامیدەدات بۆی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (التین)ی خوێند یا بەشێكی لێخوێند یاخود بۆی خوێندرایەوە ئاگاداردەكرێتەوەو غەمو پەژارە دەخوات بەڵام دڵنیادەبێت لێیو چارەنووسی باشدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: كاروپیشەی پێغەمبەرانو پیاوچاكانی پێدەبەخشرێ، یاخود رزقو رزقو رۆزیو فەرپیتو تەمەندرێژیو، دەگونجێت سوێندبخوات.

*هەروەها دەڵێن: بەچەشنێ پەشیماندەبێتەوە كەدەرەنجامەكەی بەخێر كۆتایی دێت.

*هەروەها دەڵێن: فێری زانیاریەكی بەسوود دەبێتو خوداوەند لەشساغی لەئاینو دنیاو قیامەتی پێدەبەخشێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(العلق)ی خوێند یا بۆیخوێندرایەوە كوڕێكی دەبێتو پاشان بەندەیەكی پیاوچاكی لێدەردەچێت.

*هەروەها دەڵێن: قورئانخوێندنو ملكەچی پێدەدرێ یاخود فێری راڤەی قورئان دەبێ.

*هەروەها دەڵێن: هەرەشەی لەمرۆڤێكەوە پێدەگات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(القدر)ی خوێند یان بۆیانخوێندەوە كرداری خێروچاكەی دەبێتو حاڵوباری باشدەبێو ئەجرو پاداشتی گەورەی دەستگیردەبێت.

*هەروەها دەڵێن: بەكەمترین هەوڵ سەركەوتن بەدەستدەهێنێتو ئەجرو پاداشتی وەك زیندوكردنەوەی شەوی (قدر)ە.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (البینة)ی خوێندەوە یان بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر ئاگاداریو مژدە.

*هەروەها دەڵێن: ویژدانی باشدەبێ دوای تێكچوونیو دڵنیادەبێت لەكارو بارەكانی پاش گومانو دوودڵی.

*ئەگەر سوورەتی (الزلزلة)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە لەلایەن شەیتانەوە لەخشتەدەبرێ لەو شوێنەدا.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند تووشی زەمین لەرزەی دەكات لەگەڵ خەڵكی ناموسوڵمانەوە.

*هەروەها دەڵێن: رزقو رۆزیو ماڵێكی پەنهان بەدەستدەهێنێت یان لەدەستەڵاتدار دەترسێ.

*ئەگەر لەخەودا بینی سوورەتی (العادیات) دەخوێنێ یاخود بۆیدەخوێنێتەوە ، ئەگەر لەسەفەردابوو ڕێگەی لێدەگیرێ، ئەگەر وانەبوو خۆشیەکانی دنیا لەدڵیا شیریندەبێت.

*هەروەها دەڵێن: بەستنەوەی ئەسپو مەڕە.

*هەروەها دەڵێن: لەوانەیە زۆر یادی خودا دەکاتەوەو دەگونجێت تەمەنی درێژببێ‌و بەخێرایی باسبکرێ.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (القارعة)ی خوێندەوە یاخود بۆیخوێنرایەوە بەڵگەیە لەسەر مژدەو ئاگاداریی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (التکاثر)ی خوێندەوە یا بۆیانخوێندەوە حەز لەکۆکردنەوەی دنیا دەکاتو قیامەت لەیاددەکات.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر تەنگی لەرزق‌و ڕۆزی‌و زۆر قەرزکردن.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (العصر)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر مژدەو ئاگاداریی.

*هەروەها دەڵێن: فرە خێرو قازانجدەکاتو بەسەر دوژمناندا سەردەکەوێ.

*ئەگەر سوورەتی (الهمزة)ی خوێند یان بۆیخوێندرایەوە بەڵگەیە لەسەر ئاگاداری.

*هەروەها دەڵێن : سینە سافو پاکدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: باسی خزمە نزیکەکانیدەکات یاخود فیتنەییدەکات.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفیل)ی خوێند یاخود بۆیانخوێندەوە سەردەکەوێت بەسەر خزم‌و دوژمنانیدا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر فەرمانڕەوایەك بێت سوپای دوژمن دەبەزێنێ‌و وڵاتان ئازاد دەکات، هەروەها دەڵێن: (حەج) دەکات یان فیتنەو ئاشوب دەکەوێتەوەو تێدا دوژمنانی خوا لەناودەچن.

*هەروەها دەڵێن: خوداوەند بەدرێژایی تەمەنی سزایدەدات بەترس‌و بیم‌و پیسی‌و گەندەڵی.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (قریش)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر (حەج) ئەگەر لەڕێنومایی‌دەرانبوو ، وەگەرنا رزق‌و ڕۆزی خوداوەند دەخوات‌و سوپاسگوزاری لەسەر ناکات.

*هەروەها دەڵێن: رزق‌و ڕۆزی بەبێ ماندوبوون دەستگیردەبێت یاخود

لەسەفەرێکدا سوودو قازانجێکی زۆری دەستگیر دەبێت.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الدّین)ی خوێندەوە یان بۆیانخوێندەوە لەوانە دەبێت بڕوایان بەڕۆژی قیامەت نییەو ڕێگر دەبێت لەچاکەو زەکاتیماڵەکەی نادات.
*هەروەها دەڵێن: دراوسێو خەڵکی سوودی لێوەردەگرنو لێی ڕازیدەبن.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الکوثر)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە لەگەڵ قیامەتخوازان دادەنیشێو زاڵدەبێ بەسەر دوژمناندا و زۆر قوربانیدەدات.
*هەروەها دەڵێن: بەهۆی بەلاو نەهامەتی کەوارووی تێکردوە ئەجرو پاداشتی دەستدەکەوێ یاخود دەڵێن دەوڵەمەند دەبێت.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الکافرون)ی خوێندەوە یاخود بۆیانخوێندەوە بەڵگەیە لەسەر بیدعە، هەروەها دەڵێن: ئامادە دەبێت لەگەڵ کۆمەڵێ بیدعەچیدا یاخود باوەڕێکی پاکو پوختی بۆ دروستدەبێو ئایندروستو لەشساغدەبێ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی(النصر)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە ئەگەر دەستەلاتداربوو ولاتان ئازاد دەکات، ئەگەر دەستەلاتدارنەبوو دەمرێ، هەروەها دەڵێن: سەردەکەوێ بەسەر دوژمنانیداو لەگەڵ شەهیدانو پێغەمبەر (ﷺ) دەبێ.
*هەروەها دەڵێن: خۆشەویستێکی دەمرێ.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (تبت)ی خوێند یا بۆیانخوێندەوە ماڵوسامان لەکارێکدا خەرجدەکات خوداوەند پێی رازی نییە، ئەگەر ماڵو سامانی نەبوو دووزمانی لەنێوان خەڵکیدادەکاتو نامرێ هەتاسەرجەم خانەوادەکەی نەمرن.
*هەروەها دەڵێن: یەکتاپەرستی پێدەبەخشرێ لەگەڵ منالی کەمدا، یاخود ژنێکی بێخێر دەگرێتە خۆی یان ماڵو سامانی لەدەستدەدات.
*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الاخلاص)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە خوداوەند بەتاکو تەنیا دادەنێو هەرگیز کوڕی نابێتو کاتێ دەمرێ سەرجەم ئەندامەکانی خانەوادەی مردبن.
*هەروەها دەڵێن: ناوی مەزنی خوا دەزانێو دوعای پێدەکاتو دوعاکەی گیرادەبێو حاڵو باری باشدەبێ، هەروەها ئەگەر بترسێ دڵنیادەکرێ یاخود ئەگەر ستەمی لێکرابێ خوداوەند

سەریدەخاتو دەگونجێت تەمەنی بەسەرچوو بێتو چارەنووسی وادەو کاتی هاتبێت.

*هەروەها دەڵێن: تەوبەی پاکو بێخەوشو باوەڕی راستەقینە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەخەودا سوورەتی (الفلق)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵوباریو زاڵبوون بەسەر دوژمندا.

*هەروەها دەڵێن: یادوزیکری بەرزدەکرێتەوەو ناوی مەزنی خوداوەند فێردەبێو دوعاو نزای گیرابێ، هەروەها دەڵێن: دنیابەچەشنێ باڵەکانی ئاوەڵادەکات بۆی خەڵکی ئیرەیی پێدەبەن.

*ئەگەر سوورەتی(الناس)ی خوێند یاخود بۆیخوێندرایەوە بەڵگەیە لەسەر گونجانی کارێك بۆی ، پاشان زاڵبوون بەسەر دوژمناندا.

*هەروەها دەڵێن: جادووی جادووگەرانی لێدوور دەخرێتەوە لەگەڵ وەسوەسەی شەیتان.

*هەروەها دەڵێن: بەوەسوەسە تاقیدەکرێتەوە، یاخود بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەی خانەوادە یان خەڵکی سەلامەت دەبن لێی.

*هەرکەسێکیش لەلێکدانەوەی سوورەتەکاندا رۆبچێت یا بۆ هەر مرۆڤێك بەپێی حاڵی خۆی بۆی لێکبداتەوە، ئەوەی لەقورئاندا تاقیکراوەتەوە بۆ خێربەدەستهێنانی یاخود دوورخستنەوەی شەڕ لەخەودا بەپێی مەرجەکانی خۆیدەبێت چ خێر یا شەڕ، ئنجا تەماشای سوورەتەکە بکەو بڕوانە ئەگەر وەك (مائدة)بوو ئەوە مژدەیەو (التوبة)شگەڕانەوەیە بۆلای خوداو (مریم) هاوسەر یان کوڕەو (الطلاق) تەلاقدان یاخود مردنەو سەرجەم سوورەتەکانی دیش دەتوانیّ راڤەی لەسەر بکەی.

سووورەدالّ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سوورەداڵ فەرمانڕەوایەکی خاوو خلیچكو توندوتیژو خۆبەکەمزانی ستەمکارە.

*ئەگەربیبنی بووە بەخاوەنی سوورەداڵێكو راوی بۆ دەکات دەستەڵاتو ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربیبنی سوورەداڵێکی دڕندەی بۆ راونەکراو بەپشتیوانی رامیبکرد بەڵام وابیبنی بەدەستی گرتوویەتی کوڕێکی دەبێت هەر بەمنداڵی دەبێت بەفەرمانڕەواو بەرپرس.

*ئەگەر ئەو داڵە لەدەستی هەڵفڕی منداڵەکە بەمردوویی لەدایکدەبێت یاخود زۆر ناخایەنێتو دەمرێت، بەچکەکانیشی منداڵەکانیەتی، یەکێکیش ژنێکی ناپاکەو خراپەی ناشاردرێتەوە.

*هەروەها دەوترێ: سوورەداڵ بەڵگەیە لەسەر دزو جەردەو قۆڵبڕە خێروچاکە لەهاوەڵانیان دەشارنەوە.

(نابلسی)دەڵێت: سوورەداڵ بەڵگەیە لەسەر:

+جەنگو کوشتار.

+پیاوی بەڕێز.

+ژنی داوێنپیس.

*هەموو سوورەداڵێك بەڵگەیەلەسەر ئەوەی شایستەی کوشتارە بەهۆی بێباوەڕیو هاوەڵپەیداکردنە.

سووژن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژن ، ئەگەر سووژنێکی بەدەستیەوە بینی ئەگەر ژنەکەی دووگیانبوو دوو منداڵی دەبێت ئەگەر دووگیان نەبوو سەفەرێك دێتە رێی.

سووکایەتی(گاڵتە - پێخۆشبوون): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملکەچیو رسواییەو پلەوپایەو مەزنییە بۆئەوەی گاڵتەی پێدەکرێ مەگەر کەسێکی سووكو رسواو کەسێکی بەرزو پایەداربێ.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك سووکایەتی پێدەکات لەوەی سووکایەتیدەکات ئێشو ئازاری پێدەگات سەردەکەوێ بەسەریاو زەفەری پێدەبات، هەروەها دەڵێن: حەقێکە کەسی قسەپێگوتراو هەیەتی لای قسەپێدەر.

*ئەگەر قسەپێدەر پادشابوو قسەپێگوتراو باشترە لەقسەپێدەر.

سووككردنی باروقورسایی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: دانانو سووككردنی بارو قورسایی لەسەر مرۆڤو ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر چاکەکردن لەگەڵ کەسێکدا بیناسێت یا نەیناسێت.

س ۆ

سۆڵ(خوف): لەپێکردنی سۆڵ سەفەرکردنە لەدەریادا لەگەڵ پۆشینی جلوبەرگی قەڵغان، سۆلی نوێش قەڵغانە لەخراپەو پارێزگاریش لەماڵو دارایی.

*ئەگەر چەکی پێنەبوو غەمو پەژارەیەکی توندو تەنگەبەرییەکە سەختو گرانترە لەغەمو پەژارە.

*سۆلی تەنگ قەرزاریو زیندانیو کۆتو بەندە، ئەگەر فراوانبوو غەمو پەژارەیە بەهۆی ماڵو داراییەوە دروستدەبێت، ئەگەر نوێبوو دەدرێتەپاڵ پارێزگاریو

باشترە بۆ خاوەنەکەی ، ئەگەرشڕپبوو لەپارێزگاریدا لاوازترە، ئەگەر درایە پاڵ غەمو پەژارە تۆکمە نابێتو لەدەروەوە دوورە.

*ئەگەر سۆڵەکە لەجلوبەرگو جبە دروستکرابوو زیادەبوونی پلەوپایەو شکۆمەندیو بژێوییە.

*سۆل لەدەمی سەرەتای زستاندا چاكو باشەو لەهاویندا غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر سۆڵێکی بینی بەلام لەپێینەکرد ماڵو داراییەکی لەنەتەوەی عەجەمەوە دەستدەکەوێت.

ونکردنی سۆل دەدرێتەپاڵ پارێزگاریو تیاچوونی جوانکاری، خۆئەگەر درایە پاڵ غەمو پەژارەو قەرزاریو دەروو قوتاربوونە لەناخۆشی.

*لەپێکردنی سۆل بەشێوەیەکی پەرتوبلاو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری کچ، ئەگەر لەژێر پێیدا دڕاویو کون هەبوو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری لەگەڵ بێوەژندا، ئەگەر ونبوو ژنەکەی دەکەوێت ئەگەر فرۆشتی ژنەکەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی گورگێك یا دێوێك بازیدا بەسەر سۆڵەکەیدا پیاوێکی خراپ ناپاکی لەگەڵدەکات بەوەی دەست لەگەڵ ژنەکەی تێکەڵدەکات.

*ئەگەر سۆڵێکی قەیتانداری لەپێکرد غەمو پەژارەی لەلایەن ژنەکەیەوە پێدەگات.

*ئەگەر لەبەشی خوارووی سۆڵەکەدا پینەی پێوەبوو هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا دەکات کوڕێکی هەیە.

*لەپێکردنی سۆلی سوور بۆ یەکێك بیەوێت سەفەربکات باش نییە.

*ئەگەر بینی دوو سۆلی لێدزراوە دووخەمو خەفەت رووی تێدەکاتو، لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئەڵقە.

+ماڵو دارایی.

+خۆپاراستن لەخراپە.

*ئەگەر بینی دایکەند غەمو پەژارەو تەنگەبەری دەڕەوێتەوە.

*لەپێکردنی سۆل لەگەڵ جبە بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی شکۆمەندیو رزقو رۆزیی.

*بینینی سۆل لەسەرەتای زستاندا بەڵگەیە لەسەر خێرو لەکۆتایی هاوینیشدا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*ئەگەر بینی سۆڵەکەی کەوتوەتە نێو بیرێکەوە یان سووتاوە ژنەکەی دەمرێت.

* سۆل بەئاژەلْ لێکدەدرێتەوە، هەر ڕووداوێك بێت بەسەر سۆلەکەیدا ڕوو لەئاژەلەکانی دەکات.
* ئەگەر سۆلێکی کۆنەی لێون بێ غەم و پەژارەی قەرزاری لەکۆلدەبێتەوە.
* ئەگەر یەك تاك سۆلی ون ببێت نیوەی مالەکەی تیادەچێت، ئەگەر هەردوو سۆلەکەی بەیەکەوە ونبوو هەموو مالْ و داراییەکەی تیا دەچێت.
* ئەگەر بینی قاچدەکات بە سۆلەکەیدا ژنێکدەکات بەهاوسەریخۆی.
* ئەگەر سۆلێکی دۆزییەوە بەلگەیە لەسەر سەرقالبوون بەدنیاو پشتگوێخستنی قیامەت یاخود سەرقالبوون بەدنیاوەو پشتگوێخستنی فەرزەکان.
* سۆلی حوشتر لەخەودا هێزو سەفەرە، دەگونجێت سۆلی حوشتر بەلگەبێت لەسەر ئاسانکاری بۆ کاروباری باش و پەسەند.

سۆلدروستکەر: (نابلسی) دەلێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر پیاوێکی خاوەن زانیاری یاخود لێکدەرەوە قسەو وتە.

* دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر ڕاڤەکاری خەو یان ئەوەی ئاگاداری کالاو گەنجینەیە.

س ە

سەبەتە: (ئیبن سیرین) دەلێت: سەبەتە بەلگەیە لەسەر مژدەو ئاگادارکردن، ئەگەر جۆرو ناوەڕۆکی بەدلبوو مژدەیە، ئەگەر لەناوەڕۆکدا بەدلینەبوو ئاگادارییە.

(نابلسی) دەلێت: لەخەودا مژدەیە دەدرێتە پالْ ئەوەی کەلەخۆیگرتوە، ئەگەر سەبەتەیەکی بینی ترێی سپی تێدابوو ڕزق و ڕۆزییەکە لەلایەکەوە ڕووی تێکردوە خۆی بۆ ئامادە نەکردوە.

*هەروەها بەلگەیە لەسەر نەخۆشی (سیل).

سەبەتەچن(سەبەتەفرۆش): (نابلسی) دەلێت: ئەوەی سەبەتە دروستدەکات یان دەیفرۆشێ بینینی بەلگەیە لەسەر چنەر یان بەرگدروو یاخود بیناسازی لانەو مالْ یاخود ئەندازیار.

*دەگونجێت بینی بەلگەبێت لەسەرئەوەی مردوو دادەپۆشێ لەگۆڕدا.

سەر(سەلك): (ئیبن سیرین) دەڵێت:
سەر لەلێکدانەوەدا سەرۆکی مرۆڤە لەژێردەستیدا کاردەکات یاخود ئەو سەرمایەیەکەدەیدۆزێتەوە.
*ئەگەر بینی سەری پتر لەئەندازەی خۆی گەورەبوو ڕێزو شکۆمەندی زیاددەکاتو بەپێچەوانەوە.
*ئەگەر بینی دووسەر یا سیانی هەیە زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا ئەگەر پاڵەوانبێت بەلاّم ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو منداڵی چاکو باشی دەبێت، گەر ڕەبەنبوو هاوسەردەگریو ویستخوازی خۆی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بازرگانێك بینی سەری شۆڕە زیاندەکات لەبازرگانییەکەیدا ، ئەگەر پیاوێك بینی سەر شۆڕەو هەڵواسراوە تەمەندرێژدەبێتو پڕ لەهەوڵو سەرزەنشت بەپێی چیرۆکی (هاروت)و (ماروت).
*ئەگەر بینی سەری شۆڕەو خۆی چەماندوەتەوە لەنێو کۆمەڵێکدا گوناهو هەڵەیەکی ئەنجامداوەو لێی پاگشەزدەبێتەوەو تەوبەدەکات، بناغەی ئەم خەونەش بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ﴾(یس:٦٨).
*ئەگەر سەری بەهەڵگەڕاوەیی بینی بۆیەکێك لەسەر سەفەربێت ڕێگرێکی بۆ پێشدێتو ئەوەی حەزی پێدەکات بەو نزیکانە نابینێ بەڵکو دواتر بەدیدەکات.
*بۆیەکێك موسافیرێکی ئاوارەی هەبێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی بۆ وڵاتی خۆی دوای دواخستنو هێواش ڕۆیشتنی ئەو ڕووداوە.
*سەرومل ئەگەر مرۆڤ بەدییان بکات کێمو برینو ژانە ، ئەمەش نەخۆشییە بۆسەرجەم خەڵکی بەشێوەیەکی هاوسەنگ.
*ئەگەر بینی سەریبوە بەسەری سەگو گوێدرێژو ئەسپ یان هەر ئاژەڵێکیتر ڕووبەماندوبوون هەنگاودەنێ.
*ئەگەر بینی سەریبوە بەسەری فیلو شێرو پڵنگو گورگ لەبەجێهێنانی کاروبارەکانیدا پلەوپایەیەکی بەرز بەدەستدەهێنێتو سوود لەپلەداریدەکاتو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.
*ئەگەر سەری بوبوویەسەری باڵندە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر زۆر سەفەرکردن.

*ئەگەر سەری خۆی بەچەورکراوی بینی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر باشی باپیرەی.
*ئەگەر چەن سەرێکی براوی بینی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ملکەچبوونی خەڵکی بۆی.
*ئەگەر بینی سەری مرۆڤێکی خراپی خوارد باسی سەرۆك و فەرماندەیەك دەكات و ماڵ و دارایی لەهەندێك بەرپرسیترەوە بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی سەرێکی بەلێنراوی خوارد ماڵی خۆیەتی دەیخوات.
*ئەگەر بینی سەرمایەی خۆی بەدەستی خۆی گرت ماڵ و داراییەی کەپێیدەگات زوربەی خوێنباییە کەمترینی هەزار درهەمە، ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەر روودانی پەیمانبەستی لەنێوان خۆی و پیاوێك قەرزی لایەتی بەپێی ئایەتی: ﴿وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُم﴾ (البقرة: ٢٧٩).
*ئەگەر بینی سەرکەوت پێوەی بێتەوەی لێی بدرێ لەسەرۆك و بەرپرسەکەی جیادەبێتەوە.
*ئەگەر سەری براو هەڵیگرت و نایەوە بەسەری خۆیەوەو چاکبوەوە لەجیهادو تێکۆشاندا دەکوژرێ.

*ئەگەر بینی سەری دەرکەوتوە ماڵ و دارایی بەئەندازەی ئایینداری دەستدەکەوێت.
*سەر بەرەو دارێکەوە سەرۆکێکی پلەوپایەبەرزە.
*ئەگەر سەرێك ببینێ لەدەفرێکدا خوێنی پێوەبێ سەرۆکەکەی درۆدەکات لەگەڵی.
*ئەگەر ببینێ لەملیدەدرێت و سەری لێی جیادەبێتەوە ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە یاخود حەجی بۆ پێشدێت، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە، ئەگەر ئەوکەسەی ناسی کەلەملیدەدات لێدانی ئەو لەسەردەستی ئەو دەبێت.
*ئەگەر ئەوەی لێیدا منداڵێکی نابالغبوو پشێ و دەرووە بۆی لەناو ناڕەحەتی و نەخۆشی کەتێدایەو مردنیەتی لەسەر ئەو حاڵ وبارە.
*هەروەها ئەگەر بینی و نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی درێژ دەبێتەوەو گوناهی لێهەڵدەوەرێ و بەباشترین حاڵ وبار بەدیداری خوداوەند دەگات و دەرووی لێدەکرێتەوە.
*هەروەها ژنی زەیستان و نەخۆش و ئەوەی لەدەریای دوژمندابێت ئەگەر

لەگەردنـدانی یـەکێکی بینـی هـیچ ناڕەحەتیەکی نەبوو لەو نازو نیعمەتە دەبڕێتو دەستەلاتەکەی کۆتایی دێتو حاڵو باری لەبنەڕەتەوە دەگۆڕێ.

* ئەگەر پادشا یاخود فەرمانڕەوایەکی بینـی دەدات لەگـەردنی ئـەوکات فەرمانڕەوا پەروەدگارە لەغەمو پەژارە قوتاریـدەکاتو پـشتگیریدەبێ لەکاروبارەکانیدا.

* ئەگـەر بینـی پادشـایەك دەدات لەگـەردنی بەردەستەکانی لـەتاوانباران دەبووریو گەردنیان ئازاددەکات.

* ئەگـەر بینـی لەگـەردنی دەدەن بەفـەرمانی فەرمانڕەوایـەك یـاخود لەرێگـەدەگیرێ یـان لەجەنگدا خراپـە بۆیەکێك باوكو دایكی زیندونینو کوڕی هەبێت چونکە سەر بەدایكو دادەنرێتو هۆکاری ژیانو بەکوڕیش دەچوێنرێ چونکە وێنەی خۆیەتی.

* ئەگـەر کەسـێکیتر یـاخود ئـەوەی فەرمانی کوشتنیان بەسەراداوە بینـی باشـە چونکە بـەلاو نەهامـەتی یـەکجار روو لـەمرۆڤ دەکـاتو بۆجـاری دووەم رووی تێناکات.

* بۆ پـارەگۆڕەرو گەنجینـەدار بەڵگەیـە لەسـەر سـەرمایە، بـۆ موسـافیریش بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی، بۆئەوانـەی نـاکۆكو بەریـەرەکانیکارن بەڵگەیـە لەسەر زاڵبوون چونکە ئەگـەر لـەش‌ولار سـەری لێبکرێتەوەهـەرگیز چارەسـەری نییە.

* ئەگەر سەری خۆی لەدەستدا ببینـێ باشە بۆیەکێك منداڵی نەبێت.

* ئەگـەر سـەریخۆی لەدەستیا بینـیو سـەرێکی تریـشی بینـی بەسـەر لەش‌ولاریـەوە بەڵگەیـە لەسـەر بـەرەنگاربوونی بـەلاو نەهامەتییـەکانو هەنـدێك لـەوکاروبارە نارێکانـەی چاکدەکات.

* دەگێڕنـەوە پیاوێـك دێـت بـۆلای پێغەمبـەر(ﷺ)و دەڵێـت: ئـەی پێغەمبـەری خـوا لەخـەودابینیم سـەرم لەلاشـەمکرایەوەو بەچـاوێکم تەماشامدەکرد، پێغەمبەر (ﷺ)بزەیـەك گرتـیو فـەرمووی: بـەکام چـاوت تەماشـاتدەکرد؟ ئەوەنـدە مایـەوە کەچارەنووسـی مـابوو، پاشـان پێغەمبـەر(ﷺ) بـۆلای پـەروەردگار گەڕایەوە.

* (ئـیبن مـریم) لەخـەودا بینـی (٦٠)کـەنیزەك خۆیـان دەکـەن بەماڵەکەیـدا بەدەسـتی هـەر کەنیزەکێکیانـەوە سـینیەك هـەبوو

سەری مرۆڤێکی شۆڕاووشانەکراوی لەسەربوو وەك ئەوەی یەکێکیش ئەم ئایەتەی دەخوێندەوە: ﴿وَمَاكَانَ لِبَشَرٍ انْ يُكَلِّمَهُ اللهُ الاَّ وَحْيَاً اَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ﴾ (الشورى: ٥١) خەونەکەی گێڕایەوەو پێیانوت: خەلیفە دەتکات بەدەرگاوان‌و پەردەداری خۆی‌و شەست هەزار دینار بەدەستدەهێنیت، بەوچەشنەبوو کەبۆیان لێکدایەوە.

*ئەگەر سەری خەڵکی بەبڕاوی بینی بەدەستیەوە خەڵکی بەملکەچی دێنەبەردەمی‌و دەگونجێت خەڵکی لەوێدا کۆببنەوە.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەن سەرێك ماڵ‌و سامانێکە دەستیدەکەوێت کەمەکەی (هەزار)درهەمەو زۆرەکەی (هەزار)دینارە.

*ئەگەر پێشەوایەك بینی سەری گەورەبوە زیادەوهێزو دەستەڵاتە.

*ئەگەر سەری خۆی بینی بوە بەسەری بەرانێك دادپەوەردەبێت.

*ئەگەر بینی سەرییوە بەسەری سەگ ستەمدەکات‌و بەخراپی مامەڵە لەگەڵ ژێردەستەکانی دەکات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی سەری گەورەبوە سەرۆکایەتی دەکات لەنێو نەتەوەکەیدا.

*ئەگەر بینی سەری بچووکبوەتەوە ئەگەر ژیرو عاقڵ بێت دەبێت بەنەزان‌و نەفام ، ئەگەر زانابوو دەبێت بەکەسێکی گێل‌و کەودەن ، ئەگەر سەرۆکبوو لەکارو سەرۆکایەتی لادەبرێت.

*ئەگەر سەری خۆی بینی لەلاشەیکراوەتەوە بەبێ لێدان، لەپەروەردگارەکەی دووردەکەوێتەوە.

*سەر بەڵگەیە لەسەر سەرمایەو چەند سەرێکیش بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و دارایی.

*ئەگەر سەری مرۆڤێکی بەدەستیەوە بینی بەئەندازەی هەزار دیناری دەستدەکەوێ یان بەئەندازەی هەزار درهەم یان سەد بەپێی حاڵی خاوەنەکەی.

*سەر بەڕێزترین پارچەو بەشی ئەندامی مرۆڤەو بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو سەرکردایەتی سەرۆك لەهەموو شتێکدا وەك باوك‌و دایك‌و مامۆستاو پەروەرشیارو فەرمانڕەوایە.

*سەر بەڵگەیەلەسەر:

+مەنجەڵی قوڵفدار.

+کاڵەك.

+قەڵای پادشاو گەنجینەکانی.
+جامانەو کڵاوسەریان.
+تاجوسەوڵەدانی پادشا.
+خودەی جەنگاوەر.
+کەشتی ئاسمانی.
+کێشانەو پێوانە.
+کۆترو فڕین.
+هەموو شوێنێك هەڵمی تیا پەنگبخواتەوە بۆ بەرژەوەندیەك.
+چادری کۆڵەکەدار.
*دەگونجێت سەری زانا بەڵگەبێت لەسەر زانیارییەکەی.
*بۆ پیشەوەریش بەڵگەیە لەسەر پیشەکەی.
*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+باسێکی جوانو شیاو.
+ژیانو مردن.
*ئەگەر سەری جوانو هەڵکەوتوویێ یان لەئەندازەی خۆی گەورەتربێو لەبەرچاو ناشیرین نەبێت بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو بەرزیو رزقو رۆزی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیارییەکی فراوان یان دانایی یاخود ژیریو ئەقڵ، بەڵام ئەگەر سەری بچووکبوو بەڵگەیە لەسەر نەمانو تیاچوونی پلەوپایەو کەمبوونەوەیماڵو داراییو کەوتنە نێو نەزانینەوە.
*ئەگەر لەخەودا چەند سەرێکی هەبوو وەچەی پێدەبەخشرێ یان زانیارییەکی بەسوود یاخود زەویوزاری تیاچوو منداڵو شوێنکەوتەو ماڵو دارایی، وەگەرنا خانەوادەکەی زۆردەبنو ئەرکی سەرشانی قورسوگراندەبێتو سوودو قازانجی کەمدەبێتەوە.
*ئەگەر سەری لەدەستبدات بەڵگەیە لەسەر خودی خۆی.
*ئەگەر بەدەستی خۆی سەری لێکردەوە خۆیدەکوژێت بەهۆی خراپی هەڵسوکەوتو کاروبارەوە، یان بەباشی رێورەسمەکانی نوێژ بەجێناگەیەنێت یاخود پەیوەندی نێوان دەبچڕێ لەگەڵ کەسێکی ئازیزدا یا ناپاکی لەگەڵ باوكو گەورەیەکیدا ئەنجامدەدات یاخود ئەوەی سەر بەڵگەیە لەسەری.
*ئەوەی روو لە(سەر) دەکات لەخێرو شەڕ یان ئەوەی لەرووخسارو دەستو ئانیشكو جوموزگەدا روودەدات لەزیادەوکەمی وابەستەی دەستنوێژو تەواویو پاكو بێگەردیدەکرێ.
*ئەگەر بینی سەری لێبوەتەوە سەرمایەکەی لەکیسدەچێت کەبەهۆیەوە دەژی ، یان دەگونجێت

سەری بتاشێ‌و کوڕەکەی فرێبدات لەگەرمادا یان ژوورەکە بڕوخێنێ یان سەریماڵەکەی لابیات.

* ئەگەر بینی سەری بەدەستیەوەیەتی‌و تەماشایدەکات هەڵسووکەوتی خەوبینەرە بەسەرمایەو پارەکەیەوە.

* ئەگەر بینی سەریدەبات نەخۆشیەك رووی تێدەکات.

* ئەگەر بینی قسەو گفتوگۆ لەگەڵ سەری خۆیدەکات خێروچاکە رووی تێدەکات.

* ئەگەر لەخەودا سەری مرۆڤ گۆڕا بۆسەری گوێدرێژ لەنوێژدا بەر لەئیمام سەری بەرزدەکاتەوە بەپێی ئەو فەرموودەیەی کەلەپێغەمبەرەوە دەیگێڕنەوە[1].یان دەبێت بەکەسێکی نەزان.

* سەری مەڕو مانگاو هیتر ئەوەی دەخورێ ئەگەر بینی شتێکی لێکڕی دەخرێتە نێو تەنورەوەو قەڵەوبوو سوود لەسەرکردەو مامۆستایەك دەکات جێگەی سوودو قازانجە، ئەگەر لەڕولاوازبوو مامۆستاکەی هیچ سوودو قازانجێکی نابێت، ئەگەر بۆگەن‌و پیسبوو مامۆستاکەی ستایشێکی خراپیدەکات.

* ئەگەر بینی سەری مەڕێك یا مانگاو گاو حوشتر دەخوات‌و خراپبوو غەیبەتی بەرپرس‌و گەورەکەیدەکات، ئەگەر لێنرابوو یاخود برژابوو ماڵ‌و داراییەکی دەستگیردەبێت لەلایەن فەرمانڕەواو دەستەلأتدارەکەیەوە.

* سەری مەڕ سەرمایەیەکە زیادەکەی (دە)هەزار درهەمەو کەمەکەشی (هەزار)درهەمە:

* خواردنی مۆخ ماڵێکی شاراوەیە.

* خواردنی چاو ماڵی سەرکردەو فەرمانڕەوایە.

* ئەگەر بینی سەری مەڕو پاچەکەی دەخوات شکۆمەندی ماڵ‌و دارایی میراتی بۆ دەمێنێتەوە.

سەرانە: (نابلسی)دەڵێت: بۆئەوەی کەدەیدات لەخەودا گەر موسوڵمانبێت‌و بیدات بەبێباوەڕان بەڵگەیە لەسەر ملکەچی‌و سەرشۆڕی ، ئەگەر لەبێباوەڕان وەرگیرا بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و سەرکەوتن.

سەرناو(سەرپێشاو) : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ رەبەن بەڵگەیە

---

[1] (بوخاری) (٦٩١) و(مسلم) لە(الصلاة)دا (٣٢١/١١٦/١)(نووی)لەفەرموودەیەکی(ئەبی هورەیرە)ەوە.

لەسەر ژن کەبەچاکە دایدەپۆشێ، دەگونجێت چونەکەی بەڵگەبێت لەسەر خۆشاردنەوە بەکردارو دەستبڕین‌و دووڕوویی.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر عەورەتی خانەوادەو شەکەتی‌و هەژارییان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر دەچێتەلای‌و نهێنی‌و عەورەتی دەبینێ، یاخود بەڵگەبێت لەسەر باران کەماڵ‌وسامان‌و گەنجینەی شتی فرۆشگای تێدایە، هەروەها لانەی پشوودانەو خۆی تێدا خاڵیدەکرێتەوە، ئەگەر پڕبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووگیانی هاوسەر یان موڵك‌و سامانی خزمەتکار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆری ماڵ‌و سامان یاخود پێویستی بوون بەپارە هەتا ئەونەخۆشیانە بڕەوێنەوە.

*ئەگەر پیسبوو بەشتێك‌و بۆنی نەهات بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی خێرو دەگونجێت داواوخوازی بەجێنەیەت، ئەگەر خواردی لەوانەیە پاشگەزببێتەوە لەوەی بەخشیویەتی یان کردوویەتی بەخێر یاخود لەوانەیە بەڵگەبێت لەسەر خراپەو حەرامخۆری حوکمەکەشی وەك یەکێك وایە رشانەوەی خواردبێتەوە، پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێت: "ئەوەی لەخەڵات‌و دیاری خۆی پەشیمان دەبێتەوە وەك یەکێك وایە رشانەوەی بخواتەوە".

*رشانەوە ماڵێکی حەرامەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژن، ئەگەر فروان‌و پاك‌و دیاربوو بۆنەکەی ژنەکەی خۆش مامەڵەیەو پاکێتی‌و فراوانی گوێڕایەڵی‌و کەمی بۆگەنی‌و باشی پیاهەڵدانیەتی، ئەگەر تەنگ‌و پڕبوو خاوەنەکەی شوێنێکی تیا بەدینەکرد دابنیشێ یاخی‌و گومڕایە، ئەگەر بۆگەنبوو زماندرێژ دەبێت.

*قوولی بیری سەرپێشاو یان زێرابەکەی بەجێهێنانی کاروبارەکانیەتی، ئەگەر تەماشایکردو خوێنی تێدابەدیکرد لەکاتی بێنوێژیدا دەچێتە لای ژنەکەی.

*ئەگەر بیرو زێرابەکەی بینی پڕبوە رێکخستن‌و رێگری خەڵکیە لەخێرو دەستگیرۆیی لەترسی زیادەڕەوی.

*ئەگەر دارێکی بەدەستیەوە بینی دەیجوولاند لەبیرێکدا لەماڵەکەیدا ژنێکی تەلاقدراو هەیە، ئەگەر بیرو زێرابەکە پڕبوو ترسی هەڵچوونی نەبوو ژنەکەی دووگیانە.

*ئەگەربینی لەسەرپێشاو دانراوە غەدرو ناپاكی لەگەڵدەكەن ئەگەر دەرگاكەشیان لێداخست دەمرێ.

سەرئێشە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرئێشە گوناهو تاوانەو دەبێت تەوبەی لێبكرێو كردارێكی چاكە ئەنجامبدات بەپێی ئایەتی: ﴿ أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ ﴾ (البقرة: ١٩٦).

(نابلسی) دەڵێت: سەرئێشە ناخۆشیو بۆڵەیە بۆ یەكێك بەڵگەبێت لەسەری، سەرئێشە لێكدانەوەی دەگەڕێتەوە بۆ سەرۆك.

*هەروەها دەڵێن: گوناهو تاوانەو دەبێ تەوبەی لێبكرێ.

سەرباری مووچە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەی قسەو بەجێهێنانی پێداویستی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتكاری لانەو ماڵ.

سەرباز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی كۆمەڵە سەربازێك ببینێ جەمبەون لەسەر تیاچوونی بێكارو سەركەوتنی راستبێژو حەقپەروەران بەپێی ئایەتی: ﴿فَلَنَأْتِيَنَّهُم بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا﴾ (النمل: ٣٧).

*كەمی سەرباز بەڵگەیە لەسەر سەركەوتنو زەفەر پێبردن بەپێی ئایەتی: ﴿كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ﴾(البقرة: ٢٤٩)

بینینی سەرباز قامچی بەدەستەوەبێت یان تیرورم بەڵگەیە لەسەربژێوی باشوچاك.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەربازانی پەروەردگارو هەروەها پەریو فریشتەكانی سۆزو بەزەیین لەگەڵ فریشتەی سزاو خەشم.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی بوە بەسەرباز دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، هەروەها دەستەڵات بەسەر وڵاتێكدا بەدەستدەهێنێت بەبێ ماندوبوون.

*ئەگەربینی ناوی لەدیواندا تۆماركراوە خێرێك بەدەستدەهێنێت بەسیەتیو پێداویستی پردەكاتەوە یاخود بێئەوەی خوازیارییێت پێیدەگات.

*ئەگەربیبینێ بوە بەسەرباز ئەگەر نەخۆشبێت دەمرێت، وەگەرنا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو زەرەر.

*ئەگەربینی دەبێت بەسەرباز یان دەیەن بۆ سەربازی بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردن، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شكستو غەموپەژارەو جموجووڵ لەسەفەردا.

*ئەگەر کۆمەڵە سەربازێك بینیێ لە(شام)ەوە دێن یان لەلای (عێراق)ەوە یا لەلای (یەمەن)ەوە بەڵگەیە لەسەر جیاوازیو تەوقەسەریان.

*بینینی سوپا بەڵگەیە لەسەر ترس وبیم، ئەگەر سوپای بێباوەڕان پتربوو لەسوپای موسوڵمانان سەرکەوتن بۆ موسوڵماناندەبێت، بیستو هەزارو سەدو سێ هەزارو پێنج هەزار مژدەیەو بۆ جەنگاوەر سەرکەوتنە بەسەر بەدخوو بێباوەڕاندا.

*دەگونجێت دەستەواژەی (سەد) بەڵگەبێت لەسەرئەوەی پەروەردگار دەیگێڕێ لەجیهاندا لەسەری هەموو (سەد)ساڵێکدا.

*دەگونجێت هەزار بەڵگەبێت لەسەربینینی شەوی(قەدر) ، ئەگەر سەربازان پێغەمبەرو پادشاو زانایان لەگەڵدابوو سەرکەوتنی یەکتاپەرستانە.

*ئەگەربینی سەرباز روو لەوڵاتێك یان رێگەیەك دەکەن ئەو ساڵەیان باراناوی دەبێت.

*هەروەها وتراوە: سەربازان سەرکەوتنە بۆ باوەڕداران و سزاو تۆڵەیە لەستەمکاران.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: هاتنی سەرباز بۆ شارێك بەڵگەی بارانبارینە تێیدا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا پێغەمبەر یان فەرمانڕەوا یا زانای لەگەڵدابوو سەرکەوتنە بۆ یەکتاپەرستان.

*ئەگەر بینی لەنێو کۆمەڵێکی کەمدایە تووشی شەڕو جەنگدێتو سەردەکەوێت بەسەریاندا.

*هەروەها دەڵێن: سەرباز سەرکەوتنی باوەڕداران و تۆڵەسەندنە لەستەمکاران.

سەربان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی پلەوپایەبەرزە ، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی پلەوپایەدارە ، ئەوەی بەسەربانێکدا بڕوات بەڵاو نەهامەتی لەلایەن دەستەڵاتدارەوە پێدەگات.

*دانیشتن لەسەربان لەوەرزی هاویندا بەڵگەیە لەسەر پشوودانو داپۆشینو رەواندنەوەی غەمو پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشیو دەرکەوتنی حاڵوبار.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: سەربان پیاوێکی پلەوپایەبەرزە، ئەگەر لەداربوو پیاوێکی لەخۆباییە.

*ئەگەر سەربانێکی بینی خەریکە دەڕمێ بەسەریا ترسو بیم رووی تێدەکات لەلایەن پیاوێکی پلەوپایە

بەرزەوە، ئەگەر خاكو خۆڵ كەوتە خوارەوە بەسەرياو جلەكانی خۆڵاويبوون لەدوای ترس‌وبيم ماڵو سامانی دەستگيردەبێت.

*ئەگەر كۆڵەكەيەك رما مەرگی خاوەن ماڵە ياخود بەڵاو نەهامەتيەك رووی تێدەكات.

*ئەگەر بينی پايەكە درزی تێبوو بوو بەدوو كەرتەوە بەڵام نەكەوت سەرجەم ئەوەيە كەدەدرێتەپاڵ ماڵەكە.

*دارو كۆڵەكە لەبيناسازيدا پياوێكی دووڕووی باركێشی خەڵكييە شكانی مەرگی پياوێكە بەو سيفەتو تايبەتمەنديانە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بينی چوە ژێرسەربانێكو بينی ئاسمانی لێگرت دزو جەردە روودەكەنە ماڵەكەی‌و شتومەكەكانی دەدزن.

*ئەگەر بينی سەربانی ماڵەكەی ئاوی لێدەچۆڕێ گريان‌و شيوەنە بۆ مردوويدەكات يان بۆ كەسێكی بيمارو نەخۆش.

*ئەگەر بينی باران خاكو خۆڵی سەربانی شتەوە هەژارو نەدار دەكەوێت.

*ئەگەر خۆی لەسەربانی ماڵەكەی بينيەوەو دەيويست داببەزێ بەڵام نەيدەتوانی زيندانيدەكرێ.

*ئەگەر بينی سەربان دەڕوخێت بەسەريا سزاو خەشم رووی تێدەكات.

*ئەگەر ئەستێرەی لەژێر سەرباندا بينی سەربانەكەی دەڕمێ‌و ئەستێرەكان دەبينێ.

سەربڕين: (ئيبن سيرين) دەڵێت: ئەگەر سەربڕاوێكی بينی بەڵام نەيزانی كێ سەريبڕيوە بيدعەيەكی داهێناوە يان گەواهيەكی درۆی خستوەتە ملی.

*ئەگەر باوكو دايكو كوڕەكەی سەربېڕێت ئازاريان‌دەدات‌و دەستدرێژيدەكاتە سەريان.

*ئەگەر ژنێك سەربېڕێت لاقەيدەكات، هەروەها ئەگەر ئاژەڵێكی مێينەی سەربڕی لاقەی ژنێكدەكات ياخود كچێك دەكات بەژن.

*ئەگەر ئاژەڵێكی نێرينە سەربېڕێت لەدواوە كاری نێربازيدەكات.

*ئەگەر بينی منداڵێك سەردەبڕێت‌و سووريدەكاتەوە بەڵام نەبرژا ستەمی لەباوكو دايكی خۆيكردووە، ئەگەر منداڵەكە جێگەی ستەم‌و زۆرلێكردنبوو مافی دەخوات‌و قسەووتەی ناشياودەكات بەرانبەری.

*ئەگەر منداڵەکە لەوانەبوو قسەی دەربارە دەکرا باوكو دایکی زوڵمو ستەمدەکەن لێی بەدرۆ تاوانباریدەکەن، خەڵکیش زۆر دەڵێن لەبارەیانەوە هەموو ئەو بۆچوونانەش بەتاڵن ئەگەر بەئاگر نەیبرژێنێ.

*ئەگەر منداڵەکەی بینی سەربڕاوەو برژاوە منداڵەکە تەمەنی دەگات بەئاستی تەمەنی پیاو، ئەگەر کەسوکارەکەی لەگۆشتیانخوارد خێروچاکەی دەگات پێیان.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەکی بینی پیاوێك سەردەبڕێتو سەریدەکات بەملی خەوبینەرەوە فەرمانڕەواو دەستەلاتدار زوڵمو ستەمدەکەنو داوای کارێکی لێدەکەن ناتوانێت ئەنجامیبدات یاخود داوای ماڵو سامانێکی زۆری لێدەکەن بەئەندازەی قورسی سەربڕاو، ئەگەر ناسیەوە خۆیەتیی، ئەگەر نەیناسیو پیرێکبوو هاوڕێیەکی دەیگرێو غەرامەو پارەی بەئەندازەی قورسی ئەو سەرە لێدەسێنێت، ئەگەر لاوێکبوو غەرامەو پارەی لێوەردەگرێ، ئەگەر سەربڕاو سەری لەگەڵدابوو پێوەی بانگدەکرێ بەلام غەرامە ناکرێ ئەوجا غەرامەکەی دەکەوێتە ئەستۆی خاوەنەکەی بەلام ئەرکو غەمو پەژارەی دەستدەکەوێ.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: ژنێکم بینی سەر بڕابوو لەناوەڕاستی ماڵەکەیدا هەڵدەبەزیەوە لەسەر جێگەکەی، ئنجا (ئیبن سیرین) پێی وت: دەگونجێت ئەو ژنە لەسەر جێگەکەی ئەمشەو مارەکرابێت، پیاوەکەش برای ژنەکەبوو مێردەکەشی دیارنەبوو، ئنجا پیاوەکە لای (ئیبن سیرین) هەڵساو توڕەبوو لەخوشکەکەی شەڕی بۆ هەڵگرتبوو لەناخیدا هات بۆ ماڵی خوشکەکەو کەنیزەکی خوشکی دیاریو خەلاتێکی بۆ هێناو وتی: گەورەم دوێنێ لەسەفەر گەڕایەوە، ئنجا پیاوەکە رووی گەشبوەوەو توڕەیی نەما.

*ژنێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینینم مێردەکەمم کوشت لەگەڵ کۆمەڵێکدا، (ئیبن سیرین) وتی: تۆ مێردەکەت ناچارکردوە لەسەر گوناهو تاوان، لەخوابتسرە، ئەویش وتی: راستدەکەی.

*یەکێکیتر هات بۆ لایو وتی: لەخەودا بینیم منداڵێکم کوشتو برژاندم، ئەویش وتی: ستەمو زوڵم لەو منداڵە دەکەیت بەوەی بانگیدەکەی بۆ

کارێکی نابەجێو ئەویش بەگوێتدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: سەربڕین لەخەودا ستەمو زۆرداریییە، ئەوەی ببینێ سەربڕاوە پەنابگرێت بەخوا.

*ئەگەر کۆمەڵێو نەتەوەیەك ببینێ سەربڕاون بەڵگەی خێرە لەسەر تەواوبوونی کارو بارەکانی خەوبینەر.

*ئەگەر لەخەودا بینی یەکێکیتر سەریدەبڕێ بەڵگەیە لەسەر تەواوی کاروبارەکانی بەڵام ئەم خێراترە.

*ئەگەر یەکێك بینی سەردەبڕێ بەدەستی یەکێکیتر سەربڕاو خێری لەسەربڕ دەستگیردەبێت، ئەگەر زینیدانیبوو ئازاد دەکرێ، ئەگەر تاسابوو دڵنیادەبێت، ئەگەر دیلبوو ئازاد دەکرێ ، ئەگەر میرو فەرمانڕەوابوو دەسەڵاتو فەرمانڕەوایی زیاد دەکات.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك سەردەبڕێت ستەمی لێدەکات هەمووشتێکیش حەلاڵنەبێت سەربڕینی بەو شێوازەیەو، بکەر ستەم لەکارلێکراو دەکات.

*ئەگەر هەندێك لەخزمەکانی سەربڕی پلەوپایەی خزمایەتیو رایەڵەکانی فەرامۆشدەکات.

*ئەگەر غەمو پەژارەی هەبێتو لەخەودا بینی سەریدەبڕن غەمو پەژارەکەی دەڕەوێتەوە.

*سەربڕین مارەبڕینە.

*ئەگەر ژن سەرببڕێت لەحەمامدا بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.

*ئەگەر لەدواوە زیندەوەرێك سەرببڕێت لەدواوە دەچێتە لای ژنەکەی.

سەرپێچی: (نابلسی)دەڵێت: بۆیەکێك رقی لێبێت دابەزاندنی سزایە.

سەرتاش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکە کاروباری خەڵکی لای فەرمانڕەوا چاکدەکات.

سەرتاشین (قژبڕین): (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا سەریتاشی دەگەڕێتەوە بۆ سروشتی خەوبینەر لەکاتی بەئاگاییو بێداریدا.

*ئەگەر بینی سەری دەتاشێ لەمامەڵەو ساماندا زەرەر دەکات .

*ئەگەر سەرتاشینەکەی لەوەرزی هاویندابوو سروشتی بەچەشنێکی تایبەتبوو سوودو قازانجی پێدەگات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پشوو و چاکبوونەوە لەنەخۆشی سەرئێشەو چاوئێشە.

*ئەگەر قژی بینی بڕاوە لەوەرزی زستاندا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنی سەرتاشین و کارەسات و زەرەر.

*سەرتاشین ئەمانەت سپێرییە لەگەڵ دڵنیابوون لەترس وبیم.

*هەروەها کورتکردنەوەو تاشینی لە(حەج)دا قەرزدانەوەیە، هەروەها لەگەڵ ئەوەشدا سەرکەوتن بەدەستدەهێنێت، هەروەها قژ کورتکردنەوە دڵنیابوونە لەترس وبیم.

*ئەگەر بەدەر لەکاتی(حەج) قژی تاشی لەچاکێتی لەخواردنەوەوە پێدەگات، ئەگەر خاوەنەکەی لەناڕەحەتی و دەردەسەریدابوو یاخود قەرزاربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر لەکاتی خۆیدانەبوو دەوڵەمەندبوو هەژار دەکەوێت، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاشکرابوونی نهێنی و لابردنی گەورەو سەرکردەکەی بەفێڵ یاخود مردنی.

*ئەگەر کەسێکی یەکلابوو شکۆمەندی و کەسێتی خۆی لەدەستدەدات.

*ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە.

*ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵ و دارایی کەمدەکات.

*ئەگەر بینی سەری تاشیوە زەفەر بەدوژمنەکانی دەهێنێت و دەبێت بەخاوەن هێزو شکۆمەندی.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی قژی دەبڕێت لەشکۆمەندی و ڕێزو حورمەتی دادەبەزێت.

*ئەگەر بینی سەری دەتاشێت نەخۆشدەکەوێت.

*ئەگەر بینی بڕیویەتی باشە بۆ یەکێك سروشت و خودی وابێت.

*ئەگەر بینی بەدەستی خۆی قژی دەتاشێت قەرزەکەی دەداتەوە.

*ئەگەر بینی قژی هاوسەرەکەی بڕاوە تەڵاقیدەدات یاخود دەمرێت و لێی جیادەبێتەوە.

*ئەگەر ژنێك بینی مێردەکەی قژی کورتدەکاتەوەو پاشان سەری دەتاشێت زیندانی کردنیەتی بەدەستی مێردەکەی لەماڵەکەی خۆیدا، هەروەها وتراوە ئەگەر سەر بتاشێت نهێنی دەدرکێنێ.

*ئەگەر قژتاشینەکەی قسەی باشی تێدابوو لەگەڵ قەرزدانەوەدا ئەمانەت ئەسپەردەدەکات.

*ئەگەر بینی مرۆڤێك بانگیدەكات بۆ قژبرین مێردەكەی ژنانیتر بەنهێنی بانگدەكاتو ئاژاوە دەكەوێتە نێوانیان.

*ئەوەی پەلكی ژنەكەی بەبڕاوی ببینێ هەرگیز كوڕی نابێت.

*ئەگەر قژی ببڕێت هێزو توانای لاوازدەبێت.

*ئەگەر بینی نیوەی ریشی تاشراوە هەژاردەكەوێتو شكۆمەندی لەدەستدەدات.

*ئەگەر لاوێكی نادیار بیتاشێت لەسەر دەستی دژومنێكی ناسراو یاخود هاوچەشنی ئەو دوژمنەوە دەڕوات.

*ئەگەر پیاوێكی پیرو بەتەمەنبوو شكۆمەندییەكانی لەسەر دەستی پیاوێكی بەدەستەلاتی بێ رەچەڵەك لەناودەچێت.

*ئەگەر بینی قژی بڕا رووخساری پیردەبێت لەبڕێوی پەیداكردنو هەوڵدانادا.

*تاشین ئاسانترە لەهەڵكێشان، دەگونجێت باشبێت بۆ هەندێك لەكاروبارەكانیدا ئەگەر رووخسارو دەمو چاوی ناشیرین نەكات بەلام ئەو باشییە قورسو گراندەبێت لەسەری.

*ئەگەر پرچ بەچنگی گرتیو بەو ئەندازەیە بڕی پیاوێكە مالۆ سامانەكەی پاك رادەگرێت.

*ئەگەر بینی چنگیكردوە بەریشی مامیدا قەرزیدەداتێ هەتا لەبندەریدەهێنێتو میراتی مامی دەخواتلەوە زیاتری پێنابڕێت، ئەگەر بەشێكی لێبڕی بەو ئەندازەیە میراتی وەردەگرێت.

*ریش تاشین بەسەرچوونو رۆینی مالۆ شكۆمەندییە.

*وتراویشە ریش تاشین فێڵو قۆڵبڕینە یاخود بەلاو ئافەیە دێت بەسەر كشتوكاڵدا یان هەڵكێشانییەتی بەر لەوەی سەرهەڵبدات یا مردنی كوڕەكەیەتی یا ژنەكەی لەناكاو.

*ئەگەر بینی سەریدەتاشێ هەروەك چۆن بەبێداری دەیتاشێو حەز بەوە بكاتو لەنێو خەڵكیدا بڕوات دەوڵەمەند دەبێت بەهۆی منالەكانیەوە ئەگەر كەسێكبوو قژی درێژدەكردەوە نەیدەتاشی ، ئەگەر لەجەنگدابوو دیلدەكرێو دەكوژرێت، ئەگەر لەكاتی ئاشتیدابوو مالۆ داراییەكەی بەسەردەچێتو نهێنی ئاشكرا دەبێتو لەگەورەو فەرمانڕەواكەی جیادەبێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر یەكێك بینی لەجەنگو غەزادا سەریدەتاشێ لێخۆشبوونە لەگوناهەكانیو

برژادنــەوەی قەرزەکانیــەتی لەگــەڵ ڕەواندنــەوەی غەموپــەژارە، ئەگــەر سەرتاشــینەکە لــەوەرزی زســتاندابوو لەپلەوپایــەدا شکســتدەخوات و مــاڵو داراییەکــەی بەفیڕۆدەچــێت، ئەگــەر دایکــی هــەبوو دەمرێــت، ئەگــەر کوڕداریش بێت هەر بەوچەشنەیە.

*ئەگــەر ژنێــك بینــی قــژی دەبڕێــت بەڵگەیــە لەســەر مردنــی خــۆی یــا مێردەکەی یاخود بەدەرکەوتنی نهێنی و پــەنهانی ، یــاخود خێروچــاکەیەکی لەلایەن مێردەکەیەوە دەستدەکەوێت.

*ئەگەر بینی سمێڵی تاشراوە یاخود کورتکراوەتــەوە خێــرو چــاکە ڕووی تێدەکات.

*ئەگــەر بینــی ســەرو ریشی تاشــراوە ئەگــەر نەخۆشــبێت چــاکدەبێتەوە، ئەگەر قەرزاربێت قەرزەکەی دەداتەوە، غــەمباریش غــەمو پەژارەکــەی دەڕەوێتــەوە ، هــەروەها دەڵــێن: لەخەودا باش نییە.

*ئەگــەر بینــی پێشەسەری دەتاشــێ قــەرزاری تیایــدەبات و کەســیش پێــی نازانێت.

*ئەگــەر بینــی مــووی ســکی دەتاشــێ خوداوەنــد هۆکــارێکی بــۆ دەســازێنێ قەرزەکــەی بداتــەوەو کاروبــاری خــۆی پێڕێکبخات.

*ئەگــەر بینــی قــسڵدەگرێتەوە مــووی پێشی عــەورەتی پــێ لادەبــات ئەگــەر دەوڵەمەندبێت ماڵو دارایی تیادەچێت و ئەگەر هەژاربێت دەرووی لێدەکرێتەوەو دەوڵەمەنــدبێت ، بــەلام ئەگــەر نیــوەی بردو نیوەی نەبرد هەنــدێك ناڕەحــەتی و چەرمەسەری دەڕەوێتەوەو هەنــدێکیش دەمێنێتــــەوەو مــــاڵو دارایــــی لەدەســتدەدات و بەشــێکی کــەمی بــۆ دەمێنێتەوە.

*ئەگــەر بینــی مــووی پێشی بــەمووس دەتاشێ لەلایەن هاوسەرەکەیەوە خێرو چــاکە ڕووی تێــدەکات بــۆ ژنــیش بەهەمان شێوەیە.

ســەرتوێژ فــرۆش: (نابلــسی)دەڵێــت: لەخــەودا پیــاوێکی دڕندەیــە لــەنێو خەڵکیدا فیتنەیی دەکات و دەمەدەمــەو ســەوقاتی بڵاودەکاتــەوە هــەتا خــۆی سوودمەندبێ.

سەرجل(کەوا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەرکــەوتن و هێــزو دەســتەڵاتە لەگــەڵ دەرووی خێــرو، ســفت و لووســیــشی باشترە.

*ئەگــــەر ســــەرجلێکی ئاوریـــشمی بەخۆیــــــەوە دی دەســــــتەڵات

بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی هێزو توانای سەرجلەکە بەلام خواردنی زیانێکە لەئایندەکەوێ.

* ئەگەر لەجەنگدا لەبەریکرد لەگەڵ چەکدا زیانی نییەو بۆخاوەنەکەی دەستەلاتو دەروە لەمەمولایەکەوە.

سەرچاوەی ئاو: (نابلسی) دەڵێت: سەرچاوەی ئاو نیعمەتو خێرو فەڕو گەیشتنە بەئومێدو هیوا ئەگەر خاوەنەکەی حاڵوباری باشبوو.

* ئەگەر چەن سەرچاوە ئاوێکی بینی تەقیو دەرکەوت لەماڵی خۆیداو حی دایۆشراونەبوو بەلاو نەهامەتییەك رووی تێدەکاتو ئەندامانی خانەوادەکەی دەگرین.

* ئەگەر بینی دەستنوێژدەگرێ لەسەرچاوە ئاوێك خێرێکی تەواو دێتە رێی ئەگەر سازگاربێت یان لێڵ.

* ئەگەر بینی لەماڵەکەیدا یاخود جێگەیەك کەزیانی پێدەگەیەنێ ئاو هەڵقولاو لەماڵەکەهاتە دەرەوە بژێویو خێرو نیعمەتی دەستگیردەبێ، ئەگەر لەماڵی خۆیدا هەڵقولا غەمویەژارەیە لەلایەن ژنەوە تووشی دەبێ، ئەگەر لەدیوارێك هەڵقولابوو غەمو پەژارەیە تووشی دەبێت لەلایەن پیاوێکی ئەوماڵەوە وەك برا یان زاوا یاخود هاوڕێ.

* ئەگەر ئاوەکە هەڵقولا هەتا هەمووی رۆیی لەغەمو پەژارە بەخێرایی قوتاردەبێ، ئەگەر ئاوەکە نەهاتەدەرەوە خەمێکە دەمێنێتەوە، ئەگەر سازگاربوو غەمویەژارەیە لەگەڵ لەشساغیدا.

* سەرچاوەی ئاوی لێل باش نییە لەگەڵ ئەو ئاوەی لەبەرینەڕوات.

* ئەگەر ئاوێکی بینی لەبەریدەڕوات ئەگەر خاوەنەکەی زیندوو یا مردووبوو لێکدانەوەی لەکاروکرداریدایە لەرۆژی قیامەتدا.

* ئەگەر ئاوێکی بینی هەڵقولا لەگەڕەکەکەیان یان لەماڵەکەیانو رژا یان لەبەری نەڕۆیی غەمو پەژارە لەوێدا بلاودەبێتەوە ، هەروەها ئەگەر لەئاوی سەرچاوەیەکی خواردەوە غەمو پەژارەیە، ئەگەر ئاوەکەلێلبوو غەمویەژارەکە سەختو گرانە.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر سەرچاوە ئاوێك هەڵقولا لەماڵەکەی خۆی یان لەشوێنێکدا خزمەتکارێك دەگرێ.

ئەگەر سەرچاوەیەك ئاو لەزەویدا هەڵقولا خەڵکی ئەو شوێنە ماڵو سامانو بەروبوومی زۆر بەدەستدەهێنن

لەگەڵ پیسیو تێکچوونی سەرچاوەئاوەکە.

*ئەو ئاوەی لەشاخو دۆڵەکانەوە هەڵدەقوڵێ ئەگەر سازگاربوو بەڵگەی خێرە بۆسەرجەم خەڵکی بەتایبەت نەخۆشو هەژارانو بەڵگەیە لەسەر ئاسانیو چاکبوونەوە چونکە هیچشتێك لەئاو خۆشتر نییە، ئەگەر بینی وشکیکردەوە بەپێچەوانەوە بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە.

*ئەگەر یەکێك لەئاوی سەرچاوەیەك دەستنوێژی گرت ئەگەر غەمباربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوەو ئەگەر ترسابوو دڵنیادەبێ یان نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە یاخود قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە ، ئەگەر گوناهباربوو خوداوەند لەسەرجەم گوناهەکانی خۆشدەبێ.

*ئەگەر ئاوێکی سازگاری بینی ژیانە بۆیەکێك ببێت بەخاوەنی، ئەگەر بینی بەنێو ماڵاندا دەڕوات ژیانی گشتییە.

*ئەگەر ئاوێکی بینی دەچوە نێو ماڵەکەی بەکونێکدا کەوا کەسێك دەیتوانی بەدەست بیگرێت ڕزقو ڕۆزییە رووی تێدەکات.

سەرخۆشی(مەستی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرخۆشی بەبێ مەیخواردن خەمو پەژارەو بەڵاو نەهامەتیە بەپێی: ﴿وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى﴾ (الحج: ٢).

*سەرخۆشبوون بەهۆی مەیو بادەوە ماڵو دەستەڵاتە خەوبینەر بەدەستیدەهێنێت.

*سەرخۆشی بەهۆی مەیو بادەوە دڵنیاییە لەترسو بیم چونکە سەرخۆش لەهیچ شتێك ناترسێ.

*ئەگەر بینی سەرخۆشبوە، جلوبەرگەکەی پڕزۆڵو لەت لەتبوە پیاوێکە ئەگەر دنیا دەروازەکانی بۆ بکاتەوە خۆی ڕاناگرێت.

*ئەوەی ببینێ بادە دەخواتەوەو سەرخۆشیش دەبێت ماڵوسامانی بەحەرام بەدەستدەکەوێتو بەو ماڵەوە دەستەڵات بەدەستدەهێنێت بەئەندازەی سەرخۆشیەکەی.

*هەروەها دەڵێن: سەرخۆشی بۆ ژنو پیاو خراپەو بەڵگەیەلەسەر نەزانینێکی زۆر.

*پیاوێك لەخەودا بینی دەستەڵاتێکی پێ سپێرا لەکارەکەیدا هاوەڵایەتی کۆمەڵێکیکرد ویستی بڕوات بەسەرخۆشی هەموویانی بەدیکردو

نەیتوانی زاڵببێت بەسەر کەسیاندا، ئەمەی گێڕایەوە بۆ (ئیبن سیرین)و ئەویش وتی: ئەوانە دەمرن‌و سوودت پێناگەیەنن‌و وەڵامیشت نادەنەوە.

*بینینی مەی لەمەرکانەدا بەدەستهێنانی گەنج‌و داراییە.

(نابلسی)دەڵێت: سەرخۆشی دەوڵەمەندییە لەگەڵ رێگرتن لەوەی لەخۆی بابیێت. ئەگەر سەرخۆشیەکە لەبادەی ترێیوو دەستەڵات‌و فەرمانڕەواییە بەهەموو شێوەیەك.

*سەرخۆشی بەڵگەی خێرو چاکەیە بۆ یەکێك بترسێ.

*سەرخۆشبوون بەبێ مەی بەڵگەیە لەسەر بانگەشەکردنی حاڵێك کەتێدا نییەو ناتوانێت ئەنجامیبدات، دەگونجێت رووداوێك رووی تێبکات، گرنگ بێت لەلای تا بەمەستی دەگەڕێتەوە لێی ، ئەگەر چاکەکاربوو مەستە بەخۆشەویستی خوداوەند.

سەرد[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی دووڕوو دووڕەنگەو باش نییە لەقسەدا ساردو سڕەو وتەکانی زبرو رەقن.

سەردانی پێغەمبەر(ﷺ) لەخەودا:

بەڵگەیە لەسەر خۆنزیککردنەوە لەپەروەردگار بەکاروکرداری چاك.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+دڵنیابوون لەترس‌و بیم.

+نزیکی لەگەورە پیاوانەوە.

+پلەوپایە بەرزی.

+رووکردنە زاناو پلەداران‌و دڵسۆزی بۆ خانەوادەی پێغەمبەر(ﷺ)و خۆشویستنی ئەوەی خۆشی دەوێن.

+ئارەزووداری‌و زانیاری‌و رێنومایی.

*هەروەها سەردانی (قودس) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرەکەت‌و شارەزابوون لەزانیاری‌و نهێنی، سەردانی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر گوێڕایەڵی باوك‌و دایك‌و چاکەکردن لەگەڵیان‌و خۆشیرینکردن لایان بەوتەوکرداری بەرز.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەوڵدان لەبەدەرخستنی زانیاریدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی بۆ خەڵکی خێرۆمەندو گوێڕایەڵی‌و هاتنەدی ئاواتەکانی لەدنیاو قیامەتدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشویستنی خەڵکی خێرۆمەندو گوێڕایەڵی‌و ئومێدەواربوونی خێری دنیاو قیامەت.

---

[1] **صرد**: باڵندەیەکە سەری گەورەیەو ژێرسکی سپییەو سەرپشتی سەوزەو پەلەوەری بچووك راودەکات (فەرهەنگی دەریا: ١/٥٥٧).

سەرڕووتانەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەوداماڵێک لەلایەن سەرکردەیەکەوە هیچ سوودێکی لێوەرناگیرێو سوودی نییە بەماندوبوونو هیلاکی نەبێت.

*بینینی سەرڕووتاوە ساڵێکی قاتو قڕییە.

سەرزەنشت(گلەیی - لۆمە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرزەنشت بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی.

*ئەگەر بینی گلەییو سەرزەنشتی خۆیدەکات کردارێکدەکات لێی پاشگەزدەبێتەوە یان سەرزەنشت دەکرێ لەسەری بەپێی ئایەتی: ﴿ يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا ﴾(النحل: ١١١).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا لەلایەن پێغەمبەر یان بەرپرسێکەوە سەرزەنشتکرا بەڵگەیە لەسەر تەوبەو گەڕانەوەی لەسەرگەردانی.

سەرسامی (سەرسوڕمان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: سەرسامی لەهەموو ئاینەکاندا نکوولییە، ئەگەر بینی سەرسامەو هیچ ئاینێکی نییە سەرجەم دەروازەکانی داوای لێدادەخرێو خوازو ئاواتەکانی لێدەگیرێو هیچ ویستو خوازێك بەدەستناهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: سەرسامی بەڵگەیە لەسەر بێئاگاییو پەلکێشکردنی لەلایەن شەیتانەوە بۆسەرگەردانی.

سەرشان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پشتو پەناو قیزەو ژنێکی شۆخو شەنگو جوانە.

*ئەگەر بینی دەیدات بەخۆیداو دەنوێت ژنێك دەهێنێت.

*ئەگەر دووچەرخە (پاسکیل)ێکی گەوهەرداری بینی ژنەکەی قورئان لەبەر دەکات.

سەرقاڵی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر خۆی بەسەرقاڵی بینی کچێك دەهێنێو سەرقاڵیدەکات هەروەك قورئان دەفەرموێ: ﴿ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ﴾ (یس :٥٥) دەڵێت: شکانی شقڵی کچێنییە.

(نابلسی) دەڵێت: سەرقاڵبوونی مرۆڤ لەخەودا بەکارێکیتر ئەگەر بەسیبوو بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی رزقو رۆزیو هاوسەرگیریو منداڵو بەندایەتی.

سەرقۆڵ: (نابلسی)دەڵێت: سەرقۆڵی مرۆڤ لەخەودا بەماڵو سامان لێکدەدرێتەوە، سەرقۆڵی گوشادو بەرین فراوانی ماڵو سامانە.

*دڕاندنی سەرقۆڵ هەژاریو نەبوونییە هەروەها نەمانی نازو نیعمەتە.

سەرکار(بەڕێوەبەر): بینینی سەرکاری ئاژەڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی سەرکردەی خاوەن ماڵو بەڕێوەبەرن.

*سەرکار هیچ خێرێکی تیا نییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوەڵێك.

+نووسەری گرێبەستی هاوسەرگیری.

+دەویت.

سەرکردەی سوپا: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی بەناوبانگە باکی نییە ئەگەر سەربازەکان هەڵیبگرن.

*ئەگەر بینی سەرکردەی سەربازەکانە خێروماڵو دارایو شکۆمەندی دەستگیردەبێت ئەگەر شایستەی ئەوەبێت بەڵام ئەگەر شایستە نەبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر هەژاربێت بەڵگەیە لەسەر بشێویو دەنگبەرزکردنەوەی بەسەر خزمەتکاراندا.

سەرکەوتن بەئاسمانا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی سەرکەوت بەسەر شاخێکدا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو سەفەر، ئەگەر سەرکەوت بەئاسمانا هەتا گەیشت بەئەستێرەکانی ڕێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی کاتێ پێیدا سەرکەوتبوو بەئەستێرەو ڕێنومایيکرا پلەوپایەو سەرۆکایەتی بەدەستدەهێنێت.

*دابەزین دوای سەرکەوتن پێیدا ملکەچیو رسواییو سەرشۆڕییە، هەروەها دەڵێن: بەدەستهێنانی نازو نیعمەتی دنیایە لەگەڵ پلەوپایەی ئایندا.

*ئەگەر بینی لەشاخێکەوە دابەزی خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی کاروبارو بەدەستنەهێنانی ویستوخواز.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەرکەوتن واژووی دابەزینە، ئەوەی بەرزببێتەوە بەئەندازەی بەرزبوونەوەی دادەبەزێ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەوسانەوەی دەروونی، بەرزبوونەوەش بەرزییەو دابەزین نزمیو سووکییە.

*ئەگەر سەرکەوت بەسەر کۆسپێکی بەرزدا بەرزبوونەوەیە بەماندوویەتیو شەکەتبوون.

*ئەگەر بینی سەرکەوت بەسەر شاخێکدا ئەو شاخە مەبەستو خوازەو بەئەندازەی ئەوەی دەیەوێت بەرزدەبێتەوە.

*هەموو بەرزبوونەوەیەك مرۆڤ ببینێ بەشاخدا یان هەورازێکدا یاخود هەرشتێکیتر ویستوخوازی بەدەستدەهێنێ لەپێداویستیەکانی بەرزبونەوەی ڕێکیش ناڕەحەتییەو خێری تێدا نییە.

سەرگەردانی (لادان ـ وێلی): (نابلسی) دەڵێت: لادان لەڕێگەی ڕاست بەڵگەیە لەسەر لادان لەحەق‌و ڕێنومایی، بەڵام ئەگەر ڕێگەکە خواربوو لادان لێی لادانە لەخراپەو داواخوازی ڕێنومایی‌و جێگیربوونە.

*ئەگەر بینی لەڕێگە لایدا ڕوودەکاتە ناحەق، ئەگەر ڕێگەی ڕاستی دۆزییەوە ڕێگەی سەرفرازی دەیوەتەوە.

سەرما: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا هەستی بەسەرما کرد هەژارییە.

*ئەوەی لەسێبەردا سەرماییبوو نەیتوانی لەبەر تیشکی خۆرا دابنیشێت هەژاری بەسەر دەچێت، هەروەك چۆن ئەگەر لەبەر تیشکی خۆردابوو ڕوویکردە سێبەر لەخەم‌و پەژارە قوتار دەبێت.

*سەرما لەخەودا ئەگەر خەوەکە لەوەرزی هاویندابوو بەڵگەیە لەسەر سوودو ڕزق‌و ڕۆزی‌و پۆشاکی گرانبەها.

*ئەوەی ببینێ سەرمایەتی‌و دواتر ڕەشەبایەك هەڵبکات بەسەریدا هەژاری پترو زیاد دەکات، ئەگەر چوەپاڵ ئاگر یان پشکۆو دوکەڵ هەژاردەکەوێت‌و پاشان لەکاروباری فەرمانڕەوادا هەوڵدەدات‌و کارەکەشی مەترسیدار دەبێت، ئەگەر پشکۆبوو دەست بۆ ماڵی هەتیو دەبات، ئەگەر خۆی گەرمکردەوە بەدوکەڵ بەڵاو نەهامەتیەکی گەورە ڕوودەکاتە دەروونی.

*هەندێك دەڵێن: سەرمایەکی سەخت لەکاتی خۆیدا بەڵگەونیشانە نییە لەسەر هیچ شتێك بەڵام ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو بەڵگەیە لەسەر سەفەری گەشتیار کەڕوونادات‌و بەڵگەیە لەسەر بەدەرکەوتنی شتە نادیارو پەنهانەکان.

سەرنشینانی لانەو ماڵی فەرمانڕەوا: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر :

+سەفەرو جموجووڵ لەوشکانی‌و ئاودا.

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی‌و بەڵاو نەهامەتی.

سەرۆکایەتی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا دەویتی دەکات بەڵام ژنە سوزانیەکانی نەدی ئەوە پیاوێکی دەڵاڵەو شتومەك‌و کاڵا دەخاتەڕوو بەهۆیەوە دەژی.

*سەرۆکایەتی گەواهیدانی ناحەقە، ئەگەر بینی گەواهی ناحەق دەدات دەویتی دەدات.

سەرەتان[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی شانو شەوکەتدارو بەهێزە، خواردنی گۆشتەکەی سوود وەرگرتنە لەماڵو سامانو لەزەوییەکی دوورو چەپەکدا.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی بیبینێ ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت.

سەرهەڵدان: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر شتێکی شاراوەی تیادەرکەوت بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستی دوای نارەحەتیو سوودو قازانج دوای زیان یاخود بوونی کوڕێك دوای نائومێدی.

*هەموو شتێك کاتو وادەیەکی دیاریکراوی هەیە بینینی لەکاتێکدا بەڵگەیە لەسەر:

+بەجێهێنانی بەڵێن.

+بەدەستهێنانی پێداویستی.

+قەرزدانەوە.

+گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە.

+ئازادبوونی زیندانی یان منداڵبوونی دووگیان.

*دەگونجێت شتێك گەر لەکاتی خۆیدا نەبێ بەڵگەبێت لەسەر قەرز.

سەرهەنگ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مژدەو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَقَدْ أَخَذَ اللهُ مِيثَاقَ بَنِي إسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُم اثْنَي عَشَرَ نَقِيبًا﴾ (المائدة: ١٢).

سەری جالووت: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر سەری جالوتی لەخەودا بینی خراپەکاری فێڵباز بانگی خەڵکیدەکات بۆ ناپاکیو فڕوفێڵ.

*ئەگەر بینی سەری جالووت ناو زەد دەکات رقی لەکارو پیشەکەیدەبێت ناپاکیو فڕوفێڵی لەگەڵدەکرێو خۆشی پاكو بێتاوانە.

سەرین: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوسەرو ماڵو سامانی پارێزراوو هاوڕێیەتیە یان نهێنیە لەگەڵ پشوودان لەماندووبوونو هیلاکی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرینی بەرز خزمەتکارەکەیەتی، هەندێکدەڵێن: منداڵە یان زانا بەلاّم جێگەی راخراو بەڵگەیە لەسەر هاوسەر.

*دەگونجێت جێگە بەڵگەبێت لەسەر ئەو زەوییەی مرۆڤ تەپاوتلی تیادەکات بەبێئاگایی هەتا لەوێوە روو بەقیامەت دەکەوێتە رێ.

[1] **سەرەتان**: گیانداڕێکی ئاوییە. (وەرگێڕ)

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنێکی خزمەتکارە بۆ خاوەنەکەی‌و خزمەتی خەڵکی.

* ئەگەر سەرینی بینی بەڵگەیە لەسەر ژنێك نهێنی ژنێکیتر دەزانی‌و دایدەپۆشیٚ ، ئەگەر سەرینەکەی دزی خزمەتکار یان هاوسەرەکەی دەمریٚ.

* ئەوەی لەسەریندا دەبینریٚ لەدڕاندن‌و کۆنی‌و تیاچوون رووبەرووی خزمەتکار دەبێتەوە.

* هەروەها بۆ دەستەڵاتدار نووسەرو بەردەست‌و ئەوانەن کاروباریان پێدەسپێریٚ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەنجینەدارەکەی پشتی پێدەبەستیٚ بەئەندازەی ئەوەی خەوبینەر دەیبینیٚ.

* بۆ خەڵکی گشتی لەبراو هاوڕیٚ راڤەدەکریٚ.

* پشتی بەفەرش‌و بەرەو راخەر راڤەدەکریٚ‌و ئەو جوانی‌و قەشەنگییەی تیایدا دەبینریٚ دەگەڕێتەوە بۆ خزمەتکارو بەردەستەکانی.

* ئەگەر بینی لەسەری دانیشتووە کیژێك دەهێنیٚ.

* ئەگەر بینی سەرینێکی هەڵگرتوە خێرو چاکە بەدەستدەهێنیٚ ، هەروەها دەڵێن: ئەو پشتییەی پاڵی پێوەدەدات غەم‌و پەژارەیە.

* هەروەها پشتی هاوسەرو هاوڕیٚ یان کوڕو دایکی بەسۆزو بەزەییە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پشوو یان نەخۆشی بۆیەکێکی لەشساغ.

سەعوگ[1] : (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی ئەو دەرمانە دەکاتە لووتی تووڕە دەبێت بەئەندازەی تەنگەبەری خشڵ‌و بابەتەکانی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پێویستی بەخۆشەویستی یاخود ئەوەی روودەکاتە ئەقڵ‌و ژیری مرۆڤ.

سەفەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەفەر لەحاڵ‌و بارێکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ حاڵ‌و بارێکیتر.

* ئەگەر بینی سەفەر دەکات زەوییەکدەماڵیٚ.

(نابلسی) دەڵێت: سەفەر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی خووڕەوشتی خەڵکی، ئەگەر ئەوکەسەی سەفەر دەکات هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر کەسانی موسافیر هاتن بۆ لای لەخەودا

---

[1] **سەعوط:** چارەسەرێکە دەکرێتە لووت هەتا بگات بەمێشك‌و پژمین لاببات.

(بڕوانە: النهاية: ٣٦٨).

دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو هەواڵانەی لەلایەن ئەوانەوە دەگات بەخەوبینەر.

*ئەگەر بینی سەفەر دەکات لەشوێن و جێگەیەکەوە دەچێت بۆ شوێن و جێگەیەکیتر گەڕانەوەو تەوبەو پاشگەزبوونەوەیە لەسەرپێچی و تاوان.

*هەروەها گەڕانەوە لەسەفەر بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستی.

*ئەگەر بینی لەسەر قاچ سەفەر دەکات قەرزێکی زاڵە بەسەریەوە.

*ئەگەر بینی لەماڵ و لانەیەکی نادیارەوە گواستیەوە سەفەردەکات.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی سەفەر دەکات بۆ زەوییەکی دوور یاخود روودەکاتە لانەیەکی نادیار یاخود لەماڵێکەوە دەچێت بۆ ماڵێکیتری نادیار بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر بینی توێشووی سەفەری هەڵگرت روو لەخێرێکدەکات.

سەفەرد[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی دەوڵەمەندو بەڕێزو شۆخ و شەنگەو ماڵ و دارایی ئێجگار زۆرە، ئەوەی ببێت بەخاوەنی ئەم باڵندەیە ژن یا کچی ئاوای دەبێت.

سەکباچە[2]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بەگۆشتی مەڕلێنرابوو و خواردی بەڵگەیە لەسەر دەستپاکی و تەواوی شکۆمەندی لەلای خەڵکی پایەدار.

*ئەگەر بەگۆشتی مانگا لێنرا خواردنی بەڵگەیە لەسەر ژینێکی خۆشنوودو بەدەستهێنانی ویستو خواز لەلایەکەوە.

*ئەگەر گۆشتی باڵندەلێنرا بازرگانی و دەستەلات بەسەر کۆمەڵێکی دەوڵەمەندی باسکراو بەئەندازەی چەورییەکەی بەدەستدەهێنێ.

سەکۆ: (نابلسی) دەڵێت: سەکۆ لەخەودا دەروولێکردنەوەیە بۆ غەمبارو غەم و پەژارەیە بۆ دڵخۆش بەتایبەت ئەگەر بۆ خۆشۆردن بەکار دەهێنرا.

سەگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەلێکدانەوەی سەگدا جیاوازی هەیە هەندێکدەڵێن: کۆیلەیە، هەندێکیتر دەڵێن: پیاوێکی یاخی نەزان و توندوتیژە ئەگەر وەڕی ، سەگی رەشی عەرەبی دوژمنێکی لاوازی بچووکی کەم رێزەو دەڵەسەگیش ژنێکی سووك و نزمە، ئەگەر گازی لێگرت خراپە رووی

---

[1] **سەفەرد**: باڵندەیەکە بەنموونە دەیهێننەوە لەترسنۆکیدا. (وەرگێڕ)

[2] **سەکباچە**: شلەیەکە لەگۆشت و ترشی دروست دەکرێ. (وەرگێڕ)

تێدەکات، ئەگەر سەگێك جلەکانی دڕاند پیاوێکی سووك ئابڕووی دەبات.
*ئەگەر گۆشتی سەگێکی خوارد زاڵو سەرکەوتوو دەبێت بەسەر دوژمنێکدا ماڵو سامانی داگیرکردوە.
*خواردنی شیری سەگ لەخەودا ترس وبیمە.
*ئەگەر کاروفرمانێکی بەسەگ سپارد ئەوکات سەگ هاوڕێیەکە بەهۆیەوە سەرکەوتوودەبێت.
*سەگ بەڵگەیە لەسەر پایەدان یان کەسێك خاوەنی بیدعەبێت.
*ئەگەر سەگێك گازی لێگرت ئەگەر هاوەڵایەتی بیدعەکاترێکی کرد فیتنەیە، ئەگەر دوژمنداربوو قسەو جنێوو سووکایەتی پێدەکات یاخود زاڵدەبێت بەسەریا.
*ئەگەر خزمەتکاری هەبوو ناپاکی لەگەڵدەکات، ئەگەر لەکاتی نەبوونیدابوو شتێکی لێدەستدەکەوێ ئنجا بەئەندازەی گەزتن ئازاری پێدەگات.
سەگ ژنێکی سووکە لەنێو کۆمەڵێکی خراپدا، توولەسەگ کوڕێکی ڕەشتاڵەی خۆشەویستە، توولە شکۆدارییە لەنێو خانەوادەو ماڵی خۆیداو سپێتی باوەڕیەتی.

*هەروەها دەڵێن: توولەی سەگ منداڵی دۆزراوەی پیاوێکی نەزانەو خزمەکانی هەموو لەزیناوە پەیدابوون.
*سەگ پیاوێکی کەودەنە، سەگی شوان ماڵو سامانە لەگەورەو بەرپرسەوە دەستیدەکەوێت.
*سەگ دوژمنێکی ستەمکارە.
*سەگی مامۆستا هاوەڵەکەی سەردەخات بەسەر دوژمنەکانیدا بەڵام سووكو بێ نرخە.
*هەروەها دەڵێن: خاوەنی ئەم خەوە دەستەڵاتو بژێوی پێویستی پێدەدرێ.
*هەندێکدەڵێن: سەگ لەلێکدانەوەدا بەڵگەیە لەسەر:
+زەرەر.
+هەژاری.
+نەخۆش.
+دوژمن ، مەگەر لەشوێنێکدابێت سەگی تێدا بۆیاریو بازی دادەنرێ لەوێدا بەڵگەیە لەسەر ژیانو تامو چێژو خۆشی.
*سەگی ئاویی داوایەکی بەتاڵە لەگەڵ بڕیارو فرمانێك بەجێنایەت، هەموو جۆرە سەگێك بەڵگەیە لەسەر کەسی خراپو گەندەڵ.
*دەگێڕنەوە (ئەبوبەکری صدیق) (ڕەزای خوای لێبێت) لەخەودا ساڵی

ئازادکردنی (مەککە)ی دیوە بینیویەتی لەنێوان (مەککە)و (مەدینە)دا کاتێ پێغەمبەر (ﷺ) لە(مەککە) نزیکدەبێتەوە بەیاوەری هاوەڵانی‌و سەگێك پێیان دەوەڕێت کاتێ لێی نزیکدەبنەوە لەسەر پشتدەکەوێ، گوانەکانی شیریان لێدێت. خەوەکەی بۆ پێغەمبەر (ﷺ) دەگێڕێتەوەو پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت: "سەگەکەیان ڕۆیی‌و چاکیان مایەوەو بەهۆی پەیوەندی خزمایەتیەوە داواتان لێدەکەن کاتێ دەگەن پێیان ، ئەگەر (ئەبوسوفیان)ی کوڕی (حەرب)تان دی مەیکوژن".

*ئەگەر بینی بوە بەسەگ خوداوەند فێری زانیاریەکی مەزنیدەکات ، پاشان لێی وەردەگرێتەوەو بەپێی ئایەتی: ﴿وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا﴾ (الأعراف: ١٧٥).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر سەگی چینی بینی تێکەڵ بەکۆمەڵێ لەعەجەم دەبێت‌و موسوڵمان نین.

*ئەگەر بینی سەگێکی گرت هاوەڵایەتی خزمەتکاراندەکات‌و بەزۆری خۆشیدەوێن.

*ئەگەر بینی ڕاو بەسەگ دەکات دەگات بەویست‌و خوازی خۆی.

*ئەگەر بینی سەگ دەکوژێ زاڵدەبێت بەسەر دوژمناندا ، ئەگەر بینی سەگی ڕاو ڕووبەڕاوکردن دەچن بۆسەرجەم خەڵکی باشە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ڕەفتارێك مرۆڤ ئەنجامیدەدات.

*ئەگەر سەگەکەی بینی لەڕاو گەڕایەوە بەڵگەیە لەسەر ترس‌وبیم‌و بێکاری.

*ئەگەر بینی خۆیکرد بەشاردا بەڵگەیە لەسەر بێکاری .

*ئەو سەگانەی پارێزگاری لەماڵ دەکەن بەڵگەیە لەسەر پاراستنی شتومەکی پیاو لەلایەن هاوسەرەکەیەوە، ئەگەر بینی نەخۆشە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی‌و زەرەو تیاچوونی هەندێك شتومەك.

*ئەگەر دەڵە سەگێکی بینینی دەوەڕی بەڵگەیە لەسەر زیان لەلایەن خەڵکی خراپەوە.

*سەگ بەڵگەیە لەسەر تا بەهۆی ئەو هەسارەیەی بەسەگ ناوزەدکراوە.

*هەموو جۆرە سەگێ بەڵگەیە لەسەر نەتەوەیەکی سووك‌و ڕسوا.

*سەگ بەمنداڵی پۆلیس لێکدەدرێتەوە، هەروەها سەگ دوژمنێکی لاوازە یان پیاوێکی ڕژدە.

*ئەگەر بینی سەگێك پێی دەوەڕێ لەمرۆڤێکی کەم ڕێز قسەیەکی ناخۆشدەبیستێ.

*ئەگەر بینی گۆشتی سەگی خوارد زاڵدەبێت بەسەر دوژمنداو ماڵو سامانی بەدەستدەهێنێ.
*سەگ بەڵگەیە لەسەر پاسەوان هەروەها بەڵگەیە لەسەر خاوەن بیدعە.
*خواردنەوەی شیری سەگ ترسو بیمە، سەگ هاوڕێیەو بەهۆیەوە سەرکەوتن بەدەستدەهێنێ.
*سەگ منداڵێك یان سواڵکەری دەرودووکارە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سووکیو رسواییو نزمی دەروون وێڕای زۆری باشەی بۆ خاوەنەکەیو پاراستنی ماڵو منداڵی.
*دەگونجێت سەگ بەڵگەبێت لەسەر هەوڵدان لەدنیادا لەگەڵ پەسمەندە نەکردن بۆ رۆژی تەنگانەو پێویست.
*سەگی دەوری ران دراوسێیەکی باشی مشورخۆرە بۆ خانەوادە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەگ راگرتن یان هاوڕێیەتی لەسەر پووچو بەتاڵو زەرەرکردن لەماڵداو پووچەڵکردنی کردار.
*هاوەڵایەتی سەگ بەڵگەیە لەسەر خۆشاردنەوە بەهۆی چیرۆکی (أصحاب الکهف).
*دەڵەسەگ ژنێکی پارێزگاریکارە لەمێردەکەیو فرە وەچەو نەوەیە.

*دەگونجێت سەگ بەڵگەبێت لەسەر بێباوەڕیو نائومێدبوون لەسۆزو بەزەیی خواییو بەدرۆخستنەوە.
*بینینی سەگی (أصحاب الکهف، هاوەڵانی ئەشکەوت) بەڵگەیەلەسەر:
+ترس وبیم.
+زیندانی.
+هەڵهاتن.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی دەستەڵات.

سەلامی نوێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی سەلامدەداتەوەو لەنوێژ دەردەچێ دوای تەواوکردنی لەخەمو پەژارەکانی قوتاردەبێت.
*ئەگەر سەلامیدایەوە بەلای راستدا بەدەر لەچەپی بەڵگەیە لەسەر چاکبوونی هەندێك لەکاروبارەکانی، ئەگەر سەلامیدایەوە بەلای چەپیدا بەدەر لەلای راستی کاروبارو حاڵی ئاڵۆز دەبێت بەسەریەکدا.
(نابلسی)دەڵێت: سەلامدانەوە دوای تەواوبوونی لەنوێژ بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنو سوننەتپارێزیو لێبوونەوە لەکارو سەفەرو رزقو رۆزی پەیداکردن.
*ئەگەر بەلای چەپدا سەلامیدایەوە بەرلەوەی بەلای راستیدا سەلامبداتەوە

بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی شەڕو خرایەو بیدعەخوازی ، ئەگەر لەنوێژەکەی تەواوبوو سەلامینەدایەوە بەڵگەیە لەسەر گرنگیدان بەدەستهێنانی سوودو قازانج و فەرامۆشکردنی سەرمایە.

سەما: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەما غەم و پەژارەو نەهامەتییەکی هەراسانکارە، سەما بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر درێژخایاندنی نەخۆشی.

*هەروەها دەڵێن: سەمای هەژار دەوڵەمەندییەکە زۆر ناخایەنێت، سەمای ژنیش ئابڕووچوونییەتی.

*سەمای ئەوەی گەورەدارە بەڵگەیە لەسەر لێدانی، بەڵام سەمای زیندانی بەڵگەیەلەسەر قوتاربوون لەزیندان و کردنەوەی کۆت وبەندەکانی.

*سەمای منداڵ بەڵگەیە لەسەرئەوەی کەمنداڵەکەی کەڕو لاڵە.

*سەمای ئەوەی بەنێو دەریادا دەڕوات کارێکی خراپ و نالەبارە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر توندی و ناڕەحەتی کەرووی تێدەکات.

*ئەگەر مرۆڤ بۆ کەسێکیتر سەمایکرد بەڵاونەهامەتییەکی گەورە رووی تێدەکات و هاوبەشدەبێت لەگەڵ سەما بۆکراودا.

*ئەگەر بینی لەنێو لانەو ماڵی خۆی سەما دەکات و کەسێکی نادیاریان لەگەڵدا نەبوو بۆ سەرجەم خەڵکی باشە بەشێوەیەکی هاوسەنگ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەماڵ و لانەکەی خۆی سەما بکات تێردەبێت و شادی دەیگرێ.

*ئەگەر نەخۆش سەمایکرد زۆر نیگەرانی و دوودڵی دەیگرێ، ئەوەی بەکێشبکرێ بۆ سەما قوتار دەبێت لەناڕەحەتی.

*ئەگەر بینی ژنەکەی یا کوڕەکەی یاخود هەندێك لەخزمەکانی سەما دەکەن خێرو چاکەیەو بەڵگەیە لەسەر خۆشی و شادی و مەزنی.

سەماکار(سوڕدەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خاوەن بەڵاو نەهامەتییە ئەگەر سەمایکرد بۆخۆی سەما رووداني کاروبارێکە و بەرزبوونەوەیە.

*ئافرەتی سەماکار بەڵگەیە لەسەر دنیای پیس و گەندەڵ و پشوودان لەماندوێتییدا.

*مەیموونی بازی و سەما بەڵگەیە لەسەر تەمێکاری هاوەڵپەیداکارو منداڵەکانیان.

سەمتور(جۆرە سازێکە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێدەری سەمتور پیاوێکی سەرکردەی خاوەن رەفتاری پڕوپووچە لەنێو هەژاراندا یان زیناکارو داوێنپیسە یاخود پارەپەیداکارە.

* ئەگەر دەستەڵاتدارێك بینی گوێبیستی سەمتور بوە گوێبیستی وتەی پیاوێکی پڕوپووچ گۆدەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+کاروباری خەڵکیو شتی پڕوپووچ.

+زیناوداوێنپیسی.

* یاریکردن بەشەترەنجو دامە.

+بەگەڕخستنی جنۆکەو جادووگەریی.

* دەگونجێت لێدانی سەمتور ئامۆژگارکردن یان سەرزەنشت بێت.

سەنج [1]**:** (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەو سەنجەی لەزێڕ دروستدەکرێ بەڵگەیە لەسەر خۆشیەکانی ژیانو لێدانی شانازیکردنە بەدنیاوە.

(نابلسی) دەڵێت: سەنج لەخەودا پیاوی دنیاویستی خۆبەزلزانە.

* ئەگەر بینی بەسەنج لەدەرگاکەیدەدات دەستەڵاتێك لای (عەجەمە)وە وەردەگرێ.

* سەنج ناخۆشیو مارەبڕینێکی خراپە یاخود پیاوێکی عەجەمییە.

سەنگ (مسقالْ) [2]**:** (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەو ئامۆژگاریو سەرزەنشت.

* هەروەها بەڵگەیەلەسەر رێنومایيو راستگۆیيو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گوناهو تاوان.

سەوزەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرپرسو پێشکەوتن لەکاروبارداو پۆلیسو بەرپرسی کاروباری خەڵکيو هۆکاری بەدەستهێنانی ماڵو دارایی.

سەوزی جلوبەرگ لەخەودا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەموو سەوزییەك بەدەر لەسەوزی گەنمو جۆو کونجيو پاقلە ئیسلامە.

* ئەگەر بینی لەکێڵگەیەکی سەوزدا هەوڵدەدات لەکرداری چاکەو خواناسیدا هەوڵدەدات.

(نابلسی)دەڵێت: جلوبەرگی سەوز باشە لەئایندا چونکە جلوبەرگی بەهەشتیەکانە، ئەگەر جلوبەرگی سەوزی بینی بەڵگەیە لەسەر ئاینو

---

[1] **سەنج:** ئامرازێکی بەزمو شاییەو بەدوو پەنجە لێدەدرێت. (وەرگێڕ)

[2] **مسقال:** نزیکەی (٥)گرامە. (فەرهەنگی دەریا: ج٢/١١٨٨).

هێزو زیادەی بەندایەتی، لەگەڵ باشی حاڵوباری مردوو لای خوداوەند.

*پۆشینی جلوبەرگی سەوز بۆ زیندوو بەڵگەیە لەسەر مانەوەی میراتی بۆ مردووش بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەشەهیدی لەدنیا دەردەچێت.

*هەموو جلوبەرگێکی سەوز سوودەو زیان ناگەیەنێت.

*هەروەها وتراوە: سەوزی لەجلوبەرگی ئاوریشمدا نەژنو نەپیاو پابەند نابن پێوەی.

سەوڵی بەلەم: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاریو بەڵگەنامەی راستو دروست.

سەهۆڵ: (نابلسی)دەڵێت: لەکاتی خۆیدا بریتیە لەغەمو پەژارە رەوینەوەو لووتشکانی ئێرەییبەرو دوژمنان.

*ئەگەر ئاو بەستیو دارو درەخت تیاچوو دەرگاکان داخران بەڵگەیەلەسەر پووچەڵبوونەوەی بژێویو رامانی حاڵوبارو سەفەرکردن.

*دەگونجێت سەهۆڵ بەڵگەبێت لەسەر پیاوی بەهێزو پشت ئەستوور.

*سەهۆڵ هیچ خێرێکی تێدا نییە بەهۆی بەستنی ، ئەوەی سەهۆڵو بەفر بەسەریا بباریێ یاخود بکەوێتە نێوی بەڵاو نەهامەتیەك دادێت بەسەریاو تێدا وشكو داماو دەبێت، دەگونجێت تووشی لێدانو ئەشكەنجەدان بێت لەلایەن فەرمانڕواوە.

*بەستنیش غەموپەژارەو سزایە مەگەر مرۆڤ ئاوی تیا هەڵبگۆزێو بیكاتە نێو دەفرێكو شوێنەکەی بیبەستێ ئەوەش ماڵێکە مۆڵدەبێت لەشوێنی خۆیدا، بەستەریش گەنجینەی ماڵی فەرمانڕەوایە.

سەینان[1] **:** بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نهێنی نێوان خۆیو کەسانیتر کەهیچکەس ئاگای لێنەبێت.

س ی

سی(کۆئەندامی هەناسە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: چاکی سی تەمەندرێژییە ، خراپی تەمەن کورتیەتی چونکە شوێنی روحو گیانە، ئەگەر بینی سی بۆگەنیکردوە بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوەی چارەنووسی چونکە سی شوێنی روحە.

(نابلسی) دەڵێت: سی شوێنی تورەبوونیەتیو بەژن لێکدەدرێتەوە.

*ئەگەر بینی سی رەشهەڵگیرساوە بەڵگەیە لەسەر:

+شکانی دەرگای سوودو قازانجی.

---

[1] **سەینان:** جۆرە دارێکە. (وەرگێڕ)

+تێکشکانی بەخشینی.
+شکانی پانکەو ئامێری فێنککەرەوە.
سیخوڕ: (نابلسی)دەڵێت: سیخوڕ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جنۆکە یان ئەوەی کاریگەری کاری شەڕو خراپە دەگەیەنێت بەسەرخێردا.
سیر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سیر پیاهەڵدانێکی ناقۆڵایە، هەروەها دەڵێن: ماڵو داراییەکی حەرامەو، خواردنیشی لەچێشتدا بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمانی لەگوناهو تاوان.
*دەگێڕنەوە پیاوێک دێت بۆلای (ئەبوهورەیرە)و دەڵێت: لەخەودا پێغەمبەری خوا(ﷺ)م بینی لەمزگەوت دانیشتوەو خەڵکی دێنە ژوورەوەو سلاودەکەن، ئنجا منیش هاتم تا بێمە ژوورەوە بەڵام کۆمەڵە پیاوێك قامچیان بەدەستەوەبوو نەیانهێشت ، پاشان پێموتن: رێگەم بدەن با بێمە ژوورەوە، ئەوانیش وتیان: تۆ سیرت خواردوە، پاشان دەریانکردم.
(ئەبوهورەیرە) وتی: ماڵو داراییەکی پیستخواردوە.
(نابلسی)دەڵێت: خواردنی سیر بۆنەخۆش بەتەنیا بەڵگەی خێروچاکەیە. ئەگەر سیری هەڵکێشا زیان رووی تێدەکاتو هەڵکەندنی پیازیش هەروایە.
*هەروەها دەڵێن:سیروپیاز غەمو پەژارەیە.
سینەما: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی چوە سینەما گوناهێك ئەنجامدەداتو بەدوای گوناهو تاواندا دەگەڕێ.
سینی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سینی خۆشەویستی پیاوە، ئەگەر سینیەکە پاقلەو ترشەمەنی لەسەربوو لەماڵی خۆشەویستو دڵدارەکەی دژایەتیو رقوقین بلاودەبێتەوە.
(نابلسی)دەڵێت: سینی لەخەودا بەهەزار درهەم لێکدەدرێتەوە، یان بەسەد بەپێی توانای خەوبینەر.
سیواك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سیواك لەسروشتو فیترەوەیە ، ئەمەش خەونی شوێنکەوتوانی رێبازو سوننەتی پێغەمبەرەوە(ﷺ).
*ئەگەر بینی سیواکدەکات چاکە کاردەبێ لەگەڵ خزمەنزیکەکانیو پەیوەندی خزمایەتی بەجێدەهێنێ.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سیواکدەکات سوننەتێکی پێغەمبەر (ﷺ) جێبەجێدەکات بەئەندازەی سیواکەکەیو پاککردنەوەی.

*ئەگەر بینی بە پوشێك سیواكدەكات سوننەتێك بەجێدەهێنیت بەماڵو سامانی حەرام.
*ئەگەر بینی سیواكی هەڵگرتوو كردوویەتی بەدەمیا بەڵگەیە لەسەر شوێنكەوتنی سوننەتی پێغەمبەر (ﷺ).
*ئەگەر بینی سیواكدەكاتو خوێن لەنێو ددانەكانی دێت لەگوناهو تاوانەكانی بەدەردەكەوێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو گوناهو تاوانانەی ئەنجامیدەداتو زیان بەخانەوادەكەی دەگەیەنێتو ماڵو سامانیان دەبات.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی سیواكدەكاتو خوێنی لەبەر دەڕوات پیاوێكە غەیبەتی خەڵكیدەكات.
*سیواك بەڵگەیە لەسەر خۆپارێزی لەوتەو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاكێتی لەگوناهو تاوانو موسوڵمانبوون دوای بێباوەڕیو قەرزدانەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+كارێك نزیكی بخاتەوە لەخوداوەند.
+بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمان.
+دووگیانبوونی هاوسەر.
+هاوسەرگیری كەسانی رەبەن.

سیوجگەر:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ماڵو سامانێكی كۆكراوەیە لەهەموو جۆرێك زێڕو زیوو گەوهەر.

س ی

سێبەر:(نابلسی) دەڵێت: لەوەرزی هاویندا پشوو سوودو پلەوپایەو شكۆمەندییە دەچێتە ژێری، لەزستانیشدا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو بیدعە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتدار چونكە سێبەری خوایە لەسەر زەوی هەروەك چۆن لەفەرمودەیا هاتوە.
*سێبەر زانایەكی خواناسی دنیانەویستە.
*ئەگەر بینی چو ژێر سێبەرەوە لەگەرمادا لەغەمو پەژارە قوتاردەبێو رزقو رۆزی بەدەستدەهێنێت.
*سێبەری ژن مێردەكەیەتی.
*ئەگەر ژنێكی بێمێرد روویكردە سێبەرێ پیاوێك دەیهێنێ شانو شەوكەوتو ماڵو سامانی هەیە.
*ئەگەر بینی تیشكی خۆری بینیو چوو روو بەرەو سێبەرێك لەغەمو پەژارە قوتاردەبێ.
*ئەگەر لەژێرسێبەردابوو سەرمایبوو روویكردە بەرتیشكی خۆر هەژاری دەرەوێتەوە چونكە سەرما هەژارییە.

سێو:(ئیبن سیرین)دەڵێت: سێو وزەو توانای پیاوە، ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوابوو بینینی سێو موڵكو

دەستەلاتەکەیەتی، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەیەتی، ئەگەر چێنەربوو بەروبوومەکەیەتی.

*هەروەها سێو بۆئەوەی دەبیینیٚ هیمەتو ئیرادەیەتیو گرنگی پێدەدات، ئەگەر بینی سێوێکی لێکردەوە و خواردی یان بوو بەخاوەنی سێو بەئەندازەی ئەو سێوە هیمەتی بەدەستدەکەوێت.

*هەروەها دەڵێن: سێوی خۆش رزقێکی حەلاڵە، مزرە سێویش رزقی حەرامە.

*ئەگەر دەستەلاتدارێك سێوی تێگرت نوێنەرێکە ئومێدەکانی ئەوی لەخۆگرتووە.

*دارسێو پیاوێکی باوەڕدارە لەخەڵکەوە نزیکە، ئەگەر بینی داری سێو دەڕوێنیٚ منالی هەتیو بەخێودەکات.

*ئەگەر بینی سێوێك دەخوات ماڵێك دەخوات خەڵکی سەیریدەکات، ئەگەر لێیبکاتەوە ماڵو دارایی لەپیاوێکی ڕێزدارو بەناوبانگەوە دەستدەکەوێت.

*سێوی بژێراو درهەمو پارەی بژێراوە.

*ئەگەر بۆنی سێوێکیکرد لەمزگەوتێکدا ژندەهێنێت، هەروەها بۆ ژنیش شوودەکات، ئەگەر لەکۆڕێکدا بۆنیکرد ناوبانگ پەیدادەکات، ئەگەر خواردی لەشوێنێکی ناسراودا منالێکی باشیدەبێت، گازگرتنیش لەسێو بەدەستهێنانی خێروسوودو ئومێدو قازانجە.

*دەگێڕنەوە لە(هشام)ی کوڕی (عەبدولمەلیك)ەوە پێش خیلافە لەخەودا دەبینیٚ (نۆزدە) سێوو (نیو) بەدەستدەهێنیٚ، خەوەکەی بۆ راڤەکاری خەوێك دەگێڕێتەوە، ئەویش دەڵێت: (نۆزدە)ساڵو (نیو) تۆ فەرمانڕەوایی دەکەیت، زۆری بەسەرا رانەبورا فەرمانڕەوایی گرتەدەست.

(نابلسی)دەڵێت: سێو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەچەی نێرینەی رووخسار جوان، سێویش بەهاوڕێو برا دادەنرێت.

*ئەگەر بینی سێودەخوات دوژمنی بۆ دەردەکەوێت.

*سێویش بەڵگەیە لەسەر تامو چێژی جووتبوون.

*مزرە سێو بەڵگەیە لەسەر پەرتەوازەبوونو دەنگەدەنگو قاوقیژ، دارەکەشی بەڵگەیە لەسەر ترس‌وبیم.

شين

ش ا

شـاتوو:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قەرزکردنی ماڵی خەڵکییەو وەك (درهەم)و (دینار) وایەو دارەکەی پیاوێکی ڕێزداری فرە پارەو منداڵدارە.

*ئەگەر بینی شاتوو دەخوات لەکاروپیشەیەکی فراوان بژێوی پەیدا دەکات.

*تووی رەش (دینارە)و هی سپی (درهەم)ە.

شار:(نابلسی)دەڵێت: شار بەڵگەیە لەسەر نیشتەجێبوانی ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەو خەڵکی زۆرو شوێنی خۆ پەنادان چونکە کاتێ (موسی) (سەلامی خوای لێبێت) چوە شارەکە (شوعەیب) (سەلامی خوای لێبێت) فەرمووی ﴿لا تخف نجوت﴾ (القصص:٢٥).

*دەگونجێت گوند بەڵگەبێت لەسەر دنیاو شاریش قیامەت، چونکە نازو نیعمەتی قیامەت بەرزو بڵندەو ماڵەکانی بێشومار گەورەن.

*دەگونجێت شار بەڵگەبێت لەسەر دنیا.

*دەگونجێت شارێکی ناسراو بەڵگەبێت لەسەر لانەی دنیاو شاری نادیاریش لەسەر قیامەتو پاشەڕۆژ ، گوندی ناخۆشو تەنگ بەڵگەیە لەسەر ئاگر بەهۆی نازو نیعمەتی خەڵکی شارو بەدبەختی گوندنشینان.

*ئەگەر لەگوندێکی نادیارەوە چوو بۆ شارێك تەماشای حاڵیدەکرێ ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێ، ئەگەر گوناهبباربوو تەوبەدەکاتو ئەگەر ساڵحو هەژارو نزمبوو دەوڵەمەند دەبێتو شکۆو ڕێزداری رووی تێدەکات، ئەگەر وێڕای چاکی ترسی هەبوو دڵنیادەبێت، ئەگەر خاوەن تیمێکبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر وێڕای چاکی نەخۆشبوو دەمرێ.

*ئەگەر لەلانەو ماڵێکی ناقۆڵاوە چوو بۆلانەو ماڵێکی خۆش لەئاگرەوە دەچێت بۆ بەهەشت.

*ئەگەر لەگوندەوە چوو روو بەگوندێکی نادیار بەواژووی حاڵی یەکەمجارەوەیە، ئەگەر ناسراوبوون ناوو ناوەڕۆکیان بەهەند دەگیرێ، بۆئەوەی دەگوێزرێتەوە بڕیاردەدات وەك كەسێك لەدارستانێکەوە رووبکاتە شارێك و لەخراپە قوتار ببیّ و دەگات بەویستی خۆی و لەترس وبیم دڵنیا دەبێت و خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ادْخُلُوا مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ﴾(يوسف:٩٩).

*دەروازەو ڕێگەوبانی بەناوبانگی شار دەستەلاتدارەکانیەتی لەگەڵ ئەوانەی پارێزگاری لێدەکەن.

*لانەو ماڵەکانی جێنشینەکانیەتی لەسەرۆك و گەورە پیاوان...

*هەندێکدەڵێن: شار پیاوێکی زانایە ئەگەر لەدوورەوە بینی ، هەروەها وتراوە: شار قەرزارییەو هاتنە دەرەوە لەشار ترس وبیمە بەپێی ئایەتی: ﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفاً يَتَرَقَّبُ﴾(القصص:٢١).

*چوونە نێوشار ئاشتەواییە لەنێوان خەوبینەرو خەڵکیداو بانگیدەکەن بۆلای حەق و راستی خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً﴾(البقرة:٢٠٨) ئەمەش لێرەدا شارە.

*ئەگەر شارێکی دێرینی بینی وێرانبوو لەوێدا منداڵ لەدایکبدەبێ یان لەوێدا خواناسی و دنیانەویستی روودەدات.

*ئەگەربینی چوە نێو شارێکی وێران و هیچ دیواری تێدانەبوو، ئەگەر لەورۆژگارەدا زانایان هەبوو دەمرن و ساڵان تێدەپەڕن بەسەریانداو منداڵ و وەچەشیان لەدوا بەجێنامێنێت.

*ئەگەر بینی خەریکی ئاوەدانییە لەوەچەی زانایان کوڕێکیدەبێ و هەڵدەکەوێت.

*ئەگەر شار یان ولاتێکی چۆڵ و بەتاڵی بەتاڵی بینی نرخی خواردن بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر شار یان ولاتێکی فەرپیتداری بینیی و کشتوکاڵەکەی باشبوو خێرو چاکی دانیشتوانەکەیەتی.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر شارەکان هێمن و خامۆشبوون لەکاتی بوونی فەرپیتدا بەڵگەیە لەسەر قات و قڕی و لەکاتی نەبوونیدا بەڵگەیە لەسەر فەرپیت و باشتر وایە مرۆڤ شارە ئاوەدانەکان ببینێ ئەوجا بەڵگەیە لەسەر بەرزی و بڵندی و فەرپیت.

*شار بەڵگەیە لەسەر باوباپیران، نموونەی ئەوەش پیاوێك بینی بەهۆی زەمین لەرزەوە کەوتو خاپووربوو، ئەوجا بڕیاردرا بەسەر باوکی بەکوشتن.

*دەگێڕنەوە (وکیع)لەگەڵ (قوتەیبە)بوو کاتێ لە(ری)ەوە چوو بۆ (خوراسان) (وکیع) لەخەودا بینی پەنجەرەکانی شار رووخان ، لەراڤەکارێکی پرسی ئەویش وتی: کەسانی رێزدار لەشانو شەوکەتو پلەوپایە دادەبەزن لەسەردەستی تۆ.

*ئەگەر شارێکی بینی رووخا یان هەندێکی رووخاو ناسرابوو ئاینی خەڵکەکەی دەفەوتیۆ دەگونجێت دنیایان بەسەربچێ بەهۆی خراپەیەك کەروودەکاتە ئاینەکەیان.

*شاری مرۆڤ کەدەچێتەوە سەری بەباوك لێکدەدرێتەوە ئەگەربینی شار بەهۆی زەمینلەرزەوە وێرانبوو باوکی دەکوژرێ.

*ئەگەر خۆی لەشارەبەرزەکانی عەرەبدابوو گرانی زیاد دەکات، ئەگەر لەشارەکانی خوارووی عەرەببوو فرۆفێڵو پلانی زۆردەبێ.

*ئەگەر خۆی لەولاتانی تر دییەوە ژینی ناخۆشدەبێو لەسەردەمو کاتی خۆیدا بەدبەختدەبێ.

*ئەگەر خۆی لە(میسر)و (فیوم) دییەوە خوداوەند بژێوی باشدەکاتو تەمەندرێژ دەبێت.

*ئەگەر خۆی لەگوندنشینەکان دییەوە ئەوا درۆدەکات بەدەم فەرزەکانی پێغەمبەرەوە(ﷺ).

*ئەگەر خێری لەناوچەی کەپرو دەوارنشین دییەوە خێروناز و نیعمەتی زیاددەکات.

*ئەگەر خۆی لە(قسطنطنية)دییەوە ئەوا لەماڵوسامانی زەرەردەکات.

*ئەگەر خۆی لە(بیت لحم)و (برقاء)و (خولان) (سیناء) دییەوە نوێژو ئاینی زیاد دەکات.

*ئەگەر خۆی لەشارانی خۆرهەڵاتدا بینی خێرێکی مەزنی دەستگیر دەبێ.

*ئەگەر شاری (بەغداد)ی بینی دێت بۆلای فەرمانڕەواو دەستەڵاتدار.

*هەموو شارێك گەرماو سەرمای تێدابێ بەڵاو نەهامەتی روودەکاتە خەڵکەکەی.

*ئەگەر خۆی لەچیای (خەلیل)و (ئەردەن)و (دەریاچەی طبریە)دییەوە سەفەرو ملکەچیو رسوایی دێت بەسەردا.

*ئەگەر خۆی لەشاری (دمشق)دی خوداوەند رزقو رۆزیو خێرێکی زۆری پێدەدات.

*ئەگەر خۆی لەولاتانی رۆخ‌و کەنارەکان دییەوە لای خەلکی پەسەندەبێت.

*ئەگەر خۆی لەولاتی (روم)دییەوە متمانەی بەخودا هەیە.

*ئەگەر خۆی لەولاتانی ئەوروپا دییەوە دڵ‌و دەروونی خۆش‌و بیرو هۆشی سافدەبن.

*ئەگەر لەولاتی (عەجەم)خۆی دییەوە فێری نزمی‌و سووکی خراپەدەبێ.

*ئەگەر خۆی لەولاتی (هند)دییەوە سەردەکەوێت بەسەرنەوەی دژایەتیدەکات‌و بەسەر ئیرەیی بەرانیدا زالدەبێت.

*ئەگەر خۆی لە(دیاربەکر)و ئەو ناوچانەی دیکەی دەوروبەریدا دییەوە حاڵ‌وباری لەدنیادا باشدەبێ.

*ئەگەر خۆی لەچۆڵەوانیەکی ئاسمانیدا دی ماڵ‌و سامانی گرفت رووی تێدەکات.

*ئەگەر خۆی لەزەوییەکی شۆرەخاك یان کبریتیدا دییەوە نەخۆشدەکەوێت.

*ئەگەر خۆی لەولاتێکی ئاوەدانی پڕ لەخەڵکدا بینیەوە نازو نیعمەت لەلایەکەوە رووی تێدەکات خۆشی نازانێت.

*ئەگەر لەخەودا روویکردە شارێك بەلگەیە لەسەر ئاشتی نێوان خۆی‌و خەڵکی‌و بانگکردنی بۆ حەق‌و راستی، ئەگەر لەوشارەدا روویکردە کۆشکێك ئەگەر دەستەلاتداربوو سەردەکەوێ.

*ئەگەربینی چوە نێو شارێکی دێرین‌و وێرانبوو پاشان گەلەکەی هاتن‌و بناغەی ماڵەکەیان هەڵکەند لەوشوێنەدا زانایەك لەدایکدەبێ یان پێشەوایەکی خواناس.

*ئەگەر شارێکی فەرپێتداری بینی‌و کشتوکاڵی باشی تێداکرابوو باشی حاڵی ئەو شارەیە، شار سوێندە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لا أقسم بهذا البلد﴾(البلد:١).

*شار دڵنیاییە لەترس‌و بیم ، هەروەها بەلگەیە لەسەر کۆبوونەوەی یاران‌و بینینی باوەڕداران‌و گەیشتن بەهیواو ئومێد.

*بینینی (بدر)بەلگەیە لەسەر زاڵبوون‌و سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ بِبَدرٍ وَأنْتُمْ أذِلَّةٌ﴾(آل عمران:١٢٣).

*(حونەین)بەلگەیە لەسەر دەرووی خێر دوای نارەحەتی‌و قەیران‌و تەنگەژە.

*مانەوە لە(شام)بەرەكەوت خێرە بۆ یەكێك لەناڕەحەتیدابێت، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فیتنەوە ئاشووب.

*شارەكانی (مەغریب، رۆژئاوا) زانیاریو بەرزیو بڵندی پلەوپایەیە.

*ئەو شارانەی خوداوەند وێرانیكردوە بەڵگەیە لەسەر ترسوبیمو كەموكورتی لەكێشانەدا.

*دەگونجێت شار بەڵگەبێت لەسەر تەوبەو لێخۆشبوون.

*هەرێم لەخەودا شكۆمەندیو بەرزیو دەوڵەمەندییە.

*دەگونجێت هەرێم بەڵگەبێت لەسەر دەستەلأتدارو فەرمانڕەواو زاناكەی.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەخاوەنی شارێك یاخود فەرمانڕەوایی تێدا ئەنجامدا موڵكو دەستەلأت یان پلەوپایەی بەئەندازەی پێویستو شیاو دەستگیردەبێت، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر نەخۆشبوو چاكدەبێتەوەو، ئەگەر خراپەكاربوو تەوبە دەكاتو ئەگەر وێڵبوو رێنومایی دەكرێ.

*ئەگەر مردوو لەخەودا لەشارێك بینرا دەگونجێت لەبەهەشتدا هاوكاری جێنشینانی بكات، هەروەها ئەگەر لەشوێنێكی وێرانە بینرا بەڵگەیە لەسەر ئاگرو بەدبەختی جێنشینانیو بێئاگاییان.

*ئەگەر شارەكە ناوێكی باشی هەبوو وەك(صنعاء)بەڵگەیە لەسەر پیشەسازی یان شاری (باش) بەڵگەیە لەسەر باشی هەوڵو دەنگوباس یان سەركەوتن بەسەر دوژمندا.

*شاری (ئەصفەهان)لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە لەلایەن جوولەكەوە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئاوارە.

*دەگونجێت (حیجاز)لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر باوەڕو ئیمان.

*ئەگەر سنووری شار بەڕووخاوی بەدیكرا بەرپرسەكەی دەمرێ یان لەكاردەخرێ.

*ئەگەر بینی لەدەرەوەی شار خۆی مەلأسدا هەتا شێر یا لافاوی شار رەوییەوە ئیسلام لاواز دەبێت یان بازاڕسارد دەبێت بەتایبەت بازاڕی زانست.

شاردنەوەی نهێنی: (نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی زانیاری لەخەڵكی ئالوودەو شایستە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رەسەنی رەچەڵەك.

شاری قودس: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ لە(قودس) نوێژدەکاتو رووی لەقیبلەو رووگە نییە (حەج)دەکات.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی دەستنوێژ دەگرێت لە(قودس) ماڵەکەی شتێکی تێکەڵدەبێت.

*دەرچوون لە(قودس) بەڵگەیە لەسەر سەفەرو تیاچوونی میراتیەکەی ئەگەر لەژێر دەستی خۆیدابێت.

*ئەگەر بینی لە(قودس) چرایەکی هەڵکرد کورەکەی دەپێکرێ یان نەزرێکی لەسەرە کەبۆکورەکەی بڕیارداوەو دەبێت بەجێی بهێنێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ نوێژ دەکات لە(قودس) میراتی بۆ بەجێدەمێنێو پابەند دەبێت بەچاکەوە.

شاعیر(بوێژ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شاعیر پیاوێکە ئەوەی دەیڵێ بەجێی ناهێنێتو شیعر قسەی ساختەو بەتاڵە، ئەگەر بینی شیعرو هۆنراوە دەڵێو بژێوی پێ پەیدادەکات ئامادەی گەواهیدانی بەتاڵدەبێ[1].

*ئەگەر بینی هۆنراوەیەکی خوێندەوە لەنێو کۆمەڵێکدا داناییە.

*ئەگەر گوێی لەشیعربوو ئامادەی کۆڕێکدەبێت قسەی پڕوپووچو بەتاڵی تێدا دەکرێ.

*ئەگەر بینی بوە بەعەجەمێکی رەوانبێژ رێزو مەزنییە یاخود فەرمانڕەوایەك هاوچەشنی نییە یان ئەگەر بازرگانبوو باسدەکرێ لەنێوان خەڵکیدا.

*ئەگەر بینی بەهەموو زوبانێك دەدوێت کاروبارێکی گەورەو لەدنیادا دەگرێتە دەست بەپێی ئایەتی: ﴿ أَنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ ﴾ (یوسف: ٥٥) واتە:بەهەموو زوبانێك.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بینینی بوێژ بەڵگەبێت لەسەر زیناو خواردنەوەی مەیو غەرامەکردن، ئەگەر خەوبینەرە شیعری لەبەرکردو دانایی یان یەکتاپەرستی تێدابوو یاخود ستایشی پێغەمبەر(ﷺ) یان خەوبینەر بوو بەشاعیر لەخەودا زانیاریو رێنومایيو پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێت ، بوێژ لەخەودا پیاوێکە ئەوەی دەیڵێت بەجێی ناهێنێت.

---

[1] پێیدەچێ ئەم لێکدانەوەیەی (ئیبن سیرین) لەئایەتی ﴿ والشُعَراءِ يَتبِعُهُم الغاوُون ﴾ەوە سەریگرتبێ. (وەرگێڕ)

شان(باهوو): (نابلسی)دەڵێت: هاوڕێو شەریك و كرێگرتەیە یان ئەوەی هەڵدەستێ بەوكارەو هەر رووداوو كارەساتێك رووی تێبكات دەدرێتە پاڵ ئەوانەی كەباسكران.

*شان بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزیو خێرو هەوڵدان بۆ نەخۆش.هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەر خوداوەند دەفەرموێ : ﴿فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ﴾(الملك:١٥) مەبەستی سەفەرو گەڕانە بەنێو زەویدا.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئێش و ئازاری شان ئازاردان و شەكەتی دەستیەتی لەكارو فرماندا.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شان هاوڕێ یان كرێگرتەیە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر رەق و زبربوو بەلام گۆشتەكەی باشبوو بەڵگەیە لەسەر پیاوەتیو هێزی كردارەكان.

*لەبۆناگرپەرستان بەڵگەیە لەسەر زۆرمانەوە لەزیندان هەتا دەتوانن كۆت و بەندەكانیان هەڵبگرن.

*ئەگەر بینی ناتەواویەك لەشانیدایە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی براكان یان مردنیان چونكە هەردوو شان بران.

(نابلسی)دەڵێت: شان بەڵگەیە لەسەرئەوەی مرۆڤ هەڵیدەگرێ لەگوناه یان پێی هەڵدەگرن لەبارو شتیتر، ئەگەر باروكێشی بینی بەسەر شانیەوە قورسبوو بەڵگەیە لەسەر هەڵگرتنی گوناهی كەسانیتر.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێك بینی دەیەوێت یەكێك لەشانەكانی ببینێ بەلام نەیتوانی ئنجا گۆتبووی ئەمەش بەوە لێكدرایەوە هەر زیادو كەمییەك رووی تێبكات هێزی مرۆڤ یان ژن لێكدەرێتەوە.

شانازی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ماڵ و دارایی.

+فراوانی رزق و رۆزی.

+دەستفراوانی.

+زوبانباشی.

شانە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەندێكدەڵێن: بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵی لەسات و ئانێكدا، چونكە پاكەرەوەو جوانكارێكە تاسەر بەردەوام نابێت.

*هەروەها دەڵێن: شانە دادپەروەرییە.

*هەروەها وتراوە: شانەكردن بەڵگەیە لەسەر زەكاتدان و شانە بەڵگەیە لەسەر زانیاریو ئەوەی سوود لەزانیاری وەردەگرێ.

*ئەگەر کەسێك سەرو ریشی شانەکرد ئەگەر غەمباربوو بەدووی غەمو پەژارەوە دێت، وەگەرنا کشتوکاڵەکەی چارەسەر دەکات یان چارەسەریدەکاتو خراپەی لێدوور دەخاتەوە لەوتە یان شەڕی لێدووردەخاتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێکی سوودکارەو غەموپەژارە دەڕەوێنێتەوەو بەڵگەی خێرە بۆیەکێك بیەوێت هاوبەشی بکەن لەگەڵبوونی کارو قەرزاری.

*ئەگەر شانەکردن بەهەسارەی زێڕو زیوبێت کرێکارن بەڵام ئەستێرەی زێڕ کرێکاری راستگۆیەو ئەستێرەی زیو کرێکاری ناپاکە.

*قژداهێنان بەشانە زەکاتی ماڵوسامانە.

*شانە لەخەودا بریتییە لە:

+زەکاتی ماڵو دارایی.

+پیاوێکی دادپەورەرە.

+خۆشحاڵی چەند ساڵێك.

+ئەوەی سوود لەوتەی وەردەگرێ وەك دادوەرو پزیشكو ئامۆژگاریدەرە.

*شانە دایکی مرۆڤەو قژداهێنانی ژنێکی نادیار رەشەبایە کشتوکاڵ دەجووڵێنێت.

*هەروەها دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بێژنگ یان هێڵەك.

*دەگونجێت ددانەکانی شانە تەمەنی خاوەنەکەی بێت، هەروەها وتراو کونە لەجلوبەرگدا یاخود مشاری دارتاشە.

*شانە بۆ شادیو خۆشییە ، ئەگەربینی سەرو ریشی بەشانە دادەهێنێ غەمو پەژارەی بەخێرایی لێدەڕەوێتەوە ، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر زانیاری.

*شانە مرۆڤێکە خاوەن هاوڕێیانی هاوتاو دووڕوونو یەکتریان خۆشناوێت، ئەگەر شانەکە لەئاسنبوو پیاوێکی سوودمەندو باوەڕدارن.

*شانە بەڵگەیە لەسەر:

+تەمەنێکی دوورو درێژ.

+ماڵوسامانی زۆر.

+سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

شانەکراو(داهێنراو): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەشانە بەڵگەیە لەسەری.

*شانەکراو بۆ پیاوی رەبەن هاوسەرێکی بەدینو ئارامە بۆ ژنیش پیاوو مێردە.

شانەی هەنگ: لەخەودا ژنی مێرددارەو مێشەنگەکەی وەچەیەو هەنگوینەکەی ماڵو سامانیەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەڵاو حەشارگەو مێشەنگەکەشی خانەوادیەو هەنگوینەکەی ماڵو داراییە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+دەستبەرداربوونی غەمو پەژارە یاخود دەرەنجامی ئارامگرتن وەك هەنگوین شیرین بێت.
+دەستبەرداربوونی بەندایەتیو هەوڵو کۆشش.

شاهەنگ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی بەسوودو قازانجی پیرۆزەو خواناسو دنیا نەویستەو ئازاری کەس نادات، ئەوەی شتێکی لێبەدەستبهێنێ ماڵێکی حەلاڵ لەگەڵ لەشساغی بەدەستدەهێنێ.

شای شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پادشاو فەرمانڕەواو سەرکردە.

شایەتی دادوەر (گەواهیدەری): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە زاڵدەبێت بەسەر دوژمنانداو بەرپەرچی دووڕوویی دەداتەوە.

* ئەگەر بینی شایەتی بەسەر مرۆڤێکدا تۆماردەکات قەرزدەدات بەوەی شایەتی لەسەردەدات بەهەر پیتێك درهەم یان دینارێك.
* ئەگەر بینی شایەتی دەدات لەبەردەستی پیاوێکدا (حەج)دەکات.
* ئەگەر بوو بەشایەیەتی دادوەر دوژمنانی تووڕە دەکات.

شایەتیدان: (نابلسی) دەڵێت: شایەتیدان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پەشیمانبوونەوە لەپەیمانو بەجێنەهێنانی نەزرو وازهێنان لەبانگەوازو قەرزدانەوە، ئەگەر شایەتی شاردەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قەرزو چاوبرسێتیو چڵێسی لەئەمانەتو پشت سووری لەگوناهو تاوانو بوونی رقو قین ، یاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی.

شایی(ئاهەنگ): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەمۆسیقاوەبوو کەسێك لەوشوێنە دەمرێ کەشایی تیادەگێڕێ.
* ئەگەر بینی خەریکی شاییو ئاهەنگگێڕانن بەڵام بووکی نەدیو بۆشی باسو ناوزەدنەکرا کۆچی دواییدەکات، ئەگەر بووكو زاوای بۆ دەستنیشانکرا دنیا رووی تێدەکات.

شفرە(تیغ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: شفرە زوبانەو بڕینەکیش هەروایە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت ژنێك بێت زۆر خزمەت بکات ، یان بەڵگەبێت لەسەر رزق و رۆزیو بژێوی.

*قەڵەمدادەر کوڕێکی زیرەكو ژیرەو ئیرەیی بەباوکی دەبرێت.

*ئەگەر بەدەستیەوە بینی خوداوەند کوڕێکی باشی دەداتێ.

*ئەگەر قەڵەمدادەری بەدەستیەوە بینی ژنێکی بۆ دەگەڕێتەوە لێی جیابوەتەوە.

ش ك

شکۆ(بەرزی): (نابلسی)دەڵێت: شکۆمەندی مرۆڤ لەخەودا زیندوبێت یان مردوو بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرز لای خەڵکی، لەلای پەروەردگاریش بەهەمان شێوازە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنموونی بێباوەڕو تەوبەی سەرپێچیکار.

شکۆمەندی(بەرزی): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملکەچییە، ئەگەر بینی لەخەودا شکۆمەندە ملکەچو رسوابوە.

ش م

شمشاڵژەن(نەیژەن): بینینی بەڵگەیە لەسەر سوتاو یاخود قسەوگوتەیەکی بێکەڵكو سوود.

*شمشاڵژەنی ئاهەنگو شایی بەڵگەیە لەسەر شادیو خۆشی.

*شمشاڵژەنی فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر جموجوڵو ئامادەکردنی سەربازان.

*شمشاڵژەن پیاوێکە بەمەرگ یان کوشتن یاخود زینا یا دەویتی ناوزەد دەکرێ، ژنیش بەوچەشنەیە گەر شمشاڵ بژەنێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاشو دوای مرۆڤ.

*ئەگەر بینی شمشاڵژەن نادیارە شمشاڵ ژەنینی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشکەوتنی پاشو دواوەی.

*ژەنینی شمشاڵ بەڵگەیە لەسەر گریانو لاواندنەوەی جەرگسوتاو.

شمشێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شمشێر کوڕو دەستەڵاتدارە.

*ئەگەر بینی شمشێرێکی هەڵگرت دەستەڵاتێکی گەورە دەگرێتە دەست چونکە گەردن شوێنی ئەمانەتەو ئاسنیش کاریگەری بەهێزی هەیە.

*ئەگەر شمشێرەکە قورسبوو بەکێشیکرد لاوازدەبێت لەدەستەڵاتەکەیدا.

*ئەگەر بینی ئەوپەتەی شمشێرەکەی پێکێشدەکرد پچڕا لەدەستەڵاتەکەی دوور دەخرێتەوە.

*ئەگەر سەرەڕمێکی دا بەژنەکەی یان ئەو شمشێرێکی پێدا لەکالانەکەیدا کوڕێکی لەو ژنە دەبێت، هەروەها وتراوە کچێکی دەبێ.

*ئەگەر چوار شمشێری لەخۆیدابوو: شمشێرێك لەئاسنو یەکێك لەقوڕقوشمو یەکێك لەزێڕو یەکێکیش لەدار چوار کوڕیدەبێت، ئاسنەکە کوڕێکی ئازادەبێت ، زێڕەکە کوڕێکی دەوڵەمەندو قوڕقوشمەکەش کوڕێکی نێرەمووکو،دارەکەش دووڕوودەبێ.

*ئەگەر بینی شمشێرەکەی دەرهێناو ژەنگیکردبوو کوڕێکی ناقۆڵای دەبێت، ئەگەر شمشێرەکەی لەکالانەکەیدا شکا کوڕەکەی لەسکی دایکیدا دەمرێ.

*ئەگەر کالانی شمشێرەکەی شکاو شمشێرەکەی دەرهێنا ژنەکەی دەمرێتو کوڕەکەی دەمێنێ، ئەگەر هەمووی شکا منداڵو دایکەکەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی شمشێرێکی لەلاکانەکەی دەرهێناو ژنەکەی دووگیان نەبوو قسەو وتەیەکە ئامادەیکردوە، ئەگەر شمشێرەکە بڕەو درەوشاوەبوو قسەکانی حەقو راستییەو تام چێژدارە، ئەگەر شمشێرەکە قورسبوو قسەیەکی قورسدەکرێ بەرانبەریو خۆی راناگرێ .

*ئەگەر درزێك لەشمشێرەکەیدا هەبوو ناتەواوییەکە لەزمانیداو ناتوانێ قسەبکات وەك پێویست.

*ئەگەر شمشێرێکی دەرهێنراوی لەبەریەرکانیدا هەڵکێشا حەقو راستی لای ئەوە.

*ئەگەر شمشێرێکی دۆزییەوەو گرتی بەدەستییەوە خاوەنی حەقەو دەیدۆزێتەوە.

*ئەگەر شمشێرێکیان پێدا ژنە بەپێی وتەی(لوقمان) دەربارەی (شمشێر) کاتێ دەڵێ: "نابینی چەن دیمەنەکەی جوانە بەڵام شوێنەوارەکەی ناشیرینو نابووتە".

*ئەگەر بینی دووشمشێر یان سیانی لەخۆیدابوو بچڕا ژنەکەی سێبەسێ تەڵاقدەدات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی شمشێرەکەی دەرهێنا داوای گەواهیداندەکات لەخەڵکی بەڵام بەجێی ناگەیەنن بەپێی ئایەتی: ﴿ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ ﴾(الأحزاب :١٩) واتە:شمشێر.

*ئەگەر بینی لەوڵاتی موسوڵمانان بەشمشێر بەلای راستو چەپدا شمشێر دەوەشێنێ زمانی بڵاودەکاتەوەو قسەلەبابەتێکی ناشیاوو حەرامدا دەکات.

* ئەگەر شمشێر لەلاوە دەرکەوت پیاوێکی بەتواناو فریاگوزارە.

* ئەگەر باری هەڵگرت بەبێ شمشێر ئەسپەردەو ئەمانەت هەڵدەگرێ ، بارستایی شمشێریش باوکو مامە، یان دایکو پوورەو شکانی مەرگی یەکێکیانە.

* یاریکردن بەشمشێر دەدرێتە پاڵ دەستەڵاتو ژیریو وریاییەتی، ئەگەر درایە پاڵ قسەو وتار رەوانبێژییەتی، ئەگەر درایەپاڵ کوڕ سەرساممییەتی.

* ئەگەر شمشێر لەگەڵ رەشەبادا دەرکەوت نەخۆشی تاعونە، هەروەها دەڵێن: شمشێر بەڵگەیە لەسەر خەشمو قینی خەوبینەرو توندی باروحاڵی.

* پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین) و وتی: پیاوێکم بینی لەناوەڕاستی مزگەتدا(مەبەستی مزگەوتی (بەسرە)بوو شمشێرێکی بەدەستەوەگرتبوو بەتوندی شمشێرەکەی کێشا بەبەردێکداو کردی بەدووکەرتەوە، (ئیبن سیرین) وتی: دەبێت ئەو پیاوە (حەسەنی بەسری) بێت، پیاوەکە وتی: خۆیەتی سوێندبێت بەخوا خۆیەتی، (ئیبن سیرین) وتی: دەمزانی (حەسەن) خۆی یەکلایکردوەتەوە بۆ ئاین لەشوێنی مزگەوتەکەو شمشێرەکەشی زمانیەتی کەبەردی پێدەکات بەدووکەرتەوەو حەق بەدەردەخات لەئایندا.

* (هیشام)بە (ئیبن سیرین)ی وت: شمشێرێکی هەڵکێشراوم بەدەستەوە بینیو لەکاتێکدا دەڕۆیشتم بەڕێوەو لایەکم کردبوە سەرزەوی بەچەشنی گۆچان ، (ئیبن سیرین) پێی وت: ژنەکەت دووگیانە؟ وتی: بەڵێ، وتی: پشت بەخوا کوڕی دەبێت.

* پیاوێکی (هندیی) ئازا لەخەودا بینی شمشێرێکی قوتداو خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە، وتی: ماڵو سامانی دوژمنەکەت دەخۆیت ئەگەر بتبینیایە شمشێر تۆی قوت بدایە ئەوە مارێك دەیگەزتی.

* پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم رەشپێستێکم گرتو شمشێرم خستەسەری تا روحمدەرکرد، ئەویش وتی: ئەوەی سەرزەنشتو لۆمەی دەکەیت بەهەمان شێوە دەکات لەگەڵتا.

* شمشێر لەگەڵ چەکی دیکەدا دەستەڵاتە ، کوشتار بەشمشێر بەربەرەکانی گەلو نەتەوەیەکە ، لێدان بەشمشێر زمانو دەستپانکردنەوەیە ئەگەر زاڵبوونی تێدا بەدیبکرێ،

شمشێر بەتەنیا بەدەر لەچەکی دیکە کورە.

*ئەگەر شمشێرێکی بەدەستی خۆیەوە بینی‌و بەرزیکردەوە هەتا بارستایی سەری‌و نەیویست بیوەستێنێ دەستەلأتێکی بەناوبانگ بەدەستدەهێنێت‌و ناوبانگی پێدەردەکات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: نزیکترین لێکدانەوە بۆ شمشێر ئەگەر ئەوکەسە خوازیاری دەستەلأتبوو دەستەلأتە، وەگەرنا منداڵی نێرینەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەشمشێر لەمرۆڤێکیدا بەلێدانەکەی دەست یان کوڵمی یا قاچی بڕی یاخود ئەندامێکی دیکەی قسەو وتەیە لەنێوان خەوبینەرو لێدراودا روودەدات.

*ئەگەر بەشمشێر گەردنی مرۆڤی پێبڕی‌و سەرەکەی بەجیا بینی سەربڕاو لەسەربڕ خێروچاکەی دەستگیردەبێت یان دەروویەکی مەزنی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی بەشمشێر لێیدراو ئەندامەکانی بڕا لێدراو سەفەر دەکات، ئەگەر ئەندامەکانی لەیەك جیاکردەوە وەچەی لێدراو زۆردەبن‌و لەوڵاتدا بڵاودەبنەوە.

*ئەگەر بینی پیاوێك بەشمشێر بریندارێکرد بەبێ بەربەرەکانی‌و جەنگ پێکراوو پێکەر هاوبەش دەبن لەخزمایەتی گەل‌و نەتەوەو کۆمەڵێکدا یاخود هاوچەشنی ئەوە.

*شمشێر بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فەرمانڕەوا یان زانیاری، ئەگەر غەریبوو بەڵگەیە لەسەر ژن‌و کوڕ ، وەگەرنا ماڵێکی گوماناوییە لەبنەڕەتدا بۆگەن‌و پیسە ، پاشان شمشێر بەڵگەیە لەسەر: ژنی شێت کەپەرێزی لێدەکرێ لەکاتی چوونە ژوورو هاتنەدەرەوەدا.

*شمشێری نەخشدار بەڵگەیە لەسەر توندوتیژی‌و ئارامگرتن لەسەر کارێکی ئەستەم‌و دەگمەن.

شمشێری تیژو بڕەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: تیژو بڕەر وەزیرێکی بەهەیبەتەو فەرمان‌و رێگریدەکات بەوەی سوودو زیاندەگەیەنێت.

*شمشێرەکانی سەربازەکانیەتی‌و پیاوەکانیشی فەرمانەکانیەتی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر زانا یاخود فەرمانڕەوا .

*شمشێرە بڕەرەکانی بەڵگەیە لەسەر فەتواو ئامۆژگاری‌و حوکمەکانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پزیشك.

*ئەگەر لەخەودا بوو بەشمشێری بڕەڕ کارێکدەکات شیاوبێت لەگەڵی.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی شمشێری بڕەڕ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ڕەواندنەوەی غەمو پەژارە.
+زانیاری دوای ماندوبوون.
+هاوەڵایەتی پیاوچاکان ئەوانەی کەمو کوڕیەکانی نیشاندەرەوە.

ش و

شوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شوان خاوەن دەستەڵاتەو بەڵگەیە لەسەر:
+مامۆستای منداڵان.
+ئەوەی کاروباری فەرمانڕەوا دەگرێتەدەست.
*ئەگەر عەرەبێك بینی شوانی مەڕو ماڵاتە قورئاندەخوێنێت بەڵام لەواتاو ماناکانی تێناگات.
(نابلسی) دەڵێت: شوان بۆ بەردەستەکانی هەوڵو کۆششدەداتو هەوڵدەدات بەسۆزو میهرەبێت لەگەڵیان.
*ئەگەر بینی بوە بەشوان دەستەڵاتێکە پێیدەگات بەشێوەی بینینی بۆ مەڕەکانو لەخەدا پیاوی ڕێزدارە.
*بینینی شوان بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرزو شکۆمەندیو هەڵسوکەوتکردن بەسەر ژێردەستەکانەوە بەدادپەروەرانە ، مەگەر شوانی بەرازبێت ئەوجا بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ مەسیحیو بیدعەکاران.

شوعەیب(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر حەزرەتی شوعەیبی بینی شلەژابوو بینایی چاوەکانی لەدەستدەدات، ئەگەر لەحاڵو بارێکیتردا بەدیکرد کۆمەڵێك مافی دەخۆنو ستەمی لێدەکەن، پاشان دەیانبەزێنێ.
*دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی خاوەنەکەی کچدارە.

شوێنەوار: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دوژمنو پلەوپایەو بەدەستهێنانی پێداویستیو زانیاریو زانست.

شوێنەوارزانی ئاژەڵ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕاگوێزانو سەرتاشین، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەڕو ئاژاوەو ماڵو سامان خەرجکردن.

شوێنەوارهەڵگر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرخستنی نهێنیوکاری شاراوە یان زانیاریو شوێنەوار هەڵگری زانایان.

شوێنی ئیسماعیل(سەلامی خوای لێبێت):(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا خۆی لەوێدا بینیەوە کوڕێکی دەبێتو یارمەتیو هاوکاریدەکات، دەگونجێت ئەگەر ماڵو داراییداربێت ڕێگە نەدرێت هەڵسوکەوت بەماڵەکەیەوە بکرێت.

شوێنی حوشتر:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا شوێنی کۆبوونەوەیە وەك مزگەوتو خانو ئوتێل بازرگانو خەڵکی ڕووی تێدەکەن هەر تەنگیو فراوانییەکی تێدا ببینرێ دەگەڕێتەوە بۆئەوەی کەباسکرا.

شوێنی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت):(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی چوەتەلایو ڕووبەو شوێنە نوێژ دەکات پیاوێکی باوەڕدارەو پارێزگاری لەشەرعدەکاتو (حەج)یش ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿فيه آيات بينات مقام ابراهيم﴾ (ال عمران: ٩٧).

*ئەگەر ترسابوو ئەوجا چوە شوێنی (ئیبراهیم) دڵنیا دەبێت.

*دەگونجێت چوونە نێو شوێنی (ئیبراهیم) بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی پلەوپایەی بەرز یاخود هەوڵدان بۆ بەدەستهێنانی زانیاری یاخود میراتی لەباوکیەوە بۆ دەمێنێتەوە.

*دەگونجێت دانیشتن لەوشوێنەدا بەڵگەبێت لەسەر رامان لەسەر سنوورێك هەتا دەگوێزرێتەوە.

شوێنی خۆڵوپیسی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: شوێنی خۆڵو پیسی دنیایە، هەر بەوەش پێغەمبەر (ﷺ) چواندویەتی کاتێ لەسەری وەستاوە. خۆڵ ئاوە چونکە لەخاكو خۆڵی زەوییەو پاشەڕۆیەکە خەڵکی فڕێیدەدەن.

*ئەگەر خۆی لەشوێنێکی خۆڵو زبڵی چەپەك دییەوە تەماشای حاڵوباریبکە لەگەڵ ئەو کردارانەی کەلەگەڵی شیاوو گونجاون ، ئەگەر نەخۆشبوو یاخود ترسابوو لەتیاچوون بەهۆیەك لەهۆیەکانەوە مژدەی قوتاربوون یان تێکەڵبوون لەگەڵ دنیای پێدەدرێ کەبەزبڵدان چوێنراوە.

*ئەگەر هەژارێك شتێکی ئاوای بینی دەوڵەمەند دەبێ لەدوای هەژارییو ماڵوسامان پەیدادەکات، ئەگەر کەسێکی هەبوو خوازیاری میراتبیەکەی بوو میراتیەکەی پێدەگات چونکە زبڵ

لەکۆکراوەی کەسانیترەو لەپەیداکردنی خۆی نییە.

*زبڵدان وەك ماڵێکی کۆکراو وایە لێرەو لەوێ بەپێی خۆپاراستن‌و گوێ پێدان بەهۆی ئەو تێکەڵییەی تێدایە ، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ ، ئەگەر وانەبوو زبڵدانەکە فرۆشگاو دوکانەکەیەتی.

*ئەگەر شایستەی دادگاو دەستەلاتو پارەوەرگرتن لەخەڵکبوو پێیدەدرێ ، ئەوجا ماڵو سامانی پێدەدەن لەگەڵ سوودو قازانج لەمیراتی‌وشتیتر.

*دەگونجێت زبڵدان بۆ پادشاو فەرمانڕەوا گەنجینەو خەزنەداربێت‌و بۆ دادوەریش لانەیەکی دڵنیاو بەئارام‌و ئەمانەتپارێزی بێت.

*ئەگەر لەزبڵدان خوێندنەوەیکرد ئەگەر دادوەربوو لادەبرێ ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێ ئەگەر هەژاربوو خۆیدەپارێزێ.

شوێنی دژوارو ناهەموار: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خۆی لەشوێنێکی دژوارو ناهەمواردا بەدیکرد پاشان خۆی لەشوێنێکی ئاساندا دییەوە بەڵگەیە لەسەر ئاسانی کاروبارەکانی‌و قوتاربوونی لەناڕەحەتی‌و بەلاو نەهامەتی.

*ئەگەر خۆی لەشوێنێکی خۆش‌و ئاساندا بینی پاشان شوێنێکی دژوارو ناهەموار بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو ماندوبوون‌و رامانی حاڵ‌وبار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وەستانی جموجووڵ‌و تەمەندرێژی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وێڵی‌و سەرگەردانی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر گێژی‌و ئاسانیش بەڵگەیە لەسەر ژیری.

شوێنی نوێژی جەژن: (نابلسی)دەڵێت: شوێنی نوێژی جەژن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+شادی‌و خۆشی.

+رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە.

+لەشساغی‌و چاکبوونەوە.

+قوتاربوون لەزیندان.

+هەینی‌و ئەنجامدانی نوێژی هەینی.

+جوانی‌و پاکێتی.

*دەگونجێت نوێکردنەوەی بەڵگەبێت لەسەر تەوبەی خراپەکارو موسوڵمانبوونی بێباتوەڕو هاتنەخوارەوەی باران‌و سەرکەوتن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+بێکاری.

+بازاڕساردی.

+وەستانی جموجووڵ.

+سەفەرو حوشترو مەڕو ماڵاتی دەردەدار.

*شۆردنی نوێژی مردوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو وێرانبوونی ئاوەدانیو تەلاقی هاوسەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەری دوور.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دانانو لابردنی خاوەن پلەوپایە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+رزگاربوون لەزیندانو پاکبوونەوە.

+پشوودان بەهۆی ماندبوونەوە.

+قەرزدانەوە چونکە مردوو رزقو رۆزی تەواوبووە.

*ئەگەر قەرزاربوو داوای قەرزەکەی لێدەکرێتەوە.

ش وو

شوورەیی:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا چوستو چالاکیە یاخود لاوازیو دۆڕاندنو شکستخواردنە لەکاتی روو بەروبوونەوەی دوژمندا. بۆ خەڵکی ماندووش بەڵگەیە لەسەر پشوودان.

شووشە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: شووشە هیچ بوونێکی نییەو ناخو بناغەی ژنانە، بینینی لەدەفرێکدا زیانی کەمترە.

*هەروەها دەڵێن: غەمو پەژارەیەکی کەمە.

*هەروەها لە(ئوم سەلەمە)ی دایکی موسوڵمانانەوە (رەزای خوای لێبێت) دەگێڕنەوە: لەخەودا بەئاگاهاتووە بەگریانەوە ، لێیان پرسیوە بۆ دەگری؟ وتویەتی: پێغەمبەری خوام بینیو شووشەیەکی بەدەستەوەبوو، لێمپرسی چییە ئەی پێغەمبەری خوا (ﷺ)؟ فەرمووی: "خوێنی حسێنی تێدا کۆدەکەمەوە" زۆرینەبرد مەرگی حەزرەتی(حسێن)و کارەساتە دڵتەزێنەکەی روویدا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی شووشەیەك ببینێو شتێکی لێپەنهانبوو دوایی بۆیدەردەکەوێت چونکە شووشە هیچی تێدا ناشاردرێتەوە، بەڵام ئەوەی لەشووشەی سەوزو سوور و زەرد یان سەدەفی گەوهەر دروستدەکرێ هاوچەشنی گومانە لەماڵو دارایی ژنو منداڵەو رووپامایيو گوێهەڵخستنو دوورووییو ئەوەی چارەسەری پێدەکرێو بەڵگەیە لەسەر زاناو دانا.

*ئەگەر لەخەودا شتێك بکڕێ یاخود وەربگرێ وەك گەوهەر بەشووشە یان ماڵو لانە بەسەدەف بەڵگەیە لەسەر هەڵبژاردنی دنیا بەسەر قیامەتدا یان سەرپێچیە بەسەر گوێڕایەڵیدا یاخود لەئاینەکەی پاشگەزدەبێتەوە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شووشەو ئەوەی لێی دوستدەکرێ هەڵگرتنی لەخۆباییبوونەو شکاویشی ماڵو داراییەو

جوان‌و رازاوه‌شی قاپ‌و قاچاغ‌و هاوسه‌رو خزمه‌تکارو ژنه، زۆریشی له‌ماڵدا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر کۆبوونه‌وه‌ی ژنان له‌خێر یان شه‌ڕدا.

(ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: خزمه‌تکاریکی دوودڵه له‌گواستنه‌وه‌ی ماڵ‌و داراییدا.

هه‌روه‌ها ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ر شووشه‌ی نادیاری بینی ته‌مه‌نی کورتده‌بیّ.

شووشه‌ساز(شووشه‌چی): (ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: شووشه‌ساز بازرگانی به‌ئافره‌ته‌وه ده‌کات.

(نابلسی)ده‌ڵێت: به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر له‌خۆباییبوون به‌خودی خۆی‌و ماڵ‌و دارایی.

(نابلسی) ده‌ڵێت: بینینی له‌خه‌ودا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر پاکی ژیان‌و چاودێری نه‌زان‌و ده‌رخستنی نهێنی.

*ده‌گونجێت به‌ڵێت له‌سه‌ر ئه‌و سه‌رانه‌یه‌ی که‌سی پێشێلکار ده‌یدات.

شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب: (ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: خزمه‌تکار سوودێکه له‌لایه‌ن ژنه‌وه به‌پیاو ده‌گات‌و پله‌وپایه‌یه‌کیشه له‌لایه‌ن کوڕه‌وه به‌پیاو ده‌گات.

*ئه‌گه‌ر مه‌ره‌که‌بی له‌شووشه‌یه‌کدا بینی خزمه‌تکارێك ده‌گریّ‌و کاری نابه‌جێی له‌گه‌ڵدا ده‌کات‌و دواتر هیچ پله‌وپایه‌و ئاستێکی له‌لا نامێنێت.

*هه‌روه‌ها ده‌ڵێن: ئه‌گه‌ر بینی شووشه مه‌ره‌که‌بێك به‌ده‌ستده‌هێنێت له‌گه‌ڵ هاوسه‌ره‌که‌یدا ده‌نگ داده‌بڕێت.

*زۆرێك له‌راڤه‌کارانی خه‌و ده‌ڵێن: شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب هاوسه‌رو ماره بڕینه ، هه‌روه‌ها مه‌حبه‌ریش به‌و چه‌شنه‌یه به‌ڵام کچ‌و کوڕ ده‌بێت.

*قه‌ڵه‌م نێره ، ئه‌گه‌ر ژنبوو قه‌ڵه‌مووچه‌که‌ی ماڵ‌و دارایی‌و سوودو قازانجه یاخود غه‌م‌و په‌ژاره‌یه به‌تایبه‌ت ره‌نگی ره‌ش رووی یان جل‌وبه‌رگه‌که‌یه‌تی.

*هه‌روه‌ها شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر برین‌و تلۆق بۆ یه‌کێك به‌له‌ش‌و لاری خۆیه‌وه ببینیّ‌و قه‌ڵه‌م به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ئاین، په‌ڕه‌مووچه‌که‌ی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ماوه بۆ یه‌کێك بۆئه‌وه‌ی شووشه‌ی مه‌ره‌که‌ب به‌له‌ش‌و لاری خۆیه‌وه ببینیّ‌و قه‌ڵه‌می تێبکات.

*ئه‌گه‌ر بینی له‌لاپه‌ڕه‌یه‌کدا ده‌نووسێته‌وه میراتیه‌کی بۆ ده‌مێنێته‌وه به‌پێی ئایه‌تی: ﴿ إِنَّ هَٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ، صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴾ (الأعلى : ١٨ ـ ١٩).

*ئه‌گه‌ر له‌خه‌ودا بینی وه‌ك ئه‌وه‌ی له‌کاغه‌زێکدا ده‌نووسێت نکوولیکردنه له‌وه‌ی له‌نێوان خۆی‌و خه‌ڵکیدا رووده‌دات.

*ئەگەر بینی پێشەوایەك كاغەزێكی دایە پێداویستیەكی بۆ جێبەجێدەكات‌و بەرزیدەكاتەوە بۆی.

*كاغەز بەڵگەیە لەسەر رووداووكارەساتێكی نادیارو تێكەڵ بەپێی ئایەتی: ﴿ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا ﴾ (الأنعام : ٩١).

(نابلسی) دەڵێت: شووشەی مەرەكەب لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شكۆمەندی‌و دەوڵەت‌و بەرزی بەپێ‌و ئەندازەی خۆی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو ماڵ‌و دارایی.

*ئەگەر بینی مەرەكەبدانێكی كڕیوە ژنێكدەكات بەهاوسەری‌و رۆژێكی خۆشی لەگەڵ بەسەر نابات، چونكە قەڵەمەكەی نایەتە دەرەوە بەمیدادو درێژكردن نەبێت.

*شووشەی مەرەكەب بەڵگەیە لەسەر دەرمان‌و چارەسەر ، ئەوەی ببینێ‌و نەخۆشیش بێت ئەوە روو لەچارەسەر دەكات‌و پشت بەخوا چاكدەبێتەوە.

ش ۆ

شۆڕكردنەوە (نزیكبوونەوە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی خۆی شۆڕكردوەتەوە و نزیكبووەتەوە لەبەرزاییەكەوە بۆ خوارەوە لەهەموو حاڵ‌و بارێكدا خۆی دەپارێزێت‌و دەستبەرداری داواكارییەكانی دەبێت بەهۆی خۆپارێزییەوە.

*ئەگەر بینی لەبەرزاییەكەوە دەكەوێتە خوارەوە بۆ سەر زەوی ناهومێد دەبێت لەپیاوێك كەئومێدی پێخواستوە یان لەپلەوپایەی خۆی دادەگیرێت بەهۆی قسەولێدوانێك كەدەیكات.

*ئەگەر بینی لەكەوتنەخوارەوەیدا كەوتە نێو قوڕەوە وازلەكاروبارێكی ئاینی دەهێنێت یان كاروبارێكی دنیایی.

(نابلسی)دەڵێت: خزمایەتی‌و نزیكی لەخەودا ناشیاوو گونجاوە وەك نزیكبوونەوە لەدڕندەو جانەوەر ئەمەش بەڵگەیە لەسەر هەواداری شەڕەنگێزو خراپەكاران بەهۆی ئەوەی دەچێتەوە سەری لەخزمایەتی‌و هاوڕێیەتی، ئەگەر نزیكبوەوە لەمەڕو مانگا یان حوشتر رووەدەكاتە خێرومەندو چاكەكار.

شۆرەبی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی پلەبەرزی بەئارامە.

*ئەگەر بینی لەماڵەكەیدا دارێك رواو سەوزبوو لەهەموو روەكەكانیتر جوانتربوو بەڵگەیە لەسەر بوونی منداڵێكی رێزدارو پیرۆز لەوماڵەدا.

ش ە

شه‌پۆلی ئاو:(نابلسی)ده‌ڵێت: بینینی له‌خه‌ودا توندیو سزایه به‌پێی ئایه‌تی: ﴿وإذا غشيهم موج كالظلل دعوا الله مخلصين له الدين﴾(لقمان:٣٢).
هه‌روه‌ها ئایه‌تی:﴿وحال بينهما الموج فكان من المغرقين﴾ (هود:٤٣).

شه‌ترۆنج:(ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: یاری شه‌ترۆنج هه‌وڵدانه له‌کوشتار یان دژایه‌تیدا.
(نابلسی) ده‌ڵێت: له‌خه‌ودا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر تێکه‌ڵبوون له‌گه‌ڵ خه‌ڵکی تێکه‌ڵو پێکه‌ڵو بۆ فه‌رمانڕه‌واو سه‌رۆك شارێکی گه‌وره‌یه له‌گه‌ڵ شادییو ئاهه‌نگگێڕان.
*هه‌روه‌ها ده‌ڵێن: ئه‌گه‌ر بینی یاری شه‌ترۆنجده‌کات به‌ریه‌ره‌کانی کۆمه‌ڵێکده‌کات باوریابێت لێیان.
*شه‌ترۆنج له‌خه‌ودا گوته‌ی پووچو به‌تاڵه‌و به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر جه‌نگێکی لاواز، ئه‌گه‌ر بینی یاری پێده‌کاتو سه‌رده‌که‌وێت له‌بێداریو به‌ئاگاییدا به‌سه‌ر نه‌یارو به‌رانبه‌ره‌که‌یدا.
*شه‌ترۆنج جه‌نگو دژایه‌تییه‌و ئاگاداربوونی نهێنییه‌و شوێنکه‌وتنی شوێنه‌وارو گواستنه‌وه‌یه له‌حاڵێکه‌وه بۆ حاڵێکیترو تێکچوونی ویستو سه‌فه‌ره.

شه‌ربه‌ت (خۆشاو):(نابلسی) ده‌ڵێت: هه‌موو شه‌ربه‌تێکی ره‌نگزه‌رد له‌خه‌ودا نه‌خۆشییه، ئه‌گه‌ر بینی مه‌یو باده ده‌خوات له‌نه‌خۆشییه‌که‌ی یان هه‌ر شتێك زیانی پێبگه‌یه‌نێت چاکده‌بێته‌وه، ئه‌گه‌ر کاتێ خواردیه‌وه خه‌شمی لێده‌بووه نه‌خۆشیه‌کی سووکده‌گرێو پاشان چاکده‌بێته‌وه.
*ئه‌گه‌ر مرۆڤێك بینی شه‌ربه‌تی هه‌نگوین ده‌خواته‌وه یان شه‌ربه‌تی سێوو هه‌موو شه‌ربه‌تێکی به‌تامو چێژ بۆ ده‌وڵه‌مه‌ند خێرو ده‌روازه‌یه‌و بۆ هه‌ژار خراپه چونکه ئه‌وان چاونابڕنه ئه‌و شه‌ربه‌تانه، مه‌گه‌ر نه‌خۆشو ناچاربن بیخۆنه‌وه.
*شه‌ربه‌تی سێو سوودو قازانجه له‌لایه‌ن خزمه‌تکاره‌وه یان دنیایه‌کی خه‌ماویه.
*ئه‌گه‌ر له‌خه‌ودا به‌هۆیه‌که‌وه شه‌ربه‌تێکی خوارده‌وه به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر ره‌واندنه‌وه‌ی ئه‌و نه‌خۆشییه، وه‌گه‌رنا خواردنه‌وه‌ی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر روودانی نه‌خۆشی.

*شەربەتی ئاسایی‌و سروشتی بەڵگەیە لەسەر ڕێز یان دەرخستنی نهێنی‌و ڕاستی‌و ئاگاداری.
*ئەو شەربەتانەی گیرانی جگەر چارەسەر دەکەن بەڵگەیە لەسەر ئەندازەو ڕەوشە شەرعیەکان‌و ڕێکخستنی کاروبار چاککردنی حاڵ‌وبار.
*دەگونجێت شەربەتی میوەکان بەڵگەبێت لەسەر میوەکان.
*دەگونجێت شەربەتی گوڵاو بەڵگەبێت لەسەر بەڵاو نەهامەتی ژنان.
*ئەگەر لەخەودا شەربەتێکی نادیاری خواردەوە بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی دڵنیایی‌و بەجێهێنانی نەزرو بەتایبەت ئەگەر شەربەتەکە گوڵاوبوو، بەڵام ئەگەر شەربەتی بۆن ناخۆشبوو لەدەفرێکی حەرامدا بەڵگەیە لەسەر ناسوپاسگوزاری نیعمەت‌و پاشگەزبوونەوە لەئاین ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مردوەکەی لەبەهەشتدایە.
*دەگونجێت شەربەتی نادیار بەڵگەبێت لەسەر شەربەتی حەقپەروەران‌و چاودێرکراوان.
*دەگونجێت شەربەت لەپەرداخدا بەڵگەبێت لەسەر خەڵات‌و پاداشت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شەربەت‌و گوشینی زۆرباشە ، ئەوەی ئەوکارە ئەنجامدەدات ئەوە سەیری حاڵیدەکرێ ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت.
*ئەگەر خەوەکەی گشتیبوو واتە کۆمەڵێکی بینی ترێ دەگوشن لەهەموو شوێنێك یان زەیت‌و سەرجەم گوشراوەکان دەگوشن‌و لەناڕەحەتیدابوون ئەوە فەرو بەرەکەت دەکەوێتە نێویان‌و دەروویان لێدەکرێتەوە ، ئەگەر نەخۆشێك کارێکی ئاوای بینی یان زیندانیەك قوتاردەبن لەوەی تێیدان، ئەگەر یەکێکی خاوەن دانەوێڵەو قەرز خەوێکی لەو چەشنەی بینی قەرزەکەی دەداتەوەو سوودو قازانجدەکات . ئەگەر خوێندکارێکی زانست خەوێکی لەو چەشنەی بینی شارەزا دەبێت تێیداو ڕاوبۆچوون بەلێشاو لەسینەی دێتە دەرەوە.
*ئەگەر کەسێکی ڕەبەن خەوێکی ئاوای بینی هاوسەر دەگرێ‌و بژێوی باشدەبێ.
*ئەگەر شەربەتەکە زۆربوو هەنجیر یان مەی‌و شیری بەدەستهێنا دەستەڵات بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی ترێی گوشیو کردی بەمەیو بادە لای دەستەڵاتدار پلەوپایە بەدەستدەهێنیو ماڵێکی حەرام دێتە دەستی بەپێی چیرۆکی حەزرەتی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا ترێ دەگوشێ فەرووپیت بەدەستدەهێنێ.

شەربەتساز:(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باوەڕو یەکتاپەرستیو تەوبەی سەرپێچیکارو زانیاری بۆ قوتابی.

شەربەتفرۆش:(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رووتێکردنو شادی یان لابردنو گرتنەدەستو ماڵو داراییو پلەوپایەی بەرزو باڵا.

شەربەتی خورماو مێوژ:(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خەمو پەژارە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناخۆشی ژیانو نەبوونی.

*ئەوەی شەربەتی مێوژی خواردەوەو بۆ دەستەڵات باشبوو بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر باشنەبوو واپێویستدەکات بدرێتە پاڵی.

*شەربەت ماڵێکی حەڵاڵە ماندوبوونو هیلاکی تێدایە.

*ئەگەر بینی شەربەت یان بادەی خواردەوە ماڵو سامانە بەماندوبوون بەدەستدەهێنێ.

*خواردنەوەی شەربەت لابردنی فەرمانڕەوایە وەك خواردنەوەی مەیو بادە وایە.

*نەمانی شەربەتی خورما ماڵێکە گومان یان غەمو پەژارەی تێدایە.

شەرم:(نابلسی) دەڵێت: شەرمو حەیا لەخەودا بەخشش لەلایەن خوداوە یاخود خۆگرتنەوەیە لەئەنجامدانی خراپەو، بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی باوەڕو رزقو رۆزیو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنومایی سەرپێچیکارو باوەڕهێنانی بێباوەڕ.

شەرواڵ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: شەرواڵ ژنێکی عەجەمی یا ژنێکی پابەندە، ئەگەر بینی شەرواڵی کڕی لەیەکێکیتر ژنێکدەکات بەهاوسەری خۆی بەبێبەرپرس.

*شەرواڵی نوێ کچە ، شەرواڵ بەڵگەی پارێزگارییە لەتاوانو گوناه.

*هەروەها وتراوە بەڵگەیە لەسەر چاکیو راستی ژنو خانەوادەکەی.

*لەپێکردنی شەرواڵ بەبێکراس هەژارییەو پۆشینی بەهەڵگەڕاوی

ئەنجامـدانی گوناهو تاوانـە لـەنێو خانـەوادەیو میزکردنـی تێدا بەڵگـەی دووگیانبوونی ژنەکـەیو پیساییکردنی تێدا بەڵگەیە لەسەر دووگیانی ژنەکەیو هەڵوەشانی شـەرواڵەکەیو دەرکـەوتنی ژنەکەیەی بۆ پیاوان‌ودەستبەرداربوون.

*هـەروەها دەڵـێن: شـەرواڵ بەڵگەیـە لەسەر سەفەری کۆمەڵێك بۆ لای گەلو نەتەوەیەکی عەجەمی.

*هـەروەها دەڵـێن: شـەرواڵ چـاکی حاڵوبـاری خانـەوادەیو نوێبوونـەوەی خۆشیو شادییە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی شەرواڵی پێـدرا نارەحـەتیو مەینـەتی لێدووردەکەوێتەوە.

شـەریکایەتی(هاوکـاریی): (ئـیبن سیرین) دەڵێت: شـەریکایەتی بەڵگەیـە لەسـەر دادپـەروەیی، ئەگـەر بینـی شـەریکایەتی لەگەڵ پیاوێکدا دەکـات هەریەکەیان چاودێریو دڵـی بەرانبـەری رادەگرێ بەوەی لەنێوانیاندایە.

*ئەگەر بینی بوو بەشـەریکی پیـاوێکی بەتەمـەنی نەناسـراو باپیرەیـەتیو بەڵگەیـە لەسـەر بەدەسـتهێنانی دادپەوەری لەو ساڵەدا.

*ئەگەر بینـی بـوە بـەهاوکاری لاوێکـی نادیـار لەدوژمنەکەیـدا دادپـەروەری لەگـەڵ ترسـان لەبـەلآو سـتەمو خەشمگەری بەدیدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خۆشحاڵییە، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر زیـادەڕەوی لەخواناسیدا یـان ئـەوەی سوودو قازانجی دنیای تێدایە.

*بەڵگەیـە لەسـەر دەوڵەمەنـدی هـەژار ئەگـەر بەشـداریکرد لەگـەڵ یەکێکـدا کەلـەخۆی بـەرزتربوو، بـەڵام ئەگـەر خوازیـاری میراتیبـوو بەدەسـتیدەهێنێتو هاوبەشـیدەکات. شەریکایەتی بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزیو نەخۆشەویستیو راستگۆیی لەپەیماندا.

شەڕەشۆق: (نابلسی)دەڵێت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر خۆئامـادەکردن بـۆ جەنگو کوشتار.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر ئامـادەبوون لـەکاری بیدعـەو وێڵـیو سەرگەردانیدا.

*شەڕەشۆق بەکەللـە ئەگـەر کەسێك سـەری کێـشا بەسـەری هاوڕێکەیـدا بەڵگەیە لەسەر بـەلآو نەهامـەتی کـەڕوو لەهەریـەکێکیان دەکـات یـاخود شـەڕو ئـاژاوە رووتێکـردن ، ئەگـەر خـوێن لەکەللـەیان هـات دەرەنجـامی کاروبارەکانیـان روو لەشـەڕو زیانـە.

دەگونجێت ئەنجامدانی بەڵگەبێت لەسەر شانازی بەرەچەڵەکەوە.

شەرەکەڵەشێر: (نابلسی)دەڵێت: هاندان و وروژاندنی نێوانی زاناو بانگبێژانە.

شەفاعەت(تکا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ناپاکی و ساختەکردن، هەندێکیتر دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی و مەزنی چونکە کەسێك شکۆمەندنەبێ شەفاعەت ناکات.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئەجرو پاداشت بەبێ ملکەچی و سەرشۆڕی، ئەگەر لەخەودا قیامەت و پێغەمبەرانی بەدیکرد خەڵکی روویان تێدەکەن لەرۆژی قیامەتدا بۆ شەفاعەت و بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵ و بارو یارمەتیدانی پێداویستیداران لەکاتی بوونی پێویستیدا چونکە دەوەستن لەتکا بۆکردن و هەریەك دەڵێت: من ناتوانم شەفاعەت بکەم و بەتەنیا (محمد) (ﷺ) دانراوە بۆ ئەو کارە.

*ئەگەر دراوسێکەی شەفاعەتی بۆکرد بەڵگەیە لەسەرئەوەی سوودی لێوەردەگرێ و لەلایەن یەکێك لەهاوەڵەکانیەوە پشوودەدرێت، یاخود یارمەتیەك لەهاوکارەکانیەوە وەردەگرێ لەکاتی پێویستی و نارەحەتیدا.

*ئەگەر کورەکەی شەفاعەتی بۆکرد بەڵگەیە لەسەر ئەوەی سوودی لێوەردەگرێ یان سوود لەلای ئەوەوە رووی تێدەکات، هەروەها ئەگەر شەفاعەتی بۆ کەسانی تریشکرد بەو چەشنەیە.

*ئەگەر قورئانبوو بەتکاکاری سوود لەزانیاری وەردەگرێ و پلەوپایەیەکی زانستی بەدەستدەهێنێت.

شەکر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شایی و چاکبوونەوە لەنەخۆشی و رەواندنەوەی غەم و پەژارەو گەیشتن بەهیواو ئاوات و دوایی هاتنی سەرجەم کردارەکان یاخود خواردنی یابوون بەخاوەنی.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر هاوسەر رێزدارو شۆخ و شەنگە.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر کوڕ زیرەك و رێزدارو زانا دەبێت و هاوبەشی هەموو هونەرمەندێکدەبێ.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەرماڵ و سامان حەڵاڵ و پاکدەبێ.

*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر زانیاری پاکدەبێت لەبیدعە.

*شەکر بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی.

* یەك كلۆشەكر ماچێكە لەلایەن خۆشەویستێكەوە یان كوڕەوە.
* چەند كلۆشەكرێك بەڵگەیەلەسەر وتی وتی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شەكر فرۆشی خێری تێدا نییە ، نەبات بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزی لەوتەو كرداردا.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاكبوونەوە لەنەخۆشی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشیو ڕزق و ڕۆزی لەڕووەكەوە یان بارانبارین.

شەللاق(قامچی): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر كەشتیەوانیو تیروپشك.

شەلین (لەنگین): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قاچی ڕاستی شكا یان كەموكوڕییەكی تێكەوت ئەگەر برینداری پێوەبوو كوڕەكەی نەخۆشدەكەوێ، ئەگەر لەقاچی چەپیدا بەدیكردو كچی هەبوو دەستنیشاندەكرێ، ئەگەر كچی نەبوو كچێكیدەبێت.
* ئەگەر شكانی قاچی خۆی بینیو لەسەرسەفەربوو با نەجووڵێو لەشوێنی خۆی بمێنێتەوە ، ئەگەر تەلاقی بخات ژنەكەی نەخۆشدەكەوێ.
* ئەگەر یەكێك لەلاقەكانی درێژتر بێ لەوی دی سەفەرێكدەكات.
* ئەگەر بینی شەلبوە یان لەجێی خۆی ناتوانێ بجووڵێو هەڵیناگرن لاوازی توانایەتی لەوەی داواخوازییەوەو ملكەچكردنی ئەوەیە كەئەو ئەندامەی دەدرێتەپاڵ وەك خزمو كەسەكانی.
* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی شەلبوە ئاینی باشدەبێو زانیاری فێردەبێ ، ئەگەر سوێندی خواردبوو زیانی نابێت بۆی، ئەمەش وتەی (ئیبن سیرین)ە.
* ئەگەر پیاوێك ژنێكی لەنگی بینی كاروبارێكی ناتەواو بەدەستدەهێنێ، ئەگەر ژنێكیش پیاوێكی لەنگی بینی بەهەمان شێوەیە.
* پیری لەنگ باپیری خەوبینەرە یان هاوڕێیەكە كەموكوڕی هەیە.
* ئەگەر مرۆڤێكی بینی بەیەك قاچدەڕوات بەڕێوەو یەكێكیانی خستوەتە سەرئەویتر نیوەی ماڵەكەی دەشارێتەوەو بەنیوەكەیتر ئیشوكار دەكات.

(نابلسی) دەڵێت: لەنگی دەستبڕینو ناپاكیو خیانەتە.

هەروەها دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی نازو نیعمەتو خۆ بەهەژارو ڕەجاڵ دەرخستن.

*هەروەها دەستبڕین و بەجێهێشتنی خانەوادەو هاوسەرو ماڵ و منداڵ و بەرپەرچدانەوەو نکوولیکردن لەخێروچاکە کوێری و تاڵیش وایە.

شەمار[1]: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاهەڵدان و ستایشی باش.

شەمشەمەکوێرە: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کوێری و سەرگەردانی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کورێك لەزیناوە لەدایکبووبێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خۆشاردنەوە بەهۆی کرداری خراپەوە وەك دزی و گوێگرتن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ڕەواندنەوەی نازو نیعمەت و دوورکەوتنەوە لەکاری ئاسایی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی سوننەت و بەڵگە چونکە موعجیزەی حەزرەتی (عیسا) (سەلامی خوای لێبێت).

(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی خواناسی لێبڕاوە، یاخود ژنێکی جادووگەرە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی خواناس و لێبڕاوەو بەڵگەیە لەسەر بەتاڵ و ڕەواندنەوەی ترس و بیم، هەروەها بەڵگەی خێرو چاکەیە بۆ ئافرەتی دووگیان چونکە منداڵی دەبێت، بەڵام بۆ موسافیر باش نییە گەر بەوشکانی یاخود دەریادا بڕوات.

*بەڵگەیە لەسەر:

+وێرانبوونی ماڵێك بەڵگەبێت لەسەری.

+پیاوێکی ستەمکاری بێبەش.

شەو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: شەووڕۆژ دوو دەستەڵاتداری واژووی یەکن و داوای یەکدی دەکەن.

*شەو بێباوەڕەو ڕۆژیش موسوڵمان، چونکە تاریکایی دەڕەوێنێتەوە، خوداوەندیش لەقورئاندا گوزارشتی لەبێباوەڕی بەتاریکایی کردوەو ئاینیشی بەنورو ڕووناکی باسکردوە.

*دەگونجێت هەردووکیان بەڵگەبن لەسەر دوو نەیارو زیان.

*دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر مارەبڕین و ڕۆژیش بەڵگەبێت لەسەر تەڵاقدان.

*دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر بازاڕساردی و پشێوی پیشەوەرو

---

[1] **شەمار:** ڕوەکێکە گوڵێکی زەرد دەردەکات.

(فەرهەنگی دەریا: ب١/ ٥١٩)

سەفەرکاران، ڕۆژیش بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی‌و جموجووڵی بازاڕو نرخ.

*دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر زیندان چونکە تاریکاییەکەی مرۆڤ بۆ هەندێك کار پابەنددەکات ، ڕۆژیش بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون.

*دەگونجێت شەو بەڵگەبێت لەسەر دەریاو ڕۆژیش لەسەر چاکە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن ، چونکە خوداوەند ڕوحی زیندەوەران بەنوستن دەکێشێ‌و بەڵگەیە لەسەر زیندوبوونەوە.

*دەگونجێت هەردووکیان بەڵگەبن لەسەر دووگەواهیدەری دادپەروەر، چونکە گەواهی‌و شاهیدی دەدەن بەسەر دروستکراوەکانەوە.

*ئەگەر بینی ڕۆژ بوەتەوە گەرنەخۆشبوو نەخۆشیەکەی بەمەرگ یان چاکبوونەوە دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر لەکاتی بەیانیدا بەرنوێژی بۆ خەڵککرد یاخود چوو بۆ سەفەر یاخود بۆ(حەج)یان بەرەو بەهەشت چوو مردنیەتی‌و بەڵگەی باشەیە لەسەر خێرو ڕووناکی گۆڕستان بۆی.

*ئەگەر ئاوی هەڵگۆزت یان خواردنی کۆکردەوە یاخود جۆیکڕی ڕۆژ دەروە لێیدەکرێتەوە ، ئەگەر زیندانیەك بینی لەزیندان ئازاددەبێ، ئەگەر ڕێگەلێگیراوی سەفەری وشکانی‌و دەریابوو دەرووی لێدەکرێتەوەو ڕێگەی بۆ دەگرێتەوە.

*ئەگەر پیاوێك بینی هاوسەرەکەی لێی یاخیبوبوو لەیەك جیادەبنەوە، چونکە ڕۆژ هەردووکیان لەیەك جیادەکاتەوە.

*ئەگەر گوناهکارێکی بێئاگا بینی یان بێباوەڕێکی ئارەزووبار تەوبەدەکات‌و لەبێئاگایی‌و بێدار دەبێتەوە.

*ئەگەر بێبەش یان بازرگانێك بینی بازرگانیەکەی سستی رووی تێکردبوو بازاڕساردی هاتبوو بەسەریا دیسان بازاڕی گەرم دەبێتەوە.

*ئەگەر یەکێك بینی دوژمنێکی بێباوەڕی هەبوو یا نەیارێك زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیداو حەق‌و ڕاستی بەسەریا پیادە دەکات.

*ئەگەر کۆمەڵێ خەڵك بینبان لەنەبوونی‌و قات‌و قڕیدابوون یان ستەم‌و فیتنە رووی تێکردبوون ڕزگاریان دەبێت لەو نارەحەتیە.

*هەروەها هاتنی شەو بەسەر ڕۆژدا بەواژووی ڕۆژ دادەنرێ‌و هەرکەسە بەپێی خۆی بۆی لێکدەدرێتەوە.

*ئەگەر بینی دنیا هەموو کات شەوە خەڵکی ئەو ناوچەیە هەژاریو برسێتیو مردن روویان تێدەکات.

*ئەگەر بینی هەرشەوەو هەسارەکان بەدەوری ئاسماندا دەسووڕێنەوە خەڵکی ئەوجێیە لەلایەن بەرپرسەکانەوە زوڵمو ستەمیان لێدەکرێ.

*تاریکایی ستەمو گومڕاییە ، ئەگەر هەورە بروسکەو گرمەی لەگەڵدابوو کاریگەرترە.

*هەندێکدەڵێن: هەڵهاتنی رۆژ بەڵگەیە لەسەر:

+خۆشحاڵی.

+دڵنیایی.

+دەرووی خێرو قوتاربوون لەناڕەحەتی.

*سەرەتای رۆژ بەڵگەیە لەسەر سەرەتای کاروبار خەوبینەر شوێنی دەکەوێ، نیوەڕۆش بەڵگەیە لەسە نیوەی کاروبارەکانو، کۆتایی رۆژ بەڵگەیە لەسەر کۆتایی کاروبار.

*ئەگەربینی شتێکی لێونبووەو دۆزییەوە لەکاتی رۆژهەڵهاتنم بەسەر نەیارەکەیدا دەچەسپێنێ لەکاتێکدا نکوولی لێدەکات بەگەواهی گەواهیدەران بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ قُرَانَ الفَجَرِ كَانَ مَشْهُوداً﴾ (الإسراء:٧٨).

*ئەگەر بینی هەموو سەردەم هەر رۆژەو شەوی تێدا نییەو رۆژیش ئاوا نابێ بەڵکو بەدەوری ئاسماندا دەسووڕێتەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوا بڕیاری خۆی زاڵدەکاتو پرسو راوێژ بەکەس ناکات.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بێکاری، ئەگەر بینی سەردەمو کات هەمووی شەوە بژێوی رادەوەستێ، ئەمەش لەکاتێکدا ئەگەر شەو رووناکی مانگی تێدا بەدی نەدەکرا.

*دەگونجێت شەوورۆژ بەڵگەبن لەسەر نزیکبوونەوەی دوور لەخێر یان شەڕ چونکە هەموو شتێکی نوێدەهێننو دوورنزیکدەخەنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبن لەسەر:

+ئامۆژگاری.

+رەوشتو ئادابەکان.

+کەوتنە نێو ئەو حاڵەی پەشیمانی لەدواوە بێت.

*دەگونجێت بینینی شەو بەڵگەبێت لەسەر گۆڕانو هەڵگەڕانەوەی رۆژگارو رووداوەکانی.

* شەو بەڵگەیە لەسەر ژنی ڕەش و ڕۆژیش لەسەر ژنی سپی و دووگیانی ژن.

* بینینی شەو بەڵگەیە لەسەر جل وبەرگ و هی ڕۆژیش لەسەر رزق و ڕۆزی و بژێوی.

* دەگونجێت بینینی شەو بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی کاروبارەکان و دڵنیابوون لەترس مەگەر خەوبینەر لەسەفەردابێ ئەوجا شەو بەڵگەیە لەسەر ستەمێك دێت بەسەریاو بەڵگەیە لەسەر سوێند بەپێی ئایەتی: ﴿واللیل إذا یغشی﴾ (اللیل: ١).

* هەروەها شەو بۆ خواناسان و شەونوێژکاران بەڵگەیە لەسەر :

+مامەڵە.

+گەیشتن بەهیواو خواز.

+کۆبوونەوە لەگەڵ ئەوانەی ئاوارەو غەریبن.

* ئەگەر شەوی لەخەودا بینی یان خۆی لەشەودا بینیەوە لەسەر بارێکی بێئاگا بەڵگەیە لەسەر ڕەواندن و تیاچوونی نازونیعمەت و بەڵاو کارەساتی ڕووداوەکان.

* بینینی شەوانی ڕووناك و پرشنگدار وەك شەوی(قەدر) لەخەودا مژدەی خێرە.

* ئەگەر داوای گەنج و سامانیدەکرد بەدەستیدەهێنێت.

* هەروەها بینینی شەوی پانزەی (شەعبان)و شەوی (ئیسرا- شەوڕەوی)و شەوی (هەینی) بەهەمان شێوازە.

شەوبێداریی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خۆشویستنی دروستکراوەکانە لەخانەوادەو کوڕ خۆشەویست و بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەخۆشەویستان.

* ئەگەر بینی بەردەوام شەوبێدارەو نانوێت لەخۆشەویستانی دادەبڕێ و جیادەبێتەوە.

شەوق پەیداکار: (نابلسی)دەڵێت: بۆ قاپ و قاچاخی شکاو بینینی بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ و بارو پاراستن لەنەخۆشی و گرتنەوەی شوێنی شکاو.

شەوگەرد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شەوگەرد مرۆڤێکە خراپە لەنێو خەڵکیدا بڵاودەکاتەوە، ئەگەر کوشتی زەفەر بەمرۆڤێکی لەو چەشنەدەبات، ئەوەی گۆشتەکەی بخوات بەلێنراوی ماڵی ئەو مرۆڤە دەخوات ، ئەگەر بۆگەنبوو غەیبەتیدەکات.

شەوڵەم: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر مژدە.

شەیپور (هۆڕن - زوڕنا): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ شەیپوڕ لێدەدات خێر رووی تێدەکاتو ئەگەر گوێی لێبوو یەکێکیتر لێیدەدا بانگدەکرێت بۆ جەنگو بەربەرەکانی.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ناوبانگی باشو چاکەو ترسانی دوژمنە یان جەنگە، ئەوەی لەخەودا دەنگی شەیپور ببیستێ بانگدەکرێت بۆ رووداوو کارەساتێك.
*ئەگەر بینی فووی پێدا دەکات رووداوێك دێت بەسەریدا.
*شەیپور خزمەتکارە لەگەڵ دەستەڵاتداری ئەگەر شاخی لەگەڵدابوو یان پێوەیبوو.
*شەیپوور بەڵگەیە لەسەر هەواڵی بەتاڵو پووچ ، شەیپوور لێدەریش بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی مەیفرۆش یان پیاوێکی بێکەڵكو سووك .
*شەیپوور بەڕەوشتی ژن لێکدەدەنەوە ئەوەی کەمو کوڕیو ناتەواوی لەشەیپورەوە ببینێ دەدرێتە پاڵژنەکەی.
*دەنگی شەیپور یان زوڕنا : ئەوەی لەخەودا دەنگی شەیپور ببیستێ بۆ کارەساتو رووداوێك بانگدەکرێت، ئەگەر خۆی فووی پێداکرد رووداوێکی توندوتیژ روودەدات یان ئەگەر شەیپوری لێدا هەواڵێکی خۆشو پڕ خێر دەبیستێ.

شەیتان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: شەیتان دوژمنە لەئاینو دنیاداو قۆڵبڕێکی فێڵبازەو گوێنادات پێی بەهیچ شتێكو لێکدانەوەی بەدەستەڵاتداردەکرێ یان دەگونجێت بەخانەوادە لێکبدرێتەوە.
*ئەگەر بینی شەیتان دەستی لێوەشاند لەکاتێکدا سەرقاڵی یادی خوابوو خەونەکەی بەڵگەیەلەسەر ئەوەی دوژمنی زۆری هەیەو دەیانەوێت تیاییەرن ، بەڵام ناتوانن ویستی خۆیان بەدەستبهێنن بەپێی ئایەتی: ﴿ إنَّ الذينَ اتَقَوا اذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَيْطَانِ تَذَكَّروا ﴾ (الأعراف: ٢٠١).
*ئەگەر بینی بریسکێکی داگیرساو نرا بەشەیتانێکەوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دروستی ئاینەکەی.
*ئەگەر بینی شەیتان ترساندی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دڵسۆزی لەئاینەکەیداو دڵنیایی لەوەی پێی ترسێنراوە بەبەڵگەی ﴿ فَلاَ تَخَافُوهُم وَخَافُونِ انْ كُنْتُم مُؤمِنِينَ ﴾ (آل عمران: ١٧٥).
*ئەگەر خۆشیو شادی بینی سەرقاڵدەبێت بەئارەزووحەزەوە.

*ئەگەر بینی شەیتان جلوبەرگەکەی لێداماڵی لەکارو پۆستەکەی لادەبرێ ، ئەگەر دەستەلآتداربوو یاخود زەویو زاری لێدەسەنرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ یَا بَنِي آدَمَ لاَ يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ ﴾ (الأعراف: ٢٧).

*ئەگەر بینی شەیتان دەستی لێوەشاندوە دوژمنێکی هەیەو هەوڵی لەخشتەبردنی ژنەکەیدەدات.

*هەروەها دەڵێن: ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەر دەرووکردنەوە لەخاوەنەکەیو رەواندنەوەی غەمو پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا أيوبَ اذْ نَادَى رَبَّهُ أني مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ﴾ (ص:٤١).

*ئەگەر بینی شەیتان شوێنیکەوتوە دوژمنێکی هەیە دەستیدەبڕێتو لەخشتەیدەبات یان لەکارو پلەوپایەی کەمدەکاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿فَأتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الغَاوِينَ ﴾ (الأعراف: ١٧٥).

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی شەیتانو شوێنی کەوتوەو رامبوە بۆی پلەوپایەو هەیبەتو زاڵبوون بەسەر دوژمنەکانیدا بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمِنَ الشَيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ﴾ (إبراهيم:٤٩).

*ئەگەر بینی شەیتانێك هاتەخوارەوە بۆلایگوناهو تاوانێك ئەنجامدەداتو درۆیەکدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ تُنَزَّلُ عَلَى كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴾ (الشعراء:٢٢٣).

*ئەگەر بینی گفتوگۆ لەگەڵ شەیتاندەکات راوێژ بەدوژمنەکانیدەکاتو لەنێوچاکەکاراندا ناویاندەبات بەلآم ئەوان ناتوانن بەو بەرگەوە دەربکەون بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الذِينَ آمَنُوا ﴾ (المجادلة: ١٠).

*ئەگەر بینی شەیتان فێری گوفتاریدەکاتو بەقسەیەکی خراپ دەدوێت یان پلان لەخەڵکی دەگێڕێ یاخود شیعری درۆ هەڵدەبەستێ.

*ئەگەر بینی (ئیبلیس)ی کوشت فروفێڵدەکاتو (دەجال)یش مرۆڤی دەستبڕەو خەڵکی پێ فریوودەخۆن.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی شەیتان خۆشیو ئارەزووە هەروەك چۆن ئارەزوو لەوزە دەرچوونو شەیتانییە.

*ئەگەر بینی شەیتان دەستی لێوەشاند سوو دەخوات.

*ئەگەر بینی دژایەتی شەیتان دەکات پیاوێکی باوەڕداری راستگۆیەو گوێڕایەڵی پەروەردگار دەکات لەئاینەکەیدا توند دەبێ.

*ئەگەر بینی بریسکێکی داگیرساو دوای شەیتانکەوتوە لەو گەڕەکەدا پیاوێکی تێدایە دوژمنی خوداوەندەو بۆ دەستەلاتدار ئاگاداری نهێنییەکانی پادشا دەبێت‌و بۆ دادوەریش تووشی بەلاو نەهامەتی‌و تۆڵەو سزای خوایی دەبێت.

*ئەگەر بینی شەیتانیکردووە بەدوژمنی خۆی ئایندارو گوێڕایەڵیە بۆ پەروەردگارەکەی.

*ئەگەر بینی شەیتانێك خۆیکردوە بەنێو لاشەیدا یان شەیتان هەڵیلوشیوەو کردوویەتیە نێو سکی، ئەگەر لەسەفەردابوو بەدەریادا ترسی شکانی کەشتیەکەیانی هەیە، ئەگەر لەوشکانیدابوو خراپەی پێدەگات.

*دەگونجێت بینینی شەیتان بەلگەبێت لەسەر بیناسازان‌و رۆچوون‌و سیخوڕو گوێگران.

*دەگونجێت بینینیان بەلگەبێت لەسەر چاوداگرتن‌و ئاماژەکردن.

*ئەگەر بینی بوە بەشەیتان رووی گرژکردوە بەبینینی مرۆڤو دەستپێشخەریکردوە بۆ دژایەتیان یاخود دەبێت بەوەستای بۆری‌و بەلوعە.

*دەگونجێت بەسووتاوی بمرێ یان لەئاینەکەی ساردبووبێتەوە.

شەیدایی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سەرمایەیە لەدنیاداو دەرەنجامی خێروباشە.

ش ی

شیث (سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (شیثی) بینی ئەو ماڵ‌و سامان‌و مندالّو ژنێکی خۆشنوودی دەستدەکەوێ. ئەگەر (ئیدریس)ی بینی بەڕێزداری‌و کۆتایی خێرو چاکەی پێدەدرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا خۆشی‌و شادیی‌و مندالّو ژنێکی خۆشنوودی پشت بەخودا پێدەبەخشرێ لەگەڵ رێزو بژێوی باش.

*هەروەها دەڵێن: ئەوکەسە دەبێت بەچاودێری کەسێکی مەزن یان کاروباری مەزن دەگرێتە دەست‌و بەباشی بەجێیدەگەیەنێ چونکە (شیث) یەکەم جێگرو چاودێربوە لەسەر زەوی.

شیر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "ئەگەر بینی شیردەخواتەوە ئەوە لەپاکیەتی".

*(ئەبوسەعد)دەڵێ: بینینی شیر لەهەردوو مەمکدا بۆ پیاوو ژن

ماڵوسامانەو جووڵان‌و هاتنە دەرەوەی فراوانی‌و گوشادی ماڵوسامانە.

*ئەگەر ژنێك بینی شیر بەمنداڵ یان پیاو یاخود ژنی ناسراو دەداتو لەبێداریشدا شیری نەبوو دەروازەکانی دنیا بەڕووی خۆی‌و ئەوانەی شیری پێداون دادەخرێ.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی شیر دەدات بەژنێك ماڵو سامان‌و سوودو قازانج بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی شیری ئەسپ‌و حوشتر دەخواتەوە فەرمانڕەوا خۆشی دەوێت‌و ماڵوسامانی لێوە بەدەستدەهێنن.

*شیری ئاژەڵ ماڵێکی حەڵاڵە لەدەستەڵاتدارەوە.

*ئەگەربینی شیر کرا بەسەریا لەمرۆڤێکەوە بەڵگەیە لەسەر تەنگی حاڵوبار، بۆشیرخۆرو شیردەریش هەرکامێکیان ناسراوبوون حاڵی لەکاتی بەندکردندا توندترە لەنادیار.

*شیر ماڵێکە بەماندووبوون بەدەستدێت.

*دۆشین لەلێکدانەوەدا فرۆفێڵە، دۆشینی حوشتر کرێکارییە، هەروەها ئەگەر دۆشینی‌و خوێنی لێهات لەدەستەڵاتەکەیدا ستەمدەکات.

*ئەگەر بازرگانێك دۆشی‌و شیربوو رزقێکی حەڵاڵ‌و سوودو قازانج لەبازرگانیەکەیدا دەکات بەئەندازەی لێهاتنی شیر.

*ئەگەر حوشترێکی دۆشی‌و شیرەکەی خوارد بەڵگەیە لەسەرئەوەی ژنێکی باشدەهێنێت، ئەگەر هاوسەرداربوو کوڕێکی دەبێت بەفەڕو خێردەبێ.

*شیری مانگا فەڕوپیتی ساڵە لەگەڵ ماڵی حەڵاڵ‌و گەیشتن بەسروشت.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر خەوبینەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێ.

*شیری مەڕو بزن: بەدەستهێنانی ماڵێکی حەڵاڵە ئەگەرشیربوو.

*شیری شێر: زاڵبوونە بەسەر دوژمندا ئەوەی کەدەیخواتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ماڵ لەلایەن دەستەڵاتداری ستەمکارەوە بەدەستدەهێنێ.

*شیری سەگ: ترس‌وبیمێکی سەخت‌وگرانەو هی گورگیش بەهەمان شێوازە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەدەستهێنانی ماڵوسامان لەلایەن ستەمکارێکەوە.

*شیری بەراز: گۆڕانی ئەقڵ‌و ژیری خاوەنەکەیەتی.

*هەروەها دەڵێن: زۆرێکی ماڵی حەرامەو کەمێکیش حەڵاڵە ، خوداوەند دەفەرمویێ: ﴿فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلاَ

عَـادٍ فَـلاَ إِثْـمَ عَلَيْـهِ﴾ (البقرة::١٧٣).کەمێکی تایبەتکردووەو زۆرێکی حەرام.

*شیری پڵنگ: دەرخستنی دوژمنایەتییە.

*شیری ئاسك: ئاگادارییە ، شیری گوێدرێژی کێوی نەخۆشییەکی سووکە.

*رزق و رۆزییەکی کەمە.

*شیری دڕندەکان: هێزە لەئایندا.

*شیری مەڕو گامێش: خێرو سروشتە.

*شیری ورچ: زەرەرو غەمو پەژارەی خێراو کتوپڕە.

*شیری پشیلە: نەخۆشیەکی ئاسانە یان شەڕو پێکدادانە.

*شیری ئەسپ: بۆیەکێك بیخواتەوە ناوێکی باشە بۆ خەوێکی.

*شیری ماکەر: بەدەستهێنانی خێرە.

*دەرکەوتنی شیر لەسەر زەوی بەڵگەیە لەسەر ستەمو زۆرداری.

*** شیری ئەوگیاندارانەی کەشیریان نییە: بەدەستهێنانی هیواو ئاواتەو لەلایەکەوە کەچاوەڕێینەکردوە.**

*ئەگەر مرۆڤ دۆزییەوە دەگات بەخواستو هیوای خۆی.

*شیرخواردنی مرۆڤ لەمەمکی خۆی بەڵگەیە لەسەر ناپاکی.

*شیری ئەو دڕندانەی دەگەزن: **چاکی نێوان خۆیو دوژمنانیەتی.**

***ئەگەر لەشیری ماریخوارد کارێك ئەنجامدەدات خوداوەند رازیدەکات.**

هەروەها دەڵێن: ئەوەی بیخوات دەرووی لێدەکرێتەوەو لەنەهامەتی قوتاردەبێو ماڵێکی کۆکراوی بەسوودە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا شیر فیترەتو پاکی ئیسلامەو ماڵو سامانێکی حەلاڵە بەبێماندوبوون.

*شیری هەڵبزرکاو: **ماڵێکی حەرامە بەهۆی ترشیو چەورییەوە.**

***ئەگەر ژن یا پیاوێکی بینی شیر لەمەمکیدابوو ماڵوسامان کۆدەکاتەوە، ئەگەر هەردوو مەمکی بینی شیریان لەبەردەڕۆیی ئەوا دنیا رووی تێدەکات.**

*شیری دەڵەسەگ: **ئەگەر خوردایەوە پلەوپایەی بەسەر خەڵکی ئەو شارەدا دەستگیر دەبێ.**

*شیری دڕندەکان: **هەمووی گومانە لەئایندا.**

*شیری گوێدرێژی کێوی: **نەخۆشییە دوای چاکبوونەوە.**

*شیری مرۆڤ: **گرتنو زیندانییە بۆشیرخۆرو شیردەر.**

*ئەگەر بینی شیردەرێکی بەکرێگرت هەتا شیر بدات بەکورپەکەی کورپەکەی لەسەرڕەوشتی خۆی پەروەردە دەکات.

*شیری رێوی: رزقێکی کەمە لەقەرزەوە بۆ خەوبینەر دەگەڕێتەوەو وتراویشە چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی.

*شیری مەڕ: ماڵێکی پیرۆزە.

*شیری مانگا: دەوڵەمەندییە.

*شیری هێستر: توندیو قورسیو نارەحەتییە.

*شیری بەراز: بەدەستهێنانی ماڵو سامانێکی مەزنە.

*شیری نەوەی ئادەم: بۆنەخۆش شیفایە چونکە هێزو نەشونمای پێدەکات.

*ئەمانەتەو نابێت هەڵسوکەوتی پێوەبکرێ.

*شیری سەگ و پشیلە: نەخۆشی یان ترسو بیمە.

*ئەگە شیرەکەی رشت تیادەچێت.

*شیر بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامانو تەمەندرێژیو دەرکەوتنی زانیاریو یەکتاپەرستی هەروەها بەڵگەیە لەسەر چارەسەرو رزقو رۆزیو خاوەنی ئاژەڵ یان نواندنی رەوشی ئەو.

*شیری مانگاو مەڕو حوشترو گامێش: هەموو ئەوانە ماڵێکی کۆکراوەو شیری بزرکاویش غەمو پەژارەیە.

*هەروەها گوتراوە: شیری پشیلەو رێوی خراپەیە.

*شیری ئاژەڵی نادیاری درندە: شکۆمەندیو چوستو چالاکییە بۆ نەخۆشو ئازادبوونە لەزیندان یاخود ماڵوسامانێکی زەوتکراوە.

شیرا[1]: (نابلسی) دەڵێت: نەخۆشیەکی خوێناوییەو بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندییەکی کتوپڕو خێراو خۆشی هەڵگر، هەروەها خراپەو ئامادەکردنی سزایە.

شیردان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ژنێک بینی شیردەدات بەمرۆڤێك داخستنی دەروازەکانی دنیایە بەڕوویدا، چونکە شیردەر وەك زیندانی وایە بەمەرجێك منداڵ مەمکی لەت نەکات ، لەبەرئەوەی مەمکەی لەدەمی منداڵدایەو ناتوانێت وای لێبکات ، بەهەمان شێوە ئەوەی هەڵدەستێت بەمژینی شیر هەرکەسێك بێت منداڵ یان پیاو یاخود ژن، ئەگەر شیردەر دووگیان بوو ئەوا پارێزراو دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: شیردان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پێویستیو گۆڕانی حەزو ئارەزوو، ئەگەر ژنێك بینی شیردەدات بەمرۆڤێك داخستنی دنیایە

[1] شری: نەخۆشیەکی خوێناوییە. (وەرگێڕ)

بەڕوویانـــدا یـــاخود زیندانیکردنیانـــە چونکە شیردەر وەك زیندانی وایە هـەتا شیرخۆر مەمکی بەردەدات.

*ئەگـەر بینـی شـیردەدات بەمنـداڵێك دوای بڕینەوەی زیندانیـدەکرێت یـاخود نەخۆشـــدەکەوێ یـــا دەروازەیـــەکی لێدادەخرێ، ئەگـەر ژنـی دووگیـانبوو پارێزراودەبێت لەگەڵ منداڵەکەی.

*ئەگـەر بینـی شـیر لەمەمکیدایـە روو لـەدنیادەکات لەکاتێکـدا دنیـا پـشتی تێدەکات و بەسەردەچێت.

*ئەگـەر ژنێـك بینـی پیاوێـك شـیری دەخـــوات لـــەماڵ و دارایـــی دەبـــات بەئەنـدازەی ئەوشـیرەی خواردوویـەتی لەکاتێکدا ژنەکە پێی ناخۆشە.

*ئەگەر بینی دەگەڕێت بەسـەر ژنانـداو شـــیری دەدەنـــێ بـــەڵام شـــیری دەستناکەوێت منداڵ پەسەنددەکات.

*ئەگـەر نەخۆشـێك بینـی شـیردەدات لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە چـونکە بەشیر نەش ونمایکردووە.

شیرفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: لەخـەودا بینینی بەڵگەیە لەسـەر زانیـاری و ڕزق و ڕۆزی حەڵاڵ و ڕێنومایی.

شیرەوان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگـەر شـیری وشـککردو کـۆیکردەوە مـاڵ و سامان کۆدەکاتەوە.

*ئەگـەر ڕۆیـی تێیـداو تـەڕبوو غـەم و پەژارەو ناڕەحەتی تووشدەبێ.

شیرینساز(شیرینچی): (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: پیـاوێکی نـەرم و نیانـە، ئەگـەر بینـــی شـــەکر دەفرۆشـــێ و بـــەهاو نرخەکەی بەدرهـەم وەردەگـرێ قسەی نـــەرم ونیان لەگـــەڵ خەڵکیـــدەکات و ئەوانیش وەك خۆی وەڵامیدەدەنەوە.

شیرینی(حەڵوا): (ئیبن سیرین)دەڵێت: حـــەڵوای وشـــك مـــاڵ و داراییەکـــە بەناڕەحەتی دەستدەکەوێت ، حـەڵوای چـەوریش جیـاوازی هەیـە لەبارەیـەوە هەندێکـــدەڵێن: بەڵگەیـــە لەســـەر نەخۆشـی، هەنـدێکیتر دەڵـێن: مـاڵێکی زۆرە، لەگـەڵ ئـاینێکی پـاك و پوخـت، پاروویـــەك لێـــی ماچـــی کـــوڕ یـــا خۆشەویـستێکە ، هەنـدێکیتر دەڵـێن: حـــەڵوا قـــسەو وتـــەی نەرم ونیانـــە سەبارەت بەبژێوی و ڕزق و ڕۆزی.

*هـــەروەها بەڵگەیـــە لەســـەر ڕزق و ڕۆزییەکی زۆر لەگەڵ هێز و دەستەڵات.

شیشی گۆشت برژاندن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: شیـشی گۆشـتبرژاندن بـژێوی پەیداکاری ماڵە.

*هـــەروەها دەڵـــێن: خزمـــەتکارێکی خاوەن دەستەڵاتە بەهۆیـەوە دەگـەیت بەویست وخواز.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی لەلای فەرمانڕەواو میانەڕەویو خێرو رزقو رۆزیو پشوو.

شیعر (هۆنراوە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا شیعر دەڵێتو دەیەوێت پارەی پێپەیدابکات شەهادەی درۆو ساختە دەدات.

*ئەگەر بینی هۆنراوەیەك لەکۆڕێکدا دەخوێنێتەوە داناییەکە روو بەدووڕوویییە.

*ئەگەر گوێی لەشیعربوو ئامادەی کۆڕی وادەبێت هیچ حەقێکی تێدا ناوترێ.

*شیعر لەخەودا قسەو وتەیەکی بەتاڵە، ئەوەی گوێی لەشیعر بێت لەخەوداو لەبەرییبکات باواتاکەی وەربگرێ.

*دەگونجێت شیعرنووسین لەخەودا یالەبەرکردنی بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی پلەوپایەو کەمو کوڕی لەئایندا.

*دەگونجێت بینینی شیعرو هۆنراوە بەڵگەبێت لەسەر پیشەسازی بەرزو بەنرخ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو رەخنەگرتن لەئابرووی دوژمنان.

*ئەگەر لەخەودا شیعرێکی خراپی دانا وەك جنێودان بەکەسێك بەڵگەیە لەسەر تومەتبارکردن ، ئەگەر پیاهەڵدانو هەژار دەکەویَ گەردەوڵەمەندبێت.

*ئەگەر هۆنراوەکە ئاوازداربوو یان کێشەکەی ناتەواوی تێدابوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وتەی هەڵەتو خراپو دەوەستیَ لەوەی دەیڵێ یان دەیکات یاخود ئەو وەسوەسەیەی تووشیدەبێت.

شبکەرەوە(هەلاج): (ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەن شەڕو ئاژاوەیەو لەسەردەستی ماڵو سامان پەیدا دەبێ.

*ئەگەر بینی خەریکی شیکردنەوەیە دەچێتە نێو بەربەرەکانییەوە.

*ئەگەر نەیدەزانی بەباشی شیبکاتەوە نەیارەکانی زاڵدەبن بەسەریا.

شیلاقە[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزیو باشەیە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی دووڕوە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دوورخستنەوەی غەمو پەژارەو لەناکاو دەرکەوتنی دوژمنو بەجێهێنانی بڕیار.

[1] شیلاقە: باڵندەیەکە بەئەندازەی کۆترەباریکە دەبێت. (وەرگێڕ).

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ناسوپاسگوزاری نازو نیعمەتو بەسەرچوونی پلەوپایەو ژینی ناخۆشو ئاڵۆز.

شیلان(گەوهەری شەوچرا، عەننابا)[٢]: هەندێک دەڵێن: ماڵو سامانێکی بێشومارە لەگەڵ کیژێکی شۆخو شنگ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: شیلان شتێکی پیرۆزەو هەژاری دووردەخاتەوە هەروەک دەگێڕنەوە لەپێغەمبەر(ﷺ) ئەگەر بینیتان مۆری پێدەکەن دەبن بەخاوەنی شتێکی پیرۆزو نازو نیعمەتێکی گەشەسەندو بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی شیلان هەژاری لێدووردەکەوێتەوە، هەروەها لەپێغەمبەرەوە (ﷺ) دەگێڕنەوە فەرموویەتی: "شیلان هەژاری دووردەخاتەوەو یەکەم بەردە دانی نا بەیەکتاپەرستی خوداوەندا".

شین وزاری: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر شوێنێکی بینی شین وزاری تێدا ئەنجامدەدات لەو شوێنەدا کارێکی بەدو خراپ روودەدات هاوەڵانی لێدوور دەکەوێتەوە.

*هەروەها وتراوە لێکدانەوەی شین وگریان دەنگو ئاوازە.

*ئەگەر بینی مرۆڤێک دەمریٚ دەیناسیٚو شیوەن دەکات بەسەریا بەڵاو نەهامەتی روودەکاتە ئەوکەسە یان وەچەکانی.

*ئەگەر بینی شیوەن بۆ بەرپرسیٚ دەکەن مردوەو جلوبەرگەکەیان دەدڕێننو خاکو خۆڵدەدەن بەسەری خۆیاندا دەستەڵاتدارە ستەمدەکات لەفەرمانڕەواییەکەیدا.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ئامۆژگاریدەر ، بینینی گریان بەڵگەیە لەسەرکردنەوەی لایەک بۆگەنی لێوە بڵاوببێتەوە.

*هەروەها وتراوە شیوەنو زاری دەنگی سەگە.

*دەنگی لالآنەوە دەنگی ئاگرو دەفە، دەگونجێت بەڵگەی شایی بێت.

*شینو زاری بۆ لووسکەلە باش نییە لەهەموو حاڵو بارێکدا.

*ئەگەر گریاو ئاشکرایکرد بۆ مردوویەک ئەگەر ناسراوبوو لەجێنشینەکانی مردوە بەڵاو نەهامەتی رووی تێدەکات.

*ئەگەر شیوەنو زاری بۆ مردوویەک کرد یان غەمو پەژارەیەکی سەختی بۆ

---

[٢] **شیلان:** جۆرە مووروویەکی سوورە. (وەرگێڕ).

خـوارد بەڵگەیـە لەسـەر شـایی‌و خۆشحاڵی.

*شـین‌و زاری هەڵگیرسـانی فیتنـەو ئاشـووبە لەلایـەن شـینکارەوە، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەرویڵی‌و سـەرگەردانی یـان پاشـگەزبوونەوەی لەئایندا.

*هـەروەها بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر گۆڕانی حـاڵ‌و بـارو وێرانبـوونی لانـەو کـرداری خـراپ بـەپێی فـەرموودەی "شـین‌و زاری لەرەفتارەکانـدا وادەی نەزانینە"[1].

ش ی

شێتی: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: شـێتی مـاڵ‌و دارایییەکـە خەوبینـەر بەدەسـتی دەهێنێـت بەئەنـدازەی شـێتیەکەی‌و خەرجیـدەکات‌و دەیبەخـشێ لەگـەڵ هاوەڵێکی خراپدا.

*هـەروەها دەڵـێن: شـێتی پۆشـتەو پـەرداخ بوونـە بـەهۆی میراتییـەوە، یاخود بەدەستهێنانی دەستەڵاتە ئەگەر شایـستەی بێـت، شـێتی منـداڵیش دەوڵەمەنـدی باوکیـەتی بـەهۆی منداڵەکەیەوە.

*شـێتی ژن فەرپـیتـداری سـاڵە، نەخۆشـکەوتنی سـەر لەلێکدانـەوەدا دەدرێتە پاڵ سەرۆك.

(نابلـسی)دەڵێـت: شـێتی لەخـەودا دەوڵەمەندییـە ئەگـەر بـەبێ هۆبـوو، هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر رووتێکردنـی دنیاو داهاتنی شادی‌و خۆشـی بەوانـەی هەواداری دۆستایەتی‌و خزمایەتین.

*ئەگـەر بـەهۆی شـتێکەوە شـێتبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سووخواردن.

*وتراوە: شێتی بەڵگەیە لەسەر:

+چوونە نێو بەهەشتەوە.

+عەشق‌و شەیدابوون.

+لێدانی بەسوێ‌و ژان.

+کاروکردەوەی چاکە.

شێر: دەسـتەڵاتدارێکی سـتەمکارە بـەهۆی مەترسـی‌و تـووڕەیی‌و جەربەزەییەوە.

نیشانەیە لەسەر:

+جەنگاوەر.

+دزی پەنهان‌و نادیار.

+کرێکاری ناپاك.

+هاوڕێی بەئەرك.

+دوژمنی داواکراو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر مـەرگ‌و ناڕەحـەتی، چـونکە ئـەوەی تەماشـی دەکات رەنگی زەرد هەڵدەگەڕێت‌و دڵی

---

[1] (ئیبن ماجە) لە(الجنائز) (١٥٨١ - ١٥٨٢) و (تـرمذي) (١٠٠١) لـەفـەرموودەیەکـی (ئەبوهورەیرە)ەوە.

بەخێرایی لێدەدات و لەهۆش خۆی دەچێت.

*بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتداری نادیار و ستەمکاری دژ بەمرۆڤ.

*نیشانەو بەڵگەیە لەسەر دوژمنی زاڵ و خۆسەپێن.

*ئەوەی شێرێك ببینێ دێتەماڵەکەی ئەگەر نەخۆشیان هەبێت دەمرێت، وەگەرنا زوڵم و زۆری دەستەڵاتدار روویان تێدەکات.

*ئەگەر شێرەکە پەلاماریداو دەربازبوو یان سەری لێکرایەوە سەری دەپەڕێت.

*بەڵام هاتنی شێر بۆ شارو ئاوەدانی بەڵگەیە لەسەر:

+بڵاوبوونەوەی تاعون.

+ترس و بیم.

+دەستەڵاتداری زۆردار.

+دوژمنی ستەمکار.

*ئەگەر شێرەکە هاتە نێو مزگەوت و سەرکەوت بەسەر منارەکەدا دەستەڵاتدار فەرمانڕەوایەو زاڵدەبێت بەسەر خەڵکیداو ترس و بیم دەخاتە نێودڵیانەوە.

*ئەوەی سواری پشتێك ببێت کاروبارێکی مەزن و گەورە دەگرێتە دەست لەوەی بەپێچەوانەی دەستەڵاتدارەوە دەجووڵێتەوە ، یان بەنێو دەریادا دەڕوات و رووداوێك دێتەپێش لەکاتی خۆیدا ، ئەوەش بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامی بەپێی زیادوکەمی خەوەکەی و بەڵگەکانی کەلەخۆی گرتووە.

*ئەوەی بەربەرەکانی لەگەڵ شێرێکدا بکات بەربەرەکانیە لەگەڵ دوژمن یان دەستەڵاتدار یاخود ئەوەی هێمای شێری دەدرێتە پاڵ.

*ئەوەی سواری پشتی شێر ببێت و شێرەکەش ملکەچ و رام بێت زاڵ و سەرکەوتوو دەبێت بەسەر فەرمانڕەوایەکی ستەمکاردا.

*ئەوەی پێشوازی لەشێرێك بکات یان بەدیبکات لەلای خۆی و تێکەڵی نەبێت ترس و بیم رووی تێدەکات لەفەرمانڕەوا بەڵام هیچ زیانێکی پێناگەیەنێت.

*ئەوەی هەڵبێت لەشێر و شێرەکەش دوای نەکەوێت قوتارو رزگار دەبێت لەحاڵ و بارێك خۆی لێدەپارێزێت.

*ئەوەی گۆشتی شێرێك بخوات ماڵ و سامانی بەدەستدەکەوێت لەلایەن فەرمانڕەواوەو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا.

*ئەگەر گۆشتی دەڵەشێرێك بخوات دەستەڵاتو فەرمانڕەواییەكی گەورە بەدەستدەهێنێت.

*پێستی شێرماڵی دوژمنەكەیەتی.

*پەڕاندنی سەری شێر بەدەستهێنانی دەستەڵاتو موڵكە.

*ئەوەی شێر بەخێو بكات هاوڕێیەتی پادشاو فەرمانڕەوای گەورەدەكات.

*ئەوەی شێر بەربەرەكانیو زۆرانبازی لەگەڵ بكات تای لێدێت چونكە شێر گەرمو چوستو چالاكە.

*ئەوەی شێر پێچەوانەی بێت بەڵام ئەم بەئاڕاستەی ئەوبێت دڵنیادەبێت لەشەڕی دوژمنیو داكۆكی نێوانیان هەڵدەگیرێو هاوڕێیەتی دەكەوێتە نێوانیان.

*ئەوەی سواری پشتی شێر ببێتو ترسی لێبنیشێت بەڵاو نەهامەتی رووی تێدەكات.

*توولە شێر منداڵی نێرینەیە.

*هەروەها وتراوە : هەركەسێك لەخەودا ببینێ شێرێكی كوشتوە لەخەمو خەفەت قوتار دەبێت.

*ئەوەی ببێت بەشێر بەپێی حاڵو باری خۆیدەبێت بەستەمكارو زۆردار.

*هەروەها وتراوە: دەڵە شێر كچی پادشاو فەرمانڕەوایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (محمد)ی كوڕی (سیرین)و دەڵێت: لەخەوا بینیم وەك ئەوەی توولە شێرێك بەدەستمەوە بێتو لەئامێزی بگرم.
كاتێ (ئیبن سیرین) حاڵی پەشێوی كابرا بەدیدەكاتو بەشایستەی ئەوەی نابینێ پێیدەڵێت: چیت داوە بەسەر وەچەی فەرمانڕەواوە ، ئنجا پێی دەڵێت: دەگونجێت ژنەكەت شیر بدات بەیەكێك لەمناڵەكانی فەرمانڕەوا، پیاوەكە دەڵێ: سوێندبێت بەخوا راستدەكەیت.

*هەروەها پیاوێكیتر دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێ: لەخەودا بینیم توولە شێرێكم هەڵگرتبوو دەمبردەوە بۆ ماڵەوە ، ئەویش پێی دەڵێت: ملكەچی هەندێك لەفەرمانڕەوایان دەبیت.

*هەروەها لەرۆژانی یاخیبوونی (یەزید)ی كوڕی (موهەلەب) لە(یەزید)ی كوڕی (عەبدولمەلیك) دا خۆی بینی لەخەودا لەسەر شێرێكە لەدەستەبەرەیەكدا، ئەوجا خەوەكەی گێڕایەوە بۆ پیرەژنێك ، ئەویش وتی: روو لەكارێكی مەزن دەكەیتو پاشان تەوقدەدرێت.

*دەڵەشێر ژنێكی خراپی زۆردارە كەجگەر سۆزە بۆ كوڕەكەی، بینینی

شێر نیشانەو بەڵگەیە لەسەر نەزانین‌و خۆبەزلزانین‌و بەخۆسەرسام بوون‌و زۆرداری‌و نازو نووز.

*ئەوەی شێرێك ببینێ بەڵام شێرەكە ئەو نەبینێ‌و هەڵبێت لێی قوتار دەبێت لەوەی ترسی لێنیشتوەو دانایی‌و زانست بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی شێرێك زۆرانبازی لەگەڵبكات بەڵام نەیكوژێ هەمیشە تا دایدەگرێت چونكە شێر هەردەم جەستەی گەرمە یان زیندانی دەكرێت.

*ئەوەی زۆرانبازی بكات لەگەڵ شێرێكدا نەخۆشدەكەوێت چونكە نەخۆشی گۆشت دەتوێنێتەوەو خراپیدەكات ، ئەوەی زۆرانبازی لەگەڵ شێردا بكات گۆشتی لاشەی خراپدەبێت.

*ئەوەی لەگەڵ شێرێكدا جووت ببێ‌و لێی نەترسێ لەنەخۆشی دڵنیا دەبێت.

*ئەوەی لەشێر بترسێ بەڵام دیاری‌و دەستنیشانی نەكات دڵنیا دەبێت لەدوژمنەكەی .

*ئەوەی شێرێك بینێ لەماڵەكەی خۆیدا دەستەڵات‌و ژینێكی دوورودرێژی پێدەبەخشرێ.

*ئەوەی شێر حاڵ‌و بارێك بهێنێ بەسەریا بەئەندازەی خەوەكەی لەدوژمن‌و ناحەزی‌و بارێكی هاوچەشن رووی تێدەكات.

*ئەوەی ببینێ لەگەڵ شێرێك دەجەنگێ كوشتار دەكات لەگەڵ دوژمنێكی زاڵ‌و بەدەستەڵاتدا.

*ئەوەی دەڵەشێرێك مارە ببڕێ لەبەلاو نەهامەتی زۆر قوتار دەبێت‌و، زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەكەیداو پلەوپایەی بەرز دەبێتەوەو ناوبانگ دەردەكات لەنێو خەڵكیدا.

*ئەوەی ببینێ سەری شێر دەخوات دەستەلات‌و مولكێكی گەورە بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ هەندێك لەئەندامەكانی جەستەی شێر دەخوات ماڵ‌و دارایی‌و دوژمنێكی زاڵ بەدەستدێنێت بەئەندازەی ئەو ئەندامەی لەخەودا خواردوویەتی.

*شێر نیشانەو هێمای جەنگاوەرە.

*دزی خۆ مەلاسدارە.

*كرێكاری ستەمكارو هاورێی بەئەرك‌و مەرجە.

*(دمیری) دەڵێت: هەركەسێك ببینێ شێر مەرایی بۆ دەكات لەسەر دەستیدا رووداوی سەیر روودەدات‌و دەگونجێت بەڵگەو نیشانەی تیابردنی دوژمنەكەی بێت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەزانین‌و خۆبەزلزانین‌و وێڵی‌و سەرگەردانی‌و دەلالی.

شـێری هەڵمەتبـەر: (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: پیاوێکی ئاژاوەچییەو جەللادی دەستەلاتدارە.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا پیـاوێکی دڕندەیەو خاوەنی وڕێنەیە.

* بینینـی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر سـوودو قـازانجی بـەردەوامو دیـاریو ڕزقو ڕۆزی حەلاڵە.

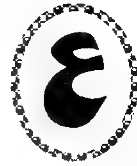
* دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر دزی لەکاتی بەرەبەیاندا.

شـێلم: (ئـیبن سـیرین)دەڵێت: شـێلمو سەرجەم ئەوشـتانەی ئـاژەڵ دەیخوات زقێکی گەورەیە.

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر ژنێکی گوندنشین، ئەگەر ڕوابوو منداڵی نێرینەی ئەو ژنەو دەمرێ.

(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ژنێکـی گوندنـشینە پێـست ڕەقو زبـرەو ڕەوشتی خۆهەڵقورتێنەری هەیە.

* هـەروەها دەڵـێن: غـەمو پەژارەیـە ئەگـەر وابـوو منداڵـەو دیـسان وەچـە دەخەنەوە.

عەین

ع ا

عائشه(رەزای خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێرو فەڕ، ئەگەر ژنێك بینی پلەوپایەیەکی بەرز بەدەستدەهێنێ ناوبانگدەردەکاتو لای باوانو مێردەکەی بەختی دەبێت.

عاشوراو: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا کەسێکی خانەوادەی پێغەمبەری (ﷺ) بینی لەرۆژی (عاشورا)دان بەلاّو نەهامەتییە بۆی، ئەوەی دوژمنانیان بەدیبکات پێچەوانەی ئەوەیە.

ع و

عود[1]**:** (ئیبن سیرین)دەڵێت: ژەنینی عود قسەو وتەی درۆیە ، هەروەها گوێبیستبوونی بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر بینی لەماڵی خۆی (عود)دەژنێ بەلاّو نەهامەتیەك رووی تێدەکات.

*هەروەها وتراوە: لێدانی (عود) سەرۆکاری لێدەروژەنەرانیەتی، هەروەها دەڵێن: غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بینی (عود) دەژەنی لەناکاو بچڕا تاڵەکەی لەغەمو پەژارەی قوتاردەبێت.

*هەروەها دەڵێن: هەڵکوڵینی بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوایەکی رێزدار نیگەرانکراوە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشیو، ئەوەی مرۆڤ لەسەری راهاتوە لەخێرو شەڕ.

*دەگونجێت شارەزای زانیاری جەستەیی یان زانیاری ئەستێرەکان، بۆ کەسی رەبەن هاوسەرەو بۆ ژنێکی هاوسەرداریش کۆرپەلەیەکی نێرینەیە.

عوزەیر(سەلامی خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەدەستهێنانی پلەوپایەیە بەزانیاریو دانایی.

---

[1] **عود:** ئامرازی مۆسیقییە. (وەرگێڕ)

عوسمانی کوڕی عەففان(ڕەزای خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر حەزرەتی (عوسمان)ی بەزیندویتی بینی حەیاو هەیبەتو، شکۆمەند دەبێتو ئیرییەرانی زۆر دەبن.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئامەنگگێڕانی بەزانیاریو پاراستنی خۆشەویستیو خۆبەکەمزانین لەبەر پەروەردگارو دڵنیاییو سەرۆکایەتی.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هێرشی دوژمنانو بەدەستهێنانی گەواهیدان.

* دەگونجێت بەختو ڕزقو ڕۆزیو نزیکی لەگەورە پیاوانەوە بەدەستبهێنێ بەهۆی خزمایەتیەوە چونکە بەدوو نورە ناوبراوەو دووکیژی حەزرەت (ﷺ) دوابەدوای یەك هاوسەریبوون.

* ئەگەر (عوسمان) ی بەزیندوێتی بینی ئاینداری تێکۆشەرەو قورئان لەبەردەکاتو نەیارەکانی لێیدەترسن.

* ئەگەر بینی دەگونجێت چاکەکاربێتو بەستەم شەهیدبکرێ.

* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر سووربوون لەسەر زانیاریو قورئانو زۆر خوێندنەوەی.

* ئەگەر لەشاری (مەدینە)بینی سینەپاکی پێدەدرێ.

* ئەگەر بینی لەنێو سوپایەکدایەو جلوبەرگی جەنگی لەبەرکردوە فیتنە خۆشدەکات لەنێوان زانایانی فیقهدا.

* ئەگەر بینی مامەڵەدەکاتو دەفرۆشێ خەوبینەر لەدنیادارانەو بەزانیاری خۆی دەڕازێنێتەوەو خۆی وادەردەخات بەڵام وانییە.

* ئەگەر (عوسمان)ی بەکوژراوی بینی لەماڵی خۆیدا جنێوو قسەی ناشیرین بەخانەوادەی پێغەمبەر (ﷺ) دەداتو هەوڵی وابەستەیان نابێت.

* ئەگەر لەشاری (مەدینە)دا بینی یان لەبازاڕا لەگەڵ شەهیدانو پیاوچاکان حەشردەکرێتو زانیاری بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر بینی لەلانەی ستەمدا گەمارۆدراوە ستەم لەزانایەکی گەورە دەکات.

* ئەگەر بینی چوەتەسەر شێوەی ئەو یان جلوبەرگی ئەوی پۆشیوە ئەگەر دەستەلاتداربوو ژێردەستەکانی دەیکوژن یان پلانی لەدژ دەگێڕنو سەرپێچی پەروەردگار دەکات بەهۆیەوە.

* ئەگەر بینی هاوەڵو شەریکەکانی لەگەڵیا نیشتەجێبوونو لەکاتی بێداریدا لەشساغبوو باخۆی ئامادەبکات بۆ بەڵایەك یان سزایەك بەسزاو شکاندن پێیدەگاتو عەقڵو هۆشی دەوەستێ،

پاشان دەرەنجامی بەبەڵایەکی باش کۆتاییدێت.

عومەری کوڕی خەتتاب (ڕەزای خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك (عومەر) ببینێ لەئایندا بەدادپەروەری لەوتەو باشی مامەڵەی لەگەڵ ژێردەستەکانیدا ڕێزدار دەکرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی تەمەندرێژو ڕەوشتبەرز حەقبێژ دەبێت، دەگونجێت (عەمره)ی ماڵی خوای لەچارە نووسرابێ.

*ئەگەر (عومەر)ی بینیو تەوقەی لەگەڵکرد دنیایەکی بەرینو فراوانو خواناسیو چاکسازیو فیراسەتی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر (عومەر)ی بەروویەکی گرژەوەبینیو تووڕەبوو لێی فەرمان بەچاکەدەکاتو ڕێگری لەخراپە.

*ئەگەر لەشارێکدا بینی قاتیو قڕی بڵاوبوبووەوە بارانی باشدەباریو فەروبەرەکەت دەکەوێتەوە، ئەگەر خراپەی تیابوو دادپەروەری تێدا بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر (عومەر)ی بینی لێیدا یان هەڕەشەی لێکرد بادەست هەڵبگرێ لەوەی ئەنجامیدەدات، دەگونجێت دەستەڵاتدار یان زانایەك ڕووی تێبکات.

*ئەگەر بینی چوەتە سەر شێوەی ئەو حاڵو دارایی بەچەشنی گونجاو دەبێتو دەگونجێت بەشەهیدی بمرێت.

*ئەگەر بەروویەکی گەشەوە بەدیکرد خاوەن سوننەتە.

*ئەگەر لەنێو سوپایەکدابوو چەکی هەڵگرتبوو خواناسیو ترسو بیم لەپەروەردگار بەدەستدەهێنیو خاوەن ئەمانەتدەبێ.

*ئەگەر لەگەڵ پێغەمبەردا(ﷺ) بینی خێرێکی مەزنی دەستگیر دەبێت.

*بینینی (عومەر) بەڵگەیە لەسەر بوونی حەق کەلەسەردەمی ئەودا هەبوە ، لەگەڵ فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپەو بانگدان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئاشتی دوای دوژمنایەتیو خۆشەویستی لەدوای ڕقو قینو بەختو خزمایەتی لەگەڵ دنیانەویستی.

*ئەگەر بینی بوە بەپادشاو فەرمانڕەواو وڵاتان ئازاددەکاتو ئاین جێبەجێدەکاتو نارەحەتیەکانی ئاساندەکاتو سۆزو بەزەیی بۆ ژێردەستەکانی دەبێت.

ع ە

عەبا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: عەبای لۆکە ئەگەر ئاوریشمی تێدا نەبێت خێری دنیاو قیامەتە.

*باشترین عەباش عەبای هەورانییە، عەبای ئاوریشم ماڵێکی حەرامە لەگەڵ تێکچوونی ئایندا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەبەریکرد بەڵگەیە لەسەر خێری دنیاو قیامەت، باشترین جلو بەرگیش عەبای هەورانییە لەلێکدانەوەدا بەهێزترە لەعەبای خوری.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: عەبای نوێی سپی شکۆمەندیو مەزنیو ئایینو ئەمانەتە ، عەبای ناسکیش ناسکیی ئایینە.

*هەروەها دەڵێن: عەبا ژنێکی ئاینداره.

*کاروبارێکی مەزنو بالآیە، بۆیەو رەنگی عەبا رەشو رووتییە بەهۆی هەژارییەوە.

*عەبا ئەمانەتە، چونکە شوێنی هەردوولای گەردنە ، گەردنیش شوێنی ئەمانەتە.

*لە(ئیبن سیرین)دەپرسن سەبارەت بەپیاوێك ببینێ عەبایەکی تازەی داوە بەشانیداو دامێنەکەی دڕاوە ، ئەویش دەڵێت: ئەو پیاوە چەند ئایەتێکی قورئان فێربوە ، پاشان لەبیریکردوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەزستاندا دایبەسەرشانیدا خۆیجوانکردوەو لەخۆی بایبوە ، ئەگەر بینی عەباکەی ونکردوە ئەوە دڵنیا دەبێت لەهەژاریو خۆیدەردەخات لەبەرچاوی خەڵکیدا.

*ئەگەر ژنێك عەبایەکی ونکردوە دڵنیادەبێت لەهەژاریو خۆیدەردەخات لەبەرچاوی خەڵکیدا.

*ئەگەر ژنێك عەبایەك ببینێ هاوسەرێتیو چاکەی لەگەڵدا ناکات.

*عەبا ئەمانەتی پیاوە، چونکە شوێنی گەردنە، گەردنیش شوێنی ئەمانەتە.

عەبافرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رێگرتنو پووچەڵکردنەوەی کار یان پەکخستنی سەفەرو سوربوون یاخود وێنەگرتن لەکاری خراپدا.

عەتارد[1]: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا یان تێکەڵبوونی بەڵگەیە لەسەر قەڵەمی بەرینو فراوانو ئەو فەرمانەی دەگاتە لای وەزیران.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو کوشتار، ئەگەر مانگ لەگەڵ (عەتارد)دابوو لەکاتی بێداریدا بەدبەخت دەبێت ئەوەی بەزۆری لەخەودا دەیبینێ درۆو هەژاریو

---

[1] **عەتارد:** یەکێکە لە تۆ هەسارە گەڕۆکەکە. (فەرهەنگی دەریا: بەرگی/١ : ٧٢٨٧) .

هـــەواڵی ترســـێنەو خراپـــە رووی تێدەكات. هـەروەها عـەتارد پیـاوێكی پۆلیسە.

عـەجور[1]: (نابلسی) دەڵێـت: جـۆرە خەیارێكــە لەخــەودا كــوڕە لــەدایكو باوكدەچێت.

عەجوە[2]: (نابلسی) دەڵێـت: لەخـەودا مـــاڵو ســـامانێكی كـــۆكراوی نادیـــاری حـــەلاڵو باشـــە ، ئـــەو خورمایـــەش چارەســـەرە بـــۆ هـــەموو نەخۆشـــەك بەتایبەت عەجوەی شاری (مەدینە).

عەجـەم: (نابلسی) دەڵێـت: بینینیـان لەخــەودا بەڵگەیــە لەســـەر كاروبــاری قــورسوگران بــەپێی ئایــەتی: ﴿ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآناً أَعْجَمِيّاً لَقَالُوا لَوْلا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ ﴾ (فـصلت: ٤٤) ئەگـەر بینـــی بـــوە بەعەجـــەمی ملكەچـــیو رسوایی توشدەبێ.

عەرشـی خوداوەنـدی مـەزن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەشێوەیەكی باش بینـی مژدەیە بەپارێزگاری بیرو بۆچوونی.

*ئەگـەر بینـی كەموكورپییـەكی تێدایـە بەڵگەیــە لەســـەر ئـــەوەی كردارێـــك ئەنجامدەدات بیدعەو سەرگەردانییە.

*دەگونجێت عـەرش بەڵگـەبێت لەسـەر ئەوەی مرۆڤ دەیگرێتەبەر لەخێرو شەڕ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+پلەوپایەیەكی باش بۆ خاوەنەكانی.

+هاوسەرو ماڵو ئوتومبیلو سەركەوتن بەسەر دوژمناندا.

+نەخۆشی لەرزینی لەشولار.

+كــرداری چـاكە بـۆ یــەكێك لەســەر كاروكرداری چاكەبێت.

*ئەگەر عەرشـی پـەروەردگاری بینـیو خوداوەنـد لەسـەریبوو بەڵگەیـە لەسـەر باشیو دڵنیاییو ئاینی.

*ئەگــەر بینــی ناتەواویــەكی تێــدابوو بەڵگەیە لەسەر ئارەزوو بیدعە.

عــەرەب: (نابلــسی) دەڵێــت: بینیــان بەڵگەیە لەسـەر ئاسـانكردنی كاروبـاری قـورسوگرانو خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿ وَهَـٰذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴾ (النحل:١٠٣).

عەرەفە: (ئیبن سیرین) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی لـەرۆژی (عەرەفـە)دایـە ئـەركی خزمایـــــــەتی بەجێـــــــدەهێنێو ئاشتدەبێتەوە لەگەڵ یەكێكدا كەناكۆك بووبێت لەگەڵی.

(نابلـسی) دەڵێـت: (عەرەفـە) بەڵگەیـە لەسەر (حەج)و، دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسەر:

+رۆژی هەینی.

+بازرگانی بەسوودو بازاڕ.

---

[1] **عەجور**: جۆرە خەیارێكە.(وەرگێڕ)

[2] **عەجوە**: جۆرە خورمایەكە.

(فەرهەنگی دەریا: بەرگی١/ لا: ٦٩٦)

*ئەگەر لە(عەرەفە) هەستا لەخەودا پلەوپایەکەی بەئەندازەی خۆی دادەبەزێ بۆ نزمتریان لەشەرەوە بۆ خێر، دەگونجێت بالآتربێت لەوەی خۆشەویستە لای لەژن یان هەژارێکی داماو، دەگونجێت زاڵبێت بەسەر دوژمندا.

*ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەی لێقبوڵدەکرێ، ئەگەر نهێنیەکی شاراوەی هەبوو دەردەکەوێ.

*دەگونجێت وەستان لە(عەرەفە) بەڵگەبێت لەسەر کۆبوونەوە لەگەڵ خۆشەویستێکدا کەوا لێی جیابووبنەوە، ئەگەر لەشەودا وەستا دەڵێن: پێداویستیو داوای خۆی بەدەستدەهێنێ، ئەگەر دوای بەیانی بوو ویستوخوازی خۆی بەدەستناهێنێت.

عەقیقە[1] :(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە بەگەڕانەوەی کەسێکی دووڕو ئاوارە یاخود بەچاکبوونەوەی نەخۆشو ئازادبوونی دیلوبەند.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیادبوونی باوەڕهێنان بەبەجێهێنانی سوننەت.

*ئەگەر لەخەودا شتێکی سەربڕی گونجاوو شیاوبوو لەکاتی بێداریدا یاخود رەفتارێکی ئەنجامدا بەڵگەبوو لەسەر باشی رەفتاری دنیاو قیامەتی.

*ئەگەر بەرازێکی بۆ خەڵکی سەربڕی یان مردارەوەبوویەکدا بەخەڵك وێڕای بوونی زانیاری بەحەرامی ئەوکارە بەڵگەیە لەسەر ئازاردانی دایكو باوك یاخود ئازاردانی یەکێکیان.

عەلی کوڕی ئەبوتالیب(رەزای خوای لێبێت):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر پێشەوا (عەلی) بەزیندوویەتی بینی زانیاری پێدەبەخشرێو ئازایەتیو خواناسی پێدەدرێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، ئەگەر لەشوێنێکدا بینراو خەڵکی کڕنووشیان بۆدەبردو ستایشیاندەکرد یان لەسەر شان هەڵیاندەگرت بەڵگەیە لەسەر کۆبوونەوەیان لەسەر ئاشوبو فیتنە.

*ئەگەر زانایەك بینی زانیاریو خواناسیو شکۆو هێز بەدیار چاوی سەیرکارانەوە وەردەگرێو ترسی گواستنەوەی هەیە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*زوربەی راڤەکاران ئاماژدە بەوەدەکەن هەرکەسێك یەکێك لەوچوار پێشەوایە ببینێ بەشەهیدی دەمرێت.

---

[1] **عەقیقە**:ئەو مەڕەیە لەڕۆژی حەوتەمی منداڵدا سەردەبڕێو دوای تاشینی قژەسەری ساواکە. (فەرهەنگی دەریا بەرگی ٧٤٤/١)

*ئەگەر خەوبینەر فەرمانڕەوابوو قەڵایەك ئازاددەكات‌و بەباشە باسدەكرێ.

*دەگونجێت بینینی حەزرەتی(عەلی) (ڕەزای خوای لێبێت) بەڵگەبێت لەسەر منداڵ‌و وەچەو ڕەچەڵەكی پیرۆز.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر هەڵكەندنی ناموسوڵمان بەتایبەت جوولەكە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر پۆستی بەرزو سەفەری قورس‌وگران‌و دەستكەوتی موسوڵمانان‌و دەرخستنی كەرامات‌و ئەوەی بەزیندوویەتی ببینێ ئیرەیی پێدەبرێت‌و خوداوەند فەرمانڕەوایی‌و هێزی بڕیارو خواناس‌و شوێنكەوتنی سوننەتی پێدەدات،

*ئەگەر (عەلی) (ڕەزای خوای لێبێت) بەپیرییەوە بەچەكەوە بینی خاوەنی ئەو خەونە پەیوەندیكردوە بەفەرمانڕەواوەو سوودو پلەوپایەبەرزی لێوەر دەگرێ.

*ئەگەر بەپیری‌و بەپشتی چەماوەوە بینی هێزو دەستەڵاتی پتەودەبێ.

*ئەگەر بینی سەروریشی سپیبوەو زانابوو كاروبارو زانیارییەكەی لاوازدەبێت.

*ئەگەر لەجل‌وبەرگی سەربازو خۆئامادەكردن بۆ جەنگكدا بینی لەشارێك لەشارەكانی موسوڵماناندا فیتنەو ئاشوب دەكەوێتەوە نێو دانیشتوانەكەی بەزوبان یان هەر شێوەیەكیتر.

*ئەگەر لەشوێنێكدا بینرا پڕیوو لەگەورە پیاوان هەموو تیادەچن.

*ئەگەر بینی‌و دەستی خەناوییبوو كوڕی خەوبینەر سەردەكەوێت بەسەریا.

*ئەگەر (عەلی) (ڕەزای خوای لێبێت) بینی‌و لەش‌و لاری بریندارbوو خەوبینەر بریندارده‌كرێ‌و لەژێر دەستەڵاتەكەی دەردەچێ.

*ئەگەر بینی شمشێرێكی لەكالانەكەی دەرهێنا فەرمان بەمنداڵەكانی دەكات دوای دەستەڵات بكەون.

*ئەگەر بینی دەجەنگێ كوڕەكانی سەردەخات.

*ئەوەی لەشوێن‌و جێگەیەك ببینێ فیتنەو ئاشوب دەكەوێتە ئەو شوێن‌و جێگەیە.

عەمرەی (حەج): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر كۆتایی تەمەن‌و دوایی هاتنی ژینێكی خۆشنوود.

*دەگونجێت (عەمرە) بەڵگەبێت لەسەر زیادبوونی ماڵ‌و دارایی‌و تەمەن.

*ئەگەر بینی (حەج)یكرد یان عەمرە ئەوە ژینێكی دووروودرێژ بەسەر دەبات‌و كاروبارەكانی پەسەند دەكرێن.

عەنقا(سیمرغ)[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرکردەیەکی بیدعەکارە قسەو وتەکانیشی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە لەلایەن پێشەواوە یان بەدەستهێنانی پلەوپایەیە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر ژنێکی شۆخو شەنگ .

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر سیمرغ شتێکی فڕێدا بەسەریا رزقو رۆزی دەدرێ لەلای پەروەردگارەوە بەهۆی سەرکردەو فەرمانڕەوایەکەوە.

*ئەگەر بینی سواری عەنقابوە پلەوپایەی بەرزدەبێتەوەو دەبێت بەکەسێکی بێوێنە، ئەگەر راویکرد پیاوێك فێڵی لێدەکات ، ئەگەر فرۆشتی زوڵمو ستەمی لێدەکات.

*ئەگەر بەبێ فڕوفێڵ راویکرد کوڕێکی ئازایە .

*ئەگەر جووتبوو لەگەڵی ژنێکی جوانی شۆخو شەنگدەکات بەهاوسەری خۆی.

*عەنقا هەواڵی سەیرو سەفەری دوورە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قسەی پڕوپووچو وڕێنە لەلایەن لەشساغو نەخۆشەوە.

عەورەت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەردەستێکی بچووك یان کوڕی خزمەتکارە.

عەورەتی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: عەورەتی مرۆڤ لەنێو خەڵکیدا رێزو منداڵو کەمو زیادەیە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی درێژبوو لەئەندازەی خۆی زیاتر غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر دوو عەورەتی هەبوو کوڕێکی دەبێت لەگەڵ یادکردنو رێزیدا، ئەگەر بەدەستی خۆی هەڵیکەند یان هەندێکی لابرد پاشان گەڕاندیەوە بۆ شوێنی خۆی کوڕێکی دەمرێتو سوودو قازانج دەکاتو هەندێك لەماڵەکەی بەسەردەچێت ئنجا بۆیدەگەڕێتەوە، پچڕانی هەتا لێی دەردەکەویو بەڵگەیە لەسەر مردنی یاخود مەرگی کوڕەکەی چونکە یادو باسی دەپچڕێ بەمەرگی.

*پچڕاندنی عەورەتی نەمانی باسو خواسیەتی لەو ولاتەدا.

*عەورەت ئەگەر کەمیکرد یان زیادیکرد یاخود گەورەبوو یان بچووك دوای ئەوەی یەك رووی هەبوو سەرجەم لیکدانەوەکەی لەبارەی کوڕو وەچەوەیە.

*ئەگەر بڵاوبوەوە چەند دۆڵو شیوێکی زۆری لێبوەوە سەرجەم لێکدانەوەی

---

[1] عەنقا(سیمرغ): باڵندەیەکی ئەفسانەیەو بوێژانی کلاسیکی کوردی زۆر لەقەصیدەکانیاندا باسیانکردوە. (وەرگێڕ)

لەبارەی ڕێزو باسیەتی بەئەندازەی بڵاوبوونەوەی.

*لاوازی عەورەت بەڵگەیەلەسەر نەخۆشی کوڕ یان شکانو دابەزینی پلەوپایەو شکۆمەندی.

*ئەگەر بینی نێرەمووکە ئاینی باشو چاکدەبێ.

*ئەگەر بینی عەورەتی دیارو ئاشکرایە بەڵام تەماشای ناکاتو شەرمیش ناکاتو کەسیش تەماشایناکات لەکاروبارێك ڕزگاریدەبێت کەنەخۆشیو بەلاو غەمو پەژارەو ترسو بیمی لەخۆگرتووە.

*ئەگەر بینی عەورەتی چوەتەوە نێو سکی بەڵگەیە لەسەرئەوەی گەواهیدەدات لەسەری.

*ئەگەر بینی کونی میزی ماچدەکات ئەگەر کوڕی نەبێت کوڕێکی دەبێت، ئەگەر کوڕی هەبێتو سەفەر بکەن دەگەڕێنەوە بۆلایو ماچیاندەکات.

*ژنێك خەوی بینی پێشی کوڕەکەی تووکی کردبوو ئەویش بۆی قرتاندو بڕی خەونەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەو گێڕایەوە وتی: تەمەنی دوایی هاتوە، ئەوەندەی نەبرد مرد.

*یەکێکیتر بینی پێشی عەورەتی توکێکی زۆریکردوە هەتا ئەملاولای، خەونەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: بەڵگەیە لەسەر خراپەو ڕۆچوونت تێیدا.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵو کوڕو تەمەن.

*ئەگەر بینی عەورەتی درێژو گەورەبووەو بەو ئەندازەیەش ناشیرینی نەکرد بەڵگەیە لەسەر ڕۆزی ماڵو سامان.

*ئەگەر بینی عەورەتی لەدەستداوەو غەمو پەژارەی بۆخوارد کوڕەکەی لەدەستدەدات یاخود سەفەردەکاتو باسو خواسی وندەبێ، ئەگەر نەۆخشبێت ئەوە دەمرێت ئەگەر فەرمانڕەوابێت لادەبرێتو لەکاردەخرێ.

*هەڵسانی عەورەت بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکیو بەجێهێنانی پێداویستی.

*ئەگەر بینی سەری دانەواندوە بۆ لای عەورەتیو دەمی لاقەکرد ملکەچی کوڕەکەیدەبێتو دادەبەزێتە سەر خواستی ئەو.

*ئەگەر چەن بەشێکی دی لەعەورەتی بوەتەوە بەڵگەیە لەسەر زۆری وەچەو نەوەی، ئەگەر بوو بەسێ بەشەوە بەڵگەیە لەسەر سێ کوڕ یان مەرگی خۆی.

*ئەگەر عەورەتی بڕا بەڵگەیە لەسەر مردنی یاخود تیاچوونی ماڵو دارایی

یـان مردنــی منداڵــەکانی یـا پـچڕانی وەچەو نەوەی نێرینـە یاخود ونبـوون‌و دوورکەوتنـەوەی لـەوڵاتی خـۆی زۆر دەخایەنێت‌و باسی لەنێودەچێ.

*ئەگـەر یـەکێك لـەو دوو عەورەتـەی بەسـەریەکەوە دی نێربازییـە، ئەگـەر خەوبینەر بەدڕەوشتبێت.

*ئەگەر عـەورەتی یـەکێکی بەدەستی خۆیـەوە بینـی مـاڵ‌و داراییـەك بەدەسـتدەهێنێت بەئەنـدازەی هـەزار دینار یان هـەزار درهـەم یاخود بـەپێی ئەوەی شایستەیەتی.

*ئەگەر بینی گاز لەعـەورەتی دەگرێـت ئـەو پیـاوەی خۆشـدەوێ ڕۆدەچـێ لەپیاهەڵدانیدا.

*ئەگەر بینـی عـەورەتی بـڕاوەو کـراوە بەگوێچکەیەوە کچەکەی منداڵی دەبێـت بەبێ مێرد.

*ئەگـــەر بینـــی لەعەورەتیـــەوە کولێرەیەکی گەرم دێتـە دەرەوە هـەژار دەکەوێ.

*ئەگـەر عـەورەتی بینـی لەعـەورەتی ژنەکەیدا دەپچڕێ ژنەکەی دووگیانبێـت ئەو منداڵەی لەباردەچێ ، ئەگەر باخ‌و باخاتی هەبێت ئـاوی لێدەبڕێ، ئەگـەر هـەردوو گـونی بـڕاو هـەر عـەورەتی مایەوە وەچەی مێینەی نابێت.

*ئەگـەر ژن عـەورەتی پیـاوی هـەبوو ئەگـەر دووگیـانبوو کـوڕێکی دەبێـت، ئەگـەر دووگیـان نـەبوو هـۆزو گـەل‌و خانەوادەکــــەی بــــەڕێوەدەبات‌و سەرپەرشـتیاندەکات، ئەگـەر کـوڕی نـەبوو دووگیـانبوو نـەزۆك دەبێـت‌و هـەرگیز منـداڵی نابێـت، هـەروەها لێکدانەوەی بەم چەشنەیە ئەگەر بینـی ریشیدەرکردوە.

*عـەورەتی پیـاو بـۆ ژن بەڵگەیـە لەسـەرکاری نابـەجێی یـەکگرتنی دوو مێینـــە، ئەگــەر عــەورەتی نــەبوو بێهاوسەربوو هاوسـەر دەگـرێ ، ئەگـەر مێرددداربوو تەڵاقدەدرێت.

*ریـش‌و عـەورەت بـۆ ژن دەگونجێـت هێزبێت بۆ ئەوەی کاروبارەکانی دەبات بەڕێوە.

*هـەروەها دەڵـێن: ئەگـەر ژن ویـستی عەورتی پیـاو ریشی هـەبێت زاڵدەبێت بەســـەر مێردەکەیـــداو دەســـتدان لەعەورەتیش شادی‌و خۆشییە.

*ئەگەر بینی عەورەتی لەدوایەوەیـەتی تەمەندرێژدەبێت، ئەگەر هاوسـەرەکەی دووگیانبوو لەباریدەچێ.

*ئەگەر هەموو عەورەتی یان هەندێکی لەدەسـتی خۆیـدا بـەدیکرد ، پاشـان گەڕاندیـەوە بۆ شـوێن‌و جێگـەی خـۆی کــوڕێکی دەمــرێ دوای دەگونجێــت گەڕاندنـەوەی مـاڵ‌و سـامان بێـت بـۆی پـاش لەکیسچوون یـان پـچڕانی نـاوی

بێـتو دیسان سـەرهەڵدانی بـاسو خواسیبێت.
*ئەگـەر خـۆی لەشـوێنێکدا بینـیو لەپۆشـاكو جلوبـەرگ دامـاڵرابوو عەورەتی رەپ بووبوو شەرمی نەکرد لەهەمانکاتیـشدا سـەرقاڵی کـارێکی قـورسو گرانبـووو لەدواییـدا دەیدۆزێتەوەو دەگات بەهیواو ئاواتی خۆیو زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.
*ئەگـەر بینـی عـەورەتی هەسـتاوە بـاپیرەی بـەهێز دەکـاتو دەسـتەڵاتو فەرمانڕەوایی بۆ دەگێڕێتەوە.
*ئەگـەر درێـژبوەوەو گەیـشتە سەرسـەریو لەگـەڵیاجووتبوو بـاسو خواسـی لەوڵاتـدا بڵاودەبێتـەوەو باروحـاڵی بەرزدەبێتـەوەو چوسـتو چالاکدەبێت.
*ئەگەر بینـی عـەورەتی گەیشتەسەر سنگی لەباپیرەی بەرزتر دەبێتەوە.
*ئەگەر بینـی لـەژێر جلو بەرگەکەیدا شـاردیەوەو هەسـتیپێکرد لەوڵاتـدا باسـدەکریو کاروبـارو پلەوپایـەی بەرزدەبێتـەوە دواتـریش وەچـەو منداڵەکانی باسدەکرێن.
*ئەگـەر بینـی گرێیـەکی داوە لەمیزەڵدانی بـڕێویو ژیـانی سـەختو گراندەبێتو کاروبارەکانی قورسدەبنو گاڵتـە بەکوڕەکەیـدەکات، دەگونجێـت هاوسـەرگیری ئەنجامنـەدات بـەهۆی دەستکورتییەوە.
*کـونی عـەورەتیش بەمنـداڵ لێکدەدرێتـەوەو مـەنی لـەوێوە دێتـە دەرەوە چـونکە هـۆی منداڵبوونـە بـۆ ژنێیش هۆی تامو چێژە.
*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر رەوشـتو دەسـتەڵاتو ئـەوەی مـرۆڤ خاوەنیـەتی چونکە هەندێکجار زیادو کەمدەکات.
*ئەگـەر بینـی کـونی عـەورەتی ماچدەکات کوڕەکەی تەندروستی ساغو باشدەبێ، ئەگەر کوڕینەبوو خەونەکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی منداڵی نێرینەی دەبێت ، ئەگەر منداڵی نێرینەی هـەبوو لـەوڵاتێکی دی دەژیـا دەگەڕێتـەوەو ماچیاندەکاتو چاوی پێیاندەکەوێ.
*ئەگەر بینـی تـوكو مـوو لەعـەورەتی بـاوکی هـاتوە تەمـەنی بـاوکی بەسەردەچێتو مەرگی نزیکدەبێتەوە.
*ئەگەر بینی عەورەتی بوە بەعەورەتی ژن هێزو توانای لاوازو کز دەبێت.
*ئەگەر بینی دەستدەدات لەعـەورەتی ژنێـكو پاشـان دەبێـت بـەهی پیـاو رەوشو هەڵسوکەوتی دەگۆڕێت، ئەگەر وایزانـی عـەورەتی هـەر هـی پیـاوە زویاندرێژو زاڵدەبێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی ژنەکەی عەورەتی پیـاوی هەیـەو دووگیـانبوو کـوڕێکی دەبێـتو خانەوادەکـەی دەبـات بـەڕێوە، ئەگـەر

کوڕینەبوو هەرگیز منداڵی نابێت، ئەگەر هەیبووی کوڕەکە دەمرێت بەرلەوەی باڵغ ببێت، دەگونجێت ئەوەش بگوێزرێتەوە بۆ خاوەنەکەی و لەنێو خەڵکیدا باسبکرێت و پلەوپایە وەربگریّ، ئەگەر لەسەر عەورەتێکیتر ڕووا سوودی نابێت.

*عەورەت بەڵگەیە لەسەرئەوەی خۆی ماندو دەکات بۆ پشوودانی کەسانیتر وەك پێغەمبەرو گیانفیداو شەریك باوك و کوڕو....

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+چاککردنی یان بەخشینی .

+ئەوەی دەیکات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگەر لەخەودابینی درێژو ڕەپ و جوانە بەڵگەیە لەسەر حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، دەگونجێت حاڵ و باری باشبێت و ماڵ و دارایی زۆربێت یان پاراستنی عەورەت بێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باشی حاڵی ئەوەی هەڵدەستێت بەئاودانی زەوییەکەی یان لەشساغی هاوسەرەکەی ، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوەو غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوە چونکە هەڵسانی عەورەت لەکاتی مێشك ساف و حاڵباشیدایە.

*دەگونجێت زاڵبێت بەسەر دوژمنەکانیدا بەهۆی پلەوپایەوە.

*عەورەت بۆ چەکدار بەڵگەیە لەسەر تیرو رم ، بۆ خاوەن کشتوکاڵیش بەڵگەیە لەسەر ئامێری کونکەرە ، بۆ ئاسنگەر بەڵگەیە لەسەر فوتێکەرە، بۆ نووسەر قەڵەمەکەیەتی پێیدەنووسیّ، بۆ کەشتیەوان بەڵگەیە لەسەر چارۆکەکەی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+چەقۆی قەساب.

+چاوێك ئەشك و فرمێسك برژیّ.

+یەك کەڵەچاو.

+ئەو مێروولەو گیاندارانەی شەوان بڵاودەبنەوەو دەگەڕێنەوە بۆ کون و شاری خۆیان.

*بوونی عەورەتێکی زیادە بەڵگەیە لەسەر حەڵاڵکردنی ژن بۆ یەکێکیترو دەرخستنی نهێنی و نادیار.

*ئەگەر عەورەتی بینی ڕەشداگیرساوە یان ناسك و نەرمە یان ڕووتە بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

*هەروەها عەورەت بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەوەستیّ لەوتەی بێژراو جێبەجێناکات.

*ئەگەر لەپاش و پێشدا زیادوکەمی بەیدکرد دەگەڕێتەوە بۆسەرپێشاوی و ئەوەی خۆی پێپاکدەکاتەوە، یان ئەوەی ناگونجێت خۆی پێپاك بکاتەوە وەك پشقل و ئێسقان و خواردن.

* عەورەتی خەتەنەکراو بەڵگەیە لەسەر تیری (مەسیح)، عەورەتی بێخەتەنەش بەڵگەیە لەسەر مەکۆی چنەر.

* ئەگەر بینی یاری بەعەورەتیدەکات ئەگەر لەزانستپەروەران بێت لەبیرکردن و خڵەفان رووی تێدەکات.

* ئەگەر عەورەتی بخوات یان بەشێکی پەیوەندی دەپچڕێ لەگەڵ ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

* ئەگەر عەورەتی لەئاسن یان مسبو یاخود هەر کانزایەك دەوڵەمەند دەبێ، دەگونجێت نەوەو وەچەی ببڕێت یاخود پشوو لەدەستبدات.

* ئەگەر بینی عەورەتی پێستی چووکی پێوەیە زیادەیە لەدنیادا پێیدەگات بەبێ سوننەت.

* ئەگەر برینێك بەعەورەتی خۆیەوە ببینێ گوتەیەکی ناقۆڵای پێدەگوترێ و بیریدەخاتەوە.

* ئەگەر بینی یەکێك دەستدەدات لەعەورەتی خۆشی وشادیو شکۆمەندییە.

* ئەگەر بینی خەتەنەکراوە چاکی ئاینە چونکە خەتەنەکردن سوننەتە.

عی

(عیسا) (سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (عیسا)ی بەدیکرد خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پیاوێکی سوودمەندو پیرۆزو فرە خێرو سەفەرکارەو زانستی پزیشکی پێدەدرێ وێڕای زانیاری دیکە.

* (حەسەن)ی کوڕی (عەلی) (رەزای خوای لێبێت) دەفەرموێت: لەخەودا (عیسی)ی کوڕی (مەریەمم) بینی وتم: ئەی روحی خودا من دەمەوێت لەسەر ئەموستیلەکەم بنووسم چی بنووسم؟ ئەویش فەرمووی: بنووسە "هیچ خوایەك نییە جگە لە ئەڵلا حەقێکی روون و ئاشکرایەو ئەم نووسینە غەم و پەژارەت لێدووردەخاتەوە".

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر ژنێکی دووگیان (عیسی)ی بینی کوڕێکی دانای دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی (عیسی) ببینێ هیچ خراپەیەك رووی تێناکات لەوساڵەداو ئەگەر داواخوازی شتێکبوو بەدەستیدەهێنێت.

* ئەگەر (عیسی)ی بینی دەبێت بەخواناسێکی گەڕۆك بەسەر زەویداو قوتاردەبێ لەوەی لێیدەترسێ، ئەگەر یەکێك زۆربینی زانیاری پزیشکی پێدەبەخشرێ و لەسەردەمی خۆیدا کەسی وەك ئەوی تێدا نابێ.

* ئەگەر لەشارێك یان ئاپۆرەیەکی خەڵکیدا بینی ئەگەر لەنارەحەتیدابوون قوتاردەبن چونکە (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) روح و سۆزو بەزەیی خواییە.

*ئەگەر دایکی لەگەڵدابوو بەڵگەیەکی مەزن‌و گەورەیە لەو شوێنەدا دەردەکەوێ.

*ئەگەر بینی چوەتەسەر شێوەی ئەو یاخود جل‌وبەرگێکی پۆشیوە شیاوبوو لەگەڵی ئەگەر دەستەڵاتداربوو دەستەڵاتەکەی مەزندەبێ، ئەگەر پزیشکبوو ناوبانگدەردەکات‌و زۆر سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر بەدیکردو لەناخا دەترسا دڵنیادەبێ.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و بەرەکەت لەمەرلایەك لابدات.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر خۆی بینی‌و نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی ئەوشتانەی خەڵکی پێ سەرسام دەبن‌و رووداوی دادپەروەری‌و خۆشی.

*بینینی (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر جیاوازی گومان لەئایندا چونکە جوولەکە وتیان کوشتومانەو هەڵمانواسوەو خوداش دەفەرموێ: ﴿وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ﴾ (النساء: ١٥٧) ﴿وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللهِ﴾ (التوبة:٣٠) ودەفەرموێت: ﴿وَمَا اتَّخَذَ اللهُ مِنْ وَلَدٍ﴾ (المؤمنون: ١٩).

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی خەڵکی لەنەتەوەی خۆی.

*ئەگەر خەوبینەر پیشەوەربوو یان چارەسەرکاربوو سوود وەردەگرن‌و کاروبارەکانی ئاسان دەبێت‌و لەبازرگانی‌و پیشەی سوودو قازانجدەکات.

*دەگونجێت خەوبینەر تومەتباربکرێ‌و لەکاتێکدا پاکبێت یان درۆ بەدەمی خۆی‌و دایکیەوە بکات.

*بینینی لەگەڵ دایکی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نیشانەیەك لەشاردا.

*دەگونجێت بینیان (عیسی‌و خاتوو مەریەمی دایکی) بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارەو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی شتی سەرسام‌و دەگمەن.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر قبوڵبوونی دوعاو تووڕەبوون لەگەورەو سەرداران چونکە ئەوانەی داوای سەرەکەیانکردو باوەڕیان پێنەهێنا کران بەبەراز، هەروەك چۆن دەستدرێژکارانی نەتەوەی (موسی) لەشەممەدا کران بەمەیموون.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بوونی هاوڕێ‌و قوتابی باش.

* ئەگەر منداڵی بچووك(عیسی)ی بینی بەهەتیوی لەئامێزی دایکیدا گەورەدەبیّو چاكو باشو زانادەبیّ.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر دووداڵی لە(میسر)ەوە بۆ (شام)و بەپێچەوانەشەوە.
* ئەگەر خەوبینەر سستو هێواش باسدەکرا لەسەرەتای تەمەندا بەڵگەیە لەسەر چارەنووسی باشی چونکە (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) لەکۆتایی دنیادا لەئاسمانەوە دادەبەزیّو (دەجال) دەکوژیّو دادپەوەری لەسەر گۆی زەوی بلاّودەکاتەوە.
* دابەزینی (عیسی) (سەلامی خوای لێبێت) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی دادپەوەری لەو شوێنەداو دابەزینی فەرو پیرۆزیو تیاچوونی بێباوەڕانو سەرکەوتنی باوەڕداران.
عیشق: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەیە ، ئەگەر بینی بوە بەعاشق تاقیدەکرێتەوە.
* عاشق ئالودەیەکە بۆ چاکە یان خراپە.
* خۆشەویستی لەدڵدا فیتنەو ئاشوبە بۆ خاوەنەکەی.
* ئەگەر فیتنەیەکی لەدڵیا بینی خۆشەویستیە.

* ئەگەر بینی کارێك ئەنجامدەداتو بەدڵ حەزی لێدەکات کارێك ئەنجامدەدات کۆتایی نییە.
* ئەگەر بینی پیاوێك لەخەودا پێی وت: من تۆم خۆشدەوێت رقی لێیەتی.
* ئەگەر بینی هەموو حەزو ئارەزوویەك بەجێدەهێنیّو هیچ رێگرێکی نییە هەموو بەلاّو نەهامەتیەك دێت بەسەریاو دڵی تێکدەدات.
* عیشق غەمو پەژارەیە ئەگەر بینی بوە بەعاشق غەمو پەژارەی توشدەبیّ چونکە عاشقان غەمو پەژارەدارن.
* عیشق بەڵگەیە لەسەر دەرخستنو گوتنی قسەیەك نەیتوانیوە بیشارێتەوە.
* عیشق تاقیکردنەوەیە لەکاتی بێداریداو ناوبانگە سۆزو بەزەیی خەڵکی دەهێنێتو بەڵگەیە لەسەر هەژاریو مەرگ بۆ نەخۆش.
* دەگونجێت مەرگ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر عیشقو دوورکەوتنەوە لەخۆشەویست.
* سووتانو داخکردن لەخەودا عیشقە.
* عیشق تێکچوونی ئاینو نەبوونی پارەیە.

غەین

غ ە

غەم و پەژارە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەی لێخۆشبوونی گوناهو تاوانە بەپێی وتەی پێغەمبەر (ﷺ): "هەر گرفتو ناخۆشییەك روو لەموسوڵمانانت بكات تەنانەت غەمو پەژارەش خوداوەند بەو ئەندازەیە گوناهی دەسڕێتەوە"[1].

*غەمو پەژارە بەڵگەیە لەسەر عیشق، ئەگەر بینی غەمبارە بەعیشق تاقیدەكرێتەوەو غەمو پەژارە دەخوات.

غ ی

غیرەت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سووربوونە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی غیرەی هەیە سوورە لەسەركارەكانی.

*ئەگەر بینی سوورە لەسەر شتێكو داكۆكی لێدەكات سوور دەبێت لەسەر ماڵو سامانی دنیا.

[1] (مسلم) لە (البر والصلة) (٢٥٧٣) لەفەرمودەیەكی (سەعید)و (ئەبوهورەیر)ەوە هێناویەتی.

فیَ

ف ا

فاتمەی کچی پێغەمبەر(ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی هاوسەرو باوكو دایكو دڵەڕاوكێو نائارامی.

فالودە[1]**:** (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا وتەیەكی نەرمو نیانو باشە لەبارەی بژێوییەوەو زۆرەكەشی رزقو رۆزی زۆرو دەستكەوتە.

* ئەگەر بینی (فالودە) دەخوات رزقو رۆزی دەدرێ لەگەڵداو یان دەستكەوت لەگەڵ خۆشحاڵیو سەروەریو دەگونجێت بەڵگەشبێت لەسەر نەخۆشی ئیفلیجی.

فالگرتنەوە: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پووچەڵكردنەوەی كاروپیشە.

* ئەگەر بینی هات بۆلای فالگرەوەیەكو پرسیاری لێكرد دەربارەی بابەتێك بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەیەكی توندو سەخت.

فانۆس(چرا): (ئیبن سیرین)دەڵێت: بژێوی پەیداكاری.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرەكەی .

* دەگونجێت كوڕێكبێت هێشتا لەدایك نەبووبێ.

* دەگونجێت فانۆس بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی مرۆڤ بەهۆیەوە ڕێنومایيو تیشكی رووناكی وەردەگرێ.

* ئەگەر فانۆسێكی بینی كوژابووەوە ئەوكەسەی بەڵگەیە لەسەری دەمرێ لەزاناو بژێوی پەیداكارو كوڕ، یاخود چاوی كوێردەبێ یاخود ئاینەكەی دەپێكرێ بەپێی زیادو كەمی لەخەوەكەیدا.

---

[1] **فالودە:** حەڵوایەكە لەئاردو ئاوو هەنگوین دروستدەكرێتو ئێستاش لەنیشاستەو شیرو ئاوو شەكر دروستدەكرێ.
(فەرهەنگی دەریا : ٨٤٨/١).

* ئەگەر چراو فانۆسێکی لەماڵی خۆیدا بینی تیشكو رووناكی بڵاوكردبوەوە ژنەكەی یا كورەكەیەتی ناوبانگێكی باشیدەبێ.
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر بژێوی بۆ ئەوانەی شایستەو ئالودەن، ئەگەر لەوانەبوو كەپێوەی دەگەڕان لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر خاوەن ماڵ یان ئەوەی كاروباری ماڵ بەڕێوەدەبات.
* ئەگەر فانۆسەكە لەزێڕبوو خێرێكی چەسپاوو جێگیرە ، ئەگەر لەشووشە بوو كەمترە لەوە، فانۆس وەك ژیانی وەچەی ئادەم وایە لەگەڵ سروشتیدا لەخەوەكەدا. روح وەك چارەیەك وایە ئەگەر بینی نەوتی چراكەی لێڵبوو خوێنەكەی لێڵدەبێ، ئەگەر هەمووی بەپاكیو سازگاری بینی لاشەو خوێنەكەی بەپاكیدەمێنێتەوە.
* فانۆس دەروونی نەوەی (ئادەم)و ژیانیەتی، نەمانی نەوت رۆیشتنی ژیانیەتیو پاكێتی پاكی ژینو بژێویەت، لێڵیان لێڵی بژێوییەتی بەچەشنێ لەشولاری چارەسەر وەرناگرێ.
فانیز [1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا دەروخۆشیو رزقو رۆزییەكی ئاسانە.

[1] **فانیذ:** جۆرە شیرینیەكە. (وەرگێڕ)

ف ر

فرمێسك (ئەشك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: فرمێسكی سارد خۆشیو شادییە، فرمێسكی گەرمیش غەمو پەژارەیە.
* ئەگەر بینی فرمێسك بەكوڵمو گۆنای خۆیەوە بەبێ ئەوەی بگری نكوولیو رەخنە لەرەچەڵەكی دەگرێت.
* ئەگەر فرمێسكی دی لەچاویدا دەهاتەخوارەوە ماڵێكی حەلاڵ كۆدەكاتەوە لەكاروبارێكی ئاینیو نایەوێت ئاشكرای بكات، ئەگەر بەسەر كوڵمو گۆنایدا هاتە خوارەوە دڵی نەرمو نیاندەبێتو دەیبەخشێ.
* ئەگەر فرمێسكی چاوی راستی بەدیكرد چوە فرمێسكی چاوی چەپی كچی كچەكەی دەهێنێت ـ پەنا بەخوا.
(نابلسی) دەڵێت: ئەو فرمێسكەی لەكاتی باوێشكدا دێتە دەرەوە غەرامەیەكی كەمە بەبێ هۆ لەخاوەنەكەی دەسێنرێت.
* فرمێسك لەكاتی بینینی رووناكیدا یاخود تیشكی خۆر یا ئاگردا بەڵگەیە لەسەر زیان لەرێگەی ئەوەی كەخۆرو ئاگرو رووناكی بەڵگەیە لەسەری.
*دەگونجێت فرمێسك بەڵگەبێت لەسەر تەنیاییو ئاوارەییو سۆزو بیری خۆشەویستی دۆستان.

فرۆشتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت:
فرۆشتن لەلێکدانەوەدا جیاوازە بەپێی فرۆشراو ، ئەوەی ببینیٚ دەفرۆشیٚ یان بانگی بۆ دەکات ئەگەر کریارەکەی پیاوبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر ژنێك کڕی دەستەلات یان مەزنیو رێزداری بەدەستدەهێنێت هەرکات نرخی زۆرتر بێت بەرێزتر دەبێت.

*هەروەها واپێویست دەکات رێز لەفرۆشراو بگریٚ بەپێی ئایەتی:﴿وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِن مِّصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ﴾هەرشتێك بۆ فرۆشیار خراپ بێت بۆ کڕیار خێرەو ئەوەشی خێرە بۆ فرۆشیار بۆ کڕیار شەڕە.

*هەروەها دەڵێن: فرۆشتن تیاچوونی موڵكو دەستەلاتە ، فرۆشیار کڕیارەو کڕیاریش فرۆشیارو فرۆشتن زاڵکردنە بەسەر کڕاودا ، ئەگەر ئەوەی فرۆشتی بەڵگەبوو لەسەر دنیا قیامەتی پێشخستوە بەسەریا، ئەگەر ئەوەی فرۆشتی بەڵگەبوو لەسەر قیامەت دنیای زاڵکردووە، فرۆشتنی مرۆڤ ملکەچییو رسواکردنیەتی یاخود چارەنووسی باشیەتی بەپێی چیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).

*فرۆشیارو کڕیار جیاوازن ، ئەوەی ببینیٚ شتێك دەفرۆشیٚ یان دەیکڕیٚ پێویستیو ئاتاجی پێیەتی چونکە مرۆڤ لەکاتی پێویستیدا دەفرۆشێت، ئەگەر ناچاربوو بیفرۆشیٚ شتێك دەکڕیٚ، ناچاریش مرۆڤ دەبات بەرەو فروفێڵ.

*ئەوەی ببینیٚ شتێك دەفرۆشیٚ لەجۆری بەرزو خۆشەویست دەکەوێتە بشێویو دوودڵیو پێکدادانەوە یان مەترسیو ئومێدەوارە سەرکەوتوو قوتار ببێت لەتیاچوون.

*ئەگەر ببینی شتێکی ناقۆڵاو بێخێر دەفرۆشیٚ ئەگەر شتێکی خۆشەویستی کڕی رێکخستنی قوتاربوونە لەوەی خۆی لێیدەپارێزێت، ئەگەر لەجۆرێکی خراپو ناقۆلاٚ بێت رێکخستنەکە هەڵەیەو خەموپەژارە رووی تێدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: فرۆشتن لەخەودا رزگاربونو لێبوونەوەیە لەوەی فرۆشتوویەتیو بوونی ئارەزوو حەزە لەوەی کڕیوویەتی.

*ئەگەر لەخەودا شتێکی ناقۆڵای فرۆشتو شتێکی گرانبەهاو بەنرخی کڕیو لەجەنگدابوو بەشەهیدی دەمرێت، ئەگەر شتێکی گرانبەهای فرۆشتو شتێکی سووكو نابووتی کڕی

بەڵگەیە لەسەر خراپی دەرەنجام و کۆتایی (پەنا بەخوا).

*ئەوەی دەیەوێت حاڵوباری گۆڕانی بەسەردا بێت بەڵگەی خێروچاکەیە. سەبارەت بەدەوڵەمەندو نەخۆش و کێشەدا بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە.

فرۆشگا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هەموو شوێنێك سوودی لێوەر بگیرێت لەدنیادا یان لەقیامەتدا وەك بێستان و دارخورماو دارو ژن و باوك و دایك و كتێب.

*ئەگەر فرۆشگاکەی بینی هەرەسیهێنابوو دەمرێت چونکە بژێوی لەوەوەیە، ئەگەر دایکیشی نەخۆش بێت تیادەچێت ، ئەگەر هاوسەرەکەی دووگیان بێت و نەخۆش بێت دەمرێت ، چونکە دنیا مایەی خۆشی و شادییەتی.

*ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو بژێوی قورس و گرانەو شوێن و جێگەی بژێوی پەکیدەکەوێت و دەگمەن دەبێت.

*ئەگەربینی دەرگای فرۆشگاکەی دەشکێنێ دەگوێزرێتەوە لێی.

*ئەگەر دەرگای فرۆشگاکانی بینی داخرابوون بازاڕساردی رووی تێدەکات و بازرگانییان دەوەستێ.

*ئەگەر دەرگای فرۆشگاکەی داخرابوو دەمرێ و باس و خواسی نامێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر دوکانەکەی رووخا ژنەکەی تەڵاقدەدات یان لەکوڕەکەی جیادەبێتەوە، یاخود کوڕەکەی دەمرێت ئەگەر نەخۆشبوو، یاخود ماڵ و دارایی لەدەستدەدات و دەمرێت یان ئاژەڵەکەی دەبەخشێ و نهێنی سەرهەڵدەدات.

*ئەگەر فرۆشگاکەی بەتازەو جوان و رازاوەو بۆنخۆشی بەدیکرد ئەگەر رەبەنبوو ژنێکی باشدەهێنێت یاخود کوڕێکی دەبێت، ئەگەر نەخۆشبێت چاکدەبێتەوەو تەمەنی درێژ دەبێت و پلەوپایەی بەرزو بڵند دەبێت، یان نهێنی پەنهاندەکات.

*دەگونجێت فرۆشگا بەڵگەبێت لەسەر باوك و دایك چونکە هۆکاری لەدایکبوونیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باوك و دایك چونکە هۆکاری لەدایکبوونیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری و بەخت و دەنگی، ئەوەی روودەدات لەفرۆشگاکەی لەزیادەو کەمکردن یاخود نوێکاریی و رووخاندن و گۆڕینی شوێن و جێگە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنی فرۆشگاکەیە.

*ئەگەربینی لەفرۆشگاکەی دانیشتوە خێرێکی دەستدەکەوێت.

فرۆشەرو دروستکەری کاغەز: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکە خەڵکی فێری فرۆێلدەکات چونکە نووسین فرۆفێڵە.

فرۆشەری شتی دەگمەن و ناوازە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بازرگانی کۆیلەیە، بینینی بەڵگەیە لەسەر زانینی باشترین گفتارو رۆچوون لەدەریای زانیاریدا.

*بەڵگەیە لەسەر جادوو ئەگەر بینی یاری پێدەکات جادوو دەکات یان هەوڵی جادوو دەدات.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر جادوو دوعاو ویستو خواز ئەگەر لەماڵی خۆیدا روویدا لەوێدا تەختدەکرێ.

فرۆشیاری رەها: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی خراپو نادیاری کەبەهۆی کارەکەیەوە واز لەنوێژ دەهێنێتو لەکێشانەدا دزیدەکاتو سوو دەخواتو پاك نییە.

*بینینی جۆفرۆش بەڵگەیە لەسەر پیاوێك کەدنیای خۆش بوێتو بیر لەقیامەت نەکاتەوە.

*ئەگەر بینی لەسەر فرۆشتنی بتێك درهەمو دینار وەردەگرێ هیچی تیا نییە .

*فرۆشەری خووری بەڵگەیە لەسەر سەفەر.

*قاپی شیرفرۆش بەڵگەیە لەسەر ماڵو پارە.

*فرۆشەری جلوبەرگی گرانبەها ئەمانەتیو مەترسیدارە ئەگەر بەهاکەی وەرنەگرێ.

*فرۆشەری سەوزەو میوە پیاوێکی ئاینی بەسەر دنیادا زاڵکردووەو زۆرماندوە لەهەوڵدان بۆ بژێویو رزقو رۆزی.

*بۆنفرۆش خاوەن پەژارەو گریانە یان پیاوێکی قورئانخوێنەو خەڵکی دەخاتە گریان.

*پەلەوەرفرۆش کۆیلەفرۆشە یان زەوتکاری ئازادی مرۆڤە.

فرەخەیاڵ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی کەم ئەقڵو ژیرییە خۆی بەکارێك تیادەباتو لەبەرچاوی خەڵکیدەیخات.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی مرۆڤی فرەخەیاڵ بەڵگەیە لەسەر خۆشیرینکردن لای خەڵکیو خۆبردنە پێشەوەو بەڵگەیە:

+شتێك قازانج نەهێنێت.

+سەرسامیو لەبیرکردن.

فریشتەکان(سەلامی خوایان لێبێت):
(ئیبن سیرین)دەڵێت: (جەعفەر)ی کوڕی (خەیات)(ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: پیرێکی خواناس وتویەتی: پێغەمبەرم (ﷺ)لەخەودا بینی دانیشتبوو لەگەڵ کۆمەڵێك هەژاردا بەرگی سۆفیگەرانیان پۆشیبوو، لەناکاو ئاسمان درزیبردو (جوبرەئیل)و فریشتەکانی لێدابەزین بەدەستەوە تەشتو کتریان هەڵگرتبوو، ئاویاندەکرد بەدەستی هەژارانداو قاچیشیان بۆ دەشت، کاتێ گەیشتە لای من دەستم درێژکرد هەندێکیان لەنێو خۆیاندا وتیان: ئاو مەکەن بەدەستیدا لەوان نییە، منیش وتم: ئەی پێغەمبەری خوا(ﷺ) گەرچی لەوان نەبم بەلآم خۆشمدەوێن ، پێغەمبەری خواش(ﷺ) فەرمووی: باوەڕدار لەگەڵ ئەو کەسەدایە کەخۆشی دەوێت ، ئنجا ئاوکرا بەدەستما هەتا تەواوبووم لەشتنی.
(ئەبوسەعد)(ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: بینینی فریشتە لەخەودا ئەگەر ناسرابوون‌و مژدەیان دەدا بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتێك بۆ خەوبینەرو شکۆمەندیو مەزنی‌و هێزو مژدەو سەرکەوتن دوای ستەم‌و زۆرداری یاخود چارەسەرە دوای نەخۆشی یان دڵنیاییە لەدوای ترس‌وبیم ، یان ئاسانییە دوای قورسی‌و گرانی، یا دەوڵەمەندییە دوای هەژاری یاخود غەزادەکات‌و شەهید دەکرێ.
*ئەگەربینی فریشتەیەك مژدەی کوڕێکی دەداتێ کوڕێکی زاناو ڕێنمایکراو پێشەنگی دەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ اللهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ﴾ (ال عمران : ٤٥) هەروەها ئایەتی: ﴿إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا﴾ (مريم: ١٦).
*ئەگەر چەند فریشتەیەکی بینی کاشی پڕ لەمیوە یان پێبوو بەشەهیدی لەدنیا دەردەچێت، دەگونجێت لەهاوسەرەکەی جیاببێتەوە .
*ئەگەربینی فریشتەکان لەشوێنێکدان‌و ئەویش لێیان دەترسێ لەوشوێنەدا فیتنەو جەنگ‌و ئاشوب دەکەوێتەوە.
*ئەگەر فریشتەکانی لەشوێنی جەنگدا بینی زاڵدەبێت بەسەر دوژمناندا.
*ئەگەربینی چەماونەتەوە لەبەر پێدا یان کڕنووشیان بۆ بردوە هیواو ئاوات‌و باس‌و خواسیدەکرێ.
*ئەگەربینی زۆرانبازی لەگەڵ فریشتەیەکدەکات غەم‌وپەژارەو ملکەچی دوای شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت .

* ئەگەر نەخۆشێك بینی فریشتەیەك هاتوەتە لای فریشتەیەکیتر مەرگی نزیکە.

* ئەگەر بینی فریشتە لەئاسماندا بەرزبوون بۆسەر زەوی بەڵگەی شکۆمەندییە بۆ حەقپەروەران و، ملکەچی و رسواییە بۆ پووچ پەرستان و سەرکەوتنی تێکۆشەرانە.

* ئەگەر فریشتەکانی لەشێوەی ژناندا بینی درۆدەکات بەدەم پەروەردگارەوە بەپێی ئایەتی: ﴿أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا﴾(الاسراء:٤٠).

* ئەگەربینی لەگەڵ فریشتەکاندا دەفڕێ یان سەردەکەوێت لەگەڵیان روو بەئاسمان و ناگەڕێتەوە رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ و شەهید دەکرێ.

* ئەگەربینی تەماشای فریشتەکان دەکات بەڵاو نەهامەتی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُجْرِمِينَ﴾ (الفرقان:٢٢).

* ئەگەربینی فریشتەکان نەفرەتی لێدەکەن بەڵگەیە لەسەر سستی و خاوی ئاینەکەی، ئەگەربینی فریشتەکان نیگەرانی دەکەن ماڵ و لانەکەی وێراندەبێ.

* ئەگەر ژمارەیەك فریشتەی بینی لەوڵاتێکدا یان گەڕەك و گوندێك لەو شوێنەدا زانایەك یان خواناسێ دەمرێ یاخود پیاوێك بەناحەق دەکوژرێ ، یان ماڵ و خانوویەك بەسەر کۆمەڵێکدا دەڕووخێ.

* ئەگەربینی فریشتەکان هەمان پیشەی ئەو ئەنجامدەدەن بەرزبوونەوەی پیشەکەیەتی.

* ئەگەربینی فریشتەیەك پێی دەوت: قورئانبخوێنەرەوە، ئەگەر پیاوبوو لەخێرۆمەندانیشبوو رێزو شکۆ بەدەستدەهێنێ ، ئەگەر خێرۆمەند نەبوو باوریابێت، خوداوەند دەفەرموێت: ﴿اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾ (الإسراء:١٤).

* ئەگەر فریشتەکانی لەشوێنێکدا بەسواری ئەسپەوە بینی لەو شوێنەدا ستەمکاریێ تیادەچێت.

* بینینیان لەخەو لەجێگەیەکدا بەڵگەیە لەسەر تۆڵەسەندن لەستەمکاران و سەرکەوتنی ستەملێکراوان.

* ئەگەر فریشتەی تۆمارکاری کردارەکانی بینی خۆشی و شادی

لەدنیاو قیامەتدا بەدەستدەهێنیٚو دوایی کردارەکانی بەباشە کۆتایی دێت ئەگەر لەچاکەکارانبوو، وەگەرنا ترسی هەیە، پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿كِرَامًا كَاتِبِينَ، يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ (الانفطار).

* هەندێك لەزانایانو شارەزایانی ئەم بابەتە گوتویانە: بینینی فریشتە لەسەر شێوەی پیرێك بەلگەیە لەسەر چەرخو سەردەمی رابردوو ، بینینیشی لەشێوەی لاوێکدا بەلگەیە لەسەر چەرخو دەمی ئێستا، لەسەرشێوەی منداڵێك بەلگەیە لەسەر داهاتوو.

* ئەگەربینی چوەتە شێوەی فریشتە ئەگەر لەنارەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە، ئەگەر رێزداربوو پلەوپایە بەدەستدەهێنیٚ ، ئەگەر نەخۆشبوو ئەم خەونە بەلگەیە لەسەر مردنی.

* ئەگەربینی فریشتەکان سلاوی لێدەکەن خوداوەند بەرچاوروونی پێدەدات لەژیانداو دوایی کردارەکانیشی بەخێر دەبێت.

* دەگێرنەوە(شمویل)ی جوولەکە بازرگانبوە لەخەودا بینیویەتی کاتیٚ لەسەفەردابوە فریشتەکان سلاوی لێدەکەن، لەراقەکارێکی خەو دەپرسیٚ، ئەویش دەلێت: تۆ موسولماندەبیت بەپێی ئایەتی: ﴿هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾(الأحزاب: ٤٣) پاشان موسولمانبوو خوداوەند رێنموییکرد، هۆکاری موسولمانبوونیشی دەگەرێتەوە بۆئەوەی قەرزی پیاوێکی موسولمانی هەژاری بژاردەوە کاتیٚ داوایان لێکردبوو.

(نابلسی)دەلێت: ئەگەر هەریەك لەفریشتەکانی بینی لەگەلی دەدوێن یان شتێکی پێدەدەن شەهیدبوونە خوداوەند پێیدەبەخشیٚ.

* ئەگەربینی فریشتەکان لەشوێنێك هاتنەخوارەوە ئەگەر خەلکەکەی لەجەنگدابوون سەردەکەون ، ئەگەر بەلاو نەهامەتی رووی تێکردبوون دەروویان لێدەکرێتەوە.

* دەگونجێت دابەزینی فریشتە بەلگەبێت لەسەر ناردنی سەرباز لەلایەن فەرمانرەواوە بۆ ئەو زەویو خاکە یاخود بەلگەبێت لەسەر نەخۆشیو بەلاو نەهامەتی ئەگەر دابەزینی زۆربوو لەمالانو سەربانەکان.

* دەگونجێت دابەزینی فریشتە بەرێزەکان بەلگەبێت لەسەر کرێکارو فەرمانرەوا.

*ئەگەربینی دابەزین بۆ سەرزەوی‌و قسەیاندەکرد بەخێرو مژدەیاندەدا شایەتی‌و خۆشحاڵی دنیا بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەربینی کڕنووشی بۆ دەبەن یاخود بۆی دەچەمێنەوە پێداویستیەکانی بەجێدێت‌و چاکی پێدەبەخشریٚ لەگەڵ ناوبانگی باش.

*ئەگەر لەشێوەی ژناندا بەدیکردن درۆ دەکات بەدەم پەروەردگارەوە.

*ئەگەر فریشتە روحانیەکانی بینی رێزو شکۆمەندی‌و فەڕو بەرەکەت‌و سوودو قازانج‌و ناوبانگی باش بەدەستدەهێنیٚ‌و دەبێت بەپێشەنگ بەڵام لەکۆتایی تەمەنیدا کەم‌و کوڕی‌و ناڕەحەتی‌و دووزوبانی رووی تێدەکات.

*ئەگەربینی بووە بەفریشتەرێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنیٚ.

*ئەگەربینی زۆرانبازی لەگەڵ فریشتەدا دەکات لەشوێنی خۆیدەچێت.

*بینینی فریشتەکانی دۆزەخ بەڵگەیە لەسەر دژایەتی‌و پەرتەوازەبوون.

*ئەگەر منداڵێك فریشتەی بینی بەڵگەیە لەسەر رابردوو، ئەگەر لاوێك بینی بەڵگەیە لەسەر ئێستاو ئەگەر پیرێك بینی بەڵگەیە لەسەر رابردوو.

*ئەگەربینی بووە بەفریشتە دەبێت بەقەشەو رمڵ لێدەرو فیڵباز، ئەگەر نەخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەربینی لەگەڵ فریشتەیەکدا جووتبووە ئەگەر چێژی وەرگرت ماڵ‌و سامان لەرێزداران بەدەستدەهێنیٚ، ئەگەر تام‌و چێژی وەرنەگرت بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەربینی فریشتەکان داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکەن ئاین‌و حاڵ‌وباری باشدەبێت‌و ماڵ‌و سامانیشی زیاد دەکات.

*ئەگەر فریشتەکان لەگۆڕستان هاتنە خوارەوە لەو شوێنەدا پیاوچاکان ئەسپەردە دەکرێن.

*ئەگەر فریشتەکانی لەبازاڕدابینی بەڵگەی ناتەواوی کێشانەیە.

*ئەگەربینی زۆرانبازی لەگەڵ فریشتەیەکدا دەکات غەم‌و پەژارەو ملکەچی بەسەردادێت دوای شکۆمەندی‌و رێزداری.

*دەگونجێت بینینی فریشتەکان بەڵگەبێت لەسەر شایەتی یان کەسانی ئەمین‌و پۆلیس‌و فەرمانبەران بەچاکە.

*فریشتەکانی سزاو خەشم ئەگەر بینی چوونە لای مردوو بەڵام نەترسا لێیان بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەولایەوە

کەدەترسێ، ئەگەر لەسەفەردابوو دڵنیا دەبێت لەجەردەو دز، ئەگەر سڵاویان لێکرد یاخود بەڵگەکانیان پێوت یاخود بەشی خێریان پێدا مژدەیەو هیواو ئومێدی خۆی لەگەڵ دەوڵەمەندیو خۆشیو شادی دەرروونی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بەتووڕەیی بەدیکردنو لێیاندا بەئاسن یاخود کەم ئەندامیانکرد دەگونجێت لەئاینەکەی پاشگەزبێتەوە یاخود بگەڕێتەوە بۆ سەرپێچیکردنو ئازاری دڵی دایكو باوکی بدات.

*بینینیان بەڵگەیە لەسەر نوێنەرانی پادشا یاخود جێگرانی.

*ئەگەر بەمردوویەك راگەیەندرا ناچنە لای بەڵگەیە لەسەر باشی ناوبانگیو وەرگرتنی خواناسیو باشی چارەنووسی.

*ئەگەر قەرزاربوو قوتار دەبێت لێی.

*دەگونجێت بینینیان بەڵگەبێت لەسەر:

+چاکبوونەوەی نەخۆش.

+وەرگێرو شارەزایان.

*ئەو فریشتەیەی رووەدەکاتە مردوو لەگۆڕەکەیدا بینینی بۆ هەژار بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو، ئەگەر بێکاربوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خزمەتدەکات یاخود شایەتیدانو رەواندنەوەیەتی.

فریشتەی پارێزکار: (نابلسی)دەڵێت: ئەوانەی کردارەکانی مرۆڤ تۆمار دەکەنو لەخەودا زانایانی ئەمینو پارێزکارن.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی فریشتەکانی کردارنووس ببینێت مژدەو شادییە لەدنیاو قیامەتداو بەهەشتی دەبێ ئەگەر خواناسبوو، ئەگەر خواناسیش نەبوو بابترسێ لەفەرمایشتی پەروەردگار: ﴿ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ، كِرَاماً كَاتِبِينَ ،يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ (الانفطار).

فریشتەی مردن(روحکێش): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر فریشتەی مردنی بەروویەکی گەشەوە بینی بەشەهیدی دەمرێ ، ئەگەر بەتوورەییەوە بینی بەبێ تەوبە دەمرێ، ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵکرد نزیکدەبێتەوە لەلێواری مردنو پاشان خوداوەند قوتاریدەکات.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر فریشتەی مەرگی بینی خوداوەند تەمەندرێژیدەکات.

*(حەمزە)ی (زەیات)دەڵێت: فریشتەی مردنم لەخەودا بینی منیش لێمپرسیو پێمگوت: توخوا پێم بڵێ هیچ خێرێکم

هەیە لای تۆ ؟ وتی: بەڵێ، نیشانەکەی مردنیەتی لە(حەلوان).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر (عزرائیل)ی‌بینی تەمەندرێژ دەبێت چونکە (عزرائیل) تەمەنی لەهەموو دروستکراوان درێژترە.

*ئەگەر (عزرائیل)ی بینی روودەکاتە کارێك هەردەبێت رووی تێبکات.

*هەروەها دەڵێن: بینینی ترس‌و بیمێکی گەورەیە.

*ئەگەر بینی چوەسەر شێوەی (عزرائیل) زاڵدەبێت بەسەر خەڵکیدا یاخود دەبێت بەپیاوی دەستەلاتدارو کاروباری مەزن‌و گەورە لەسەر دەستی ئەودا بەرپا دەبێت.

*ئەگەربینی ماچی فریشتەی مردن دەکات میراتی بۆ دەمێنێتەوە.

*بینینی (عزرائیل) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر:

+پەرتەوازەبوونی کۆمەڵ.

+مەرگی نەخۆش.

+رووخان.

+ئاگرکەوتنەوە.

+هەواڵی ناخۆش‌و جەرگبڕ.

*دەگونجێت خەونەکەی بەڵگەبێت لەسەر زەرەروسستی بژێوی‌و وەستانی بژێوی‌و دانیشتن‌و هەوڵنەدان بۆ پەیداکردنی پارە.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+زیندان.

+شکاندنی بەڵێن‌و پەیمان.

+نەدانی زەکات.

+بەجێهێنانی ماف‌و حەقی ئەستۆ.

+گۆشەگیری.

+بەرزبوونەوەی نرخ.

+خراپبوونی بەروبووم‌و کشتوکاڵ.

+نەش‌ونماو گەڕانەوەی لەش‌ولار بۆ حاڵی پێشوو.

*دەگونجێت بینینی (اسرافیل)و (عزرائیل)بەڵگەبێت لەسەر ناچارکردنی دوژمنان‌و بەدرۆخستنەوەی ئەوانەی زیندوبوونەوە بەدرۆ دادەنێن.

*بینینی (عزرائیل) بۆ خۆشەویستانی پەروەردگار بەڵگەیە لەسەر دەستەبەرکردنی هێمنی‌و گەیشتن بەهیواو ئاوات‌و بەدەستهێنانی بەڵێن‌و پەیمان‌و دەرچوون لەناڕەحەتی ژیان بۆ فراوانی‌و خۆشی.

فڕن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شوێنی بژێوی خاوەنەکەی وەك دوکان‌و فرۆشگاو زەوی‌و زاری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆی، یان خێرو شەڕەی رووی تێدەکات یاخود زیادوکەمی ئاوەدانیو وێرانی.
*فڕنو ناتەوای نادیار بەڵگەیە لەسەر ماڵی دەستەلأتدار یان لانەی دادوەر.
*ئاگر دەستەلأتدارە زیانو سوودی هەیە.
*ئەگەر ئاردی جۆ نێردرا بۆ نانەوا لەکالأو شتومەکەکەی بەئەندازەی سەرمایەکەی سوودو قازانجدەکات.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر فڕنو تەنوری مالبوو بەڵگەیە لەسەر خاوەن ماڵ یاخود ئەوەی هەڵدەستێ بەپاراستنی بەرژەوەندی ماڵ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەنجینەو سندووق کەماڵی تێدا دەپارێزێو تەنووریش هەریەو چەشنەیە.
*فڕنی بازاڕ بەڵگەیە لەسەر ماڵو لانەی دادوەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی .
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانج یان چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*ئەگەر هەویرێکی بردە نێو فڕنو نانەواوە نانەکەی یاسەموونەکەی بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستیو چاکبوونەوەی لەنەخۆشی، دەگونجێت سەربکەوێت بەسەر دوژمن یان نەیاردا یاخود نەیارەکەی زیندانی بکرێ، یاخود منداڵەکەی فێری پیشەیەکدەکات یان دەیباتە قوتابخانەیەك یان سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت لەرزقو رۆزیدا.
*شتوومەکی نێو فڕنو نانەوەخانە بەڵگەیە لەسەر ئامرازو سەربازو پشتگیرەکانی یان ئەو لاوو هەرزانەی بەگەڕیان دەخات لەپیشەکەیدا.
*دەگونجێت فڕن بەڵگەبێت لەسەر بازاڕ.
*ئەگەر گەنم یاجۆی برد بۆ فڕنێکی نادیار ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێو ماڵو سامانەکەی دەبات بۆ دادوەرێك، ئەگەر نەخۆش نەبوو بەلأم باجی میری لەسەربوو دەیداتەوە ، وەگەرنا کالأوشتومەکەکەی دەبات بۆ بازاڕ.

ف ل

فلس[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی (فلس) لەدەفرێکدا بەجێهێنانی پێداویستییە، فلسی دیارو بەرچاو قسەو وتەی خراپو دەنگەدەنگە.
*ئەگەر بینی درهەمێکی خستەنێو گەرووی و فلسێکی دەرهێنا خراپەکارە.

---

[1] **فلس**: دراوێکی کانزایی کەم نرخە. (وەرگێڕ)

*فلـس وتەیـە لەگـەڵ ڕوپامـایی‌و دەمەدەمە.

*ئەگـەر چـەن فلـسێکی بینـی نـاوی خودای لەسەر بـوو ڕێگەی بەخۆیداوە گوێ بگرێ.

*ئەگەر بینی دینـارێکی قووتـداو کـاتێ دایینایـەوە فلـسبوو لەسـەر بێبـاوەڕیی دەمرێ چـونکە دینـار ئاینـەو فلـسیش ناپاکی‌و سەرگەردانی‌و بێباوەڕییە.

*هەندێکدەڵێن: فلس بەڵگەیـە لەسـەر غـەم‌و پـەژارەو ناڕەحـەتی‌و قـسەو وتەیەك غەم‌و پەژارەی بەدوادا بێت.

*هـەروەها دەڵـێن: بەڵگەیـە لەسـەر بێپارەیی‌و گیرفان بەتاڵی.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر ڕزقێکـی خـراپ یـان دەروولێکردنـەوە دوای ناڕەحـەتی یاخود بەگەڕخستنی کارێکی زۆر.

*فلـسێکی زۆر هـیچ پێنەبوونـە لـەدادگایی‌و گفتوگـۆ لـەنێوان زانایانـدا یاخود گیرفان بەتاڵییە.

فـورات: (نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر لەخـەودا بینـی لـەئاوی (فـورات) دەخواتـەوە فـەرپیت‌و سـوود لەخوداوەندەوە وەردەگرێ.

*ئەگەر بینی ئاوی (فورات)وشکیکردوە دەسـتەڵاتدار دەمـرێ‌و موڵـك‌و دەستەڵاتی بەفیڕۆدەچێت .

*ئەگـەر بینـی لـەئاوی (فـورات) دەخواتەوە بەڵگەیە لەسەر زۆری نوێژو بەندایەتی‌و قەناعەتی.

فووکردن بەئاگردا: (نابلسی)دەڵێت: لەخـەودا فیتنەیـە، فـووکردن بەزەویـدا دەرخـستنی نهێنییـەو داهێنانـە بـۆ یەکێك نەتوانێ بیشارێتەوە.

*ئەگـەر فـوویکرد بەعـەورەتی ژنێکـدا دووگیانـدەبێ بـەپێی چـیرۆکەکەی (مریم) (سەلامی خوای لێبێت).

*فـووکردن لـەپێناوی چێـشتلێناندا بەڵگەیـە لەسـەر ووروژانـدنی کارێـك لـەپێناوی بەرژەوەندیەکدا، ئەگـەر بـۆ چێشتلێنان نەبوو بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە.

*فـووکردن بەکـەڕەنادا قوتـاربوونی پیاوچاکانەو، یـان حەقێکـەو بەڵگەیـە لەسـەر هـەواڵی داچـڵەکێنەر، ئەگـەر بەتـەنیا هـەر خـۆی گـوێی لێبـوو دەگونجێت هەواڵەکە تایبەت بێت بۆی، ئەگەر خەڵکی بیستی هەواڵێکە خـەڵکی

نیگەراندەکات، ئەگەر گوێی لەفووی دووەمبوو بەلگەیە لەسەر جوولاندنی بزێوی و بوونی شتی شاراوە یان دەرکەوتنی نهێنی و چاکبوونەوەی نەخۆش و قوتاربوونی زیندانی و شادبوونەوە بەگەشتیارو موسافیران.

فە

فەرامۆشکردنی مرۆڤ: فەرامۆشکردن بەلگەیە لەسەر سزا بەپێی ئایەتی ﴿فَمَهِّلِ الكَافِرِينَ أَمْهِلْهُمْ رُوَيْداً﴾.

*ئەگەر بینی پیاوێك لەتوورەییدا فەرامۆشدەکات سزایەکی توندو تیژی دەدات.

فەرش(قالی ـ راخەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکی داوێنپاکی خاوەن پلەوپایەیە لەئایندا.

فەرمانڕەوا(دەستەلاتدار): (نابلسی) دەڵێت: بەلگەیەلەسەر:

+غەم و پەژارە.

+مەی وبادەخواردنەوە.

+ئارەزووبازی و گاڵتە.

+دزی.

+نێربازی و زینا.

*دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر ئەمەکداری بۆ خەڵکی و خۆشەویستیان، ئەگەر لەوانەبوو خۆیاندەگرتەوە دەچێتە پلەی دەستەلات و ئاگاداری نهێنی خراپدەبێت، ئەگەر دادوەربوو بەستەم و زۆرداری و بەرتیل دادوەریدەکات.

*ئەگەر فەرمانڕەوای بینی لەسەر شێوەی گونجاوو دروست یاخود خۆی بەوچەشنە بینی بەلگەیە لەسەر دەرەنجام و چارەنووس باشی.

*ئەگەر خەوبینەر بەلێنێکیان پێدابوو بۆی بەدی دێت و دەگات بەهیواو ئاواتی خۆی.

*ئەگەر یەکێکبوو بەفەرمانڕەواو شایستە نەبوو بەلگەیە لەسەر تێکچوون و شێوانی حاڵ وباری خەڵکی و دەرچوونیان لەحەقویستی و رووکردنە ستەم و زۆرداریی.

*ئەگەر لەخەودا بینی یەکێك لەفەرمانڕەوا ستەمکارەکان مردن بەلگەیە لەسەر پشوو و هێوری بۆ خەڵکی ئەو ولاتە.

*بینینی فەرمانڕەوا بەلگەیە لەسەر:

+قسەکردن دەربارەی ئابڕوی خەوبینەر.

+هەرکەسێکی پلەوپایەدارو رەچەڵەکدار.

+کوڕ.

+سوننەتو بەجێهێنانی.

+ئاینداریو خواناسیو جیابوونەوە لەخەڵکی.

+گۆشەگیربوون بۆ بەندایەتی.

+راستگۆیی.

+خۆبەخشیو دڵو دەروون ئاوەدانکردنەوە بەتەوبەو یادی پەروەردگار.

+باوەڕهێنانی بێباوەڕ.

+فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

*ئەگەر فەرمانڕەوا لەخەودا مرد یا جوانیو رازاوەیی دەوروبەری گۆڕا بەڵگەیە لەسەر کەمو کوڕی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.

*ئەگەر بینی بوە بەفەرمانڕەواو شایستەی فەرمانڕەواییبوو پێیدەبەخشریٚ، وەگەرنا نەخۆشدەکەوێت یان زیندانی یاخود سەفەرێکی دوور دێتە رێی یان مافو حەقێك بەجێناهێنیٚ بۆ خۆی یامافی خوداوەند پێشێلدەکات.

*دەگونجێت لەسەرەتای تەمەنیدا لاوازو بێزاربێتو لەکۆتایی تەمەنیدا شادو خۆشحاڵ بێت.

*ئەگەر بینی خوداوەند کردوویەتی بەفەرمانڕەوا لەسەر زەوی ئەگەر شایستە بێت وەریدەگریٚ، وەگەرنا دەکەوێتە فیتنەو ئاشوبەوەو تێدا خوێنرێژێك لەناو دەچێتو زانستپەروەرو خواناسان رزگاریان دەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەفەرمانڕەواو پێشەوا رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت یاخود فەرمانڕەواییو پێشەوایەتی بەمەرجێك شایستەبێت ، ئەگەر شایستە نەبێت ملکەچیو سەرشۆڕی رووی تێدەکاتو کاروبارەکانی پەرتو بڵاودەبنەوە تەنانەت ئەوانەی لەبەردەستیدابوون بەرزدەبنەوە بەسەریاو دوژمنانی گاڵتەی پێدەکەن.

*ئەگەر وایبینی فەرمانڕەوای کوشتوە داوای کارێکی مەزنو گەورە دەکاتو زاڵدەبێت بەسەریا.

فەرمانکردن بەچاکە: فەرمانکردن بەچاکە لەخەودا وەك ئەوە وایە فەرمان بکات بەنوێژکردنو وتنی شەهادەو ئامۆژگاریکردنیان، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر باوەڕهێنان بەخواو بەجێهێنانی سەرجەم مافەکانیتر، ئەگەر شایستەی فەرمانڕەوایی‌بوو بەدەستیدەهێنێت یان دەستەڵاتی پێدەدرێت.

*ئەگەر لەخەودا بینی ئارەقی رشتو ئامێری مۆسیقای شکاندو عەباکەی

فرێدا یان کارێکی هاوچەشنی ئەوەیکرد بەڵگــەو نیــشانەیە لەســەر بــاوەڕو دامەزراندنی لەسەر دەستی ئەودا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕوودانی کارەســاتێك ئــارامو دان بــەخۆگرتنی پێویستبێت.

*هــەروەها فــەرمان بەخراپــەو ڕێگـری لەچــاکە لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر دووڕوویی.

فەروو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: فـەروو لەهاوینـــدا خێـــرو دەوڵەمەندییـــە بەدەستی دەهێنێتو لەهاویندا خێرێکە بەغەمو پەژارە دەستیدەکەوێت.

*پێـستی ئــاژەڵان دەرکــەوتنی هێــزو توانایــەتی، پێستەی ئاژەڵی دڕندەش وەك ڕێـوی‌و سمـۆرە بەڵگەیـە لەســەر پیــاوانی تاریکـایی، هــەروەها دەڵـێن: بەڵگەی شکۆداری‌و نرخە.

*لەبــەرکردنی فــەروو بەهەڵگــەڕاوی دەرخستنیماڵێکی شاراوەیە.

(نابلــسی) دەڵێــت: ئەگــەر بینـــی فەروویەك چاکدەکات خراپەیـەك ڕووی تێدەکات لەلایەکەوە نەیزانیوە.

*فــەرووی ئــاژەڵی دڕنـدە وەك ڕێـوی‌و سمــۆرە بەڵگەیــە لەســەر پیــاوانی نێوەنـدی تاریـك‌و وتراویـشە: بەڵگـەی شکۆو بەنرخییە.

ف ی

فیتنـە(ئاشـووب): (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا مـاڵ‌و منداڵە بـەپێی ئایـەتی: ﴿إِنَّمَـا أَمْـوَالُكُمْ وَأَوْلاَدُكُـمْ فِتْنَـةٌ﴾ (الأنفال: **٢٨**).

*ئەگــەر بینـــی مــاڵ‌و منــداڵی هەیــە دەکەوێتە نێو فیتنەوە.

فیرعەون: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا دوژمنـــی ئاینـــە، ئەگـــەر فیرعـــەونی لەباشترین حاڵدا بەدیکرد خراپـی حـاڵی ســەروەرو نەتەوەکەیــەتی، هــەروەها باشـــی حـــاڵی فیرعـــەون باشـــی حـــاڵی سەرکردەو نەتەوەیە.

*ئەگـــــەر بینـــــی وەك هەنـــــدێك لەفیرعەونـەکانی دنیـای لێهـاتوە هێـزو توانــاو ئەمەکــداری پێـدەدرێ بـەلآم تێکچوونی ئاین ڕووی تێدەکات، هـەموو دوژمنێکی پیاویش بەو چەشنەیە.

*ئەگەر بینی هەندێك لەفیرعەونە مردوو ستـەمکارەکان لەشــارێکدان ناوبـانگی ئەوکەسە لەو شوێنەدا سەرهەڵدەدات.

(ئیبن سـیرین) دەڵێـت: بینینـی هـەموو فیرعــەونێك لەخــەودا بینــی دوژمنـــی ئیـسلامە ، باشـی حـاڵی خراپـی حـاڵی موسوڵمانان‌و سەرکردەکەیانە، ئەمەش بنــەڕەتی‌و بەردەوامــە، هەرکـــەس

دوژمنەکەی لەخەودا ببینیٚ بەحاڵو بارێکی خراپەوە لێکدانەوەی باشی حاڵیەتی.

* هەرکەس دوژمنەکەی بەحاڵێکی باشەوە ببینیٚ لەلێکدانەوەدا تێکچوونی حاڵیەتی.

* ئەگەر بینی وەك یەکێك لەفیرعەونەکانی دنیای لێهاتوە، هێزو توانا بەدەستدەهێنیٚو ناوبانگی هاوتای ناوبانگی ستەمکاراندەبیٚو لەسەر شەڕو خراپە دەمریٚ.

* هەروەها ئەگەر بینی هەندێك لەمردوە ستەمکارەکان لەشارەکەی ئەودان ناوبانگی لەوشارەدا بڵاودەبێتەوە.

فیکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نواندنی رەوشی هاوەڵپەیداکاران، چەپڵەش بەو چەشنەیە.

* دەگونجێت ئەنجامدانی ئەوکارە بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی زەردوویی یاخود چۆڵکردنی ماڵو لانە.

فیل: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بەفیل رای جۆراو جۆرهاتوە، هەندێکدەڵێن: فەرمانڕەوایەکی مەزنو گەورەیەو هەندێکی دی دەڵێن: پیاوێکی نەفرەت لێکراوی شێواوە.

* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین) و دەڵێت: لەخەودا خۆم بەسواری فیلێکەوە بینیەوە ، (ئیبن سیرین) وتی: فیل لەو ئاژەڵانە نییە موسوڵمانان سواری دەبن دەترسم تۆ لەسەر ئاینی ئیسلام نەبێت.

* هەروەها دەڵێن: شتێکی بەناوبانگەو هیچ سوودێکی تێدا نییە چونکە گۆشتی ناخوریٚو شیریشی نادۆشریٚ.

* هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر فیلێکی بینیو سواری نەبوو کەمو کوڕی روودەکاتە دەروونیو ماڵو دارایشی زەرەردەکات. ئەگەر سواریبوو دەستەڵاتێکی گەورەی رەهای پێدەسپێریٚو زاڵدەبێت بەسەریا ئەگەر شیاوی دەستەڵاتبیٚ، ئەگەر شیاووگونجاو نەبوو جەنگو شەڕ رووی تێدەکاتو سەرناکەوێت چونکە سوارەکەی هەمیشە لەماندوبووندایە بۆیە سەر ناکەوێتو خوداوەند دەفەرمویٚ: ﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ﴾(الفيل: ١).

* دەگونجێت بکوژرێت تێیدا ، ئەگەر بەزینەوە سواری ببێتو بەگوێی بکات کچی پیاوێکی عەرجەمی گەورە دەهێنیٚ، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەی گەورەو مەزندەبێت.

* ئەگەر بەرۆژ سوارییوو ژنەکەی تەلاقدەدات و خراپە بەهۆی ئەوەوە تووشدەبێت.

* ئەگەر فیلی رامکرد فەرمانڕەوایانی عەجەم رێکدەخات و بەگوێی دەکەن بەئەندازەی گوێڕایەڵی.

* ئەگەر بینی فیل دەدۆشێ پلاندەگێڕێ لەدژی فەرمانڕەوایەکی مەزن و ماڵ وسامانێکی حەلاڵی لێوە دەستگیردەبێ. پاشەڕۆی فیل ماڵ و سامانی پادشایە.

* ئەگەر کوژراوێکی لەشارێکدا بەدیکرد فەرمانڕەوای ئەو شارە یان پیاوە مەزنەکانی دەمرن.

* ئەگەر بینی فیلێك هەڕەشەی لێدەکات یان بەدواوەیەتی ئەوە نەخۆشییە.

* ئەگەر بینی خستییە ژێر پێلەقەی یان خستییەسەر خۆی بەڵگەیە لەسەر خەونی خەوبینەر ، ئەگەر نەیخستە ژێر خۆی روو لەناڕەحەتیدەکات بەلام قوتار دەبێ لێی.

* هەروەها دەڵێن: فیل لەئاژەڵەکانی دۆزەخە.

* بۆ ژنان بەڵگەی خێرنییە بەهەربارێکدا بیبینێ، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی وتوێژ لەگەڵ فیلدا دەکات لەدەستەلات خێرێکی گەورەی دەستگیر دەبێ.

* ئەگەر بینی بەغارەوە فیل شوێنی کەوت زیانی لەلایەن فەرمانڕەواوە پێدەگات.

* ئەگەر بەلووتی لێیدا سامان و گەنج بەدەستدەهێنێت.

* هەروەها دەڵێن: بینینی فیل بەدەر لەولاتی (هند) ناڕەحەتی و ترس و بیمە.

* کوشتاری دوو فیل جەنگ و شەڕی نێوان دوو فەرمانڕەوایە بەزۆری فیل بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتدارێکی عەجەمی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی کەتەوڵی لەش ولار گەورە یان کەشتیەکی گەورە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر وێرانی و کاولبوون.

* ئەگەر بینی فیلێك لەشارێك بەدەرچوو فەرمانڕەواکەی نەخۆشبوو دەمرێ، وەگەرنا سەفەردەکات لێی یان لادەبرێ یاخود لەسەر پشتی کەشتیەك سەفەر دەکات ، وەگەرنا نەخۆشی و تیاچوون لەسەریان لادەچێت بەلاچوونی فیل.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی عەجەمییە بەسامو هەیبەتو دڵساردەو ئەرك هەڵگرەو ئاگاداری هونەری جەنگە.

*ئەگەر شەو سواری فیلبوو بەسەرجەم ئامرازەکانییەوە گوێڕایەڵو رامبوو زاڵدەبێت بەسەر فەرمانڕەوایەکی چرووکدا ئەگەر خەوبینەر لەدەستەلاتدارانبوو، ئەگەر دەستەلاتدارنەبوو جەنگ رووی تێدەکاتو سەرناکەوێت چونکە سوارەکەی هەمیشە لەپلانو نارەحەتیدایە.

*ئەگەر بینی بانگی چەندین فیلدەکات پادشایانی عەجەم کۆکدەکاتو بەئەندازەی رامبوونی فیلەکە گوێڕایەڵی بۆ دەنوێنن.

*ئەگەر بینی فیل دەدۆشێ ناپاکیو پلاندەگێڕێ لەدژی فەرمانڕەوایەکی گەورەو ماڵێکی حەڵاڵی لێوە دەستگیردەبێ، هەروەها ئەگەر بینی لەلوتی شتێکی گرت ماڵی حەڵاڵی دەستگیردەبێ.

*دەڵێن: فیل پادشایەکی فرە نازو نیعمەتدارەو بەرێزو ئارامو چاودێریو نەرمو نیانە.

*هەروەها فیل بەڵگەیە لەسەر:

+نەتەوەچاکەکان.

+زانایان.

+خەڵکی خاوەن کەسایەتی.

+بەڵاو نەهامەتی.

+ماندوبوون پاشان قوتاربوون لێی چونکە فیل بەنارەحەتی لەدایکدەبێت.

*ئەگەر فیلێکی بینیو سوارینەبوو کەموکوڕی رووده‌کاتە دەرووئیو زەرەر لەماڵو داراییدەکات، ئەگەر بینی سوارییوو موڵكو دەستەلات بەدەستدەهێنیّ.

*ئەگەر فیلی لەوڵاتی بەربەریەکان دی بەڵگەیە لەسەر نارەحەتیو ترس‌وبیم، یاخود بەڵگەیە لەسەر فەرمانڕەوا یان پیاوێکی رێزدار.

*ئەگەر ژنێك بینی سواری فیلێکبوە بەڵگەی مردنیەتی.

*ئەگەر بینی سواری فیلێك بوە لەجەنگدا دەمرێ.

*ئەگەر بینی گۆشتی فیل دەخوات ماڵو سامان لەفەرمانڕەواوە بەدەستدەهێنێت، بەهەمان شێوە ئەگەر هەر ئەندامو بەشێکی فیلەکەیبرد بەوچەشنەیە.

*بینینی فیل بۆ خواناسو چاکەکاران باش نییە، بەڵام بۆ دنیا پەرستان

بەڵگەیە لەسەر دەستەڵاتداری عەجەمی.

*ئەگەر بینی فیلێکی کوشت پیاوێکی عەجەمییە.

*ئەگەر چەندین نەتەوەی بینی سواری فیلبوون و بەڕێوەی دەبەن ئەگەر لەجەنگدابوون دەبەزن.

*دەگونجێت بچێتە لای ژنێکی عەجەمی ئەگەر لەسەر شێوەی سواربوون سواری نەبێت و لەزەوی و زاری جەنگیش نەبێ.

*ئەگەر بینی فیلێك هاتووە لەشارێکەوە بۆ شارێکیتر دەستەڵاتدارێکە جووڵێنێ لەشارێکەوە بۆ شارێکی دی.

فیلەوان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پەروەردەکاری منداڵی فەرمانڕەواو سەرکردەکان وەك زمانەوان و فێرکاری سوارچاکی یاخود زۆرانبازی و مەشقی جەستەیی.

فیلی شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر رابواردن و ئارەزوو یاری و ناتەواوی لەش و لار بۆ یەکێك خوازیاری جموجووڵی بیت لەکاتی پێویستداو یان دانیشتن و نەجووڵان لەکاتی هەوڵ و جووڵاندا.

فێ

فێرکردنی مرۆڤ: (نابلسی) دەڵێت: فێربوونی مرۆڤ بۆ قورئان یان فەرموودەیەکی پێغەمبەر(ﷺ) یاخود دانایییەك یا پیشەیەك بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاری و رێنومایی دوای وێڵی و سەرگەردانی.

*ئەگەر خەوبینەر رەبەنبوو هاوسەر دەگرێت یاخود خوداوەند منداڵێکی پێدەبەخشێت یان هاوەڵایەتی یەکێك دەکات رێنومایی دەکات و دەستیدەگرێت بۆ رێگەی حەق و راستی.

*ئەگەر فێری دزی یا داوێنپیسی و بێباوەڕیبوو بەڵگەیە لەسەر وێڵی و سەرگەردانی دوای رێنومایی یا هەژاری لەدوای دەوڵەمەندی یاخود رێگەی دەوڵەمەندی دەگرێتەبەر یان پاشگەزدەبێتەوە دوای باوەڕهێنان (پەنا بەخوا).

ق قاف

قا

قابلەمەی گەورە: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژنو خزمەتکار، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزقو رۆزی.

قابیل(کوڕی ئادەم): (نابلسی) دەڵێت ئەگەر لەخەودا بینی زاڵدەبێتو کەسێك بەبێ حەقدەکوژرێو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾ (المائدة:٣١).

قاپ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەرجەم قاپی مس خزمەتکارە لەبازرگانیشدا لانەو خانووە.

*هەروەها دەڵێن: تاسو دەفر بەڵگەیە لەسەر جوانی ڕێکخستنو بەڕێوەبردنی مرۆڤ.

قاپقاپ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تەوبەیە بۆسەرپێچیکار یان دژایەتیو شەڕە یاخود زانیارییە یا دەرخستنی نهێنییە بۆیەکێك بیەوێت بشارێتەوە.

*ئەگەر بینی بەقاپقاپێکەوە دەیەوێت بڕواتو باغەبوو فتنەییو دووڕوویی هاوەڵەکەیەتی.

قاپی شیردۆشین: (نابلسی)دەڵێت: رزقو رۆزییەکی خۆشو بەتامو چێژە.

قاچ(لاق): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا تەمەنی مرۆڤو پشتو پەنایەتی لەپەیداکردنی بژێویدا.

*ئەگەر بینی قاچێکی بەرزکردەوەو یەکێکی درێژکرد، ئنجا هەردوو قاچی لەیەك ئالا چارەنووسو ئەجەلی نزیکە یاخود کارێکی قورسوگران رووی تێدەکات یان درۆزندەبێت.

*ئەگەر لاقی ژنێکی بینیو پاشان ناسی دەیکات بەهاوسەری خۆی یان یەکێکیتر دەهێنێت ئنجا روو لەخێرێکی باشتردەکات لەوەی خۆی لەسەریەتی.

*ئەگەر موویەکی زۆری بەقاچەکانیەوە بینی قەرز لەسەری کۆدەبێتەوەو لەزیندانا دەمرێت.

*ئەگەر بینی شەلبوە زینادەکات.
*قاچ مالی مرۆڤو بژێویەتی، ئەگەر بینی قاچی بوە بەئاسن مالو دارایی دەمێنێتەوەو تەمەندرێژ دەبیّ، ئەگەر قاچی لەداربوو لەبژێوی پەیداکردندا لاواز دەبێت ، ئەگەر قاچی لەشووشەو گلێنەبوو زۆر ناخایەنێت دەمرێتو مالو بژێوی تیادەچێت، ئەگەر کورو ئاژەل ئوتومبیلو مالو دارایی هەبوو هەندێکی لەکیسدەچێت، دەگونجێت کەمو کورییبێت لەتەمەنیدا.
*ئەگەر بەیەك قاچەوە رۆیشت نیوەی مالو داراییەکەی بەفیرۆدەچێت.
*ئەگەر بینی هەردوو قاچی براوە سەرجەم مالو دارایی دەروات، دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر مەرگی مەگەر لەخەونەکەیدا شتێکی تیابێت بەلگەبیّ لەسەر خێر ئەوجا بەئوتومبیل یان ئاژەلێك خەلات دەکریّ، یاخود بەلگەیە لەسەر سواربوونی کەشتی کرێگرتە یان کەشتی هاورێیەکی، یان روو لەخراپەدەکاتو کاری حەرامو یاساغ ئەنجامدەدات.
*ئەگەر قاچێکی جوانو قەلەوی دی لەخەودا بەلگەیە لەسەر خودی خۆیو چۆنیەتی بەکارهێنانی لەباشەدا یان باشی ئەو مالو داراییەی بەدەستیهێناوە.

*گردبوونەوەی موو بەقاچی ژنەوە بەلگەیە لەسەر سەرشۆرِیو فێلو تەلەکە مێردەکەی پێیدەکات یان بەرپرسو فەرمانرِەوا.
*دەگونجێت گردبوونەوەی موو لەسەر قاچی ژن بەلگەبێت لەسەر دەرکەوتنی نهێنیو رێنومایی دوای وێلیو سەرگەردانی.
*دەگونجێت قاچ بەلگەبێت لەسەر نارِەحەتی.
*ئەگەر دووقاچی بینی لەیەك ئالأبوون بەلگەیە لەسەر ترسو بیمو نەهامەتی.
*گۆرِانی حالوباری لاق بەلگەیە لەسەر دەستگرتن بەسەر مالی کەسانیتردا یان ئەوەی بەدەستیدەهێنێت.
*دەرخستنی قاچ بەلگەیە لەسەر وازهێنان لەنوێژو ملکەچی دوای شکۆمەندی.
قاچی مرۆڤ:(ئیبن سیرین) دەلێت: قاچ هۆی بژێویو مالو دارایی پیاوە، دەگونجێت تەمەنی خاوەنەکەی بێت.
*ئەگەر بینی قاچی لەئاسنە تەمەنی خاوەنەکەی درێژدەبێتو مالو دارایشی دەمێنێتەوە.
*ئەگەر قاچی بوبوو بەدووپووکەوهەر زۆری پێناچێت دەمرێتو مالو دارایشی بەسەردەچێت.

* ئەگەر بینی قاچی قرتاوە نیوەی ماڵو سامانی تیادەچێت ، ئەگەر هەمووی برا هەموو ماڵو سامانەکەی تیدەچێتو هێزو توانای نامێنێت ، یان هەمووی دەمرێت ئەگەر لێی جیابوەوە.

* هەروەها دەڵێن: هەردووقاچ باوکو دایکن ، ڕۆیشتن بەپێی پەتی بەڵگەیە لەسەر ماندویەتیو نارەحەتی.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی چەند قاچێکی هەیە ئەگەر لەسەفەردابوو سەفەرەکەی بۆ ئاساندەبێتو خێری دەستگیردەبێت، ئەگەر هەژاربوو گەنجو سامانی دەستدەکەوێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو نەخۆشدەکەوێ.

* بینینی هەردوو قاچ بەخەتو نەخشونیگارەوە مەرگی خانەوادەیە، بۆ ژنیش مەرگی مێردەکەیەتی.

* ئەگەر بینی قاچی بەرزکردوەتەوەو یەکێکیان ئالاّوە لەوەی دیکەوە چارەنووسو ئەجەلی نزیکبوەتەوەو ڕوداوێکی قورسوگران ڕووی تێدەکاتو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خەوبینەر درۆزنە.

* بینینی پیاو بۆ لاقو قاچی ژن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.

* دەرخستنی لاق لەلایەن ژنەوە باشی ئاینو بەدەستهێنانی خێرێکی گەورەیە.

* پاژنەپێ کوڕێکی قومارچییە.

* هەروەها دەڵێن: پێشهاتنی مەرگ یان غەمو پەژارەیەو پاژنەشکانیش هەوڵدانە لەکارێکدا پەشیمانی دەبەخشێ بەخاوەنەکەی.

* قاچ جوانی پیاوو ماڵو سامانەو پەنجەکانی کچو خزمەتکارەکانیەتی.

* ئەگەر هەندێك لەپەنجەکانی بینی بەرزبوەتەوە ڕووبە ئاسمان هەندێك لەبەردەستو کیژەکانی دەمرن.

* مووی قاچ قەرزێکی زاڵە، ئەگەر بینی هەردوو قاچی ڕوو بەئاسمان بەرزبوونەتەوە هەردوو کوڕەکەی دەمرن.

* ئەگەر بینی بەقاچی زینادەکات بەحەرامی دوای ژنان دەکەوێ.

* ئەگەر بینی چەن قاچێکی هەیە ئەوەبۆ :

+دەوڵەمەند نەخۆشییە.

+بۆ درندەو بەد خوو بەڵگەیە لەسەر زیندانیو کۆتو بەندکردن.

* پیاوێك بینی قاچێکی بوە بەبەرد، پاش ماوەیەك ئەو قاچەی وشکبوو.

*دەگێڕنەوە پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: بەقاچی پیاوێکەوە تووك و موویەکی زۆرم بینی، ئەویش وتی: قەرزار دەبێ و لەزیندانا دەمرێ.

*پیاوێك بینی شەلبوو لەخەودا، راڤەکارێکی خەو پێی وت: تۆ زینادەکەیت، دواتر لەگەڵ ژنێکدا دەستگیرکراو کاری داوێنپیسیدەکرد.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: پەنجەکانی خۆم بینی لەسەر پشکۆ، کاتێ قاچم دەخستەسەری پشکۆکە دەکوژایەوە، کاتێکیش بەرزمدەکردەوە وەك خۆی لێدەهات، راڤەکارەکە پێی وت: کەسێکی ئارەزووبازە، ئەویش وتی: نەخێر وانییە بەڵکو پیاوێکە باس لەچارەنووسدەکات، ئەویش وتی: چ شتێك لەچارەنووس قورسترە.

*ژنێك بینی پەنجەگەورەی قاچی قرتاوە ئەم خەونەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوەو ئەویش وتی:پەیوندی لەگەڵ کۆمەڵێك دروستدەکەیتەوە پێشتر پەیوەندیت لەگەڵیان بچڕاندوە.

*پەنجەکانی هەردوو قاچ ماڵ و دارایی خاوەنەکەی و کرداری چاکەیە.

(نابلسی) دەڵێت: قاچ پەناوپشتگیرو هۆکاری رۆیشتنی پیاوە، بۆیەلێکدانەوەی وەك لێکدانەوەی ماڵەکەیەتی، قاچ ماڵ و جموجوڵیەتی لەکاتی نهێنی و ئاشکرادا.

*ئەگەر بینی هەردوو قاچی روو بەئاسمان چوون و لێی جیابوونەوە باوکی دەمرێت.

*ئەگەر بینی سەوزبوون سەرشۆڕی دەکەوێتە نێو ماڵ و دارایی.

*ئەگەر بینی بەپێی پەتی دەڕوات هیلاکی و ماندوبوون رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی قاچی مرۆڤێك دەخوات نزیکی لەخوداوەند دەستگیردەبێت و کاروبارەکانی سەر دەگرن و سەرجەم پێداویستیەکانی بۆ بەدەستدێت لەئاین و دنیادا.

*ئەگەر بینی هەردوو قاچی دەسووتێن ئەوەی کەخاوەنێتی دەگۆڕێت و بەو چەشنە نامێنێت.

*ئەگەر بینی چەن قاچێکی هەیە بۆیەکێك ئارەزووی سەرکردایەتی بکات بەدەستیدەهێنێت، بۆ کەشتیەوان سەفەرە لەگەڵ سوودو قازانجێکی زۆر، بۆ هەژاران شتومەکێکە خێری لێ رەچاو ناکرێ، بۆ کەسی چاوکز کوێرییە بۆ خەڵك درندە زیندانی و غەم و پەژارەو گلەیی و سەرزەنشتە.

*ئەگەر قاچی ڕێك بێت یان پەنجەكانی زۆربن شكۆمەندیو ڕێز بەدەستدەهێنێت لەگەڵ هێزو تواناداا.
*ئەگەر بینی قاچی شكا با تاچەند ڕۆژێ لەدەستەلاّتدار نزیك نەبێتەوەو لەوڵاتی خۆی دووربكەوێتەوەو داوای لەشساغیو پارێزراوی لەخوداوەند بكات، هەروەها دەڵێن: ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت.
*ئەگەر بینی قاچێكی لەوی دی درێژترە سەفەر دەكاتو كۆمەكو یارمەتی وەردەگرێ.
*ئەگەر دەوڵەمەندبوو نەخۆشدەكەوێ.
*قاچ بۆ فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر پیاوەكانی .
*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی قاچی فەرمانڕەوایەكیتری قرتاند پیاوەكانی دەبات بۆ خۆی.
*ئەگەر بینی چوارقاچی هەیە ئەگەر هەژاربوو سەفەردەكاتو یارمەتی وەردەگرێ، ئەگەر دەوڵەمەندبوو نەخۆشدەكەوێ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو پیری یاخود سواری ئاژەڵو ئوتومبیل دەبێت، بۆنەخۆشیش بەڵگەیە لەسەر مەرگی.
*ئەگەر بینی لەسەر یەك قاچ دەڕوات بەڵگەیە لەسەر ڕۆیشتنی نیوەی ماڵەكەی یاخود نیوەی تەمەنی یا نیوەی كاروبارەكانی.
*ئەگەر بینی لەسەر سێ قاچ دەڕوات نامرێت تا بەگۆچان نەڕوات بەڕێوە بەهۆی پیرییەوە یان بەهۆی نەخۆشییەك كەدێت بەسەریا.
*ئەگەر دادوەرو فەرمانڕەوا بینیان چەند قاچێكیان هەیە لەكاردەخرێنو كاروباریان بەوەكیل دەڕوات بەڕێوە .
*ئەگەر بینی قاچی لەرزیوە لەبەدەستهێنانی ژندا هەوڵدەدات، ئەگەر بینی لەمسە لەپووچیو هیچدا بەگەڕیاندەخات، ئەگەر بینی لەقورقوشمە بەڵگەیەلەسەر لەكاركەوتن یان گۆجیو ئیفلیجی مەگەر لەخەونەكەیدا هۆكارو ڕووداوێكی تیابێت بەڵگەبێت لەسەر خێر ، ئەوجا هەوڵدەدات لەپێناوی ڕەزامەندی پەروەردگاردا یاخود ڕامیاندەكات لە بۆ پەروەردگار.
*ئەگەر بینی گۆشت بەقاچەكانیەوە نەما بەڵگەیە لەسەر گەورەییو پیریی، پەنجەكانی قاچیشی بەڵگەیە لەسەر كاروكرداری چاكە.
*ئەگەر بینی قاچەكانی ئازاریدەدەن لەكاری خراپدا هەوڵدەداتو سزاو خەشمی خوداوەند دادەبەزێ بەسەریا.

*هەروەها دەڵێن: ئەگە بینی قاچی ئێش‌و ئازاری هەیە لەبارێکەوە دەچێت بۆ بارو حاڵێکیتر.

قارەمان[1]: (ئیبنس یرین) دەڵێت: قارەمان پیاوێکی زانای پارێزەرە.

قاز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قاز ژنی بەلەش‌و لارو خاوەن ناوبانگ‌و ماڵ‌و داراییە، ئەگەر لەشوێنێکدا دەنگیان بەرزکردەوە قیژەو هاواردەکەن.

*ئەوەی ببینێ قاز بەخێو دەکات لەدوای کۆمەڵێکی پلەوپایەدارەوە دێت‌و لەلای ئەوانەوە ماڵ‌و دارایی بەدەستدەهێنێت چونکە قاز وەك دەڵێن: پیاوێکی خەم‌و خەفەتباری بەدەستەڵاتە لەگشت لایەکدا.

*ئەوەی لەدەریادا باڵندەیەك بگرێ کوڕێکی دەبێت.

(نابلسی) دەڵێت: قاز دوو جۆرە، قازی ماڵی‌و کێوی، قازی کێوی بەڵگەیە لەسەر گەشتیارو بازرگانی دەریاو وشکانی، قازی ماڵیش خانەوادەیە یاخود خەم‌و خەفەت‌و هاوسەر یان ماڵ‌و دارایی‌و خزمەتکار.

*دەگونجێت قاز بەڵگەبێت لەسەر ژنی جوان یاخود ژنی گۆشتن، دەنگیشی خەم‌و خەفەتە بەهۆی مردن یان ئاگرکەوتنەوە یا نغرۆبوون.

*هێلکەی قازیش ماڵ‌و داراییەکی زۆرە.

قالۆنچە(خلێنکە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: قالۆنچە پیاوێکی قیناوی دڵپیسیەو دەبێت بەهاوەڵ لەسەفەرداو ماڵ‌و دارایی لەشوێن‌و جێگەیەکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ شوێن‌و جێگەیەکیتر ، هەروەها: دوژمنە یا خاوەن ماڵ‌و دارایی حەرامە.

قاڵبساز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جیاکاری حەق‌و ناحەق.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شۆرەر یاخود ئوتوچی‌و جلشۆرو هاوچەشنەکانی.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و دارایی بەفیڕۆدەرو کەسێك نهێنی پارێزی‌و بەڵێن‌و پەیمان بەجێنەهێنێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+رەخنەگر چاك لەخراپ دەردەهێنێ.

+راڤەکاری خەو چونکە خەوی دروست‌و گونجاو لەخەوی تێکەڵ‌و پێکەڵ جیادەکاتەوە.

---

[1] **قارەمان**: کەسێکە زاڵبێت بەسەر ئەوانەی ژێردەستی خۆیدا. (وەرگێڕ)

*هەروەها پیاوێکە قسەی خراپ دەکرێ بەرانبەری یان پیاوێکە دەستەڵاتو پلەوپایەی پێدەسپێردرێ.

قامچی: (نابلسی)دەڵێت: دەستەڵاتو فەرمانڕەواییە، ئەوەی ببینێ دەستەڵاتدارو فەرمانڕەوایەك خاوەن قامچییە پۆستو دەستەڵاتێکی پێدەسپێردرێ.

*قامچی بەڵگەیە لەسەر ئەدەبو رەوشتبەرزی لەگەڵ شوێنکەوتنی سوننەتو پلەوپایەو پۆستو دەستەڵاتە بۆ یەکێك خاوەنی بێت.

قامیش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا قامیشێکی بینی خۆیدا بەسەریا تەمەنی کەمێك ماوەو هەژارەکەوێ بەهەژاری دەمرێت، هەمووشتێکی ناو بەتاڵ نامێنێتەوە.

*قامیش دووزوبانییە یان مرۆڤێکی بێئاینە ئەمەکداریو وەفای نییە، هەروەها دەڵێن: سووكو رسواو گوفتار خراپە.

*بەڵام قامیشی شەکر ئەگەر بینی دەیمژێ روودەکاتە کاروبارێك قسەوباسی زۆری تێداکرێو دەوترێتەوە بەڵام گوفتاری ئەو دەگمەندەبێت.

*ئەگەر بینی دەیگوشێ لەموڵكو دەستەڵاتەکەی فەرپویت بەدەستدەهێنێت، ئەگەر ئاگر لێی نەدا بەشەریەت وەردەگیرێ چونکە سوودو قازانجی شەریەت زاڵە بەسەر شتیتردا.

*قامیشی شەکر وتنەوەی گوتەو قسەیە کەباشو شیینە. یەك شەکریش ماچی خۆشەویست یان کوڕە، شەکری زۆریش بەڵگەیە لەسەر وتی وتی.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی قامیش بەڵگەیە لەسەرچواندنو چاولێکردنو رووپامایی لەکرداردا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرکاری سووكو بەدەستهێنانی بەشەرو ئاژاوە یان خۆشیو تامو چێژ یان شتێکی دەگمەن.

*قامیشی فارسیو ئەوەی لێیدروستدەکرێ بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو خۆشنوودی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەرکەوتنی خراپەکارو وتنی گوفتاری زۆر رووپامایی لەکرداردا.

*ئەگەر قامیشەکە بوو بەئاسنی زیندانو لەزیو یان زێڕ یاخود زومورڕدبوو بەڵگەیە لەسەرکاری چاکەی مرۆڤ کەبەهۆیەوە دەگات بەبەهەشتو چوونە نێو کۆشکەکانی.

*هەروەها قامیش کۆمەڵێ دووڕوە ئەگەر دەنگی هەبوو شەڕو ئاژاوەیە.

*قامیشی شەکر بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزییەك بەناڕەحەت بەدەستدەهێنێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دەنگەدەنگ لەخراپەدا یان ئەو شوێنانەی تێدا دەبینرێ.

+ڕێزداری لەرەچەڵەکدا.

+زانیاری بەسوود وەك یەکتاپەرستی بناغەی خێرە.

+ژنی داپۆشراوی بەڕێزو پایەدار.

+ئەوپیاوانەی ئەرکی رۆژوو یان خزمەتگوزاری بەجێدەهێنێت.

*دەگونجێت ئەگەر لەشوێنی خۆیی نەڕوێنرابێ بەڵگەبێت لەسەر وێرانبوونی شوێنێك و رەواندنەوەی شوێنەواری و دەرخستنی حاڵی خانەوادەی یان کۆبوونەوەی ژنان و گریان و شیوەن و دەرخستنی سەرو فرمێسك رشتن. ئەوەشی کارێکی بۆ بەجێبێت بۆی دەشاردرێتەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر چەککردن و بڵاوبوونەوەی بەیداخ و ئاڵای جۆراوجۆر.

*بینینی بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی زیندانی و ئازادبوونی دیل و چاکبوونەوەی نەخۆش و دەرهێنانی مردوو لەکورەکەی.

قامیشی کەتیرەی سەوز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قامیشی کەتیرە بەڵگەیە لەسەر تیاچوون یان ئەوەی شتێکی تیابردوە.

(نابلسی) دەڵێت: راوکاری باڵندەیە.

قاووقیژ(دەنگەدەنگ): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بینینی فیتنە یاخود بۆنەکانی ساڵ یان کاروبارێکی گرنگ خەڵکی بۆ کۆدەبێتەوە لەهەموو لایەکەوە.

قاووقیژکار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قاووقیژو دەنگەدەنگ لەشەڕوخراپەدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گواستنەوەی شارەزایی لەرەچەڵ و هۆزوتیرەو هەر زانیارییەکیتر بۆ پیشەیدی.

*دەگونجێت خەونەکەی بەڵگەبێت لەسەر هەڵگرتنی شوێنەوارو ئەوەی وتەکانی جێبەجێناکات.

قایشی بێباوەڕان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کوڕە ئەگەر قایشی لەپشتی خۆیدابینی خواناسدەبێ و ئاینی خودا سەردەخات.

*ئەگەر قایشی لەگەڵ جل وبەرگی نوێدا بەدیکرد کوڕێکی باشیدەبێت، ئەگەر بینی بچڕا کوڕەکەی دەمرێ، ئەمەش

لەکاتێکدا قایش بەسەر جلەکانیەوە ببینێ ئەگەر لەژێرەوە بەستبووی بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین‌و دنیا.

ق ر

قرقێنە: (نابلسی)دەڵێت: قرقێنە لەخەودا وتەو قسەی بێسوودو کەڵکە، دەگونجێت قرقێنە بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندی بۆ هەژار.

ق ژ

قژداهێنەر(شانەکار): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە غەم‌و پەژارە لەخەڵکی دووردەخاتەوە.

* ژنی قژداهێنەر ژنێکی داپۆشراوە، ئەوەی لێینزیکبێتەوە ڕێزو شکۆمەندی لای خەڵکی زیاددەکات.

* ئەگەر قژداهێنەر چوە لای رەبەنێك هاوسەردەگرێ.

* ئەگەر قژداهێنەر لەحاڵ‌و بارێکی باشدابوو دەرەنجامی رەبەنەکە روو بەچاکەدەچێت.

* قژداهێنەر ژنێکی خاوەن ماڵ‌و دارابیە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر عەتارفرۆش‌و حەمام، ئەوەی قژداهێنەرێك لەدەستبدات عەتارێك یان قژداهێنەر یاخود حەمام لەدەستدەدات‌و قژداهێنەریش دایکی مرۆڤە.

قژفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێك دنیای زاڵبکات بەسەر ئایندا ئەگەر بەهاکەی بەدرهەم وەرگرت.

قژلوولی: (نابلسی)دەڵێت: لوولبوونی قژ لەخەودا بۆیەکێك سەری رووتاوەبێت بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتن‌و سەرهەڵدانی کارکردن بەسوونەت، ئەگەر لەخەودا قژێکی لوولی بۆ دروستبوو بەڵگەیە لەسەر قەرەبووکردن بەماڵ یان هاوسەر یاخود جل‌وبەرگ.

* چرچ‌و لوولبوونی جل‌وبەرگیش بەڵگەیە لەسەر جوانی‌و رازاوەیی.

قژەسەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قژەسەر ماڵ‌و دارایی‌و تەمەندرێژییە.

* قژی پڕ جیاوازە بەپێی خەوبنەر، ئەگەر پیاوێکی چاکەکاری بینی قژی زۆربوە پارێزگاری‌و هەیبەتە بۆ پیاوە، ئەگەر دەوڵەمەندێك بینی ماڵ‌و سامانەکەیەتی، ئەگەر هەژارێك بینی گوناهەکانیەتی.

* جوانی قژی سەر شەرەف‌و رێزدارییە، ئەگەر بینی قژی لوولبوە مەزن‌و شکۆداردەبێ.

*ئەگەر قژە لوولەکەی بینی درێژو بڵاوبوەتەوە ماڵو دارایی گەورەکەی پەرشو بڵاودەبێتەوە، ئەگەر نەرمو خاوبوو زیادبوونی ماڵو داراییە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی قژێکی درێژی هەیەو دڵخۆشە پێی باشە بەتایبەت بۆ ژنان چونکە ئەوان قژیان لەجوانکاریو خۆڕازاندنەوەدا بەکاردەهێنن.

*پرچ بۆ پیاو کوڕێکی پیرۆزە ، ئەگەر هاوسەرداربێ ، ئەگەر رەبەنبوو کچێکی جوانو شۆخ شەنگە ، هەروەها بۆ ژن کوڕی سەرۆكو فەرماندەو گەورەیەوبەڵگەیە لەسەر فەرپیتداری ئەوساڵە.

*بەڵام رەشی قژی ژن بەڵگەیە لەسە دووشت : یەکەم/ خۆشویستنی مێردەکەی بۆی. دووەم/ جێگیربوونی حاڵوباری مێردەکەی.

*ئەگەر ژنێك بینی قژی خۆی دەرخست مێردەکەی سەفەر دەکاتو بەجێی دەهێڵێ.

*ئەگەر بینی بەردەوام قژی دیارە مێردەکەی ناگەڕێتەوە بۆ لای ، ئەگەر مێرددارنەبوو هەرگیز شوو ناکات.

*ئەگەر قژی بەپڕی بینیو خەڵکی بەدیبانکرد لەکارێکدا ئابڕووی دەچێت.

*ئەگەر پیاوێك بینی سەری بوە بەشاخ پیاوێکی پارێزراوە.

*ئەگەر قژی پێشەسەری بینی هەڵوەری ملکەچیو رسوای دێت بەسەریا لەوکاتەدا.

*ئەگەر قژی پاشەسەری بینی هەڵوەری بەڵگەیە لەسەر ناخۆشیەك لەکاتی پیریدا دێت بەسەریا.

*ئەگەر قژی لاجانی راستی هەڵوەری بەڵگەیە لەسەر پێکانی نێرینەیەکی خزمی، ئەگەر لای چەپیشبوو مێینەیە، ئەگەر خزمی نەبوو لەپیاوو ژن زیانە روو لەخۆیدەکات.

*تاشینی قژ بۆ پیاو لە(حەج)داو کورتکردنەوەی لەلێکدانەوەدا دڵنیاییو ئازادکردنو قەرزدانو دەروە بەپێی ئایەتی: ﴿لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ﴾ (الفتح: ٢٧).

ئەگەر لە(حەج)دانەبوو هەر بەوچەشنەیە بەڵام لە(حەج)دا بەهێزترە، ئەمەش ئەگەر خەوبینەر سەرۆك نەبوو بەڵام ئەگەر سەرۆکبوو لەکاتی (حەج)دانەبوو قژبڕینی بەڵگەیە لەسەر هەژاری یان لابردنی یاخود شکانی نهێنیەکانی، ئەم خەونە بۆ

هـەژار قەرزدانەوەیەو بۆ دەوڵەمەند کەم و کورپییە روو لەماڵ و دارابیدەکات.

*ئەگـەر خەوبینـەر چـاکەکاربوو دەستەلأت و زەبرو زەنگی لاوازدەبیّ، ئەگەر نەیبینی قـژی بـبرێ بـەڵام بینی سـەری تاشـراوە زاڵـدەبێت بەسـەر دوژمنەکانیـداو هێـزو مـەزنی و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*هەندێکـدەڵێن: قژتاشـین کـاتیّ لەلێکدانەوەدا باشە بۆ یـەکێك زوو زوو قژی بتاشیّ.

*هـەروەها دەڵـێن: سەرتاشـین بـۆ جەنگاوەر شەهیدی دەهێنێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دەڵێت: بینیم قـژم تاشـراوەو لەدەمیـشمەوە باڵندەیـەك هاتەدەرەوە، ژنێکم تووشبوو خستمیە نێو عەورەتییەوە، هەروەها باوکم بینی دەگـەڕا بەدوامدا ئنجا لـێم ونبوو، بۆ هاوەڵـەکانی گێڕایـەوەو وتـی: خـۆم بـەمجۆرە لێکمداوەتـەوە: سەرتاشـینم دانانیـەتی، ئـەو باڵندەیـەش لـێم هاتـە دەرەوە روحمەو، ئەو ژنەی منی خستە نێـو عـەورەتی زەوییـەو تێدا وندەبم، بەدومـدا گـەڕان لەلایـەن باوکمـەوە ئەوەیە هەمان حاڵ و چارەنووسی مـن روو لەباوکمدەکات. خاوەنی ئەم خەونە شـەهیدبوو بەوچەشـنەبوو کـەخۆی دیبووی و لێکیدایەوە.

*یـەکێکیتر بینـی سـەری دەتاشـیّ بەدەستی خۆی بۆ راڤـەکارێکی خـەوی گێڕایـەوە ئـەویش وتـی: قەرزەکـەت دەدەیتەوە.

*ئەگـەر ژنێـك بینـی قـژی تاشـراوە مێردەکـەی تەڵاقیـدەدات یـاخود دەمرێت، ئەگەر بینی مێردەکەی قـژی دەتاشـی یـان قـژی لـەبنادەبڕیّ لەحەرەمدا خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر دانـەوەی قەرزەکـەی یـاخود گەیاندنی ئەمانەت.

*ئەگـەر بینـی مێردەکـەی سـەری لەشـوێنێکی دی تاشـی خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسـەرنەوەی لەماڵەکەیـدا بەندیدەکات.

*هەروەها دەڵێن: بڕینی قـژی لەلایـەن مێردەکەیـەوە بەڵگەیـە لەسـەر ئابڕووبردنی.

*ئەگـەر بینـی مرۆڤێـك بانگیـدەکات بۆئـەوەی قـژی ببڕێـت مێردەکـەی بانگدەکات بۆ ژنانیتر بەنهێنی و لەنێوان خۆی و ئەوژنەدا ئاژاوە بەرپادەبێت.

*هــەروەها دەڵــێن: ئەگــەر پرچــی ژنەکــەی بینــی بڕابــوو هــەرگیز کــوڕی نابێت.

(نابلــسی) دەڵێــت: لەخــەودا مــاڵو تەمەندرێژییە، ئەگەر بینی قژی سەری درێژبوە تەمەنی درێژ دەبێ.

*ئەگــەر تۆپەڵــە قــژێکی بەســەریەوە بینــیو قــژی دیکــەی پێوەکرد ئەگــەر دەوڵەمەندبوو ماڵو دارایی زیاددەکاتو ماڵو سامانیتر قــەرزدەکاتو بازرگــانی پێوەدەکــات ، بــەڵام ئەگــەر هــەژاربوو قەرزی لەسەر کۆدەبێتەوە.

*قژ مــاڵو سامانە بــۆ یــەکێك هــەیبێت یــاخود بیگرێتــە خــۆی، لابردنــی مــووی سمێــڵو بنباخــەڵ بەڵگەیــە لەســەر قەرزدانــەوەو ڕەواندنــەوەی غــەمو پەژارەو شوێنکەوتنی سوننەت.

*هۆنینــەوەی قــژ بەڵگەیــە لەســەر شارەزابوون لەکاروباردا.

*هۆنینــەوەی قــژ بەڵگەیــە لەســەر شارەزابوون لەکاروباردا.

*هۆنینــەوەی قــژ بــۆ ژنــان بەڵگەیــە لەسەر پاراستنی مــاڵو کۆکردنــەوەیو بۆکەســانی دیکــە وەك هــەژارو کــوێر بەڵگەیــــە لەســــەر ئــــاڵۆزبوونی کاروبارەکان.

*ئەگــەر بینــی قــژی لەشــوێنێکی تــردا دەرهـــاتوە غـــەمو پـــەژارە ڕووی تێدەکات.

*قژتاشــینو کۆکردنــەوەی لــەکاتی (حــەج)دا بەڵگەیــە لەســەر ئــەمنو ئاسایشو تاشینو هەڵکێشانی ئەگــەر ناشیرین نەبێت یان شێوەی تێکنەدات ڕەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.

*هــەروەها دەڵــێن: هەڵکێــشانی مــوو بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوە بەزۆر.

*ئەگەر سەربازێك بینــی قــژی درێــژبوە چەكو جبەخانەی زیاددەکات.

*ئەگــەر قــژی خــۆی وەك قــژو یــاڵی ئەسپ بینی دەستگیردەکرێ ئەگەر دزو گوناهباربێت.

*ئەگــەر قــژی خــۆی بینــی وەك هــی بـــەرازی لێهـــاتبوو ناڕەحـــەتی ڕووی تێدەکات.

*زۆری قژ بۆ غــەمبار زیادبوونی غــەمو پەژارەیــەو بــۆ دڵــشادو بەختــەوەریش زیادبوونی خۆشحاڵییە.

*درێژی مووی بنباخەڵ پیاوێکە ئــاینی ڕاستو دروستەو ڕێزدارو شکۆمەندە.

*ئەگەر بینی مووی بنباخەڵی درێــژبوە پیاوێکــە داواخــوازی مــاڵو ســامانە لــەزانیاریو بازرگــانیو دەســتەلاتداو ناگەڕێتەوە بۆ پیاوەتیو ئــاین، ئەگــەر

کـیـچ دابویـه قـژی‌و زۆریـوو بەڵگەیـە لەسەر ئەوەی منداڵی زۆرە.

*ئەگەر بینی قژی سەری درێژبوە زیاد لەئاستی خۆی ئەوەی حەزی لێدەکات ئومێـدو هیـواو ویـستو خوازیـەتی‌و دەوڵەمەنـد دەبێـتو قەرزەکـەی دەداتەوە منداڵەکانی تێردەکات.

*ئەگـەر بینـی درێـژبوو لـەناو جێـی‌و لەنێوخەڵکیدا پێوەی رۆیشت قـەرزیکی دێتەسـەرو غـەم‌و پـەژارە دایـدەگریێو نـاتوانێ بـژێوی خانـەوادەو ئەرکـەکانی بەجێبگەیەنێت.

*هــەروەها دەڵــێن: درێــژیوونی قـژ درێژبوونــەوەی بەدبەختییــە ، یــان زیـادبوونی منداڵـە ، هـەروەها دەڵـێن: فرەدەترســیێو چــاودێری خــوایی لادروســتدەبیێو لــەدنیادا غــەمبارو دڵتەنگدەبێ.

*ئەگەر بینی قژی سەری کورتبوەتەوە لەوەی کەلەسەرییوە کـەمبوونی غـەم‌و پەژارەیـە ئەگـەر درێژییەکـەی غـەم‌و پەژارەبێت.

*ئەگەر بینی کەسێك قژی هەڵدەکێشێ بــەلاو نەهامەتییــەكو لــەماڵ سامانیدەکەوێت.

*ئەگەر ژنێك بینـی قـژی بـڕا بێئـەوەی لــە(حــەج) بێــت لــەنێوان خـۆی‌و مێردەکـەی شـەڕو ئـاژاوە روودەدات، ئەگەر لەوکاتانـەدابوو چاکییە لـەئاین‌و دنیـاو ئەسـپەردەیا، ئەگـەر مرۆڤێکـی بینــی قــژی دەبــڕێ لــەدواوە بــانگی مێردەکــەی دەکــات بــۆ لای ژنــانیتر بەنهێنی.

*ئەگـەر بینـی قـژی بـەرۆن چـەورکرد جوانییە بۆی، ئەگە رۆنی لێچۆڕا غـەم‌و پەژارە روولەکاروبارەکانیدەکات، ئەگەر بۆنێکی لێکرد پیاهەڵدانی باشە.

*ئەگەر بینی سەری دۆزی بۆ ئەسپێ دەکەوێت بەسەر هەنـدێك کـەم‌و کـوڕی خۆیدا.

*ئەگـەر بینـی قـژی داهێنـاو ئەسـپێی لێکەوتـەخوارەوە ئـەوە مـاڵێو سامان لەمیراتیـدا خەرجـدەکات یـان کـەم‌و کوڕی بۆ دەردەکەوێ.

*ئەگەر بینی قـژی سـەری کـەمیکردوە مـاڵێو سـامانەکەی تیادەچـێت یـاخود کەمێکی دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی مـوو لەدەمووچاوی دێت یان لەشوێنێکدا کەمووی لێنایەت قـەرز بەسەریا دەکەوێت.

*ئەگـەر بینـی قـژی لەپـشتی دەرهـات سوودو قازانجدەکات.

*دەرهــاتنی مــوو لەســنگ‌و زوبــان داناییەو دەرخستنی شیعرو زیرەکییـە

مەگەر لەسنووری خۆی دەربچێ ئەوجا دەگەڕێتەوە بۆ غەمو پەژارەو خۆخواردنەوە.

*ئەگەر مووی سکی زۆربوبوو قەرزەکانی زۆردەبن‌و غەمو پەژارە لەسەری کۆدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی مووی باڵەکانی هەڵوەرین سەرجەم ئەو پارەیەی پەیدایکردوە بەفیڕۆ تیادەچێت.

*ئەگەر بینی مووی قاچەکانی زۆربوون‌و بایدەدا ماڵ‌و سامانێك بەدەستدەهێنێت بەپێچەوانەی کاری خەڵکی دەکات‌و با ترسی خوای لەدڵا بێت.

*ئەگەر بینی قژی هەڵوەری سەرجەم هەوڵ‌وتەقەلاو رەنج‌و ماندوبوونی بەبادەچێت.

*بینینی ژن بۆ قژی خۆی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دایدەپۆشێ.

*دەگونجێت قژ بەڵگەبێت لەسەر کشتوکاڵ‌و ماڵ‌و سامان‌و پلەوپایەو هاوەڵەو، بۆ ژن بەڵگەیە لەسەر مێردو بۆ پیاوی رەبەنیش هاوسەرە.

*رەشی‌و درێژی قژ بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ‌وباری.

*کورتی‌و سپێتی‌و بۆگەنی بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵ‌وباری.

*ئەگەر قژی چەورکرد لەخەودا یاخود دایهێنا بەڵگەیە لەسەر چاکەو ئەمەکداری بەو پەیمانەی لەسەریەتی‌و تاشین‌و کورتکردنەوەی بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و سامان بەفیڕۆدان.

*کورتکردنەوەی بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و رێنومایی ئەگەر لەوادەی (حەج)دابێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)، ئەگەر لوولیکرد بەڵگەیە لەسەر کۆکردنەوەی ماڵ‌و سامان‌و کۆکردنەوەی کشتوکاڵ.

*ئەگەر قژیداهێنا یان کێچ‌و ئەسپێی لەسەریدەرهێنا بەڵگەیە لەسەر دەرکردنی خراپەکاران لەزەوی.

*ئەگەر قژی ژنەکەی داهێنا دەگونجێت تەلاقدانیبێت.

*درێژی قژ بۆیەکێك شایستەی نەبێت بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو بۆڵەو قەرز، درێژیشی بۆیەکێك شیاوو گونجاو نەبێت لەسەربازو منداڵان بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ‌و باریان و زیادبوونی ماڵ‌و سامان‌و داپۆشینی حاڵ‌و باریان، ئەگەر درێژبوو بەپێچەوانەی سروشتی خۆیەوە بەڵگەیە لەسەر ناوبانگ‌و قەرزو غەم‌و پەژارە.

*دەگونجێت جوانی قژ بەڵگەبێت لەسەر:
+کرداری چاکە.
+شیعر نووسین.
+هەستکردن بەخێرو چاکە ئەگەر لەخەوەکەدا جوانبوو بەشەڕ ئەگەر ناشیرینو ناقۆلابوو.
*ئەگەر لەخەودا ناشیرینبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی لەرزین.
*ئەگەر قژی ژنەکەی هۆنییەوە بەسێ پرچ سێ بەسێ تەلاقدەدرێ، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت.
*ئەگەر قژێکی هەبوو دەگونجێ مارێك پەلاماری بدات یان بکەوێتەسەری.
*ئەگەر قژی مرۆڤ وەك قژی ئاژەڵەکانی لێهات بەڵگەیە لەسەر ماندوبوونو هیلاکی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت.
*مووی ئەبرۆو برژانگو قۆڵو سنگو قاچ جوانییە بۆ پیاوو هەروەها هێزوماڵوسامانی هەمیشەییە.
*ئەو موانەی کەهیچ سوودێکیان نییە وەك مووی بنباخەڵو پێشی مرۆڤ زیادبوونی غەموپەژارەو دەرچوونە لەسوننەت.
*مووی گوێچکە زانیارییە یاخود قسەوگوتەیەکە گوێبیستی دەبێت.

*مووی لووت خێرێکە هەستی پێدەکات بەلام غەمو پەژارەو ناخۆشی تێدایە یاخود ماڵێکی شاراوەیە.
*موو بەلەشو لاری ئافرەتەوە پووچەڵکردنەوەی هاوسەرگیری رەبەنە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاودێریکردنی خانەوادەکەی یان منداڵەکانی وەك پیاو.
*موو بۆ منداڵ بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی ، ئەگەر موەکە لەشوێنێکەوە دەرهات شیاوو گونجاو نەبوو وەك لەپیدەست یان بەری پێی پووچەڵکردنەوەی پشووە یاخود هەوڵدانە لەکارێکی بەدەر لەرەزامەندی خودا.
*دەرهاتنی موو لەلاشەی پیاوو دووگیانی ژنەکەیەتیو زیادبوونی موو بۆ کەسێکی بەلادار پتربوونی نەهامەتییەتیو کەوتنەخوارەوەی بەسەرچوونی بەلاو نەهامەتیەتی.
*زیادبوونی مووی لاشە بۆ کەسێکی خۆشحاڵ پتربوونی خۆشحاڵییو دەوڵەمەندییەتی.
*هەلوەرینی موەکانیشی تیاچوونی دەوڵەمەندیەتی.
*ئەگەر مووی لەشو لاری بەسپێتی بینی ئەگەر دەوڵەمەندبوو زەرەردەکات

لەماڵەکەیداو ئەگەر هەژاربوو قەرزێکە دەتوانێ بیداتەوە.

* گۆڕانی مووی لاشەی ئاژەڵو درندە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەکەوێتە نێو ناڕەحەتییەوە.

* زۆربوونی مووی سنگی قەرزابوونیەتی.

* ئەگەر بینی قژی خۆی دەبڕێت لەپلەوپایەی دێتەخوارەوە.

* ئەگەر ژنێك قژی تیشكو روناکیدەدایەوە دەوڵەمەندبوونیەتی بەماڵی مێردەکەی.

* ئەگەر لەلاجانەکانیەوە قژێکی جوانی بینی پیاوێکی سینەسافە، ئەگەر وانەبوو پیاوێکی پیسو گەندەڵە.

* ئەگەر بینی مووی ئەسپی پێوەیە بەڵگەیە لەسەر بەندایەتیو هیلاکیو ماندوبوونی.

قژهۆنینەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هۆنینەوەی قژ بۆ ژن باشە لەگەڵ ئەو پیاوانەی راهاتوون لەسەریو بۆ خەڵکیتر خراپە.

(نابلسی) دەڵێت: هۆنینەوەی قژ بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر ئاڵۆزی کاروبارو قەرزێکی زۆر، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شڵەقانو ئاڵۆزی.

قژی دەستکرد: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کارێکی پووچو بەتاڵ.

* هەروەها قژی دەستکرد ژنێکە هیچ خێرێکی تێدا نییە نەلەئاین یاخود لەحاڵو باریدا.

ق س

قسە(گوفتارـ وتە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: قسەووتەی مردوو لەگەڵ دەنگی باڵندە بۆ خەوبینەر مژدەیە بەبەدەستهێنانی دەستەڵاتێکی مەزنو زانیاریو فیقە.

* دواندن بەزوبانی جۆراوجۆر بەدەستهێنانی موڵکێکی مەزنو گەورەیە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر حوشترو مەڕو یەکێك لەئاژەڵانی بینی دەدوێت لەگەڵی بەلام بیری نەکەوتەوەو نەیگێڕایەوە تووشی شەڕو دەنگەدەنگو تیاچوونی خۆیو موڵكو دەستەڵاتدەبێ.

* ئەگەر پڵنگێکی بینیو وتی: خەونێکم بینی مژدەی بەدەستهێنانی دەستکەوتە یاخود سوودو قازانجو خۆشحاڵییە.

* قسەو وتەی باڵندە خێروچاکەیە، ئەگەر بینی باڵندەیەك دەدوێ لەگەڵی پلەوپایەی بەرز دەبێتەوە.

*ئەگەر مارێكی بینی بەزوبانێكی ناسك دوا لەگەڵی خێرو خۆشی پێدەگات لەلایەن دوژمنێكەوەو خەڵكی پێی سەرسامدەبن.

*ئەگەر بینی ئاژەڵێك دەدوێت لەگەڵی ئەوە دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ﴾ (النمل:٨٢).

*ئەگەر بینی سەری یا لووتی هاتەگۆ ئەو ئەندامەی بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەكات یاخود هەژار دەكەوێ.

*ئەگەر دارێك دوا لەگەڵی یاخود پێكهاتەو شتێك گونجاوبوو لەگەڵ خەوبینەر بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ئەوشتەو خەڵكی پێی سەرسامدەبن.

*وتەو قسەی منداڵ لەخەودا هەرجۆرێك بێت حەق‌و راستییە.

*دەگونجێت گوێبیستبوونی قسەی منداڵ بەڵگەبێت لەسەر كەوتنەنێوكاری یاساغەوە.

*ئەگەر خەوبینەر لەچاكەكارانبێت خەڵكی دەكەوێ بەسەر رێكەوتنی سەیردا یاخود دەكەوێت بەسەر رووداوێكی سەیردا یان لەكەسێكی دەبینێ.

*هاتنەگۆی بێگیان ئاشتەوایی‌و رێكەوتن یان ئامۆژگارییە.

*قسەو وتەی ئاژەڵ دەگونجێت سزاو خەشمبێت.

*قسەو وتەی دارو درەخت بەرزی پلەوپایەیەو وتەی مردوان فیتنەو ئاشوبە.

*قسەو وتەی ئەندامەكان نارەزاییە لەخەڵكییەوەو گوناهو تاوان ئەنجامدانە.

*قسەو وتە لەسەر زوبانی كەسەكان‌و هەڵپەراندنیان بەڵگەیە لەسەر ئامادەكردنی جنۆكە، قسەو وتەی لەسەر زوبانیان فیتنەو ئاشووبە.

*قسەو وتە لەهەموو شتێكەوە ئەگەر هاوتای قورئان‌و سوننەتبوو یان عەقڵ‌و ژیری خێرە لەبیستنیدا ، ئەگەر واژووی قورئان‌و سوننەتبوو كارێكی یاساغەو دەبێت ئاگاداربێ، ئەگەر ئەندامێكی لێی هاتەگۆ ئامۆژگارییە دەبێت لەكەسەكانی وەربگرێ یان لەشەریك‌و خزمی نزیكی چونكە ئەوان شاهیدن بەسەریەوە لەرۆژی قیامەتدا لەلای خودا لەسەر ئەوكارەی كەپێی ئەنجامداون.

*قسەو وتەی ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر ملكەچیی‌و خوازیاری هاوەڵان‌و

دڵخۆشبوونی بەگوێڕایەڵی و بژێوی و پارە پەیداکردن.

* قسەو وتەی دوو یارو دڵدار ئاگادارییە بەجیابوونەوەو تام و چێژ وەرگرتن لەشوێنەوار.

* قسەو وتەی دارودرەخت بەڵگەیە لەسەر ئاژاوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرزی پلەوپایەی خەوبینەر چونکە لەموعجیزەکانی پێغەمبەر (ﷺ) وسەلامەتی رێبازو رێنومایییەتی بەپێی گوتاری خوداوەند بۆ (موسا) (سەلامی خوای لێبێت) لەنزیك دارێك.

* قسەو وتەی دوژمن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی ماوەی دەنگ لەیەکدابڕان.

* ئەگەر گوێی لەدەنگیبوو فەرمانی پێدەداو رێگری لێدەکات بەمژدە لێکدانەوەی نییەو وەك خۆی وایە.

* وتاری خوداوەند بۆ بەندەکانی لەرۆژی دواییدا تایبەتەو بەڵگەیە لەسەر:

+بەرزی پلەوپایەو نزیکی لەفەرمانڕەوایان.

+کرداری چاك.

+باشی ناوبانگ.

* وتاری خودا لەقیامەتدا بۆ بەندەکانی بۆ ساڵێك بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی دادپەروەریی.

* ئەگەر خەوبینەر لەخێرپارێزەرانبوو پشت لەدنیادەکات و روو لەقیامەت.

ق ف

قفڵ: (نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی ئەمانەتدارە، هەروەها دەڵێن: کچێکە بۆیەکێك چارەسەری بکات.

* ئەگەر بینی قفڵێك دەکاتەوە لەزیندان قوتاردەبێ.

* ئەگەر غەمبارێك قفڵێکی کردەوە غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوەو کاروبارەکانی ئاساندەبن.

* قفڵ توێشوو بەڵگەو هێزە.

* ئەگەر بینی قفڵێك دەکاتەوە باوریابێت لەسوێندێك کەدەیخوات و لەهاوسەرەکەی جیادەبێتەوە، ئەگەر قفڵەکەکرایەوە لەیەکدی جیادەبنەوە.

* قفڵ مرۆڤێکە پشتی پێدەبەستریّ لەئەمانەت پارێزیدا.

* ئەگەر بینی دەرگایەکی داخست دادەخرت بەڵێندەرو کەفیلێك لەپیاوێك وەردەگریّ یان بەڵێندەرو کەفیلی لێوەردەگیریّ.

*ئەگەر بینی قفڵێك دەكاتەوە لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ و لەژێربارو حاڵێك دەردەچێت.

*هەموو داخستنێك غەم و پەژارەیە، هەموو كردنەوەیەك دەروە.

*قفڵ بۆ یەكێك هاسەرگیری ئەنجامبدات بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی كاروبارەكان و گەیشتن پێی.

*بۆیەكێك بیەوێت خزمەتكارێك بگرێ بەڵگەیە لەسەر هەماهەنگبوون لەسەری، بۆیەكێكیش بیەوێت سەفەربكات سەلامەتی و چاودێرییە.

*زنجیرە ئاسنینەكان بەڵگەیە لەسەر كردنەوەی هێماو نیشانەكان و زانیاری.

*قفڵەكانی دار هاوسەرە، سەرجەم ئەوانەش بەڵگەیە لەسەر هاوسەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر هاسەرگیری و منداڵ و زانیاری و دانایی و ئاسانبوونی كاروبارەكان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاراستنی پەیمان و بەڵێن.

*هەروەها قفڵ بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی خوداوەند دەفەرموێت: ﴿ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴾ (محمد: ٢٤).

*قفڵ كەفیلێكی دەستەبەركارە.

*قفڵە ئاسنینەكان بەڵگەیە لەسەر چاكسازی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری و لەسەر ئاسنێكی پتەو.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شكۆمەندی و بەرزی و بڵندی ئەگەر لەشوێنی قفڵەدارینەكانبوو.

*هەروەها قفڵی دارین بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی لەوتەو وەرگرتنی بەرتیلدا.

قفلساز: (ئیبن سیرین) دەڵێت:

پیاوێكی دەلاڵە، ئەگەر بینی دەرگای فرۆشگاكەی داخست دەلاڵدەبێ.

*ئەگەر بینی دەرگای ماڵێكی داخست دەلاڵی هاوسەرگیرییە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شاردنەوەی نهێنی و هاوسەرگیری بۆ رەبەن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پەرچدانەوەی دووڕوان.

+ئاسانبوونی كاروباری قورس وگران.

قنگ (پاش): (ئیبن سیرین) دەڵێت:

ئەگەر بینی لەقنگیەوە تاڵێك هاتە دەرەوە كیژێكی شۆخ و شەنگ و جوانیدەبێت.

*ئەگەر ماسیەك هاتە دەرەوە كچێكی ناشرینی دەبێت.

*ئەگەر کرمێك هاتەدەرەوە یا کێچو لەهەموو حاڵو بارێکدا غەریبن بەپێی پیاهەڵدانو باسکردنی خۆی.

*ئەگەر خوێنی لێهاتە دەرەوە دەرچوونیەتی لەگوناهو تاوان، ئەگەر پیسبوو ماڵو دارایی حەرامی لێدێتە دەرەوە.

*هەروەها دەڵێن: هاتنەدەرەوەی خوێن لەپاشی مرۆڤ کوڕەزایە بۆ خەوبینەر.

(نابلسی) دەڵێت: قنگی مرۆڤ لەخەودا بەمێردو ماڵ لێکدەدرێتەوە ئەگەر بینی قنگی گیراوە دەمرێت.

*دەرچەو پاشی مرۆڤ پیاوێکی رسواو ملکەچە، وتراویشە پیاوێکی تەپڵ ژنە یاخود پیاوێکە نهێنی دەپارێزێ.

*ئەگەر پاشی پیاوێکی بینی لەدواوە زەفەری پێدەبات گەرلاوبێت، ئەگەر بەتەمەنو ناسراوبێت بەپشتا دەیخات.

*ئەگەر قنگی ببرێت سۆزو رەحمی دەبچرێت.

*ئەگەر پاشی دایکی ببینێ (حەج)ەکەی بەتاڵدەبێتەوە ئەگەر سووربێت لەسەری، وەگەرنا بژێویو رزقو رۆزی دەوەستێ.

*ئەگەر پاشی مرۆڤێك ببینێ رووخسارێکی گرژومۆندەبینێ.

*ئەو خوێنو پیساییەی لێی دەردەچێت ماڵو داراییە بەو ئەندازەیە، ئەگەر پیسایی لێهاتە دەرەوە ماڵو سامانێکی لێدەردەچێت لەبوارو بەرژەوەندیەکا.

*هاتنە دەرەوەی پیسایی لەدەرچەیەکیترەوە دەرکردنی ماڵو سامانە لەکارێکی بێسوودا.

*هەروەها دەڵێن: پاشو دواوە پیاوێکی نەزانە.

*پاشی ژنێکی نەناسراوو نادیار پشتتێکردنی دنیاو ئاوابوونیەتی.

*ئەگەر لەورگ یان پاشی پارچە پەرۆیەك بێتە دەرەوە لەگەڵو کۆمەڵێکی غەریب جیادەبێتەوە، یان لەنانێك دەخۆن هی منداڵەکانیەتی.

*ئەگەر بینی مارەیی ژنێکدەبڕێت لەسەر پاشیو داوای شتێکدەکات لەسەرباری خۆی نییە بەدەستەواژەیەکی دی سوودی لێوەر دەگرێت.

*ئەگەر بینی بەدواوەی رادەکێشرێ ناچار دەبێت.

*چنگ کیسەی پیاوە یاخود سندووقو گەنجینەو بازرگانیو سەرمایەو کۆڕو کۆبوونەوەیە، ئەگەر بینی شتێکدێت

بەسەریا ڕووداوێکە دێت بەسەر یەکێك لەوانەی باسمانکرد.

* دەگونجێت قنگ لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەکاتی بەئاگاییو بێداریدا لەسەری دادەنیشێ لەزینی ئاژەڵو حەسیرو...

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕووتێکردنی بۆ کاروباری مەزنو پشتتێهەڵکردنی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەروازەی نهێنی یاخود خزمەتکارو بەردەستی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ئاگردانی ئاسنگەرو فووتێکەری فوووان.

+قسەی چاکو خراپ.

+زێراب کەپیسو پۆخڵی خەڵکی پێدا تێدەپەڕێت.

+ماڵو لانەیەك کەس ڕووی تێناکات.

+سەختەزەوی کەهیچ کەسێك نایکات بەکشتوکاڵو بەرهەمی تێدا نادوورێنەوە.

+پیاوێکی شەڕەنگێز خۆی لێبەدوور دەگرێ.

+شوێنی بیدعەو کاری خراپە.

+ئاهەنگو شادی.

* ئەگەر زیادەیەك لەپاشی دەرهاتو خراپبوو بەڵگەیە لەسەر پشتهەڵکردنی لەرۆژی جەنگو پێکدادانەدا یان ئەو ڕابەرەی دەریبڕیوە لێی پاشگەز دەبێتەوە.

* دەگونجێت بکەوێتە هەڵوێستێکەوەو نەیەوێت لێی قوتار ببێت، یاخود ڕێگەیەك بدۆزێتەوەو بەرژەوەندی لەوەدابێت، دەگونجێت دابنیشێتو سەفەر نەکات.

ق ل

قلیشبوونی زەوی: (نابلسی)دەڵێت: قڵیشبوونی زەویو هاتنەدەرەوە ڕوەك لەباخچەکاندا بەڵگەیە لەسەر دووگیانبوونی هاوسەرەکەیو ڕاچڵەکانی بەتەلاقدان، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَاِذَا أنزَلْنَا عَلَيْهَا المَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ﴾ (الحج: ٥).

ق و

قوتابخانە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر مامۆستاو زانایان ئەو مەزهەبەی زانیاری لێوەردەگرێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەلاقو گەڕاندنەوەی.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر چاکەو بەجێهێنانی سنوورەکانو مامەڵەو فرۆشتنو کڕینو ئاژاوە هەڵگیرسانو فیتنە.

قوتـاربوون (پـاكيزەيی و پـاكێتی): ئـەوەی ببینـێ لەخـەودا پـاكیزەیی و قوتـاربوونی پێدەبەخـشرێت دڵنیـا دەبێت لەوەی لێیدەترسێت.

قوتـاربوون لەناڕەحـەتی : (نابلـسی) دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسـەر دەرەنجامی كاری باش وەك ڕۆژوو خێر.

قوچكەكانی میسرو پێكهاتـەی تـر : بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەواڵ و سەرگوزشـــتەی سەرســوڕهێنەر لەنەتـــەوەكانی پێــشوو، یــاخود ئامۆژگاری و بیروبۆچوون.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هاوسـەرگیری ڕەبـەن لەگـەڵ موشـریك یـان عەجەمیـدا یـاخود تێكـەڵبوون و هەڵگرتنی مەزهـەبی بیدعەچیەكان، یا گرنگیدان بەهونەرو زانست.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر تەمەندرێژی یان شوێنی گاڵتەو گـەپ و سـەماو ئـارەق و...یـان دێـرو چـنین و خومكردنی جل و بەرگ.

قورئـان(مـصحف) : (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: ئەگەربینی لەقورئانێكدا قورئان دەخـوێنێ دانـــایی و شـــكۆمەندی بەدەستدەهێنێ لەلێكدانەوەدا.

*ئەگـــەربینی قورئـــانێكی كــڕی زانیارییەكـــەی لەئاینــــدا لــــەنێو خەڵكیدابڵاودەبێتـەوەو خێـرو سـوودی زۆر دەگەیەنێ.

*ئەگەربینی قورئانێك دەفرۆشێ خـۆی لەخراپە دەپارێزێ.

*ئەگەر قورئانێكی سـووتاند ئاینەكـەی تێكدەدات.

*ئەگـــەر قورئـــانێكی دزی نوێـــژی لەبیردەچێتەوە.

*ئەگـــەر كتێبێــك یــان قورئـــانێكی بەدەســتیەوە بینــی و كــاتێ كردیــەوە نووســـینی تێدانـــەبوو بەڵگەیـــە لەسـەرئەوەی نـاخ و دەروونـی واژووی هەڵسوكەوتی دیارو بەرچاویەتی.

*ئەگـــەربینی لاپـــەڕەكانی قورئـــانی خـوارد قورئـان بـەپارە دەنووسـێت و ڕزق و ڕۆزی لەلایـــەكی دیكـــەوە داوادەكات.

*ئەگـــەربینی ماچـــی قورئـــانیكرد كەمتەرخـەمی نانوێنێـت لەبـەجێهێنانی ئەركەكاندا.

*ئەگـــەربینی قورئـــان دەنوســـێتەوە لەســـەر دەفـو كڵێنـــەدا راوبۆچـــوونی خۆی لەقورئاندا دەردەبـڕێ، خۆئەگـەر لەسەر زەوی نووسی بێباوەڕە.

*دەگێڕنـــەوە (حەســـەن)ی (بەســـری) (ڕەزای خـوای لێبێـت) لەخـەودا بینـی قورئـان لەجل وبەرگـدا دەنووسـێتەوە، خەوەكەی گێڕایەوە بۆ (ئـیبن سـیرین)

ئەویش وتی: لەخوابترسە قورئان بەراوبۆچوونی خۆت لێک مەدەرەوە خەونەکەت بەڵگەیە لەسەر ئەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەپادشاو دادوەری موسوڵمانان لێکدەدرێتەوە ئەوانەی لەکاروباری ئایندا پشتیان پێدەبەسترێ.

* ئەگەربینی قورئانێک لەناویرا یا سووتا یاخود شۆرا ئەگەر فەرمانڕەوا یان دادوەربوو دەمرێ.

* ئەگەر دەستەڵاتدارێکی بینی قورئانێک دەنووسێ دادپەروەری دەردەخات‌و پشتگیری سەرکەوتنی شەرعدەکات.

* ئەگەر دادوەرێک بینی قورئانێک دەنووسێ رژدو بەخێلدەبێت لەزانیاری‌و پلەوپایەدا.

* ئەگەر زانایەک بینی خەریکی نووسینی قورئانێکە لەبازرگانیەکەیدا سوودمەند دەبێت.

* ئەگەر فەرمانڕەوایەک بینی یاخود کەسێک خەوی پێوەبینی قورئانێک بەدەستدەهێنێ دەمرێ.

* ئەگەر دادوەرێک قورئانێکی بەدەستهێنا لەولاتی خۆی دەردەچێ، ئەگەر بەزوبان قورئانێکی سڕیەوە گوناهێکی گەورە ئەنجامدەدات، ئەگەر گەواهیدەرێک سڕیەوە پاشگەز دەبێتەوە لەگەواهیدانەکەی.

* ئەگەر قورئانێکی هەڵگرت یان کڕی بەحکومەکانی کاردەکات.

* ئەگەر بینی قورئان بۆ پێغەمبەر (ﷺ)دەخوێنێتەوە لەبەریدەکات.

* لاپەڕەکانی قورئان لەلایەن پیاوێکی سادەو گشتییەوە مسۆگەرکردنی بژێویە بەسەر قورئانەوە.

* ئەگەر بینی قورئان بەدەستی دەنووسێ ئاین‌و زانیاری‌و کردار کۆدەکاتەو پاشان دووڕوو دەبێت لەگەڵ خەڵکیدا.

* ئەگەر قورئانێکی دڕاند بەدەستی پیاوێکە نکوولیدەکات لەوەی خوداوەند دایبەزاندوە یان رەخنە لەئایەتێک دەگرێ.

* ئەگەربینی کارێک ئەنجامدەدات لەقورئاندا رقی لێدەبێتەوە لەکاتی بێداریدا بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئایینەکەی.

* ئەگەر قورئانێکی بەدەستی خۆیەوە بینی دەستەڵات‌و زانیاری بەدەستدەهێنێ.

* قورئان هاوسەر یان کوڕو ماڵ‌و سامانە، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشێکی هەبوو چاکدەبێتەوە، دەگونجێت سەر بکەوێت بەسەر دوژمنەکانیدا، ئەگەر

سەرپێچیکاربوو تەویەدەکات و دەگەڕێتەوە بۆلای خودا یان ماڵ و میراتی بۆ دەمێنێتەوە ، ئەگەر خەوبینەر لەسەر بیدعەبوو خوداوەند بەقورئانی پیرۆز ئاگاداریدەکاتەوە.

*دەگونجێت بینینی قورئان بەڵگەبێت لەسەر هەواڵی سەیرو دڵخۆشکەرو تەمەندرێژی بۆ یەکێك هەموو لاپەڕەکانی هەڵبداتەوە.

*دەگونجێت قورئان بەڵگەبێت لەسەر:

+باخچە.

+روح.

+بەهەشت.

+شوێنی بەندایەتی.

+ئەوەی دەبێت گوێڕایەڵی خۆی بنوێنێ.

+سوێندی راست و دروست.

+مژدەو هەواڵی خۆش.

+ئاگاداریی.

+بۆیەکێك شایستەی دەستەڵاتبێ بەدەستیدەهێنێ.

*ئەگەر کتێبێك یان قورئانێکی بەدەستیەوە بینی بەلاّم کاتێ ئاوەڵایکرد وانەبوو خۆی بەچەشنێ دەنوێنێ وانییە.

*ئەگەربینی لاپەڕەکانی قورئان دەخوات قورئان بەپارە دەنووسێتەوە.

*ئەگەر تەماشای قورئانیکردو دێڕەکانی بەخواری بینی ئەوەی هەیەتی ئەنجامیدەدات.

*ئەگەربینی تەماشای قورئاندەکات و لەجل وبەرگدا دەنووسێ قورئان بەڕاوبۆچوونی خۆی لێکدەداتەوە.

*ئەگەر لەژوورەکەی خۆیدا قورئانێکی بینی بەلاّم بارۆکەیەك هات و کتێبەکەی برد کوڕێکی دەبێت قورئان دەخوێنێتەوە.

*قورئان میراتیو ئەمانەتە لەگەڵ رزق و رۆزی حەلاڵ و هێزو توانا.

*ئەگەربینی قورئانەکەی لێبڕا زانیاری لێدەبڕێت و کردارەکانی لەدنیادا دەپچڕێن.

*ئەگەربینی لاپەڕەکانی قورئان بلاّودەکاتەوە خوازیاری دانایی یا میرات دەبێ.

*ئەگەربینی قورئانێك هەڵدەگرێ دەستەلاّتێك بەدەستدەهێنێ و دەبێت بەهەڵگرانی قورئانی پیرۆز.

*ئەگەربینی لاپەڕەکانی قورئانێك دەخوات زۆر قورئان دەخوێنێتەوە، بەلاّم ئەگەر بینی دەیەوێت بیخوات بەلاّم ناتوانێ هەوڵدەدات لەبەرکردنی قورئان چارەسەر بکات بەلاّم ناتوانێ و زاڵنابێت بەسەریا.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قورئانی دەخوێندو خۆی پەکلایدەکردەوە ئارەزوومەندە.

*ئەگەر بینی قورئانی دەخوێند نانی پێوە دەخوات.

*ئەگەر بینی قورئانێکی خستوەتە ژێرسەری پیاوێکە حوکمو بڕیارەکانی نێو قورئان جێبەجێ ناکات بەپێی فەرموودەی: "ولا توسدوا بالقران"[1].

*ئەگەر بینی قورئانی لەبەرکرد بەڵام نەیپاراست موڵکو دەستەڵات بەدەستدەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿ اني حفيظ عليم ﴾ (یوسف:٥٥).

*ئەگەر بینی گوێبیستی قورئان بوە دەستەڵاتی زیاددەکاتو دەرەنجامیشی باشدەبێت.

*ئەگەر بینی قورئانەکەیان لێسەند زانیارییەکەی لێوەردەگیرێو کردارەکانی لەدنیادا کۆتایی دێت.

*ئەگەر بینی قورئانی بەسەرا دەخوێنرێتەوە بەڵام لێی تێناکات خراپەیەك رووی تێدەکات یا لەلایەن پەروەردگارەوە یان لەلایەن دەستەڵاتدارێکەوە بەپێی ئایەتی:

﴿وقالوا لو كنا نسمع أو نعقل ماكنا في أصحاب السعير ﴾ (الملك: ١٠).

*ئەگەر ئایەتی سۆزو بەزەیی دیو گەیشت بەئایەتی سزاو قورسوگرانبوو لەسەری خوێندنەوەی دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر بینی ئایەتی سزا دەخوێنێتەوەو کاتێ گەیشت بەئایەتی سۆزو بەزەیی بۆی نەسازا خوێندنەوەی هەر لەناڕەحەتیدا دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی قورئان دەخوێنێتەوە داواخوازی بەدەستدەهێنێو خێری زۆردەبێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێکی قورئانخوێن لەخەودا بینی پەڕە پەڕەی قورئان دەدڕێنێو دەیخاتە نێو ئاگرەوەو گڕوبڵێسەکەی دادەمرکێتەوە، ئەم خەوەی بۆ یەکێك لەراڤەکارانی خەو گێڕایەوەو ئەویش وتی:فیتنەو ئاشووب لەلایەن دەستەڵاتدارەوە بەرپادەبێو بەخوێندنی قورئان ئەو فتنەیە دادەمرکێتەوە.

*ئەگەر گوێی لەقورئانبوو دەخوێنرایەوە دەستەڵاتی پتەودەبێو دەرەنجامی باشدەبێو پەنادەگرێ بەخوا لەپلانو ناپاکی خراپەکاران، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وإذا قرأت القرآن جعلنا بينك وبين الذين لا

[1] (بوخاری) لە (التاریخ الكبير) (٨٤/٦) لە(عبیدە)ی (مەککی)یەوە..

يؤمنون بالآخرة حجابا مستورا ﴾ (الإسراء:٤٥).
(نابلسی) دەڵێت: خوێندنی قورئان لەخەودا لەسەر قورئانەکە فەرمان‌و ڕێگری‌و ڕێزو خۆشحاڵی‌و سەرکەوتنە.
*ئەگەر یەکێك لەبەر قورئانی خوێندەوە لەخەودا لەپێناوی حەقدا بەربەرەکانیدەکات هەتا ئەو ئەمانەتەی لەئەستۆیدایە بەجێیدەگەیەنێ‌و باوەڕدارێکی ملکەچ دەبێ‌و فەرمان بەچاکەدەکات‌و ڕێگری لەخراپە.
*ئەگەر بینی پەتێکی لەقورئان پێدرا یاخود بەشێکی بەدەستەوەبوو با لەنەفسی خۆیدا بپارێزێ ئەو ئایەت‌و پیتانەی قورئان ، ئەگەر ئەو ئایەتە باسی لەمژدەو سۆزو بەزەیی دەکرد لێکدانەوەی سۆزو بەزەیی‌و مژدەیە، ئەگەر سەبارەت بەئامۆژگاریبوو ئامۆژگارییەکە پەروەردگار سوودمەندیدەکات ئەگەر کاری پێبکات، ئەگەر تۆڵەو هەڕەشەبوو یاخود سزاو خەشم‌و قینبوو ئاگادارییە بەسزایەك بەهۆی سەرپێچییەکەوە ڕووی تێکردوە.
*ئەگەر سەبارەت بەفەرموودە یان نموونەیەکبوو دەربارەی نەتەوەکانی پێشوو ئامۆژگارییە بۆی.

*ئەگەر بینی قورئانی بەسەرا دەخوێندرێتەوە یاخود خێرودانایی فێردەکەن بەڵام وەرینەگری سزایە لەلایەن دەستەڵاتدار یان سزاو خەشمی خواییەوە.
*ئەگەر بینی هەموو قورئان دەخوێنێتەوە تا کۆتایی لەلایخوداوە پاداشتێکی گەورەی هەیەو دەگات بەخواست‌و هیوای خۆی.
*ئەگەر نەخوێندەوارێکی بینی قورئان دەخوێنێتەوەو دەمرێ.
*ئەگەر جوولەکەیەکی بینی قورئان دەخوێنێتەوە قورئان لەدنیادا ئامۆژگارییەو ئایەتی سزاش لەدنیادا هەر سزایە.
*هێنانەوەی نموونەو پەندەکانی هەمان پەندی دنیایە، ئایەتەکانی سزای دنیا هەمان سزایە، ئایەتی نازو نیعمەتیش هەر نازو نیعمەتی دنیایە.
*خوێندنەوەی دنیا بۆ بێباوەڕ باوەڕهێنانە بەڵام ئایەتەکانی سزاو سۆزو بەزەیی لێکدەدرێتەوە بەمامەڵەی بەرپرسەکەی بۆی.
*ئەگەر بینی قورئان لەشووشەدا دەنووسێ یان سەدەف بەراوبۆچوونی خۆی لێکیدەداتەوە.

*ئەگەر بینی قورئان لەسەر زەوی دەنووسێ بێباوەڕە.

*هەروەها دەڵێن: قورئانخوێندن بەجێهێنانی پێداویستی و پاکی حاڵ و بارە.

*ئەگەر کۆمەڵێکی بینی لێبڕاون قورئان دەخوێنن ئەوانە حەزو ئارەزوو دارن و بۆئەو کارە لێبڕاون.

*ئەگەر بینی ئایەتێك لەقورئان دەخوێنێتەوە نازانێ یان دەزانێ لەکوێدایە ئەگەر نەخۆش بێت چاکدەبێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وشفاء لما في الصدور﴾ (یونس:٥٧).

*ئەگەر بینی قورئان بەزوبان دەلێسێتەوە گوناهێکی گەورەی ئەنجامداوە.

*خوێندنەوەی قورئان بەڵگەیە لەسەر کاری چاکەو بەرزبوونەوەی پلەوپایە.

قورئانخوێن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر قورئانخوێنەکانی بینی لەیەك جێگەدا کۆبوونەتەوە لەوشوێنەدا پیاوەکانی فەرمانڕەوای بالا کۆدەبنەوە.

(نابلسی) دەڵێت: قورئانخوێندن لەسەر گۆڕ بەڵگەیە لەسەر ئامۆژگاری یەکێك قبوڵی ناکات و فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە ناکات.

*قورئانخوێنی جەنازە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕووپامایی لەکردارەکاندا.

*قورئان خوێن لەکتێبدا بەڵگەیە لەسەر گومان و نەخۆشی یان خۆشەویستی بۆ یەکێك کتێبەکە بەڵگەبێت لەسەری.

قوربانی: (ئیبن سیرین) دەڵێت:قوربانی مژدەیە بەقوتاربوون لەگشت غەم و پەژارەیەك و دەرکەوتنی فەڕو پیت بەپێی فەرمایشتی پەروەردگار: ﴿وبشرناه باسحاق نبیا من الصالحین(١١٢) وبارکنا علیه وعلی اسحاق﴾(الصافات).

*ئەگەر خەوبین ژنێکی دوگیان بوو کوڕێکی ساڵح و باشیدەبێت.

*ئەوەی بینی حوشترو مانگا یاخود بەرانێکدەکات بەقوربانی لەئازادکردنی کەسانی زیندانیدا ڕۆڵێکی کاریگەریدەبێت.

*ئەگەر قەرزار ببینێ قوربانیدەکات قەرزەکەی دەداتەوە یان دەوڵەمەند دەبێت یاخود دڵنیا دەبێت و ترسی دەڕەوێتەوە، یاخود ژن دەهێنێت و (حەج)دەکات، یان جەنگاوەرێکەو سەر دەکەوێت، یاخود غەم و پەژارەی هەیەو دەڕەوێتەوە.

*ئەوەی ببینێ گۆشتی قوربانیەکەی دەبەخشێتەوە لەغەمو پەژارەکانی قوتار دەبێت و ڕێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ گۆشتی قوربانی یان هەر بەشێکی قوربانی دەدزێت درۆ دەکات لەگەڵ پەروەردگارا.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر نەخۆش بینی قوربانیدەکات خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەندێکیش دەڵێن: شیفاو چارەسەری بۆ دێت.

(نابلسی) دەڵێت: قوربانی لەخەودا بەڵگەیە وەفاو بەجێهێنانی قەرزو قوتاربوونە لەبەلاو نەهامەتی و ڕزگاربوون لەنەخۆشی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕزق و بژێوی و سوودی ماڵات.

*ئەگەر لەخەودا ئاژەڵێکی بڕیاردا بیکات بەقوربانی دەگونجێت لەیەکەم کاتی هەینیدا ڕوویکاتە مزگەوت.

*ئەگەر مانگایەکیکرد بەقوربانی لەکاتژمێری دووەمدا دێت بۆ مزگەوت لەهەینیدا.

*ئەگەر بەرانێکی کرد بەقوربانی لەکاتژمێری سێیەمدا دێت بۆ نوێژی هەینی.

*ئەگەر هێلکەیەکیکرد بەقوربانی لەکاتژمێری پێنجەمدا دێت.

*دەگونجێت قوربانی بەڵگەبێت لەسەر هەڵسوکەوتکردن بەدابەشکردنی ماڵ و داراییەوە.

قوڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قوڕ نەخۆشی و سووکییە، ئەگەر بژێوی لەسەر پیشەیەك بێت وابەستەی قوڕبێت بەڵگەونیشانەی خێرە بۆی.

*بیناو ساختمانکردن بەقوڕ ئاین و دڵنیاییە.

*قوڕی وشك دزو جەردەیە.

*ئەگەر بینی قوڕکاری گۆڕی پێغەمبەریکرد(ﷺ) (حەج)دەکات بەماڵ و داراییەکەی.

*ئەگەر بینی قوڕکاری ماڵی خۆیکردو قوڕەکە تەڕوشلبوو باشە.

*ئەگەر بینی قوڕەکەی خوارد ماڵ و سامانێکە دەیخوات بەئەندازەی خواردنی قوڕەکە.

*قوڕی بینا ڕزق و ڕۆزیی وسوودو قازانجە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی قوڕببینێ ترسی مردنی هەیە، ئەگەر بینی چوە نێو قوڕەوە یان کارێکی پێئەنجامدا نەخۆشی و سووکایەتی ڕووی تێدەکات.

*قوڕی خەستی وشك چارەسەرەو قوڕی تەڕیش چاکەو باشەیە، خواردنی

قوڕی سووره‌وه‌کراو غه‌یبه‌ت و بوختانه‌و قوڕ بۆ نه‌خۆش مردنه.

قوڕفرۆش:(نابلسی) ده‌ڵێت: بینینی له‌خه‌ودا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر فرۆشتنی ئاژه‌ڵ و مرۆڤ.

*هه‌روه‌ها بینینی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر کۆبوونه‌وه له‌خێرو شه‌ڕدا به‌پێی پله‌وپایه‌ی خه‌وبینه‌رو هه‌ندێکیش ده‌ڵێن: پیاوێکه ماڵ و سامانی وه‌رده‌گرێ.

قورقوشم:(ئیبن سیرین) ده‌ڵێت: قورقوشم به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر خه‌ڵکی هه‌ره‌مه‌و ره‌شه خه‌ڵك، هه‌روه‌ها به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر سوود وه‌رگرتن له‌ماڵ و دارایی له‌رێگه‌ی ئاگرپه‌رستانه‌وه.

*هه‌ڵگرتنی قورقوشمی تواوه به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر زیان له‌ماڵ و داراییدا.

*قورقوشمی به‌ستوو به‌ڵگه نییه له‌سه‌ر زیان.

*ئه‌گه‌ر ببینێ قورقوشمێ ده‌توێته‌وه له‌باره‌ی کاروبارێکه‌وه ده‌که‌وێته ناکۆکییه‌وه‌و لاوازی و سستی تێدایه‌و ده‌که‌وێته به‌رزوبانی خه‌ڵکی.

(نابلسی)ده‌ڵێت: قورقوشم به‌ڵگه‌یه له‌سه‌رئه‌وه‌ی لێیدروستده‌کرێ له‌قاپ و جام و قولاپی راوکردن و بۆری ئاوو ئاوه‌ڕۆ.

قورقوشمساز(قورقوشمچی):(نابلسی) ده‌ڵێت: له‌خه‌ودا خاوه‌ن لاوازی و ناته‌واوه‌ییه.

قوڕولیته(قوڕی ره‌ش):(نابلسی) ده‌ڵێت: قوڕولیته به‌ڵگه‌یه‌کی باشه به‌تایبه‌ت ئه‌گه‌ر ئه‌وکه‌سه بێناو یان هه‌ژاربوو به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر پڕکردنه‌وه‌ی که‌م و کوڕی به‌رزقێکی که‌م و کورت.

*ئه‌گه‌ر که‌سێکی ره‌به‌ن بینی هاوسه‌ر ده‌گری و خه‌زوورو خه‌سووی بۆ دروستده‌بێت.

*قوڕولیته به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر:

+که‌مترین بژێوی.

+سوورکردنه‌وه.

*هه‌روه‌ها غه‌م و په‌ژاره‌و به‌لاو نه‌هامه‌تییه ، هه‌موو ره‌شییه‌ك پله‌وپایه‌و به‌رزییه.

*هه‌روه‌ها به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر:

+ماڵ و دارایی زیاده.

+بنه‌ماکانی سوودو قازانج.

+ئاین و چمکه‌کانی خێرو پایه‌داری.

(ئیبن سیرین)ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ر نه‌خۆشیك قوڕو لیته‌ی بینی نه‌خۆشییه‌که‌ی به‌رده‌وامده‌بێ مه‌گه‌ر له‌و قوڕاوه بێته‌ده‌ره‌وه،هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ی چاك بوونه‌وه‌یه‌تی، ئه‌گه‌ر که‌سێکیتر به‌نێو قوڕو چڵپاودا رۆیی ده‌چێته نێو فیتنه‌و به‌لاو نه‌هامه‌تییه‌وه یان زیندانی ده‌کرێ

یــــاخود دەکەوێتـــــە دەســـــتی دەســـتەلأتدارەوە، ئەگـــەر لـــەقوڕو چڵپاوەکە هاتــە دەرەوە یـان جلـەکانی پـارێزراوبوون لەگـەڵ لـەش و لاری لـەو گونــاهو تاوانـــەی هــاتوە بەســـەریدا پارێزراو دەبێت.

*هـەرکات چاڵی قـوڕو چڵپاو قـوڵتربێ قـورس و سـەختتر دەبـێ لەبەڵگـەدا، هەرکاتیش بۆنەکەی خراپبوو ڕەنگیشی ڕەش داگیرســا پــتر جــەخت لەســەر حەرامیدەکاتـەوە لەگـەڵ زۆری گونـاهو خراپی نیەتی.

*بەهەمان شێواز شێلانی قـوڕ کردنـی بەخشت هیچ خێرێکی تێدا نییە چونکە بەڵگەیە لەسـەر غـەمو پـەژارەو ئـاژاوە هەتا وشکدەبێتەوە خشتەکەیان دەبێت بەخاکو خـۆڵ، ئـەوجا دەبێت بـەماڵو سامان دوای ماندوبوون و خەمو پەژارەو بەلأو نەهامەتی.

(نابلسی)دەڵێت: بەلأو نەهامـەتی قـوڕو چـلپیاوو ئـاژاوەو لێڵییـە، دەگونجێـت بەڵگــەبێت لەســـەر قـــەرزاری یـــان قـــسەکردن لەســـەر ئـــابڕو ، یـــاخود دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووگیـانی ژنان بەنێرینە بـەپێی ئایـەتی: ﴿ ولقد خلقنا الإنسان من سلالة من طين﴾ (المؤمنون: ١٢).

*هەروەها قوڕو چڵپاو بەڵگەیـە لەسـەر وەستانی جموجووڵ و وەستانی نوێژ.

*قوڕ ساڵێکی پڕو تەواوە.

*دەگونجێـت قـوڕ بەڵگـەبێت لەسـەر شـــانازی بەنیعمـــەت یـــاخود هاوەڵپەیداکردن و بێباوەڕی.

*ئەگـەر سـەرو ڕیـشی قـوڕاوی بوبـوو پیاوێکـە کـشتوکاڵەکەی گرفـت و ئافـە رووی تێدەکات، ئەگـەر چڵپاوەکە بـوو بەقوڕ ستایشی باش بەدەستدەهێنێت و هەوڵەکەشـی لەگوێڕایـەڵی خوداوەنـدا دەبێت، ئەگـەر بـوو بـەئارد یـان هـەویر لـەرزق و ڕۆزییەکـەی ڕزقێکـی حـەلأڵ و باشدەردرێ.

*ئەگـەر ڕەنگـی قـوڕی ڕەشـگۆڕا بـۆ سـوور بەڵگەیـە لەسـەر گواسـتنەوەی لەزەویەکـــەوە بـــۆ زەوییـــەکیترو لەخوورەوشتێکەوە بۆ یەکێکی دی.

*دەگونجێـت قوڕوچـلپاو بەڵگـەبێت لەسەر ژنێکی بەدڕەوشتی خراپی ڕەق و زبر.

*ئەگـەر زەوییەکـە زەوییـەکی بێفـەڕو کەڵکبوو قـوڕو چڵپیاوی لەخـەودا تێدا

بینی بەلگەیە لەسەر مژدەی باشو زۆری گژوگیا.

*ئەگەر قوڕوچڵپاوەکە لەبیردابوو بەلگەیە لەسەر میراتیو دەرکەوتنی فەڕوپیتو ئەسپەردەو نهێنی بۆئەوەی بیرەکە بەلگەیە لەسەری.

قوڕی خشت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو دارایەکی حەلالە، ئەگەر بەلگەبوو لەسەر کوڕ لەباردەچێ یان تەمەنکورتدەبێ.

*ئەگەر قوڕی خشت بەلگەبوو لەسەر کوڕ فیتنەو زماندرێژو تەمەندرێژدەبێ.

قولاپی تەشی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ژنێك بینی قولاپی تەشییەکی بەدەستهێنا هاوسەردەگرێ، ئەگەر قولاپەکەی ونکردو هاوسەرداربوو تەلاقیدەدات یان کچەکەی تەلاقدەدرێت ئەگەر کچێکی هاوسەرداری هەبوو.

*ئەگەر بینی قولاپەکەی گەڕاندەوە بۆ تەشییەکە مێردەکەی دەیگەڕێنێتەوە.

*ئەگەر بینی خوریەکە دەبچڕێت بەڵێنەکەی بەجێناهێنێت.

*قولاپی تەشی بەلگەیە لەسەر جێگیربوون لەسەر کاروبارەکانو بەلگەیە بۆ ئەوەی لەسەفەردایە لەسەر ماڵو داراییەکی بەسوودو هاوسەر بۆ رەبەن.

قومار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: قومار شەڕو ئاژاوەو کێبەرکێیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کارێکی بەتاڵو پڕوپووچەو ئەوەی لەمرۆڤ بباتەوە لەکاتی بێداریدا لێیدەباتەوە.

قوماشکوت: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ یەکێك قوماش بەلگەبێت لەسەری هەرکەسێك شتێك بکوتێ لەپێناوی بەرژەوەندیەکدا بینینی بەلگەیە لەسەر پشوودانو بژێوی پەیداکردن بەشەڕو ئاژاوە یاخود بەلگەیە لەسەر تێکچوونی ئەوەی ئومێدی چاکبوونی لێدەکرێت.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر خەرجکردنی ماڵو سامان لەئاڵتوونو زیو بۆ خەڵکی شەڕەنگێزو درۆزن.

*کوتەرو خاوەن شتومەکی کۆمەڵێکن دنیایان زاڵکردوە بەسەر ئایندا ئەگەر پارەو درهەمو دیناریان وەرگرت، ئەگەر ئەوکەلوپەلە کوتراوەیان فرۆشتو نرخو بەهاکەیان وەرگرت ئاینیان تێکدەدەنو رزقو رۆزییان بەوتەو شەڕو ئاژاوە دەشێوێننو تەندروستیو لەشساغیان زاڵدەکەن بەسەر بژێویو خێردا.

*ئەگەر فرۆشتیان بەلام درهەمو دیناریان دیارینەکرد خۆیان سپاردوە

بەکرپار چونکە ڕێبازی دنیانەویستی دەگرنەبەر.

*ئەگەر گەنمو جۆیانکڕی یان نرخو بەهای خۆیاندا بەڵام درهەمو دیناریان دیارینەکرد لەدەوڵەمەندیو دڵنیایدان لەبژێویانداو سوپاسو ستایشدەکەن لەسەر رزقو ڕۆزی.

قوماشی تێکەڵە: (نابلسی)دەڵێت: ماڵوسامانی پیاوێکی ڕێزدارو پلەوپایەیە .

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کیژێکی شۆخو شەنگ ئەگەر لەئاسنبوو بەڵگەیە لەسەر هێزوتوانای خەوبینەر، ئەگەر لەقورقوشمبوو سستیکارویارو ئاینەکەیەتی.

*ئەگەر لەزیوبوو بەڵام بەزێڕ رووکەشکرابوو بەڵگەیە لەسەر خزمەتکارو بەردەستی جوانو شۆخو شەنگ.

*ئەگەر زینو لغاو بەبێ خشڵبوو بەڵگەیە لەسەر خۆبەکەمزانینی سوارەکەیو ناواخنەکەی باشترە لەناوەکەی.

قومری (کوکوختی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: قومری ژنێکی خواناسە، هەروەها دەڵێن: کورێکە خاوەن نازو نیعمەتێکی باشە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هەڵبەستو هۆنراوە خوێنەرو گەورەیەکی باشە.

*ئەگەر قومرییەکی بەدیکرد خێرو چاکە بەدیدەکات.

*ئەگەر چاوەڕێی کەسێکی نادیارو ئاوارەیکرد دەگەڕێتەوە بۆلای، ئەگەر چاوەڕێی پێداویستییەکیکرد بۆی بەجێدێت، ئەگەر غەمباربوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر کوکوختی لەوەرزی بەهاردا بینی پێداویستی بەجێدێت.

*ئەگەر لەوەرزێکی بەدەر لەوەرزی بەهاردا بینی بەدەستهێنانی پێداویستی دوادەکەوێ بۆ وەرزی بەهار.

*هەروەها قومری بەڵگەیە لەسەر منداڵبوون.

قۆبچەدانەر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەڵدەستێ بەمارەبڕین، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر قورسی بۆ پێداویستیدار.

قۆچ(شاخ): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێزو بەرگرییە، ئەگەر بینی شاخی هەیە دوژمن دەبەزێنێ.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك هاوچەشنێکی خۆی بەزاند دوو شاخی هەبوو

دەستەلاتی بەسەر رۆژهەلاتو رۆژئاوادا دەڕوات.

*دەگونجێت قۆچ خزمێکبێت هێزو تواناو سوودی لێوەربگرێ.

*ئەگەر بینی دووشاخی هەیە لەشاخەکانی گاو ئاژەلێ بەلگەیە لەسەر مردنو شکستهێنانی.

*شاخ بەلگەیە لەسەر سالآنو چەکو ئەومالێو سامانو مندالێو شکۆمەندییەی مرۆڤ بەزوویی لەدنیادا پێیدەگات.

قۆچەقانی (هاوێژەر): (نابلسی) دەلێت: ئەگەر نەخۆشێك بینی بەلگەیە لەسەر هەلکەندنی لەشوێنی خۆی.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر لابردنی ئەوەی دانراوەو وازهێنان لەتلیاکو ماددە بێهۆشکەرەکان یاخود نوێنەرێکە.

*ئەگەربینی بەردێکی بەقۆچەقانی گرتە مرۆڤێك بانگدەکرێ بۆ کارێکی حەق.

*ئەگەر بینی ژنان بەردیان تێگرت جادووی لێدەکەن.

*قۆچەقانێ وتەیەکی حەقو راستییە بەتوندیو رەقی دەکرێ، ئەگەر قۆچەقانی بەدەستی خۆیەوە بینی بەبێ ئەوەی بیهاوێژێت سوورە لەسەر قسەیەکی خۆی لەباسێکی حەقدا گەرچی دلڕەقی تێدا بەدەر دەکەوێت.

*هەروەها دەلێت: قۆچەقانێ ئەگەر فڕێی نەدا بەلگەیە لەسەر تەوبەو پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تاوان.

قۆخ: (ئیبن سیرین) دەلێت: قۆخ ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبێت نەخۆشییەکی توندوگرانە، هەروەها دەلێن: قۆخی ترش ترسو بیمە، داری قۆخیش پیاوێکی ئازای خێرۆمەندە لەنێو خەلکیداو راوبۆچوونی توندەو لەهەرەتی لاویدا مالێو سامان کۆدەکاتەوەو بەرلەوەی پیرببێت دەمرێت.

*قۆخی سەوز ئێشو ئازارو غەمو پەژارەیە لەلایەن براوە رووی تێدەکات، قۆخی زەردیش نەخۆشییە.

(نابلسی) دەلێت: قۆخ لەخەودا ئەگەر خۆشو شیرینبوو بۆیەکێك بیخوات دەگات بەحەزو ئارەزووی خوازراو.

*ئەگەر بینی لەدارێك قۆخ لێدەکاتەوە لەپیاوێکی نەخۆشەوە مالێو دارایی بەدەستدەهێنێت.

*قۆخو هاوچەشنەکانی جگە لە(توو) نەبێت ئەگەر مرۆڤ یەکێکیانی بەدیکرد

لەکاتی وەرزی ئەو بەروبوومەدا بەڵگەیە لەسەر تام و چێژو قوڵبڕین، ئەگەر لەکاتی خۆیدانەبوو بەڵگەیە لەسەر ماندوبوون و ناحەقی و بەتاڵی.

*قۆخ لەخەودا مژدەیە بەگەڕانەوەی ئەو خێرەی لەکیسچووەو ئاگاداریشە بۆ شەڕێك بەسەرچوەو قۆخیش براو هاوڕێیەکی ڕەفتار بەرزە.

قۆربوون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا ببینێ قۆربوە ماڵ و داراییەك بەدەستدەهێنێت هەمیشە لەبەرچاوو دەستی دوژمنانیدا دەبێت، ئەوەی ئەندامێکی ئێش و ژان بیگرێت لەخەودا کەسە نزیکەکانی قسەی بەدو خراپدەکەن بەرانبەری.

قۆلنج[1]**:** (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر تووشی ئەو نەخۆشییەبوو منداڵەکانی هەژاردەکەون و سزاو خەشم ڕووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئێش و ئازاری سك بەڵگەیە لەسەر لەشساغی خزمەنزیکەکان و خانەوادە.

(نابلسی) دەڵێت: بۆژن دووگیانییە یاخود تێکەڵبوونە لەگەڵ پیاوخراپایان و قسەو وتەی بەئێش وئازارە.

قۆڵ: ئەگەر ئێش و ژانیکرد بەڵگەیە لەسەر غەم وپەژارەو بەتاڵبوونەوەی ئەو ڕووداوەی کەبەدەست ئەنجامدەدرێت و بەڵگەشە لەسەر نەبوونی خزمەتگوزاری.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی بەقۆڵی پێوانەیکرد سەفەرێکی دووردەکەوێتەبەری، ئەگەر سڕیەوە بەپەنجەی لەشوێنێکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ شوێنێکیتر.

(نابلسی) دەڵێت: قۆڵ و ئەندازە لەخەودا سەفەرە، ئەو سەفەرەش بەئەندازەی باڵێکە، ئەگەر بەباڵی جل وبەرگەکەی بڕی یان دیوارو زەوی سەفەردەکات بۆ گوندێك، ئەگەر زەوییەکی گسکدا بە قۆڵی(حەج)و تێکۆشان و سەفەریکی دوورو درێژدەکات.

قەپان(تەرازوو): قەپان فەرمانڕەوایەکی دەستەلاتدارەو بزمارەکەی دامەزران و ڕاوەستانی موڵکەکەیەتی و دووپشکی

---

[1] **قۆلنج:** نەخۆشییەکی بەئێش و ئازارە دەدات لەریخۆڵەو پیسایی بەئەستەم دێتە دەرەوە. (نهاية الأرب: ١١/١٧٣).

نهێنییه(ئەوبەشەی لەدووپشکدەچێت) زنجیرەکەشی بەردەستەکانیەتی‌و تاکانیشی گوێیەتی‌و کیلۆکانی دادگایی‌و دادپەروەرییەتی.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کوڕ یان هاوسەری رەوشت سووك‌و نزم یاخود رەوشتبەر.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+زانیاری.

+رێنومایی.

+شوێنکەوتنی حەق.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادوەری خاوەن بەردەست‌و پەردەوان.

قەتایف[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵ‌و سامان‌و تام‌و چێژو خۆشحاڵییە.

قەتران(رۆناوگ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵ‌و سامانێکە بەناپاکی دەستگیردەبێ ، پیسبوونی جل‌وبەرگە لەبزێوی پەیداکردنداو رژانی بەسەر مرۆڤێکدا توهمەتبارکردنیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە رێگە لەخراپەکاران دەگرێ چونکە کرمدەکوژێ، ئەگەر یەکێك خۆی پێچەورکرد یان جل‌وبەرگێکی قەتراناوی پۆشی روو لەسەرپێچیدەکات

بەپێی وتەی پەروەردگار دەربارەی دۆزەخیەکان دەفەرموێت: ﴿سرابيلهم من قطران﴾ (ابراهيم: ٥٠).

قەتێ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی شۆخ‌و شەنگ‌و جوانە بەجوانی سەرسامدەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+راستگۆیی.

+رەوانبێژی.

+خۆشەویستی‌و تەبایی.

قەرز(وام): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ملکەچی‌و رسواییە.

*ئەگەر بینی قەرزێکدەداتەوە یان حەقێکدەداتەوە پەیوەندی خزمایەتی دەگەیەنێت‌و هەژارێك تێردەکات‌و کاروبارێکی قورس‌وگرانی دنیای بۆ ئاساندەبێت یاخود کاروبارێکی ئاین.

*هەروەها دەڵێن: مافدانەوە گەرانەوەیە لەسەفەر.

*ئەگەر بینی لەخەودا وابەستەی قەرزێکەو خۆشی دانی پێدادەنێت بەڵام لەبێداریدا نازانێت شوێنەوارەکانی گوناهو تاوانە کەدەوریداوە لەگەڵ کرداری قورس‌و گران بۆی‌و لەدنیادا سزا دەدرێت یان بەڵاو نەهامەتییە.

[1] **قەتایف**: جۆرە شیرینییەکە پتر لەرەمەزاندا دروستدەکرێ. (وەرگێڕ)

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قەرز بەخەڵکیدەدات لەپێناوی خوایا ماڵو دارایی دەبەخشێ لەپێناوی تێکۆشانو جیهادو بەپێی ئایەتی: ﴿إن تقرضوا الله﴾(التغابن : ١٧).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خێرە قەرزدەر دەیکات بەقەرزکارو پێداویستی بەوەی داوایدەکات.

*قەرز بەڵگەیە لەسەر تەوبە بۆ سەرپێچیکارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕو دەوڵەمەندییە بۆ هەژار، ئەگەر شتێکی بەخشی نرخداربوو ئەگەر داوای لێکرد بەڵگەیە لەسەر باش مامەڵەکردن لەگەڵ پەروەردگارەکەی.

*قەرز بەڵگەیە لەسەر لەخۆبوردوویی‌و جوامێری لەبەرخودا ، ئەگەر نەخۆشێك بینی قەرزدەدات بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی تووشیدەبێت، ئەگەر بینی ئەوەی دەیدا بەقەرز وەریدەگرێت بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر بینی قەرزپێدەرەکەیمرد لەغەمو پەژارە رزگاریدەبێت.

قەرزدانەوە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی قەرزدەداتەوەو حەقێك دەگەیەنێ سۆزو بەزەییە یاخود ناندەدات بەهەژارێك‌و كارێكی قورس‌و گرانی ئاین‌و دنیای بۆ پێشدێت.

*دەڵێن: حەق گەیاندن گەڕاندنەوەیە لەسەفەر هەروەك چۆن گەڕانەوەی لەسەفەر حەقدانەوەیە.

قەزاوقەدەری خوایی:(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بینی روو لەدەروون یان ماڵو سامانیدەكات بەڵگەیە لەسەر بەدەستكەوتنی پاداشتی زۆر یاخود دەچێتە پێش لەكارێك پێشتر لێی ترساوەو یاخود دەرەنجامەكەی باشدەبێ بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ): "سوێندبێ بەخوا هەر قەزاو چارەنووسێ بۆ مرۆڤێك ئەنجامبدرێت خێری تێدایە بۆی"[1].

قەزوان:(نابلسی) دەڵێت: قەزوان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بیركردن یان سەفەر ئەوەی ببینێ هەڵدەزنێ بەدار قەزوانێكدا خێرێكی دەستگیردەبێت یان گوێبیستی قسەو تەیەكدەبێت پێی شادو كامەراندەبێت.

قەساب:(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەساب فریشتەی مردنە، ئەگەر بینی چەقۆیەكی لەقەسابێك وەرگرت

[1](ئەحمەد) هێناویەتی لە(مسندە) كەیدا (١٢٠٩٩)و (هەیسەمی) لە (المجمع) دا (٧/٢١٠).

تووشدەبێ پاشان چاکدەبێتەوەو چوستو چالاکی رووی تێدەکاتەوە.

* ئەگەر بینی ئەو ئاژەڵانە سەردەبڕێ کەحەلاڵ نییە بەڵگەی ستەمیەتی لەگەڵ تێکەڵبوونی کاروباری لەنێوان خۆیو خوای گەورە.

* ئەگەر بینی باوکی سەربری چاکدەبێت لەگەڵی ئەگەر خوێنی لێنەهات ، ئەگەر خوێنی بینی خەونەکەی باش نییە.

* هەروەها دەڵێن: قەساب بەڵگەی ناڕەحەتیو گرانییە لەهەموو حاڵێکدا ، مەگەر لەدوو حاڵدا نەبێ یەکەم/کاتی قەرزاری ئەوجا بەڵگەیەلەسەر قەرزدانەوە. دووەم/کاتێك کۆتو بەندبێ ئەوجا بەڵگەیە لەسەر کردنەوەی.

* ئەو قەسابەی دەدرێتەپاڵ فریشتەی مردن کەسێکی نادیارە بەڵام ناسراو بەشکەری میراتییە لەنێوان میراتداران.

* هەروەها دەڵێن: خوێنرێژە یان شمشێرو چەك بەدەستە.

* ئەگەر بینی گۆشت دابەشدەکات لەنێو خەڵکیدا دووزووبانیدەکات.

* ئەگەر بینی گۆشتی مانگا لەنێوان خزمەکانیدا بەشدەکات ئەگەر خێرکارو چاکخوازبێ پەیوەندی خزمایەتی بەجێدەهێنێ هەروەها ماڵو سامانەکەی لەنێوان میراتبەرانی بەدادپەروەری بەجێدەهێنێ لەحاڵی ژیانداو ژن بۆ کوڕەکانی دەهێنێ.

* پێست داماڵ پیاوێکی ستەمکارە وەك بازرگان ماف لەخەڵکی زەوتدەکاتو ماڵو سامانیان بەفیڕۆدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر فەرمانڕەوایەکی بینی ژێردەستەکانی سەربڕیو زوڵمو ستەمیان لێدەکات، بینینی ئەو قەسابانەی گۆشت هەڵدەواسنو دەیفرۆشن لەبازاڕ بەڵگەیە لەسەر سەختیو ناڕەحەتیو بۆنەخۆشیش زیان پێکەوتنە لەگەڵ سەختیو توندی.

* بینینی قەساب بۆ غەمبارو زیندانی بەڵگەی خێرو دەرووە چونکە ئەندامەکان لەیەکدی جیادەکاتەوە.

* ئەگەر قەسابێکی کوشت قوتاردەبێ لەنەخۆشی.

* قەساب بەڵگەیە لەسەر خاوەنی کەسێتیو ماڵو سامان دابەشکار لەنێوان میراتگراندا.

قەشە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر قەشەیەکی لەخەودا بینی بیدعەکارەو رۆدەچێت لەبیدعەکەیدا.

* ئەگەر بینی بوە بەقەشەیەك پیاهەڵدانێکی باشدەکرێ بەڵام

حاڵوبـاری قورسـدەبێت لەسـەری‌و دەروازەکـانی رزق‌و رۆزی ئەسـتەم‌و گرانـدەبن‌و لەهـەموو کاروبارێکـدا ملکەچی‌و ترس‌وبیم رووی تێدەکات.

*بەڵگەیـە لەسـەر پیـاوێکی ناپـاک‌و فرۆفێڵاوی بیدعەکار.

قەفەس: (نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا زیندانییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانکە بۆ منداڵ.

*قەفـەس لانـەو ماڵـە ، ئەگـەر بینـی مریشك‌و لانـەی کـڕی کـچێکدەهێنێ‌و، لەماڵەکەیدا نیشتەجێیدەکات.

*ئەگــەر بینــی سـەریکرد بـەنێو قەفەسـەکەداو لـەنێو بـازاڕدا دەڕوات لانـــەو ماڵەکــــەی دەفرۆشــــێ‌و گەواهیدەدەن بەسەریەوە.

*قەفـەس بەڵگەیـە لەسـەر تێـچوون‌و ئاڵۆزی کاروبارەکان بەنێویەکدا.

*دادوەر بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری.

قەفەسساز: (نابلسی) دەڵێ: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر سـاختمان‌و بینـاو بەیەککەیەنەری هاوسەران، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+پەروەرشیاری منداڵان.

+زیندانەوان.

+چنەر.

قـەفیز: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر غـەم‌و پـەژارە یـان دەرووی خێـر یـاخود ئـەوەی دەچـێتە نێوی‌و کێشانەی پێ ئەنجام دەدرێت.

*قـەفیز بەڵگەیـە لەسـەر پـارێزەری نهێنی لەمرۆڤ‌و شتیتر.

قەلـەڕەش: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: قەلەڕەش پیاوێکی نائەمین‌و بێزارکارەو خوازیـاری گرانکردنـی شـت‌ومەکەو وتـەکانی بەڵگەیـە لەسـەر هـاتنی خێـر لەکەسێکی غەریبەوە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی قەلەڕەشـێکی هێنـا پیـاوێکی ناپـاکی خراپـەکار دەپێکـێ، ئەگـەر بینـی قەلەڕەشێ رامدەکات هەوڵی باشکردنی کارێکی خراپدەدات.

(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا پیـاوێکی پلەوپایەبەرزی بەئارام‌و هێمنە.

قەلەڕەشـێکی بەڵـەك بەڵـەك: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پیـاوێکی فێڵبـازەو لەرۆیـشتندا خـۆی بەگـەورە دەزانـێ‌و رژدە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر قەلەڕەشێکی راوکرد ماڵێکی حـەرام بەدەستدەهێنێ بەخراپـەو فێـڵ، هـەروەها دەڵـێن: پیاوێکی درۆزنی ناپاکە.

*ئەگــــەر بینـــی قەلەڕەشــێکی بەدەسـتهێنا لـەخۆباییوون‌و کاروبـاری پووچ‌و بەتاڵە.

* ئەگەر قەلەڕەشی راوكرد دەستكەوت بەدەستدەهێنێ بەڕێگەی پووچ وبەتاڵ.
* ئەگەر قەلەڕەشێك هاتەگۆ لەگەڵی غەمو پەژارە دایدەگرێ پاشان دەرووی لێدەكرێتەوە.
* ئەگەر گۆشتی قەلەڕەشی خواردو ماڵو سامان لەكۆمەڵێ دزەوە بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر قەلەڕەشێكی لەبەردەركی فەرمانڕەواو سەركردەیەك بینی گوناهو تاوانێك ئەنجامدەداتو پاشان لێی پاكەزدەبێتەوە یاخود هەڵدەستێ بەكوشتنی براكەی پاشان تەوبە دەكات بەپێی ئایەتی: ﴿فبعث الله غرابا يبحث في الأرض ليريه﴾ (المائدة: ٣١).
* ئەگەر بەچنگی بریندارێكرد لەسەرما رەقدەبێتەوە یاخود كۆمەڵێكی ستەمكار توندوتیژ دەبن لەگەڵیو ئێش وئازار رووی تێدەكات.
* هەروەها دەڵێن: قەلەڕەش بەڵگەی تەمەندرێژییە.
* (نەسری كوڕی ئەحمەد) لەخەودابینی لەسەركورسیەكەی دانیشتبوو، قەلەڕەشێك هاتو كڵاوەكەی بەدەنووك كونكرد، ئنجا لەسەری خستیەخوارەوەو ئەویش لەسەر جێگەكەی هاتەخوارەوەو كڵاوەكەی بەرزكردەوەو لەسەرسەری دانیا،پاشان خەوەكەی بۆ راڤەكارێك گێڕایەوە كە(حیوە)ی (نیشابوری)بوو ئەویش وتی: كەسێكی خانەوادەكەی خۆت بەرەنگارت دەبێتەوە لەو دەستەڵاتەدا كەهەتە پاشان بڕیارو دەستەڵات هەر بۆ خۆت دەگەڕێتەوە، ئنجا(ئەبا ئیسحاق) (سامانی) یاخیبوو كاروباری تێكداو پاشان كاروبارەكە گەڕایەوە ژێردەستی خۆی.
* هەروەها یەكێك بینی قەلەڕەشێك لەسەر (كابە)یە، خەوەكەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوەو وتی: پیاو خراپێك ژنێكی رێزدار دەهێنێ، پاشان (حەجاج كچی (عبدالله)ی كوڕی(جەعفەر)ی كوڕی (ئەبی تاڵیب)ی هێنا.
* بینینی قەلەڕەش لەشوێنێكدا باش نییە، ئەگەر قەلەڕەشێكی لەماڵەكەی خۆیدابینی بەڵگەیە لەسەر پیاوێك خیانەتی لێدەكاتو دەستی لەگەڵ هاوسەرەكەیدا تێكەڵكردوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەڵمەتبردنی پیاوێكی دەستەڵاتدار بۆسەر ماڵەكەی.
(نابلسی) دەڵێت: قەلەڕەش شومە ئەگەر لەسەر كشتوكاڵ یا دارێك ببینرێ، ئەگەر قەلەڕەشێكی بینی

گفتوگــۆی لەگەڵــدەکرد کــوڕێکی خراپەکاری دەبێت.
(ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بـەڵکو غـەمو پەژارەیەکی زۆر ڕووی تێدەکات پاشان قوتاردەبێ.
*قەلەڕەش بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەخۆشەویستان و غەریبی.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی پێسپێرا خۆشیو شادی بەدەستدەهێنێ.
*قەلەڕەشـی بەڵـەك بەڵـەك بەڵگەیـە لەسـەر تەمەندرێـژیو مانـەوەی شتومەكو خۆشی یان بەڵگەیە لەسەر پیریـی بـەهۆی تەمەندرێـژی قەلەڕەشەوە.
*لەباڵندەکانی زستانە بۆیـە بەڵگەیـە لەسـەر سـەرماو سـۆڵەو تێکـچوونو شێوان.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی بەڵـەك بەڵـەکبوو چاوی گەشو ڕۆشندەبێ پێی، ئەگـەر بـوو بـەخاوەنی کـوڕێکی خراپـەکارەو سـەربڕینی زەفەربردنـە بـەکوڕێك یـا هەواڵێك ڕووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی قەلەڕەش دەدوێ لەگەڵی کوڕێکی پیسیدەبێت.
*ئەگـەر چـەند قەلەڕەشـێکی بینـی لەماڵی خۆیدا ماڵو دارایی و شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ هەتا کۆتایی تەمەنی.

*هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر خـەڵکێکی زماندرێژی زۆربڵە.
*قەلــەڕەش پیــاوێکی جــەنگاوەری ستەمکارە لەگەڵ بەختدایە دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر سـووربوون لەسـەر بژێوی.
*دەگونجێــت بەڵگــەبێت لەســـەر کاروبــاری شــاراوە لەزەویــداو ئەسـپەردەکردنی مـردوو، خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿ فبعث الله غرابا يبحث في الارض ليريه كيف يواري سوءة أخيه﴾ (المائدة: ٣١).
*ئەگـەر قەلەڕەشـێکی بینـی ڕاوی بـۆ دەکـرد دەسـتکەوت لەشـتی بـەتاڵو پووچدا بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی لەشوێنێکدا بینی لەوشـوێنەدا مرۆڤێکـی ئـاوارەو غـەریب دەمرێ.
*ئەگـەر قەلەڕەشـێکی بینـی لەزەویـدا دەگـــەڕا کارێـــك ئەنجامـــدەدات پاشـگەزدەبێتەوە لێـی، یـان دەڵـێن: شـتێکی بـۆ دەردەکـەوێ تێکـەڵبووبێت لێیو نەزانێت چیبکات وەك کوڕەکـەی (ئادەم) چۆن نەیدەزانی تەرمی براکەی بـــشارێتەوە دوای کوشـــتنیو قەلەڕەشەکە فێریکرد.

*دەگونجێت قەلەڕەش بەڵگەبێت لەسەر:
+ئاوارەیی.
+ڕەشبینی بەهەواڵو دەنگو باس.
+غەمو پەژارە.
+سەفەری دوورودرێژ.
+ئەوەی پێویست دەکات دوعای لێبکات لەخزمو کەسوکار یان دەستەڵاتدارێکی ستەمکار.
*قەلەڕەشی نێو کشتوکاڵ بەڵگەیە لەسەر کوڕێك بەزینا لەدایکبووبێ لەگەڵ پیاوێکی تێکەڵە لەخێروشەڕ.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی بینی بەسەر کشتوکاڵێکەوە ئەو کشتوکاڵە بەلاو ئافە لێیدەدات.
*قەلەڕەش مرۆڤێکی خراپەکاری درۆزنە، ئەگەر بینی چارەسەری قەلەڕەشێکدەکات چارەسەری مرۆڤێکدەکات بەو چەشنەیە.
*ئەگەر بینی قەلەڕەشێکی گرت بەدەستی لەخۆباییبوونە لەگەڵ داوایەکی پووچو بەتاڵ.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی لەماڵو لانەیەك بینی مرۆڤێکی بەدو خراپە.

*ئەگەر بینی قەلەڕەشێك ڕاوی بۆدەکات دەستکەوت بەدەستدەهێنێ بەدرۆو کاری پووچو بەتاڵیشە.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی بەڵەك بەڵەکی بین شتێك دەبینێ پێی سەرسامدەبێ لەکاتی بێداریداو ئەوشتە هیچ خێرێکی تێدا نییە.
*ئەگەر قەلەڕەشێکی لەشوێنێکدا بینی لەزەویدا کارێکدەکات لێی پاشگەزدەبێتەوە، هەروەها دەڵێن: کارێکی بۆ سەرهەڵدەدات پاشگەزدەبێتەوە هەروەك چۆن سەریهەڵدا بۆ نەوەی(ئادەم) لەکوشتنی براکەیدا.
قەلەڕەشێکی سووری دەنووکدار: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی چەکمەبۆری ئارەزووبازی خاوەن دەستەڵات.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر نەتەوەیەك یان کۆمەڵێکی هەژار یاخود پێکدادانو بژێوی بەبێبوونی هیچ بنەمایەك.
قەلا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ لەسەر قەلایەك یان لەنێویدایە دەمرێتو هیچ خێروچاکەی نییە بەپێی ئایەتی : ﴿أينما تكونوا يدرككم الموتُ ولو كنتم في بُروج مُشَيَّدة﴾ (النساء:٧٨).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بینی لەنێو قەلآیەکدایە دڵنیا نەبێت لەوەی بۆیدەچێتو خوازیاریەتی، ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێت، هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینیّ وەك ئەوەی لەسەر قەراغی قەلآیەك یان دیوارێکە زەفەر بەپیاوێکی مەزنی مەترسیدار دەبات.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەلآ قەڵغانە لەئایندا بۆ یەکێك خۆی ببینیّ تێدا لەگەڵ یەکێکدا کاروبارەکانی بۆ کۆدەبێتەوەو لەکاروباری دنیادا زاڵدەبێت هەروەها نزیکدەبێتەوە لەفەوتانو تیاچوون چونکە هەموو تەواوییەك ناتەواوی رووی تێدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: قەلآ بەڵگەیە لەسەر راستگۆیی خاوەنەکەی بەپێی ئەو وتەیەی دەڵێت: راستگۆیی قەلآیە.

*دەگونجێت قەلآ بەڵگەبێت لەسەر خاوەنەکەی یاخود ئەو سەربازانەی تێدان یان دوژمنان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+زانیاریو قورئانو ئەوەی مرۆڤ خۆی پێدەپارێزیّ لەشەیتانو سەربازەکانی ، قەلآتەکانی فەرمانڕەواکانیەتیو دەرگاکانیشی پاسەوانەکانەو قوللەکانی وەزیرو ماڵانی دەوروبەریشی خزمو کەسوکارو دەرگاوانیەتی.

*ئەگەر خۆی لەقەلآیەکدا بینیەوە ئەگەر شایستەی موڵكو دەستەلآتبوو پێیدەگات یاخود هاوسەردەگیرێت ئەگەر رەبەنبوو یاخوداوەند منداڵێکی کوری پێدەبەخشیّ یاخود موڵکێك دەکریّ، ئەگەر بێباوەڕبوو بڕوادەهێنێت یان تەوبەدەکات لەسەرجەم گوناهو تاوانەکانی.

*قەلآ بەڵگەیە لەسەر ئیسلام ، ئەگەر بینی لەقەلآیەکدایە خواناسیو دینداریو چاکەی پێدەبەخشریّو لەگوناهو تاوان پاشگەزدەبێتەوە بەئەندازەی شوێنو جێگەی لەقەلآکەدا.

*ئەگەر ئەو قەلآیە لەکاتی بێداریدا لەئاوێکدا یان لەبیابانێکدابوو دوژمنەکەی زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگەر لەبیانێکدابوو بەلآم لەخەوەکەدا کەوتە چیایەکەوە یان لەنێو ئاودابوو لەجەنگو شەڕدا بەدەستی بەتاڵدەگەڕێتەوە.

*ئەگەر بینی قەلآیەك بینادەکات پارێزراودەبێت لەدوژمنەکانی یاخود عەورەتو ماڵودارایی پارێزراودەبێتو لەملکەچیو سەرشۆڕی بەدوور دەبێت.

*ئەگەر بینی قەلاکەی یان ئەو ماڵو کۆشکەکەی وێراندەکات تێکچوونی ئاینو دنیایەتی یاخود مردنی هاوسەرەکەیەتی.

*ئەگەر بینی لەبەردەمی پەنجەرەو قەلایەك دانیشتوە بەهۆی براو سەرۆكو کوڕەکەیەوە قوتاردەبێت.

*هەروەها وتراوە: قەلا پیاوێکی پارێزراوەو کەس پێیناوێرێت، ئەوەی لەدوورەوە قەلا ببینێ پلەوپایەی بەرز دەبێتەوەو عەورەتی پارێزراو دەبێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەلا کۆتایی هێنانی غەمو پەژارەیەو دەروازەی خێرە.

*قەلا یەکێکە لەپادشاو سەرکردەکانو لەخێرەوە دەچێت بۆ شەر.

*ئەگەر بینی چوە نێو قەلایەك رزقو رۆزیو دنیانەویستی لەئاینەکەیدا بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر قەلایەکی لەدوورەوە بینی لەشوێنێکەوە دەچێت بۆ شوێنێکی دیکەو پلەوپایەو ناوبانگی بەرزدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی قەلایەکی دروستکرد عەورەتی لەحەرام دەپارێزێو ماڵو دارایشی لەبەلاو نەهامەتی.

*ئەگەر بینی قەلاکەی وێرانبوو یان لانەو کۆشکەکەی تێکچوونی ئاینو دنیایەتی یان مەرگی هاوسەرەکەیەتی.

*ئەگەر خۆی لەقەلایەکدا بینی یان لەشار یاخود لەحەشارگەیەکدا چاکی پێدەبەخشرێ لەگەڵ خواناسیو یەکلایی بوونەوە بۆ ئەوکارە.

*ئەگەر بینی لەبەر پەنجەرەی قەلایەکدا دانیشتوە برا یا سەرکردە یاخود باوکی بانگدەکاتو بەهۆیەوە قوتاردەبێ.

*هەروەها دەڵێن: قەلا پیاوێکی پارێزراوە کەس توانای بەسەریانییە، ئەگەر لەدوورەوە بینی بەرزی ناوبانگو پلەوپایەیەتیو پاراستنی عەورەتە لەحەرام.

*ئەگەر بینی لەناوەوە خۆی هەڵواسیوە بەقەلایەکدا یان لەدەرەوەی قەلادا خۆی هەڵواسیوە حاڵو باری لەئایندا بەو شێوەیەیە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ لەقەلایەکدا خۆی حەشارداوە سەردەکەوێت.

(نابلسی) دەڵێت: قەلا وازهێنانە لەگوناهو تاوان ، هەروەها قەلا بەپیاوێکی مەزن راڤەدەکرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی قەلایەکی ئازادکرد کچێکدەکات بەژن.

قەڵای شەترەنج: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جێگیربوون لەکاروبارەکاندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+داپۆشین.

+مەرگی ناکاووکتوپڕ.

+راستگۆیی.

*بۆ دووگیانیش بەڵگەیە لەسەر لەدایکبوونی کچ.

قەڵغان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: قەڵغان پیاوێکی رەوشتبەرزی گوێڕایەڵو مشوورخۆری براکانیەتی لەهەموو شتێکدا کەپەیوەندی بەکاری چاکو جوانەوە هەیە، هەروەها پارێزگاریان لێدەکاتو پشتگیریاندەکاتو لەخراپە دووریاندەخاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: شتێکە سوێندی پێدەخورێ یا کوڕێکە نەزانو نەفام دەبێت بەرانبەر باوکی.

*قەڵغانی سپی پیاوێکی خاوەن ئاینو پلەوپایەیە، قەڵغانی سەوز پیاوی ئایندارە هی سوور پیاوی ئارەزووبازی شەڕەنگێزە، رەشیش پیاوی ماڵو ساماندارو شکۆمەندە، قەڵغانی رەنگاوڕەنگیش پیاوی تێکەڵوپێکەڵە.

*ئەگەر لەگەڵ قەڵغاندا چەکی بەدیکرد دوژمنەکانی ناتوانن زیانی پێبگەیەنن.

*ئەگەر زەڕەنگەر یان بازرگان قەڵغانێکی بینی لەگەڵ شتومەکی خۆی یان لەنێو فرۆشگاکەی دانرابوو یاخود لای ئەوانەی مامەڵەی لەگەڵدەکردن پیاوێکی سوێندخۆرە، سوێندەکەشی وەك پەناو قەڵغانێکە لەفرۆشوکڕیندا، بەڵگەش ئایەتی: ﴿اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً﴾(المجادلة:١٦).

*ئەگەر بینی قەڵغانێکی نییەو کوڕیشی هەبوو کوڕەکەی لەخراپە بەدووری دەگرێتو بژێویو پێداویستی دابیندەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی خۆی بداتە پاڵ قەڵغان یا قەڵغانێك بگرێت بەدەستەوە پەنادەبات بۆ پیاوێکی بەهێزو دەیکات بەپەناو پشتگیری خۆی.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر قەڵغانەکە بەنرخبوو بەڵگەیە لەسەر ژنی دەوڵەمەندی جوانو شۆخو شەنگ، وەگەرنا ژنێکی ناشیرینە.

(نابلسی)دەڵێت: قەڵغان لەخەودا پەناگەو پارێزەرە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر

رۆژوو، پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێت: ((ڕۆژو قەڵغانە - پارێزەرە))[1].

*دەگونجێت بەڵگەش بێت لەسەر هاوڕێیەکی رکەبەر.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: قەڵغان قەڵاوپەنایە، ئەوەی دەیپۆشێ پلەوپایەیەکی مەزن بەدەستدەهێنێت، پۆشین و لەخۆدانی هەموو جۆرێکی چەك پارێزگارییە لەدژی دوژمن، قەڵغان پارێزگاری و مسۆگەری ئاینە بۆ سەرجەم خەڵکی نیعمەت و پارێزگارییە لەبەلاو نەهامەتی و فروفێڵ. خوداوەند دەفەرموێت: ﴿ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمْ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ ﴾ (النحل:٨٠) هەروەها دەفەرموێت: ﴿ وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ ﴾ (الأنبياء:٨٠).

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی قەڵغان دروستدەكات شارێكی تۆكمەو بەهێز دروستدەكات، قەڵغان پۆشی بەڵگەیە لەسەر براو پەناوپشتگیر یان كوڕێكی بەسۆزو دڵسۆزو، پۆشینی بۆ بازرگان چاكەیەكە پێیدەگات یاخود بازرگانییەكی هەمیشەییە لەگەڵ هێمنی و پارێزگاری.

*وتراویشە:
١) قەڵغان ماڵ و موڵكە.
٢) هەموو وابەستەیەكی جەنگ وەك قەڵغان و كڵاوو ...

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر هاوڕێبوو پیاوێكی بەخشندەو پەناو پشتگیرە بۆ یەكێك پەنای پێبگرێت، پارێزەرە بۆ ئەوەی پەنای پێدەگرێت و كوڕێكیشە بژێوی خۆی پەیدادەكات و بەتواناو هێزە، هەروەها بۆ یەكێك لەبەرییبكات نیعمەتێكە لەلایەن پیاوێكەوە هەروەك باسكراو لەنهێنی و ئاشكرادا دەیپارێزێت و لەپلان و فێڵی پیلانگێڕان قوتاریدەكات.

*ئەگەر بینی قەڵغانێكی پۆشیوەو قەڵغانەكە لەئاسن دروستكراوە پارێزگاریی ئایینە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی قەڵغانێك بپۆشێت ماڵ و موڵك بەدەستدەهێنێت.

*قەڵغان بەڵگەیە لەسەر هێمنی و دڵنیایی لەترس و بیم و پاراستنی ئابرووی هاوسەرو ماڵ.

*قەڵغان بۆ ژن پەچەیە یاخود مێردێكە بیپارێزێت.

*پۆشینی قەڵغان بەڵگەیە لەسەر براو پەناوپشتگیر یاخود كوڕێكی بەسۆزو میهر.

*هەروەها دەڵێن: قەڵغان ماڵ و موڵكە.

[1] (بوخاری) (١٨٩٤) و (مسلم) (١٦٢/٢٨٥/٤) لەفەرمودەیەكی (ئەبوهورەیرە)ەوە.

*ئەو چەکەی وەك قەڵغانو خودە وایە بەڵگەیە لەسەر جلوبەرگو پۆشاك هەردوو باڵی ئەگەر لەئاسنبوو خزمو خۆشییە، ئەوەی ببینێ دووباسکی هەیە بەهێزو پەنادار دەبێت بەهۆی پیاوێکی خزمیەوە، هەروەها دەڵێن: هاوڕێیەتی دووپیاو دەکات بەهێزو مەزنن.

*دەگونجێت لێکدانەوەی قەڵغان وابەستەی کوڕو براکەبێت.

*ئەگەر بینی دووباڵی ئاسنی هەیە کوڕو هێزە لەسەفەردا.

قەڵغانچی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا دەستەڵاتێکی بەهێزە هاندەری سوپایە دژ بەدوژمنانی فریووی دوژمنانی دەدات بەدوژمنانی، تیروپشکیش دەستەڵاتە.

قەڵەوی لەشولاری مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵت: قەڵەویو هێز لەلاشەدا هێزی ئاینو باوەڕە، ئەگەر بینی لەشولاریبوە بەلەشو لاری مارێك هەڵدەستێت بەدەرخستنی دژایەتیو دوژمنایەتی پەنهان.

*ئەگەر بینی دووگی هەیە وەك دوگی بەران کوڕێکی هەیە دوای خۆیدەژی.

*ئەگەر بینی لەشو لاری لەئاسنە یاخود لەبەردە دەمرێت.

*ئەگەر زیادەیەکی لەلەشو لاریدا بینی بەبێنەوەی زیانی هەبێت زیادەی نیعمەتەکە دەڕژێت بەسەریا.

*پیاوێکی سادەو هەژار هات بۆ لای راڤەکارێکی خەو وتی: بینیم لەشولارم زیادیکردوە وەك ئەوەی نورو رووناکیم هەبێ لەوەدەچوو روو بەزوهدو خوانای چوویم لەنێو چیاو دەشتو دۆڵەکاندا دەگەڕام، راڤەکاری خەوەکە پێیوت: تۆ شایستەی دەستەڵاتدەبیتو موڵكو دەستەڵات بەدەستدەهێنیتوماڵو سامانو شکۆمەندیت زیاد دەکات، پاشان زۆرینەبرد لەگەڵ غەزاکاراندا چوو بۆ غەزاو پیاوێکی ئازابوو موشریکەکانی بەزاندو ماڵوسامانو دەستکەوتی بەدەستهێنا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی قەڵەوە ماڵوسامانی زیاد دەکات، ئەگەر لەگەڵ قەڵەویدا جلوبەرگێکی ئاڵتوونی لەبەردابوو نەخۆشدەکەویو چاکدەبێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەوی لەشو لار بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەوی لەشو لار هێزو باوەڕە.

*هەروەها دەڵێن: قەڵەوی بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو پلەوپایەی بەرز.

قەمبووری: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی قەمبووربوە ماڵو داراییەکی زۆری بەدەستدەهێنێت لەگەڵ موڵکو دەستەڵات لەلایەن خزمو کەسێکی بەهێزترە.

(نابلسی)دەڵێت: لەگەڵ ئەوەدا سروشتی پاکو بێگەرد بەدەستدەهێنێت، هەروەها قەمبووری ناوبانگو قەرزارییەکە ئەستەمە دانەوەی چونکە پشت وەك بار وایە، دەگونجێت گوناهو تاوان بێت.

*وتراوە: قەمبووریی تەمەندرێژییە یان منداڵە.

قەند(شەکری کلۆ): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزییە بەماندووبوونو غەمو پەژارە دەستگیردەبێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+دەرووی خێر دوای نارەحەتی.

+منداڵبوونی دووگیان.

+سەرەتای خەریکبوون بەزانیاریو قورئانخوێندنو پیشەسازییەوە.

+ماڵێکی مۆڵی دەستبەدەست.

قەیسی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: قەیسی نەخۆشییە، خواردنی قەیسی سەوز دینارکردنە بەخێرو چاکبوونەوەیە لەنەخۆشی، خواردنی قەیسی زەرد خەرجکردنی ماڵوسامانە لەنەخۆشیدا.

*ئەگەربینی قەیسی لەداریك دەکاتەوەو دەیخوات هاوەڵایەتی پیاوێکی دەوڵەمەندی رەوش خراپدەکات.

*هەروەها وتراوە: لێکردنەوەی قەیسی لەدارەکەی هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکدا ماڵو سامانی میراتی لەژێر دەستدایە.

*ئەگەربینی هەندێك لەدەستەڵاتداران قەیسیان لەدارێکی سێولێکردەوە ماڵێکی خراپ دەخاتە دەستی ژێردەستەکانی.

*دارقەیسی پیاوێکی دەردەدارو فرە نەخۆشییە.

*هەندێکدەڵێن: بەڵکو پیاوێکی رووگرژە بۆ خانەوادەکەیو لەگەڵ خەڵکیداکراوەو چاونەترسە.

*ئەگەر قەیسیەکی سەوزبوو پیاوێکی فرە درهەمە.

*ئەگەر لقێکی لەدار قەیسی شکاندەوە نکوولی لەماڵو سامانێکدەکات لەلای پیاوێکەوە یاخود واز لەنوێژو رۆژوو دەهێنێت.

*ئەگەر لەدارێکی زڕ لقێکی شکاند هەتا بیکات بەکۆچان خۆشیو شادی لێوە بەدیدەهێنێت.

*ئەو بەروبوومانەی رەنگیان زەردە نەخۆشن‌و ئەوەی ترشە غەم‌و پەژارەیەو سەوزەکانیان نەخۆشی نییە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کۆمەڵە دینارێکی زۆرە ئەگەر لەکاتی خۆی یان لەکاتی خۆیدانەبوو.

*دار قەیسی پیاوێکی نەخۆشەو هیچ کەڵك‌و سوودی نییە.

*ئەگەر دارەکە قورسبوو بەو بەربوومەی هەڵیگرتوە پیاوێکی خاوەن ماڵ‌و داراییە.

*هەروەها دارقەیسی پیاوێکی رووگەشی رژدە لەگەڵ خانەوادەکەی‌و لەخودی خۆشیدا ئازایە.

*ئەگەربینی بەروبوومەکەی سەوزە بەڵگەیە لەسەر درهەم ، ئەگەر زەردبوو بەڵگەیە لەسەر دینار.

*ئەگەربینی لقێکی شکاند لەدارێکی بێبەروبووم ناکۆکی‌و دژایەتی دەکات لەگەڵ کەسێکی نزیکی.

*ئەوەی دارو درەخت چاکبکات ئەمانەت دەگەیەنێ.

*هەموو دارو درەختێك لەکاتی خۆیدا بەروبوومی لێبکرێتەوە خۆشی‌و چێژو خزمەتکارە بەدەر لەتوو، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو ماندوبوونێکی پووچە.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی لەدارسێو قەیسی لێکردەوە لەژێر دەستەکانی پارەی ستەمکاری وەردەگرێ.

*قەیسی بەڵگەیە لەسەر ترس‌وبیم، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرگەڕانەوەی شتەکان بۆ دۆخی رابردوویان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزق‌و رۆزییەکی خۆش‌و بەتام.

ق ی

قیامەت(رۆژی دوایی، رۆژی زیندوبوونەوە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبی عوبەیدەی تەستوری) دەڵێت: لەخەودا بینیم قیامەت هەڵساوەو خەڵکی کۆبوونەتەوە، یەکێك بانگیکرد: خەڵکینە ئەوەی لەدنیادا برسیبوو بائامادەی نانخواردن بێت، خەڵکی یەك بەیەك هەڵسان، پاشان بانگکرا: (باوکی عوبەید هەستە) هەستام‌و سفرەدانرا لەدڵی خۆمدا وتم: پێمخۆش نییە لەدوای ئەوانەوەبم.

*(ئەحمەد)ی کوڕی (مسروق) دەگێڕێتەوە دەڵێت: لەخەودا بینیم قیامەت هەڵساوەو خەڵکی کۆبوونەتەوەو یەکێك بانگیکرد: کاتی نوێژی بەکۆمەڵە ، ئنجا خەڵکی ریزیانبەست فریشتەیەك هات رووخساری بەئەندازەی میلێك دەبوو

وتی: بچۆرە پیشەوەو بەرنوێژی بۆ خەڵکی بکە، تەماشای رووخسارمکرد لەنێو چاوانیدا نووسرابوو (جوبرەئیل)ی (ئەمین) منیش وتم: ئەی کوا پێغەمبەری (ﷺ) ئەویش وتی: سەرقاڵی دانانی سفرەیە بۆ دنیا نەویستان.

*(ئەبوسەعد) (رەحمەتی خوای لێبێت)دەفەرموێ: ﴿ونضع الموازين القسط ليوم القيامة فلا تظلم نفس شيئا﴾ (الأنبياء: ٤٧).

*هەرکەس ببینێ قیامەت هەڵساوە لەشوێنێکدا دادپەروەری بڵاودەبێتەوە لەوشوێنەداو تۆڵە لەستەمکاران دەکرێتەوە چونکە ئەو رۆژە رۆژی جیاکردنەوەو دادپەروەرییە.

*ئەگەر بینی مەرجێك لەمەرجەکانی قیامەت هاتەپێش وەك هەڵهاتنی خۆر لەرۆژئاواوەو هاتنە دەرەوەی زیندەوەری دواو یاخود سەرهەڵدانی (دەجال)و (یأجوج ومأجوج)، ئەگەر گوێڕایەڵی خوداوەندبێت خەونەکەی مژدەیە بۆی، ئەگەر سەرپێچیکاربێت یان خەریکبێت سەرپێچی بکات خەونەی ئاگادارییە بۆی.

*ئەگەر بینی قیامەت هەڵساوەو ئەویش لەبەردەمی پەروەردگاردا راگیراوە خەونەکەی بەهێزو پتەوترەو سەرهەڵدانی حەق خێراترە.

*هەروەها ئەگەر بینی لەخەودا گۆڕەکان شەقیانبردوەو مردوو لەگۆڕدێنەدەرەوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر بڵاوبوونەوەی دادپەوەری.

*ئەگەر بینی قیامەت بەرپابوەو خۆشی لەجەنگدابوو سەردەکەوێ.

*ئەگەر خۆی لەقیامەتدا بینیەوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر سەفەر، ئەگەر هەر خۆی بەتەنیا حەشرکرا لەگەڵ یەکێکیتر خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر ستەمکارە بەپێی ئایەتی: ﴿احشروا الذين ظلموا وأزواجهم﴾ (الصافات: ٢٢).

*ئەگەر بینی قیامەت بەرپابوە بەتەنیا هەر بۆ خۆی خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی بەپێی ئەو فەرموودەیەی دەڵێت: " ئەوەی بمرێ قیامەتی بەرپابوە".

*ئەگەر بینی قیامەت بەرپابوەو سەختیو ناڕەحەتیەکانی داهاتوون بەڵگەیە لەسەر هاتنی ستەم بەدوای دادپەوەریدا لەلایەن کۆمەڵێکەوە چاوەڕێی ستەمی لێنەکردوون.

*ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی سەرقاڵە بەئەنجامدانی گوناهو تاوانو داوای کاری دەگمەنو مەحاڵدەکاتو تەوبەدەکات لەسەری یاخود سووردەبێت لەسەر درۆکردن بەپێی ئایەتی: ﴿ ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه وانهم لكاذبون﴾ (الأنعام:٨).

*ئەگەر بینی لەلێپرسینەوە نزیکبوەتەوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر نکوولیکردنی لەخێرو پشتهەڵکردن لەحەق بەپێی ئایەتی: ﴿اقترب للناس حسابهم وهم في غفلة معرضون﴾ (الأنبياء: ١).

*ئەگەر بینی مامەڵەو لێپرسینەوەیەکی سووکی لەگەڵ ئەنجامدرا خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینەکەی.

*ئەگەر بینی بەتوندی مامەڵەی لەگەڵکرا خەوەکەی بەڵگەیە لەسەرئەوەی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی:﴿ فحاسبناها حسابا شديدا﴾(الطلاق: ٨).

*ئەگەر بینی خوداوەند لێی دەپرسێتەوەو کردارەکانی خراوەتە نێوکێشانەوەو چاکەکانی قورستربوون لەخراپەکانی لەگوێرایەڵیەکی مەزندایەو خوداوەند پاداشتێکی مەزنی دەداتەوە، ئەگەر خراپەکانی قورستربوون لەچاکەکانی مەترسی لەسەر ئاینەکەی هەیە.

*ئەگەر بینی کێشانەکە بەدەستییەوەبوو لەسەر رێبازێکی راستو رێك بەپێی ئایەتی: ﴿ وأنزلنا معهم الكتاب والميزان ﴾ (الحديد:٢٥).

*ئەگەر بینی فەرمانێکیاندایەو پێیانوت: بخوێنە، ئەگەر لەچاکەکاران بێت شادیو دڵخۆشی رووی تێدەکات، ئەگەر وانەبێ حاڵی مەترسیدارە بەپێی ئایەتی: ﴿ اقرا كتابك ﴾ (الإسراء:١٤).

*ئەگەر خۆی لەسەر (صراط) دییەوە جێگیرە لەسەر ئاین ، ئەگەر بینی لەسەر (صراط)لایداو لەکێشانەو دەگریا خوازیاری ئاسانکردنی کاروبارەکانیەتی پشتبەخوا لەرۆژی قیامەتدا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئاگادارییە بۆیەکێك خەریکبێ سەرپێچییەك ئەنجامبدات قیامەتیش دادپەوەرییەو حەقسەندنەوەیە لەستەمکار بۆستەملێکراو.

*ئەگەر یەکێك لەجەنگاوەران بینی قیامەت بەرپابوە تیاچوونی گروهو کۆمەڵی ستەمکار نزیکە بەسەرکەوتنی خوایی.

*زەوی قیامەت ژنێکی ڕێزدارە یان پیاوێکی بەڕێزی بەسوودە، فووکردن بەکەڕەنەدا قوتاربوونی پیاوچاکانە.
*ئەگەر بینی قیامەت لەشارێك یان گوندێك بەرپابوە یاخود ڕۆژ لەرۆژئاواوە هەڵهاتوە یان هەر نیشانەیەکیتری قیامەتو زیندوبوونەوە دێت بەدووی یەکدا هەتا دەگاتە بەشی پاداشتو سزا مژدەدەرە بۆیەکێك کاری چاکە ئەنجامبدات بەئاسانیو بۆئەوەشی کاری خراپە دەکات ئاگادارییە هەتا تەوبەبکاتو پاشگەزببێتەوە.
*ئەگەر قیامەتی لەخەودا بینی بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نیشانەیەکی قیامەت وەك خوێنڕشتنو دەرکەوتنی کاری ناقۆڵاو بەدکاریی.
*هەروەها قیامەت بەڵگەیە لەسەر نیشانەکانی خراپەو بینینی ئەوەش یادخەرەوەیە بۆخەوبینەر.
*ئەگەر بینی گۆڕەکان قڵیشاونو مردوەکان لەگۆڕەکان بەدەرکەوتوون دادپەوەری لەو شوێنەدا بلاّدەبێتەوە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی قیامەت بەرپابوە لەشەڕی دوژمنانی قوتاردەبێ یاخود فیتنەو ئاشووب لەنێو خەڵکی شارو وڵاتدا بەرپا دەبێ کەتێدا بینراوە.

*ئەگەر نیشانەیەکی قیامەتی بینی وەك فووکردن بەکەڕەنا یاخود هاتنەدەرەوەی مردووان لەگۆڕ یاهەڵهاتنی ڕۆژ لەرۆژئاواوە لێکدانەوەی وەك لێکدانەوەی ڕۆژی قیامەت وایە.
*هەروەها دەڵێن: هاتنە دەرەوەی زیندەوەران سەرهەڵدانی فیتنەیەو تێدا کۆمەڵێك قوتاردەبنو کۆمەڵێکیش تیادەچن.
*سەرهەڵدانی (دەجال) دەرکەوتنی پیاوێکی بیدعەکارەو وێڵیو سەرگەردانی لەنێو خەڵکیدا بلاّودەکاتەوە.
*فووکردن بەکەڕەنا کۆکەڕەشەو نەخۆشییە یاخود ئاگادارییە لەدەستەلاّتدارەوە لەناردنی یەکێك یاخود ڕووداوێك لەوشارە دەقەومێ یان سەفەرێکی گشتییە لە(حەج)یاخود جیهادو تێکۆشان.
*ئەگەر بینی خوداوەند خەڵکی زیندودەکاتەوە بۆ جیاکرنەوە یان لێپرسینەوەیان دادپەوەریی خواییە لەنێو خەڵکیدا بلاّودەبێتەوە، یان پێشەواو ئیمامێکی دادپەوەرە یاخود ڕۆژێکی مەزنە خەڵکی دەیبیننو سەریان پێدەسوڕمێ.
*ئەگەر بینی نامەی کردارەکانی بەدەستی ڕاستی وەرگرت چاکەو دەوڵەمەندیو شکۆداری

بەدەستدەهێنێت ، ئەگەر بەدەستی چەپی وەریگرت بەگوناهو تاوان‌و هەژاری‌و پێداویستی تیادەچێت.

*ئەگەر بینی بەسەر پردی (صراط)دا ڕۆیی بەسەلامەتی قوتاردەبێ لەناڕەحەتیەکی گەورەو گران.

قیبلەو ڕووگەی نوێژخوێن لەنوێژدا: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی روو بەڕۆژهەڵات نوێژدەکات پیاوێکی مەزهەب خراپ‌و فرە بوختانە بۆ خەڵکی‌و چاو نەترسە لە بۆگوناه چونکە لەگەڵ جوولەکەدا هاوڕایەو ئەوانیش بەو چەشنەن.

*ئەگەر ڕووی لەبەرانبەری ڕۆژهەڵاتبوو پیاوێکی بیدعەچی سەرقاڵە بەکاری پڕوپووچەوە.

*ئەگەر ڕووی لەپشتی (کابە)بوو ئیسلامی وازلێهێناوە بەئەنجامدانی گوناهی گەورە یان سوێندخواردنی درۆ یاخود تومەتبارکردنی داوێنپاك‌و خۆنەپاراستن لەگوناهو تاوان‌و چاودێری خوداوەند لەدەستدەدات.

*ئەگەر بینی ڕووگەو قیبلە نازانێ یاخود بینی بۆیدەگەڕێ‌و نایدۆزێتەوە لەئاینەکەیدا سەرسامدەبێت.

*ئەگەر بینی روو بەقیبلە نوێژدەکات ئەوە ئاینەکەی جێگیرە ، خۆئەگەر نوێژ روو بە شوێنێکی بەدەر لە(کابە)یکردو جل‌وبەرگی سپی پۆشیبوو قورئانی بەدروستی خوێندەوە(حەج)دەکات.

*ئەگەر روو بەڕۆژهەڵات نوێژیدەکرد هەمان بۆچوونی قەدەریەکانی هەیەو هاوتای ڕای مەسیحیەکانە.

قیرات[1] : (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ناخۆشییە بەهۆی قەرزەوە تووشی دەبێت کەلەئەستۆیدایە.

قیرتاو: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کاروباری ئاسانگەر یاخود بڕەری قوماشی ئەستوور.

قیمە(گۆشتی وردوردکراو): دەگونجێت بۆ ڕەبەن بەڵگەبێت لەسەرهاوسەرو بۆ دووگیان کوڕبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تێکەڵکردنی ماڵ‌و سامان لەگەڵ شەریکەکانی‌و ئەنجامی سوودو قازانجی نێوانیان.

---

[1] **قیرات**: ١/٢٤ی دینارێك و لەکێشانەشدا (٤) دەنکە گەنمە (فەرهەنگی دەریا: ١٠٠٩/٢).

کاف

کا

کا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کا ماڵێکی زۆرو فەرپارە بۆئەوەی بەدەستی بهێنیّ یان بیباتە ماڵەکەی.

*دەگێڕنەوە(ئیبن سیرین) سەیری کایەك دەکات لەبێداریداو دەڵێت: خۆزگە لەخەودا بوایە ، هەروەها دەڵێن: ئەوەی کا ببینیّ لەخەودا فەردەو توورەکەی بۆ هەڵبدوریّ چونکە ماڵو داراییەکی زۆرەو شوێنەوارەکەی پێدا دیاری دەدات، یاخود ماڵێکی کەمە زۆرپێشی چۆنیەتی هەڵسوکەوت کردنە پێوەی.

(نابلسی)دەڵێت: کا ماڵێکە بەماندوبوون دەستگیر دەبێت چونکە دوای کوتان بەدەستدێت. ئەوەی لەخەودا ببینیّ کای لایە رزقو رۆزی حەلاڵ بەدەستدەهێنێت بۆخۆی، ئەگەر لەخەودا لێیخوارد نرخی فرۆشتنی وەردەگرێتو دەیخوات یان برسێتیو نەبوونی رووی تێدەکات.

ئەگەر لەشوێنو جێگەی ناشیاو داینا وەك سندووقو گەنجینە بەڵگەیە لەسەر گرانیو مردنی ئاژەڵ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خێرو چاکە چونکە لەماڵو دارایی زیادەیە.

*زۆری کا لەولاتدا بەڵگەیە لەسەر زۆری رووەك، بەڵگەشە لەسەر رووەك، کای گەنم بەڵگەیە لەسەر گەنم، کای پاقلەش بەڵگەیە لەسەر پاقلە ، هی نۆکیش لەسەر نۆك.

کابە(کەعبە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی نوێژ لە(کابە)دا دەکات زاڵدەبیّ بەسەر هەندێك لەرێزدارو شکۆمەنداندا و دڵنیاییو خێری دەستگیردەبیّ.

*ئەگەر بینی شتێکی لە(کابە) برد کارو رووداوێکی لەدەستەلاتدارەوە بەدەستدیّ.

*(کابە) لەخەودا فەرمانڕەوا یان بەرپرسە یاخود وەزیرە رمانی

دیوارەکەی بەڵگەیە لەسەر مەرگی فەرمانڕەوا.

*بینینی (کابە)لەخەودا مژدەی خێروچاکەیە یاخود ئاگادارییە بەشەڕو غەمو پەژارە.

*ئەگەر بینی (کابە) بوە بەماڵو لانەی ئەوە خزمەتکاری بەردەوامی دەبیو ناوبانگو شکۆمەندیشی دەبێ، مەگەر (کابە) لەشێوەیەکی خراپدا بەدی بکات ئەمەش هیچ خێرێکی تێدا نییە.

*ئەگەر بینی لانەو ماڵی بوە بە(کابە) ڕێزی لێدەگرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی چوەتە نێو (کابە)وە پشت بەخوا دەچێتە نێوی.

*ئەگەر بینی هەنارێکی لە(کابە) دزی دەچێتە نێوی.

*ئەگەر بینی لەسەر (کابە) نوێژدەکات ئاینی تێکدەچێ.

*ئەگەر بینی دەسەڵاتو پۆستێکی لە(مەککە) پێ سپێرا فەرمانڕەوا هەندێکاری پێدەسپێردرێ.

*ئەگەر بینی روو بە(کابە)چوو ئاینەکەی باشدەبێ.

*ئەگەر بینی لە(کابە) پیسایيکرد بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتی روو لەفەرمانڕەوا دەکات.

*ئەگەر بینی دراوسێی (مەککە)یە تەواووپڕ دەبێ.

*ئەگەر بینی لە(مەککە)دایەو لەگەڵ مردواندداو پرسیاری لێدەکەن بەشەهیدی دەمرێ.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم لەسەر (کابە) نوێژدەکەم ، ئەویش وتی: لەخوابترسە من وادەبینم لەئیسلام دەرچوویی.

*ئەندازیارێك لەخەودا دەبینێ چوەتە نێو (حرم)ەوە لەسەر (کابە) نوێژدەکات، خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو دەگێڕێتەوە ئەویش دەڵێ: دڵنیایيو دەسەڵاتێك وەردەگری باج لەهەموولایەکەوە کۆدەکەیتەوە، وێڕای خراپی بۆچوونو پێچەوانەبوونی سوننەت.

*پیاوێکیتر دەبینێ بازدەدات بەسەر (کابە)دا پاشان بۆ (ئیبن سیرین) ی دەگێڕێتەوەو ئەویش دەڵێ: پیاوێکی پێچەوانی سوننەتی پێغەمبەری (ﷺ)و دوای ئارەزووی خۆت کەوتووی.

*دەگونجێت (کابە) بەڵگەبێت لەسەر نوێژ چونکە رووگەی نوێژ خوێنانەو بەڵگەیە لەسەر مزگەوت چونکە ماڵی خوایە.

*هـــەروەها بەڵگەیـــە لەســـەرئەوەی وابەســـتەی دەبێـــتو ڕێنمـــوویی ئـــەو وەردەگـــــریێو پاشـــــگەزدەبێتەوە لەکارەکانی.

*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەهەشـــت چـــونکە مـــاڵی خوایـــەو بەهەشتیش ماڵی خودایە.

*هـــەروەها بەڵگەیـــە لەســـەر ئـــەوەی مزگەوتەکانیتر بەڵگەیە لەسەری.

*ئەگەر بینـی (کابـە)بـوە بـەماڵی ئـەو خـــەڵکی ڕووی تێدەکـــەنو ڕیزیـــان بەستوە لەبەردەرگایدا خاوەن زانیارییە یاخود کچێکی ڕێزداری هەیـەو هـاتوون بۆ داخوازی.

*ئەگـەر لـەدەوری (کابـە)بـوو یـاخود هەنـــــدێك لەڕێورەســمـــــــەکانی جێبەجێـدەکرد خزمـەتی دەسـتەلآتدار دەکـات یـان خواناسـیێ یـا بـاوكو دایـك یـــاخود هاوســـــەر یـــان گەورەیـــەك بەئامۆژگاریو خۆماندوکردن.

*ئەگـــەر بینـــی چـــوەنێو (کابـــە) هاوســـەزدەگریێ ئەگـــەر ڕەبـــەن بێـــتو، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبیێ ئەگەر بێئاگـــابوو دیـــسان دەگەڕێتـــەوە بـــۆ چاکەکاریو ئەگـەر ئـازاری دڵـی دایـكو باوکیـدابوو چـاکدەبێتەوە لەگـەڵیان، وەگەرنا دەچێتە مـاڵی فـەرمانڕەوا بـۆ کارێـك لەبێداریـدا بەڵگەیـە لەسـەری، بـەڵآم ئەگـەر لـەکاتی بێداریـدا بترسـیێ دڵنیادەبیێو ئەگەر نەخۆشبوو دەمریێ.

*ئەگەر کەسێك (کابە)ی بینی لەشارێك یـــان گـــەڕەکێك ئەگـــەر خەونەکـــە تایبـەتبوو بەخەوبینـەرەوەو کەسـی نـــەدی لەخەوەکەیـــدا تەماشـــای حاڵیـدەکریێ ئەگـەر چـاوەڕێی ژنبـیێ مارەیدەکاتو زۆر چاوەڕێدەبیێ.

*ئەگەر کەسـێکی بێئاگـا لـەئاین بینـی یاخود نوێژی وازلێهێنابوو بۆ ئەوکەوسە ئاگادارییـە لـەوازهێنانی لـەوەی کـەوا دەبـوو بیکـاتو لەڕووکردنـە شـوێنێك، هـــەروەها بۆکەســێك (حـــەج)ی مـــاڵی خـــوای لەئەســـتۆدابیێ بـــەڵآم خـــۆی لێبێئاگابکـات، ئەگـەر هیـچکام لەوانـە نـــەبوو خەوەکـــەش هـــی زانایـــەکبوو خـــەڵکی لـــەدەوری کۆدەبوونـــەوە لەخەوەکەداو دەنگەدەنگیان لـەدەوری دروســـــــتدەکرد دەســـــــتەلآتدارێکی دادپەروەر کاروباریـان دەبـات بـەڕێوەو پیـاوێکی زانـا یـان کەسـێکی ناسـراو لە(حەج) دەگەڕێتەوە یان لەسەفەرێکی دوور یان لەماڵی خۆی دەچێتەدەرەوە بەهۆی کارەسـاتو ڕووداوێکـە کـەڕووی تێدەکات یان فەرزێك کەدێتـە ئەسـتۆی یـان مردوویـەکی دەمرێـتو خـەڵکی

شوێنی دەکەون و بەدەوریا دوعا دەکەن.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی نوێژی تێداکرد زاڵدەبێت بەسەر فەرمانڕەواو پێشەوایەکی ڕێزدار یاخود دڵنیادەبێ لەدوژمنان و خێری دەستگیر دەبێ لێوەیان.

*ئەگەر چوە (بیت العتیق) دەچێتە لای فەرمانڕەوا.

*ئەگەر بینی یەکێك لەدیوارەکانی کەوت و رما بەڵگەیە لەسەر مەرگی فەرمانڕەوا.

*ئەگەر هات بۆ (کابە) بەڵام هیچ سرووتێکی بەجێنەهێنا لەقیامەتدا ئەو فەرزانەی بەجێهێناوە خودا لەسەری داناوە یان کەفارەتی سوێندەکەیداوە.

*ئەگەر بینی دزی لە(کابە)کرد دەچێتە لای مەحرەمێکی خۆی.

*ئەگەر فریشتەکانی بینی لەئاسمان دابەزی و پایەکانی (بیت)یان بەرزکردەوەو لەشارێکدا دایاننا فیتنەو ئاشوب لەو زەوییەدا دەکەوێتەوە.

*ئەگەر بینی (کابە)سووتاوە وازی لەنوێژ هێناوە.

*ئەگەر (کابە)ی بینی زیاد یان کەمیکردبوو یاخود لەحاڵوباری خۆی گۆڕانکارییەکی بەسەردا هاتبوو لێکدانەوەی دەدرێتە پاڵ فەرمانڕەوا.

*ئەگەر بینی گەڕا بەدەوری(کابە)دا یاخود یەکێك لەسرووتەکانی بەجێگەیاند چاکییە لەئاینەکەیدا.

*ئەگەر بینی ڕوویکردە (کابە) ڕوودەکاتە ئەوەی حاڵوباری ئاینەکەی چاکدەکات لەگەڵ دنیایدا یان ڕوودەکاتە فەرمانڕەوا هەتا تێکەڵ بەهەندێك لەبەرپرسەکانی ببێت.

*ئەگەر بینی (کابە) هاتوەتە نێوماڵەکەی و لەخزمەتی دەستەڵاتداردا نەبوو ژنێکی ڕێزدا دەهێنێ لەچاکەکاران.

*(کابە) بەڵگەیە لەسەر نوێژ چونکە ڕووگەی موسوڵمانانە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر مزگەوت چونکە ماڵی خوایە.

*بۆ یەکێك ڕووی تێبکات بەڵگەیە لەسەر:

+ڕێنومایی و قورئان و سوننەت.

+کوڕ.

+زانا.

+گەورەو هاوسەرو دایك.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر بەهەشت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج)و ئاپۆڕەو بازاڕو خۆشحاڵی.

*ئەگەر بینی (کابە)بوە بەماڵی و خەڵکی ڕووی تێدەکەن و وەستاون

لەبەردەرگاکەی دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێ یان بەهۆی زانیارییەکەوە یاخود کارێك کەئەنجامیداوە.

*ئەگەر بینی بەدەوری (کابە)دا دەسووڕێتەوە یاخود یەکێك لەسرووتەکانی جێبەجێدەکات خزمەتی دەستەڵاتدار یا زاناو خواناس یاخود دایكو باوك یا هاوسەرو گەورەیەك دەکات بەئامۆژگاریو چاکەلەگەڵکردنو خۆرەنجاندن بۆ بەرانبەر.

کاتژمێر: ئەوەی کاتژمێرێك ببینێ (درهەم)و (دینار)ی بەپێی دیاریکردنی کاتەکە دەستدەکەوێ.

*کاتژمێری وەڵامدانەوەی دوعا لەرۆژی هەینیدا یان کاتی خوێندنی زیکرو ویرد بەڵگەیە لەسەر لابردنی بەلاو نەهامەتیو دەوڵەمەندبوونی هەژارو بەجێهێنانی بەڵێن.

*هەروەها دەڵێن: کاتژمێری دەست لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پێشکەوتن بەیارمەتی هاورێیەك کەدەستەڵاتێکی گەورەی هەیە.

*کاتژمێری دیوار:بەکات لێکدەدرێتەوە، ئەگەر لەنمرەیەکی دیاریکراودا لێدا لەساتەکانی شەووڕۆژ

چاکبوونی حاڵو بارە ئەگەر هەڵدەستا بەئەنجامدانی کارێك.

کاتژمێری خۆڵی شووشەیی: ئەگەربینی شتێك دێت بەسەریا لێکدانەوەی بەپێی خێرو شەڕ دەبێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جوانکاری.

کار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کرداری ناتەواو بەڵگەیە لەسەر نائومێدبوون لەوەی خوازیاریەتیو روودانی ناتەواوی لەسەرکردایەتیدا.

(نابلسی) دەڵێت: کاری ناتەواو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بێکاریو کاری تەواویش بەڵگەیە لەسەر ژیان.

*ئەگەر بینی کارێکی خێر ئەنجامدەدات خوازیاری منداڵی نێرینەیەو خوداوەند پێی دەبەخشێو بەڵگەی خێرە بۆ دەوڵەمەندو کەسانی بەهێزو هەروەها بەڵگەیە لەسەر موڵكو پلەوپایەی فراوانو بەرین.

کارا(بکەر): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەژاریو دەوڵەمەندی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو دوودڵی لەداواکردنی بژێویداو هەڵگری غەمو پەژارەی کەسانیتر لەگەڵ ئارامگرتن لەسەر ئەوەی تێدایە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەڵبەستی قسەو جوانکاریی حەلاڵ تێکەڵ بەحەرامدەکات.

*کارا (بکەر) پیاوێکە خەڵکی هاندەدات دژ بەیەك، ئەگەر کارێکیشی ئەنجامدا بۆ خوداوەندیدەکات، ئەگەر تەمو مژ کەوتەسەری سوود لەو تەپو تۆزە وەردەگرێ بەئەندازەی خۆی، ئەگەر تەپو تۆز نەکەوتەسەری هیچ سوودێکی لێوەرناگرێ.

*ئەگەر بینی بکەر ماڵان لەبندەردەهێنێ لەگەڵ دیواردا و هەندێکی دەخرێ بەسەر هەندێکیتردا بێزاریو ناڕەحەتی لەنێوان کەسانێکدا روودەدات لەو شوێنەدا یاخود دەمرن.

*ئەگەر بینی بەدەستی کارێك ئەنجامدەدرێت وەك هەڵکەندن بەپاچ کردگاری پەروەردگارە، پاچیش پیاوێکە خەڵکی بەکێشدەکات بۆ لای خۆیو دەچێتە نێو کرۆکی ئەو باسەوە.

کارپەکخستن: (نابلسی)دەڵێت: پەکخستنی ئەوکاروبارانەی ناتوانێ بەجێی بهێنێ ئەگەر ژنبوو جیابوونەوەو دانیشتن بۆ خۆی دەهێنێ یاخود شوونەکردنو گۆشەگیرییە.

کارگەچی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئارامگرتنو چوستو چالاکی لەهەموو کاروبارێکدا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رزقو بژێویو سوودو قازانج.

کاروان: (نابلسی) دەڵێت: ئاژەڵ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەلوپەلو پێداویستی باش ، کاروانیش : پشوو سەفەرو گواستنەوەیە ، هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەشتیاری ژن ژنێکی ئازادی دەوڵەمەندە.

کاری چاکە: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو شاییو ئاهەنگە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەرەشەو گریانو شیوەن.

کاشی: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەجێگەی مەرمەڕ دانراوە بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی پلەوپایەو هاوسەرو شوێنو جێو بژێوی، هەروەها ئەگەر مەرمەڕ لەجێگەی کاشی دانرابوو بەڵگەیە لەسەر پێچەوانەی شەڕ بەخێر.

*ئەگەر کاشی بینی لەشوێنێك گونجاوو پێویستبوو بەڵگەیە لەسەر تەباییو کۆبوونەوەو شاییو رەواندنەوەی غەمو پەژارەو رزقو رۆزیو نوێبوونەوەی جلوبەرگ.

كاغەز(تیانووس): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەکاغەزێکدا دەنووسی نکوولییە لەگەڵ خەڵکیدا.

*هەروەها دەڵێن: نووسەر پیاوێکی غەمباری بەلاو نەهامەتیدارەو هەمیشە لەدڵەراوکەدایەو خوداوەند رێنومایید‌ەکات لەو غەم‌و پەژارەیە قوتاردەبێ.

*ئەگەر بینی پێشەوایەك کاغەزێکی دایە داوای شتێکدەکات لەئیمام‌و دەیدۆزێتەوە.

کاغەزفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە هاوکاری خاوەن پلان‌و فێڵدەکات.

کافرۆش(ئالیکفرۆش): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی بەخشندەی ماڵ‌و ساماندارە.

(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکی بەخشندەی دەوڵەمەندەو باسی چاکەکانیدەکرێ.

*بینینی کافرۆش بەڵگەیە لەسەر هەستان بەبەرزەوەندی کەسانیتر یان هەڵسوکەوتکار بەرزق‌و رۆزی هەژارو ئەوانەی لەسەفەردان یان تەمەڵی.

کافور: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کافور پیاهەڵدانی باشە لەگەڵ پلەوپایەو شکۆمەندی.

(نابلسی) دەڵێت: کافور بەڵگەیە لەسەر خێر بەنهێنی‌و دووگیانبوونی ئافرەت.

*ئەگەر لەگەڵ مردوو یان پیردا بینرا بەڵگەیە لەسەرکرداری چاك‌و حەشرکردنی لەگەڵ چاکەکاران.

کاکیلەی مرۆڤ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی کاکیلەیەکی ئێش‌و ئازاری هەیە قسەو وتەیەکی خراپ دەبیستێ لەکەسێکی نزیکییەوەو مامەڵەیەکی توندو رەقی لەگەڵدەکات بەئەندازەی ئێش‌و ئازارەکەی کەهەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: کاکیلە لەخەودا گەورەی نەتەوە یان ریش سپییەکەیانە، ئەو کاکیلەیەشی دەکەوێت یان هەردداننێك بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕی لەماڵ‌و داراییدا یان مردنی کەسانێك.

*کاکیلە خانەوادەی پیاوە دووڕوەکان یاخود ئەوانەی خۆی پێدەنوێنێ یان ئەو منداڵانەی نەگەیشتوون بەئاستێ.

*ئەگەر بینی کاکیلەی دەرهێناوە دەمرێت، هەروەها دەڵێن: ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە یاخود ئەگەر ئەمانەتێکی لابوو دەیدات بەخاوەنەکەی یان پەیوەندی‌و رایەڵەی خزمایەتی دەبڕێت لەنێوان ئەوەی کاکیلەکەی دەدرێتەپاڵ.

كـالانى شمـشێر: (نابلـسى)دەڵێـت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نهێنیپارێز.

*هـەروەها دەڵـێن: كـالانى شمـشێر بەڵگەیـە لەسـەر مـاڵودارایى پـارێز یـا شــتومەكپارێز، هـــەروەها بینینـــى بەڵگەیە لەسەر :

+سەفەر.

+كوڕێــــك مــــرۆڤ بەسەرشــــانیەوە هەڵیبگرێت.

كالاَ(شتومەك): (ئیبن سیرین) دەڵێـت: ئـەوەى كـالاَو شـتومەك بەدەسـتیەوە ببینێ ماڵو سامان بەدەستدەهێنێت.

كاڵەك: (ئیبن سـیرین) دەڵێـت: كاڵـەك نەخۆشییە ، هەروەها دەڵێن: پیـاوێكى لەش بەبارو نەخۆشە، هەروەها دەڵـێن: ئەگەر كاڵـەك بهێنـێ خـەمو پەژارەیـەك رووى تێـدەكات بەبێئـــەوەى بزانێــت لـــەكوێوە ســـەریگرتووە، هـــەروەها دەڵـێن: كاڵەكـە سـەوزەى نەگـەیوو تەندروستىو لاشەیە.

*ئـەوەى ببینـێ دەسـتى بـۆ ئاسـمان درێژكردووە كاڵەكێك دەگرێتەوە موڵكو دەسـتەلاَتێك داوا دەكـاتو بـەخێرایى دەستیدەكەوێت.

*دەگێڕنـەوە پیاوێـك كاڵـەكیان گرتـە ماڵەكــــەى، خەوەكــــەى بــــۆ خەولێكدەرەوەیـەك گێڕایـەوە ئـەویش پێـى وت: هـــەر كاڵـــەكێك كـــەتێیان گرتووى كەسێكى ماڵەكەت دەبرێت.

*كاڵەكى سـەوزى هنـدى پیـاوێكى روح قورسى ساردو سڕە لەدیدى خەڵكیدا.

(نابلسى) دەڵێت: ئەوەى ببینـێ كاڵـەك دەخوات لەزیندان قوتار دەبێـت بـەپێى ئایـەتى: ﴿فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ الَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُـر أَيُّهَـا أَزْكَـى طَعَامَـاً فَلْيَـأْتِكُمْ بِـرِزْقٍ مِنْـهُ﴾ (الكهـف:١٩) بەواتاى كاڵەك هاتووە.

*ئـەوەى ببینـێ كاڵـەكى هنـدى دەدات بەخـــەڵكى ســـووكو ســـارد دەبێـــت لەبەرچاوى خەڵكیدا یان قسەى قورسو گراندەكات .

*ئەوەى بیەوێت ئیشوكاربكات كاڵەكى خراپ بەڵگەیە لەسەر بێئیشى.

*كاڵەكى سەوز شارۆچـكە یـان كـوڕ یـا ژنە یان سـەرى هاوڕێیـە ، ئەگـەر چـوە لاى نـــەخۆش چارەســـەر وەردەگـــرێ ئەگـــەر پێویـــستى پێنـــەبوو بەڵگەیـــە لەسەر نەخۆشى.

*كاڵەكى زەردیش پیـاوو ژنـە كەباسـى چـــاكو باشـــیان هەیـــە، دەگونجێـــت بەڵگەبێت لەسەر ژنى خانـەدانو جـوان لەگەڵ كەمو كوڕى رەقو ئیشى زبر یان لەسەر رەقى.

*ئەگەر کاڵەکێکی لەتکراوی بینی بەڵگەیە لەسەر قەرزێك دەیدەنەوە یان لەچەن مانگیدا قەرزیدەکات.

*کاڵەکی سووریش بەڵگەیە لەسەر جۆرەکانی خشڵو ئاڵتوون.

کاڵەك فرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوی لەش بەبارو نەخۆشو بەڵگەشە لەسەر ئەوەی چارەسەرو شیفای نەخۆشی لایە لەگەل رزقو رۆزی فراوان.

کامخ[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەو کێشمەکێشو ناکۆکییە، ئەگەر لێیخوارد غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر لێی نەخواردو دەستی لێنەدا ماڵو سامانێکە زیانی لێدەکات.

کامخ فرۆش: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە فرەنەخۆشو دەردەدارە.

کانزاکان: (ئیبن سیرین)دەڵێت:

کانزاکانی نێوزەوی بەڵگەیە لەسەر:

+گەنجینە.

+ماڵوسامانی هەڵگیراو.

+زانیاری شاراوە.

+کاروباری نهێنی.

*ئەگەر کانزایەك یان چەند کانزایەکی دییەوە تەماشای حاڵوباریدەکرێ ئەگەر کشتیاربوو بژێوی پەیداکردنی دەژێتەوە، ئەگەر زانستپەروەربوو بەدەستیدەهێنێتو سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەر ئەوکانزایانەی لەخەودا بۆ خەڵکی حەلاڵکرد بەڵگەیە لەسەر ئەو زانیارییەی بەدەردەکەوێ، ئەگەر دەستەلأتداربوو لەدەریای دوژمندا یاخود بەتێکۆشان ناسرابوو چەندین شاری هاوەڵ پەیداکەران ئازادکارو دەستکەوتیان دەبێت، ئەگەر بیدعەچییەکی گەورەبوو فیتنەیە بۆیو بەرووی خەڵکیدا ئاوەلأیدەکات.

*کانزاکانی نێو زەوی ماڵوسامانی بێدەنگە وەك چاو پارێزراوە.

کاولبوون (فەوتان ـ تیاچوون): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پووچەڵبوونەوەی سوودو قازانجە یاخود نەبوونی نەرمونیانییە بەهۆی نەخۆشییەوە یان دوورینەوە یاخود ئافەتو بەلأبارین بەسەر کشتوکاڵ یان هاتنی نەهامەتی بەسەر ئاژەلأندا.

*لای خەڵکی رێبازدار بوونو مانەوەیە.

---

[1] **کامخ:** ئەوەی لەخواردندا بەکاردێت بۆ تامو چێژتێکردنی . (فەرهەنگی دەریا: ٢/١٠٢٣).

ك ت

كـتری: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ڕێـزو پلەوپایە نرخی ماڵە.

*ئەگەر ئاگرێکی کردەوەو کترییەکی خستەسەری‌و گۆشتی تێکرد یان خوارد پیاوێك دەجووڵێنیٚ بۆ بەدەستهێنانی سوودو قازانج، ئەگەر بینی گۆشتەکە کوڵاوخواردی سوودو قازانجی لێوەردەگری‌و ماڵ‌و سامانی حەلاڵ بەدەستدەهێنیٚ،ئەگەر نەکوڵابوو سوودی حەرامە.

*ئەگەر گۆشت‌و خواردنی تێدانەبوو پیاوێکی هەژار رادەسپێریٚ بەکارێك لەتوانایدا نییەو سوودی لێوەرناگریٚ.

*کتری شووشە پیاوێکە نازو نیعمەتی خۆی بۆ سەرجەم خەڵکی دەردەخات‌و بەتایبەتیش بۆ دراوسێکانی.

کتێب(پەرتووك): (ئـیبن سـیرین) دەڵێت: کتێب هێزە، ئەگەر کتێبێکی بینی هێز بەدەستدەهێنیٚ بەپێی ئایەتی: ﴿ يَا يَحيى خُذ الكِتَابَ بِقُوَّة ﴾ (مریم: ١٢).

*کتێب خێرێکی بەناوبانگە ئەگەر بڵاوکرابوەوە ئەگەر داخرابوو خێرێکی شاراوەیە.

*ئەگەر کتێبەکە لەدەستی منداڵدابوو مژدەیە، ئەگەر لەدەستی کچێکدابوو خێرو مژدەو خۆشییە، ئەگەر لەدەستی ژنێکدابوو پەیبردن بەکارێکە لەخۆشیدا.

*ئەگەر کتبێکی داخراوی بەدەستییەوە بینی زوو دەمریٚ بەپێی ئایەتی: ﴿ يَوْمَ نَطْوِي السَمَاءَ كَطَيِّ السِجِلِّ للكُتُبِ ﴾ (الأنبياء: ١٠٤).

*ئەگەر بینی بەبڵاوکراوەیی لەپێشەوای وەرگرت دەستەڵات‌و سەرکەوتن‌و نازو نیعمەت بەدەستدەهێنیٚ ئەگەر بەئارامبوو، وەگەرنا لەکۆیلایەتی‌و ملکەچی دەترسیٚ.

*ئەگەر بینی کتێبێکی داخراوی نارد بۆ مرۆڤێك‌و پاشان بۆینـاردەوە، ئەگەر دەستەڵاتداربوو بەسوپایەکەوە رووی تێکرد دەدۆڕێن، ئەگەر بازرگانبوو لەبازرگانیەکەیدا زەرەر دەکات، ئەگەر ژنی دەستنیشانکردبوو پێناگات‌و وازی لێدەهێنیٚ.

*ئەگەر کتێبێکی بەدەستی راستییەوە بینی خێرە، ئەگەر شەڕو ئاژاوەی هەبوو لەگەڵ مرۆڤێکدا یاخود گومانی هەبوو بەئاشکرا بۆی ڕووندەبێتەوە، ئەگەر لەسزاو ئێش‌و ئازاردابوو خۆشی‌و شادی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی : ﴿ وَنَزَّلْنَا عَلَيكَ الكِتَابَ تِبْيَاناً لِكُلِّ

شَيۡءٖ وَهُدٗى ﴾ (النحل: ٨٩) ئەگەر غەمباربوو یان ئاوارە کاروباری بۆ ئاساندەبێو بەدڵخۆشییەوە دەگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی.

*وەرگرتنی کتێب بەدەستی ڕاست خێرە.

*ئەگەر بەدەستی چەپ کتێبێکی وەرگرت پەشیماندەبێتەوە لەکارێك ئەنجامیداوە.

*ئەگەر کتێبێکی لەمرۆڤێك وەرگرت ڕێزدارترین شت وەردەگرێ لای بەپێی ئایەتی: ﴿ لَأَخَذۡنَا مِنۡهُ بِٱلۡيَمِينِ ﴾ (الحاقة: ٤٥).

*ئەگەر بێباوەڕێك قورئانێکی بەدەستیەوە بینی یان کتێبێکی عەرەبی ملکەچدەبێ یان دەکەوێتە بۆتەی غەمو پەژارەو بەلاو نەهامەتییەوە.

*ئەگەر تەماشای لاپەڕەو گۆڤارێکیکرد بەلام ئەوەی تێدابوو نەیخوێندەوە میراتیەو بەدەستیدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی کتێبێکی دڕاند غەمو پەژارەکانی دەڕەوێنەوەو فیتنەو شەڕی لێدەکەوێتەوەو خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی کتێبێکی مۆرکراوی بۆهات ملکەچو رامی

فەرمانڕەوایەکدەبێ بەڵگەش لەسەری چیرۆکەکەی (سولەیمان) پێغەمبەرە (سەلامی خوای لێبێت) لەگەڵ (بەلقیس)دا.

*ئەگەر لاپەڕەو گۆڤارێکیان بۆ ناردو تێدا پارچەیەکی لۆچکراوی تێدابوو کچێکەو هاوسەرگیری لەگەڵ دەکاتو دووگیاندەبێ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی کتێبێك دەنووسێ کاروکاسبییەکی حەرام ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿فَوَيۡلٞ لَّهُم مِّمَّا كَتَبَتۡ أَيۡدِيهِمۡ وَوَيۡلٞ لَّهُم مِّمَّا يَكۡسِبُونَ ﴾ (البقرة: ٧٩).

*نەخشو نیگاری دەستی پیاو فڕوفێڵە ملکەچیو ڕسوایی بەدوادا دێت، بۆ ژنانیش فرویڵو پارە پەیداکردنە.

*ئەگەر بینی ئایەتێکی قورئان لەسەر کراسەکەی نوسراوە پیاوێکی پابەندە بەقورئانەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر نامەی کردارەکانی بەدەستی چەپ بینی پەشیماندەبێتەوە لەسەر کارێك ئەنجامیداوە. وەرگرتنی نامەی کردارەکان بەڕاست ساڵێکی پڕ فەڕوبیتە، وەرگرتنی لەمرۆڤێك پیرۆزترین شتی لێوەردەگرێ، لەلایەن خۆیەوە.

*ئەگەر بێباوەڕێك قورئان یان کتێبێکی عەرەبی بەدەستی خۆیەوە بینی ملکەچدەبێو دەکەوێتە نێو غەمو پەژارەو بەڵاو نەهامەتیەوە، مۆرکردن دڵنیابوونە لەوکارە.

*ئەگەر کتێبێکی بینی بەسپێتی لەلایەن کەسێکی نادیارو ئاوارەوە پێی گەیشت هەواڵی نامێنیو دواییدێت.

*ئەگەر کتێبێکی بینی لەئاسمانەوە دابەزی بۆی بەپێی ئەوەی حاڵیدەبوو لێی یان کەوتە نێو ویژدانی، ئەگەر خێربوو یان شەڕ.

*دەگونجێت کتێب بەڵگەبێت لەسەر یەکێك خۆش دانیشتنو مەجلیس بێت.

*کتێبی بەرگدار ئەگەر نەیزانی چی تێدایە بینینی بەڵگەیە لەسەر ناپاکیو غەش لەپیشەسازیداو مامەڵەی نادیار یان ژنی زماندرێژە.

کتێبفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خاڵیبوونەوە لەغەمو پەژارەو چارەسەری گیروگرفتو کەوتن بەسەر هەواڵی سەیرو هاوسەرگیری بۆ رەبەنو تەوبە بۆ خراپەکارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕ.

ك ج

کچ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قورسیو گرانییە بۆ خاوەن پلەوپایە، هەروەك چۆن ژن دەرووی خێرە بۆ ئەوانەی لەناڕەحەتیدان.

کچۆڵەی گۆرانیبێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆرانیو مۆسیقا لەشاییدا هەمووی بەڵاو نەهامەتییە بۆ دانیشتوانی ئەو ماڵە.

کچی شقڵو مۆر نەشکاو: (نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا کچێك بینیێ قورسیو گرانیە بۆخاوەن پلەوپایە هەروەك چۆن ژن دەرووکردنەوەیە بۆ ئەوانەی لەتەنگانەدان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+حوشتر.

+زەوییەکی بەسوودو خانوویەکی تازەبیناکراو.

+بەروبوومی نەچنراو.

+ناڕەحەتیو مەینەت.

+کاری ئەستەمو گران.

*بۆ پادشاو فەرمانڕەوا بەڵگەیە لەسەر قەڵا.

*ئەوەی ببینێ دەچێتە لای کچێك دەبێت بەخاوەنی کێڵگەیەك یان بازرگانیەکی بەسوود ئەنجامدەدات.

ك ر

کراس: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کراس حاڵو باری مرۆڤە لەبژێوی پەیداکردنو

ئاینداریدا، ئەو زیادو کەمییەی تێدا بەدیدەکات دەگەڕێتەوە بۆ خۆی.

*هەروەها دەڵێن: کراس مژدەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَـٰذَا ﴾ (یوسف: ٩٣).

*هەروەها دەڵێن: بۆ پیاو ژنەو بۆ ژن مێردە بەپێی ئایەتی: ﴿ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ﴾ (البقرة:١٨٧).

*ئەگەر بینی جلەکانی هەڵتەقا لەژنەکەی جیادەبێتەوە.

*ئەگەر بینی کراسێکی بێگیرفانی لەبەرکرد باشی حاڵو باریەتی لەئایندا، مەگەر ماڵو سامانی نەبێتو نەتوانێ کارو کردار ئەنجامبدات.

*ئەگەر گیرفانی کراسەکەی دڕابوو بەڵگەی هەژارییەتی.

*ئەگەر بینی چەند کراسێکی زۆری هەیە بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکەی زۆر کەپێیدەگات لەقیامەتداو پاداشتدەدرێتەوە.

*کراسی سپی ئاینو خێرە، پۆشینی ئەو جۆرە کراسە پلەوپایەیە بۆ خاوەنەکەی، هەروەها جبەش بەو چەشنەیەو چاکیو خراپی حاڵی پۆشەری دەردەخات.

*ئەگەر ژنێك بینی کراسێکی پۆشیو لووسو گوشادبوو باشی حاڵو باریەتی لەئاینو دنیاو حاڵی هاوسەرەکەیەوە.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێ: "بینیم خەڵکی دەخرانە روو لامو هەبوو کراسەکەی تاسەر مەمکی بوو هەیشبوو خوارتر ، ئنجا(عومەر)م بینی کراسێکی لەبەردابوو رایدەکێشا" وتیان: بەچی لێکیدەدەیتەوە ئەی پێغەمبەر (ﷺ)؟ فەرمووی: ئاین"[1].

(نابلسی) دەڵێت: کراسی سپی ئاینە، ئەگەر بینی کراسێکی بەدیاری پێدرا خێروچاکەیە بۆی.

*ئەگەر بینی کراسەکەی دڕاوو پیسە غەمو پەژارەو بەڵاو نەهامەتییە تووشیدەبێ.

*کراسی سەوز بەڵگەیە لەسەر ئاینو هی سپیش بەهەمان شێوەو کراسی شین باش نییە.

*کراسی سوور بەڵگەیە لەسەر ناوبانگ.

*کراسی زەرد نەخۆشییە.

*تەڕی جلوبەرگ بەڵگەیە لەسەر کۆسپو رێگر لەسەفەرکردندا ئەگەر

---

[1] متفق علیە (بوخاری) /٢٣و (موسلم) : (١٨٥٩/١٥/٣).

ئــەو تەرِاییەوشــکبوەوە کۆســپەو لادەچێ.

*ئەگـەر بینـی کراسـێکی بێگیرفـانو ملوانی لەبەرکردو بۆینباخی نەبەست بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر بینی کراسێکی خـەت خـەتی لەبەرکرد (حەج) یا سەفەر دەکات.

*ئەگــەر بینــی کراســێکی کــورتی لەبەرکردو عەورەتی دانەپۆشی لەگەڵ هــەردوو ئــەژنۆی لەئاینەکەیــدا کەموکوڕی دەنوێنێ.

*ئەگــەر بینــی کراســێکی لــەدار دروسـتکرد بـەدەریادا سـەفەردەکاتو ســواری کەشــتی دەبێــتو ئەگــەر نەخۆشبوو مەترسی مردنیدەبێت.

*ئەگـەر لەسـەر کراسـەکەی ئایـەتێکی قورئـانی بینـی نووسـرابوو پابەنـدی قورئاندەبێ.

*کراســی بۆیــەو خــومکراو بــەرِەش بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بۆنـەوەی لەبەریدەکات.

*ئەگەر بینی کراسێکی هەڵگەرِاوەی لەبـەرکرد حـاڵو بـاری دەگـۆرِێ بـۆ واژووی خووسروشــــتی خــــۆیو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوونە لای خێزانەکەی لەدواوە.

*دەگونجێــت کــراس مــاڵو لانــەی پیاوبێت چونکە مـەردوم دادەپۆشـێو چوارلای هەیە وەك ماڵو لانە.

*ئەگـەر بینـی کراسـەکەی لـەباری درێژیـدا درِاوە دەرووی لێدەکرێتـەوە، ئەگـەر لـەباری پانیـدا درِا قـسەو وتـە لەسەر ئابرووی دەکرێ.

*ئەگەر بینی کراسەکەی لەدواوە درِاوە دەربـارەی ئـابرووی وتـەو قـسەدەکرێ لەکاتێکدا خـۆی بێتـاوانو پاکـە ئەگـەر لەپێشەوە درِا قسەیەو دەربارەیکراوە.

*ئەگەر بینی کراسەکەی لەهەورە نـازو نیعمەت دەیگرێتەوە.

*بینینـی کراسـی (یوسـف) (سـەلامی خـوای لێێت) پەیامبـەرێکی خێـر رووی تێدەکات.

کردنەوەی قفل: (ئیبن سیرین) دەڵێـت: ئــەوەی قفڵێــك دەکاتــەوە ئەگــەر رەبــەنبوو هاوســەردەگرێو قفــڵ هاوسەرە.

*ئەگــەر زیندانیــەك بینــی بــەدوعا قوتــاردەبێو خوداوەنــد دەفــەرموێ: ﴿إِن تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ﴾ (الأنفال:**١٩**) واتە: ئەگـەر دوعـا بکـەن سەرکەوتوو دەبن.

*ئەگــەر لەکێـشەو بەربەرەکانیـدابێت سـەردەکەوێتو برِیـاردەدات خوداوەنـد

دەفەرموێ: ﴿ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحاً مُبِينًا﴾ (الفتح:).

*ئەگەر هەژارو رزق و رۆزی سواربوو دەروازەی خێری لێدەکرێتەوە لەسەر دەستی هاوسەر یان شەریك یا لەسەفەرێکدا.

*ئەگەر دادوەربوو نەیتوانی بڕیاربدات یاخود پرسیارکاربوو فەتوای بۆنەدەدرا ئەوەی بوە بەکۆسپ و رێگر بۆیدەردەکەوێ.

کردنەوەی قفڵ و شوێنی داخراو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاسانبوونی کاری قورس وگران و ئاسانکردنی رزق و رۆزی.

کردنەوەی گرێ: (نابلسی)دەڵێت: کردنەوەی گرێ یاخود شیتەڵی لەش و لارێکی تۆکمەو توند بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی و ئاسانکردنی ئەوەی ترسی هەیە قورس و گرانبێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پووچەڵکردنەوەی سیحرو جادوو.

کرم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کرم لەسکدا ئەو منداڵە خۆرانەن کەحاڵ و باریان شێواندوەو کرمی ئاوریشم بەردەستەکانی فەرمانڕەوان.

(نابلسی) دەڵێت: ئەو کرمانەی بژێوی و رزق و رۆزییان لەش و لاری مرۆڤە بەهەمان شێوازە ، هەروەها ئەو کرمانەش گۆشتدەخۆن یاخود ئەوانەی نایخۆن ، ئەگەر ببینی رووی تێدەکەن و تێکەڵ بەلەش و لاری نابن.

*ئەگەر کۆمەڵێ کرمی بینی لەپاشیەوە دێتە دەرەوە منداڵی منداڵەکانیەتی.

*ئەگەر بینی کرم لەزاری دێتەدەرەوە خانەوادەکەی دەیانەوێت دەستی ببڕن و فێڵی لێبکەن خۆشی دەزانێت و لەو فڕوفێڵە قوتار دەبێت بەسەرکەوتوویی و لەبەخێوکردنیان دەردەچێت.

*ئەگەر بینی کرم لەسکی دێتە دەرەوە بەبێ دەست و ویست خۆی لەکۆمەڵێکی شەڕەنگێز دووردەکەوێتەوە بەمەش رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*هاتنەدەرەوەی کرم لەلاشە رەواندنەوەی غەم و پەژارەیە چونکە زیانە، هەروەها زوخم و کێمیش رەوینەوەی غەم و پەژارەیە یاخود ماڵ و دارایی تیاچوونە.

*کرم دوژمنی خزم و ناسراوە، هەروەها دەڵێن: کرمی ئاوریشم کڕیاری بازرگانەو پیشەی پیشەوەرە، بەدەستهێنانی سوودو قازانجە.

*هەروەها دەڵێن: کرمی ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر حەرامو روودانی حاڵو بارێکی بێداری.

کرمۆکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا جلوبەرگ یان هاوسەرێکی ناشایستەیە.

کرمی دارەمەیت: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی بەرێز، ئەوەی ببینێ هەمووی دەکەوێتە خوارەوە زانایانی ئەو وڵاتە دەمرن، ئەوەی ببینێو لەگەڵیدابێت هاورێیەتی مرۆڤێکدەکات یان کورێکیدەبێت یا هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدەکات.

کرمی سووری رەشبەڵەك: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینیو کردارەکانیشی گەندەڵو پیسبوون خراپدەبێت بۆیو ئەوەشی حاڵوباری نادیاربێت بەڵگەی خێروچاکەیە بۆ وردەواڵە فرۆشو خەڵکیتر بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی.

کرمی سەوزی درەخت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە خۆی بەئاینداری خۆی دەنوێنێو دەچێتە نێو ماڵو سامانی سەرکردەو بازرگانەکانو کەم کەم دەیدزێو گرنگی بەوە دەدات بەرووخسار.

کرمی شوێنە تەرەکان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کرمی شوێنە تەرەکانی وەك حەمام دوژمنێکی لاوازە.

کرێ(مزە): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر توشبوون بەغەمو پەژارەو ناسۆریو چاوبرینە دەستی خەڵکی، ئەگەر شتی ونبووی کۆکردەوە یان کارێکی ئەنجامدا کرێی بەپێویست دەگیرا بەڵگەیە لەسەر وەفاو بەسەربردنی ئەو پەیمانەی کەداویەتیو پاراستنی خۆشەویستیو بەدەستهێنانی ئەجرو پاداشت.

ك ر

کراو: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ناچارە، ئەگەر بینی شتێکی کری یان فرۆشتی ناچارەو پێویستی هەیە چونکە مرۆڤ نافرۆشرێ مەگەر لەناچاریدا بۆشتێك.

کرنووشی قورئا نخوێندن: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا کرنووشی برد لەدوای خوێندنی ئایەتی کرنووش لەسوورەتی(الاعراف)دا پارێزگاریدەکات بەفەرمانکردن بەچاکەو رێگری لەخراپەو پلەوپایەیەکی بەرزو بڵندی دەبێت.

*ئەگەر لەدوای ئایەتی کرنووشی سوورەتی (رعد) کرنووشیبرد بەڵگەیە

لەسەر ڕێزگرتن و گوێڕایەڵی و هەواڵی ڕاست و دروست.

*ئەگەر لەدوای ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (اسراء) کڕنووشیبرد لەترسی خوداوەند زۆر دەگری و ملکەچی بۆ دروستدەبێ.

*ئەگەر لەدوای ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (مریم) کڕنووشیبرد ئەوە بەڵگەیە لەسەر نیعمەت و خۆشگوزەرانی و بەرزکردنەوەی پلەوپایە لەدنیاو قیامەتدا مەگەر بۆئەوەی لەپلەوپایەدا دەبێت بەجێنشینی ناتوانێت ڕۆڵی ئەو ببینێ لەکوڕو میراتگر.

*ئەگەر لەدوای ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (الحج)(کڕنووشی یەکەم) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر ئامۆژگاری و ناخۆشی و نیگەرانی بەهۆی ئەو حاڵەوە کەلەسەریەتی، ئەگەر لەدوای ئایەتی دووەمی(حەج) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر هاندان لەسەر گوێڕایەڵی و فەرمانبەچاکەو ڕێگری لەخراپە.

*ئەگەر کڕنووشی برد دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (فرقان)بەڵگەیە لەسەر دەرچوون و لادان لەگوێڕایەڵی و دەستدانە سەرپێچی، یاخود ئەگەر ئەوەی خەوەکەی بینی قاچی هەڵخلیسکابوو بەڵگەیە لەسەر گومانی باشبردن بەپەروەردگارو بیرو باوەڕی باش.

*ئەگەر دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (نمل)کڕنووشیبردو ناوبانگی بەرز لای بیدعەکاران و قسە ڕۆیشتن لای پادشایان و ڕاستگۆی لەلایان و گواستنەوەی قسەی خراپ و ناقۆلا.

*ئەگەر دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووشی سوورەتی (السجدة) کڕنووشی برد بەڵگەیە لەسەر باوەڕهێنان بەخواو دڵنیابوون و خوازیاربوونی ڕێزو شکۆی خوایی و تەوبەو پارێزگاریکردن لەنوێژ.

*ئەگەر دوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (فصلت) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەربەجێهێنانی فەرمانەکانی پەروەردگار بەگوێڕایەڵی بۆ پەرپرس و سەرکردە.

*ئەگەر لەدوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی(النجم) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر تەوبەکردن لەگوناهو تاوان و خۆگرتن لەوکارانەی نکوولی لێکراوە.

*ئەگەر لەدوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (الانشقاق) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر ترساندنو تەمێکردن لەئەنجامدانی گوناهو تاوان.
*ئەگەر لەدوای خوێندنی ئایەتی کڕنووش لەسوورەتی (اقرأ) کڕنووشیبرد بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمان لەگوناهو تاوان کرداری خراپو ئەوەی مرۆڤ شایستەی دۆزەخدەکات.
کڕنووشی سوپاسگوزاری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەڵاو نەهامەتیو نوێکردنەوەی رزقو رۆزیو پاداشتدانەوەی خەوبینەر بۆ رەنجدەرو ماندووی ئەو کارە.
*ئەگەر کڕنووشی سوپاسگوزاری بۆ خوداوەند بردو خۆی پیروبریندداربوو بەڵام پشتی نەچەمابووەوە بەماڵو بەخششێك بەهێز دەبیو دەوڵەمەند دەبێت بەدروستی.
کڕنووشی نوێژەکان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کڕنووش لەخەودا بەڵگەی سەرکەوتنو تەوبەیە لەگوناهێك ئەنجامیداوە، هەروەها بەڵگەی بەدەستهێنانی ماڵو دارایی‌و تەمەندرێژییە ، هەروەها بەڵگەی قوتاربوونە لەناڕەحەتی‌و بەڵاو نەهامەتی.
*ئەگەر بینی کڕنووشدەبات بۆ خوداوەند لەسەر چیایەك زەفەر بەپیاوێکی تۆکمەو بەهێز دەبات.
*ئەگەر کڕنووشی برد بۆ بەدەر لەخودا پێداویستیەکەی بەجێنایەتو شکستدەهێنی ئەگەر لەجەنگدابێتو زەرەر دەکات ئەگەر بازرگانبێت.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی کڕنووشیبردو نوێژیکرد بۆ خوداوەند ملکەچدەبێت بۆیو لەخۆبەگەورەزانین قوتاردەبیو سنوورەکانی خوداوەند دەپارێزیو ئەرکەکان بەجێدەهێنیو نوێژ زۆردەکاتو بەخواستی دنیاو قیامەتیدەگات بەشێوەیەکی خێراو بەسەر دومنەکانیدا زاڵو سەرکەوتوو دەبێت.
*ئەگەر بەسەر گردۆڵکەو بەرزاییەکەوە کڕنووشیبرد یان بەسەر دیوارێکەوە ملکەچدەبی بۆ پیاوێکی شکۆمەندو باڵاو رسوایدەکات.
*کڕنووشبردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر باوەڕهێنان بەخوداو تەوبەکردن لەگوناهو تاوان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چەمانەوەو کڕنووش لەحەجدا بەپێی ئایەتی: ﴿ طَهِرَا بَيْتِيَ للطَائِفِين

والعَاكِفِينَ والرُّكعِ السُّجُود﴾ (البقرة:٢٢٥).

*دەگونجێت کڕنووشبردن بەڵگەبێت لەسەر شوێنکەوتنی سوننەتو هاوەڵایەتیکردنی پێغەمبەر (ﷺ) لەبەهەشتدا.

*هەروەها کڕنووشبردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+سەرکەوتنو زاڵبوون.

+پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تەوبەکردن.

+ماڵو دارایی دەستکەوتن بەدرێژایی تەمەن.

+قوتاربوون لەمەترسیەکان.

*هەروەها کڕنوشبردن سەرکەوتنەو چاکی کاروبارەکانە.

*دەگونجێت کڕنووشبردن نیعمەتو بەخشش بێت خوداوەند بیدات بەبەندەکانی.

*ئەگەر بینی خشتێکی زێڕ کڕنووشی برد بۆ خشتێکی زیو پیاوێکی ڕێزدار ملکەچی بەردەستی پیاوێکی سووکو رسوادەبێت.

*ئەگەر کڕنووشیبرد بۆ خاچ (صلیب) ملکەچی کۆمەڵێکی دووڕوو دەبێت لەگۆرانیو لێدانی ئامێردا.

کشان و ڕوویەدوژمن چوون: بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو دڵسۆزی لەزانیاری ماڵو داراییدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆئامادەکردن بۆ (حەج) یان ئامادەبوون تێیدا.

*ئەگەر خۆیکشا روو بەدوژمن روحو ماڵی دەخاتە مەترسییەوە روو بەچارەنووسێکی ئەستەمو گراندەچێت.

کشتوکاڵ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا کشتوکاڵێکدەکات ژنەکەی دووگیاندەبێت.

*ئەگەر بینی لەخاکی یەکێکیتردا کشتوکاڵدەکات لەنێوان خۆیو خاوەنی ئەو زەوییەدا جەنگ بەرپادەبێتو کشتوکاڵەکە دەسووتێو برسێتیو نەبوونی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی لەنێو کێڵگەیەکدا دێتو دەچێتو سەوزە، لەکاری چاکەو خواناسیدا هەوڵدەداتو نازانێت لێی وەردەگیرێ یان نە.

*ئەگەر بینی لەزەوییەکدا کشتوکاڵدەکات بۆ هاوسەردار کوڕەو بۆ رەبەن هاوسەرگیرییەو بۆ خاوەن دانەوێڵە زیادەیە لەبەرووبوومو پارەداو

بــــۆ دەســـــــتەڵاتدار فراوانــــــى دەستەڵاتەكەيەتى.

*ئەگـــەر جوولەكەيـــەك بينـــى كـشتوكاڵەكەى لەكێڵگەيەكـدا دەكـات ئەوە دەكوژرێتو بەردەباراندەكرێ.

*كـشتوكاڵ: سـەوزييەكەى بەڵگەيـە لەسەر تەمەندرێژىو وشكيشى بەڵگەيە لەســەر نزيكبوونــەوەى چــارەنووس، چاندنى گـەنم چاكەو چـەندقات خێـرە بۆى.

*دەگونجێــت گوڵەگـــەنم بەڵگـــەبێت لەســـەر نارەحـــەتى هـــەروەك چـــۆن گوڵەگـەنم بەڵگەيـە لەسـەر زيـادبوونى پاداشـــــتو چـــاكە، گوڵـــەجۆش هەستكردنە بەخێر.

*كـشتوكاڵ بەڵگەيـە لەســەر كـردار، ئەگـەر بينـى لەخاكێكدايـە گونجـاوو لـــەبارە بـــۆ كـــشتوكاڵ كارێـــك ئەنجامدەدات بۆ داهاتوو ئومێدى باشى لێدەكات.

*ئەگـــەر لەشـــوێنێكدا كـــشتوكاڵى ئەنجامدا گونجاو نەبوو تێدا كشتوكاڵ بكـات نێربازيـدەكات يـاخود زينــاو داوێنپيسى.

*ئەگـەر بينـى كـشتوكاڵ لـەكاتێكيتردا دەدورێتەوە بەڵگەيە لەسەر مـردن لـەو جێگەيەدا ياخود هەڵگيرسانى جەنگ.

*ئەگەر بـەنێو كشتوكاڵدا رۆيـى بـەنێو ريزى تێكۆشەراندا تێدەپەڕێت.

*ئەگەر بينى كشتوكاڵێكى ئاساى هەيە كاروكردارييەتى لەئاينو دنيادا.

*ئەگـــەر بينـــى بـــەنێو كـــشتوكاڵێكى سـەوزدا رۆيـى لـەكاروكردارى چـاكەدا هەوڵدەدات.

*كێڵگـــە بەڵگەيـــە لەســـەر ژن تـــۆو دەگرێتـــە خـــۆىو منداڵيـــدەبێتو، شيردەدات هەتا كاتى دورێنە.

*دەگونجێـت كێڵگـە بەڵگـەبێت لەسـەر گۆڕەپـــانى جـــەنگو پەلەكانيـــشى سـەربازێتو دوورينـەوەى بەشمـشێر لێكبدرێتەوە.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر دنيـاو گوڵـە گەنمەكانيـشى بەڵگـەبێت لەسـەر ئاپۆڕەى خەڵكى گەورەو بچووكو پـيرو لاويان.

*دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر هـەموو شوێنو جێگەيەك تۆوى تێدا بچێنرێ بۆ قيامـەت وەك مزگـەوتو كـۆڕى زيكـرو شوێنى خێروچاكە.

كف

: (ئـيبن سـيرين) دەڵێـت: بەڵگـەى ئالوودەبوونو حەزكردنە لەزينا ، ئەگەر بينى لەبەرينـەكرا بانگدەكرێ بـۆ زينـا بەلاَم وەلاَم ناداتەوە.

*ئەگەر بینی لەکتێبێکەوە پێچراوە وەك مردوو بەڵگەیە لەسەر مردنی ، ئەگەر سەری دانەپۆشرا لەگەڵ قاچیدا تێکچوونی ئاینەکەیەتی.

*ئەگەر کفنەکە بەمردووەکەوە کورتبوو بەڵگەی تەوبەیەتی ، ئەگەر درێژیشبوو دوورە لەتەوبەکردنەوە.

*ئەگەر کۆمەڵێکی نادیاری بینی رازاندیانەوەو جلوبەرگی گرانبەهایان لەبەرکرد بەبێ هۆیەك وەك بوونی جەژن یان ئاهەنگ یاخود لەماڵێکدا بەتەنیا بەجێیانهێشت بەڵگەی مردنیەتی.

*جلوبەرگی نوێی سپی دیاریکردنی کاروبارەکانیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا داپۆشینی عەیبو ناتەواوییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شاردنەوەی کارەکان یاخود بۆ رەبەن بەڵگەی هاوسەرگیری بێت بەبێتەوەی بگونجێ.

ك ل

کل(سوورمە (ئیبن سیرین) دەڵێن:

کل ماڵو سامانە، کلدانیش ژنە ، چاوڕێژی بۆ پیاوی چاك باشەو بەپێچەوانەشەوە ، حەزلێکردنیشی کورە.

*هەروەها دەڵێن: کل بەڵگەیە لەسەر تیژیو رووناکی بینایی، هەروەها ئەگەر بینی چاوەکانی چارەسەر دەکات ئاینەکەی چاکدەکات.

*ئەگەر بینی چاوی دەرێژێ ئەگەر چاوڕێژی بۆ چاککردن چاوییبوو بەباشی ئاینەکەی چارەسەر دەکات، ئەگەر بۆ جوانکارییبوو لەئاینەکەیدا کارێك ئەنجامدەدات خۆی پێدەرازێنێتەوە.

*ئەگەر کلی پێدرا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیادەی ماڵو سامانو دیدی فراوانە روو بەچاکسازی.

*ئەگەر پیاوێکی باشی بینی چاوی بۆ رێژا بەڵگەیە لەسەر خێر، ئەگەر پیاوێکی رەش چاوی رەشکرد باش نییە.

*ئەگەر بینی کلی بەدەستهێنا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر کوێربوو چارەسەریەتی.

*ئەگەر بینی چاوی بەکل رێژرا دوو ژن دەهێنێ، بەلام ئەگەر بەکل نەبوو وەك چەوری هەرشتێکیتر دوای حەرامێك دەکەوێ لەپێشو پاشەوە.

*ئەگەر بینی چاوی منداڵان بەشتێکیتر دەڕێژن بەدەر لە(کل) گاڵتەیان پێدەکات.
*ئەگەر مرۆڤێکی بینی چاوی ڕێژراو کوێریکرد شتێك لەماڵو سامانی بەفرۆفیڵدەبات.
*ئەگەر کچێك چاوی ڕێژرا سوودەکاتو بێوەژنیش بەهەمان چەشنو شێوازە.
*چاورێژتن بەخوێنو خۆڵەمێش خراپەکاریو مارەبڕینێکی پووچو بەتاڵە.
کلدان(چاورێژ) : (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر ویستی چاوی بڕێژێ ئەگەر ڕەبەنبوو هاوسەر دەگرێو ئەگەر هەژاربوو سوودو قازانجدەکات ، ئەگەر نەزانبوو فێردەبێت مەگەر کلەکەی خۆڵەمێش یان کەف یاخود شتێکی لەویابەتەبێ ئەوجا داوای کارێکی حەرامدەکات لەبژێویو پەیوەندی سێکسیدا.
*کلدان لەبنەڕەتدا ژنێکە بانگەشەدەکات بۆ چاکەکاری.
(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاراستنی نهێنیو ماڵی بەفیڕۆدراو.
(نابلسی) دەڵێت: پیاوێکە نوێکاری دەکاتو خوداوەند لەسەر دەستی ئەوە ڕێنومایی خەڵکیدەکاتو خۆشەویستان بەیەکەوە کۆدەکاتەوە.
*کلدان پیاوێکە بەڵگەیە لەسەر:
+زانیاری.
+بەرچاوڕۆشنی.
+تیژی تێڕوانین.
+مەلەوانو بیرهەڵکەندن.
+کارێز.
+چاکەکار.
+ڕەخنەگرانی ڕاستەقینە.
+ئامۆژگاریدەر بۆ ئەوەی ڕاوێژو پرسی پێدەکەن.
*هەروەها کلدان خاوەن هەواڵو دەنگوباسە.
کلك: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شوێنکەوتەیە، ئەگەر بینی کلکی هەیە خەڵکێك دەبن بەشوێنکەوتەی ئەو چونکە کلك بەدوای خاوەنەکەیدا دێت.
کلیل:(ئیبن سیرین) دەڵێت: کلیل بەڵگەیە لەسەر:
+خۆبردنەپێش لای فەرمانڕەوا.
+ماڵوسامان.
+داناییوچاکسازی.
*ئەگەر کلیلی بەهەشتبوو دەستەڵاتێکی مەزن بەدەستدەهێنێ

لەئایندا یان لەکرداری باش یاخود گەنجینەو ماڵی حەلاڵ.

*ئەگەر کلیلی (کابە)دیار نەما دەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەکی مەزنو بەوچەشنە دیار نامێنێ، یان ماڵوسامانە یاخود مەترسیەکی گەورەیەو گەنجینەکانە خوداوەند دەفەرموێ: ﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالأرْضِ﴾(الزمر: ٦٣)واتە : دەستەلاتی ئاسمانەکانو زەویو گەنجینەکانی، بەهەمان چەشن سەبارەت بە(قارون) دەفەرموێ: ﴿مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالعُصْبَةِ اولِي القُوة﴾ (القصص:٧٦) باس لە ماڵو سامانو گەنجینەکانی دەکات.

*ئەگەربینی کلیلێك یان چەند کلیلێکی بەدەستهێنا دەستەلات بەدەستدەهێنێ یاخود بەئەندازەی ئەوە ماڵو دەستەلات بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەربینی دەرگایەك بەکلیل دەکاتەوە کلیلەکە دوعایە وەلام دەدرێتەوە بۆ خۆیو دایكو باوكو کەسانیتر، بەمەش داواوخوازی بەجێدێت.

*ئەگەر کلیلەکە دەرگاکەی نەکردەوە پەنادەگرێ بەکەسانیتر لەکاروباری خەڵکیتردا.

*ئەگەر ساختمانێکی لوولەئاسای بەکلیلێك کردەوە دەروویەکی مەزنی لێئاوەلادەکرێ لەگەڵ دەروازەکانی خێردا بەدوعاو پشتگیری کەسانیتر بۆی.

*قفڵ کەفیلێکی دەستەبەرە، داخستنی دەرگاش پێدانی کەفیلو دەستەبەرەیە.

*کردنەوەی قفڵ دەرووی خێرە.

*هەموو داخستنێ غەمو پەژارەیەو هەموو کردنەوەیەك دەروە.

*هەروەها قفڵکردنەوە پیاوێکی بەدەستەلاتە یان تیروپشکە.

*ئەگەربینی دەرگایەك یان قفڵێ دەکاتەوە زەفەرو سەرکەوتنی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿نَصرٌ مِنَ اللهِ وَفَتْحٌ قَرِيب﴾(الصف: ١٣).

*کلیل دەستەلاتو ماڵو مەترسیەکی مەزنە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزیو پشتگیرییە یان کردنەوەی دەروازەی زانیاریو فێربوونی قورئانە لەغەیبەوە وەریدەگرێ بەتایبەت ئەگەر چەند کلیلێکی پێبوو رزقو رۆزیو زانیاریو پشتگیریو هۆکارەکانی بەدەستدەهێنێ.

*دەگونجێت کلیلەکان بەڵگەبن لەسەر:

+منداڵ.
+سیخوڕ.
+نوێنەر.
+هاوسەر.
+ماڵو سامان.
*دەگونجێت کلیلەکان بەڵگەبن لەسەر بەدەستهێنانی ئەوەی لەخوداوەندیدەوێت.
*بینینی کلیل بۆ پلەوپایەداران شارو ولآتانە.
*کلیل سەرکەوتنە بەسەر دوژمندا بەپێی ئایەتی: ﴿نَصۡرٞ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتۡحٞ قَرِيبٞ﴾(الصف:١٣).
*ئەگەر کلیلێکی دارینی بەدەستەوە بینی ماڵو سامان لای کەسی دانانێ ئەگەر دانینا کەسەکە نکوولی لێدەکات چونکە دار دووڕووییە.
*ئەگەر کلیلێکی بێددانی بەدەستیەوە بینی ستەم لەهەتیو دەکات.
*ئەگەر کلیل بەدەستیەوە بینی خواناسیو دنیانەویستیو زانیاریو گەنجینەو ماڵێکی حەڵاڵی دەستگیردەبێ.
*کلیل گەنجینەیە چونکە بەهۆیەوە دەکرێتەوە لەبەرئەوە بە(حەج) گوزارشتی لێدەکرێ.
*کلیلی ئاسن پیاوێکی بەهێزو توانایەو کاروبارەکانی بۆ ئاوەڵادەبێ.
*ئەگەربینی دەرگایەکیکردەوە یان قفڵێك سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیدا، دەگونجێت بەیارمەتی کەسانیتر سەربکەوێت ئەگەر بەکلیلێك کردیەوە بەیارمەتی خودا ئەوەی کەدەیەوێت بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر بەبێ کلیل کردیەوە پێداویستیەکانی بەدوعاو چاکە یان دوعای دایكو باوکی بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەربینی کلیلێك هەڵدەگرێو گەنجینەیەك بەدەستدەهێنێ یاخود ماڵو سامان لەئاژەڵدارییەوە، ئەگەر ماڵو سامانداربوو خوداوەند مافێکی هەیە لەماڵو سامانەکەیدا یا لەخوابترسێو مافی خودا بدات.
*ئەگەر ژنێك بینی کلیلێکیان دایە شوودەکات بەپیاوێك، ئەگەربینی ناتوانێ دەرگایەك بکاتەوە ناگات بەویستو خوازی هەتا نەیکاتەوە.
*دەگونجێت کلیل بەڵگەبێت لەسەر عەورەتی نێرینە کەدەچێت بەنێو عەورەتی مێیینە یان مردو کەدەخرێتە نێو گۆڕەکەی یان منداڵی باڵغبووە.
*کلیلی شار خاوەنداری یان فەرمانڕەواییە.

*دەگونجێت کلیل بۆ زانا بەڵگەبێت لەسەرئەوەی دەروازەکانی زانیاری پێ ئاوەڵادەکات.

کڵاو(شەبقە): (ئیبن سیرین)دەڵێت: کــــڵاو ســـــەفەرێکی دوورە یـــــان هاوســەرگیرییە لەگــەڵ ژنێکــدا یــاخود بـــەکرێگرتنی خزمەتکارێکـــە، دانـــانی لەسەرسەر بەدەستهێنانی دەستەڵاتو خێرە لەسەرکردەیەك یاخود هێزە بۆ بەرپرسەکەی، داکەندنی جیابوونەوەیە لەبەرپرسەکەی.

*ئەگــەر بــەدڕاوی یــان پیــسی بینــی گــەورەو بەرپرســەکەی غــەمو پــەژارەی توشــدەبێ بەئەنــدازەی ئــەوە ، ئەگــەر لاوێکی نادیار دایکەنــد لەســەری یــاخود دەســـــتەڵاتدارێکی نادیـــــار مــــــەرگی بـــــــەرپرس‌و گەورەکەیـــــــــەتی‌و جیابوونەوەیانە بەمردن یان ژیان.

*ئەگــەر کــڵاوی قەشــەیەکی بەســەری خۆیــەوە بینــی لــەئامێزی بــەرپرس‌و گەورەیـــدا دەژی، ئەگـــــەر ســـــپیبوو دەســـــتەڵات بەدەســـــتدەهێنێ ئەگــــەر وانەبوو رادەی ئاینپەروەرییەتی.

*ئەگــەر فەرمانڕەوایــەکی بینــی کــڵاو دەدات بەخـــەڵکی دەکـــرێ بەبـــەرپرس بەســــــەر خەڵکییـــــەوەو پۆســـــتی دەستەڵاتیاندەداتێ.

*لەســـەرکردنی کـــڵاو بەهەڵەوگـــەڕاوی گۆڕانی سەرۆکەکەیەتی.

*ئەگەر مێزەری ئیمام کەم‌وکورییــەکی تێدابوو کەموکورییەتی لەئیسلامدا.

*ئەگـــــــەر لەســـــــەرمایا مێـــــزەری کردبووەســەری وەك پیاوچــاکان خــۆی دەچوێنێ بەوان‌و شوێنیاندەکەوێت.

*ئەگـــەر چـــڵك‌و پیـــسی بەکڵاوەکـــەی خۆیەوە بینــی بەڵگەیــە لەســەر گونــاهو تاوان کەئەنجامیداوە.

*ئەگەر ژنێك کڵاوێکی بەسەریەوە بینی هاوسەردەگرێ ئەگەر رەبەنبوو ، ئەگەر دووگیانبوو کوڕیدەبێت.

*ئەگـــەر کڵاوێکـــی بینـــی لەپێـــستی سمۆرە دروستکرابوو یان رێوی ئەگــەر بەرپرســـــــەکەی دەســـــــتەڵاتداربوو ســـتەمکارێکی خیانـــەتکارە، ئەگـــــەر بازرگانبوو پیس‌و گەندەڵی فرۆشگایە، ئەگەر کڵاوەکە لەفەروی مەڕبوو باشە.

*پیاوێك هات بۆ لای راڤەکارێکی خــەو وتـــی: دوژمنێکـــی شـــارەزای خـــۆمم دی جل‌وبـــــــەرگ‌و کڵاوێکــــــی رەشـــــــی لەســـــەردابوو بەســـواری گوێدرێـــژێکی رەشـــــــەوەبوو ، ئـــــــەویش وتـــــــی: کڵاوەرەشـــــــەکە بەدەســـــــتهێنانی

دەستەڵاتو فەرمانڕەواییە، جلوبەرگی ڕەشیش پلەوپایەیەو گوێدرێژی ڕەش خێرو دەستەڵاتە.

*دەستەسرِ خزمەتکارە ئەوەی ڕووی تێدەکات لەجوانیو پاکی خزمەتکارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر کڵاوی بەسەری خۆیەوە بینی لەوەبوو کەلەکاتی بێداریدا دەیکردەسەری بەرپرس یان براو مامو زانایەو لەدەستەڵات بەسەربووندا چوونیەکنو حاڵی لەلای بەرپرسەکەی بەئەندازەی جوانی کڵاوو شێوەیەتی.

*ئەگەر کڵاوێکی دا بەدەستەڵاتدار پۆستی دەستەڵاتو فەرمانڕەوای وەردەگرێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر کڵاوی بەسەری خۆیەوە بینیو سپیبوو دەستەڵاتی پێدەدرێ.

*هەروەها کڵاو بەڵگەیە لەسەر دنیانەویستی.

کڵاوئاسن:(ئیبن سیرین) دەڵێت: کڵاو ئاسن پیاوێکە کاروباری خەڵکی دەگرێتە دەستو هەوڵدەدات ڕێکیبخات.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر :

+دڵنیابوون لەدوژمن.

+ماڵو دارایی.

+هاوسەرو خزمەتکار.

+سەفەرو سەر.

*کڵاوی ئاسنی سپی بەڵگەیە لەسەر بەتاڵیو پووچی مێشك یان دڵنیایی لەترسو بیم ، یاخود ئێشو ئازاری سەر.

*ئەگەر کڵاوی ئاسن بەسەریەوە ببینێ دڵنیا دەبێت لەکەمو کوڕی ماڵو دارایی.

*کڵاوئاسن ئەگەر بەنرخو بەهابوو بەڵگەیە لەسەر ژنێکی دەوڵەمەندی شۆخو شەنگ، ئەگەر کڵاوەکە نرخو بەهای کەمبوو بەڵگەیە لەسەر ژنێکی ناشیرینو نابووت.

*ئەگەر کڵاوێکی ئاسنی بەسەریەوە بینی دەگات بەهۆکارو مەرامێکی گەورەو مەزن.

*کڵاوی ئاسن بەڵگەیە لەسەر گەورەو سەرۆکێك خراپەو زیان دووردەخاتەوە بۆ یەکێك بیپۆشێ، لەدەستەڵاتیشدا دەستەڵاتدارییەو بۆ ڕەبەنیش ژنێکی خاوەن تواناو هەیبەتو شکۆمەند.

کڵاوساز:(نابلسی) دەڵێت: کەسێکی پلەوپایەو دەستەڵاتدارە بەئەندازەی ئەوەی کڵاودەکاتەسەری خەڵکی

چونکە کڵاو لەلێکدانەوەدا گەورەی خاوەنەکەیەتی.

کڵاوکورە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا منداڵێکی بچووکە.

کڵاوی قووچ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+سەفەر.

+هاوسەری دووگیان.

+پیاوێك ئەرکی ژن لەئەستۆیدابێت.

کلۆم(کلیل): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کرێگرتەی خراپی چەوساوەی کەشتییە، کلۆمی دار داخستنی فرۆفێڵە.

*ئەگەر دەرگاکەی بینی داخرابوو لەکاروبارەکانی دنیادا کاری پێناکرێ، ئەگەر کلۆمی نەبوو لەکاروبارەکانی دنیادا ناتوانێ کارەکانی رێکبخات.

*ئەگەر ویستی دەرگاکەی دابخات و دانەخرێ بۆی رێگەی لێدەگیرێ لەکارێك ناتوانێت بەجێی بهێنێت.

*ئەگەربینی جەنگاوەرەو دەرگایەکیکردەوە قەڵایەك کوندەکات یاخود ئاوەڵایدەکات و خێری بۆ دەخرێتەسەرپشت لەلایەن پیاو یان ژنێکەوە.

*کلۆم سەنگەرو حەشامگەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کورپیان هاوسەر یاخود ئاژەڵی هێواش و سست.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دڵنیایی لەترس و بیم و خۆپاراستن لەدوژمنان یاخود ماڵی شاراوە یان مردووە لەگۆڕستانەکەی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جادوو نهێنی شاردنەوەو وازهێنان لەسەفەر.

*ئەگەر کلۆمێکی بینی بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی ئەگەر هەژاربوو و شکۆمەندییە ئەگەر ملکەچ و لاوازبوو.

ك ن

کنافە[1]: (نابلسی) دەڵێ: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانیاری و رێنومایی.

ك و

کوانوو(ئاگردان): (ئیبن سیرین)دەڵێت: گەورەی خزمەتکارێکە خاوەنەکەی نەوازش و پیاهەڵدانی لێوە بەدەستدەهێنێ.

*یەکێك لەدەستەڵاتداران بینی کوانوو دانراوە لەوڵاتداو بەبێئاگر دووکەڵی لێبەرزدەبێتەوە، هەروەها بینی تۆو لەزەویدات دەچێنرێ، لەسەرڕویەوە

[1] **کنافە:** جۆرە شیرینییەکە.(وەرگێڕ)

تاجەگوڵینەی هەیە، خەونەکەی بۆ ڕاڤەکارێکی خەوگێڕایەوەو ئەویش وتی: سێ یان چوار ساڵ فەرمانڕەوایی ئەنجامدەدەیتو بەرەوبەرووم و فەرپێیت زیاددەکات لەسەردەمی تۆدا گەشتیاران زۆردەبن.

*ئەگەربینی بوو بەهەڵم سوودو قازانجو خێری دەستگیردەبێ لەبژێویدا لەگەڵ پیاهەڵدانی باش.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی کوانوەکەی کوژایەوە یاخود ناتەواوییەکی تێدا دروستبوو بیدەرە پاڵ خزمەتکار یان هاوسەرەکەی.

کوتاڵفرۆش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کوتاڵفرۆش پیاوێکی چاکەکارەو خەڵکی ڕێنومایی دەکات بۆ ڕێگەی ڕاستو سوودمەندی لەدنیاو قیامەتدا، بەمەرجێك لەسەر کوتاڵەکانی پارە وەرنەگرێت، ئەگەر درهەمی وەرگرت کاری چاکە بەرووپامایی دەکات، خۆئەگەر دیناری وەرگرت ئەوا بەڵگەیە لەسەر وتیو غەرامە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی کوتاڵفرۆش بەڵگەیە لەسەر رزقو دەوڵەمەندبوون لەدوای هەژاریو نەداری، ئەگەر خەوبینەر رەبەنبوو ژندەهێنێت.

کوتان(لێدان): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پێکدادانو هەڵگێرساندنی ئاژاوەیە کوتەر بۆکوتراو.

(نابلسی) دەڵێت: کوتان لەخەودا بێبکەر وەك کوتانو داگرتنەوەی چیایەك وایە یان شوێنو جێگەیەك بڕوانێت بەسەر شوێنێکدا، هەروەها بەڵگەیە لەسەر لەناوچوونی ناویانگو شوێنەوار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو بەڵێن.

کورتان ــ کۆپان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەو نیشانەیە لەسەر ژنێکی عەجەمی بەدڕەوشتی نارەسەن لای مێردەکەی وەك خزمەتکار وایە.

*سواربوونی پیاو بۆ کوردستان بەڵگەیە لەسەر تەوبەکردنی لەستەمو زۆرداری دوایی بەسەربردنی ماوەیەکی زۆر تێیدا.

کورتاندروو: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خاوەن بڕیاری یەکلاکەرەوەو ڕێکخەری وردی کاروبار.

*دەگونجێت بەڵگە بێت لەسەر ئێسکگرەوە یان مارەبڕ.

کورسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ یەکێك لەسەر کورسی دابنیشێ بەڵگەیە

لەسەر بردنەوە لەقیامەتدا، وەگەرنا دەستەلآتو بەرزیو ڕێزە بەو چەشنە.
* ئەگەر ڕەبەنبوو ژنێکدەهێنێت بەئەندازی جوانیو شۆخو شەنگیو بۆنەخۆش خێری تێدا نییە ، هەروەها خێر تێدانییە بۆ یەکێك لەشوێنێکی داخراودا دابنیشێ وەك زیندان یا نەخۆشخانە، بەلآم بۆ ژنێکی دووگیان باشەو دەگونجێت کوڕی ببێت یان ئەگەر لەسەرووی نەبوو یان لەپشتی تۆڕ یان کالانی شمشێرەوە کچێکی دەبێت.
* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی کورسیەکی بەدەستهێنا یان دانیشت لەسەری دەستەلآتیدەبێت بەسەر ژنێکداو ژنەکەش بەئەندازەی جوانی کورسیەکەو شێوازی دەبێت، هەروەها ئەوەی ڕوودەکاتە کورسیەکە دەدرێتە پاڵ ژنەی دراوەتە پاڵ کورسیەکە.
* کورسی ژن یان بەرزیو شکۆمەندییە لەلایەن دەستەلآتدارەوە ، ئەگەر کورسیەکە لەداربوو هێزو توانایە لەدووڕوویداو ، ئەگەر لەئاسنبوو هێزێکی تەواوە.
* ئەگەر دانیشتبوو لەسەر کورسی وەکیل یان فەرمانڕەوا یاخود بەرپرسی منداڵ ئەگەر شایستەبێت بگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی لەسەفەر بەپێی ئایەتی: ﴿وَأَلْقَيْنَا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ﴾ (ص: ٣٤).
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر کورسیەك دانیشتوەو جلوبەرگی لەبەردایەو یان لەسەر جێگەی خەوەکەیەتی زانیارییەکی بەڕێزی دەستگیردەبێ لەگەڵ خێرێکی زۆرو شکۆمەندی.
* کورسی بۆ پلەوپایەداران بەرزیو شکۆمەندیو منداڵو هاوسەرو لانەو ماڵی خۆشو ئاژەڵو جلوبەرگە.
* ئەگەر بینی کورسیەکی بەدەستهێناو دانیشت لەسەری دەستەلآت بەدەستدەهێنێ یان ژنێك دەهێنێ بەئەندازەو شێوەی کورسیەکە.
* ئەگەر ژنێکی دووگیانیان هەبوو کوڕیدەبێو وتراویشە بەشەهیدی دەمرێ.
* ئەگەر بینی کورسیەکەی شکا بەڵگەی مردنیەتی یاخود مردنی ژنەکەی یا جیابوونەوە لێی یاخود نەمانی شکۆمەندیو پلەوپایەی.
* کورسی خۆشحاڵیو شادییە لەگەڵ پلەوپایەی خێرا بۆ یەکێك لەسەری دابنیشێ.

*بينینی کورسی خودا لەسەروو ئاسمانەکانەوەیە بۆ زانستخوازان بەڵگەیە لەسەر بەرزی پلەوپایە بەتایبەت ئەگەر لەسەر شێوەیەکی تەواو بەدیبکات، دەگونجێت بۆ دووگیان قوتاربوون بێت لەو ناڕەحەتیەی تێدایەو بۆ ڕەبەن هاوسەر بێتو بۆ هاوسەرداریش کوڕبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەر بۆ گەشتیارانو بۆ نەخۆشیش هەڵگرتنیەتی لەسەر جێگەی مەرگ یان لەنێو ئوتومبیلو ئاژەڵ یاخود گواستنەوەی لەماڵ یاخود ئەو ڕێبازەبێت کەناوبانگی پێدەرکردوە.

کوڕ: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی کۆمەڵی منداڵێبوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*ئەگەر بینی منداڵێکی بچووکیبوو زیادەیەکە لەدنیاو دەستکەوتدا بەدەستیدەهێنێتو غەمو پەژارە دایدەگرێ.

*ئەگەر کوڕێکی بالغی بەدەستهێنا شکۆمەندیو هێزەو دایکی لەلێکدانەوەدا لەپێشترە لەباوکی.

کوژانەوە(دامرکانەوە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ئاگرێکی کوژاندەوە فیتنەو ئاشوبێکی دامرکاندوەتەوە یان جەنگو بیدعەیەکی پوچەڵکردوەتەوە.

*ئەگەر ئاگرێکی هەڵگیرساوی کوژاندەوە لەخەودا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڵگیرسانی شەڕ بەهۆی ئەوەی لەخۆڵەمێشەوە پەیدادەبێ، ئەگەر خەوبینەر سەفەریدەکرد لەدەریاوە نوقم دەبێو دەکەوێتەسەر ئاو ، ئەگەر سەفەری هەبوو دەگەڕێتەوەو هەواڵی دەبیسترێ.

کوشتار: (نابلسی) دەڵێت: کوشتاری خراپەکار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی ئاینو پشتگیری باوكو دایكو بوونی غیرەت لەسەر هاوسەر ئەگەر ئەوکەسەبوو بەهەواداری خراپەکاران پاشگەزبوونەوەیە لەئیسلامو واژووبوونی ئاینە یان سەرپێچیکردنیو وازهێنانە لەنوێژ.

کوشتارگە : (نابلسی)دەڵێت: هیچ خێرێکی تێدا نییە لەخەودا بەهۆی ڕۆینی ڕوحەوەو دامالینی پێستە لەلاشەو خوێنڕێژیو بۆنی ناخۆشەوە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پێداویستیو شاییو شادی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەو ماڵی ستەمکاران‌و زینا، ئەگەر نەخۆشێك خۆی پێداكرد دەمرێ‌و میراتیەكەی دابەشدەكرێ، ئەگەر كەسێكی پاك سیسبوو بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی‌و غەم‌و پەژارە یاخود قەرزاری.

*ئەگەر بینی بەرازی تێدا سەردەبڕێ یاخود شتێك خواردنی گونجاو نییە بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ستەمكارو بیدعەكاران.

*ئەگەر خەڵكی لەدوژمنێك دەترسان سەردەكەون بەسەریا.

*كوشتارگە لانەی سزاو ستەم‌و زیندانە، ئەوەی چوەنێو كوشتارگەیەك یا وریای زیندان یان دەستگیركردن لەلایەن پۆلیسەوە بێت.

*كوشتارگە ژنێكی دەویتە بەهۆی خرێن‌و پیسی‌و بۆنی ناخۆشەوە.

كوشتن:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی مرۆڤێكی كوشت كارێكی مەزن ئەنجامدەدات.

*هەروەها دەڵێن: قوتاربوونە لەغەم‌و پەژارە بەپێی ئایەتی: ﴿وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا﴾(طه:٤٠).

*ئەگەر بینی خۆیدەكوژێت خێری دەستگیردەبێت‌و تەوبەیەكی باشدەكات بەپێی ئایەتی: ﴿فَتُوبُوا إِلَى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ (البقرة:٥٤).

*ئەگەر بینی كوژرا تەمەندرێژ دەبێ، ئەگەر بینی كەسێكی كوشت بەبێئەوەی سەری ببڕێت كوژراو خێری دەستگیردەبێ.

*سەربڕین بۆئەوەی گونجاونییە سەربڕێ زوڵم‌و ستەمە.

*ئەگەر بینی سەربڕاوە سەربڕ ستەم لەسەربڕاودەكات لەئاییندا یاخود گوناهو تاوان ئەنجامدەدات.

*ئەگەر كوژرا یان بەكوژراو ناوزەدكراو بكوژەكەی ناسی خێرو دەوڵەمەندی‌و دەستەڵات‌و ماڵ‌و سامانی دەستگیردەبێ، دەگونجێت لەبكوژ یان لەشەریكەكەی بەدەستبهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا﴾.

*ئەگەر بكوژی نەناسی پیاوێكی بێباوەڕی ناسوپاسگوزارە، دەگونجێت بێباوەڕی ئاین یان نازونیعمەت بكات بەپێی ئایەتی: ﴿قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ﴾ (عبس:١٧).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر کەسێکی کوشت لەغەم و پەژارە قوتاردەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ ﴾ (طه:٤٠).

*ئەگەر بینی مرۆڤێك دەیکوژێت و نازانێ بۆ دەیکوژێ مرۆڤێکە شەریعەتی فەرامۆشکردوە.

*ئەگەر زانی کەی کوشتویەتی زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات و سەرەکەوێت بەسەر کوژانیدا.

*ئەگەر بینی پیاوێکی گۆشت و خوێن لەریخۆڵەکانی دەهات کوژراو ئێش و ئازاری بەڕوبانی بکوژ دەستگیردەبێ.

هەروەها ئەڵێن: کوژراو خێری لەبکوژ دەستگیردەبێت.

*ئەگەر مرۆڤێکی بەدەستی ئەنقەست بەستەم کوشت سەرپێچیکارە، ئەگەر دانینا بەوەی کەسێك بکوژێ دەستەلات و پلەوپایەی دەستگیردەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا ﴾ (القصص: ٣٣)دوای دانپیانان دەستەلات و پلەوپایەی دەستگیردەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی کوژرا نکوولی لەنوێژدەکات یاخود وازی لێدەهێنێ.

*ئەگەر بینی کوڕەکەی خۆیکوشت رزق و رۆزی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر بینی دووسەد کەسی کوشت دووسەد درهەمدەدات و غەم و پەژارەی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر بینی لەپێناوی خودایا کوژرا بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەبازرگانیداو بەجێهێنانی بەڵێن و پەیمان، دەگونجێت خەوبینەر بەنوقمبوون یا ژانەسك بمرێ.

*ئەگەر کوژراو گەواهیدەدا لای دەستەلاتدار گەواهی و شەهادەکەی پەسەنددەکرێ، دەگونجێت دنیایەکی بەرین و فراوان بەدەستبهێنێت لەگەڵ نازونیعمەتێکی دیارو ئاشکرا.

کوفی[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر خۆپاراستن لەچارەسەری بەسوود.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شەڕ یان ئەوەی سەردادەپۆشێ لەخودەو عەمامە.

کوللە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کوللە سەربازو دەنگەدەنگو قاوقیژەو دێت بەدوویەکدا.

---

[1] **کوفی**: ئەوەی دەدرێتە پاڵ کوفە. (وەرگێڕ)

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باران ئەگەر بکەوێت سەریاندا یاخود مانگەگەرمەکانی هاوین بێت.

*ئەگەر زیادیکرد بەپێچەوانەی کوللەوەبوو لەنێوان زەوی‌و ئاسماندابوو سزاو خەشمە، هەروەها کێچ‌و بۆق‌و خوێنیش وایە، چونکە بەڵگەو نیشانەبوون لەسزادانی بەنی ئیسرائیلدا مەگەر خەڵکی کۆی بکەنەوەو بیخۆن ئەوجا رزق‌و رۆزییەو روویان تێدەکات‌و بژێوییان زیاد دەکات.

*هەروەها دەڵێن: کۆکردنەوەی لەدەفرێکدا بەڵگەیە لەسەر درهەم‌و دینار.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودابینیم کوللەم کۆدەکردەوە لەگۆزەڵەو کوپەیەکدا، ئەویش وتی: درهەم‌و پارەیە کۆیدەکەیتەوەو بۆ ژنێکی دەبەیت.

*هەروەها دەڵێن: هەموو شتێك کوللەی تێبکرێ‌و بەدەر نەکەوێت بەڵگەیە لەسەر خۆشی‌و شادی بەپێی چیرۆکەکەی (ئەیوب) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەربینی کوللەی ئاڵتوونی دەبارێت نیعمەت‌و خۆشحاڵی بەدەستدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: کوللە نانەوایەکە ناپاکیدەکات لەگەڵ خەڵکیدا.

(نابلسی)دەڵێت: کولله لەخەودا سزای خوایی‌و سەربازانی پەروەردگارە، چونکە لەبەڵگەو نیشانەکانی موسایە(سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر کولللەباری سزای خواییە، ئەگەر لەشوێن‌و جێگەیەکدا بینی دەخورێت‌و بەشێکی لێدەبرێت ئەوەش رزق‌و رۆزییەو خاوەنەکەی بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر خرایە نێو دەفرێك دینارو درهەمە.

*هەروەها دەڵێن: کوللەفیتنەو دوژمنە، هەروەها کولله بەڵگەیە لەسەر گوندو کێڵگەو ناڕەحەتی‌و بێکاریی‌و تیاچوون چونکە روولە رووەك‌و کشتوکاڵدەکات بەڵام لەبۆ خەڵکی بەڵگەیە لەسەر شەڕو خراپە بۆیان‌و هاوەڵایەتی ژنانی سوزانییە.

*ئەگەربینی کوللە هەڵدەگرێت‌و دەیخاتە نێو کوپەیەك ماڵ‌وداراییەکی دەستدەکەوێت‌و دەیبات بۆ ژنێك.

*هەروەها دەڵێن: کوللە بەڵگەیە لەسەر رووبەڕووبوونەوەی دوژمن‌و

بـــازدان بەســـەر قەلاوســـەنگەرداو ماڵوســـامان تـــالانکردن بـــەهۆی سوپایەکی مەزنەوە.
* دەگونجێت کوللە بەڵگەبێت لەسەر رزق و رۆزی حەلال.
* ئەگەربینی کوللە دەخوات کەمێك خێر لەسەربازان بەدەستدەهێنێت.
* ئەگەر وردە کوللەی بینی خەڵکی گشتی و گێرەشێوێنن، دەگونجێت بارانێکی بەخورو لێزمەبێت.
* دەگونجێت کوللە چوونە نێو شارێکەوەبێت بۆ هاوەڵێك.
* ئەگەربینی کۆمەڵە کوللەیەك هەڵدەگرێ فیتنەزۆردەکات لەدەسنیشانکردنی ئافرەتدا.
کولم(گۆنا): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بوونی بەهانەیە، ئەگەر لەسەر کولم و گۆناوە موو دەرهات ترسی ئەوەی دەبێت کۆتویەند بکرێتە گەردنی.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێحانەو مۆرد هەروەك چۆن رێحانەو مۆرد بەڵگەن لەسەری.
* دەگونجێت بەهانەیەکی روون و ئاشکرابێت و زیادبوونی رزق و رۆزی

یاخود گەڕانەوەی کەسێکبێت لەسەفەر یان هاتنی نامەیەك بێت لەوەوە.
* ئەگەر نەخشاندی و خاوەنەکەی جوانکرد مژدەیە بۆی، ئەگەر ناشیرینیکرد بەڵگەی غەم و پەژارەو نەهامەتییە.
کون کون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی مەزنی فرۆفێڵاوی قسەتوندو تیژەو بەڵگەیە لەسەر بڕ هەڵکەندن و پیاوێك زندەهێنی و خاوەنی ئاژەڵی نێر دەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: کون کون بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پێداویستی و پەناوپشتگیر لەسەر ویست و خوازەکان.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر.
کونار(نەبك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی باشە بەکۆڕای راڤەکارانی خەو بەهۆی پیرۆزی دارەکەوەو بەهێزییەوە ماڵ و رزق و رۆزییە. تەڕەکەی بەهێزترە لەوشکی، زەردیەکەی هیچ زیانێکی نییە، هیچ شتێك لەلێکدانەوەدا ئەوەندە باش نییەو بۆ دنیاو ماڵوسامانە بۆ ئاینداران زیادی چاکەو ئاینەو ماڵێکە بەدەر لەدینارو درهەم.
* دەگێڕنەوە ژنێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) و پێی دەڵێن: لەخەودا بینیم

دار (کونار"نەبك")کەوتە نێو ماڵەکەم‌و دوو نەبکم هەڵگرت، ئەویش پرسی: مێردەکەت ڕۆیوە؟ وتی: بەڵێ وتی: دەمرێت‌و دووهەزارت بەمیراتی بۆ بەجێدەهێڵێت.

*هەندێکدەڵێن: ڕزق‌و ڕۆزییەکە لەلای (عێراق)ەوە، خواردنی کونار بۆ دەستەڵاتدار دەستەڵاتەکەیەتی.

(نابلسی)دەڵێت: بۆ ئاینپەروەران چاکییەو، خواردنی دەستەڵاتەو بۆ یەکێك شایستەی بەڵێندەرایەتی بێت هێزو توانایە.

*ئەگەر خەوبینەر لەناڕەحەتیدابوو دارکوناری بینی لەکاتێکدا کاتی نەبوو بەڵگەیە لەسەر مانەوەی تا ئەودەمە، بەهەمان شێوە ئەگەر لەخێردابوو.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەرێزو داپۆشەرە ، هەروەها دارەکەی پیاوێکی بەڕێزی ڕەنگکردوە، ئەوەی بەروبوومەکەشی ببینێ ناوبانگی بەرزدەبێتەوەو خواناسی‌و زانیاری بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەو دارەبخوات نەخۆشیەکی توندو سەختدەگرێ.

*ئەگەر بینی سەردەکەوێت بەسەر دارەکەدا غەم‌و پەژارەو ناڕەحەتی دێت بەسەردا.

کونجی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵێکی هەڵگیراوەو وشکەکەی بەهێزترە لەتەڕەکەی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ڕزق‌و ماڵی حەڵاڵە ، هەروەها پاڵاوتنی‌و شێلانی ماڵێکە لەهێزو شکۆیدایە.

*ئەگەر بینی کونجی دەڕوێنێ دەستەڵاتێکی تازەگەشەکردوو بەدەستدەهێنێ لەگەڵ بازرگانیەکی زیادەو خواناسی‌و کاروکاسبی‌و خۆشی.

*هەروەها دەڵێن: کونجی‌و خەردەل بۆ بەتەنیا بۆ پزیشك باشە بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی گەرم.

*ئەوەی کونجی ببینێ زیانی لێدەکەوێت.

کوندر[1]: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەپێی خۆیەتی.

کوندەپەپوو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کوندەپەپوو دزێکی لێزانەو خاوەن سام‌و هەیبەتە.

(نابلسی) دەڵێت : کوندەپەپوو لەخەودا پادشایەکی مەزنە خەڵکی لێیدەترسن ، کوندەپەپووش بەڵگەیە لەسەر بێکاری‌و ڕەواندنەوەی ترس‌وبیم.

---

[1] **کوندر**: شیلەیەکی تایبەتە لەدرەختێك دەردەهێنرێ (فەرهەنگی دەریا: ج٢/١٠٧٣)

*كوندەپەپووی مێینە مرۆڤێکی ناپاك‌و فرۆفێڵاویەو هیچ خێرێکی تیانییە.

*ئـەوەی ببینێ چارەسەری کوندەپەپوویەکی مێینە دەکات چارەسەری مرۆڤێکدەکات هیچ بنەماو جێگیربوونێکی نییە لەسەر حەق‌و راستی.

*ئەوەی ببینێ کوندەپەپوویەکی مێینە کەوتوەتە ماڵەکەیەوە بەمەرگی مرۆڤێك خێر رووی تێدەکات.

*کوندەپەپوو بەڵگەیە لەسەر دز لەنێوان دوو دیواردا لەگەڵ رزق‌و رۆزی سوار.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر جیاوازی‌و غەمباری‌و نابەجێی کرێکارو قسەی پووچ‌و نابەجێ.

کونی دوروگەوهەر: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر بەجێگەیاندنی کاروبارو ئاسانبوونی کاری قورس‌وهاوسەرگیری.

کونی مشك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کون لەسەر زەوی‌و دیواردا دەم‌و زارە، ئەوەی کونێك ببینێ ئاژەڵێکی لێدێتەدەرەوە دەم‌و زارێکە قسەو گوتەیەك دێتە دەرەوەلێی‌و لەلێکدانەوەشدا وەك ئەو ئاژەڵە وایە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)دەڵێت: کونێکی تەنگەبەرم بینی گایەکی مەزنی لێهاتە دەرەوە، ئەویش وتی: کونەکە دەمە کاتێ وشەیەك دێتەدەرەوە ناتوانرێت بگەڕێنرێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شوێنکەوتنی بیدعەو پابەندبوون بەشوێنەواری بیدعەچی‌و وێڵ‌وسەرگەردانەکانەوە، کونیش خەڵوزە.

کوێری(نابینایی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر چاوی لەدەستدا نازو نیعمەتی نامێنێت. ئەگەر بینی هەردوچاوی لەدەستدا شتێکی بەسەردێت دڵی پێخۆشدەبێ.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: کوێری سەرگەردانییە لەئایندا یاخود بەدەستهێنانی ماڵ‌و دارایییە لەلایەکەوە.

*ئەگەر بینی کوێربوە ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت.

*هەروەها کوێری بەڵگەیە لەسەر لەبیرکردنی قورئان بەپێی ئایەتی: ﴿قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ﴾ (طه:١٢٥).

*ئەگەر بینی مرۆڤێك کوێریکرد وێڵ‌و سەرگەردانیدەکات لەراوبۆچوونی خۆی.

*بینینی بێباوەڕی کوێر بەڵگەیە لەسەر زەرە یان غەمو پەژارە.
*ئەگەر کوێرێکی بینی پیاوێك چارەسەریدەکاتو چاوی چاکبوەوە رێنوماییدەکات بۆ کارێك خێری تێدایەو تەوبەی تێدا دەکات.
*دەگونجێت کوێری بەڵگەبێت لەسەر سستی باسکردن.
*ئەگەر لەرەشێنەی چاودا سپێتی بینی بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە کەتووشیدەبێت.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (جەعفەری صادق)(رەزای خوای لێبێت)و دەڵێت: تانەم لەچاوی خۆمدا بینی، ئەویش وتی: کەموکوڕی روو لەماڵو سامانت دەکات پاشان ئەوەی خوازو ئومێدەواریت لەکیستدەچێت.
*ئەگەر هەندێك لەخزمە نزیکەکانی ئاوارەبوو یاخود سەفەریکردبوو گەڕایەوو کوێربوبوو خەوبینەر دەمرێت، چونکە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر میوانێکی کوێری نەناسراو.
*هەروەها دەڵێن: تانەی سەرچاو بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەیەکی گەورە روودەکاتە خەوبینەرو ئارادەکرێ لەسەری بەپێی چیرۆکەکەی (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر بینی چاوی ئاوی رەشی داهاتوەو هیچ نابینێ خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر کەمی ئابڕوو چونکە چاو شوێنی ئابڕووە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی کوێربوە تێکۆشان یا (حەج)ێکی لەبەردایە.
*ئەگەر بینی کوێرە باسوخواسی هەڵدەگیرێ بەلام باسناکرێ، دەگونجێت لێکدانەوەی ئەوەبێت دەستەڵاتو زانیاری بەدەستبهێنێت بەپێی چیرۆکی (ئیسحاق)(سەلامی خوای لێبێت).
*ئەگەر بینی کوێرەو پشتیکردوەتە قیبلە لەسەرگەردانیدایە.
*ئەگەر بینی هەردوو چاوی کوێربوون پیاوێکە پەردەی نهێنی پۆشی نێوان خۆیو خوداوەند دەشکێنێ.
*ئەگەر لەخەودا چاوی کوێربوو هەژاردەکەوێ دوای دەوڵەمەندی یاخود ئەو ماڵو داراییەی لای شیرینە لەدەستدەدات یا منداڵو خانەوادەکەی کەشیرینن لەنێو دڵو دەروونیدا.
*دەگونجێت بیری ئاوی هەبێتو دایپۆشێت یا پاسەوانەکەی لەدەستبدات یان سیخوڕەکەی ماڵو دارایی نەمێنێت، یان لەوانەبێت خەشمو قینی لەکاری چاکە هەڵبسێ.

*ئەگەر نەخۆشبوو بینی چاو نابینابوە بەڵگەیە لەسەر کۆچی دوایی.

*دەگونجێت کوێری بەڵگەبێت لەسەر کەری.

*دەگونجێت بۆ گوێڕایەڵان بەڵگەبێت لەسەر خەشمو قینبوونەوە لەدنیاو وردبوونەوە لێی بەچاوی کەمو سووکەوە.

*دەگونجێت کوێری بەڵگەبێت لەسەر پەنهانکردنی نهێنی.

*کوێری بۆ غەریبو ئاوارە بەڵگەیە لەسەرئەوەی ناگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی.

*کوێری بۆ زیندانی قوتاربوونە چونکە خەڵکی بەزەییان بەکەسی کوێردا دێتەوەو دەستیدەگرن.

*ئەگە خوازیاری داوایەکبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەدەستینەهێناوە، چونکە چاو کاتێ کوێردەبێ ناگات بەخواستو داوای خۆی.

کووپە (**گۆزە**): (ئیبن سیرین) دەڵێت: کوپەو گۆزە ژنێکی خێرۆمەندەو لێخواردنەوەی ماڵو دارایییەکە لەلایەن ئەو ژنە بەدەستیدەگات.

*ئەگەر بینی ئاوێکی هەڵگۆزیو کردیە نێو گۆزەیەك دەست بەسەر ماڵێکدا دەگرێو لای ژنێك ئەسپەردە دەکات ، کووپەو گۆزەڵەش وەك مەرکانەی ئاو وایە.

(نابلسی)دەڵێت: گۆزەڵە لەخەودا ژنێکی داوێنپیسی زیناکارەو لێکدانەوەی هەموو کوپەیەکیش بەوپێیەو بیر یاخود مەرکانەی ئاویش بەڵگەیە لەسەر:

+چاودێرو بەخێوکاری خانەوادە.

+فرۆشگاو گەنجینە.

+هاوسەری دووگیان.

*گوپەی مەی بەدەستهێنانی گەنجینەیە.

*بیریش ئەگەر ئاوی تێدابوو کەوتبوە ماڵێکەوە ژنێکی دەوڵەمەندی خەمو پەژارەدارە، ئەگەر بیرە ئاوەکەش هی ئاو دەربوو پیاوێکی فرە ماڵو دارایییەو زۆر خێردەکات لەپێناوی خوادا.

*هەروەها ئەگەر بیرەکە سرکەی تێدابوو پیاوێکی ئایندارە، ئەگەر کەرەی تێدابوو خاوەن ماڵو دارایییەکی بێئاگایە، بەڵام ئەگەر داودەرمانی چێشتی تێدابوو پیاوێکی نەخۆشو بیمارە.

*ئەگەر بینی کوپەیەك دەشکێ بەدەستیەوە ژنەکەی تەلاقدەدات.

کووره(تـوون): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەلگەیە لەسەر غەمو پەژارەو گومان، کورەی گەچ بەلگەیە لەسەر کەوتن بەسەر ئابڕووی زانایاندا بەقسەی خراپ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ ﴾ (البقرة: ٧٤)کوورەی خستی سورەوەکراو بەلگەیە لەسەر زوڵمو ستەمو هاوەڵپەیداکردن.

*دەگونجێت کووره بەلگەبێت لەسەر دۆزەخو خەڵکی دۆزەخیو زینیدانو زیندانییەکان وەك حەمامو ئەوانەی لەحەمامدان.

کوورەی ئاسن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کوورەی ئاگر ژنێکە لەخانەوادەی ماڵو خاوەن هێزو توانایە.

*ئەگەر لەزێڕبوو لەخانەوادەی دنیاویستان دەبێ، ئەگەر لەتەختەبوو لەماڵێکدەبێت دووڕوویی تیادەبێ، ئەگەر لەگەچبوو لەخانەوادەیەکدەبێ لەفیرعەونیەکان دەچن، ئەگەر لەگڵ دروستکرابوو لەخانەوادەی ئایندارو خواناسدەبێ.

*ئەگەر کوورەکە ئاگری تیابوو بەلگەیە لەسەر دەوڵەت، ئەگەر بەتاڵبوو لەئاگر بەلگەیە لەسەر پشوو.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ئاگرێکی بینی لەکورەیەکدا بلێسەی دەدا یان لەتەنورێکدا بەلگەیە لەسەر منداڵی نێرینەی خەوبینەر.

*کووره بەلگەیە لەسەر بژێوی پەیداکاری ماڵ.

*ئەگەر بینی لەنێو کوورەکەدا ئاگردەکاتەوە بەبێخواردن گەڕووی خانەوادەکەی بەدووزوبانیو شەڕو ئاژاوە دەورووژێنێ.

*ئەگەر مەنجەڵ نرخی ماڵبوو کووره مێردەکەیەتی نارەحەتی رووی تێدەکاتو ماندوویەتی دەکێشێو لەماڵدا سەری خۆی کزدەکات.

*دەگونجێت کووره بەلگەبێت لەسەر هاوسەرو مەنجەڵیش پیاو بێت.

*ئەگەر کوورەی ئاگری تێدا نەبوو بەلگەیە لەسەر غەمو پەژارە، ئەگەر ئاگری تیابوو پێداویستیو رۆزییە.

*کووره بەلگەیە لەسەر چوونە لای خێزانو سواربوونی هۆکاری گواستنەوە یاخود بەدەستهێنانی پلەوپایە.

*هەروەها بەلگەیە لەسەر:

+بەدیهێنانی کاروبارو ئاسانکردنی کاری قورس‌وگران.
+باوك‌و دایك.
+کوڕ بۆ دووگیان.
+فرۆشگاو دووکان.
+مانگی (کانوون).
*ئەگەر بوو بەخاوەنی کوورە هاوسەر دەگرێ ئەگەر رەبەنبێت، ئەگەر ژنبوو دووگیاندەبێت، ئەگەر بێباوەڕبوو بڕوا دەهێنێت ئەگەر خراپەکاربوو تەوبەدەکات.
*پیاوێك لەخەودا کوورەیەکی بینی هەندێك ئاگری تێدابوو لەگەڵ تەختەیەکی نزیك لەوکورەیە، راڤەکارێکیش پێی وت: کوورەکە گەورەی تۆیەو تەختەکە خواردنێکی قورسەو دوێنێ خواردووتە، پیاوەکەش وتی: لێکدانەوەکەت بەو چەشنەیە.
کووزەڵە: (نابلسی)دەڵێت: خواردنی دۆزەخیەکانەو بینینی لەخەودا باش نییە، ئەگەر بیخوات کرداری دۆزەخیەکان ئەنجامدەدات.
کوولەکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی زانا یان پزیشکێکی بەسوودو کەڵکە نزیکە لەخەڵکییەوەو پیرۆزە. هەروەها دەڵێن: پیاوێکی هەژارە.
*کوولەکە بۆنەخۆش چارەسەرە، ئەگەر بینی بەلێنراوی شتێکی وندەدۆزێتەوە یاخود زانیاریەك دەپارێزێ بەئەندازەی پاراستنی یاخود شتومەکی کۆکراوە کۆدەکاتەوە.
*ئەوەی لەلێنراوەکان باشە لەخەودا کوولەکەو گۆشت‌و هێلکەیە.
*ئەگەر بینی کوولەکەیەکی بۆگەنی خوارد لەگەڵ مرۆڤێك تووشی دەنگە دەنگ‌و بەزم‌و شەڕ دەبێت، پاشان لەجنۆکە دەترسێ.
*ئەگەر بینی لەکاڵەکدا کوولەکەی هەڵگرت لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە بەهۆی دوعاو چارەسەریەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر یەکێك بەکوڵاوی بیخوات تووشی سەرزەنشتدەبێت یان زانیاری بەئەندازەی خواردنی بۆ کوولەکەکە.
*کوولەکە بەڵگەیە لەسەر:
+غەم‌و پەژارە.
+قورسی بژێوی‌و ژیان.
+نەخۆشی‌و زیندان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەروونسافی‌و پاکێتی.
*دەفری کوولەکە بەڵگەیە لەسەر ژنی شۆخ‌و شەنگ‌و نازدارو روحسووك‌و ناودار.

*ئەگـــەر بينـــی كوولەكەيـــەكی بۆگـەنيخوارد بەڵگەيـە لەسـەر شـەڕو دەنگەدەنگ، ئەگەر بەلێنراوی خواردی داوودەرمـانی خـواردنی لەگەڵـدابوو بەڵگەيە لەسـەر غـەمو پـەژارە، ئەگـەر بێـــداوودەرمانبوو رزقو رۆزييــــە، دەگونجێــت ويــستووخوازی خـــۆی بدۆزێتەوە.

كۆتر: (ئيبن سيرين)دەڵێت: كـۆتر ژنـی ســـاڵحو بـــاشو خۆشەويـــستەو لەمێردەكـــەی زيـــاتر كەســـيتری خۆشناوێت.

*كـۆتر بەڵگەيــە لەســەر هـــەواڵێكی كتـوپڕو پێغەمبـەرو پـەرتووك، چـونكە هـــەواڵ لەكتێبـــەوە دەگوێزێتـــەوەو بنەڕەتی ئـەو باسـەش بـەم چەشـنەيە: (نـــوح) (ســـەلامی خـــوای لێبێـــت) قەلەڕەشێك دەنێرێت هەتا باری كەشو هـەوای پـێ رابگەيـەنێت، كـاتێ دەچـێ كـەلاكێك لەسـەر ئاوەكـەوە دەبينـیو خۆی پێوە خەريكدەكات، ئنجا كۆترێك دەنێرێـتو شـتێكی سـەوز دەبينـیو دوعای بۆ دەكات، بەچەشنێك بۆئەوەی لەناڕەحەتيدايە يا بۆ ئـەوەی كەسێكی غەريبی هەيەو لەهـەمان كاتـدا مژدەيە بـۆی ئەگـەر كـەوت بەسـەريا يـان هـەڵفڕیو بينـی، مەگـەر نـەخۆشو لەشگران بێت بكەوێت بەسەريا ئەوكات كـــۆتر مردنـــە بەتايبـــەت ئەگـــەر لـە(يـەمام)ەوە بێـتو لەسـەرويەوە بخوێنێت لەخەودا.

*دەگونجێت كۆتر كچ بێـت ، باشـترين كۆتر كۆتری سەوزە.

*ئەگـەر بينـی بـوە بـەخاوەنی پـۆڕە كـــۆترێكی زۆر دەســـتكەوتو خێـــری پێـــدەگات، هێلكەكەشـــی كـــچو خزمـــەتكارە، كوشـــكو هێلانەكـــەی شوێنی كۆبوونەوەی ژنانە، هێلكـەكانی كوڕ يان كچە.

*ئەگـەر بينـی كۆترێـك بـوە بـەمرۆڤ پيـاوێكی زيناكـارو داوێنپيـسە، ئەگـەر دانەكـــەی پـــەرشوبلاوكردەوەو بـــوو بەگۆشـــتو بـــانگيكردن بـــۆ خـــواردنی ڕێبەرايەتيدەكات.

*گمـەگمی كـۆتر لەخـەودا سـزادانی پياوە بۆ ژنەكەی. كۆتری سپی ئاينـەو هـی سـەوزيش خواناسييەو، ڕەشـيش كەسانی بەناوبانگن لەژنو پياو، كۆتری بەڵـــەك بەڵـــەك خـــەڵكی تێكـــەڵو پێكەڵكارە، ئـەوەی كۆترێـك هـەڵبفڕێت لێـــیو نەگەڕێتـــەوە لای ژنەكـــەی تەڵاقدەدات يان دەمرێت.

*ئەگەر خاوەنی کۆمەڵە کۆترێکبوو چەن ژنێکی دەبێت لەگەڵ خزمەتکارداو خەرجیان بۆ ناکات.
*ئەگەر باڵی کۆترێکی بڕی سوێند لەژنەکەی دەخوات نەچێتە دەرەوە یان نابێت منداڵی دیکەی لێی ببێت یادووگیان بێت لێی.
*کۆتر پیاو یا ژنی عەرەبە ، ئەوەی سەریببڕێت مۆری کچێنی کیژێك دەشکێنێ ، ئەوەی گۆشتەکەی بخوات ماڵو سامانی ژنێکدەخوات.
*کۆتر لەگەڵ بەچکەکانیان ژنی زەوتکراوە لەگەڵ منداڵەکانی.
*کۆتری نامەبەر هەواڵێکە لەدوورەوە دێت ، ئەگەر ژنەکەی دووگیانبێت کوڕیدەبێت.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و پێی دەڵێت: لەخەودا بینیم کۆترێکی سپیم گرتو زۆر بەدڵمبوو، یەکێك لەچاوەکانی جوانترین چاوی کۆتربوو بەڵام چاوەکەی تری خێلو تیلبوو، وامزانی زەردییە ، (ئیبن سیرین) بزەیەك گرتیو وتی: تۆ ژنێکی جوان دەهێنیتو زۆر بەدڵت دەبێت، مەترسە لەو ناتەواوییەشی لەچاویدا بەدیدەکەیت چونکە کەمو کوڕی لەچاویدا نییە بەڵکو کەمو کوڕی لەعەورەتیدایەو بەدخوو دەبێتو ئازارت دەدات، ئنجا پیاوەکە ژنەکەی هێناو رەوشتی خراپو چەوتی لێبەدیکرد.
(نابلسی)دەڵێت: کۆتر لەخەودا نوێنەرێکی ئەمینو چاکە یا هاوڕێیەکی راستگۆو خۆشەویستێکی لەبزشێرینو مەجلیسخۆشو بەچێژە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+هاوسەرانی داوێن پارێزو نهێنی هەڵگرو خورتەو بۆڵەکار بەسەر منداڵاندا.
+پیاوی فرە رەچەڵەك کەدەستیگرتوە بەسەر خانەوادەکەیدا.
*هەروەها بینینی کۆتر بەڵگەیە لەسەر لاواندنەوەو گریان.
*کۆمەڵە کۆترێك پلەوپایەو فەرمانڕەواییە.
*ئەگەر بینی لەگۆشتەکەی خوارد ماڵی خزمەتکاران دەخواتو دەبێت بەدەلاڵ.
*کۆمەڵێ کۆتر لەگەڵ بەچکەکانیان ژنی زەوتکراوە لەگەڵ منداڵدا.
*ئەگەر بینی کۆتر راودەکات ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت لەپیاوی رێزدار.
*گوتراوە ئەوەی کۆترێك ببینێ داوای هەرچییەك لەپەروەردگار بکات پێیدەبەخشرێ.

* ئەگەر کۆترێکی لەماڵەکەیدا بینیو خەوبینەریش رەبەنبوو ژنێکی جوانو شیرین دەهێنێتو دەبێت بەژنێکی ماڵداری گوێڕایەڵ بۆ مێردەکەی.
* ئەگەر بینی کۆترێك بازیدا بۆلای یاخود هەڵیگرتو بەرزیکردەوە شادیو خۆشی رووی تێدەکات.
* ئەگەر بینی بوە بەکۆتر ماڵو سامانی دوژمنەکانی دەخوات.
* ئەگەر بینی بەرد دەگرێتە کۆترێك ژنێك تاوانبار دەکات یاخود نامەیەکی پڕ لەقسەی ناخۆشی بۆ رەوانە دەکات.
* ئەگەر بینی هێلکەی کۆتری بەدەستهێناوە ماڵو سامانو منداڵی نێرینەو مێینەی لەژندەبێت.
* ئەگەر بینی کۆتری ماڵی راودەکات بەحەرامی دەچێتە لای ژنان.
* ئەگەر بینی کۆترو باڵندەیتر زیکەزیك دەکەن قسەو گوتەیەك دەدات بەگوێ ژنێکدا یاخود فێریدەکات.
* ئەگەر کۆتر یان هەر باڵندەیەکیتر بەسەرسەریەوە ببینێ یان بەگەردنیەوە بەستراوەتەوە بەڵگەیە لەسەر رەفتاروکردەوەکانی لەنێوان خۆیو پەروەردگاری.
* ئەگەر باڵندەکە رەشو ناشیرینبوو بەڵگەیە لەسەر بەدو خراپی کردارەکانی، ئەگەر سپیبوو دیمەنی جوانبوو بەڵگەیە لەسەر باشی رەفتارو کردارەکانی.
* ئەگەر بینی پەڕی کۆتر یاخود گۆشتی بەدەستدەهێنێت پارەو سامانی زۆری دەستدەکەوێت.

کۆتری کێوی(قومری): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ژنێکی زبرو رەقی ئاین کزو لاوازی زماندرێژە.
* هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر کابانی نێومال یان ژنێکی خاوەن جوامێریو جوانو شۆخو شەنگ.

کۆتو بەند: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر دەستی بەکۆتکراوی ببینێو کرابێتە گەردنی ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ بەلاّم زەکاتی دەرناکات.
* هەروەها دەڵێن پارێزراو دەبێت لەسەرپێچی.
* ئەگەر هەردوو دەستی بینی کۆتکرابوو بەڵگەیە لەسەر رۆچوونی لەرژدیدا.
* ئەگەر کۆتو بەندکراو بێباوەڕبوو بانگدەکرێ بۆ لای ئیسلام.
* ئەگەر بینی دەستگیرکراو کۆتو بەندیشکرا دەکەوێتە بەلاّو نەهامەتیەکی گەورەوە لەزیندانیو

باری بەپێی ئایەتی: ﴿ خذوه فغلوه ﴾ (الحاقة: ٣٠).

*ژنێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین)و وتی: پیاوێکم بینی کۆتو بەندی پێوەبوو، ئەویش وتی: ئەو پیاوە بانگەشەی (عەرەبی)بوونی خۆیدەکات بەلام وانییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کارو پیشەی حەرامە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾(آل عمران : ١٦١).

کۆڕ(کۆمەڵ): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینینی لەخەودا کۆڕێکی وەعزو ئامۆژگاری بەستوەو خەڵکی ئامۆژگاری دەدات و خۆشی شایستە نییە ئەوا لەغەمو پەژارەو نەخۆشییدایەو نزاو دوعا لەخوداوەند دەکات دەرووی لێبکاتەوە.

*ئەگەر قسەی چاك و داناییکردو راستگۆبوو لەئامۆژگارییەکەیدا دەرووی لێدەکرێتەوەو لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوەو لەتەنگەژەییەوە دەچێت بۆ خێرو یاخود لەقەرزێك قوتار دەبێ یا بەسەر ستەمکارێکدا زاڵدەبێ.

*بینینی کۆڕێك لەشوێنو جێگەیەك یادی خوای تێدابکرێ وەك خوێندنی قورئان و نزاو پاڕانەوەو هۆنراوەی دنیا نەویستی و بەندایەتی وایەو بەڵگەیە لەسەر ئاوەدانی ئەو شوێنە بەدانانی بەپێی خوێندنەوەو دروستی ، ئەگەر لەهۆنراوەکەدا هەڵەی تێدابوو دەستەڵاتەکەیدا تەواو نییە، ئەگەر هۆنراوەی غەزەلبوو دەستەڵاتی پووچ و بەتاڵە. ئەوانەی لەپیشەوکارەکانیاندا بەهرەمەندو بەتوانان بێهاوتان بەپێی شارەزاییان لەخوێندنەوەداو دەربڕینی پیتەکان لەگەروویان.

*ئەگەر کۆمەڵێکی ئاپۆرەبەستووی بینی بۆ دادگایی یان هاوسەرگرتن بەڵگەیە لەسەر ڕووداوێکی نادیارو دەرەنجامی کۆتایی بەخێرهاتن.

*ئەگەر کۆڕێکی وەعزو ئامۆژگاری بینی ئامۆژگاری تێدا دەکرد کاروبارەکانی بەجێدێت ئەگەر وەعزەکەی ئەنجامدا، وەگەرنا ئەستەمە گەڕانەوەی کارەکانی.

*کۆڕ لەخەودا ئەو شوێنەیە خاوەن بڕیارانی دەوڵەتی تێدا دادەنیشن یان ئەو ئاژەڵەیە بەگەڕیدەخات یان هاوسەرو کوڕو خزمەتکارەکەیەتی.

*ئەگەربینی بانگکرا بۆ کۆڕێکی نادیار تێدا میوەو خواردنەوەی تێدابوو بانگدەکرێ بۆ جیهادو شەهیدبوون.

کۆسپ(تەگەرە): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا یەکێکە بۆپێداویستیەك چوەو پێداویستیەکی دنیایی یاخود قیامەتییە بەپێی مەبەستی لەخەودا.

* دەگونجێت کۆسپ بەڵگەبێت لەسەر ژنێکی کەللەرەق یاخود پیاوێکی رەق نەرمو نیانی نازانێت.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو کردارەی مرۆڤ لەمەترسی قوتاردەکات، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ (١١) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ﴾ (البلد: ١١- ١٢).

* دەگونجێت چەن کۆسپێك بەڵگەبێت لەسەر ناڕەحەتیو مەترسیو زاڵبوونو بەسەر کۆسپەکانداو دابەزین لێی پارێزراوییو سەلامەتییە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووپشك یان بەڵگەبێت لەسەر:

+ئاژەڵ.

+هاوسەر.

+پرد.

* دەگونجێت کۆڕ بەڵگەبێت لەسەر بەرزکردنەوەی پلەوپایە بەهۆی زانیاری یان سیاسەتێکی باش یاخود داناییەکی رەوان یان ژیاننامە یاخود پێدان یا چاودێریکردن.

* ئەگەر لەسەریەوە چوو بۆ خوارەوە پلەوپایەی نزمدەبێتەوە یان ماڵو دارایی تاڵاندەکرێ یاخود لەئاینەکەی پاشگەزدەبێتەوە.

* هەموو بەرزبوونەوەیەك مرۆڤ بەدی بکات بەسەر کۆسپدا یان تەپەو بەرزاییەکدا یاخود سەربانێك خوازو پێداویستی بەدەستدەهێنێ.

* بەرزبوونەوە بەرێکی ناڕەحەتیو مەینەتەو هیچ خێرێکی تێدا نییە.

* ئەگەر بینی لەتەپەیەکەوە دابەزی یان لەشاخو کۆشکێکەوە ئەوەی داوایدەکات کەلیو ناتەواوی بەخۆوە دەبینیو تەواو نابێ.

کۆشك(سەرا ــ تەلار): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر درۆو خۆبەزلزانینو وێرانە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رێنوماییو ئاشتی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ خراپەکار زیندانەو تەنگەشەی ماددیو کەمو کورییە تێیداو بۆ کەسێکی بارودۆخ باش بەرزیو بڵندیو قەرزدانەوەیە، ئەگەر لەدوورەوە بینی دەستەڵاتە.

* کۆشك پیاوێکی بەرینو پارێزکارە.

* ئەگەر بینی چوە نێو کۆشکێك روو لەدەستەڵاتدارێکی گەورە دەکاتو

ئاینەکـەی باشـدەبیٚو خێروچـاکەی دەستگیردەبیٚ، خوداوەند دەفـەرمویٚ: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْراً مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الأَنْهَار وَيَجْعَل لَكَ قُصُوراً﴾ (الفرقان: ١٠).

*ئەگـەر بینـی بەسـەر کۆشـکێکەوەیەو کۆشـکی خۆیـەتی پلەوپایـەی بەدەسـتدەهێنیٚ لەگـەڵ شـکۆمەندی توانـا، ئەگـەر کۆشـکەکە هـی کەسـێکیتربوو خێـرو سـوود لەخاوەنەکەی وەردەگریٚ.

(نابلـسی) دەڵێـت: کۆشـك لەخـەودا کارێکی چاکە ئایندااران ، ئەگـەر چوە نێـو کۆشـکیٚ هاوسـەردەگریٚ، ئەگـەر چوە نێو کۆشکیٚ بەڵام لەقاچیدا کۆتو بەنـد هـەبوو هاوسـەرداری لەگـەڵ کەسـێکدا دەکـات کەهاوەڵایـەتی بەردەوامدەبیٚ.

*کۆشـك لەشـاردا نـازو نیعمـەتێکی مەزنو بەرچاوەو ژوورەکانیش ئەگـەر سـەرکەوت بۆیـان بـەرزیو بڵندییـە لەدنیادا بەدەستیدەهێنێت.

*هـەروەها دەڵـێن: بینینـی کۆشـك بەڵگەیە لەسەر چوار دەستکەوت:

١)پارەو سامان.

٢)دەستەڵاتو پلەوپایە.

٣)بەدەسـتهێنانی ویـستووخواز.

٤)خۆشحاڵیو شادی.

*ئەگـەر خـۆی لەکۆشـکێکدا بینیـەوە لەکۆشـکەکانی بەهەشـت پلەوپایـەو سـەرکەوتن بەسـەر دوژمنـدا بەدەسـتدەهێنیٚ یـان کـچێکی شـۆخو شەنگو جواندەکات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگـەر کۆشـكو تـەلاری بـەدیکرد دووروومـەرجانی تێـدابوو کۆشـكو تەلارێك بەدەستدەهێنێت خزمەتکاری تێدابێت.

کـۆکراوە: (نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیـە لەسـەر شـتی هـەرزانی بـەنرخ لـەبوونی کچو کوڕی پیرۆز یان میراتی.

کۆکردنـەوە(جـەمکردن):

(نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر ئارەزوو هەستانو کۆکردنـەوەی ماڵوسامان.

(نابلـسی)دەڵێـت: بەڵگەیەلەسـەر کۆکردنـەوەی مـاڵودارایی، خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿وتُحِبُّونَ المَالَ حُبّاً جَمّاً﴾(الفجر:٢٠).

*ئەگەر قـژی زۆربـوو مـاڵو داراییـەکی زۆری دەسـتدەکەوێت، ئەگـەر شـتومەکی جـەمکراوی پەرتـەوازەبوو مـاڵودارایی بەهـەدەر دەچێت، ئەگـەر

نەفسی خۆیکۆکردەوە هەوڵدەدات سەفەر نەکاتو چیتر باسنەکرێت.

(نابلسی)دەڵێت: کۆکردنەوەی شتومەکی گونجاو لەخەودا وەك گەوهەر لەگەڵ ئاڵتوون یان دەنکی دانەوێڵە لەگەڵ دووپو [illegible] بەڵگەیە لەسەر سوودوەرگرتن [illegible] لەزانیاری یاخود رێکەو [illegible].

کۆکردنەوەی ئامرازەکانی راو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لە[illegible] فروفێڵە.

کۆکە(کۆخە): (نابلسی) دەڵێت: کۆکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سکاڵاو ناڕەزایی. ئەگەر بینی دەکۆکێ ناڕەزایی دەردەبرێ بەدەستی پیاوێکی سەربە فەرمانڕەواوە.

*ئەگەر تا رۆژهەڵهاتن هەر کۆکی دەمرێت.

*هەروەها دەڵێن: کۆکە بەڵگەیە لەسەرئەوەی دەیەوێت ناڕەزایی دەربرێت بەرانبەر کەسێك بەڵام نایکات.

کۆڵوبار[1]: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر کۆڵو بارێکی پێدا لەخورما بەڵگەیە لەسەر دارخورما ئەگەر میوەبوو بەڵگەیە لەسەر دارەکەی.

کۆڵەکە: (ئیبن سیرین): دەڵێت: کۆڵەکەی دارو قوڕو گەچو خشت چاودێرو سەرپەرشتیار یان خزمەتکاری ماڵو ئەرکەسەیە کەئەرکی خزمەتکردنی لەئەستۆی خۆیدا هەلگرتووە.

کۆڵەکەی ماڵ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ماڵ یان هاوسەرە.

کۆمەڵ(تاقم - ئاپۆرە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر کۆمەڵە خەڵکێکی بینی پەروەردگار رەحمی پێدەکات بەوەی کەوادەیخاتە ناڕەحەتیوتاقیدەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ترسوبیمو غەمو پەژارەو زەرەر، هەروەها ئەگەر کۆمەڵێك هاتنەلای نەخۆشێك یاخود مردوویەکی بینی لەنێو کۆمەڵێکدا خوا لێی خۆشبووەو رەحمی پێکردوە.

کۆنە: (نابلسی) دەڵێت: کڕینی جلوبەرگی کۆنە لەخەودا لەلێکدانەوەدا باش نییە چونکە کۆنە هەژارییەو فرۆشتنی باشە چونکە خراپە لەخۆی دووردەخاتەوە.

---

[1] **کۆڵوبار**: لەعەرەبییەکەیدا بەئەندازەی (٦٠) صاعە (وەرگێڕ).

(ئیبن سیرین)دەڵێت: کۆنەفرۆشیش پیاوێکی حاڵوبار مام ناوەندییە کرینی کۆنە بەڵگەیە لەسەر هەژاریو فرۆشتنیشی بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی هەژاری.

کۆیلایەتی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سوێندەو خەوبینەر دەیخوات.

کۆیلە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا کرایە کۆیلەو ئەوەی کردیشی بەکۆیلە نەناسراوبوو لای دەگونجێت لەکاتی بێداریدا شەرمەزارییکات، دەگونجێت بەئاگاداربوونی لەکاری خراپەی ملکەچو بەکۆیلەییکات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەرزێك روو بەماکەچی ببات.

*دەگونجێت نەخۆش بکەوێتو بکەوێتە ژێردەستی ئەوەی فەرمانی بەسەردا دەکرد.

*ئەگەر لەخەودا گەورەکەی فرۆشتی پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ، لەوانەیە بکەوێتە نێو پلانو فروفێڵە چونکە فرۆشتنی کەسی ئازاد ملکەچکردنیەتی، دەگونجێت خێرێکی دەستگیرببێ بەپێی چیرۆکەکەی حەزرەتی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).

*ئەگەر کۆیلەیەك ئازادبوو بەڵگەیە لەسەر:

+ئاسانی دوای توندی.

+گەیشتن بەهیواو ئاواتەکان.

*کۆیلایەتی لەخەودا غەمو پەژارەیە.

*ئەگەر بینی لەخەودا بوە بەکۆیلە غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی دەفرۆشرێ تەنگی رووی تێدەکات مەگەر ژنێك بیکرێ ئەوجا رێزی لێدەگیرێو رۆزکرتنی بەئەندازەی نرخەکەیەتی.

*ژنی بێ مێرد ئەگەر کرا بەکەنیزەك لەخەودا شوودەکاتو هەروەها ئەگەر مێرددکەی فرۆشتیو بوو بەکەنیزەك تەڵاقدەدرێ.

*ئەگەر بینی بوە بەکۆیلەی پەروەستی دوژمنەکەی ملکەچو رسوادەبێت.

کەبابچی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەبابچی رەوشتدادەرە، ئەگەر بینی پارچەیەك گۆشتی برژاو دەکرێ کەسێکی زرنگو وریا بەکرێدەگرێ.

*هەروەها دەڵێن: کەبابچی پیاوێکە لەقسەکانیدا قاوقیژو دەنگە دەنگ هەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی دەچێت بۆلای کەبابچی تا گۆشتێکی برژاوی لێبکرێ ئەگەر کورێکی هەبوو دەیداتە دەستی پەروەرشیارێك بۆ ئەوەی پەروەردەو فێرییکات.

*ئەگەر خۆی بینی بوە بەکەبابچی دەستەلاتێك وەردەگرێ لەبۆ دەرهێنانی ماڵی دەستەلاتدار بەزۆرو ستەم.

*دەگونجێت کەبابچی بەپزیشك لێکبدرێتەوە.

*کەبابچی دیلەوانە یان خەڵکی بەئاسنو دار ئازار دەدات.

*بینینی کەبابچی بەڵگەیە لەسەر تالانکردنی ماڵو روحکێشانو تالانی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەفەوتانی منداڵی نێرینەبوون بەتایبەت ئەگەر برژاوەکە گۆشتی گوێرەکەبوو.

کەپەك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەپەك قورسیوگرانی بژێویەو خواردنی هەژارییە.

کەپەکفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی کەپەکفرۆش بەڵگەیە لەسەر دەستپاكو پارێزەری خێری خەڵکی.

کەپەکفرۆشی ئارد: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دادوەرو ئەوەی حەقو ناحەق لەیەك جیادەکاتەوە.

کەتان: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی کراسێکی کەتانی لەبەرکرد بژێوی رێزدارو حەلاڵی دەستدەکەوێو ماڵو سامانی لێکۆدەکاتەوە.

کەتانساز: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی کاروبارو گواستنەوەی مرۆڤ لەپیشەیەکەوە بۆ یەکێکیتر یان گواستنەوەی لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر یان گواستنەوەی قسە.

*پیاوێکی کاروبار سەختە لەگەڵ پیاوێکی گوستاخو ئازادا تێکەڵە.

کەتانفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر ملکەچیو تاقیکردنەوە بەژنانو دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوون.

کەتانی تەنك: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گەڕانەوەیە لەوەی کەلەسەریبوە.

کەتیرە(چەسپ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەتیرە ماڵی زیادەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کەتیرەی هەموو دارێك زیادەو رەچەڵەکی چاكو رەسەنە بۆ پیاو.

کەچەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ کەچەڵبوە لەخەودا خوازیاری ماڵی گەورەو بەرپرسەکەی دەبێت بەلام هیچ سودێکی لێوەرناگرێت لەدەردەسەری زیاتر.

*ژنی کەچەڵیش ساڵێکی وشكو قاتو قرپییە.

کەرکـەدەن: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: پادشایەکی مەزنە هیچکەس خوازیاری چاوپێکەوتنی نییە، ئەگـەر کەسـێك بینی دەیدۆشیٚ ماڵو سامانێکی حەرام بەدەسـتدەهێنیٚ لەدەسـتەڵاتدارێکی مـەزن، ئەگـەر سـواریبوو هەنـدێك لەفەرمانڕەواو سەرکردەکانە.

کـەرکی[1]**:** (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: کەرکی مرۆڤێکـی داماوی لاوازە ئەگەر لەگەڵیابوو هاوەڵایەتی گەلو کۆمەڵێکی ڕەوشت خراپدەکات.

*هەندێکـدەڵێن: بینینـی سـەفەرێکی دوورە کەدەکەوێتەبـەری، ئەگـەر لەسەفەردابوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی.

*هەروەها دەڵێن: کەسانێکن ئالوودەی کۆبوونـەوەو هاوبەشـیدەکەن، ئەگـەر بینـی بـەدەوری ولاٚتکدا دەگـەڕیٚ لـەو ساڵەدا سـەرمایەکی سـەختو تونـد بلاٚودەبێتـەوە، لەگـەڵ هێرشـێك کـەس خۆیناگریٚ لەبەرانبەریدا.

*ئەگەر کۆمەڵێکی بینـی کۆبوونەتـەوە لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر دزو جەردەو، بۆ ئەوەی لەسەفەردایە بەڵگەی خێرەو بۆئـەوەی خوازیـاری هاوسـەرگیرییە باشەو بۆ یەکێکیش خوازیاری کوڕبێت کوڕە، ئەوەی بەدەستی بهێنـیٚ ئـەجرو پاداشـت بەدەسـت دەهێنـیٚو ئـەوەی سواری ببێیٚ هەژار دەکەویٚ.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەو بینـی کۆمەڵێکی زۆری هەیە پلەوپایەو مـاڵو دارایـی بەدەسـتدەهێنیٚ ، گۆشـتو پەڕەکـەی مـاڵو سـامانە لـەپیاوێکی هەژارو داماوەوە.

*ئەگـەر بینـی بەخێویـدەکات دەسـتەڵاتێك وەردەگـریٚ بەسـەر کۆمەڵێکی داماودا.

*ئەگـەر بینـی چارەسـەریدەکات چارەسـەری پیـاوێکی هـەژاردەکات، ئەگـەر گـوێی لـەدەنگیبوو لەغـەمو پەژارە ڕزگاریدەبێت بۆ خێروچاکە.

کەرویا[1]**:** (ئیبن سیرین) دەڵێت: مـاڵو سـامانێکە مـاڵو دارایـی دی پـیٚ باشدەکریٚ.

کەروێـشك: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: کەروێشك: ژنە، ئەوەی بیبات دەیکات بەهاوسەری خۆی ، ئەگەر سەری ببڕیٚ دەبێت بەهاوسەرێکی کۆچکردوو.

---

[1] **کەرکی:** باڵندەیەکە. (وەرگێڕ)

[1] **کەرویا:** ڕوەکێکە شروبی لێدروستدەکریٚ. (فەرهەنگی دەریا: ٢/١٠٤٥).

*هەروەها وتراوە: کەروێشك نیشانەی پیاوی ترسنۆکە.

(نابلسی) دەڵێت: وتراوە: کەروێشك ژنێکی خراپە ئەوەی ببینێ کەروێشکێ دەپێکێ ژنێکی خراپ دەهێنێ، ئەوەشی ببینێ گۆشتەکەی دەخوات یان پێستەکەی بەکاردێنێ خێرێکی کەمی لەژن دەستدەکەوێت، ئەوەی کوڕەکەی بیکرێ غەمو پەژارە بەهۆی بەلاو نەهامەتیەوە رووی تێدەکات.

کەروێز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سامانێکە لەلایەن دەستەڵاتدارەوەو حەلاڵە دواتر پیاهەڵدانی بەدوودا دێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بێباوەڕی، یاخود بەڵگەبێت لەسەر جەنگو شەڕو فێڵ.

*دەگونجێت دەستەڵاتبێت لەگەڵ ماڵو سامانو منداڵدا.

کەرەی پێستە: لەخەودا هاوسەر یان بژێوییە ، ئەگەر باشبوو یاخود نرخەکەی زۆربوو بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی.

*بینینی کەرەفرۆش بەڵگەیە لەسەر دڵئارامیو هێمنیو دانیشتنو سەفەرنەکردن.

کەڕ(کاس): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەسێك ببینێ کەڕە یان لاڵە بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین.

(نابلسی) دەڵێت: کەڕ لەخەودا کەموکوڕییە لەئایندا چونکە خوداوەند لەبەرانبەر بێباوەڕاندا وتویەتی:﴿ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ﴾ (البقرة: ١٨)

کەڕی هەردوو گوێچکە: کەڕی لادانە لەحەق، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەدەستدانی پشوو بۆنەوەی گوێو چاو بەڵگەیە لەسەری.

کەژاوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر ژنێکی گوندنشین، کەژاوەی حاجی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاشتیو حەجو مژدە لەولاتدا دەیگەرێنێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ژن چونکە تایبەتە بە ژنەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جیاوازی.

کەشتی: (نابلسی) دەڵێت: کەشتی بەڵگەیە لەسەر هەموو ئەوەی بەهۆیەوە قوتاردەبێ لەنغرۆبوون چونکە خوداوەند بەهۆی کەشتییەوە (نوح) پێغەمبەری (ﷺ) قوتارو رزگارکرد لەگەڵ ئەوانەی باوەڕیان پێهێنا لەنغرۆبوونو بەلاو نەهامەتی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئیسلام مەردوم بەهۆیەوە قوتاردەبێت لەفیتنەو نەزانین.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرێك بەهۆیەوە عەیبو ناتەواوی دادەپۆشریّو لەئاگرو بەلاو نەهامەتی قوتار دەبیّ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باوكو دایك بەهۆیانەوە مەردوم لەمردنو پێداویستی قوتاردەبن.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو رێبازو رێگەیەی مەردومو باوەڕداران قوتاردەبن بەگرتنەبەری لەئاگری دۆزەخ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندانو غەمو پەژارەو ژیری.
*ئەگەر بینی سواری كەشتیەكبوە لەدەریادا تەماشای حاڵیان دەكرێت لەگەڵ ئەوەی پێیگەیشتوون، ئەگەر بێباوەڕبوو موسوڵماندەبێت بەتایبەت ئەگەر لەناوەڕاستی گەشتیەكەدا سواریبوو و دڵنیانەبوو لەتیاچوونی، ئەگەر تاوانباربوو پاشگەزدەبێتەوە لەتاوانو گوناهی، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت ، ئەگەر نەخۆشبوو لەنەخۆشیەكەی چاكدەبێتەوە ، مەگەر لەگەڵ مردوودا سواری ببێتو لەخەونەكەدا بەڵگەیەكی تێدا بێت لەسەر مەرگ ئەوجا سواربوونی قوتاربوونە لەفیتنەو ئاشوبەكانی دونیا، ئەگەر بەئاگابوو خوازیارو قوتابی زانیارییوو یان سوودی لەزانیاری وەردەگرت لەنەزانین قوتاردەبیّ، بەپێی سواربوونی (موسا) (سەلامی خوای لێبێت)لەگەڵ (خضر) لەكەشتیەكەدا.
*ئەگەر كەسێكی قەرزار خەونێكی لەوچەشنەی بینی قەرزەكەی دەداتەوەو غەمو پەژارەی دەرەوێتەوە.
*ئەگەر كەسێكی بێبەش خەونێكی ئاوای بینی یان ئەوەی رزقو بژێوی تووشی گرفت هاتبوو خوداوەند رزقو رۆزی دەرێژیّ بەسەریا لەلایەكەوە خۆی پێنازانێت.
*ئەگەر كەسێكی رەبەن خەونێكی ئاوای بینی ژندەهێنێتو هاوسەر دەگریّ.
*ئەگەر لەخەونەكەیدا مردووی بینی لەقیامەتدا قوتاردەبێتو سۆزو بەزەیی خوداوەند بەدەستدەهێنێتو لەئاگری دۆزەخو ناڕەحەتیەكانی رزگاریدەبیّ.
*ئەگەر هات بەسەر كەسێكی زیندانیدا قوتاردەبیّ لەزیندانەكەیو دەبێت بەهۆكاری قوتاربوونی .

*ئەگەر گەیشت بەكەناری دەریا یاخود لەوشكانی دابەزی خێراو باشتر دەبێ، بەڵام ئەگەر كەشتیەكی وەستاوی بینی و شەپۆلەكانی دەریا هەڵسابوو وادەی زیندانیەكەی درێژ دەبێتەوە ئەگەر زیندانیبێت و درێژەدەخایەنێ ئەگەر نەخۆشبێ و رزق و رۆزی سواردەبێ و ناتوانێ سەفەر بكات، ئەگەر هەوڵبدات و ناتوانێ بگات بەهاوسەركەی یان ساردەبێتەوە لەخوازیاربوونی بۆ زانست ئەگەر خوازیاربێ بەتایبەت ئەو خەونە لەوەرزی زستاندابوو لەكاتی هورووژانی شەپۆلی دەریادا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندان بەپێی ئەوەی هات بەسەر (یونس)دا كاتێ لەنێو سكی نەهەنگدا بەندكرا، بەڵام دەرەنجامی سەرجەم ئەوەی باسمانكرد بەخێرو باش كۆتایدێت (پشت بەخوا) چونكە (نوح) قوتاربوو، (خضر)و (موسا)ش قوتاربوون و كەشتیەكەش لەدەست و چنگی پادشای داگیركار دەرچوو رزگاربیبوو، هەروەها (یونس) پێغەمبەر (سەلامی خوای لێبێت) قوتاربوو لەو نارەحەتیەی تێدابوو، هەر بۆیە دەڵێن: ئەگەر كەشتیەك شكا یاخود درزی تێبوو قوتاردەبێت لەگەڵ سەرنشینەكانی مەگەر بكەنە وشكانی و بەسەر وشكانیدا بڕوات ئەوجا خێری تیا نامێنێ، ئەگەر نەخۆشبێت دەمرێت و دەگەڕێتەوە بۆ ئامێزی خاك و زەوی.

*ئەگەر قوتابییەك بینی كەشتیەكەی چوەسەر وشكانی و پێوەی رۆیی لەزانیاری و مشتومڕی دەچێت رووبە بیدعەو دووڕوویی و خراپە.

*ئەگەر قوتاربوو بۆسەر زەوی لەنێو ئاوەوە سوارەی ئەو كەشتییە لەحەق و پاكی قوتاردەبێت ، ئەگەر وانەبێت سوێند دەخوات لەهاوسەرەكەی و بەو حاڵەو لەگەڵی دەمێنێتەوە یان پیشەو بژێوی روو لەساردی دەكات و بژێوی و رزقی تەنگی پێهەڵدەچنرێ و دیسان روودەكاتەوە شێوەی جارانی بۆ پەیداكردنی رزق و رۆزی.

*ئەگەر كەشتیەك بەهەوادا رۆیی و بەڵگەیە لەسەری تادەچێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دارەمەیت بۆ فەرمانڕەوایەك نەخۆشبێت یان زاناو داناو سەركردە.

*هەندێكدەڵێن: ئەگەر بینی لەكەشتیەكدایە لەدەریادا دەچێتە نێو دەستەلاتێكی مەزن.

*كەشتی قورتابوونە لەبەلاو نەهامەتیو نەخۆشیو زیندانی بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی ، ئەگەر بینی تێدایە بەو چەشنەیە مەگەر قوتاری ببێت.

*ئەگەر لەکەشتیەکە هاتە دەرەوە رزگاربوونی خێراتر دەبێت ، ئەگەر لەنێویابوو بەلام کەشتیەکە لەسەر زەوییەکی وشکبوو غەمو پەژارەی توندو سەخت دەبێتو قوتاربوونی دووردەبێ.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەکی لەکارخراو بینی سواری کەشتیەکبوە دەستەلاتێکی دیکەی پێدەسپێردرێ لەلایەن پادشایەکی مەزنەوە بەئەندازەی دەریاوو دەستەلاتدارییەکەشی بەئەندازەی پتەوی کەشتیو فراوانییەتی لەگەلّ دووری کەشتیەکە لەوشکانییەوە.

*هەروەها دەلێن: سواربوونی کەشتی لەدەریادا سەفەرە بەناڕەحەتیو مەترسیداری، دووریشی لەوشکانییەوە دوورییەتی لەدەروو قوتاربوونە.

*ئەگەر سواربوونی کەشتی بۆ بەجێهێنانی فەرمانێکبوو مەترسی دێتە رێو ئەگەر هاتە دەرەوە لێی قوتار دەبێو سەرپێچی خوداوەند دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ الى البَرِ اذَا هُمْ يُشْرِكُون ﴾ (العنكبوت: ٦٥).

*ئەگەر خەوبینەر دەستەلاتەکەی بەسەرچوو یاخود بازرگانبوو کەشتی گەڕانەوەی ئەوشتانەیە، ئەگەر کەشتیەکە نغرۆبوو خۆی بەپارچە تەختەیەکدا هەلواسیو دەستەلاتدار توورەدەبێت لێی ئەگەر فەرمانڕەوابێت پاشان قوتار ەبێتو فەرمانڕەوایی بۆ دەگەڕێتەوە ، ئەمەش کەلوکەمبوونی سامانییەتی پاشان قەرەبووکردنەبۆی، ئەگەر نوقمبوو وەك خۆیەتی.

*ئەگەر بینی لەنێو کەشتیەکدایە لەنێوجەرگەی دەریادا دەکەوێتە دەستی کەسێك لێیدەترسیو مەرگی قوتاربوونە لەشەڕێك دەستەو یەخەیدەبێتەوە.

*نوقمبوونی کەشتیو بلاوبوونەوەی پارچەکانی بەلاو نەهامەتییە بۆ یەکێك ئازیزو خۆشەویست بێت لای.

*هەروەها دەلێن: نوقمبوونی کەشتی سەفەرێکی پارێزراوە بەپێی فەرمایشتی خوداوەند:﴿ وَسَخَّرَ لَكُمْ الفُلْكَ لِتَجْرِيَ في البَحْرِ بِامْرِهِ ﴾ (ابراهيم: ٣٢).

*کەشتی پڕ لەخەلکی پارێزراوییە بۆ ئەوانەی لەنێویدانو سەفەر دەکەن

بەپێی ئایەتی: ﴿فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ﴾ (الشعراء:١١٩).
*هەڵگرتنی سەوڵی کەشتی بەدەستهێنانی زانیارییە یاخود بەدەستهێنانی ماڵو دارایییە بەناخۆشی، گرتنی پەتی کەشتی باشی ئاینە لەگەڵ هاوەڵایەتیکردنی پیاوچاکان بەبێئەوەی لێیان جیاببێتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعاً وَلاَ تَفَرَّقُوا﴾ (آل عمران : ١٠٣).
*دەگێرنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم لەنێوکەشتیەکی رەشدام هیچی تێدا نەماوە جگە لەپەتو گوریس زیاتر، ئەویش وتی: تۆ پیاوێکی هیچ لەئاینەکەت نەماوە جگە لەدڵسۆزی زیاتر، پەتو گوریسی کەشتی دینداران.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا قوتاربوونە بۆ یەکێك لەغەمو پەژارەو نەخۆشیو نەبوونیو قاتو قڕیدابێت.
*ئەگەر کەشتیەکی لەوشکانیدا بینی نزیکبوونەوەی قوتاربوونە، ئەگەر بەسەر زەویدات بەکێشیکرد دەویتیو دووڕوویی ئەنجامدەدات لەئایندا، ئەگەر سواریبوو لەگەڵ کۆمەڵێکی پیاوچاکدا ڕێنومایی وەردەگریو خوداوەند لێیخۆشدەبێ، ئەگەر لێی هاتەدەرەوە شادو قوتاردەبێت لەدوژمنانی.
*ئەگەر یەکێك بینی کەوا شایستەی فەرمانڕەوای نەبوو دەکەوێتە مەترسیەوەو تێدا قوتاربوون یا تیاچوون بەدەستدەهێنێت، ئەوەی خەریکبێت تیابچێت ببینێ سواری کەشتیەکبوە دەروو قوتاربوون رووی تێدەکاتو دەست بەپیاوێکی مەترسیدارەوە دەگرێ ، ئەگەر لێوەی هاتە وشکانی سەرپێچیدەکات.
*ئەگەر کەشتیەکە دەدرایە پاڵ دەستەلآت هاتنە دەرەوەی لێی بەسەرچوونی دەستەلآتیەتی بەمردن یان ژیان، ئەگەر درایە پاڵ غەمو پەژارە قوتاردەبێ بەدوعا یاخێر یاخود چارەسەر یان هەر هۆکارێکیتر.
*ئەگەر بینی لەنێو کەشتیەکدایە تێکەڵ بەدەستەلآتکی مەزندەبێتو حاڵی وەك ئەوکاتەی لێدێت لەنێو کەشتیەکەدابوو.
*هەروەها دەڵێن: کەشتی لەلێکدانەوەدا غەمو پەژارە یا نەخۆشیو زیندانیە یاخود کارێکە هەوڵی بۆ دەداتو بۆیبەجێنایەت بەلآم قوتاردەبێت لێیو ناشکێ.

گیرفـان دڕانـدن بەڵگەیـە لەسـەر ئـەو حاڵوبارانـە، ئەگـەر گریـان لەترسـی خودابـوو یـان بـەهۆی کاریگـەربوون بەئایەتەکانی قورئان یاخود پەشیمان بوونـەوە لـەگوناهو تـاوانی رابـردوو بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـیو شـادیو رەواندنەوەی خەمو پـەژارەو بەڵگەشـە لەسـەر بارانبـارین بۆئـەوەی بـارانی لێگیراوەو پێویستی پێیەتی.

گـریّوپێچ: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گرێوپێچ لەمێزەرو پەتدا سەفەرە.

گرێی شتێك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گرێـی کـراس بەسـتنی گرێبەسـتی بازرگانییە.

*گرێـی پـەتێك باشـی ئاینـەو هـی دەستەسڕ بەدەستهێنانی خزمەتکارەو هی شەرواڵ هاوسەرگیرییە.

*گرێـی دەزوویـەك بەسـتنی کارێکـە کەتێدایە لەدەسـتەلاَتو هاوسـەرگیریو بازرگانی.

*ئەگـەر گرێـی بەسـت ئـەوە داواکـەی ئاساندەبیّ، بەلاَم ئەگـەر گرێینەبەسـت داواکـــەی قـــورسو ئەســـتەمو مەحاڵدەبێت.

*ئەگەر بینی گرێیەك لەشتێك درا بەبیّ ئـەوەی تونـدی بکـات بەڵگەیـە لەسـەر غەمو پەژارە لەیـەن دەسـتەلاَتدارەوە، ئەگەر بینی کەسێکیتر گرێکەی کردەوە ئەوکەسـەیتر هۆکـاری قوتـاربوون رزگاربوونیـەتی، ئەگـەر بینـی دوای مانـدوبوونو هـەوڵێکی زۆر کردیـەوە بەقورسـیو ئەسـتەم قوتـار دەبێـت، ئەگەر خۆی کرایەوە خوداوەند دەرووی خێری لێدەکاتەوە لەلایەکەوە هەستی پێنەکردووە.

(نابلسی) دەڵێـت: دەگونجێـت گرێکـان پەیمانو بەڵێنبێت بۆ یەکێك.

گ ڕ

گرِوبلێسە: (نابلسی) دەڵێت: لەخـەودا قسەی ناقۆلاَیـە ، ئەگـەر گرِوبلێـسەی بینی قسەوگوتەیەکی خـراپ دەبیستیّ لـەپیاوێکی دەسـتەلاَتدارەوە، ئەگـەر بلێسەی سەند ئەو قسەو گوتەیـە زیاد دەکات.

*ئەگـە ئـەو گرِوبلێـسەیە دوکـەڵی پەیداکرد ئەوکارە زۆرمەزنترە.

*گرِوبلێـسە مەترسـییە لەهەرلایـەك لابدات ئەگـەر گرِوبلێسەکە سووتاندی بەکزی دوژمنەکەی قسەی خراپدەکات بەرانبـەریو ئارامـدەگریّ لەسـەریو دوژمنەکـــەی هێوردەکاتـــەوە، یەککگرِوبلێسە وشەیەکی خراپە.

*ئەگـەر بینینـی گرِوبلێـسە زۆربـوو لەسەری سزایەك دێت بەسەریا.

*ئەگەر بینی گرویلێسە لەنێو کۆمەڵێکدا بڵاوبووەوە دوژمنایەتی و رق و قینەکەوێتەوە لەنێوانیاندا.
*ئەگەر بینی گرویلێسە هەموو شتێکی سووتاند قسەو شەڕو بەربەرەکانی و جەنگە لەنێوان نەتەوەیەکداو ستەمە بۆیان.
*هەروەها گرویلێسە بەڵگەیە لەسەر کوران ، ئەگەر سووتاندی یاخود کەوتەسەر رووخسار شەڕو خراپەی یەك لەدوای یەکە.
*دەگونجێت گرویلێسە بەڵگەبێت لەسەر بەدی و خراپی کردەوەکان.

گ ژ

گژنیژ: (ئیبن سیرین) پیاوێکی سوود وەرگرە لەئاین و دنیا، گژنیژی وشك ماڵ و سامانێکە ماڵ و دارایی بێچارەسەر دەکرێ.

گژوگیای ئەسپەك: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خۆشی و شادی و نزیکبوونەوەی رزق و رۆزی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەواڵی خۆش یان مرۆڤی نامۆ بەهەمان شێوە ئەوەی لەمیوەو گوڵی بۆنداری سەیر دەچێت لەلێکدانەوەدا بەو شێوەیەیە.

گ س

گسك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گسك خزمەتکارە .
(نابلسی)دەڵێت : ئەگەر زبرو رەقبوو خزمەتکاری سەرپێچیکارە ، گسکی نەرمیش خزمەتکاری خزمەتکارەکانە.
*هەروەها گسك بەڵگەیە لەسەر کچ.
*ئەگەربینی ماڵەکەی گسك دەدات ئەگەر دەوڵەمەندبوو ترسی هەژارکەوتنی هەیە.
*هەروەها وتراوە: گسکدانی ماڵ بەڵگەیە لەسەر مردنی خۆشی یان چوون روو بەکەسێکیتر یاخود ماڵ و سامانی پەرش و بڵاودەبێتەوە.
*ئەگەر زەوییەکی گسکداو زبڵەکانی کۆکردەوە سوود لەماڵ وسامانی گوند وەردەگرێ ئەگەر هەیبێت، وەگەرنا جابی و هەژارێکی دەروودووکردوو دەبێ.
*دەگونجێت بینینی گسك بەڵگەبێت لەسەر رەواندنەوەی غەم و پەژارەو قەرزدانەوە.

گسکدان: (نابلسی) دەڵێت: بۆیەکێك کاری پیس و پۆخڵ ئەنجامبدات بەڵگەی خێرە بەتایبەت بۆ پیشەوەران.
*ئەگەر ماڵی کەسێکی تری گسکدا ماڵ و سامان بەدەستدەهێنێ، گسکدان

بۆ دەوڵەمەند هەژاریی و کەمکردنی ماڵ و سامانە.

گ ڵ

گلکار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گلکێش پیاوێکە ئابرووی خەڵکی دادەپۆشێ، ئەگەر بینی کارێك لەقوڕ دروستدەکات کردارێکی چاك و باش ئەنجامدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی گلکار بەڵگەیە لەسەر توندوتیژی لەکاروباردا و ئەوەی خۆی لەبەرژەوەندی و کاری کەسێکیتردا ماندودەکات.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم و پەژارە.

گڵ وقوڕکار: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر قوڕکاری بینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر غەم و پەژارەو گواستنەوەی قسەوباس، ئەگەر لەخەودا گڵی گواستەوە بەڵگەیە لەسەر ڕەواندنەوەی غەم و پەژارە لەهاوەڵەکانی.

گلۆڵەی خوری: (نابلسی) دەڵێت: بۆ بژێویداران بەڵگەی سوودو قازانج و ڕزق و ڕۆزییە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کرێگرتەی کار بەردەوام و منداڵ یان تەمەنیدرێژ.

گلێنەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە خەریکی قاپ و قاچاغ دروستکردنەو خزمەتکارە یاخود ژنی بەدین و بەرزە.

*شتومەکی گلکاری بەڵگەیە لەسەر شانازیکردن بەپەچەڵەك و ماڵ و سامان و جوانییەوە.

گلێنەی سورەوەکراو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گلێنە لەخەودا پیاوێکە خێروچاکەی بۆ دەرودراوسێکانی دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی گلێنە بەڵگەیە لەسەر ژن و دەمەوانەو دەسکەکەشی ماڵ و جیهازییەتی لەگەڵ منال ئەگەر مسبوو، ئەگەر لەشووشەبوو بەڵگەیە لەسەر ژنی هەژار یاخود بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی کاروبارو شاراوەو نهێنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك زوو دووگیان بێت و زوو منالی لەباربچێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کەچ و ئاژەڵ یان سەفەر.

گ و

گوارە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوارە بۆ پیاوان ئەنجامدانی کارێکە بەگوێ.

*ئەگەر ژنێك یان کچێکی بینی گوارەیەك لەگوێچکەیدابوو بازرگانیەکی بەسوودی لەلایەکی ئاوەدانەوە بۆسەرهەڵدەدات ژنی شۆخ و شەنگی تێدایە.

*ئەو گوێچکەیەی گوارەی تێدایە ژن‌و کچە.

*ئەگەر دووگوارەی لەگوێچکەیدا بینی بەگەوهەر رووکەشکرابوون جوانی‌و خۆشی‌و دنیایە بەدەستدەهێنێ‌و قورئان‌و ئاین‌و دەنگخۆشی پێدەبەخشرێ لەگەڵ دڵنیایی لەسەرجەم کارەکانیدا.

*ئەگەر لەگەڵ گوارەکەدا پارچەیەکی دی لەگوێچکەیدابوو کچی پێدەبەخشرێ، ئەگەر ژنێکی دووگیان خەوێکی ئاوابیبینی کورێکی نێرینەی دەبێت.

*گوارەو پارچە ئاڵتونێك کەبکرێتە گوێ بۆ ژن‌و پیاو وەك یەك وایە.

*ئەگەر گوارەکە زێڕبوو پیاوێکی گۆرانیبێژە، ئەگەر لەزیوبوو نیوەی قورئان لەبەردەکات.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: تاکێك گوارەم لەگوێچکەدا بینی، ئەویش وتی: لەگۆرانیدا چۆنی؟ وتی دەنگم خۆشە.

(نابلسی) دەڵێت: گوارە لەخەودا بازرگانییە بۆیەکێك لەگوێچکەی ژنەکەیدا ببینێ یان لەگوێچکەی کچێکدا، ئەگەر لەزێڕبوو هەموو قورئان لەبەردەکات، ئەگەر بەبێگەوهەربوو کورەکە بەئاوازەوە گۆرانی دەڵێت.

*ئەگەر ژنێکی رەبەن خەوێکی لەوجۆرەی بینی شوودەکات.

*گوارە لەگوێچکەی منداڵدا جوانییەو بۆ منداڵی باڵغ باش نییەو بۆ پیاو لەکەداری کاری ناقۆڵایە زیادوکەمی روو لەئەقڵ‌و ژیریدەکات.

*ئەگەر چەن گوارەیەکی لەگوێچکەیا بینی قورئان لەبەردەکات یاخود فێری زانیارییەکدەبێ خەڵکی سوودی لێوەردەگرن.

*گوارە بۆ ژن هاوسەرەو پارچە ئاڵتوونی دی لەگوێچکەدا منداڵەکانیەتی.

*دەگونجێت گوارە لەوەرگەی ئاژەڵ بێت یاخود ئەوەی کەدەخورێ یان ژنان خۆیانی پێجواندەکەن لەخشڵ‌و زێڕ.

*ئەگەر گوارەی لەگوێچکەیدا بینی حەز لەبیستنی گۆرانیدەکات یاخود ئامادەی کۆڕی گۆرانیبێژ دەبێ.

گواستنەوە: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەو گۆڕینی حاڵ‌و باری لەخێرەوە بۆ شەڕو خراپەو لەشەڕەوە بۆ خێر.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زەرەرو زیـان بۆئـەوەی دەیگوێزێتـەوە، سوودیش بێت بۆئەوەی بۆی ڕەوانە دەکرێت.

* هەروەها دەڵێن: گواستنەوە شەڕو خێری هەڵگرتوە بەیەکەوە.

گواستنەوەی شتومەك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی بوە بەفەرمانڕەواو ئەو پۆستەش شایانی نەبێت خراپەو ڕووداوێکی ناقۆڵای پێدەگاتو دوژمنەکانی گاڵتەی پێدەکەن.

(نابلسی)دەڵێت: گواستنەوەی شتومەك لەخەودا بەپێچەوانەوە دەگەڕێتەوە وەك بینینی کەنیسە دەبێت بەمزگەوتو درەختی وشك بەدارودرەختی بەردار دەبێت، ئەوانە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گۆڕینی پلەوپایەداران یان جیاوازی بارودۆخی جیهان لەشەڕو خراپەوە بۆخێروچاکە یاخود بەپێچەوانەوە.

*هەروەها گواستنەوەی ئەندامەکانی لاشەو گۆڕینی شێوازی مرۆڤەکان.

*ئەوەی ببینێ بارگرانەو وانەبێت چاکیو باشییە لەئایینداو دەبێت بەڕێزو شکۆمەندی.

* ئەوەی ببینی بوە بەمناڵ هیچ خێرێکی تێدا نییە لەهەموو حاڵوبارێکداو تووشی نەفامیو نەزانی دەبێت.

* ئەگەر ژنێك بینی پیربوە یان نیمچەپیرەو وانەبێت چاکییە لەئاینو دیندا.

* ئەگەر بینی پیربوەو دواتر بوەتەوە بەلاو ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت ئەگەر لەوانەبوو کەدنیا پشتی تێکردبوو دنیا ڕووی تێدەکاتەوە، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە.

* ئەگەر بینی شادی گرتوویەتی جوانبوە بەخێرایی دەمرێت.

* ئەگەر بینی لەخەودا بالای درێژبوە ماڵودارایيو وەچەی دەبێت.

* ئەگەر بینی کورتبوە ماڵەکەی یان ماڵات یا ئۆتومبیلەکەی دەفرۆشێت.

* ئەگەر کەموکوڕی بینی لەبەشێك لەئەندامەکانیشدا بینی لەکەمو کوڕییە لەئایندا.

*ئەگەر بینی چوەتە سەر شێوەی ژنێك بەلاو نەهامەتیو ملکەچی ڕووی تێدەکات مەگەر لەخەوەکەیدا وەك خۆی لێببێتەوە.

* ئەگەر بینی عەورەتێکی هەیە وەك عەورەتی ژن ملکەچیو سەرشۆڕی رووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەبەریەرەکانیکارانبوو باشاشتی لەگەڵ رکەبەرەکانی بکات چونکە بەڵگەیە لەسەری ئەگەر ئاشتبوەوە لەگەڵی داواونیازی بەدەستدێت.

* ئەگەر ژنێك بینی عەورەتی وەك پیاوی هەیە یان ریشی هەیە ئەگەر کورێکی غەریبی هەبوو پەیوەندی پێوە دەکاتەوە، ئەگەر دووگیانبوو کوری دەبێت، ئەگەر دووگیان نەبوو هەرگیز کوری نابێت، ئەگەر منالێیبوو کورەکەی دەمرێت بەرلەوەی بالغ بێت، دەگونجێت لێکدانەوەکەشی بگوێزرێتەوە بۆ پیاو بژێوی پەیداکەری باسی بەباشەو چاکە دەکرێت بەئەندازەی گەورەیی ئەو عەورەتە.

* ئەگەر ژنێك بینی پیاوێك لەگەڵ ژناندا جووت دەبێت لێکدانەوەکەی بۆ بژێوی پەیداکەری دەبێتو پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر بینی کلك یا شاخ یان سمو پەرچەمی هەبێت لەلێکدانەوەدا باشە.

* هەروەها ئەگەر بینی دەنووكو شفرە یا لمۆز یا هەرشتێکی زیادەی لاشەی هەیە هەمووی دنیایەو بەباشە دەگەرێت (پشت بەخوا).

* ئەگەر بینی ئەندامێکی گوێزراوەتەوە بۆ جەستەی ئاژەڵێك ئەگەر درندەبوو زاڵدەبێت بەسەر بەرانبەرەکەی بەماڵو سامان یا بەدەستەلات یاخود بەپلان یان بەفێڵو تەڵەکە، ئەگەر بوو بەئاژەڵێکی گۆشتخۆر بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەی، یان رسواییوسووکی.

* ئەگەر بینی وەك باڵندە پەروباڵی هەیە پلەوپایەو خێری بەدەستی دەهێنێت.

* ئەگەر بینی بەباڵەکانی دەفرێ بەپلەوپایەداریی سەفەر دەکات بەئەندازەی بەرزبوونەوەی بەسەر زەویدا.

* ئەگەر بینی لەشولاری بوە بەگڵێنە یان شووشەو فەخفوری نامێنێت.

* ئەگەر بینی بوە بەئاسن تەمەنی درێژدەبێت.

* ئەگەر بینی بوە بەتاقو پردو خەڵکی بەسەریا دەپەرنەوە دەبێت بەفەرمانرەوا یان هاوچەشنی ئەو یاخود بەزانایەكو خەڵکی لەکاروبارەکانیدا پەنای بۆ دەبەن.

*ئەگەر بینی بوە بەگۆچان و گاڵۆك لەخەودا خێری تێدا نییەو خراپەیە لەئاین دنیایدا.

*ئەگەر بینی بوە بەگۆچان خێری تێدا نییە خراپەیە لەئاین و دنیایدا مەگەر شوێنکەوتەبێت لەئاینیدا.

*ئەگەر یەکێك منداڵی نەخۆشی هەبێت و ببێت بەباڵندە دەمرێت.

*ئەگەر بینی بوە بەمەیمون یان هاوشێوەی ئەوە لەناوچوونی نازونیعمەتە.

*ئەگەر بینی بوە بەوشتر یان ئاژەڵ یاخود درندە یان هاوچەشنی هیچ خێرێکی تێدا نییە لەئاییندا بەتایبەت لەهەموو حاڵێکدا.

*ئەگەر بینی بوە بەباڵندە دەبێت بەکەشتیار لەسەر زەویداو حەز لەسەفەر دەکات و، بژێوی لەبژێوی ئەو باڵندەیە دەکات.

*ئەگەر بینی بوە بەدرندەیەك لەکۆمەڵی موسوڵمانان جیادەبێتەوەو گۆشەگیردەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەئاسك لەبژێویدا خێر دەبینێ لەژن و منالان.

*ئەگەر بینی بوە بەملنگا یان درندەیك خێر لەژن وەردەگرێت.

*ئەگەر بینی بوە بەبەراز بژێوی زۆردەبێت و خۆی ملکەچدەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەجاڵجاڵۆکە بەندایەتیدەکات و تەوبەو پەشیمانی لەتاوان و گوناهێکی زۆر دەردەبڕێت.

گواستنەوەی شتومەك بۆ شوێنی باشتر:
(نابلسی)دەڵێت: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە، ئەگەر گواستیەوە بۆ شوێنی نزمتر بەڵگەیە لەسەر ڕێگری لەچاکەو فەرمان بەخراپە یان گۆڕینی خراپ بەچاکە یا چاك بە خراپە.

گورچیلە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەردوو گورچیلە شوێنی دەوڵەمەندیو ڕاستیو ڕەوانبێژیو هەڵەیە.

*ئەگەر بەقەڵەوی بینی پیاوێکی دەوڵەمەندی خاوەن دواندن و ڕاستییەو لاوازی گورچیلەکانیش هەژاریو هەڵەیی ڕاوبۆچوونە.

*هەروەها دەڵێن: گورچیلە خزمایەتییە، باشیو خراپیان بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوکارو یارمەتیدەرە، لەدەستدانی گورچیلەیەك لەدەستدانی یارمەتیدەرو پەناو پشتگیرە، لەدەستدانی هەمووشیان بەڵگەیە لەسەر مەرگی.

* هەردوو گورچیلە پیاوێکی بەهێزو توانایەو لەکاری فەرمانڕەوادایەو ماڵو سامانە بۆ خەڵکی خەرجدەکرێ.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەنجەکانی مرۆڤ.

گورگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گورگ دوژمنێکی ستەمکاری درۆزنو دزو ناپاکە، ناپاکی ئەنجامدەدات لەگەڵ هاوەڵەکانیو فروفێڵیان لەگەڵدەکات.
* ئەگەر گورگێك بچێتە ماڵەکەی دز ڕوو لەماڵەکەیدەکات.
* گۆڕینی دز لەشێوازی خۆیەوە بۆ شێوازێکی تری ئاژەڵی دزێکە تەوبە دەکاتو پاشگەزدەبێتەوە.
* ئەگەر تووڵەگورگی بینی بەخێویدەکات ئەوە منداڵێکی فڕێدراو لەوەچەو پشتی دزێك بەخێودەکاتو تێکچوونی ماڵو حاڵەکەی لەسەر دەستی ئەو منداڵەدا دەبێت.
* هەروەها دەڵێن: ئەوەی گورگێك ببینێ پیاوێکی پاكو تاوانباردەکات بەپێی چیرۆکەکەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) لەبەرئەوەی دز ترسو بیمو لەکیسچوونی کاروبارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گورگێکی بینی بووە بەگا منداڵێکی دز دەبێت بەپیاوێکی دادپەروەری بەخشندە.

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەودا گورگێك ببینێ گوتارێکی باشدەبیستێ لەلایەن گەورەکەیەوە یاخود خێرێك بەدەستدەهێنێت، بەڵام ئەگەر ڕاویکرد شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ شەهیدبووندا.
* گورگ بەڵگەیە لەسەر ڕۆژەکانی ساڵ چونکە گورگ شوێنی گورگ دەکەوێت بەیەك ڕێگەدا ئەگەر لەئاوێك پەڕینەوە هەروەها چۆن ڕۆژەکانی ساڵ بەدووی یەکدا دێن.
* هەروەها گورگ بەڵگەیە لەسەر دوژمنێکی دز کاروکرداری ئەو ئەنجامدەدات بەئاشکرا.
* ئەگەر بینی بووە بەگورگ لەخەودا شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت.
* شیری گورك ترسو بیمو بەسەرچوونی کاروبارە، گورگ دەستەلاتدارێکی ناپاكو بێ وادەیە، یاخود دزێکی کزو لاوازە یان پیاوێکی درۆزنو بێ بەڵێنە.
* ئەگەر لەخەودا سەگێکی بینی لەگەڵ گورگدا یەکیانگرتوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویيو ناپاکیو دەستبڕین.

گوشەر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گوشەرێك دانرا لەشارێکدا بەڵگەیە لەسەر:

+فەڕو پیت لەو شارەدا.
+نەبوونی قات و قڕی.
+مەرگی شیردەر.
* هەروەها لەخەودا ئەگەر گوشەری قامیشی شەکربوو بەڵگەیە لەسەر دنیاو رووتێکردنی بەهۆی رزق و رۆزییە جیاوازەکانەوە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+ئەسپەردەکردن.
+ماڵ وسامان.
+سوودو قازانج بلاوکردنەوە.
+بلاوبوونەوەی زیندانیان و دەرچوون لەناڕەحەتی و قەیران.
+حەمام.
+قوتابخانە.
+خەڵوەتگەو تەکیە.
* گوشەری زەیت بەڵگەیە لەسەر رێنومایی گومڕاو زانیاریی بۆ قوتابی.
* هەروەها گوشەر بەڵگەی خێرە بۆ شیردەری منداڵ.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی خاوەن ماڵ و دارایییە. ئەگەر بینی کونجی گوشی ماڵ و سامانی لەزیادبوندادەبێت هەروەها گوێزیش هەر بەوچەشنەیە.
* گوشین بەڵگەیە لەسەر نیشتمان، ترشیاتکار پیاوێکە لەخەڵکی خواناس نزیکدەبێتەوەو رمان بەسەر خەڵکیدادەدات خۆیان بەدووربگرن لەخۆشییەکانی دنیاو هاوکارییان دەکات لەسەر خواناسی.
* گوشەی رۆنی گوێز پیاوێکی رەنجبەرو ماندوەو خاوەن ماڵ و داراییەکی نەشونماکارە.
* گوشەری تری بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاین و فیتنەو ئاشوب.
* گوشەری رۆن بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندبوون و قوتاربوون لەغەم و پەژارەو زانایان و لێکۆڵەرەوان و بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+ئالوودەبوونی حەزو ئارەزوو.
+بیدعەکاری.
+بەجێهێنانی کاری نابەجێ.
* بینینی بەڵگەیە لەسەر رێنومایی و دەرچوون لەتاریکاریی و روو بەنورو روناکی چوون.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی و سوودو قازانج.
گوڵ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوڵ کوڕ یان ماڵێکی رێزدارە ، هەروەها دەڵێن: گوڵ بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی ئاوارەیەك یان هاتنی کتێبێك.
* هەروەها دەڵێن: گوڵ ژنێکە لەمێرد جیابوەتەوە یان کوڕێکی دەمرێ یاخود

بازرگانیەکە بەردەوام نابێت یان خۆشیی و شادییەکە بەهۆی زوو هەڵوەرانی گوڵەوە تیادەچێت.
*ئەگەر بینی لاوێك گوڵێکی پێدا دوژمنێکی بەڵێنی پێدەداتو بەردەوام نابێت لەسەری.
*ئەگەر تاجەگوڵینەیەکی لەسەرسەری بینی ژنێك دەهێنێو بەخێرایی ئاژاوەو ناتەواویی دەکەوێتە نێوانیان.
*ئەگەر ژنێك خەوێکی وای بینی مێردە بەوسیفەتەوە.
*گوڵی راخراوو خۆشی دنیایە بەبێنەوەی هێزو مانەوەی هەبێت.
*بڕینی گوڵەباخ غەمو پەژارەیەو گوڵ لێکردنەوە خۆشییە.
*لێکردنەوەی گوڵی سپی لەبێستاندا ماچکردنی ژنێکی داوێنپاکە ، ئەگەر گوڵەکە سووربوو ژنەکەی خاوەن ئارەزوو خۆشیو شلییە.
*ئەگەر گوڵەکەی بەزەردی بینی ژنێکی نەخۆشە ، لێکردنەوەی خونچە کەهێشتا نەکراوەتەوە بەڵگەیە لەسەر لەبارچوونی کوڕ ، هەروەها دەڵێن: گوڵ باسکردنی باشە، ئەگەر گوڵێکی کەلاً کەورەی لێکردەوەو گوتی خراپە بەرانبەر ژنێکی شۆخو شەنگ دەکریو بێتاوانە لێی.

*هەندێکدەڵێن: بۆنداران زۆروکەمی غەمو پەژارەیە، گوڵ گریانو غەمو پەژارەیە ئەگەر ئەو شوێنەی ببینری کەتێدا ناسراوە بێنەوەی دەستی لێبدات یان لێیبکاتەوە.
*رێحانە گریانە ئەگەر لەشوێنی خۆی هەڵکەنراو نەما.
*بەهەمان شێوە گوڵو مۆردو ئەوەی بۆنو بەرامی هەیە لەگەڵ پاقلەو ئەوەی رەنگەکانی نابژێری غەمو پەژارەیە خواردنی پاقلەواتیش غەمو پەژارەیە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی گوڵی چنییەوە رێزو خۆشەویستیو نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر لەباخێکدا گوڵی سووری چنییەوە بەڵگەیە لەسەر زیرەکیو بیرساغیو نزیکبوونەوە لەخەڵکیو نەرمو نیانی.
*گوڵ بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی.
*ئەگەر نەخۆشێك گوڵی راخراوی لەژێر خۆیدتا بینی یان جلوبەرگی گوڵینی پۆشی دوای چل رۆژ دەمرێت چونکە ماوەی مانەوەی گوڵ ئەوەندەیە.
*گوڵەباخ بەڵگەیە لەسەر کۆمەڵێکی بۆڵەبۆڵکارو کرداری غەمو پەژارەهێنەر.

* گوڵچنینەوە خۆشحاڵییەو دەگونجێت گوڵی زەرد بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی هی سووریش جوانیبێت.

* دەگونجێت گوڵی سپی بەڵگەبێت لەسەر درهەمو هی سوور دینار.

* گوڵی سوور دیارو بەهێزترە لەبەڵگەدا.

* لەخەودا چێژو خێرە، ئەگەر بینی تاجەگوڵینە بەسەریەوەیەتی ژندەهێنێتو تامو چێژ لەدنیادا بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر گوڵی بینی بەلام لەکاتی خۆیدا نەبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

* ئەگەر گوڵ هەڵبگرێو لەدەستبڕەکان بێت ئەوە دەستگیردەکرێ، نەخۆشدەمرێو گوڵی هەمەرەنگو جۆراوجۆر بەڵگەیە لەسەر دنیاو خۆشیەکانی.

* گوڵ مژدەی دووگیانبوونی ژنانە لەگەڵ دەروولێکردنەوەو رەواندنەوەی غەمو پەژارە.

گولاو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گولاو ماڵو پیاهەڵدانو لەشساغیو چاکییە.

گولاوپرژێن(عەتردان): بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+لابردنی ئەوەی کارێکی پێسپێردراوە.

+چاکبوونەوەی نەخۆش.

+سەفەر بۆئەوەی خوازیاری سەفەرە.

+سەرکەوتن بۆ شەڕکەران.

+شاییو ئاهەنگی هاوسەرگیرو هاوچەشنی.

* یاخود کچو ژنو منداڵە، هەروەها دەڵێن: گەنجینەدارە ئەگری خەرجی ماڵی پێسپێراوە.

گوڵە بەیبوونە: گوڵە بەیبوونە ئاوەڵزاوای پیاوە، ئەوەی ببینێ گوڵە بەیبوونە لێدەکاتەوە هەندێك لەخزمەکانی هاوسەرەکەی دەکەن بەهاورێی خۆیان.

گوڵەشلێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوڵەشلێر پیاهەڵدانی باشە، هەندێکدەڵێن: بەڵگەیە لەسەر خراپە چونکە ناوەکەی لە(سوء - خراپە)وە سەرچاوەیگرتوە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رێبازو سوننەت یان خراپە، هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەخەودا گوڵەشلێری بینیو پێیدرا خراپەی ساڵێکە.

گوڵەگەنمو جۆ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەنمو جۆی دەستی مرۆڤ یان سەرخەرمان یاخود کۆکردنەوەی لەدەفرێکدا ماڵو سامانێکە بەدەستیدەهێنێت لەکارو پیشەی کەسانیتر یاخود زانیارییەکە فێردەبێت.

*ئەوەی گوڵەگەنمو جۆی پەرش‌و بڵاوی هەڵگرتەوە لەزەویداو خاوەنی زەوییەکەی ناسیەوە ماڵێکی پەرش‌و بڵاوی لەهاوەڵێکەوە دەستدەکەوێت.
*ئەگەر بینی کشتوکاڵەکەی کەدەدورێتەوە لەکاتی خۆیدا نییە بەڵگەیە لەسەر مردن لەو شوێنە یاخود لەجەنگدا، ئەگەر گوڵەگەنمەکان زەردو ئاڵتوونیبوون بەڵگەیە لەسەر مەرگی پیاوە بەتەمەنەکان ، ئەگەر سەوزبوو مەرگی لاوو کوشتنیانە.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی کشتوکاڵی سەوز بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی جەمکراو کەزیاد دەکات، گوڵەگەنمی سەوز بەقەدەکەیەوە رزق‌و رۆزی‌و فەرپیتە، گوڵەگەنمی وشکیش نەبوونی‌و قاتی‌و قرییە.
*دەگونجێت گوڵەگەنم بەڵگەبێت لەسەر نارەحەتی هەروەك چۆن گوڵەگەنم‌و جۆ بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی پاداشت.
*دەگونجێت گوڵەگەنمەکان بەڵگەبێت لەسەر ساڵانی دنیا بەمانگ‌و رۆژەکانیەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵ‌وسامانی دنیا لەگەڵ گەنجینە.

گوڵێك: لەخەودا ژنێکی جوانە، ئەوەی بیبینێ ژنێکی شۆخ‌و شەنگ‌و جوان دەستنیشاندەکات خەڵکی پێی سەرسامدەبن‌و ئەو ژنەش خزم‌و کەسی خۆی نییە.
*هەروەها لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ئامرازەکانی کەیف‌و خۆشی دەربڕین.
+پێکەنین‌و وێنەگرتن‌و جل‌وبەرگی جوان‌و رازاوەیە.
*دەگونجێت هاوسەرگیری ئەنجامبدات یاخود گۆرانیبێژێك بەکرێ بگرێ.
*ئەگەر بینی تێکەڵ بەمانگبوە یاخود هاتۆتە خوارەوە یاریکردنە بەمنداڵان یاخود دەگونجێت کەسی شێت‌و گێلبێت کەواهیچ سوودو قازانجی لەقسەو گفتوگۆیا نییە.
*هەروەها ژنی پادشاو بەرپرسە.
*هەروەها دەڵێن: ژنێکی بیانییە، ئەگەر بینی‌و رەبەنبوو ژنێکی بەدەر لەنەتەوەو زوبانی خۆی دەکات بەهاوسەری.

گومان(دوودڵی): (نابلسی) دەڵێت: لەگوتەی پەروەردگاردا هاتوە بەڵگەیە لەسەر دووڕووی‌و فرۆفێڵ‌و چاوبەست.
دەگونجێت دووڕوبێت‌و خوداوەند لەرۆژی قیامەتدا تەماشای نەکات یاخود هاوسەری داوێنپاکی تومەتباربکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گوناه بەپێی ئایەتی: ﴿ انَّ بَعْضَ الظَّنِ اثْمٌ﴾ (الحجرات: ١٢).

گومەز:(ئیبن سیرین) دەڵێت: گومەزمێزە، ئەگەر بینی گومەزێکی لەسەر هەور دروستکرد دەستەڵاتو هێزی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی بیناو ساختمانی هەیە لەنێوان ئاسمانو زەوی‌و چەندین گومەزی سەوزی تێدایە باشی حاڵوبارو مردنییەتی بەشەهیدی.

*بیناو سلختمان دروستکردن بەڵگەیە لەسەر هێنانی ژن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بینایەك دروستدەكات هاوڕێ‌و خزمە نزیکەکانی لەخۆشیدا کۆدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی گڵکاری گۆڕی پێغەمبەریکرد (ﷺ) بەماڵو پارەیەك (حەج)دەکات.

*ئەگەر خشت کۆکرابووەوە بەڵام لەبیناسازیدا بەکار نەدەهێنرا پارەوپوولە.

*ئەگەر بینی بینایەکی کۆن نوێدەکاتەوە بۆ زانایەك باس‌وخواسی ئەو زانایە دووبارە دەهێنێتەوە پێش.

*ئەگەر ساختمان‌و بیناکە هی فیرعەونبوو یان ستەمکارێك نوێکردنەوەی باس‌و خواسییەتی.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێ: "ئەگەر لەخەودا بینی بینایەك دروستدەکات کردارێك ئەنجامدەدات".

*ئەگەر بینی دەستیکردوە بەدروستکردنی بینایەك‌و لەبناغەوە چاڵیکردو بینایکرد هەتا بەرزو بڵندیکردەوە دلوای زانیاری‌و دەستەڵاتو پیشەیەکدەکاتو پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بینایەك دروستدەکات لەشارێك یان گوندێك لەو شوێنەدا ژنێکدەهێنێ، ئەگەر لەشووشە دروستیکرد خۆڕازاندنەوەو رووپامایییە، ئەگەر لەقوڕ دروستیکرد حەڵاڵو بژێوییە.

*ئەگەر نەخشداربوو دەستەڵاتو زانیاری‌و شادی‌و خۆشییە ، ئەگەر لەگەچ دروستیکرد یان لەخشتو وێنەی لەسەربوو روو لەقسەو وتەی پووچ‌و بەتاڵدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکە هێناویەتی‌و مارەبییەکی زۆریداوە، ئەگەر گومەزێکی رووخاندو ژنەکەی نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر لەشساغبوو تەڵاقیدەدات.

*گومەز دەستەڵاتە بۆیەکێك خاوەنی بێت یان بچێتە نێوی.

*ئەگەر كۆمەڵە گومەزێكی زۆری بینی یان دروستیكرد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی یان چوونە ریزی چارەنووسدارانەوە.
*ئەگەر گومەزو باڵندەی بینی بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو شكۆمەندی.
*گومەزی لەخشتدروستكراو دەستەڵاتدارە.
*ئەگەر بینی گومەزێكی خشتی لەسەر دروستكراوە بەزووترین كات دەستەڵاتێكی پرشكۆو شانازیو شكۆمەندی دەستگیردەبێ.
*گومەز لەماڵدا ژنێك یان رێكوپێكییە لەلایەن ژنەوە.
*پیاوێك دەڵێت: لەخەودا بینیم گومەزێك دروستكرابوو چوار پیاو رووخاندیان، رافەكاری خەویش وتی: زانایەك دەمرێ، دوای دوو رۆژ یەكێك لەزانایانی گوندێكی (دمشق)مرد.
گون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جووتە گون پەتو هۆكاری دوژمنەو بەهۆیەوە دەگەن بەمەردووم.
*ئەگەر هەردووگونی بینی براوبوو بەبێئەوەی بۆگەن بكەن یا زیانیان پێبگات دوژمنەكانی زەفەری پێدەبەن بەئەندازەی ئەوەی تووشی هەردووگونی هاتوە، ئەگەر گونەكانی بینی گەورەبوون یاخود هێزو توانایەكی زیاتریان هەیە لەهی خۆیان دوژمنەكانی ناتوانن زیانی پێبگەیەنن.
*ئەگەر بینی گونی بەخشیوە بەكەسانیتر بەویستیو ئەوەی لێدەركەوت كورێكی دەبێت بەنادروستیو دەدرێتەپاڵ یەكێكیتر.
*ئەگەر گونەكانی بەدەستی پیاوێكی ناسراوەوە بینی زەفەری پێدەبات، ئەگەر ئەو پیاوە لاوبوو دوژمنێتی.
*ئەگەر شیری تێهات ماڵو داراییەك بەدەستدەهێنێت دڵنیا نابێت لەدوژمنەكانی.
(نابلسی) دەڵێت: جووتەگون شوێنی چێژو خۆشینو، دەگونجێت بەڵگەبێت:
+هەردوو هاوسەر.
+دووكوڕ.
+دووپیشە.
+دوو دەرگاوان.
*ئەگەر بینی هەردوو گونی كەوتوونەتە دەستی دوژمنەكانی بەو ئەندازەیە دەستیان پێدەگات.
*دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر دوو خوشكو دوو كچو دوو هاوسەر یان دایكو پوور.
*ئەگەر گونەكانی بینی براون ئەگەر دوو نەخۆشی هەبوو دەمرن، ئەگەر دوو هاوسەری هەبوو دەمرن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی، ئەگەر بینی گونەکانی بڕاون پارەیەکی لێداوا دەکرێتەوە، ئەگەر هیچی نەبوو ڕەچەڵەکی دەبچڕیو رزقو رۆزی ئەستەمو دەبێتو نیعمەتی خوایی لێدەسەنرێتەوە.

*ئەگەر بینی بەویستی خۆی گونی بەخشیوەو لێی بووەوە کوڕێکی دەبێتو نادروست دەبێتو کوڕەکەی دەدرێتە پاڵ کەسێکیتر.

*دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر:

+جموجووڵ.

+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دەنوێت لەسیسەم یا دەیخاتە ژێرسەری لەسەرین.

*ئەگەر ژنێك بینی دوو عەورەتی هەیە دەگونجێت دوانەیەکی ببێ.

*ئەگەر پیاوێك بینی جووتە گونی هەر نییە یاخود بەهۆی نەخۆشییەوە بڕاون بەهۆی دەردە شێرو دەردە ڕێوی دەگونجێت ژنەکەی تەڵاق بدات یاخود منداڵێکی لەدەستبدات یا بژێویو کاروکاسبی کەمو کوڕی تێبکەوێت، ئەگەر ئیشوکاری کێشانە بکات کێشانەکەی دەشکێ، ئەگەر هاوسەرداربێ گەورەی ژنەکەیو خزمی نزیکی لەدەستدەدات، یاخود دەگونجێت لەخۆ پارێزیەوە بچێت بۆ خوار ئەوە.

گوناه(تاوان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەنجامدانی گوناهو تاوان بەڵگەیە لەسەر قەرزکردنی خاوەنەکەی هەروەك چۆن قەرزکردن بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا قەرزە ، ئەگەر کۆمەڵێ گوناهو تاوان ببینێ کۆبوەتەوە لەسەری قەرزە، داننان بەگوناهو تاواندا مەزنیو ڕێزداریو شکۆیە.

گوناهو تاوانی بچووك:

(نابلسی)دەڵێت: شارەزاییە لەخراپەکارانو بەڵگەیە لەسەر لێخۆشبوون لەتاوانەکان بەپێی ئایەتی: ﴿إلاَّ اللَّمَمَ إنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ المَغْفِرَةِ﴾(النجم:٣٢).

گوند(لادێ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوندێکی ناسراو بەڵگەیە لەسەر خۆی یان دانیشتوانەکەیو ئەوەی لێوەی دێت چونکە هەموو شوێنێك بەڵگەیە لەسەردانیشتوانەکەی هەروەك پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ وَاسْأَلِ القَرْيَةَ ﴾ (یوسف: ٨٢) واتە لەدانیشتوانەکەی بپرسە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی ستەم و بیدعەو خراپەو دەرچوون لەکۆمەڵ و نامۆبوون لەراوبۆچوونی دانیشتوانی شاردا هەربۆیە خوداوەند باسی رۆڵی ستەمکارانی چواندوە لەگوندەکاندا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+لانەو ماڵی مێرووله.

+گوند خۆی.

*ئەگەر ئەو گوندە ناسراوبوو دەستەلاتدار دەدات بەسەریا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کولله.

+سەرما.

+دەردو نەخۆشی.

+پرکردنەوەی کونەمێرووڵەو لەسەربانی ماڵدا.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێکی تۆکمەو قایم دەکوژرێ یاخود کوشتار بەرپادەکات بەپێی ئایەتی: ﴿لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ﴾ (الحشر: ١٤).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوند کارێکی سووک و نزم هەڵدەبژێرێ بەسەر کارێکی قورس و گراندا یاخود کارێکی دیاریکراو ئەنجامدەدات وادەزانێ سنووردار نییە یاخود خێرێك ئەنجامدەدات وادەزانێت شەروخراپەی کردووەو پاشگەزدەبێتەوە لێی و سوودی نییە لەبۆی.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێك دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەگوندێك هاتەدەرەوە بەجێیهێشت لەناڕەحەتی قوتاردەبێت و پشوودەدات بەپێی ئایەتی: ﴿أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا﴾ (النساء: ٧٥).

*ئەگەر بینی گوندێکی ئاوەدان و وێرانبوو کشتوکاڵ و کێڵگەکان کاولبوون بەلاو نەهامەتییە بۆ خاوەنەکانی، ئەگەر بەئاوەدانی بینی چاکی ئاینی خاوەنەکەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ستەم و تیاچوونە بەپێی ئایەتی: ﴿قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ﴾ (العنكبوت: ٣٦).

*ئەگەر بینی لەگوندێك دێتەدەرەوە چاکییە بۆی لەئایندا.

*ئەگەر بینی لەگوندەوە دەچێ بۆ شار لەماندوبوونەوە دەچێت رووبەپشوو لەترسەوە بۆ دڵنیایی.

*ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوندێك پێچەوانەی ئەوەیە.

گوێ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: گوێ هاوسەری پیاوە یان کچەکەیەتی، ئەگەر بینی سێ گوێچکەی هەیە بەڵگەیە لەسەر ژنێكو دوو کچ، ئەگەر چوار گوێچکەی هەبوو خەوەکەی دوو لێکدانەوە هەڵدەگرێت:

١)دەگونجێت چوار ژنی هەبێت.

٢)چوار کچی بێ دایکی هەبێت.

*ئەگەر بینیی گوێچکەکانی بەدەرکەوتووە ئەوا ژنەکەی تەڵاقدەدات یان کچەکەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی یەك گوێچکەی هەیە کەسێکی نزیکی دەمرێت.

*ئەگەر بینی خاوەن نیو گوێچکەیە خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی ژنەکەیو هێنانی ژنێکیتر.

*ئەگەر بینی لەیەکێك لەگوێچکەکانیدا ئەموستیلەیەك هەڵواسراوە کچەکەیدەدات بەشوو منداڵێکی نێرینەیدەبێت.

*هەروەها وتویانە: ئاین گوێچکەیە، ئەگەر بینی گوێی ئاخنی بەشتێك بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی، ئەگەر بینی خاوەن چەن گوێچکەیەکە حەقو راستی بۆ دەخرێتەڕوو ، بەڵام پێی قایل نابێت بەپێی ئایەتی: ﴿أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ (الأعراف: ١٩٥).

*هەروەها وتویانە: ئەگەر کەسێکی دەوڵەمەند چەن گوێچکەیەکی جوانی هەمە چەشنی بینی گوێبیستی هەواڵی خۆشدەبێت، بەڵام ئەگەر گوێچکەکان هەمە چەشنو جوان نەبوون هەواڵی ناقۆڵاو خراپ دەبیستێ.

*ئەوەی چاو لەگوێچکەکانیدا ببینێ تووشی کوێریدەبێتو ئەوشتانەی بەدی دەکات بەچاوەکانی بەگوێ دەیبیستێ.

*هەروەها وتویانە: ئەوەی ببینێ خاوەن چەن گوێچکەیەکە زۆرباشە بەتایبەت بۆ ئەوانەی دەیانەوێت کەسێك گوێڕایەڵیان بکات وەك ژنو منداڵو خزمەتکار، بەڵام بۆ دەوڵەمەند بەڵگەیە لەسەر هەواڵی خۆش ئەگەر گوێچکەکان جوانو هەمەچەشنبوون، بەڵام ئەگەر جوانو باشو هەمەچەشن نەبوون بەڵگەیە لەسەر هەواڵی ناخۆش، بۆ زەبوونو کەسانی ناکۆكو دووبەرە بەڵگەیە لەسەر بەندایەتیو بەردەوامبوونیو لایەنی ناکۆکیش بەڵگەو بڕیار بەسەریا دەچەسپێنێ.

*دەگێڕنەوە کەسێك بینی لەخەودا خاوەنی دوانزە گوێچکە زیاترە، خەوەکەی لای خەولێکدەرەوەیەك

گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر ئەوکەسەی خەوەکەی بینیوە خاوەن بڕیاربێت بەسەر کەسانیدیدا خێرو چاکەی زۆری پێدەگات، خۆئەگەر دەوڵەمەندبێت هەواڵی پێدەگات بەئەندازەی گوێچکەکانی لەولأتانەوە بەهۆی بژێوییەوە، ئەگەر زەبوونیشبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر ناحەزو دوژمنداربێت دادوەر فەرماندەدات بەسەریا بەبڕیاری گرانو وتەو گوتەی زبرو رەقیش دەکات بەرانبەری، ئەگەر ناکۆکیشبوو زاڵو سەرکەوتوودەبێت بەسەر نەیارو ناکۆکەکانی.

*(نابلسی)دەڵێت: گوێچکە شوێنی بێداریو پلەوپایەیە بۆیە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر منداڵوماڵو سامانو پلەوپایە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو ئەقڵو دینو دەستەڵاتو خزمو کەسو کار کەمرۆڤ پێوەیان جوانو رازاوە دەبێت ، ئەوەشی ببینێ گوێچکەی گەورە بووە یان جوان بووە یاخود رووناکی لێوە دێتە دەرەوە یان دەچێتە نێوی بەڵگەیە لەسەر رێنوێنیو گوێڕایەڵی بۆ پەروەردگارو وەرگرتنی بڕیارو فەرمانەکانی.

*ئەگەر بینی لەخەودا گوێچکەی بچووکەو بۆنی ناخۆشی لێدێتەدەروە یان دەچێتە ناوەوە بەڵگەیە لەسەر خراپە، دەگونجێت گوێی زیادەش بەڵگەبێت لەسەر رێگەدانو مۆڵەت پێدان، ئەگەر گوێچکەکانی جوان بوو ئەوەی دەیەوێت باشو چاکە.زۆری گوێچکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هونەری زانستەکان یان جێگیر نابێت لەسەر حاڵو بارێك.

*دەگونجێت گوێچکە بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی دەچێتە نێویەوە.

*ئەگەر بینی گوێچکەکانی بووبوو بەگوێچکەی هەندێك لەئاژەڵان پلەوپایەکەی لەدەستدەداتو رێزو شکۆمەندی کەمدەکاتو بیستنی سارددەبێت.

*ئەگەر بینی هەردوو پەنجەی خستۆتە گوێچکەیەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی بەبیدعەوە، ئەگەر بیدعەچیبوو بەڵگەیە لەسەر مەرگیو سووربوونی لەسەر وازلێهێنانی ئەوەی ئەنجامیداوە یاخود دەبێت بەبانگبێژ.

*گوێی پادشاو فەرمانڕەوا سیخورەکانیەتی.

*گوێچکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی شتی تێدەکرێ لەکیسەو سندووقو گەنجینە.

*ئـەوەی ببینـێ بەباشـی ببیـستێ بەڵگەیـە لەسـەر تێگەیشتن‌و راسـتی‌و ئاین‌و دڵنیایی.
*ئەوەی ببینـێ کـەڕە بەڵگەیـە لەسـەر تێکچوونی ئاینی.
*ئەوەی ببینێ گوێچکەی بڕاوەو کـەس نەزانێت یـەکێك ژنەکـەی یـان کـچەکەی هەڵدەخەڵـەتێنێ، ئەگـەر چـاك‌و بـاش بـووەوە ژن‌و کـچەکەی تەوبەدەکـەن‌و پاشگەزدەبنەو دەگەڕێنەوە بۆچاکە.
*ئەوەی ببینـێ لەچڵك‌و پیسی گـوێی دەخـــوات زینـــا لەگـــەڵ منـــاڵ‌و نێرینەدادەکات.

گوێبیستی پشکنینی پزیشك: لەخـەودا بەڵگەیـــە لەســـەر پێـــشکەوتن‌و ســـەرکەوتن، دەگونجیـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر چـــاکبوونەوە لەنەخۆشـــی، هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر دەرخـستنی کەموکوڕی.

گوێدرێژ(کەر): (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گوێدرێـــژ بـــاپیرەی مرۆڤـــە بەهـــەر چەشـنێك ببینـی ئەگـەر قەڵـەو یـا لاوازبێت.
*ئەگـەر بەباشـی دەڕۆیـشت بـەڕێوە سوودو قازانجی دنیایە.

*ئەگـەر جوانبێـت جـوانی‌و قەشـەنگی خاوەنەکەیەتی.
*ئەگـــەر ســـپیبوو ئـــاین‌و گەشـــەی خاوەنەکەیەتی.
*ئەگەر لاوازبـوو هەژارییـە ، قەڵـەویش مـاڵ‌و دارایـی خاوەنەکەیـەتی، ئەگـەر رەشـبوو شـادی‌و مامەڵـەی خۆشـیەتی لەگـــەڵ موڵـــك‌و دەســـتەلات‌و فەرمانڕەوایی.
*ئەگـەر رەنگـی سـەوزبوو پارێزکـاری‌و ئاینداریيە.
(ئیبن سیرین) لەنێو سەرجەم ئاژەڵانـدا گوێدرێـــژی لاباشـــتربوو، هـــەروەها گوێدرێـــژی رەشـــیش لەپێـــشتربوو، گوێدرێـــژێ بەزینـــەوە کوڕێکـــە لەشکۆمەندیدایە.
*درێـــژی کلکـــی گوێدرێـــژ مانـــەوەی دەستەلات‌و پۆستی فەرمانڕەوایيە.
*تـــۆپینی گوێدرێـــژ بەڵگەیـــە لەســـەر مردنی خاوەنەکەی.
*سمـــی گوێدرێـــژ سەرچـــاوەی مـــاڵ‌و داراییەکەیەتی.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گوێدرێژەکەی بتـۆپێ مـاڵ‌و دارایـی لەکیـسدەچێت ئەگـەر وانـەبێت پەیوەنـدی دەبـچڕێ یـاخود خزمەتکارەکـەی دەمرێـت یـا باوك‌و باپیری دەمـرن کەبـەخێویانکردو

رزق و رۆزیان بۆ پەیدادەکرد، ئەگەر واش نەبوو گەورەو سەرداری دەمرێت یاخود سەفەر دەکات و دەستبەرداری خزمەتکارەکەی دەبێت.

*ئەگەر ژنبێت مێردەکەی تەلاقیدەدات یاخود دەمرێت یان سەفەردەکات.

*ئەو گوێدرێژەی خاوەنەکەی نەناسراوە پیاوێکی نەزان و بێباوەڕە بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّ أَنكَرَ الْأَصْوَاتِ ﴾ (لقمان: ١٩).

*هەروەها بەلگەیە لەسەر پیاوێکی جوولەکە بەپێی ئایەتی: ﴿ كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ﴾ (الجمعة: ٥)، ئەگەر گوێدرێژەکە زەڕانی لەسەر مزگەوتێك یان بلندگۆیەکەوە بێباوەڕێك بانگەشەی بێباوەڕیدەکات، ئەگەر بانگیدا بەبانگی ئیسلام بێباوەڕێك موسوڵماندەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژ تووشدەبێت بەدەستی کۆمەڵ و گروهێکی نەزانەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ ﴾ (المدثر:٥٠).

*ئەگەر سواری گوێدرێژێك ببێت و بەباشی پێوەی بڕوات باپیرەی لەکاروکردەوەی رازییە.

*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژ بخوات ماڵ و دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بەلێدان دەڕوات بەڕێوە بێبەشەو بەتەنیا بەنزاو پاڕانەوە نان و بژێوی پێدەدرێت.

*ئەگەر گوێدرێژەکەی چوە نێو لانەو ماڵەکەی باپیرەیەتی بەخێرو چاکەوە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بوە بەهێستر بژێوی لەلایەن فەرمانڕەواوە دەبێت، ئەگەر بوو بەدڕندە بژێوی لەلایەن ستەمکارێکەوە دەبێت، ئەگەر بوو بەبەرانێك باپیرەیەتی رێزداریدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی هەلگرتووە هێزو توانایە خودلوەند پێیدەبەخشێ هەتا پێی سەرسامدەبێت.

*ئەگەر گوێی لەسمی ئاژەلێبێت بەبێنەوەی بیبینێ باران و رێبازە.

*گوێدرێژ بۆ گەشتیارو موسافیر خێرە لەوەی هێواش بێت و نەجوولێت.

*ئەگەر تەرسی گوێدرێژ کۆبکاتەوە ماڵ و دارایی زیاددەکات، ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات هەندێك لەخزمە نزیکەکانی دەمرن.

*ئەگەر هاوسەرگیری لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات بەهێز دەبێت لەسەر رێبازی باوباپیرانی.

* ئەگەر بینی گوێدرێژێك هاوسەرگیری لەگەڵكردوە ماڵو دارایی و جوانی بەئەندازەیەكی بێشومار زیاددەكات.
* گوێدرێژی رامو گوێڕایەڵ بێداری باپیرەی خەوبینەرە بۆ خێرو ماڵو دارایی.
* ئەگەر ببیێ بەخاوەن گوێدرێژێك یاخود بیبەستێتەوە یان بیخاتە نێو ماڵی خۆی خوداوەند خێرو چاكەیەكی بێشوماری پێدەبەخشێو قوتاریدەكات لەغەمو پەژارە.
* ئەگەر لەسەر پشتی گوێدرێژەكەی بكەوێتە خوارەوە هەژار دەكەوێت، ئەگەر گوێدرێژەكە هی كەسێكیتر بێتو لەسەری بكەوێتە خوارەوە پەیوەندی نێوان خۆیو هاوەڵەكەی دەبچڕێ.
* ئەگەر گوێدرێژێك بكڕێو نرخەكەی بدات بەدرهەم خێروچاكەی لەقسەوگوفتارەوە دەستدەكەوێت.
* ئەگەر گوێدرێژێكی چاوكوێر ببینێ ماڵو داراییەكی هەیە شوێنو جێی نازانێت، ئەوەی ناقۆڵاو نكوولی لێكراوە لەگوێدرێژدا دەنگییەتی، لەبنەڕەتدا باپیری مرۆڤو بەختیەتی.
*ماكەر ژن یان خزمەتكارێكی بەدخوو یان بازرگانی مرۆڤو شوێنی سوودو قازانجیەتی، ئەگەر لەخەودا لەژێریابوو دووگیانبوو لێیو منداڵیبوو بەچەشنێ رەگەزی ئەو قبوڵینەكات كوڕەكە هی ئەو نییە گەرنیشانەیەكی تێدابێت.
* ئەگەر لەشیری ماكەر بخواتەوە نەخۆشییەكی سووك دەگرێتو چاكدەبێتەوە.
* ئەگەر ماكەرەكەی جاشەكەرێكی نێرینەیبێت منالی نێرینەی دەبێت ئەگەر مێینەبوو بەڵگەیە لەسەر خاویو لەسەرخۆیی.
* هەروەها دەڵێن: ئەوەی سواری ماكەرێك ببێت بێئەوەی جاشەكەرێ لەگەڵدابێت ژنێكدەهێنێت بەبێئەوەی منداڵی هەبێت، ئەگەر گوێدرێژەكە جاشەكەری لەگەڵدابێت ژنێكی كوڕدار دەهێنێت.
*ئەگەر بینی دەستی جاشەكەیگرت یاخیبوو ترس وبیم رووی تێدەكات لەلایەن كوڕەكەیەوە، ئەگەر یاخینەبوو سوودو قازانجێكی هێواشی پێدەگات.
*هەروەها دەڵێن: ماكەر زیادبوونی ماڵو داراییو پلەوپایەیە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا مناڵە یا كوڕە یاخود ژنە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر یان زانست بەپێی ئایەتی: ﴿كَمَثَلِ ٱلۡحِمَارِ يَحۡمِلُ أَسۡفَارًا﴾ (الجمعة: ٥).

* ئەوەی پێچەوانەی حاڵی بەئاگابوونی لەگوێدرێژەکەیدا بەدیبکات و خەوبینەر لەخواترس بێت بەڵگەیە لەسەر خاوبوونەوەی بەندایەتی.
* دەگێڕنەوە (ذي النون) ی (میسری) (ڕەزای خوای لێبێت) گوتویەتی: من کاتێ سەرپێچی خوداوەند دەکەم ئەو حاڵوبارە لەگوێدرێژو خزمەتکارەکەمدا بەدیدەکەم.
* ئەگەر سواری ئازەڵێکبوو کەشیاوینەبوو بەهۆی توێشوو پێداویستیەکانەوە ئەرکدەخاتە ئەستۆی یەکێك کەشایستەینەبێت.
* دەگونجێت گوێدرێژ بەڵگەبێت لەیەر بژێوی و رزق و رۆزی.
* گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+زانایەك کارو کردەوە بەزانیارییەکەی نەکات.
+جوولەکە.
+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دادەنیشێت.
* هێسترو خاوەنداریتی گوێدرێژ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانکاری بەماڵو سامان.
* گوێدرێژ ژنێکی بژێوی پەیداکارەو خێرو بێری زۆرەو وەچەو نەوەی سوودو قازانجی پەیتا پەیتا هەیە.
* دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+شەڕو ناخۆشی.
+کوڕو منداڵی زینا.
+دەرکەوتنی جنۆکەو دروستکراوی پەنهان.
* هەروەها دەڵێن: بینینی دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر تاریکایی.
* ئەگەر بینی بەباشی دەتوانێت سواری گوێدرێژ بێت یاخود دەترسێ لەوەی سواری ببێت، بەچەشنێکی جیاوازی خۆیدەردەخات.
* ئەگەر زانایەکی بینی سواری گوێدرێژبوە پلەوپایە بەدەستدەهێنێت و لەوانە وتنەوە دوا دەکەوێت.
* گوێدرێژی لەڕولاواز ماڵو دارایی و زیادبوونیەتی.
* گوێدرێژی قەڵەویش ماڵو داراییەکە تەواوبوەو کۆتایی هاتوە.
* گوێدرێژی (مەغریبی) باشترین جێنشینە.
* ماکەر ماڵو داراییەکە لەچاندن و کشتوکاڵ بەدەستیدەکەوێت.
* ئەگەر بینی سواری جاشەکەرێکبوە غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات لەلایەن کوڕ یان ژنەوە.
* ئەگەر گوێدرێژەکەی بمرێت ماڵو دارایی زیاد دەکات، دابەزینیش لەسەر پشتی گوێدرێژو فرۆشتنی هەژارییە.

*ئەگەر بینی گوێدرێژێك سەر دەبڕێت تا گۆشتەکەی بخوات و رزق و رۆزی فراواندەبێت لەدوای تەنگەژەو نەداری.

*ئەگەر بینی گوێدرێژ بۆیەکێکیتر سەردەبڕێت خواردنی خراپدەبێت.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی چەن کلکێکی هەیە بەڵگەیە لەسەر رزق و رۆزی فراوان.

*ئەگەر بینی گوێدرێژێك یا چەن گوێدرێژێکی هەیە خۆشی و شادی و خێروچاکەی زیاددەکات.

*گوێدرێژی کێویش بەڵگەیە لەسەر سەرپێچی.

*ئەگەر بینی سواری گوێدرێژێکی کێوی بوەو لەسەر پشتی دەکەوێتە خوارەوە بائاگاداری سەرپێچی بێت.

گوێدرێژەوان (خاوەن گوێدرێژ):(ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەن ماڵی حەرامەو سەرچاوەی بژێوی نادروست و حەرامەو هانی خەڵکیدەدات لەسەر بەتاڵ و ناڕەوا.

(نابلسی)دەڵێت: خاوەنی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر بەرپرسی کاروبار، بینینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی بەهۆی سەفەرو گەڕانەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سووك و ئاسانکردنی کاروباری قورس و گران.

گوێدرێژی کێوی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: جیاوازی هەیە سەبارەت بەگوێدرێژی کێوی لەلێکدانەوەدا، هەندێکیان دەڵێن: پیاوێکە، ئەوەی ببینێ بەڵگەیە لەسەر دوژمنایەتی نێوان خەوبینەرو کەسێکی نادیار کەهیچ و پووچ و بەدرەچەڵەکە.

*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی، ئەوەی ببینێ گوێدرێژێکی کێوی لەدوورەوە ئەوە ماڵ و دارابیەکی تیاچووی دەستدەکەوێتەوە.

*دەڵێن: سواربوونی گەڕانەوەیە بۆ ناحەقی و بەتاڵ و تێکدانی بەندی گوێڕایەڵی بۆ موسوڵمانان.

*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژێکی کێوی خوارد یان شیرەکەی چەند خزمەتکارێکی دەستدەکەوێت لەلایەن پیاوێکی رێزدارەوە.

*شیری گوێدرێژی کێویش ماڵ و داراییەکەی رامکراوە.

*ئەگەر سواری گوێدرێژێکی کێوییبوو رام و گونجاوبوو بۆی سەریکردوەتە سەرپێچی، ئەگەر گوێدرێژەکە رامنەبوو زۆرانبازیدەکات لەگەڵی یاخود لێیدەدات ناڕەحەتی قورسی پێدەگات بەهۆی سەرپێچییەوەو غەم و پەژارە رووی تێدەکات.

* ئەگەر گوێدرێژەکە چوە ماڵەکەی پیاوێکی بەدوخراپی بێدین روودەکاتە ماڵەکەی، ئەگەر گوێدرێژەکەی بردە نێو ماڵەوەو لەدڵو دەرووندا وەك نێچیرێك بۆیدەڕوانی خێرو دەستکەوت روو لەماڵەکەیدەکات.

* ماکەری کێوی ژنە، خواردنی شیرەکەی خواناسیو ڕێنومایییە لەئایندا.

* ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژی کێویو رام ببێت بۆی قسەی بەسەر کۆمەڵو تاقمێکی پەرتەوازەی موسوڵمانانادا دەڕوات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گوێدرێژی ئاسایبوو بەگوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر زیان بۆی، ئەگەر گوێدرێژەکەی یەك کەڵەچاوبوو یا دییەی لاوازبوو کەمو کوڕی روودەکاتە بژێوی.

* ئەگەر بینی بوە بەگوێدرێژ بەلاو نەهامەتییەك رووی تێدەکات ئەقڵو ژیری تێکدەداتو کردارەکانی کەم خێر دەبێت.

* ئەگەر گوێدرێژێکی بینی لەئاسمانەوە دابەزیوەتە خوارەوەو عەورەتی چوە بەنێو پاشیدا ماڵو دارایی بێشوماری دەستگیردەبێتو پێی دەوڵەمەنددەبێ بەتایبەت ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوابوو.

* هەروەها گوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر:

+هاوسەر یاخود منداڵ.

+کەسانی دڵڕەقو توندوتیژ.

+کەسانی دەشتەکیو گوندنشین.

* هەروەها مانگای کێویش وایە بەلام پتر بەسۆزە لەگوێدرێژی کێوی.

گوێرەکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کوڕێکی نێرینەیە ئەگەر بەشاخەوەبوو یان پێیبەخشرا، هەموو بەچکەیەکی ئاژەلانی تریش هەر بەوشێوەیە ئەگەر پێی ببەخشرێ.

* گوێرەکەی سوورەوەکراو دڵنیایییە لەترسوبیم بەپێی چیرۆکەکەی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت).

* گوێرەکە کوڕێکە شایستەی خێرە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو سەرپێچیو دەرچوون لەگوێڕایەڵی خوداوەند.

* ئەگەر ژنێك بینی بەخشڵی زێڕەوە یان بەجلوبەرگەوە بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنە.

* گوێرەکەی قەڵەو مژدەیە بەبوونی کوڕو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا .

* ئەگەر بینی گۆشتی گوێزەکە دەخوات ماڵو دارایی لەپیاوۆن بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی گوێزەکەیەکی هەڵگرتو بردی بۆ ماڵی خۆیان غەمو پەژارەیەکی قووڵ ڕووی تێدەکات.

گوێز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوێزی هندی: نێرگەلەیە، هەندێکدەڵێن: ماڵو داراییەکە لەلای پیاوێکی فالگەری بەئەستێرە، ئەگەربینی گوێزی هندی دەخوات زانیاری ئەستێرەگەری فێردەبێت یاخود دوای رای ئەستێرەگەرێك دەکەوێت لەراوبۆچووندا بڕوای پێدەکات، هەروەها ئەگەر بینی بوە بەکاهین یاخود ئەستێرەگەر بەبێداریو بەئاگایی گوێزی هندی بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: ماڵو داراییەکی پەسمەندەکراوە، ئەگەر خشەخشی هەبوو ناکۆکیو دەنگەدەنگو قاووقیژە.

* دارگوێز پیاوێکی عەجەمی ڕەزیلو چرووكو وەرەوڕکارەو خاوەن ماڵو داراییەکی کتوپڕەو خێری لێناکات.

* ئەگەربینی لەسەر داگوێزێکە وابەستەی پیاوێکی عەجەمی گەورە دەبێت بەپێی پیاهەڵدانی خۆی.

* ئەگەر لەسەر دارگوێزەکە هاتەخوارەوە نێوانیان یەکناگریو نابەستری، ئەگەر کەوتەخوارەوە لەسەریو مرد لەبەردەم پیاوێکی کەتەوڵی لەشولار گەورەدا دەکوژرێت یان لەبەردەم پادشایەك، ئەگەر درەختەکە شکا پیاوە لەشولارگەورەکە دەمرێتو ئەوەی دەکەوێتەخوارەوە دەبێت بەفەرمانڕەوا ئەگەر نەمرێت قوتاردەبێت، ئەگەر هەردووەدەستو قاچی شکا ڕوو بەتیاچوونو هیلاکی دەچێتو بەلاو نەهامەتیەکی گەورە ڕووی تێدەکات بەڵام لەدواییدا قوتاردەبێت.

* ئەگەربینی دارگوێزێك دەبڕێتەوە پیاوێکی عەجەمی دەکوژێت.

* ئەگەر گوێزی لەباخێك لێکردەوە لەماڵو دارایی لەلای ژنێکەوە بەدەستدەکەوێت ئەگەر گوێزەکە پاککرابوو رزقو ڕۆزی تەواوە.

* ئەگەر توێکڵی گوێزی خوارد غەیبەتی پیاوێکی ڕەزیلو چرووکدەکات، ئەگەر ئەو توێکڵە ژنێك بلاویکردەوە غەیبەتی پیاوێکی ڕەزیلو چرووك دەکات.

* ئەگەربینی وەك ئەوەی یاری بەگوێزدەکات لەماڵی حەرامدا ڕۆدەچێت.

*گـوێزی پـاككراویش رزقو رۆزییـه، هـهروهها دهچـوێنرێ بهپیاوچـاكانو سهركردهو برایان.
*هـهروهها دهچـوێنرێ بهلهشـساغیو درێژهكێشانی سهفهر.
*ئهگهرخهوبینهر ژنبـوو گـوێز بهڵگهیه لهسـهر تهمهندرێـژی لهگـهڵ مێـردو هاوسـهر بـهمۆی واژووبـوونی پیتهكانیـهوهو دروسـتی كاروبـاری قورسو گرانو ئهستهم.
*گـوێزی شـكاو ماڵودارایيـه بهبێماندوبوون.
*گوێزی هندی بهڵگهیه لهسهر گوفتاری كاهینهكان، ئهگهربینی گـوێز دهخوات گوتهی راستو دروستدهبێت.
گـوێگر:(نابلـسی) دهڵێـت: گـوێگرتن لهقورئان یان گـوێگرتن بـۆ پیاههڵدانی پێغهمبـهر (ﷺ) یـان گـوێگرتن لـهوتار بهڵگهیه لهسهر رێنومایو گهڕانـهوه بـۆ لای خـوداو پاشـگهزبوونهوه، ئهگـهر گوێبیـستی بـهدهر لـهوه بـوو ئـهوه دهچـێتهریزی ئهوانـهی خوداوهنـد دهربارهیـان دهفـهرموێت: ﴿وَاِنْ تَـدْعُوهُمْ اِلَى الْهُـدَى لاَ يَـسْمَعُوا﴾ (الأعـراف: ١٩٨). گـوێگرتنیش درۆو فیتنهیه، دهگونجێت گوێگر ناڕهحهتیو بهلاو نههامهتیهك بێته رێی.

*ئهگـهر بینـی گوێـدهگرێ ئهگـهر بازرگـانبوو گرێبهسـتهكهی ههڵدهوهشێنێ، ئهگهر فـهرمانڕهوابێت لادهبرێت.
*ئهگهر بینینی گوێی لهمرۆڤێك گرتـوه بهنهێنی دهیهوێت ئابرووی ببات.
*ئهگهر بینی گوێی لهوتی وتی گرتـوهو شوێنی باشترین وته دهكـهوێت مـژدهی پێدهدرێت.
*ئهگـهر بینـی گوێـدهگرێو خـۆی بهچهشـنێك لێـدهكاتو گـوێی لێنییـه ئهوه درۆدهكاتو رادێت لهسـهرئهوهی، هـهروهها گوێبیـستبوونی دهنگـهكان لهخهودا یاخود پێدانی ئـهوهی شیاوی خهوبینهره بهم چهشنهیه:

+ **قاووقیژی نـهوهی (ئـادهم)**: رزقو رۆزیو سوودو قازانجه.

+ **دهنگی ئاژهڵ**: غهموپهژارهو تـرسو بیمه.

+ **سـهگوهڕ**: گوتـهو خۆههڵقورتانـه لهكارێكدا هیچ كهڵكناگرێ.

+ **مرهی پڵنگ**: خۆنواندنو نـازكردنو پێنهزانینه.

+ **گمـهگمی كـۆتر**: شـیوهن یـاخود مارهبرینه.

+**دەنگی پەڕەسێلکە:** قسەو وتەی بەسوودە یاخود گوێگرتنە لەقورئانی پیرۆز.

+**دەنگی بۆق:** لێدانە یان دەنگی زەنگە.

+**فیشکەی مار:** جەنگاندن و ئاگاداری و دەمەدەمەیە.

+**زەڕەی گوێدرێژ:** دوعاکردنە لەستەمکاران.

+**رەزیل، بەخیل:** گوتەو خۆخستنە نێو گومانەوەیە.

+**بۆڕەی گوێرەکە:** فیتنەو ئاشوبە.

+**دەنگی حوشتر:** سەفەرەو ماندوبوونە.

+**نەڕەی شێر:** هەڕەشەلێکردنە.

+**مرەی پشیلە:** فیتنەی و دەنگەدەنگە لەگەڵ چاوداگرتن و فڕوفێڵ.

+**دەنگی مشك:** كۆبوونەوەو خۆشەویستی و رزق و رۆزییە.

+**دەنگی ئاسك:** ئالوودەو بیرکردنی نیشتمانە.

+**لورەی گورگ:** ئاگاداری دزییە.

+**دەنگی رێوی:** ئاگادارییە بەهەڵهاتن و گواستنەوە.

+**دەنگی چەقەڵ:** کاروباری گرنگە لەشەڕو چاکەدا.

***گوێگرانی مرۆڤ:** (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەرسامی و جیاوازی و پەرتەوازەی یان درۆکردن لەگەڵی.

گوێهەڵخستن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوێ هەڵخستن لەخەودا بریتییە لەدرۆو قسەهەڵبەستن، بەپێی فەرمایشتی خوداوەند ﴿يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ﴾(الشعراء: ٢٢٣).

واپێویست دەکات گوێ هەڵخستن لەلایەن فەرمانڕەواوە کارێکی ناشیاوو گونجاو بێت بەپێی ئایەتی ﴿إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ﴾(الحجر:١٨).

*سەبارەت بەگوێهەڵخستن : ئەوەی لەخەودا ببینێ گوێی هەڵخستوە ئەگەر بازرگانبوو پەشیمان دەبێتەوە لەگرێبەست و پەیمان، ئەگەر فەرمانڕەوا بێت لەکاردەخرێ بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ﴾(الشعراء:٢١٢).

*ئەگەر خۆی بینی گوێی گرتوە لەیەکێك دەیەوێت ئابڕووی ببات و نهێنی ئاشکرا بکات.

*ئەوەی ببینێ گوێ بۆ وتی وتی و قسەی ئەم و ئەو رادێری و شوێنی باشەکانی دەکەوێت مژدەی پێدەدرێت بەپێی ئایەتی : ﴿فَبَشِّرْ عِبَادِ ، الَّذِينَ

يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ﴾(الزمر: ١٧ـ ١٩).
* ئەگەر بینی گوێی هەڵخستبوو بەلام خۆی وانیشاندەدا گوێی لێنییە ڕاستناکاتو بەر ئایەتی: ﴿يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ (الجاثية: ٨)

گ وو

گووژاڵك (كوژاك): (ئیبن سیرین)دەڵێت: داری گوژاڵك پیاوێكی ترسنۆكی تۆقیوی بێدینەو خوای گەورە بەپیسو گەندەڵ ناوزەدیكردوەو بەچەشنێ باسیدەكات جێگیربوونی نییەو دەفەرموێت: ﴿كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ﴾ (ابراهیم: ٢٦) بەروبوومەكەشی غەمو پەژارەیە.

گ ۆ

گۆچان(گاڵۆك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان كوڕێكی خێراو تیژتێپەڕە، هەروەها دەڵێن: پیاوێكی دووڕووی شەلەو یاریكردن پێی هانابردنە بۆ پیاوێك ئەوە سیفەتی بێت.
* هەروەها دەڵێن: باش نییە لەخەودا بەپێی ئایەتی: ﴿أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ﴾ (یوسف:١٠٧).
(نابلسی) دەڵێت: گۆچان زمانێتی یاری پێدەكات ویستو خواز لێكدەدرێتەوە، ئەوەی تێدا ڕوودەدات لەزیادوكەم بیگەڕێنەوە بۆ كوڕ یا زوبان.
* ئەگەر بینی بەگۆچان لەتۆپێكدەدات شەڕ لەگەڵ هاوسەرەكەی دەكات یان لەگەڵ پیاوێكی دووڕوو چونكە تۆپ هەركات بوەستێ دیسان ماندوویدەكاتو لێیدەداتەوە، ئەمەش لەشەڕو پێكداداندەچێت.
* وشەی گۆچان لەوشەی(جان)ەوە هاتوە دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جەنگو زوبان.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر خێرێكی گوزەراو لەرابردوودا.
* ئەگەر بینی گۆچانێكی بەدەستەوەیەو لێدەدات خوازەكانی دەستگیردەبێت بەبێئەوەی جێگیر بووبێتو بەئەندازەی زاڵبوونی بەسەر لێداندا بەدەستیدەهێنێت.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان پیاوێكی پارێزراوی دووڕوە، ئەگەر بینی گۆچانێكی بەدەستەوەیە پەنادەگرێ بەپیاوێك ئەو سیفەتەی هەڵگرتوەو ئەوەی كەوا خوازیاریەتی

بەدەستیدەهێنێتو بەسەر دوژمناندا زاڵدەبێو ماڵو دارایی زیاد دەکات.

* ئەگەر گۆچانەکەی بەنوشتاوەیی بینیو خۆیدابوو بەسەریا ماڵو سامانی دەڕواتو ئەوەش لەخەڵکی وندەبێ، ئەگەر بینی شکا ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەی زەرەدەکات، ئەگەر فەرمانڕەوابوو لادەبرێت.

* ئەگەر بینی بەگۆچانەکەی کێشای بەزەویەکدا کێشەو گرفتی تێدابوو دەبێت بەخلوەنی ئەو زەوییەو نەیارەکانی دەشکێنێ.

* ئەگەر بینی خۆییوە بەگۆچان بەخێرایی و کتوپڕ دەمرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی گۆچانەکەی شکا نەخۆشیەکی سەختو توندەدەگرێو هێزو توانای لەبەردەبرێت.

* ئەگەر بینی بەگۆچانەوە دەڕوات بەڕێوە سوورە لەسەر سواربوونی کەشتی.

* گۆچان بەڵگەیە لەسەر:

+فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە.

+سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

+گەیشتن بەهیواو ئاوات.

* ئەگەر گۆچانەکە لەبادەمبوو بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی ئەوەی خێروشەڕی تێدایە.

* ئەگەر لەقۆخبوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی لەئایندا.

* دەگونجێت گۆچان بەڵگەبێت لەسەر مار یان جادوو.

* ئەگەر بینی لەکەسێکدەدات بەگۆچان زماندرێژیدەکات بەسەریا.

* ئەگەر گۆچانەکەی کێشا بەبەردێکدا ئاوی لێدەرهێنا ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو پتر دەوڵەمەند دەبێ، دەگونجێت رزقو رۆزییەکی باشبێت.

* دەگونجێت گۆچان پیاوێکی گەندەڵو پیسو بێ ئاین بێت چونکە لەدار دروستکراوەو ئەوەش پیاوێکی دووڕووە.

گۆرانی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر گۆرانیەکە خۆشبوو بەڵگەیە لەسەر بازرگانیەکی بەسوود ، ئەگەر باشنەبوو بەڵگەیە لەسەر بازرگانیەکی زەرەرمەند.

* هەندێکدەڵێن: گۆرانیبێژ زاناو دانایە یان یادخەرەوەیە.

*گۆرانی لەبازاڕدا ئابڕوچوونە یاخود کاروباری ناقۆلایە دەکەونە نێوی، بۆ هەژاریش ژیریو ئەقڵ لەدەستدانە.

*ئەگەر شوێنێکی بینی گۆرانی تیا دەگوت لەوشوێنەدا درۆ روودەداتو جیاوازی دەکەوێتەوە نێوان خۆشەویستانو پلانی ئیرەییبەرە.

*هەروەها دەڵێن: گۆرانی بەڵگەیە لەسەر قاووقیژو گێرمەوکێشمە بەهۆی جیاوازی جموجوولی سەماوە.

*ئەگەر بینی هۆنراوەیکردوە بەگۆرانی بەدەنگێکی خۆشو بەرز خێرە بۆ گۆرانیبێژانو سەرجەم ئەوانەی لەوانن.

*ئەگەر بینی گۆرانییەکی ناخۆشی وت بەڵگەیە لەسەر بێکارییو رسوایی.

*ئەگەر بینی لەنێو قوڕدا دەڕوا‌و گۆرانی دەڵێت: خێرە بەتایبەت ئەگەر خورمای فرۆشت.

*گۆرانیبێژی حەمام قسەو قسەی تاوانبارە.

*هەروەها دەڵێن: گۆرانی لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئاژاوەو دەنگەدەنگە.

*گۆرانیو لاواندنەوە بەڵاونەهامەتییە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەحەمامدا گۆرانی وت لەبازاڕدا بەخواناس ناسرابوو ئامادەی فیتنەدەبێ کەروودەداتو دەکەوێتەوە.

*گۆرانی ملکەچو رسوایان لەبازاڕدا بەڵگەیە لەسەر ئەقڵو سووکیان.

گۆرانیبێژ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودات بینینی بەڵگەیە لەسەر شادیو خۆشی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامۆژگاریکار.

گۆرەویی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گۆرەویی ماڵودارایيو پارێزەرە بۆی، ئەگەر بۆنیخۆشبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی خاوەنەکەی ماڵو داراییەکەی دەپارێزێ بەزەکاتو بەباشی باسدەکرێ، ئەگەر بۆنەکەی ناخۆشبوو بەڵگەیە لەسەر ناقۆلایی ژن، ئەگەر پروکاوکونبوو بەڵگەیە لەسەر رێگری لەزەکاتو خێر.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی گۆرەویی لەپێدەکات ماڵو داراییەکەی هاوسەنگ دەبێت ئەگەر دایکی مابوو کۆچی پێدەکات، وەگەرنا کوڕەکەی یاساغدەبێت.

*هەروەها گۆرەویی بەخزمەتکارو ژنو بەردەست ناوزەدکراوە.

گۆڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆڕی هەڵکەنراو زیندانە هەروەك چۆن زیندانیش گۆڕە.

* ئەگەر بینی دەچێت بۆسەردانی گۆڕستان سەردانی زینداندەکات.

* ئەگەر بینی گۆڕێك هەڵدەکەنێ لەسەربانێك تەمەندرێژ دەبێ.

* کۆمەڵە گۆڕێکی زۆر لەشوێنێکی نادیاردا بەڵگەیە لەسەر پیاوانی دووڕوو.

* ئەگەر بینی گۆڕستان بارانی لێباری خەڵکی سۆزو بەزەییان بەسەرادەبارێ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەشوێنێکی نادیار بینی تێکەڵ بەپیاوێکی دووڕوو دەبێت.

* گۆڕستانی ناسراو بەڵگەیە لەسەر کارێکی حەق کەئەو لێی بێئاگایە.

* ئەگەر بینی گۆڕ بۆ خۆی هەڵدەکەنێ لانەو ماڵێك بۆ خۆی دروستدەکات.

* ئەگەر بینی گۆڕی مردوویەك گوێزراوەتەوە بۆ ماڵەکەی یان گەڕەك و شارەکەی منداڵەکانی لەو شوێنەدا ماڵێك دروستدەکەن.

* ئەگەر بینی چوە نێو گۆڕێك بەبێئەوەی تەرم و جەنازەبێ ماڵێکی بەتاڵدەکرێ.

* ئەگەر بینی لەسەر لێواری گۆڕێك وەستاوە گوناهێك ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿وَلاَ تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ﴾ (التوبة: ٨٤).

* ئەگەر پیاوێکی دەوڵەمەندی لەگۆڕستان بینی بەدەوری گۆڕەکاندا دەهات و دەچوو سەلامی لێدەکات، هەروەها دەڵێن: بێپارە دەبێ و دەست لەخەڵکی پاندەکاتەوە چونکە گۆڕستان شوێنی بێپارەیانە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیندانەو زیندانیش گۆڕستانە، ئەگەر بینی لەگۆڕستان نیشتەجێبوەو هێشتا هەر زیندوە زیندانی دەکرێ.

* ئەگەر گۆڕی هەڵکەندو ڕەبەنبوو ژنێکدەهێنێ بەفروفێڵ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەسەر زەوی هەڵکەندو دیواری نەبوو لانەی قیامەتە ئەگەر چوە نێوی ئەجەلی هاتوە، ئەگەر نەچوە نێوی هیچی تێدا نییە.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی و نەچوەنێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی و نەچوە نێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی بینی لەشوێنێکەوە گوێزرایەوە بۆ شوێنێکیتر کەسێك لەجێنشینەکانی خاوەنی ئەو گۆڕە لانەو ماڵێك دروستدەکات.

*گۆڕی نادیار نەتەوەو کۆمەڵێکی دووڕوون بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴾ (فاطر: ٢٢).

*ئەگەر گۆڕێکی هەڵکەند هاوسەردەگرێ، ئەگەر کردی بەماڵی خۆی زۆر باسی مردندەکات.

*گۆڕ بەڵگەیە لەسەر سەفەری دووروو بێزاریو هاوسەرو زیندان.

*ئەگەر بینی گۆڕێک پڕدەکاتەوە تەمەنیدرێژدەبێو لەشساغدەبێ.

*ئەگەر بینی لەگۆڕێکدا ئەسپەردەکرا بەبێئەوەی بمرێ غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات یاخود تەنگەشەو گرفت دێت بەسەریا یاخود زیندانیدەکرێ.

*ئەگەر خۆی بەکفنکراویو ئەسپەردەکراوی بینی لەگۆڕەکەیداو زیندوبوو ژندەهێنێ.

*ئەگەر گۆڕی مردوویەکی هەڵدایەوە خوازیاری ڕێگەیەکەو شوێنی ڕێبازی مردوەکە دەکەوێ، ئەگەر مردوەکە زانابێت زانیارییەو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر چووەنێو گۆڕەکەیو بەزیندوێتی بەدیکرد ماڵو دارییە حەرامە، ئەو زانیاریو داناییە ڕاستە، ئەگەر بەمردوویی بینی داواکەی دەستگیرنابێ.

*ئەگەر بینی گۆڕی پێغەمبەری (ﷺ) هەڵدایەوە سوننەتی ئەو زیندودەکاتەوە.

*ئەگەر مردووی بینی لەگۆڕەکانیاندا هەستاونو گەڕانەوە بۆ ماڵیان بەبێئەوەی کەس بیانناسێتەوە لەمزگەوت دێتەدەرەوەو جێنشینانی شار گەرچی هاوەڵپەیداکارن پارێزراو دەبن، یاخود کشتوکاڵی خەڵکی سەوزدەبێت کەپێشتر ناهومێدبوون لێی.

*ئەگەر گۆڕی بێباوەڕێکی هەڵدایەوە یا بیدعەکارێ یان کەسێکی ناموسوڵمان دوای ڕێبازی سەرگەردانی دەکەوێت یاخود ماڵو دارایییەکی بەحەرامو فڕوفێڵ چارەسەردەکات، ئەگەر هەڵکەندنەکە بەردەوامبوو هەتا گەیشت بەکەلاکێکی بۆگەن یاخود سووتاو پیسایییەکی زۆرو بێشومار ئەوجا لەبەڵگەهێنانەوەدا بەهێزدەبێو دەگات بەدەرەنجامی خراپی خۆی.

گۆڕستان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئامۆژگاری.

+خوێندنەوە.

+گریان.

گیرفـان دڕانـدن بەڵگەیـە لەسـەر ئـەو حاڵوبارانـە، ئەگـەر گریـان لەترسـی خودابـوو یـان بـەهۆی کاریگـەربوون بەئایەتەکانی قورئـان یـاخود پەشیمان بوونـەوە لـەگوناهو تـاوانی رابـردوو بەڵگەیـە لەسـەر خۆشـیو شـادیو ڕەواندنەوەی خەمو پـەژارەو بەڵگەشـە لەسـەر بارانبـارین بۆئـەوەی بـارانی لێگیراوەو پێویستی پێیەتی.

گـریوپێچ:(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گریوپێچ لەمێزەرو پەتدا سەفەرە.

گرێـی شتێك:(ئـیبن سـیرین) دەڵێت: گرێـی کـراس بەسـتنی گرێبەسـتی بازرگانییە.

*گرێـی پـەتێك باشـی ئاینـەو هـی دەستەسڕ بەدەستهێنانی خزمـەتکارەو هی شەرواڵ هاوسەرگیرییە.

*گرێـی دەزوویـەك بەسـتنی کارێکـە کەتێدایە لەدەسـتەڵاتو هاوسـەرگیریو بازرگانی.

*ئەگـەر گرێـی بەسـت ئـەوە داواکـەی ئاساندەبێ، بەڵام ئەگـەر گرێینەبەست داواکـــەی قـــورسو ئەســـتەمو مەحاڵدەبێت.

*ئەگەر بینی گرێیەك لەشتێك درا بەبێ ئـەوەی تونـدی بکـات بەڵگەیـە لەسـەر غەمو پەژارە لەیـەن دەستەڵاتدارەوە، ئەگەر بینی کەسێکیتر گرێکەی کردەوە ئەوکەسـەیتر هۆکـاری قوتـاربوون ڕزگاربوونیـەتی، ئەگـەر بینـی دوای مانـدوبوونو هـەوڵێکی زۆر کردیـەوە بەقورسـیو ئەسـتەم قوتـار دەبێـت، ئەگەر خۆی کرایەوە خوداوەند دەرووی خێری لێدەکاتەوە لەلایەکەوە هەستی پێنەکردووە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت گرێکان پەیمانو بەڵێنبێت بۆ یەکێك.

گ ر

گڕوبڵێسە:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا قسەی ناقۆڵایە ، ئەگـەر گڕوبڵێسەی بینی قسەوگوتەیەکی خـراپ دەبیستێ لـەپیاوێکی دەسـتەڵاتدارەوە، ئەگـەر بڵێسەی سەند ئەو قسەو گوتەیە زیاد دەکات.

*ئەگـە ئـەو گڕوبڵێسەیە دوکـەڵی پەیداکرد ئەوکارە زۆرمەزنترە.

*گڕوبڵێسە مەترسـییە لەهەرلایـەك لابدات ئەگـەر گڕوبڵێسەکە سووتاندی بەکزی دوژمنەکەی قسەی خراپدەکات بەرانبـەریو ئارامـدەگرێ لەسـەریو دوژمنەکـەی هێوردەکاتـەوە، یەکگڕوبڵێسە وشەیەکی خراپە.

*ئەگـەر بینینـی گڕوبڵێسە زۆربـوو لەسەری سزایەك دێت بەسەریا.

*ئەگــەر بینـــی گرویڵێـــسە لـــەنێو کۆمەڵێکدا بڵاوبوەوە دوژمنایەتیو رقو قیندەکەوێتەوە لەنێوانیاندا.
*ئەگەر بینی گرویڵێسە هەموو شتێکی سـووتاند قـسەو شـەڕو بەربـەرەکانیو جەنگە لـەنێوان نەتەوەیەکداو ستەمە بۆیان.
*هـەروەها گرویڵێسە بەڵگەیـە لەسـەر کـوڕان ، ئەگـەر سـووتاندی یـاخود کەوتەسـەر رووخـسار شـەڕو خراپـەی یەك لەدوای یەکە.
*دەگونجێـت گرویڵێـسە بەڵگـەبێت لەسەر بەدیو خراپی کردەوەکان.

گ ژ

گژنیژ: (ئیبن سیرین) پیـاوێکی سوود وەرگـرە لـەئاینو دنیـا، گژنیـژی وشـك مـــاڵو ســـامانێکە مـــاڵو دارایـــی بێچارەسەر دەکرێ.
گژوگیای ئەسپەك: (نابلسی)دەڵێت: لەخــەودا بەڵگەیــە لەســەر خۆشــیو شادیو نزیکبوونەوەی رزقو رۆزی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر هـەواڵی خۆش یان مرۆڤی نامۆ بەهـەمان شێوە ئەوەی لـەمیوەو گوڵی بۆنداری سـەیر دەچێت لەلێکدانەوەدا بەو شێوەیەیە.

گ س

گسك: (ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گـسك خزمەتکارە .
(نابلسی)دەڵێت : ئەگـەر زبـرو رەقبـوو خزمـەتکاری سەرپێـچیکارە ، گـسکی نەرمیش خزمەتکاری خزمەتکارەکانە.
*هەروەها گسك بەڵگەیە لەسەر کچ.
*ئەگـەربینی ماڵەکـەی گـسك دەدات ئەگــــەر دەوڵەمەنــــدبوو ترســـــی هەژارکەوتنی هەیە.
*هــەروەها وتــراوە: گــسکدانی مــاڵ بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی خۆشـی یـان چـوون روو بەکەسـێکیتر یـاخود مـاڵو سامانی پەرشو بڵاودەبێتەوە.
*ئگـەر زەوییـەکی گـسکداو زبڵـەکانی کۆکردەوە سـوود لەماڵوسـامانی گونـد وەردەگـرێ ئەگـەر هـەیبێت، وەگـەرنا جـابیو هـــەژارێکی دەروودووکـــردوو دەبێ.
*دەگونجێت بینینـی گسك بەڵگـەبێت لەسـەر رەواندنـەوەی غـەمو پـەژارەو قەرزدانەوە.
گسکدان: (نابلـسی) دەڵێـت: بۆیـەکێك کاری پیسو پۆخڵ ئەنجامبدات بەڵگەی خێرە بەتایبەت بۆ پیشەوەران.
*ئەگـەر مـاڵی کەسـێکی تـری گـسکدا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، گسکدان

بۆ دەوڵەمەند هەژاریی‌و کەمکردنی ماڵ‌و سامانە.

گ ڵ

گڵکار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گڵکێش پیاوێکە ئابرووی خەڵکی دادەپۆشێ، ئەگەر بینی کارێك لەقوڕ دروستدەکات کردارێکی چاك‌و باش ئەنجامدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی گڵکار بەڵگەیە لەسەر توندوتیژی لەکاروباردا‌و ئەوەی خۆی لەبەرژەوەندی‌و کاری کەسێکیتردا ماندودەکات.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەم‌و پەژارە.

گڵ‌وقوڕکار: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر قوڕکاری بینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر غەم‌و پەژارەو گواستنەوەی قسەوباس، ئەگەر لەخەودا گڵی گواستەوە بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە لەهاوەڵەکانی.

گلۆڵەی خوری: (نابلسی) دەڵێت: بۆ بژێویداران بەڵگەی سوودو قازانج‌و رزق‌و رۆزییە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کرێگرتەی کار بەردەوام‌و منداڵ یان تەمەنیدرێژ.

گلێنەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکە خەریکی قاپ‌و قاچاغ دروستکردنەو خزمەتکارە یاخود ژنی بەدین‌و بەرزە.

*شتومەکی گڵکاری بەڵگەیە لەسەر شانازیکردن بەپەچەڵەك‌و ماڵ‌و سامان‌و جوانییەوە.

گلێنەی سورەووەکراو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گلێنە لەخەودا پیاوێکە خێروچاکەی بۆ دەرودراوسێکانی دەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی گلێنە بەڵگەیە لەسەر ژن‌و دەمەوانەو دەسکەکەشی ماڵ‌و جیهازییەتی لەگەڵ منداڵ ئەگەر مسبوو، ئەگەر لەشووشەبوو بەڵگەیە لەسەر ژنی هەژار یاخود بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی کاروبارو شاراوەو نهێنی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك زوو دووگیان بێت‌و زوو منالی لەباربچێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کچ‌و ئاژەڵ یان سەفەر.

گ و

گوارە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوارە بۆ پیاوان ئەنجامدانی کارێکە بەگوێ.

*ئەگەر ژنێك یان کچێکی بینی گوارەیەك لەگوێچکەیدابوو بازرگانیەکی بەسوودی لەلایەکی ئاوەدانەوە بۆسەرهەڵدەدات ژنی شۆخ‌و شەنگی تێدایە.

*ئەو کوێچکەیەی گوارەی تێدایە ژن و کچە.

*ئەگەر دووگوارەی لەگوێچکەیدا بینی بەگەوهەر رووکەشکرابوون جوانیو خۆشیو دنیایە بەدەستدەهێنیو قورئانو ئاینو دەنگخۆشی پێدەبەخشرێ لەگەڵ دڵنیایی لەسەرجەم کارەکانیدا.

*ئەگەر لەگەڵ گوارەکەدا پارچەیەکی دی لەگوێچکەیدابوو کچی پێدەبەخشرێ، ئەگەر ژنێکی دووگیان خەوێکی ئاوایبینی کوڕێکی نێرینەی دەبێت.

*گوارەو پارچە ئاڵتونێك کەبکرێتە گوێ بۆ ژنو پیاو وەك یەك وایە.

*ئەگەر گوارەکە زێڕبوو پیاوێکی گۆرانیبێژە، ئەگەر لەزیوبوو نیوەی قورئان لەبەردەکات.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: تاکێك گوارەم لەگوێچکەدا بینی، ئەویش وتی: لەگۆرانیدا چۆنی؟ وتی دەنگم خۆشە.

(نابلسی) دەڵێت: گوارە لەخەودا بازرگانییە بۆیەکێك لەگوێچکەی ژنەکەیدا بیبینێ یان لەگوێچکەی کچێکدا، ئەگەر لەزێڕبوو هەموو قورئان لەبەردەکات، ئەگەر بەبێگەوهەربوو کوڕەکە بەئاوازەوە گۆرانی دەڵێت.

*ئەگەر ژنێکی رەبەن خەوێکی لەوجۆرەی بینی شوودەکات.

*گوارە لەگوێچکەی منداڵدا جوانییەو بۆ منداڵی باڵغ باش نییەو بۆ پیاو لەکەداری کاری ناقۆڵایە زیادوکەمی روو لەئەقڵو ژیریدەکات.

*ئەگەر چەن گوارەیەکی لەگوێچکەیا بینی قورئان لەبەردەکات یاخود فێری زانیارییەکدەبێ خەڵکی سوودی لێوەردەگرن.

*گوارە بۆ ژن هاوسەرەو پارچە ئاڵتونی دی لەگوێچکەدا منداڵەکانیەتی.

*دەگونجێت گوارە لەوەرگەی ئاژەڵ بێت یاخود ئەوەی کەدەخورێ یان ژنان خۆیانی پێجواندەکەن لەخشڵو زێڕ.

*ئەگەر گوارەی لەگوێچکەیدا بینی حەز لەبیستنی گۆرانیدەکات یاخود ئامادەی کۆڕی گۆرانیبێژ دەبێ.

گواستنەوە:(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەو گۆڕینی حاڵو باری لەخێرەوە بۆ شەڕو خراپەو لەشەڕەوە بۆ خێر.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زەرەرو زیـان بۆئـەوەی دەیگوێزێتـەوە، سوودیش بێت بۆئەوەی بۆی رەوانە دەکرێت.

*هەروەها دەڵێن: گواستنەوە شەڕو خێری هەڵگرتوە بەیەکەوە.

گواستنەوەی شتومەك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی بوە بەفەرمانڕەواو ئەو پۆستەش شایانی نەبێت خراپەو رووداوێکی ناقۆڵای پێدەگاتو دوژمنەکانی گاڵتەی پێدەکەن.

(نابلسی)دەڵێت: گواستنەوەی شتومەك لەخەودا بەپێچەوانەوە دەگەڕێتەوە وەك بینینی کەنیسە دەبێت بەمزگەوتو درەختی وشك بەداروردەختی بەردار دەبێت، ئەوانە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گۆڕینی پلەوپایەداران یان جیاوازی بارودۆخی جیهان لەشەڕو خراپەوە بۆخێروچاکە یاخود بەپێچەوانەوە.

*هەروەها گواستنەوەی ئەندامەکانی لاشەو گۆڕینی شێوازی مرۆڤەکان.

*ئەوەی ببینێ بارگرانەو وانەبێت چاکیو باشییە لەئایندا دەبێت بەڕێزو شکۆمەندی.

*ئەوەی ببینی بوە بەمناڵ هیچ خێرێکی تێدا نییە لەهەموو حاڵوبارێکداو تووشی نەفامیو نەزانی دەبێت.

*ئەگەر ژنێك بینی پیربوە یان نیمچەپیرەو وانەبێت چاکییە لەئاینو دیندا.

*ئەگەر بینی پیربوەو دواتر بوەتەوە بەلاو ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت ئەگەر لەوانەبوو کەدنیا پشتی تێکردبوو دنیا رووی تێدەکاتەوە، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر بینی شادی گرتوویەتی جوانبوە بەخێرایی دەمرێت.

*ئەگەر بینی لەخەودا بالای درێژبوە ماڵوداراییو وەچەی دەبێت.

*ئەگەر بینی کورتبوە ماڵەکەی یان ماڵات یا ئوتومبیلەکەی دەفرۆشێت.

*ئەگەر کەموکوڕی بینی لەبەشێك لەئەندامەکانیشدا بینی لەکەمو کورییە لەئایندا.

*ئەگەر بینی چوەتە سەر شێوەی ژنێك بەلاو نەهامەتیو ملکەچی رووی تێدەکات مەگەر لەخەوەکەیدا وەك خۆی لێبێتەوە.

* ئەگەر بینی عەورەتێکی هەیە وەك عەورەتی ژن ملکەچیو سەرشۆڕی رووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەبەربەرەکانیکارانبوو بائاشتی لەگەڵ رکەبەرەکانی بکات چونکە بەڵگەیە لەسەری ئەگەر ئاشتبوەوە لەگەڵی داواونیازی بەدەستدێت.

* ئەگەر ژنێك بینی عەورەتی وەك پیاوی هەیە یان ریشی هەیە ئەگەر کوڕێکی غەریبی هەبوو پەیوەندی پێوە دەکاتەوە، ئەگەر دووگیانبوو کوڕی دەبێت، ئەگەر دووگیان نەبوو هەرگیز کوڕی نابێت، ئەگەر منالیبوو کوڕەکەی دەمرێت بەرلەوەی بالغ بێت، دەگونجێت لێکدانەوەکەشی بگوێزرێتەوە بۆ پیاو بژێوی پەیداکەری باسی بەباشەو چاکە دەکرێت بەئەندازەی گەورەیی ئەو عەورەتە.

* ئەگەر ژنێك بینی پیاوێك لەگەڵ ژناندا جووت دەبێت لێکدانەوەکەی بۆ بژێوی پەیداکەری دەبێتو پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر بینی کلك یا شاخ یان سمو پەرچەمی هەبێت لەلێکدانەوەدا باشە.

* هەروەها ئەگەر بینی دەنووكو شفرە یا لمۆز یا هەرشتێکی زیادەی لاشەی هەیە هەمووی دنیایەو بەباشە دەگەڕێت (پشت بەخوا).

* ئەگەر بینی ئەندامێکی گوێزراوەتەوە بۆ جەستەی ئاژەڵێك ئەگەر دڕندەبوو زاڵدەبێت بەسەر بەرانبەرەکەی بەماڵو سامان یا بەدەستەلآت یاخود بەپلان یان بەفێڵو تەڵەکە، ئەگەر بوو بەئاژەڵێکی گۆشتخۆر بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەی، یان رسواییوسووکی.

* ئەگەر بینی وەك باڵندە پەڕوباڵی هەیە پلەوپایەو خێری بەدەستی دەهێنێت.

* ئەگەر بینی بەباڵەکانی دەفڕێ بەپلەوپایەداریی سەفەر دەکات بەئەندازەی بەرزبوونەوەی بەسەر زەویدا.

* ئەگەر بینی لەشولاری بوە بەگڵێنە یان شووشەو فەخفوری نامێنێت.

* ئەگەر بینی بوە بەئاسن تەمەنی درێژدەبێت.

* ئەگەر بینی بوە بەتاقو پردو خەڵکی بەسەریا دەپەڕنەوە دەبێت بەفەرمانڕەوا یان هاوچەشنی ئەو یاخود بەزانایەكو خەڵکی لەکاروبارەکانیدا پەنای بۆ دەبەن.

*ئەگەر بینی بوە بەگۆچان و گالۆك لەخەودا خێری تێدا نییەو خراپەیە لەئاین دنیایدا.
*ئەگەر بینی بوە بەگۆچان خێری تێدا نییە خراپەیە لەئاین و دنیایدا مەگەر شوێنکەوتەبێت لەئاینیدا.
*ئەگەر یەکێك منداڵی نەخۆشی هەبێت و ببێت بەباڵندە دەمرێت.
*ئەگەر بینی بوە بەمەیمون یان هاوشێوەی ئەوە لەناوچوونی نازونیعمەتە.
*ئەگەر بینی بوە بەوشتر یان ئاژەڵ یاخود درندە یان هاوچەشنی هیچ خێرێکی تێدا نییە لەئایندا بەتایبەت لەهەموو حاڵێکدا.
*ئەگەر بینی بوە بەباڵندە دەبێت بەکەشتیار لەسەر زەویداو حەز لەسەفەر دەکات و ، بژێوی لەبژێوی ئەو باڵندەیە دەکات.
*ئەگەر بینی بوە بەدرندەیەك لەکۆمەڵی موسوڵمانان جیادەبێتەوەو گۆشەگیردەبێت.
*ئەگەر بینی بوە بەئاسك لەبژێویدا خێر دەبینێ لەژن و منالان.
*ئەگەر بینی بوە بەمانگا یان درندەیك خێر لەژن وەردەگرێت.

*ئەگەر بینی بوە بەبەراز بژێوی زۆردەبێت و خۆی ملکەچدەبێت.
*ئەگەر بینی بوە بەجالجالۆکە بەندایەتیدەکات و تەوبەو پەشیمانی لەتاوان و گوناهێکی زۆر دەردەبڕێت.

گواستنەوەی شتومەك بۆ شوێنی باشتر:
(نابلسی)دەڵێت: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە، ئەگەر گواستیەوە بۆ شوێنی نزمتر بەڵگەیە لەسەر رێگری لەچاکەو فەرمان بەخراپە یان گۆڕینی خراپ بەچاکە یا چاك بە خراپە.

گورچیلە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: هەردوو گورچیلە شوێنی دەوڵەمەندیو راستیو رەوانبێژیو هەڵەیە.
*ئەگەر بەقەڵەوی بینی پیاوێکی دەوڵەمەندی خاوەن دواندن و راستییەو لاوازی گورچیلەکانیش هەژاریو هەڵەیی راوبۆچوونە.
*هەروەها دەڵێن: گورچیلە خزمایەتییە، باشیو خراپیان بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هاوکارو یارمەتیدەرە، لەدەستدانی گورچیلەیەك لەدەستدانی یارمەتیدەرو پەناو پشتگیرە، لەدەستدانی هەمووشیان بەڵگەیە لەسەر دڵڕەقی.

* هەردوو گورچیلە پیاوێکی بەهێزو توانایەو لەکاری فەرمانڕەوادایەو ماڵو سامانە بۆ خەڵکی خەرجدەکرێ.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر پەنجەکانی مرۆڤ.

گورگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گورگ دوژمنێکی ستەمکاری درۆزنو دزو ناپاکە، ناپاکی ئەنجامدەدات لەگەڵ هاوەڵەکانیو فرو فێڵیان لەگەڵدەکات.
* ئەگەر گورگێك بچێتە ماڵەکەی دز روو لەماڵەکەیدەکات.
* گۆڕینی دز لەشێوازی خۆیەوە بۆ شێوازێکی تری ئاژەڵی دزێکە تەوبە دەکاتو پاشگەزدەبێتەوە.
* ئەگەر تووڵەگورگی بینی بەخێویدەکات ئەوە منداڵێکی فڕێدراو لەوەچەو پشتی دزێك بەخێودەکاتو تێکچوونی ماڵو حاڵەکەی لەسەر دەستی ئەو منداڵەدا دەبێت.
* هەروەها دەڵێن: ئەوەی گورگێك ببینێ پیاوێکی پاكو تاوانباردەکات بەپێی چیرۆکەکەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) لەبەرئەوەی دز ترسو بیمو لەکیسچوونی کاروبارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گورگێکی بینی بووە بەگا منداڵێکی دز دەبێت بەپیاوێکی دادپەروەری بەخشندە.

* هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەخەودا گورگێك ببینێ گوتارێکی باشدەبیستێ لەلایەن گەورەکەیەوە یاخود خێرێك بەدەستدەهێنێت، بەڵام ئەگەر راویکرد شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ شەهیدبووندا.
* گورگ بەڵگەیە لەسەر رۆژەکانی ساڵ چونکە گورگ شوێنی گورگ دەکەوێت بەپەلە رێگەدا ئەگەر لەئاوێك پەڕینەوە هەروەها چۆن رۆژەکانی ساڵ بەدووی یەکدا دێن.
* هەروەها گورگ بەڵگەیە لەسەر دوژمنێکی دز کاروکرداری ئەو ئەنجامدەدات بەئاشکرا.
* ئەگەر بینی بوە بەگورگ لەخەودا شادیو خۆشی بەدەستدەهێنێت.
* شیری گورك ترسو بیمو بەسەرچوونی کاروبارە، گورگ دەستەلاتدارێکی ناپاكو بێ وادەیە، یاخود دزێکی کزو لاوازە یان پیاوێکی درۆزنو بێ بەڵێنە.
* ئەگەر لەخەودا سەگێکی بینی لەگەڵ گورگدا یەکیانگرتوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویيو ناپاکیو دەستبڕین.

گوشەر: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گوشەرێك دانرا لەشارێکدا بەڵگەیە لەسەر:

+فەڕو پیت لەو شارەدا.
+نەبوونی قاتو قڕی.
+مەرگی شیردەر.
* هەروەها لەخەودا ئەگەر گوشەری قامیشی شەکربوو بەڵگەیە لەسەر دنیاو رووتێکردنی بەهۆی رزقو رۆزییە جیاوازەکانەوە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+ئەسپەردەکردن.
+ماڵوسامان.
+سوودو قازانج بلاوکردنەوە.
+بڵاوبوونەوەی زینـدانیانو دەرچوون لەناڕەحەتیو قەیران.
+حەمام.
+قوتابخانە.
+خەڵوەتگەو تەکیە.
* گوشەری زەیت بەڵگەیە لەسەر رێنومایی گومڕاو زانیاریی بۆ قوتابی.
* هەروەها گوشەر بەڵگەی خێرە بۆ شیردەری منداڵ.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی خاوەن ماڵو دارایییە. ئەگەر بینی کونجی گوشی ماڵو سامانی لەزیادبوندادەبێت هەروەها گوێزیش هەر بەوچەشنەیە.
* گوشین بەڵگەیە لەسەر نیشتمان، ترشیاتکار پیاوێکە لەخەڵکی خواناس نزیکدەبێتەوەو رمان بەسەر خەڵکیدادەدات خۆیان بەدووربگرن لەخۆشیەکانی دنیاو هاوکارییان دەکات لەسەر خواناسی.
* گوشەی رۆنی گوێز پیاوێکی رەنجبەرو ماندووەو خاوەن ماڵو دارایییەکی نەشونماکارە.
* گوشەری تسریێ بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ئاینو فیتنەو ئاشوب.
* گوشەری رۆن بەڵگەیە لەسەر دەرووڵێکردنەوەو قوتاربوون لەغەمو پەژارەو زانایانو لێکۆڵەرەوانو بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+ئالوودەبوونی حەزو ئارەزوو.
+بیدعەکاری.
+بەجێهێنانی کاری نابەجێ.
* بینینی بەڵگەیە لەسەر رێنومایی و دەرچوون لەتاریکارییو روو بەنورو روناکی چوون.
* هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر رزقو رۆزیو سوودو قازانج.

گوڵ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوڵ کوڕ یان ماڵێکی رێزدارە ، هەروەها دەڵێن: گوڵ بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی ئاوارەیەك یان هاتنی کتێبێك.
* هەروەها دەڵێن: گوڵ ژنێکە لەمێرد جیابوەتەوە یان کوڕێکی دەمرێ یاخود

بازرگانیەکە بەردەوام نابێت یان خۆشیو شادییەکە بەهۆی زوو هەڵوەرانی گوڵەوە تیادەچێت.
*ئەگەر بینی لاوێك گوڵێکی پێدا دوژمنێکی بەڵێنی پێدەداتو بەردەوام نابێت لەسەری.
*ئەگەر تاجەگوڵێنەیەکی لەسەرسەری بینی ژنێك دەهێنێو بەخێرایی ئاژاوەو ناتەواویی دەکەوێتە نێوانیان.
*ئەگەر ژنێك خەوێکی وای بینی مێردە بەوسیفەتەوە.
*گوڵی راخراوو خۆشی دنیایە بەبێنەوەی هێزو مانەوەی هەبێت.
*بڕینی گوڵەباخ غەمو پەژارەیەو گوڵ لێکردنەوە خۆشییە.
*لێکردنەوەی گوڵی سپی لەبێستاندا ماچکردنی ژنێکی داوێنپاکە ، ئەگەر گوڵەکە سووربوو ژنەکەی خاوەن ئارەزوو خۆشیو شادییە.
*ئەگەر گوڵەکەی بەزەردی بینی ژنێکی نەخۆشە ، لێکردنەوەی خونچە کەهێشتا نەکراوەتەوە بەڵگەیە لەسەر لەبارچوونی کوڕ ، هەروەها دەڵێن: گوڵ باسکردنی باشە، ئەگەر گوڵێکی گەڵا گەورەی لێکردەوەو گوتی خراپە بەرانبەر ژنێکی شۆخو شەنگ دەکرێو بێتاوانە لێی.

*هەندێکیدەڵێن: بۆنداران زۆروکەمی غەمو پەژارەیە، گوڵ گریانو غەمو پەژارەیە ئەگەر ئەو شوێنەی ببینرێ کەتێدا ناسراوە بێنەوەی دەستی لێبدات یان لێیبکاتەوە.
*رێحانە گریانە ئەگەر لەشوێنی خۆی هەڵکەنراو نەما.
*بەهەمان شێوە گوڵو مۆردو ئەوەی بۆنو بەرامی هەیە لەگەڵ پاقلەو ئەوەی رەنگەکانی نابزێرێ غەمو پەژارەیە خواردنی پاقلەواتیش غەمو پەژارەیە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی گوڵی چنییەوە رێزو خۆشەویستیو نازو نیعمەت بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر لەباخێکدا گوڵی سووری چنییەوە بەڵگەیە لەسەر زیرەکیو بیرساغیو نزیکبوونەوە لەخەڵکیو نەرمو نیانی.
*گوڵ بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی.
*ئەگەر نەخۆشێك گوڵی راخراوی لەژێر خۆیدتا بینی یان جلوبەرگی گوڵینی پۆشی دوای چل رۆژ دەمرێت چونکە ماوەی مانەوەی گوڵ ئەوەندەیە.
*گوڵەباخ بەڵگەیە لەسەر کۆمەڵێکی بۆڵەبۆڵکارو کرداری غەمو پەژارەهێنەر.

* گوڵچنینەوە خۆشحاڵییەو دەگونجێت گوڵی زەرد بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی هی سووریش جوانیبێت.

* دەگونجێت گوڵی سپی بەڵگەبێت لەسەر درهەمو هی سوور دینار.

* گوڵی سوور دیارو بەهێزترە لەبەڵگەدا.

* لەخەودا چێژو خێرە، ئەگەر بینی تاجەگوڵینە بەسەریەوەیەتی ژندەهێنێتو تامو چێژ لەدنیادا بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر گوڵی بینی بەڵام لەکاتی خۆیدا نەبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات.

* ئەگەر گوڵ هەڵبگریو لەدەستبڕەکان بێت ئەوە دەستگیردەکریَ، نەخۆشدەمریو گوڵی هەمەڕەنگو جۆراوجۆر بەڵگەیە لەسەر دنیاو خۆشیەکانی.

* گوڵ مژدەی دووگیانبوونی ژنانە لەگەڵ دەروولێکردنەوەو رەواندنەوەی غەمو پەژارە.

گولاو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گولاو ماڵو پیاهەڵدانو لەشساغیو چاکییە.

گولاوپرژێن(عەتردان): بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+لابردنی ئەوەی کارێکی پێسپێردراوە.

+چاکبوونەوەی نەخۆش.

+سەفەر بۆئەوەی خوازیاری سەفەرە.

+سەرکەوتن بۆ شەڕکەران.

+شاییو ئاهەنگی هاوسەرگیرو هاوچەشنی.

* یاخود کچو ژنو منداڵە، هەروەها دەڵێن: گەنجینەدارە ئەگری خەرجی ماڵی پێسپێراوە.

گوڵە بەیبوونە: گوڵە بەیبوونە ئاوەڵزاوای پیاوە، ئەوەی ببینیَ گوڵە بەیبوونە لێدەکاتەوە هەندێك لەخزمەکانی هاوسەرەکەی دەکەن بەهاوڕێی خۆیان.

گوڵەشلێر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوڵەشلێر پیاهەڵدانی باشە، هەندێکدەڵێن: بەڵگەیە لەسەر خراپە چونکە ناوەکەی لە(سوء - خراپە)وە سەرچاوەیگرتوە.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر رێبازو سوننەت یان خراپە، هەروەها دەڵێن: ئەگەر لەخەودا گوڵەشلێری بینیو پێیدرا خراپەی ساڵێکە.

گوڵەگەنمو جۆ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەنمو جۆی دەستی مرۆڤ یان سەرخەرمان یاخود کۆکردنەوەی لەدەفرێکدا ماڵو سامانێکە بەدەستیدەهێنێت لەکارو پیشەی کەسانیتر یاخود زانیارییەکە فێردەبێت.

*ئەوەی گوڵەگەنمو جۆی پەرش‌و بڵاوی هەڵگرتەوە لەزەویداو خاوەنی زەوییەکەی ناسیەوە ماڵێکی پەرش‌و بلاوی لەهاوەڵێکەوە دەستدەکەوێت.
*ئەگەر بینی کشتوکاڵەکەی کەدەدورێتەوە لەکاتی خۆیدا نییە بەڵگەیە لەسەر مردن لەو شوێنە یاخود لەجەنگدا، ئەگەر گوڵەگەنمەکان زەردو ئاڵتوونیبوون بەڵگەیە لەسەر مەرگی پیاوە بەتەمەنەکان ، ئەگەر سەوزبوو مەرگی لاوو کوشتنیانە.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی کشتوکاڵی سەوز بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی جەمکراو کەزیاد دەکات، گوڵەگەنمی سەوز بەقەدەکەیەوە رزق‌و رۆزی‌و فەرپیتە، گوڵەگەنمی وشکیش نەبوونی‌و قاتی‌و قرییە.
*دەگونجێت گوڵەگەنم بەڵگەبێت لەسەر نارەحەتی هەروەك چۆن گوڵەگەنمو جۆ بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی پاداشت.
*دەگونجێت گوڵەگەنمەکان بەڵگەبێت لەسەر ساڵانی دنیا بەمانگ‌و رۆژەکانیەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵ‌وسامانی دنیا لەگەڵ گەنجینە.

گوڵێك: لەخەودا ژنێکی جوانە، ئەوەی ببینێ ژنێکی شۆخ‌و شەنگ‌و جوان دەستنیشاندەکات خەڵکی پێی سەرسامدەبن‌و ئەو ژنەش خزم‌و کەسی خۆی نییە.
*هەروەها لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ئامرازەکانی کەیف‌و خۆشی دەربڕین.
+پێکەنین‌و وێنەگرتن‌و جل‌وبەرگی جوان‌و رازاوەیە.
*دەگونجێت هاوسەرگیری ئەنجامبدات یاخود گۆرانیبێژێك بەکرێ بگرێ.
*ئەگەر بینی تێکەڵ بەمانگبوە یاخود هاتۆتە خوارەوە یاریکردنە بەمنداڵان یاخود دەگونجێت کەسی شێت‌و گێلبێت کەواهیچ سوودو قازانجی لەقسەو گفتوگۆیا نییە.
*هەروەها ژنی پادشاو بەرپرسە.
*هەروەها دەڵێن: ژنێکی بیانییە، ئەگەر بینی‌و رەبەنبوو ژنێکی بەدەر لەنەتەوەو زوبانی خۆی دەکات بەهاوسەری.

گومان(دوودڵی): (نابلسی) دەڵێت: لەگوتەی پەروەردگاردا هاتوە بەڵگەیە لەسەر دووڕووی‌و فڕوفێڵ‌و چاوبەست.
دەگونجێت دووڕوبێت‌و خوداوەند لەرۆژی قیامەتدا تەماشای نەکات یاخود هاوسەری داوێنپاکی تومەتباربکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا گوناه بەپێی ئایەتی: ﴿ إنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إثْمٌ﴾ (الحجرات: ١٢).

گومەز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گومەزمێزە، ئەگەر بینی گومەزێکی لەسەر هەور دروستکرد دەستەلاتو هێزی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی بیناو ساختمانی هەیە لەنێوان ئاسمانو زەویو چەندین گومەزی سەوزی تێدایە باشی حاڵوبارو مردنییەتی بەشەهیدی.

*بیناو ساختمان دروستکردن بەڵگەیە لەسەر هێنانی ژن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی بینایەك دروستدەکات هاوڕێو خزمە نزیکەکانی لەخۆشیدا کۆدەکاتەوە.

*ئەگەر بینی گڵکاری گۆڕی پێغەمبەریکرد (ﷺ) بەماڵو پارەیەك (حەج)دەکات.

*ئەگەر خشت کۆکرابووەوە بەلام لەبیناسازیدا بەکار نەدەهێنرا پارەوپوولە.

*ئەگەر بینی بینایەکی کۆن نوێدەکاتەوە بۆ زانایەك باسوخواسی ئەو زانایە دووبارە دەهێنێتەوە پێش.

*ئەگەر ساختمانو بیناکە هی فیرعەونبوو یان ستەمکارێك نوێکردنەوەی باسو خواسییەتی.

*پێغەمبەری خوا(ﷺ) دەفەرموێ: "ئەگەر لەخەودا بینی بینایەك دروستدەکات کردارێك ئەنجامدەدات".

*ئەگەر بینی دەستیکردوە بەدروستکردنی بینایەكو لەبناغەوە چاڵیکردو بینایکرد هەتا بەرزو بڵندیکردەوە داوای زانیاریو دەستەلاتو پیشەیەکدەکاتو پێداویستی خۆی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی بینایەك دروستدەکات لەشارێك یان گوندیك لەو شوێنەدا ژنێکدەهێنێ، ئەگەر لەشووشە دروستیکرد خۆڕازاندنەوەو رووپامایییە، ئەگەر لەقوڕ دروستیکرد حەلاڵو بژێوییە.

*ئەگەر نەخشداربوو دەستەلاتو زانیاریو شادیو خۆشییە ، ئەگەر لەگەچ دروستیکرد یان لەخشتو وێنەی لەسەربوو روو لەقسەو وتەی پووچو بەتاڵدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ژنێکە هێناویەتیو مارەییەکی زۆریداوە، ئەگەر گومەزێکی رووخاندو ژنەکەی نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر لەشساغبوو تەلاقیدەدات.

*گومەز دەستەلاتە بۆیەکێك خاوەنی بێت یان بچێتە نێوی.

*ئەگەر كۆمەڵە گومەزێكی زۆری بینی یان دروستیكرد لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەی یان چوونە ریزی چارەنووسدارانەوە.

*ئەگەر گومەزو باڵندەی بینی بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو شكۆمەندی.

*گومەزی لەخشتدروستكراو دەستەلآتدارە.

*ئەگەر بینی گومەزێكی خشتی لەسەر دروستكراوە بەزووترین كات دەستەلآتێكی پرشكۆو شانازیو شكۆمەندی دەستگیردەبێ.

*گومەز لەماڵدا ژنێك یان رێكوپێكییە لەلایەن ژنەوە.

*پیاوێك دەڵێت: لەخەودا بینیم گومەزێك دروستكرابوو چوار پیاو رووخاندیان، راڤەكاری خەویش وتی: زانایەك دەمرێ، دوای دوو رۆژ یەكێك لەزانایانی گوندێكی (دمشق)مرد.

گون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جووتە گون پەتو هۆكاری دوژمنەو بەهۆیەوە دەگەن بەمەردووم.

*ئەگەر هەردووگونی بینی برابوو بەبێنەوەی بۆگەن بكەن یا زیانیان پێبكات دوژمنەكانی زەفەری پێدەبەن بەئەندازەی ئەوەی تووشی هەردووگونی هاتوە، ئەگەر گونەكانی بینی گەورەبوون یاخود هێزو توانایەكی زیاتریان هەیە لەهی خۆیان دوژمنەكانی ناتوانن زیانی پێبگەیەنن.

*ئەگەر بینی گونی بەخشیوە بەكەسانیتر بەویستیو ئەوەی لێدەركەوت كورێكیدەبێت بەنادروستیو دەدرێتەپاڵ یەكێكیتر.

*ئەگەر گونەكانی بەدەستی پیاوێكی ناسراوەوە بینی زەفەری پێدەبات، ئەگەر ئەو پیاوە لاوبوو دوژمنێتی.

*ئەگەر شێری تێهات ماڵو داراییەك بەدەستدەهێنێت دڵنیا نابێت لەدوژمنەكانی.

(نابلسی) دەڵێت: جووتەگون شوێنی چێژو خۆشینو، دەگونجێت بەڵگەبێت:

+هەردوو هاوسەر.

+دووكوڕ.

+دووپیشە.

+دوو دەرگاوان.

*ئەگەر بینی هەردوو گونی كەوتوونەتە دەستی دوژمنەكانی بەو ئەندازەیە دەستیان پێدەگات.

*دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر دوو خوشكو دوو كچو دوو هاوسەر یان دایكو پوور.

*ئەگەر گونەكانی بینی براون ئەگەر دوو نەخۆشی هەبوو دەمرن، ئەگەر دوو هاوسەری هەبوو دەمرن.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵو دارایی، ئەگەر بینی گونەکانی بڕاون پارەیەکی لێداوا دەکرێتەوە، ئەگەر هیچی نەبوو رەچەڵەکی دەبچڕێو رزق و رۆزی ئەستەمو دەبێتو نیعمەتی خوایی لێدەسەنرێتەوە.
* ئەگەر بینی بەویستی خۆی گونی بەخشیوەو لێی بووەوە کوڕێکی دەبێتو نادروست دەبێتو کوڕەکەی دەدرێتە پاڵ کەسێکیتر.
* دەگونجێت جووتە گون بەڵگەبێت لەسەر:
+جموجووڵ.
+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دەنوێت لەسیسەم یا دەیخاتە ژێرسەری لەسەرین.
* ئەگەر ژنێك بینی دوو عەورەتی هەیە دەگونجێت دوانەیەکی ببێ.
* ئەگەر پیاوێك بینی جووتە گونی هەر نییە یاخود بەهۆی نەخۆشییەوە بڕاون بەهۆی دەردە شێرو دەردە رێوی دەگونجێت ژنەکەی تەلاق بدات یاخود منداڵێکی لەدەستبدات یا بژێویو کاروکاسبی کەمو کوڕی تێبکەوێت، ئەگەر ئیش‌وکاری کێشانە بکات کێشانەکەی دەشکێ، ئەگەر هاوسەرداربێ گەورەی ژنەکەیو خزمی نزیکی لەدەستدەدات، یاخود دەگونجێت لەخۆ پارێزیەوە بچێت بۆ خوار ئەوە.

گوناه(تاوان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەنجامدانی گوناهو تاوان بەڵگەیە لەسەر قەرزکردنی خاوەنەکەی هەروەك چۆن قەرزکردن بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا قەرزە، ئەگەر کۆمەڵێ گوناهو تاوان ببینێ کۆبوەتەوە لەسەری قەرزە، داننان بەگوناهو تاواندا مەزنیو رێزداریو شکۆیە.

گوناهو تاوانی بچووك: (نابلسی)دەڵێت: شارەزاییە لەخراپەکارانو بەڵگەیە لەسەر لێخۆشبوون لەتاوانەکان بەپێی ئایەتی: ﴿إلاَّ اللَّمَمَ إنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ المَغْفِرَةِ﴾(النجم:٣٢).

گوند(لادێ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوندێکی ناسراو بەڵگەیە لەسەر خۆی یان دانیشتوانەکەیو ئەوەی لێوەی دێت چونکە هەموو شوێنێك بەڵگەیە لەسەردانیشتوانەکەی هەروەك پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ وَاسْأَلِ القَرْيَةَ ﴾ (یوسف: ٨٢) واتە لەدانیشتوانەکەی بپرسە.

*دەکونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی ستەمو بیدعەو خراپەو دەرچوون لەکۆمەڵو نامۆبوون لەراوبۆچوونی دانیشتوانی شاردا هەربۆیە خوداوەند باسی رۆڵی ستەمکارانی چواندوە لەگوندەکاندا.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+لانەو ماڵی مێرووله.

+گوند خۆی.

*ئەگەر ئەو گوندە ناسراوبوو دەستەڵاتدار دەدات بەسەریا.

*دەکونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+کولله.

+سەرما.

+دەردو نەخۆشی.

+پڕکردنەوەی کونەمێروولەو لەسەربانی ماڵدا.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێکی تۆکمەو قایم دەکوژرێ یاخود کوشتار بەرپادەکات بەپێی ئایەتی: ﴿لاَيُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعاً إِلاَّ فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ﴾ (الحشر: ١٤).

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوند کارێکی سووکو نزم هەڵدەبژێرێ بەسەر کارێکی قورسو گراندا یاخود کارێکی دیاریکراو ئەنجامدەدات وادەزانێ سنووردار نییە یاخود خێرێك ئەنجامدەدات وادەزانێت شەروخراپەی کردووەو پاشگەزدەبێتەوە لێیو سوودی نییە لەبۆی.

*ئەگەر بینی چوەتە نێو گوندێك دەستەڵاتێك بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەگوندێك هاتەدەرەوە بەجێیهێشت لەناڕەحەتی قوتاردەبێتو پشوودەدات بەپێی ئایەتی: ﴿ أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا ﴾ (النساء: ٧٥).

*ئەگەر بینی گوندێکی ئاوەدانو وێرانبوو کشتوکاڵو کێڵگەکان کاولبوون بەلاو نەهامەتییە بۆ خاوەنەکانی، ئەگەر بەئاوەدانی بینی چاکی ئاینی خاوەنەکەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ستەمو تیاچوونە بەپێی ئایەتی: ﴿ قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ﴾ (العنكبوت: ٣٦).

*ئەگەر بینی لەگوندێك دێتەدەرەوە چاکییە بۆی لەئایندا.

*ئەگەر بینی لەگوندەوە دەچێ بۆ شار لەماندووبوونەوە دەچێت رووبەپشوو لەترسەوە بۆ دڵنیایی.

*ئەگەر بینی لەشارەوە دەچێت بۆ گوندێك پێچەوانەی ئەوەیە.

گوێ:(ئیبن سیرین) دەڵێت: گوێ هاوسەری پیاوە یان کچەکەیەتی، ئەگەر بینی سێ گوێچکەی هەیە بەڵگەیە لەسەر ژنێك و دوو کچ، ئەگەر چوار گوێچکەی هەبوو خەوەکەی دوو لێکدانەوە هەڵدەگرێت:

١)دەگونجێت چوار ژنی هەبێت.

٢)چوار کچی بێ دایکی هەبێت.

*ئەگەر بینی گوێچکەکانی بەدەرکەوتووە ئەوا ژنەکەی تەلاقدەدات یان کچەکەی دەمرێت.

*ئەگەر بینی یەك گوێچکەی هەیە کەسێکی نزیکی دەمرێت.

*ئەگەر بینی خاوەن نیو گوێچکەیە خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی ژنەکەی و هێنانی ژنێکیتر.

*ئەگەر بینی لەیەکێك لەگوێچکەکانیدا ئەموستیلەیەك هەڵواسراوە کچەکەیدەدات بەشوو منداڵێکی نێرینەیدەبێت.

*هەروەها وتویانە: ئاین گوێچکەیە، ئەگەر بینی گوێی ئاخنی بەشتێك بەڵگەیە لەسەر بێباوەڕی، ئەگەر بینی خاوەن چەن گوێچکەیەکە حەق و راستی بۆ دەخرێتەڕوو ، بەڵام پێی قایل نابێت بەپێی ئایەتی: ﴿أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ (الأعراف: ١٩٥).

*هەروەها وتویانە: ئەگەر کەسێکی دەوڵەمەند چەن گوێچکەیەکی جوانی هەمە چەشنی بینی گوێبیستی هەواڵی خۆشدەبێت، بەڵام ئەگەر گوێچکەکان هەمە چەشن و جوان نەبوون هەواڵی ناقۆڵاو خراپ دەبیستێ.

*ئەوەی چاو لەگوێچکەکانیدا ببینێ تووشی کوێریدەبێت و ئەوشتانەی بەدی دەکات بەچاوەکانی بەگوێ دەیبیستێ.

*هەروەها وتویانە: ئەوەی ببینێ خاوەن چەن گوێچکەیەکە زۆرباشە بەتایبەت بۆ ئەوانەی دەیانەوێت کەسێك گوێڕایەڵیان بکات وەك ژن و منال و خزمەتکار، بەڵام بۆ دەوڵەمەند بەڵگەیە لەسەر هەواڵی خۆش ئەگەر گوێچکەکان جوان و هەمەچەشنبوون، بەڵام ئەگەر جوان و باش و هەمەچەشن نەبوون بەڵگەیە لەسەر هەواڵی ناخۆش، بۆ زەبوون و کەسانی ناکۆك و دووبەرە بەڵگەیە لەسەر بەندایەتی و بەردەوامبوونی و لایەنی ناکۆکیش بەڵگەو بڕیار بەسەریا دەچەسپێنێ.

*دەگێڕنەوە کەسێك بینی لەخەودا خاوەنی دوانزە گوێچکە زیاترە، خەوەکەی لای خەولێکدەرەوەیەك

گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر ئەوکەسەی خەوەکەی بینیوە خاوەن بڕیاربێت بەسەر کەسانیدیدا خێرو چاکەی زۆری پێدەگات، خۆئەگەر دەوڵەمەندبێت هەواڵی پێدەگات بەئەندازەی گوێچکەکانی لەولاتانەوە بەهۆی بژێوییەوە، ئەگەر زەبوونیشبوو غەمو پەژارە رووی تێدەکات، ئەگەر ناحەزو دوژمنداربێت دادوەر فەرماندەدات بەسەریا بەبڕیاری گرانو وتەو گوتەی زبرو رەقیش دەکات بەرانبەری، ئەگەر ناکۆکیشبوو زاڵو سەرکەوتوودەبێت بەسەر نەیارو ناکۆکەکانی.

* (نابلسی)دەڵێت: گوێچکە شوێنی بێداریو پلەوپایەیە بۆیە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر منداڵو ماڵو سامانو پلەوپایە. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو ئەقڵو دینو دەستەلاتو خزمو کەسو کار کەمرۆڤ پێوەیان جوانو رازاوە دەبێت ، ئەوەشی ببینێ گوێچکەی گەورە بووە یان جوان بووە یاخود رووناکی لێوە دێتە دەرەوە یان دەچێتە نێوی بەڵگەیە لەسەر رێنوێنیو گوێڕایەڵی بۆ پەروەردگارو وەرگرتنی بڕیارو فەرمانەکانی.

* ئەگەر بینی لەخەودا گوێچکەی بچووکەو بۆنی ناخۆشی لێدێتەدەروە یان دەچێتە ناوەوە بەڵگەیە لەسەر خراپە، دەگونجێت گوێی زیادەش بەڵگەبێت لەسەر رێگەدانو مۆڵەت پێدان، ئەگەر گوێچکەکانی جوان بوو ئەوەی دەیەوێت باشو چاکە.زۆری گوێچکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هونەری زانستەکان یان جێگیر نابێت لەسەر حاڵو بارێك.

* دەگونجێت گوێچکە بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی دەچێتە نێویەوە.

* ئەگەر بینی گوێچکەکانی بووبوو بەگوێچکەی هەندێك لەئاژەلان پلەوپایەکەی لەدەستدەداتو رێزو شکۆمەندی کەمدەکاتو بیستنی سارددەبێت.

* ئەگەر بینی هەردوو پەنجەی خستۆتە گوێچکەیەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی بەبیدعەوە، ئەگەر بیدعەچیبوو بەڵگەیە لەسەر مەرگیو سووربوونی لەسەر وازلێهێنانی ئەوەی ئەنجامیداوە یاخود دەبێت بەبانگبێژ.

* گوێی پادشاو فەرمانڕەوا سیخوڕەکانیەتی.

* گوێچکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی شتی تێدەکرێ لەکیسەو سندووقو گەنجینە.

*ئـەوەی ببینــێ بەباشــی ببیــستێ بەڵگەیـە لەسـەر تێگەیشتن‌و راسـتی‌و ئاین‌و دڵنیایی.

*ئەوەی ببینـێ کـەڕە بەڵگەیـە لەسـەر تێکچوونی ئاینی.

*ئەوەی ببینێ گوێچکەی براوەو کـەس نەزانێت یـەکێك ژنەکـەی یـان کـچەکەی هەڵدەخەڵـەتێنێ، ئەگـەر چاك‌و بـاش بـوەوە ژن‌و کـچەکەی تەوبەدەکـەن‌و پاشگەزدەبنەو دەگەڕێنەوە بۆچاکە.

*ئەوەی ببینـێ لەچڵك‌و پیسی گوێی دەخــوات زینــا لەگــەڵ منــاڵ‌و نێرینەدادەکات.

گوێبیستی پشکنینی پزیشك: لەخـەودا بەڵگەیــــە لەســــەر پێــــشکەوتن‌و ســەرکەوتن، دەگونجیــت بەڵگــەبێت لەســـەر چـــاکبوونەوە لەنەخۆشـــی، هـەروەها بەڵگەیـە لەسـەر دەرخـستنی کەموکوڕی.

گوێدرێژ(کەر): (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوێدرێــژ بــاپیرەی مرۆڤــە بەهــەر چەشـنێك بیبینـی ئەگـەر قەڵـەو یـا لاوازبێت.

*ئەگـەر بەباشـی دەڕۆیـشت بـەڕێوە سوودو قازانجی دنیایە.

*ئەگـەر جوانبێـت جـوانی‌و قەشـەنگی خاوەنەکەیەتی.

*ئەگـــەر ســـپیبوو ئـــاین‌و گەشـــەی خاوەنەکەیەتی.

*ئەگەر لاوازبـوو هەژارییـە ، قەڵـەویش مـاڵ‌و دارایـی خاوەنەکەیـەتی، ئەگـەر رەشـبوو شـادی‌و مامەڵـەی خۆشـیەتی لەگــــەڵ موڵــــك‌و دەســــتەڵات‌و فەرمانڕەوایی.

*ئەگـەر رەنگـی سـەوزبوو پارێزکـاری‌و ئاینداربیە.

(ئیبن سیرین) لەنێو سەرجەم ئاژەڵانـدا گوێدرێـــژی لاباشـــتربوو، هـــەروەها گوێدرێـــژی رەشـــیش لەپێـــشتربوو، گوێدرێـــژێ بەزینـــەوە کوڕێکـــە لەشکۆمەندیدایە.

*درێـژی کلکـی گوێدرێـژ مانـەوەی دەستەڵات‌و پۆستی فەرمانڕەواییە.

*تـۆپینی گوێدرێـژ بەڵگەیـە لەسـەر مردنی خاوەنەکەی.

*سمـی گوێدرێـژ سەرچـاوەی مـاڵ‌و داراییەکەیەتی.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گوێدرێژەکەی بتـۆپێ مـاڵ‌و دارایـی لەکیـسدەچێت ئەگـەر وانـەبێت پەیوەنـدی دەبـچڕێ یـاخود خزمەتکارەکـەی دەمرێـت یـا باوك‌و باپیری دەمـرن کەبەخێویانکردو

رزق‌و رۆزیان بۆ پەیدادەکرد، ئەگەر واش نەبوو گەورەو سەرداری دەمرێت یاخود سەفەر دەکات‌و دەستبەرداری خزمەتکارەکەی دەبێت.

*ئەگەر ژنبێت مێردەکەی تەلاقیدەدات یاخود دەمرێت یان سەفەردەکات.

*ئەو گوێدرێژەی خاوەنەکەی نەناسراوە پیاوێکی نەزان‌و بێباوەڕە بەپێی ئایەتی: ﴿ انَّ أنكَرَ الأصْوَاتِ﴾ (لقمان: ١٩).

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی جوولەکە بەپێی ئایەتی: ﴿ كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أسْفَارًا﴾ (الجمعة: ٥)، ئەگەر گوێدرێژەکە زەڕانی لەسەر مزگەوتێك یان بڵندگۆیەکەوە بێباوەڕێك بانگەشەی بێباوەڕیدەکات، ئەگەر بانگیدا بەبانگی ئیسلام بێباوەڕێك موسوڵماندەبێت.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژ تووشدەبێت بەدەستی کۆمەڵ‌و گروهێکی نەزانەوە بەپێی ئایەتی: ﴿ كانهم حُمر مستنفرة﴾ (المدثر:٥٠).

*ئەگەر سواری گوێدرێژێك ببێت‌و بەباشی پێوەی بڕوات باپیرەی لەکاروکردەوەی رازییە.

*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژ بخوات ماڵ‌و دارایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بەلێدان دەڕوات بەڕێوە بێبەشەو بەتەنیا بەنزاو پاڕانەوە نان‌و بژێوی پێدەدرێت.

*ئەگەر گوێدرێژەکەی چوە نێو لانەو ماڵەکەی باپیرەیەتی بەخێرو چاکەوە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی بوە بەهێستر بژێوی لەلایەن فەرمانڕەواوە دەبێت، ئەگەر بوو بەدڕندە بژێوی لەلایەن ستەمکارێکەوە دەبێت، ئەگەر بوو بەبەرانێك باپیرەیەتی رێزداریدەکات.

*ئەگەر بینی گوێدرێژەکەی هەڵگرتووە هێزو توانایە خوداوەند پێیدەبەخشێ هەتا پێی سەرسامدەبێت.

*ئەگەر گوێی لەسمی ئاژەڵبێت بەبێنەوەی ببینێ باران‌و رێبازە.

*گوێدرێژ بۆ کەشتیارو موسافیر خێرە لەوەی هێواش بێت‌و نەجووڵێت.

*ئەگەر تەرسی گوێدرێژ کۆبکاتەوە ماڵ‌و دارایی زیاددەکات، ئەگەر زۆرانبازی لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات هەندێك لەخزمە نزیکەکانی دەمرن.

*ئەگەر هاوسەرگیری لەگەڵ گوێدرێژێکدا بکات بەهێز دەبێت لەسەر رێبازی باوباپیرانی.

*ئەگەر بینی گوێدرێژێك هاوسەرگیری لەگەڵکردوە ماڵو دارایی و جوانی بەئەندازەیەکی بێشومار زیاددەکات.
*گوێدرێژی رامو گوێڕایەڵ بێداری باپیرەی خەوبینەرە بۆ خێرو ماڵو دارایی.
*ئەگەر ببیێ بەخاوەن گوێدرێژێك یاخود بیبەستێتەوە یان بیخاتە نێو ماڵی خۆی خوداوەند خێرو چاکەیەکی بێشوماری پێدەبەخشێو قوتاریدەکات لەغەمو پەژارە.
*ئەگەر لەسەر پشتی گوێدرێژەکەی بکەوێتە خوارەوە هەزار دەکەوێت، ئەگەر گوێدرێژەکە هی کەسێکیتر بێتو لەسەری بکەوێتە خوارەوە پەیوەندی نێوان خۆیو هاوەڵەکەی دەبچڕێ.
*ئەگەر گوێدرێژێك بکڕێو نرخەکەی بدات بەدرهەم خێروچاکەی لەقسەوگوفتارەوە دەستدەکەوێت.
*ئەگەر گوێدرێژێکی چاوکوێر ببینێ ماڵو داراییەکی هەیە شوێنو جێی نازانێت، ئەوەی ناقۆڵاو نکوولی لێکراوە لەگوێدرێژدا دەنگییەتی، لەبنەڕەتدا باپیری مرۆڤو بەختیەتی.
*ماکەر ژن یان خزمەتکارێکی بەدخوو یان بازرگانی مرۆڤو شوێنی سوودو قازانجیەتی، ئەگەر لەخەودا لەژێریابوو دووگیانبوو لێیو منداڵیبوو بەچەشنێ رەگەزی ئەو قبوڵینەکات کوڕەکە هی ئەو نییە گەرنیشانەیەکی تێدابێت.
*ئەگەر لەشیری ماکەر بخواتەوە نەخۆشییەکی سووك دەگرێتو چاکدەبێتەوە.
*ئەگەر ماکەرەکەی جاشەکەرێکی نێرینەیبێت منالی نێرینەی دەبێت ئەگەر مێینەبوو بەڵگەیە لەسەر خاویو لەسەرخۆیی.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی سواری ماکەرێك ببێت بێئەوەی جاشەکەری لەگەڵدابێت ژنێکدەهێنێت بەبێئەوەی منداڵی هەبێت، ئەگەر گوێدرێژەکە جاشەکەری لەگەڵدابێت ژنێکی کوڕدار دەهێنێت.
*ئەگەر بینی دەستی جاشەکەیگرت یاخیبوو ترس‌وبیم رووی تێدەکات لەلایەن کوڕەکەیەوە، ئەگەر یاخینەبوو سوودو قازانجێکی هێواشی پێدەگات.
*هەروەها دەڵێن: ماکەر زیادبوونی ماڵو داراییو پلەوپایەیە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا منالە یا کورە یاخود ژنە ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر یان زانست بەپێی ئایەتی: ﴿ كَمَثَلِ ٱلْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ﴾ (الجمعة: ٥).

* ئەوەی پێچەوانەی حاڵی بەئاگابوونی لەگوێدرێژەکەیدا بەدیبکاتو خەوبینەر لەخواترس بێت بەڵگەیە لەسەر خاوبوونەوەی بەندایەتی.
* دەگێڕنەوە (ذي النون) ی (میسری) (ڕەزای خوای لێبێت) گوتویەتی: من کاتێ سەرپێچی خوداوەند دەکەم ئەو حاڵوبارە لەگوێدرێژو خزمەتکارەکەمدا بەدیدەکەم.
* ئەگەر سواری ئاژەڵێکبوو کەشیاوینەبوو بەهۆی توێشوو پێداویستیەکانەوە ئەرکدەخاتە ئەستۆی یەکێك کەشایستەینەبێت.
* دەگونجێت گوێدرێژ بەڵگەبێت لەیەر بژێویو ڕزقو ڕۆزی.
* گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+زانایەك کارو کردەوە بەزانیارییەکەی نەکات.
+جوولەکە.
+ئەوەی مرۆڤ لەسەری دادەنیشێت.
* هێسترو خاوەنداریتی گوێدرێژ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جوانکاری بەماڵو سامان.
* گوێدرێژ ژنێکی بژێوی پەیداکارەو خێرو بێری زۆرەو وەچەو نەوەی سوودو قازانجی پەیتا پەیتا هەیە.
* دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر:
+شەڕو ناخۆشی.
+کوڕو منداڵی زینا.
+دەرکەوتنی جنۆکەو دروستکراوی پەنهان.
* هەروەها دەڵێن: بینینی دەنگی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر تاریکایی.
* ئەگەر بینی بەباشی دەتوانێت سواری گوێدرێژ بێت یاخود دەترسێ لەوەی سواری ببێت، بەچەشنێکی جیاوازی خۆیدەردەخات.
* ئەگەر زانایەکی بینی سواری گوێدرێژبوە پلەوپایە بەدەستدەهێنێتو لەوانە وتنەوە دوا دەکەوێت.
* گوێدرێژی لەڕولاواز ماڵو دارایی‌و زیادبوونیەتی.
* گوێدرێژی قەڵەویش ماڵو داراییەکە تەواوبوەو کۆتایی هاتوە.
* گوێدرێژی (مەغربیی) باشترین جێنشینە.
* ماکەر ماڵو داراییەکە لەچاندنو کشتوکاڵ بەدەستیدەکەوێت.
* ئەگەر بینی سواری جاشەکەرێکبوە غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات لەلایەن کوڕ یان ژنەوە.
* ئەگەر گوێدرێژەکەی بمرێت ماڵو دارایی زیاد دەکات، دابەزینیش لەسەر پشتی گوێدرێژو فرۆشتنی هەژارییە.

*ئەگەر بینی گوێدرێژێك سەر دەبڕێت تا گۆشتەكەی بخوات و ڕزق و ڕۆزی فراواندەبێت لەدوای تەنگەژەو نەداری.
*ئەگەر بینی گوێدرێژ بۆیەكێكیتر سەردەبڕێت خواردنی خراپدەبێت.
*ئەگەر بینی گوێدرێژەكەی چەن كلكێكی هەیە بەڵگەیە لەسەر ڕزق و ڕۆزی فراوان.
*ئەگەر بینی گوێدرێژێك یا چەن گوێدرێژێكی هەیە خۆشی و شادی و خێروچاكەی زیاددەكات.
*گوێدرێژی كێویش بەڵگەیە لەسەر سەرپێچی.
*ئەگەر بینی سواری گوێدرێژێكی كێوی بوەو لەسەر پشتی دەكەوێتە خوارەوە بائاگاداری سەرپێچی بێت.
گوێدرێژەوان (خاوەن گوێدرێژ):(ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەن ماڵی حەرامەو سەرچاوەی بژێوی نادروست و حەرامەو هانی خەڵكیدەدات لەسەر بەتاڵ و ناڕەوا.
(نابلسی)دەڵێت: خاوەنی گوێدرێژ بەڵگەیە لەسەر بەرپرسی كاروبار، بینینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی بەهۆی سەفەرو گەڕانەوە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سووك و ئاسانكردنی كاروباری قورس و گران.

گوێدرێژی كێوی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: جیاوازی هەیە سەبارەت بەگوێدرێژی كێوی لەلێكدانەوەدا، هەندێكیان دەڵێن: پیاوێكە، ئەوەی بیبینێ بەڵگەیە لەسەر دوژمنایەتی نێوان خەوبینەرو كەسێكی نادیار كەهیچ وپووچ و بەدڕەچەڵەكە.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایی، ئەوەی ببینێ گوێدرێژێكی كێوی لەدوورەوە ئەوە ماڵ و دارایییەكی تیاچووی دەستدەكەوێتەوە.
*دەڵێن: سواربوونی گەڕانەوەیە بۆ ناحەقی و بەتاڵ و تێكدانی بەندی گوێڕایەڵی بۆ موسوڵمانان.
*ئەگەر گۆشتی گوێدرێژێكی كێوی خوارد یان شیرەكەی چەند خزمەتكارێكی دەستدەكەوێت لەلایەن پیاوێكی ڕێزدارەوە.
*شیری گوێدرێژی كێویش ماڵ و دارایییەكەی رامكراوە.
*ئەگەر سواری گوێدرێژێكی كێوییبوو رام و گونجاوبوو بۆی سەریكردوەتە سەرپێچی، ئەگەر گوێدرێژەكە رامنەبوو زۆرانبازیدەكات لەگەڵی یاخود لێیدەدات ناڕەحەتی قورسی پێدەگات بەهۆی سەرپێچییەوەو غەم و پەژارە رووی تێدەكات.

* ئەگەر گوێدرێژەکە چوە ماڵەکەی پیاوێکی بەدوخراپی بێدین روودەکاتە ماڵەکەی، ئەگەر گوێدرێژەکەی بردە نێو ماڵەوەو لەدڵو دەروونـدا وەك نێچیرێك بۆیدەڕوانی خێرو دەستکەوت روو لەماڵەکەیدەکات.

* ماکەری کێوی ژنە، خواردنی شیرەکەی خواناسیو ڕێنومایییە لەئایندا.

* ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گوێدرێژی کێوییو رام ببێت بۆی قسەی بەسەر کۆمەڵو تاقمێکی پەرتەوازەی موسوڵماناندا دەڕوات.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر گوێدرێژی ئاسایبوو بەگوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر زیان بۆی، ئەگەر گوێدرێژەکەی یەك کەڵەچاوبوو یا دییەی لاوازبوو کەمو کوڕی روودەکاتە بژێوی.

* ئەگەر بینی بوە بەگوێدرێژ بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات ئەقڵو ژیری تێکدەداتو کردارەکانی کەم خێر دەبێت.

* ئەگەر گوێدرێژێکی بینی لەئاسمانەوە دابەزیوەتە خوارەوەو عەورەتی چوە بەنێو پاشیدا ماڵو دارایی بێشوماری دەستگیردەبێتو پێی دەوڵەمەنددەبێ بەتایبەت ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوابوو.

* هەروەها گوێدرێژی کێوی بەڵگەیە لەسەر:

+هاوسەر یاخود منداڵ.

+کەسانی دڵڕەقو توندوتیژ.

+کەسانی دەشتەکیو گوندنشین.

* هەروەها مانگای کێویش وایە بەلام پتر بەسۆزە لەگوێدرێژی کێوی.

گوێرەکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کوڕێکی نێرینەیە ئەگەر بەشاخەوەبوو یان پێیبەخشرا، هەموو بەچکەیەکی ئاژەڵانی تریش هەر بەوشێوەیە ئەگەر پێی ببەخشرێ.

* گوێرەکەی سوورەوەکراو دڵنیاییە لەترسوبیم بەپێی چیرۆکەکەی حەزرەتی (ئیبراهیم) (سەلامی خوای لێبێت).

* گوێرەکە کوڕێکە شایستەی خێرە، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارەو سەرپێچیو دەرچوون لەگوێڕایەڵی خوداوەند.

* ئەگەر ژنێك بینی بەخشڵی زێڕەوە یان بەجلوبەرگەوە بەڵگەیە لەسەر خۆشیو شادی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنە.

* گوێرەکەی قەڵەو مژدەیە بەبوونی کوڕو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا .

* ئەگـەر بینی گۆشتی گوێزەکە دەخوات ماڵو دارایی لەپیاووژن بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی گوێزەکەیەکی هەڵگرتو بردی بۆ ماڵی خۆیان غەمو پەژارەیەکی قووڵ رووی تێدەکات.

گوێز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گوێزی هندی: نێرگەلەیە، هەندێکدەڵێن: ماڵو داراییەکە لەلای پیاوێکی فالگەری بەئەستێرە، ئەگەربینی گوێزی هندی دەخوات زانیاری ئەستێرەگەری فێردەبێت یاخود دوای رای ئەستێرەگەرێك دەکەوێت لەراوبۆچووونداو بڕوای پێدەکات، هەروەها ئەگەر بینی بوە بەکاهین یاخود ئەستێرەگەر بەبێداریو بەئاگایی گوێزی هندی بەدەستدەهێنێت.

(نابلسی)دەڵێت: ماڵو داراییەکی پەسمەندەکراوە، ئەگەر خشەخشی هەبوو ناکۆکیو دەنگەدەنگو قاووقیژە.

* دارگوێز پیاوێکی عەجەمی رەزیلو چرووكو ورەورکارەو خاوەن ماڵو داراییەکی کتوپڕەو خێری لێناکات.

* ئەگەربینی لەسەر داگوێزێکە وابەستەی پیاوێکی عەجەمی گەورە دەبێت بەپێی پیاهەڵدانی خۆی.

* ئەگەر لەسەر دارگوێزەکە هاتەخوارەوە نێوانیان یەکناگرێو نابەستری، ئەگەر کەوتەخوارەوە لەسەریو مرد لەبەردەم پیاوێکی کەتەوڵی لەشولار گەورەدا دەکوژرێت یان لەبەردەم پادشایەك، ئەگەر درەختەکە شکا پیاوە لەشولارگەورەکە دەمرێتو ئەوەی دەکەوێتەخوارەوە دەبێت بەفەرمانڕەوا ئەگەر نەمرێت قوتاردەبێت، ئەگەر هەردوودەستو قاچی شکا روو بەتیاچوونو هیلاکی دەچێتو بەلاو نەهامەتیەکی گەورە رووی تێدەکات بەلام لەدواییدا قوتاردەبێت.

* ئەگەربینی دارگوێزێك دەبڕێتەوە پیاوێکی عەجەمی دەکوژێت.

* ئەگەر گوێزی لەباخێك لێکردەوە لەماڵو دارایی لەلای ژنێکەوە بەدەستدەکەوێت ئەگەر گوێزەکە پاککرابوو رزقو رۆزی تەواوە.

* ئەگەر توێکڵی گوێزی خوارد غەیبەتی پیاوێکی رەزیلو چرووکدەکات، ئەگەر ئەو توێکڵە ژنێك بلاویکردەوە غەیبەتی پیاوێکی رەزیلو چرووك دەکات.

* ئەگەربینی وەك ئەوەی یاری بەگوێزدەکات لەماڵی حەرامدا رۆدەچێت.

*گوێزی پاککراویش رزق و رۆزییە، هەروەها دەچوێنرێ بەپیاوچاکان و سەرکردەو برایان.

*هەروەها دەچوێنرێ بەلەشساغی و درێژەکێشانی سەفەر.

*ئەگەرخەوبینەر ژنبوو گوێز بەلگەیە لەسەر تەمەندرێژی لەگەڵ مێردو هاوسەر بەهۆی واژووبوونی پێتەکانیەوەو دروستی کاروباری قورس و گران و ئەستەم.

*گوێزی شکاو ماڵ وداراییە بەبێماندوبوون.

*گوێزی هندی بەلگەیە لەسەر گوفتاری کاهینەکان، ئەگەربینی گوێز دەخوات گوتەی راست و دروستدەبێت.

گوێگر:(نابلسی) دەڵێت: گوێگرتن لەقورئان یان گوێگرتن بۆ پیاهەڵدانی پێغەمبەر (ﷺ) یان گوێگرتن لەوتار بەلگەیە لەسەر رێنومایی و گەڕانەوە بۆ لای خوداو پاشگەزبوونەوە، ئەگەر گوێبیستی بەدەر لەوە بوو ئەوە دەچێتەریزی ئەوانەی خوداوەند دەربارەیان دەفەرموێت: ﴿وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا﴾ (الأعراف: ١٩٨). گوێگرتنیش درۆو فیتنەیە، دەگونجێت گوێگر نارەحەتی و بەڵاو نەهامەتیەک بێتە رێی.

*ئەگەر بینی گوێدەگرێ ئەگەر بازرگانبوو گرێبەستەکەی هەڵدەوەشێنێ، ئەگەر فەرمانڕەوابێت لادەبرێت.

*ئەگەر بینینی گوێی لەمرۆڤێك گرتوە بەنهێنی دەیەوێت ئابڕووی ببات.

*ئەگەر بینی گوێی لەوتی وتی گرتوەو شوێنی باشترین وتە دەکەوێت مژدەی پێدەدرێت.

*ئەگەر بینی گوێدەگرێ و خۆی بەچەشنێك لێدەکات و گوێی لێنییە ئەوە درۆدەکات و رادێت لەسەرئەوەی، هەروەها گوێبیستبوونی دەنگەکان لەخەودا یاخود پێدانی ئەوەی شیاوی خەوبینەرە بەم چەشنەیە:

+ **قاووقیژی نەوەی (ئادەم)**:رزق و رۆزی و سوودو قازانجە.

+ **دەنگی ئاژەڵ**:غەم وپەژارەو ترس و بیمە.

+ **سەگوەڕ**:گوتەو خۆهەڵقورتانە لەکارێکدا هیچ کەڵکناگرێ.

+ **مرەی پڵنگ**:خۆنواندن و نازکردن و پێنەزانینە.

+ **گمەگمی کۆتر**:شیوەن یاخود مارەبڕینە.

+**دەنگی پەرەسێلکە:** قسەو وتەی بەسوودە یاخود گوێگرتنە لەقورئانی پیرۆز.

+**دەنگی بۆق:** لێدانە یان دەنگی زەنگە.

+**فیشکەی مار:** جەنگاندن‌و ئاگاداری‌و دەمەدەمەیە.

+**زەرەی گوێدرێژ:** دوعاکردنە لەستەمکاران.

+**رەزیلی بەخیل:** گوتەو خۆخستنە نێو گومانەوەیە.

+**بۆرەی گوێرەکە:** فیتنەو ئاشوبە.

+**دەنگی حوشتر:** سەفەرەو ماندوبوونە.

+**نەرەی شێر:** هەرەشەلێکردنە.

+**مرەی پشیلە:** فیتنەی‌و دەنگەدەنگە لەگەڵ چاوداگرتن‌و فروفێڵ.

+**دەنگی مشك:** کۆبوونەوەو خۆشەویستی‌و رزق‌و رۆزییە.

+**دەنگی ئاسك:** ئالوودەو بیرکردنی نیشتمانە.

+**لورەی گورگ:** ئاگاداری دزییە.

+**دەنگی رێوی:** ئاگاداربییە بەهەڵهاتن‌و گواستنەوە.

+**دەنگی چەقەڵ:** کاروباری گرنگە لەشەڕو چاکەدا.

*__گوێگرانی مرۆڤ:__ (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سەرسامی‌و جیاوازی‌و پەرتەوازەی یان درۆکردن لەگەڵی.

گوێهەڵخستن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گوێ هەڵخستن لەخەودا بریتییە لەدرۆو قسەهەڵبەستن، بەپێی فەرمایشتی خوداوەند ﴿يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ﴾(الشعراء: ٢٢٣).

واپێویست دەکات گوێ هەڵخستن لەلایەن فەرمانڕەواوە کارێکی ناشیاوو گونجاو بێت بەپێی ئایەتی ﴿إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ﴾(الحجر:١٨).

* سەبارەت بەگوێهەڵخستن : ئەوەی لەخەودا ببینێ گوێی هەڵخستوە ئەگەر بازرگانبوو پەشیمان دەبێتەوە لەگرێبەست‌و پەیمان، ئەگەر فەرمانڕەوا بێت لەکاردەخرێ بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ﴾(الشعراء:٢١٢).

* ئەگەر خۆی بینی گوێی گرتوە لەیەکێك دەیەوێت ئابرووی ببات‌و نهێنی ئاشکرا بکات.

* ئەوەی ببینێ گوێ بۆ وتی وتی‌و قسەی ئەم‌و ئەو رادێری‌و شوێنی باشەکانی دەکەوێت مژدەی پێدەدرێت بەپێی ئایەتی : ﴿فَبَشِّرْ عِبَادِ ، الَّذِينَ

يسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ﴾(الزمر: ١٧ـ ١٩).

*ئەگەر بینی گوێی هەڵخستبوو بەڵام خۆی وانیشاندەدا گوێی لێنییە راستناکاتو بەر ئایەتی: ﴿يَسْمَعُ آيَاتِ اللهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ (الجاثية: ٨)

گ وو

گووژاڵك (كوژاك): (ئیبن سیرین)دەڵێت: داری گوژاڵك پیاوێکی ترسنۆکی تۆقیوی بێدینەو خوای گەورە بەپیسو گەندەڵ ناوزەدیکردوەو بەچەشنێ باسیدەکات جێگیربوونی نییەو دەفەرموێت: ﴿كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الأَرْضِ مَالَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴾ (ابراهيم: ٢٦) بەروبوومەکەشی غەمو پەژارەیە.

گ ۆ

گۆچان(گالۆك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان کوڕێکی خێراو تیژتێپەڕە، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی دووڕووی شەلەو یاریکردن پێی هانابردنە بۆ پیاوێك ئەوە سیفەتی بێت.

*هەروەها دەڵێن: باش نییە لەخەودا بەپێی ئایەتی: ﴿أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللهِ ﴾ (یوسف:١٠٧).

(نابلسی) دەڵێت: گۆچان زمانێتی یاری پێدەکات ویستو خواز لێکدەدرێتەوە، ئەوەی تێدا روودەدات لەزیادوکەم بیگەڕێنەوە بۆ کوڕ یا زوبان.

*ئەگەر بینی بەگۆچان لەتۆپێکدەدات شەڕ لەگەڵ هاوسەرەکەی دەکات یان لەگەڵ پیاوێکی دووڕوو چونکە تۆپ هەرکات بوەستێ دیسان ماندوویدەکاتو لێیدەداتەوە، ئەمەش لەشەڕو پێکداداندەچێت.

*وشەی گۆچان لەوشەی(جان)ەوە هاتوە دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر جەنگو زوبان.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر خێرێکی گوزەراو لەرابردوودا.

*ئەگەر بینی گۆچانێکی بەدەستەوەیەو لێدەدات خوازەکانی دەستگیردەبێت بەبێنەوەی جێگیر بووبێتو بەئەندازەی زاڵبوونی بەسەر لێداندا بەدەستیدەهێنێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆچان پیاوێکی پارێزراوی دووڕوە، ئەگەر بینی گۆچانێکی بەدەستەوەیە پەنادەگرێ بەپیاوێك ئەو سیفەتەی هەڵگرتوەو ئەوەی کەوا خوازیاریەتی

بەدەستیدەهێنێتو بەسەر دوژمناندا زاڵدەبێو ماڵو دارایی زیاد دەکات.

*ئەگەر گۆچانەکەی بەنوشتاوەیی بینیو خۆیدابوو بەسەریا ماڵو سامانی دەڕواتو ئەوەش لەخەڵکی وندەبێ، ئەگەر بینی شکا ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیەکەی زەرەدەکات، ئەگەر فەرمانڕەوابوو لادەبرێت.

*ئەگەر بینی بەگۆچانەکەی کێشای بەزەویەکدا کێشەو گرفتی تێدابوو دەبێت بەخاوەنی ئەو زەوییەو نەیارەکانی دەشکێنێ.

*ئەگەر بینی خۆیبوە بەگۆچان بەخێرایی و کتوپڕ دەمرێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی گۆچانەکەی شکا نەخۆشیەکی سەختو توندەدەگرێو هێزو توانای لەبەردەبڕێت.

*ئەگەر بینی بەگۆچانەوە دەڕوات بەڕێوە سوورە لەسەر سواربوونی کەشتی.

*گۆچان بەڵگەیە لەسەر:

+فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە.

+سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

+گەیشتن بەهیواو ئاوات.

*ئەگەر گۆچانەکە لەبادەمبوو بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی ئەوەی خێروشەڕی تێدایە.

*ئەگەر لەقۆخبوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوویی لەئایندا.

*دەگونجێت گۆچان بەڵگەبێت لەسەر مار یان جادوو.

*ئەگەر بینی لەکەسێکدەدات بەگۆچان زماندرێژیدەکات بەسەریا.

*ئەگەر گۆچانەکەی کێشا بەبەردێکدا ئاوی لێدەرهێنا ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو پتر دەوڵەمەند دەبێ، دەگونجێت رزقو ڕۆزییەکی باشبێت.

*دەگونجێت گۆچان پیاوێکی گەندەڵو پیسو بێ ئاین بێت چونکە لەدار دروستکراوەو ئەوەش پیاوێکی دووڕووە.

گۆرانی:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر گۆرانیەکە خۆشبوو بەڵگەیە لەسەر بازرگانیەکی بەسوود ، ئەگەر باشنەبوو بەڵگەیە لەسەر بازرگانیەکی زەرەرمەند.

*هەندێکدەڵێن: گۆرانیبێژ زاناو دانایە یان یادخەرەوەیە.

*گۆرانی لەبازاڕدا ئابڕوچوونە یاخود کاروباری ناقۆلایە دەکەونە نێوی، بۆ هەژاریش ژیریو ئەقڵ لەدەستدانە.
*ئەگەر شوێنێکی بینی گۆرانی تیا دەگوت لەوشوێنەدا درۆ روودەداتو جیاوازی دەکەوێتەوە نێوان خۆشەویستانو پلانی ئیرەییبەرە.
*هەروەها دەڵێن: گۆرانی بەڵگەیە لەسەر قاووقیژو گێرمەوکێشمە بەهۆی جیاوازی جموجووڵی سەماوە.
*ئەگەر بینی هۆنراوەیکردوە بەگۆرانی بەدەنگێکی خۆشو بەرز خێرە بۆ گۆرانیبێژانو سەرجەم ئەوانەی لەوان.
*ئەگەر بینی گۆرانییەکی ناخۆشی وت بەڵگەیە لەسەر بێکارییو رسوایی.
*ئەگەر بینی لەنێو قوڕدا دەڕوات و گۆرانی دەڵێت: خێرە بەتایبەت ئەگەر خورمای فرۆشت.
*گۆرانیبێژی حەمام قسەو قسەی تاوانبارە.
*هەروەها دەڵێن: گۆرانی لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر شەڕو ئازاوەو دەنگەدەنگە.
*گۆرانیو لاواندنەوە بەلاونەهامەتییە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەحەمامدا گۆرانی وت لەبازاڕدا بەخواناس ناسرابوو ئامادەی فیتنەدەبێ کەروودەداتو دەکەوێتەوە.
*گۆرانی ملکەچو رسوایان لەبازاڕدا بەڵگەیە لەسەر ئەقڵو سووکیان.

گۆرانیبێژ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودات بینینی بەڵگەیە لەسەر شادیو خۆشی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەرو گواستنەوە لەشوێنێکەوە بۆ شوێنێکیتر. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامۆژگاریکار.

گۆرەویی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گۆرەویی ماڵودارایيو پارێزەرە بۆی، ئەگەر بۆنیخۆشبوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی خاوەنەکەی ماڵو داراییەکەی دەپارێزێ بەزەکاتو بەباشی باسدەکرێ، ئەگەر بۆنەکەی ناخۆشبوو بەڵگەیەلەسەر ناقۆلایی ژن، ئەگەر پروکاوکۆنبوو بەڵگەیە لەسەر رێگری لەزەکاتو خێر.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی گۆرەویی لەپێدەکات ماڵو داراییەکەی هاوسەنگ دەبێت ئەگەر دایکی مابوو کۆچی پێدەکات، وەگەرنا کورەکەی یاساغدەبێت.
*هەروەها گۆرەویی بەخزمەتکارو ژنو بەردەست ناوزەدکراوە.

گۆڕ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گۆڕی هەڵکەنراو زیندانە هەروەك چۆن زیندانیش گۆڕە.

* ئەگەر بینی دەچێت بۆسەردانی گۆڕستان سەردانی زینداندەکات.

* ئەگەر بینی گۆڕێك هەڵدەکەنێ لەسەربانێك تەمەندرێژ دەبێ.

* کۆمەڵە گۆڕێکی زۆر لەشوێنێکی نادیاردا بەڵگەیە لەسەر پیاوانی دووڕوو.

* ئەگەر بینی گۆڕستان بارانی لێباری خەڵکی سۆزو بەزەییان بەسەرادەبارێ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەشوێنێکی نادیار بینی تێکەڵ بەپیاوێکی دووڕوو دەبێت.

* گۆڕستانی ناسراو بەڵگەیە لەسەر کارێکی حەق کەئەو لێی بێئاگایە.

* ئەگەر بینی گۆڕ بۆ خۆی هەڵدەکەنێ لانەو ماڵێك بۆ خۆی دروستدەکات.

* ئەگەر بینی گۆڕی مردوویەك گوێزراوەتەوە بۆ ماڵەکەی یان گەڕەك‌و شارەکەی منداڵەکانی لەو شوێنەدا ماڵێك دروستدەکەن.

* ئەگەر بینی چوە نێو گۆڕێك بەبێئەوەی تەرم‌و جەنازەبێ ماڵێکی بەتاڵدەکرێ.

* ئەگەر بینی لەسەر لێواری گۆڕێك وەستاوە گوناهێك ئەنجامدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ﴾ (التوبة: ٨٤).

* ئەگەر پیاوێکی دەوڵەمەندی لەگۆڕستان بینی بەدەوری گۆڕەکاندا دەهات‌و دەچوو سەلامی لێدەکات، هەروەها دەڵێن: بێپارە دەبێ‌و دەست لەخەڵکی پاندەکاتەوە چونکە گۆڕستان شوێنی بێپارەیانە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا زیندانەو زیندانیش گۆڕستانە، ئەگەر بینی لەگۆڕستان نیشتەجێبوەو هێشتا هەر زیندوە زیندانی دەکرێ.

* ئەگەر گۆڕی هەڵکەندو رەبەنبوو ژنێکدەهێنێ بەفروفێڵ.

* ئەگەر گۆڕێکی لەسەر زەوی هەڵکەندو دیواری نەبوو لانەی قیامەتە ئەگەر چوە نێوی ئەجەلی هاتوە، ئەگەر نەچوە نێوی هیچی تێدا نییە.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی‌و نەچوەنێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی کڕی‌و نەچوە نێوی ژنێکدەهێنێ.

* ئەگەر گۆڕێکی بینی لەشوێنێکەوە گوێزرایەوە بۆ شوێنێکیتر کەسێك لەجێنشینەکانی خاوەنی ئەو گۆڕە لانەو ماڵێك دروستدەکات.

*گۆڕی نادیار نەتەوەو کۆمەڵێکی دووڕوون بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴾ (فاطر: ٢٢).

*ئەگەر گۆڕێکی هەڵکەند هاوسەردەگرێ، ئەگەر کردی بەماڵی خۆی زۆر باسی مردندەکات.

*گۆڕ بەڵگەیە لەسەر سەفەری دووروو بێزاریو هاوسەرو زیندان.

*ئەگەر بینی گۆڕێك پڕدەکاتەوە تەمەنیدرێژدەبێو لەشساغدەبێ.

*ئەگەر بینی لەگۆڕێکدا ئەسپەردەکرا بەبێئەوەی بمرێ غەمو پەژارە رووی تێدەکات یاخود تەنگەشەو گرفت دێت بەسەریا یاخود زیندانیدەکرێ.

*ئەگەر خۆی بەکفنکراویو ئەسپەردەکراوی بینی لەگۆڕەکەیداو زیندوبوو ژندەهێنێ.

*ئەگەر گۆڕی مردوویەکی هەڵدایەوە خوازیاری رێگەیەکەو شوێنی رێبازی مردوەکە دەکەوێ، ئەگەر مردوەکە زانابێت زانیارییەو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ، ئەگەر چووەنێو گۆڕەکەیو بەزیندوێتی بەدیکرد ماڵو دارییە حەرامە، ئەو زانیاریو داناییە راستە، ئەگەر بەمردوویی بینی داواکەی دەستگیرنابێ.

*ئەگەر بینی گۆڕی پێغەمبەری (ﷺ) هەڵدایەوە سوننەتی ئەو زیندودەکاتەوە.

*ئەگەر مردووی بینی لەگۆڕەکانیاندا هەستاونو گەڕانەوە بۆ ماڵیان بەبێئەوەی کەس بیانناسێتەوە لەمزگەوت دێتەدەرەوەو جێنشینانی شار گەرچی هاوەڵپەیداکارن پارێزراو دەبن، یاخود کشتوکاڵی خەڵکی سەوزدەبێت کەپێشتر ناهومێدبوون لێی.

*ئەگەر گۆڕی بێباوەڕێکی هەڵدایەوە یا بیدعەکارێ یان کەسێکی ناموسوڵمان دوای رێبازی سەرگەردانی دەکەوێت یاخود ماڵو داراییەکی بەحەرامو فرتوفێڵ چارەسەردەکات، ئەگەر هەڵکەندنەکە بەردەوامبوو هەتا گەیشت بەکەلاکێکی بۆگەن یاخود سووتاو پیساییەکی زۆرو بێشومار ئەوجا لەبەڵگەهێنانەوەدا بەهێزدەبێو دەگات بەدەرەنجامی خراپی خۆی.

گۆڕستان: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ئامۆژگاری.

+خوێندنەوە.

+گریان.

+بیرخستنەوە.
+ملکەچی‌و پشت لەدنیاکردن.
+زانایان.
+خواناسان.
+فەرمانڕەوایانی پادشا.
+سەرکردەکانی سوپا لەباوەڕداران.
+ئامادەکردنی چادرەکانیان بۆ رووبەڕووبوونەوەی سەربازانی دوژمن.
+کۆبوونەوەی ژن‌و پیاو بۆ کاروباری گرنگ‌و پێویست.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەو ماڵی داوێنپیس.
*گۆڕستانی خەڵکی ناموسوڵمان بەڵگەیە لەسەر:
+بیدعە.
+بێئاگایی.
+مەی.
+زیناوخراپ.
+بێباوەڕی‌و ترس‌وبیم.
+تالانی.
+دەرخستنی نهێنی‌و چاو هەڵهێنان بەعەورەت‌و ناتەواوی موشریك‌و دووڕوان.
*ئەگەر لەگڵکۆی ئەوانە شتێکی ئاوا ببینیّ بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی حەلاڵ لەکاسبی یان دەستکەوت.

گۆڕەپانی سوارچاکان:
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر چوست‌و چالاکی‌و سەرکەوتن بەسەر دوژمنان‌و ئاگادارییە بۆ منداڵان یان پیشەسازی بۆیەکێك ببینیّ.
گۆڕهەڵکەن: (ئیبن سیرین)دەڵێت قوتابی‌و زانستخوازە بەلام نادیارە، ئەگەر شایستەی زانیاری نەبوو دەویتە. هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی بەدووی کاروباری نهێنیدا دەگەڕیّ.
*ئەگەر مردوەکانی گواستەوە دەگات بەوەی حەزی پێدەکات.
*ئەگەر گۆڕی مردوویەکی هەڵدایەوە بەدووی زانیاریەکدا دەگەڕێت لەبۆ بەدەستخستنی دنیا، ئەگەر ماڵ‌و سامانبوو حەرامە ئەگەر مردوەکە زیندوبوو ئەوجا زانیاری زیادبوونی ئاینەکەیەتی گەرماڵبوو حەلاڵە.
*ئەگەربینی لەگەڵ مردوویەك دەدویّ لەبۆ بەدەستخستنی پێداویستیەکانی پێداویستیەکانی بەدەستدەهێنیّ.
(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چوونە نێو ماڵی بێباوەڕو بیدعەکاران.

*ئەگەربینی گوڕهەڵدەداتەوەو مردوو دەرناهێنێ دەرووی لێدەکرێتەوەو مژدەی دەدرێتێ.

گوڕهەڵکەنە:(ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکی ستەمکاری دڵڕەق و بێسۆزو بەزەییە، هەرکەس لەخەودا بیبینێ دەچێتە ماڵی وەك پشیلە وایە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی کێشمەکێشی لەگەڵ بکات کێشمەکێش لەگەڵ مرۆڤێکی لەو جۆرەدا دەکات، هەروەها لەخەودا گوڕهەڵکەنە یان پشکنەرە.

گۆڕینەوە(شتبەشت): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گۆڕینەوەیکرد لەخەودا دەستیەتی و وەلامدانەوەیەو شتێکی باشتری پێدەدرێ لەدنیاو قیامەتدا.

گۆڕینی ناو: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی بەناوێکیتر بانگدەکرێت ناوەکە ناقۆلایە خەوش و کەموکوڕی تێدا دیاری دەدات یان نەخۆشییەکی خراپ، خۆئەگەر بەناوێکی باش بانگکرا وەك(محەمەد) یا(عەلی) یا (حەسەن) یان (سەعید) ڕێزو شکۆ بەدەستدەهێنێت بەپێی مانای ناوەکە.

گۆزە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی بەتوانای بڕیار سەپێنەرەو ئەزموونی دەستەلاتی هەیە ئەگەر ئاوی لێرژا دەبێت بەفەرمانڕەواوکاربەدەست، وەگەرنا ئەوا لەکاردەخرێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم لەگۆزەیەکی سەرباریکدا ئاو دەخۆمەوە، ئەویش پێی وت: تەنگت بەکیژێك هەڵچنیوەو زۆرت بۆ هێناوە.

*هەروەها لە(ئیبن سیرین)یان پرسی ئەگەر پیاوێك گۆزەیەك هەڵبگرێ و پەتێکی تێبکات و شۆڕیبکاتەوە بۆ ناوبیرێك کاتێ پڕئاوبوو پەتەکە ببچڕێ و گۆزەکەش بەربێتەوە خوارەوە، ئەویش لەلێکدانەوەی ئەم خەوەدا وتی: پەتەکە پەیمان و بەڵێنەو گۆزەکەش ئافرەتەو ئاویش فیتنەیەو بیریش خراپەیە، ئەوپیاوەش لەلایەن هاوڕێیەکیەوە نێردراوە بۆئەوەی ژنێکی بۆ دەستنیشان بکات بەلام ناپاکی لەگەڵکردوەو بۆخۆی دەستنیشانکردوە، پاشان مارەی بڕیوەو کردوویەتی بەهاوسەری خۆی.

*هەروەها پیاوێکیتر هات بۆلای و پێی وت: لەخەودا بینیم گۆزەیەك بەسەر شانمەوەیەو لەناکاو شکا بەلام ئاوەکەمایەوە، ئەویش وتی: ئاخۆ ژنەکەت دووگیان نییە؟ وتی: بەڵێ،

وتـی: خـۆی دەمرێـتو منالّەکـەی دەمێنێت.
(نابلسی) دەلّێـت: لەخـەودا کـچ یـان خزمـەتکارە ، کۆمەلّـە گۆزەیـەك کـچو خزمـەتکاری ئامـادەی هاوسـەرگیرین، ئـەوەی لێیبخواتـەوە مـالّو سـامانی لەدوولاوە دەستگیر دەبێ.
*ئەگـەر بینـی شـکاوە مـەرگی کـچو خزمەتکارانە.
گۆزەلّـە: (ئـیبن سـیرین)دەلّێـت: بەکرێگیراوێکی دووڕووەو لەسەردەستی ئەودا مـالّو دارایی بەدەستدەکەوێتو خواردنـەوەی ئـاو تێـدا مـالّو دارایـی حەرام یان ژنێکی خۆشنوودە.
*ئەگـەر بینـی نیـوەی خواردوەتـەوە نیوەی تەمەنی لەدەستدەدات ، ئەگـەر کەمتر یا زیاتر بخواتەوە لێکدانەوەکەی بەوچەشنەیە ئـەوەی بەسەرچـوە یـان مـاوە لەتەمـەنی، بـەم پێیـە سـەرجەم دەفرەکان لێکدەدرێتەوە.
*گۆزەلّـە ژن یـان خزمـەتکار یـاخود کۆیلەیە یا خزمەتکار.
*دەگونجێـت ئەگـەر پڕبێـت بەلّگـەبێت لەسەر زەیت یان هـەنگوین یـا شـیر بۆ خەلّکی دنیا.

(نابلـسی)دەلّێـت: ئەگـەربینی لەگۆزەلّەیـەکی دەم باریـك ئـاو دەخواتەوە تەنگ بەکیژێك هەلّدەچنێ، ئەگەربینی گۆزەلّەیەکی بەسەر شانەوە هـەلّگرتووە گەربکەوێتـە خـوارەوەو بـشکێ بـەلاّم ئاوەکـەی بمێنێتـەوە ژنەکـەی دووگیانـدەبێتو دەمرێـتو کوڕەکەی دەمێنێتەوە.
*بینینی گۆزەلّە بەلّگەیە لەسەر ئـاژەلّ یـان هاوسـەرێك زۆر خـۆی مانـدوبکاتو رەنجبدات مەگەر گۆزەلّەکـە مـس بێـت ئـەوجا بەلّگـەیـە لەسـەر ژنێکـی پلەوپایەبەرز.
*گۆزەلّەی مەیو بادە بەلّگەیە لەسـەر ژنێـك لـەخوولی مانگانـەدابێت ، ئـەوەی لەو گۆزەلّەیە ئاوبخواتەوە دەچێتە لای ژنێك لەخولی مانگانەدابێت.
گۆشت: (ئـیبن سـیرین)دەلّێـت: گۆشـت نەخۆشـیو ئێشوئـازارەو کرێنـی بـەلاّو نەهامەتییـە، گۆشـتی تـازەش مردنـەو خـواردنی غەیبـەتکردنی ئەوپیاوەیـە کەئاژەلّەکەی دەدرێتەپالّ.
*خوێ لەگەلّ گۆشتی مەڕ ئەگەر خرایە سـەر ئـاگر خێـرە روو لەخانەوادەکـەی دەکـات، دوای بـەلاّو نەهامـەتییو، بەئەندازەی خۆیو، قەلّەویش باشـترە لەلاوازیو لەڕی.

*ئەگەر بەبێ گۆشتی مەڕبوو کەسێکە باسی نەماوە.
*هــەروەها دەڵــێن: گۆشــتی لاواز پیـاوێکی هـەژارە یـان زەرەرو گۆشـتی وشــــــکەوەبووش دەســــــتکەوتە لەباسکردنی مردواندا.
*ئەگەر گۆشتێکی لەڕی سوێری خـوارد ماڵودارایی کەمدەکات.
*گۆشـتی حوشـتر مـاڵو داراییەکـە لەلایەن دژمنێکـی گـەورەی بـەهێزەوە بەدەستیدەهێنێ بەمـەرجێ خەوبینـەر دەستی لێنـەدات، ئەگـەر دەسـتی لێدا لەلایـەن پیـاوێکی گـەورەو دوژمنێکـی بەهێزەوەیە، ئەگەر بەلێنراوی خـواردی مـــاڵ ســـامانی پیاوێکـــدەخواتو نەخۆشدەکەوێو پاشان چاکدەبێتەوە.
*هــەروەها دەڵــێن: ئــەوەی بیخـوات سوودو قازانج لەدەستەلاتدار دەکات.
*گۆشــتی مانگــا بەلگەیــە لەســەر مانـــدووبوون چـــونکە بەهێواشـــی هەرسدەبێت، هەروەها بەلگەیە لەسەر کەمی ئیشوکار بەهۆی جیرپییەوە.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گۆشتی مانگا سووررەوەکراوبوو دڵنیاییـە لـەترسوبیم، ئەگـەر خەوبینـەر ژنێکـی دووگیـانبوو کـورێکی دەبـێ بـەپێی ئایـەتی: ﴿جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ﴾(هـود:٦٩)هـەتا کۆتـایی چیرۆکەکە.
*هــەموو شــتێك ئــاگری بەربکــەوێ لەکاتی بێداریـدا لەخـەودا رزقو رۆزییە گوناهی تێکەڵبوە.
*ئەگـەر لەخـەودا بینـی گۆشـتی گـا دەخـوات دەبرێتـە بـەردەم دادوەرێك، گوێرەکەی قەڵەو مژدەیـەکی گـەورەی خێرایەو مژدەکەش بەپێی قەڵەوییەتی، هــەروەها دەڵــێن: رزقو رۆزیو فــەڕو پیتە لەگەڵ قوتاربوون لەترسوبیم.
*گۆشتی لێنراوی مانگا رێزێکـی کەمە لەخەوبینەر هەتا واباشە سوپاسگوزاری خـودای تێـدا ئەنجامبـدات: ﴿وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا﴾ (سبأ:١٣).
*گۆشتی مەڕ ئەگـەر سوورەوەکراوبوو هەڵواسـرابوو لـەماڵی خۆیـدا بەڵگەیـە لەســـەر پەیوەنـــدیکردنی بەوانـــەوە کەنایناســـیو میوانـــداری کەســـانی نەناسـراو یـان ئەوانـەی چاوی پێیـان گەشدەبێ ، ئەگەر گۆشتی هەڵواسراوو لەڕوولاوازبوو بەڵگەیە لەسـەرئەوەی ئـەو هاوڕێیانەی بەدەستهێناون هەژارن.
*ئەگـەر گۆشـتەکەی لـەماڵی خۆیـدا بـەتوێتوێکراویو هەڵواسـراوی بینـی

بەلاّو نەهامەتییە دێتە رێی ئەگەر قەلّەوبوو لەمردوو مالّوسامانی دەستدەکەوێ، ئەگەر لاوازبوو بۆی بەجێنامێنێت.

*هەروەها دەلّێن: گۆشتی مەڕ ئەگەر لێنرابوو مالّوسامانە بەماندوبوون دەستگیردەبێ ئەگەر خراپو بۆگەنبوو غەمو پەژارەو ئاژاوەیە.

*گۆشتی نەکولاّو غەمو پەژارەو ئاژاوەو دەنگەدەنگە.

*ئەو گۆشتەی مرۆڤ دەیبینێ خراپ بووەو دەیخوات هەمووی خراپەو بەلگەیە لەسەر تیاچوونی شتێك کەخاوەنیەتی چونکە سروشتی خۆی ناتوانی هەرسیبکات.

*هەندێك لەراڤەکاران دەلّێن: گۆشتی بۆگەن خراپە بۆیەکێك ببینێو نەیخوات، بەلاّم ئەوەی خواردی بۆیباشە، ئەگەر بینی گۆشتێکی لێنراوی خوارد مالّوسامانی زیاددەکات.

*ئەگەر لەگەلّ پیرێکدا خواردی پلەوپایەی لای دەستەلاّتدار بەرزدەبێتەوە.

*حوشتری سوورەوکراو جیاوازی هەیە دەربارەی.

*هەندێکدەلّێن: ئەگەر قەلّەوبوو مالّو سامانێکی زۆرە، ئەگەر لاوازیشبوو رزقو رۆزییەکی کەمە بەهیلاکیو ماندوبوون دەستیدەکەوێ.

*هەندێکدەلّێن: گۆشتی حوشتر بەسورەوەکراوی دلّنیاییە لەترسوبیم.

*هەندێکدەلّێن: حوشتری سورەوەکراو کورە.

*ئەگەر بینی دەیخوات یا لێیدەخوات کورێکی پێدەبەخشرێو گەورە دەبێو لەکاسبی خۆیدەخوات، ئەگەر کولاّوبوو کورەکەی رەوشتبەرزی پێدەدرێ، ئەگەر نەکولاّوبوو لەکاروکاسبیدا ژێر نابێ.

*هەروەها وتراوە: هەموو سورەوەکراوێکی بازاڕ مژدەیە، ئەگەر نەکولاّبوو غەمو پەژارەیە لەلایەن کورەکەیەوە رووی تێدەکات.

*ئەگەر گۆشتی سورەوەکراو دوا لەگەلّی لەتیاچوون قوتاردەبێ بەپێی چیرۆکی ئەو گۆشتەژاراوییەی گوفتاری لەگەلّ پێغەمبەردا(ﷺ)کرد[1].

*سەری تەنوریش سەرۆکە، ئەگەربینی سەری ئاژەلّێکی گەورەی کڕیو قەلّەوبوو سوود لەمامۆستاکەی دەکات، ئەگەر لاوازبوو هیچ سوودێکی لێناکات.

[1](ئەبوداود) (٤٥١١) و(دارمی : ٦٧).

*ئەگەر سەرەکەی بۆگەنبوو پیاهەڵدانێکی خراپی پێدا هەڵدەدەن‌و خواردنی سەری ئاژەڵی بۆگەن بەڵگەیە لەسەرئەوەی غەیبەتی گەورەکەیدەکات.

*خواردنی سەری لێنراووسوورەوەکراو سوودوەرگرتنە لەهەندێك سەرکردە لەرووی ماڵ‌و پارەوە.

*هەندێك لەراڤەکارانی خەودەڵێن: ئەگەر بینی کەللەی مەڕو پاچەو مۆخی دەخوات ماڵ‌و سامان‌و میراتی کەسانیتری بۆ دەمێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: سەری مەڕ لەلێکدانەوەدا ماڵەو پتر لەدەهەزار درهەمەو کەمەکەی هەزار درهەمە.

*خواردنی سەری سوورەوکراو خواردنی ماڵی گەورە پیاوانە.

*خواردنی مۆخ خواردنی ماڵ‌وسامانە یان خواردنی ماڵی شاراوەیە، ئەگەربینی لەمۆخی خۆی‌و هیتر دەخوات لەماڵی خۆیدەخوات کەهەڵیگرتووە.

*ئەگەر مۆخی پاچەکەی خوارد لەکرۆکی ماڵی خۆیدەخوات.

*خواردنی سەروپێ جیاوازی هەیە لەبارەیەوە، هەندێکدەڵێن: خواردنی ماڵی هەتیوە، هەندێکیتر دەڵێن: خواردنی ماڵی گەورەپیاوانە چونکە سەرووپێ ماڵ‌وسامانە، مەڕیش بەڵگەیە لەسەر خەڵکی گەورەی شکۆمەند.

*خواردنی پێستەی حوشتر خواردنی ماڵی هەتیوە، خواردنی جگەر بەدەستهێنانی هێزو توانایە لەلایەن کوڕەوە.

*خواردنی ریخۆڵە لەشساغی‌و خێرە.

*ریخۆڵەی پڕ لەگۆشت ماڵ‌وسامانی هەڵگیراوە یان ماڵ‌وسامانە لەلایەن ژنەوە.

*گۆشتی باڵندە ئەگەر لێنراو یا سورەوەکراوبوو رزق‌و رۆزی‌و فرۆفێڵ‌و ناپاکییە لەلایەن ژنەوە، ئەگەر نەکولابوو غەیبەتی ژنێکدەکات پاشان ستەمی لێدەکات.

*ئەگەر بینی گۆشتی باڵندەیەکی خوارد گۆشتی نەدەخورا لەکاڵی گەل‌و کۆمەڵێکی ستەمکار بەفرۆفێڵدەخوات.

*هەروەها وتراوە: خواردنی گۆشتی مریشك‌و قاز خێرو باشە بۆ هەموو خەڵکی چونکە گۆشتی مریشك بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەلایەن ئەو ژنانەی تایبەتن پێوەی، لەبەرئەوەی مریشك لەژن دەچێ لەرۆیشتنداو

قـازیش بەڵگەیـە لەسـەر سـوودێکی گەورە لەلایەن ئەوانەی ڕەهن دەکەن.

* زەڕنەقووتەو بەچکەی باڵنـدە ئەگەر سـوورەوەکراوبوو مـاڵو داراییـە بەماندوبوون دەستگیردەبێت.

* ئەگـەر بینـی بەچـکەیەکی تۆپیـو دەخـوات غەیبـەتی خانـەوادەی پێغەمبەر(ﷺ) دەکـات یـان غەیبـەتی خەڵکی ڕێزداردەکات، ئەگەر بەچکەی باڵنـدەبوو باڵنـدەبوو غەیبـەتی کـوڕو منـداڵی بـەرپرسو فـەرمانڕەوا دەکـات یـاخود گوناهێـك ئەنجامـدەدات لەگەڵیان.

* ئەوباڵندانەشـی گۆشـتیان دەخـورێ بەدەستهێنانی ماڵوسامانە لەزەوییـەك بەئەنـدازەی هـەزار درهـەم یـان شـەش هـەزار درهـەم چونکە شـەش ئەنـدامی هەیە شەش ئەندامو سەرێكو دووباڵو دووقاچو کلکێك.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگـەربینی گۆشـتی مرۆڤێك دەخوات غەیبەتیدەکات.

* ئەگــەر گۆشــتی خۆیخــوارد لەکاروکاسبی خۆیدەخوات.

* ئەگەر ژنێك گۆشتی ژنێکیتری خـوارد کـاری سێکسی لەگـەڵ ئەنجامـدەدات، ئەگـەر ژنێـك گۆشـتی خۆیخـوارد زینادەکات.

* گۆشتی مار ماڵوسامانە لەدوژمنەوە، ئەگـەر بۆگـەنو نـەکوڵابوو غەیبـەتی دوژمنە بۆیەکێك بیخوات.

* خـواردنی گۆشـتی دڕنـدە مـاڵی دەستەڵاتدارە، هەروەها گۆشتی هەموو جـۆرە باڵندەیـەکی دڕنـدەش بەوچەشنەیەو خـواردنی گۆشـتی بـەراز ماڵێکی حەرامە.

* ئەگـەر بینـی گۆشـتێکی بۆگـەن دەخـوات خێرەبـۆی، ئەگـەر بینـیو نەیخوارد خراپە.

* ئەگەر بینی گۆشتێکی لێنراوی خوارد مـاڵو سـامانی زیـاد دەکـات، ئەگـەر لەگـەڵ پیـاوێکی پـیردا خـواردی پلەوپایـەی لای فـەرمانڕەوایان بەرزدەبێتەوە.

* گۆشـتی مانگـای سـوورەوەکراو دڵنیاییە لـەترس‌وبیم، ئەگـەر چاوەڕێی کوڕبـوو کوڕیـدەبێت، وتراویـشە: ڕزق‌وڕۆزیو فەڕو پیتە.

* ئـەو گۆشـتەی کـۆکن لەسـەر حەرامبوونی ماڵێکی حەرامەو ئەوەشی تێدایـە جیاوازییـە لـەنێوان زانایـان سـەبارەت بەماڵوسـامان یـاخود مارەبڕینێـك گومانیـان هـەبێت لەبارەیەوە.

* گۆشـتی باڵنـدە سـوود وەرگرتنـە لەسەفەر، دەگونجێت خواردنی گۆشتی

باڵنده بەڵگەبێت لەسەر بەهەشتو ئەوەی لێی نزیکدەکاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ ، وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ﴾ (الواقعة:٢١).
*گۆشتی درندەکان رزقێکی حەڵاڵە دەگونجێت هۆکاری ماندوبوونو خەتەرناك بێت.
*گۆشتی ماسی رزقێکی ئاسانی حەڵاڵی خێرایە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانجو لەلای دەریاوە یان دەستەڵاتدارەوە.
**گۆشتی مرۆڤ زەفەربردنە بەدوژمن.
*بینینی گۆشتی نادیارو خوێن بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو فیتنە.
*گۆشتی باڵندە ئەگەر لێنرابوو یان سوەرەوەکراوبوو رزقو رۆزیو ماڵو فرۆفێڵی ناپاکییە لەلایەن ژنەوە، ئەگەر نەکولابوو باسی ژنێك دەکاتو ستەمی لێدەکات.
*ئەگەر بینی گۆشتی باڵندە دەخوات ئەو باڵندەیەی خواردنی دروست نییە ئەوا لەماڵی کۆمەڵێك ستەمکاری پلانگێڕ دەخوات.
*گۆشتی قاز بەڵگەیە لەسەر سوود لەقەرزدان.
*گۆشتی مرۆڤ بریتیە لەکاروکاسبیو لەشساغیو نەخۆشی یان ماڵ یاخود دوکان یا ئاینو خواناسیو تێڕوانینی بۆ حەڵاڵو حەرام یان هێمنیو تووڕەییو غەمو پەژارەو عەورەتو بەلاونەهامەتیو سزا.
*ئەگەر بینی گۆشتی زیادیکردوە بژێوی زیاددەکات، ئەگەر نەخۆشبوو پارێزراو دەبێت.
*ئەگەر بینی گۆشتەکەی کەموکوڕی هەیە بەڵگەیە لەسەر وەستانی حاڵوباری یاخود نەخۆشی.
*ئەگەر خواناسێك بینی گۆشتی زیادیکروە ساردەبێتەوە لەبەندایەتیو سەرقاڵدەبێت بەدنیاو خۆشیەکانیەوە، ئەگەر کەمبوو بەپێچەوانەوەیە.
*ئەگەر گۆشتی مرۆڤی کڕی کاڵاو شتومەکی بێبازاڕە.
*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی گۆشتی زیادی کردوە حوکمو دەستەڵاتی زیاد دەکاتو ماڵوسامانی زۆردەبێت، دەگونجێت فرە تووڕەببێ.
*دەگونجێت زۆربوونی گۆشتی مرۆڤ بەڵگەبێت لەسەر خۆشیو شادیو کەمیشی غەموپەژارە بێت.
*ئەگەر بینی گۆشتەکەی رەشهەڵگەڕا یان شینبوو یاخود پارچەپارچەبوو لێیکەوتەخوارەوە بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتیەك رووی تێدەکات وەك سزا یان نەخۆشی.

*ئەگەر لەگۆشتی زیادەی خۆیخوارد سوودەخوات و سەرمایەکەی دەمێنێتەوە، ئەگەر گۆشتی زیادەیخوارد رۆدەچێ لەسەرمایەکەیدا یان پەشیماندەبێتەوە لەکردارێك ئەنجامیدەدات.

گۆشتخۆر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنە یاخود تێکرژان و کوشتارو نەخۆشییە.

گۆشتفرۆش: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر دڵنیابوون لەترس وبیم و پارێزگاری و بێدەنگی و زاڵبوون بەسەر دوژمنانیداو هەروەها پیاوێکە خەڵکی هاندەدات بۆ سەفەر.

*بینینی لەنزیك تەنورو نانەوادا بەڵگەیە لەسەر ئەو شۆفێرەی منالان لەماڵەوە دەگوێزێتەوە بۆ قوتابخانەکان.

گۆشەنشینی: (نابلسی) دەڵێت:گۆشەنشینی مرۆڤ لەخەودا مانەوەیە لەشوێنێکدا.

*ئەوەی لەدوکانێکدا خۆی دەبینێتەوە بۆ بژێوی پەیداکردن گۆشەنشین دەبێت.

گۆنا(کولم): هەردوو کولم و گۆنا بەڵگەن لەسەر ئەوەی مرۆڤ خۆی پێدەرازێنێتەوەو ئارەزوویدەکات.

*دەگونجێت هەردوو کولم بەڵگەبن لەسەر ئەوەی ماچیاندەکات، ئەو بەڵاو نەهامەتیەی رووی تێدەکات.

*دەگونجێت کولم و گۆنا بەڵگەبن لەسەر ملکەچی ئەگەر خاك و خۆڵبن ئەمەش بۆ ئاینداران زیادەو بەرزییەو لای پەروەردگار چونکە ئەمە لەرەوشی تێکۆشەرو زانایانە.

گوێز: ئەگەر زەردبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی بەئەندازەی تۆخی و پێگەیشتنی، ئەوەی سەوزە نەخۆشی نییە.

*بەهەمان چەشن و شێوە هەموو بەروبوومێکی زەرد نەخۆشییە جگە لەنارنج و سێوو نەبك ئەوانە زەردیان بێزیانە بەهۆی گرنگی و بەسوودی ناوەرۆکیانەوە.

گەچفرۆش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گەچفرۆش پیاوێکی دووڕوە بیر پەرت و بڵاوە راهاتوە لەسەر دووڕوویی چونکە یەکەم کەس گەچی داهێنا (فیرعەون)بوو.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی گەچ دروستدەکات لەگەڵ گەچکاردا، گەچکاری سەربان‌و شوێنی ئاو بینینی بەڵگەیە لەسەر کارئاسانی‌و ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو وشەڕو خراپەو بۆڵە بۆڵ.

گەچکار(سپیکار): (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوان‌و غەم‌و پەژارەو بۆڵەبۆڵ‌و ئاگر کەوتنەوە، هەروەها ئەوەی خشتی سوور سووردەکاتەوە بەوچەشنەیە.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەرەنجامی نەخۆش‌و ئاوەدانی‌و وێرانی.

گەچکاری(سپیکاری): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+شکۆمەندی‌و پلەوپایەی بەرز.
+باشی حاڵ‌وباری هاوسەرو ماڵ‌ومنداڵ.
+جێگیربوون لەسەر ئاین‌و زانست‌و پیشەو فرمان.
+نوێکردنەوەی جل‌وبەرگ‌و پەیمانی دروست هەروەها قسڵیش بەو چەشنەیە.

* لای خواناسان‌و دنیا نەویستان بەڵگەیە لەسەر بەرکەوتنی گەردەکانی حەرام‌و ماڵ‌و پارەپەیداکردن بەگومان‌و دوودڵی‌و بەگەڕخستنی بیدعەت‌و فەرامۆشکردنی سوننەت‌و دووڕوویی لەئاینی خوادا.

گەدە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تەمەن‌و رزق‌و رۆزی‌و بژێوییە.

* ئەگەربینی گەدەی بەهێزو دروستە ئەوی خێرو تەمەندرێژییە، وەگەرنا واژووی ئەوەیە.

* خاڵیکردنەوەی گەدەو پاکێتی لەپیسی بەڵگەیە لەسەر خێرو پشوو چارەسەر لەنەخۆشی.

گەردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەردن دانانی ئەسپەردەو ئەمانەتەو درێژبوونی قوڵبوونەوەیە لەئایندا لەگەڵ ئەمانەتپارێزی‌و کەم‌و کوڕی لەئەمانەتدا.

* ئەگەر مارێکی لەگەردن‌و ئەستۆی خۆیدا بینی پێچی خواردبوو ماڵ‌و سامانی خۆی پاکدەکاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿سيطوقون ما بخلوا به يوم القيامة﴾ (آل عمران: ١٩).

* ئەگەر بینی دووڕەگی ملی خوێنینان لێهات دەمرێ.

* ئەگەر پێشەوایەك رەقی‌و زبری لەملی خۆیدا بینی هێزو تواناو دادپەروەری‌و سەرکەوتنە بەسەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر گەردنی ئەستوربوو لەدواوە هێزەو خوداوەند پێی بەخشیوە، باشی گەردن بەلگەیە لەسەر هەڵهاتن.
*مووی گەردن بەلگەیە لەسەر ئەوەی قەرزارەو قەرزی لای خەڵك هەیە.
*تاشینی مووی گەردن گەیاندنی ئەمانەتو قەرزدانەوەیە، ئەگەر بینی هیچ موویەکی پێوە نییە بەلگەیە لەسەر ئیفلاسو مایەپووچی.
*پیاوێك بینی گەردنی نەدرێژەو نەکورتو خەونەکەی بۆ راڤەکارێك گێڕایەو وتی: ئەگەر بەدخوو بێت رەوشتو خووت باشدەبێ ئەگەر ئازابیت بەشت زیاددەکات، ئەگەر خووت خراپبێت رێزدارتر دەبی.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا جێگەی ئەمانەتە، ئەگەر بینی گەردنی ئەستوربوە ئەمانەتی هەلگرتوەو دەیگەیەنێت، ئەگەر ناسکبوو ستەمکارەو ناتوانێ ئەمانەت هەڵبگرێ.
*ئەگەر گەردنی ئێشو ئازاری هەبوو لەمامەڵە یان ئەمانەتگەریدا خراپ دەبێ، ئەوەی دەبینرێ لەگەردنو شتومەك یان گرێ قەرزەو کۆدەبێتەوە لەسەری.
*ئەگەر بینی لەگەردنی درا بەشمشێر چاکدەبێتەوە ئەگەر نەخۆشبێ.

*ئەگەر بینی لەگەردنی درا بەشمشێر چاکدەبێتەوە ئەگەر نەخۆشبوو.
*ئەگەر لەگەردنی منداڵێکی لووسکەیدا دەمرێ چونکە منداڵ گومان دروستدەکات.
*ئەگەر لەگەردنی خۆیدرا خوداوەند غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە، ئەگەر قەرزاربوو دەیداتەوەو قوتاردەبێت لێی، زیندانیش بەهەمان شێوەیە لەزیندانو قوتاردەبێ.
*گەردن شوێنی گەواهیدانو وەسیەتو زەکاتو قەرزە کەوابەستەی دەبێت.
*ئەگەر بینی گەردنی باشو جوانو قەڵەوە گونجاویشە لەگەڵ لەشو لاریدا بەلگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی باش گەردنی پێی بەرزو بڵنددەکاتەوە.
*ئەگەر گەواهیدەر گەردنی خۆی بینی گەواهیو شەهادەدەداتو خۆی رزگاردەکات لەوەی خراوەتە ئەستۆی، ئەگەر ئەمانەتێکی لابوو قوتاردەبێ لێی یان زەکاتی ماڵو دارایی دەدات یاخود قەرزی ئەستۆی دەداتەوە.
*ئەگەر دومەڵ یا کێمو زوخمی لەگەردندا بینی یان خوێنی لەبەر رۆیی بەلگەیە لەسەر سەرقاڵیو وابەستەبوونی.

*ئەگەر نووسراوێکی لەگەردنیدا بینی بەڵگەیە لەسەر نزیکی سووتانی بەئاگر.
*باشی گەردنی ئەوەی لەسەفەردایە بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەرەکەی بەسەلامەتی.
*گەردنی ژنان بەڵگەیە لەسەر ئەو ملوانکەو زریزانەی دەیکەنە گەردنو ملیان ، هەروەها ملوگەردنی منداڵیش بەهەمان شێوازە.
*ئەگەر پەتێك یان وایەرێکی لەگەردنی خۆیدا بینی دووڕومەرجان یا گەووهەری تێدابوو بەڵگەیە لەسەر چاکەو فەزڵی زانیاریو جێبەجێکردنی حەقو راستی.
*ئەگەر بینی پێغەمبەر (ﷺ)گەردنی کونکرد سەرزەنشتی دەکات لەسەر رەفتاری خراپو بەدی.
*دەگونجێت گەردن بەڵگەبێت لەسەر:
+قەرزدانەوە.
+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*ئەگەر باڵندەیەکی بەگەردنی خۆیەوە بینی ئەگەر سپیبوو کردارێکی چاکو باشەو ئەگەر رەشبوو کردارێکی بەدو خراپە.
*ئەگەر بینی قورئانێك لەگەردنیدایە بەجێهێنانی پەیمانو بەڵێنو حەقە لەگەڵ خوێندنەوەی قورئان وەرگرتنی زانیاریی.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ملو دەستەلاَت، ئەگەر زیندانیەکی لەئەستۆو گەرنی منداڵێکا بینی موڵكو دەستەلاتی بەردەوامدەبێت.

گەردنبەند: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بۆ پیاوان خنکاندنەو بۆ ژن جوانیو کورە لەهاوسەرێك ، ئەگەر زێڕبوو لەهاوسەرێکی عەجەمیەوەیە، ئەگەر لەمرواریو زەبەرجەدبوو شوودەکات بەپیاوێکی بەرزو بڵندو دووکچی لەو ژنە دەبێتو دەکات بەهیوای خۆی.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆپیاو چاکەی ژنە لەگەڵ مێردەکەیداو دەوڵەمەندیو فراوانییە بۆ مێردەکەیداو دەوڵەمەندیو فراوانییە بۆ مێرد ، ئەگەر لەئاسنبوو هێزیەتی بەلاَم ئەگەر لەداربوو لەناوەڕستەکەیدا لەکونێکی تیابوو بۆ دەستەلاَتدار سەرکەوتنەو بۆ بازرگان سوودو قازانجە.
*ئەگەر بینی تەوقێکی تەسککراوەتە گەردنی رژدو رەزیلە، ئەگەر خاوەنی ئەو خەونە خواناسبوو هیچ کەسێك لەئاینپەروەران سوودی لێوەرناگرن، ئەگەر زانابوو ئەوە زانیارییەکەی دەشارێتەوە، خوداوەند دەفەرموێ:

﴿يطوقون ما بخلوا به يوم القيامة﴾ (آل عمران :١٨٠).

*ئەگەر کچێك بینی لەگەردنیدا تەوقێکی زیوی تێدایە بازرگانیدەکات بەپێی پێویستو سوودی لێوەردەگرێ، یاخود لەبازرگانیەکەی سوود وەردەگرێ لەماڵو دارایی یان کچێك لەبەدەستدەهێنێت چونکە بنەڕەتی زیو ژنە.

*هەروەها دەڵێن: گەردنبەند لەهەر جۆرێك بێت تێکچوونی ئاینە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر تەوقێکی لەگەردنیدا بینی رژدو بەخیلە، هەروەها دەڵێن: هەموو جۆرەکانی گەردنبەند تێکچوونی ئاینە، لەگەردنکردنی تەوق بەڵگەیە لەسەر رژدیی.

*دەگونجێت لەگەردنبەندکردنی بەڵگەبێت لەسەر موڵكو دەستەڵات یان کوڕو ئەمانەت.

گەردنی بەندە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: گەردنی بەندەی مەرگی ئازادکاریەتی، ئەگەر ئازادبوو خۆی بەختدەکات یا کەسانیتر خۆیان بەختدەکەن، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو لەشساغیو تەندروستی باشدەبێت، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکانی دەداتەوە.

گەرم: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا شتێکی گەرمی لەخواردنو خواردنەوە بینی دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رزقو رۆزییەکی ئەستەمو فرە ماندوکار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کاروکاسبی حەرام نەمانی فەڕو بەرەکەت.

*ئەگەربینی مردوویەك بەناوی گەرم دەشۆرێ یان دەیخواتەوە دەخرێتە ئاگری دۆزەخەوە.

گەرما: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا گەرمابیوو خەونەکەی لەزستاندابێت بەڵگەیە لەسەر سوودو رزقو هێمنی دەروون، خۆئەگەر لەهاویندابێت پێچەوانەی ئەوەیە.

گەروو(بین): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی دەکۆکێت سکاڵای حاڵدەکات لەمرۆڤێك پەیوەندی هەیە بەفەرمانڕەواوە.

*ئەگەر بینی وەك ئەوەی دەکۆکێت هەتا رۆژهەڵهات دەمرێت.

*دەڵێن: کۆکە بەڵگەیە لەسەرئەوەی دەیەوێت سکاڵاو شکات لەمرۆڤێك بکات بەڵام نایکات.

*ئەگەر بینی لەنێوگەرووی موو دەردێت یان بەکرەیەكو

دریژدەبێتەوەو نەبچڕێت یان بەتەواوی دەرینەهێنێت رکەبەرایەتیو ناکۆکی لەگەڵ فەرمانڕەواو گەورەکەیدا درێژە دەخایەنێت.

*ئەگەر بازرگانبوو کاڵاو شتومەکەکەی دەفرۆشێت.

(نابلسی)دەڵێت: گەرووی مرۆڤ بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵوڵانەو میر یاخود چەن ماڵێك ئەگەر ناتەواویو کەم کوڕییەکی لەگەروویدا بینی لەماڵەکەیدایە کەدەفەوتیو تیادەچێت.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نوێنەرو مردنو ژیان.

گەڕانەوە: (نابلسی) دەڵێن: لەخەودا واژووی هەڵهاتنە، ئەگەر مرۆڤ لەخەودا گەڕایەوە سەر دوژمنەکەی دوای هەڵهاتنی سەرکەوتوودەبێت بەسەرو وەسوەسەو بۆ چوونیدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەشیمانیو تەوبەو گەڕانەوە بۆ خێروچاکە.

گەڕانەوە لەسەفەر: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی حەقو ئەرکێکی سەرشان، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێرو قوتاربوون لەباروحاڵێکی خراپو بەدەستهێنانی نازو نیعمەت.

*دەگونجێت ئەو خەونە بەڵگەبێت لەسەر تەوبەی خەوبینەر لەگوناهو تاوان چونکە لەماناکانی تەوبە پاشگەزبوونەوەیە لەتاوانو گوناه.

گەڕانەوەی ژنی تەلاقدراو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامو چارەنووسی نەخۆش یاخود گەڕانەوەی بۆ ئاینداری یان بۆ مەزهەبو پیشەو لای کوڕەکەی.

گەڕۆك(گەڕییدە): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەدەوری (کابە)دا دەسووڕێتەوە ئەگەر سەرپێچیکاربێت لەئاگر قوتار دەبێ، ئەگەر رەبەن بێت هاوسەردەگریو ئەگەر شایستەی پلەوپایەبێت بەدەستیدەهێنێت، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەمەکداری لەبەجێهێنانی نەزردا بەپێی ئایەتی: ﴿ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾ (الحج: ٢٩).

*ئەگەر بینی حەجیکردو بەدەوری (بیت)دا سووڕایەوەو چاکی ئاینو جێگیربوونیەتی لەسەر بەرنامەو بەدەستهێنانی پاداشتە لەلایەن خوداوەندەوو دڵنیادەبێ لەوەی لێی دەترسنو قەرز دەداتەوەو ئەسپەردەو ئەمانەت دەگەیەنێ چونکە ئەمینو دەستپاكو هەژارەو خاوەنی چاکەیە .

*دەگونجێت تەوافەکەی بەڵگەبێت لەسەر سەرکردن بەکاری پێشەوایەکی بەڕێزدا.

گەرەك: (نابلسی) دەڵێت: چوونەنێو گەرەکێك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەنێو گومانەوە بەهۆی ئەو پێچاوپێچییەی هەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سوێند بەدرۆخواردن‌و جیاوازی کەفارەتەکەیبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ڕێگەی پیشەسازی.

گەڕیی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی گەڕیوە کردەوەکانی بەتاڵدەبێتەوە بەپشت سووری بەرانبەر خوداو تاوانێکی خراپ‌و ناقۆڵا دەخرێتە پاڵی لەکاتێکدا پاك‌و بێتاوانە.

*ئەگەربینی گەڕییەکە زیادەیەکی لەجەستەدا دروستمکردووە یان لوویەك ماڵ‌وداراییەکە دەمێنێتەوە.

*ئەگەربینی لەنوێژدایەو گەڕیوە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر لەبیرچوونی قورئانی پیرۆز.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا خۆم بەگەڕی بینی ئەویش وتی: تۆپیاوێکی تاوانێکی خراپ دەدرێتە پاڵت‌و تۆش بێتاوانی، وشك هەڵهاتنی پێستیش ماڵ‌و داراییەکە خاوەنەکەی دەترسیٚ داوای بکات.

(نابلسی) دەڵێت: گەڕی بەڵگەیەلەسەر ماڵ‌وداراییی حەرام، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاگر کەوتنەوە.

*هەروەها گەڕیی دەوڵەمەندییە.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: گەڕی ئەگەر ئاودارنەبێت غەم‌وپەژارەیە لەلایەن خزم‌و کەس‌وکارەوە، ئەگەر ئاوداربوو بەدەستهێنانی ماڵ‌و داراییە بەماندوبوون.

*هەروەها دەڵێن: گەڕیی بۆ هەژاران بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و داراییی‌و بۆ دەڵەمەندیش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گەڕیی‌و پەڵەی بەخۆیەوە بینی باشترە لەوەی لەیەکێکیتر ببینیٚ، ئەگەر بەیەکێکیترەوە ببینیٚ هەڵدێت لێی ئەمەش لەکاتی ڕاڤەو لێکدانەوەی خەودا باش نییە.

*ئەگەر زیپکەشی دەرکردبوو تەقی‌و کێم‌و زوخمەکەی بڵاوبووەوە بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن‌و زەفەر بردن، گەڕی‌و ئاوڵەو نەخۆشیەکانی تری پێست بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی زۆر.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر گەڕی لەلەش‌و لاریدابوو زیان روودەکاتە براکانی‌و بژێوی، ئەگەر دابووی لەدەستی راستی روو لەهۆزو تیرەکەی دەکات، ئەگەر دەستی چەپی گرتەوە غەم‌و پەژارە لەلایەن هاوەڵ یان شەریك یاخود براکەیەوە، ئەگەر بەکوڵمەکانیدا دیاریدا روو لەهۆزەکەی دەکات، ئەگەر بەسەر سکیدا دیاریدا روو لەماڵ‌و منداڵیدەکات، ئەگەر خوراندی‌و بەدەستی بریندار‌یکرد ماڵ‌وداراییەکە بەغەم‌و پەژارە دەستیدەکەوێت، ئەگەر کێم‌و زوخمی تێدابوو بەئەندازەی ئەو کێمە ماڵ‌و داراییەکی جووڵاو تازە سەر هەڵدراو بەدەستدەهێنێت، ئەگەر زەرەری تێدابوو بەسەر ماڵێکدا دەکەوێت ماندوبوونی تێدایە.

*هەروەها دەڵێن: گەڕی‌و خوراندن غەم‌و پەژارەو دەستەڵاتە یا گەل‌و نەتەوەیەکی بەزیان‌و زیانی پێدەگەیەنن.

*ئەگەر گەڕی بەکەسانیترەوە بینی بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو کەم‌وکوڕی‌و شکۆمەندی بۆئەوەی خەوەکەی بینیوە بەتایبەت ئەگەر بەخزمەتکارەکەیەوە بینی بەکەڵکی خزمەتکاری نایەت، ئەگەر کورەکەیبوو گوێڕایەڵی باوکی ناکات لەتێکەڵبووندا، ئەگەر ژنەکەیبوو بەڵگەیە لەسەر هەر رەفتارێك ئەنجامدەدات ناقۆڵاییە هەروەها ئەوەشی لەگەڵیدا تێکەڵدەبێت.

*ئەگەر گەڕی بینی لەئەستۆو گەرنیدا قەرزو وامێکە کۆدەبێتەوە لەسەری.

گەزۆ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزق‌و رۆزیەکی حەلاڵە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر منەتکردن بەسەر بەرانبەردا.

*گەزۆ رزق‌و رۆزییە لەلایەن خوداوە ئەگەر بینی گەزۆ دەخوات رزق‌و رۆزی بەبێماندوبوون بەدەستدەهێنێ.

*دەگونجێت منەتبێت کەسێك بیکات بەسەر بەرانبەرەکەیدا لەبری ئازادکردنی لەقەرز یاخود یارمەتیداندا.

گەشت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەفەرێکی باشە تێدا فراوانی‌و گونجاوی دەستگیر دەبێت.

*هەروەها دەڵێن: سەفەرێکە بۆ لای پادشایەکی مەزن‌و خاوەن شکۆ تێدا خۆشی‌و ناواخنی خۆراکە، خواردن‌و ئەو سینییەی لەسەریدەخورێ‌و لەتەختە دروستدەکرێ بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵ‌و دارایی لەسەفەردا.

*سینی گڵێنەش بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی لەشارستان‌و ئاوەدانیدا.

(نابلسی) دەڵێت: گەشت سەفەرو گرتن‌و فەڕی خودابیە.
گەشتەوان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری کاتی (مُتعة)و ئارەزووی بەهانەگیری.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر منداڵی زینا یاخود سەرکردایەتی.
گەشتیار : (ئیبن سیرین)دەڵێت: گەشتیار خوازیاری زانیاری‌و کاروباری پادشایانە.
گەلای دارخورما : لەخەودا قسەو وتەی شەرو خراپەیە یاخود هەواڵێکی دڵخۆشکەرە.
گە نجینە : لەخەودا ژنی پیاوە ، ئەگەر بینی گەنجینەکەی شکاوە ژنەکەی دەمرێت، گەنجینە لەخەودا کیژەو بەڵگەیە لەسەر:
+پاراستنی نهێنی‌و داپۆشینی کاروبارو شاردنەوەی لەهاوسەر.
+جل‌وبەرگی درەوشاوە.
+شەوورۆژ.
(نابلسی) دەڵێت: هەرکەسێك لەخەودا ببینێ خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی حەلاڵ‌و دەستکەوت‌و گەنجینە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر میراتی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕی زینا یاخود یەکێك دۆزرابێتەوە چونکە لەدەستکەوت‌و کەسبی یەکێکیترە.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دوگیانی ژن چونکە کوڕان ئاڵتوونن‌و کچانیش زێڕ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵ‌و سامانێکی بێشومار یان زانیاری بۆ زاناو رزق‌و رۆزی بۆ بازرگان‌و دەستەلاتێك بۆئەوەی شایستەیەتی‌و دادپەوەرە.
*هەروەها دەڵێن: گەنج بەڵگەیە لەسەر شەهیدبوون ، هەروەها کۆمەڵە کردارێك مەردووم لەولاتی جیاواز جیاوازدا دەیکات.
*هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی گەنجێکی دۆزیوەتەوەو ماڵ‌و سامانی تێداتیە بەڵگەیە لەسەر ناڕەحەتی.
*دەگێڕنەوە ژنێك کچێکی مردووی خۆی دەبینێ پێی دەڵێ: کچی شیرینم کام کردار باشبوو ؟ ئەویش دەڵێت: گوێز دابەش بکە بەسەر هەژاراندا، ئنجا خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین) دەگێڕێتەوەو ئەویش دەڵێت: با ئەو ژنە گەنجینەکەی دەربهێنی‌و بیکات بەخێر، ژنەکەش دەڵێ: خوایەگیان داوای لێخۆشبوونت لێدەکەم، گەنجینەیەکم هەبوو لەرۆژانی

بڵاوبوونەوەی پەتای کۆکەدا شاردبوومەوە.

*پیاوێك بینی شەو لەسەریەك لەخەویا دەبینێ یەکێك دێتە لای و پێی دەڵێ: بچۆ بۆ (بەسرە) لەوێ گەنجینەیەکت هەیە هەڵیبگرە، گوێی لەو بانگەشەیە نەگرت هەتا شەوی سێیەم، ئنجا ویستی روویکاتە (بەسرە) شتومەکانی کۆکردەوەو کاتێ گەیشتە (بەسرە) دەرۆژ پێیدا گەڕا هیچ شتێکی بۆ دەرنەکەوت و نائومێدبوو لۆمەی خۆیکردو رۆژێکیان خۆیکرد بەوێنێکی وێرانەدا ماڵێکی داڕوخاوی تاریکبوو کەوا پێیداو دەفتەرێکی تێدا بەدیکردو دەریهێنا تەماشایکرد، هیچی لێحاڵینەبوو بەزوبانی عیبری نوسرابوو، هیچ کەسێکیشی لەشاری (بەسرە) دەستنەکەوت بیخوێنێتەوە، دەفتەرەکەیهێنا بۆ لاوێك لەشاری (بەغداد) کاتێ تەماشایکرد ویستی بیفرۆشێ پێی ئەویش وتی: نایفرۆشم بەلام بۆم وەربگێڕە دواتر نوسخە بنەڕەتەکەی دەدەم بەتۆ ئەویش بۆی وەرگێڕاو ئەوکتێبەش باسی لەلێکدانەوەی خەو دەکرد.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا زانیارییە ئەگەر بینی گەنجینەیەکی دۆزییەوە زانیاری بەدەستدەهێنێ ئەگەر قوتابی زانست بێت، ئەگەر بازرگانبوو بازرگانیو بەخشندەیی پێدەدرێ.

*ئەگەر خاوەن دەستەڵاتبوو دەستەلات و زانیاری بەدەستدەهێنێ لەگەڵ دادپەوەریدا هەموو پیشەوەرێکیش لەپیشەکەیدا هەر بەوچەشنەیە.

*ئەگەر گەنجینەکە ماڵێکی بینی دەوڵەمەند دەبێ و دادگایی دەکرێ.

*ئەگەر بینی ماڵ و سامانێکی زۆری بەدەستهێنا لەدنیادا بەشەهیدی دێتە دەرەوە.

*ئەگەر پادشایەك ببینێ دەستیگرت بەسەر گەنجینەداو دڵخۆشبوو پێی بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی دەستەلاتەکەی.

*هەروەها گەنجینە بەڵگەیە لەسەر:

+ئاسانکردنی کاروبار.

+میراتی.

+غەم و پەژارە.

*دەگونجێت گەنجینە جل وبەرگ بێت و کانزاش کچ بێت بۆئەوەی خوازیاری هاوسەرگیرییە.

*دەگونجێت گەنجینە بەڵگەبێت لەسەر ماڵ و سامانێك مرۆڤ کۆییکاتەوەو زەکاتی نەدات.

*گەنجینــە دوكــانو فرۆشــگایەكی سوودمەندە.

*دەگونجێــت بەڵگــەبێت لەســـەر دۆزینــەوەی شــتی ونبــوو یــاخود بیركردنــەوە دوای لــەبیركردن، ئەگــەر گەنجینەیــەكی دۆزییــەوەو شــتێكی تێدابوو نەیدەتوانی بگات پێی بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی رژدو زەكات نـەدەر، ئەگـــەر زانـــابوو رژد دەبێـــت لەزانیارییەكەیدا، ئەگەر فـەرمانڕەوابوو دادپـەوەر نابێـت، ئەگـەر خەوبینـەر ژنبـوو بەڵگەیـە لەسـەر پاراسـتنیو دەسـتگرتنی، ئەگـەر هـیچ رێگرێكـی نـەبوو بەڵگەیـە لەسـەر بەهـەدەردانیماڵو سامانیو ئـابڕوبردنی خـۆی بـەڵام ئەم خەونە بۆ كەسانیتر باشدەبێ.

*ئەگـــەر پادشـــایەك گەنجینەیـــەكی دۆزییـەوە و دینـاری تێـدابوو خـەڵكی لێیانــدەبرد ســەربازەكانی ناپــاكی لێدەكەنو یەكێكیتر بەگەڕیاندەخات.

*گەنجینـە بەڵگەیـە لەسـەر كـوڕێكی نەجیبزادەو رەسەنو ماڵودارایی.

گـەنم: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: گـەنم مـــاڵێكی كـــەمی بـــەتامو چـــێژەو كۆبوەتەوە بێماندوبوونو رەنج.

هـەروەها(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گـەنم ماڵێكی حەلاڵە بەناڕەحەتیو ماندوبوون دەسـتدەكەوێت ، كرینـی گـەنمیش بەڵگەیـە لەسـەر بەدەسـتهێنانی مـاڵ لەگەڵ زیادبوونی منداڵدا.

*چـاندنی گـەنم كارێكـە لـەپێناو رایزكردنـی پەروەردگاردایـە ، هەوڵـدان لەچـاندنیدا بەڵگەیـە لەسـەر جیهـادو تێكۆشان.

*ئەگـــەر بینـــی وەك ئـــەوەی گـــەنم دەچـێنێ بـەڵام كـاتێ روا بـوو بـەجۆ بەڵگەیـە لەسـەر ئـەوەی رووكەشـی خێرەو ناخیشی گەندەڵە.

*ئەگەر جۆی چاندو لەبری ئەوە خـوێن راوماڵی سوودەخوات.

*گوڵـە گـەنمی سـەوز فـەڕو پیتـداری ساڵە ، هی وشكیش بێفـەڕیو گرانییـە بـــەپێی لێكدانەوەكـــەی (یوســـف) (سەلامی خوای لێبێت).

*گەنم لەسەر جێ دووگیانی ئافرەتە.

*هـــەروەها دەڵـــێن: ئەگـــەر بینـــی كشتوكاڵدەكات ژنەكەی دووگیاندەبێت.

*ئەگـەر بینـی لـەزەوی كەسـێكیتردا كشتوكاڵدەكاتو خاوەنەكەی دەناسێت ژن لەوكەسە دەهێنێت.

*ئەگەر تۆو بچێنێ لەكاتی خۆیدا كـارو كـردەی چـاكە ئەنجامـدەدات، ئەگـەر فـــــەرمانڕەوابوو دەســـــــتەلاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، ئەگـەر

بازرگـانبوو سـوودو قازانجـەو ئەگـەر کەسـێکی بـازارِییبوو پلەوپایـەی پێدەبەخشرێ، ئەگـەر دنیانەویستبوو خواناسی دەستدەکەوێت.

*ئەگـەر بینـی گـەنمی وشـك دەخـوات یـاخود بـەلێنراوی دەیخـوات خراپـەو زیانێك رووی تێدەکات.

*ئەگـەر بینـی سـك‌و پێـست‌و دەمـی پرِپـوە لەگـەنمی وشـك یـان لێنـراو بەسەرچـوونی تەمەنیـەتی، وەگـەرنا بەئەندازەی ئەوەی ماوە دەبێت.

*ئەگـەر بـەنێو کـشتوکاڵێکی دوورلودا رۆیـی بـەنێو ریـزی تێکۆشـەرو خەباتگێردا دەروات.

*هەروەها دەڵێن: کشتوکاڵ لـەکرداری مرۆڤ دەچێت لەبەرزیی‌و بالآیی‌و نزمیدا.

*ئەگـەر بینـی گـەنمێکی سـەوزی تـەرِ دەخوات باشەو لەپارێزکاران دەبێت.

*ئەگـەر بینـی کـشتوکاڵێکی ناسـراوی هەیـە کـرداری رەفتاریـەتی لـەئاین‌و دنیادا.

*هەروەها هەریەك لەو حاڵانە بەگوتـەو قسەی خەوبینەر لێکدەدرێتەوە، ئەگەر سـەبارەت بـە ئاینەکـەیبوو ئـەجرو پاداشـتی کردارەکـانی لەئاینەکەیـدا بەئەنـدازەی ئـەو کـشتوکاڵە سـوودو قازانجـە، ئەگـەر لـەدنیادابوو مـاڵ‌و دارابییەکی جەم‌و کۆکراوەی پێدەگات، لەبری کردارەکانی پاداشتدەدرێتەوە.

*ئەگـەر کردارەکـانی خەوبینـەر لـەکاروباری دنیـادابوو جل‌وبەرگەکـەی بەئەنـدازەی کـشتوکاڵەکە ئـەو ماڵـە بـەردەوام بەجـەمی دەمێنێتـەوە هـەتا ئەو دەنکە لەگوڵەکـەی دێتـە دەرەوە، ئەگەر هاتە دەرەوە ئـەو مـاڵ‌و دارابیە لـەحاڵی یەکـەم جیادەبێتـەوە، بـەڵام ئەگەر جۆ بوو باشترو خۆشترە لەگـەڵ تەندروستی ساغ‌و بێخـەوش‌و سووکی‌و سـانایی، ئەگـەر سـاوەربوو مـاڵێکی تـەواوەو باشـترە لەگـەنم، لەبەرئـەوەی نان ئاگری بەرکەوتووە.

(ئـیبن سـیرین)دەڵێـت: گـەنم مـاڵ‌و دارابیـەکی پـاك‌و پـیرۆزە بەمانـدوبوون دەسـتگیر دەبێـت، ئەگـەر فەرمانرِەوایەکی بینـی بەدەستی گـەنم دەجـولێنێ، مـاڵ‌و داراییەکـە لـەکارو رەنجـی کەسـیتر بەدەسـتیدەهێنێت بەئەندازەی کەمی‌و زۆری.

*ئەگەر لەخـەودا بینـی دەنکە گـەنمی داکـەوتوویی هەڵدەگرتـەوەو خـاوەن کـشتوکاڵبوو خەرمانەکەشـی دەناسـی لـەخاوەن کـشتوکاڵەکە خێرو چاکەی دەستگیر دەبێت ، هەرچەندە خێرەکە پەرتەوازە بێت بەڵام دەمێنێتەوە.

*ئەگەر مرۆڤێك بینی كشتوكاڵ دەدورێتەوە بەڵام لەكاتی خۆیدا نەبوو مردنە روودەكاتە ئەو گەڕەكە لەگەڵ فیتنەو ئاشووبدا، ئەگەر گوڵە گەنمەكان پووچەڵبوون مەرگی بەتەمەن‌و شێخەكانە، ئەگەر سەوزبوو مردنی لاوانە یان كوشتنیانە.

*ئەگەر گەنمی بەدیكرد لەفەرمانڕەوایەكەوە خێرو چاكەی دەستگیر دەبێت، ئەو خواردنەشی لەگەنم دروستدەكرێ ماڵ‌و دارایی حەرامە.

*ئەگەر گەنمی بەجۆ فرۆشت شیعر دەگۆڕێتەوە بەقورئان، گەنمیش لەسەرجێگەدا دووگیانی ژنە.

*هەروەها وتراوە: ئەگەر بینی كشتوكاڵێكی كردوە ژنەكەی دووگیاندەبێت.

*ئەگەر بینی گەنمێكی سەوزی تەڕ دەخوات پیاوچاكێكی خواناسە لەئایندا.

گەنمفرۆش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پادشای‌و فەرمانڕەوایەكە پادشاو فەرمانڕەوانی دی رام‌و گوێڕایەڵیدەبن، یاخود بازرگانێكە سەرۆكایەتی بازرگانەكانی دی دەكەن یا پیشەوەرو وەبەرهەمهێنەرو هاوتاكانی گوێبیستیدەبن.

*ئەگەر بینی گەنم لەگەنمفرۆشی دەكڕی دەستەڵات‌و فەرمانڕەوای لەدەستەڵاتدارێك داوا دەكات.

*ئەگەر بینی فرۆشتی بەبێئەوەی نرخەكەی بزانێ لەكاروبارەكانی دنیانەویستی هەڵدەبژێرێ‌و سوپاسی خودا دەكات لەسەر بەخشش‌و نیعمەتەكانی، چونكە بەهاو نرخی هەمووشتێك سوپاسگوزارییەتی.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی گەنم بەڵام دەستی لێنادات‌و هیچ پێویستییەكی نییە پێی رێزو شكۆمەندی بەدەستدەهێنێت چونكە گەنم بەرێزترین خواردنە.

*ئەگەر بینی هەوڵدەدات لەبەدەستهێنانیداو پێویستیبوو یاخود دەستی لێدا زەرەرو لابردن لەپۆستی خۆی رووی تێدەكات‌و جیاوازی دووبەرەكی دەكەوێتە نێوان خۆی‌و خزمەكانی‌و بەپێی چیرۆكی (ئادەم) (سەلامی خوای لێبێت).

(نابلسی) دەڵێت: گەنمفرۆش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پیاوێكی رێزداری خاوەن ماڵ‌و دارایی، ئەگەر پێویستی بەفرۆشتنی نەبێت، ئەگەر پێویستی بەفرۆشتنی هەبوو ملكەچی‌و سەرشۆڕی رووی تێدەكات.

*ئەگەر فەرمانڕەواو بەرپرس بینرا گەنمدەفرۆشێ بەڵگەیە لەسەر لابردنیو جیاوازی کەوتنە نێوان خۆیو براکەی.
*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+کاری سووکو ئاسان دوای قورسوگران.
+رزقو رۆزی.
+کرداری چاکە.
گەنمەشامی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو دارایییەکی زۆرەو دوژمنێکە بەدرەوشتو کەمسوودو قازانجە یاخود بەخاوخلیچکی باسکراوە.
گەنە(سج): (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەکێشکردنی سەرنج بۆکاری سەیرو سەمەرە.
گەنەمووی نێوان لێوی خوارو چەناگە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر یان کچ.
*هەروەها پەناو پشتگیری پیاوەو خۆی پێهەڵدەکێشێ بەهۆیەوە دەژی.
گەواهیدان ـ شایەتی(وتنی تەحیات): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی دانیشتوە بۆ خوێندنی(تەحیات) غەمو پەژارەی دەرەوێتەوەو پێداویستیەکانی بەجێدێتو بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات، ئەگەر لەغەمو پەژارەدا دەژیا دەرووی لێدەکرێتەوە، خوێندنی (تەحیات)یش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەخێوکەرو بەرپرسێك بەبێ ئەو مارەیی نابەستریێ یان مەرجێکە لەنێو چەند شەریکێکدا دەبێت بەدیبێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوەی ماڵو دارایی بەباشترو چاکتر.

گ ی

گیاعەنبەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: عەنبەر ماڵو داراییە لەلایەن پیاوێکی رێزدارو شکۆمەندەوە.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بەکارهێنرا پیاهەڵدانێکی باشە.
*دەگونجێت عەنبەر بەڵگەبێت لەسەر موڵكو زەوی ئەوەی سوودو قازانجی پێدەگەیەنێ، یاخود ئەو بێستانو کێڵگەیەبێت کەسوودو قازانجی لێوەردەگرێ یان زانیارییەکی بەسوودو کەڵکە لەزانایان بەدەستیدەهێنێت.
*دەگونجێت رەشەبا خێربێت لەلای دەریاوە بێت.
*ئەگەر خستییە سەر ئاگر بیدعە لەئاینەکەیدا دروستدەکات یان ماڵو شکۆی خراپ دەبێو تێکدەچێ یاخود لەشوێنی خۆیدا نابێ یان خزمەتی دەستەلاتدار دەکات بەماڵو سامانی خۆی.

گیاگەزنـە: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: خۆشی یا نەخۆشی لەخۆگرتوە بەهۆی سوودییەوە، توێشووی پیاوە لەکاردا.

گیانکێشان: (نابلسی)دەڵێت: لەخـەودا بەربەرەکانییە لەئایندا یاخود گومانە لەقورئاندا.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر روحکێـشانو ئامـادەکردنی ئەوانـەی لەسـەفەردانو هاوسـەرگیری رەبـەن بێـتو گواسـتنەوەبێ لەماڵێکـەوە بـۆ ماڵێکیترو گۆڕینی پیشەوکار.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر قەرزدانـەوەو مافـدانو تەڵاقـدانی هاوسەر.

*ئەگـەر خـۆی لەسـەرەمەرگدابینییەوە لەروحکێشانو هاوچەشنی ئەوە ستەم لـەخۆیو کەسـانیتردەکات. خوداوەنـد دەفەرموێ: ﴿وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ﴾ (الانعام: ٩٣).

گیانەوەری بـەزیان: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنێکی دەوبێتو داوێنپیس.

گ ێ

گێـڕەرەوە: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: بۆفـەرمانڕەوا شـوێنێکی ئاوەدانـەو بـۆ بازرگانیش بازرگانیەکی بەڕێزو پیرۆزە. (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر:

+پێشەوا.

+ناخۆشی ژیان.

+رزقو رۆزی.

+شەڕو جەنگ.

گێزەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: گێزەر غەمو پەژارەیە بۆ یەکێك بیخوات یان هەیبێت.

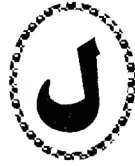
*ئەگەر بەدەستیەوە گێزەرێك بگرێت لـەکاروبارێکی سـەختو گراندایـەو سووكو ئاساندەبێت بۆی.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەربینی وەك ئەوەی گێـزەر دەخـوات خێـرو سـوود بەدەستدەهێنێت.

(نابلـسی)دەڵێـت: گێـزەر لەخـەودا سەرزەنـشتو قـەڵغانو گەڕانەوەیـە، هـەروەها گێـزەر پیـاوێکی دەم پـیسو چەپەڵە.

*گێزەر بەڵگەیە لەسەر پیاوێك هیواو ئاواتی ئاسانو سووکە، ئـەوەی گێـزەر بەدەسـتی خۆیـەوە ببینـێ ئەگـەر لـەباروحاڵێکی سـەختوگراندابێت یـا زیندانی بێت قوتاردەبێت.

گێلـی(کـەودەنی): (نابلـسی) دەڵێـت: ئـەوەی لەخـەودا وەك کەسـێکی گێـل بەدەربکـەوێت بەڵگەیـە لەسـەر رزقو رۆزی.

لام

ل ا

لابــردن: (نابلــسی) دەڵێــت: لابــردن لەخـەودا تەلاقـدانو دەستبەرداربوونی هاوســـەرە یـــان گواســـتنەوەیە لەپیشەیەکەوە بۆ پیشەیەکیتر.

*خۆدوورخستنەوە لـەژن ماڵو دارایی بەفیڕۆدانو بێبەشکردنی منالانە.

*هـــەروەها دەڵـــێن: لابـــردنو دوورخستنەوە پەیمانە یان دەستەلاتو پۆستە.

*ئەگـەر بینـی لەپۆسـتو دەسـتەلاتێك لابــرا خوازیــاریبوو دادەنرێــت لــەو پۆستەدا.

*ئەگــەر لەپۆســتێك لابرابــوو بینــی بەرپرسو سەرکردەیەك نوێنەرێکی نارد بۆ لای هەتا لاییبات دایدەنیّ.

*ئەگـەر بینـی لابـراو لەجێگـەی لاوێـك دانـرا لەشـوێنی دەسـتەلاتیدا خراپـە لەهەندێك دوژمنانیەوە پێدەگات.

لابردنــی خراپــە لەســەرڕێ: لابردنــی خراپە لەسەر ڕێ لەخەودا بەڵگەیە لەسـەر غـیرەت لەئایـنداو بێداری یـان بەڵگــەو نیــشانەیە لەســـەر هاوســـەرو منـــاڵو خۆپـــارێزی لەقـــسەو گوتـــەدا، یـــاخود نیـــشانەو بەڵگەیـــە لەســـەر لێخۆشـبوون لـەتاوان بـەهۆی نـەرمو نیانی قسەو گوفتارەوە یان ڕاستگۆیی بەبەردەوامی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایە بــەرزیو فــەرمان بەچــاکەو ڕێگــری لەخراپە یاخود گرتنەدەستی کاروبارو لەکارخستن.

*ئەگەر لەڕێگەدا دڕكو داڵو بـەرد یان هەرشـــتێکی زیانبەخـــشی دانـــاو بووبەمایـەی زیـانی خـەڵکی بەڵگەیـە لەسەر خراپە لەگوفتارداو زیان گەیاندن بەزمانو دەست ، یان دەگونجێت ببێت بەچـەتەی ڕێ، ئەگـەر ڕێکخـەری ئـەو کـارە دادوەرو فـەرمانڕەوابوو بەڵگەیـە لەســـەر ســـتەمو زۆرداریو ڕاسـپاردی خەڵکی بەئەرکی قورسو گران.

لاپـەڕە (روو): (نابلسى) دەڵێت: مژدەیە بۆ کەسێك خاوەنى بێت، ئەوەى لاپەڕەیەك ببات یان بگرێ بۆ خۆى مژدەو دەرووڵێکردنەوەیە.

*ئەگەر ژنێکى بینى لاپەڕەیەکى دایە رەچاوى کارێکدەکات دەگونجێت دەرووى لێبکرێتەوە، ئەگەر ژنەکە پەچەى کردبوو لاپەڕەکان بلاّوبووبوونەوە خێرێکى بەناوبانگە فەرمانى پێدەکات وریابێت لێى.

*ئەگەر لاپەڕەیەکى پێچراوو لوولکراوى دى بەدەستییەوە پەشیماندەبێتەوە لەکردارى خۆى.

*ئەگەر بەدەستى چەپى بنوسێت لەلاپەڕەیەکدا هۆنراوە دەهۆنێتەوە یان کردارى ناقۆلاّ ئەنجامدەدات یاخود کورێکى بەزینادەبێت ئەگەر بوێژو شاعیرنەبوو.

*ئەگەر بینى لاپەڕەیەکى پێدراوەو پارچەیەکى لوولکراوى تێدایە دووگیاندەبێ.

*ئەگەر تەماشى لاپەڕەیەکیکرد بەلاّم نەیخوێندەوە میراتیەکە بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر بینى لاپەڕەیەك دەخوێنێتەوە میراتییەکى بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پشتى لاپەڕەکەى خوێندەوە قەرزى لەسەر کۆدەبێتەوە.

*بینینى لاپەڕەى پەرش وبلاّو لەقیامەتدا بەڵگەیە لەسەر دڵنیایى و دانَنان بەوەى لەلایەن خوداى بالاّوە هاتوە لەسەر زوبانى پێغەمبەرو(ﷺ) بەرچدانەوەى گومان و دوودڵى.

لاجانگ: (نابلسى) دەڵێت: هەردوو لاجانگ دووکورى رێزدارو پیرۆزن، ئەگەر رووداوێکى خێر یا شەڕ رووى تێکردن رووداوێکە روو لەهەردوو کوڕدەکات.

*دەگونجێ لاجانگ بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشى.

*ئەگەر نەخۆشێك بینى لاجانگى بوە بەئاسن و لەکاتى بێداریدا ئێش و ئازارى هەبوو بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەى.

*دەگونجێت بەماڵ و سامان لێکبدرێتەوە.

*ئەگەر بینى لاجانگى کەسێکى ترى هەڵکێشا هەڵکێش ماڵ و دارایى لەلاجانگ هەڵکێشراو وەردەگرێ و خۆى پێدەنوێنێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر قژى هەڵبکێشێ ئەگەر دەوڵەمەندبوو ماڵ وسامانى نامێنێت، ئەگەر هەژاریشبوو قەرزەکەیدەداتەوە.

لاحول ولا قوە الا باللە (هیچ پەناو هێزێك نییە بەدەر لە پەروەردگار):

(نابلسی) دەڵێت: بۆ کەسێك زۆربڵێ بەڵگەیە لەسەر ئاگاداری دەربارەی ئەوەی پێویستدەکات بیڵێ بۆی، هەروەها گەڕانەوە بەڵگەیە لەسەر ئاگاداری دەربارەی ئەوەی پێویستدەکات بۆی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گەڕانەوە لەکاتی بەڵاو نەهامەتیدا.

لاسایی و چاولێکردنی ژن لە پیاو:

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر ژنێکی بینی جل‌وبەرگی پیاوی لەبەردایە یان وەك ئەوانە، حاڵ‌وباری باشدەبێت ئەگەر بەئەندازەی خۆی بێت ئەو جل‌وبەرگە، خۆئەگەر جل‌وبەرگێکی ناشیاوبێت ئەوا حاڵ‌وباری دەگۆڕێت‌و غەم دایدەگرێ‌و ترس‌وبیم دێت بەسەریا.

* ئەگەر بینی بوە بەپیاو باش‌و چاکدەبێت بۆ مێردەکەی.

* لاساییکردنەوەی جولەکەو مەسیحیەکان یان بەدەر لەوان بەڵگەیە لەسەر تامەزرۆبوونی حەزو ئارەزوو یان ئارەزوودارکردنی ئاینەکەیان یاخود داوای هاوسەرگیریکردن لێیان یاخود خۆشحاڵبوون بەجەژنەکانی ئەوان.

لاساییکردنەوەی مرۆڤ بۆ ئاژەڵ‌و باڵندە: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر لاساییکردنەوەی گوتەو قسەو دڵ‌ودەروون کەمەندکێشکردن لەپێناوی چاکسازی لەنێوان خەڵکیدا.

* لاساییکردنەوەی بەدەست‌و پەنجە لەخەودا لەبەر رووناکیدا بەڵگەیە لەسەر چاوداگرتن‌و فرت‌وفێڵ.

* لاساییکردنەوە بۆ خەڵکی ئاسایی‌و ژنان بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەبێ بەوەرگێڕ یان زۆر قسەدەبزڕکێنێ.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناپاکی لەپیشەسازی‌و کاسەلێسی بۆ خەڵکی.

لافاو(لێشاو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵسانی لافاو لەشاردا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەوەی پەتاو نەخۆشی ئەگەر رەنگەکەی رەنگی خوێن‌و لێڵیبوو .

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی سەرباز بەدڵنیایی یان هاوەڵایەتی ئەگەر خەڵی لێی نەترسن، ئەگەر هەندێك لەماڵەکانی رووخاندن‌و ماڵ‌و ئاژەڵی بردن دوژمنێکە هەڵدەکوتێتەسەریان ، یاخود دەستەلاتدارێکە هەڵمەتیان بۆ دەبات بەپێی زیادوکەمی خەونەکەو ئەو بەڵگانەی لەکاتی بێداریدایە.

* هەندێکیتر دەڵێن: لافاو هێرشی دوژمنە، هەروەك چۆن هێرشی دوژمن لافاوە، ئەگەر لافاوەکە هەڵسا تاگەیشتە فرۆشگاو دوکانەکان لافاوی

راستەقینەیە یاخود سەربازی دەستەلأتدارنو ستەمدەکەن.
*لافاو دوژمنێکی زاڵە، ئەگەر بینی بەهۆی بارانەوە لافاو هەڵسا غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە.
*ئەگەر ئاوەڕۆی هەبوو سزای بۆ دادەبارێ.
*ئەگەر بینی بەربەستی دانا لەلافاوەکە هەتا نەگاتە ماڵەکەی چارەسەری دوژمنێک دەکاتو ڕێگەینادات زیانی پێبگەیەنێت.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: بینیم لەخەودا بیاران لافاو هەستابوو، خەڵکی ئاویان لێدەبرد، (ئیبن سیرین) وتی: لێی مەبە، پیاوەکەش وتی: من لەو ئاوەم نەبرد، ئەویش وتی: باشتکرد زۆری بەسەراتێپەڕنەبوو فیتنەو ئاشوبی (ئیبن مهلب) بەرپابوو.
(نابلسی) دەڵێت: لێشاوو لافاو بەڵگەیە لەسەر قسەی هەڵەتو بێسەرو درۆکردن، ئەگەر لافاوەکە خوێنو مردارەوەبووی هەلگرتبوو بەڵگەیە لەسەر سزاو خەشمی خوایی.
*بینینی لافاو بەڵگەیە لەسەر دابارینی باران.

*دەگونجێت لافاو بەڵگەبێت لەسەر زوبانی خاوەنەکەی یاخود دوژمنی زاڵو زماندرێژی ئەگەر چوە نێو ماڵەکەی بەتایبەتی.
*دەگونجێت لێشاوو لافاو بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی دەچۆڕێتەوە لەهەنگوینو شیرو زەیت، ئەگەر بینی لافاو کۆدەکاتەوە دەیکاتە دەفرێکەوەو خەڵکی خۆشحاڵدەبن پێی چاودێریدەکەنو لێیدەخۆنەوە دەچێتە دەروازەی بەهانە وەرگرتنەوە کەئامازەمان پێدا.
*دەگونجێت لافاو بەڵگەبێت لەسەر ڕێبڕینو هەڵکوتانە سەری لەلایەن تێکدەرو شەوکوتەوە یان لەلایەن ئاژەڵی دڕندەوە.
*دەگونجێت لافاو گەر لەکاتی خۆیدا نەبێت بەڵگەبێت لەسەر بیدعەو، ئەو ئاوەی زەوی نغرۆدەکات بەڵاو نەهامەتیبێتو زیانبێت ڕوو لەخەڵکیبکات یاخود دوژمنێك ڕوویان تێبکات یان بەڵاو نەهامەتی بێت ڕوو لەزەوی بکات، ئەگەر بینی ئاو لەئاسمان دێتە خوارەوە فەڕو خێرە بۆ خەڵکی.
*ئەگەر بینی لافاو دێتە نێو ماڵی کۆمەڵێکەوەو ماڵو سامانو ئاژەڵەکانی

بردن دوژمنە هەڵدەكوتێتەسەریان یان بەڵاو نەهامەتییە دێت بەسەریاندا.

*هەموو ئاوێكی زاڵ هیچ خێرێكی تیانییە ئەوەی لەبیر بەرزدەبێتەوەو دەڕژێ یان لەرووبارێك لەشوێنێكی نادیار یاخود گەرلێڵبوو یاخود روون و سازگابوو كەم یان زۆربوو هەمووی غەم و پەژارەیە.

*هەموو ئاوێكی كەمی سازگار ترسی نەبێت ژینێكی خۆشنودە بۆ كەسێك بیبێتە خاوەنی یان بیخواتەوە یا بەدەستیبهێنێت.

*لافاو لەزستاندا بەڵگەیە لەسەر گەل و نەتەوەیەكی سەرپێچیكار كەهیچ زانیاری و شارەزاییەكیان نییەو خراپن.

*ئەگەر بینی لەو ئاوە بەمەلە هاتەدەرەوە بۆ وشكانی لەدەستەلاتدارێكی ستەمكار دەربازدەبێت، ئەگەر نەیتوانی بپەڕێتەوەو گەڕایەوە دواوە باوریا بێت لەبەردەستی دەستەلاتدارێكی ستەمكاردا دانەنیشێت و سەرپێچی گەورەكەی نەكات.

*ئەگەر لافاو گەیی بەماڵەكەی و نەیهێشت بگات پێی لەگەڵ دوژمنەكانیدا ئاشتەوایی بەرپا دەكات و لەزەرەر دەیپارێزێ.

*هاتنی لافاو بۆ شار بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتی ئەگەر خەڵكی لەوێدابوون یاخود رەنگی وەك رەنگی خوێن وابوو یالێڵبوو.

لاكردنەوە لەنوێژدا(سەیری ئەملاونەولاكردن):

(نابلسی)دەڵێت: ئاوڕدانەوە لەنوێژدا بەڵگەیە لەسەر رووكردنە دنیاو خۆشیەكانی و پشتكردن لەقیامەت و خۆشیەكانی و حەزو ئارەزوو یەكانگیربوون لەگەڵ ئارەزوودارانێدا.

لالەنگی ـ نارنج: (ئیبن سیرین) دەڵێت: یەك لالەنگی كوڕەو زۆریش پیاهەڵدانی باش و چاكە، هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەری خوا(ﷺ) فەرموویەتی: "باوەڕداری قورئانخوێن وەك لالەنگی وایە بۆن و تامی خۆشە"[1].

*هەندێك دەڵێن: نیشانەو بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی چونكە دیوی دەرەوەی جیاوازە لەدیووی ناوەوەی.

*هەندێكی دیدەڵێن: نارنج و لالەنگی باشن لەخەودا ئەگەر شیرینبوو بەڵگەیە لەسەر ماڵ و داراییەكی جەم و

---

[1] بوخاری گێراویەتیەوە (٥٤٢٧)و موسلیم لە(مسافرین (١/٢٤٢/٥٤٩) لە(أنس)ەوە - رەزای خوای لێبێت -.

کۆکراو، خۆئەگەر ترشبوو بەڵگەیە لەسەر سووکە نەخۆشیو خەمو پەژارەیەك کەلە وەچەی نێرینەوە پێیدەگات.

*نارنجی سەوز بەڵگەیە لەسەر وشکە ساڵ یاخود بەڵگەیە لەسەر تەندروستی خەوبینەر گەر لێیکردەوە.

*نارنجی زەردیش بەڵگەیە لەسەر ساڵی پڕ خێر بەلأم نەخۆشی لەخۆگرتووە.

*نارنج ژنێکی عەجەمی بەڕێزی دەوڵەمەندە، ئەگەر خەوبین نارنجەکەی لەخەوەکەیداکرد بەدووکەرتەوە لەوژنە کوڕو کچێکی نەخۆشیدەبێت.

*ئەگەر ئافرەتێك لەخەودا تاجەگوڵینەیەکی لەسەری خۆیدا بینی لەداری نارنج دروستکرابوو پیاوێکی دینداری بەناوبانگ دەیهێنێت *ئەگەر نارنجێکی لەکۆشیدا بینی کوڕێکی پیرۆزیدەبێت..

*ئەگەر پیاوێك لەخەودا بینی ژنێك نارنجێکی دەداتێ کوڕیدەبێت.

*ئەگەر بینی نارنج دەگرێتە پیاوێکیدی ژنو ژنخوازی داوادەکات لێی.

*نارنج بەدەر لەلالەنگی لەشتە باشەکانە ، بەلأم هەندێك بەهۆی ناوەکەیەوە بەخراپیان داناوە.

*لالەنگی وەك باوەڕدار وایە لەبۆنو تامو بەرداری درەختەکەیداو زەردی زیانی نییە ، هەرکەسێك یەکێكو دووانو سیان بەدەستبهێنێت منداڵی نێرینەی دەبێتو ژمارەیەکی زۆریش ماڵو دارایی حەلأڵە لەگەڵ ناوبانگی چاك.

*لالەنگی سەوزیش باشترە لەزەرد، دەگونجێت یەك دانە ماڵو دارایی بێتو ئەگەر بیخواتو بەتامبێت ماڵو داراییەکی جەمو مۆڵکراوبێت، ئەگەر ترشبێت نەخۆشیەکی سووكو ئاساندەگرێت.

(نابلسی) دەڵێت: لالەنگی لەخەودا بەڵگەو نیشانەیە لەسەر ئافرەتی پیرۆزی مناڵدار یاخود رەگو رەچەڵەکی پیرۆز، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باوەڕدار یا قورئانخوێن، بەڵگەشە لەسەر زانستو رەفتارو نەوازشی جوانو قەشەنگ، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستیو رامبوون.

*هەندێکیش دەڵێن: بەڵگەو نیشانەیە لەسەر دووڕوویی چونکە دەرەوەی جیاوازە لەناواخنی.

لاڵی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لاڵی تێکچوونو شێوانی ئاینو بوهتانەو

بەڵگەیە لەسەر جنێودان بەیاران لەگەڵ غەیبەتی بەڕێزو شکۆمەندان.

*ئەگەر بینی زمانی گیراوە ڕەوانبێژیو فیقهی دەستگیردەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ، يَفْقَهُوا قَوْلِي﴾(طـه: ٢٧ ـ ٢٨) لەگەڵ ڕزقو ڕۆزیو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تێکچوونی ئاینو بوختان هەڵبەستنە، ئەگەر بینی لاڵبوە جنێو بەیاران دەدات یاخود غەیبەتی پیاوماقوڵو ڕێزداران دەکات یان خراپەکارە.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر زماندرێژیو دەستنوقاندن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕژدیو وازهێنان لەنوێژ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر قسەی ناشیرین لەنێوان موسوڵماناندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تۆڵەسەندنەوە یان داوای قەرز یاخود سکالا کەپێویستی بەدادوەردەبێ.

لانە(هێلانە): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر کوڕی زینا یان مزگەوتی خواناسە گۆشەگیرەکان.

لاو(گەنج): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر شانسو ڕازیبوونو سەرکەوتن ەسەر دوژمناندا بەپێی چیرۆکەکەی (ئیبراهیم)(سەلامی خوای لێبێت) چونکە بتەکانی شکاندو لەتلەتیکردنو پەروەردگار دەفەرموێ: ﴿ قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ﴾ (الأنبياء: ٦٠).

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دژایەتی خراپەکارانو زاڵبوون بەسەریاندا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەجێهێنانی پێداویستی چونکە لەکەلەپورو وتەی دێریندا هاتوە:"لەبۆ بەجێهێنانی پێداویستیەکانتان ڕووخسارە گەشەکان بەگەڕ بخەن".

*ئەگەر بینی کاڵتە لەگەڵ لووسکەیەکدا دەکات یاخود زۆری لێدەکات کارێکی خراپ ڕوو لەخۆیدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دوژمنی پیاوە، ئەگەر سپیبێت دوژمنێکی شاراوەیە، ئەگەر ئەسمەربێت دوژمنێکی دەوڵەمەندە، ئەگەر گەنمرەنگبێ دوژمنێکی پیروپەککەوتەیە، ئەگەر بەهێزبوو دژایەتیدەکرێ.

*ئەگەر بینی دوای لاوێککەوت زەفەر بەدوژمنێکدەبات، ئەگەر لاوێك دوایکەوت دوژمنەکەی زەفەری پێدەبات.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لاوێکی نادیاری بینیو رقی لێبوو دوژمنێکی قێزەونی بۆ دەردەکەوێ، ئەگەر خۆشیویست دوژمنێکی خۆشەویستی بۆ دەردەکەوێ.
*ئەگەر لاوێکی بینی بەدیار خۆیەوە دوژمنێکە زاڵدەبێت بەسەریا بەهۆی بەرزیو بڵندییەوە.
*ئەگەر بینی بوە بەلاو خۆشی پیربوو کەمو کورپییەکی گەورە دێت بەسەریا.
*لاوی بالغ دوژمنە چونکە ئەگەر بالغبوو گوێناگرێ بۆ گوتەی ئەوەی فەرمانبەرداریدەکات.
*لاو فروفێڵو ناپاکییە یاخود دوژمنێکی ناقۆلایەو بینینی بەڵگەیە لەسەر جموجوڵو هێزو زاڵبوونی نەزان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نیعمەتو سوپاسگوزاری پەروەردگار.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر کچێکی بینی خۆی جوانکردوەو موسوڵمانە هەواڵێکی خۆشدەبیستێ لەلایەکەوە هیچ پێشبینییەکی بۆ نەکردوە، ئەگەر بێباوەربوو هەواڵێکی خۆشدەبیستێ لەگەڵ نیگەرانیدا.

*ئەگەر کچێکی رووخسارکرژو مۆنی بەدیکرد هەواڵێکی ناخۆشدەبیستێ.
*ئەگەر کچێك کچێکی لاوازی بینی غەمو پەژارەو هەژاری رووی تێدەکات.
*ئەگەر کچێکی بەرووتی بینی لەبازرگانیەکەیدا زەرەردەکاتو ئابرووی دەچێت.
*ئەگەر بینی کچێکی هێنا زەوییەکی دەستگیردەبێتو بازرگانیەکی بەسوود دەکات.
*کچ خێرە بەئەندازەی جوانیو جلوبەرگو پۆشاکی، ئەگەر داپۆشراوبوو خێرێکی هەڵگیراوە لەگەڵ ئاینا، ئەگەر رووتبوو خێرێکی دیارو بەناوبانگە ئەگەر پەچەی بەستبوو ئەوە خێرێکی تێکەڵو پێکەڵە ، ئەگەر دیاربوو خێرێکە بڵاودەبێتەوە، پێگەیشتووش خێرێکی خوازراوە.
*ئەگەر ژنێکی شۆخو شەنگی بینی دێتە نێو ماڵەکەی خۆشیو شادی رووی تێدەکات.
*ژنی شۆخو شەنگ ماڵێکە نامێنێتەوە چونکە جوانی گۆرانی بەسەردادێت.
*ئەگەر بینی ژنێکی شۆخو شەنگ بەرووخساری رووی تێکرد

کاروبارەکـــانی بـــۆ دێتـــەپێش دوای پشتتێکردن‌و لەکیسچوون.
*ژنێکی عەرەبی نادیاری لاوی رازاوە باســـی خێـــرو ســـوودو قـــازانجی لەلێکدانەوەدا فراوان‌و دووروودرێژە.
*ژنـی قەڵـەو لەلێکدانـەوەدا سـاڵێکی پڕفـەڕو خێـرە، ژنـی لاوازیـش قـات‌و قڕییە.
*باشـترین ژن لەلێکدانـــەوەدا ژنـــی عەرەبی نادیارە، چونکە لەجوانکاریـدا یان لەشێوەدا باشترە لەژنانیتر.
*ئەگـــەر ژنێـــك لەخـــەودا ژنێکـــی لاووگـەنجی بینـی دوژمنیـەتی بەهـەر حاڵێك بەدیبکات، ئەگەر پیرێکی بینی داپیرەیەتی.
(نابلـسی) دەڵێـت: بـۆ ژن لەخـەودا دوژمنـە ئەگـەر بەهـەر حـاڵ‌و بارێـك بەدیبکات.
*کـچی جـوان‌و شـۆخ خێروخۆشـی‌و شـادییە، ژنـانی نادیـار باشـترە لـەهی دیار.
*ئەگەر ژنێکی لاوو جەحێل ببینێ بوە پـیرەژن خەونەکـەی بەڵگەیـە لەسـەر باشی ئاینەکەی.
*ئەگەر پیرەژنێك بینی گەنجبوەتـەوەو هێزو توانـای بۆگەڕاوەتـەوەو دەدرێـت بەشـوو بنـەماکانی ئـاینی بـەهێزو پتـــەودەبێ ئەگـــەر مارەبڕینەکـــە حەڵاڵبێت، ئەگەر حەرامبوو دنیایە بەو ئەندازەیە.
*ئەگـــەر پیرێکـــی بینـــی لەخـــەودا گەنجبوەتـــەوە، ئەگـــەر هـــەژاربێت دەوڵەمەند دەبێ، ئەگەر لەوانەبوو دنیا رووی لێوەرگێڕابـــوو دیـــسان رووی تێدەکاتـــەوە، ئەگـــەر نەخۆشـــبوو لەنەخۆشییەکەی چاکدەبێتەوە.
لاوازی(سیسی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: کەم‌و کوڕی ماڵ‌و سامان‌و حاڵ‌و بارە.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نزمی ئاســـت‌و پلـــە، ئەگـــەر لاوازەکـــە فـــەرمانڕەوابوو بەڵگەیـــە لەســـەر قـات‌وقڕی ئـەو سـاڵەو بەرزبوونـەوەی نرخـەکان لەولاتەکەیـدا یـان لاوازی سەربازەکانی.
*هـەروەها گـوتراوە: لاوازی‌و سیـسی نەخۆشییە یاخود برسێتییە.
*دەگونجێـت لاوازی لەعیـشق‌و غـەم‌و پەژارەوەبێت.
(نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا هێـزە، ئەگەر بینی لاوازە بەهێز دەبێت.
*هـــەروەها دەڵـــێن: ئەگـــەر بینـــی لـــەش‌ولاری لاوازە ئـــاینی لاوازو سـستدەبێت تێـدا یـا لـەو قـەرزەدا کـــەخودا دایـنـــاوە لەســـەری

کەموکورپیدەکات، هەروەها دەڵێن: لاوازی لەخەودا کەم ئارامییە لەمارەبریندا بەپێی ئایەتی: ﴿ وَخُلِقَ الانْسَانُ ضَعِيفًا ﴾ (النساء: ٢٨) واتە ئارامناگرێ لەسەر جووتبوون.

*ئەگەر بینی لەش‌ولاری لاوازە غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات.

لولاو[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی باشە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی نەفسی پاك‌و پوختدەبێ بەوەی سوودی لێوەردەگرێ.

*لاولاو رەوشتی خراپ‌و هەولێ سووك‌و نزمە.

ل س

لستنەوە(لێسانەوە): لێسانەوەی پەنجەکان لەخەودا رزقێکی کەمە لەکرۆکی ئەوەیە کەلەخەودا لێسراوەتەوە.

ل غ

لغاو: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رێکخستنەوە بۆ هەموو خاوەن پیشەسازییەك‌و هێزو توانایە لەماڵدا.

*ئەگەر سواری بارگیرێکبوو بەلغاوەوە دەستەلاتێك بەدەستدەهێنێ‌و هیچکەس مافی نییە خۆی تێهاوێ مەگەر بەسوێندێکی گەورەو توند نەبێ.

*لغاو بێ خشڵ بەڵگەیە لەسەر خۆبەکەمزانینی سورابوو، ناواخنی خێرترە لەرووخساری.

*لغاو سەلامەتییە ئەگەر بینی لغاوی لەدەمدایە پارێزراو دەبێ‌و قسە لەشتێکدا ناکات پەیوەندی پێوە نەبێ، ئەگەر دادگایی هەبوو بەڵگەکانی پووچەڵدەبێتەوە.

*ئەگەر لغاوی ئەسپەکەی بینی پچڕاوە منداڵەکەی دەمرێ.

*هەروەها لغاو بەڵگەیە لەسەر پارێزکاری بۆیەکێك ئەسپ بەڵگەبێت لەسەری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاککردنەوەی ماڵ‌و دارایی کەهۆکاری پاراستنی زەکاتە.

*ئەگەر لغاوی ئەسپەکەی بینی لەسەری دەکەوێتەسەر یاخود کاروبارەکانی بڵاودەبنەوەو حاڵی دەشێوێ‌و ژنەکەی لێحەرامدەبێ یاخود بێنەوەی لەئەستۆیدابێت لەگەڵیدەبێ.

---

[1] **لاولاو**: گیایەکی کەلاپانە. (وەرگێڕ).

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕۆژو چونکە ڕۆژو لغاوە.
*لغاوی پچڕاو باشە بۆ پادشاکانو خێری تێدا نییە بۆ خاوەنەکەی.

ل ق

لۆو پەلی دارخورما: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاکیتی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قژداهێنانو ئەوەی منداڵ سوننەتدەکات.

ل م

لم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لم وەك خاكو خۆڵ وایە لەلێكدانەوەدا بەڵگەیە لەسەر مەرگو ژیانو دەوڵەمەندیو لانە، چونکە لەزەوییەوەیە.
*چوونی قاچ بەنێولمدا بەڵگەیە لەسەر توندیو سووکی.
*ئەگەر بینی دەستی چوە بەنێو لمدا کاروباری دنیای لێئاڵۆزو تێکەڵدەبێ.
*ئەگەر بینی لمەکەی کۆکردوەتەوە یاخود هەڵیگرت ماڵو دارایی هەڵدەگریو سوودو قازانجی باشدەکات.
*ئەوەی بەنێو لما بڕوات ڕووداوێکی قورس چارەسەردەکات بەپێی زۆرو کەمی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو دارایییە ئەگەر زۆر نەبێت، لمی زۆریش سەرقاڵییە لەئاینو دنیادا.
*ئەگەر لمەکە زۆربوو زیادیکرد لەلێکدانەوەدا سزایە.
*لم ماندوبوونو ڕەنجو ناڕەحەتییەو بۆ ژن خێری تیانییە، ئەگەر بەنێویا بڕوات، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر خۆڵاوییبوونی، هەروەها بۆ پیاویش بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی شکۆمەند بۆ کەسی بێکارە، لمی سپی ڕزقو ڕۆزییە بۆ خوازیاو وادەدارو ئەستێرەگەران.
*لمی زەرد دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەوبە بۆ نەخۆشو چارەنووسو دەرەنجامی باش.
*دەگونجێت هەڵگرتنی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو زیندانیو ڕزقو ڕۆزی بەهۆیەوە.
*لمی جەمبووی بنکیدارو درەختو ڕووەك بەڵگەیە لەسەر زرقو ڕزقو ڕۆزیو موڵك.

لمفرۆش: (نابلسی) دەڵێت بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستبڕینو دزیو هێنانی خزمەتکار بەردەستو سوودو قازانجو سەفەر.

ل و

لـــوط(ســـەلامی خوایلێبیَـــت):

(نابلــسی)دەڵێــت: بینینــی لەخــەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە لەنەتەوەو هاوسەرەکەیەوە، دەگونجێت خەوبینەر سەربکەوێت بەسەر دوژمنەکانیداو سزاو خەشمی خوایی لەبەرامبەریاندا بەدی بکات.

* هــەروەها بینینــی بەڵگەیــە لەســەر تیابردن‌و نغرۆکردن ئەگەر خەڵکەکەی لەســـەر هـــەمان کـــاری نەتـــەوەی (لوط)بوون.
* ئەگەر ژنێك (لـوط)ی بینـی لەخـەودا لەسەرپێچدا رۆدەچێت.
* ئەگەر سەرجەم خەڵکی بینیان خراپە لـــەنێوان ژنانـــدا بلاَودەبێتـــەوەو لەوولاَتەدا.
* ئەگەر (لوط)ی بینـی ئاگادارییە بـۆی لەســـەر ئـــەوەی کـــرداری نەتـــەوەی (لـــوط)ئەنجامـــدەداتو ژنێکـــی خراپەکاریشی دەبێ‌و هیچ خێرێکی تێدا نییە.

ل وو

لووت : (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بەلووت وتراوە: جوانی پیاوە، هەروەها دەوترێـت: ئەگـەر بینـی بێلووتبـوو بێرەحم‌و سۆزە.

* ئەگەر بینی دوو لووتی هەبوو بەڵگەیە لەسـەر جیاوازییـەك روودەدات لـەنێوان خـۆی‌و خانەوادەکـەی چـونکە لـووت غەریب نییە.
* ئەگـەر بـۆنێکی خۆشـیکرد بەڵگەیـە لەسەر قوتاربوون‌و رزگاربوون.
* ئەگـەر ئـەوەی خەوەکـە دەبینێـت ژنێکی دووگیانبوو کوڕێکیدەبێت.
* هـەروەها دەڵـێن: لـووت کـوڕە یـان پلەوپایـەو رەچـەڵەکە یـاخود دایـك‌و باوکە.
* لێکدانـــەوەی ئـــەوەی پەیوەنـــدیی بەلووتـــەوە هەیـــە بەهـــەمان چەشـــنی چارەســـەرو دەرمـــان وایـــە، ئـــەو خراپەیەشی تێکەڵی دەبێت رق‌و کینە.
* ئەوەی ببینێ لمۆزی هەیە رەچەڵەك‌و بنەچەیەکی بەهێزی دەبێت.

(نابلــسی) دەڵێــت: لــووت هەســتیاری بۆنکردنەو ئامرازی هێـوری‌و پـشوودانە بەهۆیــەوە هــەوا دەگـات بەلـەش‌ولارو پێیدەحەوێتـــەوە خۆشـــی هەناســـە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پشوو.

* لـووت لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر ئـەو شـتەی مـرۆڤ خـۆی پێدەڕازێنێتـەوە لـەماڵ‌و منـاڵ‌و بـراو هاوسـەرو ژنـبراو هاوبەش‌و کرێکار، ئەوەی لووتی جوان بێـت لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر حـاڵ‌و

باری باش هەروەك لێی دوایـن و باسمانکرد، گەورەیی و رەشی لووت بەڵگەیە لەسەر درۆ پێکردن و زاڵبوون، هەروەك چۆن شێوازی سروشتی لەهەڵمژینی هەوادا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرزو دڵڕاگرتن.

*بەدەرکەوتنی کۆمەڵێ لووت لەجەستەدا بەڵگەیە لەسەر نوێکردنەوەی هۆکاری پشوو منداڵ و شوێنکەوتە.

*ئەگەر بینی لووتی بوە بەئاسن یان ئالتوون بەڵگەیە لەسەر بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات بەهۆی تاوانێکەوە ئەنجامیدەدات، چونکە تاوانباران لووتیان دەبڕن، کاتێکیش گەڕانەوەو تەوبەیانکرد خۆیان لووت لەئالتوون و ئاسن دروستدەکەن لەترسی ناوبانگ و کەسێتیان.

*ئەگەر خەوبینەر بازرگانبوو بینی لووتی بوە بەئالتوون یان زیوو بەڵگەیە لەسەر بەخت و زۆری سوودو قازانجی.

*دەگونجێت لووت بەڵگەبێت لەسەر ئەو هەواڵەی دەگات بەمرۆڤ لەسەر زوبانی فرستادە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سیخوڕ کەهەواڵی وادەهێنێت کەس ئاگاداری نییە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوون بەهۆی ئەو چڵمەی لێوەی دادەتەکێت، ئەگەر مێشك بگرێ ئەوا چڵمی لووت دەبێتەوە بەئاوو وەك ئەوەی لەجێشەرمی نێرینە لەشێوەی ئاودا بەدەردەکەوێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەروازەی شەڕو خراپە بۆ مرۆڤ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئامرازی ئاگر خۆشکردن کەبژێوی لەسەریەتی.

*ئەوەی پەمپی باتێکردنی دی لەکارکەوتبوو دەگونجێت بەلایەك روو لەلووتی بکات، هەروەها ئەگەر رووداو کارەساتێك روویکردە لووتی کارو پیشەی دەکەوێتە مەترسیەوە.

*ئەوەی قورئانخوێن یان بانگبێژ یا گۆرانیبێژ بێت و ببینێ لووتی شێواوە یان گیراوەو بۆن ناکات بەڵگەیە لەسەر خۆشحاڵی و شادی لەپیشەکەیدا چونکە لووت دەرهێنەری هەناسەیە، دەگونجێت خەوبینەر نەخۆش بکەوێت بەهۆی تەنگە نەفەسیەوە.

*دەگونجێت لوت و گوێ بەڵگەبن لەسەر کێوو بەرزایی و کەندەلانی گژوگیاپۆش و قوڕاویی.

*دەگونجێت لووت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوون و چارەسەری نەخۆش.

*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر گێلیو کەودەنیو خۆبەزلزانینو زستانێکی خراپو نادیار.

*ئەوەی لووتی بێتەوەیەك خۆی بەگەورە دادەنێت یان ئەگەر لووتی لاربوو بەڵگەیە لەسەر گێلیو ملکەچی.

*ئەوەی ببینێ لووتیبڕاوە مەرگ یەخەی پێدەگرێت یاخود بەڵاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات ئابرووی دەبات، ئەگەر هاتو ئەو ژنە دووگیانبوو خۆی یان باوکی دەمرێت.

*ئەگەر بینی خوێنی بەربوو کەوتەسەر جلەکانی ماڵی حەرام بەدەستدەهێنێت، ئەگەر خوێنەکە بەتەوژمبوو کوڕێکی دەپێکرێ.

*لووتەوانەکردنە لووت مەرگی خاوەنەکەیەتی.

*ئەوەی ببینێ دوو لووتی هەیە پەروەردگار دوو کوڕی پێدەبەخشێت یاخود گەواهیدانی لەبری گەواهی دووپیاوە.

*ئەوەی ببینێ لووتی بڕاوە ئەگەر نەخۆشبێت بەڵگەیە لەسەر مردنی، ئەگەر لەش ساغیشبێت بەڵگەیە لەسەر گۆڕانی حاڵو باریو لەکیسچوونی ماڵودارایی.

لووتبڕین: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر ببینی یەکێك لووتی بڕیوە قسەیەکدەکات بەرانبەری لووتی دەشکێنێ.

*هەروەها دەڵێن: لووت بڕین لەبنەڕەتدا بەڵگەیە لەسەر مەرگی لووتبڕاو، هەروەها دەڵێن: بەڵگەیەلەسەر مردنی هاوسەری لووتبڕاو ئەگەر دووگیانبێت.

*بۆ بازرگان زەرەرو زیانە.

لووتپڕژاو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لووتپڕژاو ئەگەر خوێنی لووتی زۆربوو رەنگی خوێنەکە گەشو ئاڵبوو بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ماڵێکی هەمیشەیی، ئەگەر خەستبوو بەڵگەیە لەسەرنەوەی منداڵێکی لەباردەچێ.

*ئەگەر لووتی پڕژابوو لەناخیا واهەستیدەکرد سوودی پێدەگەیەنێ لەسەرۆکو بەرپرسەکەیەوە سوودو قازانجی پێدەگات، ئەگەر واهەستیکرد زیانی پێدەگەیەنێ لەسەرۆکو بەرپرسەکەیەوە خێرێکی پێدەگات بەڵام واهەستدەکات، ئەگەر خۆی سەرکردەبوو بەلەشو لاری خۆیەوە دەیبینێ بەئەندازەی هێزو لاوازیو زۆری خوێنەکەیە، ئەگەر یەك تنۆك یان دوو تنۆك خوێنبوو سوودو قازانجە،

ئەگــــەر بەلێــشاو خــوێنی پــژارو واهەســتیکرد ســـوودو قازانجـــە بـــۆ لـــەش‌ولاری، تەندروســـتی لـــەش‌و لار تەندروستی ئاینـەو لـەگوناهو تاوانێـك دەردەچێ‌و ئاینەکەی دروستدەبێت.

*ئەگەر لـەناخ‌و ویژدانیـدا واهەستیکرد زیانی پێدەگەیەنێ خراپی‌و زیانی لاشە خراپـی زیـانی ئاینـە یـاخود گونـاهو تاوانـە، ئەگــەر دوای لووتپــژان هێــزو توانــای نــەما هەژاردەکــەوێ، ئەگــەر بەهێزبوو دەوڵەمەنددەبێت چونکە هێز دەوڵەمەندییە بۆ پیاو.

*ئەگــــەر پۆشــــاك‌و جل‌وبــــەرگی خوێنـاویبوو لـەوەوە مـاڵێکی خـراپ‌و گونــاهی دەســـتگیردەبێت، ئەگـــەر جلـەکانی خوێناوینـەبوو خاوەنەکـەی لەبۆتەقەی گوناهو تاوان قوتاردەبێت.

*ئەگەر بینی لووتپژان لەرێگـەدا تنـۆك تنـــۆك دەرژێ زەکـــاتی مـــاڵ‌و دارای دەردەکـــات‌و خێردەکـــات بەوانــــەی دێنەرێی.

*هـــــەروەها دەڵــــێن: لووتپــــژان بەدەستهێنانی گەنجینەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگـەر بینـی لـووتی پـژا لـەگوناهو تـاوان بەدەردەکـەوێ، ئەگـــەر دەســـتەڵاتدارێکی ســـتەمکار خـەونێکی ئـاوای بینـی گـەنج‌و مـاڵێکی بێشومار بەدەستدەهێنێت.

*هـەروەها دەڵـێن: لووتپـژان خێرێکـە لەلایـــەن ســـەرۆك‌و گـــەورەوە بەدەستیدەهێنێت.

*هـــەروەها بەڵگەیـــە لەســـەر غـــەم‌و پـــەژارەو ئـــاهو ناڕەحـــەتی لەلایـــەکی نادیارەوە.

*ئەگـەر خەوبینـەر بەلووتپـژان چـێژی وەرگـرت لووتپـژانی بەڵگەیـە لەسـەر دڵنیایی‌و ناوبانگ‌و ناوداری.

لوولەی چرا: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خزمـەتکاری مزگەوتـەو هـەر کـەم‌و زیادێـك ببینـێ بیـدەپاڵ خزمـەتکار. سەری منارەکەش سـەری خزمـەتکارەو دەگونجێت منارە ژنبێت.

لۆکـــە: (نابلـــسی) دەڵێـــت: مـــاڵ‌و ســـامانێکە بـــەدەر لـــە خـــوری‌و شیکردنەوەی پاکبوونەوەیە لـەگوناهو تـــاوان، لۆکـــە ســـوننەتەو دارەکـــەی کەسێکی خۆبەکەمزانە.

لۆکـەفرۆش: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: لەخـــەودا مـــاڵ‌و ســـامانە بەمانـــدبوون‌و هیلاکی دەستدەکەوێ.

لۆمـــە (سەرزەنـــشت): (ئـــیبن سـیرین)دەڵێـت: ئەگـەر بینـی لۆمـەو

سەرزەنشتی کەسێکدەکات لەسەر کارێك هەمان کاری ئەو ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی لۆمەی خۆیدەکات لەسەر کارێك روودەکاتە کارێکی ئاڵۆزو گلەیی لەسەر دەکرێ، پاشان خوداوەند بەدەریدەکاتو پاکێتی دیاریدەدات وەك چۆن لەچیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) هاتوە:﴿إِنَّ النَّفْسَ لأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إلاَّ مَارَحِمَ رَبِّي﴾(یوسف:٥٣).
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دواکەوتنی شەیتان لەزۆربەی کردارەکاندا کەوا مەردوم روو بەدۆزەخ دەبات، هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەبردنەسەری بەڵێن بەپێی ئایەتی: ﴿وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الأَمْرُ إِنَّ اللهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي﴾(ابراهیم:٢٢).

ل ه

لەئامێزگرتن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: تێکەڵبوونو خۆشەویستییە، ئەگەربینی لەئامێزی گرتو سەری خستەسەر رانی سەرمایەیەکی پێدەداتو لای دەمێنێتەوە.
(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی، ئەگەر مرۆڤێکی ناسیاوی لەئامێزگرت تێکەڵدەبێت لەگەڵی.
*ئەگەر لەگەڵ ژنەکەی یەکدییان لەئامێزگرت ئاشتی لەگەڵ دەبەستێ.
*هەروەها گوتراوە: لەئامێزگرتن قسەیەکی باشە لەگەڵ وەڵامی هاوچەشنی خۆی.
*هەروەها تەبایی‌و خۆشەویستی‌و سەفەرە یان گەڕانەوەی موسافیرو رەواندنەوەی غەموپەژارەیە.
*هەروەها مارەبڕین تێکەڵییە.
*ئەگەربینی ژنێکی لەئامێزگرت باوەشی بەدنیادا کردووەو نائومێدە لەقیامەت.
*لەئامێزگرتنی پیاو بەڵگەی یارمەتی‌و پشتگیرییە.
*لەئامێزگرتنی کۆتەرەدارێك رۆچوونیەتی لەدووڕوویدا.

لەبارچوون: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا کەسێکە بڕوای بەشتی پڕوپووچ هەبێت، هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی گەوهەرفرۆش بەڵگەیەلەسەری لەبەردی بەنرخو دووڕومەرجانو هاوچەشنەکانی.

لە پیدەست(بەری دەست): (ئیبن سیرین) دەڵێت: راخستنی لەپیدەست فراوانی دنیاو داخستنو تەنگەبەری دنیایە. بوونی موو بەلەپیدەستەوە

قـەرزو غەمبارییـە، هـەروەها دەڵـێن: ماڵو سامانێکە دەکەوێتە دەستی. موو بەپشتی دەستەوە ڕۆیشتنو تیاچوونی ماڵو سامانە.

(نابلـسی) دەڵێـت: ئەگـەر بینـی لەپیدەسـتی هەڵواسـراوە بەئاسمانـدا ئەگـەر لەپەیوەنـدارانی دەسـتەڵاتبوو خێرو سـوودی دەسـتگیردەبێ، ئەگـەر ڕاوچی بێت نێچیری زیاددەکات، ئەگـەر خاوەن موڵکبێت سوودو قازانجدەکات.

*ئەگـەر بینـی لەپیدەسـتی بـچووكو ناسکە ترسنۆكو لاواز دەبێت.

*لەپیدەسـت دنیایـە، لەپیدەسـت وازهێنانە لەکاروبار.

*ئەگەر لەپیدەستێکی بینیو ترسابوو لەکارێك دەستی لێدەکێشێتەوە.

*ئەگـەر لەپیدەسـتی بینـی گوشـادو بـەرینو زۆرجوانـە بەڵگەیـە لەسـەر فراوانی ڕزقو ڕۆزیو دڵفراوانـی، ئەگـەر بەنوقاوی بینی بەڵگەیە لەسەر ڕەزیلیو کەمی خێری.

*ئەگەر لەپیدەستی جوانبـوو بەڵگەیە لەسـەر وازهێنـان لەشـەڕو سەرپێـچی خودا یان وازهێنان لەخێر.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر وەرگرتنو گیرابوونی دوعا.

*لەپیدەست پشوە لەماندوبوون یاخود دۆزینـەوەی پـشووە یـان پـشوویەکە ڕوودەکاتە دەستەکانی.

*هـەروەها دەڵـێن: بینینـی دەسـت بەڵگەیە لەسەر شەش خاڵ:

١)ژیان. ٢)ماڵو سامان.

٣)سەرۆکایەتی. ٤)کوڕ.

٥)ئازایەتی. ٥)پەرێزگرتن لەحەرام.

لەدایکبوون: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر فەرمانڕەوایـەك لەخـەودا بینـی هاوسـەرەکەی کوڕێکیبـوو دووگیـانیش نەبوو گەنجو سامان بەدەستدەهێنێ.

*ئەگـەر دووگیانێـك بینـی کوڕێکیبـوو کچیدەبێتو بەپێچەوانەشەوە.

*کـچ لەلێکدانـەوەدا دەرووی خێـرەو کوڕیش غەمو پەژارەیە.

*ئەگـەر نەخۆشـێك بینـی لـەدایکبوە دەمـرێ چـونکە منـداڵ لەپەڕۆیـەکی سپییەوە دەپێچرێ وەك مردوو، ئەگـەر پیـشەوەربوو بەربەسـتو کۆسـپ دێتـە ڕێو کاریگـەری دەبێـت بـۆ سـەر کـارو پیـشەکەی، ئەگـەر هـەژاربوو کەسـێك دەدۆزێتـەوە یارمـەتی دارایـی دەدات، ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەوڵەمەندییەکەی بەردەوام نابێـتو کەسـانیتر زاڵدەبێت بەسەریا چونکە منداڵ لـەژێر دەسـتی کەسـانی تردایـە، ئەگـەر پیـاوێکی ژنداربوو هاوسەرەکەی منداڵی نابێت.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی هەرگیز کوڕی نابێ.
*ئەگەر کەسێك بینی دژایەتی هەبوو بەڵگەکانی جێگیر نابن لەلای دادوەر، ئەگەر بینی منداڵیبوو دەمرێ‌و روحی لەدەمیەوە دێتە دەرەوەو لەدایکبوونی کە دەرووی خێری زیندانییە.
*ئەگەر پیاوێك بینی کوڕێکی بوو نەخۆشدەکەوێ‌و لەغەم‌و پەژارە قوتار دەبێت‌و زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیداو لەژنێکی خراپ‌و بەد رزگاریدەبێ.
*ئەگەر کچێکیبوو دەرووی خێری لەهەموو ناڕەحەتیەك لێدەکرێتەوەو لەپشتی کەسانێك دێنەدەرەوە کاروباری خانەوادەی بەڕێوە دەبەن‌و ناوبانگێکی مەزن بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر ژنێك تازەلیبوو ئەگەر پشیلەبوو کوڕەکەی دز دەبێت.
*منداڵبوون دەرچوونە لەناڕەحەتی‌و دەرووی خێرەو قەرزدانەوەو تەوبەیە.
*ئەگەر ژنێك بینی منداڵێکیبوو لەدەرەنجامی کارەکەیدا خێری دەستگیردەبێ لەگەڵ خۆشحاڵی‌و قوتاربوون لەقورسی‌وگرانی، ئەگەر کچیبوو شکۆمەندی‌و فەرو پیت‌و ئاسانی دوای ناڕەحەتی دەستگیردەبێت‌و رزق‌و رۆزییەکی فراوانی پیرۆزی بەسەرا دەرژێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەکەوێتەوە نێو غەم‌و پەژارەوە، ئەگەر رەبەنبوو بەخێرایی هاوسەردەگرێ هەتا ژنەکەی منداڵیدەبێ.
*ئەگەر نەخۆشێك بینی منداڵیدەبوو بەڵگەیە لەسەر مردنی‌و بۆ نەخۆش‌و بەلادارو زەبوون بەڵگەیە لەسەر قوتاربوون لەناڕەحەتی، بۆ بازرگانەکان بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵ‌و سامانیان، بۆ موسافیرو گەشتیاران بەڵگەیە لەسەر سووکی کالاو شتومەکیان، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مردنی خزمی خەوبینەر.
*ئەگەر پەتێکی بینی دەستیکرد بەگریان‌و پاڕانەوە کوڕەکەی قوتار دەبێت.
*ئەگەر بینی کچێکی بوە قەرزاری زاڵدەبێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی کچەکەی مردوەو گۆڕیان بۆ هەڵکەندوە قەرزەکەی دەداتەوە.

لەدواوە لێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێدان ئەگەر بەکاڵتەوەبوو بەدەستهێنانی دەستەڵاتە لای لێدراو. (نابلسی) دەڵێت لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کاڵتەو سووکایەتی‌و کێشانە بەپێدانێکی سووك‌و گوێگرتن.

*ئەگــەر مرۆڤێکــی بینــی لێیــدا دەستەڵاتێکی هەیە بەسەریدا، ئەگەر پادشــایەك لەپادشــایەکیتریدا لێــدراو زاڵدەبێت بەسەر لێدەردا لەبەرئەوەی دەســتدرێژیکارە بۆســەریو ئەمــەش لەرەوشی فەرمانڕەوایانە.

*لێدان چاکەیەکە بەرانبەر شەرمەزار دەکات.

لەرزۆك (لەرێنەر): (نابلسی)دەڵێت: لەخــەودا کــوڕێکی ژیــر یــان منــداڵی قوتابخانەیە.

لەرزین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەرزینی ئەندامــەکان ناڕەحەتییــە، ئەگــەر لەرزەلەرزی لەسەریا بینــی ناڕەحــەتیو گرانی لەلایەن سەرۆکیەوە پێدەگات.

*لــەرزینی کــوڵم بەڵگەیــە لەســەر ناڕەحەتی لەلایەن هۆزوتیرەوە.

*لەرزین لەهەردووقاچدا بەڵگەیە لەسەر ناڕەحــەتی لەژیانــدا یــاخود بەڵگەیــە لەسەر ماڵو دارایی.

(نابلــسی)دەڵێــت: لــەرزین لەســەردا بەدەســتهێنانی شــکۆمەندییە لەلایــەن سەرۆكو گەورەوە.

*هــەروەها دەڵــێ: لــەرزین لەکوڵمــدا خێروچاکەیە.

(نابلــسی) دەڵێــت: لەخــەودا بەڵگەیــە لەسەر ترسو بیم لەخوداوەند.

لەشساغی: (نابلسی) دەڵێت: لەخــەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی چونکە واژوو دژێتــی، دەگونجێــت بەڵگــەبێت لەســەر لەشساغیو نازو نیعمەتداری.

لەشــگرانی: (ئــیبن ســیرین)دەڵێــت: ئەگـــــەربینی لەشـــگرانە لەخـــەودا ســـــەفەردەکاتو داوایەکـــــدەکات بەرانبەری نییە.

*ئەگـــــــەربینی خۆیدەشـــــــوات پێداویــــستیەك بەدەســــتدەهێنێت، خۆشــتنیش مــەردوم لــەگوناهو تــاوان پاکدەکاتـــــەوەو غـــــەمو پـــــەژارە دەڕەوێنێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەشگرانی سەفەرە لەئەنجامــدانی گوێڕایەڵیــدا، هــەروەها وتراوە: ئەوکەسە ئاینشێواوە.

*لەشــگرانی تێکــەڵبوونی کــارو بــارە بۆیــەکێك ببینــێ لەشــگرانەو ئــاوی دەستناکەوێت خۆی بشوات، هــەروەها قورســیوگرانی داواکانیــەتی لــەدنیاو قیامەتدا.

لــەشو لاری مــرۆڤ: (نابلــسی) دەڵێــت: قەڵەویەکــەی لەخــەودا لەگــەڵ هێــزو پتەوی بریتییە لەبەهێزی ئاینو باوەڕ، ئەگــەر لــەشو لاری بــوو بــەمار دوژمنایەتی پەنهان بەدەردەخات.

*ئەگەر بینی خۆی دووگی هەیە وەك دووگی بەران خوداوەند کوڕێکی پێدەبەخشێ لەوەوە سوودمەند دەبێت و دەژی.
*ئەگەر لەش و لاری بووبوو بەئاسن یان شووشە دەمرێت.
*ئەگەر زیادەیەکی بینی لەلەش و لاریدا پەروەردگار رزق و رۆزی زیادی دەدات.
*ئەوەی ببینێ لەش و لاری دەخورێنێ یاخود هەڵدەکرێنێ خزمەکانی بەسەر دەکاتەوەو لەوانەوە تووشی چەرمەسەری و مەینەت دەبێت.
*ئەگەر بینی تووشی خوراندن هات و هەر دانەمرکایەوە مەینەت و ناخۆشی بەهۆی خانەوادەکەوە رووی تێدەکات، ئەگەر خورانەکە دامرکایەوە خێرێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.
*قەڵەویی لەش و لاریش زیادەیە لەماڵ و پلەوپایەو شکۆمەندیدا، لەڕی و لاوازیش بەڵگەیە لەسەر هەژاری و کەمی ماڵ و داریی و زانست، کۆبوونەوەی هەردوو حاڵەکەش.
*قەڵەوی و لاوازی چاوپێکەوتن و یەکانگیریەتی لەگەڵ ئەوانەدا کەرقی لێیانە.
*لەش و لار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ئەوەی دایدەپۆشێ وەك جل و بەرگ و پۆشاك و ژن و خۆشەویست و ماڵ و منداڵ.
+ئەوەی خۆی پێدەپارێزێت و خۆی دەداتە پەنای وەك دەستەڵاتدارو فەرمانڕەو بەرپرسیار.
*بەهێزی لەش و لارو جوانی و قەڵەوی بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵ و باری، لاوازیشی گۆڕانی رەنگی لەگەڵ بۆنکردنی بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.
*لەش و لاریش ئەگەر قەڵەوو بەرچاوبوو لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەرزی خاوەنەکەی و سەرکەوتنی بەسەر دوژمنەکانیدا.
لەشیربڕاو: لەخەودا کوڕێکی بەڕێزەو ئەگەر بینی لەشیربڕاوێکی لایە کوڕێکی پێدەبەخشرێ.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر دەستیدا لەئاژەڵێك لەشیربڕابوەوە یان دەستیدا لەمنداڵێك لەشیربڕابوەوە بەڵگەیە لەسەر غەم و پەژارەو ناخۆشی.
لەگوناهو تاوان خۆشبوون: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆیەکێك شایستەی سزابێت بەڵگەیە لەسەر خێر یان لێخۆشبوون ،خوداوەند دەفەرموێ:
﴿قُلْ لِلذِينَ كَفَرُوا انْ يَنْتَهُوا يُغْفِرْ

لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ﴾ (الأنفال: ٣٨) هەروەها دەفەرموێ: ﴿قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لاَ يَرْجُونَ أَيَّامَ اللهِ لِيَجْزِيَ قَوْمَاً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (الجاثية: ١٤).

لەگەن (قاپی مس): (نابلسی)دەڵێت: وەك تەشت وایە، ئەگەربینی تەماشای لەگەنێکدەکات هەروەك چۆن تەماشای ئاوێنە دەکات بەڵگەیە لەسەر لەدایکبوونی منداڵ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کچ یان ژن یاخود خزمەتکار.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: بینینی لەخەودا خۆشەویستی پیاوە، خۆشەویست ئەوەیە شتێکی خۆشی پێشکەشدەکرێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا رزقی مرۆڤە، ئەگەر بینی لەگەنەکەی هەڵدەواسێ رزق و رۆزی تەواوبوەو چارەنووسی ئامادەیە.

*ئەگەر کۆمەڵێ خەڵکی زۆری گوندنشینی بینی لەنێو لەگەنێکی گەورەدا زەوی و زار یان شوێنێکی خۆیانە لەسەری کۆدەبنەوە، ئەگەر جەنگاوەربوون کۆبونەوەیانە بۆ ئەو مەبەستە، ئەگەر کارگەبوون کۆدەبنەوە بۆ ئەنجامدانی کارەکەیان.

*ئەگەر بینی میزدەکاتە لەگەنێکەوە یان کوپەیەك دەچێتە لای خانەوادەکەی.

لەماڵ نەهاتنە دەرەوە: بەڵگەیە لەسەر ژنێکی داوێنپاکی پارێزراو.

لەوەڕ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لەوەڕی گونجاو دنیاو جوانکارییەکانیەتی.

*بینینی حەشیش بژێوی ئاژەڵەو وەك ماڵ‌وسامانی دنیایە کەمرۆڤ بەپێی بەشی خۆی دەستگیردەبێت، هەروەها رزق و رۆزی مەردومە چونکە ئەو لەوەڕە دەبێت بەگۆشت و شیرو بابەتەکانی و دەبێت بەهەنگوین و دانەوێڵەو خوری وەك ماڵ و سامان وایە کەژینی بەندەکانی پێ وابەستەبووە.

*دەگونجێت لەوەڕ بەڵگەبێت لەسەر هەموو شوێنێك.

*هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بازاڕی پارەگۆڕینەوەو زەڕەنگەرو شوێنی زێڕ.

*دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ﷺ)لەوەڕی بەدنیاو خۆشگوزەرانی لێکداوەتەوە، هەروەها(ﷺ)فەرموویەتی: "دنیا سەوزوخۆشە"و ئەوەی بەدەمی حوشترەوەیە بەڵگەیە لەسەر حەڵاڵ و

ترشـــەكەی بەڵگەیەلەســـەر حـــەرامو، ئەوەی بەغـەمو پـەژارە بەدەستدێت ، ئەو لـەوەڕو كشتوكاڵەشی چارەسـەری پێدەكرێ بەدەرە لەماڵو سامانو رزقو رۆزی بەڵگەیەلەســـــەر زانیـــــاریو ئامۆژگاریو دانایی.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر ماڵوسـامانێكی رەهـاو تـەواو، ئەگـەر تامی ترشبوو ئەو ترشیەی دەگەڕێتەوە بـــۆ ئـــەو غـــەمو پەژارەیـــەی كەبەدەســتیدەهێنێت بەمانــدوبوونو هیلاكـی، ئـەوەی ژاری بكـوژە بەڵگەیـە لەسەر خەشمو قینگرتن لەحەرامـەوەو بەدەستهێنانی دنیـا بەسـوودو بیدعـەو ئارەزوو.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا رزقو رۆزییـە بەئاسـانی بەدەسـتدێت لـەژنێكی كـەم داراییو ماڵوسمان، یاخود زانیارییەكی خوداوەندییـــە یـــاخود خێرێكـــی بەردەوامـــەو دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەسەر ئیسلام.

*ئەگــەر خـۆی لـەپاوانو لەوەڕێكـدا دییـەوە یـاخود خـەریكی كۆكردنـەوەی حەشیـشبوو یـان دەیخـوارد تەماشـای حاڵیــــدەكرێ ئەگـــــەر هــــەژاربوو دەوڵەمەنـددەبێ ئەگـەر دەوڵەمەنـدبوو پـــتر دەوڵەمەنـــددەبێت، ئەگـــەر دنیانەویستبوو دنیای بۆ دەگەڕێتـەوەو تووشی فیتنەو ئاشووب دەبێت.

*ئەگەر لەپاوانو لەوەڕێكەوە چـوو بـۆ یـەكێكیتر لـەپێناوی دنیـادا سـەفەر دەكـاتو بەزارێكـەوە دەچـێت بـۆ بـــازارێكیترو لەپیـــشەیەكەوە بـــۆ یەكێكیتر.

لەیـەك زویربـوون: (نابلـسی)دەڵێـت: لەیـەك زویربـوون لەخـەودا پێچەوانەی تەباییە، دەگونجێت بەڵگـەبێت لەسـەر دۆڕاندنو پشتهەڵكردن لەكاتی یەكـەمی رووبەڕووبوونەوەدا.

ل ی

لیمـۆ: (نابلـسی)دەڵێـت: دەگونجێـت سەرزەنشتو لۆمەبێت.

*لیمۆ بەڵگەیە لەسەر نەخۆشـی ئەگـەر زەردبـــوو لێیـــدەخوارد، ئەگـــەر لێـــی نـەخوارد مـاڵو سـامانە، لیمـۆی سـەوز باشـــترە لـــەزەرد هـــەموو میـــوەو جلوبەرگێكی زەردیش هەروایە.

*لیمـۆ سەرزەنـشتكارە، هەركەسـێك لیمۆیەكبدات بەیەكێك لۆمـەی دەكـاتو داری لیمۆ پیـاوێكی فـرە بەسـوودە بـۆ خەڵكی، هەروەها گوتراوە ژنێكە خێری زۆرەو راوبۆچوونی خراپو لاری هەیە.

لینۆفەر[1]: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ماڵو سامانێکی حەڵاڵە لەلایەکەوە کۆدەکرێتەوەو لەلایەکیترەوە خەرجدەکرێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شاردنەوە یان ژیان یاخود سەفەر بەدەریادا.

* ئەگەر کەسێك بەدەریادا سەفەریدەکردو (لینۆفەر)ی بینی ترسی نوقمبوون یان وەستانی رەشەبای لێدەکرێ.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر:

+غەمو پەژارەو نەخۆشی.

+پیاوێکی دارا لەکاروبارەکانیدا.

* ئەگەر بینی لینۆفەری بەدەستهێنا بەڵگەیە لەسەر فرە رارایی و نەخۆشی یان زۆر پەژارەو دڵتەنگی.

ل ێ

لێپرسەر: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاکبوونی گشتی.

* ئەگەر مرۆڤێکی لێپرسەری لەحاڵێکی باشدابینی و بۆنێکی خۆشی هەبوو بەڵگەیە لەسەر باشی ناویانگو ژیاننامەی، ئەگەر لەحاڵێکی خراپدا بەدیکرد یاخود بۆنێکی ناخۆشی لێدەهات یان چاوەکانی کوێربوون بەڵگەیە لەسەر خراپی و رێکخستن لەوەی دەستیداوەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کورێکی پەروەردەکارو مامۆستاو دادوەر، ئەگەر لێپرسەربوو بەڵاونەهامەتی رووی تێدەکاتو خوداوەند پاداشتی دەداتەوەو دەبێت بەپشتیوانو ئەجرو پاداشتدەدرێ.

لێپرسینەوە: (نابلسی)دەڵێت: بۆ مردوو بەڵگەیە لەسەر سزاو لێپرسینەوەی، ئەگەر مرۆڤ لەخەودا لێی پرسرایەوە لەسەر خەرجی یان بەروبووم بەشێوەیەکی سووكو ئاسانو لەبێداری و بەئاگایشدا لەسەر سەفەربوو بەڵگەیە لەسەر سوود وەرگرتنی لەو سەفەرو گەڕانەوە بەبێ زیان بۆ زێدو نیشتمانی خۆی.

* ئەگەر مرۆڤ بەتووندی لێی پرسرایەوە بەڵگەیە لەسەر تەوبەو گەڕانەوەی بۆلای پەروەدگار.

* ئەگەربینی لەخەودا نزیکە لەلێپرسینەوە بەسووکی لێیدەپرسنەوە، یان خاوەنی هاوسەرێکی ئاینداری بەسۆزو بەزەییە.

---

[1] **لینۆفەر**: جۆرە رووەکێکە لەئاوی مۆڵو وەستاودا دەڕوێت. "فەرهەنگی دەریا:٢/١١٥٢"

لێخۆشبوون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ داوای لێخۆشبووندەکات لەخوداوەند رزقیکی حەلاڵو منالی نێرینەی پێدەبەخشرێ بەپێی ئایەتی: ﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا﴾(نوح:١٠).

*ئەگەر بینی لەنوێژ بوەوەو داوای لێخۆشبوونیکرد لەپەروەردگارو روویکردوەتە قیبلە دوعاکەی قبوڵدەبێت.

*ئەگەر رووی لەقیبلە نەبوو گوناهێك ئەنجامدەداتو پاشان دەمرێت، ئەگەر بێدەنگبوو لەداوای لێخۆشبوون بەڵگەیە لەسەر بەخشین بەپێی ئایەتی : ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللهِ﴾(المنافقون: ٥).

*ئەگەر ژنێك بینی پێی دەڵێن: داوای لێخۆشبوون بکە گرنگیدەدات بەگوناهو داوێن پیسی بەپێی چیرۆکەکەی (زلێخا).

(نابلسی) دەڵێت: داوای لێخۆشبوونی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەونیشانەیە لەسەر فراوانی رزقو رۆزی، ئەوەشی بەدەر لەنوێژدا داوای لێخۆشبوون بکات بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

*دەگونجێت داوای لێخۆشبوون بەڵگەونیشانەی سەرکەوتنو دوورخستنەوەی بەلاو نەهامەتیبێت .

*ئەوەی ببینێ داوای لێخۆشبوون دەکات پەروەردگار لێی خۆشدەبێتو ماڵو منالّو خزمەتکارو بەهەشتو رووباری پێدەبەخشێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر گوناهی کەسێکی بینی کارێك ئەنجامدەدات خوداوەند لێی خۆشدەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَكُمْ ﴾ (النور:٢٢)، ئەگەر بینی کەسانیتر لێی خۆشبوون تەمەندرێژ دەبێو پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لێی خۆشدەبێ تەمەندرێژدەبێتو ناوداریو پاکێتیو پیاهەڵدانو بەدەستدەهێنێ.

*لێبوردەیی لێخۆشبوونە، ئەگەر بینی لەمرۆڤێك خۆشبوو حەقیك دەچێتە ئەستۆی یاخود حەق لێکردنەوەو تۆڵەیەكو خوداوەند لێی خۆشدەبێ.

*لێخۆشبوون لەکاتی بوونی دەستەڵاتدا بەڵگەیە لەسەر خواناسیو ترسان لەخوداوەند.

*ئەگەر یەکێك بینی خودا لەخەودا لێیخۆشبوو یاخود پێغەمبەر (ﷺ)

چاوپۆشی لێکرد بەڵگەیە لەسەر تەوبەو ڕێنومایی‌و چارەنووسی باشی.

لێدان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خێرێکە لێدراو بەدەستیدەهێنێت لەلێدەرەوە مەگەر لێدانەکە بەداربێت ئەوکاتە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بەڵێنی پێدەدات بەڵێنەکەی بەجێ ناگەیەنێت.

* ئەگەر بینی دەستەلاتدار یا پادشایەك لێیدەدات بەدار پۆشتەیدەکات، ئەگەر لەپشتیدا قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر لەپاشیدا هاوسەری بۆدەهێنێ، ئەگەر بەدار لێیدا خراپەیەك ڕووی تێدەکات.

* هەروەها دەڵێن: لێدان بەڵگەیە لەسەر گۆران ، هەروەها دەڵێن: لێدان ئامۆژگارییە.

* ئەگەر بینی بەقامچی دەکێشێ بەسەری پیاوێکداو کاریگەری هەبوو لەسەری دەیەوێت بەرپرس‌و گەورەکەی بڕوات، ئەگەر لەپێڵوی چاویدا دەیەوێت ئاینەکەی بشکێنێ، ئەگەر مووی پێڵوی هەڵکێشا بانگیدەکات بۆ بیدعە، ئەگەر لەئێسکەکانیدا لەگۆڕانکاریدا دەکاتە کۆتاییەکەی‌و لێدەر دەگات بەویست‌و خوازی ئەگەر لەنەرمایی گوێچکەیداو دایدڕی‌و خوێنی لێهات دەچێتە لای کچی لێدراو.

* هەروەها دەڵێن: هەر ئەندامێك لەئەندامەکانی بەڵگەیە لەسەر ئەو نزیکەی لێکدانەوەی ئەو ئەندامەیە.

* هەندێك لەراقەکاران دەڵێن: لێدان دوعایە ئەگەر بینی لەپیاوێك دەدەن دوعای لێدەکات، ئەگەر لێیداو ئەویش لەپشتەوە بالی بەسترابوو قسەیەکی خراپی لەگەڵدادەکات‌و بەناقۆلاو خراپ باسیدەکات.

(نابلسی) دەڵێت: لێدان بەقامچی لەخەودا وتەی خراپ‌و ناقۆلایە، ئەگەر خوێنی لەبەرڕۆیی لەماڵ‌و دارایی‌دا زەرەدەکات.

* لێدان بەقامچی درێژ ژیان‌و حالی مردوە لەگەڵ دەرخستنی کارێکی ئالۆز.

* لێدان بەشمشێر بەڵگەی سەرکەوتنە بەسەر دوژمناندا‌و پووچەڵکردنەوەی بەڵگەکانیانە، ئەگەر شمشێرەکەی بچڕا بەڵگەکەی جێگیردەبێت، ئەگەر نەشکا بەڵگەی دوژمنەکەی دەردەکەوێ.

* ئەگەر بینی لەگوێدرێژێکیدا خۆی سواری بوبوو پیاوێکە نانناخوات هەتا دوعانەکات‌و داوا لەپەروەردگار نەکات.

*ئەگەر بینی لەهەندێك لەوانەی لەژێر دەستیدان دەدات بەلگەیە لەسەرئەوەی ژنەکەی زینادەکات، لێدانی بەدەر لەژن لەوانەی لەژێر دەستیدان هۆکاری سوودمەندکردنی لێدەرن بۆی.
*ئەگەر بینی لەکەسانێکدەدات لەژێر دەستیدانین هۆکارەکەی دەگەڕێتەوە بۆ سوودمەندکردنی لێدەر بۆیان.
*ئەگەر بینی لەیەکێك دەدات لەژێر دەستیدا نییە بەلگەیەکی خراپەو نیشانەی زەرەرە رووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی خۆی لێیدەدات باشە ئەگەر هەندێك لەفریشتەکان یاخود مردوان یا ئەوانەی لەژێر دەستیدان لێی بدەن بەلکو ئەوەی لێیان دەدات کەسانیتر بێت، باشترینی ئەوەیە مرۆڤ ببینێ بەگۆچان یا بەدەست لێیبدات.
*لێدان بەقامیش باش نییە.
*ئەگەر بینی لەکەسانیتر دەدات سوودمەنترە بۆی لەوەی کەسیکیتر لێیبدات.
*هەروەها دەلێن: لێدان بەلگەیە لەسەرئەوەی کەلێدەر ئەدەب فێری لێدراو دەکات، ئەگەر خوێنی نەبینی لەبەری بڕوات شادی‌و دلنیایی دەهێنێت بۆ لێدراو.
*لێدان لەخەودا سەفەرە، ئەگەر بینی لەزەویدەدات سەفەردەکات.
*ئەگەر سەد جەلدەیان لێدا لەخەودا زینایکردوە یاخود ویستوویەتی زینا بکات.
*ئەگەر چالێکیان بۆ هەلکەند هەتا بەردەباران بکرێ‌و خۆشی هاوسەرداریوو زینایکردوە یان ئالوودەی کارێکی ئاوابوە.
*ئەگەر چل جەلدەی لێدرا هی مەیخواردنەوەیە، ئەگەر هەشتا جەلدی لێدرا ژنانی داوێنپاکی هاوسەرداری توهەمتبارکردوە.
*ئەگەر مردوویەکی بینی لێیدا یا خەریکبوو لێیدەدا گوناهێکی کردوە یاخود سوربوە لەسەری چونکە مردوو لەقیامەتدایەو بەتەنیا رازییە بەوەی خوداوەند پێی رازییەو بێئاگایە لەناحەق.
*لێدانی زیندو بۆ مردو هێزی حالی زیندوە لەئاین‌و نوێژو (حەج)و زەکاتدا ئەمەش ئەگەر مردوو رازیبوو بەلێدان‌و ملکەچبوو بۆی.
*هەروەها دەلێن: ئەگەر بینی مردوویەك لێیدا خێری لەسەفەر

دەستگیردەبێت، ئەگەر شتێکی لەکیسچووبێت بەدەستیدەهێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر مردوویەك لێیدا قەرزەکەی دەداتەوەو لێدانی زەویش سەفەرە.

*لێدانی مرۆڤ بەبێ بریندارکردنی یاپرووشاندنی ئێش‌و ئازارە یاخود داپۆشینە ئەگەر لەوەرزی زستانیابێت، وەگەرنا گوتەی مردوە.

*لێدان بۆ ئەو ئاژەڵەی شایستەیە تەمێکردنەو بۆ ئاژەڵێکیش شایستە نەبێ نەزانین‌و دەستدرێژیکردنە.

لێدانی دڵ: لێدانی دڵ وازهێنانە لەبەربەرەکانی‌و پێکدادان یاخود سەفەرو هاوسەرگیرییە.

لێدانی گاڵتە(سوعبەت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی بەگاڵتەوە لەدەرگای پێشەوا دەدات بەبزمارو سەمادەکات دەستەڵات‌و پۆستی فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستەبێ‌و، وەگەرنا گفتوگۆو قسەگەرمدەکات.

لێدانی گەردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەگەردنی پڕاو سەری لێجیابوەوە ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەکەی دەداتەوە، ئەگەر وازی لەژنهێنان هێنابوو (حەج)دەکات ، ئەگەر لەترس‌وبیم‌و ناڕەحەتیدابوو دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەر ئەوکەسەی ناسی کەلەگەردنیدا لەسەر دەستی ئەوکەسەدا دەبێت، ئەگەر ئەوەی لێیدا منداڵێکی نابالغبوو پشوودەرە بۆی لەناڕەحەتی‌و نەخۆشی‌و ئەوەی رووی تێدەکات لەجیابوونەوەو دەرچوون لەدنیا.

*هەروەها ئەگەر وایبینی‌و نەخۆشبوو نەخۆشیەکەی درێژەی خایاند گوناهو تاوانی هەڵدەوەرێ یاخود ئەگەر بەچاکەکارو ناسرابوو بەباشترین شێوە دەچێت بۆ دیداری پەروەردگار، ئەو بەلاو نەهامەتیەشی لەکۆڵدەبێتەوە.

*ئەگەر لەگەردنی کەسێك درا نەخۆش نەبوو بەلاداریشنەبوو نازو نیعمەتەکەی دەبڕێت‌و لەدەستەلات دەخرێ‌و سەرجەم کاروبارەکانی دەگۆڕێت.

*ئەگەر بینی پادشایەك یاخود دەستەلاتدارێك لەگەردنیدەدات لێکدانەوەی دەستەلاتدار پەروەردگارە لەغەم‌و پەژارە قوتاریدەکات‌و یارمەتیدەریدەبێت لەکاروبارەکانیدا.

*ئەگەر بینی فەرمانڕەوایەك دەدات لەگەردنی بەردەستەکانی خۆشدەبێ لەتاوانباران‌و ئازادیاندەکات.

* لێدانی گەردن لەلایەن فەرمانڕەواو ئازادکردن یان گواستنەوەیەو بۆ پارەگۆڕەوەو دارایییەو بەڵگەیە لەسەر ڕۆینی سەرمایەو بۆ سەفەرکارانیش بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەیان.

* ئەگەر بینی دەستەلاتدارێك لەخەڵکی ژێردەستەی خۆیدا دادپەوەر دەبێت لەگەڵیان.

* ئەگەر بینی گەردنیکرد بەدوو کەرتەوەو هەر لایەکیبرد بۆ لایەك دوو ژنـدەهێنێت ناتوانێ بەدادپەوەری بەڕێوەیانبەرێتو پێشی خۆش نییە دەستیان لێهەڵبگرێ، هەروەها دەڵێن: ئەگەر شتێکی ئاوای بینی لەماڵو دارایییەکەی جیادەبێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت لەخەودا واز لەنوێژبهێنێ یاخود پاشگەزبێتەوە لەئاین.

* ئەگەر بینی لەگەردنی دەدرێت بەفەرمانێك لەلایەن دادوەرەوە یاخود لەرێگە بریندارینکرد لەجەنگدا باوکی دەمرێ ئەگەر باوکی هەبێت یان منداڵداربێ.

لێژایی (زەوی نەرمو نشیو): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی پێدا دەڕوات نارەحەتی یان غەمو پەژارەیەك رووی تێدەکات چاوەڕێیە کۆتایییەکەی باشبێ.

لێسانەوە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لێسانەوەی ماستو ئاووشتیتر بەڵگەیە لەسەر رژدی یان کاروکاسبی ئاسان.

* دەگونجێت لێسانەوەی باش بەڵگەبێت لەسەر گەورەی بەنرخ یان ئەوەی مرۆڤ دەیلێسێتەوە.

* ئەگەر بەتوندی لێیان پرسیەوە زیاندەکات.

لێفە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنەو لەگەڵ پیاودایە، ئەگەر بینی لێفەیەکی لەشەودا هێناو تیایدا نوست ژنێك دەهێنێو هێمنیو ئارامی لێدەستگیردەبێ.

* لێفە پشووە.

* هەروەها گوتراوە: ژنێکی بەسوودەو بەڵگەیە لەسەر هێمنیو ئارامی.

(ئیبن سیرین)دەڵێت : لێفە ژنو بژێوی پەیداکاری ماڵە.

* ئەگەربینی لێفەیەکی پۆشیوە دەچێتە لای ژنێکی شۆخو شەنگ.

* ئەگەر لێفەیەکی سووری پۆشی تووشی کوشتاردەبێت بەهۆی ژنێکەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لێفە لەخەودا ژنی خەوبینەر یان کەیبانووی ماڵەکەیەتی.

* ئەگەربینی لەنێو لێفەیەکدا نووست ژنێکی دیندار دەهێنێ.

* ئەگەر لێفەیەکی سووری پۆشی تووشی کوشتارو شەڕدەبێت بەهۆی

ژنەکەیەوە، بەهەمان چەشن جێگەو شەروالٚو نەعلیش هەروایە.
*ئەگەربینی شتێکی لێداماڵرا یاخود سووتا یان بردیان لەژنەکەی جیادەبێتەوە بەتەلاقدان یاخود مردن.
لێکدانەوە: (نابلسی) دەڵێت: لێکدانەوە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بیستنی هەواڵ لەسەرزاری کەسی درۆزن، ئەگەر یەکێك بۆی لێکدایەوە لەخەودا راستگۆبوو بەوچەشنە دەبێت کەوتویەتی.
لێکۆڵەر(توێژەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێکۆڵەرو پشکنەر لەخەودا جەنگاندنە لەگەڵ نەتەوەیەکی دووپوو زەوتکردنی ماڵو داراییانە بەفروفێڵ.
لێکۆڵینەوە لەدەنگوباس: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بریتییە لەسیخوڕیو گوێگرتن لەرووداوێك کەناگونجێت گوێی بۆ رادێرێ.
لێنراو بەگۆشتەوە: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دەوڵەمەندییە بۆ هەژار، بەلام لێنراو بەبێگۆشت هەژاری یا بەندایەتییە.
*ئەگەر خۆی خواردنێکی خۆشی لێنا پلەوپایەیەك بەئەندازی خۆی وەردەگرێ یان دەوڵەمەند دەبێ دوای هەژاری.
*ئەگەر کەسێکیتر چێشتی بۆ لێنا دەگونجێت پلانبگێڕێ لەدژیو ترسی فریودانی هەبێت، دەگونجێت پشتگیری بەدەستبهێنێ لەسەر خواستو داواکەی.
*شیرەوا بەگۆشتەوە یان بە برنجەوە خۆشیو شادییە یان زانیاریو رزقو رۆزی بێشومارە.
*ئەوەی لەشیر دروستدەکرێ لەسەوزەو پاقلەو هاوچەشنەکانی تێکەڵبوونی وەچەو بیدعەیەکی باشە.
لێو(لەوس): (ئیبن سیرین) دەڵێت: لێو هاوڕێی پیاوە خۆی پێجواندەکاتو وەك پەناو پشتگیری وایە، لێوی ژێرەوە لەلێکدانەوەدا بەهێزترە لەلێوی سەرەوە.
*هەروەها دەڵێن: لێو لەلێکدانەوەدا خزمایەتییە، لێوی سەرەوە ئەوەی کەوا لەهەموو کاروبارەکاندا پشتی پێدەبەسترێ لەلێکدانەوەشدا بەو شێوەیە ئەگەر ئێشو ئازاری پێوەببینێ کاروباری هاوڕێکانی بەباشی ناڕوات بەرێوە.
*ئەگەر بینی هەردوو لێوی براوە ئامازەو چاوداگرتنە.
*ئەگەر لێوی سەرەوەی بەبراوی بینی ئەوکەسەی پشتگیریدەکات لەکاروبارەکانیدا پشتیتێدەکات.
*هەروەها دەڵێن: لێکدانەوەی هەردوولێو لەدەوری ژن دەگیرسێتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لێوی خوارەوەی ئەما ژنەکەی دەمرێت یان تەلاقیدەدات.
*ئەگەر لێوی سەرەوەی درزو شەقیبردبوو ئەو تاکەی دەدرێتە پاڵ لێو دەبێت بەدوان، ئەگەر لێوی خوارەوە درزیبرد گوزارشت لەدووژن دەکات، ئەگەر سەرەوەبوو دووهاوڕێیە، ئەگەر زوخمو کێمیکرد هەردوو هاوڕێکەی کۆکدەبن لەسەرراو کاروبارەکانی، ئەگەر پچڕا لەهاوڕێکەی جیادەبێتەوەو دەنگی لەگەڵ دادەبڕێ.
*لێو هێزو توانای پیاوو جوانییەتی، هەروەها لێو خزمایەتیەو بەڵگەیە لەسەر:
+نەخۆشیو بەلا.
+ئیرەیی.
+ئەو هەواڵو دەنگوباسانەی زامەکانی دەروون سارێژدەکەنەوە.
*دەگونجێت هەردوو لێو بەڵگەبن لەسەر:
+پەردەوانو منداڵو پاسەوانو دەرگای داخراو.
+زانیاریو رێنومایيو خواردنو خواردنەوە.
+خۆشیو ناخۆشی.
+شاردنەوەو پەنهانکردنی نهێنی.
*ئەگەر لەخەودا هەر لێوی نەبوو بەڵگەیە لەسەر لەدەستدانی منداڵ یان پاسەوان یاخود رمانی دەرگاکەی یا دانەخرانی یاخود ونکردنی کلیلەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردنی باوكو دایك یاخود یەکێك لەدووهاوسەر.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بژێوی ئەوانەی شمشاڵدەژەننو هاوچەشنەکانیان یاخود وەك دروستکەری شیرینی کەفوودەکات بەکورەی ئاگردا نەك فرۆشەری یان دروستکەری شووشەو هاوچەشنەکانی.
*ناسکی لێوو سووربوونی بەڵگەیە لەسەر رەوانبێژیو رێنوماییو خواردنی باشو خواردنەوەو ئاهەنگو شایی.
*ناقۆڵایی لێویش یان قورسییان یاخود رەشداگیرسانیان یان شینبوونەوەیان بۆ نەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردنی چونکە لەنیشانەکانی مردنە.
*دەگونجێت پێکەوەدانی لێو بەڵگەبێت لەسەر پێڵوی چاو.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر عەورەت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەملاولای روبارو بیر یان ئەوەی دەخرێتەسەر بیرو هاوچەشنەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پاشی مرۆڤ.

میم

م ا

ماچ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماچ بەئارەزووەوە بەدەستهێنانی داوایەو ماچکردنی منداڵیش خۆشەویستییە لەنێوان باوکی منداڵو ئەوەی ماچیدەکات.

*ماچکردنی خزمەتکار خۆشەویستی نێوان گەورەو خزمەتکارە.

*ئەگەر بینی ماچی دەستەلاتدارێکیکرد لەشوێنی ئەو دادەنرێ، ئەگەر دادوەرێکی ماچکرد وتەکانی پەسەنددەکرێ.

*ئەگەر دەستەلاتدار یان دادوەر ماچیانکرد لەلایەن ئەوانەوە خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر بینی پیاوێک نێوان هەردووچاوی ماچکرد هاوسەر دەگرێ.

*ئەگەر بینی پیاوێك ماچیدەكات یا جووتدەبێ لەگەڵی بەئارەزووەوە خوازو داوای بەدەستدەهێنێ، ئەگەر ماچەکەی بۆ ئارەزووبوو بکەر لەکارلێکراو خێری دەستگیردەبێ یان زانیاریو ڕێنماییو گەیشتن بەچاکە.

*ئەگەر ماچەکەی بەبێ ئارەزووبوو کارپێکراو لەبکەرەوە خێروچاکەی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر خزمەتکارێکی کچی ماچکرد ڕاستیکردوە لەگەڵ بەرپرسەکەی، ئەگەر ماچی ژنێکیکرد ڕاستگۆدەبێ لەگەڵ مێردەکەی.

*ئەگەر بینی کوڕەکەی ماچیدەکات ئەگەر باڵغبوو سوودی لێوەردەگرێ یان لەباوکی، ئەگەر بەئارەزووەوە کوڕەکەی ماچکرد ماڵو سامانێکی کۆکردوەتەوە دەیەوێت بیدات پێی ، ئەگەر ماچکە بەبێ ئارەزووبوو لەکوڕ یا کچی خۆشحاڵی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر مرۆڤێك چاوی ماچکرد ژنو پیاو لەگەڵ یەك کۆدەبنەوە .

*ماچکردنی دەمی یار دینارەو لەگۆناو کولمدا درهەمە.

*ماچـكردنی ژن رووتێكردنـه یـان موسوڵمانبوونی كەسێكی خۆشەویستە.

*ماچـكردنی پـیر پۆزشـهێنانەوەیە لەقسەیەك.

*ماچكردنی كچ پەرداخێك بادەیە.

*ئەگەر زانایەك ژنێكی شۆخو شەنگی ماچـكردو قورئـان ماچدەكات ، ئەگـەر حەزی لەدنیابوو دنیایە.

*ئەگـــەر قورئـــانی ماچـــكرد (حـــەج)دەكـــاتو بەردەڕەشـــەكە ماچدەكات.

*ئەگەر بینـی ژنێك ماچدەكات خـۆی رازاندوەتـەوە یـا جووتبـوو لەگـەڵی بێوەژنێك دەهێنـێ مێردەكـەی مـردوەو سـوود لـەماڵو سـامانو منداڵـەكانی دەكـاتو لەوسـاڵەدا خێـــر رووی تێدەكات.

*ئەگـەر بینـی مردوویـەكی ناسـراو ماچـــدەكات ســـوود لەزانیارییـــەكی مردووەكـە دەكـات كەلـەدوای خـۆی بـەجێی هێشتوە یـان لـەماڵو سـامان یاخود لەكردارەكانی كەلە حـاڵی ژیانـدا ئەنجامیداوە.

*ئەگـــەر بینـــی مردوویـــەكی نادیـــار ماچـــدەكات لەمردوەكـــە یـــان لەجێنـشینەكانی سـوودو قـازانج وەردەگرێ.

*ئەگـــەر بینـــی مردوویـــەكی نادیـــار ماچـدەكات مـاڵو دارایـی لەلایەكـەوە دەسـتگیردەبێ چـاوەڕێی نـەكردوە، ئەگەر مردوویەك ماچیكرد لـەو مـردوە یـــان لەجێنـــشینەكانی ســـوودو قازانجدەكات.

*ئەگـــەر مردوویـــەكی ناســـراو یـــا نەناســـراوی ماچـــكردو ماچـــەكە بـەئارەزووی مارەبڕینـەوەبوو داواكـەی دەستگیردەبێ.

*ئەگـەر نەخۆشـێك بینـی مردوویـەك ماچـدەكات بەڵگەیـە لەسـەر مردنـی، ئەگــەر لــەش‌ولار ســاغبوو بەڵگەیــە لەســەرئەوەی وتــەكانی لەوكاتــەدا ناشیاون چونكە مردوویەكی بـێ روحـی ماچكردوە.

مار: (ئیبن سیرین)دەڵێت : دەگونجێت بێبـاوەڕ یـاخود خـاوەن بیدعـەبێت بەهۆی ئەو ژارەوە هەڵیگرتوە.

*دەگونجێت (حیاة) لەناوی (مـار)ەوە وەرگیرابێت وەك بینینی لەكێڵگەدا یـان بدرێتە پـاڵ دارو گرژكردنیـان چواندوە بـەئاو، دەگونجێـت مـار فـەرمانڕەواو دەستەڵاتداربێت، یان هاوسەرو كوڕبێت بـەپێی ئایـەتی: ﴿إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ

﴿وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ﴾ (التغابن : ١٤).

*ئەگەر لەگەڵ مارێکدا بەجەنگهات یان بەربەرەکانی لەگەڵکرد لەگەڵ دوژمندا بەجەنگدێت، ئەگەر مارەکەی کوشت زەفەر بەدوژمنەکەی دەهێنێت، ئەگەر پێوەیدا زیانو خراپەی لەدوژمنەکەیەوە پێدەگات بەئەندازەی ئەو پێوەدانە، ئەگەر گۆشتەکەی خوارد زەفەر بەدوژمنەکەی دەهێنێتو خۆشیو شادی پێدەگات، ئەگەر مارەکەیکرد بەدووکەرتەوە گەواهیو گوتەی دادپەروەری لەدوژمنی دەبیستێ.

*ئەگەر مار بۆی بدوێتو قسەو گوتەیەکی نەرمو نیانی لەگەڵدا بکات خێرێکی پێدەگات خەڵکی پێی سەرسام دەبن.

*ئەگەر مارێکی تۆپیوی بینی دوژمنەو خوداوەند شەڕو خراپەی لێدووردەخاتەوە بەبێهێزو هەوڵدان.

*ماری سپی: سەرسەختترین دوژمنە، **ماری رەشیش**: خراپترە.

*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی رەشماری گەورەو ئەژدیهاسەر دەبێت بەپێشەنگی کۆمەڵێكو موڵكو دەستەلاتێکی گەورەو بێشومار بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر مارێکی سافو لووسی بەدەستهێناو رامو گوێڕایەڵیبوو بەچەكو هیچ ئامرازێکیتر زیانی پێنەگەیاند گەنجو دەوڵەمەندی یەکێك لەفەرمانڕەوایان بۆ ئەو دەبێت، دەگونجێت باپیرەی بێت ئەگەر ئەو سیفەتەی تێدابێت.

*ئەگەر لەمارێك بترسێ بەلام نەزانێت چ مارێکە دڵنیادەبێت لەدوژمنەکەی، ئەگەر دەستنیشانو دیاریکرد ئەوجا ترسا لێی ترسو بیمە، هەروەها هەموو ترسو بیمێك مەترسی هەبێت لێی بەلام دیارینەکاتو هاتنەدەرەوەی مار لەمندالان کورە، ئەگەر مارێك بباتە ماڵەوە دوژمنەکەی پلاندەگێڕێ لەدژی.

*ئەگەر بینی هەڵیدەگری ماڵو دارایی پێدەگات لەلایەن دوژمنەوە بەدڵنیایو بێ دڵەراوکە بەپێی ئایەتی: ﴿خُذْهَا وَلَا تَخَفْ﴾ (طه: ٢١).

*توولەمار کورە ، ئەگەر ماری بینی لەبازاڕ دەکوژرێت لەکاتی جەنگدا زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات.

*مار دەستەلاتدارو فەرمانڕەوایەکە دژایەتی لەناخیا هەڵدەگریو نهێنی پۆشیدەکات.

*ئەگەر مارێکی بینی لەعەورەتیەوە هەتا دەرەوە پاشان بۆ جارێکیتر

خۆیکردەوە بەنێویدا کەسێکە ناپاکی لەگەڵدەکات.

*مـار ژنــە، ئەگــەر بینــی مارێــك دەکوژرێت لەسەر جێگەکەی ژنەکەی دەمرێت.

*ئەگەر مارێك ئالأبوو لەگەردنیو کردی بەسێ پارچەوە هەرسێ تەلاقی ژنەکە دەدات.

*درێــژیو کەڵبــەی مــار هێــزو توندوتیـژیو پلانـی دوژمنـە ، ئەگــەر ببینێت بەمارێك لەحاڵێکەوەدەچێت بۆ حــاڵێکیترو دوژمنــی موســوڵمانان دەگرێتە خۆی لەگەڵ ئارەزووبازان.

*ماری ئاوی ماڵو داراییە.

*ئەگەر لەگیرفانیدا چەن تووڵە مارێکی بینــیو رەنگیــان ســپیبوو لێــی نەدەترسان باپیرەیەتی.

*ئەگەر مارێکی بینی بەدوایا دەڕۆیشت دوژمنەکــەی دەیــەوێت زیــانی پێبگەیەنێ.

*ئەگــەر لەبەردەمیــدا لــەرزی یــا خولیخـوارد دوژمنــەو تێکەڵــە بــەڵام ناتوانێ زیانی پێبگەیەنن.

*ئەگەر چەن مارێکی بینـی هاتنـە نێو ماڵەکـەیو بـەبێ زیـان چوونە دەرەوە دوژمنــەکانی لەخانــەوادەو کەســی خۆیەتی، ئەگەر لەماڵی خۆیدا نـەیبینن دوژمنەکانی بێگانەن.

*گۆشـتی مـارو چـەورییەکەی مـاڵێکی حــــــەلاڵی دوژمنــــــــە ، دژەژارە لەدوژمنەکەی.

*ئەگەر ماری بینی لەهـەموو لایەکـەوە دەجــەنگیو پــەلاماردەداتو مــارێکی گـەورەی لێکوشـتن دەبێـت بـەخاوەنی ئەو شارو ولأتە، ئەگەر مارەکوژراوەکـە وەك سەرجەم مارەکانیتر وابـوو یـەکێك لەسەربازانی پادشا دەکوژرێت.

*ئەگــــەر مارەکــــە ســــەرکەوت بەبەرزاییەکـدا خۆشـیو شـادی رووی تێدەکات.

*ئەگــەر مارەکــە لەبەرزاییەکــەوە هاتــەخوارەوە ســەرۆکی ئــەو شـوێنو جێگەیە دەمرێت.

*ئەگـەر مـارێکی بینـی لـەزەوی هاتـە دەرەوە سـزاو خەشمـە لـەو شـوێنو جێگەیە.

*ئەگەر کێڵگەو باخەکەی پڕبوو لـەمار باخو کێڵگەکەی نەشو نمادەکاتو ئـەو رووەکەشــی تیدایــە زیــاد دەکــاتو دەژێتەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئـیبن سـیرین)و پێـی دەڵـێ: لەخـەودا بینـیم مارێــك دەجووڵێتــەوەو منــیش دوای

کەوتم، خۆیکرد بەکونێکداو منیش بێلێکم بەدەستەوەبوو خستمەسەر کونەکە، ئەویش پێی وت: ئێستا ژن دەستێنیشان دەکەیت؟ وتی: بەڵێ، وتی: دەبێت بەمیراتگری ئەو ژنەو دەوڵەمەنددەبێت ، ئەوجا ژنەکەی هێناو پاشان ژنەکە مردوو حەوت هەزار درهەمی بۆ بەجێهێشت.

*یەکێکیتر بینی ماڵەکەی پڕبوە لەمار، خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوە، ئەویش پێی وت: لەخوا بترسەو دوژمنی موسوڵمانان مەگرەخۆ.

*ژنێك هات بۆ لای و وتی باوکی (بەکر) ژنێك لەخەودا دوو دەرچەی هەبوو دوومار لەهەردوو دەرچەکە هاتنە دەرەوە، دووپیاو هەستان و لەسەری مارەکان شیریان دەرهێناو دۆشیان، (ئیبن سیرین) وتی: مار شیری لێنایەت بەڵکو ژاری لێدێت، ئەو ژنەش دووپیاو لەسەرکردەکانی (خەوارج) دەچن بۆلای و بانگیدەکەن بۆ ڕێبازی خۆیان، هەروەها داوای لێدەکەن جنێو بەهەر دوو شێخی مەزن(رەزای خوایان لێبێت) بدات.

*ماری نێو سك خزم و کەس وکارەو هاتنە دەرەوەی لەپیاوێك بەلاو نەهامەتیەکە رووددەکاتە خزم و کەسێکی نزیك.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر مرۆڤ لەماری گەورە نەترسا هێزو دەسەڵاتەکەیەتی، ماریش دوژمنێکی ماڵ و دارایدارە، چونکە لێکدانەوەی ژار ماڵ و داراییە.

*ئەگەر بینی خۆی بردیە نێو ماڵی خۆی دوژمنەکەی پلاندەگێڕێ لەدژی.

*ئەگەر بینی ماردەگرێ بەدەستیەوە ماڵ و داراییەکی لەدوژمنەوە پێدەگات بەهێمنی و ئاسایش ، ئەگە کوشتی زەفەر بەدوژمنەکەی دەبات.

*ئەگەر خوێن بەدەستیدا رژا دوژمنەکەی دەمرێت و ماڵ و داراییەکەی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پێوەیدا کەم و کوڕی دوژمنەکەی بۆ دەگوێزرێتەوە، ئەگەر مارەکەی سووتاند فەرمانڕەوا دوژمنانی دەکوژێت و زەفەریان پێدەبات.

*ئەگەر فڕی سەفەردەکات.

*توولەمار لەلێکدانەوەدا دوژمنێکی بچووکە.

*ئەگەر توولە مارەکە کوژرا مردنی کوڕی بچووکە .

*رەشمار خراپترو بەزیانترە، ماری سپیش دوژمنی لاوازو بێهێزە.

*ئەگەر مارێك لەگەڵی دوا بەنەرمو نیانی خۆشیو شادی رووی تێدەکات یاخود خێرو چاکەیەك لەدوژمنەوە بەدەستدەهێنێتو خەڵکی پێی سەرسام دەبن، ئەگەر بەڕەقی دوا لەگەڵی دەستدرێژدەکات بۆ دوژمن مەگەر لەگەڵ ئەوەدا پێوەدانهەبێت، چونکە کردار لەوتە زۆر بەهێزترە، لەکاتێکدا لەدەستی ئەو دوژمنە قوتاردەبێت.

*ئەگەر مارێکی بینی لەکونێك هاتە دەرەوەو جارێکیتر خۆی پێداکردەوە شەیتان تووشی غەمو پەژارەیدەکات.

*ئەگەر مارەکەیکرد بەدووکەرتەوە دوژمنەکەی بەویژدانەوە دەدوێتو رەفتار دەکات بەرانبەری، ئەگەر هەردوو کەرتەکەیبرد سوود لەدوژمنێکی سەرداری خاوەن شوێنکەوتە دەبینێ، ئەگەر کردی بەسێکەرتەوە بەربەرەکانی لەگەڵ دوژمنەکەیدا دەکاتو زەفەری پێدەباتو سێ دوژمن بۆی ملکەچ دەبن: پیاوێکی سەرکردەو دەوڵەمەندێکی خاوەن ماڵو منداڵ.

*ئەگەر گۆشتی مارەکەی بەنیوکوڵاو خوارد زەفەر بەدوژمنەکەیو ماڵو دارایی دەباتو سەرکەوتوو دەبێتو شادی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بەکوڵاویخواردی زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیداو ماڵو دارایەکی حەلاڵ بەدەستدەهێنێتو ماڵەکەش بەهۆی جەنگو تێکۆشانەوە بەدەستدێت.

*ئەگەر زارەکە کاری تێکردو بەڕادەیەك گۆشتو ئێسقانەکەی هەڵوەری کوشتارو جەنگدەکات لەگەڵ دوژمنەکەیداو کوڕەکانی پەرتەوازە دەبن لەوڵاتدا، ئەگەر مردو کوشتاری دوژمندەکاتو دەیکوژێت.

*ئەگەر مارێکی بینی بەڵام دیارینەکردو هەڵهات لێی دڵنیادەبێت لەدوژمنەکەیو زەفەری پێدەبات.

*هەموو ترساوێك لەشتێك ئەگەر نەیبینی دڵنیاییە لەوەی لێیدەترسیو ئاگاداری وەردەگرێت بەرانبەری، ئەگەر دەستنیشانیکردو لێی ترسا ترسو بیمی بۆ دروستدەبێت لەلایەن دوژمنەکەیەوە بەڵام ناتوانێت زیانی پێبگەیەنێت.

*ئەگەر مارێکی هێنا ماڵی حەرامی دوژمنەکەی وەردەگریو زەفەری پێدەبات.

*ئەگـەر مـارێکی مـردووی بینـی خوداوەنـد دوژمنەکـەی لـەناو دەبـات بەئاسانی.
*ئەگـەر مـارێکیکرد بەدووکەوتـەوە دوژمنایـەتی دوژمنەکەیـدەکات بەدووبەشـەوە، ئەگـەر فـەرمانڕەواو پادشایەك خەوێکی ئاوای بینی پادشاو فەرمانڕەوایـەکیتر دەشـکێنێ یـاخود بێخۆماندوکردن لەناویدەبات.
*ئەگەر لەگەڵ مارێکدا دوا دوژمنێکی (فیرعەون) ئاسا سەر دەردەهێنێ.
*ئەگـەر بینـی مارێـك قووتیـداوە دەسـتەلآتو فـەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر مارێکی بەسەری خۆیەوە بینی پلەوپایـەو کەسـێتی لای پادشـاو فەرمانڕەوایان، بەرزدەبێتەوە.
*ئەگـە بینـی بـەنێو مـاردا دەڕوات خەوەکـەی بەڵگـە لەسـەر بـارانێکی مەزنو دۆڵەکان پڕ لەلافاو دەبن.
*ئەگەر ماری شاخدار ببینێ وەزارەتـی فـەرمانڕەواو پادشا بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شایستەبێت، ئەگـەر بازرگـانبوو سـوودو قـازانج لەبازرگانیەکـەی دەستدەکەوێت.

*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر داوێنپیسیو سروشتیانو پێوەدانیـان، دەگونجێت ماریش فەرمانڕەوا بێت.
*ئەگەر کێڵگەکەی پڕ لـەماربوو نـەشو نمـا دەکـاتو رووەکـیش زیاددەکـاتو دەژێتەوە.
*مار بەڵگەیە لەسەر:
+لێشاوو لافاو.
+دەستەلآتو ژیان.
*ئەگـەر بینـی مـارێکی کوشـتوە هاوسەرگیری لەگەڵ ژنێکدا دەبەستێ.
*ئەگـەر بینـی مـار لەماڵێکـەوە دێتـە دەرەوە لانەو ماڵی بینراو وێراندەبێتو دەڕوخێ بەسەر داینشتوانەکەیدا.
*ئەگەر چەند مارێکی بینی ئەوەی تێدا نیـشتەجێدەبێت بەدەردەکـەوێتو گەرنەخۆش بێت دەمرێت.
*ئەگـەر مارێـك ببینـێ دەچـێتە نێـو دەمـی سـەردەکەوێت بەسـەر دوژمنەکەیدا.
*ئەگـەر بینـی مارێـك لـەلووتی دێتـە دەرەوە یـا لەپـشتی یـان لەشـوێنی میزکردنـی کورێکیـدەبێت ، ئەگـەر لەگوێچکەی هاتـە دەرەوە یـا لـەورگو عـەورەتی یـا لەپاشـی گونـاهو تاوانێـك ئەنجامـدەداتو کەمتەرخەمیـدەکات لەئایندا.

*ئەگەر بینی هەرمارێك لێی جیادەبێتەوە لەمرۆڤ کەسێك جیادەبێتەوە کەلەگەڵ یەکدا هاوشێوەبوون.
*ئەگەر بینی لەجێی خۆی مار دەگرێتەوە بەدەستی بەلأو نەهامەتی لەلایەن خزمو کەسەکانیەوە یا لەلایەن خانەوادەکەیەوە.
*ماری نێو ماڵ دراوسێیەو هی دەشتو دەریش دزو جەردەیە.
*مار شەڕو ئیرەییو ناپاکیو فێڵبازیو دوژمنایەتی دەرخستنە.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاوی شیوو دۆڵنشین، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دوژمنایەتی لەلایەن کەسوکارو هاوسەرو منداڵەوە یاخود دەگونجێت دراوسێیەکی ئیرەییبەری درندەبێت.
*ماری ئاویی پەناوپشتگیری ستەمکارە یان ئاگادارییە لەلایەن دادوەرەوە دەردەچێت.
*ئەگەربیبینێ بوە بەخاوەنی مارێك دەستەلأتدارێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەربینی مارێك گاز لەعەورەتی دەگرێت یان قووتیدەدات ژنەکەی زیناو داوێنپیسیکردووە.

مارگر: (نابلسی)دەڵێت: یەکێك ماربگرێتو کۆیبکاتەوە، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تێکەڵبوون لەگەڵ خەڵکی شەڕەنگێزو خراپەکارداو دژایەتیکردن لەگەڵ دوژمناندا، ئەگەر ماری بەدەستەوەبوو خەوبینەر نەخۆشبوو بەڵگەیەلەسەر تەمەندرێژی، ئەگەر هیچی پێنەبوو بەڵکوو بوو بەکرمی ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر تەوبە ئەگەر سەرپێچیکار یان دەوڵەمەندبوو هەژار دەکەویو بەپێچەوانەوە یان دەگونجێت لەپیشەیەکی خراپەوە بچێت بۆ پیشەیەکی چاكو باش.
*دەگونجێت مارگر بەڵگەبێت لەسەر شوێنەوارهەڵگرو هەموو پیشەوەرێك وەك چەقۆفرۆشو شمشێرفرۆشی عەجەم.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی گەڕی.

مارمێلکە (قۆری): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەو زانایەی دەستیدەگرێت لەتاریکاییەوە روو بەڕووناکی.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی ناقۆڵای گۆڕاوو گوندنشینەو پیاوکوژە بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی عەرەبی گوندنشینەو فیل لەخەڵکیدەکات لەماڵو سامانیانداو ئەوەی بەدییکات نەخۆشدەکەوێ.
(دمیری)دەڵێت: ئەوەی مارمێلکە ببینێ لەخەودا نەخۆشدەکەوێ.

مارەبڕ(مەلا ـ مامۆستای ئاینی):
(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بۆ کەسێکی رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو بۆ هاوسەرداریش تەڵاقدان یان دەویتییە بەپێی بینینی خەوبینەرو ئەو مارەبڕینەی بینیویەتی.

مارەبڕین(هاوسەرگیری): ئەگەر خۆی بەزاوا بینی بەڵام ژنەکەی نەبینیو نەیناسیو ناوی نەبرا، دەمرێ یان مرۆڤێك دەکوژێ.

* ئەگەر ژنەکەی دیاریکردو ناسی یاخود ناویبرد وەك هاوسەرگیری وایە.
* ئەگەر بینی هاوسەریگرت دەستەڵاتو فەرمانڕەوا بەئەندازەی چاکەی ژنەکە بەدەستدەهێنێ لەگەڵ واتای ناوەکەیو شۆخو شەنگیو جوانی.
* ئەگەر بینی لەهاوسەرەکەی جیابوەوە لەدەستەڵاتەکەی دوور دەخرێتەوە.
* ئەگەر بینی ژنێکی داوێنپیس دەبینێ پشکێکی حەرام لەدنیادا بەدەستدەهێنێ.
* هەموو جۆرەکانی مارەبڕین لەخەودا ئەگەر خاونەکەی ئاوی هاتەوەو خۆشتن بەپێویست گەڕا لەسەری خەوێکی پووچو بەتاڵە.
* ئەگەر بینی چوە لای ژنێکی ناسراو خانەوادەکەی خێر لەدنیایان بەدەستدەهێنێت، ئەگەر نەچوە لایو جووت نەبوو لەگەڵی بەڵام ماچو دەستبازی لەگەڵکرد دەوڵەمەندی خانەوادەکەی کەمتر دەبێ چونکە چوونە لای باشترو کاریگەرترە.
* ئەگەر بینی یان خەویان پێوە بینی دایکی مارەبڕی یاخوشکەکەی یاکەسێکی مەحرەمی ئەم خەوە کەسێك دەبینێ رایەڵەی خزمایەتی پچڕیوەو مافی کەسەکانی نەداوەو بەسەریان ناکاتەوە.
* ئەگەر بینی ژنەکەی زۆر لەخۆیدەکاتو پاڵکەوتوە لەگەڵ پتر لەحاڵی بێداریو واژووی سروشتی نێوانیان ساڵێکی پڕ فەڕپیت روویان تێدەکات، ئەگەر ژنێکی نادیاربوو بەهێزتر دەبێ.

*ئەگەر بینی کوڕێکی لاوی نادیاری مارەبڕیو بکەر زەفەر بەدوژمنی دەبات بەهەمان شێوە ئەگەر مارەکراو ناسراوبوو یان ئاژاوەو ناکۆکی هەبوو لەنێوانیاندا وەك لێکدانەوەی پێشوو دەبێت. ئەگەر ناسرابوو بەلأم ناکۆکیو شەڕو ئاژاوە لەنێواندا نەبوو کارلێکراو لەبکەرەوە خێری دەستگیردەبێت.

*ئەگەر مارەکراو پیرێکی نادیاربوو ئەوپیرە باپیرەیەتیو خێرەکەیەتی دەیکات بۆ باپیری باشەو پێیدەگاتو بەهەمان شێوە ئەگەر بینی پیاوێك ماچدەکات یاخود لەگەڵی جووتدەبێ یا تێکەڵی دەبێت ئەگەر ئارەزوو هەبوو لەنێویاندا بەو شوێوەیەیە کەباسکرا، بەلأم لەهێزو ئەندازەدا خوارترە.

*ئەگەر بینی ماچی پیاوێکدەکات نەك بەئارەزوو شەهوەتەوە بکەر لەکارپێکراوەوە خێریَ دەستگیر دەبێتو لێی وەردەگرێ.

*ئەگەر بینی دووگیانبوە زیادبوونی دنیایەتی.

*ئەگەر بینی کچیبوو خێر بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر بینی ئاژەڵێك مارە دەبڕێو ئاژەڵەکە ناسراوە خێری خۆی دەگەیەنێت بەکەسێك لەو پەیوەندییەدا وابەستە نییە، ئەگەر ئاژەڵەکە نادیاربوو زەفەر بەدوژمنێك دەبات.

*ئەگەر باڵندەو ئاژەڵی دڕندەی مارەبڕی بەدەر لەمرۆڤ بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی مارەبڕی بکەر لەکارپێکراو خێرو دوعاو پەیوەندی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر مردوویەکی مەحرەمی مارەبڕی بکەر خێردەگەیەنێت بەکارلێکراو لەپارەو دوعاو یارمەتی.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی بینی مارە دەبڕێ لەزیندوویەك خێر دەگات بەمارەکراوو لەمردوەکەو میراتگرەکانیەوە.

*ئەگەر بینی شوویکردوە بەژنێکی مردوو و چوە لای زەفەر بەکارێکی مردوو دەباتو لەکاروبارەکاندا بەئەندازەی جوانی ئەو ژنەیە، ئەگەر نەچوە لای زەفەری بۆئەو کارە بەئەندازەی چوونەلایەتی.

*ئەگەر بینی شوویکرد بەپیاوێکی مردوو چوە لای لەماڵی خۆیان کەمبوونی ماڵو سامانیەتیو گۆڕانی حاڵو بارو یەکلاییبوونەوەی کاروبارەکانیەتی.

* ئەگەر مردووەکە لەلانەو ماڵی خۆیدا چوە لای زیندوو دەمرێ.
* ئەگەر ژنێکی مێرددار بینی شوویکردوە بەیەکێکیتر خێرو چاکەی دەستگیردەبێت.
* ئەگەر پیاوێکی هاوسەردار بینی ژنێکی تری هێناوە دەستەلآت بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر ژنێك بینی مردوویەك مارەیبڕیوە خێری دەستیگر دەبێت لەشوێنێکدا خوازیارینەبوە.
* ئەگەر لەدواوە چوە لای ژنێك هەوڵی بەجێهێنانی کارێکدەدات لەرووییەکی ترەوە.
* ئەگەر بینی دەچێتە لای ژنانی پادشاو سەرۆکەکان یاخود جووتدەبێ لەگەڵیان حەرام دێتە رێی.
* ئەگەر بینی ژنەکەی کەوتوەتە خولی مانگانەوە کاروبارەکانی لێدادەخرێ، ئەگەر پاکبوەوە ئەوکاروبارەی بۆ ئاوەلآ دەکرێ، ئەگەر جووتبوو لەگەڵی کاروبارەکانی بۆ سووكو ئاساندەبێت.
* ئەگەر بینی خۆی تووشی خولی مانگانە بوە دەچێتە لای مەحرەمێك، ئەگەر لەشگرانبوو کاروبارەکانی تێکەڵ دەبن بەسەر یەکدا.

* ئەگەر خۆی شتو جلوبەرگی لەبەرکرد لەو حاڵە قوتار دەبێ.
* ئەگەر بینی هاوسەرەکەی ریشی هەیە ئەو ژنە هەرگیز منداڵی نابێت، ئەگەر کوڕی هەبوو کاروباری خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە.

(قەیرەوانی) دەڵێت: مارەبڕینی ژنی نادیار ئەگەر مارەبڕ نەخۆشبێت دەمرێ، ئەگەر بێداربوو گرێبەستی دەستەلآت دەبەستێ یاخود شایەتی لەسەر کوژراوێك دەدات چونکە ژن دەستەلآتدارەو چوونە لای وەك کوشتن وایەو ئامرازی نێرینە وەك خەنجەرو رم وایە بەتایبەت پچڕاندنی پەردەی کچێنیو خوێن لێهاتنی ، ئەگەر ناسراوبوو یان باوکی پیاوێکی پیربوو لەدنیادا گرێبەستی حاڵێك دەبەستێ کڕینی ماڵ یان دوکان یاخود گرتنی خزمەتکار یاخود کاڵایەك دەکڕێ یان بڕێك پارەی دەستگیردەبێ چاوی پێی گەشدەبێ.

* بەلآم دواخستنی کاتەکەیو چوونەلای خێرا بەدەستهێنانی ئەوەیە کەدوایخستوە. جووتبوون لەگەڵی بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ویستو خوازیان ئەوەی خوازیاریەتی لەئاینو دنیا وەك سەفەرو کێڵگەو چوونە لای

دەستەڵاتدارو سواربوونی کەشتیو گەڕان بەدووی شتی ونبوودا چونکە جووتبوون تامو چێژو سوودی تێدایە، ئەگەر لەگەڵ ژنەکەی جووتبوو خوازوهیواکانە بەدەستیدەهێنێ یاخود ژنەکەی ئەوەی دەیەوێت دەستی دەکەوێ.

*مارەبڕینی مەحرەم ئەگەر جوتبوو لەگەڵیا پەیوەندیو خەلاتو بەخششە بەتایبەت لەدایکەوە دوای لەیەك پچڕانو گەڕانەوەی بۆ ئەو شوێنەی لێوەی هاتوەتە دەرەوە بەخەرجیو رووتێکردنەوە دوای رێگرتن مەگەر لەمانگەکانی (حەج)دا جووت بێت لەگەڵیان یاخود لەخەوەکەدا شتێکی تێدابێت بەڵگەبێت لەسەری ئەوجا دەچێتە خاکی (مەککە)و (مەدینە)و خواستو داوای خۆی بەجێدەهێنێ، ئەگەر تامو چێژی وەرگرت ئەوجا نوتفەو ئاوەکەیماڵەکەیەتی لەخەرجی ئەو رێیەدا دەبینێتەوە.

*ئەگەر مەنی بەدەست یان جلەکانیەوە بینی ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ لەکوڕەکەیەوە یان کەسێکیترەوە.

*مارەبڕینی ئاژەڵی ناسراو بەڵگەیە لەسەر چاکە لەگەڵ ئەوەی کەنایبینێت یاخود خەرجیە، ئەگەر نادیاربوو زەفەر دەبات بەوەی ئەو ئاژەڵە بەڵگەیە لەسەری لەلایەن خۆشەویست یان دوژمنەوە.

*جووتبوون لەدواوە لەخەودا داواکردنی کارێکی قورسوگرانە لەرووگەی بەدەر لەخۆیو دەگونجێت بۆی بەجێنەیەتو ماڵو خەرجی بەسەربچێتو کردارەکانی پەرتەوازە ببن چونکە پاشەوە مەنی تێناکرێو هیچ سوودو کەڵکی نییە بەشێوەی پێشەوە.

*جووتبوون لەجێگەو لێفەیەکدا لەگەڵ تێکەڵبوون وەك مارەبڕینو ماچکردن وایە.

*ئەگەر بینی چوار ژنی هێناوە خێرێکی زۆری دەستیگردەبێت، خوداوەندە دەفەرموێت: ﴿ فَانْكِحُوا مَاطَابَ لَكُمْ مِنَ النِسَاءِ مَثْنَى وَثُلاثَ وَرُبَاعَ ﴾ (النساء: ٣).

*ئەگەر بینی ژنەکەی شوویکردوە بەکەسێکیترو بردویانە بۆ موڵكو دەستەلاتەکەی تیادەچێتو بازرگانیەکەی پوچەڵدەبێت.

*ئەگەر بینی ژنەکەی مارەبڕی پیاوێکیترە ئەو پیاوەی برد بۆلای

ژنەکەی بازرگانیەکی بەسوودو قازانج ئەنجامدەدات.

* ئاهەنگو شاییگێڕان بەلاّو نەهامەتییە بۆ یەکێك ئەنجامیبدات، ئەوەی بانگبکرێ بۆی خۆشیو شادییە ئەگەر خواردنی نەبینی.

* دەگێڕنەوە پیاوێك هات بۆ لای (ئیبن سیرین) پێی وت: لەخەودا دایکم مارەبڕی پاشان خوشکم، (ئیبن سیرین)وەلاّمەکەی بۆ نووسیو وتی: ئەم پیاوە لەچاکەکردندا رژدو بەخیلەو بۆ دایكو خوشکی خراپە.

* ئەگەر بینی فەرمانڕەوا مارەیکردوە دەستەلاّت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر پیاوێك لەنێو خەڵکیدا مارەیبڕی دەرووی لێدەکرێتەوەو لەغەمو پەژارەو نەخۆشیەکانیو چاکدەبێتەوە.

* ئەگەر بینی پیرێکی نادیار ژنەکەی مارە دەبڕێ سوودو قازانجو زیادە بەدەستدەهێنێ چونکە پیر باپیرەیەتی، ئەگەر لاوێك مارەی بڕی دوژمنێکی خزمەتێکیدەکاتو هانیدەدات لەسەر ستەمو زۆرداری لەمامەڵەدا.

* ئەگەر مارەکراو زیندانیبوو ئازاددەکرێ.

* ئەگەر بینی دایکی مردووی مارە دەبڕێ لەگۆڕەکەیدا دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ﴾ (طه: ٥٥).

* ئەگەر بینی کچێکی مارەکرد خێروچاکە بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر بینی ژنێك بەشێوەیەکی نادروست مارە دەبڕێ داوای کارێکدەکات لەروویەکی بەدەر لەرووی خۆیەوەو سوودی لێوەرناگرێ.

* ئەگەر پیاوێك بینی خزمەتکارەکەی مارە دەبڕێ زیادەو نەخۆشی بەوی هەیەتی بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر خزمەتکارەکەی جووتبوو لەگەڵی سووکایەتی پێدەکات.

* شکاندنی شقڵی کچێنی چارەسەرکردنی کاروباری قورسوگرانە وەك جەنگو ئازادکردنی ولاّتانو هەڵکەندنی بیرو داواخوازی گەنجینەیانو گەڕان بەدووی زانیاریداو دانایی نادیارو خۆخستنە نێو سەرجەم کاروبارە تەنگەبەرەکان.

* ئەگەر ئاوەلاّیکرد لەبەدەستهێنانی داواکەیدا سەرکەوتوودەبێت، ئەگەر ئامرازی نێرینەی شکا لەداواکەیدا لەحاڵی بێداریدا بەدەستیدەهێنێ.

* هاوسەرگیری لەگەڵ نێرینەدا بەم شێوەیەیە:
+ئەگەر گەنجو لاوبوو مارەبڕ زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا.
+ئەگەر پیربوو زاڵدەبێت بەسەر باپیرەی‌و بەختو شانسی بەرزدەبێتەوە.
+ئەگەر ناسراوبوو مارەبڕ زاڵدەبێت بەسەریاو ستەمی لێدەکاتو هەڵدەکوتێتەسەری.
+ئەگەر منداڵبوو سواری شتێکدەبێت کەبۆی گونجاو نییە.
* ئەگەر مارەبڕ هاوڕێیبوو کارێکی دەخاتە بەردەم نەیزانیوە، ئەگەر بەوستوخوازی خۆیبوو خێری لەبکەر دەستگیردەبێتو بکەرو کارلێکراو لەگەڵ کەسانیتردا هاوبەشدەبنو لەسەرکارێکی نەخوازراو کۆدەبنەوە.
* مارەبڕینی مردوو کارلێکراو خێری لەبکەرەوە پێدەگات، بەڵام زیندو دەگونجێت میراتیەکەی بەدەستبکەوێ یان لەکەسێکی خانەوادەی ئەو مردوە.
* ئەگەر مارەکراوی مردو نادیاربوو کارێکی مردووی بۆ زیندوو دەبێتەوە خوازیارییبوە، یا زەوییەکی وێران ئاوەداندەکاتەوە یا بیرێکی تەپیو هەڵدەداتەوە یاخود زەوی مردوو دەکێڵێ یان داوایەکی مردووە بەهۆی بوونی کەش‌و بارو لایەنگر بەدەستیدەهێنێت، مەگەر ئامرازی نێرینەی لەکاتی جووتبووندا لاوازبێ یاخود لەکاتی ئارەزوودا تەمبەڵ‌و سستبێت، ئەوجا هەوڵدەدات بەڵام ناتوانێت، بەڵام مارەبڕینی مردوو بۆ زیندوو ئەگەر نەخۆشبوو یان نەخۆشی هەبوو پێیدەگات، وەگەرنا پەرتەوازەیی لەماڵەکەیدا بەرپا دەبێ یان نەخۆشی‌و ناتەواویەك لەجەستەو لەش‌و لاریدا دیاریدەدات مەگەر لەگەڵ ئەوەدا بەڵگەو شتێکی تێدابێت نیشانەبێت لەسەر چاکسازی وەك ئەوەی پێی بڵێ: من مردوونیم یان لەگەڵ ئەوەدا کاوجۆی بداتێ ئەوجا خێرێك زیندوو دەبێتەوە چاوەڕێی نەبوە یان نائومێدبوە لەوەرگرتنی یاخود لەپیاو ئەگەر بێوەژن بێت یاخود لەکەسێکی ئاواوە کەبگەڕێتەوە لای گەر ئاوارەی هەبێ.
* ئەگەر ژنێك شوویکرد بەپیاوێکیتر لەخەودا سوودە رووی تێدەکات یا روودەکاتە خانەوادەکەی یاخود مێردەکەی سوودو قازانجدەکات لەشەریکەکەی یان کوڕێك یارمەتی

دەدات و هاوکاریدەبێت و ڕەنجی بۆ دەدات.

* ئەگەر لەخەودا ژنەکەی خۆی مارەکرد سەرکەوتوو دەبێت لەکاروباری پیشەکەیدا ، ئەگەر بینی لەشگرانە کاروبارەکانی ئاڵۆزو تێکەڵدەبن بەسەریەکدا، ئەگەر خۆیشت لەسەرجەم ئەوەی هاتوە بەسەریدا قوتاردەبێ.

(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەی بەڕێزو چاك، هەموو هاوسەرگیریەك مەنی تێدا بەدی بکرێ‌و خۆشۆردن بەپێویست بگەڕێ لەکاتی بێداریدا بەتاڵە چونکە لەشگرانییە.

* ئەوەی دوژمنەکەی مارەببڕێ زاڵدەبێت بەسەریا.

* ئەگەر یەکێك لەبراکانی مارەکرد چاکەی لەگەڵ ئەنجامدەدات.

* هەروەها گوتراوە: ئەگەر پیاوێك مارەبکات لەسەر نەزانین لەگەڵی هاوڕادەبێت.

* ئەگەر دایك‌و خوشك‌و هەندێك لەمەحرەمەکانی مارەکرد لەمانگە یاساغەکاندا ڕوودەکاتە (مەککە)ی پیرۆز.

* ئەگەر پیاوێکی نەناسراوی مارەکرد زیادەڕەویی دەکات لەخەرجی ماڵ‌و ساماندا.

* ئەگەر باوکی مارەکرد چاکدەبێت لەگەڵی‌و کەسێك خراپ بێت لەگەڵ باوکی خەوی لەو جۆرە نابینێ.

* ئەگەر لەگۆڕەکەیا دایکی مارەکرد دەمرێ.

* ئەگەر دوژمنێکی بێباوەڕ کیژێکی موسوڵمانی مارەکرد بەڵگەیە لەسەر هەڵمەتبردنەسەر ئەو شوێن‌و جێگەیە، بەهەمان شێوە ئەگەر موسوڵمان ژنی دوژمنی هێنا هەڵمەتبردنە بۆسەر دوژمن.

* مارەبڕین بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو دەرووی خێر بۆ ڕەواندنەوەی غەم‌و پەژارە.

* ئەگەر بینی فەرمانڕەوا مارەی بڕی دەستەلات بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر باڵندەیەکی مارەبڕی زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکەیدا، ئەگەر باڵندەکە ناسراوبوو چاکە لەگەڵ کەسێکی نەناسراو دەکات.

* ئەگەر ئاژەڵێکی مارەبڕی خێری دەستگیردەبێت لەسەر ویست‌وخوازی خۆی.

*ئەگەر ویستی ژنێك مارەببڕێ بەلام پیاو دەرچوو ئەگەر خوازیاری دەستەلاتبێت بەدەستیناهێنێتو ویستو خوازی بۆبەجێ نایەت، ئەگەر لەخەلکی گشتیبێت دنیای قورسوگراندەبێ.

*ئەگەر ژنێکی رووتی مارەکرد لەغەمو پەژارە قوتاردەبێ.

*ئەگەر ئاژەلێکی دڕندەی مارەبڕی زالدەبێت بەسەر دوژمندا هەرکەسێکبێت.

*ئەگەر دەلەشێرێکی مارەکرد لەگرفتو نەهامەتی زۆر قوتاردەبێتو ناوبانگی بەرزدەبێتەوەو دەبێت بەکەسێکی بەویقارو توانای ئومێدەوار.

*ئەگەر دڕندەبوو کاری نابەجێ لەدوژمنی دەبینێ.

*ئەگەر بینی کیژۆلەیەکی مارەکرد شقلی کیژێك دەشکێنێ.

*ئەگەر پلنگێکی مارەکرد زالدەبێت بەسەر ژنێکدا لەنێو گەلو نەتەوەیەکی ستەمکاردا.

*ئەگەر بینی قاچێکی مارەکرد بۆئەویتر کەسێکی خزمی خۆی دەهێنێت.

*ئەگەر بینی ژنەکەی مارە دەکات زالدەبێت بەسەر کاروبارو پیشەکەیدا.

*ئەگەر ژنانی بەهەشتی مارەکرد کاروباری ئاین جوانی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر حۆریەکانی بەهەشتی مارەکرد لەئاینەکەیدا هەوالی خۆش دەبیستێو هەوالێك بەنهێنی دەبیستێ ئەگەر کچکە دیاربوو خێرێکی بەرچاوە وەك زەکاتو جیهاد.

مارەیی:(نابلسی) دەلێت: ئەگەر لەخەودا مارەییەکیدا بۆ شتێکی نادیار لەبێداریدا رۆژوو نوێژ (حەج) ئەنجامدەدات.

مازوو(سیچکە):(ئیبن سیرین) دەلێت: ماڵو سامانێکی نەشونماکارەو دەمێنێتەوە.

ماستاو:(نابلسی) دەلێت: لەخەودا پیاوێکە بانگەشەی دەبێتو دلفراوانی دەکاتو فەرمان بەپێدانی زۆر دەکات.

ماسی:پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەلێت: لەخەودا بینیم لەسەر خوانێکم ماسی لەسەردانراوە منو خزمەتکارەکەم لەسەرو ژێریمان دەخوارد، ئەویش وتی: وریابە خزمەتکاران خیانەتت لێدەکەنت، کاتێ چاودێریکرد بینی بەو چەشنەیە.

*ماسی سوێری سوورەوکراو سەعەرە لەپێناوی زانیاریو هاوەلایەتیکردنی

سەرۆكێك بەپێی ئایەتیو ﴿ نَسِيَا حُوتَهُمَا ﴾ (الكهف: ١٦).

*ئەوەی ماسییەكی تازەی سورەوەكراو بەدەستبهێنێت دەستكەوتو خێر بەدەستدەهێنێت بەهۆی چیرۆكی حەزرەتی (عیسا) لەسوورەتی (مائدة)دا.

*ماسی سورەوەكراو بەجێهێنانی پێداویستیو وەلأمدانەوەی داوایە یاخود رزقو رۆزییەكی فراوانە ئەگەر ئەوكەسە خواناسبێت، وەگەرنا سزایەكە دادەبەزێ بەسەریا.

*ئەگەر ماسی بچووكبوو لەنێوئاوداو لەرۆندا سووریكردەوە مالّو سامانەكەی لەشتێكدا خەرجدەكات هیچ سوودو قازانجێكی لێناكات هەتا بەهاونرخ پەیدابكاتو خۆشو بەتامبێت.

*هەروەها دەلّێن: ماسی باشە بەتایبەت ئەگەر سوركرابوەوە بەدەر لەو ماسییە بچووكانەی درکیان زۆر تێدایە بەلّگەیە لەسەر دژایەتی لەنێوان خۆیو خانەوادەیو بەلّگەیە لەسەر خوازیاربوونی شتێك بەدەستیناهێنێت.

*خواردنی ماسی سوێر بەلّگەیە لەسەر سوودو قازانج لەو دەموكاتەدا.

*هەروەها ئەگەر ماسیەكە تازەوگەورەو زۆربوو مالّو سامانو دەستكەوتە بۆ یەكێك بەدەستیبهێنێت.

*وردە ماسی غەمو پەژارەیە بۆ ئەوەی بەدەستیدەهێنێتو وەك مندالّ وایە.

*ئەگەر ماسیەكی تازە یان ددان بەدەستبهێنێت ژنێك یان دوان دەهێنێت.

*ئەگەر لەسكی ماسیەكەدا گەوهەری دییەوە كوڕێكی لێدەبێت.

*ئەگەر لەسكیدا چەوری بینی مالّو سامانو خێری دەستگیردەبێت.

*ئەگەر ماسیەكی سوێری گرت غەمو پەژارەی دەستگیردەبێت بەهۆی سوێرییەكەیەوە.

*ماسی بچووكیش خێری تێدا نییە.

*ئەوەی ماسی لەدەمی بێتە دەرەوە قسەیەكدەكات دەربارەی ژنێك مەحالّو ئەستەمە.

*ئەگەر بینی ماسی لەئامرازی زاوزێی دێتەدەرەوە كچێكی دەبێت.

*ماسی زیندووی تەڕ كچە.

*راوی ماسی لەوشكانیدا ئەنجامدانی كارێكی خراپو نابەجێیە.

*هەروەها دەلّێن: هەوالّێكی خۆشە ، راوی ماسیش لەئاوی لێلّدا

غەموپەژارەیەکی توندە، بەلام راوی ماسی لەئاوێکی روونو بێگەردا رزقو رۆزییە یاخود کورێکی خۆشحاڵو بەختیاری دەبێت.

*ئەوەی ماسیەکی زیندو بخوات موڵكو دەستەلات بەدەستدەهێنێت.

*ماسی برژاوی تازە دەستکەوتو خێرە بەپێی چیرۆکی حەزرەتی (عیسا) لەسوورەتی (المائدة)دا.

*هەروەها دەڵێن: بەجێهێنانی پێداوستییە یان وەلامدانەوەی داوایەکە یاخود رزقو رۆزییە ئەگەر ئەو پیاوە خواناسو پارێزکاربوو، وەگەرنا سزاو خەشموقینە.

*ماسی سوێری سوورەوەکراو سەفەرە لەپێناوی زانیاریو زانایيدا بەپێی ئایەتی: ﴿ نسيا حوتهما﴾(الكهف:٦١)

*ئەگەر بینی وردەماسی لەئارد هەڵکێشاو پاشان سووریکردەوە ماڵێك چاکدەکات سوودو قازانجی لێوەردەگرێتو ماڵێکی باش خەرجدەکات لەوپێناوەداو ماندودەبێت هەتا ماڵێکی پاكو بێگەردی دەستدەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا ماسی ژمارەکەی ئەوە ژنە ئەگەر نەیزانی چەندە ئەوە ماڵێکی دەستکەوتوە.

*ئەهەنگ وەزیری سەرۆكو فەرمانڕەوایانە ، چونکە دەریا پادشاو سەرۆکەو ماسیش لای سەرۆکە، ئەگەر ماسیەکە تەڕو زیندوبوو ئەوە کچێك دەهێنێت.ماسی زۆریش دەستکەوتێکی قێزەونە، هەروەها ماڵێکی زۆر بێشومارە لەلایەن فەرمانڕەوایەکەوە پێیدەگات دەترسێ لێی بپرسێتەوەو سزای بدات.

*ئەگەر بینی ماسیەکی گەورەی راوکرد بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانجو خێر.

*ئەگەر ماسی بچووکی راوکرد بەڵگەیەلەسەر رەواندنەوەی تاموچێژو سوود.

*پوولەکەی ماسی ئەگەر نەرمبوو بەڵگەیە لەسەر خێر بۆ یەکێك بیەوێت فرۆفێڵبکاتو ئەوجا باسوخواسی وندەبێت پاش ئەوەی ماڵوسامانی خەڵکی بەفرۆفێڵ داگیردەکات، بۆسەرجەم خەڵکیش بەڵگەیە لەسەر ئاڵۆزی کاروبارەکانیانو هێواشیو لەسەر خۆیی.

*ماسی بونیش بەڵگەی خێرە بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەرگیری

ئەنجامبدات، بۆیەکێکیش بیەوێت هاوبەشی کەسی دیبکات.

*ماسی بێ پوولەکەو سەرجەم ئەو ماسیانەی لەو رەگەزەیەو درێژە بەڵگەیە لەسەر کاروپیشەی بەتاڵوپووچ لەگەڵ ماندوبوون و شەکەتی چونکە لەدەستدەخزێ.

*ئەو ماسیەشی لەبەرچاوبێت بەڵگەیە لەسەر خێریکی کەمو کورت.

*ئەگەر مرۆڤ ماسیەکی مردووی بینی لەنێو دەریادا ئەوە بەڵگەیەکی خراپە بەتایبەت بەڵگەیە لەسەر ئومێدەواربوونی شتێك کەوا بەدەستتنایەت.

*ئەگەر ماسیەکی زیندوی بینی لەئاو دەریهێنا یان کەسێکیتر دەریهێناو دەیخوات بەڵگەی سوودو قازانجە.

*ئەگەر ماسیەکی بینی لەجێی خۆیدا بەڵگەیەکی خراپە بۆئەوەی بەنێو دەریادا دەڕوات، بۆیەکێکیش نەخۆشبێت کەبەدەریادا بڕوات نارەحەتیەو نەخۆشیش ئێشو ئازاری بەسویو توندوسەختردەبێت.

*ئەگەر ماسیەکی لەسەر جێگەکەی بینی و لەسەردابوو بەدەریادا تێدەپەڕێ بەڵگەیە لەسەر نارەحەتی و ترسی نوقمبوون هەیە.

*ماسی سوێر بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکە لەگەڵ ماڵو سامانێك بمێنێتەوە، چونکە سوێری ماسی دەپارێزێ لەخراپبوون.

*هەروەها دەڵێن: غەمو پەژارەیە .

*ئەگەر ماسی گەورەو بچووکی بینی هیچی تێدانییەو بەڵگەیە لەسەر رزق‌ورۆزی.

*ئەگەر بەشێکی ماسی برد لەسەربازەکانی فەرمانڕەوا شتێکدەبات.

*ماسی ئێجگار گەورە ئەگەر گیراو هەڵچوو دەستدرێژیکار تیادەچێت.

*ئەگەر بینی لەماسی فرۆشێك ماسیەك دەکرێ کچێکدەهێنێت یان ژنێك.

*ئەگەر بینی ماسیەکی بۆگەندەهێنێتو خواردنێکی پاكو پوخت دەخاتە بەردەستی مارەبڕینێکی حەرام ئەنجامدەداتو ژنانی حەلاڵ ﷺازلێدەهێنێ.

*ئەگەر داوای نەهەنگێکیکرد لەحەوزێکدا یا لەگولاوێکدا بەلام لەدەستیچوو کەسێکی رکەبەری دەیەوێت نکوولی لەماڵو سامانی بکاتو ناتوانێت بەدەستی بهێنێتەوە مەگەر بەشەڕو ئاژاوەیەکی زۆرنەبێت.

*ئەگەر نەهەنگێکی لەحەوز یا ئەستێڵێکدا بینیو وشکیکردەوە زیندانیدەکرێت.
*ئەگەر ماسیەکی دڕکاوی توێکڵداری هەڵدڕی زیوێکی هەڵگیراوە یاخود ئاڵتونێکە مافی خودای لێنادرێت چونکە خواردنی حەلاڵ نییە.
*ئەگەر ماسیەکە چەکێکی پێوەبوو بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی بەسەر دوژمناندا، دەگونجێت هاوەڵایەتی خەڵکی شەڕەنگێز بکات، ئەگەر یەکێکبوو نەیدەتوانی ئەوەشتومەكو کاڵایە بۆ تەمادارانی.
*ئەگەر ماسیەکی بینی لەئاوێکی شیرینەوە دەچوو روو بەئاوێکی سوێرو بەپێچەوانەوە بەڵگەیە لەسەر دووڕوویی لەسوپادا یاخود جیاوازی خەڵکی گشتی لەسەر روودانی ستەمکارییەك یان کەوتنەوەی بیدعەیەك.
*ئەگەر ماسیەکەی لەسەرڕووی ئاو بینی بەڵگەیە لەسەر ئاسانبوونی کاروبارو نزیکبوونەوەی کاروباری دوورو دەرکەوتنی پەنهانو نهێنی لەگەڵ دەرکەوتنی کاری شاراوە یاخود میراتی.
*ئەگەر ماسی بچووكو گەورەی بینی بەڵگەیە لەسەر گرنگیدان بەئاهەنگو شیوەن یاخود ئەوەی پێویست بەکۆبوونەوە دەکات لەخەڵکی چاكو خراپ.
*ئەگەر ماسیەکی بینی لەمرۆڤدەچوو یان لەباڵندە بەڵگەیە لەسەر داننان بەبازرگانو ئەوانەی لەدەریاوە هاتوچۆدەکەن یاخود زمانزانان یان رەوشتپارێزان.
*ئەگەر شتێکی بینی دڵی پێخۆشبوو یاخود زیندەوەرو گیانداریکی وەك کیسەڵ بەڵگەیە لەسەر چاکەکردن لەگەڵ هەتیواندا یان نەیارانو لەخۆگرتنیان.
*ئەگەر بینی ماسیەکی لەقووڵایی دەریادا راوکرد دەگونجێت لەپیشەکەیدا تواناداربێتو رزقو رۆزییەکی بێشوماری دەستگیربێت، وەگەرنا دەستدەبات بۆ ماڵی دەستەڵاتداران یاخود دەبێت بەسیخوڕ.
*ئەگەر دەریا دەرکەوتو ماسیەکی گەورەی دەرهێنا ئاگاداری لەزانیاریەکی خوداوەندا دەبێتو ئاینی بۆرووندەبێتەوەو رێنوێنی دەکرێ بۆ رێگەیەكو دەرەنجامی کاروبارەکانیشی کۆتاییدێت، ئەگەر ماسیەکە گەڕایەوە نێو دەریا هاوەڵایەتی پیاوچاکان دێتتەوەو ئاگاداری ئەوە دەبێت کەس ئاگای لێنییەو ئەگەر ویستی سەفەر

بكات كەسانێكدەبن بەهاوەڵی نەرمو نیانو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ شوێنی خۆی.

*ئەگەر لەماسیەكەوە شتێكی وای دی لەدوورگەیەك دەچوو دەستكەوتی دەستدەكەوێ بەهۆی جیهادو تێكۆشان یاخود هاوەڵایەتیكردنی لەگەڵ میرێكدا ئەگەر لەچاوی ماسیەكە ڕۆنی دەرهێناو لەگۆشتیخوارد،ئەگەر لەماسیەكەیخوارد بەبێچاككردنی سەبارەت بەئابڕووی خەڵكیدەدوێتو بەفرۆفێڵ دەستدەگرێ بەسەرماڵو سامانیاندا.

*دەگونجێت خواردنی گۆشتی ماسی بەبێچاككردنی بەڵگەبێت لەسەر:

+زینا.

+نەخۆشیەكی توندی سەختی هێواش وەك ئیفلیجیو هاوچەشنەكانی.

*ئەگەر ماسیەكەی لەسەر زەوی بینی بەڵگەیە لەسەر گواستنەوەی كاروپیشەی لەكاری نێودەریاوە بۆ وشكانی، ئەگەر وانەبوو ماڵوسامان بەدەستدەهێنێتو زانیاری دەرباری پێداویستی دەستدەكەوێ یاخود خانەوادەو خزمەكانی یەكدەگرنەوە.

*هەر ماسیەك بەڵگەبێت لەسەر مرۆڤ بینی بەڵگەیە لەسەر بژێوی پەیداكاران لەئاودا وەك كەشتیەوانو ئاودێرو ئاتری حەمام.

*ئەگەر لەئاسمانەوە ماسیەكی برژاوی بۆ دابەزی مژدەیە بەگیرابوونی دوعاو سەركەوتنی بەسەر دوژمنداو بەرزبوونەوەی پلەوپایەی.

*دەگونجێت بینینی ماسی بەڵگەبێت:

+غەمو پەژارە.

+نەخۆشی.

+مردن لەو شوێنەدا خەونەكەی تیادەبینیێ.

ماسی سوورەوكراو:(نابلسی)دەڵێت: ماسی سورەوەكراو یان مریشك ماڵوسامانی پەیداكراوە یاخود گەنجینەی هەڵگرتنی شتومەكە بۆ ڕەبەن هاوسەرەو چارەسەریشە بۆ نەخۆش.

*ئەگەر چەوری تێدابێت ئەوە ماڵو سامانە لەلایەن ژنانەوە.

ماسیگر:(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكە مرۆڤ بەكۆیلەدەكاتو دەیفرۆشێت یان بەگەڕیدەخات لەبەرژەوەندی خۆیدا چونكە ماسی كچ یان ژنە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شەڕو کێبەرکێو غەمو پەژارەو دەروو لەدوای نارەحەتی.

*فرۆشتنی ماسی بەتەڕی بەڵگەیە لەسەر:

+فرۆشی گەوهەروو دوڕو مەرجان.

+ڕزق و ڕۆزیو ماڵی حەلاڵ.

+زانیاریو ماندوبوون.

+فرۆفێڵ.

+دەرخستنی نهێنی.

ماسیە دەعموس: (ئیبن سیرین)دەڵێت: سرینەوەیە، لەخەویشدا پیاوێکی نەفرەتلێکراوی لووشەیە.

مافی کرین بەرلەکەسانیتر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+ڕێکەوتن لەگەڵ دوژمناندا.

+هاوسەرگیری بۆکەسی رەبەن.

+پارێزگاری لەنوێژەکان.

+کوڕو ماڵو سامان.

ماڵ(لانە ـ خانوو): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵو لانە بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکانی ، ئەو رووخانو تەنگیو فراوانیەی تێدایە یاخود خێرو شەڕی نێوی دەگەڕێتەوە بۆ خاوەنو جێنشینانی، دیوارەکانیش پیاوانن، سەربازیش ژنە.

*لانەو ماڵی پیاو بەڵگەیە لەسەر لەشو خودی چونکە بەهۆی ئەوەوە دەناسرێو بەشکۆمەندیو ناوو پەردەی دانراوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو ماڵەی کەبژێویو کاروباری پێدەچێت بەڕێوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جلوبەرگی پۆشراو.

*ئەگەر لەشو لاریبوو دەرگاو رووخسارێتی، ئەگەر هاوسەرەکەی بێت دەرگاکەی عەورەتیەتی، ئەگەر دنیاو ماڵو دارایبوو دەرگاکەی دەرگایەتی بژێویو ژیانی پێدەستگیردەبێت، بەلام ئەگەر جلو بەرگەکەی بێت دەرگاو دەوربەرەکەیەتی.

*دەگونجێت دەرگا ئەگەر جیابکرێتەوە لەلانەو خانوو بەڵگەبێت لەسەر خاوەن ماڵ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی دەرگا دادەخاتو دەیکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نێرو مێ بەشێوەو رووخسار، ئەوەی داخراوبێت نێرینەیە ئەوەشی دەسکو قوڵفی پێوەیە هاوسەرەکەیەتی.

*تەملاو لای دەرگاکە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کوڕو خزمەتکارو براو

پەناوپشتگیر، ئەڵقەی دەرگا بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی لەگەڵ خزمەتکارو دەرگاوان.

*ماڵو لانەی نادیار لانەی قیامەتو دواییە چونکە پەروەردگار بەلانەو ماڵ ناوی بردوە ﴿ تلك الدار الآخرة﴾ (القصص : ٨٣)، هەروەها ئەگەر ناسراوبوو ناوێکی هەبوو وەك لانەی ئاشتی ، ئەگەر یەکێك خۆی دیبیەوە تێیداو نەخۆشبوو رووی تێدەکات بەپارێزراوی لەفیتنەو ئاشوبەکانی دنیاو خراپەکانی، ئەگەر نەخۆش نەبوو مژدەیە بۆی بەپێی کردارەکانی لە(حەج)و جیهادو دنیانەویستیو بەندایەتیو خێرو چاکەو ئارامگرتن لەسەرپێچیو بەڵگەیە لەسەر ئەو دەرەنجامەی پێیگەیشتوە لەگەڵ ئەوەی لەپێناویدا مژدەی پێدراوە.

*ئەگەر لەخەودا بینی کتێبێکی بەدەستەوەیەو زانستی لێوەردەگرێت زانیارییەکەی هۆکارەبۆی، ئەگەر نوێژی تێدا ئەنجامدەدا بەو نوێژە بەدەستی دەهێنێت، ئەگەر ئەسپو شمشێری لەگەڵدابوو بەجیهادو تێکۆشان پێیدەگات.

*ئەگەر خانوو ماڵێکی جیاواز لەخانوو ماڵی خۆی دروستبکات لەشوێنو جێگەیەکی ناسراو یا نەناسراو تەماشای حاڵو باریدەکرێ ئەگەر نەخۆشبوو یاخود نەخۆشی هەبوو گۆڕەکەیەتی، ئەگەر وانەبوو دنیایەتی سوودی لێوەردەگرێ، ئەگەر لەشوێنو جێگەیەکی ناسراوبوو، ئەگەر بەخشتو قوڕ بینایکرد حەلاڵە، ئەگەر بەخشتی سوورو گەچ بینایکرد حەرامە بەهۆی ئەو ئاگرەوە کەلەئیشوکارەکەی بەردەبێت.

*ئەگەر لانەو ماڵەکەی لەشوێنو جێگەیەکی نادیار دروستکردو نەخۆش نەبوو، ئەگەر بە خشت دروستکرابوو کرداری چاکەیە بۆ قیامەتو دوارۆژی ئەنجامدەدات یاخود کردارێکە ئەنجامیداوە، ئەگەر بەخشتی سووربوو کرداری خراپو نابەجێیە لەقیامەتدا لێی پاشگەز دەبێتەوە مەگەر بیرۆخێنێ تەوبەی لێدەکاتو پاشگەزدەبێتەوە.

*ماڵو لانەی نادیارو چەپەك تەنیا بەتایبەت ئەگەر مردووی تێدابینی لانەی قیامەتە، ئەگە بینی دەچێتە نێوی دەمرێت، ئەگەر لێی نەیەتەدەرەوە، ئەگەر بچێتە نێویو لێی بێتەدەرەوە نزیکدەبێتەوە لەمردنو پاشان قوتاردەبێت.

* ئەگـەر بینـی دەچـێتە نێـو مـاڵو لانەیـەكی نـوێو هەمووڵایەنـەكانی تـەواوەو لـەنێو ماڵانـدابێت لەشـوێنو جێگەیـەكی ناسـراو، ئەگـەر هـەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر دەوڵەمەندبوو پـتر دەوڵەمەنـددەبێت، ئەگـەر سەرپێـچیكاربوو تەوبـەدەكات بەئەندازەی جوانیو فراوانی.

* ئەگەر ماڵەكە لەقوڕبوو حەڵاڵە، ئەگەر گەچـكاریكرابوو حەرامـەو فراوانـیو گوشادی مـاڵ فراوانـی دنیـاو دەستو دڵفراوانییـە یـان تەنگەبـەری دنیایـە لەگـەڵ بەرچـاوتەنگیو قوڕكاریـشی ئاینەكەیـەتی، بـەلام تۆكمـەو سەقامگیركردنی باش ڕێكخستنیەتیو مـاڵو لانـەی ئاسـن درێـژی تەمـەنی خاوەنەكەیـەتی لـەنێو حـاڵو بـاری خۆیدا.

* ئەگـەر لەماڵەكـەی بـەتووڕەیی هاتـە دەرەوە زینـدانی دەكرێـت بـەپێی ئایـەتی: ﴿وَذَا النُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا﴾ (الأنبياء).

* ئەگـەر بینـی چـوە نێـو مـاڵی دراوسـێكەیان ئاگـاداری نهێنیـدەبێت، ئەگەر پیاو خـراپ بێـت لـەژنو بژێویدا ناپاكیو خیانەتی لێدەكات.

* دروستكردنی ماڵو لانە بۆ كەسێكی رەبـەن ژنێكـی پلەوپایـەدارە دەیكـات بەهاوسەری خۆی ، ئەگەر لانـەو ماڵێـك لەدوورەوە ببینێ مـاڵو داراییـەك دوای ماوەیەكی دوورودرێژ بەدەستدەهێنێت، ئەگەر چوە نێویو لەقوڕ دروستكرابوو جیـاواز نـەبوو لـەماڵو گـەڕەك دنیایـە بەدەستیدەهێنێت بەحەڵاڵی.

* ئەگـەر بینـی لـەبیناو ماڵێـك دێتـە دەرەوە بـەتووڕەیی یـاخود رووی وەردەگێـڕێ دەرچـوونیەتی لـەدنیا یـاخود لـەو حـاڵو بـارەی خاوەنیـەتی بەئەندازەی ئەوەی بەڵگەیە لەسـەریو لێیدێتە دەرەوە.

* دەگێڕنەوە پیاوێكی خەڵكی (یەمـەن) دێـت بـۆلای راڤـەكارێكی خـەو پێـی دەڵێـت: لەخـەودا بینـیم لەماڵێكـدامو شـتومەكی كـۆنم هەیـە، خانووەكـە رووخـا بەسـەرما ، راڤـەكاری خـەویش پێی گوت: میراتیەكت بۆ دەمێنێتـەوە، زۆری بەسـەرا رانـەبورد یـەكێك لەخزمەكانی مردو شەش هەزار درهەمی بۆ بەجێما.

* یـەكێكیتر بینـی لەخـەودا لەسـەربانی ماڵێـك دانیـشتوەو سـەربانەكەی لەشووشەو مەرجان دروستكراوە ، ئنجا بـەرووتی لەوسـەربانە كەوتـەخوارەوە،

خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەوگێڕایەوە، ئەویش وتی: ژنێکی شۆخ و شەنگی جوان لەماڵی فەرمانڕەواو بەرپرسێك دەبێت بەهاوسەرت بەڵام لەناکاو دەمرێت، ئەم لێکدانەوەیەش بۆ خەوبینەر هاتە دی.

* ماڵ و لانە ژنی خەوبینەرەو نەخش و نیگاریشی پیاوە، پەنجەرەی لانەو ماڵی پلەوپاو رێزداری دنیایە لەگەڵ شکۆمەندیو گەنجیدا، سەربانەکەی ناوبانگ و ناودارییەتی.

* لانەو ماڵ بۆ پێشەواو ئیمامی دامەزراوەو کۆنەو کەلەبەرو سەنگەری موسوڵمانانە، رووخانی لانەو ماڵی فەرمانڕەوای شکۆمەندی کەم و کورتی پلەوپایەدارە، ئەگەر پیاوێك لەسەربانێکی نادیاربوو بگەڕ پلەوپایەو شکۆمەندیو پەناگیری لەپیاوێکی بەناوبانگەوە بەدەستدەهێنێت و داوای کۆمەکیو یارمەتی لێدەکات.

* مەسیحییەکان دەڵێن: ئەگەر بینی گسکی ماڵەکەی دەماڵێ غەم و پەژارە رووی تێدەکات، یاخود لەناکاو دەمرێت، هەروەها گوتراوە گسکی ماڵ بەسەرچوون و رەواندنەوەی غەم و پەژارەیە.

* هەروەها دەڵێن رووخانی لانەو خانوو مەرگی خاوەنەکەیەتی.

(نابلسی) دەڵێت: لانەو خانوو لەخەودا دنیایە، ئەگەر بینی خانوویەکی قوڕینی نوێی تەواوی هەیە ئەگەر هەژاربێت دەوڵەمەند دەبێت، ئەگەر غەم و پەژارەداربێت خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە، ئەگەر پیشەوەربێت دەستەلاَت و پلەوپایەیە بەئەندازەی باشی حاڵ و باری، ئەگەر لەسەرپێچیدابوو تەوبەدەکات، ئەگەر لەقوڕ دروستکرابوو باشی حاڵ و بارییەتی لەقیامەتدا، ئەگەر لەخشتی سوورو گەچ دروستکرابوو خراپی حاڵ و بارییەتی لەقیامەتدا، ئەگەر چوەنێویو لێیهاتە دەرەوە نەخۆشدەکەوێت و لەمەرگ نزیکدەبێتەوە بەلاَم قوتار دەبێت لێی.

* ماڵ و خانوو ئەگەر تەنیابوو مردووی تێدا بەدیکرد سەرجەم جێنشینانی ئەو ماڵە دەمرن.

* ئەگەر بەتوورەییەوە لەماڵەکەی هاتەدەرەوە ئاگاداری نهێنیدەبێت، ئەگەر خراپەکاربوو لەژن و بژێویدا ناپاکیو خیانەتی لێدەکات.

* ئەگەر ماڵ و خانوویەك دروستبکات هەندێك لەخزمە نزیکەکانی دەمرن یاخود یەکێك لەکوڕەکانی.

* ئەگەر خانوەکەی بفرۆشێت ژنەکەی تەلاقدەدات.
* ئەگەر ماڵو لانەیەکی خۆشی بینی کرداره چاکەکانییەتی، ئەگەر خانووەکە تەنگەبەرو ناخۆشبوو بەڵگەیە لەسەرکرداری خراپو ناقۆلاً.
* ئەگەر ماڵو خانوویەکی چەپەکبوو ڕێزو شکۆمەندی بۆ دەگەڕێتەوە یاخود ئەوەی لەدەستیداوە بۆیدەگەڕێتەوە.
* دەگونجێت خانوو ماڵ بەڵگەبێت لەسەر چاودێری.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئالو گۆڕی شتومەکو ڕۆژگار.
* ئەگەر ماڵو خانوویەك دروستبکات لەخەودا بەشێوەیەکی نادروست شتێکی هەڵچنراو لەحەرام پێکدەهێنێت.
* هەروەهادەڵێن: ڕووخانی ماڵو خانوو مەرگی خاوەنەکەیەتی، ئەگەر بینی ماڵو خانوویەکی نوێ دەڕوخێنێ غەمو پەژارە ڕووی تێدەکات.
* ئەگەر خانوویەکی دروستکردو ڕووخاندی خێرێکی زۆری دەستگیردەبێت، ئەگەر خانوەکەی یاخود ژوورەکانی یا گۆڕەپانو حەوشەکەی یان سەربانەکەی بینی فراوانبوو لەئەندازەی خۆی زیاتر دەرووڵێکردنەوەیە لەدنیاداو بەخت

چاکییە لەبژێوی و ڕزق و ڕۆزیدا، ئەگەر لەنێو خانووەکەدا پیسایی بینی یا بەدەرگاکانەوە پیسییە لەژنەکانیاندا، ئەگەر وایبینی ئەو خانوو ماڵە لەهیچ خانوویەکیتر ناچێتو گڵو خاکەکەی دیارە بریتییە لەموڵکی خەوبینەرو ئەوەی پێوەی دەردەکەوێت.
* ئەگەر نەخۆشێك بینی لەماڵەکەی دێتەدەرەوەو خۆشی بێدەنگەو هیچ لەزاری نایەتە دەرەوە مەرگو تیاچوونیەتی.

ماڵان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ماڵی پیاو ژنەکەیەتی کەرووی تێدەکات. دەگونجێت ماڵەکەی بەڵگەبێت لەسەر لەشو لاری و ماڵی خزمەتکارانو گەنجینەی گەنمو دایکی کەهۆکاری بژێوییەتی بەشیرو پەروەردەکردنی.
* شوێنی حەوانەوەو پشوودانیش بەڵگەیە لەسەر خزمەتکارو تەیان.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەگەڵیایەتی بەتەنیا دەمێنێتەوەو پێداویستی خۆی بەجێدەهێنێت بەدەر لەسەرجەم ئەندامانی خانەوادەکەی.
* تەماشاکردنی پیو لەپەنجەرەی ماڵەکەیەوە بەڵگەیە لەسەر

تەماشـاكردنی عـەورەتو لـەش‌ولاری ژنەكەی.

* ئەگەر لەماڵەكەیدا نەخۆشێك هـەبوو بەڵگەیـە لەسـەر چـاكێتی مەگـەر سروشتی خۆی وانەبێت.

* ئەگـەر نەخۆشـینەبوو ژنـدەهێنێت ئەگەر رەبـەنبوو یاخود كـچەكەیدەدات بەشوو.

* ئەوەی ببینیّ ماڵو خانوویـەكی نـویّ دەڕوخێنـیّ خـەمو پـەژارە رووی تێدەكات.

* ئەوەی ماڵێك دروستبكات یان بیكـڕیّ خێرێكی زۆر رووی تێدەكات.

* ئـەوەی خـۆی لـەماڵێكی گەچـكاریكراوی نـوێی نادیاریـدا بدۆزێتـەوە بەتـەنیا لەماڵـەكانیتر بەڵگەیە لەسەر شەڕو حاڵی گۆڕەكەی.

* ئـەوەی ببینـیّ خـۆی لەماڵێكـدا گیركـردووەو دەرگاكـانی داخـستوەو ماڵەكـەی لەناوەڕاسـتی ماڵانیتردابێـت خێرو لەشساغی بەدەستدەهێنێت.

* ئـەوەی ببینـیّ ئارامـدەگرێت لەسـەر ئەركو باری ماڵو دیوارێك ئەركی ژنێك هەڵـدەگرێت، ئەگـەر مـاڵو دیوارەكـە هەڵیانگرت ژنێك ئارامدەگریّ لەسەری، دەرگای ماڵ ژنە.

* ئـەوەی ببینـیّ دەرگـا دادەخـات ژنێكـدەهێنێت، دەرگـای كـراوە دەروازەكـانی رزقو رۆزییـە، راڕەویش خزمـەتكارە لەسـەر دەسـتی ئـەو چارەسـەری گیروگرفـتو كاروبـاری ئەستەمو گران دەكریّ.

* ئەوەی ببینیّ دەچێتە نێو ماڵێك یا دەرگایـەك دادەخـات لەسـەر خـۆیو سەرپێـچی پـەروەردگار ﴿وَغَلَّقَتِ الأَبْوَابَ﴾(یوسف:٢٣).

* ئەگـەر بینـی بەڵێنیـداوە تێیـداو دەرگاكانی داخراوەو ماڵەكەش ئاوەڵاو فراوانـە خێـرو لەشـساغی بەدەستدەهێنێت.

* ئەگـەر بینـی ماڵەكـەی لەئاڵتوونـە دەسووتیّ لەوماڵەدا.

* ئەوەی ببینیّ لـەماڵێكی تـەنگ دێتـە دەرەوە لەخەمو پەژارە قوتار دەبێت.

* ماڵو لانەی بێسەربان كەخۆر یا مانگ لێـوەی دیاربێـت ژنێكـە لەوماڵـەدا شوودەكات.

* ئـەوەی لەماڵەكـەی خۆیـدا لانەیـەكی فراوانی قـوڕپین ببینـیّو تێدا نـەبووبیّ ژنێكی ساڵحە لەو ماڵەدا دەبێت، ئەگەر گەچـكاری كرابـوو یـان بەخـشت دروسـتكرابوو ژنێكـی زاڵو دووڕووە،

ئەگەر لەژێر ماڵەکەدا ئاوەڕۆبوو پیاوێکی فێڵبازە، ئەگەر لەقوڕبوو فێڵ لەئایندادەکات.

* ماڵو خانووی تاریك ژنێکی بەدڕەوشتی خراپە، ئەگەر ژن ببینێ پیاوە.

* ئەگەر ببینێ چووە ماڵێکی شێدار خەمو پەژارە لەلایەن ژنێکەوە ڕووی تێدەکات بەئەندازەی تەڕیو شێداریو قوڕاوی پاشان بەسەردەچێتو چاکدەبێت.

* ئەگەر ببینێ ماڵەکەی فراوانترە خێرو فەڕو بەرەکەت دەڕژێت بەسەرياو خێری دەستدەکەوێت لەلایەن ژنێکەوە.

* ئەوەی ببینێ ماڵێك هەڵدەکۆڵێو رەنگاوڕەنگیدەکات لەو ماڵەدا جیاوازیو ئاژاوە دەکەوێتەوە، ماڵی ڕووناكو ڕۆشنیش بەڵگەیە لەسەر خێرو ڕەوشتی بەرزی ژن.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی ماڵەکەی زۆر فروانترە لەوەی خۆی فەڕو بەرەکەت دەڕژێت بەسەرياو سامانو ماڵی لەلایەن ژنەکەیەوە پێدەگات.

* ئەوەی ببینێ ماڵێکی نوێ دروستدەکات خەمو پەژارەیەکی گەورە ڕووی تێدەکات.

* ئەگەر ماڵێکی نوێی بینی دوژمنەکەی دەمرێت.

* ئەگەر ماڵەکەی بەتاریکی ببینێ سەفەرێکی دوور دەکەوێتە بەری بێئەوەی سوودی لێوەر بگرێتو خۆشحاڵ ببێت.

* ئەگەر ماڵەکەی خۆی بەڕۆشنی بەدی بکات سەفەر دەکاتو خێری دەستگیر دەبێت، ئەگەر وایبینی ماڵەکەی دەڕوخێ ماڵێکیتر بەمیراتی وەردەگرێت.

ماڵئاوایی(خواحافیزی): (نابلسی) دەڵێت: ماڵئاوایی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی پلەوپایە یان تەڵاقدانی ژن یان مردنی نەخۆش یاخود چوونە دەرەوە لەنیشتمانێکەوە بۆ نیشتمانێکیتر.

* ئەگەر بینی وەك ئەوەی ماڵئاوایی لەژنەکەی دەکات تەڵاقیدەدات.

* هەروەها دەڵێن: ماڵئاوایی بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەخواحافیزلێکراو بەهۆی مردن یا هۆکارەکانیتری جیابوونەوە.

* هەروەها ماڵئاوایی بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەی هەردوو شەریكو لابردنی فەرمانڕەواو زەرەری بازرگان.

* هەندێکدەڵێن:ماڵئاوایی لەلێکدانەوەدا باشە، بەڵگەشە لەسەر:

+گەڕانەوەی ژنی تەلاقدراو.
+چاكبوونەوەی پەیوەندی نێوان دووشەریك.
+سوودو قازانجی بازرگان.
+گەڕانەوەی پلەوپایە بۆ فەرمانڕەوا.
+چاكبوونەوەی نەخۆش.
* هەندێكیتر دەڵێن: ئەگەر مرۆڤ لەخەودا بینی وەك ئەوەی سەلامی ماڵئاوایی بكات خراپە بۆ یەكێك گوێی لێبێت و ئەوەشی دەیلێت لەبەرئەوەی خەڵكی لەكاتی لەیەك جیابوونەوەدا ماڵئاوایی دەكەن لەیەكتر یاخود نوستن و دەست لەیەكبەرداندا.
* هەروەها ئەم خەوە بەڵگەیە لەسەر بەتاڵبوونەوەی هاوسەرگیری بۆیەكێك بیەوێت هاوسەربگری و جیابوونەوەی دووشەریك و مردنی كەسێكیش نەخۆشبێت.

ماڵ وسامان: (نابلسی)دەڵێت: ماڵوسامان بۆ هەژار خراپەیە دێتەڕێی یاخود دەگونجێت زۆركردنبێت لەدوژمن و كاروكاسبیبێت بۆ حەسوودو ڕژد.
* دەگونجێت ماڵوسامان بەڵگەبێت لەسەر هاوسەروكرداری چاك بۆ بەدەستهێنانی خۆشیەكانی بەهەشت.
* دەگونجێت ماڵوسامان بۆنەخۆش بەڵگەبێت لەسەر دەوڵەمەندبوون.

ماڵو منداڵ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵو سامانە بۆیەكێك بەدییان بكات، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾ (التوبة: ٢٨).

مامۆستا: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مامۆستا بۆ منداڵانی نادیار بەڵگەیە لەسەر میرودادوەرو شارەزا لەگەڵ ئەوەی زوبانی فەرمانكردن و ڕێگری هەیە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندانەوان بەهۆی زیندانیكردنی خەڵك.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ڕاوی چۆلەكە لەگەڵ فرۆشەریدا.
* ئەگەر بینی بوە بەمامۆستا تەماشای حاڵیدەكریّ و لەگەڵ ئەوەی گونجاوە لەگەڵی وەك پەروەردەكارێك.
* دەگونجێت مامۆستایەكی نادیار بەڵگەبێت لەسەر خوداوەند هەروەك چۆن بەڵگەیە لەسەر دادوەر بەپێی ئایەتی: ﴿الرَّحْمَنُ ، عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾ (الرحمن: ١ـ٢).

مانگ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: لەبنەڕەتدا وەزیری فەرمانڕەوایە، مەزنە یان دەستەلاتدارێكە لەخوار فەرمانڕەواوەو ئەستێرەكانی دەوروبەری سەربازەكانییەتی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانایەکی شارەزاو ئەوەی ڕێنومایی پێوە دەکرێ.
* بەڵگەیە لەسەر:
+کوڕ.
+هاوسەر.
+گەورە.
+کچ بەهۆی جوانییەوە.
* نورو ڕووناکی لەژن و پیاوی جواندەچێ بۆ نموونە دەگوترێ وەك مانگ وایە یاخود کەرتێکی مانگە، پاشان لێکدانەوەی وەك لێکدانەوەی ڕۆژ وایە.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیادوکەم چونکە وەك ماڵ و دارایی و کردار زیادوکەم دەکات.
* ئەگەر نەخۆشێك لەسەرەتای مانگدا بینی هاتەخوارەوە بۆلای لەو نەخۆشی و بەڵایە قوتاردەبێ.
* ئەگەر لەکۆتایی مانگدابوو تەمەنی بەسەردەچێ ، دەگونجێت چەند ڕۆژێکی مابێت یان چەن هەفتەو مانگو ساڵێك.
* ئەگەر لەسەرەتای مانگدا هاتەخوارەوە یاخود هەڵهات لەکەسێك ئاوارەو غەریبی هەبوو لەشوێن و جێگەی خۆی دەچێتەدەرەوە لەسەفەرەکەیدا لەنیشتمان دووردەکەوێتەوە.
* ئەگەر مانگی لای خۆی بینی یاخود لەئامێزیدا لەدەستیدا هاوسەردەگرێ بەئەندازەی تیشك و ڕووناکی ژنبێت یاخود پیاو.
* خاتوو(عائشە) (ڕەزای خوای لێبێت) لەخەودا بینی سێ مانگ کەوتەنێو ماڵەکەی، خەوەکەی بۆ باوکی گێڕایەوە ئەویش وتی: ئەگەر خەونەکەت ڕاستبێ سێ خێرۆمەندی سەر زەوی لەلانەی تۆدا لادەدەن.
* ئەگەر بینی مانگ دیارنەبوو داواکە لەخێروشەڕدایە بەسەردەچێت و دەفەوتێ.
* ئەگەر بینی مانگ هەڵهات لەسەرەتایدایە، ئەگەر مانگی بەدرەوشاوەیی بینی لەئاسماندا وەزیرێك سوود دەگەیەنێ بەخەڵکی ئەو شوێنە.
* ئەگەر تەماشای مانگیکردو هاوچەشنی ڕووخساری تێدا بینی دەمرێ.
* ئەگەر بینی خۆی بەمانگدا هەڵواسی خێری لەدەستەڵاتدارەوە دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی مانگ تاریکبوەو خەوبینەر فەرمانڕەوابوو ژێردەستەکانی ئازاریدەدەن‌و نکوولی لەفەرمانەکانی تری دەکەن.
*ئەگەر بینی مانگبوە بەخۆرو خەوبینەر خێرو شکۆمەندی‌و ماڵ‌و سامانی لەلایەن دایك یان ژنەکەی دەستدەکەوێ.
*ئەگەر بینی مانگ تاریکبوەو خەوبینەر فەرمانڕەوابوو ژێردەستەکانی ئازاریدەدەن‌و نکوولی لەفەرمانەکانیتری دەکەن.
*ئەگەر بینی مانگبوە بەخۆر خەوبینەر خێرو شکۆمەندی‌و ماڵ‌و سامانی لەلایەن دایك یان ژنەکەی دەستدەکەوێ.
*ئەگەر مانگی بینی هاوتایەتی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لەسەفەردایەو کەشتیەوان‌و ئەستێرەوان بەهۆی تەڕی جموجووڵی.
*دەگێڕنەوە (ئیبن عەباس) (ڕەزای خوای لێبێت) لەخەودا بینی مانگ بەرزبوەوە روو بەئاسمان‌و خەوەکەی بۆ پێغەمبەر(ﷺ) گێڕایەوەو وتی: ئامۆزاکەتە مەبەستی لەخۆیبوو(ﷺ).
*دەگێڕنەوە ژنێکهات بۆ لای (ئیبن سیرین)و نانی نیوەڕۆی دەخوارد، وتی: بینیم لەخەودا مانگ چوو بەنێو کۆمەڵە هەسارەیەکی تۆکمەو رشتەبەنداو یەکێکیش بانگیکرد بچۆ بۆلای (ئیبن سیرین)، ئنجا خەوەکەی بۆ (ئیبن سیرین) گێڕایەوە، ئەویش دەستی لەخواردنەکەی کێشایەوەو وتی: وای لەتۆ چۆن خەوێکی ئاوات بینی؟ دیسان ژنەکە خەوەکەی بۆ گێڕایەوەو رەنگی گۆڕاو دەستی بەسکسییەوەگرتبوو، خوشکەکەی پێی وت: چیتە؟ وتی: ئەم ژنە دەڵێت دوای حەوت رۆژیتر تۆ دەمری .. پاشان لەرۆژی حەوتەمدا مرد.
*پیاوێك لەخەودا بینی تەماشای ئاسمانیدەکرد، دەگەڕا بۆ مانگ‌و نەیدۆزییەوەو ئنجا تەماشای زەویکردو مانگی لەسەرزەوی بینی وردە وردە ونبوو، پاشان خەوەکەی بۆ راڤەکارێك گێڕایەوەو وتی: ئەگەر خاوەنی ئەم خەونە پیاوبوو کیمیاگەرەو ماڵ‌و سامانی لەکیسدەچێت، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر ژنێك خەڵکی لەو جۆرەی بینی مێردەکەی دەکوژرێ.
*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم مانگ لەماڵی ئێمەدایە، ئەویش وتی: دەستەڵاتداری بالا روو لەشارەکەتاندەکات.
*مانگگیران وەك رۆژگیران وایە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فەرمانڕەوایەکی دادپەوەر یان زانایەکی گەورەیە یا مێردمنداڵێکە یاخود دەستەلأتدارێکی ستەمکارە یا پیاوێکی درۆزنە.

*ئەگەر مانگی لەژوورەکەی خۆیدا بینی یاخود لای خۆی بینی ژنێك دەهێنێت بەئەندازەی تیشكو ڕووناکی مانگ،ئەگەر لێڵبوو هاوسەرەکەی هاوتای خۆی نییە.

*ئەگەر ژنێك بینی مانگ کەوتەخوارەوەو کەوتە نێو ماڵی ئەو هەندێکی لێهەڵگرتو لەپارچە پەڕۆیەکی ئالأند ئەوە کوڕێکی دەبێت دەمرێو غەمو پەژارە دەخوات بۆی، ئەگەر بینی مانگ تیشكو ڕووناکی کزبوو وەزیرێك لەکاردەخرێ.

*ئەگەر بینی مانگ بەهاوتای خۆردەچێت بەڕێوەو ڕۆیشتنی باشترە لەڕۆیشتنی خۆر وەزیر لەدەستەلأت دەردەچێو یاخیدەبێت.

*ئەگەر مانگی لەماڵی خۆیدا بینی کەسێکی ئاوارەو غەریب دەگەڕێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر مانگی لەسەر زەوی بینی مردنی دایکییەتی.

*ئەگەر بەنێومانگدا ڕۆیی هاوسەرێکی دەوڵەمەندە بۆی.

*ڕۆژومانگ باوكو دایکن.

*ئەگەر تەماشای مانگیکردو ڕووخساری خۆی تێدا بەیدکرد دەمرێ.

*ئەگەر ژنێکی دووگیانی هەبوو کوڕێکی دەبێت.

*ئەگەر بینی وابەستەی مانگدەبن خێرو چاکەی لەفەرمانڕەواو دەستەلأتدار دەستدەکەوێ.

*ئەگەر بینی مانگ تاریکبوو خەوبینەر دەستەلأتداربوو ژێر دەستەکانی ئازاریدەدەنو نکوولی لێدەکەن.

*مانگ بەڵگەیە لەسەر ژنی خەوبینەر یان دایكو باوكیو خوشك کچیو شتومەكو بازرگانیو کردار.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر کەشتی چونکە دەریاوانان بەدەریادا دەڕۆن بەپێی پلەو ڕەوتی مانگ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەفەر چونکە هەمیشە جموجووڵدەکات بەڵگەیە لەسەر چاوانی خەوبینەر.

*بینینی مانگ بۆنەخۆش یاخود بۆ یەکێك بەدەریادا تێبپەڕێت بەڵگەیە لەسەر تیاچوونو فەوتان.

*ئەگەر بینی بەری مانگو بەگەواڵەهەورگیرا بەڵگەیە لەسەر

نەخۆشی تووشی وەزیرو کاربەدەستدەبێت پاشان چاکدەبێتەوە.

*ئەگەر مانگی لەنێو گەواڵەهەوردا بینی لەکاروباری دەستەڵات دووردەخرێتەوە.

*ئەگەر مانگی بینی گەواڵە هەور دایپۆشیو خۆشی دەوڵەمەندبوو هەژار دەکەوێ.

*ئەگەر بینی مانگ گفتوگۆ دەکات لەگەڵی پلەوپایەو نزیکی لەفەرمانڕەوایان بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر ژنێکی دووگیان بینی مانگ لەژوورەکەیدایە کوڕی دەبێت مەگەر لەخەونەکەیدا شتێکی تێدابێت بەڵگەبێت لەسەر کچ وەك ئەوەی دەرگای لێدا بخرێ یان بەجلو پۆشاکی دایبپۆشێ یاخود لەچاوی خەڵکی بەدووری بگرێت.

*ئەگەر مانگی لەشوێنێکدا بینیو دەستی بۆ درێژدەکات بەڵام دەستی پێناگات حەز لەکوڕدەکاتو پێی نادرێ، ئەگەر دووگیانبوو کچیدەبێت.

*ئەگەر بینی مانگ دەرکەوتوە بەپڕیو تەواوی بەڵگەیە لەسەر لابردنی وەزیر چونکە ئەگەربوو بەمانگی چواردە ڕووناکی تەواو دەبێ پاشان کەموکوڕی ڕووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی کڕنووشدەبات بۆ ڕۆژ یا مانگ گوناهو تاوانێکی گەورە ئەنجامدەدات یاخود گوێڕایەڵی فەرمانڕەواو وەزیرێکی دەبێت لەکارێکی پڕوپووچدا.

*ئەگەر بینی ڕۆژومانگ کڕنووشدەبەن بۆی دایكو باوکی ڕازین لێی.

*ئەگەر مانگی لەحاڵی خۆیدا بینی لەئاسماندا تاریكو نووتەکبوو ڕووداوێك ڕوودەکاتە کاربەدەستانی ئەو وڵاتە.

*ئەگەر بینی مانگ درزو قڵیشیبردوە دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی وەزیر یان فەرمانڕەوا.

*ئەگەر مانگی بینی چوەتەسەر شێوازی پیاوێکی ملکەچو ڕسوا وەزیرێك لەکاردەخرێ.

*ئەگەر مانگی بینی تیشکی هەبوو دەیویست بیشارێتەوە دەردەکەویو ئاشکرادەبێ.

*ئەگەر بینی مانگگیراوە یاخود تاریکارییەکی هاتوە بەسەردا یان سووری گۆڕانو کەموکوڕییە دەدرێتەپاڵ ئەوەی مانگ بەڵگەیە لەسەری.

*مانگ بەڵگەیە لەسەر خێرایی سەفەر چونکە بەخێرایی دەڕوات بەنێوگەردووندا.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشی بەهۆی سەرماو سۆڵە هەروەك چۆن ڕۆژ بەڵگەیە لەسەر گەرما.
*دەگونجێت مانگ بەڵگەبێت لەسەر حاڵوبار یان کەسێکی هاودەم.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+وەزارەت.
+نووسین.
+دەستەلاتداری ستەمکار.
+قومار.
+سوێند بەپێی ئایەتی: ﴿ كَلَّا وَالْقَمَرِ (٣٢)﴾ (المدثر)
+چاکبوونەوەو چارەسەر لەنەخۆشیەکانی چاو.
*ئەگەر بینی مانگ درزو قڵیشیبردوە بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نیشانەیەك بەپێی ئایەتی: : ﴿ اقتربت الساعة وانشق القمر﴾ (القمر:١).
*بینینی مانگ بەشێوەی مانگی چواردە بەڵگەیەکی چاکەو بەپێچەوانەشەوە.
*دەگونجێت مانگ بەڵگەبێت لەسەر شارەزاو زانا بەزانیاری ئەستێرەزانی یاخود ئەوەی شارەزای لێکدانەوەی خەوە.
*ئەگەر مانگی لەشێوەی ڕێزداری خۆیدا بینی بەڵگەی خێرو چاکەیە، بەڵام ئەگەر لەشوێنی دابەزینی خۆی بینی بەڵگەی خراپەیە.
*ئەگەر لەبورجی (کاوڕ) بینی دەگونجێت خراپبێت بۆ ئەو ساختمانو بینایانەی هەیە.
*ئەگەر لەبورجی(گا)بینی و خوازیاری سەفەربوو لەپێناوی بەجێهێنانی چاکەدا ئەوە خراپە بۆی.
*ئەگەر لەبورجی(مەڕ)دا بینی خراپە.
*ئەگەر لەبورجی(قرژاڵد)دا بینی بۆ هاوسەرگیری دەشێو دەتوانێت بچێتە لای ژنان.
**ئەگەر لەبورجی (شێر)دا بینی خراپە بۆ شەریكو دەستەبەرکردنو تێکەڵی ماڵو دارایی.
*ئەگەر لەبورجی سونبولە(گوڵەگەنم) بینی باشو بەجێیە بۆ بەگەڕخستنی لەشولار.
*ئەگەر لەبورجی تەرازوو (کێشانە) بینی خراپە بۆ خۆیو کەمبوونی ئاو.
*ئەگەر لەبورجی (دوپشك) بینی باشە بۆچێژوەرگرتن لەحەمامو جلوبەرگ بەڵام بۆسەفەر خراپە.
*ئەگەر لەبورجی (کەوان)دا بینی خراپە بۆ ڕواندنی دارودرەخت.

*ئەگەر لەبورجی (هەواڵکار)دابینی خراپە بۆ دانانی بناغە.
*ئەگەر لە دۆڵچەدا بینی خراپە بۆ بەگەڕخستنی پەیامبەرو هەموو جموجووڵێك.
*ئەگەر لەبورجی (هەنگ)دابینی باشە بۆ گرێبەستی مامەڵە.
*ئەگەر خۆرو مانگو ئەستێرەکانی بینی لەیەك خولگەداو رووناکی هەبوو وتەکانی لای فەرمانڕەواو وەزیرو خەڵکی بەڕێز پەسەنددەکرێ، ئەگەر رووناکی نەبوو بەلاو نەهامەتییە بۆ خەوبینەر.
*ئەگەر بینی رۆژو مانگ هەڵهاتن لێی باوكو دایکی رازین لێی، ئەگەر تیشکیان نەبوو تورەوخەشم لەدڵن بۆی.
*ئەگەر رۆژو مانگی لەلای راستو چەپو پشتو قاچەوە بینی غەمو پەژارە یاخود ترسو بیم یان بەلاو نەهامەتیو هەڵهاتنە بەپێی ئایەتی:
﴿وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ (٩) يَقُولُ الْإِنسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ﴾ (القيامة:١٠).
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر خەونەکە لەمانگە ساغەکاندابوو راستەو هەرگیز هەڵەی تێدانییە، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێرو قوتاربوون لەزیندانو چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*ئەگەر خەوبینەر لەنەتەوەکەی جیابوبووەوە یان لەوڵاتی خۆی دوورکەوتبوەوە دەگەڕێتەوە بۆلایان بەپێی چیرۆکەکەی (یونس)(سەلامی خوای لێبێت).
*دەگونجێت فیتنەو ئاشوبێکی مەزن ببینێ لەمردنی زانایەكو..
*ئەگەر خەوبینەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو دەگەڕێتەوە بۆ لای خودا.
*ئەگەر خەوبینەر خوازیاری پلەوپایەبوو لەگەڵ ڕێزداریدا بەدەستی دەهێنێت چونکەخوداوەند (ئیدریس) پێغەمبەری (ﷺ) بەرزکردەوە.
*ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو لەدەریادا هەوا نابێتو دەترسێ غەرق ببێت، پاشان خۆیو ئەوانەی لەگەڵیدایە قوتاردەبن.
*ئەگەر خەوبینەر لەناڕەحەتیدابێت قوتاردەبێ لەناڕەحەتیو دوژمنەکانی.
*دەگونجێت خەوبینەر لەبیدعەو وێڵیو سەرگەردانی پاشگەزببێتەوە.

*ئەگەر خەوبینەر لەکاروکرداری لابرابوو دەگەڕێتەوە بۆی.
*ئەگەر هەژاربوو یان نەخۆشبوو خوداوەند چاکیدەکاتەوەو دەوڵەمەندیدەکات.
*دەگونجێت خوداوەند ولاتێکی پێ ئازادبکاتو دەستکەوتی زۆری دەستبکەوێت.
*مانگی (سەفەر) باش نییە ئەگەر خەونەکەی تێدابینی بەلام بینینی خەو تێدا بۆیەکێك لەغەمو پەژارەدابێت هیچی تێدا نییە.
*ئەگەر نەخۆشبوو بەلگەیە لەسەر چاکبوونەوەی گوزەرانو ئەو حالوبارە.
*دەگونجێت خەونەکەی بەلگەبێت لەسەر دەرووی خێر.
*مانگی (ربیع الاول - رەبیعی یەکەم) ئەگەر خەونی تێدابینی سوودو قازانج لەبازرگانیەکەی دەکاتو دەرووی لێدەکرێتەوە.
*ئەگەر مرۆڤ خۆی لە مانگی (رەبیعی یەکەم)دا بینیەوە دەگونجێت کوڕێکی ببێتو باشبێت ، ئەگەر خەلکی لەنارەحەتیدابن دەرەوێتەوە ، ئەگەر ستەمیان لێکرابێت سەردەکەونو مژدەیان بەکەسێکی دادپەروەر پێدەدرێو فەرمان بەچاکە دەکاتو رێگری لەخراپە چونکە لەو مانگەدا پێغەمبەر (ﷺ) لەدایکبوە.
*دەگونجێت خەلکی غەزایەکی پیرۆز ئەنجامبدەن چونکە لەو مانگەدا غەزای (دومة الجندل) ئەنجام درا.
*ئەگەر خەوەکە لەمانگی (ربیع الاخر، رەبیعی دووەم یادوایی)دابوو خەونەکەی بەلگەبوو لەسەر خێر هێواش دەبێتەوە، ئەگەر بەلگەبوو لەسەر شەڕ خێرا روودەدات.
*ئەگەر خۆی لەمانگی (ربیع الاخر)دا بینیەوە بەسەر دوژمنەکانیدا سەردەکەوێت یان کوڕێکی دەبێت زانا بێت یاخود ئازادەبێت چونکە لەومانگەدا ئیمامی (عەلی)(رەزای خوای لێبێت) لەدایکبوە.
*ئەگەر خۆی بینیەوە لەمانگی (جمادی الاولى، جەمادی یەکەم) دەرکەوتنی نابێتو حەز لەکڕینو فرۆشتن ناکات، ئەوەی لەخەودا ئەو مانگە ببینێ کچەکەی یان ژنەکەی لەدەستدەدات چونکە لەو مانگەدا خاتوو (فاتمەی زەهرا)(رەزای خوای لێبێت) کۆچیکردووە.
*ئەگەر خۆی لەمانگی(رجب)دا بینیەوە بەلگەیە لەسەر بەرزکردنەوەی

پلەوپایە چونکە لەومانگەدا پێغەمبەر (ﷺ) بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان.

*خەوەکەی لەمانگی (شەعبان)دابوو باشبوو لەشساغ دەبێتو نەشونمادەکاتو خێری زیاددەکات، ئەگەر شەڕو خراپەبوو هێواشدەبێ.

*ئەگەر لەخەودا خۆی لەمانگی (شەعبان)دا دییەوە بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو بەرپرس لەبەرنەوەی تێدا هەموکارێکی دانایی دەرووی لێدەکرێتەوە.

*لەمانگی (رەمەزان)دا دەرگاکانی نارەحەتیو خراپەو رژدی لێدادەخرێو خەونی باشو چاکی تێدا دێتە دی، خەونی خراپو تێکەڵو پێکەڵیش دروست نییە، بەلام حاڵوباری کەسێکی بێباوەڕ جیایە لەومانگەدا لەچاو موسوڵمانو بێباوەڕ بەتەنیا شەڕو خراپەی بۆ هەیە.

*ئەگەر لەخەودا بینی لەمانگی (رەمەزان)دایە خەونەکەی بەڵگەیە لەسەر فەرخێرو فەرمان بەچاکەکردنو رێگری لەخراپە، ئەگەر خوازیاری زانستو قورئانی مەزنبوو بۆی دێتەجێ چونکە لەومانگەدا قورئانی پیرۆز هاتەخوارەوە، ئەگەر نەخۆشبوو فێی لەگەڵدابوو چاکدەبێتەوە چونکە تێدا شەیتانەکان کۆتو بەند دەکرێن.

*ئەگەر خەوی بەمانگی (شەوال)ەوە بینیو جەنگی تێدابوو دەستپێدەکات، ئەگەر خۆی لەمانگی (شەوال)دا دییەوە بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی لەنارەحەتیو بەدەستهێنانی خۆشیو شادی چونکە (کابە)ی پیرۆز بیناکراو غەزوەی (خندق)روویدا.

*ئەگەر خەونەکەی لەمانگی (ذي القعدة)داو بینیو خەونەکەی بەڵگەبوو لەسەر سەفەر ئەوا سەفەر ناکاتو باخۆی بپارێزێ، ئەگەر خەونەکەشی بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە باخۆی بەدووربگرێ.

*ئەگەر خەوی بە(ذي القعدة)ەوە بینی، ئەگەر خەوەکەی بەڵگەبوو لەسەر سەفەر با سەفەر بکاتو بەفراوانی مامەڵەی تێدابکاتو چونکە مانگێکی پیرۆزەو جەژنی قوربانو قوربانی تێدایە.

*ئەگەر لەخەودا بینی لەمانگی (ذي الحجة)دایە یان بینی خەریکە قوربانیدەکات یان نوێژی جەژن دەکات ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر قەرزدانەوەو بەجێهێنانی نەزرو تەوبەو رێنومایی لەدوای سەرگەردانیو وێڵی.

*ئەگونجێت خەوەکەی بەڵگەبێت لەسەر لەدەستدانی زانایان‌و لابردنی کاربەدەستان چونکە لەمانگی (ذي الحجة) (عومەر)ی کوڕی (خەتتاب) (ڕەزای خوای لێبێت) لەگەڵ (عوسمان)ی کوڕی (عەفان) (ڕەزای خوایای لێبێت) مردن

مانگا:هەمیشە (ئیبن سیرین) دەیگوت: مانگای قەڵەو بۆخاوەنەکەی باشترە لەهی لەڕولاواز چونکە مانگای قەڵەو سالآنی پڕ فەڕوپیتەو مانگای لاوازیش سالآنی نەبوونی‌و قات‌و قرییە بەپێی چیرۆکەکەی (یوسف) (عليه السلام).

*هەروەها دەڵێن: مانگا پلەوپایەو سامانەو مانگای قەڵەویش ژنی خۆشگوزەرانەو هی لاوازیش هەژارە، مانگای شیردەر بەسوودو خێرە، ئەو مانگایانەشی دوو دەفر پڕ شیردەکەن ژنی نارێکە لەگەڵ مێردەکەیدا، ئەوەی ویستی مانگایەك بدۆشی‌و نەیهێشت لێی یاخیدەبێت، ئەگەر بینی یەکێکیتر دەیدۆشی‌و ڕێگەی دەدات‌و نکوولی لێناکات ئەوەی دەیدۆشێ ناپاکی لەگەڵدەکات بەنزیکبوونەوە لەژنەکەی.

*ورگی مانگا ماڵ‌و دارایی بێ نرخ‌و کەڵکەو دووگیان بوونی دووگیان بوونی ژنەو ونبوونیشی بەڵگەیە لەسەر تێکچوون‌و شێوانی ڕەفتاری ژن.

*هەندێکدەڵێن: سپێتی لەرووی مانگادا ناڕەحەتی سەرەتای ساڵەو ماش‌و برنجی‌و بەڵەکی لەلاکانیشیدا ناڕەحەتیە لەناوەڕاستی ساڵداو لەدواوەیدا ناڕەحەتیە لەکۆتایی ساڵدا.

*مانگای پێست داماڵراو بەلاو نەهامەتیە روو لەخزم‌و کەس‌وکار دەکات‌و ونیوە پێست داماڵراویش نەهامەتی‌و مەینەتیە روو لەخوشك یان کچ دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿وإن كانت واحدة فلها النصف﴾ (النساء:١١).

*چواریەکی گۆشتی مانگا بەلاو نەهامەتیە روو لەژندەکات، کەمێکیشی بەلاو نەهامەتیە روو لەسەرجەم خزماندەکات.

*هەندێکیتر دەڵێن: خواردنی گۆشتی مانگا بەدەستهێنانی ماڵی حەلالە لەساڵدا چونکە مانگا ساڵە.

*هەروەها دەڵێن: دووجار دۆشینی مانگا ساڵی بەفەڕو پیتە، ئەوەی مانگایەکی قەڵەوی کڕی دەستەلاتی وڵات‌و ناوچەیەکی ئاوەدان دەگرێتەدەست ئەگەر شایستەبێت.

*ئەوەی مانگایەکی دەستبکەوێت کێلگەیەکی لەپیاوێکی پیرۆزەوە بەدەستدەکەوێت ئەگەر رەبەنبوو ژنێکی پیرۆزدەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ سواری مانگایەکبووە یان هاتوەتە ماڵەکەیو بەستویەتیەوە سامانو خۆشحاڵیو قوتاربوون لەخەمو پەژارە بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شانی پێداکرد بەڵگەیە لەسەر زەرەرو زیانو خانەوادەو خزمەکانی دڵنیا نابن.

*ئەگەر بینی جووتبووە لەگەڵی ساڵێکی پڕ فەرو پیت لەلایەکی دیکەوە دێت بەسەریاندا.

*رەنگی مانگاش ئەگەر بدرێتە پاڵ ژنان وەك رەنگی ئەسپ وایە بەهەمان چەشن ئەگەر بدرێتە پاڵ ساڵ.

*ئەگەر لەماڵەکەیدا مانگایەکی بینی شیری گوێرەکەی دەمژی ژنێکە کچەکەی دەبات بەرێوە.

*ئەگەر خزمەتکارێکی بینی مانگایەك دەفرۆشێ هی بەرپرسەکەی ژنی گەورەکەی دەهێنێت.

*ئەوەی ببینێ مانگا یان گایەك بریندارو زامداریکردووە نەخۆشدەکەوێت بەئەندازەی بریندارکردنەکەی.

*ئەوەی مانگایەك یان گا بازی بەسەردا بدات نارەحەتیو سزا رووی تێدەکاتو ترسی کوژرانی دەبێت.

*هاتنە نێو شاری مانگای بەدوای یەکدا بەڵگەیە لەسەر بەدوای یەکدا هاتنی ساڵ بەسەر خەڵکیدا، ئەگەر مانگاکان قەڵەوبوون خۆشییە، ئەگەر لاوازبوون نارەحەتییە، ئەگەر جیاوازبوونو ئەوانەی پێشەوە قەڵەوبوون خۆشی پێشدەکەوێت، ئەگەر بەیەکەوە هاتنو جیاوازبوونو ئەو شارەش لەسەر ئاوبوو کەشتی بەپێی ژمارەی مانگاکانو حاڵیان رووی تێدەکەن بەدەر لەوە فیتنەو ئاشوبە وەك رووی مانگا هەروەك دەڵێن: (هەندێکی لەهەندێکی دەچێت)، ئەگەر هەموویان زەردبوون نەخۆشییە روو لەخەڵکیدەکات، خۆئەگەر رەنگیان جیاوازبوو یاخود شاخیان مەترسیداربوو یان هەڵهاتن لێیان یا وەك ئەوەی ئاگر یان دوکەڵ لەدەمو لووتیان دەهاتە دەرەوە سەربازو هێرشە یان دوژمنێکە دەدات بەسەریاندا.

*مانگای دووگیانیش ساڵی ئومێدەوارو پڕ فەرپیتە.

* ئەوەی ببینێ مانگایەك دەدۆشێتو لەشیرەكەی دەخواتەوە دەوڵەمەند دەبێت ئەگەر هەژاربوو پلەوپایەی بەرزدەبێتەوە، بەلآم ئەگەر دەوڵەمەندبوو دەوڵەمەندیو شكۆدارییەكەی زیاد دەكات.
* ئەوەی گوێرەكەیەكی بچووكی بەدیاری بۆ بهێنن كوڕی دەبێتو، هەموو بچووكێك گەورەكەی لەلێكدانەوەدا ژنو پیاوەو بچووكەكەش منداڵەكەیەتی.
* گۆشتی مانگاماڵو سامانە.
* دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی مانگا یان گایەك سەرببڕم، ئەویش دەڵێت: دەترسم ورگی پیاوێك بدڕی ئەگەر خوێنت بینی هاتە دەرەوە خراپترە چونكە دەترسم بیكوژیت ئەگەر خوێنت نەبینی باشترە.
خاتوو (عائشە) (ڕەزای خوای لێبێت) دەڵێت: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی لەسەر بەرزاییەك بمو لەدەوریشم مانگا هەبێتو سەر ببڕێت، (مەسروق) پێی دەڵێت: ئەگەر خەوەكەت وابێت، لەدەوری تۆ كارەساتو ڕووداو ڕوودەدات، ئەمەش ڕوویداو كەوتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: مانگا لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ساڵان، مانگای ڕەشو زەرد ساڵێكە خۆشیو فەڕداریی لەخۆگرتووە، پشتی نێوچەوانی مانگا نارەحەتیە لەسەرەتای ساڵدا، پاشی مانگاش نارەحەتیە لەكۆتاییدا.
* هەروەها دەڵێن: مانگا بەرزیو ماڵی بەرێزەو فەرووپیتەو بەئەندازەی ئەوەی بەدەستیدەهێنێتو دەیخوات، ئەگەر قەڵەوبوو ژنی بەدینو خواناسە.
* ئەگەر بینی جووتبوو لەگەڵی ساڵێكی پڕ فەڕو پیت لەلایەكی دییەوە دادێت بەسەیا.
* ورگی مانگا ماڵو رزقو ڕۆزییە.
* ئەگەر مانگاكەی بەدووگیانی بینی دووگیانی ژنەكەیەتی، ئەگەر بینی كڕی دەستەلآتی ناوچەیەكی ئاوەدان بەدەستدەهێنێت.
* ئەگەر مانگایەكی بینی لەماڵی خۆیدا شیری گوێرەكەكەی دەخوارد ژنێك كچەكەی بەخێودەكات، ئەگەر خزمەتكارێكی بینی مانگای گەورەكەی دەدۆشێ ژنی گەورەكەی دەهێنێت.
* ئەوەی ببینێ شیری مانگایەكی بەدیاری بۆ دەهێنن ژنێكی ساڵحو ڕێزدار بەدەستدەهێنێت یان

دەســــــتەلآت و فـــــــەرمانڕەوایی پێدەسپێردرێ.

* ئەوەی ببینێ سواری مانگایەکبوەو مانگاکەی بینیوە دەوڵەمەنددەبێت و لەخەم و پەژارە قوتاردەبێت.

* ئەوەی شاخی گا ببینێ ماڵێکی زۆر بەدەستدەهێنێت و دەبێت بەخاوەنی کارێکی پیرۆزو لەنێوان خەڵکیدا بڵاویدەکاتەوە.

* ئەوەی ببینێ لەگا یا مانگایەکدەدات بەدار گوناهی زۆی لەسەر تۆمارکراوە لای پەروەردگار هەروەها ئەگەر بینی گازیان لێدەگرێت.

* ئەوەی ببینێ گایەك دەکەوێت بەسەریا خەوبینەر دەمرێت لەوساڵەدا.

* ئەوەی ببینێ سواری مانگایەکی رەشبووە یان هاتوەتە ماڵەکەی و بیبەستێتەوە خێرو حۆشی رووی تێدەکات و خەم و پەژارەی دەرەوێتەوە.

* مانگا لەخەودا بەڵگەی خێرە بۆ هەموان، ئەگەر بەکۆمەڵ ببینێ بەڵگەیە لەسەر بشێوی و بەرزکردنەوەی دەنگیش بەڵگەیە لەسەر خەڵکی بێڕەوشت و بەدخوو.

* مانگای پێست گروار بەڵاو نەهامەتی خزمانەو مانگای نیوە گرواریش بەڵاو نەهامەتی خوشك و کچە.

* ئەوەی رەوگە مانگایەکی نادیار ببینێ و خاوەنی نەبێ بێت و بچێت یان بچێتە شوێنێك یان لێوەی بچێتە دەرەوە ئەگەر رەنگی زەردو سووربێت هیچ جیاوازییەك نییە تێدا نەخۆشیەو لەو شوێنە بڵاودەبێتەوە، ئەگەر جیاوازبێت ساڵانە.

* ئەوەی ببینێ بوە بەخاوەن مانگای قەڵەو ساڵێکی بەفەڕو پیتە ئەگەر مانگاکە دووگیانبوو زیاتر.

* ئەوەی ببینێ مانگایەك دەگرێ ساڵەکەی پڕخێردەبێت.

* ئەوەی ببێ بەخاوەن مانگایەك ژنێکی بەدڕەوشت و ئاین دەهێنێت.

* ئەوەی ببینێ مانگایەك دەبات بۆ فەرمانڕەوایەك ناحەزیدەکات لای فەرمانڕەوا دژ بەکۆمەڵێك، ئەگەر فەرمانڕەوا دیاریەکەی وەرگرت بەگوێی دەکات ئەگەر وەرینەگرت بەگوێی ناکات.

* ئەوەی ببینێ گۆشتی مانگا دەخوات یان شیرەکەی ماڵ و دارایی و دەستەلآتی زیاد دەکات و پاکێتی روو

لەئاینیدەکات، ئەگەر نەخۆشبێت پەروەردگار شیفایدەدات.

* ئەوەی ببینێ چەوری مانگا دەخوات فەرووپیتی پێدەگات.

* ئەوەی ببینێ پێستی مانگای بۆ دەهێنن ماڵو دارایی لەفەرمانڕەواو بەرپرسی وەردەگرێت.

* ئەگەر پێستەیان لێسەند غەرامە دکرێت لەلایەن فەرمانڕەواوە.

* ئەوەی پێستە بەدەستبهێنێتو ببێ بەخاوەنی ماڵو داراییەکی لەلایەن دەستەلاتدارەوە دەستدەکەوێت یان لەلای پیاوێکی بەڕێزەوە.

* دەگونجێت مانگا بەلگەبێت لەسەر زەوییەکی فرەخێرداروو بەبەرەکەت.

* بینینی مانگاکەی (بنی اسرائیل) فیتنەو ئاشوبە بەهۆی کوشتنەوە بۆئەوەی دەبێت بەخاوەنی یان بیاریدانی بەلگەو نیشانەیەك لەوشارەی کەبینویەتی، ئەگەر سەرپێچیکاری دایکی بێت گوێڕایەڵیدەکات.

* ئەوەی ببینێ مانگایەك سەردەبڕیو ترسا لەگۆشتەکەی بخوات ماڵو داراییەکی لەژنێکی شۆخو شەنگەوە دەستدەکەوێت.

مانگاوگای کێوی: (نابلسی)دەڵێت: بەلگەیە لەسەر پیاوێکی سەرکردە بەندایەتی زۆرەو خۆی گۆشەگیر کردوە.

* ئەگەر چاوی مانگاو گای کێوی بەدیکرد ژنێکی جوانی شۆخو شەنگ بەدەستدەهێنێ.

* ئەگەر سەریبوو بەسەری مانگاو گای کێوی پلەوپایەو دەستکەوتو سەرۆکایەتی بەسەر خەڵکی غەریبو ئاوارەدا بەدەستدەهێنێ.

مانگی نوێ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەلگەیە لەسەر پادشاو زینداني و سەربازو لەدایکبوویەکی دیار لەرەحمدا کەراستەوخۆ دوای لەدایکبوون دەگریو هاواردەکات، هەروەها بەلگەیە لەسەر خێرێکی کتوپڕو سەرکەوتن لەولایەوە مانگی تیاهەڵدێ.

* هەروەها بەلگەیە لەسەر شۆڕشگێڕو یاخی ئەگەر لەشوێنی خۆیەوە هەڵهات یاخود تاریکایی لەگەڵدابوو یان بارانی خوێناوی یاخود لەبەر ڕۆینی جۆگەو ئاوە، یا گەڕانەوەی ئاوارە یان چوونەسەر منارە لەلایەن بانگبێژەوە، یا چوونەسەر دوانگەی وتاربێژو کەسێکی هەڵواسراوی ڕێزدار.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەواوکردنی ئەجەل‌و فەرمانکردن بەقەرزدانەوە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر (حەج) بۆ یەکێك لەمانگەکانی (حەج)دا بیبینێ یان لەو ڕۆژانەدا.

* ئەگەر بینی مانگ لەڕۆژهەلاّت یان ڕۆژئاوا هەڵدێ‌و خەڵکی تەماشایدەکات نەوەك یەکەم‌و کۆتا شەوبێت لەومانگەدا خێر ڕوودەکاتە خەڵکی بەکارێکی ناسراو.

* ئەگەر تیشك‌و ڕووناکیبوو خەڵکی ستایشی خوایاندەکرد کارێکی باشە.

* ئەگەر تاریکبوو دورستکراوێکبوو لەزەردو لەشێوەی مارو دووپشکدا دەرکەوت هیچ خێرێکی تیانییە، ئەگەر گەورەیی زیادیکرد یان بەئاسماندا ڕۆیی بەردەوام دەبێت‌و بلاّودەبێتەوە ، ئەگەر ڕۆیی‌و بلاّوبوەوە پاشان نەماو لەچاو ونبوو بەڵگەیە لەسەری نامێنێت‌و بەتاڵ‌و پووچ دەبێتەوە، ئەگەر بەڵگەبوو لەسەر شۆڕشگێڕ بەڵگەیە لەسەر تیاچوون‌و نەمانی، ئەگەر هەر خۆی بینی لەماڵەکەیدا بەدەر لەخەڵکی مزگەوت یان بینی هاتەخوارەوە یان گیراو دیارنەما یاخود کەوتەنێو ژوورەکەی کەسێکی ئاوارەی دەگەڕێتەوە ئەگەر سەرەتای مانگبوو، وەگەرنا نارەحەتیەکانی دووردەکەونەوەو سەفەرەکەی دووردەکەوێتەوە.

* هەندێکدەڵێن: ئەگەر مانگی چواردەی بینی کوڕێکی پیرۆزیدەبێت یاخود پۆست‌و دەستەلاّتێکی پیرۆز وەردەگرێ ، ئەگەر بازرگانبوو سوودو قازانجدەکات لەبازرگانیەکەیداو مانگی جەمبوو (جەج)ە بەپێی ئایەتی: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الأَهِلَّةِ﴾ (البقرة:١٨٩).

* ئەگەر بینی مانگ سووربوە ژنەکەی منداڵی لەباردەچێت ، ئەگەر بینی کەوتوە بەسەر زەویدا زانایەك یان کوڕەکەی تیادەچێت.

* ئەگەر بینی خەڵك بەدوای مانگدا دەگەڕێت‌و نایدۆزێتەوەو کەسیش نایبینێ دەمرێ.

* هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی مانگی بینی سەردەکەوێت بەسەر دوژمنەکانیداو زاڵدەبێت بەسەریاندا.

* ئەگەر بینی مانگ بەدەرکەوت لەڕۆژانی دووەم‌و بەرەو ژووریدا دەرکەوتنی فەرمانڕەوایان لەدایکبوونێکی مەزنە ، یان گەڕانەوەی ئاوارەیە یان کارێکی نوێیە، هەڵهاتنی مانگ پیاوێکی ڕێزدارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ئەگەر لەشوێنی خۆی هەڵهات کوڕێکی ڕێزدارە بۆ یەکێك بەدەستەڵاتداری بزانی دەستەڵات یان بۆ بازرگان سوودو قازانجە.

* ئەگەر کۆمەڵێ مانگی بەیەکەوەبوی دی (حەج)دەکات بەپێی ئایەتی:﴿يسألونك عن الأهلة﴾ (البقرة:١٨٩).

* دەرکەوتنی مانگ بەڵگەیە لەسەر ڕاستی بەڵێن یان گرتنی ماڵو سامان چونکە کرێی گرتنو قەرزی تێدەکەوێتو دەرکەوتنی لەشوێنێکەوە هی خۆی نەبێ وەك ڕۆژهەلات کارێکی خراپە.

* ئەگەر بەخێرایی ئاوابوو لەو شوێنانەوە خراپەیە بەردەوام نابێت.

* بینینی مانگ سەرکەوتنە بەسەر دوژمنانداو دەڵێن: بەجێهێنانی بەڵێنو پەیمانە.

* دەگونجێت بینینی مانگ بەڵگەبێت لەسەر تەوبەی سەرپێچیکارو موسوڵمانبوونی بێباوەڕو قوتاربوون لەنارەحەتی وەك زیندان یان چاکبوونەوەی نەخۆش.

* بینینی مانگ لەسەرەتاوە باشترە لەکەمبوونی.

* ئەگەر مانگێکی بینی دەرکەوت پاشان دیارنەما ئەو کارەی داواخوازیەتی بەجێنایەت.

مانەوە: (نابلسی) دەڵێت: مانەوە لەخەودا بۆ ئەوانەی پەیمانیانداوە ماڵو لانەیە یا بۆ مرۆڤ جێگیربوونیەتی لەسەرئەوەی لەسەریبووە بەکاروپیشە.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر یەکتاپەرستی ئەگەر یادی خوایکرد، ئەگەر لەخۆیداو دەموچاوی بریندارکرد بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی.

ماوەی دوورودرێژی - ساختمانی بەرزو چەند نهۆم: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ماوەیەکی دوورودرێژ دەبڕێ یان ساختمانێکی کڕی یاخود پێی بەخشرا ئەوە سەفەرێکی دوور دەکەوێتە بەری بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ﴾ (التوبة: ٤٢).

* ئەگەر بینی ماوەیەکی دوورنزیکدەکاتەوە یاخود ساختمانێك هەڵدەچنێ یان پەرتو بڵاویدەکاتەوە سەفەر دەکات.

ماین: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ماین بەڵگەیە لەسەر هاوسەر، ئەگەر لەسەر پشتی ماینەکە دابەزیو نەیتوانی سواری بێت یان لغاوەکەی لێکردەوە یاخود بەرەڵایکرد ژنەکەی تەڵاقدەدات.

*ئەگەر ویستی گەڕانەوەی شاردەوە یاخود بەهۆیەکەوە دابەزی هاوسەرەکەی لەخولی مانگانەدابێتو خۆی لێدوورخستەوە، ئەگەر دابەزی لەسەری بۆسواری ئەسپێکی تربوو ژن بەسەریدەهێنێت، ئەگەر لەکاتی سورابوونیدا رووی وەرگێڕا بەپیادە سەفەردەکات، ئەگەر کاتێ دابەزی لەسەری میزیکرد بەسەر زەویداو میزەکەی خوێنبوو بەهۆی زیناوە لەهاوسەرەکەی بێئاگادەبێت چونکە زەوی ژنەو میزکردنیش هاوسەرگیرییەو خوێنیش حەرامو یاساغکراوە.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەرماڵودارایی.

*ماینی رەش: ژنێکی ئاینداری دەوڵەمەندو بەناوبانگە.

*ماینی بەڵەك بەڵەك: بەجوانیو ماڵو دارایی بەناوبانگە.

*ماینی زەرد: ژنی خۆشحاڵو چوستو چالاکە.

*ماینی سپی: ژنێکی خواناسو دیندارە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی بەبێ زینو لغاو سواری ماینبوە بەبێنەوەی خۆی لەگوناهو تاوان بپارێزێت ژنێکدەهێنێت یاخود دەکەوێت بەسەر کارێکدا بۆی ناچێتەسەر.

م ر

مراوی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی ببینێ گۆشتی مراوی دەخوات ماڵو دارایی پێدەگات لەگەڵ ژنێکی دەوڵەمەند چونکە قاز لانکەی ئاوەو بێزار نابێت لێی.

*هەروەها دەڵێن: مراوی پیاوی مەترسیدارە خاوەن وەرەعو خواناسیوپاکیە، ئەوەی قاز لەگەڵی بدوێت رێزو پلەوپایەی لەلایەن ژنێکەوە پێدەبەخشرێ.

(نابلسی) دەڵێت: مراوی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنو کچ ، هەروەها بەردەستو خزمەتکاری فەرمانڕەوایە، دەگونجێت ژینی خۆشنوودبێت بەهۆی خۆشیو بەتامی گۆشتەکەوە یا بەڵگەبێت لەسەر کەشتیەوانو لانەی نوێووێران.

*ئەوەی لەخەودا دەنگی مراوی ببیستێ لەماڵەکەی یاخود وڵاتو شوێنی جێنشینی دەنگی بەلاو نەهامەتیە لەو شوێنە روودەدات یاخود تیاچوونو فەوتانە.

مردن (مەرگ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: (عەبدولعەزیز)ی کوڕی (سولەیمان)م بینی لەخەودا جلوبەرگێکی سەوزی لەبەردابوو، تاجو سەوڵەدانێکیش

بەسەریەوەبوو کەلە گەوهەر دروستکرابوو ، وتم: ئەی باوکی (محەمەد) دوای مردن چۆنبووی؟ یاخود تامو چێژی مردن چۆنبوو یا کاروبارەکان لەوێ بەچ شێوەیەکبوون؟ وتی: سەبارەت بە مردن ئێجگار ناخۆشو غەمهێنە بەلاّم سۆزو بەزەیی خوایی هات بەسەرمانداو کەمو کورییەکانی داپۆشینو ئەمەشمان بەفەزلّو چاکەی خودا بەدەستهێنا.

*(ئەبو سەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: مردن لەخەودا پەشیمانبوونەوەیە لەکارێکی مەزن، ئەگەربینی مردو پاشان زیندوبوەوە گوناهێك ئەنجامدەدات پاشان پاشگەز دەبێتەوەو تەوبەدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ربَنَا امتنا اثنتین وأحییتنا اثنتین فاعترفنا بذنوبنا ﴾(غافر:١١).

*ئەگەر بینی بەبێ ئەخۆشیو شێوەی ئەوەی دەمرێ مرد تەمەندرێژدەبێت.

*ئەگەربینی نامرێ ئەجەلو وادەی رۆیشتنی نزیکبوەتەوە.

*ئەگەر خەوبینەر بینی هەرگیز نامرێت لەپێناوی خودایا دەمرێ.

*ئەگەربینی مردو پرسەی بۆدانرا دوای ئەوەی شتیانو کفنکرا دنیای باشدەبێو قیامەتی خراپ.

*ئەگەربینی پێشەوایەك مرد شارەکەی خراپدەبێت هەروەك چۆن وێرانبوونی شار بەلّگەیە لەسەر مردنی ئیمامو پێشەوا.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی بینی جارێکیتر مردەوەو گریان بەسەریا بەبێهاوارو لاواندنەوە کەسێکی وەچەی ئەو مردوە هاوسەردەگرێو گریان شێوەنەکە بەڵگەو دەرووی خێرە بۆیان.

*هەروەها گوتراوە: ئەگەر مردوویەکی بینی سەرلەنوێ مردەوە مردنی کەسێکی جێنشینیەتی.

*ئەگەربینی مردوەو شێوەی مردووی نەبینی لەگەڵ کفندا لەماڵەکەیدا دیوارو جێگەیەك دەڕوخێ، ئەگەر خەونەکە لەسەر حاڵوباری خۆییوو نەگریانو نەناشتنی تەرمی تێدانەبوو بینای ئەوەی روەخاوە دروست ناکرێتەوە، مەگەر بکەوێتە دەستی کەسێکیترەوە.

*ئەگەربینی مردنێکی خراپو دڵتەزێن لەشوێنێکدا کەوتەوە بەڵگەیە لەسەر کەوتنەوەی ئاگر لەوشوێنەدا.

*ئەگەر بینی مردوەو بەرووتی لەسەر زەوی دانراوە هەژاردەکەوێت.

*ئەگەر خۆی لەسەر راخەرێك دییەوە دنیا دەروازەکانی بۆ ئاوەلادەکات

ئەگەر خۆی لەسەر رەختی خەوێك بینی پلەوپایەی بەرز بەدەستدەهێنێ یاخود لەخانەوادەكەیەوە خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر مردوویەكی دۆزییەوە ماڵوسامان دەدۆزێتەوە.

*ئەگەر هەواڵی مەرگی كەسێكی ئاوارەی پێگەیشت غەمو پەژارەیەكی كتوپڕ رووی تێدەكاتو دەگونجێت بەو غەمەوە بمرێ.

*ئەگەر دووگیانێكی بینی مردوەو خەڵكی دەستیانكردوە بەشیوەنو گریان بەبێدەنگو لاواندنەوە كوڕێكی دەبێتو پێی شادو دڵخۆشدەبێ.

*هەندێكدەڵێن: بینینی مردن لەلایەن كەسی رەبەنەوە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری ، مردنی هاوسەردار بەڵگەیە لەسەر تەلاقدانی چونكە بەهۆی مردنەوە جیاوازیو ئاژاوە دەكەوێتەوە، بەهەمان شێوە ئەگەر یەكێك لەو دوو شەریكە مەرگی ئەوی دیكەی بینی بەڵگەی جیابوونەوەیانە.

*ئەگەربینی دەستەلاتدارێك مردوەو دەگرین بەدووی تەرمەكەیدا بەبێهاواركردن لەو فەرمانڕەوایە خۆشیو شادی بەدیدەكەن.

*ئەگەربینی فەرمانڕەوای وڵات مردو خەڵكی باسی چاكەكانیدەكەن لەدەستەلاتەكەیدا باشدەبێ.

*ئەگەر خۆی لەنێو كۆمەڵێ مردوودا بینیەوە لەنێو كۆمەڵێ دووڕوودا بەدفەرمانیان پێدەكات بەچاكەو بەگوێی ناكەن خوداوەند دەفەرموێ: ﴿فانك لاتسمع الموتى﴾(الروم:٥٢).

*ئەگەربینی بەمردوویی لەگەڵیان مایەوە لەسەر بیدعە دەمرێ یاخود سەفەرێك دەكاتو لێی ناگەڕێتەوە.

*ئەگەربینی تێكەڵیانبوو یاخود دەستی بەریانكەوت خراپەی لەلایەن خەڵكی سووكەوە پێدەكات.

*هەندێكدەڵێن: ئەگەربینی هاوەڵایەتی مردوویەك دەكات سەفەرێكی دوور دێتەبەریو خێرێكی گەورەی لێبەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر مردووی لەسەرشان هەڵگرت ماڵو سامانی گەورەی دەستگیردەبێت، ئەگەر مردووەكە نانیخواردو تەمەنی درێژدەبێت.

*بینینی مەرگی فەرمانڕەوا بەڵگەی لابردنیەتی.

*مەستی مردوو خێری تێدا نییە.

*ئەگەر مردوویەكی بینی خۆی دەشوات بەڵگەیە لەسەر قوتاربوونی

شوێنکەوتەکانی لەغەم و پەژارەو زیادبوونی ماڵ و سامانیان، ئەگەر مرۆڤێك شتی تەوبەدەکات لەسەر دەستی ئەو مرۆڤەداو کەسێکی خراپەکارو تێکدەر.

*مردوشۆر بازرگانێکی بەسوودە بەهۆی کۆمەڵێکەوە لەغەم و پەژارە قوتاردەبێت یاخود پیاوێکی بەرێز لەسەر دەستی ئەو تەوبە دەکات یاخود کۆمەڵێکی خراپەکار.

*ئەگەرخۆی لەژووری مردووشۆردا بینییەوە لەغەم و پەژارە قوتاردەبێت و سوود دەگەیەنێ.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بەدوای کەسێکدا دەگەڕێ جل و بەرگەکەی بشوات ئاتاجییەتی بۆ دوعاو خێر یان قەرزدانەوە یاخود گەردن ئازادیی نەیارەکەی یاخود بەجێهێنانی وەسیەتە.

*ئەگەربینی کەسێك جلەکانی شت خێرێکە دەگات بەمردوەکە لەجلشۆرەوە.

*ئەگەر کۆمەڵێکی نادیاری بینی رازاندییەوەو جل و بەرگی رازاوەیانکردەبەری بەبێ هۆ وەك جەژن و شایی هەیە بەتەنیا لەماڵێکدا بەجێیانهێشت بەڵگەی مردنیەتی و جل و بەرگی سپیش دیاریکردنی کاروبارەکانیەتی.

*کافورو بۆنیخۆش بەڵگەی تەوبەیە بۆ خراپەکارو دەرووی خێرە لەبۆ غەمبارو ئەوەی شایستەی چاکەیە.

*ئەگەربینی پەنادەگرێ بەپیاوێك بۆنیخۆشی بۆ بکرێت بۆ کارێکی باش پەنای بۆ دەبات لەبەرئەوەی کافورو بۆنیخۆش بۆگەنی مردوو دەرەوێنێتەوە.

*ئەگەربینی لەسەر دارەمەیتێك هەڵدەگیرێ باس وخواسی بەرز دەبێتەوەو ناوبانگدەردەکات.

*ئەگەربینی لەسەر تەرمێکە برایەتی و تەبایی لەبەرخوا دەبەستێ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ﴾ (الحجر:٤٧).

*ئەگەر مردوویەکی بینی وابەستەی خراپەکارێکبوو مشك راودەکات، ئەگەربینی مردوویەکی گواستەوە بۆ گۆڕستان پێداویستی و سوودو قازانج و خێر لەبازرگانیەکەی دەکات.

*نوێژکردن لەسەر مردوو زۆر دوعاکردن و داوای لێخۆشبوونە بۆی.

*ئەگەر پێشەوای لەکاتی نوێژدا بینی نوێژی لەسەردەکرد دەستەڵات و پۆستێك لەلایەن فەرمانڕەوایەکی دوورەوە وەردەگرێت.

*ئەگەر خۆی لەدوای پێشەوایەکەوە بینی نوێژدەکات لەسەر مردوویەك ئامادەی کۆڕێکدەبێت تێیدا دوعا بۆ مردوو دەکرێ.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بەزیندوویی کاروباری چاکدەبێت دوای ناڕەحەتیو لەلایەکەوە دەرووی لێدەکرێتەوە خۆی خوازیاری نەبوە.

*ئەگەر زیندوویەکی بینی مردبوو کاروباری لێقورسوگراندەبێت چونکە ژیان ئاسانەو مردن قورسو گرانە.

*ئەگەر مردوانی بینی مژدە دەدەن بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی لەلای خودا چونکە ئەوان لەلانەی حەقو راستین، ئەگەر بەدیکردن بەحاڵێکیترەوە یان پشتیانهەڵکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی حاڵوباری لەلای خودا بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ): "بەسە یەکێکیان لەخەودا ئامۆژگاری بکرێ".

*ئەگەر مردوویەکی بینیو ناسیو پێی راگەیاند نەمردوە بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی مردوو لەقیامەتدا بەپێی ئایەتی: ﴿بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾(ال عمران: ١٦٩) بەهەمان شێوە ئەگەر تاجو سەوڵەدانی بەسەر مردووەوە بینی یاخود ئەموستیله یان بەدانیشتوویی بینی لەسەر جێگەیەك.

*ئەگەر جلوبەرگی سەوزی بەسەر مردوویەکەوە بینی مردنەکەی لەسەر شێوەیەك لەشێوەکانی شەهیدبوە، هەروەك چۆن ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر باشی حاڵی مردوو لەقیامەتداو باشی حاڵیەتی لەدنیاشدا.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بزەو خەندە لەسەر لێوەکانیبوو لێیخۆشبوون بەپێی ئایەتی: ﴿وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ، ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ﴾ (عبس:٣٩).

*ئەگەر مردوویەکی بەروویەکی گەشەوە بینی نەدوا لەگەڵیو دەستی تێوەنەدا رازییە لێی بەهۆی گەیشتنی چاکەی پێی دوای مردنی.

*ئەگەر بینی پشتی تێکردوە وەك ئەوەی پێیدەدات بەڵگەیە لەسەرئەوەی گوناهو تاوانێکی ئەنجامداوە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی لێدا قەرزدەداتەوە.

*ئەگەر مردوویەکی بەدەوڵەمەندی بینی پتر لەحاڵی پێشوویو ژیانی چاکەی حاڵوباریەتی لەقیامەتدا.

*ئەگەر هەژارێك خەوی لەو چەشنەی بینی هەژاریتی بەچاکە بۆ دەنووسرێ.

*ئەگەر مردوویەکی بینی رووتبوو دەرچوونیەتی بەبێخێر لەدنیادا.

*هەروەها گوتراوە: رووتی مردوو پشوودانیەتی ، ئەگەر بینی کۆمەڵێکی ناسراو لەیەك شوێندا جلوبەرگیان لەبەرکردوە دڵخۆشن حاڵوباریان باشدەبێ.

*ئەگەر غەمباربوو یان جلو بەرگیان پیسبوو هەژاردەکەون و گوناهو تاوان ئەنجامدەدەن.

*ئەگەر خۆی لەگۆرستانێکی ناسراو بینی وەك مردوو خەڵکی ئەو شوێنە نارەحەتی روویان تێدەکاتو دووڕوو لەنێویاندا سەر هەڵدەدات.

*بێباوەڕی مردوو ئەگەر لەحاڵێکی باشدا بینرا بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی کاروباری و باش نییە حاڵی لای خودا.

*ئەگەربیبنی مردوویەك پێکەنی ئنجا گریا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بەموسوڵمانی مردوە، هەروەها ئەگەر رووخساری مردوو رەشداگیرساوە بەپێی ئایەتی: ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾ (ال عمران: ١٠٦).

*ئەگەر جلوبەرگی چڵکنی بەمردووەوە بینی یاخود وەك نەخۆش وابوو بەرپرسە لەنێوانو خۆیو خودا لەئاینەکەی.

*ئەگەر مردوویەکی بینی سەرقاڵە یاخود شوێنکەوتەی کاری خۆیەتی.

*ئەگەربینی باپیرەو داپیرەی زیندوبوونەتەوە ژینی باپیرەو داپیرەیەتی لەگەڵ پشكو بەشیان .

*ئەگەر بینی دایکی زیندوبوەتەوە دەرووی لێدەکرێتەوە لەغەمو پەژارەیەك کەوا رووی تێکردووە، بەهەمان شێوە ئەگەر باوکی بینی بەڵام لەلێکدانەوەدا بینینی باوك بەهێزترە.

*ئەگەربینی کوڕێکی زیندوبوەتەوە دوژمنێکی لەلایەکەوە دەردەکەوێت کەواهیچ چاوەڕێنەبوە، ئەگەر بینی کچێکی مردووی زیندوبوەتەوە دەرووی لێدەکرێتەوە.

*ئەگەربینی برایەکی مردووی زیندوبوەتەوە بەهێز دەبێت دوای لاوازی، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي﴾(طه:٣١).

*ئەگەر خوشکێکی مردووی بینی زیندوبوبوەوە کەسێکی ئاوارەی لەسەفەر دەگەڕێتەوەو خۆشی رووی تێدەکات بەپێی ئایەتی: ﴿وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَن جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ (القصص:١١).

*ئەگەر خاڵی یا پووری بینی ژیانەوە شتێکی بۆ دەگەڕێتەوە لەدەستیدەرچوە.

*ئەگەربینی مردوویەکی زیندووکردوەتەوە لەسەر دەستی ئەودا بێباوەڕێك موسوڵماندەبێت یاخود خراپەکارێك تەوبەدەکات.

*ئەگەر لەگەڕەکەکەی خۆیاندا ژنی مردووی ناسراوی بینی لەماڵو لانەی ئەودا بەزیندوێتی وەستاوو خۆیان رازاندوەتەوە، بۆ ئەو ژنە مردوانە کرداری جوانو رەفتاری شیرین زیندودەکاتەوە بەئەندازەی جوانی خۆیانو جلوبەرگەکەیان، ئەگەر جلەکانیان سپیبوو کاروباری ئاینە، ئەگەر سووربوو کاروباری حەزو ئارەزوە، ئەگەر رەشبوو دەوڵەمەندیو شکۆمەندییە، ئەگەر پروکابوو جلەکان هەژاریو غەمو پەژارەیە، گەرپیسو چڵکنبوو بەڵگەیە لەسەر ئەنجامدانی گوناهو تاوان.

*ئەگەر مردوویەکی بینی نوستبوو خەونەکەی پشوودانیەتی لەقیامەتدا.

*ئەگەربینی لەجێگەیەکدا نوستوە لەگەڵ مردوویەکدا تەمەنی درێژدەبێت.

*ئەگەر مردوویەکی بینی نوێژدەکات لەشوێنێك کەواهی نوێژکردنی خۆینەربوو، لەرۆژانی ژیانیدا لێکدانەوەی بەچەشنێکە ئەجرو پاداشتی کردارەکانی دنیای پێگەیشتوە، ئەگەر مردوەکە فەرمانڕەوابوو جێنشینەکانی هەمان ئەجری ئەو بەدەستدەهێنن.

*ئەگەربینی مردوەکە لەشوێنێکدایە کەرۆژانی ژیانی دنیای نوێژی تێداکردوە، ئەمەش بەڵگەیە لەسەر چاکی ئاینەکەی مردوو دوای خۆی، چونکە مردوو زنجیرەی کردارەکانی بۆ خۆی پچڕاوە.

*ئەگەربینی مردوویەك بەرنوێژی بۆ زیندواندەکات تەمەنی ئەوانە کورتدەبێ چونکە دوای مردووکەوتوون.

*ئەگەربینی دوای مردووکەوتوەو شوێنەواری هەڵگرتوە لەچوونە نێوو هاتنەدەرەوەیدا ئەوجا وابەستەی کرداری چاكو خراپیدەبێت.

*ئەگەر مردوویەکی لەمزگەوتێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەسزا چونکە مزگەوت دڵنیاییە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی هاواری ئێشوئازاری سەریکرد بەرپرسە لەکاروبارێکدا بەرانبەر دایكو گەورەکەی. ئەگەر هاواری ئێشوئازاری گەردنیکرد بەرپرسە لەتیابردنی

ماڵوسامانی یاخود ڕێگری پێدانی مارەیی ژنەکەیەتی.
*ئەگەر ئازاری دەستی هەبوو بەرپرسە لەبراکەیو خوشکەکەیو شەریکەکەی یان سوێندێك کەخواردوویەتی بەدرۆ.
*ئەگەر ئازاری کەلەکەی هەبوو بەرپرسە لەمافی ژن.
*ئەگەر ئازاری سکی هەبوو بەرپرسە لەمافی باوكو خزمەنزیکەکانیو ماڵو سامانی.
*ئەگەر ئازاری قاچی هەبوو بەرپرسە لەخەرجکردنی ماڵەکەی لەرێگەیەکی بەدەر لەرەزامەندی خودا.
*ئەگەر ئازاری رانو لاقەکانی هەبوو ژیانی لەناحەقیو ئارەزوو شتی پووچو بەتاڵدا بەسەردەبات.
*ئەگەربینی مردوویەك بانگیکرد لەلایەکەوە نەیدەبینی ئەویش وەڵامیدایەوەو چوە دەرەوە لەگەڵی نەیتوانی ڕێگریی لێی بەهەمان نەخۆشی ئەو مردوە دەمرێت کەبانگیکردوە یاخود بەهەمان هۆکاری مردنی لەڕووخانو نوقمبوونو مەرگی کتوپڕ تیادەچێت.
*بەهەمان شێوە ئەگەربینی دوای مردوویەك کەوتوە لەگەڵی چوە نێو لانەو ماڵێکی نادیار پاشان نەهاتە دەرەوە دەمرێ.

*ئەگەربینی مردوویەك پێی گوت: لەهەمان بەرواردا تۆ دەمری، ئەوەی کەدەیڵێت حەقو ڕاستییە.
*ئەگەربینی دوای مردوویەك کەوت بەڵام لەگەڵی نەچوە نێو ئەو لانەو ماڵە یاخود چوەنێویو گەڕایەوە لەمردن نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبێت.
*ئەگەربینی لەگەڵ مردوویەك سەفەر دەکات کاروبارەکانی لێتێکەڵدەبێت.
*ئەگەربینی مردوویەك شتێکی پێدەدات لەشتە خۆشەویستەکانی دنیا خێرە دەستیدەکەوێت لەلایەکەوە چاوەڕێی نەکردوە.
*ئەگەر مردوەکە کراسێکی نوێی یان پاكو پوختی پێدا بژێوییەکی دەبێت وەك بژێوی ڕۆژانی تەمەنی دنیای.
*ئەگەربینی جبەیەکی دایە شکۆمەندیو ڕێزی وەك ئەو بەدەستدەهێنێ.
*ئەگەر جلێکی دڕاوی دایە هەژاردەکەوێ.
*ئەگەر پۆشاکێکی پیسو چڵکنی دایە سەردەکات بەکاری خراپەدا.
*ئەگەر خواردنی دایە رزقو ڕۆزییەکی پیرۆزو پاك بەدەستدەهێنێ لەلایەکەوە هیچ حسابێکی بۆ نەکردووە.

*ئەگەربینی مردوویەك هەنگوینی دایە دەستکەوتی دەستگیردەبێت لەلایەکی خوازراوەوە.

*ئەگەر کاڵەکێکی دایە غەمو پەژارەیەکی چاوەڕوان نەکراو ڕووی تێدەکات.

*ئەگەربینی مردوویەك ئامۆژگاریدەکات یان فێری زانیاریەکی دەکات چاکی لەئاینەکەیدا بەدەستدەهێنێ بەئەندازەی ئەوە.

*ئەگەربینی پۆشاکێکیدا بەمردوویەك‌و بلاوینەکردەوەو لەبەرینەکرد زیانە لەماڵ‌و سامان‌و تەندروستیدا بەلام چاکدەبێتەوە.

*ئەگەربینی پۆشاکەکەی فرێدا هەتا مردوویەك لەبەریبکات بەلام پۆشاکەکە لەشاری زیندوان دەرچوو دەمرێ، ئەگەر دەرنەچوو وەریگرت هەتا درووماني تێدا ئەنجامبدات زیانی پێناگات.

*هەموو شتێك زیندو دەیبینێ دەیدات بەمردوو باش نییە لەدوو حاڵدا نەبێت یەکەم/ئەگەر کاڵەکیدا بەمردوو ئەوە غەم‌و پەژارەی دەڕەوێتەوە لەلایەکەوە چاوەڕێی نەبوە. دووەم/ئەگەر شتیدا بە مام‌و ئامۆژنی دوای مردنیان زیان‌و بژێوی کێشاندەکەوێتە ئەستۆی.

*ئەگەربینی مردوویەك سەلامی لێدەکات بەلگەیە لەسەر باشی حاڵ‌وباری لەلای خوداوەند.

*ئەگەربینی دەستیگرت ماڵ‌و سامانێکی نائومێد دەکەوێتە دەستیەوە .

*ئەگەر بینی مردوویەك باوەشی پێداکرد وەك خۆشەویست‌و ئازیزێك تەمەندرێژدەبێت.

*ئەگەر باوەشی پێداکرد وەك بەریەرەکانی‌و ناکۆکی خەونەکەی باش نییە.

*ئەگەربینی لەگەڵ مردوویەك دەدوێت تەمەندرێژدەبێت ، ئەم خەونەش بەلگەیەلەسەر ئەوەی خاوەنەکەی ئاشت دەبێتەوە لەگەڵ کۆمەڵێك دوای شەڕو ناکۆکی.

*ئەگەربینی مردوویەکی نادیار ماچدەکات ماڵ‌و سامانی لەلایەکی چاوەڕوان نەکراوەوە دەستگیردەبێت ، ئەگەر مردوەکە ناسراوبوو سوود لەزانیاری‌و ماڵ‌وسامانی مردوو دەبینێ.

*ئەگەربینی مردوویەکی نادیار ماچیدەکات وەرگرتنی خێرە لەلایەکەوە ئومێدخوازی نەبوە.

*ئەگەر مردوویەکی بینی خواردنێکی کڕی گراندەبێت یاخود نامێنێت.
*ئەگەربینی مردوان خواردن دەفرۆشن یاخود شتومەكو كالاَ ئەوخواردنو شتومەکە بازاڕساردی رووی تێدەکات.
*ئەگەر لەنێو خواردنو کالاَوشتومەکەکاندا مرۆڤێکی مردوو یان مشکێکی تۆپیو یا ئاژەڵێکی تۆپیوی بینی بەلگەیە لەسەر خراپبوونی ئەو خواردنو شتومەکە.
*ئەگەربینی مردوویەکی نەناسراو مارەدەبڕێ لەگۆڕەکەیدا زینادەکات، ئەگەربینی مارەیبڕیو مەنی لەئامرازی نێرینەی هاتەدەرەوە تێکەڵدەبێت لەگەڵ پیاوێکی درندەی دووڕوودا و سەرانەی لێوەردەگرێ.
*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی مارەبڕی پیاوبوو یان ژنخوازو داوای بەجێدەهێنێ پێشتر نائومێدبوە لێی.
*ئەگەر پیاوێکی هاوڕێی مارە بڕی وەچەکانی کاری خێر ئەنجامدەدەن، ئەگەر مارەبڕاو دوژمنبوو بکەر زەفەر بەپاشماوەی ئەو مردوە دەبات.
*ئەگەر کەسێکی مەحرەمی مردووی مارەبڕی مارەبڕ خێردەکات بۆ مارەبڕاو یان دوعای خێری بۆ دەکات یاخود خێرێکدەگات بەجێنشینەکانی، گوتراویشە: روو دەکەنە حەرام.
*ئەگەربینی مردوویەکی ناسراو مارەیبڕی سوودو قازانج لەکردارو ماڵو سامانی پێدەگات.
*ئەگەر ژنێکی مردووی بینی زیندوبوەتەوەو مارەیبڕیو ئاوەکەی بەرکەوت داواو خواستەکەی دەستیگردەبێتو ماڵو سامانی بەویستو خوازی خۆی دەستگیردەبێ، دیسان دەستەلاَت بەدەستدەهێنێ لەگەڵ بازرگانیەکی بەسوودو قازانج.
*ئەگەر ژنێکی مردووی هێناو دواتر بۆیدەرکەوت مارەو گواستیەوە ماڵەکەی خۆی کردارێك ئەنجامدەدات لێی پاشگەز دەبێتەوە، ئەگەر جووتبوو لەگەڵیو ئاوەکەی پیسبوو پاشگەزبوەتەوە لەکردارێك کەزەرەرو غەمو پەژارەی تێدایەو دەرەنجامەکەی باشەو خێری لێدەستگیر دەبێت بەئەندازەی بەرکەوتنی ئاوی لەکۆتاییدا.
*ئەگەربینی ژنێکی مردووی کردوە بەهاوسەری خۆیو پاشان بۆیدەرکەوت مارەو چوە لای و دەستی بۆ نەبرد بەلاَم چوە نێولانەکەیو جێنشینبوو تێدا خەونەکەی بەلگەیە لەسەر مردنی.

*(ئەبو سەعد) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر مردوویەکت بەدیکرد لەخەودا کارێکی باش ئەنجامدەدات ئەوە هانت دەدات لەسەر ئەنجامدانی ئەوکارە، خۆئەگەر بەدیتکرد کارێکی خراپ ئەنجامدەدات رێگریو یاساغی دەکات لەسەر ئەنجامدانی ئەوکارە.

*ئەگەربینی گۆڕی مردوویەکی هەڵدایەوە دەگەڕێت بەدوای ژیاننامەی ئەو مردوەدا لەحاڵی ژیانو ئاینو دنیایدا هەتا وەك ئەو بژی.

*ئەگەر مردوویەکی بەزیندوێتی لەگۆڕەکەیدا بینی چاکەو دانایيو ماڵێکی حەڵاڵی دەستگیردەبێ.

*ئەگەر مردوویەکی لەگۆڕەکەیدا بینی ئەو ماڵو سامانە پاکنابێتەوە.

*هەندێکیان دەڵێن: ئەگەربینی روویکردە گۆڕستانو گۆڕەکانی هەڵدایەوە زیندوومردووی تێدا بەدیکردن بەڵگەیە لەسەر روودانی کارەساتێکی ناڕەوا لەوشارو ناوچەیەدا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کەمو کورییە لەئایندا تێکچوونیەتی لەگەڵ بەرزیو بڵندیو رێزی دنیایە ئەگەر گریانو هاواری لەگەڵدابوو پاشان لەسەرشانی پیاوان هەڵگیرا لەسەردارەمەیت بەمەرجێك ئەسپەردەی خاك نەکرێ ئەگەر ئەسپەردەکرا چاکەی لێچاوەڕوان ناکرێ بەڵکو دنیا زاڵدەبێت بەسەریا و شوێنکەوتوانی لەوادەی کارو دەستەڵاتیدا بەئەندازەی شوێنکەوتوانی تەرمەکەی دەبێت.

*ئەگەربینی مردوەو شێوەی مردوو دیارنەماوەو گریانو شیوەنی تێدا نییە یاخود شتنو کفنو ئەسپەردەکردن بەڵگەیە لەسەر رووخانی ماڵو دیوار یاخود شکانی پارچەو بەشێك لەو ماڵەدا، هەروەها دەڵێن: لەئاینەکەیدا کوێرەو وێڕای ئەوە تەمەندرێژدەبێت.

*ئەگەر رێورەسمەکانی مردووی بینی لەشتنو کنفکردن زیادبوونی ئاینەکەیەتی، ئەو گریانو شیوەنەی تێدایە بەرزبوونەوەیەتی لەدنیادا.

*هەروەها دەڵێن: مردن لەسەفەرو گواستنەوەیە یان هەژارییە، ئەوەی بمرێو ئەسپەردەبکرێ تەوبەدەکات، ئەگەر لەگۆڕەکەی هاتە دەرەوە تەوبە دەکات.

*هەروەها دەڵێن: بەشێوەیەکی رەها مرن هاوسەرگیرییە چونکە مردوو پێویستی بەپزیشك دەبێت، شتنیش وەك هاوسەرگیری وایە.

*ئەگەربینی مردوو لەسەر شانی پیاوان هەڵگیرا بەڵام ئەسپەردە نەکرا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا، ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەربینی دوای مردنی ژیایەوە دەوڵەمەند دەبێت دوای هەژاری یاخود تەوبەدەکات لەگوناهو تاوان.

*ئەگەربینی مردو هەڵگیرا لەسەرشانی پیاوانو ئەسپەردەکرا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەربینی دوای مردنی زیندوبوەوە دوای هەژاری دەوڵەمەند دەبێت یان تەوبەدەکات لەدوای گوناهو تاوان، ئەگەر خەوبینەر لەسەفەردابوو بەسەلامەتیو پارێزراوی دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانەکەی.

*مردنی ژنی نادیار بەڵگەیە لەسەر وەستانی بارانبارین، ئەگەر ژیا خوداوەند زەوی زیندوودەکاتەوە بەباران.

*ئەگەر مردن لەنێو ژناندا داکەوت بۆ منداڵانەو بەپێچەوانەوەیە.

*ئەگەر مردوو یەك پێی گوت نامرێ لەرۆژی دواییدا لەپلەوپایەی شەهیداندایە لەنازو نیعمەتدا.

*ئەگەربینی مردوویەکی هەڵگرتوە ئەرکی بژێوی پیاوێکی بێ دین دەگرێتە ئەستۆی خۆی.

*ئەگەر مردوویەکی هەڵگرت بەڵام نەك لەسەر شێوەی هەڵگرتنی مردوو ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێ، بەڵام ئەگەر لەسەر شێوەی مردوویەك بەسەرجەم ڕێورەسمەکانیەوە هەڵیگرت هەڵدەستێت بەخزمەتی دەستەڵاتدار.

*ئەگەر مردوویەکی بەنەخۆشی بینی بەرپرسە لەکاروبارەکانی ئاینەکەی لەنێوان خۆی پەروەردگارەکەی.

*ئەگەر گۆڕنشینەکانی هاتنە دەروە لەگۆڕەکانیان هاتنەدەرەوەو خواردنی خەڵکیان خواردو هیچیان بۆ بەجێنەهێشتن نرخی خواردن بەرزدەبێتەوە، ئەگەر ئاوی سازکاریان خواردەوە لەبیرەکان دوای ئەوە بەڵاو نەهامەتی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر مردوویەکی ناسراوی بینی مردوەتەوەو دەگرین بۆیو هاوارو قیژەقیژ کەسێکی جێنشینی ئەو مردوە دەمرێت، ئەوەی مردوو دەربارەی خۆی رایدەگەیەنێ راستو حەقە چونکە لەلانەی حەقدایەو دنیاش بەتاڵو پووچە.

*ئەگەر مردووەکە شتێکی پێ ڕاگەیاند نەدەبوو خەوی تێکەڵو پێکەڵە، بەهەمان شێوە ئەگەر بەنەخۆشی بینی گیرۆدەی دەستی گوناهو تاوانە.

*ئەگەر نوێژی لەسەر مردووکرد بەزەیی پیایاندا دێتەوە سەردانی گۆڕەکانیان دەکات.

*ئەگەربینی نوێژ لەسەر مردووەکان ئامۆژگاری پیاوێکی ڕەقو زبر دەکات یاخود ئامۆژگاری پیاوێکی نەزاندەکات.

*ئەگەربینی هاوسەرەکەی مردو پاشان زیندووبوەوە لەکشتوکاڵەوە سوودو قازانجدەکات، ئەوەی مردوویەکی دۆزییەوە ماڵوسامان بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی بەشوێنەواری مردوویەکدا دەڕوات پابەندی ژیاننامەکەی دەبێتو شوێنەواری لەدنیاو ئایندا دەسڕێتەوە.

*ئەگەربینی ئیمامو پێشەواکەی مرد ولات وێراندەبێ، هەروەك چۆن ئەگەر بینرا ولات وێرانبوو ئیمام دەمرێ.

*ئەگەربینی ئەمرد چارەنووسی نزیکبوەتەوە.

*مردن قوربانیو خێرە لەبری گوناهێکی گەورە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەربینی لەخەوەکەیدا دەمرێ بەبێئەوەی نەخۆشبێ تەمەنیدرێژدەبێ.

*ئەگەربینی لەسەرەمەرگدایە ستەم لەخۆیو کەسانیتر دەکات.

*ئەگەربینی هەواڵی مردنی پیاوێکی غەریبی بیست هەواڵی تێکچوونی ریشو دنیای دێت.

*ئەگەربینی کوڕێکی مرد لەدوژمنەکەی قوتاردەبێت.

*ئەگەربینی کچەکەی مرد نائومێد دەبێ لەدەرووی خێر.

*ئەگەربینی مردو ئەسپەردەکرا ئەگەر ئەمانەت پارێزبوو بەزۆر لێی وەردەگرن، ئەگەر ڕەبەنبوو هاوسەردەگرێ.

*ئەگەربینی مردو ئەسپەردەکراو هاوسەرداربوو لەژنەکەی یا شەریکەکەی یاخود براو هاوڕێکانی جیادەبنەوە، دەگونجێت بەگەیەبێت لەسەر سەفەرو غەریبی، ئەگەر لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە بۆ لای خانەوادەکەی.

*مردن بەڵگەی خێرە، بۆیەکێك کەلەشتێك بترسێ یان غەمبارببێت.

*ئەگەر نەخۆشێك بینی مرد بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی لەنەخۆشیەکەی.

*مردنی چەند برایەك بەڵگەیە لەسەر مردنی دوژمنانو قوتاربوون لەزەرەرێکی چاوەڕێکراو.

*ئەگەرخۆی لەنێو کۆمەڵێکی مردوودا بینیەوە لەنێو کۆمەڵێکی دووڕوودایە.
*ئەگەربینی هاوەڵایەتی مردوویەك دەکات سەفەرێکی دوور دەکەوێتە بەرێو لەوسەفەرەدا خێری دەستگیر دەبێت، ئەگەر مردووەکە شتێکی خوارد بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.
*ئەگەر خۆی بەمردوو چواند خۆشحاڵدەبێتو خواردنی مردوو بۆ شتێك بەڵگەیە لەسەر گرانی ئەو شتە.
*ئەگەربینی لەژووری مردوو شۆردایە ناوبانگی بڵاودەبێتەوەو لەگوناهەکانی قوتاردەبێتو لەقەرزاری رزگاریدەبێت.
*ئەگەر مردوویەك داوای لەکەسێککرد جلوبەرگی بۆ بشوات هەژاریەتی یاخود دوعاو نزایە بۆئەوەی بینیویەتی یاخود قەرزدانەوەو گەردن ئازادییە لەوەی ستەمی لێکردوەو بەجێهێنانی وەسیەتنامەیە یاخود شتێك کەئەو لێی بەرپرسە، ئەگەر مرۆڤێك شتی هەڵوەشانو تیاچوونی لەژێردەستی ئەودا دەبێت.
*ئەگەر مردوویەکی بینی زیندوبوەتەوە کارێکی مردووی بۆ زیندودەبێتەوە، ئەگەر لەناڕەحەتیدابوو کاری ئاسان رووی تێدەکات لەلایەکەوە چاوەڕێی نەبوە.
*ئەگەربینی مردوویەکی زیندوکردەوە لەسەردەستی ئەودا جوولەکەیەك یا مەسیحیەك موسوڵماندەبێت.
*ئەگەربینی مردوو زیندودەکاتەوە رێنومایی کۆمەڵێکی مردوو دەکات یان بیدعەچیان لەسەر دەستیدا تەوبە دەکەن لەسەر ئەو گوناهانەی سوربوە لەسەری.
*ئەگەر مردوانی بینی جارێکیتر دەمرنەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی کەسێك کەهەمان ناوی ئەو مردوەی هەڵگرتوە.
*ئەگەر پیاوێکی مردووی بینی ژنێکی زیندووی هێنا بەمارەییەکی نوێو گۆڕی بۆ ماڵی خۆی مردنیەتی.
*ئەگەر زیندوویەك بینی دوای مردووکەوتوەو چوە نێو ماڵێکەوەو هاتە دەرەوە لێی لەمردن نزیکدەبێتەوەو پاشان قوتاردەبێ.
*ئەگەر دوای مردوویەك کەوتو پاشان لەگەڵی نەچوە نێوماڵەکەوە لەمردن قوتاردەبێت.
*ئەگەر مردوویەکی بینی کرایە پیسیەکەی دایە هەژار دەکەوێت.
*ئەگەربینی مردوو لێی دەدرێ یان زیندودەبێتەوە پشتی لێدەکات زیندووەکە لەئاینەکەیدا خراپە دەکات

ئەوجا مردوو رازی نابێت مەگەر بەوەی خودا پێی رازییە چونکە ئەو لەلانەی حەق‌و راستیدایە.

*ئەگەربینی زیندویەك لەمردوویداو مردوەکە ملکەچ‌و رامبوو بۆی هێزی زیندوە لەئاینەکەیداو گەیشتنی خێرو دوعایە یاخود ئامۆژگارییە بەجێهێنا.

*ئەگەر مردوویەکی نوستووی بینی لێیدەدات خێری دەستگیردەبێت لەسەفەرەکەی‌و ئەوەی لێیدەرچوە بۆیدەگەڕێتەوەو لێدانی قەرزدانەوەیەتی.

*ئەگەر مردوویەکی بینی کارێکی باشی ئەنجامدا فەرمانی ئەنجامدانی کارێکی لەوچەشنەی پێدەدرێت، ئەگەر خراپبوو واز لەدەستبەرداربوونی دەهێنێت.

*ئەگەر زیندوویەکی لەنێوان مردوودا بینی سەفەرێکی دووروردرێژ دەکەوێتەبەری‌و ئاینەکەی تێکدەچێ.

*ئەگەر خۆی لەگەڵ مردوەکاندا بینی‌و زیندوبوو لەگەڵ کۆمەڵێکدا تێکەڵدەبێ کەئاینەکەیان شێواوە.

*ئەگەر زیندوویەکی بینی دوای مردوویەك دەکەوێت‌و شوێنەواری هەڵدەگرێ لەچوونە ژوورو هاتنەدەرەوەی ئەو زیندوە پابەند دەبێت بەو مردوەوە لەوەی کەمردوەکە لەسەریەتی لەئاین‌و دنیایدا.

*ئەگەر مردوویەکی بینی مرد بەموشریکی نموونەی دانایی دەهێنێتەوەو قسەی چاکەو راستدەکات.

*ئەگەر بێباوەڕێکی مردووی بینی جل‌وبەرگێکی دڕاوی لەبەردابوو خراپی حاڵ‌وباریەتی لەقیامەتدا.

*ئەگەر جوولەکەو مەسیحی‌و ئاگرپەرستێ ببینێ مردوویەك لەسەر جێگەیەکەو جل‌وبەرگی سەوزی لەبەردایەو تاج‌و سەوڵەدان لەسەرسەریبوو بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی‌و شکۆمەندی‌و بەدەستهێنانی خێرو خۆشی‌و شادی‌و مەزنی.

*ئەگەر مردوویەکی بینی پێیگوت هەرگیز نامرێ لەپلەوپایەی شەهیداندایەو لەقیامەتدا نازو نیعمەت رووی تێدەکات.

*ئەگەر مردوویەکی بینی بەزیندوویەکی گوت دەمریت، دەگات پێی لەکاتێکی دیاریکراودا لەودەمەدا لەورۆژ مانگ‌و ساڵەدا.

* ئەگەربینی دایکی دەمریٰ حاڵی دنیای بەسەردەچێتو دەشێوێت، ئەگەر لەخوازیارانی قیامەتبیٰ دەست لەکاری دەکێشێتەوەو لەبەجێهێنانی فەرزەکان دووردەکەوێتەوە.

* ئەگەربینی براکەی مردوەو نەخۆشبوو ئەوە مەرگیەتی، وەگەرنا یەکێك لەوانەیە کەبرایەتی لەگەڵدەبەستیٰ یان پشتی پێدەبەستیٰ.

* خۆئەگەر براینەبوو مردنی براو کەسێکی نزیکی بینی دەمریٰ یان ماڵو سامانی بەسەردەچێت، ئەگەر هەژاربوو چاوێکی دەپێکریٰ یاخود دەستێکی دەپێکریٰ.

* ئەگەربینی هاوسەرەکەی دەمریٰ ئەوە پیشەسازییەکەی دەوەستیٰ.

* ئەگەر مردوویەکی بینی بوە بەدەستەڵاتداری وڵاتێك یان گەڕەکێك ژیاننامەی ئەو مردوە زیندودەبێتەوەو ژێردەستەکانی فەرمانڕەوا بەهەمان ڕێبازدا دەڕۆن یاخود کەسێکی خۆی بەهەمان ڕێبازی ئەودا تێدەپەڕیٰ.

* ئەگەربینی زانایەکی مردوو یاخود پیاوچاکێکو زانایەکی لەشوێنێکدا بینی ئەگەر لەجەنگدابوون یان نەبوونی دڵنیایی دەروویان لێدەکرێتەوەو حاڵوباری سەرۆکەکەیان چاکدەبێتو ژیاننامەیان باشدەبێت.

* ئەگەر یەکێك لەفێرعەونەکان لەوڵاتێکدا بینرا یان بوو بەفەرمانڕەوای ستەم لەو وڵاتو شارەدا دەرکەوێت لەگەڵ خراپی بژێوی.

* ئەگەربینی مردوویەکی هەڵگرت وەك شێوەی هەڵگرتنی تەرم دوای دەستەڵاتدارێك دەکەوێت، بەهەمان شێوە ئەگەر لەسەر شان هەڵیانگرت یاخود لەدەفرێکدا.

* ئەگەربینی نوێژ لەسەر مردوویەك دەکات شەفاعەت بۆ پیاوێکی بەدوخراپدەکات.

* ئەگەربینی مردوویەك لەلایەکەوە بانگیکرد لەلایەکی نادیارەوەو نەیبینیو وەڵامیدایەوە دەمریٰو دەگات بەو مردوە.

* ئەگەر مردوویەکی بینی لەدەریایەکدا نوقمبوو لەهەڵەو گوناهدا نوقمدەبیٰ.

* ئەگەربینی مردوان لەگۆڕەکانیان ڕاستبوونەوەو گەڕانەوە بۆ لانەو ماڵەکانیان ئەوە لەزیندان قوتاردەبێت یاخود خوداوەند روەك زیندودەکاتەوە دوای مردنی.

* دەگونجێت مردن بەڵگەبێت لەسەر گۆشەگیری بەهۆی ڕاوبۆچوون دنیانەویستییەوە.

*دەگونجێت مردنی کتوپڕ بەڵگەبێت لەسەر کەشتی هەژار.

*مردنی پێغەمبەران(ﷺ) لەخەودا لاوازی ئەوان و ژیانیانەو واژووی ئەوەیە.

*مردنی پاشا بەڵگەیە لەسەر لاوازی سەربازانی، مەرگی زاناش بەڵگەیە لەسەر پووچەڵبوونەوەی بەڵگەی خەوبینەرە. دەگونجێت مردنی زانا بەڵگەبێت لەسەر بیدعە لەئایینداو مردنی خوانـاس هەڵگەڕانەوەی خەوبینەرە لەبەندایەتی.

*مردنی پیشەوەر بازاڕ ساردی پیشەکەیەتی‌و مردنی باوك‌و دایك تەنگی بژێوییەو مردنی ژن دنیایەکی بەسەر چوەو مردنی کچ پچڕانی باس‌و خواسیەتی، مردنی ئەوەی پەنای پێدەگرێ لەکاری چاکسازیدا یاخود پوچەڵبوونەوەی سەفەرەکەی یان زەرەرێکە بەپێ‌و ئەندازەی .

*نوێژی مردوو لەسەر مردووکرداری پووچ‌و بەتاڵە چونکە هەردوو مردووکارەکانیان بەتاڵ‌و پووچەڵبوەتەوە، یاخود هەستدەکات قەرزێکی لەسەرە شەفاعەت دەکات بۆ کەسێك شەفاعەتی لێقبوڵ ناکات.

*بردنی جل‌وبەرگ‌و خواردن یان ئاژەڵ زیادەو رزق‌و رۆزییە ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر خێر. ئەگەر لەگەڵ مردوەکەدا جوولەکەو مەسیحی هەبوو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرکرداری مردوو پاشان خوداوەند قوتاریدەکات لەئاگرو دەرووی لێدەکاتەوە.

*هاوسەرگیری مردوو لەگەڵ ژنێك هاوسەرگیرییە یان تەلاقە.

*دەگونجێت هاوسەرگیری بەڵگەبێت لەسەر باشی حاڵی لەلای پەروەردگار.

*بینینی مردووی موشریکەکان لەخەودا دوژمنان‌و مردووی خاوەن کتێبان رۆچوونە لەئایندا لەگەڵ نوێبوونەوەی غەم‌و پەژارە.

مرواری(گەوهەر): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مرواری ریزبەندکراو لەلێکدانەوەدا قورئان‌و زانیارییە.

*ئەگەر بینی مردوارییەك کوندەکات بەڕاستی قورئان راڤەدەکات.

*ئەگەر بینی مرواری فرۆشت یان قوتیدا قورئان لەبیر دەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی مرواری دەفرۆشێ زانیاری پێدەدرێ‌و ئەویش لەنێوخەڵکیدا بڵاویدەکاتەوە.

*خستنەدەمی مرواری بەڵگەیە لەسەر باشی ئاین.

*ئەگەر بینی مرواری بڵاودەکاتەوە لەدەمیەوە و فڕێی دەداتو خەڵکی کۆیدەکەنەوە بەڵام خۆی هەڵیناگرێ ئامۆژگاریدەرێکی بەسوودە.

*هەروەها دەڵێن: مرواری ژنە دەیهێنێت یان خزمەتکارە، گوتراویشە کوڕە بەپێی ئایەتی: ﴿وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ ولدانٌ مخلدون اذا رايتهم حسبتهم لؤلؤاً منثوراً﴾(الانسان:١٩).

*بەئەمانەت وەرگرتنی مرواری بەڵگەیە لەسەر کوڕێك ناژی.

*دەرهێنانی مرواری زۆر لەقووڵایی دەریا یان لەدەریاداماڵێکی حەڵاڵە لەلایەن هەندێك کاربەدەستەوە.

*مرواری زۆر میراتییەو بۆ فەرمانڕەوا دەستەلاتەو بۆ زانا زانیارییو بۆ بازرگان سوودو قازانجە.

*مرواری پڕو تەواوی هەمووشتێکەو ئەوەی ببینێ مرواری کوندەکات بەدار ژنێکی مەحرەم مارە دەبڕێ.

*ئەگەر مرواری قووتدا گەواهیو شەهادەت دەشارێتەوە.

*ئەگەر مرواری مژی غەیبەتی خەڵکیدەکات.

*ئەگەر بینی رشایەوەومرواریبوو پاشان مژیو دیسان قووتیدایەوە پلان لەخەڵکی دەگێڕێو غەیبەتیان دەکات.

*ئەگەر مرواریییەکی زۆری بینی لەدەریادا دەریهێنا ماڵێکی حەڵاڵ لەگەنجینەی فەرمانڕەوایان بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی مرواریییەکە دوورکەوتەوە ئەوا دەڵێن تووشی ناڕەحەتیدەبێت.

*ئەگەر بینی دەرگای گەنجینەیەکی بەکلیلکردەوەو، مرواری لێدەرهێنا پرسیار لەزانایەك دەکات دەربارەی بابەتێك، چونکە زانا گەنجینەیەو پرسیارلێکردنیشی کلیلە.

*دەگونجێت شەقڵی کچێنی کچێك ببات و کوڕێکی لێببێت.

*ئەگەر بینی مرواری هەڵدایە نێو رووبار یان بیرێك چاکە لەگەڵ خەڵکی ئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی مرواریو بەرگەکەی لەیەك جیاکردەوەو بەرگەکەی بردو فڕێیدا گۆڕهەڵکەنە.

*مرواری گەورە باشترە لەپچووك، دەگونجێت گەورەکەی بەڵگەبێت لەسەر سوورەتە درێژەکانی قورئان.

*مرواری ریزبەندکراو بەڵگەیە لەسەر کوڕ، ئەگەر شاراوەبوو شچە، دەگونجێت پەرشوبڵاوەکەی بەڵگەبێت لەسەر قسەوگوتەی جوان.

*هەموو جۆرەکانی مرواریو گەوهەرو هیتر بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو حەزو ئارەزووی ژنانو کوڕان.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: دووپیاوم بینی گەوهەریان خستبوە نێودەمیان، یەکێکیان بچووکەکەی لەدەمیا دەردەهێناو ئەویتر گەورەکەی دەخستەنێودەمی، ئەویش وتی: ئەوپیاوەی مرواریە بچووکەکەی دەردەهێنا ئەوەیە نیشانی منداوەو منیش باس لەوە دەکەم کەبیستومە، بەڵام ئەوەی گەورەکەی دەرهێنا نیشانی (حەسەن)ی (بەسری)تداوەو لەگەڵ بەندایەتییەکی زیاتر لەوەی بیستومانە.

*ژنێك هات بۆلایو وتی: من لەئامێزمدا دووگەوهەرم بینی، یەکێکیان لەویتر مەزنتربوو خوشکەکەم داوای یەکێکیانی لێکردمو بچووکەکەم دایە، (ئیبن سیرین)وتی: تۆ ژنێکی فێری دوو سورەت دەبی، یەکێکیان لەوی دی درێژترە، خوشکەکەت فێری بچووکەکەیان دەکەیت، ئەویش وتی: راستدەکەی، فێری سوورەتی (البقرة)و (آل عمران) بوومو خوشکەکەم فێری (آل عمران)کردوە.

*پیاوێك هات بۆلایو وتی: لەخەودا بینیم مرواری قوتدەدەم، پاشان فڕێی دەدەم، وتی: تۆپیاوێکی هەرکات قورئان لەبەر بکەی لەبیریدەکەیت بۆیە لەخوابترسە.

*یەکێکیتر هات بۆلای وتی: لەخەودابینیم بەسەر مرواریدا دەڕۆیشتم ، وتی: مرواری قورئانەو نابێت قورئان بخەیتە ژێر پێوە.

*یەکێکیتر هات بۆلایو وتی: لەخەودا بینیم دەمم پڕبوە لەمرواریو ناتوانم دەری بهێنم، پێی وت: تۆ پیاوێکی قورئان باشدەزانی بەڵام نایخوێچنی، ئەویشوتی: راستدەکەی.

*یەکێکیتر هات بۆلای وتی: بینیم لەیەکێك لەگوێچکەکانمدا مرواری هەبوو وەك گوارە، وتی: لەخوابترسەو قورئان وەك گۆرانی مەخوێنە.

*یەکێکیتر هات بۆلای وتی: لەخەودا بینیم مرواری لەدەمم دێتەخوارەوەو، خەڵکی دەیبەنو منیش هیچی لێنابەم، وتی: تۆپیاوێکی قسەتیژو حیکایەتخوانیو ئەوەی دەیڵێیت کاری پێناکەیت.

(نابلسی)دەڵێت: مرواری خزمەتکاری زۆرو میراتیەکی بێشومارە بۆ یەکێك چاوەڕێی بکات.

*مــرواری بــۆ زانــا زانیارییـــەو بــۆ فــەرمانڕەوا دەســتەڵاتەو بــۆ بازرگــان بازرگانییــەو بــۆ بــازاڕیو پیــشەوەر پیشەکەیەتی.

*مرواری تەواویو کاملّی هەموو شتێکە لەگەڵ جوانیو قەشەنگی.

*ئەگــەر بینــی مــرواری کونــدەکات گەواهیو شەهادە دەشارێتەوە.

*ئەگـــەر بینـــی مـــژی غەیبـــەتی خەڵکیدەکات، ئەگەر رشایەوەو دیسان مـــژیو دواتـــر قوتیـــدا غەیبـــەتی خەڵکیدەکات.

*ئەگــەر بینــی مــرواری فڕێدایــە نێــو روبارێك چاکە لەگەڵ خەڵکیدەکات.

*بـــــەرگی مـــــرواریو فڕێـــــدانیو کۆکردنەوەی بەرگەکەی گوڕهەڵکەندنە.

*ئەگــەر بینــی گەنجینەیــەکی کردۆتــەو بــەکلیلێكو مــرواری لێــدەردەهێنیّ پرســیار لەزانایــەك دەکــات دەربــارەی بابەتێك.

*ئەگـــەر مروارییـــەکی بینـــی زۆر خۆشحاڵدەبیّ.

*ئەگــەر مــرواری پێــدرا پلەوپایــە بەدەستدەهێنیّ.

*ئەگەر بینی مروارییەکی قوتدا پاشـان هەڵیدا هەر ئایەتو سوورەتێکی قورئان لەبەر بکات زوو لەبیریدەکات.

*مــرواری مارەبڕینــە یــان گرێبەســتی ماڵوســامان یــان خوێنــدنی ســەراپای قورئانە.

*ئەگــەر بینــی مروارییــەك فڕێدەداتــە نێوجـــــەمامێك قورئـــــان لەرێگـــــە چەپەکەکاندا دەخوێنێتەوە.

*ئەگەر بینی مرواری بەدەستدەهێنیّو دەیخاتــە دەمــی فێــری قورئانــدەبیّ پاشان فێری کەسیناکات.

*هــەروەها دەڵــێن: ئەگــەر چــەندبارە مرواریەکیان بۆ هێنا غەمو پەژارەیە.

*ئەگــەر بینــی مــرواری قوتــدا دانــایو زانیارییە لەبەریدەکات.

*ئەگــەر بینــی مــرواری ریزبەنــدکردو فڕێدەدایــە نێــو زبڵــو ســەر رێگــە یــان شــوێنێك زانیــاری لــەلای کەســانی دی باسدەکاتو سووکایەتی پێدەکات.

*ئەگەر بینی ئاگر دەکاتەوە بەمرواری لەشوێنی دارو تەنوری پێگــەرم دەکــات مرۆڤێــك ناچــاردەکات لەســەر کارێــك کەدەیوروژێنیّ لەقسەو گوتەی چاکە.

*مرواری گەورە باشترە لەبچووکەکەی، دەگونجێــت گەورەکــەی بەڵگــەبێت لەســەر سوورەتە درێــژەکانی قورئــان، مرواری ناکونکراو بەڵگەیە لەسەر کچو کــونکراویش رزقو رۆزییــەکی خێرایــە هیچ ماندوبوونێکی تێدانییە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فرمێسکو ئەشك چونکە فرمێسکیان بەمرواری چواندوە.

مرواری ژن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بەپاوانەوەبوو چاکەی مێردەکەیەتیو چاکەکردنیەتی لەگەڵیدا بەئەندازەی دەنکەکانی مرواریو جوانی، ئەگەر مروارییەکە رێك نەبوو بۆ پیاوو ژن زیانە.

*ئەگەر مروارییەکە زیوبوو لاوازی ژنەکەیەتی.

مرۆڤ: ئەوەی لەخەودا یەکێك لەشێوەی مرۆڤدا ببینێتو نەیناسێتو لەکەسێك نەچێت بیناسێت دەگونجێت ئەو روحو شێوازە روحو نەفسی خۆی بێتو خوداوەند نیشانیبدات.

*ئەگەر ئەو کەسەی بینی کردەوەی چاکە دەکات خۆیەتی.

*ئەگەر بینی لەخەودا کردەوەی خراپە دەکات هەر خۆیەتی.

*دەگونجێت ئەوکەسە سنوورو کۆتایی بێت یان رزقو چارەنووسبێت.

*ئەگەر دووکەس ببینێتو بترسێت دڵنیا دەبێت.

*ئەوەی پیاوێك ببینێتو بیناسێت خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر وەرگرتنی شتێك لێی یان هاوچەشنی ئەوە.

*ئەگەر بینی شتێکی لێوەرگرت پێی خۆشبوو ئومێدو هیوای بەدەست دێنێت لەدەسەلاتەت ئەگەر شایستەبێت.

*ئەگەر بینی وەك کراسێکی نوێی لێوەر بگرێت دەسەڵاتی پێدەبەخشێتو، ئەگەر ماڵی لێسەند نائومێددەبێت لێیو دژایەتیو ئاژاوە دەکەوێتە نێوانیان.

*هەموو مرۆڤێکی ناسراویش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+خودی خۆی.

+رەگەزی.

+هاوچەشنی.

+شاروپیشەکەی.

*ئەوەی مرۆڤێکی ناسراو ببینێت ئەو مرۆڤە پلەوپایەی بەرز دەبێتەوە، ئەگەر خۆی خاوەن پلەوپایەبوو نزم دەبێتەوە یا بەڵاو ئەهامەتی رووی تێدەکات ئەوەش بەڵگەیە لەسەر شەڕ یان خێر هەروەك بینیویەتی.

مرۆڤی نێر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر چاکەو فراوانیو گوشادی.

مریشك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مریشك ژنێکی گێلی زبرو رەقە ، خاوەن جوانییەو لەوەچەی پادشاو میرانە

یاخود وەچەو منداڵی کەنیزەكو خزمەتكارە، ئەوەی ببینێ لەخەودا مریشك سەر دەبڕن، ئابڕووی كچێكی داوێنپاك دەبات، ئەوەشی راویبكات ماڵو داراییەكی حەلاڵی دەستدەكەوێت، ئەوەی لەگۆشتەكەی بخوات لەلایەن عەجەمەوە ماڵێكی حەلاڵی دەستكەوێت.

*ئەگەر بینی مریشكو تاوس لەماڵەكەی دەخوێنن خاوەنی بەلاو نەهامەتیو داوێنپیسییە.

*هەروەها دەڵێن: مریشكو پەڕوباڵی ماڵو داراییەكی بەسوودو قازانجە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت مریشك لەخەودا ژنێك بێت هەتیو بەخێو بكاتو هەوڵو كۆششیان بۆ بكات لەپەیداكردنی خێرداو گسكیان بۆ بدات لەوپێناوەدا، بێگومان ئەو ژنە سوودمەندە.

*مریشكی هەڵنیشتوو ژنی چوستو چالاكو خاوەن بنەچەیە.

*مریشكی زیڵدانو سەرخۆڵیش ژنی بێچەڵەكو بنەچەیە باڕۆكەكانیشی وەچەی نێرینەیە كەلەزیناوە پەیدابوون.

*دەگونجێت مریشك بەڵگەبێت لەسەر ژنی خاوەن منداڵو چوونە ژوورەوەی مریشك بۆلای نەخۆش بەڵگەبێت لەسەر چاكبوونەوە، هەروەها باڕۆكەش بەو چەشنو شێوازەیە.

*بانگدانی مریشك شەڕو خراپە یاخود بەرگە.

*دەگونجێت هاتنە ژوورەوەی مریشك بۆ لای كەسی لەش ساغ ئاگاداری تووشبوونی بێت بەنەخۆشییەك تێدا پێویستی بەكات هەبێت بۆئەوەی چاك ببێتەوە.

*دەگونجێت هاتنە ژوورەوەی مریشك یان خاوەنداریێتی بەڵگەبێت لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو خۆشیو شادیو نیعمەتداری.

*باڕۆكە كوڕە یاخود جلوبەرگێكی دەرچەو كوندارە، یان دەروی خێرە بۆ یەكێك لەناڕەحەتیدابێت.

*ئەگەر مریشكێكی زۆر لەماڵەكەیدا بێتو بەهیچ شێوەیەك ئەژمەردە نەكرێت دەستەلاتداریو دەوڵەمەندییە، ترسو بیمەكەشی دەرەوێتەوەو حاڵو باری سەقامگیر دەبێت.

مریشكەبەكر: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر چنەری حەسیرو سووروسپیو بڕەری ئاوریشم یان دروستكەری راخەر. هەروەها

بینینی بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو مەزنیو خۆشەویستیو تەبایی.

مریشکەوان:(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر دەروولێکردنەوەو رەواندنەوەی غەمو پەژارەو بازرگانی کەنیزەكو کۆیلە.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

م ز

مزری (ترشۆکە):(نابلسی) دەڵێت: مزریو ترشۆکە لەخەودا بەڵگەیە لەسەرچاکبوونەوە لەنەخۆشیو ناساغی. دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رووپامایيو دوورِوویی بەهۆی خۆشی سەرەتاو کۆتای دواییەکەی.

مزگەوت:(ئیبن سیرین)دەڵێت: (عەبدولعەزیز)ی کوڕی (ئەبوداود) دەڵێت: پیاوێکی دەشتەکی مزگەوتێکی بەحەوتبەرد دروستکردو هەرکات نوێژێکی دەکرد دەیگووت: ئەی بەردەکان من پێتان دەڵێم خوداوەند تاكو تەنیاو بێهاوتایە ، پاشان ئەم پیاوە مردو روحەکەیان بەرزکردەوە روو بەئاسمان ئەویش وتی: منیش لەخەودا بینیم وتی - کاتێ بردیانم بۆ دۆزەخ هەریەك لەو بەردانە بەئەندازەیەك گەورەبوون دەرگاکانی دۆزەخیان لێگرت.

*مزگەوت بەڵگەیە لەسەر:

+قیامەت.

+کابەی ماڵی خودا.

+شوێنی کۆبوونەوە پەیداکردنی سوودو قازانج.

+کۆڕی یادو زیکر.

+مەیدانی جەنگو شەڕ.

*ئەگەر کەسێك مزگەوتێك دروستبکات شایستەی دادگابوو پۆستی دادوەری وەردەگرێ یان فتوا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانای خاوەن کتێبو نووسراو، بۆ کاغەزفرۆش بەڵگەیە لەسەر نووسینەوەی قورئانی پیرۆز ، بۆ رەبەن بەڵگەیە لەسەر مارەبڕینو هاوسەرگیری، بۆ خوازیارانی ماڵو داراییو دنیا بەڵگەیە لەسەر دروستکردنی بیناو ساختمانێك کەبەردەوام سوودو قازانجی بۆیدەبێ وەك حەمامو ئوتێلو فرۆشگاو فڕنو کەشتیو هاوچەشنی ئەمانە.

*ئەگەر مزگەوتێکی رووخاند واژووی ئەوەیە کەدروستیکردووەو بەڵگەیەلەسەر هەوڵولێبڕانی بۆئەوەی دروستیدەکات.

*ئەگەر فرۆشگایەکی دروستکرد دنیای زاڵکردووە بەسەر قیامەتدا.

*ئەگەر گەرماوێکی دروستکرد ئاینی تێکدەچێ بەهۆی ژنێکەوە، ئەگەر لەشوێنەکەی چاڵێکی هەڵکەند گوناهبار دەبێ بەگوناهێك کەئەنجامی دەدات یاخود لەپێناوی کۆمەڵێکدا کەوا لەسەر زانیاریو خێر لێی جیابونەتەوە یان دادوەرێك کەلەکاریخستوە یاخود پیاوێکی چاك کوشتویەتی یان شوێنێك پشوو یان هاوسەرگیری تێدابێتو پووچەڵیبکاتەوە.

*ئەگەر خۆی بەدەر لەجلوبەرگ بینی لەمزگەوتێکدا خۆی دادەماڵێ لەوەی شایستەیەتی، ئەگەر لەرۆژانی (حەج)دابوو (حەج)دەکات پشت بەخوا بەتایبەت ئەگەر بانگی تێدایا، ئەگەر گوناهباریبوو روولەتەویەو پەشیمانیدەکات، ئەگەر لەسەر حاڵەتێکی جیاواز نوێژی تێدادەکردو رووی نەکردبوە قیبلە روو لەدنیاگەری دەکاتو لەبازاڕێکدا خۆی سەرقاڵدەکات، ئەوجا بێبەشدەبێ لەدنیاش چونکە نوێژەکەی نادروستەو زەرەرکردنیشی هیلاکیو ماندوبوونیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خراپی ئەوەی رووی تێدەکات لەبێئاگایی لەحەرامو سووخۆریدا.

*بینینی مزگەوتی (حرام)بەڵگەیە لەسەر (حەج) بۆ یەکێك یەکلایی بووبێتەوە تێدا یان بانگی تێدا دابێ، ئەگەر ئەوە لەرۆژانی (حەج)دا نەبوو وەك خۆیەتی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ماڵی دەستەڵاتدار بۆیەکێك بیەوێت لەنێویدا دڵنیابێت.

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر:

+لانەو ماڵی زانا.

+مزگەوتی گەورەی شار.

+بازاڕێکی گەورەو مەزن وەك بازاڕی پارەگۆڕینەوەو زەرەنگەران.

*(ئەبوسەعد)دەڵێ: ئەگەر مزگەوتێکی بینی ئاوەدانبوو ئەو مزگەوتە پیاوێکی مەزنەو خەڵکێکی زۆر لەدەوری کۆدەبنەوە لەخێرو چاکەو یادی خودایا بەپێی ئایەتی: ﴿يُذكر فيها اسمُ الله كثيرا﴾(الحج: ٤٠).

*ئەگەر بینی مزگەوتەکە رووخا سەرۆکێکی بەئاین لەو شوێنەدا دەمرێ.

*ئەگەر بینی مزگەوتێك دروستدەكات رایەڵـەی خزمایـەتی دەگەیـەنێتو خەڵكی لەسەر خێر كۆدەكاتەوە.
*دروستكردنی مزگەوت بەڵگەیە لەسەر زاڵبوونو سەركەوتن بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا﴾(الكهف :٢١).
*ئەگەربینی پیاوێكی نادیار بەرنوێژی بۆ خەڵكیكرد لەمزگەوتێكداو پێشەواو ئیمامی ئەو مزگەوتە نەخۆشبوو دەمرێ.
*ئەگەربینی مزگەوتێك بوە بەحەمام بەڵگەیە لەسەرئەوەی پیاوێكی حاڵو بارداپۆشراو كاری خراپە ئەنجامدەدات.
*ئەگەربینی ماڵەكەیبوە بەمزگەوت رێزو پلەی بانگخوازی بۆ حەقی پێدەدرێ.
*ئەگەربینی لەگەڵ كۆمەڵێكدا چوەتە نێو مزگەوتێو چاڵێكیان بۆ هەڵكەند ژندەهێنێ، ئەگەربینی لەنێو دوانگەكەدا نوێژدەكات مژدەیە بۆی بەپێی ئایەتی:﴿فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ﴾ (آل عمران:٣٩)

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پیاوێكی زانایە، دەرگاكانیش پیاوانی زاناو پارێزەرانی مزگەوتن.
*مزگەوت بەڵگەیە لەسەر بازاڕو بازرگانی، مزگەوتی بەرز كەپلیكانە پێدا سەردەكەوێ رژدییە بەوەی كەهەیەتی، ئەگەر سووكو نزمبوو بەڵگەیە لەسەر ئاسانكردنی كاروبارو بەدەستهێنانی پێداویستی ئەوەی بەڵگەیە لەسەری.
*ئەگەر لەمزگەوتی شارەوە چوو بۆ مزگەوتی لادێ بەڵگەیە لەسەر پوچەڵكردنی كاتەكانیو پچڕانی رایەڵەی كۆمەڵەكەی یاخود گۆڕانی حاڵوباری واژووی ئەوەیە گەر لەمزگەوتی گوندەوە چوو بۆ شار.
*ئەگەر مزگەوتو شوێنێكی لەبۆخودا دروستكرد ئەگەر پادشابوو حەق جێبەجێدەكاتو فەرمان بەچاكەدەكاتو رێگری لەخراپە، ئەگەر زانابوو كتێبێك دەنووسێو خەڵكی سوود لەزانیاریو فتواكانی وەردەگرن، ئەگەر ماڵو ساماندرابوو زەكاتی ماڵو سامانەكەی دەدات، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ ، ئەگەر هاوسەرداربوو كوڕێكی دەبێتو بەباشە ناوی دەبەن، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێ،

وەگەرنا خزمەتی ئەو شوێنە دەکاتو بەیادی خوا ئاوەدانی دەکاتەوەو کاروبارەکانی دەبات بەڕێوە یان لەخێردا خەڵکی بەیەکەوە دەبەستێ لەسەر گوێڕایەڵی یان تەوبەدەکات بۆلای خوا لەوەی کردوویەتی یاخود ڕێنومایی دەکرێ بۆ لای ئیسلامو بەشەهیدی دەمرێ ئەوەش دەبێ، بەکۆشکەکەی لەبەهەشتدا ئەمەش لەکاتێکدا ئەگەر مزگەوتەکە بەوچەشنە دروستکرا کەشیاوە بەلام ئەگەر بەچەشنێ دروستیکرد وانەدەبوو یاخود دوانگەکەی لاربوو یاخود ڕووبەجێگەیەکیتربوو بەڵگەیە لەسەر واژووی خێر بەشەڕ.

*ئەگەربینی مزگەوتێك دروستدەکات یاخود خەڵوەتگەیەك لەئایندا شارەزا دەبێ یاخود ئەو ساڵە(حەج)دەکات یان شتێك دروستدەکات وەك حەمام یان ئوتێل یا فرۆشگاو شتیتر.

*ئەگەربینی سەقفی مزگەوت تێکدەکات هەتیوی بێدەرەتان دەژیەنێت، ئەگەر مزگەوتەکەی گەورەکرد لەئایندا خێر ئەنجامدەدات یا کرداری چاکە یاخود تەوبە یان ڕەوشتی بەرزو جوانو بەویژدانەوە لەگەڵ خودی خۆیدا دەدوێ.

*ئەگەر خۆی لەمزگەوتێکی نوێدا بینیەوە نەیبینیبوو ئەوساڵە (حەج)دەکات یاخود شارەزا دەبێت لەئاینی خودایا، ئەگەر فرۆشگاکەیبوو بەمزگەوت یان مزگەوتەکەی بوو بەفرۆشگا بەڵگەیە لەسەر کاروکاسبی حەلاڵ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی حەلاڵو حەرام بەیەکەوە تێکەڵدەکات.

*مزگەوتی وێرانەو بێنوێژخوێن بەڵگەیە لەسەر فەرامۆشکردنی زانایانو پووچەڵکردنەوەی فەرمان بەچاکەو ڕێگری لەخراپە.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دنیانەویستانی خۆدابڕ لەدنیاو ئەوەی لەدەستیاندایە.

*بینینی هەموو مزگەوتێك بەڵگەیە لەسەر رووگەو شوێنەکەی وەك مزگەوتی (ئەقصا)و (حەرام)و (دمشق)و (میسر)و هاوچەشنی ئەوانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانایانی هاوڕێباز یاخود نوێنەرانی پادشاکانیان، ئەگەربینی لەدەرگای مزگەوتەوە چووە ژوورەوەو کڕنووشی برد تەوبەی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وادخلوا الباب سُجداً وقولا حطة نغفر لكم خطاياكم﴾(البقرة: ٥٨).

*ئەگەربینی گەیشتوتە نێو مزگەوت بەڵام بەداخراوی بینیویەتی پاشان بۆیکرایەوە هاوکاری پیاوێکدەکات لەقەرزێکدا کەلەسەریەتی‌و قوتاریدەکات لێی‌و ناوبانگی باش لای خەڵکی دەردەکات.

*ئەگەربینی چوە نێو مزگەوت بەسواری رایەڵەی خزمایەتی دەپچرێنێ.

*ئەگەربینی لەمزگەوتێکدا دەمرێ لەسەر تەوبەیەکی پەسەندو قبوڵ دەمرێ.

*ئەگەربینی حەسیری مزگەوتێك دڕاو پوکایەوە خانەوادەکەی دوای چاکی خراپدەبن.

*دروستکردنی مزگەوت بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا بەپێی ئایەتی: ﴿قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِداً﴾ (الكهف:٢١).

*چوونە نێو مزگەوتی (حەرام) بۆ ئەوەی ژن دیاریدەکات بەڵگەیە لەسەر چوونە نێو ماڵی دەزگیرانەی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌وبیم‌و ڕاستگۆیی لەبەڵێندا.

مزگەوتی شار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مزگەوتی شار بەڵگەیە لەسەر خەڵکەکەی‌و بەرزاییەکەی سەرکردەکانیەتی‌و نزماییەکەشی ڕەشە خەڵکە ، ناوەڕاستەکەشی خەڵکی یادوزیکرکارە، دوانگەکەشی پێشەواو ئیمامی خەڵکە، گڵۆپ‌و چراکانیشی زانایان‌و خێرۆمەندو تێکۆشەرو پارێزەرانیەتی.

*حەسیرەکانیشی خەڵکی خێرۆمەندو چاکەکارە لەگەڵ ئەوەی تێدا کۆدەبێتەوەو نوێژی تیا دەکات.

*منارەی مزگەوت دادوەری شارە یان زاناکەیەتی بانگەوازی خەڵکیدەکات‌و رازین بەوتەکانی‌و بەپێی ڕێنومایەکانی دەچن بەڕێوەو پەیڕەوی بڕیارەکانیدەکەن، هەروەها دوعای قبوڵ‌و گیرایە.

*دەرگاکانی کرێکارو ئەمیندارانە، لەگەڵ هەرکەسێك بەرگری‌و پارێزگاریی لەخەڵکیدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: مزگەوتی شار لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+پادشاو فەرمانڕەوا بەهۆی بەڕێوەبردنی کاروباری ئاین‌و راگری حەق‌و ڕێگری حەرام.

+بازاڕێـك خـەڵكی ڕووی تێـدەكاتو سوودو خێری لێدەكەن بەپێی هەوڵو تێكۆشان.
+هەركەسێك پێویست بێت گوێڕایەڵی لەباوكو مامۆستاو زانا.
+دادپـەروەری بۆئـەوەی سـتەمی لێدەكرێتو ڕوودەكاتە مزگەوت.
+قورئانی پیرۆز.
+دەریا.
+حەمام كەشوێنی خۆپاككردنەوەیە.
+گۆڕستان شوێنی ملكەچییە.
+خۆشتن.
+چاكەكردن.
+پزیشكی.
+بێدەنگی.
+ڕووكردنە قیبلە.
+ئـەوەی پـەنای پێـدەگیرێت دژ بەدوژمنان وەك قەڵای پتەوو...
*سـەربانیش تایبـەتی پادشـاو فەرمانڕەوایـە، لەگـەڵ ئەوانـەی بەدیدەكـەن، درێژكردنـەوەش گـەورە پیاوانی وڵاتەو چراكانیشی گەنجینەیە لەگـەڵ ئـەوماڵو داراییـەی مزگـەوتی پێچـوانو ڕازاوە دەكرێـتو لـەپێناوی خوداوەنـدا دەبەخـشرێ، حەسـیرە ڕاخراوەكانیش دادپەروەرییەتی لەگەڵ ئەوزانایانـەی لـەژێر فەرمانڕەواییـدانو دەرگاكانیـشی پەردەكانیـەتیو منارەكـەی جێگرەكانیـەتی یـان هەواڵگرە.
*ئەگـەر بەڵگـەبوو لەسـەر فـەرمانڕەوا كۆڵەكـەكانی كـاتو دادەو چراكانیـشی پیاوچـاكەو زاناكـانی سـەردەمە، حەسـیرو ڕاخـەرەكانی بڵاوبوونـەوەی حـوكمو فەرمانڕەواییـەتی، سـەربانو سـەقفەكەی ئـەو كتێبانەیـە لـەكاتی پێویستدا بۆیاندەگەڕێتەوە، دوانگەكەی بەندەیـــەو میحرابەكەشـــی هاوسەرەكەیەتی.
*هـەروەها دەگونجێـت میحرابەكـەی بەڵگەبێت لەسەر ڕزقو ڕۆزی حەڵاڵ یان هاوسەری چاكوباش.
*منـارەش وەزیـرو پێـشەوای دادپەروەرە.
*دەگونجێت منـارە بەڵگـەبێت لەسـەر بانگبێـژان، قورئانـەكانیش بەڵگـەبێت لەسەر قورئـانخوێنو دوانگەش لەسـەر وتاربێـژان، دەرگاكـان لەسـەر دەرگـاوانو، بەرپرسیـشی بەڵگـەبێت لەسەر چراو ڕووناكی نێو مزگەوت.
*ئـەو مزگەوتانـەی بەرپرسـانی موسـوڵمانان ڕووی تێدەكـەن لـەكاتی سەفەر یان جەژنەكاندا بەڵگەیە لەسەر دروسـتكردنی بـۆ بـەجێهێنانی

ڕێوڕەسمەکانی ئاینو بەرزکردنەوەی وتەو بڕیاری موسوڵمانانو سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا، ئەگەر سووتاو کەوتەبەر تەوژمی با بەڵگەیە لەسەر خاوەنەکەی حوکمو فەرمانڕەوایی دەگۆڕێتو حوکمەکەشی لەکاتی لێکدانەوەدا حوکمی ئەو رارەوانەیە کەپێدا تێدەپەڕن.

م ژ

مژین: (نابلسی)دەڵێت: مژین بردنی ماڵوسامانە، ئەگەر مەمکەکانی مژی ماڵو پارە لەژنەکەی وەردەگرێ، هەروەها هەموو ئەندامێك بەڵگەیە لەسەر کەسێکی نزیك.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا مرۆڤێك دەیمژێ ماڵوسامانی لێوەردەگرێ.

*ئەگەر رانی مژی ماڵوسامان لەتیرەو هۆزو خانەوادەکەی وەردەگرێ.

م س

مسگەر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: خاوەنی دەیەکە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی ماڵوسامان بەدەستدەهێنێ لای جوولەکەو مەسیحیەکانەوە.

*ئەگەر شتێکی لەدەستیدا بینی با ئاگاداربێت لەکەسانێك دژایەتی دەکەن.

*ئەگەر مسگەرێکی بینی بوختانو درۆو جنێو دەدات.

م ش

مشار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دادوەرو ئەوەی نێوانی دوو لایەنی جیاواز یەکلاییدەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کشانەوە یان شوێنی دووڕووانو پلانەکانیان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیری.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوێك ببەخشێو چاوپۆشی بکات.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێکە دەباتو دەیدات، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرگیریی یان شەڕ، مشار هێزو پشتگیریو رزقو رۆزییە.

*مشاری ئاسایی پیاوێکی زانایەو مشاری داربڕینەوەش پیاوێکە رەش پێستەکان دەچەوسێنێتەوە.

*مشاری مەرمەڕ بەڵگەیە لەسەر کۆشك.

*مشاری داری ئەستوورو رەق بەڵگەیە لەسەر خەڵکی نەخوێندەوارو هاوچەشنەکانیان.

مشتومڕ: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هیچ خێرێکـــی تیانییـــەو دەســـتنوێژ دەشـــکێنێو لەگـەڵ پـەیمان مەگــەر مشتومڕ لەسەر شتێکی خراپبکات یان بانگەشەی چاکسازی.

مشك: (ئـیبن سـیرین) دەڵێـت: ژنێکـی خراپەکارە یان دزە یاخود رابردوویەکی خراپـــی هەیــــە، ئەگــــەر کۆمــــەڵبوو رەنگــەکانی جیـاوازبوون رەش‌و سـپی شەوگارو رۆژگارە.

*جـرج هـیچ خێرێکــی تێـدا نییــە، هـــەروەها دەڵـــێن: دزێکـــی لێهـــاتوو کارامەیە.

*هەروەها دەڵێن: مشك بەڵگەیە لەسەر منداڵ‌و بەردەستە.

*هاتنـــەدەرەوەی مـــشك لـــەماڵ بەسەرچوونی نازو نیعمەتە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئـیبن سیرین) دەڵێت: لەخـەودا بینـیم لەگـەڵ مـشکێکدا جووتبـووم لەپاشـی دەنکـە خورمایەك هاتەدەرەوە، (ئیبن سـیرین) وتی: تۆ ژنێکی بـەدکارت هەیـە؟ وتـی: بـەڵێ، وتـی: کـورێکی چاکت لـەو ژنـە دەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بوو بەخاوەنی مـشك دەبێـت بـەخاوەنی خزمـەتکار چونکە مشك لەخۆراکی مرۆڤ دەخـوات‌و خزمەتکاریش لەهی گەورەکەی.

(دمیری) دەڵێت: کۆتری کێوی بەڵگەیە لەسەر خواناسان‌و گۆشەگیری بۆ زیکرو یادو خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلاَّ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ﴾ (الإسراء:٤٤)

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر گۆڕانی بێـژو گـۆرانی‌و سـەما یـان هاوسـەرو خزمەتکار.

*ئەگــەر بینـــی مـــشکێك لەماڵەکەیـدا یاریـدەکات فـەرووپیت بەدەستدەهێنێ لەوساڵەدا چونکە یاریکردن دوای تێری دروستدەبێ.

*مشکی سپی‌و رەش بەڵگەیـە لەسـەر شەوو رۆژ ، ئەگەر لەخەودا بینی بـەرۆژ دێـــتو دەچـــێت بەڵگەیـــە لەســـەر تەمەندرێژی.

*ئەگەر بینی کراسەکەی کون کونکرد لـــەپێناوی ئـــەودا تێپـــەڕیوەو ئاشکرایدەکات.

*ئەگەر مشکێکی بینـی چاڵیهەڵدەکەن دزێکی کونکاری گیرفانبڕە.

*مـشك گەڕییـە ئەگـەر رەنگـی جیـاواز جیاواز نەبێ.

*ئەگـەر مـشکێکی رەش‌و سـپی بینـی هاتوچـوو تەمەنیدرێـژدەبێ سـپییەکان رۆژەو رەشەکانیش شەوە.

* هەروەها دەڵێن: مشك خانەوادەو ماڵو منداڵە.
* ئەگەر بینی مشکێك دەکوژێت زەفەر بەژنێکی داوێنپیس دەبات.
* ئەگەر بینی بەرد یان رمێك یاخود گوللەیەکی دەگرێتە مشکێك غەیبەتی ژنێکی خراپدەکات یان بەخراپە نامەی بۆ دەنێرێ.
* ئەگەر کۆمەڵێ مشکی زۆری بینی سپیو رەش لەیەك شوێندا لەسەر لابوون یان دەردەکەوتن بەتەواوی لەنێو بیرێکدا کەموکوڕی تەمەنیەتی.
* ئەگەر بینی مشکێك لەلووتی هاتەدەرەوە یاخود لەعەورەتی کچێکی خراپەکاریدەبێت، ئەگەر لەپاشی هاتەدەرووە ژنێکی بێخێری لێدێتەدەرەوە.
* ئەگەر لەماڵی خۆیدا چەندین مشکی بینی ژنانی بێخێر رووی تێدەکات.
* ئەگەر لەنێوجلەکانی یاخود لەسەر جێگەکەی مشکی بینی ژنێك تێکەڵیدەبێت کەهیچ خێرێکی تێدا نییە.
* ئەگەر پێستی مشکێکی بەدەستهێنا ماڵێکی کەم لەژنێکی خراپ بەدەستدەهێنێ.

م ق

مقەست: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکە شت دابەشدەکات، ئەگەر مقەستێکی بەدەستیەوە بینی لەبەربەرەکانیدا پێویستی بەدادوەر دەبێ.
* مقەست کوڕێکی پیاوچاکە لەنێوان خەڵکیدا.

(قەیرەوانی)دەڵێت: ئەگەر مقەستێکی بەدەستیەوەبینی ئەگەر کوڕی هەبوو کوڕێکی تریدەبێت، بۆ خزمەتکار بەهەمان شێوازە، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ.
* ئەگەر لەئاسمانەوە مقەستێکی بۆکەوتەخوارەوە لەکاتی نەخۆشیو بەلادا قەرزدەکات، بەلام ئەگەربینی بەمقەست خوریو پێستەو موودەبڕێ لەپشتی ئاژەڵێك بەهۆی گوتنی شیعرو هۆنراوەوە پارەو سامان کۆدەکاتەوە یاخود بەداوا بەدەستیدەهێنێت، بەلام ئەگەر ریشی خەڵکی بەو مقەستەبڕیو جلەکانی کەرتکردن پیاوێکی ناپاکە یاخود غەیبەتدەکات.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئابروو بردنو نکوولی لێکرتن.
* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەرپرسێك حەقو ناحەق لەیەك جیابکاتەوە.

*بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی منداڵو خزمەتکار.
*ئەگەربینی لەئاسمانەوە مقەستێکی بۆدابەزی تەمەنی بەسەردەچێت.
*ئەگەر بەمقەست ریشی خەڵکی بڕی یان جلوبەرگەکانیان غەیبەتو ناپاکیتان لەگەڵدا دەکات.
*هەروەها گوتراوە: مقەست بەڵگەیە لەسەر دوو هاوەڵ کەرێککەوتوون لەگەڵ یەك.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بەدەستی یەکێکەوە بینرا لەدایکەوە برایەکی دەبێت.
*ئەگەر مقەستێکی بەدەستیەوە بینی خوری پێدەبڕی ماڵوسامانێکی زۆر کۆدەکاتەوە.
*ئەگەر مقەستی بەدەستیەوە دی لەشەڕو ئاژاوەدا ناچار دەبێت بچێتە بەردەستی دادوەر.
*هەروەها دەڵێن: پیاوێکی چاکەکارە لەنێوان خەڵکیدا.

م ل

ملکەچی(سەرشۆڕی):(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هەڵسان بەکاری خراپو لادان لەقورئانو سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ).

ملوانکە(زریزە):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ملوانکەو زنجیر بۆ ژنان جوانیو شۆخو شەنگیانە لەگەڵ هیواو ئارەزوویان.
*ملوانکەی داڕێژراو لەدووڕوگەوهەر ترسانە لەگەڵ قورئان لەبەرکردن بەپێی بچووکی گەوهەرو جوانیو زۆریی.
*ئەگەر ملوانکەیەکی زێڕیی لەملی خۆیدا بینی کارێکی موسوڵمانانی پێدەسپێردرێ یاخود ئەمانەتێك.
*گەوهەر لەملوانکەدا یان شیلانەی نێوی ناوەڕۆکیو کۆتاییەکەیەتی.
*ملوانکە بۆ پیاوان ئەگەر پارەی زیوینی لەگەڵبوو بەڵگەی هاوسەرگیرییە لەگەڵ ژنێکی شۆخو شەنگدا، بوونی یاقووتو گەوهەریش جوانییەتی، ئەگەر لەزیوبوو دەستەڵاتو پارەداریو خۆشحاڵییە، ئەگەر لەئاسنبوو دەستەڵاتو توندوتیژییە، ئەگەر لەزێڕێکی پاكو پوختبوو خۆشیەکانی دنیایە، ئەگەر درایە پاڵ ژن ژنێکی خراپە .
*ملوانکە بۆ ژن ماڵو سامانێکە مێردەکەی لای ئەو ئەسپەردەیکردووە.
*هەندێکدەڵێن: ئەو جوانییەی ژنان لەگەردنیاندا هەڵیدەگرن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرو کوڕەکانیان، بەڵام بۆ

پیاوان هاوچەشنی ئەو خەوە بەڵگەیە لەسەر ناپاکیو ئاڵۆزبوونی هۆکارەکان. (نابلسی) دەڵێت: ملوانکە بۆ دووگیان کورە، ئەگەر بچرا یان شکا دەستەڵاتدار لادەبرێ.

* ملوانکەی سوور بۆ ژن دەمامکێکی سوورە، بۆژنی هاوسەردار کورەو بۆ رەبەنیش مێردە.

* ئەگەر چەند ملوانکەیەکی بەملی خۆیەوە بینیو نەیدەتوانی هەڵیبگرێ ناتوانێ کردار ئەنجامبدات.

* ئەگەر ژنێك بینی ملوانکەیەکی لەملدایەو ئەو چاکییەی تێدایە یان خراپ لێکدانەوەکەی دەدرێتە پاڵ مێردو بژێوی پەیداکاری یان ئەمانەتپارێزیدەکات.

ملو گەردن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرنەوەی سنگو گەردنی پێدەبەسترێ، هەروەها (ئیبن سیرین) دەڵێت: رێکخستنی کاروبارە.

م ن

منارە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: منارە پیاوێکە خەڵکی لەسەر خێرکۆدەکاتەوە، رووخانی منارەی مزگەوت مەرگی ئەو پیاوەیە لەگەڵ سستی باسو خواسیو پەرتەوازبوونی نوێژخوێنانی مزگەوتەکە.

* منارەی مزگەوت خاوەن پۆستە یان پیاوێکە خەڵکی بانگدەکات بۆ لای ئاینی خوا.

* ئەگەربینی منالێکی کەوتە نێو بیرێکەوە توانای دەستەڵاتی بەسەردەچێتو خەونەکەی بەڵگەیە لەسەرنەوەی ژنێکی زماندرێژدەهێنیو وێرای ئەوەی ژنێکی بەدینو شۆخو شەنگی هەیە.

* ئەندازیارێك بینی سەرکەوت بەسەر منارەیەکی مەزندا لەدار دروستکرابوو پاشان بانگی لێوەیدا، خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێرایەوە، ئەویش وتی: دەستەلات بەدەستدەهێنیت لەگەڵ پلەوپایەی بەرز بەدووپوویی.

* دەگێرنەوە (قەعقاع) دەهەزار درهەم قەرزاربوو غەمو پەژارە رووی تێکرد لەخەوەکەیدا باوکی لەسەر لێواری منارەیەك بینی یادوزیکری خودای دەکرد، کاتێ بینی بانگیکرد پاشان بەئاگاهات، ئنجا لەراڤەکارێکی خەوی پرسی، ئەویش بەم چەشنە بۆی لێکدایەوە: منارەکە پلەوپایەو شکۆمەندییە باوکت بەدەستی دەهێنێت، ئەویش وتی: باوکم مردوە، راڤەکاری خەو وتی: تۆ کوری باوکی خۆت نیت؟ وتی: بەڵێ، وتی: دەگونجێت تۆ ببیت بەزانا یان میرێك،

يادو زيكرى خوداش ئەوەيە تۆ لەغەمو پەژارەدايتو خوداوەند دەرووى خێرت لێدەكاتەوە بەپێى ئايەتى: ﴿فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾(الانبياء:٨٧). ئەوەندەى بەسەرا رانەبورد پياوێك هات دەستيگرتو وتى: تۆ (قعقاع)ى ؟ لەنەفسى خۆيدا وتى: ئەمە قەرزارێكە لێم نابێتەوە، بەلاَم ئەو وتى: (سەعدانە) ژنێكى نەخۆشەو بانگدەكات، كاتىَ چوو لەگەلَى كۆمەلَىَ ريش سپى دانيشتبوو نوسراوێك نووسرابوو بەم شێوەيە (سەعدانە) سێيەكى مالَەكەى دەدات بە(قعقاع) دواى سىَ رۆژ ئەو ژنە مرد.

مندالَ: (نابلسى) دەلَێت: لەخەودا بينينى بەلَگەيە لەسەر غەمو پەژارەو ماندوبوونو چاودێرىو دلَراگرتنى نەزانو ئارەزووبازان.

*ئەگەر كچۆلَەيەكى بچووكى هەلَگرت ئەگەر زيندانى يا گەمارۆ درابوو ياخود ماندوبوو بەهۆى كێشەو هەژارييەوە دەرووى لێدەكرێتەوەو دلَخۆشدەكرىَ، ئەگەر لەهيچكام لەوحالاَنەدا نەبوو كچۆلَەكە غەمو پەژارەيە ئەگەر ژنێكى نەخۆشبوو دەرووى لێدەكرێتەوە مەگەر لەدەمەوەببينىَ ئەوجا بەلَگەيە لەسەر مەرگو تياچوون.

(ئيبن سيرين) دەلَێت: مندالَ لەخەودا دوژمنێكى لاوازە هاوەلاَيەتى دەردەخات پاشان دژايەتى.

*ئەگەر پياوێك بينى بوە بەمندالَ پياوەتى بەسەر دەچێت ئەوكات خەونەكەى بەلَگەيە لەسەر دەرووى خێر لێكردنەوە.

*ئەگەر بينى منداڵێك هەلَدەگرىَ كارێك رێكدەخات.

*ئەگەر بينى لەقورئان يان كتێبى ئەدەب فێردەبێت لەگوناهو تاوان تەوبەدەكات.

*ئەگەر بينى كۆمەلَێك منداڵيبوو خەونەكەى غەمو پەژارەى تووشدەبىَ چونكە مندالَ ناتوانىَ پەروەردەبكرىَ بەچەشتنى ئێشوئازار نەبىَ.

*هەروەها دەلَێن: ئەوەى ببينىَ منداڵێكى بچوكى بوە زيادەيەكە پێيدەگات يان نازو نيعمەت ياخود غەمو پەژارەيە.

*هەروەها دەلَێن: مندالَى بچووك بەلَگەيە لەسەر غەمو پەژارەى كەم.

*كچى بچووك لەخەودا فەرِوپيتو قوتاربوونو ئاسانييە دواى نارەحەتى.

*ئەگەر بینی منداڵێکی کڕیوە غەموپەژارە دێت بەسەریا، ئەگەر کچێکی هێنا خێر رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی جلوبەرگێکی ئەرخەوانی درا بەسەریا هاوسەردەگرێ لەگەڵ ژنێکی رەچەڵەك پاكو پوخت.

*ئەگەر خەوێکی لەوچەشنەی بینی خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر باڵغبوونی کوڕەکەی، ئەگەر بەپیری بینی خەوەکەی بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*ئەگەر بینی کوڕەکەی گوناهو تاوانێکی ئەنجامداوە بەنهێنی ئابڕوویدەچێت.

*ئەگەر بینی کوڕێکی باڵغی بەدەستهێنا مەزنیو شکۆو هێزە بۆیو دایکیشی لەلێکدانەوەدا لەپێشترە لەباوکی.

*ئەگەر ژنێك منداڵێکی نێرەمووکی بینی خێرێکە دەیکات بەپێی باشی یان خراپی.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ کوڕێکی بچووکی هەیەو بینی بوە بەپیاو بەڵگەیە لەسەر مردنی.

*هەروەها دەڵێن: ئەو منداڵەی بگات بە پیاو بەڵگەیە لەسەر بەهێزکردنو یارمەتی.

*ئەگەر لەخەودا بینی کوڕییبوەو ژنەکەی دووگیانبوو کچی دەبێتو بەپێچەوانەشەوە.

*دەگێڕنەوە ژنێك لە(مەککە) قورئانخوێنبوەو لەخەودا دەبینێ لەدەوری (کابە) خزمەتکاری لێیەو رێحانەیان بەدەستەوەگرتووەو رەنگی جۆراو جۆری هەیەو دەڵێ: بێگەردیو پاکی بۆ خوا چۆن ئەوە لەدەوری (کابە)یە. ئنجا پێیدەڵێ: نەتزانیوە (عەبدولعەزیزی کوڕی ئەبی داود) ئەمشەو ژنیهێناوەو بۆبەیانی مردوە.

*ئەگەر بینی بوە بەمنداڵ نەزانیو نەفامی دەردەبڕێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا غەمو پەژارەیە ئەگەر منداڵێکیبوو بەباوەش هەڵیدەگرێ، منداڵی هەرزە مژدەیە.

*ئەگەر ئەو وڵاتە گەمارۆدرابوو خەڵکی لەناڕەحەتیدابوونو بینی منداڵێکی جوانکیلە خۆیکرد بەشاردا یان لەئاسمان دابەزی یاخود لەزەویهاتە دەرەوە مژدەو دەرووی خێرە بۆ خەڵکی ئەو شوێنە.

*منداڵی باڵغ هێزو شکۆمەندییە.

*ئەگەر بینی منداڵێکەو لەقوتابخانە فێری قورئان دەبێت تەوبە دەکات یاخود لەشکۆمەندییەوە دەچێت بۆ سووکیو رسوایی.

*ئەگەر بینی بوە بەمناڵێکی لوسکەو بێمـوو میراتیـەکی لەدایکـەوە بـۆ دەمێنێتەوە.
*ئەگـەر هـەژارێك بینـی بوە بەمنداڵ رزق‌ورۆزی‌و دەوڵەمەنـدی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر لاوێك بینی بوە بەمنداڵ باش نییە.
*ئەگەر نەخۆشێك بینـی بوە بەمنداڵ دەمرێت.
*ئـەوەی خـۆی بەمنـداڵی ببینـی‌و دادگـایی هـەبێت دەدۆڕێ‌و شکستدەخوات.
*ئەگـەر رووخساری خـۆی لەئاوێنـەدا بەمنداڵی ببینـی‌و ژنەکـەی دووگیانبێت ژنەکەی کوڕێکی دەبێت لەخۆیدەچێت.
*لەباوشەکردنی منداڵی بچووك غـەم‌و پەژارەیـە، ئەگـەر منداڵەکـە نێرینـەبوو دەرەنجامەکـەی باشـە، بـەڵام ئەگـەر مێینەبوو خراپە.
*منـداڵی بـچووك لەخـەودا بینینـی بەڵگەیـە لەسـەر تـاوان‌و خوداوەنـد دەفـەرموێت: ﴿ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِندَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ (الأنعام:١٢٤).

*دەگونجێت بینینیان بەڵگەبێت لەسەر شایی‌و خۆشی‌و جوانکاری.
*دەگونجێـت بینیـان ئەگـەر منـداڵی خەوبینیـەربوون بەڵگـەبێت لەسـەر فیتنەو گۆڕان بەپارە.
*دەگونجێـت بینینـی منـداڵی بـچووك بەڵگـەبێت لەسـەر دەسـتبەرداربوون بەڕازیبوون بەکەمترین جۆری بژێوی.
*دەگونجێت کوشتنی منـداڵ لەخـەودا بەڵگەبێت لەسـەر زانیـاری زۆروفراوانـی بـەهۆی چـیرۆکی (خـضر) (سـەلامی خـوای لێبێـت) ئەگـەر کوڕیـان تێـدابوو بینیان بەڵگەیە لەسەر مـاڵ‌و سـامان‌و هاوسەرو زۆری خێر.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە بۆ یـەکێك بـەدیبکات ﴿ يَا بُشْرَىٰ هَٰذَا غُلَامٌ﴾ (یوسف: ١٩).
*ئەگـەر بینـی کـوڕێکی هـەبوو غەم‌وپـەژارە یـان نەخۆشـی رووی تێدەکات.
*ئەگـەر بینـی کـچیبوو دەرووی لێدەکرێتەوە.
*ئەگـەر منـداڵێکی بـچووکی هـەڵگرت غەم‌و پەژارە بەدەستدەهێنێ.
*ئەگـەر ژنێکـی دووگیـان کوڕێکیبـوو مـژدەی کـچی پێـدەدرێ‌و بەپێچەوانەشەوە.

منـــــدالی دۆزاوه(بێکـــــه‌س): (نابلسی)ده‌ڵێت: به‌ڵگه‌یه‌ له‌سه‌ر دوژمن به‌پێی ئایه‌تی: ﴿فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا﴾ (القصص:٨).

* ده‌گونجێـــت به‌ڵگـــه‌بێت له‌ســـه‌ر كۆڵه‌كـه‌ی شـتو ڕه‌واندنـه‌وه‌ی غـه‌مو پـه‌ژاره‌ بـه‌پێی ئایـه‌تی: ﴿فَرَدَدْنَاهُ إِلَى أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ﴾ (القصص:١٣) ﴿فَرَجَعْنَاكَ إِلَى أُمِّكَ﴾ (طه:٤٠).

م و

موزده‌لیفـه‌: (نابلـسی)ده‌ڵێـت: ئه‌گـه‌ر خۆی تێدا بینییـه‌وه‌ پیاهه‌ڵدانی بـاش به‌ده‌ســـتده‌هێنیٚ بـــه‌هۆی هه‌وڵـــدانی له‌خواپه‌رســـــتیو گوێڕایه‌ڵیـــــداو ده‌گونجێـت ئـه‌و قـه‌رزه‌ی له‌سـه‌ریه‌تی بیداتـــه‌وه‌ یـان بـــه‌ڵێنو په‌یمانه‌كـــه‌ی به‌جێبگه‌یه‌نێت.

موسی(سه‌لامی خـوای لێبێـت): (ئـیبن سـیرین)ده‌ڵێـــت: ئه‌گـــه‌ر (موســـی)و (هــارون)ی بینــی یــاخود یــه‌كێكمیانی بینی له‌سه‌رده‌ستی ئـه‌ودا سته‌مكارێك تیاده‌چێت، ئه‌گـه‌ر بـه‌دیكردن خۆیـان ئامـــاده‌ی جـــه‌نگكردبوو ســـه‌ركه‌وتن به‌ده‌ستده‌هێنێت.

(نابلـسی)ده‌ڵێـت: ئه‌گـه‌ر (موسـی)ی بینی په‌روه‌ردگار له‌سه‌رده‌ستی ئـه‌ودا ســـته‌مكارێك لـــه‌ناو ده‌بـــاتو پاشـــان شـــــــكۆمه‌ندیو ســـــــه‌ركه‌وتن به‌ده‌سـتده‌هێنێتو هــه‌رگیز ملكه‌چـیو ڕسوایی ڕووی تێناكات.

* بینینـــی (موســـی) (ســـه‌لامی خـــوای لێبێـت) به‌ڵگه‌یـه‌ له‌سـه‌ر هێـزی حـه‌قو ڕاســـتیو زاڵبـــوون به‌ســـه‌ر ناحه‌قانـــدا، ئه‌گـــه‌ر پادشـــایه‌كی ســـته‌مكار یـــان ســـه‌رۆكی زندیقـــه‌كانبوو خوداوه‌نـــد تیایـده‌باتو له‌شـه‌ڕو خراپـه‌ی قوتـار ده‌بێت.

* ئه‌گـه‌ربینی چـوه‌ته‌ سـه‌ر كێوه‌كـه‌ی (موسی) یاخود جلوبه‌رگێكی پۆشـیوه‌ ئه‌گـه‌ر ده‌سـته‌ڵاتدارو دوژمنداریـشبوو زاڵده‌بێت به‌سه‌ر دوژمنه‌كانیداو ده‌گـات به‌هیواو ئاواتی خۆی، ئه‌گه‌ر زیندانیـه‌ك بینـی یـاخود كه‌سـێك لـه‌ده‌ریادا پـه‌كی كه‌وتبوو به‌ڵگه‌یـه‌ له‌سـه‌ر قوتـاربوونی، ئه‌گـــه‌ر كه‌ســـێك بینـــی له‌جه‌نگـــدابوو سه‌رده‌كه‌وێت.

* ئه‌گـه‌ر (موســی)ی بینــی زاڵــده‌بێت به‌سه‌ر بارودۆخی خۆیـدا بـه‌ڵام له‌لایـه‌ن كه‌ســـه‌كانیه‌وه‌ غـــه‌مو پـــه‌ژاره‌ ڕووی تێده‌كات، ئه‌گه‌ر موسافیرو گه‌شتیاربوو له‌ده‌ریادا سه‌لامه‌تو قوتارده‌بێت.

*بینینی (موسی)(سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر تاقیکردنەوە لەمنداڵیدا یان جیابوونەوەی خزمو کەس‌وکارو لەئامێزوگرتنی لەلایەن کەسانی بێگانەوەو تێکەڵبوون لەگەڵ پادشا ستەمکارەکان‌و بەجێهێنانی بەڵێن‌و پەیمان‌و بوون بەزاوای پیاوچاکان‌و شارەزابوون لەکاری سەرسوڕهێنەر.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر سەفەر لەدەریاداو دەرەنجامەکەشی بەخێرو سوود کۆتایی بێت، دەگونجێت دەربارەی ئابڕووی قسەیەك بکرێ بەوچەشنەبێت.

*ئەگەر خواناسێك (موسی)یان بینی بەڵگەیە لەسەر زیادبوونی نووری نێوناخی‌و بەدەستهێنانی پلەوپایەی بەرزوبڵند.

*ئەگەر ژنێك (موسی)ی بینی دەترسێ کوڕەکەی تیابچێت یاخود نەهامەتیەك رووی تێبکات‌و بەخراپ چارەنووسی کۆتایی بێت، بەهەمان شێوەیە چەشن بۆ یەکێك (موسی) ببینێ لەمنالآن.

*ئەگەر گۆچانەکەی (موسی) ی بینی بەدەستیەوە پلەوپایەیەکی مەزن بەدەستدەهێنێ لەگەڵ سەرکەوتن بەسەر دوژمناندا ئەگەر جادووی لێکرابوو پووچ‌و بەتاڵدەبێتەوە.

*دەگونجێت دەرکەوتنی گۆچانی (موسی) بەڵگەبێت لەسەر سەرکەوتنی باوەڕداران‌و تیاچوونی بێباوەڕان.

موسوڵمان بوونی مرۆڤ لەخەودا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەر هاوەڵ پەیداکەرێك لەخەودا خۆی یان یەکێکی دی ببینێ لەبەهەشتدایە یان لەسەر سینی زیوە موسوڵماندەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَحُلُّوا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ﴾ (الإنسان:٢١).

*بەهەمان شێواز ئەگەر ببینێ دەچێتە نێو قەلایەك ، دەگێڕنەوە لەپێغەمبەروە (ﷺ) دەفەرموێت: "پەروەردگار دەفەرموێت: هیچ پەروەردگارێك نییە بەدەر لەمن، بەرزوشکۆمەندبێت قەلای من، ئەوەی بچێتە نێوی دڵنیا دەبێت لەسزای من".

*ئەگەر هاوەڵ پەیداکارێك (موشریك) ببینێ موسوڵمانبوە یاخود روو بەرووی(قیبلە) نوێژدەکات یاخود ببینێ سوپاسی خودا دەکات رێنموونیکراوە بۆ لای ئیسلام ، ئەگەر لەلانەی ناموسوڵمانیدا بێت‌و لەخەودا ببینێ روو بەلانەی ئیسلام رووی وەرگێڕاوە دەمرێت بەخێرایی چونکە

لای ئیسلام شوێنو جێگە حەقو ڕاستییە.

* ئەگەر موسوڵمانێك ببینێ لەخەودا وەك ئەوەی بڵێت: موسوڵمانبووم کاروبارەکانی ڕێکدەبنو دڵسۆزی پتەوو قایم دەبێت.

* ئەگەر موسوڵمانێك ببینێ بۆ جاری دووەم موسوڵمان دەبێت لەبەلاو نەهامەتی پارێزراو دەبێت.

* ئەو هاوەڵ پەیداکارەشی ببینێ مردوە، پاشان زیندو دەبێتەوە موسوڵماندەبێت، بەهەمان شێوە ئەگەر خۆی لەکەشتیەکدا لەنێو دەریادا ببینێ موسوڵماندەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: بریتییە لەسەقامگیربوونی ئاین ، هەموو هاوەڵ پەیداکەرێکە گەر لەخەودا ببینێ یاخود یەکێکیتر ببینێ لەبەهەشتدایە یان بازنی زیوی پێدراوە موسوڵماندەبێت، ئەوەی شایەتومان بەزاریا بێت لەخەڵکی ناموسوڵمانی ژێر بەیداخی موسوڵمانان لەنارەحەتی قوتار دەبێتو ڕێنمونی دەکرێت دوای سەرگەردانی ئەگەر دوودڵ بێت، خۆنەگەر بەزۆر وای لێکرابێت دەکەوێتە کارێکەوە کەخۆی لێی پاراستوە، بەلام ئەگەر پاشگەزبوبوەوەو لەخەودا شایەتومان بەدەمیا هات دەگەڕێتەوە بۆ لای دایكو باوکی یان بۆ ئەو شوێنەی کۆچی لێکردوە یان بۆ ئەو هۆکارەی ئەنجامیداوە، ئەگەر موسوڵمانبوو بەڕاستگۆییو حەقبێژی ناوبانگ دەردەکات.

موشتەری: (نابلسی)دەڵێت: خاوەنی گەنجینەی فەرمانڕەواو پادشاییە.

* بینینی موشتەری لەگەڵ مانگ بەڵگەیە لەسەر :

+ماڵ.

+کڕین.

+ڕزقوڕۆزی.

+پلەوپایەی بەرز.

* ئەگەر لەگەڵ مانگدابوو نزمبوو یان سووتابوو بەڵگەیە لەسەر قورئانخوێندن یان تۆڵەسەندن یاخود کۆڕی دانیشتنو فەرموودەو خەولێکدەرەوەو نوێژو ڕۆژوو بەندایەتیو (حەج).

م وو

مووبڕ(قرژبڕ): (ئیبن سیرین)دەڵێت: مووبڕ پیاوێکە زەرەر بەدەوڵەمەند دەگەیەنێتو سوود بەهەژاران.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی مووبڕەوە بەڵگەیە لەسەر پۆلیس ماڵوداراییی خەڵکی بەشەڕو ئاژاوە دەستبەسەرا

دەگریێت، ئەگەر لەخەودا مووی ئاژەڵی بڕیەوە بەڵگەیە لەسەر خێروچاکەو پشوودان بەو ئاژەڵە یان بەخاوەنەکەی، وەگەرنا واژووی ئەوەیە.

مووروو: یەك مووروو هاوڕێیەکی بێپشتگیرە، مورووی زۆریش ماڵو دارایی حەرامە.

* لەخەودا خزمەتکار یاخود ماڵو داراییە، ئەگەر بینی مووررووی بەدەستهێناوە ماڵو دارایی خزمەتکار بەدەستدەهێنێت.

ئەگەر نقێمی ئەموستیلەکەی بینی بوە بە مووروو لەگەوهەر دەچێ بانگەشەی ڕێزداریدەکات بەلاّم لەراستیدا وانییە، یاخود خۆی بەنەتەوەیەك دەچوێنێ بەلاّم لەوان نییە.

* ئەگەر ئەموستیلەیەکی نقێمداری بینی لەمووررودروستکرابوو کردیە پەنجەی دەبێت بەخاوەنی شتێكو دەترسێ لەدەستی بچێتو هەژار بکەوێت.

مووررووان: لەخەودا پیاوێکە کاروباری ژنان دەگرێتە دەستو جوانکاری تێدا ئەنجامدەداتو مووررووش ژنە.

مووس(گوێزان): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هیچ خێرێکی تێدا نییە مەگەر گۆشتی پێ توێتوێ بکرێ یاخود ئاژەڵێکی پێبریندار بکات ئەوکات زوبانی پیسو زاڵەو خەڵکی ئازاردەدات.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا کوڕێکی نێرینەیە، چونکە مندالّی بێخەتەنە دەکرێت ، ئەگەر پێی بڕا بەسەرچوونی کارێکە خەریکە ئەنجامیدەدات.

* مووس بەڵگەیە لەسەر رقو قینو زوبانی درێژی بریندارکار.

مووکێش: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر:

+مندالّی بەئارامو هێمن.

+ماندوبوونو هەوڵوکۆشش.

+گوفتار.

* بۆ بێکارە خزمەتە.

مۆ

مۆخ(کرۆك): (نابلسی): دەڵێت: مۆخو کرۆکی شتێك زانیاری بەسوودو دڵسۆزییە لەگوتەوکردارو نهێنیەکی چاکە.

مۆرانە(خوورك): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مۆرانە بەکرێگیراوە یان دراوسێیە یان خزمەتکاری دزە، قوماشی ماڵ کەم کەم دەدزێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ململانێ لەزانستو دەمەدەمەدا، ئەوەی ببینێ لەکیس یان

گۆشانەکەیداوە ئەوا بەڵگەیە لەسەر مردنی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: مۆرانە پیاوێکی دوونوویانی فیتنەیە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر نەخۆشێك مۆرانەی بینی لەماڵەکەیدا یان دابوویە لەشولاری دەمرێ.

*مۆرانە لەدەرگاو سەرجێگەدا یاخود لەسەر مێزی نانخواردن نەخۆشییە.

*دەگونجێت مۆرانە بەڵگەبێت لەسەر زۆری ماڵو منداڵو کەمی ماڵوسامان بەپێی ئەو گوتەیەی دەڵێن: منداڵ مۆرانەی ماڵەو مۆرانەش دوژمنی خانەوادەو خێزانە.

مۆرکردن: مۆرکردن لەخەودا ئەگەر بەتاڵبوو یا بەدەستی جنۆکەبوو یامۆردرا لەچاوو گوێو دەمو دڵ بەڵگەی خەشمو قینی خواییە بۆ یەکێك ئەگەر حاڵێکی لەو چەشنە رووی تێبکات.

*ئەگەر مۆری بەدەستی خۆیەوەبینیو مۆرکی دەدا لەماڵو خەرمانو شایستەی دەستەڵاتبوو پێیدەبەخشرێو گەر هەژاریشبوو دەوڵەمەنددەبێت.

مۆرد: (ئیبن سیرین) دەڵێت: سەبارەت بە مۆرد وتراوە: پیاوێکە بەڵێنو پەیمان بەجێدەهێنێتو، نیشانەو بەڵگەی نائومێدیو بێزاریشە، ئەوەی ببینێ تاجو سەوڵەدانی مۆرد بەسەریەوەیەتی پیاو بێت یان ژن هاوسەرداری بەردەوام دەبێت، بەهەمان چەشن ئەگەر بۆنیکرد، ئەوەی لەماڵی خۆیدا بەدیبکات خێرێکی هەمیشەییەو ماڵو داراییەکی بەردەوامە.

*ئەگەربیبنی لەلاوێك مۆردی وەرگرت پەیمانێك لەدوژمن وەردەگرێت.

*ئەگەر بینی مۆرد دەروێنێ کاروبارەکانی بەرێکی جێبەجێدەکات.

*مۆرد کەتیرەو ئاوەدانی هەمیشەییە یان دەستەڵاتو خۆشحاڵییە.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر لەشساغیو میانەرەوی گەلێكو داپۆشینی دەمو چاو بەقژ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نائومێدی لەوەی بەدەستدێت.

مۆری داخکردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دڵی مرۆڤو دانانی ناوناتۆرە بۆیان.

*هەروەها گوتراوە: بەڵگەیە لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆش.

مۆز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مۆز بۆ داواکاری دنیا رزقو رۆزییە بەدەستی دەهێنێت بەپێی شوێنی روانی، بۆ

خوازیاری ئاین بەئەندازەی هێزیەتی لەبەندایەتیدا.
* دار مۆز بەڵگەیە لەسەر پیاوێکی دەوڵەمەندی باوەڕداری رەوشت بەرزو، رواندنی لەماڵێکدا بەڵگەیە لەسەر لەدایکبوونی کوڕ، پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ﴾ (الواقعة: ٢٩).کەمۆزە.
* دارمۆز لەبەرێزترین دارەکانەو گەلاکانی باشترین گەڵایەو لێکدانەوەی بەپێی دارەکەیەتی.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵێکی بەدەستهێنراو کورە یان مرۆڤ لەگۆڕ یان زیندانەکەیدا، یاخود کتێبێکی پڕ لەهەواڵی رابردووە، یاخود ئەو کتێبە بەرگ رەقانەی باسی زانیاریدەکات چونکە میوەکانی بەهەشتە: ﴿وَطَلْحٍ مَنْضُودٍ﴾.
* هەروەها بەڵگەیە لەسەر جلوبەرگو خۆشەویستیو تەبایی.
* مۆز پیاوێکی بەخشندەی خواناسی رەوشت بەرزو جوانە، ئەگەر لەماڵێکدا روا هاوەڵەکەی کوڕیدەبێ.
* ئەگەرببینی خواردی ماڵو سامانی لەشەریکایەتیو پیاوێکی عەجەمیەوە دەستگیر دەبێت.

* مۆز بۆ بازرگان ماڵو داراییەو بۆ دنیانەویستان ئاینو خواناسییە بۆ نەخۆش خراپەو ترسی مردنی هەیە.
مۆم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مۆم دەستەلاتدارە یان کوڕێکی پلەدارو سەخیو بەخشندەیە، کونی مۆم ماڵێکی حەلاڵە دەگات بەدەستی خاوەنەکەی دوای ماندوبوون.
(نابلسی)دەڵێت: مۆم بۆکەسێکی رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرەکەی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەستەلات یان پیاوچاکێك، ئەگەر هاوسەرداربوو بەڵگەیە لەسەر دەستەلاتو رێنومایی بۆ نەزانو دەوڵەمەندیشە بۆ هەژار.
مۆمدان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر بۆ کەسێکی رەبەنو، بۆ هاوسەریش بەڵگەیە لەسەر کوڕێکی جوانکیلە.

م ە

مەتران[1] : (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بوە بەمەتران خەڵکی ملکەچی بۆ دەنوێنن پیاوێکی دەستەلاتدارە خەڵکی بانگدەکات بۆ بیدعەو بەئەندازەی ملکەچیان وەلامی دەدەنەوەو بەئەندازەی بەرزی بەرز دەبێتەوە ناوبانگی لەنێو خەڵکیدا بلاودەبێتەوە.

*ئەگەر بەمەتران بانگکراو خۆی پێی خۆشبوو بیدعە یان درۆیەك دەکاتو پاشان تاوانبار دەکرێ پێی لەکاتێکدا بێتاوانە.

مەچەکی ژن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر هاوسەرەکەی یاخود ئەوەی بازنو شتیتری تێدەکات.

مەرایی (چاودێری): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لەخۆبردنو چاکە، پێغەمبەر(ﷺ) دەفەرموێ "چاودێری ئابرووی باوەڕدار خێرە".

مەرایکار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی روپامایی بۆ کەسێکدەکات لەپێناوی خۆشییەکی دنیادا خراپو نابەجێیە.

*ئەگەربینی رووپامایی دەکات لەپێناوی زانیاریەکدا دەیەوێت فێرببێ یان چاکەیەك لەکاری باشەدا رێزو شکۆمەندی وەردەگرێ.

*روپامایی بۆ کەسێك راهاتبێت لەسەری باشەو بەپێچەوانەشەوە.

مەردومی ئەزموندار: (نابلسی) دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەر، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەرجوانکار هەڵدەسێ بەتاشینی سەری خەڵکیو قژی لێدەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خاوەنی قژ یان پارە کۆکەرەوە بۆ بەرپرسو خاوەنکار.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر نوێنەرو شتومەك گوێزەرەوە لەشارێکەوە بۆ شارێکیتر.

مەرگانە(شەربە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر ئاوی لێبخواتەوە ماڵو سامان لەلایەن ژنو کچەوە بەدەستدەهێنێ.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر بینی ئاوی لەشوێنێکی نادیار خواردەوە لەسەر پشتی سفریەكو لەدەفرێکی نادیارو بەدەستی ئاودێرێك تەمەنی بەسەرچوە بەئەندازەی خواردنەوەی لەو دەفرە،

[1] **مەتران**: سەرۆکی قەشەکان. (وەرگێڕ)

دەگونجێت بەسەرچوونی رزق و رۆزی بێت لەوشارو گەرەك و بازارەی تێدایە.
* هەموو ناوێکی سازگا لەدەفرێکداماڵێکی حەڵاڵی کۆکراوەیە.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خاوەن ماڵ. هەروەها بەڵگەیە لەسەر گەنجینەو فرۆشگاو هاوسەرەکەی کەدووگیانە لێی.
* مەشکەش هەمان راڤە هەڵدەگرێ.
مەرەکەبی رەش: (ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا رێزو بەرزیو پلەوپایەو شادییە.
* ئەگەر کراسەکەی پیسبوو پێوەی یان کراسی کەسێکی تری پیسکرد پیسکەر دەکەوێتەسەریو بەلام پیسکراو سەردەکەویو ناوبانگ و پلەوپایە بەدەستدەهێنێ، دەگونجێت پیسکراو جلەکانی پەڵەپەڵەبێت.
مەریخ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شەرو ناخۆشیو ترس وبیم و خوێنرێژی.
* ئەگەر کاتێ بینی دادەبەزی یاخود دەسووتا بەڵگەیە لەسەر ئاگرکەوتنەوەو ستەم و کردنەوەی قفڵو تەڵاقدانی ژنان و رمانی ماڵوخانوو.
* مەریخ خاوەن جەنگ و سەربازە یاخود پۆلیسە.

مەریەم(سەلامی خوای لێبێت)[1]:
(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (مەریەم)ی کچی (عیمران)ی بینی پلەوپایەو دەستەلات بەدەستدەهێنێ لەلایەن خەڵکییەوەو بەسەرجەم ویستو خوازەکانی دەگات.
* ئەگەر ژنێك ئەو خەونەی بینیو دووگیانبوو کورێکی داناو ژیریدەبێت، ئەگەر بوختانیان بۆکرد قوتاردەبێو خوداوەند پاکیو بێگەردی دەردەخات.
* ئەگەربینی کرنووشی بۆ (مەریەم) برد لەگەڵ فەرمانرەوا دەدوێو دادەنیشێ.
مەڕ(پەز): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەماڵدا مەرێك ببینێت بەداماڵراوی مرۆڤێك لەو ماڵەدا دەمرێ.
* ئەگەر بینی مەرِی دەلەوەراند دەبێت بەبەرپرسی کۆمەڵێك (عەرەب).
* ئەگەر بینی بوو بەخاوەنی یاخود بەدەستهێنا دەستکەوتێکی زۆر بەدەستدەهێنێ.
* ئەگەر بینی گۆشتی مەڕ دەخوات خێرێکی زۆری دەستگیردەبێت.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: مەڕ لەخەودا دەستکەوتە، پێغەمبەر (ﷺ)

---

[1] **مەریەم:** دایکی حەزرەتی (عیسی)یە (سەلامی خوایان لێبێت). (وەرگێڕ)

دەفەرموێ: "لەخەودا بەلای کۆمەڵێك مەڕی ڕەشدا تێپەڕیمو بەعەرەب لێکمدایەوە ، پاشان بەلای مەڕی سپێدا تێپەڕیم بەعەجەمم لێکمدایەوە"[1].
*ئەگەر بینی کۆمەڵێ مەڕ لێدەخوڕێ لەگەڵ بزندا دەستەڵاتداریە بەسەر (عەرەب)و (عەجەم)دا.
*تاشینو خوری لێکردنەوەی بەدەستهێنانی ماڵو سامانە لێی.
*هەروەها ئەگەر جڵەوێك مەڕی بینی خۆشحاڵی بەردەوامدەبێت.
*ئەگەر یەك مەڕی بینی خۆشحاڵی بۆماوەی ساڵێك بەردەوامدەبێت.
*جڵەوە مەڕو سەروپێکەی زیادبوونی بژێوییە.
*زیادبوونی مەڕ زیادبوونی دەستکەوتە.
*ئەگەر بینی بەلای کۆمەڵێ مەڕدا تێپەڕی پیاوانێکن وەك مەڕ وانو هیچ ئومێدێکیان نییە.
*ئەگەر کۆمەڵێ مەڕ بەرەوپیری هات چەند پیاوێك بۆ کوشتار بەرەوپیری دێن.
*مەڕ (عەجەم)ەو بزنیش (پیاوە).
*ئەگەر بینی دوای مەڕێك کەوتوەو نایگرێتەوە زانیاری پووچەڵدەبێتەوەو نائومێدەبێت لەوەی خوازیاریبوەو دووگیش ماڵی ژنە.
*بزنەمێچکە کچە یان ژنێکی بێنابرووە.
*وتەی بزن بەڵگەیە لەسەر خێرو فەڕوپیت، مووی بزن ماڵو داراییە.
*کۆبوونەوەی مەڕ لەشوێنێکدا دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوانێك کۆبوبوتەوە بۆ کارێك، ئەگەر مەڕی دەلەوەڕاند دەبێت بەکاربەدەست بەسەر خەڵکیەوە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا خەڵکی ژێردەستەی باشو گوێڕایەڵە، مەڕ بەڵگەیە لەسەر دەستکەوتو هاوسەرو ماڵو منداڵو کشتوکاڵو دارو درەختی بەردار.
*مەڕ ژنانی ڕێزداری جوانن کەخاوەن ماڵو ئابرووی داپۆشراون.
*بزن ژنی ئابڕووبەخشو عەورەت نمایشکارە.
*مەڕ ئابڕووی داپۆشراوە بەدووگ، ئەگەر بوو بەخاوەنی مەڕ دەستکەوت بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بینی بازیدا بەسەریا پیاوی بێنەقڵە، ئەگەر بەپێوەبینی پیاون کۆدەبنەوە لەو شوێنەدا.

---

[1] لەسەرەتای پێشەکی (نابلسی) داهاتوە.

*ئەگەر مەڕی دۆزییەوە پلەوپایەو دەستەڵات بەدەستدەهێنن لەگەڵ دانایی‌و نازو نیعمەت.

*مەڕی سپی‌و رەش بەڵگەیە لەسەر خێر بەڵام سپی خێردارترە.

*ئەگەر بینی شێوەی گۆڕاوە بۆسەر شێوەی مەڕ دەستکەوت بەدەستدەهێنێ.

مەڕمەڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندی‌و پلەوپایەبەرزی‌و ماڵ‌و دارایی‌و هاوسەری بەرزو خزمەتکار، ئەگەر لەخەودا بینی شتێکی وای هەیە دەوڵەمەنددەبێت لەدوای هەژاری یاخود هاوسەردەگرێ یان خۆشحاڵدەبێت، یاخود شتومەکی سوودمەند دەکڕێ، دەگونجێت زانیاری‌و زوبانپاراوی‌و منداڵ سالحی پێببەخشرێ ئەگەر شایستەی ئەوەبوو یان دەگونجێت پلەوپایەیەکی بەرێز بەدەست بهێنێت بەئەندازەی خۆی.

*ئەوەی لەمەڕمەڕ دروستدەکرێ بۆئەوەی خاوەنیەتی یاخود دەبێت بەخاوەنی بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم‌و پەژارەو داهاتنی خۆشی‌و شادی‌و ژنی بەڕێزو منداڵی بەسوودو سالح لەگەڵ ماڵ‌و لانەی بەرزو رزق‌و رۆزی.

*گۆڕی مەڕمەڕو نەخشدار بەڵگەیە لەسەر دوایی‌و دەرەنجامباشی‌و کات‌و وادەی پیرۆزو پڕ میهر.

*مەڕمەڕی لەسەریەك هەڵچنراو بەڵگەیە لەسەر نووسینی جوان‌و هاوسەرگیری بەمارەییەکی زۆر مەگەر ئەو مەڕمەڕە لەئەندازە دەربچێ یان لەئاستی خۆی بێتەخوارەوە ئەوجا بەڵگەیە لەسەر گومان لەماڵ‌و منداڵ‌و هاوسەردا.

*بنەماکانی بەدەستهێنانی بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج‌و بڵاوکردنەوەی ناوناوبانگ.

*مەرمەڕی ناسك بەڵگەیە لەسەر ژنی جوان‌و ناسك خاوەن پلەوپایەیەکی بەرزە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو خێرەی مرۆڤ بەلایدا تێدەپەڕێ‌و سەرسامدەبێت یاخود شەڕو خراپەیە.

مەسیحی: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا سەرکەوتنە، پیری مەسیحی دوژمنە بەڵام شەڕو خراپەی نییە.

*ئەگەر بینی بوە بە مەسیحی لەبیدعەدا لەمەسیحیەکاندەچێت.

*ئەگەر بینی بوە بەمەسیحی میراتی پوورو خاڵی بۆ دەمێنێتەوە.

*ئەگەر پشتێنی پێوە بینی کوڕی دەبێ، ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو

وەریدەگرێ چونکە پشتێن لەسەر جلوبەرگەوە دەستەڵاتە.

*ئەگەر بینی بەمەسیحی ناوبرا بەلاّم پێی ناخۆشبوو جلوبەرگی سپی لەبەردابوو جوانبوو قوتاردەبێ لەکارێك لێیدەترسێ.

*مەسیحی پیاوێکە خۆشەویستی هەیەو بوون بەمەسیحی سەرکەوتنە بۆ یەکێك دەستەلاّتو دەوڵەتداری بوێت.

*مەسیحیەت بەڵگەیە لەسەر مەرکانەی بادەو ئاگرکەوتنەوە.

*مەسیحیەکان بەڵگەیە لەسەر بەراز بۆیەکێك بیان بینێت، هەروەها دوژمنن لەشێوەی هاوڕێدا.

*ئەگەر بینی بوە بەمەسیحیو دادگایی دەکرێ بەناحەق سەردەکەوێت.

مەشعەری حەرام[1] : (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پاراستنی ئامۆژگاریو بەجێهێنانی بڕیارو فرمانەکان.

*ئەگەر ترسی هەبوو دڵنیادەبێتو ڕێنومایی پێدەبەخشرێ.

مەشقساز: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ پیاو ماڵو داراییەو، بۆ یەکێك پەروەردە دابدات بەڵگەیە لەسەر کۆمەڵو تاقم، بۆ پیشەوەر بەڵگەیە لەسەر پیشەو هاوکارانی لەگەڵ خانەوادەکەی بەرژەوەندی دەپارێزنو لەژێر فەرمانبەرداری ئەودان.

مەشکە : (نابلسی) دەڵێت: ئاو لەخەودا سەفەرە، دەگونجێت ژنێك دووگیانبێتو لەبارییبچێ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر هەژاریو دەوڵەمەندی.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر چوونە شوێنی تەنگو بێبوارەوە.

*ئەگەر مەشکەیەکی پڕی بینی لەناو لەماڵەکەیدا ژنەکەی دووگیاندەبێ چونکە ئاو کوڕە، مەشکە سکی ژنە.

*ئەگەر بینی مەشکەکەی دڵۆپە دەکات دەگونجێت سکی بچێت.

مەککەی پیرۆز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەئیمامو پێشەوا لێکدەدرێتەوە ئەو کەمو کوڕییەی ڕووی تێدەکات بیدەپاڵ پێشەوا یان دینداری خەوبینەر.

*ئەگەربینی (مەککە) بوە بەلانەی خۆی ئەگەر ئازادبوو شکۆمەندیو پلەوپایەیە بەدەستیدەهێنێو خەڵکی ڕووی تێدەکەن یاخود کچێکی هەیەو دەستنیشاندەکرێ.

---

[1] **مەشعەری حەرام**: شوێنو جێگەیە لەمزگەوتی (حەرام). (وەرگێڕ)

*ئەگەر (مەککە)ی خستە دوای خۆیەوە لەسەرۆك و گەورەکەی جیادەبێتەوە.
*ئەگەربینی (مەککە) رووخێنراوە کەم نوێژدەکات.
*دەگونجێت (مەککە)بەلگەبێت بۆئەوەی رووی تێدەکات یان دەبێت بەخاوەنی لەسەر بوکێکی شۆخ و شەنگ کەپێشتر داواکاری زۆر بووبێت.
*چوونە نێو(مەککە) بۆکەسێکی سەرپێچیکار تەوبەیەو بۆ بێباوەڕ موسوڵمانبوونەو بۆ رەبەن هاوسەرە.
*ئەگەر خەوبینەر کێشەی هەبوو بەلگەیە لەسەر دۆڕاندنی نەیارەکەی و زاڵبوون بەسەریا.
*دەگونجێت چوونە نێو (مەککە) بەلگەبێت لەسەر دڵنیایی لەترس وبیم.
*ئەگەربینی چوو بۆ (مەککە) هەتا (حەج)بکات(حەج)ی لەچارەدەنووسرێ پشت بەخوا، ئەگەر نەخۆشبوو نەخۆشییەکە درێژەدەخایەنێت، دەگونجێت بمرێت و بچێتە نێو بەهەشتەوە.
*ئەگەربینی لە(مەککە) لەماڵێك لایداوە دەستەلاتی پێدەدرێ.
*ئەگەربینی دراوسێی (مەککە)یە تەمەنێکی دووروودرێژ بەسەر دەبات.

*ئەگەربینی لە(مەککە)یە لەگەڵ مردواندا بەشەهیدی دەمرێت.
*ئەگەر (مەککە)بوو بەماڵی تێدا دەمێنێتەوە.
*ئەگەر خۆی لە(مەککە)دا بینی و سەردانی (کابە)ی دەکردو بەهۆی بازرگانییەوە رووی تێکردبوو هیچ مەبەستێکی تری نەبوو ئەوە سووردەبێ لەسەر دنیا.
*ئەگەر خۆی لەسەر رێگەی (مەککە) دییەوە (حەج)دەکات.
*ئەگەر بەفەرووپیتەوە بینی خێروچاکەیە بۆی، ئەگەر بەوشکی بینی پێچەوانەی ئەوەیە.

مەلەکردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی لەدەریادا مەلەدەکات و زانابوو لەزانیاریدا دەگات بەویست و خوازی خۆی.
*ئەگەر لەوشکانیدا مەلەیکرد دەستگیردەکرێ و لەزینداندا تەنگی پێهەڵدەچنرێ و تیایدا دەمێنێتەوە بەئەندازەی مەلەکردنەکەی یاخود سووکی و ئاسانی و هێزو توانای.
*ئەگەر بینی لەدۆڵێکدا مەلەدەکات هەتا دەگات بەشوێنێك خۆی دەیەوێت کاری دەستەلاتدارێکی ستەمکار

ئەنجامدەداتو داوایەکی لێدەکاتو بۆی بەجێدەهێنێتو خوداوەند دەیپارێزێ بەئەندازی رۆینی لەدۆڵەکەدا.

* ئەگەر ترساندنی دەستەڵاتدارێك بەوچەشنە دەیترسێنێ، ئەگەر چوە نێو قووڵایی دەریاوەو بەباشی مەلەیکرد روو لەکاروبارێکی گەورە دەکاتو دەستەڵاتی مەزنی پێدەسپێردرێو زاڵدەبێت بەسەریاو مەزنیو شکۆمەندیو هێزی بەدەستدەکەوێت.

* ئەگەر پشتە مەلەیکرد لەگوناهو تاوان پاشگەز دەبێتەوەو تەوبەدەکات.

* ئەگەر مەلەیکردو ترسا ترسوبیم بەدەستدەهێنێت یان نەخۆشیو زیندانی دێت بەسەرا ئەمەش بەئەندازەی دووری لەوشکانییەوە.

* ئەگەر وایزانی قوتار نابێت لێی لەو غەمو پەژارەیەدا دەمرێت.

* ئەگەر چاونەترسبوو لەمەلەکردنیدا لەوکارەدا پارێزراو دەبێت.

* ئەگەر دەستەڵاتدارێك بینی دەیەوێت لەدەریادا مەلە بکاتو دەریاش شڵەقاو هەژاربوو بەهۆی شەپۆلەکانیەوە کوشتارو جەنگ لەگەڵ فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارێك بەرپا دەکات، ئەگەر دەریای بەمەلەبڕی ئەو فەرمانڕەوایە دەکوژێ.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەدەریایەکدا مەلەیکردو ئاوەکەی راوەستابوو روو لەکاری پادشاو فەرمانڕەوایەك دەکات، ئەگەر دەریاکەی بڕیو پەڕیەوە قوتاردەبێت.

* هەموو دەریاو دۆڵێکی وشك بووبێت دەوڵەتو دەستەڵاتە دەدرێتە پاڵی.

* ئەگەر بینی لەروبارێکدا مەلەدەکات یان لەدەریاچەیەکداو خەریکە دەخنکێو لەدەریاکە بەخنکاوی دەریانهێنا وەك ماسی کاتێ فڕێیاندایە سەرزەوی مرۆڤە لەئاودا نارەحەتی دێتەڕێ، هەروەك چۆن ماسی لەوشکانیدا نارەحەت دەبێت، ئەگەر مۆڤ بەرلەوەی بەئاگابێت لەخەوەکەی بەمەلە قوتار ببێت رزگاریدەبێت.

* ئەگەر بینی خەریکە تیادەچێو سواری کەشتیەکبوەو وەختە قوتار دەبێت یان دەستدەگرێ قوتاردەبێ.

* ئەگەر بینی بەمەلە چوە نێو دەریایەك هەتا وندەبێو نابینرێ تیاچوونو فەوتانیەتی.

* ئەگەر بینی ئاو دایپۆشی هەتا خنکا یاخود بینی لەنێو ئاوەکەدا مرد بەشەهیدیدەمرێ.

*هەروەها دەڵێن: بەگوناهو تاوانێکی زۆرەوە دەمرێت.

*رۆیشتن بەسەر ئاوی دەریاو رووباردا بەڵگەیە لەسەر باشی ئاینو دڵنیایی دروست.

*هەروەها دەڵێن: دڵنیادەبێت لەکاروبارێك کەپێشتر گومانی هەبوە بەرانبەری یاخود سەفەر دەکات بەپشتبەستن.

*ئەگەر بینی بەسەر ئاوەکەوە دەڕوات بەلاو نەهامەتی لەدەستەلاتدارێکەوە دێت بەسەریا.

مەلەوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەلەوان فەرمانڕەوایە یا هاوچەشنیەتی، ئەگەر بینی لەنێو دەریادا رۆچوو دەچێتە نێوکاری فەرمانڕەواو دەستەلاتدارەوە.

*ئەگەر بینی گەوهەری دەرهێنا کچێکدەهێنیٚو کوڕێکی لێدەبیٚ بەپێی ئایەتی:﴿ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴾ (الطور: ٢٤).

*هەروەها بینینی رۆچوون بەڵگەیە لەسەر داواخوازی زانیاری پەنهانو نهێنی، هەروەها داواخوازی ماڵ بەمەترسیو نەبەندازەی گەوهەرەکە خوازوداوای بەدەستدەهێنیٚ.

(نابلسی) دەڵێت: مەلەوان پیاوێکە روو لەکاروباری پەنهانو نهێنیدەکات.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+زانیاری.

+کەسی مەزن.

+پێشەنگی رێنومایيکاران

+راڤەکارو لێکۆڵەر.

مەلاشوو: (نابلسی)دەڵێت: مەلاشوو دوو هاوسەر یا دووشەریك یاخود دووکوڕە.

مەمك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مەمك لەخەودا ژنو کچی پیاوەو جوانیو ناشیرینی مەمكو باشیو خراپییەتی.

*ئەگەر بینی ژنێك بەمەمك هەڵواسراوە تووشی زینادەبێتو کوڕێکی نادروست دەخاتەوەو بەپێی وتەی پێغەمبەر(ﷺ) سەبارەت بەدیمەنێکی شەوڕەوی کەدەفەرموێت: "ژنێکم بینی بەمەمك هەڵواسرابوو ، پرسیم لە(جبریل): ئەمە کێیە؟ وتی: ئەمە بەزیناو داوێنپیسی منالی خستوەتەوە".

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا مەمك زلێکم بینی ، (ئیبن سیرین)دەڵێت: تۆ لەگەڵ مەحرەمێکدا زینادەکەیت یاخود دەگونجێت لێکدانەوەی ئەم خەوە بەچەشنیٚ بێت خاوەنەکەی مارەبڕینێکی نادروست ئەنجامبدات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر پیاوێك لەمەمكیدا شیری بینی ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگریو منداڵدەخاتەوە، ئەگەر هەژاربوو بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندبوونو خۆشنوودی، ئەگەر لاووگەنجیشبوو تەمەندرێژدەبێت.

*ئەگەر ژنی لاووگەنجیش خەوێكی ئابەم چەشنەی دی بەڵگەیە لەسەر دووگیانیو منداڵبوونی، ئەگەر پیرەژنیش بینی ئەوا بەڵگەیە لەسەر هەژاركەوتنی، بینینی كچیش بۆ خەوێكی ئاوا بەڵگەیە لەسەرمێردكردنی بەڵام ئەگەر كچێكی منداڵبینی بەڵگەیە لەسەرمردنی.

*درێژی مەمكی پیاو بەڕادەیەك بلەرێتەوە بەڵگەیە لەسەر حەزو ئارەزوو بەگەڕخستنی لەكاروباری بەدەر لەرەزامەندی خودایا. هەروەها دەڵێن: بەڵگەیەلەسەر مەرگی منداڵ، ئەگەر منالینەبوو بەڵگەیە لەسەر هەژاریو خەموپەژارە.

*شۆڕبوونەوەی مەمكی ژن بەئەندازەیەك لەرادەبەدەر بەڵگەیە لەسەرئەوپەڕی غەموپەژارە چونكە ژنان كاتێ غەموپەژارە روویان تێدەكات مەمكیان رادەكێشنو دەیرنن.

*ئەگەربینی شیردەدات بەژنێك ئەخۆشدەكەوێت مەگەر ئەو ژنە هاوسەرەكەی خۆی بێت ئەوجا كوڕێكی دەبێت، ئەگەر خەوبینەر ژنبوو كچێكیدەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر مەمكەكانی بەئەندازەی خۆیانگەورەبوونو جوانبوو بەڵگەیە لەسەر منالو شتیتر كەدەبێت بەخاوەنی، ئەگەربینی شۆڕبوونەتەوە بەڵگەیە لەسەر مردنی منالەكانی، ئەوەی منالی نەبێت بەڵگەیەلەسەر هەژاركەوتنی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر غەموپەژارە بەتایبەت لەبارەی ژنی شیردەر.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئافاتو بەڵاو نەهامەتی بۆئەوەی شیری پێدەدات.

*ئەگەربینی مەمكی شۆڕبۆتەوەو دەیداتەوە بەسنگیدا بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەوالی ناخۆشی پێدەگات ئەگەر خەوبینەر بەتەمەنبوو ئەگەر ژنوپیاوی لاویشبوو بەڵگەیە لەسەر عیشق.

*ئەگەربینی لەگەڵ هەردوو مەمكیدا مەمكیتری لێدەرهاتووە بوونی مندالكی مێیینەیە.

*ئەگەربینی مەمكێكی كەمیكرد مردنی كچەكەیەتی، ئەگەر شیری لەبەرۆیی

دەروازەی لێدادەخرێت‌و، هیچ خێرێکی نییەو، بۆ کەسێك شیربخوات غەم‌وپەژارەیە.

*مەمکی پیاوان بەڵگەیە لەسەر براو هاوەڵ‌و هاوسەر کەوا هیچ سوودێکیان نییەو وێڕای جوانیشی بەلام مەمکی ژن پێچەوانەی ئەوەیەو بەڵگەیە لەسەر رزق‌و رۆزی.

*ئەگەربینی مەمکی وەك مەمکی ژن وابوو شیری لێدەتکا بەڵگەیەلەسەر سەرپەرشتی منداڵەکانی‌و بەدەمەوەچوونی ژن ، دەگونجێت ئەوەش بەڵگەبێت لەسەر دینداری‌و ئارامگرتن، یاخود نەخۆشی بێت بەسەریاو شەرم بیگرێ لەوحاڵەی، ئەگەربینی ئەوا بەوە ناوبانگدەردەکات.

*ئەگەر مەمکەکە لەمسبوو یان ئاسن بەڵگەیە لەسەر منداڵ مردن‌و پووچەڵبوونەوەی هۆکارو، مەمکیش بەشێرەوە مێردە.

*مەمك بەژنی نەزۆکەوە منداڵێکی نێرینەیە دوای نائومێدی.

*دەگونجێت مەمك بەڵگەبێت لەسەرئەوەی خۆی پێدەرازێنێتەوە لەجوانکاری یان ماڵ‌و دارایی.

*مەمك بۆ منداڵی نێرینەو مێینە نەخۆشی‌و پەتاو برینە.

*مەمکەمژە کەڵ‌وپەلە.

*یەك مەمك بۆ ژنێکی رەبەن هاوسەرگیرییە، ئەگەر ئاو یان شیری لێتکاو هاتەخوارەوە هاوتای خۆی دەبێت، وەگەرنا کوڕەکەی یان خوشکەکەی لەدەستدەدات.

*مەمك ژنێکی داوێنپیسە.

*هەروەها مەمکیان بەهێلکەی حوشترمورخ یان نارنج لێکداوەتەوە یاخود باوك‌و دایك.

*مەمکیش بەڵگەیەلەسەر مەی ئەگەر شیری تێدابێت.

*هەروەها دەڵێن: مەمكِ پیاوێکی بەخشندەیە.

مەمك دەرتۆقیو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: جووڵانی مەمك‌و یاری پێکردنی خۆ خەریککردنە بەپووچ‌و بەتاڵەوەو دەڵێن: بەڵگەی خێرە.

مەمك زل: (ئیبن سیرین)دەڵێت: پیاوێکە لەسەر دەستی ئەودا ماڵی جەلاڵ بەدەستدێت‌و لەکاری چاکەدا خەرجیدەکات.

مەنجەڵ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەنجەڵ بژێوی پەیداکاری ماڵە.

*هەروەها دەڵێن: ژنێکی عەجەمییە، ئەگەر بینی لەمەنجەڵدا چێشتی لێنا ماڵو داراییەکی مەزن بەدەستدەهێنێ لەلایەن دەستەڵاتدارەوە یان شایەکی عەجەمییە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانایەکی دانیشتوو لەسەر کورسیو ئەو گۆشتو دەرمانەی لەخواردنەکەدایە سوودەکانیەتی بۆیەکێك وازی لێبێنێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژنێك تەڵاقدرابێت ئەگەر بکوڵێ.

*مەنجەڵ پیاوێکە نازو نیعمەتی خۆی بۆ سەرجەم خەڵکی دەردەخاتو بۆدراوسێکانیشی بەتایبەت.

*مەنجەڵ لەماڵی نەخۆشدا ئەگەر کوڵا ئاگری لەژێردابوو نەیزانی چی تێدایە سێپاکە جێگەی نەخۆشەو بڵێسەی ئاگر نارەحەتیەکانیەتیو کوڵاندنی دوودڵیو دڵەراوکەیە ئەگەر ئاگرەکە لاچوو یان دامرکایەوە نەخۆشیەکەی دەرەوێتەوە، مەنجەڵەکەش خۆیەتی، ئەگەر لەگۆشتەکەی خوارد بەڵام نەکوڵابوو رزقو رۆزی لێدەستدەکەوێ ئەگەر شتێکی لێهەڵگرت سوودی لێدەبینێو ماڵو سامانی دەستگیردەبێتو کۆیدەکاتەوەو توانینە لەسەر رازیبوون بەوەی روویداوە.

مەنجەڵساز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی تەمەندرێژە ، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿وقدور راسيات﴾ (سبأ:١٣).

مەنجەڵی هەڵمپەست: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەنجەڵی هەڵمپەست بژێوی پەیداکاری ماڵە لەوەچەی مەسیحیەکان.

مەنجەنیق: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مەنجەنیقو هاوێژەر بەڵگەیە لەسەر بوختانو توهمەتبارکردن.

*ئەگەربینی قەڵایەکی بێباوەڕان دەداتە بەر رێژنەی مەنجەنیق کۆمەڵێك بانگدەکات بۆ خێروچاکە.

(نابلسی)دەڵێت: مەنجەنیق فرۆفێڵو سەرکەوتنە بەسەر ستەمکاراندا و دەگونجێت تیاچوونی بێباوەڕانی تێدابێت، ئەگەر هاوێژەری مەنجەنیق دەستەڵاتداربوو بەردێکی گرتە مرۆڤ نوێنەرێکی بۆ رەوانە دەکات دڵڕەقو زبرە.

*بینینی هاویشتن بەمەنجەنیق ناپاکیو فرۆفێڵە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلارگرتنە زانایانو ناچارکردنیان بەتوهمەتبارکردنی ژنانی داوێنپاكو پلارگرتن لەئاین.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشوب لەشوێنێکدا دەبینێت سازێنراوە بۆ هاویشتن.

مەی (بادە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەی بەڵگەیە لەسەر فەرپیت بۆ یەکێك بەدەستی بهێنێت، ئەگەر بینی مەی ئامادەدەکاتو دەگوشێ خزمەتی دەستەلآتدارێکدەکاتو لەسەر دەستی ئەوا کاروباری مەزن روودەدات.

*مەی لەبنەڕەتداماڵێکی حەرامە بێماندبوون، ئەگەر بینی مەی دەخواتەوە گوناهو تاوانکی گەورە ئەنجامدەدات لەگەڵ رزقو رۆزییەك بەپێی ئایەتی: ﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا﴾ (البقرة: ٢١٩).

*ئەگەر بینی مەی دەخواتەوە هیچ کەسێك بەربەرەکانی نەکات تێدا ماڵێکی حەرام بەدەستدەهێنێت، هەندێکدەڵێن بەڵکو ماڵێکی حەلآڵە، ئەگەر خواردیەوەو بەربەرەکانیان لەگەڵکرد لەخواردنەوەیدا لەقسەو دژایەتیدا بەربەرەکانی لەگەڵ دەکەن بەو ئەندازەیە.

*ئەگەر بینی روبارێك لەمەی بەدەستهێنا فیتنەو ئاشوب لەدنیادا رووی تێدەکات، ئەگەر چوە نێوی دەکەوێتە نێو فیتنەوە بەوئەندازەیە.

*هەندێك لەراڤەکارانی خەو دەڵێن: بەتەنیا مەیخواردن لەخەودا خراپ نییە بەڵکو ئەگەر مرۆڤێك خۆی لەنێو کۆمەڵێك مەیخۆردا بینی خراپە چونکە سەرخۆشی دێت بەدوایدا.

*هەروەها دەڵێن: مەی بۆیەکێك هاوسەرداری بوێت رازیبوونە بەهۆی تێکەڵبوونەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك بینی رووی رەشبوەو سەری پاكو ساف تاشراوەو مەی دەخواتەوە ، خەوەکەی بۆ راڤەکارێکی خەو گێڕایەوە ئەویش وتی: رەشی دەموچاوت بەڵگەیە لەسەر ئەوەی دەبیت بەبەرپرسی گەلو نەتەوەکەت تاشینی قژی سەریش گەلو نەتەوەکەت پشتت تێدەکەنو فەرمانڕەوایی لەدەستدەدەیتو خواردنەوەی مەیو بادەش بەڵگەیە لەسەر زەوتکردنی ژنێك.

*پیاوێکیش هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: لەخەودا بینیم وەك ئەوەی دوو دەفرم لەبەردەستدایە لەیەکێکیاندا شەرابو ئەوی دیکەش شیربوو، ئەویش وتی: شیر دادپەروەرییەو شەرابیش دوورخستنەوەیە ، ئەوەندەی بەسەردا رانەبورد لەسەرکار لابرا.

*خواردنــەوەی مــەی بــۆ فــەرمانڕەوا لابــردنو دوورخــستنەوەیە، شــەرابی خورمــا مــاڵو دارایــیەکی گومانــاوییــە، خواردنــەوەی شــەرابی خورمــا غــەمو پــەژارە داگرتنــە، هــەروەها جیــاوازی هەیە لەنێو ڕاڤەکارانی خەودا سەبارەت بەخواردنــەوەی بــادەو مەیــەك ئــاوی تێکەڵبکرێ ، گوتراوە: ئەوکەســە مــاڵو دارایــیەك بەدەســتدەهێنێت هەنــدێکی حەلاڵو هەندێکی حەرامە، یاخود مــاڵو دارایــیەك بەشــەریکی دەســتدەکەوێت، یــاخود وتــراوە: مــاڵو ســامان لــەژنێك وەردەگرێتو دەکەوێتە نێویەوە.

(نابلــسی)دەڵێــت: ئەگــەر بینــی بــانگ دەکرێت بۆ کۆڕێك بــادەو مــەی تێدایە لەگەڵ میوەیەکی زۆردا بانگدەکرێت بۆ جیهــادو شــەهیدبوون مــەیو بــادە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فیتنەو شەڕو ئاژاوەو رقو قین.

*دەگونجێت خواردنەوەی مــەیو بــادە بەڵگەبێت لەسەر:

+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

+ئــەقڵو ژیــری لەدەســتدان بــەهۆی شــێتبوونەوە یــاخود غــەمو پەژارەیــەك لەهۆشی خۆی ببات.

*ئەگەر خەوبینەر بەربەرەکانی کــاربوو نــەیارو دژوارەکەیــەتی کەبەناحــەق بەربەرەکانیــدەکات، ئەگــەر بێکــاربوو کاری دەستدەکەوێت، ئەگــەر هــەژاربوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر نــەخۆش بێــت چاکدەبێتەوە.

*ئەگــەر مــەیو بــادەخۆر لــەنێو گــەلو کۆمەڵێکــــدابوو مــــەیو بادەیــــان دەخــــواردەوە بەڵگەیــــە لەســــەر پاشــگەزبوونەوەیانو شــکانی بــەڵێنو پــــەیمان کەداویانــــە بەبــــەرپرسو فەرمانڕەوا.

*ئەگــــەر مــــەیخۆر زانــــابوو زانیــــاری زیاددەکات.

*ئەگەر مــەیو بادەکــە لــەترێ گیرابــوو خەوبینەر ترێ لــەکاتی خۆیــدا نــاخوات یاخود پێویستی بەچێشت لێنەر دەبێت یــاخود دەکەوێتــە نێــو کــەمو کــورِیو خراپەوە.

*دەگونجێت رزقو رۆزی حەلاڵ بــدرێ، ئەگەر مەیو بادەکە فرۆشــرابوو یــاخود خــــۆی گوشــــیو مــــەیو بــــادەی لێدروستکرد دەگونجێت بکەوێتە کــاری حەرامو بەهۆیــەوە شایستەی نــەفرەت بێت.

*مەیو بادە بەڵگەیە لەسەر:

+درۆو قسەی هەڵەتو پەڵەت.

+نهێنی دەرخستنو زینا.

* دەگونجێت خواردنەوەی لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر خراپەکردن لەگەڵ دایكو باوكو ئازاردانیان یاخود فرۆشتنی موڵكو شتومەك.
* دەگونجێت خواردنی مەی بەڵگەبێت لەسەر:
+قەرزی بێسوود.
+لەکیسچوونی ماڵو سامانو رۆینی باوك.
* دەگونجێت مەیخۆر بەڵگەبێت لەسەر پشوو و ماندوەرکردن ئەگەر شەکەتو ماندووبێت.
* مەیخواردن بەڵگەیە لەسەر گێلیو نەفامی مەیخۆر.
* ئەگەر مردوویەکی بینی مەی دەخوات لەقیامەتدا نازو نیعمەت دەرژێت بەسەریا ئەوە لەشەرابی خەڵکی بەهەشتە.
* مەی بەڵگەیە لەسەر خێر بۆ یەکێك بیەوێت هاوسەربگرێ.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی خراپەو بەدەستهێنانی مەی لەهەنگوینەوە بەدەستهێنانی دەستکەوتە لەپیاوێکی قەڵەوی سووكو رسواوە.
مەیفرۆش: بینینی بەڵگەیە لەسەر:
+داواخوازی بژێوی.
+چاکبوونەوە لەنەخۆشی.

* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:
+خەوبینەر.
+فرۆشەری پیسی وەك بەرازو مەیمونو ئامرازی ئارەزووبازی.
* مەیفرۆش پیاوێکە ماڵو داراییدارو خاوەن بژێوی حەرامە.
* ئەوەی شەراب دروستدەکات خەڵکی دەوروژێنێ بۆ ناحەقیو خۆی سوودمەندبێت.
مەیموون: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مەیمون پیاوێکی هەژارە لەنازو نیعمەت بێبەشە، هەروەها پیاوێکی فێڵبازی دەنگەدەنگکاری لیکنە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر جوولەکە.
* ئەگەر بینی لەگەڵ مەیموونێکدا جەنگاو زاڵبوو بەسەریا تووشی نەخۆشی دەبێتو پاشان چاکدەبێتەوە، ئەگەر مەیموونەکە زاڵبوو بەسەریا چاکنابێتەوە، ئەگەر مەیموونێکی بەدیاری بۆ نێردرا زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.
* ئەگەر لەگۆشتی مەیموونی خوارد غەمو پەژارەیەکی توند رووی تێدەکات.
* ئەگەر راوی مەیموونێکیکرد سوودو قازانجی لەجادووگەرانەوە پێدەگات.
* ئەگەر مەیموونێکی مارەبڕی گوناهو تاوان ئەنجامدەدات.

*ئەگەر مەیموونێك گازی لێگرت لەنێوان خۆیو کەسێکیتردا ئاژاوە ڕوودەدات لەگەڵ دەمەدەمە.
*هەروەها دەڵێن: ماسی پیاوێکە گوناهو تاوانی گەورە ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی مەیموونێك دەچێتە جێگەی مرۆڤێکی ناسراو ئەگەر جوولەکەیەکی بێباوەڕبوو ژنەکەی تووشی داوێنپیسیدەکات.
*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گۆشتی مەیموونی خوارد جلوبەرگی نوێ بەدەستدەهێنێت.
(نابلسی) دەڵێت: مەیموون لەخەودا پیاوێکە هەموو کەموکوڕییەکی تێدایە، ئەوەی گۆشتەکەی بخوات چارەسەر لەکەموموڕییەك وەردەگریٚو چاکنابێتەوە.
*ئەگەر بینی بوە بەمەیموون لەجادووگەران سوودو قازانج وەردەگریٚ.
*مەیموون دوژمنێکی دۆڕاوە.
*ئەگەر بینی سواری مەیموونێکبوە دەییات بەرەو هەر لایەك بیەوێت زاڵدەبێت بەسەر دوژمنەکانیدا.
*ئەگەر بینی مەیموونی پێدرا دوژمنەو زاڵدەبیٚ بەسەریا.

*ئەگەر بینی مەیموونێکی پێبەخشرا ناپاکە لەوەی متمانەی پێکراوە.
*ئەگەر مەیموونێکی بەسەرشانی خۆیەوە بینی لەماڵی خۆیدا دزێك دەگرێتو ئابڕوویدەبات.
*هەروەها دەڵێن: مەیموون بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی بەدبەختییە یاخود ئەگەر هەڵیبگریٚ.
*مەیموون کەسێکە نازو نیعمەتی لێسەندراوەتەوە بەهۆی گوناهێکی گەورەوە کەئەنجامیداو.
ئەگەر بینی بوە بەمەیموون لەلایەن جادووگەرانەوە سوود وەردەگریٚ، دەگونجێت حەز لەداوێنپیسبکات.
*هەروەها مەیموون بەڵگەیە لەسەر سەرپێچیو دژایەتیو کەوتنەنێو کارێکەوە شایستەی خەشمو قین بێت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر جوولەکە، خواردنی گۆشتی مەیموون هەژاریو پێداویستییە، خواردنی گۆشتی بەراز ڕزقو ڕۆزیو سوودو قازانجە، سوورکردنەوەی گۆشتی بەراز خۆشیو شادییە، سوودی تێدانییە بۆیەکێك شیاوبێت بۆی.
*دەگونجێت خواردنی گۆشتی بەڵگەبێت لەسەر داوێنپیسیو مەیخواردن.

*مەیموون پیاوێکی هەژاری نەدارەو نازو نیعمەتی لێسەندراوەتەوە.

م ی

میر: (نابلسی) دەڵێت: بینینی میرو بەرپرس بەڵگەیە لەسەر ئەوەی مرۆڤ جیادەکاتەوەو قوتاریدەکات یاخود فەرمانو ئەرك دەخاتە ئەستۆی.

*بەڵگەو نیشانەیە لەسەر هاوسەرگیری رەبەن هەتا لەماڵی خۆیدا وەك میرو پادشای لێدێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەختو چارەنووسی باش لەئاستی ئەوەی کەدەیەوێت ئەنجامیبدات.

*ئەوەی لەخەودا ببێت بەمیر دەگونجێت زیندانی بکرێتو کۆتو زنجیر بکرێتە پێیو دەستی چونکە میرو سەرکردە لەرۆژی قیامەتدا بەدەستی کۆتو بەندکراو دەهێنرێنو هیچ کەس فریایان ناکەوێت دادپەروەری خۆیان نەبێت.

*ئەوەی ببینێ دەستەڵاتدارو میر لەشوێنێکی دوور فەرمانڕەواییەکی پێسپاردوە رێزو شکۆمەندیو پلەو پایەیە ئەو رێگە شوێنەش دووریدەخاتەوە لەرێگەی دەستەڵاتدارو میر.

*ئەگەر میرێك ببینێ دەستەڵاتەکەی هاتوەتە بەردەستی لابردنی دێتە پێش، هەروەها ئەگەر تەماشای کاروباری بکات لابردنیەتیو نامێنێتەوەو هەتا هاوچەشنی ئەوەببینێت مەگەر چاوەڕێی کوڕبێت خودا پێیدەبەخشێ.

*هەروەها ئەگەر ببینێ ژنەکەی تەڵاقدەدات لەسەرکار لادەبرێت.

*ئەوەی خواردنێك ببات بۆ فەرمانڕەواو سەرکردەیەك خەمو خەفەت رووی تێدەکاتو پاشان خوادوەند لەلایەکەوە چاوەڕێ نەبوە لێوەی بەدەستیبکات.

*دانانی کڵاوو جبەو گومەزو هۆکاری ناوچە لەلایەن پێشەواو میرەوە مانەوەیەتی لەسەر دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی.

*لەبەرکردنیی دەستبەکاربوونو پیادەکردنی سیاسەتیەتی.

*لەپێکردنی سۆلێکی نوێ بردنەوەو بەدەستهێنانی ماڵو سامانی کەسانی نامووسوڵمانە.

*لابردنی فەرمانڕەوا لەخەودا دانانیەتی.

میز: (ئیبن سیرین) دەڵێت : میز لەلێکدانەوەدا ماڵێکی حەرامە، ئەوەی ببینێ لەشوێنێکی نادیار میز دەکات لەوشوێنەدا ژنێك دەهێنێو تیایدا مناڵ

دەخاتەوەو دەبێت بەخزمی جێنشینانی ئەو شوێن و جێگەیە.
*هەروەها دەڵێن: ئەوەی ببینێ وەك ئەوەی میز دەكات خێرێكدەكاتو بۆخۆی دەگەڕێتەوە بەپێی ئایەتی ﴿وما أنفقتم من شيء فهو يُخلفه وهو خيرُ الرازقين﴾(سبأ: ٣٩).
*ئەگەر وای بینی میز دەكاتە بیرێكەوە لەماڵو داراییەكی حەلاڵ دەبەخشێو خێردەكات.
*ئەگەر بینی میز دەكات بەسەر شتومەكو كالاّیەكدا نرخی ئەو شتومەكو كالاّیە دادەبەزێ.
*ئەگەر لەدوانگەو میحرابێكدا میزیكرد كوڕێكی زانای پێدەبەخشرێ.
*ئەوەی ببینێ كەم كەم میزدەكاتو دەوەستێ ئەگەر دەوڵەمەندبوو هەندێك لەماڵەكەی بەسەر دەچێت، ئەگەر دەردو بەلاّ رووی تێكردبوو هەندێكی بەسەردەچێت.
*ئەگەر بینی خۆی میز دەكاتو یەكێكیتریش لەگەڵی میزدەكاتو میزی هەردووكیان تێكەڵبوو، ژنو ژنخوازیو خزمایەتی لەنێوانیاندا روودەدات.
*ئەگەر بینی میزی گیراوە ژنەكەی تووڕەدەكات.

*ئەگەر میز زۆری بۆ هێناو شوێنێكی نەدۆزییەوە میزی تیابكات ماڵو سامانەكەی نازانێت لەكوێ هەڵبگرێت.
*ئەگەر وای دەبینی لەشوێنی میزكردنی میزیكرد خوا دەرووی لێدەكاتەوە ئەگەر هەژاربێت، ئەگەر دەوڵەمەندیشبێت ماڵو داراییەكەی لەدەستدەدات.
*ئەگەر بینی خەڵكی میزەكەی هەڵدەسوون لەدەمو چاویان كوڕێكی دەبێت خەڵكی شوێنی دەكەون.
*ئەگەر مرۆڤو كەسێكی ناسراو میزی پیاكرد خێرپێكردنە.
*ئەگەر مرۆڤو كەسێكی ناسراو میزی پیاكرد خێر پێكردنە.
*ئەگەر ژنێكی بینی میزێكی زۆریكرد حەز لەپیاودەكات.
*ئەگەر پیاوێك بینی میزدەكاتو میزەكەی بوە بەشیر سروشتیو پاكی لەدەستدەدات.
*ئەگەر مرۆڤێكی ناسراو میزەكەی خواردەوە لەماڵێكی حەلاڵ خێری پێدەكات.
*ئەوەی ببینێ میزەكەی بوە بەخوێن ئەوا لەكاتی خولی مانگانەدا دەچێتە لای ژنەكەی.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم میزم دەكردو میزەكەم خوێنبوو، ئەویش پێی دەڵێت: لەخوا بترسە كابرا ، تۆ لەكاتی خولی مانگانەدا دەچیتە لای ژنەكەت، پیاوەكەش دەڵێ: راستە وایە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر خاوەنی ئەم جۆرە خەوە هاوسەرەكەی دووگیانبوو منداڵەكەی لەباردەچێت.

*ئەگەر بینی خوێن لەمیزەڵدانی دێت یان ئازاری پێدەگەیەنێت دەچێتە لای ژنێكی تەڵاقدراو یان ژنێكی مەحرەم بێئەوەی بزانێت.

*ئەگەر میزەكەیبوو بەزافەران كوڕێكی ناتەواوو نەخۆشیدەبێت.

*ئەگەر بینی میزەكەیبوە بەشەربەت لەخەرجی ماڵو داراییدا زیادەڕەویی دەكات.

*ئەگەر بینی میزەكەیبوە بەخاك یان قوڕ پیاوێكە باش دەستنوێژ ناگرێو دەستنوێژیش هەڵناگرێت.

*ئەگەر میزەكەی بوبوو بەئاگر كوڕێكی درو جەردەیدەبێت.

*ئەگەر میزەكەی دڕندەیەكبوو كوڕێكی ستەمكاری دەبێت.

*ئەگەر میزەكەی ماسیبوو كچێكیدەبێت.

*ئەگەر باڵندیەكبوو كوڕێكی شیاوو لەباری دەبێت باشیو خراپیشی دەگەڕێتەوە بۆ سروشتی ئەو باڵندەیە.

*ئەوەی بەپێوە میز بكات بەنەزانی ماڵوداراییی دەبەخشێ.

*ئەوەی میز لەكراسەكەیدا بكات كوڕێكی دەبێتو ئەگەر هاوسەرداری نەبێت ژندەهێنێت.

*ئەگەر وای بینی میزدەكات لەلووتیدا دەچێتە لای مەحرەمێك.

*پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و وتی: ژنێكی خزمم بینی وەك ئەوەی لەنێوان هەردوو مەمكیدا دەفرێك شیر هەبێتو هەركات بەرزیدەكردەوە بۆخواردنەوە میز زۆری بۆ دەهێناو پەلەیدەكردو دەچوو بۆ میزكردن، ئەویش وتی: ئەو ژنە موسوڵمانو ساڵحەو لەسەر سروشتی پاك ماوەتەوەو حەزی لەشوەو بەڵكو مێردێكی بۆ بدۆزنەوە.

*باوكی (ئەردەشیر)ی كوڕی (ساسان) كەشوانی مەڕبوو لەخەودا بینی میزدەكاتو لەمیزەكەیەوە هەڵمێكی گەورەو زۆر بڵاوبوەوەو ئاسمانی داپۆشیو ئەویش لە(بابك)ی پرسیو

لەوەلامیدا وتی: بۆت لێك نادەمەوە هەتا ئەو كورەت كەلەدایكدەبێت نەیكەیت بەكورم، كاتێ كورەكەی دایە وتی: كورێكی پلەوپایەدارت دەبێتو ناوبانگی دینا داگیردەكات، پاشان (ئەردەشێر)ی بوو دای بە(بابك)ی خەولێكدەرو بەڵێنەكەی بەجهێناو هەر بۆیە دەوترێت (ئەردەشێری كوری بابك).

*یەكێكیتر بینی لەخەودا میزدەكات بەكۆرو كۆمەڵێكدا لەبازاڕ دواتربوو بەژمێریارو بەرپرسی ئەوبازاڕە.

(نابلسی) دەڵێت: میزكردن لەخەودا ماڵودارایی بەخشینە بەچەشنی نادروست یان جووتبوونی نەشیاوو بەفیرۆچوونی رزقو رۆزیو خاڵیبوونەوەی گەدەیە، میزگیرانیش یان بەئەستەم میزكردن دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر پەلەكردنی لەكاروبارەكانیداو نەپێكانی چونكە میزگیراو بریارەكانی جێگیر نییەو تا لەو بارە قوتار نەبێت، دەگونجێت دەروازەكانی لێبگیرێ.

*ئەوەی ببینێ لەماڵی خەلكیدا میزدەكات یان لەگەرەكێكدا یاخود مزگەوتی كۆمەڵێك یان شارو گوندێك بەوێدا هاوسەرگیری ئەنجامدەداتو دەبێت بەخزمیان.

*ئەگەر میزكردن لەمزگەوتدابوو پەروەردگار كورێكی خواناسی ئاینپەروەری پێدەبەخشێ.

*ئەوەی ببینێ میزدەكات لەكەمۆڵەو شووشەیەكدا یان گۆزەڵەو بیرێكی نادیار ژنێك مارەدەبرێ.

*ئەوەی ببینێ میز لەدەریایەكدا دەكات ماڵودارایی دەبرێت بۆ فەرمانرەوا.

*ئەوەی ببینێ میزەكەی بوە بەكرم مناڵەكانی بلاودەبنەوە.

*ئەوەی ببینێ لەعەورەتیەوە قەڵەم دێتە دەرەوە كورێكیدەبێت كەپشكو بەشی لەهەموو زانارییەكدا دەبێت.

*ئەوەی ببینێ لەمیزەڵدانیەوە مار دێتە دەرەوە كورێكی دەبێتو دەبێت بەدوژمنی.

*ئەوەی ببینێ میزێكی زۆردەكات یان پیسدەبێت بەو میزە یاخود میزەكەی بۆنێكی ناخۆشی هەیە یان میزدەكاتو خەڵكی تەماشای دەكەن دەركەوتنی باروحاڵێكە ئابرووی دەشكێنێو غەمو پەژارەی بۆ دروستدەكات.

*میز خواردنەوە بەلگەیە لەسەر شایەتیدان لەسەر كاروكاسبی یان ماڵودارایی حەرامو نارەحەتیو مەینەتی چونكە بەتەنیا لەكاتی نارەحەیتدا بەكاردێت.

میزەچوڕکە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەشبەشکردنی پارەیە بۆ قەرزدار.

میسك: (ئیبن سیرین)دەڵێت: میسكو هەموو بۆنێکی خۆش وەك مێخەك خۆشحاڵیو شادییەو شکاندنی پیاهەڵدانی باشە، ئەگەر کاتێ بڵاوکرایەوە بۆنێکی خۆشنەبوو بەڵگەیە لەسەر چاکەیەك سوپاسی لەسەر ناکرێ.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر خێرکردن بەنهێنیو منداڵخستنەوە.

*دەگونجێت بۆ مردوو بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی لەبەهەشتدایە.

*دەگونجێت میسك بەڵگەبێت لەسەر بازرگانیەکی بەسوودو قازانج بۆ خاوەنەکەی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر موڵکی باش سوودو قازانجی لێدەکات یاخود زانیارییکی دەگمەنو بەنرخە.

*ئەگەر میسکی خستەسەر ئاگر وەك عەنبەر بیدعەیەکی لەئاینەکەیدا دروستکردوە یانماڵو سامانو شکۆمەندی لەلایەکدا بەسەردەچێت شوێنی خۆی نییە.

*میسك خۆشەویست یان کچ یاخود کوڕە یان ژنە، ئەگەر دزێك هەڵیگرت دەستگیردەکرێ چونکە بۆنیخۆش گوزارشت لەخاوەنەکەی دەکاتو کاری نادیار دەخاتەروو.

*میسك بەڵگەیە لەسەر ماڵوسامان، هەروەها بەڵگەیە لەسەر خۆشنوودیو خێر بۆیەکێك بۆنیبکات یا ببێت بەخاوەنی، هەروەها بەڵگەیە لەسەر پاکێتی تاوانبار.

میکائیل (سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (میکائیل)ی بینی داواو خواستی لەهەردوو دنیادا بەدەست دەهێنێت، ئەگەر خواناسبوو، ئەگەر خواناسنەبوو باورباو زرنگبێت.

*ئەگەر لەشارو گوندێکدا بینی بارانی بەرحمەتیان بۆ دەبارێتو نرخ دادەبەزێو هەرزانی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر قسەی لەگەڵ خەوبینەرداکرد یان شتێکیدایە نازو نیعمەتو خۆشحاڵی لەلایەن فریشتەی سۆزو میهرەوە بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی (میکائیل) بەڵگەیەلەسەر رزقو رۆزیو هاتنی فەڕو بەرەکەتو نەشونمای کشتوکاڵو زۆری باران.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر گوێبیستی باڵندە.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+گەنجینەوانێکی ئەمین‌و دەستپاك.
+پادشاو فەرمانڕەوای بەسۆزو بەزەیی بۆ ژێردەستەکانی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بێپیتی‌و نەبوونی ناو.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+دووگیانبوونی ژنی نەزۆك.
+ئاسانبوونی کاری قورس‌وگران.
*ئەگەر گەشتیارو موسافیرێك لەدەریادا بینی ترسی لەدەورە یاخود گەر گەشتیاری وشکانیبوو لەوانەیە سەفەرو گەشتەکەی پەکی بکەوێت چونکە بەرپرسی بارانەو بارانیش جموجووڵ دەوەستێنێ.
*بینینی بۆئەوەی زەرەر لەباراندەکات غەم‌و پەژاریەو بۆ کشتیاران رزق‌و رۆزی‌و سوودو قازانجە.
*ئەگەر چوەسەر شێوەی (میکائیل) فەرپییت‌و ماڵ‌و سامان‌و باشی ژیان بەدەستدەهێنێت.
مینا[1]: (نابلسی)دەڵێت: ئەوەی خۆی لەوێدا ببینێ دڵنیادەبێت لەوەی کەدەترسێ‌و دەیکات بەویست‌وخوازی خۆی‌و ئەوەی لەدنیاو قیامەتدا ئاواتەخوازیەتی.

میوان: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا مژدەیە بەپێدانی کوڕێك، ئەگەر میوانەکان بینیان ئافرەتی دووگیانی نییە رزقێکی خێرای دەستگیردەبێت.
میوانخانە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: میوانخانەو شوێنی جێنشینی مرۆڤ بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ماڵ‌و خانوەکەی بەڵگەیە لەسەری.
*میوانخانەی نادیار بەڵگەیە لەسەر سەفەر.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لانەی دنیا چونکە لانەی سەفەرەو دەڕوات لێی‌و کەسانێکیتر جێگەی دەگرنەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باجگری.
*ئەگەر بینی دەچێتە نێو میوانخانەیەکی نادیارەوە دەمرێت، ئەگەر نەخۆشبێت یاخود لەشوێن‌و جێگەیەکەوە دەگوێزرێتەوە بۆ شوێن‌و جێگەیەکیتر، بەڵام ئەوەی لەمیوانخانەیەکەوە بچێت بۆ میوانخانەیەکیتر سواری وڵاخ یان ئوتومبیلەکەی ببێت لەوکاتەدا یاخود بەهۆی ئوتومبیل‌و ئاژەڵێکەوە لەناوەڕاستی بچێتە دەرەوە تەماشای حاڵ‌و باری دەکرێت، ئەگەر نەخۆش بێت دەخرێتە سەر شان‌و ئەگەر

[1] **مینا**: شوێنێکە لە(مەککە)یە. (وەرگێڕ)

لەسەفەردابێت دەکەوێتە جوولەو سەفەر دەکات لێوەی.

*هەروەها ئەگەر هاوەڵانی بینی لەمیوانخانەیەکی نادیار لایاندابوو دەبێت بەدەردو نەخۆشی بۆ خەڵکی یاخود دێتە دەرەوەو جیاوازیدەکات لەنێوان دووهاوەڵدا.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا میوانخانەیەکی بینی ئامادەکرابوو بۆ بەکرێدان بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری کاتی(متعە)، دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەو ماڵو خانوو ئوتومبیلو ئاژەڵەکەی بەکرێ دەگیرێ یاخود زەویو جلوبەرگی بەکرێگیراووخوازراو.

*میوانخانەکانی سەرە رێش ئەگەر لایدا لێیو نەخۆش بوو دەمرێت، دەگونجێت غەمو پەژارەی بڕەوێتەوەو دوای رەبەنیو تەنیایی هاوسەربگرێو، خوداوەند ئوتومبیلو ئامرازی گواستنەوەی بۆ فەراهەمبکات یان منداڵێك بدۆزێتەوەو هاوکاریو یارمەتی بدات لەسەر رەنجو ماندوبوون.

*ئەگەر خەوبینەر هاوسەرداربوو خوداوەند کورێکی پێدەبەخشێ یارمەتیدەدات لەپیشەو کارەکەیداو پشوودەدات، ئەگەر سەرپێچیکاربوو تەوبەدەکاتو ئەگەر وێڵو سەرگەردانبوو رێنوێنیدەکرێو باوەڕو رێنومایی وەردەگرێت.

میوانداری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: میوانداری کۆبوونەوەیە بۆ کارێکی خێرو باش، ئەگەر بینی کۆمەڵێك بانگدەکات بۆ میوانداری خۆیدەکات بەنێو کارێکدا پاشان سەرزەنشتو پەشیمانی لێبەدەستدەهێنێت بەپێی چیرۆکەکەی (سولەیمان) (سەلامی خوای لێبێت) کاتێ لەخوداوەند داوایکرد بژێوی بەندەو دروستکراوان بۆ ماوەی رۆژێك بدات بەڵام نەیتوانی تەواوییکات.

*ئەگەر بینی کۆمەڵێکی بانگکرد بۆ میوانداریتیو خواردن هەتا تێریانخوارد ئەوجا سەرۆکایەتیان دەکات.

*هەروەها دەڵێن: میوانداریتی بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە.

*ئەگەر بینی بانگکراو بۆشتێکی نادیارو میوەیەکی زۆرو خواردنەوەی تێدابوو بانگدەکرێ بۆ جیهادو شەهید دەکرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ يَدْعُونَ فِيهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴾(ص:٥١).

میوە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هاوسەرگیرییە بەپێی ئایەتی: ﴿فَاكِهُونَ (٥٥) هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ ﴾ (يس : ٥٥ ـ ٥٦).

*ميوەی تەڕ رزقێکە نامێنێتەوە چونکە بەخێرایی خراپدەبێ‌و هەوشکیش رزق‌و رۆزییەکی زۆرە دەمێنێتەوە.

*هەروەها دەڵێن: میوە بۆ هەژارو دەوڵەمەند زیادبوونی ماڵ‌و سامانە.

*ئەگەر ببنی میوە دەکڕێ بەسەریا بەچاکەو خێر ناوبانگدەردەکات.

میوەفرۆش: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پیاوێکی ئەمینە لەسەر ماڵ‌و سامانی خەڵکی‌و نهێنیان‌و لەلێکدانەوەدا باشە ئەگەر چنگ نەکات بەمیوەدا.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر وانەوتنەوەی بەسوود یان هەواڵگەری فەرمانڕەواو هاوسەرو ماڵێکی خێراو سوودێکی دوایین.

مێخ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی لەسەر دیوار یان زەویدا لێیدا ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، ئەگەر هاوسەرداربوو دووگیاندەبێت لێی.

*ئەگەر خۆی لەسەربەوە بینی زاڵدەبێت بەسەر زانایەکدا یاخود بەسەر چیایەکدا دەڕوات.

*هەروەها دەڵێن: مێخ میرێکە دووڕوویی تێدایە، ئەگەر بینی لەدیوارێکدا رواندی پیاوێکی رێزداری خۆشدەوێت.

*ئەگەر لەدیواری ماڵێکدا چەقاندی ژنێکی خۆشدەوێت، ئەگەر لەدیوارێکدا چەقاندی‌و لەتەختەبوو منداڵێکی دووڕووی خۆشدەوێت.

*ئەگەر پیاوێکی بەتەمەنی بینی مێخێکی لەپشتیا چەقاند لەپشتی پادشاو سەرکردەو هاوچەشنی دەردەکەون.

*ئەگەر لاوێکی بینی مێخێکی تەختەی لەپشتیدا چەقاند کوڕێکی دووڕووی دەبێت دوژمنی خۆیدەبێت.

*ئەگەر مێخەکەی هەڵکێشا لەلێواری مردن نزیکدەبێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا پادشا یان هاوتایەتی ئەگەر مێخێکی لەدیوارێکدا چەقاند پیاوێکی پلەوپایەداری خۆشدەوێت.

*ئەگەر مێخی لەماڵێکدا چەقاند ژنێکی خۆشدەوێت.

*ئەگەر مێخێکی تەختەی، چەقاند منداڵێکی دووڕووی خۆشدەوێت.

*ئەگەر مێخ لەئاسنبوو ماڵ‌و سامان‌و هێزە.

*مێخ بەڵگەیە لەسەر ئێش‌و ئازار بەهۆی تیژییەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارە بەهۆی تۆکمەیی‌و بەهێزی.

*ئەگەر بینی لەئامرازی نێرینەی (١٢) مێخ هاتەدەرەوە خۆشی لەدوانگەکەدابوو لەمزگەوت (١٢)کوڕیدەبێت‌و دەبن بەپێشەنگ‌و نمانای بەرز.

*كۆمەڵە مێخێك زيانە، هەروەها مێخ بەڵگەیە لەسەر:
+پلەوپایە.
+خۆڕاگرتن لەسەركاروبار.
+خەشمو قین.
+دانان و كار پێسپاردن و لابردن.
+سەفەر.
*ئەگەر بەڵگەبێت لەسەر كوڕ یان هاوسەر بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.
*ئەگەر خۆی لەسەر مێخێك دییەوە زاڵدەبێت بەسەر زانایەكدا، گوتراویشە بەسەر چیایەكدا هەڵدەزنێ.
*هەروەها دەڵێن: بەڵگەیە لەسەر:
+ماڵ و سامان.
+عیشق.
+غەمو پەژارە.
مێروولە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: مێرووڵەی زۆر سەربازەو بینینی لەسەر جێگە منداڵە.
*بینینی مێروولە بەڵگەیە لەسەر نەفسی خەوبینەر.
*هەروەها گوتراوە: بەڵگەیە لەسەر خزمەكانی.
*هەروەها دەڵێن: هاتنە دەرەوەی مێروولە لەكونەكانی غەمو پەژارەیەو كەوتنی بەسەر نەخۆشدا مردنیەتی و زانینی زوبانی مێروولە دەستەڵاتە بەپێی چیرۆكەكەی (سولەیمان). (سەلامی خوای لێبێت).
*ئەگەر بینی مێروولە دەچێتە نێو ماڵەكەی بەخواردنەوە خێری ماڵەكەی زیاد دەكات.
*ئەگەر بینی مێروولە لەماڵەكەی دێتە دەرەوە هەژار دەكەوێت.
*هاتنەدەرەوەی مێروولە لەلووت و گوێچكەو ئەندامیتر بەڵگەیە لەسەر مردنی خەوبینەر بەشەهیدی، ئەگەر خۆی بینی خۆشحاڵەپێی، ئەگەر بینی ناخۆشبوو هاتنەدەرەوەی ترسی هەیە.
*مێروولە مرۆڤێكی لاوازی پشتئەستوورە زۆریشی سەربازە یان تەمەندرێژییە.
*ئەگەر مێروولەی بینی چوە گوندێك سەرباز دەچنە ئەو شارەوە، ئەگەر لێی هاتنەدەرەوە دوور دەخرێنەوەلێی.
*ئەگەر بینی مێروولە لەماڵ و شارێك هەڵهاتوە دز لەو شوێنە شت دەبەن و لەوێدا ئاوەدانی دەكەوێتەوە چونكە مێروولەو ئاوەدانی بەیەكەوە نایەن.
*زۆری مێروولە لەوڵاتێكدا زەرەرگەیاندنە بەخەڵكی ئەو وڵاتە، مێروولەش دزو بژێوی پەیداكارە.
(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەشوێنێكەوە دەفرێ و نەخۆشی تێدایە دەمرێ یاخود لەو شوێنە سەفەر دەكات و ناڕەحەتی تووشدەبێ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر فەرووپیت.

*ئەگەر مێروولەیەکی زۆری لەماڵو گەڕەکێکدا بینی ژمارەی خەڵکی ئەو ناوچەیەو وەچەیان زیاددەکات.
*ئەگەر بینی لەماڵێك یان گەڕەکێك دێنە دەرەوە خانەوادەکەی مردنو راگوێزان روویان تێدەکات.
*ئەگەر مێروولە باڵی پەیداکرد بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی سەربازێکی زۆرو بێشومار.
*هاتنەدەرەوەی مێروولە لەلووتو گوێچکە یان ئەندامەکانیترو دڵخۆشبوون پێی بەڵگەیە لەسەر مردنی خەوبینەر بەشەهیدی، ئەگەر غەمو پەژارەداربوو دەمرێ بەبێ تەوبە.
*ئەگەر بینی مێروولەیەکی کوشت بەهۆی کۆمەڵێکی لاوازەوە گوناهو تاوان ئەنجامدەدات.
*ئەگەر گوێی لەگوتەی مێروولەبوو و شایستەی دەستەڵاتبوو بەدەستی دەهێنێ، وەگەرنا فەرپیتو خێری دەستگیردەبێت.
*مێروولەی گەورە بۆ تێکۆشەران کوشتنیانەو بۆ نەخۆش مردنیەتیو بۆ ئەوانەی دەیانەوێت سەفەربکەن ماندوبوونو زەرەرە.
*ئەگەر مێروولەیەکی گەورەی بینی لەماڵەکەی بارێکی هەڵگرتو هاتەدەرەوە ماڵو سامانی دەدزرێو کوڕوبراکەی خێری پێدەکەن.

مێروولەی سوور: (نابلسی) دەڵێت:
ئەگەر بینی لەخەودا مێروولەی سوور ئامادە دەکات یاخود دەبیات بەڵگەیە لەسەر ستەمو فیتنە ئەنجامدان.
*ژمارەی مێروولەی سوور بەوەچەوە لێکدەدرێتەوە، سەربازیش بەماڵو تەمەندرێژی.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر خەڵکی بێنەواولاواز.
*هەروەها دەڵێن: مێروولەی سوور سەربازی خوداوەندن.
*مێروولە ئەگەر خۆیکرد بەشوێنێکداو سروشتی خۆی وانەبوو بەڵگەیە لەسەر زانیاریو ماڵ کەبەهیچ شێوەیەك ئەژمەردە ناکرێ.

مێزەر(مەندیل): (ئیبن سیرین) دەڵێت:
مێزەربەستن بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو هێزو دەستەلات.
*ئەگەر بینی مێزەری پێچا بەسەریەوە سەفەرێکدەکات بەشکۆمەندیو لای خەڵکی باسدەکرێ.
*ئەگەر بینی مێزەرەکەی مێزەرێکی تری خرایە سەر پلەوپایەی زیاددەکات.
*مێزەری ئاوریشم بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو تێکچوونی ئاینو ماڵی حەرام.
*ئەگەر مێزەرەکە لەلۆکەوخوریبوو پلەووپایەی ئاینو دنیایە.
*ئەگەر لەئاوریشمبوو دەوڵەمەندیو جلوبەرگی رەنگاورەنگە.

*(ئەبوموسلیمی خوراسانی) لەخەودابینی: پێغەمبەری خوا(ﷺ) مێزەریکردەسەرو رەنگی سوربوو بۆی پێچایەوەو بیستودووگرێی لێدا، ئنجا خەوەکەی بۆ راڤەکارێك گێرایەوەو ئەویش وتی: بیستو دوو ساڵ فەرمانڕەوایدەکەیت بەستەمکاریو خەونەکەش لەواقعدا هاتەدی.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا تاجی پیاوی شکۆمەندی دەستەڵاتدارە یان هێزو هاوسەرە.

*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی مێزەرەکەی داگیرا پۆستو دەستەڵاتەکەی لادەبرێ.

*هەروەها ئەگەر مێزەرەکەی لەسەر داگیرا بەهەمان شێوەیە، ئەگەر فەرمانڕەوانەبوو هاوسەرەکەی تەلاقدەدات یان ماڵو شکۆمەندی بەسەردەچێت.

*ئەگەر بینی فەرمانڕەوایەك مێزەری کردەسەری یا دەستەڵاتێك دەگرێتەدەست یاخود لەترسا ژنێکدەهێنێ.

*ئەگەر بینی پێغەمبەرێك مێزەریکردەسەر یان دەستەڵاتدارێکی زیندو یامردوو خۆشی مێزەربەسەربوو دەستەڵات وەردەگرێو مێزەریش سەرکەوتنە.

*ئەگەر بینی مێزەرێکی بەستوە تواناو دەستەڵاتو ماڵو سامانی زیاددەکات.

*ئەگەر مێزەرێکی بەست بەسەرمێزەرەکەیدا پلەوپایەو شکۆمەندی زیاد دەکات.

*مێزەری زەرد نەخۆشییەو رەشیش پلەوپایەیە.

*ئەگەر فەرمانڕەواو دەستەڵاتدارێك بینی مێزەرەکەی وەك ماڵێك یان ئەموستیلەکەی وەك پاوانەیە لەپۆستی، دەستەڵات لادەبرێ.

*دەگونجێت دەستەواژەی مێزەر لەکوێریەوە هاتبێ یان غەمو پەژارەیەکی گشتییە.

*ئەگەر لەخەودا نوێژێکی بەبێ مێزەرکرد گومانی دەبێت لەدەستنوێژو چەمانەوەو کڕنووشەکەیدا.

*ئەگەر یەکێك لەموشریکانی بەدیکرد مێزەرێکی بەست موسوڵماندەبێ.

*ئەگەر لەفەرمانڕەوایەك ترساو لەخەودا بەمێزەرێکی جوانەوە بەدیکرد بەزەیی پێدا دێتەوەو لەشەڕی دڵنیادەبێت.

مێش: (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێش پیاوێکی لاوازی زمان پیسی هیچو بێنرخەو رزقو رۆزی پیسو حەرامە.

*ئەگەر بینی مێشێك خۆیدەکات بەدەمیا لەگەڵ خەڵکی سووكو رسوادا تێکەڵدەبێتو ماڵو سامانێکی حەرامی لێیانەوە دەستدەکەوێو نامێنێتەوە لای.

*کۆمەڵـــە مێـــشێکی زۆر دوژمنێکـــی بەزیانە، بەڵام ئەگەر کەسێکی موسافیر بینـــی مێـــشبەسەریەوە دەنیـــشێتەوە دەترسـێ ڕێگــەی لێـبگیرێو رووتـــی بکەنــەوەو مــاڵو دارایـی ببــەن بــەپێی ئایەتی: ﴿ وَاِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لاَ يَـسْتَنْقِذُوهُ مِنْـهُ ﴾ (الحـج: ٧٣)، هەروەها ئەگــەر مێشکەوتەسەر شتێك ماڵەکـەی دەگەیـەنێت ترسا لـەوەی دز بیبەن.

*هــەروەها دەڵــێن: ئەگـــەر مێـــشێك بکوژێت لەشاساغیو تەندروستی بــاش بەدەستدەهێنێت.

(نابلـسی) دەڵێــت: ئەگـــەر ســوودی لێوەرگرت سوود بەپیاوێك دەگەیەنێت.

*ئەگــەر خـــواردی رزقو رۆزی خـــراپ بەدەســتدەهێنێت ئــەوەی دەیکاتـــە نێوگــەرووی مـــاڵی پیـــاوێکی خـــراپو ناقۆڵایە.

*ئەگەر بینـی مێش دەفرێت بەسـەریا دوژمنێکــی لاوازی هەیــە، دەیــەوێت زاڵبێت بەسـەریا لەڕێگـەی سـەرکردەو فەرمانڕەواکــەی کەبــەگوێیان دەکــات بەڵام ملکەچ ناکاتو ناترسێ.

*ئەگــەر بینـی مــێش یــان مێـشوولە دەچێتە نێـو گوێـچکەی خێـرو فــەڕو مەزنیو دەوڵەتداری بەدەستدەهێنێت.

*مــێش دوژمنێکـــی سەرســـەختو سوپایەکی لاوازە.

*دەگونجێـــت بەڵگـــەبێت لەســـەر کۆبوونەوەیان لەدەوری رزقێکی چاكو باش.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+دەرمـــانو چارەســـەر بــۆ یـــەکێك نەخۆشبێت.

+کرداری خراپو نالەبار.

+کەوتنەکارێکەوە.

مێشك(دەماغ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: مێشك بەڵگەیە لەسـەر ئـەقڵو ژیری ، ئەگەر بینـی مێشکێکی گـەورەی هەیـە بەڵگەیە لەسەر بەرینیو فراوانی ئەقڵی.

*ئەگــەر بینـی مێـشکی نییـە بەڵگەیـە لەسەر نەزانینو کەم ئەقڵی.

*هەروەها دەڵێن: مێشكو ئەقڵ ماڵێکی دەگمــەنی هــەڵگیراوو پــاكو پوختــە، ئەگــەر بینـی خەریکـە مێـشکی خـۆی دەخـــوات یـــاخود مـــۆخی هەنـــدێك لەئەندامەکانی ماڵەکەیدەخوات.

*هەندێکـدەڵێن: خـــواردنی مێـــشکی مـــردوو مـــەرگی خێـــرا دەهێنێـــت، ناوچـــەوانیش مـــاڵو شــکۆمەندییە، هـــەروەها دەڵـــێن: خەوبینـــەر ژنێـــك دەهێنێــت جوانییەکــەی بەئەنــدازەی جوانی ئەو نێوچاوانەیە کەبینیویەتی.

(نابلـسی) دەڵێــت: مێـشك بەڵگەیـــە لەســـــەر ئـــاینو بۆچـــوونی دڵو کاروکرداری نهێنی.

مێشکوژ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر پیاوی خراپو نەزان لەگەڵ پیاوی خۆشەویست.

مێو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا شکۆمەندییە بۆ یەکێك بیڕوێنیّ، هەموو دارێکیش هەر بەو چەشنەیە.

*مێو بەژنێکی دەوڵەمەند راڤە دەکریّ ئەگەر شووڵە مێوی هەڵگرت ماڵو سامانی لەژنێکی رێزداروە دەستگیر دەبێت، هەروەها دەڵێن: پیاوێکی بەخشندەیە.

*ئەگەر مێوێکی بینی لەزستاندا ترێی گرتوە بەژنێك لێکدەدرێتەوە ماڵو سامانی رۆییوەو وادەزانیّ هەر دەوڵەمەندە، ئەگەر لەدارمێوەکە ترێی لێکردەوە ماڵو سامانی خەرجدەبیّ بەئەندازەی لێکردنەوەی ترێ.

*ئەگەر مێوو گەڵامێوی دی سوود وەردەگریّ لەکۆمەکی ئاینو گوێڕایەڵی.

*دارمێو بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری بەهۆی تێکەڵیو چوون بەنێویەکی رەگەکانیدا.

*کەپری مێو ژنێکی شۆخو شەنگی دەوڵەمەندە خاوەن بەردەستو خزمەتکارە، هەروەها باخی ترێش هەر بەوچەشنەیە.

*ئەگەر ترێی بینی لەسەر سەری روا دومەڵو برین لەسەریدەردێت.

مێوژ: لەخەودا رزقو رۆزی بەسوودە لەهەر رەگەزو رەنگێکبێت رەش یا سوور یاخود سپی.

مێشوولە: (نابلسی) دەڵێت: مێشوولە لەخەودا دوژمنی خوێنمژە کەلەشو لار ناشیرین دەکات ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شەڕو بێبەشبوونو قورسی حاڵوبار بۆئەوەی لەئاستی سنگەوە رووی تێدەکات.

مێشوولەوردە: (نابلسی)دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینیّ ماڵو سامان بەدەستدەهێنێت بەهۆی هاتنەدەرەوەی خوێن.

نون

ن ا

نائومێـــد: (نابلـــسی) دەڵێـــت: نائومێـدبوون لەسـۆزوبەزەیی خـوایی لەخــــەودا بەڵگەیـــــە لەســــەر هاوەڵپەیداکردن یان کوشتنی کەسێك بەناحــەق یــان کەوتنــەکاری نــاڕەواو دەرەنجامەکەشی بەباشە کۆتایی دێت.

نائومێد بوون لەشتێك : (ئیبن سـیرین) دەڵێت: نائومێدبوون لـەکارێك بەڵگەیـە لەســـەر قوتــاربوونو رزگــاری بــەپێی ئایەتی: ﴿لَمَّا اسْتَيْأَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا﴾(یوسف: ٨٠) وئایـەتی: ﴿حَتَّى إِذَا اسْتَيْأَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا﴾ (یوسف:١١).

(نابلـــسی)دەڵێـــت: ئەگـــەر بینـــی نائومێدبوو لەسۆزو بـەزەیی خـوا کـاری دۆزەخیەکان ئەنجامدەدات.

ناپاکی: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا کەموکوڕییە لەئاینو دنیادا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دزیو پێیستبوون بەغەدر لێکراو بەپێی چیرۆکی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت).

*لـەخاوەنی مـاڵو داراییـەوە بەڵگەیـە لەسـەر هـەژارییان، هـەروەها ناپـاکیو خیانەت بەڵگەیە لەسەر زینا.

(ذابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا بەڵگەیـە لەسـەر پاشـگەزبوونەوە لـەئاین بـەپێی فەرموودەی پێغەمبەر (ﷺ) : "ئـەوەی ناپاکیو خیانەت بکات لەئێمە نییە".

نـــاتری حـــەمام: (نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی بـۆ نـەخۆش بەڵگەیـە لەسـەر مردوشـــــۆرو بەڵگەشـــــە لەســــەر رەواندنەوەی غـەمو پـەژارەو دانـەوەی قـــەرزو تەوبـــەکردنی سەرپێـچیکارو باوەڕهێنانی بێباوەڕ.

(نابلـسی) دەڵێـت: بینینـی بەڵگەیـە لەســـەر پـــاکێتیو قەرزدانـــەوە، دەگونجێـت بینینـی بەڵگـەبێت لەسـەر ئـــەوەی لـــەدەرکی دەســـتەڵاتداران دەوەســــــتێ بۆبــــەجێهێنانی پێداویستیەکی خەڵکی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زیندانەوان.
* ناتر لەمزگەوتدا خزمەتکارە بۆئەوەی مزگەوت بەڵگەیە لەسەری.
* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر تەوبەو پەشیمانی لەگوناهو تاوان‌و باشی حاڵ‌و بار.
* ناتری حەمام لەبازاڕو کەنیسەدا بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی ماڵ‌و رۆچوون لەکرداردا یاخود تێکەڵبوون لەگەڵ ئارەزووبازان.
* بینینی ژنی ناتر لەحەمامدا بەڵگەیە لەسەر مێردی هەژار ئەگەر رەبەنبوو.

ناتوانایی سێکسی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کەسێك توانای کاری سێکسی نەبێت دنیانەویستەو هیچ ناوبانگێکی لەدنیادا نابێ.
* ئەگەر ئەو ناتوانییەی رەویەوە دەستەڵات‌و ناوبانگدەردەکات.
* هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی ژنێکی هێنا یان کچێکیهێنا نەیتوانی جووتببێت لەگەڵی بەهۆی ناتوانایی سێکی بازرگانیەك بەبێ سەرمایە دەکات.

ناتەواوی‌و عەیب: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەوشتی خراپ‌و رەوشتی نالەبار.

نارنج: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا شەڕە یان فیتنەیە، ئەگەر کۆمەڵێکی بینی ریزیان بەستوە بەدووی یەکداو نارنجیان پێیە کوشتاری یەکدیدەکەن.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەرئەوەی هەڵهاتن‌و قوتاربوون دەهێنێت .
* دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی‌و ئالوودەبوون.
* زۆری نارنج لەماڵدا بەڵگەیە لەسەر هەلگیرسانی ئاگر تێیدا، هەروەها بۆ کەسێکی رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەری جوان‌و شۆخ‌و شەنگی خاوەن ماڵ‌و سامان.

ناساغی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پەکخستنی سەفەرو نان‌و بژێوی پەیداکردنە بەدەست‌و قاچ.
* نەتوانینە لەبەدەستهێنانی ویستوخوازدا.

ناعور (ئاوسەرخەر. گەردوونی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: پارێزەرێکە ماڵ‌وسامانی خەڵکی بەنهێنی دەپارێزێ. هەروەها گوتراوە ناعور گەڕانی بازرگانی‌و ماڵ‌وسامانەو گواستنەوەو گۆڕانی حاڵە لەسەفەردا.

ناکۆکی (ئاژاوە): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی لەخەودا ناکۆکی هەبوو لەگەڵ مرۆڤێکدا غەم‌و پەژارەیەکی توند رووی تێدەکات.
* ناکۆکی‌و ئاژاوە ئاشتبوونەوەیە ئەگەر بینی ناکۆکە لەگەڵ نەیارێکدا ئاشتیدەکاتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: ناکۆکی لەنێوان دوو نەیاردا ئاشتییە بۆ نوێژ خوێنانیش غەم‌و پەژارەو فیتنەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بەتاڵکردنەوەی کاروکردار.
*ئەگەر بینی ناکۆکی لەگەڵ فەرمانڕەوایەکدەکات شادیو دڵخۆشیو سەرکەوتنو هێزدارییە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناکۆکیو دەمەدەمە سەبارەت بەئایەتو نیشانەکانی پەروەردگار.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زوڵمکردن لەخەڵکی ناموسوڵمان.

ناڵەناڵ:(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بۆ ژن ژانە.

نامە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا مرۆڤ ناردی بۆ کەسێك یاخود لەلایەن کەسێکیترەوەو پێیگەیشت بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەیەکی بەرزو وشەیەکی ئەگەر لەخەودا رایگەیاند، بەڵام ئەگەر ناردی بۆ لایەنێکی دیاریکراو ئەگەر خێری تیابوو وەك فەرمانبەچاکە یاخود رێگری لەخراپە بەڵگەیە لەسەر بەرزی پلەوپایە، بەڵام ئەگەر لەخەودا نامەی پێگەیشت مژدەی تێدابوو بەڵگەیە لەسەر دەرەنجامو دووریی باش بۆنەوەی تێدا دەیترسێنێ یاخود رزقو رۆزی بەدەستدەهێنێت یان هاوسەرەی بەنسیبدەبێت، ئەگەر هەڵیکوتایەسەر نامەبەرەکەو لێیدا بەڵگەیە لەسەر پاشگەزبوونەوە لەئاینەکەی یاخود بەڵگەیە لەسەر بیدعەو وێڵیو سەرگەدانیو دەگونجێت بەکوشتن ژیانی دوایی بێت.

نامەگۆڕینەوەی نێوان دووتاقم:
(نابلسی)دەڵێت: لەجەنگدا بەڵگەیە لەسەر:
+نزیکی وادەی مەرگ.
+کوژاندنەوەی ئاژاوەو فیتنە.
+شوێنکەوتنی حەق.
+مەرگی نەخۆش.
+سەرخستنی ستەملێکراو.
*ئەگەر مرۆڤێك لەخەودا بوو بەپەیامنێر بەڵگەیە لەسەربەرزی حاڵوباری.

نان:(ئیبن سیرین) دەڵێت: نان بەڵگەیە لەسەر زانیاریو ئیسلام چونکە بناغەی ئاینەو بناغەی روحو دەروونە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+ژنان.
+ئەو ماڵو داراییەی دەروون پێی ئاسوودە دەبێت.
+قورئانی پیرۆزو سوننەتی پێغەمبەر(ﷺ)و ماڵو دارایی.
+دایکی پەروەرشیار.
+هاوسەری دیندار کەمرۆڤ خۆی پێدەپارێزێ.
*نانی پاکو خاوێن بەڵگەیە لەسەر:
+ژنێکی بێخەوشو زانیارییەکی پاکو دروست.
+ژنی شۆخو شەنگی سپی پێست.
*ئەگەر بینی نان دابەشدەکات بەسەر لاوازو زەبوونەکاندا، ئەگەر قوتابیانی زانیاری پەروەردەبێت زانیاری پێویست بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر ئامۆژگاریدەربوو نانە وەك ئامۆژگاری ئەو وایە.
*ئەگەر بینی مردوویەك نانی پێدەدات ماڵو رزقو رۆزییەکە بەدەستی کەسێکیترەوە پێیدەگات یان لەشوێنێکەوە.
*ئەگەر نانی بینی بەسەر هەورەوە یان بەسەربانەوە یاخود لەبەرزاییەکانی دارخورمادا گراندەبێت، هەروەها سەرجەم خواردەمەنیەکان بەو چەشنەیە.
*ئەگەر خۆی بینی لەسەر زەوییەکەو بەقاچی زەوی دەکوتێتەوە خۆشحاڵیو دەوڵەمەندییەکی گەورەیە خۆشیو شادیو ناسوپاسگوزاری بەرپادەکات.
*ئەگەر مردوویەکی بینی نانی ئەو دەبات یاخود لەدەستی کەوتەخوارەوە بۆ ناو ئاگر یاخود بۆ سەرپێشاو یان کەوتە نێو قەترانەوە تەماشای حاڵیدەکرێت ئەگەر لەسەردەمی فیتنەو ئاشوبدابوو بەهیلاکدەچێت یاخود نانەکە ئاینەکەیەتیو لەدەستیدەدات، بەڵام ئەگەر هیچکام لەوانە نەبوو بەڵام هاوسەرێکی نەخۆشی هەبوو دەمرێت، ئەگەر ئاینی لاوازبوو تێکدەچێ.
*ئەگەر میزیکرد بەسەر ناندا کەسی یاساغو ناشیاو ماوەو وادە دەبرێت.
*ئەگەر خاوەنی نان پیاوێکی پیرو بەتەمەنبوو لەرێزدارە تۆمارکراوەکانە، ئەگەر لاوێکبوو پیاوێکی کوشتاگەیە.

*ئەگەر بینی ناندەکات هەوڵدەدات لەپەیداکردنی بژێویدا بەهۆی سوودێکی بەردەوام، ئەگەر خێرا نانیکرد هەتا تەنورەکە سارد نەبێتەوە دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێتو بەئەندازەی هاتنە دەەوەی نان لەتەنور ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر نانێکی بەدەستهێنا تەمەنیەتی، نانیش چل ساڵە، کەمو کورییە لەتەمەندایە لەگەڵ پاکیەتیەکەی هی دنیایە.
*هەروەها گوتراوە: یەك نان هەزار درهەمە لەگەڵ فەرو بەرەکەتو رزقو رۆزییەکی ئامادە یەکێکیتر هەوڵی بۆ دەداتو لەدەستیدەچێتو غەمو پەژارە دایدەگرێ بەپێی ئایەتی: ﴿وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ﴾ (فاطر: ٣٤).
*راڤەکاران دەڵێن: غەمو پەژارە نانە، ئەگەر چەن نانێکی زۆری بینی بەبێنەوەی بیخوات چەن برایەکی بەپەلەو کتوپڕ دەبینیّ، ئەگەر نانی بەدەستەوەبینی ژینو بژێوییەکی باشە لەگەڵ مامناوەندێتی لەئایندا، ئەگەر جۆبوو ژنێکی خراپە وێڕای نەخشەو پارێزکاری بۆی.
*ئەگەر نانێکی وشکبوو سەختیو ناڕەحەتیە لەژیندا دروستدەبێت.
*ئەگەر دەستەوارەیەك نانی پێبەخشراو خواردی بەڵگەیە لەسەر بەسەرچوونی تەمەنو چارەنووس

تیاچوونی، هەروەها گوتراوە: ئەو خەوە بەڵگەیە لەسەر ژنێکی خۆش، ئەگەر پارووییەکی هەڵگرت ئەوە پیاوێکی تەماعبازە.

*نان بۆ کەسی ڕەبەن هاوسەرە، نانی پاک و خاوێن و برژاو بۆ فەرمانڕەوا دادپەروەرییە، بۆ بازرگان دادییە، بۆپیشەوەر ئامۆژگارییە.

*گەرمی نان دووڕوویی و شتی حەرامە.

*ئەگەر پیاوێک نانێکی هەڵواسراوی بینی بەنێوچەواشەوە بەڵگەیە لەسەر هەژاری.

*نانی شکاو ماڵ و داراییەکی زۆرە خاوەنەکەی زەکاتی نادات و سوودی لێوەرناگرێت.

*نانی نێو خۆڵەمێش تەنگەبەری بژێوییە بۆ کەسێک بیخوات چونکە کەسێکی ناچار ئەونانە دروستدەکات.

*ئەگەر بینی نانده‌خوات بەبێ پێخۆر بەتەنیا نەخۆشدەکەوێت و دەمرێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەو نانەی نەبرژاوە بەڵگەیە لەسەر تایەکی توند بەهۆی ئەوەی جارێکیتر ئەو نانە ئامادە دەکرێت بۆئەوەی بخرێتەوە نێوئاگر هەتا ببرژێت.

*نانی گەرمی دروستکراو لەئاردی سپی بەڵگەیە لەسەر کوڕ، خواردنی نانی ڕەق فراوانی ڕزق و ڕۆزییە.

*هەروەها دەڵێن: ڕەقی نان کۆشک و تەلاری تەمەنە.

*نانی ڕەق سوودو قازانجێکی کەمە زوو بەدەردەکەوێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم دوونانی ڕەقم بەدەستەوەبوو هەر جارەی لەیەکێکم دەخوارد، ئەویش ڕاڤەی خەوەکەیکردو وتی: تۆ پیاوێکی دوو خوشك دەکەیت بەهاوسەری خۆت لەحاڵی ژیانیاندا(یەك لەدوای یەك).

*گونکی هەویر سوودێکی کەمە، نانیش سوودو قازانجێکی زۆرە.

(نابلسی)دەڵێت: نان لەخەودا بەچەن شێوەیەك هاتوە:

١)**نانی سپی**: بەڵگەیە لەسەر ڕزق و ڕۆزی ئاسان و ژنێکی خۆشنوودو باشگوزەران.

٢)**نانی ڕەش**: بەڵگەیە لەسەر ناخۆشی ژین و بژێوی.

*هەروەها دەڵێن: هەموو نانێك بەڵگەیە لەسەر (چل) ساڵی تەمەن.

*نان بەڵگەیە لەسەر بڕێك پارە دەگونجێت (هەزار) یا (سەد) یاخود دەبێت بەپێی حاڵ و باری خەوبینەرو ئەوەی شیاوە لەگەڵیدا.

*نانی تاڵ ژیانە.

*نانی خۆش و بەتام : نرخ گرانییە، ئەگەر وەك هەنگوین یاخود شەکر وابێت ، هەروەها گەنمیش بەو شێوازەیە.

*ئەگەر نان بەپیساییەوە بخوات هەنگوین بەشانەوە دەخوات.

*باشترین نان نانی برژاوی نێو فرنە، نانی نۆك تەنگەبەری‌و بەرزبوونەوەی نرخە.

*ئەگەر نانی لەشوێنی خۆلڕشتن بینی هەرزاندەبێت.

*نانی گەورەو فراوان رزق‌و رۆزییەکی فراوان‌و تەمەندرێژییە.

*نان بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە.

*گونکی بچووك: تەمەنێکی کورت‌و رزق‌و رۆزییەکی کەمە.

*نانی جۆ: بۆ یەکێك رانەهاتبێت لەسەرخواردنی تەنگەبەری‌و بەرزبوونەوەی نرخ‌و بەهایە چونکە لەنەبوونیدا دەخورێت.

*کێك: تەندروستی‌و لەشساغییە.

*نانی بۆگەن و پیس: بەهانەو مۆڵەت پێدانە، ئەگەر باڵی بۆ دروستبوو رفی گراندەبێت‌و نرخی بەرزدەبێتەوە.

*نانی لەت و شکاو: فەرووبەرەکەت‌و بژێوییەکی خۆشە.

*نان هاوسەرە یاخود کورە یان ساڵێکی تەواوە یان درهەمێك یا سەد درهەمە.

*هەویری هەڵنەهاتوو: قەرزێکە دەیداتەوە یاخود وەریدەگرێ.

*نانی وشك: بۆ خۆشگوزەران‌و دەوڵەمەند بەڵگەیە لەسەر نەبوونی‌و نەداری.

*کێك: سەفەرە، بردنی بۆ کەسێك کەوا نەتوانێت بیخوات بەڵگەیە لەسەر غەم‌و پەژارەو قورسی‌و گرانی بژێوی.

*نانی ناسك و رەق: سەفەرە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئاسانبوونی کاروباری قورس‌وگران، نانی تەریش بەهەمان چەشنە بەلام نانی وشك شەرە.

*کەنافە (جۆرە شیرینییەکە) بەڵگەیە لەسەر زانیاری‌و رێنومایی.

*نانی پیس‌و کەڕوایی تێکچوونی ئاین‌و پاشگەزبوونەوەیە لەئیسلام، یاخود تێکچوونی حاڵ‌و باری ژنانە.

*پارچە نانی وردکراوە پارچەی نانی جیاواز جیاوازە بەڵگەیە لەسەر سوودو قازانج لەخێر یاخود لەرووپاماییدا.

*نانی پوخت‌و پاکیزە زانیارییەکی بەسوودو کەڵکەو دڵسۆزییە لەگوتەو کرداردا‌و نهێنیەکی باشە.

*رووی دەرەوەی نان رووپامایی‌و دووڕوویییە.

نانخواردن بەیەکەوە: (نابلسی) دەڵێت: نانخواردن لەگەڵ مردوودا زەرەری هەیەو لەگەڵ کەسێکی نادیار هەواڵێکە لەلایەکەوە پێی دەگات‌و لەگەڵ جنۆکەو شەیتانەکان واژووی خراپەکارانەو جووتبوونیش بەهەمان شێوەیە.

نانەوا: (ئیبن سیرین) دەڵێت: نانەوا خاوەن گوتەو سەر قاڵییە لەرزق‌و

ڕۆژیدا، هەموو پیشەیەك وابەستەی ئاگربێت قسەو ئاژاوەو دەنگدابڕینە.
*هەروەها دەڵێن: نانەوا دەستەلاتدارێکی دادپەروەرە، ئەگەر بینی لەخەودا بوە بەنانەوا نازو نیعمەتو فەڕو بەرەکەتو گەنجو سامان بەدەستدەهێنێت.
*ئەگەر بینی ئاردی سپیدەکات بەنان ژینو بژێوییەکی خۆش بەدەستدەهێنێتو ڕێنوێنی خەڵکی دەکات بۆ دەوڵەمەندیو بارو حاڵێك سوودمەند دەبن لێی.
*ئەگەر بینی وەك ئەوەی لەنانەوایەك ناندەکڕێ بەبێئەوەی نرخو بەهاکەی بزانێ ژنێکی خۆشنوودو ڕزقو ڕۆزییەکی تەواوی پێدەگات.
*ئەگەر بینی نانەواکە پارەو بەهای نانەکەی لێوەرگرت گوفتارو وتەی پێویستە.
*ئەگەر بینی بوە بەنانەواو ناندروستدەکاتو بەخەڵکی گشتی بەچەند درهەمو دراوێك دەفرۆشێت خەڵکی تەباو کۆکدەکات لەسەر خراپەکاریو نابەجێ.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی نانفرۆش بەڵگەیە لەسەر کوڕو خۆشەویستی، ئەگەر نانەکەی وەرگرت لەنانفرۆش ژینو بژێویو سوود وەردەگرێو غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوە.

*ئەگەر نانەوا درایەپاڵ دەستەلاتدار پیاوێکی بەسوودو قازانجدەبێتو خەڵکی پێویستیان پێیدەبێت.
*ئەگەر پیاوێکی بینی لەبنەڕەتدا نانەوانەبوو لەخەوەکەیدابووەوە بەنانەواو نانیدەفرۆشت بەدرهەم کاری دەویتی ئەنجامدەدات.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بینینی بەڵگەیە لەسەر زانا.
*بینینی بەڵگەیە لەسەر پەروەردەکارو زیندان یان خاوەن ژێر زەمین.
*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر هەڵهاتنو دوورکەوتنەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پیاوێکی فرەوەچەو نەوە.
*بۆ ڕەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو بۆ هاوسەرایەتیش بەڵگەیە لەسەر منداڵی نێرینە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خزمەتکاری دەستەلاتدار.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وازهێنان لەنوێژکردنو فەرامۆشکردنی گوێڕایەڵیو غەمو پەژارەو هەژاری.
نانی تیری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ڕزقێکی بەرینو فراوانە، ئەگەر بینی نانی تیریدەخوات ڕزقو ڕۆزی بەرینو فراواندەبێت، ئەگەر کولێرەی خوارد لەبژێویدا مامناوەندیدەبێت.
*ئەگەر دوونانی تیری بەدەستیەوە گرت هەر جارەی لەیەکێکیانیخوارد

پیاوێکە دووخوشك لەیەك کاتدا دەکات بەهاوسەری خۆی.

نانی خڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سوودێکی کەمە.

ناو: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر ناوی مرۆڤ لەخەودا گۆڕا بۆیەکێکی دی بەخۆشحاڵی گوزارشتی لێدەکرێت‌و پارێزراو دەبێت.

*ئەگەر گۆڕا بۆ یەکێك کەم‌وکورتیەکی تێدابوو وەك کوێری‌و شەلی تووشی ئەو بەلاو نەهامەتیە دەبێت.

*ئەوەی ببینێ بەناوی خۆی بانگ ناکرێ ئەگەر ناوەکە ناقۆلابوو کەم‌و کوڕی‌و ناتەواوی یان نەخۆشی خراپ لێی دیاریدەدات.

*ئەگەر بەناوێکی باش بانگ کرا ڕێزو شکۆمەندی بەپێی ئەو ناوە پێدەبەخشرێ.

ناوپەرداخ: (نابلسی) دەڵێت: بینینی ناوی پەرداخ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر جێگری پادشا ماڵ‌و دارایی بۆ دەبرێت، هەروەها ئەو جێگرە بەویستی خۆی هەڵس‌و کەوتی پێوە دەکات (اتون)یش لەهاتنەوە هاتووە، بەڵام لەهەموو حاڵ‌و بارێکدا باشەو ئەوەی بینی ناوی پەرداخ دروستدەکات دەستەڵات‌و فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت، ئەگەر جوان‌و سەرنج ڕاکێش نەبوو خەڵکی سەرقاڵدەکات بەکارێکی مەزن‌و گەورەوە.

ناوچەوان (تەوێڵ): (ئیبین سیرین) دەڵێت: ناوچەوان پلەوپایەو شکۆمەندی پیاوە، کەم‌و کوڕی تێدا کەم‌و کوڕییە لەشکۆمەندییدا.

*ئەگەر ناوچەوانی ببێت بەئاسن‌و مس یان بەرد باشە بۆ خەڵکی گشتی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر نێوچاوانی کەسانیتر بەبەرینی‌و فراوانی ببینێ ڕەوشتی تێکدەچێت دوای باشی، ئەگەر بەفەراوانتر بینی لەوەی دیبووی بێئەقڵ دەبێت دوای ژیری‌و ئەقڵداری، یان نەزاندەبێت دوای زانست‌و زانیاری.

*دەگونجێت نێوچاوان بەڵگەبێت لەسەر ڕژدی‌و ڕێزداریی.

*ئەگەر نێوچاوانی بەڕەشی ببینی دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕژدی‌و بەخیلی‌و نەدانی مافی خودا.

*درەوشانەوەیی‌و ڕووناکی بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌ودارایی بەخشین‌و نەوازش.

*دەگونجێت ناوچەوان بەڵگەبێت لەسەر ئەو بەرماڵ‌و ڕاخەرەی مرۆڤ کڕنووشی لەسەر دەبات یان هەرشتێکیتر.

*هەروەها گەورەیی لەخەودا یان بوونی ئاسن‌و بەرد بەڵگەیە لەسەر هەوڵدان لەنوێژدا یاخود هیچ‌و پووچی.

*ئەوەی نێوچەوانی بریندار ببینێ یاخود زوخم‌و کێم بەدیبکات پێوەی نوێژ دەفەوتێنێ یاخود کڕنووشەکانی تەواو ناکات یان یەکێك بەقسەیەکی ناخۆش ڕووبەڕووی دەبێتەوە.

ناوك(كرۆك): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەنکەخورماو پەتی بادراوو توێژی تەنك، ئەگەر ناوكێكی پێبوو دادگایی هەبوو بەڵگەكانی بەسەر نەیارەكانیدا سەردەكەوێ بەپێی ئایەتی: ﴿ولا یظلمون فتیلا﴾ (الإسراء: ٧١) ئایەتی: ﴿ والذین تدعون من دونه مایملكون من قطمیر﴾ (فاطر: ١٣).

*هەروەها بەڵگەیەلەسەر تەمەنێكی درێژ.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر شتومەكو كاڵای ماڵ چونكە بناغەی ئاینە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوەو دووریی.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ناوك ژنی پیاو یا خۆشەویستو دۆستو هەڵمەتبەرن.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ناوكێكی بەنەخۆشیو شێوەی خراپەوە بینی بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی هەردووكیان، ئەگەر باوكیشی نەبوو بەڵگەیە لەسەر ئەو نیشتمانو زێدەی تێدا لەدایكبوە، بەڵام ئەوەی لەغەریبیدابێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوە.

*ئێشو ژانی ناوك بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خاوەنەكەی بەخراپی مامەڵەدەكات لەگەڵ هاوسەرەكەیدا.

(نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر دایكی خەوبینەر یان باوكی یاخود بژێویو رزقو رۆزی یان ئەو پیشەیی بەڵێنگەرایی لەسەر دەبەسترێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+هاوسەرەكەی.

+دۆستو دڵداری.

+جزدانی پڕ لەپارەی داخراو.

*ئەگەر لەخەودا بینی رووداوو كارەساتێ رووی تێدەكاتو دەگەڕێتەوە بۆئەوەی باسمانكرد لەدایكو باوكو كوڕو ماڵو سامان، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو بەڵگەی مەرگیەتی بەتایبەت ئەگەر بینی ناوكی ئاوساوە، ئەگەر بەدەستی خۆیكردیەوە بەناوسكیدا گەنجینەكەی بەدەستیدەگاتو یان ئەو جزدانەی خێری لێدەكات.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرخۆشی.

*ئەگەر بینی دووناوكی هەیە دووكچی جوانیدەبێت.

*ئەگەر ئێشو ئازاری بەناوكیەوە دی دایكو باوك یاخود وڵاتو نیشتمانی باوباپیرانی لەدەستدەدات.

ناوی خوابردن(یادی خواكردن): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر مەردوم بینی لەخەودا (سبحان الله)دەكات غەمو پەژارەكانی دەڕەوێتەوە بەشێوەیەك وایدانەناوە، ئەگەر وایبینی ناوی خوابردنی لەبیرچوەتەوە غەمو پەژارە رووی تێدەكات بەهۆی ئایەتی:﴿فَلَولاَ أنَّهُ كَانَ مِنَ المُسبحِينَ﴾ (الصافات:١٤٣).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی یادی خوادەكاتەوە پیاوێكی باوەڕدارە،

ئەگەر یادی خواینەکرد بێباوەڕە، بەڵام ئەگەر (سبحان الله)ی کرد گەر غەمو پەژارەداربوو یان نەخۆشبوو یا ترسی لێنیشتبوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە لەلایەکەوە خۆی هەستی پێنەکردووە.

*ئەگەر لەخەودا نوێژێکی فەرزیکرد پاشان یادی خوایکردەوەو بەمەزنی دانا بەڵگەیەلەسەر قەرزدانەوەو گەردن پاکیو ئەمەکداریو بەجێگەیاندنی نەزرو پەیمانو ئەومەرجانەی لەسەرخۆی داناوە.

ن ك

نکوولیکردن: (نابلسی)دەڵێت: نکوولیکردن دووجۆرە نکوولیکردن لەحەقو ناحەق، ئەگەر نکوولی لەناحەق بکات فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپەدەکات، بەلام ئەگەر نکوولی لەحەق بکات بێباوەڕ دەبێت بەپێی ئایەتی: ﴿وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ﴾(العنکبوت: ٤٧).

ن م

نمایشکراو: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە هاوەڵانی بەسەردەکاتەوەو کاروبارەکانیان چاکدەکات.

*ئەگەر بینی ئەوەی نمایشدەکرێ لەلایەك لەکەسو کاری نییە دەمرێ، ئەگەر بینی تووڕەیە لێی گوناهو تاوانی ئەنجامداوە، ئەگەر رازیبوو لێی بەڵگەیە لەسەر رەزامەندی خوداوەند.

*ئەگەر بینیو ویستیان بیخەنە روو لەمەرگ نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبێ.

نمرەساز: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وێنەگرو نیگارکێش، ئەگەر لەخەودا بینی نمرەسازە دەبێت بەنووسەر یاخود لەقوماردا دەیباتەوە.

*بینینی ژنی نمرەساز بەڵگەیە لەسەر ئەوەی بازیو یاریدەکات بەمەڵاشوو.

ن و

نوح(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر (نوح) پێغەمبەری بینی تەمەنی درێژدەبێو بەڵاونەهامەتی لەدوژمنەکانیەوە پێدەگات ، پاشان سەرکەوتن بەسەریانداو پتر سوپاسی خوداوەند دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴾ (الإسراء:٣).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر (نوح)ی بینی(سەلامی خوای لێبێت) پیاوێکی زانسای گوێڕایەڵو دەبێو نەرمونیاندەبێ، دوژمنی زۆری دەبێتو سەردەکەوێت بەسەریانداو پلەوپایەیەکی مەزنو گەورە بەدەستدەهێنێو هاورێکانی گوێڕایەڵی ناکەنو پاشان زاڵدەبێت بەسەریاندا.

*هەروەها گوتراوە: بینینی (نوح) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر زۆری باران لەوساڵەدا بەهۆی ئەوەی ئاو لەسەردەمی ئەودا زۆربوە.

*ئەگەر (نوح)ی بینی پیاوێکی دوژمنداره‌و دراوسێکانی ئیره‌یی پێده‌بەن‌و پاشان قوتارده‌بێت لێیان دواتر خوداوه‌ند تۆڵه‌یان لێده‌سێنێت.

*هه‌روه‌ها گوتراوه: بینینی (نوح) (سه‌لامی خوای لێبێت) به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر تیاچوونی بێباوه‌ڕان‌و دڵنیاییه بۆ باوه‌ڕداران. ئه‌گه‌ر له‌نه‌بوونیدا بینرا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر زۆری باران، ئه‌گه‌ر له‌که‌شتیه‌كدا بینرا به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر قوتاربوون.

*هه‌روه‌ها بینینی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر به‌هێزی بیدعه‌خوازیی‌و لاوازی باوه‌ڕداران.

*هه‌روه‌ها بینینی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر گوێڕایه‌ڵی خوداوه‌ندو فه‌رمان به‌چاكه‌و ڕێگری له‌خراپه.

*ئه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر پادشابوو سه‌رپێچیده‌كات‌و دوژمنایه‌تی بۆ به‌ده‌ر ده‌خات.

*بینینی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر دوژمنایه‌تی خانه‌واده‌و سه‌ركه‌وتن به‌سه‌ریاندا.

*بینینی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر نه‌بوونی‌و گرانی‌و به‌رزبوونه‌وه‌ی نرخ.

*ده‌گونجێت بینینی به‌ڵگه‌بێت له‌سه‌ر ره‌واندنه‌وه‌ی غه‌م‌و په‌ژاره‌و بارانبارین‌و بۆڵه‌بۆڵی منالان.

*ده‌گونجێت به‌ڵگه‌بێت له‌سه‌ر پیشه‌سازی‌و كشتوكاڵ‌و ڕێككردنی كه‌شتی‌و سه‌فه‌ر له‌زه‌ویداو هه‌ڵگرتنی شتومه‌كی فره‌چێژو جۆر.

*بینینی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر هه‌ركه‌سێك زانیاری هه‌بێت به‌ره‌چه‌ڵه‌كی مرۆڤ‌و جۆری ئاژه‌ڵ‌و باڵنده‌ی به‌هۆی ئه‌وه‌ی كه‌شتیه‌كه له‌و جۆرانه‌ی گرتبوه‌خۆ.

*ده‌گونجێت بینینی به‌ڵگه‌بێت له‌سه‌ر وه‌ڵامی پرسیارو پاشگه‌زبوونه‌وه له‌وه‌ی كه‌له‌كیسیچووه له‌حه‌قدا.

*ده‌گونجێت یه‌كێك له‌منداڵه‌كانی له‌ئاینه‌كه‌ی پاشگه‌ز ببێته‌وه یان له‌مه‌زهه‌ب‌و سوننه‌ت‌و له‌بری ئه‌وه تاقیی بكرێته‌وه‌و به‌سه‌رپێچیكاریی بمرێ، ده‌گونجێت ڕێگه‌ی شافه‌عه‌تكردنیشی نه‌درێ.

*ئه‌گه‌ر ژنێك (نوح)ی بینی به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر سه‌رپێچی هاوسه‌ره‌كه‌ی‌و گوێڕایه‌ڵی بۆ خزمه‌كانی كه‌كه‌س‌وكارو هۆزوتیره‌ن.

نوشته‌(جادوو): (نابلسی) ده‌ڵێت: ئه‌گه‌ر له‌نوشته‌دا گه‌ر بۆ نه‌خۆش نووسرابوو ئایه‌تی قورئان‌و سوننه‌تی تێدابوو به‌ڵگه‌یه‌له‌سه‌ر ئیمان‌و پارێزگاری‌و ره‌واندنه‌وه‌ی غه‌م‌و په‌ژاره، ئه‌گه‌ر واژووی ئه‌وه دوعبای خوێند به‌ڵگه‌یه له‌سه‌ر درۆو ساخته یاخود رووپامایی له‌كاروكرداردا، ئه‌گه‌ر خه‌وبینه‌ر پیشه‌كاربوو له‌پیشه‌كه‌یدا ناپاكی‌و ساخته‌ده‌كات، ئه‌گه‌ر زانابوو ئامۆژگاریان لێده‌گرێته‌وه یا به‌هانه ده‌رده‌خات، ئه‌گه‌ر دادوه‌ربوو به‌ناحه‌ق بڕیارو حوكمده‌دات.

*ئەگەر بینی ئاو لەدەفرێکدا دەخوات یان ئاویدا بەیەکێك لەجامو پەرداخێکدا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی.
*ئەگەر بینی دوعا دەکات یان دوعای بۆ دەکەن دوعا بەتاڵو درۆیە مەگەر دوعاکە (بسم الله الرحمن الرحیم) یا ئایەتەلکورسی یاخود ئایەتێکی قورئانی تێدابێت.
نوقمبوون: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەئاوی دەریادا رۆچوە قورولیتاوییبوو غەمو پەژارەی لەدەستەڵاتدار دەستدەکەوێ، ئەگەر گەوهەری لێدەرهێنا لەفەرمانرەواوە کچێکی دەستگیردەبێ یاخود زانیاری یان گەنجێك بەئەندازەی گەوهەر.
*ئەگەر بینی لەنێو روبارێکدا رۆچوەو ناتوانێ لێی دەربێ ئارامی زیانگیری نییە.
*ئەگەر بینی لەنێو دەریایەك رۆچوەو لەسەر گەوهەرێکە داواکاری زانیاری یان ماڵو دارایيەو بەئەندازەی ئەو گەورە بەدەستیدەهێنێت.
نوکتەباز(منولوجست): (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فرۆفێڵو پلانێك خەڵکی پێ لەخشتەدەبرێ یاخود مرۆڤێك گاڵتەی پێدەکرێ.
نوێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: (ئەبو سەعد) (رەحمەتی خوای لێبێت) دەڵێت: بینینی نوێژ لەخەودا باشە لەدنیاو ئایندا و بەڵگەیە لەسەر:
+بەدەستهێنانی دەستەڵات.
+قەرزدانەوە.
+سپاردنی ئەمانەت.
+بەجێهێنانی فەرزێك لەفەرزەکانی خوداوەند.
*هەروەها نوێژ سێبەشە: فەرزو سونەتو نوێژی خۆبەخش. نوێژی فەرز ئەوەیە کەباسمانکردو خاوەنەکەی خوداوەند (حەج)ی لەچارە دەنووسێو لەخراپە خۆی دوور دەخاتەوە بەپێی ئایەتی: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ﴾ (العنكبوت: ٤٥).
*سونەت بەڵگەیە لەسەر پاکێتی خاوەنەکەیو ئارامگرتن لەسەر کاری خراپەو دەرخستنی ناوێکی باش بەپێی ئایەتی: ﴿لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ (الأحزاب: ٢١) سۆزوبەزەیی بۆ دروستکارانی پەروەردگار، هەروەها خزمەتی بۆ منداڵو ژێردەستەکانیدەکاتو باشە ئەنجامدەدات لەگەڵیانو هەوڵدەدات لەکاروباری هاوەڵانیدا، ئەمەش شکۆمەندی پێدەبەخشێ.
*خۆبەخش(خۆبەخش، تطوع): ئەوپەڕی پیاوەتیو رەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.
*ئەگەر بینی نوێژی نیوەرۆ ئەنجامدەدات لەرۆژێکی ساماڵدا لەکاروبارێکدا میانەڕەو دەبێ شکۆمەندی پێدەبەخشرێ بەپێی

ساماڵی لەو ڕۆژەدا، ئەگەر ڕۆژێکی تەمو مژاوییبوو دەستەبەری غەمو پەژارەدەبێت.
*ئەگەر بینی نوێژی عەسر دەکات بەڵگەیە لەسەر ئەو کارەی لەسەریبوە کەمێکی ماوە.
*ئەگەر بینی نوێژی نیوەڕۆ دەکات لەعەسردا قەرزەکەی دەداتەوە.
*ئەگەر یەکێك لەو دوونوێژە (نیوەڕۆ یان عەسر) بچڕا نیوەی قەرزەکەی دەداتەوە یان نیوەی مارەیی بەپێی ئایەتی: ﴿ فنصف ما فرضتم ﴾ (البقرة: ٢٣٧).
*ئەگەر بینی نوێژی ئێوارە دەکات ئەرکی خۆی بەرانبەر منداڵەکانی بەجێدەهێنێ.
*ئەگەر بینی نوێژی خەوتنان دەکات بەجۆرێك مامەڵە دەکات لەگەڵ منداڵەکانی کەدڵیان خۆشدەکاتو هێمنیو ئارامیان پێدەبەخشێ.
*ئەگەر بینی نوێژی بەیانیدەکات کارێك دەستپێدەکات دەگەڕێتەوە بۆ چاککردنی بژێوی خۆیو منداڵەکانی.
*ئەگەر بینی نوێژی نیوەڕ یا عەسر یاخود خەوتنان دووڕکاتی لێدەکات سەفەردەکات، ئەگەر ژنێك خەوێکی لەو جۆرە ببینێ ئەو ڕۆژە دەکەوێتە خولی مانگانەوە.
*ئەگەر بینی نوێژەکەیچوو یان شوێنێکی نەدۆزیەوە نوێژی لێبکات قورسیو گرانی کاروبارەکانیەتی، لەکیسچوونی دەستنوێژو تەیەمومو خۆشۆردنی پێویست ئەنجام نەدانیشی هەر بەوچەشنەیە.
*ئەگەر بینی بەدانیشتنەوە نوێژدەکات بەبێ هۆ کردارەکانی وەرناگیرێ.
*ئەگەر لەسەر لا نوێژیکرد نەخۆشدەکەوێ.
*ئەگەر بینی بەسوارییەوە نوێژدەکات ترس‌وبیم دێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی ئیمامێك نوێژ بۆ خەڵکیدەکاتو سوارییەو بەسواری وڵاخ یان لەنێو ئوتومبیلدان ئەگەر لەجەنگدابوون سەرکەوتنیان پێدەبەخشرێ.
*ئەگەر بینی لەبێستانێکدا نوێژدەکات داوای لێخۆشبووندەکات لەپەروەردگار.
*ئەگەر بینی لەنێو کشتوکاڵدا نوێژ دەکات خوداوەند مافی خۆی لێوەردەگرێتەوە.
*ئەگەر بینی لەکوشتارگەیەکی گەرماوی ئاژەڵدا نوێژدەکات بەڵگەیە لەسەر گوناهو تاوانێك ئەنجامیدەدات یا کاری نێربازی لەگەڵ هەرزەیەکدەکات.
*ئەگەر بینی نوێژێکی فەرزی چوو هیچ شوێنو جێگەیەکی بەدینەکرد بیگرێتەبەر ناتوانێت داواوخوازی خۆی بەجێ بهێنێ.
*ئەگەر بینی لەنێو کۆمەڵێکی ڕیزرێکدا نوێژدەکات زۆریادی خودا دەکەن بەپێی ئایەتی: ﴿ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّون

(١٦٥) وَاِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ (١٦٦) ﴾ (الصافات).
*ئەگەر بینی نوێژێکی فەرزینەکردو وازی لێهێنا سووکایەتیدەکات بەشەرعی خوا.
*ئەگەر بینی لەنوێژدا بەپێوە وەستاوەو نەچەمایەوە هەتا کاتەکەی بەسەرچوو زەکات نادات.
*ئەگەر بینی نوێژدەکات و هەنگوین دەخوات دەچێتە لای ژنەکەی لەکاتێکدا بەرۆژوە.
*ئەگەر بینی نوێژدەکات روو بە(کابە) بەڵگەیە لەسەر جێگیربوونی ئاینی.
*ئەگەر روو بەرۆژئاوا نوێژیکرد بەڵگەیە لەسەر وشکی مەزهەبیو چاونەترسی لەسەر سەرپێچی، چونکە رووگەی جولەکەیەو ئەوانبوون بێگوێپێدان بەفەرمانی پەروەردگار لەرۆژی (شەممە)دا راویانکرد.
*ئەگەر روو بەرۆژهەلات نوێژیکرد بەڵگەیە لەسەر داهێنان و خۆسەرقاڵکردنی بەکاری بەتاڵ چونکە ئەوەش رووگەی مەسیحیەکانە.
*ئەگەر نوێژیکردو پشتیکردبوە رووگە لەنوێژدا بەڵگەیە لەسەر وازهێنانی لەئیسلام و ئەنجامدانی گوناهە گەورەکان.
*ئەگەر بینی رووگە(قیبلە) نادۆزێتەوە سەرسامە لەکاروبارەکانیدا.
*ئەگەر نوێژیکرد بۆلایەکیتر بەدەر لەرووگە بەڵام جل وبەرگێکی سپی پۆشیبوو قورئانی دەخوێندەوە بەو چەشنەی پێویستەو ئەوە (حەج) دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللهِ ﴾ (البقرة: ١١٥).
*ئەگەر بینی سوپاسگوزاری دەنوێنێ بۆ پەروەردگار کوڕێکی پێدەدرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ الْحَمْدُ للهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ اسْمَاعِيلَ ﴾ (ابراهيم: ٣٩).
*ئەگەر بینی سوپاس وستایشی پەروەردگار دەکات هێزو نورو رێنومایی لەئایندا پێدەدرێ، ئەگەر خاوەنی ئەو خەونە بەرپرسبوو دەبێت بەفەرمانرەوای شارێکی ئاوەدان بەپێی ئایەتی: ﴿ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُور ﴾ (سبأ: ١٥).
*ئەگەر بینی نوێژی هەینی دەکات سەفەرێکی پڕ لەخێر ئەنجامدەدات و خێری دەستگیر دەبێت لەگەڵ رزق و رۆزی و چاکە.
*ئەگەر بینی لەرۆژی هەینیدا نوێژی هەینیدەکات کاروباری پەرتەوازەی بۆ کۆدەبێتەوەو دوای نارەحەتی سووک و ئاسانی رووی تێدەکات، هەروەها دەڵێن: ئەوەی خەوێکی لەو چەشنە ببینێ گومانێکی باش بەکارێکدەبات بەڵام بەو شێوەیە نییە، ئەگەر خاوەنی ئەو خەونە ژنبوو کوڕێکیدەبێت.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی نوێژی فەرزی ئەنجامدا لەکاتی دیاریکراودا بەدەستنوێژو هەڵسان و چەمانەوەو

کڕنووشـی روو بەقیبلـە ئەنجامـدا ئـەو فـەرزەی خوداوەنـد لەسـەری دانـاوە بـەجێی دەهێنێـت وەك (حـەج)و قەرزدانەوەو خۆی لەستەموکاری خراپە بەدوور دەگرێت.
*نوێژی فەرز لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو خزمەتی بێکارو ئاشتبوونەوە لەگەڵ ئەوەدا کەدەنگی لێدابڕیوە ، ئەگەر پیشەوای مزگەوتبوو دەستەبەردەکرێ یان قەرزی پێدەدرێ، ئەگەر نوێژخوێنبوو دەبێت بەئەرك بەسەر کەسانیترەوە.
*نوێـژی نیـوەڕۆ خۆپیـشاندانە یـان خۆدەرخستنە چونکە نهێنیو پەنهانە.
*ئەگەر بینـی نوێـژی نیـوەڕۆ دەکـات پێداویـستی بەدەسـتدەهێنێتو سـەردەکەوێت بەسـەر هـەموو پێداویستیەکانیداو قیامـەتی باشـدەبێ دوای ئەوەی نوێژەکەی بەجێدەهێنێت، چونکە تەواوکردنی نوێژ بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی خواستی مرۆڤ.
*نوێژی عەسر سوێندە دەیخوات یا بۆ کەسێکیتری دەخواتو بەڵگەیە لەسەر غەرامە.
*ئەگەر بینی نوێژی عەسر دەکات ئەو داوایەی دەیکات بۆی بەجێدێت دوای ناڕەحەتیو دەردەسەری، بەڵام ئەگەر نوێژەکەی تـەواو نـەکرد کردارەکـەی لەسەر قورسدەبێ.
*ئەگەر بینـی نوێـژی ئێوارەدەکـاتو ڕۆژئـاوابوە داواکـەی بەسەرچـوەو

گەیـشتوەتە کۆتاییەکـەی، ئەگـەر نوێژەکـەی تـەواوکرد ئـەوەی خوازیاریەتی بۆی بەجێدێت.
*دەگونجێت نوێژی خەوتنان بەڵگەبێت لەسەر تـەواوبوونی کردارەکانی یاخود بەسەرچـوونی تەمـەنی هـەتا دوایـین کاری ئەوکات بـەئاگادێت لـەو خەونـەی کەمەرگەو پەلکێشیدەکات.
*ئەگـەر بینـی نوێـژی بەیانیـدەکات بەیانی دادێت بەسەریاو بەرواریکی نزیك رووی تێدەکات گەر شەڕبێت یان خێر.
*ئەگـەر بینـی نوێـژی خـەوتنان ئەنجامـدەدات ئـەرکی سەرشـانی بەجێدەهێنێت خوداوەند لەسەریداناوە لەپەیـداکردنی بـژێوی مـاڵو منـداڵو جلوبەرگو پێداویستیەکانی دیکە.
*ئەگـەر بینـی نوێـژی بەیانیـدەکاتو رۆژیـش بوەتـەوە لەخاڵێکـەوە دەسـتپێدەکاتو هەوڵـدەدات لـەبۆ چاککردنی بژێوی خانەوادەکەی.
*نوێـژی خـەوتنان بەڵگەیـە لەسـەر تـەواوبوونی لـەکارەکانو پـشوودانی ماندوو.
*نوێـژی خـەوتنان بەڵگەیـە لەسـەر شاردنەوەی کاروبارەکان.
*دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر جەنگانـدن لـەدژی شـەیتانو دوژمنـان لەکاتی خەوی نیوەڕۆدا.
*خـەوی عەسـر بەڵگەیـە لەسـەر سـەرکەوتن ئەگـەر لەخـەودا نوێـژی

ئەنجامدا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕێنومایی‌و خێرو پارێزگاریی.
*نوێژی ئێوارە بەڵگەیە لەسەر جیابوونەوە لەدایك‌و باوك یەكێكیان یاخود ئەوەی دەستی بەسەرا گرتوە یان لابردنی ئەوەی خۆركەوتن بەڵگەیە لەسەری.
*ئەگەر بینی نوێژی خەوتنان ئەنجامدەدات دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+خۆ ئامادەكردن بۆ سەفەر.
+هاوسەرگیری گواستنەوە لەشوێنێكەوە بۆ شوێنێكی دی.
+خەوتنان خۆی‌و لاوازی بینایی‌و چاو.
+فراوانی چارەنووس‌و ئەجەل.
*ئەگەر نوێژی بەیانی ئەنجامدا سوێندێكەو خواردوویەتی.
*ئەوەی نوێژی عەسر بكات ئاسانی‌و خۆشی دوای ناڕەحەتی ڕووی تێدەكات.
*ئەگەر نوێژی ئێوارەی ئەنجامدا لەكارێكدایە تەواوبوە لێی‌و بەخێرایی پێیدەگات.
*ئەگەر بینی نوێژی خەوتنان ئەنجامدەدان فڕوفێڵ‌و دەستبڕین ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی نوێژی هەینی ئەنجامدەدات خوازو داوای بۆ بەجێدێت‌و دەگات بەهیواو ئاواتی خۆی.

*ئەگەر بینی لەكێڵگەو بێستانێكدا نوێژ دەكات داوای لێخۆشبووندەكات لەپەروەردگار ، ئەگەر لەزەوییەكی كشتوكاڵیدا نوێژیكرد قەرزەكەی دەداتەوە.
*ئەگەر لەكوشتارگەیەكی گەرماویدا نوێژیكرد كاری نێربازی لەگەڵ منداڵێك ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی بەدانیشتنانەوە بەبێ هۆ نوێژدەكات كردارەكانی وەرناگیرێ، ئەگەر لەسەر لا نوێژیكرد نەخۆشدەكەوێ.
*ئەگەر نوێژیكردو لەمزگەوت هاتەدەرەوە خێرو چاكەی دەستدەكەوێ.
*ئەگەر بینی بەپێوە نوێژدەكات ترس‌وبیم‌و كوشتار ڕووی تێدەكات، ئەگەر پێشەواو ئیمام بەپێوە نوێژیانكردو سەرجەم سرووتەكانیان بەوچەشنەبوو خەڵكیشیان لەگەڵدابوو ئەگەر لەجەنگ‌و كوشتاردابن سەردەكەون.
*ئەگەر بینی نوێژە فەرزەكانی كردووە بەدووڕكات سەفەردەكات.
*ئەگەر بینی نوێژدەكات‌و هەنگوینەدەخوات دەچێتە لای هاوسەرەكەی لەكاتێكدا بەڕۆژوە، ئەگەر ژنێك بینی نوێژە فەرزەكان دووڕكات دەكات لەوڕۆژەدا دەكەوێتە خولی مانگانەوە.

*ئەگەر بینی نوێژەکەی چوو لەکاتێکدا ئەوەنـدە گـەڕا بـەدووی شـوێنێکدا کاروبـاری ئـاین یـا دنیـای لەسـەر قوس‌وگراندەبێ.
*ئەگەر لەخۆوە وازی لەنوێژهێنا یاخود نکوولی لێکرد یاخود ویستی بیگێڕێتەوە سـووکایەتی بەشـەریعەتی ئیسلامیدەکات‌و دەیەوێت گۆڕانی تێدا ئەنجامبدات.
*نوێـژی هـەینی لەخـەودا بەڵگەیـە لەسەر:
+خۆشی‌وشادی.
+چوون بۆ (حەج)و بۆنە ئاینیەکان.
+دانەوەی هەندێك قەرز.
*نوێـژی جـەژنی (رەمـەزان) لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر:
+قەرزدانەوە.
+چاکبوونەوەی نەخۆش.
+قوتاربوون لەناڕەحەتی.
+رەواندنەوەی غەم‌و پەژارە.
*نوێـژی جـەژنی (قوربـان) بەڵگەیـە لەسەر:
+چاولێکاری لەکاروبارەکاندا.
+پاراستنی وەسیەتنامە.
+بەجێهێنانی نەزر.
*دەگونجێت ئـەو دوونوێـژە بەڵگـەبێت لەسەر:
+خۆشحاڵی و غەم‌و پەژارە.
+جێگیری.
*ئەگەر کەسێکی لەش‌ولارساغ نوێـژی وەك نەخۆ ‌ ‌ك ئەنجامـدا بەڵگەیـە لەسـەر کـەموکوڕی لەبەختـداو دوودڵـی لەوتەو کردارا.
*نوێژی هەینی وەك نوێـژی کـورتکراوە وایــە بەڵگەیــە لەســەر ســەفەر، دەگونجێـت بەڵگـەبێت لەسـەر فیتنـەو ئاشوبی دوژمن.
*نوێژ لەسەرزەوی بـێ راخـەر بەڵگەیـە لەسـەر چـوونە لای ژن لـەدواوە یـان لەکاتی خولی مانگانەدا بەتایبەت ئەگەر ئـەو زەوییــە پــیس‌و پۆخڵبــوو، دەگونجێـت ئەنجامـدانی بەڵگـەبێت لەسەر هەژاری‌و پێداویستی‌و ملکەچی‌و رسـوایی، ئەگـەر بەعـەورەتی دیـارەوە نوێـژیکرد بەڵگەیە لەسـەر خراپـەکردن بـەزوبانی بـەرۆژوەوە یـان خێرکـردن بـەماڵی حـەرام یـاخود شـوێنی عـەزو ئارەزوو دەکـەوێت‌و وادەزانێـت لەسـەر حەقە.
*ئەگەر نوێـژی ترسـی بەئەنجامگەیاند بەڵگەیـە لەسـەر بەسـتنی پەیماننامـەی شەریکایەتی‌و جموجـووڵ‌و گـۆڕان یـان روحکێشانی نەخۆش.
*قسەکردن دەربـارەی نوێـژ بەڵگەیـە لەســـەر پاشـــگەزبوونەوە لـــەوەی بەخشیەتی یان بێدەنگبوە لەسـەری یـاخود بەخـەلات داویـەتی بەیـەکێك، ئەگەر شادریەوە یـان ئاشـکرایکرد یـان لەشـوێنی دەنـگ نزمکـردن دەنگـی بەرزکردەوە ئەگەر دادوەربوو بەناحـەق فەرمانـــدەردەکات‌و روو لەبیدعـــەو

ڕووپامایيدەکات ، وەگەرنا ئەو حەق و ماڵ و دارییەی لایەتی دەیشارێتەوە.
*ئەگەر لەچەمانەوەو کڕنووشبردندا پێشکەوت بەڵگەیە لەسەر پێچەوانەبوونی باوك و دایك یاخود ئەوەی ئەرکی گوێڕایەڵی لەسەریەتی، یان دەگونجێت بەهەڵەکردن و نەبوونی زیرەکی و لەبەرکردن تاقیبکرێتەوە.
*نوێژی (تەراویح) لەخەودا بەڵگەیەلەسەر ماندوبوون و هیلاکی و قەرزدانەوەو ڕێنومایی.
*نوێژەبارانە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+ترس وبیم.
+ڕژدی و نەبوونی.
+گرانی و بەرزبوونەوەی نرخ.
+وەستانی بژێوی و ڕزق و ڕۆزی.
+غەم و پەژارە بەهۆی بازرگانی و موڵکدارییەوە.
*نوێژی ڕۆژگیران و مانگگیران بەڵگەیە لەسەر پەشوودان بۆیەکێك ڕۆژ بەڵگەبێت لەسەری یان مانگ. دەگونجێت ئەنجامدانی ئەو نوێژە بەڵگەبێت لەسەر:
+تەوبەکردنی خراپەکارو باوەڕهێنانی بێباوەڕ.
+ترس وبیم لەفەرمانڕەوایان.
+دەرکەوتنی نیشانەو هێمایەکی گشتی.
*نوێژی ترس بەڵگەیە لەسەر:
+خۆشەویستی و تەبایی.
+ڕێککەوتن و تەبایی لەوتەو ئاسایشدا.

*نوێژی مردوو (جەنازە) بەڵگەیە لەسەر کەموکوڕی لەنوێژە فەرزەکاندا وەك هەڵەکردن لەکڕنووش و هەستان و دانیشتندا. ئەگەر بینی نوێژ لەسەرمردوو دەکات زۆر دوعاو داوای لێخۆشبوونی بۆ دەکات، ئەگەر ئەو نوێژەی تەواوکرد دوعای گیرایە، ئەگەر خۆی لەکاتی نوێژەکەدا بەرنوێژیدەکرد بەدەستەلاتدارو فەرمانڕەوا دادەنرێت لەلایەن فەرمانڕەوایەکی بەدخووی خراپەوە، ئەگەر بینی دەڵێت: پەروەردگارا سلاو بدە لەدیاری فلان ئەوە پەروەردگار لەوکەسە خۆشبوە.
*ئەگەر بینی لەدوای ئیمامەوە نوێژ لەسەر مردوویەکدەکات ئامادەی کۆڕێکدەبێت تێیدا دوعا بۆ مردوو دەکرێ.
*ئەگەر بینی نوێژ لەسەر تەرمێکدەکات تکا بۆ پیاوێکی خراپ و بەدنایيندەکات.
*ئەگەر بینی لەڕۆژی هەینیدایەو نوێژی هەینی ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەر دەرووی خێر لەوادەیەکی نزیکدا یاخود یەککگرتنی دوودڵدارو بەجێهێنانی پێداویستی و خواز.
*ئەگەر بینی بەتەنیا هەرخۆی نوێژدەکات بەتەنیا بۆ خۆیدەبێت بەدەر لەکەسانیتر.
*ئەوەی شتێکی لێونببێت و خۆی لەجەژندا ببینێتەوە لەدەستدایەوە بەدەستیدەهێنێتەوە، ئەگەر جەژنی

(ڕەمەزان)بوو لەتەنگەژەو ناڕەحەتی دەردەچێت بۆ خۆشیو شادی، ئەگەر لەجەژنی (قوربان)بوو ئەگەر زیندانیبوو قوتارو ئازاد دەكرێ، ئەگەر قەرزاربوو قەرزەكەی دەداتەوەو غەمو پەژارەی دەڕەوێتەوەو حاڵوباری باشدەبێ.

*ئەگەر بینی نوێژی ڕۆژگیران ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەرئەوەی ڕووداوێك دادەبەزێت بۆ فەرمانڕەوایان یاخود ئەوانەی خەڵكی شوێنیاندەكەوێت یا زانایەك دەمرێتو خەڵكی سەرجەم نوێژی لەسەر دەكەن.

*ئەگەر بینی نوێژە بارانەدەكات بەڵگەیە لەسەر ڕووداوێك لەو جێگەیەدا ڕوودەدات لەفەرمانڕەواو دەستەلاتدارێك كۆدەبنەوە یان ملكەچی بەردەستیدەبن هەتا ئەوەی لەسەری داناون لاییبات.

*ئەگەر نوێژەكەیان بەتەواوی ئەنجامداو گەڕانەوە بۆ شوێنو جێگەی خۆیان خوداوەند دەروویان لێدەكاتەوە.

*ئەگەر بینی نوێژی سوننەتدەكات بەڵگەیە لەسەر زیادەو چاكی ئاینو پابەندبوون بەسوننەتەوە، هەروەها ئەگەر پیاوێكی عەجەمی كەنوێژ نازانێتو خوێندنەوەی باش نییە بینی بوە بەپێشەوا دەمرێت.

*ئەگەر بینی نوێژی سوننەتدەكات پابەندە بەسوننەتی پێغەمبەرەوەو(ﷺ) پاكو بێگەردە لەپیسیو ڕەوشو كرداریشی جوانە.

*ئەگەر بینی نوێژی خۆبەخش(تطوع)دەكات كاروبارەكانی قیامەت ئەنجامدەداتو بەئەندازەی ئەو نوێژانەی دەیكات لەگەڵ نوێژی فەرزدا هەڵدەستێت لەبەجێهێنانی كاروباری خانەوادەكەی.

*ئەگەر بینی نوێژی بەكۆمەڵ ئەنجامدەداتو ڕیزەكەیان ڕێكە كۆمەڵێكن زۆر یادی خوا دەكەنەوە.

*نوێژی سوننەت لەخەودا هێواشیو لەسەرخۆیو نزیكبوونەوەیە لەدڵەكان بەخزمەت یان ماڵو سامان، ئەگەر خەوبینەر ڕەبەنبوو خۆی ئامادە دەكات بۆ هاوسەرگیری، ئەگەر هاوسەرداربوو پەروەردگار دوو كوڕی پێدەدات بەپێی ئایەتی: ﴿ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً ﴾ (الأنبياء:٧٢).

*ئەگەر لەخەودا نوێژی سوننەتو خۆبەخشیكرد، ئەگەر هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێتو گوفتاری خێر لەزاری دێتە دەرەوە، ئەگەر شەونوێژیكرد پلەوپایەیەكی بەرزو بالاَ بەدەستدەهێنێت.

*نوێژی داخوازی(صلاة الحاجة) لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئامادەبوون لەبۆنەكاندا وەك(حەج)و...بەجێهێنانی نەزرو لەسەرخۆبەپێوستدانان.

*نوێــژکردن بەدانیــشتنەوە بەڵگەیــە لەسەر:
+نەتوانینو شکستهێنان.
+رازیبــوون بــەو رزقو رۆزییــەی بــۆی فەراهەمهاتوە.
+ئاگــادارکردن بەنەخۆشــی بــاوكو مامۆستاو ئەوەی لەئەستۆیدایە چاکەی لەگەڵبکات.
*نوێژی لێخۆشبوون: لەخەودا بەڵگەیە لەســەر لێخۆشــبوون لەگوناهــەکان، ئەگەر بەرنوێژیکرد بۆ خــەڵکی بەڵگەیە لەســەر بارانبــارین، ئەگــەر هــەژاربوو دەوڵەمەنــددەبێت، ئەگــەر نــەزۆکبوو منــداڵی نێرینەیــدەبێت، دەگونجێــت لەکشتوکاڵ یا داروتەختەو موڵکدا رزقو رۆزی بدرێت.
*نوێژی تەسبیحات: لەخـەودا بەڵگەیە لەسەر یارمەتیو رێنوماییو خێرو رزقو رۆزی.
*نوێژی (پـرس، ئیستخارە): لەخـەودا بەڵگەیــە لەســەر بەســەربردنی ئــەو گومانەی کەلەکاتی بێداریدا هەیەتی.
*هــــەروەها بەڵگەیــــە لەســــەر چارەنووسباشــی بۆئــەوەی ســوورە لەســەری، ئەگــەر ئــەوەی نوێــژی (ئیـستخارە)دەکــات لــەرێبازدارانبێت کەموکوڕییە لەرێبازەکەیدا.
*نوێژی نادیار (غائب): لەخـەودا داوای سوودو قازانجێکە کەسـەفەری پێبکرێ یان کەسێکیتر سـەفەری پێوە بکـات، دەگونجێــت بەڵگــەبێت لەســـەر گەواهیدانو چاولێکردنی.
*نوێــژکردن لەســەر گــۆڕ: لەخــەودا بەڵگەیە لەسەر خــەڵاتکردنی بــەدیاریو شــتی نایــاب یاســاغی لەســەرە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکە بۆ بێنەواو هەژارانی شایستەو زیندانی.
*نوێـژی(سـڵاوکردنی مزگـەوت) (تحیة المسجد): بەڵگەیـە لەسـەر خـەرجکردن بۆ خزمو کەسوکارو هەژاران.
*نوێــژی بێئاگــایی: لەخــەودا بەڵگەیــە لەسەر خێر بـەنهێنیو داوای خۆنوانـدن لەستەمکاران.
*ئەگـەر بینـی شـەونوێژدەکات یـاخود لەرۆژدا نوێژی سـوننەتدەکات کردارێك ئەنجامـدەدات بەهۆیـەوە لەخوداوەنـد نزیکدەبێتــەوە، دەگونجێــت تــەبایی لەنێوان گەلو نەتەوەیەکدا ئەنجامدبات بــــەهۆی پەرتــــەوازەیی حــــەزو ئارەزوویانەوە.
*ئەگەر بینی لەنوێژەکەیدا پێدەکـەنێ لەنوێژدا زۆر گاڵتەدەکات.
*ئەگەر بینی نوێـژدەکاتو سەرخۆشـە گەواهی ناحەقدەدات.
*ئەگەر بینی نوێژ دەکـاتو لەشـیگرانە ئاینی خراپە.
*ئەگەر بینی بەلای راست یـان چـەپدا نوێـژدەکات لەئیـسلام لایـداوەو واژووی شەریعەت هەڵسوکەوتدەکات.

*ئەگەر بینی نوێژخوێنانی مزگەوتێك روو بەقیبلە نوێژناکەن فەرمانڕەواکەیان لەکار لادەبرێ.
*ئەگەر بینی زانایەك روو بەقیبلە نوێژ ناکات یاخود کردارێکی پێچەوانەی سوننەتگەران ئەنجامدەدات دژی شەریعەتەو شوێنی ئارەزووی خۆی کەوتوە.
*نوێژکردن روو بەجێگەیەکیتر بەڵگەیە لەسەر نزیکی لەخوداوەندو دڵی بەندەکانیەوە بەوەی ناگونجێت لەسەفەردا رووی تێبکات لەخەودا.
نوێژکردن: (نابلسی) دەڵێت: نوێژکردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەجێهێنانی پەیمانو گەیشتن بەمەرام، هەروەها لەگەڵ دەروازەو دەروو لێکردنەوە.
*ئەوەی ببینێ لەبەر دەرگایەك یان لەسەر جێگەیەك نوێژ دەکات بەڵگەیە لەسەر مردنی.
*ئەوەی زیندانیەك بەدی بکات نوێژ دەکات یان بەپێوە نوێژ دەکات لەزیندان ئازاد دەبێت، ئەگەر کەسێکیتر بەدیبکات نوێژدەکات کاروباری فرۆشو ئاڵو وێڵ ئەنجامدەدات جێگەی ستایشو باسکردندەبێت.
*ئەوەی ببینێ بانگدەداتو قامەت دەکات سوننەتێك بەجێدەهێنێتو بیدعەیەك دەمرێنێت.

نوون

نوور(رووناکی - پرشنگ): (ئیبن سیرین)دەڵێت:رووناکی دوای تاریکایی بۆ یەکێك ببینێ ئەگەر لەفتنەدابوو یان لەدوودڵیدا رێنومایی دەکرێتو فیتنەکەیان لێدووردەکەوێتەوە، ئەگەر زوڵمو ستەمیان لەسەربێت دەرەوێتەوە، ئەگەر لەقاتو قڕیو نەبوونیدابن دەروویان لێدەکرێتەوەو فەرپییت دەیانگرێتەوە ، بۆ بێباوەڕ بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندیو بۆ رەبەن بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو بۆ دووگیانیش لەدایکبوونی کوڕە.
*نوور رێنوماییە دوای وێڵیو سەرگەردانیو لێکدانەوەی بەپێچەوانەی تاریکاییەوەیە.
*(ئامینە)ی دایکی پێغەمبەر (ﷺ) لەخەودا بینی نورێك لەداوێنی هاتەدەرەوەو کۆشکەکانی (شام)ی رووناککردەوە ئەوجا پێغەمبەر(ﷺ) لەدایکبوو.
(نابلسی)دەڵێت: بەپێچەوانەوە ئەگەر مرۆڤ لە رووناکییەوە هاتەدەرەوە بەرەو تاریکایی بەڵگەیە لەسەر هەژاری دوای دەوڵەمەندیو ملکەچی دوای شکۆمەندیو وێڵیو سەرگەردانی دوای رێنوماییو کوێری پاش بینایی.
*نور بەڵگەیە لەسەر:
+کرداری چاکە.
+زانا.
+قورئان.
+کوڕی چاك.

*بۆ زانا بەڵگەیە لەسەر تاقیکردنەوە.
*ئەگەر بینی جل یان کراسێکی لەنوور پۆشی بەڵگەیە لەسەر زانیارییەکی بەسوود یان روو لەگوێڕایەڵی پەروەردگارەکەی دەکات.
*ئەگەر نورێکی بینی لەئامرازی نێرینەی هاتە دەرەوە یان لەهەندێك لەجەستەی کورێکی پێدەبەخشرێ کەسوودی لێوەردەگیرێ بەزانیاری یان کرداری جوانو سوود لەدوعاو نزای وەردەگرێ.
نووستن:(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بێئاگاییە ئەگەر بینی نوستوە یان دەیەوێت بنوێت بەڵگەیە لەسەر بێکاریو بۆ سەرجەم خەڵکی خراپە مەگەر بۆ کەسێك چاوەڕێی خراپە یان سزایەك بێت هەمووی دەڕەوێتەوە.
*ئەگەر بینی لەگۆڕستانێك نوستبوو یان لەسەری رێگەیەکدا یان لەسەر گۆڕ بۆنەخۆش بەڵگەیە لەسەر مردنو بۆ لەشساغیش بێکارییە.
*نوستن بەڵگەیە لەسەر پووچبوونەوەی سوودو قازانجو بێئاگایی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەفەر لەپێناوی گوێڕایەڵیو تێکۆشاندا لەگەڵ وازهێنان لەدنیاو شادییگێڕان بەجوانییەکانی.
*ئەگەر نوستوویەکی بینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تیاچوون لەوساڵەدا یان گرانی نرخەکان.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کاروباری داخراو، ئەگەر خەڵکی لەحاڵێکی ئاوادابنو بەنوستوویی بینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خوداوەند سزایان لەسەر لادەبات.
*ئەگەر بینی نوستوو لەسەر پشتی پاڵکەوتبوو لەدنیادا دەتوانێ پشکێ بەدەستبهێنێ.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارە.
*نووستن لەسەردەم باش نییە، بۆ فەرمانڕەوایان بەڵگەیە لەسەر لابردنیانو بۆ خەڵکیتر بەڵگەیە لەسەر کەمیو هەژاری.
*نووستن بۆ ژنی رەبەن شووکردنە.
*هەروەها گوتراوە: نووستن رەواندنەوەی گوناهو تاوانە چونکە قەڵەمی فریشتەکان ناینووسێ.
*هەروەها دەڵێن: نووستن ژێری دادەپۆشێو گوتراویشە نەخۆشییە.
*ئەگەر بینی نووستوەو دەترسێ دڵنیادەبێ، پێش نووستن بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی لەبەرژەوەندی.
*نووستن لەسەر پشت پەرتەوازەییو ملکەچییو مردنە.دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کارو فرمان.
*دەگونجێت نووستن لەسەرلا خێر یا نەخۆشی یاخود مردنبێت.
*ئەگەر بینی لەپاڵدارێکی زۆردا پاڵکەوت وەچەو نەوەو کوڕی زۆردەبێ.

*نووستن لەسەر سك زەفەربردنە لەزەویداو بەدەستهێنانی ماڵوسامانو منداڵە.

نووسەر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: خاوەنی فێڵو پیشەیەکی بەرێزە وەك كەوشدرووبی، پێنووس وەك دەرزیو سووژن وایە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كێلاّندن.

*پێنووس وەك سك وایە ئەگەر رووداوێك روویكردە كەسێك لەگەڵ نووسەرێكی نادیاردا سیفەتەكە بزانەو پاشان بیدەپاڵ ئەوەی كەشایستەیەتی.

*ئەگەر نووسەرێك بینی نەخوێندەوارەو نووسین نازانێ هەژار دەكەوێت ئەگەر دەوڵەمەندبوو، یاخود شێتدەبێ ئەگەر ژیربوو یان بێباوەڕدەبێ ئەگەر تاوانباربوو یان ناتوانێ ئەگەر خاوەن پلانبوو.

*ئەگەر كەسێكی نەخوێندەوار بینی بەباشی فێری نووسینبوەو لەناڕەحەتیو قەیرانێكدا دەبێ خوداوەند رێنومایی دەكات هۆكارێك بەكاربهێنێ هەتا لێی قوتار ببێ لەو قەیرانە.

*دڕانی كتێب رەواندنەوەی غەمو پەژارەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: نووسەر لەخەودا پیاوێكی قۆڵبڕە.

*ئەگەر بینی نووسەرێكی نەخوێندەوارە پلانێ دەگێڕێ یاخود ئاینی تیادەچێتو هەژاردەكەوێ.

*ئەگەر بینی نەخوێندەوار بوە بەنووسەر پلانو رێكخستنی پێدەبەخشرێ لەگەڵ فروفێڵ لەبەرانبەر ئەوەی پلاندەگێڕێ لەدژی.

*ئەگەر بینی خەتی ناخۆشە تەویەدەكاتو واز لەپلاندەهێنێ.

*ئەگەر مرۆڤێك بینیبوە بەنووسەر بەڵگەیە لەسەر ئەوەی گرنگیدەدات بەكاروباری كەسانیترو خۆی فەرامۆشدەكاتو بەهۆی ئەو رەوشەوە ماندوبوونێكی زۆر رووی تێدەكاتو هیچ سوودێك نابینێ، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مردن بۆ نەخۆشو بۆ خزمەتكار بەڵگەیە لەسەر چاكیو ئەمانەتپارێزی.

*بینینی نووسەرانی فەرمانڕەواو چوونە سەر سیفەتیانە لەخەوداو بەڵگەیە لەسەر بەرزبوونەوەی پلەوپایەو چاكی حاڵو بار.

*ئەگەر نووسەرانی فەرمانڕەوا بوون بەنووسەری سەر شەقامەكان بەڵگەیە لەسەر نزمیو دابەزینی حاڵو بایان ، هەروەها ئەگەر لەحاڵو بارێكی باشدا بەدیكردن بەڵگەیە لەسەر خێروچاكە.

*نووسەرانی دارشتن بینیان بەڵگەیە لەسەر شكۆمەندیو بەرزیو بەجێهێنانی پێداویستیو پەیوەندیكردن بەفەرمانڕەواو فەرمانبەرداریی دوڵەتو زانیار بەسوودو

تێگەیشتن و ڕەوانبێژی و ڕزق و ڕۆزی و سوود قازانج و هاوسەرو منداڵ و باوک و کەسوکار.

* نووسەرانی نهێنی بینیان بەڵگەیە لەسەر هەواڵ و زیادەو کەم و پەیمانبەستن و ئاگاداربوونی هەواڵی پەنهان و نهێنی.

* نووسەری سەرەڕێ و سەرشەقامەکان بینیان بەڵگەیە لەسەر پۆلیس و کەڵەشاخ.

* بینینی نووسەرانی بەڕێزو شکۆمەند مژدەو شادییە لەدنیاو قیامەتداو خەوبینەر دوایی شاددەبێت بەچوونە بەهەشت ئەگەر خواناسبێت ئەگەر وانەبوو باوریابێت خوداوەند دەفەرموێ: ﴿كِرَامًا كَاتِبِينَ ، يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ (الإنفطار:١١-١٢).

نووسین(تۆمارکردن): (نابلسی)دەڵێت: ئەوەدی نامە بۆ خزمەتکارەکەی بنووسێ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی هەردووکیان چونکە نووسین وابەستبوونی چارەنووسێکە بەچارەنووسێکیترەوە.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر پشوویەک هەردوو هاوڕێ بەدەستیدەهێنن.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: نووسین بەدەستی چەپ خراپ و سەرگەردانییە. دەگونجێت کوڕو منداڵی زینا بخاتەوە یان ببێت بەشاعیر.

* نووسین لەبنەڕەتدا فرۆفێڵ و نووسەر دەستبڕە.

* ئەگەر بینی خەتی ناخۆشە تەوبەدەکات و دەستبەرداری فرۆفێڵ لەخەڵکیدەبێت.

* ئەگەر بینی نووسراوێك دەخوێنێتەوە میراتی بۆ دەمێنێتەوە، ئەگەر پشتی نووسراوەکەی خوێندەوە قەرز لەسەری کۆدەبێتەوە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا﴾ (الإسراء: ١٤).

* ئەگەر بینی کتێبێك دەخوێنێتەوەو زیرەك و ژیربوو لەخوێندنەوەی کتێبەکەدا پلەوپایەو دەستەڵاتی دەستگیردەبێ ئەگەر شایستەبێ یاخود بازرگانیەکدەکات ئەگەر بازرگان بێت بەئەندازەی ژیری.

* ئەگەر بینی کتێبێکی خۆی دەخوێنێتەوە تەوبەدەکات بۆ لای خودا لەگوناهەکانی بەپێی ئایەتی: ﴿وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً﴾ (الأعراف:١٥٦).

* ئەگەر بینی چەکێك (پسووڵەیەك) لەسەری نوسراوە فەرمانی پێدەکرێ کەڵەشاخبگرێ چونکە هەرکەسێك شتێکی لەسەر بنووسرێ و نەزانێ چی تێدایە خوداوەند فەرزێکی لەسەر داناوەو ئەویش کەمتەرخەمی تیا دەکات بەپێی ئایەتی: ﴿وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا﴾ (المائدة: ٤٥).

*ئەگەر بینی نووسینێکی لەسەر نووسرا ئەگەر نووسەرەکەی ناسی ناپاکی لێدەکات و تووشی فیتنەو سەرگەردانیدەکات لەئاینەکەیدا بەپێی ئایەتی: ﴿كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ﴾ (الحج: ٤).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا فرۆفێڵە، نووسەر دەستبڕە، ئەگەر بینی لەکاغەدا نووسی نکوولیکردنە لەوەی لەنێوان خۆی و خەڵکیدایە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی کتێبێك دەنووسێ ماڵ و سامانێکی حەرام بەدەستدەهێنێ بەپێی ئایەتی: ﴿فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ﴾ (البقرة:٧٩).

*ئەگەر ئایەتێکی قورئانی بینی لەسەرکراسەکەی نووسرابوو پیاوێکە وابەستەی قورئانبوە.

*ئەگەر بینی نازانێ بنووسێ خراپەو بەڵایەو خوداوەند ڕێنومایی دەکات بۆ هۆکارێك بەهۆیەوە قوتاربێ لەو نارەحەتییە.

*ئەگەر بینی کتێبێك دەنووسێ نەخۆشدەکەوێ بەڵام ماڵ و سامانی هیچکەمناکات.

*ئەگەر بینی فێری نووسیندەبێ بەڵام باش نییە بەڵگەیە لەسەر بارێکی باش کەتووشیدەبێت لەترس وبیم و ماندوبوون کەدەکەوێتە نێوی، ئەگەر بەباشی توانای نووسینی هەبوو بەڵام وابینی ناتوانێ خراپەو بەڵگەیە لەسەر پووچەڵبوون و ترس وبیم و هیلاکی.

*ئەگەر بینی کتێبێکی نووسی یان تەواویکرد کاروبارەکانی بەجێدێت، ئەگەر تەواوینەکرد کاروبارەکانی بۆ بەجێنایەت.

نووسین لەسەر بەڵگەنامە: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا لەسەر بەڵگەنامەیەکی نووسی فەرمانی پێدەکرێ خۆی بشارێتەوە.

نووسینگە: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر سووکایەتی و ڕژدی و بژێوی تەنگوگران و ترس وبیم.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پلەوپایی بەرزو شکۆمەند.

ن ۆ

نۆبەرەی خورما: بەڵگەیە لەسەربوونی ئاو بۆئەوەی پێویستی پێیەتی، دەگونجێت خورمای سووریش بەڵگەبێت لەسەر زاڵبوونی خوێن و هی زەردیش زاڵبوونی زەردیی.

نۆك: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر ماڵ و دارایییەك بەماندوییەتی بەدەستبکەوێت، ئەوەی نۆك بەگەرمی بخوات ماچی ژنەکەی دەکات لەمانگی رەمەزاندا.

نۆکەند(جۆبار ـ جۆگەلە): (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر خزمەتکاری ماڵ بەهۆی ئەو چڵك و پیسییەی سەرجەم ئەندامەکانی ماڵ ئەو پاکیدەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر عەورەتی(حەرام) کەسوزانییەکان دەیخنەروو بۆ هەرکەسێك بیەوێت‌و میزی تێدەکرێ چونکە پێغەمبەر (ﷺ) داوێنپیسی بەپیسی دەربڕیوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قوتاربوون لەغەم‌و پەژارە.

*ئەگەر جۆگەو ئاوەڕۆی ماڵەکەی گیرا خزمەتکارەکەی دووگیاندەبێ یان ژنەکەی داوێنپیسیدەکات یاخود ریگەی نادات بچێتە لای.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر زۆر بۆهاتنی بەهۆی میزگیرانەوە.

*ئاوەڕۆی نادیار میزکردن تێدا یان خوێن بەربوون تێیدا چوونە لای ژنێکە بەحەرامی یان ئەوەی شیاونییە لەگەڵی، وەگەرنا دەکەوێتە نێو غەم‌و پەژارەوە بەهۆی خزمەتکارو ژن‌و زیادەی ئەوەش لەبێداریدا دیاریدەدات.

(نابلسی) دەڵێت: تۆکەند لەخەودا ژن یا ماڵ‌و دارایی یاخود زانایە، ئەگەر بینی جۆگەلەیەکی راکێشتا ئەوە هاوسەردەگرێ‌و ماڵ‌و سامان‌و بژێوی دەستگیردەبێ یاخود کارێکی تایبەت لەئاینەکەی‌و دنیایداو بۆ سەرجەم خەڵکیدەبێت.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر جۆگەلەیەکی بینی تووشی زیاندەبێ لەلایەن هەندێك لەخانەوادەکانیەوە.

*چەن جۆگەیەك خزمەتکارو ئاژەڵی سازشکراوە بۆ بەژرەوەندی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:

+ئابخانە.

+سەرچاوەی بژێوی‌و رزق‌و رۆزی وەك بازاڕو فرۆشگاو دوکان.

*ئەگەر بینی جۆگەلەیەکی هەڵکەندوە بۆ ئاودانی کشتوکاڵ بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی‌و فراوانی‌و بژێوی‌و رزق‌و رۆزی کێشانی منداڵان، ئەگەر جۆگە ئاوەکەی بڕی لەکشتوکاڵ چاکەی لەخانەوادەکەی دەگرێتەوە، ئەگەر هاوسەرداربوو ژنەکەی تەلاقدەدات یاخود خزمەتکارەکەی دەردەکات.

*دەگونجێت ئەوەی رامیکردوە بۆ خزمەتی موسوڵمانان بەتاڵیبکاتەوە یان خزمەتکارانی دووردەخاتەوە لەخزمەتکردنی.

*ئەگەر جۆگەلەیەکی لەماڵی خۆیدا بەدیکرد یان لەبێستان‌و کێڵگەیەکدا کچێکی بینی ئەگەر غەمباربوو خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە یاخود خێری دەستگیردەبێ.

*ئەگەر جۆگەلەیەکی هەڵکەندو ئاوی پێدا نەڕۆیی روو لەپلان‌و فروفێڵدەکات، هەموو چاڵێك کەئاوی تێدا نەبێ فروفێڵە.

نەخش‌ونیگار: (ئیبن سیرین)دەڵێت: نەخش‌ونیگار لەبنەرەتدا خۆشی‌و شادیی‌و رێزە، ئەگەر جلەکانی پیسبوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی. هەروەها بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پێی پیسکردوە

دەکەوێت بەسەرياو نكوولى لێدەگرێ لەنێو خەڵكيدا.

*دەگونجێت جلەکانی لەکاتی بێداریدا پيسبكات هەروەك لەخەودا بينيويەتی.

نەخش ونيگاری جل وبەرگ: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەيە لەسەر ماڵ وداراييو سوودو شکۆمەندی هێز بەئەندازەی جوانی.

*ئەگەر بينی جل وبەرگێکی نەخش ونيگاراوی لەبەردايە ژنێکی جوانـدەهێنێت بەئەندازەی جوانی نەخش و نيگاری جل وبەرگەکە.

*هەروەها بەڵگەيە لەسەر رژدیو دڵفراوانی.

نەخۆشی(بيماری ـ ناساغی): (ئيبن سيرين) دەڵێت: بەلاّو نەخۆشی بەڵگەيە لەسەر بەلاّو نەهامەتی کەمو کورتی لەپلەوپايەدا، بەلاّم لووت برينو چاو دەرهێنان بەڵگەن لەسەر لووت براو چاو دەرهێنراو قەزاری پاداشتی نەتەوەيەکە لەسەر کارێکی پێشوو بەپێی ئايەتی: ﴿والأُذن بالأُذن﴾ (المائدة :٤٥).

*ئەگەر بينی پيرێکی نەناسراو هەردوو گوێچکەی بڕی دوو قەرز دێتە ئەستۆی.

*ئەوەی ببينێ لووتی هاوڕێيەکی لەبنا بڕی ناپاکی لەگەڵ دەکات لەخانەوادەو منداڵەکانيداو بەڵگەيە لەسەر فەوتانی دەستەلاّتو توانای .

*ئەوەی ببينێ هەردوو گوێچکەی لەبن دەرهێنراونو ژنەکەی دووگيانبێت دەمرێت، ئەگەر ژنی نەبێت ژنێکی نێو خانەوادەکەيان دەمرێت.

(ئيبن سيرين)دەڵێت: هەموو نەخۆشييەك لەئايندا بەپێی ئايەتی : ﴿في قلوبهم مرض﴾(الاحزاب:١٢).

*ئەگەر يەكێك خەوێكی وابيبينی لەجەنگدابوو برينداردەكرێ بەپێی ئايەتی:﴿أوْ كُنْتُم مَرْضَى أنْ تَضَعُوا أسْلِحَتَكُم﴾(النساء:١٠٢).مەبەستی بريندارييە.

*ئەگەربينی نەخۆشەو خەريكە روحی دەكێشن پاشان مردو ژنەكەی شوويكردەوە لەسەر بێباوەڕی دەمرێ.

*ئەگەر ژنەكەی بەنەخۆشی بينی ئاينەكەی باشدەبێو بۆنەخۆشيش باش نييە خۆی بەچەوركراوی يان سواری حوشترو گوێدرێژو بەرازو گامێشەوە ببينێ، هەروەها بۆنەخۆش باشە خۆی بەقەڵەویو درێژیو پانی بينی ياخود مەڕو مانگا لەدوورەوە ببينێ يان خۆی بەئاو دەشوات كەسەرجەم ئەوانە بەڵگەيە لەسەر چاكبوونەوەی نەخۆش.

*هەروەها ئەگەربينی ئاوێكی سازگار دەخواتەوە ياخود تاجەگوڵينەی پۆشيوە يان چوەتەسەر دارێكی بەردار يان سەری پەتيگرتوە، ئەگەر ناتەواویو نەخۆشيەكی لەخۆيدا بينی كەمو كورپيە لەئاينەكەيدا.

*هەروەها دەڵێن: بينينی نەخۆش بەڵگەيە لەسەر دەرووی خێرو سەركەوتنو بەدەستهێنانی

ماڵوســـامان، بۆیـــەکێك لەبـــەلاو نەهامەتیدابێ، بۆ دەوڵەمەندەکانیش بەڵگەیەلەسەر پێداویستی چونکە نەخۆش ئاتاجە.

*ئەگەر کەسێك خوازیاری سەفەربوو بینی نەخۆشە رێگرو کۆسپێك لەسەفەر دوایدەخات چونکە نەخۆش ناتوانێت سەفەر بکات.

*ئەگەر کەمو کوڕی لەهەندێك لەئەندامەکانیدا بینی کەمو کوڕییە لەماڵو سامانو نیعمەتدا.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دووڕوییە بەپێی ئایەتی: ﴿في قلوبهم مرض﴾(البقرة:١٠).

*ئەگەر بینی نەخۆشە ئاینەکەی کەمو کوڕی تێدەکەوێتو لەشساغدەبێت لەو ساڵەدا.

*ئەگەر جەنگاوەرێك بینی نەخۆشە بریندار دەبێ، ئەگەربینی هاوسەرەکەی نەخۆشە غەمو پەژارەیە لەلایەن دەستەڵاتدارەوە. نەخۆشی وشك خەرجکردنی ماڵوسامانە بەدەر لەگوێرایەڵی، نەخۆشی جیاواز سزاو سووکایەتییە بەفەرزەکان.

*ئەگەر منداڵێك لەنەخۆشیەکەی چاکبوەوە دەمرێ.

*ئەگەر سەرجەم خەڵکی بینی نەخۆشنو کەس نییە لەبۆ پێداویستیەکانیان بجووڵێ شار گەمارۆدەدرێ.

*ئەگەربینی نەخۆشە دوژمنەکانیەتیو خۆی بەخۆشنودی دەژیو ماڵوسامانێکی مەزن بەدەستدەهێنێو تەمەندرێژو شادو دڵگەشدەبێت.

*ئەگەر کەسێك لەناڕەحەتیدابوو خۆی بەنەخۆشی بینی قوتاردەبێو بۆ سەرجەم خەڵکی بەڵگەیە لەسەر بێکاری.

*ئەگەر کەسێکی ناسیاوی بینی نەخۆشە ئەوکەسە نەخۆشدەکەوێ ، ئەگەر کەسێکی نەناسراوی بینی نەخۆشە نەخۆشی دەگەڕێتەوە بۆ خەوبینەر.

*نەخۆشی خەرجکردنی ماڵو سامانە، هەروەها تەوبەیەو دوعاو پاڕانەوەو عیشقە، هەروەها عیشقیش نەخۆشییە.

*ئەگەربینی نەخۆشە لەشساغی پێدەبەخشرێ.

*ئەگەربینی هەردوو کوڕەکەی نەخۆشکەوتوون تووشی چاوئێشە دەبێت.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی چەند نەخۆشیەکی گرتوەو نەخۆشیەکان ساردە سووکایەتی بەفەرزەکان دەکاتو سزاو خەشمی خوایی بۆ دێتەخوارەوە، نەخۆشی گەرمیش لەلێکدانەوەدا لەلای دەستەڵاتدارەوەیە.

*ئەگەر خۆی بەنەخۆشی بینیو لەگەڵ کەسێکیتردا بەربەرەکانیو کێشەی هەبوو نەیارەکەی دەیکوژێت.

*ئەگەر ببینی باوکی نەخۆشکەوتوە تووشی سەرئێشەدەبێت چونکە سەر بەباوك لێکدەدرێتەوە.

*ئەگەر ببینی نەخۆشکەوتوە قسەی پڕوپووچ و بەتاڵ و خراپەی زۆرە.

*ئەگەر ببینی نەخۆشەو نەخۆشیەکەی درێژەی خایاندوەو گوناهەکانی هەڵوەریوون دەمرێ و دەگات بەخوداوەند لەسەر باشترین حاڵ و شێوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ببینی نەخۆشە ئومێدەواری شتێکە لەوساڵەدا.

*ئەگەر ببینی دەستەلآتدار نەخۆشە ئاینەکەی کەم وکوڕی تێدا پەیدادەبێ و، وەگەرنا لەوساڵەدا دەمرێ.

*نەخۆشکەوتنی فەرمانڕەوای بالآ بەڵگەیەلەسەر لاوازی هیمەت یان زەفەربردن بەدوژمنان.

*نەخۆشی ژن دوورکەوتنەوەو تەلآقیەتی لەمێردەکەی هەروەك چۆن نەخۆشی پیاو جیاکردنەوەیەتی لەمێردەکەی.

*نەخۆشی زانایان لاوازی ئاینە.

*نەخۆشی ئەوەی خوازیاری مەرگیەتی دەرووی خێرە.

*نەخۆشی ئاژەڵ بەڵگەیە لەسەر قاتوقڕی و سستی بژێوی و ژیان، دەگونجێت بۆ پزیشك و چارەسەرسازو کفندووران بەڵگەبێت لەسەر سوودو قازانج.

*ئەگەر لەخەودا سکالآو باسی نەخۆشیەکی لەکەسێکەوە بیست بەڵگەیە لەسەر غەم کەوا رووی تێدەکات لەسکالآکارەوە مەگەر سکالآکار دوژمنبێت لەکاتی بێداریدا پشوو خۆشی و شادی دەباتە نێو دڵی شکاتلێکراو.

نەداری و هەژاری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هەژاری و بێباوەڕی.

نەرم ونیانی ورگ: (ئیبن سیرین) دڵێت: سەروخواری بەڵگەیە لەسەر هێزی لاشە یان پادشاو فەرمانڕەوا.

*ئەگەر ئێش وئازاری تێدا پەیدابوو نەخۆشکەوتنی خەوبینەرو هەژارییەتی.

نەزانین: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نەزانین و گێلی. ئەگەر ببینی نەزانبوە بەوەی وتەو قسەی هەڵەتو پەڵەت دەکات یاخود وتەیەکی خراپ لەزاری دێتەدەرەوە یان شەڕو خراپەی لێدەردەکەوێت یا ناهومێددەبێت لەسۆزو بەزەیی خوایی بەڵگەیە لەسەر جنێو یاخود نوێژکردن بەبێدەستنوێژ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قسەکردن دەربارەی ئابڕووی خەڵکی و خراپەو گوتەی ناڕەوا.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر یەکێك بینی نەزانە گێلە بەپێی ئایەتی: ﴿فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا﴾ (البقرة: ٢٨٢).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی نەزانو گێلبوە دەربارەی خەڵکی ئاینەکەی تێکدەچێ، هەروەها ئەگەر بینی ئاینەکەی تێکچوە نەزانو گێلدەبێ بەرانبەر بەخەڵکی.
*گێلیو نەزانین لەخەودا بەڵگەی سەرکەوتنە بەسەر دوژمندا لەگەڵ بەرزی پلەوپایەو ئەگەر نەزانن بەرانبەر کەسێکی زیمی یان بیدعەکاربێت.
نەعل: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەو نەعلەی مەردوم خۆی لێدەپارێزێت ئەگەر پێوەی رۆیی رێگەو سەفەرە، ئەگەر پچڕا لەسەفەرەکەی دەوەستێ، ئەگەر زمانەی سەرەوەی پچڕا کارێکی بۆ دێتە پێشەوە لەسەفەرەکەی دەوەستێو رەنگی نەعلەکەشی کاریگەری هەیە.
*ئەگەر نەعلەکە رەشبوو داواکاری ماڵو سامانو شکۆمەندییە، ئەگەر سوربوو داواکاری شادییە، ئەگەر سەوزبوو بۆ قەرزە، ئەگەر زەردبوو نەخۆشیو غەمو پەژارەیە.
*ئەگەر بینی بوە بەخاوەنی نەعلێك بەڵام پێوەی نەڕۆیی دەبێت بەخاوەنی ژن، ئەگەر لەپێیکرد جووتدەبێت لەگەڵ ژنەکەدا.
*ئەگەر بەدوو نەعلەوە دەچوو بەڕێوە یەکێکیان لەقاچی داکەند لەبرایان شەریکەکەی جیادەبێتەوە.
*لەپێکردنی دوو نەعلو رۆیشتن پێوەی سەفەرە لەچاکەدا، ئەگەر لەپێیکرد بەڵام پێوەی نەڕۆیشت ژنێکەو دەیکات بەهاوسەری خۆی، ئەگەر پێوەی رۆیشت لەشوێنی خۆی دەچێتە لای ژنەکەی. نەعلی خوریپۆش ماڵەو ئەو نەعلەشی لەشێوەی پێڵاودا دروستکراوە ژنە.
*ئەگەر بینی نەعلێکی لەپێکرد نەرمو خوری دارو نوێبوو لەپێنەکرابوو کچێکدەهێنێ.
ئەگەر بەشی دواوەی پچڕا ژنێك دەهێنێ بەبێشایەت، ئەگەر پێشەواو ئیمامی نەبوو ژنێکدەهێنێ بەبێ بەرپرس.
*ئەگەر نەعلەکەی جووتبووبوو پینەکەی شەقیبرد بەڵام نەکەوت ژنەکەی کچیدەبێت، ئەگەر هەردوو بەش ژێرو سەری بەیەکەوە نووسا ژیانی ئەو کچە لەگەڵ دایکی درێژ دەبێت، ئەگەر کەوتو بەربوو دەمرێت.
*ئەگەر نەعلەکەی دوورییەوە ناتەواوی ژنەکەی وازلێدەهێنێو بەباشی مامەڵەی لەگەڵدەکات، ئەگەر کەسێکیتر پینەیکرد بەڵگەیە لەسەر خراپی ژنەکەی، ئەگەر نەعلەکەی برد بۆ پینەچییەك هەتا بۆی چاکبکات خۆی هانی ژنەکەیدەدات لەسەر ئەنجامدانی کاری خراپ.
*ئەگەر بینی بەتاکێ نەعلەوە دەڕوات بەڕێوە ژنەکەی تەڵاقدەدات یان لەشەریکەکەی جیادەبێتەوە، هەروەها گوتراوە: ئەو خەونە بەڵگەیە لەسەر

چوونه لای ژنێکی بەدەر لەویتر، یاخود سەفەرێکی ناتەواو ئەنجامدەدات.
*ئەگەر بینی نەعلەکانی ونبوو یان کەوتە نێو ئاوەوە ژنەکەی لەمەرگ نزیکدەبێتەوە پاشان قوتاردەبێت.
*ئەگەر بینی پیاوێك نەعلەکانی دزیو لەپێیکرد پیاوێك ژنەکەی فریو دەدات بەزانیاریو ئاگاداریی خۆی.
*نەعلی زیو زەوییەکی بەردەستە، ئەگەر لەقورقوشمبوو ژنێکی لاوازە، ئەگەر لەئاگربوو ژنێکی زاڵە، ئەگەر لەداربوو ژنێکی دووڕووی ناپاکە.
*نەعلی رەش ژنێکی دەوڵەمەندو شکۆدارە.
*نەعلی رەنگاو رەنگ ژنێکەکارو بارەکانی تێکەڵە.
*ئەگەر نەعلەکە لەچەرمی مانگابوو لە(عەجەم)ەبەڵام ئەگەر لەپێستی ئەسپبوو لە(عەرەب)ە، ئەگەر لەچەرمو پێستی ئاژەڵی دڕندەبوو لە فەرمانڕەوا ستەمکارەکانە.
*نەعلی کەتانی ژنێکی داپۆشراوی قورئانخوێنی زوبان رەوانە.
*هەروەها گوتراوە: داکەندنی هەردووتاکی نەعل دڵنیاییو بەدەستهێنانی دەستەڵاتە بەپێی ئایەتی: ﴿ فاخلع نعليك ﴾ (طه:١٢).
*پیاوێك لەخەودا بینی نەعلەکانی ونبوونو دوای گەڕانو پشکنینی زۆر ئەوجا دۆزییەوە، ئەم خەوەی بۆ (ئیبن سیرین)گێڕایەوە ئەویش وتی: ماڵو سامان وندەکەیتو دوای ماندوبوونێکی زۆر ئەوجا دەیدۆزیتەوە.
*هەروەها دەڵێن: رۆیشتن بەنەعلەوە سەفەرە لەگوێڕایەڵی خودایا.
*هەروەها لە(ئیبن سیرین)یان پرسی سەبارەت بەپیاوێك دوونەعلی لەقاچی خۆیدابیبنێت، ئەویش وتی: سەفەر دەکات بۆ وڵاتانی عەرەبی، هەروەها گوتی: نەعل بەڵگەیە لەسەر برا.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا بینیم بەنەعلەوە دەچووم بەڕێوە، تاڵی یەکێك لەتاکە نەعلەکانم پچڕاو وازم لێهێناو بەردەوامبووم لەسەر رۆیشتن.
(ئیبن سیرین)پرسی: برات هەیە لەسەفەردابێت؟ وتی: بەڵێ، وتی: بەیەکەوە چوون بەرەو شوێنو جێگەیەكو لەوێ بەجێتهێشتوەو خۆت گەڕاویتەوە، وتی: بەڵێ، ئنجا (ئیبن سیرین)وتی: وادەبینم براکەت ژینی دنیای بەجێهێشتبێتو مردبێت، پاش ماوەیەکی کەم هەواڵی مەرگی گەیشت.
(ئیبن سیرین)دەڵێت: لەخەودا هاوسەرو کوڕو ئاژەڵو هاوڕێو شەریك سەفەرە.
*ئەگەر بینی نەعلێکی کڕی بەڵام پێوەی نەڕۆیی کچێکدەهێنێ یان هاوسەرێکی شۆخو شەنگ دەگرێ.
ئەگەر پێوەی رۆیشت لەکارێکی چاکەدا سەفەردەکات.

*ئەگەر تاڵی نەعلەکانی بینی پچڕاو پینەی پێوەبوو ژنێکدەهێنێ کوڕێکی هەیە.
*ئەگەر نەعلەکەی پاژنەی نەبوو ژنەکەی هەرگیز دووگیاننابێت.
*ئەگەر بەتاکە نەعلێکەوەچوو بەڕێوە لەژنەکەی یان شەریکەکەی جیادەبێتەوە.
*ئەگەر نەعلەکانیدا بەمووروکونکرد کاری دەویتی دەکات بۆ ژنەکەی.
*ئەگەر بینی نەعلەکانی کەوتە نێو ئاوەوەو ونبوو ژنەکەیدەمرێ، ئەگەر دۆزییەوەو لەئاوەکە دەریهێنا لەنەخۆشییەکەی بەئاگادێت دوای ئەوەی نزیکدەبێتەوە لەلێواری مردن.
*ئەگەر بینی نەعلەکانی داکەند دەستەلاتو پۆستێك وەردەگرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ اِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴾ (طه: ١٢)لەدوای ئەوە دەستەلاتو سەرکەوتنی بەسەر (فیرعەون)و گەلەکەیدا بەدەستهێنا.
*ئەگەر هەردوو تاکی نەعلەکەی دزرا دەگونجێت گوێدرێژو ئاژەڵەکەی بدزرێ.
*ئەگەر نەعلەکەی پینەکرد حاڵو باری ژنەکەی بەخراپە باسدەکات.
*نەعلی کەتانی ژنێکی داپۆشراوی قورئانخوێنە.
*هەروەها گوتراوە: نەعل بەڵگەیە لەسەر برا.

نەعنا[1]: (ئیبن سیرین)دەڵێت: شیوەنو لاواندنەوەیە.
(نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر شیوەنو لاواندنەوە، سەرجەم پاقلەواتەکانیش غەمە چونکە چەوری تیانییە.

نەفرەتبارکردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا نەفرەتبارکرا بەڵگەیە لەسەر سوێندخواردنو گومان لەمارەبڕینو بژێوی پەیداکردندا.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووریو دەرکردن.

نەمریی(مانەوە): لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:
+دڵەڕاوکەو دوودڵی.
+خۆشاردنەوە.
+گوێگرانی بۆ یەکێك بەدەست ئێشو ئازاری گوێچکەوە گرفتاربێت.
*ئەگەر لەگەڵ مردوویەکدا بینی لەدۆزەخدایە بەپێی ئایەتی: ﴿ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ (السجدة: ١٤).
*دەگونجێت لەبەهەشتدا نیشتەجێبێت.
*پیاوێکی کوێری دەستکورتو هەژارە.

---

[1] **نەعنا**: گیایەکە وەك پونگە وایە بەڵام گەڵاکەی کاڵترەو تامەکەی تونترە بۆ خواردنو چارەسەری نەخۆشی بەکاردێت. "**فەرهەنگی دەریا**: ١٤٦٥/٢".

*گوتراویشه پیاوێکی فێڵبازی خراپەکارە.

*دەگونجێت بینینی ئەو حاڵە بەڵگەبێت لەسەر مانەوەو جێگیربوون لەشوێنو جێیەك.

نەوت: (ئیبن سیرین)دەڵێت: نەوت ماڵێکی حەرامە، گوتراویشە: ژنێکی خراپەکارە، ئەوەی نەوتی پێدابکرێ خراپەی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر نەوتی خواردەوە ماڵو سامانو دەستەلاتداریّتی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەبەخشرێ.

*ئەگەر نەوتکرا بەسەریا بەلاو نەهامەتی لەلایەن دەستەلاتدارەوە پێدەگات.

*نەوت شەرو بەلاو نەهامەتیو جەنگە.

نەورۆز: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا خۆشیوشادی بەسەرچاوە یان رابردوویەکە کەدەگەڕێتەوە بۆیو لەغمو پەژارە قوتاردەبێت، پاشان دەگەڕێتەوە بۆی یان ماڵو سامانێکی بۆ دەگەڕێتەوە کەلەکیسیچووە.

*ئەگەر لەخەودا رۆژی نەورۆزی بینیو ئەو رۆژە هاوتابوو لەگەڵ رۆژی هەینیدا (نیل)مامناوەندی دەبێتو بشێوی دەکەوێتە (میسر)ەوە.

*ئەگەر رۆژی شەممەبوو(نیل) دەسووتێو لەسەرزەوی نامێنێتو سالێکی قورسوگرانو پرنەهامەتیدەبێت.

*ئەگەر رۆژی یەکشەممەبوو (نیل) مامناوەندیدەبێت لەدەرکەوتنیداو زستانەکەی سەختو کشتوکاڵ فرە فەرپیتو زۆردەبێت.

*ئەگەر رۆژی دووشەممەبوو (نیل) پیرۆز دەبێت ئەوجا کشتوکاڵ تووشی بەلاو نەهامەتی دەبێت.

*ئەگەر لەرۆژی سێشەممەدابوو (نیل) درێژ دەبێتەوە دوای ئەوەی دەوەستێو دەکەوێتە نێوەڕاست پاشان زیاددەکات.

*ئەگەر رۆژی چوارشەممەبوو (نیل)مامناوەندیدەبێتو زۆر لەسەر زەوی نامێنێتەوە بەڵکو بەخێرایی دادەبەزێ لەنێوان هاوینو پایزداو سەرمایەیەکی سەختدەکەوێتەوە.

*ئەگەر رۆژی پێنجشەممەبوو (نیل) پیرۆز دەبێتو لەوساڵەدا هەڵناچێت مەگەر ئاژەڵ کزوکەمبێت ، هەموو ئەم لێکدانەوانە هی (بەتلیمۆس)ە سەبارەت بە(میسر) گوتویەتی.

نەهەنگ: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر:

+سوێند.

+پەرستگای پیاوچاکان.

+مزگەوتی خواناسان.

+غەمو پەژارە.

+لەدەستچوونی پلەوپایەو دابەزینی خەشمو قین.

*بینینـــی (ئەهـــەنگ)ی حـــەزرەتی (یونس)(سەلامی خوای لێبێت) دڵنیاییە بۆ کەسێك بترسێ‌و دەوڵەمەندییە بۆ هەژارو نەدارو دەرووی خێرە بۆیەکێك لەناڕەحەتیدابێت، موڵك‌و دەستەڵاتیشە بۆیـەکێك شایـستەی بێـت، هـەروەها بینینی زیندانەکەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) لەگەڵ شوێنی هاوەڵانی ئەشکەوت‌و تەنورەکەی (نوح) (سەلامی خوای لێبێت).

نەهێشتن: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا شتێکی باش تیادەبات ئەوەی لەسـەریەتی لێـی تێکـدەدرێت یـاخود گـەواهی‌و پـەیمان دەشـکێنێ یـاخود مەزهەبێکیتر دەگرێتەبەر یاخود کچێك دەکات بەهاوسەری خۆی.

*ئەگـەر ئـەو شـتەی خراپیکـرد وەك ئـەوەی لـەئاڵتون‌و زیـوو دروسـتکرابوو دەگونجێـت بەرانبـەر ئاڵتوونـچیەك قسەی ناباش‌و خراپ لـەزاری هاتبێتـە دەرەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ڕق‌وقـین چـونکە هۆکـاری نەهێشتن‌و تیـابردنی یەکێتی‌و تەباییە.

نـەهێنی: (نابلـسی)دەڵێـت: لەخـەودا هاوسـەرگیرییە، ئەگـەر بینـی بـەنهێنی بەڵێنیدا بەژنێك مەبەستی مـارەبڕینێتی چـونکە عـەرەب مـارەبڕین بـەنهێنی ناودەبات.

*ئەگەر مرۆڤێك بەنهێنی بەڵێنی پێدا مەبەسـتی مـارەبڕین‌و هاوسـەرگیرییە لەگەڵیدا.

*ئەگەر مرۆڤێك بەنهێنی بـەڵێنی پێداو لەخەونەکـەدا بەڵگەیـەکی تێدانـەبوو لەســەر هاوســەرگیری ناڕەحەتیــەك لەلایـەن ئـەوەی نـەهێنی لا دەدرکێنـێ دادێت بەسەریا.

ن ی

نیـاز (مەبەسـت): (نابلـسی) دەڵێـت: لـەبوونی نیـاز لەخـەودا بـۆ رەبـەن هاوسـەرێکی شـیاوو گونجـاوە یـاخود بژێوییە یان دواکەوتنی مەزهەبێکیترە.

*ئەگـەر بینـی بـەهێمنی‌و مەبەسـتەوە دەڕوات بـەرێوە خـۆی بەکەمـدەزانێ لەبەرخوا.

نیـسك: (نابلـسی) دەڵێـت: لەخـەودا ماڵێکی حەڵاڵە ئەگەر ڕوابوو، هـەروەها دەڵێن: غەم‌و پەژارەو ڕزقێکـی خـراپ‌و بەدە.

نیـشتگە: (نابلـسی)دەڵێـت: ئەگـەر لـەبازاڕدابوو مـاڵ‌و سـامانێکی کـەم دەبینـێ یـان کردارێکـی کەمـە یـا هاوسەرێکی قایلی باشە.

*ئەگـەر نیـشتگەیەکی لەماڵـدا بینـی بەڵگەیـە لەسـەر خۆشی‌وشـادی یـان هاوسەرو کوڕ، باشی نیشتگە بۆ مـردوو بەڵگـەی لەسـەرئەوەی مردووەکـە لەبەهەشتدایە.

*نیـشتگە سـوێند یـان پەیمانـە، دەگونجێت گرێبەستی شەریکایەتیبێت.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترس‌وبیم‌و پارێزراوی لەناڕەحەتی.

نیشتنەوەی ئاوساویی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی کەسێك بۆ نیشتمانەکەی‌و پەشیمانبوونەوەی توڕەو هێوربوونی‌و کەسێك جیابووبێتەوە لەخزمەکانی و پاشاندەگەڕێتەوە بۆ لایان، یاخود گەڕانەوەی ئەو شتانە بۆسەر حاڵوباری پێشووی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لەدەستچوونی پلەوپایە.

نیگارکێش: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر وەرگرتنی ئامۆژگاری یان راوبۆچوون یاخود بەڵگەیە لەسەر خاوەن راو مولٚکدارو بەشداریکردن لەهەموو زانیاریەکدا.

*نیگارکێش خاوەنی بڕیار بەچاکەو ڕێگرییە دەگونجێت ئەندازیاربێت.

نیمس[1]: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر بینی مریشکدەخوات.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بەربەرەکانی لەگەڵکرد کێشمەکێش لەگەڵ زیناکارێکدا دەکات.

نینۆك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بوونی بەلاو نەهامەتی لەنینۆکدا بەڵگەیە لەسەر لاوازی توانین‌و تێکچوونی کاروباری ئایین.

*هەروەها دەڵێن: درێژی نینۆك غەم‌و پەژارەیە.

*ئەگەر بینی بێنینۆکە زوو بێپارەوپوول دەمێنێتەوە.

*ئەگەر بینی هەموو نینۆکەکانی شکاوە دەمرێت ، هەروەها ئەگەر بەسەوزی بینی بەوشێوەیەیە.

(نابلسی) دەڵێت: نینۆك لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زاڵبوون بەسەر دوژمندا، دەگونجێت درێژی نینۆك بۆیەکێك ئاتاجبێت پێی لەسەر رزق‌و رۆزی بەرین‌و فراوان بەپێچەوانەی ئەوەی ئەگەر بەکورتکراوەیی بینی.

*دەگونجێت درێژی نینۆك بەڵگەبێت لەسەر نکوولی لێکردن چونکە درێژی نینۆك واژووی سوننەتە.

*نینۆك هێزو توانای پیاوە ئەگەر بینی نینۆکەکانی درێژبوون‌و دڵنیاییە لەوەی ناشکێن زیادبوونی هێزو ماڵ‌و چەك‌و بەرگرییە لەبەرانبەر دوژمنەکانیدا.

*ئەگەر نینۆکەکانی هەڵکێشراو نەما تواناو هێزی نامێنێ.

*ئەگەر نینۆکی بەشێوەیەکی نائاساییکردو سنووری ئاسایی نەبڕی ئەوکەسە پێبەپێ شوێنی سوننەت کەوتوە.

*درێژبوونی نینۆك بۆ چەکداران زیادبوونی چەك‌و هێزە ، ئەگەر لەدرێژیدا لەسنوور دەرچوۆ خراپە.

---

[1] **نیمس:** گیاندارێکە بەقەد پشیلەیەك دەبێت‌و دەست‌و قاچی کورتە‌و ملی درێژە راوی مشك‌و ماردەکات‌و دەیخوات‌و چەند جۆرێکیشی هەیە .

(فەرهەنگی دەریا: ٢/١٤٩٤)

*ئەگەر بینی نینۆكی لەنینۆكی دوژمنەكەی درێژتر زاڵدەبێ بەسەر دوژمنەكەیدا.

*ئەگەر نینۆكەكانی كەوتن ماڵو دارایی لەدەستدەداتو ناتوانێت ویستوخوازی بەدەستبهێنێ.

*نینۆككردن شوێنكەوتنی سوننەتە، یان ماڵو ساماندان بەقەرزە، ئەگەر بۆیەكرابوو قەرزەكە زێڕ دەبێ.

*سپیبوونی نینۆك بەڵگەیە لەسەر لەبەركردنو تێگەیشتن.

*بینینی نینۆك لەئەندازەی خۆیدا چاكی ئاینو دنیایەو شەڕەنینۆك بەڵگەیە لەسەر كۆكردنەوەی دنیاو دەستبڕین تێیدا.

*درێژی نینۆكو جوانی ماڵو داراییو ئامادەكردنی چەكە دژ بەدوژمن یان بەڵگەیە یاخود ماڵو سامانەو لەشەڕو خراپە یان خۆی پێدەپارێزێ.

*درێژبوونی نینۆك بەئەندازەیەك لەشكاندنی بترسێ بەڵگەیە لەسەر تێكچوونی كاروباری كەسانیتر بەدەستی ئەو، ئەگەر نینۆكی كورتكردەوە سەرفیترەی رۆژووی مانگی رەمەزان دەردەكات.

*ئەگەر بینی نینۆكەكانی كەمن یاخود درهێنراون یان شكاوە تیاچوونی ماڵو داراییەتی لەدنیادا.

*ئەگەر نینۆكەكانی بوون بەچنگ زاڵدەبێت بەسەر نەیارەكانیدا یان لەجەنگدا سەردەكەوێ بەسەر دوژمندا.

*ئەگەر بینی بەنینۆكەكانی چارەسەر دەكات لەدنیادا دەستبڕی دەكاتو دەداتە پاڵ نەفسی خۆی، ئەگەر نینۆكی نەبوو بێپارە دەبێتو توانای نامێنێت.

ن ی

نێچیر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بێئاگایی هەندێك لەخواناسان ، ئەوەی شوێنی نێچیر بكەوێ، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنكەوتنی ئارەزوو لەگەڵ بێئاگاو سەرلێشێواوان.

نێربازی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەندێكدەڵێن: بەڵگەیەلەسەر زاڵبوون بەسەر دوژمندا.

*هەندێكیتر دەڵێن: هەژاردەكەوێو ماڵوسامانی خەرجدەبێ.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لاوێكی ناسراو مارە دەكات بكەرچاكە لەگەڵ كارپێكراو دەكات، ئەگەر بینی منداڵێكی بچووك دەهێنێ كارێكی نەشیاو ئەنجامدەداتو كارێكدەكات ناقۆڵایە.

*ئەگەر بینی پیاوێكی نادیار مارەی دەكات دوژمنەكەی زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگەر دوژمندارنەبوو شكۆمەندیو ماڵو دارایی تووشی شكستدەبێ.

*ئەگەر بینی پیاوێكی ناسراو مارەی دەكات پەیوەندییەك لەنێوانیاندا دەبێت یاخود بكەرو كارپێكراو

هەردووكیان لە سەر شتێكی خراپ كۆدەبنەوە.

*ئەگەر بینی دەستەلاتدارێك مارەیكردماڵو سامانێكی زۆری دەستگیر دەبێ لەگەڵ پلەوپایەدا.

*ئەگەر ئەو دەستەلاتداری مارەكرد سەرجەم ماڵوسامانی تیادەچێت.

نێرگز: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەر تاجەگوڵێنەیەكی لەنێرگز بەسەری خۆیەوە بینی ژنێكی شۆخو شەنگو جوان دەهێنێ یان كچێكی جوان دەهێنێ بەلام زۆر ناخایەنێت .

*ئەگەر ژنیش بینی بەسەریەوە بەهەمان شێوەیە. ئەگەر مێرددارببوو تەلاقیدەدات یان دەمرێت.

*ئەگەر نێرگزی بینی لەبێستانو باخچەكەیدا روابوو كورێكە دەمێنێتەوە، ئەگەر براببوو یان خراپبوو نامێنێتەوە.

*دەگێرنەوە ژنێك لەخەودا دەبینێ مێردەكەی چەپكێ گوڵی نێرگزی پێدەدات ، هەویەكەشی چەپكێ مۆردی پێدەدرێ ، خەوەكەی بۆ راڤەكارێكی خەو دەگێرێتەوە ئەویش دەڵێت: مێردەكەت تۆ تەلاقدەداتو دەست دەگرێ بەهەویەكەتەوە.

*پیاوێك چوار ژنی هەبوو لەخەودا بینی چوار تۆپەڵ نێرگز بەجیا لەسەر رۆخی روبارێك رواوەو سیانی بەر بەردداو چوارەمیشی دایە بەربەرد بەلام بەرنەكەوتخەوەكەی بۆ راڤەكارێكی خەو گێرایەوە وتی: چوار ژنت هەیەو سیانیان تەلاقدەدەیتو چوارەمیان دەهێڵیتەوە.

*هەروەها گوتراوە: زەردی نێرگز بەڵگەیە لەسەر دینارو سپێتی درهەمەو خەوبینەر بەدەستیدەهێنێت.

*هەندێكدەڵێن: نێرگز شادیو خۆشییە.

(نابلسی)دەڵێت: نێرگز ماڵوسامانە لەزێرو زیوو، زەردییەكەی دینارەو سپێتی درهەمە.

*نێرگز بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژیو چەمانەوەو سپێتی سەر.

نێرەكەناچە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: كورە بۆ یەكێك هاوسەرەكەی دووگیانبێت، هەروەها پیاوێكی جەنگاوەرە.

نێرەمووك: بەیەكێك دەگوترێ عەورەتی ژنو پیاوی بەیەكەوەهەبێت، بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دووڕوو یان پشوودان یاخود خراپەو روو لەگومانكردن.

*ئەگەر پیاوێك بینی عەورەتی ژنی هەیە لەگەڵ عەورەتی خۆی بەوچەشنەیە كەلێی دواین .

*ئەگەر مرۆڤێكی نێرەمووك بینی بەتەنیا هەر عەورەتی پیاوی هەیە بەڵگەیە لەسەر تەوبەكردنی لەوەی ئەنجامیداوەو رووكردنەیەكبارو حاڵ، ئەگەر هاوسەرداربوو لەژنەكەی

جیادەبێتەوە یاخود واز لەهەندێك هۆكار یان دایكیدەهێنێت.

نێرینەی حوشترمورغ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێكی خەسێنراو یان دەشتەكییە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی سەربڕی لەدواوە كاری نێربازی لەگەڵ خزمەتكاری ئەنجامدەدات.

*ئەگەر حوشترمورغێكی نێرینەی دۆزییەوە لەلای ئیمام دەستەڵاتو دادگاو زانیاری بەدەستدەهێنێت، وەگەرنا دادوەرەكە دەچێتە ژێردەستی یان بەئەندازەی شایستەبوونی خۆی پۆستی دەستەڵات وەردەگرێ.

*ئەگەر سواری حوشترمورغبوو سواری ئەسپو ئوتومبیلی پۆستەبەردەبێ.

نێزە(رمی بچووك): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا هێزو دەستەڵاتە ئەگەر چەكی لەگەڵدابوو یان ئاسن، وەگەرنا كوڕێكی بەهێزو پتەوە یان بازرگانیەكی بەسوودو قازانج لەگەڵ بژێوییەكی بەكەڵكو سوود.

*ئەگەر هەژارێك بینی دەوڵەمەند دەبێو ئەگەر دەوڵەمەندبینی پتر دەوڵەمەنددەبێ یاخود دەستەڵاتداریێ، ئەوجا دەستەڵاتەكەی بەهێزدەبێو زەرەر بەدوژمنەكانی دەگەیەنێو حاڵوباری باشدەبێ.

(نابلسی)دەڵێت: گوتە یان سوودو قازانجە بەهۆی سەفەرەوە.

*نێزەی قورقوشم نامەیەكە لەلاوازیو سستیدا دەنوسرێو لەژێریش خۆشی دنیایە یان نامەیەكە بەزۆر نوسراوە.

و واو

وا

واشە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: واشە لەخوار بازەوەیە لەدەستەڵاتو پلەدا، هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی واشەیەکی گرتوە بەدەستی خۆی دزێك لەسەر دەستی ئەودا دەستگیردەکرێت.

*ئەوەی ببینێ واشەیەك لەدامێنی دەردەچێت کوڕێکی ئازاو جەربەزەیدەبێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆ لای (سەعید)ی کوڕی (مسیب)و دەڵێت: لەسەر پەنجەرەکانی مزگەوت کۆتری سپیم بینیو زۆر سەرسامبووم بەجوانی ئەو کۆترانە، پاشان هەڵۆیەك هاتو بردنی. (ئیبن مسیب) دەڵێت: ئەگەر خەوەکەت راستبێ (حەجاج) کچی (عبداللە)ی کوڕی (جەعفەر) دەهێنێت ، پاشان ئەوەندەی بەسەرا رانەبورد (حەجاج) کچی (جەعفەر) ی هێنا، پاشان لە(ئیبن مسیب) یان پرسی چۆنزانیت ئەوە روودەدات؟ ئەویش لەوەلامدا وتی: کۆتر ژنە، کۆتری سپیش ژنی خاوەن رەچەڵەکو پاکو بێگەردە.

(نابلسی) دەڵێت: واشە لەخەودا بەڵگەیە لەسەر پادشاو دەستەڵاتدارێکی نەزان و ستەمکار، ئەوەی واشەیەك بەدەستی خۆیەوە ببینێ خەڵکی لاوازو بێدەستەڵات هەڵدەبژێرێ.

*ئەوەی واشەیەك ببینێ پیاوێکی ستەمکاری بەدوخراپی دەبینێت ئەگەر بەچکەکەی ببینێ منالی نێرینەیدەبێت.

*(دمیری) دەڵێت: واشە لەخەودا دزە یان کوڕو وەچەی نێرینەیە.

وت

وتاربێژ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی وەك ئەوەی وتاردەدات بەلام خۆی وتاربێژ نەبوو هیچ کەسێکیشی توانای وتاردانی نەبوو لێکدانەوەی دەگەڕێتەوە بۆ

هاوچەشنەکەی یان ئەو بەلاو نەهامەتیە رووی تێدەکات یاخود بەچاکەکار ناوبانگدەردەکات.
*ئەگەر بینی وتار بەباشیدەدات‌و نوێژەکەی باشەو بەرنوێژی بۆ خەلکیدەکات‌و دواتر گوێبیستی وتارەکەی بوون دەبێت بەفەرمانرەوایەکی بەگوێکراو ئەگەر تەواوینەکرد فەرمانرەواییەکەی تەواو نابێت‌و لەسەرکار لادەبرێت.
*ئەگەر بینی ناموسولمانێك وتاردەدات موسولماندەبێت یاخود کتوپڕ دەمرێت.
*ئەگەر ژنێك بینی وتار دەدات‌و مۆچیاری‌و ئامۆژگاریدەکات هێزو توانایە بۆ بژێوی پەیداکاری ، ئەگەر قسەکانی لەوتاردانەکەدا دانایی‌و ئامۆژگاری نەبوو ئابرووی دەچێت‌و ناوبانگدەردەکات بەکارو پیشەی ناڕەوای ژنانە.
(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەلگەیە لەسەر پاکیتی‌و ملکەچی‌و تەوبە لەگوناهو تاوان لەگەڵ گریان‌و پلەوپایەی بەرزو تەمەندرێژی‌و پەیوەندی لەگەڵ تاکی باوەڕداردا.
*هەروەها وتاربێژ بەلگەیە لەسەر:
+فەرمانبەرداری بەچاکەو رێگری لەخراپە.
+ئاهەنگ‌و کۆبوونەوە لەبۆنەکاندا.
*ئەگەر ژنێکی رەبەن بینی بەلگەیە لەسەر هەوڵدانی لەدەستنیشانکردن بۆ خۆی، ئەگەر بینی بوە بەوتاربێژو شایستەی وەرگرتنی پۆستبوو پلەوپایەو پۆستێك وەردەگرێت شایستەیدەبێت بەپێی توانای خۆی.
*ئەگەر لەخەوەکەیدا مەرجەکانی وتاری تێدابوو پەناوپشتگیری دەکرێ لەکاتی ئەوەی پێدەسپێرێ.
*ئەگەر جلوبەرگی پۆشی قەرەبووی بۆ دەکرێتەوەو رزقی دەجوولێت، ئەگەر جلوبەرگی رەشی پۆشی بەلام وتارینەدا بۆینەکرا یان دانیشتبوو قسەو گوتەی بەسەر خزمەکانیدا دەڕوات یاخود بەلاو نەهامەتیەك رووی تێدەکات‌و ئابرووی دەچێت.
*ئەگەر فەرمانڕەوای بینی‌و وتارەکەی بڕی‌و تەواوینەکرد دەستەلات‌و فەرمانڕەوایی بەسەردەچێت‌و دەڕوات.
*ئەگەر ژنێك لەخەودا بینی وتاردەدات هاوسەرگیری لەگەڵ پیاوێکی چاك‌و باشدەبەستێ، ئەگەر لەرۆژی هەینیدا وتاریدا هەروەك چۆن وتاربێژو وتاردەدات مێردەکەی تەلاقیدەدات‌و کوڕێك بەزینا دەخاتەوە.

وتنى"لا اله الا الله":(نابلسی)دەڵێت: وتنی (لا اله الا الله) لەخەودا ڕێنوێنیە، یاخود لەسەر شایەتیدان دەمرێتو پاداشتدەدرێتەوە، ئەگەر لەغەمو پەژارەدابێت پاداشتدەدرێتەوە.

و ر

ورچ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ورچ پیاوێکی توندوتیژە لەحاڵو باری خۆیداو پیسو گەندەڵە لەویستو ئیرادەیا، هەروەها ناپاکێکی پیسو گەندەڵە لەناخدا خۆی تاقیدەکاتەوە.

*هەروەها دەڵێن: دوژمنێکی دزو گێلەو هەمیشە دژایەتیدەکاتو نێرەموکێکی دەستبڕەو قۆڵی حاجیو کاروانەکان دەبڕیو توێشوو شتومەکیان دەدزێت.

*ئەگەر سواری ورچێکبوبوو پلەوپایەو دەستەلاتی دەستگیردەبێت، وەگەرنا ترسو بیمو تۆقان زاڵدەبێت بەسەریاو پاشان قوتاردەبێت لێی.

*هەروەها دەڵێن ورچ بەڵگەیە لەسەر ژن.

(نابلسی)دەڵێت: ورچ بەڵگەیە لەسەر ژنو سەفەرو پاشان گەڕانەوە بۆ شوێنو جێگەی خۆی ، هەروەها دەڵێن: ورچ ژنێکی زیناکارە ئەوەی سواریدەبێت با ئاگاداربێت تووشی زینا نەبێت.

(دمیری) دەڵێت: دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دیلیو زیندانیکردن.

ورچەوان: (نابلسی)دەڵێت: بەوکەسە دەگوترێت ورچ دەگرێتو مەشقی دادەداتو فێری سەماو دووبارەکردنەوەی جموجووڵی مرۆڤیدەکات، بینینی بەڵگەیە لەسەر پەروەرشیاری خەڵکی نەزان یان ئافرەتی گۆرانیبێژو خاوەنکارو کاسبی حەرام وەك خاوەنی تیاترۆخانە.

وردەواڵەفرۆش[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: وردەواڵەفرۆش ئەدیب یان زانایەکە یاخود خواناسێکە لەبنەڕەتدا پیاوێکە بەباشە باسیدەکرێ.

(نابلسی)دەڵێت: هەرکەسێك لەگەڵی دابنیشێ ئەدەبو پیاهەڵدانی باشو خۆشیو شادی لێوەردەگرێ مەگەر بخورد بسووتێنێ ئەوەش پیاهەڵدانێکی ترسێنەرە.

*هەروەها دەڵێن: وردەواڵەفرۆش قژداهێنەرە.

*بینینیو بەدەستهێنانی ستایشەو پیاهەڵدانی باشە.

---

[1] **وردەواڵەفرۆش**: لەژێرئەم ناونیشانەدا دەستگێڕو چەرچیو بۆنفرۆشو وردەواڵە لەهەموو بابەتێك جێیدەبێتەوە. (وەرگێڕ)

وشـ

وشتر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: وشتر ژن یان ساڵ یا دار یاخود کەشتی یادارخوما یا بەشێکی دنیایە بۆ یەکێك ببێت بەخاوەنی یاخود سواریبێت، ئەگەر رەبەنبوو هاوسەردەگرێ، یان سەفەردەکات ئەگەر لەسەفەردابوو، وەگەرنا دەبێت بەخاوەنی ماڵو زەوی یان پۆستی پارە کۆکردنەوە، ئەگەر وشترەکەی دۆشی سوودو قازانج دەکاتو مەگەر بەدەم بیمژێ ئەوکات ملکەچیو رسوایی رووی تێدەکات.

*کەژاوەو گومەزو دەستەبەرە هەموو ئەوانە ژنن چونکە وەك چەتر وان یان بۆ هەڵگرتنە.

*ئەگەر وشترێکی نادیاری بینی شیری لێدەهات لەمزگەوت یان نێو کێڵگەدا ساڵێکی بەفەرپیتە مەگەر خەڵکی لەئابلۆقەو ترس‌وبیمو فیتنەدابن ئەوکات لادەچن بەهۆی سروشتی خۆیەوە چونکە شیری وشتر سوننەتو پاکیی سروشتە.

*وشتری عەرەبی دەدرێتەپاڵ ژنێکی رێزدار.

*هەروەها گوتراوە: گۆشتی وشتر بەلێنراوی رزقێکی حەلاڵەو گوتراوە بەجێهێنانی نەزرە بەپێی ئایەتی:﴿كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلاًّ لِبَنِي اسْرَائِيلَ الاَّ مَا حَرَّمَ اسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ﴾ (ال عمران: ٩٣).

*هەروەها دەڵێن: وشتری شیردەر بۆیەکێك سواری ببێت ژنێکی باشەو دەستدان لەبەچکەی وشتر غەمو پەژارەو سەرقاڵییە.

*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە پرسیاری لێکراوە دەربارەی پیاوێك وشتری بینیوە، ئەویش وتویەتی: هاوسەردەگرێ، یەکێکیر پرسیاری لێکردوە وشتری لێخوڕیوە ئەویش گوتویەتی: پلەوپایەو گوێڕایەڵی ژنە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا ژنە، ئەگەر ژنێکی فالگرەوەبوو عەجەمەو ئەگەر فالگرەوە نەبوو ژنێکی عەرەبییە.

*ئەگەر وشتری دۆشی ژنێکی باڵغدەهێنێت، ئەگەر هاوسەرداربوو کوڕێکیدەبێت.

*ئەگەر وشتری دۆشی دەستەلاتێك وەردەگرێ پارەی تێدا کۆدەکاتەوە بۆ دەوڵەت.

*ئەگەر بەهەڵەوگەڕاوی سواریبوو لەداوەدەچێتە لای هاوسەرەکەیو سەفەرەکەی بەتاڵدەبێتەوە.

*دەگونجێت وشتر ژنێکبێت زۆر شەڕبکات بەهۆی زۆری هاوارو دەنگەدەنگی.

*ئەگەر وشترێکی بینی چوە نێو شارێکەوە فتنەیە بەپێی ئایەتی: ﴿ إِنَّا مُرۡسِلُواْ ٱلنَّاقَةِ فِتۡنَةٗ لَّهُمۡ ﴾ (القمر:٢٧).

*ئەگەر وشترەکەی سەربڕی پەشیماندەبێتەوە لەکردارێك کەئەنجامیداوە یاخود بەڵاو موسیبەت بەسەریادێت.

*ئەگەر وشترێك لەشارێکدا سەربڕا خەڵکەکەی تووشی بەڵاو نەهامەتی دەبن.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی وشتر هاوسەردەگرێ یان خزمایەتی دروستدەکات یان دەبێت بەخاوەنی ماڵو زەوی.

*ئەگەربینی وشتر دەدۆشێ ماڵێکی حەلاڵ لەژنێکەوە بەدەستدەهێنێ، ئەگەر بەدەر لەشیر خوێنو کێمی لێدۆشی ئەوجا ماڵەکە حەرامدەبێت.

*ئەگەربینی شیری وشترێکی خواردەوەو بەبێنەوەی خۆی بیدۆشێ ماڵو سامان لەپیاوێکی گەورەی دەستەلاتدارەوە بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر وشترێك رۆیی یان ونبوو لێی یاخود لێیان دزی لەژنەکەی جیادەبێتەوە.

*وشتر ژنێکی ساڵحی بەئارامە لەسەر ناڕەحەتیو بارو ئەرکی قورسی هەڵگرتوە وێڕای رێزداریو فەرپیت.

*دەگونجێت وشتر بەڵگەبێت لەسەر ساڵیداهاتوو، ئەگەر بەچکەکەی لەگەڵدابوو بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی نیشانەیەكو رووداوی فیتنەیەکی گەورە.

*ئەگەر وشترەکە سەربڕا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو تیاچوون کەهەموو خەڵکی دەگرێتەوە.

*ئەگەر وشترێکی کڕیو خۆشی هەژاربوو دەگونجێت چرایەك بکڕێ یان لەوانەیە پلەوپایەو پشکێ بەدەستبهێنێت.

(دمیری)دەڵێت: پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکم بینی وشتری دەدۆشی پاشان شیرەکەیبوو بەخوێن (ئیبن سیرین) وتی: ئەوە پیاوێکە دەبێت بەبەرپرسی عەجەمیەکانو زەکاتیان لێوەردەگرێ پاشان ستەمیان لێدەکاتو ماڵیان بەزۆر داگیردەکات ئەمەش خوێنەکەیە.

وشکبوون: (نابلسی)دەڵێت: وشکبوونی لەشولار یاخود گەلای تەڕ بەڵگەیە

لەسەر هەژاریو ژنێکی سەختو گرانو نەبوونی پشووماندو دەرکردن.

وشکی : (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر نەخۆشی وشکبوونەوەی بینی ماڵو سامانی لەکارێکی بەدەر لەرەزامەندی خودا یا خەرجدەکات، هەروەها قەرز لەخەڵکیدەکاتو پاشان زیادەڕەوی دەکات لەخەرجکردنیداو نایداتەوەو خوداوەند سزای دەدات .

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی لەترسو بیم بەپێی ئایەتی: ﴿فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقاً فِي الْبَحْرِ يَبَسَا لاَتَخَافُ دَرْكَاً وَلاَ تَخْشَى﴾ (طه: ٧٧).

ول

وڵاخ(ئاژەڵ): (نابلسی)دەڵێت: ئەگەربینی وڵاخو ئاژەڵەکەی سەربڕاوە مەرگی کوڕەکەیەتی.

*ئەگەربینی ئاژەڵێکی پێکاوە دەستدرێژیدەکاتە سەر منداڵێك.

*ئەگەر ئاژەڵەکەی سەربڕی ماڵو داراییەکی بەهۆی کوڕەکەیەوە دەستدەکەوێت یان ماڵو داراییەکی کەمی دەستدەکەوێت.

*ئەگەر بۆ گۆشت وڵاخەکەی سەرنەبڕی کوڕێکی دەمرێت یان کوڕێکی خزمی.

*ئەگەربینی ئاژەڵێکی سەربڕیوە یان بەرخێك یاخود سواری یەکێکیانبوە گاڵتەو سووکایەتی بەمنداڵان دەکات.

*ئەگەربینی گۆشتی وڵاخێك دەخوات ماڵێکی کەمی لەمنداڵێکەوە دەستدەکەوێت.

ون

ونبوونی شێر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ناخۆشیو ترسان راچڵەکینو شوێنی خراپەکاران.

ونکراو(دیارنەماو): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رزقو خێر.

*دەگونجێت شتی ونبوو بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی بەرزدەبێتەوە لەخورماو مێوژو گەنمو جۆ، ئەوشتە ونبوانەی لەخەودا تووشی نوقمبوون یاخود سووتاندەبێت ناتەواوییە لەوەی باسمانکرد لەبەرووبوومەکەیدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بژێویو رزقو رۆزی یاخود ژنی یارمەتیدەر یان مێردی بەئارام لەسەر پەیداکردنی بژێوی منداڵەکانی، ئەگەر زیادەی تێدا روودا زیادبوونی فەڕو خێرو رزقە تێدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوونی تەمەن لەبێئاگاییو نەچەشتنی تامو چێژو خۆخەریککردن لەبەدەستهێنانی زانیاریدا.

وە

وەدی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: وەدی ماڵو سامانێکە نامێنێتەوە لەگەڵ پەشیمانیدا.

وەزغە[1]: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکی سستو لاوازە فەرمان بەخراپە دەکاتو رێگری لەچاکە.

(نابلسی)دەڵێت: پیاوێکی قسەهێنەرو قسەبەری فیتنەیە نێوانی خەڵکی تێکدەدات.

*ئەگەر بەدەستیهێنا پیاوێکی لەو جۆرە دەپێکێ.

*ئەگەر گۆشتەکەی خوارد غەیبەتی مرۆڤێکدەکاتو درۆی بۆ هەڵدەبەستێ.

*ئەگەر ئەو گیاندارە گۆشتی ئەوی خوارد مرۆڤێك غەیبەتو باسیدەکات.

*بەڵگەیە لەسەر دوژمنو ئەوەی گوناه دەکاتو قسەی خراپدەکاتو لەجێگەیەکەوە دەچێت بۆ جێگەیەکیتر.

وەزیر: دەگونجێت بینینی وەزیر لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر شکۆمەندیو دەستەڵاتو فەرمان بەسەر بردن یان بەدەستهێنانی پێداویستی لەلای دەستەڵاتداران.

*ئەگەر بینی بوە بەوەزیرو حوکمی کەسانی خوارخۆیدەکاتو شکۆمەندیو رێزی بەدەستدەهێنێت لەگەڵ تەوبەیەکی پەسەند، ئەگەر شایستەی ئەوەنەبوو گوناهو تاوانی کەسانیتر هەڵدەگرێ لەهی خزمو کەسوکاری.

*ئەگەر خوازیاری وەزارەتبوو دەگونجێت ورێنەگربێت بەپێی ئایەتی: ﴿ كلا لا وزر ﴾ (القيامة: ١١).

*دەگونجێت لەگەڵ یەکێك لەدایكو باوکیدا خراپ بێت یان لەگەڵ مامۆستاو شەریكو ئەوەی فەرمانی بەسەریا دەڕوات.

*ئەگەر بینی بوە بەوەزیری دەستەڵاتدارو لەبەردەستدایە دەستەڵات بەجێدەهێنێ.

وەستانی عەرەفات: (نابلسی)دەڵێت : ئەگەر بینی لەعەرەفات وەستاوە پلەوپایەکەی دەگوێزرێتەوە لەخێرەوە بۆ خوارتر یان لەشەڕەوە بۆ خێر.

---

[1] **وەزغە:** جۆرە گیاندارێکی خشۆکە. "فەرهەنگی دەریا: ١٦٠٥/٢."

*دەگونجێت لەهاوسەری ئازیزو لانەو ماڵی دوور بکەوێتەوە، یان دەگونجێت بەسەر دوژمنەکەیدا سەربکەوێت.
*ئەگەر لەیەکێك لەو حاڵانەدابوو شکۆمەندیو خێری دەستگیردەبێتو لەگەڵ ئەوەدا کۆدەبێتەوە کەوا لێی جیابوەتەوە.
*ئەگەر سەر پێچیکاربوو لەشوێنێکدا دوای ئاسانی پەسەنددەکرێو دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر وەستانی حاڵوباری.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوەی نەخۆشو وەستانی لەبۆچوون بەدووی بەرژەوەندییەکانیدا.
وەسوەسەکار: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر شەڕو بینینی نهێنیو تێکدانی نێوانی خۆشەویستان.
وەسوەسەو گوفتاری شەیتان: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر قسەی پڕوپووچ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەقڵدارو تێگەیشتنو جیاکەرەوەی حەق لەناحەق.
وەقف (**ڕاگیرکردن**): (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەرکرداری چاکە کەلەخوداوەند پێی نزیکدەبێتەوەو پلەوپایەی لەدنیاو قیامەتدا بەرز دەبێتەوە یان لانەو ماڵ یاخود پارە بەڵگەیە لەسەر تەوبەی سەرپێچیکارو ڕێنومایی، دەگونجێت خوداوەند کوڕێکی پێببەخشێ.
*ئەگەر بەرازومەیو زیناکارانی وەقفکرد بەڵگەیە لەسەر نزیکبوونەوە لەخودا لەشەممەداو زاڵدەبێت بەسەر خەڵکیدا بەزوڵمو زۆرداری.
وەنەوز (**خەوهاتن**) (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا دڵنیاییە لەترسو بەڵگەیە لەسەر تەوبەی سەرپێچیکارو ڕێنومایی بێباوەڕ. هەروەها بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی دوای هەژاری، ئەگەر خەڵکی لەناڕەحەتیوگرانیدابوون یا دوژمندابوون خوداوەند ئەوبارو حاڵە بەرزدەکاتەوە لەسەریانو بەسەر دوژمناندا سەریاندەخات.
وەنەوشە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: کیژێکی خواناسەو لێکردنەوەی ماچکردنیەتی.
(نابلسی) دەڵێت وەنەوشە ژنێکی جوانە .
*هەروەها وەنەوشەو هاوچەشنەکانی بەڵگەیە لەسەر ژنی کەمئارام یان کوڕی تەمەنکورتو لەش بەبار، ئەگەر وەنەوشە لەگەڵ هەندێك گوڵدا بینی بەڵگەیە لەسەر تەبایيو خۆشەویستی.

وێ

وێرانە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی دنیا کاولو وێرانبوە لەکێڵگەو ماڵو خۆشی بەشێوازێکی رێكو پێكو بەپۆشاکێکەوە بەدیکرد لەوێڵیو سەرگەردانیدایە.

*ئەگەر بینی دیوارەکانی ماڵەکەی دەڕوخێ بەهۆی ئاوەوە خانەوادەکەی دەمرێت.

*ئەگەر وێرانەیی لەگەڕەکەکەی خۆی بینی وێرانبوە مەرگێك لەو شوێنەدا روودەدات.

*ئەگەر بینی بازدەدات بەسەر ماڵەکەیداو دەڕوخێت مەرگی هاوسەرەکەیەتی.

*ئەگەر بینی ماڵەکەی رووخاوە بەسەریداو تەپو تۆز دەکەوێتەوە نەخۆشیو سورێژەیە.

*دەگونجێت رمانی سەربان بەڵاو نەهامەتی بێت.

*ئەگەر وێرانەو کاولی بینی دیسان ئاوەدانکراوەتەوە چاکیو باشییە لەئاینی خاوەنەکەیداو گەڕانەوەیە لەوێڵیو سەرگەردانی بۆ رێنومایی.

*ئەگەر بینی شتێك دەکەوێتە خوارەوە لەماڵەکەی یا کۆشکەکەی یان نێوماڵەکەیو کەسێکی لەسەفەربێت دەگەڕێتەوە بۆ لای یاخود ئەگەر کچی هەبوو دەستنیشاندەکرێت.

*ئەگەر رەشەبایەك ماڵێکی رووخاند مەرگ لەو شوێنەدا لەسەر دەستی دەستەڵاتدارێکی ستەمکار دەکەوێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: کاولکاریو وێرانی بەڵگەیە لەسەر پەرتەوازەبوونی خزمو کەسوکارو مەرگیان.

*وێرانبوونی شار بەڵگەیە لەسەر مەرگی خاوەنەکەی یاخود تاریکاییە.

*مەرگی پادشا بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونی شار.

*ئەگەر خۆی لەوێرانەیەکدا بینیەوە کەبەهۆی زەمین لەرزە یاخود شتێکیترەوە وێران بووبێت بڕیار بەسەر یەکێکدا دەدرێت بەمردن یان شکۆمەندی خانەوادەو کەسی رێزدار کەمدەکاتەوە.

*ئەگەر خۆی لەنێو وێرانەیەکدا بینیەوە لەگەڵ نەتەوەیەکدا تێهەڵدەچێت توانای بەربەرەکانی نییە لەگەڵیاندا.

*ئەگەر شارێك بەهۆی زەمین لەرزەوە وێران ببێ بڕیاری کوشتن بەسەر یەکێکدا دەدرێت.

*ئەگەر بینی لانەوماڵێکی دێرین‌و کۆن دەڕمێنێ غەم‌و پەژارە ڕووی تێدەکات.
*ئەگەر بینی ماڵەکەی دەڕمێت بەسەریا یاخود هەندێکیدەڕمێت مرۆڤێك دەمرێت لەنێویدا یان خاوەنەکەی بەڵاو نەهامەتیەکی گەورە ڕووی تێدەکات یارووداوێکی دڵتەزێن.
*ئەگەر ژنێك سەرماڵەکەی بینی ڕووخا مێردەکەی دەمرێت.
*ئەگەر شوێنێکی ئاوەدان ببینێ وێرانبوە یان دەڕمێت بەڵاو نەهامەتی لەو شوێنەدا دەکەوێتەوە.
*ئەگەر کۆڵەکەو پایەی ماڵەکەی ڕما یان درزی تێبوو دەمرێت یان هەندێك کەس‌وکاری ئازیزی دەمرن، هەروەها هەموو شکان‌و ڕووخانێك لەماڵ‌و دیواردا بەڵاو نەهامەتییە.
*ئەگەر فەرمانڕەوایەك بینی ماڵەکەی ڕماوە لابردن‌و دوورخستنەوەیەتی لەدەستەڵات.

وێلی‌و سەرگەردانی: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر فیتنە لەئایندا‌و لادان لەڕێنوماییو دەرخستنی حەق‌و ڕاستی.

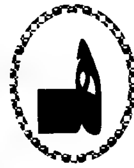
وێنەگر: (نابلسی)دەڵێت: وێنەگر لەخەودا کەسێکی درۆزنە بەدەم پەروەردگارەوەو خاوەن بیدعەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شاعیرو گۆرانیبێژو هاوچەشنەکانی لەوانەی ماڵ‌و سامان بەهۆی کاری پووچەوە وەردەگرن.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+زانیاری.
+ئەندازە.
+دانایی.
+هۆنراوەدانان.
+غەزەل.
+درۆ.
+هەڵبەستنی درۆ.
+خۆهاویشتنە نێو کاروبارە مەترسیدارەکان.
+دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر :
+خراپە.
+مەیخواردنەوە.
+هاوسەر.
+منداڵ.
+ستەمکار.
+ئەوانەی بەدەنگە دەنگو قسە دەژین.

*وێنەگر خاوەن شتی پڕوپووچەو کاروباری خەڵکی دەڕازێنێتەوە.

هـ

ها

هابیل: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی ئیرەیی پێدەبات و زیانی لەدوژمنێکەوە پێدەگات، دەگونجێت بەبێتاوان بکوژرێ یان ستەمکارێك زوڵم و ستەمی لێبکات.

*ئەگەر (هابیل)ی بینی لەخەودا گوێڕایەڵی خوداوەند دەکات و ناڕەحەتی و لاوازی بەهۆی ژن یان خزمەکانیەوە لەسەر رازیکردنی خوداوەند پێیدەگات و پەروەردگار دەیخاتە بەهەشتەوە.

هاتن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بۆ پیاوان ژمێردراوی پەروەردگارە بۆ خەڵکی ناڕاست راستـ ـرەوەیە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دەموزاری خاوەنەکەی و خزمەتکارو کۆیلەی. هـ وەها دەڵێن: پیاوێکە ماڵ و ساە بەکێشدەکات بەلای خۆیدا، هەروەها دەڵێن: ژنێکی زماندرێژە.

(نابلسی) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر بژێوی و رزق و رۆزی و سوودو قازانج لەکورپۆژنەوە.

*زۆرجاریش هاتن گەشبینییە بەناوەکەیەوە.

(نابلسی) دەڵێت: گەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە لەسەفەر دەرووڵێکردنەوەیە دوای ناڕەحەتی و لەشساغییە پاش نەخۆش گەڕانەوەی مرۆڤە لەوەی لەسەریبوە.

*ئەگەر خەوبینەر غەم و پەژارە دایگرت بەگەڕانەوە غەریب و ئاوارە بەڵگەیە لەسەر داوا یان کەوتنە نێو ئەوەی ترسی هەیە بەرانبەری.

هاتن و چوون لەنێوان (صەفا)و (مەروە)دا: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگیە لەسەر چاکی نێوان ، ئەگەر جامبازبوو دادپەروەردەبێ لەگوتەی خۆی یان لەنێوان دوو هاوسەرو منداڵەکانیدا، ئەگەر خەوبینەر نەخۆشبوو

چاكدەبێتەوەو هەوڵدەدات بژێوی پەیدا بكات.

هاتنەخوارەوە: (نابلسی)دەڵێت: كەوتنەخوارەوە لەخەودا لەسەرەوە بۆ خوارەوە جیابوونەوەیە لەپلەوپایەو هاوسەرو بۆچوون.

*ئەگەر بینی لەبەرزارییەك هاتە خوارەوە یان لەسواری ئوتومبیل‌و ولاخێك یاخود چوە نێو گۆڕێك كارو بارەكانی لێقورس‌وگراندەبێ كەخۆی بۆ ئامادەكردوە.

هاتنی دەجال: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر كەسێكی تێكچووی هەڵخەڵەتاو بانگەشەدەكات بۆ بیدعەو بەدەردەكەوێت لەنێو خەڵكیدا.

هاروون(سەلامی خوای لێبێت): (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بەدیكرد پۆستێكە بەدەستیدەهێنێت دوای گێرمەو كێشمەو دەرەنجامی كاریش بۆ ئەو دەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر (هاروون)ی بینی بوە بەئیمام‌و پێداویستی داربێت بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر (موسی)و (هاروون)ی(سەلامی خوایان لێبێت)بینی لەسەردەستی ئەودا ستەمكارێك لەناودەبات.

*ئەگەر یەكێكیان یان هەردووكیانی بینی‌و خوازی شەڕو جەنگبوو سەركەوتن بەدەستدەهێنێ.

هاڕین: (نابلسی)دەڵێت: هاڕین‌و تێكشكانی لەخەودا هەوڵدان‌و فرێدانی قسەیەكە سوودو قازانجی تێدابێت.

هاندان: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هاندانی مرۆڤ بۆ كەسانیتر لەخەودا لەسەر تێركردنی هەژاران یاخود چاكە ئەنجامدان یاخود تەوبەیە بۆ كەسی بەدو خراپ‌و خۆتەرخانكردنە بۆ پەیڕەویكردنی پێغەمبەر(ﷺ).

هاندانی مرۆڤ بۆ خەڵكی لەسەركاركردن: (نابلسی)دەڵێت: بەڵگەیەلەسەر پەسەندكردنی ئامۆژگاری‌و مۆچیاری، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مردن‌و هۆكارەكانی.

هاواری مرۆڤ: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی هاواردەكات بەسەر كۆمەڵێكدا دەستەڵات‌و توانا بەدەستدەهێنێت چونكە هاواركردن (صیحة) لەزمانی عەرەبدا دەوڵەتە.

*ئەگەر بەتەنیا هاواریكرد هێزو دەستەڵاتی لاوازوكز دەبێ.

*هاواركردن بەڵگەیە لەسەر فیتنەو ئاشوب بەهۆی ڕوودانی بەڵاو نەهامەتی لەكوشتارو ڕمان‌و نوقمبوون‌و ڕووداوێكەوە یان نەخۆشیەوە خەڵكی هاواری خوداوەندی پەروەردگاریدەكات.

هاوتا: بینینی بەڵگەیە لەسەر سەفەرو جموجووڵ. ئەوەی باشبێ سەفەرە.

هاوسەرانی پێغەمبەر(ﷺ): (نابلسی) دەڵێت: بینینیان لەخەودا نیشانەی دایکایەتیە یان بەڵگەیە لەسەر خێرو فەڕو بەرەکەتو منداڵ کەزۆرینەیان کچن.

*دەگونجێت بینینیان نیشانەی نەبوونیو گۆڕانی سوێند بەهۆی دەرخستنی نهێنی یان شاردنەوەو تاوانبارکردن.

*ئەگەر ژنێك خاتوو(عائشە)ی بینی (رەزای خوای لێبێت) لەخەودا پلەوپایەیەکی بەرزی دەستگیردەبێت لەگەڵ ناوبانگێکی باشو بەختو شانس لەلای ماڵە باوانو مێردەکەی.

*ئەگەر خاتوو (حەفسە)ی بینی(رەزای خوای لێبێت) نیشانەیەکی خراپە.

*ئەگەر خاتوو(خەدیجە)ی بینی (رەزای خوای لێبێت) لەدەستدانی مێردو باوكو دایکە.

*بینینی (فاتمە)ی کچی پێغەمبەر (ﷺ) نیشانەی لەدەستدانی مێردوو باوكو دایکە.

*بینینی (حەسەن)و (حسێن) (رەزای خوایان لێبێت) نیشانەی فیتنەو شایەتیدانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زۆری هاوسەرو منداڵو گەڕانو سەفەرو ئاوارەبوون، بەڵام ئەوەی خەویان پێوە دەبینێت بەشەهیدی دەمرێت بەدەرمان خواردکردن یان کوشتن یاخود دووری لەنیشتمانەوە.

*ئەو پیاوەی یەکێك لەهاوسەرانی پێغەمبەر ببینێ(ﷺ)و خۆی رەبەن بێت ژنێکی چاكو باشدەهێنێت.

*هەروەها ئەگەر ژنێك هاوسەرانی پێغەمبەر (ﷺ) ببینێت نیشانەی کارێکی چاکەدەڕژێت بەسەریاو رووی تێدەکات.

هاوسەرگیری: (نابلسی) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر چاودێری پەروەردگار.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قەرزو غەمو پەژارە دەستەبەرکردن، یاخود هەوڵدان بۆ گرتنەدەستی پۆستی دەستەلات.

*ئەگەر ژنێکی ناسراویکرد بەهاوسەری خۆی هەوڵدەدات لەکارێکدا کەدەتوانێ ئەنجامیبدات.

*ئەگەر ژنێکی نادیاری هێنا یاخود لەخەودا ژنی نەبینی بەڵگەیە لەسەر نزیکی مەرگو دنیا بەجێهێشتن یاخود گەشتوگوزارو سەفەر لەلانەوماڵێکەوە بۆ لانەو ماڵێکیتر، ئەگەر شایستەی

پۆستی دەستەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت.

*ئەگەر هاوسەرگیرییەکەی بەبەڵێنامەبوو پەیمان‌و بەڵێنیی باشە لەگەڵ پەروەردگار، ئەگەر بەشایی‌و ئاهەنگێڕانبوو پلەوپایەو ناوبانگی باشەو بەرزو باڵادەبێت پێی.

*هاوسەرگیری بەپیشە لێکدەدرێتەوە، ئەگەر بینی ژنێکی هێناو ژنەکەیمرد پیشەوکارێکی دەبێت بەتەنیا ماندوبوون‌و شەکەتی‌و غەم‌و پەژارەی لێدەستدەکەوێ.

*ئەگەر لەخەودا چوار ژنی هێنا زیادە بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ژنێکی جولەکەی هێنا هەوڵدەدات لەپیشەکەیداوگوناهو تاوانی دەستگیردەبێت.

*ئەگەر بینی ژنێکی مەسیحی هێنا لەپیشەکەیدا هەوڵدەدات مایەپووچ دەردەچێت.

*ئەگەر بینی ژنێکی ئاگرپەرستی هێنا پیشەیە فێردەبێت بەدەر لەئاینداریی.

*ئەگەر ژنێکی زیناکارو داوێنپیسی هێنا خۆی زیناکارو داوێنپیسە.

*ئەگەر ژنێکی دەم‌و زوباندرێژی هێنا کۆت‌و بەندێکی قورس دەکرێتەوە گەردن‌و ئەستۆی.

*ئەوەی سەگێك بکات بەهاوسەری خۆی دەبێت بەخاوەنی کارێکی نادیارو ناشیاو.

*ئەگەر بینی کچی فەرمانڕەواو دەستەڵاتداری هێناو گۆرانی‌و مۆسیقا لێدرا ئارەقدەخواتەوە یان ئەوەی کاری ئارەقی پێئەنجامدەدات.

*ئەگەر بینی مرۆڤیك ژنێکی هێناو گواستیانەوە بۆی ماڵ‌و دارایی لەمێردی ژنێك بەدەستدەکەوێ، ئەگەر هاوسەرگیری لەگەڵ ئەنجامدا مێردی یەکەمی ئەو ژنە ماڵ‌و دارایی‌و خێری دەستگیردەبێت لەوپیاوە.

*ئەگەر بینی هاوسەرەکەی شوویکردوە بەپیاوێکی تادار تووشی لەرزو تا دەبێت.

*ئەگەر ژنی دەستەڵاتداری هێنا موڵك‌و دەستەڵاتی دەستگیردەبێت، ئەگەر شایستەی ئەوکارەبێت.

*ئەگەر لەگەڵ ژنێکی مردوودا هاوسەرگیری ئەنجامدا زەفەر بەکارێکی بێبەرهەم‌و مردوو دەبات کەناهومێدبوە لێی.

*ئەگەر ژنێکی نەخۆش شوویکردو مێردەکەی دیارینەکراو نەیناسی دەمرێت، هەروەها پیاوی نەخۆشیش بەوچەشنەیە.

*ئەگەر دایکی دابەشوو زەوی‌و موڵك دەفرۆشێ، ئەگەر خەوبینەر دووگیانبوو کچیدەبێت، ئەگەر دەرکەوت وەك کوڕیدەبێت.
*ئەگەر ژنێکی کوڕداری بینی شوودەکات پاشان ژن بۆ کوڕەکەی دەهێنێت.
*ئەگەر ژنی ڕەبەن شوویکرد یان مێردار خێری دەستیگردەبێت.
*ئەگەر ژنێك بینی شوودەکات بەپیاوێکی مردوو یەکێتی نێو ماڵی پەرت پەرت دەبێت‌و هەژار دەکەوێت.
*ئەگەر بینی ژنێکدەکات بەهاوسەری خۆی‌و دەچێتە لای ئەوە پەی بەکاروباری مردوویەك دەبات‌و بۆی زیندوو دەکاتەوە.
*ئەگەر نەچوە لای ئەوە پەیبردن بەوکارە وەك ئەوەیە چووبێتە لای.
*ئەگەر بینی ژنێکیکردوە بەهاوسەری خۆی یاخود چەند هاوسەرێکی هەیە خێرو دەستەڵات‌و پلەوپایەی بەئەندازەی جوانی ژنەکە دەستگیر دەبێت ئەگەر دەستنیشانیکرد یاخود ناسی، ئەگەر نەیناسی‌و دیاری‌و ناوزەدنەکرا بۆی بەڵگەیە لەسەر مەرگی یان مەرگی مرۆڤێك لەسەر دەستی ئەو.

*ئەگەر بینی کچی شێخێکی نەناسراوی کرد بەهاوسەری خێرێکی زۆری دەستگیردەبێت، ئەگەر ژنێك بینی شویکردوە بەشێخێکی نادیار ئەوە خێرێکی گەورەی دەستگیردەبێت، ئەگەر نەخۆشبوو لەنەخۆشیەکەی چاکدەبێتەوە.
*ئەگەر بینی ژنێکی مردوویکرد بەهاوسەری خۆی لەوانەی بۆیناشێت پەیوەندی سۆزو ڕەحمی بەجێدەگەیەنێ، ئەگەر زیندوبوو پەیوەندی خزمایەتی دەبچڕێ.
*ئەگەر ژنێکی مەحرەمی خۆیهێنا کاروباری خانەوادەکەی دەبات بەڕێوە.
*ژن لەخەودا:
+هاوبەش‌و شەریکە.
+دوژمنە.
+دەستەڵاتدارێکی ستەمکارە یاخود نەیارێکی سەرسەختە.
+پادشایە.
+کەشتی‌و ئامرازی گواستنەوەیە.
+هەموو شتێك زەوی بەڵگەبێت لەسەری وەك پشوو ماندوبوون‌و خێرو خراپە.
هاوەڵایەتی: (نابلسی)دەڵێت: ئەگەر نەخۆشێك بینی لەخەودا هاوەڵایەتی

كەسێكیتر دەكات بەڵگەی چاكبوونەوەیەتی.

*ئەگەرببینی هاوەڵایەتی خانەوادەكەی دەكات بەڵگەیەكی خراپە، ئەگەر هاورێیەكی سەیرو نامۆبوو كردارێكە زیانی پێدەگەیەنێ.

هاوین: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زیندووكردنەوەی سوننەتو هاوسەرداریو منداڵخستنەوەی باش.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەردەركەوتنی بەڵگەو قوتاربوونی زیندانیانو گەڕانەوەی ئاوارە.

هود(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (هود)ی بینی دوژمنانی قسەی نابەجێدەكەن بەرانبەریو زاڵبوون بەسەریاو ستەمی لێدەكەن بەڵام دواتر سەردەكەوێت بەسەریاندا ، بەهەمان شێوە ئەگەر (صالح)یشی بینی.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی كۆمەڵێكی نەزان زاڵدەبن بەسەر پاشان زاڵدەبێت بەسەریانداو لەناڕەحەتی مەزن قوتاردەبن بەپێی ئایەتی: ﴿وَنَجَّيْنَاهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ﴾ (هود: ٥٨).

*ئەگەر (هود)ی بینی ڕێنومایيو خێری دەستگیردەبێتو كۆمەڵێك لەسەردەستی ئەودا قوتار دەبن.

هونەر: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هونەری جیاواز جیاواز بەپێی خاوەنەكانیو بەڵگەیە لەسەر چاكبوونەوە لەنەخۆشیو دڵنیایی لەترسو بیمو دڵخۆشی دوای بێزاريو ناڕەحەتی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر شوێنی هاوینەهەوار یاخود بینینی ڕەنگی جۆراوجۆر یان جلوبەرگو ڕووخساری جوانو قەشەنگ.

هۆڕ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی ویستوخواز.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مانای ناسكی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاريوماڵو دارایی زۆر.

هۆڵ: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر:

+پشوودان.

+ڕەواندنەوەی هەژاريو نەداری.

+ژنێكی كەم ئەركی پشتوپەنا.

+پلەوپایەیەكی بەرزو كەم مەترسیدار.

+ئالاو هێمایەكی سەرەڕێ بۆ ئەوەی لەسەفەردایە تا سەلامەتبێ.

+كوڕێكی چاكو خزمەتكارێكی هاوتاو ماڵێكی بەسوودو قازانج.

*ئەگەر تاریكبوو خشۆكی دڕندەو چەندین زیندەوەری بەزیانی تێدابوو سەرجەم لێكدانەوەكان ئاوەژوو دەبنەوە.

هۆنراوەبێژی: (نابلسی)دەڵێت ئەوەی لەخەودا هۆنراوەیەك یان دێڕە هۆنراوەیەك لەبەر بكات زانیاریو رزقو رۆزیو بەخششی باشی لەپیشەكەیدا بەدەستدەهێنێت.

هەتیوویی: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی هەتیووكەوتوە كەسانیتر لەباسی ژنو پارەو بازرگانیدا شكستدەهێنن.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی هەتیوكەوتوە زاڵدەبن بەسەریا.

هەردوو باڵ (باسك ـ هەردوودەست): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەردووباڵ لەلێكدانەوەدا دووكەسی نزیكە یان دوو هاوڕێیە وەك براو كوڕی باڵغەو سوودی لێوەردەگریو پشتی پێدەبەستێ.

*ئەگەر پیاوێك ژنێكی باڵڕووتی بینی دنیایە بەپێی فەرموودەكەی پێغەمبەر (ﷺ) لەشەوی (معراج)دا: "ئەوەی ببینێ دوو قاچی ئاسنی هەیە كوڕو هێزە لەسەفەردا".

*هەروەها (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر كەسێكی باڵكورتی بینی بەڵگەیە لەسەر ئازایەتیو دەستودڵفراوانیو سەرسامی.

هەرزن: (نابلسی) دەڵێت:ماڵو سامانێكە تێكەڵ بەماڵو سامانیتر دەبێت ، هەروەها سەرجەم دانەوێڵەكانی تریش بەو چەشنەن.

*هەروەها دەڵێن: هەرزن بەڵگەیە لەسەر هەژاریو تیاچوونی ماڵو دارایی، بۆ یەكێكیش بژێوی لەگەڵ ئاگردابێت چوستو چالاكیو گورجو گۆڵییە.

هەرسكردنی خواردن: ئەگەر بینی لەخەودا خواردنەكەی هەرسبوە هەوڵدەدات لەپیشەكەیدا. هەرسكردن بەڵگەی دڵنیاییە لەترسو بیم بەپێی ئایەتی: ﴿ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴾ (طه: ١١٢).

*هەرسكردنی خواردن بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاكی لەسەرجەم كاروبارەكاندا.

هەرمێ: (ئیبن سیرین) دەڵێت: زوربەی راڤەکارانی خەو بەباشی دانانێن‌و دەڵێن: نەخۆشییە، هەندێکدەڵێن: ماڵ‌و سامانێکە یەکێك پەیداییکردبێ‌و خواردبێتی چونکە ناوەکەی بەڵگەیە لەسەر ماڵ‌و سامان.

*هەروەها دەڵێن: زەردەکەی ماڵە لەگەڵ خۆشحاڵبوون.

*دارەکەی پیاوێکی عەجەمییە چاودێری خانەوادەکەی دەکات‌و تاماڵی لێپەیدا بکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر ژن بینی بوە بەخاوەنی هەرمێ کورێکیدەبێ.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی هەرمێیەکی زۆر بەدەستدەهێنێ ماڵ‌و سامانێکی جەمکراوی دەستگیردەبێ.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵ‌و سامانێکە پێیدەگات بۆ یەکێك بیخوات بەدەستیدەهێنێ.

*هەرمێ بەڵگەی خێرە چونکە چەند رۆژێ دەمێنێتەوەو خراپ نابێ، خواردنیشی لەرۆژانی خۆیدا باشترە لەوەی لەکات‌و وەرزی خۆیدانەبێ چونکە لەوەرزی خۆیدا نەبێت ماڵ‌و سامانێکی حەرامە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگی نەخۆش‌و ئەسپەردەکردنی‌و گەرلەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشیە.

هەریسە[1]: (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا غەم‌و پەژارەیە یاخود لێدانە لەلایەن کار پێسپێراواندا.

*ئەگەر بینی هەریسە دروستدەکات لەشوێنێکداو نەخۆشی تێدا هەبوو ترسی مردنی هەیە.

*هەروەها ئەگەر کۆمەڵێ سەربازی بینی هەریسە لەخۆی یان کەللەی سووروەوکراو جەنگ بەرپادەبێ لەنێوانیانداو کۆمەڵێك سەرکردە لەناو دەچن.

هەرێز(پەڵك): (ئیبن سیرین)دەڵێت: دەگێرنەوە پیاوێك لەخەودا دەبینێ پەڵك لەئەژنۆی رواوەو خەونەکەی بۆ راڤەکارێکی خەودەگێرێتەوە ئەویش دەڵێت: بۆ تۆو شەریکەکانت خێرو بەرەکەتەو بۆنەخۆش مردنیەتی ، ئنجا هەموو ئەو حاڵانە هات بەسەر ئەوپیاوەدا کەخەونەکەی بینیبوو.

هەڕەشەلێکردن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەڕەشەلێکردن بۆ هەڕەشەلێکراو هێمنی‌و ئاسایشە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی لەلایەن یەکێکیترەوە هەڕەشەی لێدەکرێ‌و دەیانەوێت ملکەچی بکەن‌و زاڵدەبێت‌و ناترسێت‌و ملکەچیش نابێت.

---

[1] **هەریسە**: خواردنێکە لەگەنمی کوتاوو گۆشت دروستدەکرێ. (فەرهەنگی دەریا: ١٥٤٣/٢).

*هەڕەشەکردنیش لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستبەرداربوون لەناکۆکی، ئەگەر نادیابوو نەیزانی لەشەیتانەوەیە ئەگەر هەڕەشەی لێکرد لەسەر نوێژ یان قورئان خوێندن و زەکاتدان و هاوچەشنی ئەوە بەندایەتیانە، دەگونجێت هەڕەشە لێکردن لەخەودا بەڵگەبێت لەسەر تاقیکردنەوە بەخۆشەویستی و ئەوین.

هەژاری: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر بینی هەژارە خواردنێکی زۆر بەدەستدەهێنێت بەپێی چیرۆکی (موسا)و قورئان دەفەرموێ: ﴿رَبِّ انِي لِمَا أنزَلْتَ الَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾ (القصص: ٢٤).

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی هەژارە پرسیار لەخەڵکی دەکات و دوعاش زۆردەکات چونکە هەژاران دوعاگۆی هەمیشەیین.

*هەروەها هەژاران لەشوێنێکدا بەڵگەیە لەسەر مەرگی دەوڵەمەندو خێرێکە بەدەر دەکرێ.

*ئەگەر هەژاری لەخەودا پێدرا ماڵ و سامانێك بەبێماندوبوون و پارەیەکی بێسەرمایە دەستگیردەبێ و ماڵ و سامان وەردەگرێ.

*ئەگەر بینی هەژارکەوتوە خێری دەستگیردەبێ.

هەژاری و نەداری: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هەژاری و داوا لەخەڵکیکردن بەڵگەیە لەسەر وەڵامدانەوەی دوعا بۆ ئەوەی داواخوازیەتی.

هەسارەو ئەستێرە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەستێرەکان بەڵگەن لەسەر زانایانی نێو خەڵکی و، نێرەکان پیاون و مێیەکان ژنن، مەزنەکانیش خەڵکی ڕێزدارە، بچووکەکانیش خەڵکی گشتی و منداڵ و بەردەستن.

*ئەستێرەی ڕێنیشاندەر یارانی پێغەمبەرانی(ﷺ) لەگەڵ زاناو خواناسان بەپێی فەرموودەی پێغەمبەر(ﷺ) : "یارانم وەك ئەستێرەن".

*ئەگەر خەوبینەر دەستەڵاتداربوو ئەستێرەکان سەربازن، ئەگەر زاوابوو ئەستێرە پیاوەکانیەتی، ئەگەر بووکیشبوو ژنانە لەدەوری.

*ئەگەر دوومانگی بینی لەئاسماندا شەڕیانە لەگەڵ هەر یەکێکیاندا ئەستێرەهەبوو جیاوازی و جەنگە لەنێوان دوو وەزیرو سەرکردەو دووپیاوی گەورەدا ڕوودەدات. ئەوەی دیار نامێنێ دەبەزێ.

* ئەگەر دوو هەسارەی بینی دەجەنگان و ئەستێرەیان لەگەڵدابوو بەهەمان شێوەیە، بەلام ئەگەر ئەستێرەیان لەگەڵدانەبوو ئەوەی لەماڵی خۆیدا بینی و دووهاوسەر یان دوو شەریکی هەبوو جیاوازی لەنێوانیاندا بەدەست و زوباندەبێ.

* ئەگەر ژنێك خەوێکی لەو چەشنەی بینی کەوادەجەنگن بەسەر سەریەوە یاخود بەوچەشنە کەوتنەخوارەوە گەورەو بەرپرسی لەگەڵ مێردەکەی شەڕ دەکەن.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر کڕیارو فرۆشی، دەگونجێت بۆ ئافرەت بەڵگەبێت لەسەر شەڕێك لەنێوان دوو کوڕیدا رووبدات یان دوو کچی یاخود لەنێوان باوك و هاوسەرەکی یان لەنێوان مێردو کوڕەکەیدا.

* کەوتنەخوارەوەی ئەستێرە بۆسەرزەوی یان کەوتنەنێو دەریا یاخود سووتانی بەئاگر یان گواستنەوەی لەلایەن باڵندەوە بەڵگەیە لەسەر روودانی مردن لەنێوان خەڵکی یاخود مردنە بەپێی زۆروکەمی و دەگونجێت لەناو پیاوان یان هەر ژناندا رووبدات ئەگەر ئەو جۆرە هەسارەیەی ناسی کەوا کەوتە خوارەوە.

* ئەگەر لەژوورەکەیدا بوو بەخاوەنی ئەستێرەو لەئاسماندا چاودێریکرد یان لەهەوادا ئەگەر شایستەی دەستەڵاتبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەوجا دەبێت بەقازی و موفتی بەسەر خەڵکەوە ئەگەر نزمتربوو دەگونجێت تەماشای زانیاری ئەستێرە بکات.

* کەوتنەخوارەوەی بەسەریدا لەکاتی نەخۆشیا مردنیەتی، ئەگەر قەرزاربوو داوای لێدەکرێتەوە، هەروەها ئەگەر بینی لەش و لاریبوە بەئەستێرە یاخود سەری ئەستێرەی پێوە دەرکەوت دەگات پێی.

* ئەگەر ئەستێرەکەوت بەسەریا کەسێکی نادیار دێتەوە بۆ لای، ئەگەر کەوت بەسەر ژنێکی دووگیاندا کوڕێکی ناوداری بەرێزیدەبێ.

* هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر مەرگی دووگیان ئەگەر شاهیدێك ئەوەی دووپاتکردەوە گەواهیدەربێ لەسەر مردن.

* بینینی ئەستێرە بەرۆژ بەڵگەیە لەسەر شوورەیی و ناوبانگ و رووداوی گەورەو بەڵاونەهامەتی بەپێی حاڵی گشتی خەون و تایبەتی.

* ئەگەر ئەستێرەی بینی لەماڵەکەیدا کۆبوەتەوەو رووناکیداوە خۆشی و

شادی رووی تێدەکاتو خەڵکی رێزدار لەلای کۆدەبێتەوە، ئەگەر نوری نەبێ بەلاّو نەهامەتیەو خەڵکی رێزدار کۆدەبنەوە تیایدا، ئەگەر بینی پەیوەندیدەکات بەئەستێرەوە لەسەر نەتەوەی پێغەمبەرە(ﷺ).

*ئەگەر بینی ئەستێرەیەك دەدزیّ دەبیّ بەخاوەنی شتیّ مەترسیدارەو کەسێکی رێزدار لەکیسدەدات.

*ئەگەر بینی بوە بەئەستێرە رێزو پلەوپایە بەدەستدەهێنیّ.

*ئەگەر بینی هەسارەیەکیبرد خوداوەند کورێکی رێزداری گەورەی پێدەبەخشیّ.

*ئەگەر بینی دەستی بەرزکردەوە روو بەئاسمانو ئەستێرەی برد دەستەلآتو رێزی دەستگیردەبیّ.

*ئەگەر (سوهەیل)دەرکەوت لیی ئەوە پشتتێکردن هەتا دوایی تەمەنی رووی تێدەکات.

*ئەگەر (زەهرە) دەرکەوت ئەوە بەختی باش رووی تێدەکات، هەروەها (موشتەری) بەهەمان شێوەیە.

*ئەگەر سواری هەسارەیەکبوو دەستەلآتو پلەوپایەو خێروسوودو قازانجی دەستگیربوە.

*هەندێکدەڵێن:ئەگەر بینی هەسارە لەئاسماندا نەما ماڵو سامانی دەڕوات، ئەگەر دەوڵەمەندبێت بەلاّم ئەگەر هەژاربوو دەمریّ.

*ئەگەر هەسارەی بچووك بچووکی بەدەستییەوە بینی باسو ناوبانگی باش پەیدادەکات لەنێو خەڵکیدا.

*ئەگەر ئەستێرەی لەسەر جێگەکەی بینی ناوبانگ دەردەکاتو زاڵدەبیّ بەسەر هاودەمەکانی یاخود خزمەتی پیاوێکی رێزداردەکات.

*ئەگەر هەسارەی بینی کۆبوەتەوەو تیشكو روناکی بلأوکردوەتەوە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی خێری لەسەفەرەوە دەستگیردەبیّ، ئەگەر لەسەفەردابوو بەدڵێکی خۆشەوە دەگەڕێتەوە بۆ لای هاوسەرەکەی.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر هەسارەی لەژێر سەربانێکدا بینی بەڵگەیەکی خراپە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونی ماڵی خەوبینەر، هەروەها بەڵگەیە لەسەر مەرگی خاوەن ماڵ.

*ئەگەر بینی ئەستێرە دەخوات ماڵی خەڵکیدەخوات.

*ئەگەر ئەستێرەی قووتدا بەبێخواردن تێکەڵدەبیّ لەگەڵ خەڵکی رێزداریدا لەکاروبارو نهێنیدا، دەگونجێت پلارو

تــوانج لــەيارانبگرێ (دروودی خوايــان لەسەربێت).

*ئەگەر ئەستێرەی مژی لەزانايانەوە زانياری فێردەبێت.

*ســـەبارەت بــە(پێــنج)هەســـارە گەڕۆكەكە:

١)(زوحـــــەل) خـــــاوەنی ســـــزای فەرمانڕەوايە.

٢)(موشتەری) خاوەن ماڵە.

٣)(مـــــەريخ)خــــاوەن جـــــەنگی فەرمانڕەوايە.

٤)(زەهرە)هاوسەری فەرمانڕەوايە.

٥)(عەتارد) نووسەری فەرمانڕەوايە.

*هــەروەها ئەگــەر بينــی ئەســتێرەكان لـــەئاسمان كەوتنـــەخوارەوە مـــەرگی فـــەرمانڕەوا يـــان جـــەنگێك كۆمەڵـــە سەربازێك لەناو دەچن تێيدا.

*ئەگەر بينـی گـەردوون دەسـووڕێتەوە يـــان دەجـــووڵێ ســــەفەردەكاتو لەپلەوپايەكـــــەوە دەچـــێت بـــۆ پلەوپايەيەكيترو حاڵوباری دەگۆڕێ.

*ئەگەر بـوو بەئەستێرەو ڕێنومـاييكرد خـــەڵكی پێويـــستيان پێـــی دەبـــێ لەكاروبارەكانيانو راوبۆچوونيدا.

(نابلـسی) دەڵێــت: ئەگــەر (حـــەوت) هەســارە گەڕۆكەكــەی بينــی بەڵگەيــە لەســـەر پيـــشەسازیو بازرگــــانیو زانياریو دەستەڵات، بۆ هەركەسێكيش بەپێی ئەندازەی خۆیو بەختی.

*ئەگـەر بينــی ئەســتێرە لەئاسمانــدا نـــەماوە ماڵيـــدەڕوات ئەگــــــەر دەوڵەمەنــدبێت، ئەگـــەر هـــەژاربوو دەمرێ.

*ئەگەر بينی ئەستێرەی مەزن تيشكو روونـاكی بڵاوكردوەتـەوە خێروچـاكەو دەستەڵاتو زانينی دەستگيردەبێ.

*ئەگــەر هەســارەيەكی مــەزنی بينــی كەوتـــەخوارەوەو لەشـــوێنی خـــۆی بەرپرسێك لەوشارەدا دەمرێ.

*ئەگـــەر بينـــی هەســـارەی بـــچووك بەدەســتی دەگــرێ خێــرو دەســتەڵاتی لەنێوان خەڵكيدا دەستگيردەبێ.

*ئەگەر هەسارەی بەسەری خۆيـەوە بينـــی ناوبانگـــــدەردەكاتو پـــێش هاوچەشـــنەكانی دەكـــەوێت بـــەوەی خزمەتی پياوێكی بەڕێز دەكات.

*ئەگــەر بينــی هــەموو ئەســتێرەكان كۆبوونەتـەوە روونـاكيـان پەخـشكردوە لـەدوای سـەفەرەوە خێـری پێدەگات، ئەگـەر لەسـەفەردابوو بەخۆشحاڵييەوە دەگەڕێتەوە بۆ نيشتمانەكەی.

*ئەگەر هەسارەيەكی بينی دەستەڵات بەدەسـتدەهێنێت لەگـەڵ هێـزو توانـاو سوودو قازانج.

*ئەگەر ئەستێرەکانی لەژێر سەربانێکدا بینیەوە بەڵگەیە لەسەر وێرانبوونی ماڵەکەی هەتا رووناکیەکەی لەنێوماڵەکەیدا بێت یاخود بەڵگەیە لەسەر مەرگی خاوەن ماڵ.
*ئەگەر بینی هەسارە دەخوات ماڵی خەڵکیدەخوات.
*ئەگەر هەسارەکانی قووتدا خەڵکی شکۆمەند خۆیان دەهاوێژنە نێوکاروبارەکانیو نهێنییەوە، دەگونجێت بەدگۆیی بەرانبەر یارانبکات (خوایان لێرازیبێت).
*ئەگەر هەسارەی مژی فێری زانیاری دەبێ لەزانایانەوە.
*ئەگەر بینی هەسارەکان دەخواتو رمڵ لێدەرە یاخود تەماشای کاری ئاسمانیاندەکات لەگەڵ زانیاری گەردووناسی ئەمەش بەڵگەیە لەسەر کارێکی گەورەو باشی حاڵو گوزەران بۆ سەرجەم خەڵکیش بەڵگەیە لەسەر مەرگ.
*ئەگەر بینی ئەستێرەکان هەڵوەرین مەرگی فەرمانڕەوایانی گەورەیە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر جەنگ.
*ئەگەر بینی ئەستێرەکان دەکەون بەسەر زەویدا لەئاسمانەوەو بڵاو دەبونەوەودیارنەدەمان بەڵگەیە لەسەر تیاچوونی گەلو نەتەوەیەکی زۆر.

*هەسارەو ئەستێرە گەورەکان بەڵگەیە لەسەر مردنی گەورەو فەرمانڕەواو پیاوانی خانەدان. هەسارەو ئەستێرەی بچووکیش بەڵگەیە لەسەر مەرگی نادیارو بچووکو زەبوونەکان.
*ئەگەر هەسارەو ئەستێرەکانی ئاسمانی بینی کەوتەخوارەوە قژی دەڕوتێتەوەو کەچەڵدەبێ سەریشی وەك هەسارەو ئەستێرەی ئاسمان سەری جیهانە.
*ئەگەر هەسارەو ئەستێرەکانی بەڕۆژ بینی بەڵگەی ئابڕووچوونو ناوبانگەو بەڵگەیە لەسەر رووداوی گەورەو بەڵاو نەهامەتی تیابەر.
*هەسارەی بەیان بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیریو ئاهەنگو ئەگەر لەکۆشکەکەیدا هەسارەی بەیانی بینیو لەشەوێکی تاریکو چەتووندابوو ژنی بەبوکێنی بۆ دەگوێزنەوە.
*ئەگەر بینی ژنی بۆ دەگوێزنەوە هەسارەی بەیان هەڵهاتووە.
*هەسارەو ئەستێرە بچووکەکان کەرووناکیو نوریان کزە بەردەستو خزمەتکارو رەشەخەڵکە.
*ئەگەر بوو بەهەسارە دەوڵەمەنددەبێ.

*ئەو هەسارەو ئەستێرانەی بەڵگەن لەسەر زستان غەمو پەژارەن ئەوانەشی بەڵگەن لەسەر هاوین بژێوی‌و خێرە.

هەستكردن بەرووداوی پەنهان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر زۆری خێرو دڵنیابوون لەخراپە بەپێی ئایەتی: ﴿وَلَوْ كُنتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ﴾ (الأعراف: ١٨٨).

هەگبە(توێشەبەرە): (نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ژنی باش‌و چاك لەگەڵ هاوڕێ ئەمین‌و نهێنی‌و ماڵ پارێز. ئەوەی لەتوێشەبەرە تیرێكی دەرهێنا كوڕێكی نێرینەیدەبێت، ئەوەی هەگبەو توێشەبەرەیەك بكڕێت یاخود بیدۆزێتەوە ژنێكدەهێنێت.

*هەروەها دەڵێن: هەگبە سامو هەیبەتە بۆ دوژمنان ، یاخود قەڵاو ناوچەیەكە، ئەوەی ببینێ هەگبەو توێشەبەرەیەك دەبەخشێ دەستەڵاتو فەرمانڕەوایی بەدەستدەهێنێت‌و، هەگبەش بۆئەوەی شایستەبێت بۆ پۆست‌و فەرمانڕەواییە بۆ عەرەبیش ژنە.

هەلاج: (نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی زۆر سەرسامە بەخۆی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر فریاكەوتن‌و پشوو دوای ماندووبوون، هەروەها پیاوێكی پەروەردەكارە ڕێنومایی خەڵكیدەكات.

*كەسێكە مامەڵە لەگەڵ گەل‌و كۆمەڵێكی خراپەكار دەكات‌و بەفرۆفێڵ پارەیان لێوەردەگرێ.

هەلاجی لۆكە: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر زانا یاخود دادوەر كاروبارەكان لەسەر دەستی ئەودا بەجێدێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ئەو رەخنەگرەی چاك لەخراپ جیادەكاتەوە یاخود پیاوێك زۆر ژن بهێنێت‌و منداڵ‌و وەچەی زۆر بخاتەوە.

هەلامەت: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر نەخۆشییەكی سووك‌و چاكبوونەوەو ئیرەیی بردن.

هەڵبژاردن: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێت لەلایەن نەتەوەو كەسەكانی خۆیەوە هەڵدەبژێرێت پلەوپایەیەكی بەرز بەدەستدەهێنێت، بەڵگەش لەسەری ئەوەیە پەروەردگار دەفەرموێت: ﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾ . (القصص:٦٧)

هەڵبەستراو: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ئەوەیە کەئاژەڵدەیخوات.

هەڵدان(تێگرتن): پیاوێك هات بۆلای (ئیبن سیرین)و گوتی: دووریز خەڵکم دی هەریەك شتیاندەگرتە ئەوانی دی، ریزێکیان کاتێ هەڵیاندەدا دەیانپێکا بەلاّم ریزەکەیتر نەیاندەپێکا، ئەویش وتی: ئەو دووریزە دوو کۆمەڵن ناکۆکی لەنێوانیاندا هەیە، ئەوانەی دەیانپێکا حەق پەیرەوی دەکەن و ئەوانەشی نەیاندەپێکا قسەوگوتەی بەتاڵدەکەن.

*ئەگەر تیری هاویشت پێکایو لەپێناوی پەروەدگاردابوو خوداوەند وەلاّمی دوعاکانیدەداتەوە، ئەگەر لەپێناوی دنیادابوو شکۆمەندیو رێزی دنیا بەدەستدەهێنێت.

*ئەوەی بەرد دەگرێتە کۆتر توانج دەگرێتە ژن، ئەگەر بینی داربوندقێکی گرتوە قسەوگوتەیەك دەکات لەکاتێکی ناشیاودا، ئەگەر پێکای لێیوەردەگرێ، وەگەرنا قسەو گوتە دەبێت بەبەلاّونەهامەتی بەسەریەوە.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێتەلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: لەخەودا دیم بەتیروکەوانێك رم هەڵدەدەمو دەمێك دەیپێکمو دەمێکیش نایپێکم ئەویش وتی: لەخوابترسە، تۆ کەسێکی باسی خەڵکیدەکەیت.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی بەمەنجەنیق هەڵدەدات ناپاکیو پلانە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر قسەی ناشیرینگوتن بەزانایانو باسکردنیان یاخود تاوانبارکردنی ئافرەتانی داوێنپاكو نکوولیگرتن لەئاین.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر فیتنەو ئاشوب لەو شوێنەدا کەلێی دانراوە.

*تیرهاویشتن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر قسەوگفتوگۆکردن دەربارەی ئابڕووی خەڵکی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زرگاکردنی پەیامبەران، ئەگەر تیرەکان نێزەیان پێوەبوو پەیامبەری شیفادەرنو مەبەستیان پێمەیسەردەبێت، ئەگەر نێزەیان پێوەنەبوو بەڵگەیە لەسەر ناهومێدی.

*ئەگەرتیرهاوێژ خۆی نیشانو پێکراوبێت ویستوخوازی بەدەستدەهێنێت لەنزیکبوونەوە لەپەروەردگار، ئەگەر لەدنیادابوو رێزو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی تیر دەگرێتە خەڵکی بەقسەو گوتاری ناشیرین دەدوێت بەرانبەریان.

*ئەگەر بینی تیردەهاوێژێو هەڵەدەکات زمانێکی پیسی هەیەو دەکەوێت بەسەر ئابڕووی خەڵکیدا.

*ئەگەر بینی تیردەهاوێژێ بۆ مەبەستێو هەڵەناکات خواستو ویستی بەدەستدەهێنێت بۆ کارێك نامەیەك یاخود نوێنەرێك دەنێرێ.
*ئەگەر تیرێك بگرێتە مرۆڤێك بەلام نەیپێکێ گوتارو قسەی پووچو بەتاڵدەکات بەرانبەری، ئەگەر پێکای گوتەکانی بەوچەشنەیە کەدەیکات بەرانبەری.
*ئەگەر بینی لەشاخێکەوە رمو تیر هەڵدەدات بەرووی رۆژهەلاتو رۆژئاواداو جلوبەرگێکی سپی پۆشیوە دەستەلاتو پلەوپایەی دەستگیردەبێت ئەگەر شایستەی ئەوەبێت.
*ئەگەر رمو تیرەکانی لەلانەو ماڵی دەستەلاتەوە هەڵدا نووسراوو نامەیە دەینێرێ.
*تیرهاوێژی بەداری (بندق) بەردەبارانە، هەروەها دەڵێن: لەشاردا بەردەبارانی ئەوکەسەیە تیرەکە دەهاوێژی، ئەگەر تیرهاوێژ لەدەریادابوو بۆ راوچیبوو دەستکەوتە.
*ئەگەر تیرێکی هەڵداو خوێنی لەبەر رۆیی سوودو قازانجێکدەکات لەلایەن پیاوێکی مەزنەوە.
*ئەگەر تیرەکان دڵیان پێکا بەختی منداڵێکی خۆشەویستو جوانکیلەیە یان کیژێکی شۆخو شەنگ.

*ئەگەر بینی بەمەنجەنیق بەرد دەهاوێژێ روو بەقەلایەکی دوژمن قسەیەکی چاکە دەکات یاخود دوعایەکە لەبارەگای پەروەردگار دەیکات.
هەڵسان: (نابلسی) دەڵێت: هەڵسانی مرۆڤ بەکاری خێر لەپێناوی خوداوەنداو لابردنی خراپەیە.
*ئەگەر خەوبینەر لەوانەبوو چاوەڕێی بەرەنگاری لێدەکرا خەڵکی خێروچاکەو پشووی لێدەبینن، ئەگەر بارهەڵگربوو دەگەڕێتەوە سەر حاڵی خۆی، ئەگەر نەخۆشبوو درێژخایاندەبێ نەخۆشییەکەیەتی، هەروەها ئەو منداڵەی ناتوانی هەڵبسێ بەلگەیە لەسەر سستیوخاوی بژێوی.
هەڵکوتانەسەر: (نابلسی) دەڵێت: هەڵکوتانەسەر لەخەودا دزی یان سیخوڕیو جاسوسییە بەسەر ئەوەی لەخەودا مەبەستییەتی مرۆڤ یان هەربوونەوەرێکیتر.
هەڵکۆڵ (بەردتاش): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر هەڵکۆڵینی بەسوودبوو دەبێت بەخاوەنی دنیاو جوانییەکانی.
*ئەگەر هەڵکۆڵینی قورئان لەبەرد مامۆستای فێرکاری نەزانینە، ئەگەر هەڵکۆڵینەکەی لەبەر تەختەبوو ئاشکرا نەبوو یان هەڵکۆڵەری دووڕووە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەلگەیە لەسەر زانیاریو رێبازی چاکە.

*دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر فروفێڵو هەڵخەڵەتاندن.

*هەڵکۆڵەری مس ئاژاوەو نەخۆشییە روو لەسەردەکات.

*هەڵکۆڵەری زێرو زیوو دانایییەکی دیارە یان دانانی شتێکە لەشوێنی خۆی.

*هەڵکۆڵەر جوانکاریدەکات.

هەڵگرانی عەرشی خوایی: (نابلسی) دەڵێت: بینینیان لەخەودا شکۆمەندیو هێزو رێکەوتنو خۆشەویستیو هاورێیەتییە، بینینیان بەلگەیە لەسەر رەوشتی چاکو پاکی بیرو باوەرو نزیکبوون لەدروستکراوە تایبەتمەندەکانی پەروەردگار.

هەڵگەرانەوە: هەڵگەرانەوەی مرۆڤ لەخەودا بەلگەیە لەسەر هاوەڵپەیداکردن بۆ پەروەردگارو دۆڕاندنی دنیاو قیامەت.

*ئەگەر لەپێشەوە بۆ دواوە هەڵگەڕایەوە تەوبەدەکات بۆلای خواو بەلگەیە لەسەر رووبەڕووبوونەوەی خەڵکی.

*لەپەوپووکەوتن بەلگەیە لەسەر نەخۆشیەکانی هەناوو ناخ، ئەگەر خەوبین ژنبوو روو وەردەگێڕێ.

هەڵم: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵم جوان مامەڵەکردنە لەگەڵ خەڵکی.

(نابلسی)دەڵێت: هەڵمێنەرو بوخوردان خزمەتکارێکی بەرەوشو هەستناسکە، خاوەنەکەی ستایشو پیاهەڵدان بەدەستدەهێنێت.

*بۆ نەخۆش بەلگەیە لەسەر مردنو بۆنی خۆشو دوکەڵکردن پێی پیاهەڵدانە لەگەڵ مەترسیدا، بەلام عەنبەر بەدەستهێنانی ماڵێکە لەلایەن پیاوێکی رێزدارەوە.

*میسکو هەموو بۆنێکی رەش خۆشحاڵییە.

*ئەوەی ببینێ هەڵم دروستدەکات ئەوا خێرو رزقو رۆزی دەستدەکەوێت.

*هەڵمکردن دەوڵەمەندییە بۆ هەژار.

*دەگونجێت بوخورد بەلگەبێت لەسەر زانیاریو ئاین.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر هاوەڵایەتی ئاشکراو بەرچاو.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر بەرتیلدانو رێککەوتن لەگەڵ ناکۆکو دژدا یاخود خزمەتی قارەمانو بەدەرخستنی نهێنی نێو ناخو خۆشەویستکردنە لای خەڵکی.

*دەگونجێت بەلگەبێت لەسەر خۆشەویستیو ئەوینداریی.

*بوخوردی ئاهەنگ لەخەودا:
+ملکەچکردنی دوژمنو سەرکەوتنە.
+هێوربوونەوەیە لەترسو بیم.
+بەتاڵکردنەوەی جادووسیحرە.
+بەدەستهێنانی رزقو رۆزییە بۆ خاوەنەکانی، لەگەڵ ئەوەی مەبەستیەتی لەخەودا.
(نابلسی) دەڵێت: هەڵم لەخەودا بریتییە لەهەڵمی ئاوو تاریکایی.
*ئەو هەڵمەی لەدەم دێتەدەرەوە لەزستاندا ئەگەر لەخەودا بینیو خەوەکەش لەهاویندابوو بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو نهێنی شاراوە بەدەردەکەوێت. ئەگەر خەوبینەر رێنماییکرابوو وێڵو سەرگەردانەبێت، ئەگەر زانابوو بیدعەیەکی دیارو بەرچاو دادەهێنێ.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر درۆو قسەو گوفتارێکی بێسوودو کەلك.

هەڵنوتان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەس ببینێ پەنجەی قاچی هەڵنوتا لەزەوی قەرزی لەسەر کۆدەبێتەوە، ئەگەر خوێنی لێهات بەلاو نەهامەتی رووی تێدەکات. هەروەها دەڵێن: ماڵو دارایی حەرام بەدەستدەهێنێت.

هەڵهاتن(راکردن): (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوە بۆڕێبازی خوداو پاشگەزبوونەوە لەگوناهو تاوان بەپێی ئایەتی: ﴿ فَفِرُّوا اِلَى اللهِ اِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴾ (الذاريات: ٥٠).
*هەڵهاتن دەستەلآت یان تەوبەو مەرگە.
*ئەگەر بینی لەدوژمنێك كەلێی دەترسێ هەڵدێت دڵنیادەبێت لێی.
*ئەگەر زانایەك هەڵهات دادگا بەدەستدەهێنێ چونكە (موسا) (سەلامی خوای لێبێت) دادگەریكرد دوای هەڵهاتنی.
*ئەگەر بینی هەڵدێتو ناترسێ ئەوە دەمرێ بەپێی ئایەتی: ﴿ قُل لَّن يَنفَعَكُمُ الفِرَارُ اِن فَرَرْتُم مِّنَ المَوْتِ ﴾ (الأحزاب: ١٦).
*ئەگەر بینی هەڵهاتو دەیزانی هەڵهاتنەكەی بۆچییە تەوبەدەكات.
*هەڵهاتنی سوپا سەركەوتنەو، هەڵهاتنی بێباوەڕانیش هەڵهاتنە بەپێ ئایەتی: ﴿ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِكُمُ الرُّعْبَ﴾ (الأحزاب: ٢٦).

هەڵواسین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵواسین سێبەشە:
١)هەڵواسین بەزیندوێتی.
٢)هەڵواسین بەمردوویی.
٣)هەڵواسین دوای كوشتنو تیاچوون.

*ئەگەر بینی بەزیندوێتی هەڵواسراوە پلەوپایەو ڕێزو چاکسازی لەئایندا بەدەستدەهێنێت، ئەگەر بینی بەمردوویی هەڵواسراوە بەرزیو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێ وێڕای خراپی لەئاینداریێتییدا، ئەوەشی بەکوژراوی هەڵواسرا پلەپایەو بەدەستدەهێنێتو درۆی لەگەڵدا دەکرێ.
*ئەگەر بینی هەڵواسراوەو نازانێ کەی هەڵواسراوەماڵو دارایییەکی بۆ دەگەڕێننەوە لەکیسیچوە.
*هەندێکدەڵێن: هەڵواسین بۆ دەوڵەمەند خراپە دەگونجێت هەژارببێت، چونکە هەڵواسراو بەرووتی هەڵدەواسرێ، بۆ هەژارانیش بەڵگەیە لەسەر دەوڵەمەندی، بۆ سەفەرگەرانی دەریایی بەڵگەی بەدەستهێنانی ویستو خوازە لەوسەفەرەداو قوتاربوونو رزگارییە لەناسۆرییەکان.
*هەندێکیتر دەڵێن: ئەگەر بینی هەڵواسرابوو بەدەروازەکانی شارەوەو خەڵکی تەماشایاندەکرد پلەوپایەو شکۆمەندی بەدەستدەهێنێتو بەهێزو لاواز دێنە ژێر دەستەڵاتیەوە.
*ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی ژێردەستەکانی سوودی لێوەردەگرن.

*ئەگەر بینی گۆشتی کەسی هەڵواسراو دەخوات ماڵو دارایی‌و سوودو قازانج بەدەستدەهێنێت لەبەرپرسێکی بەرزو بالاوە.
*هەروەها دەڵێن: غەیبەتی دەستەڵاتدار یا بەرپرسێکدەکات ئەگەر ئەوەی دەیخوات شوێنەواری نەبێت.
*دەگێڕنەوە (شافعی) (رەزای خوای لێبێت) لەخەودا دەبینێ لەزیندانایە لەگەڵ پێشەوای باوەڕدارانداو هەڵواسراون بەپشتا، ئەم خەوەی بەهەندێك لەراڤەکارانی خەو راگەیاندو ئەوانیش وتیان: خاوەنی ئەم خەوە ناوبانگدەردەکاتو ناوبانگی بلاودەبێتەوە، پاشان (شافعی) بەوچەشنە ناوبانگی دەرکرد (رەزای خوای لێبێت).
*لەسەردەمی (یەزید)ی کوڕی (مهلب)دا پیاوێك دێت بۆلای (ئیبن سیرین) و دەڵێت: لەخەودا بینیم (قەتادە) هەڵواسرابوو، ئەویش دەڵێ: ئەو پیاوە ڕێزدارە گوێی لێدەگرن، هەر لەوڕۆژگارەدا (قەتادە) خەڵکی هاندەدات دابنیشنو بەشدارینەکەن لەگەڵ (یەزید).
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا پلەوپایەی بەرزە بۆ هەڵواسراو، ئەگەر بینی

هەڵواسراوە شایستەی پلەوپایەبوو بەدەستیدەهێنێت، ئەگەر لەسەر پشت گیانی دەرچوو ئایندار لەشوێنی دەستەلاتەکەی کزدەبێ.

*ئەگەر هەڵواسراو نەمرد دەستەلاتێك دەگرێتەدەست ئاینی پارێزراودەبێتو دادپەوەر دەبێت لەجێی دەستەلاتیدا.

*ئەگەر بینی هەڵواسراو لەگەڵ خەڵکی گشتیدابوو ملکەچو تووڕەدەبێ.

*ئەگەر گۆشتی هەڵواسراوی خوارد خێری دەستگیردەبێ لەکۆمەڵو نەتەوەیەکی گەورە.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر گۆشتی هەڵواسراوی خوارد کاری پۆستەچیدەکات، ئەوەشی ئەوکارە بکات کۆچی دواییدەکات.

*ئەگەر بینی لەدەروازەکانی شار هەڵواسراوەو تەماشایدەکەن پلەوپایەو دەستەلات بەدەستدەهێنێو کەسانی بەهێز لەژێر دەستیدا دەبن، ئەگەر خوێنی لەبەر ڕۆیی ژێردەستەکانی سوودی لێوەردەگرن.

*ئەگەر بینی لەخەودا هەڵدەواسرێ بەڵگەیە لەسەر سەرۆکایەتی بەپێی ئەو شوێنەی تێدا هەڵواسین ئەنجامدەدرێ.

*هەڵواسین بەڵگەی خێرە بۆ هەژارانو بەڵگەیە لەسەر دەرکەوتنی شتەپەنهانو نادیارەکانو بۆ دەوڵەمەندیش بەڵگەی خراپە چونکە بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی کاروبارەکانیان، ئەوەی هاوسەری نەبێت بەڵگەیە لەسەر هاوسەرداریو ئەوەی دەیەوێت لەماڵەکەیدا بمێنێتەوە یان دەترسێ ڕوو لەلایەکبکات بەڵگەیە لەسەر هاتنەدەری لەناوچەو شوێنی خۆی.

*هەڵواسین بەهەڵگەڕاوەیی بەڵگەیە لەسەر ناچارکردنو گەڕانەوە لەسەفەر.

هەڵوژە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەڵوژە لەکاتی خۆیدا رزقو ڕۆزی یان کەسێکی غەریبو ونبوە دەردەکەوێت، بەڵام گەر لەکاتی خۆیدا نەبوو نەخۆشیە دێت بەسەریا.

*هەڵوژەی زەرد یا سەوز غەمو پەژارەیە رووی تێدەکات.

*ئەگەر بینی نەخۆشێك هەڵوژە دەخوات چاکدەبێتەوە، ئەوەی خاوەن ناونیشانو بنەڕەتێکی خراپبێت لەیەك دەمو کاتدا کۆدەبنەوە لێی.

هەڵۆ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەهێزترین باڵندەیەو لەهەموویان بەرزتر دەفرێو چاوی ئێجگار تیژەو تەمەنیشی درێژە.

*ئەگەر هەڵۆیەکی بینی یاخی بوبوو دەستەلاتدار تووڕەبوە لێیو سپاردوویەتی بەپیاوێکی ستەمکار.

*ئەگەر گوێڕایەڵ نەبوو لێی نەدەترسا حاڵوباری بەرزدەبێتەوەو دەبێت بەکەسێکی مەزنی سەرکێش‌و لەئاینەکەیدا ڕۆدەچێ.

*ئەگەر بەئاسماندا فڕی‌و خۆیکرد بەتەختانێکدا دەمرێ، ئەگەر هاتە دەرەوە دوای ئەوەی چوە نێو تەختانەکە نزیکدەبێتەوە لەمردن بەلاَم قوتاردەبێت لێی.

*ئەگەر پەڕو ئێسکەکەی بەدەستهێنا ماڵ‌و سامانێکی مەزن بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر لەسەرپشتی کەوتەخوارەوە غەم‌و پەژارە رووی تێدەکات‌و، دەگونجێت تیابچێت.

*ئەگەر بەچکە هەڵۆیەکی بۆ نێردرا کوڕێکی بەناوبانگی پێدەبەخشرێ، ئەگەر بەرۆژ ئەوەی بینی نەخۆشیەکە نزیکیدەکاتەوە لەمردن.

*ئەگەر هەڵۆ برینداریکرد نەخۆشیەکەی درێژەدەخایەنێت.

*هەروەها گوتراوە: هەڵۆ خەلیفەو پادشای گەورەیەو ئەوەی ببێت بەخاوەنی زەفەر دەبات. گۆشتی هەڵۆش ماڵ‌و دەستەلاَتە.

*ئەگەر بوو بەخاوەنی هەڵۆ تەمەنی درێژ دەبێت، هەموو باڵندەیەکی دڕندە وەك هەڵۆو باز دەدرێتەپاڵ دەستەلاَتدار ڕێزە.

*ئەگەر باڵندەیەك هەڵیگرت‌و بردیە ئاسمان یاخود نزیکبووەوە سەفەر دەکات بۆ شوێنی دوور بەئەندازەی ئەو باڵندەیە.

*ئەگەر چوە نێو ئاسمان لەو سەفەرەدا دەمرێ.

*هەموو جۆرە فڕینێك باشە لەلێکدانەوەداو فڕین بەڕێکی بەنێو ئاسماندا مەرگە یان زەرەرو تیاچوون‌و زیانە.

(نابلسی)دەڵێت: باڵندەی سەربڕاو بەلگەیە لەسەر مردنی پادشایەك.

*ئەگەر دووگیانێك هەڵۆیەکی بینی دایەن‌و شیردەرو بەخێوکەر دەبینێ.

*هەڵۆ بەگەورەترین پادشاو فەرمانڕەوا یان بەپێغەمبەران‌و پیاوچاکان باسدەکرێ.

*ئەگەر گوێی لەهەڵۆیەکبوو دەنگی بیست ناکۆکی لەگەڵ مرۆڤێکدا بۆ دروستدەبێ.

*هەڵۆ بەلگەیە لەسەر تەمەندرێژی.

*هەروەها بەلگەیەلەسەر ماڵێکی زۆرو جەنگ‌و شەڕ، دەگونجێت بینینی بەلگەبێت لەسەر بیدعەو وێڵی‌و سەرگەردانی بەپێی ئایەتی:

﴿ولا تذرُنَّ وداً ولاَ سُوَاعًا ولاَ يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسرًا وَقَدْ اضَلُّوا كَثِيراً﴾ (نوح: ٢٢ـ ٢٣).

*دەگونجێت هەڵۆ بەڵگەبێت لەسەر منداڵ.

*ئەگەر هەڵۆیەك لەئاسمانەوە بەرەو زەوی هات هیچ كارێكی بۆ بەجێ نایەتو دەستەڵاتەكەی بەسەردەچێت.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: دەستەڵاتدارێكی ستەمكارە هیچ ئەمەكدارییەكی نییە لەخوار بازەوەیە لەپلەوپایەدا، ئەگەر بوبوو بەهەڵۆ پلەوپایەیەك وەردەگرێ بەڵام بەخێرایی لەكاردەخرێ.

هەڵە: (نابلسی) دەڵێت: هەڵەكردن لەخەودا بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو دانانی شتێك كەلەشوێنی خۆیدا نەبێت.

هەڵهاتن لەشوێنێكەوە بۆ شوێنێكیتر: (نابلسی)دەڵێت: هەڵهاتن لەترسا یان بەهۆی خێرایی جموجوڵەوە بینی بەڵگەیە لەسەر گوتەی نیگەرانكەری هەراسان.

*هەڵهاتن لەسەرەوە بۆ خوارەوە جیابوونەوەی حاڵوبارێكی نوێیە لەگەڵ ئالودەبوونی حاڵێكی خراپ.

*هەڵهاتن بەخێرایی بەرزبوونەوەی پلەوپایەی مرۆڤە.

هەڵكەندن: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی ببینێ زەوییەك هەڵدەكەنێتو زەوییەكەش وشكبوو بەئەندازەی ئەوە ماڵو دارایی دەستدەكەوێت، ئەگەر زەوییەكە تەڕبوو فێڵ لەمرۆڤێكدەكات لەپێناوی ئەوەی بەدەستیدەهێنێتو لەو جێگەو شوێنەدا ماندوویەتی رووی تێدەكات بەئەندازەی شێی ئەو زەوییە.

*چاڵهەڵكەندن بەڵگەیە لەسەر:

+فێڵ.

+دەستبڕینو چاوبەست.

+تۆڕوو داو.

+شوێنو جێگەی داوێنپیسان.

+زیندانو كۆتو بەندو هاوچەشنی ئەوانە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینی زەوییەك هەڵدەكەنێتو خاكو خۆڵی لێدەردەدات ئەگەر نەخۆشبوو یاخود نەخۆشی هەبوو گۆڕەكەیەتی، بەڵام ئەگەر لەسەر سەفەربێت بەجێگەیاندنی سەفەرەكەیەتیو خاكو خۆڵەكەش رزقو رۆزیو دەستكەوتە.

*ئەگەر بینی چاڵهەڵدەكەنێ یان بیرو جۆگەلە، ئەگەر وایزانی بەو هەڵكەندنە دەكات بەئاو ئەگەر بۆ خۆیبێت بژێوی تایبەتە، وەگەرنا رزقو رۆزی گشتییە، ئەگەر ئاوی لەبەر رۆیی گرێیەكە روو لەبژێویو رزقو رۆزیدەكات.

*ئەگەر لەکاتی هەڵکەندندا وایزانی کەسێك دەخاتە نێوی فرۆفێڵ لەوکەسەدەکات.

*ئەگەر خۆی چوە نێو چاڵەکە فرۆفێڵە ئۆباڵو ئەستۆی خۆیدەبێتەوە بەبێنەوەی ئەو کەسەبیەوێت.

*ئەگەر بینی لەو خاکو خۆڵە دەخوات هەڵیکەندوە لەو ماڵەی بەدەستدەهێنێت دەخوات.

*ئەگەر خۆی لەچاڵێکدا دییەوە ژنەکەی تەلاقدەداتو لێی جیادەبێتەوە.

*ئەگەر خۆی لەسەر لێواری چاڵێك بینیەوە بەلاّم نەچوە نێو چاڵەکە دژایەتی دەکەوێتە نێوانیان، پاشان ئاشتدەبنەوە.

*ئەگەر بینی لەچاڵێکی بچووك دێتە دەرەوە ئەگەر نەخۆشبێت یاخود زیندانی قوتاردەبێت.

*ئەگەر بینی لەنێو چاڵێکدا وندەبێتو هیچ دەروازەیەکی تیا نییە فێڵی لەگەڵ دەکرێت بەئەندازەی چاڵەکەو فراوانیو گوشاری.

*ئەگەر بینی دەکەوێتە نێو چاڵێکەوەو هانا بۆ کەسانێکدەبات دەریبهێننەوە بەلاّم کەس نایەت بەهانایەوە ئەو چاڵە چاڵی خۆیەتی، چاڵیش بەڵگەیە لەسەر سەفەرێکی نزیك، هەروەها چاڵ فرۆفێڵە، هەروەها پیشەیە بۆ یەکێك ئالوودەی بێت.

*چاڵ ژنێکی هەژاری داپۆشراوە.

*دەگونجێت چاڵ بەڵگەبێت لەسەر هێمنی لەترسو قوتاربوون لەناڕەحەتی بەتایبەت ئەگەر یەکێك تێیدا ونبێت بەتایبەت ئەگەر دوژمنبێت.

*ئەگەر لەنێو چاڵەکەدا خواردنێکی خۆشی یان ئاوێکی سازگاری تێدابوو یان پۆشاکێك عەورەتی خۆی پێ داپۆشێ رزقو رۆزییەکی بۆ دێت لەلایەکەوە هەرگیز پەی پێنەبردوە یاخود لەگەڵ کەسێکی ناکۆكو نەیاردا ئاشتدەبێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کاربەسەربردنو بەجێهێنانی بۆ خاوەنەکەی، مەگەر ئەوە هەڵبداتەوە کەدەخورێ یان ئەوەی سوودو قازانجی تێدایە ئەوجا بەخراپی مامەڵە لەگەڵ ئەو رزقو رۆزییەدەکات کەخوداوەند پێیبەخشوە.

*ئەگەر گۆڕی ناسراوێکی مردووی هەڵدایەوە بەدوای رێبازی ئەو مردوەدا دەگەڕێ لەدنیادا ئەگەر زانابوو یاخود خاوەن ماڵو سامانبوو بەو ئەندازەیە بەدەستیدەهێنێ.

*ئەگەر بینی گەیشت بەمردوویەك لەگۆڕەکەیدا هەتا هەڵیدایەوەو بینی زیندوە لەنێو گۆڕەکەیدا داوای چاکەو خێرو ماڵی حەلاڵە ، خۆئەگەر بەمردووی بینی هیچ خێرێکی تێدا نییە داواکەی.

*ئەگەر روویکردە گۆڕستانێك‌و هەڵیدایەوەو بەزیندوویی‌و مردوویی بینی بانگبێژێکی ترسێنەر لەوێدادەبێ.

*گۆڕهەڵکەن داوایەکی نهێنیدەبێت چونکە عەرەب بەنادیاری شەڕو خێرو ناو زەدیدەکات.

*ئەگەر گۆڕی زانایەکی شارەزای هەڵدایەوە رێبازەکەی دەگرێتەبەرو زیندووی دەکاتەوە.

*بەهەمان شێوەیە هەڵدانەوەی گۆڕی پێغەمبەریش(ﷺ)وایە، مەگەر بگات بەئێسکی پروکاوو پەرِۆی لەت‌و پەت رزیو دەچێت بۆ بیدعەو رووداوێك.

*ئەگەر بەمردوویی بینی‌و پاشان لەگۆڕەکەی هاتە دەرەوە دەگات بەویست‌و خوازی‌و رێبازی زیندودەکاتەوە.

*ئەگەر گۆڕی بێباوەڕێکی هەڵدایەوە یان کەسێکی بیدعەکار یان کەسێکی ناموسوڵمان شوێنی رێبازی خەڵکی‌و وێڵ‌و سەرگەردان دەکەوێ یاخود چارەسەری بێماڵی‌و سامانی بەحەرامدەکات یا بەفرِوفێڵ.

*ئەگەر گۆڕەکەی هەڵدایەوەو کەوت بەسەر کەلاکی بۆگەن لەلێکدانەوەدا بەهێزترەو پتر بەڵگەیە لەسەر خراپە.

(ئیبن سیرین)دەڵێت: هەڵکەندن لەماڵدا فرِوفێڵە، ئەگەر بینی لەماڵێکدا چاڵهەڵدەکەنێ‌و دەگات پێی دەچێتە داخوازی ژنێك‌و بەفرِوفێڵ دەگات پێی.

*ئەگەر لەشارێکدا چاڵیهەڵکەند بەدوای ئاینی پیاوێکی زانادا دەگەڕێ‌و بەپێی فەرمایشتی پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێ: "من شاری زانیاریم‌و عەلی دەرگاکەیەتی".

*ئەگەر لەسەر بەردێك هەڵکەندنی ئەنجامدا بەدوای ئاینی دەستەلاتدارێکی دڵرەقدا دەگەڕێ.

(نابلسی)دەڵێت: چاڵی قەلاکان بەڵگەیە لەسەر چوونە لای کێ ، لەگەڵ گەڕان‌و پشکنین‌و بەدوای هەواڵداچوون.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر تێکچوونی ماڵ‌و سامان‌و تێکچوونی حاڵی منداڵان.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شوێنکەوتنی شوێنەوارو هەواڵ.

*ئەگەر بینی لەماڵێکدا چاڵیهەڵکەندو گەیشتە ناوەکەی دەگات بەئافرەتێك‌و فێڵی لێدەکات.

هەنار: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنار ماڵێکی کۆکراوەیە ئەگەر خۆش و بەتامبێت، دەگونجێت لانەو کونجێکی ئاوەدانبێت یان گرێیەکبێت.

*داری هەنار پیاوە، دەگونجێت ژنبێت.

*هەنار ترس وبیمو غەمو پەژارەیە.

*دەگێڕنەوە پیاوێکدێت بۆلای (ئیبن سیرین)و دەڵێت: هەنارێکم بەدەستی خۆمەوە دی، ئەویش وتی: ژنێکە دەیکەیت بەهاوسەری خۆت، ئەگەر بیخۆیت باشە .

*هەروەها هەنار کوڕەو بەڵگەیەلەسەر:

+دەسەلاتداری ولاتو شارێکی ئاوەدان.

+زەوییەکی ناوازەی سەرنج راکێش.

+ماڵو دارایییەکی جەمی بازرگان.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر بینی هەنارێکی دەنك سووری بەدەستهێنا هەزار دینار بەدەستدەهێنێت، ئەگەر دەنکەکەی سپیبوو هەزاردرهەم بەدەستدەهێنێت، ئەگەر شیرینبوو شادیو خۆشییە، ئەگەر ترشبوو غەموپەژارەیە.

*ئەگەر هەنارێك بفرۆشێ پیاوێکە دنیا هەڵدەبژێرێ بەسەر قیامەتدا.

*ئەگەر بینی توێکڵی هەنار دەخوات لەنەخۆشی دەپارێزرێ.

*گوشینی هەنارو خواردنەوەی ئاوەکەی خەرجی پیاوە بۆ خۆی.

*داری هەنار بەڵگەیە لەسەر بچڕانی پەیوەندی خزمایەتی.

*هەناری نادیار نازانرێ شیرینە یان ترشە لەئاستی شیرینیدایە مەگەر گوتەی خەوبینەر بەڵگەبێت لەسەر شتێکیتر.

(نابلسی) دەڵێت: هەنار بۆ دەستەلاتدار بەشارێك لێکدەدرێتەوە ئەگەر شکاندی شارێك ئازاد دەکات، توێکڵەکەی سنوورەکەیەتیو دەنکەکەی پیاوەکانیەتی.

*ئەگەر توێکڵی هەنار بخوات لەخەودا لەنەخۆشی چاکدەبێتەوە.

*هەرنا بەسندوقێکی داخراو ناو زەددەکرێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر شانەی هەنگ.

*ئەگەر رەنگی هەنارەکە سپیبوو بەڵگەیە لەسەر درهەم، ئەگەر سووربوو بەڵگەیە لەسەر داچڵەکان یاخود گەشتێك.

*ئەگەر هەنار بەژن لێکدرایەوە ژن جوانو شۆخ شەنگە، ئەگەر باخبوو کچە، ئەگەر هەنارەکە شکابوو بێوەژنە.

*هەناری بۆگەن ژنێکی بێئابرووی داوێنپیسە.
*هەناری ترش ماڵێکی حەرامە، هەروەها دەڵێن: غەم و پەژارەیە.
*ئەگەر هەنارێکی بفرۆشێ کەسێکە دنیای بەسەر قیامەتدا هەڵبژاردوە.
*گۆشینی هەنارو خواردنەوەی شەربەتەکەی خەرجی پیاوە بۆ خۆی.
*هەناری نەناسراو نادیار کەوا نازانرێ شیرینە یاخود ترش وەك شیرینی وایە.
*دارهەنار پیاوێکی شان و شەوکەتدارە، دڕکەکانی رێگرە لەخراپەو سەپێچی، ئەگەر دەستەلاتداربوو زاڵدەبێت بەسەر دەستەلاتدارانی دی، ئەگەر بازرگانبوو بازگانی زیاددەکات.
*برینی دارهەنار بەلگەیە لەسەر بچڕانی پەیوەندی خزمایەتی.
*دەگونجێت دارهەنار بەلگەبێت لەسەر راچلەکان.
*هەروەها دەڵێن: هەناری شیرین رزق و رۆزییەکی حەلاڵە بەماندوبوون بەدەستدێت، ترشەکەشی غەم و پەژارەیەو هەناری تێکەڵیش رزقێکە گومانی تێدایە.
هەناسە: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەڵمژینی هەناسەی ناسوودەیی بەلگەیە لەسەر ئەوەی کارێك ئەنجامدەدات غەم و پەژارەی لێدەکەوێتەوە.
هەناسەی خۆشی دەربڕین(ئاه پیداهاتن): (نابلسی)دەڵێت:ئەوەی لەخەودا پیاوێك ببینێ هەناسەی خۆشی دەردەبڕێت دەستبەکارێك دەکات سەرەتاکەی غەم و پەژارەیە یاخود بەلاو نەهامەتی، هەناسەی شادی و خۆشی هەڵمژینیش بەلگەیە لەسەر ئەو خەم و خەفەتەی لێدەکەوێتەوە.
هەنجیر: (ئیبن سیرین)دەڵێت: هەنجیر ماڵێکی زۆرە، دارەکەشی پیاوێکی زۆر دەوڵەمەندە زۆر سوودمەندبێت و دوژمنایەتی ئیسلام رووی تێبکەن، چونکە داری هەنجیر کونەمارەو لێخواردنیشی بەلگەیە لەسەر وەچەی زۆر.
*هەندێکدەڵێن: هەنجیر رزق و رۆزییەکە لەلای عێراقەوەدێت، کەمێك خواردن لێی رزق و رۆزی بێخەش و پاکە، زووربەی راڤەکارانی خەویش لەسەرئەوەن هەنجیر باشە چونکە خوداوەند بەمەزنی داناوەو لەقورئانی پیرۆزدا سوێندی پێخواردوە، کۆمەڵێك لەراڤەکارانیش رقیان لێبوەتەوەو

دەڵێن بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە بەڵگەشیان فەرمایشتی پەروەردگارە لەمیانەی چیرۆکی (ئادەم)و (حەوا) کاتێ دەفەرموێ: ﴿وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ﴾(البقرة: ٣٥).

*هەندێکیتر دەڵێن: هەنجیر غەمو پەژارەیە بۆئەوەی دەیخوات و دەستیدەکەوێت.

(نابلسی)دەڵێت: ئەوەی ببینێ لێیدەخوات وەچەو نەوەی زیاددەکات و دەڵێت: هەنجیر رزق و رۆزییەکە لەلای عێراقەوە دێت و ماڵو داراییەکی کۆیەو بۆ خاوەنەکەی زیاددەکات بێماندوبوون و شوێنەوارەکەشی بەسەریا دیاریدەدات.

*کەمێك هەنجیرخواردن رزق و رۆزی ئاسانە. هەر هەنجیرێك بخورێ هەزار دینار یان دە هەزار درهەمە دەکەوێتە دەستی.

*هەروەها دەڵێن: هەنجیر ماڵێکی بەرچاوە.

*گەلاّی هەنجیر غەمو پەژارەی نەبڕاوەیە، ئەوەی بیخوات غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەگەڵ پەشیمانی.

*هەنجیر بەپیاوچاکان و هەڵبژاردە راڤە دەکرێت، یان بەرزق و رۆزی ئاسان و خۆشی تەواوو نازو نیعمەتی خۆشنوود.

*هەنجیری رەشیش لەوادەو کاتی خۆیدا خێرە.

*هەنجیری سپی باشترە لەرەش.

*ئەگەر هەنجیری لەکاتی خۆیدا نەدی بەڵگەیە لەسەر ئێرەیی بۆ خەوبینەردێتەڕوو.

*دەگونجێت هەنجیر بەڵگەبێت لەسەر سوێند، ئەگەر وابێت دەگونجێت ئەو سوێندە درۆبێت.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە گواستنەوەی لەشوێنی بەرزەوەیە بۆ شوێنی نزم.

هەنجیرو ترێ: دەگونجێت هەنجیری سەوزو ترێ سپیکە لەزستاندا بەڵگەبێت لەسەر باران.

*هەنجیری رەش و ترێ رەشکەش بەڵگەن لەسەر سەرماو سۆڵە .

*دەگونجێت بەشەوو رۆژیش لێك بدرێتەوە، ئەمەش دەچێتە دەروازەی لێکدانەوەی کەسییەوە، خەمو خەفەتیش لێرەدا نابات و چونکە باران وێڕای سوودو قازانجی بەلاّم بۆ گەشتوگوزارو موسافیر بەربەست و کۆسپەو بۆ کاسبیش پشووە ، جاری واش هەیە رووخان و قوڕاویکردنی گشت لایەکی لێبەرپادەبێت.

هەنسك: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنسك بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەوکەسە توورەدەبێتو دەدوێتو قسەدەکات لەسەر بابەتێکی نەشیاوو نەخۆشیەکی سەختو توند دەگرێ.

هەنگ: (ئیبن سیرین)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی پلەوپایەو سوودو قازانج.

*هەروەها بەڵگەیە لەسەر گوندنشینو ماندوانو ئەوانەی رەنجدەدەنو دەکۆشن.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانایانو ئەوانەی خاوەن کتێبن چونکە هەنگوین شیفایەو هەنگیش نیگای بۆ نێردراوەو فێری پیشەیەککراوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سەرباز چونکە میرو سەرکردەیان هەیە کەشاهەنگەو ئەسپو ئاژەڵیان هەیە.

*هەروەها گوتراوە: هەنگ مرۆڤێکی کاسبو بەسوودەو مەترسی گەورەیە، ئەگەر کۆمەڵێ هەنگی بەدەستهێنا دەستکەوتو ماڵ بەبێ ماندوبوون بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر پادشایەك بینی شوێنی هەنگی گرتوە شارێکی ئاوەدانی بەسوودی حەلاڵ بۆ خۆی دیاریدەکات، ئەگەر چوە نێو پوورەکەی زاڵدەبێت بەسەریا، ئەگەر هەنگوینی لێدەرهێنا هیچی بۆ هەنگەکان بەجێنەهێشت ستەمیان لێدەکات، ئەگەر بەشی خۆی بردو پشکی ئەوانی وازلێهێنا دادپەروەر دەبێت لەگەڵیان.

*ئەگەر کۆمەڵێك هەنگ کۆبوەوە لێیو پێوەیاندا هاوکاریدەکەنو زیانی لێوەیان پێدەگات.

*ئەگەر کوشتنی لەو پوورەیەو دووریاندەخاتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: فەرپیتە لەگەڵ دەوڵەمەندی بۆ یەکێك هەبێت وێڕای بوونی مەترسی.

*ئەگەر پوورەی هەنگی بینیو هەنگوینی لێدەرهێنا ماڵی حەلاڵی بەدەستهێناوە.

*ئەگەر هەنگوینەکەی بردو هیچی بەجێنەهێشت بۆ هەنگەکە ستەمو زۆرداری لەکۆمەڵێکدەکات، ئەگەر پشکێکی بۆ جێهێشت دادپەوەردەبێت، ئەگەر فەرمانڕەوا یاخود خوازیاری حەقبوو.

*ئەگەر بینی هەنگ بەسەریەوە دەنیشێتەوە پلەوپایە بەدەستدەهێنێ، ئەگەر پادشاو فەرمانڕەوایەك خەونێکی لەوجۆرەی بینیو دەستەلات بەدەستدەهێنێ بۆ کشتیاران بەڵگەی

خێرو فەڕو پیتە، بۆ سەرباز بەڵگەی شەڕو ئاژاوەیە.
*هەروەها بەڵگەیە لەسەر سەرباز چونکە شوێنی میرەکەی دەکەوێت.
*ئەوەی هەنگ بکوژێ دوژمنەو کوشتنی هەنگ بۆ کشتیاران باش نییە چونکە رزق و رۆزی و بژێوی لەوەوەیە.
*ئەگەر هەنگی لەشارێکی چۆڵ بینی سەربازانی بێخێر هێرش دەبەنەسەر ئەو شارە.
*هەنگ بەڵگەیە لەسەر:
+لێدان.
+نەخۆشی.
+خەڵکی گوندنشین.
+سوپای ئیسلام.
+نهێنیدەرخەرو ئەوانەی نهێنی دەدۆزنەوە.
هەنگباز(هەنگبڕ): (نابلسی)دەڵێت: خاوەنی هەنگەو بینینی بەڵگەیە لەسەر جەنگاندن و ماڵ و سامان بردان و ئابلوقەو پۆشینی چەك.
هەنگوین: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنگوین میراتیەکی حەلاڵە یان ماڵ و دەستکەوتە یاخود شەریکابەتییە.
*ئەگەر هەنگوینی لەبەردەستی خۆیدابینی بەڵگەیە لەسەرئەوەی زانیارییەکی بەڕێزی هەیە، ئەگەر بینی دەرخواردی خەڵکیدەدات قورئاندەخوێنێتەوە لەنێوان خەڵکیدا بەتۆنێکی خۆش و دڵڕفین.
(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەبەردەمیدا هەنگوینی دانراوی بینی زانیاریەکی بەرزی هەیەو دەیەوێت خەڵکی گوێبیستی بن، ئەگەر هەنگوینەکە بەتەنیابوو ئەوە ماڵێکی حەلاڵە لەدەستکەوتێکەوە پێگەیشتوە، ئەگەر لەدەبە یان کوپەیەکدابوو ماڵێکی جەمی حەلاڵی دەستدەکەوێ.
*خواردنی هەنگوین بەڵگەیە لەسەر بەدەستهێنانی شەهیدی لەجەنگدا.
*هەروەها هەنگوین بەڵگەیە لەسەر نەخشەو پلان، هەنگوینی پاڵفتەو ساغ بەڵگەیە لەسەر کرداری چاك و باشی تایبەت.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر حەلاڵ یان تالانی یاخود بەزۆر لەخەڵك زەوتکردن، هەروەها دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چاکبوونەوە لەنەخۆشی.
*دەگونجێت هەنگوین بەڵگەبێت لەسەر گەواهیدان بیدات یان بۆییدەن.
(ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنگوین بۆ ئایینداران تام و چێژی باوەڕو قورئانخوێندنە لەگەڵ کرداری چاکەو بۆ

دنیاویستان بەدەستهێنانی دەستکەوتە بەبێماندوبوون.
*هەروەها هەنگوین بەڵگەیە لەسەر قورئان چونکە خوداوەند وتەی خۆی بەچارەسەروشیفا ناوبردوە.
*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە وتوویەتی: هەنگوین رزق و رۆزییەکی زۆرە خاوەنەکەی بەبێماندوبوون بەدەستیدەهێنێت لەبەرئەوەی ئاگری بەرنەکەوتوە.
*هەنگوین لەلایەکیترەوە رزقێکی کەمەوە بەماندوبوون دەستگیریدەبێت.
*ئەگەر بینی ئاسمان هەنگوینی باران بەڵگەیە لەسەر باشی و بوونی فەڕو بەرەکەت.
*ئەگەر بینی هەنگوینی نەپاڵێوراو دەخوات و لەسەریەوە هەنگوینی پاڵێوراو هەبوو هەندێك لەراڤەکاران رقیان لێدەبێتەوەو بەمارەبڕینی دایکیان لێکداوەتەوە.
*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای پێغەمبەر (ﷺ)و دەڵێت: تاماریی و هەورێکم بینی رۆن و هەنگوینی دەباراند و خەڵکیش دەیانگرتەوەو هەندێك زۆرو هەندێکیش کەم، (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) وتی: باڵێکی بدەمەوە ئەوە قورئان و تام و چێژیەتی لەگەڵ نەرمونیانی و خەڵکی هەیانە زۆری دەخوێنی و هەندێکیشیان کەم[1].
*هەروەها دەگێڕنەوە پێغەمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: "لەخەودا بینیم لەگومەزێکی ئاسندابووم و هەنگوین لەئاسمانەوە دادەبەزی و پیاو یەك پەنجە یان کەوچکێك یاخود دووانیان لێدەبردو هەیشبوو زیاتری دەخواردو هەشبوو بەشلی دەیخوارد" (ئەبوبەکر) (رەزای خوای لێبێت) فەرمووی: ئەی پێغەمبەری خوا با راڤەی بکەم، گومەزەکە ئیسلامەو هەنگوینەکەش کەلەئاسمان دادەبەزی قورئانەو ئەوەشی کەوچکێك یان دوانی لێدەبرد سوورەتێك یا دوان فێردەبیّ و ئەوانەشی لێسایانەوە کۆیدەکەنەوە، پێغەمبەر (ﷺ) فەرمووی: "راستدەکەی".
*هەروەها دەگێڕنەوە (عەبدوڵلا)ی کوڕی (عومەر) فەرموویەتی: ئەی پێغەمبەری خوا: لەخەودا بینیم ئەو دوو پەنجەیەم هەنگوینیان لێدەچۆڕێت و منیش بەپەنجە دەیخۆم،

---
[1](متفق علیه) : (بوخاری) لە(کتاب التعبیر) فەرموودەی ژمارە (٧٠٤٦)، و(مسلم) لە(کتاب الرؤیا) (٤/١٧/١٧٧٧).

پێغەمبەر(ﷺ)فەرمووی: "تۆ قورئان دەخوێنیتەوە"[1].

*پیاوێك لەخەودا بینی نانیدەكرد بەهەنگوینداو دەیخوارد ئنجا حەزی لەزانیاریدەكرد لەگەڵ دانانیدا، پاشان سوودی لەوە وەرگرتو ماڵو داوای زۆربوو چونكە هەنگوین بەڵگەیە لەسەر باشی زانیاریو نانیش لەلای چەپەوەیە.

(ئیبن سیرین) دەڵێت: هەنگوین ئەوشتەیە كەقسەو وتەكانی پێدەڕازێنێتەوە، ئەمەش لەسەردەمی (عومەر)ی كوڕی (عەبدولعەزیز)دابوو.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا ماڵێكی زۆری حەلاڵە یان ماڵو سامانێكە لەدەستكەوتدا بەدەستیهێناوە یان لەشەریكایەتیدا.

*هەنگوین بۆ ئایندارن تامو چێژی ئاینو قورئانخوێندنو كاری چاكەیەو بۆ دنیاویستان بەدەستهێنانی ماڵو سامانە بەبێماندوبوون.

*هەروەها هەنگوین رزقێكی كەمە لەروویەكەوە ماندوبوونی تێدایە.

*دەگونجێت هەنگوین بەڵگەبێت لەسەر چێژتنی تامو چێژ لەجووتبوون لەگەڵ ژندا یان هی پیاو هەروەك لەفەرموودەدا هاتوە : "هەتا تامو چێژی هەنگوینەكەی بكەی‌و ئەویش تامو چێژی هەنگوینەكەت بكات".

*دەگونجێت هەنگوین بەڵگەبێت لەسەر خەمو پەژارەو ئیرەیی‌و خۆپاراستن لەپلانیان چونكە هەنگوین مێشو زەردەواڵەو مێروولەی لێكۆدەبێتەوە.

*هەنگوینی ساغو پاڵفتەكراو بەئاگر دەرووە دوای ناڕەحەتی‌و كوڕێكە دوای تەواوبوونی وادەی نێو رەحەمو هاوسەرێكە دوای تەواوبوونی خولی مانگانە ماڵو سامانێكە بەزەكات پاكدەبێتەوە، زانیاریەكی پاكو پوختە لەبیدعەو گومانو رێنومابییەكە دواتر سەركەردانی بەسەرا نایەت.

*هەنگوینی ساغ ماڵێكی پاكو پوختە، هەروەها دەڵێن: ماڵو داراییەكە بەماندوبوون دەستگیردەبێ.

*هەنگوین چارەسەرە لەنەخۆشی.

*هەروەها دەڵێن: خواردنی هەنگوین ماچكردنی خۆشەویستە.

*ئەگەر بینی هەنگوین دەلێسێتەوە هاوسەرگیری دەكات لەگەڵ یەكێكدا

---

[1] (ئەحمەد) لە(مسندە)كەیدا (٤٨٢/٦) فەرموودەی ژمارە:(٧٠٦٧)هێناویەتی‌و (هەیسەمی) لە(مجمع)دا(١٨٤/٧)هێناویەتی.

نــــان و هـــــەنگوین بخـــوات چـــونکە بژێوییەکی باش بەدەستدەهێنێت.

هەوا(کەش): (ئیبن سیرین) دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ناوەکەی، ئەگـــــەر خـــۆی بەوەســـــتاوی یـــان دانیشتوویی یاخود جموجووڵەوە بینـی لەسەر ویستوخوازی ئاینەکەی دەبێت یاخود لەدنیادا ڕۆدەچێت.

*ئەگەر لەنێو کەشتیەکدابوو لـەدەریادا ترسی شکاندنی هەیە، ئەگـەر لـەترسو بیمـــــدابوو ڕووی تێـــدەکات، ئەگــــەر نەخۆشبێت لەتیاچوون نزیکدەبێتـەوە، ئەگەر لەشوێنی خۆیدا کەوتـەخوارەوە تێکدەچـــیو کردارەکـــانی ئـــارەزوو زاڵدەبێت بەسەریا بەپێی ئایەتی: ﴿ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴾ (الحج: ٣١).

*ئەوەی لـەدوادا دروستدەکرێ یـاخود ســـواری دەبـــێ ئەگـــەر نەخۆشـــبوو دەمرێو دارەمەیتو گۆڕەکەیەتی.

*ئەگەر سەوزبوو شـەهیددەبێ، ئەگـەر فـەرمانڕەوا یـاخود دادوەرێك خـەوێکی ئاوای بینـی لەسـەرکارەکەی لادەبرێ، ئەگەر کەسێك خـەوێکی وابینـی گرێـی هاوســـــەرایەتی بەســـتبوو تووشـــــی مەترسیدەبێتو ئەگەر کەسێك ئـەوەی بینـــی کەلـــەدەریادابوو کەشـــتیەکەی دەشکێ یان لەتیاچوون نزیکدەبێتـەوە لەیەکێك لەو کارانەدا.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسـەر سـەفەر لەدەریاو وشکانیدا، ئەگـەر بـەباڵ فـڕی بـەهێزترە بـۆ خاوەنەکـەیو سـەلامەت دەبـێو دەگونجێـت باڵـەکانی مـاڵو سامانبێت هەڵبسێ یان دەسـتەڵاتێکبێ لـــەژێر ســـایەیدا ســـــەفەر بکـــات ، مەلـــەکردنیش لەهـــــەوادا هـــەر بـــەو شێوەیەیە.

*ئەگـەر بـەبێ باڵبوو بەڵگەیـە لەسـەر گـــــۆڕان لـــــەوەی ڕووی تێـــــدەکات لەتێکۆشـانو سـەفەر ئەگــەر لــەکاتی خۆیدانەبوو لەدەریا یان وشکانیدابوو.

*ئەگـەر بینـی بـەباری پانیـدا فـڕی بەئاسماندا سەفەرێکی دوور دێتەبەری.

*ئەگـەر خەوەکـە تاییـەتبوو نێـوانی خـۆیو ئاسمـان ڕەشـدەبێت، ئەگـەر تاییەتبوو بەسەرۆك چاوی کوێردەبێو ڕووناکی لەچاوی دەفڕێ.

*ئەگـەر زانایـەك ئـەو خـەوەی بینـیو لەخـــەودا دەگریـــان یـــان دەپاڕانـــەوە نارەحـــەتی ڕوویـــان تێـدەکات بـەپێی تاریکاییەکـەی بـەهۆی فیتنـەو غـەمو پەژارەو نەبوونی قاتو قرییەوە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر بینـی لەخـەودا لەنێوان ئاسمانو زەویدایە شکۆمەندیو

پلەوپایە بەهۆی دەستەڵاتەوە بەدەستدەهێنێ، ئەگەر خەوبینەر خاوەنی ئومێدو لەخۆباییبوونبوو خەونەکەی پووچو بەتاڵە.

*ئەگەر بینی بەنێو هەوادا دەڕۆیی بەبێئەوەی سەربکەوێت شکۆمەندیو ماڵێکی حەلاڵ بەدەستدەهێنێ ئەگەر شایستەبوو، وەگەرنا سەفەردەکات ئەگەر ئومێدخوازبوو.

*ئەگەر بینی هەڵواسراوە لەنێوان ئاسمانو زەویدا دڵی سەرقاڵدەبێتو نازانێت چیدەکات.

*ئەگەر کەوتەخوارەوە پلەوپایەو شانو شەوکەتی دەکەوێت، ئەگەر پایەدارنەبوو نائومێددەبێت لەکارێك کەخوازیاریبوە.

*هەروەها دەڵێن: ئەوەی لەهەوادا بکەوێتە خوارەوەو غەمباربێت دەرووی لێدەکرێتەوە.

*هەوای ساف بۆ یەکێك خوازیاری سەفەربێت یاخود پیشەوەرێك پیشەکەی وابەستەی تیشکی خۆرو هەوابێت باشە.

*هەروەها بەئارەزووی نەفس لێکدەدرێتەوە ئەوەی سەرپێچی ئارەزووی بکات بەهەشتیدەبێت.

*ئەگەر خۆی بینی لەنێوان ئاسمانو زەویداو قسەینەکرد خێری دەستگیر دەبێ لەگەڵ ماڵو سامانو شکۆمەندی.

*ئەگەر بینی لەسەر هەوا دانیشتوە ئەوە ئارەزوو تێکەڵ بەئاینەکەی دەکاتو لەخۆی بایی دەبێت.

هەواڵگەر: (نابلسی)دەڵێت: بەیەکێك دەگوترێت بەدووی رووداوو کردار بکەوێتو بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر لێدوانو قسەکردن دەربارەی ئابڕووی خەڵکی، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سیخوڕیو جاسووسی.

هەواڵو ژیاننامەگێڕەرەوە: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئاگاداربوون لەهەواڵو گواستنەوەی هەواڵو دەنگوباسی راستو درۆو بردنەسەری بەڵێنو وادە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر ژیاننامەی ئامۆژگاریدەرو زاناو شوێنەوارناسان بەباسکردنی رووداوی پەنهانو نادیار.

هەور(گەواڵەهەور): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەور بەڵگەیە لەسەر ئاینی ئیسلام هۆکاری ژیانو قوتاربوونەو هۆی بەزەیی میهرو سۆزە کەخوداوەند ئەو ئاوە هەڵدەگرێ بۆ بەندەکانی کەپێیدەژێنەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاریو فیقهودانایی‌و روونکردنەوە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+سەربازو هاوەڵان.
+حوشتری هاتوو کەبەئاوخواردن دەژێتەوە.
+کەشتی چارۆکەدار کەلەئاودا دەڕواتو نەلەزەوی‌و نەلەئاسماندایەو بەهۆی باوە دەچێت بەڕێوە.
+ژنی دووگیان چونکە ژن‌و هەور هەردووکیان ئاویان هەڵگرتووە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر باران خۆی چونکە لەخۆیەتی‌و بەهۆی ئەوەوەیە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر سزای دەستەلاتدارو بڕیارەکانی، ئەگەر گەواڵەهەورەکە رەشبوو یاخود شتێکی وای لەگەڵدابوو بەڵگەبێت لەسەر سزا.
*ئەگەر هەوری لەماڵی خۆیدا بینی یاخود دابەزییە ژوورو ماڵەکەی موسوڵماندەبێ ئەگەر بێباوەڕبێت‌و زانیاری‌و دانایی بەدەستدەهێنێت ئەگەر باوەڕداربێت، یاخود هاوسەرەکەی دووگیاندەبێ ئەگەر خوازیاربێ یان حوشترو کەشتیەکەی یا ئوتومبیل‌و هەرشتێکی دیکەی رووی تێبکەن.
*ئەگەر خۆی بینی سواری گەواڵەهەوربوە یاخود بینی دەڕوات بەڕێوە ژنێکی چاک‌و باشدەبێ بەهاوسەری ئەگەر رەبەنبێت یا خوازیاری سەفەرو (حەج)بێت، وەگەرنا بەزانیاری‌و دانایی لێکدەدرێتەوە ئەگەر خوازیاربێت ئەگەر وانەبێ تیپێکی سەرباز بەکێشیدەکەن یاخود بەیاوەری ئەوان بەرێدەکەوێ، وەگەرنا فەرمانڕەوا بەرزیدەکاتەوە بەهۆکارێکی باڵاو نوێ.
*ئەگەر گەواڵەهەورێکی رێچکەبەستووی دووبەدوویيەکی بەدیکردو خەڵکی چاوەڕێبوون‌و لەوگەواڵەهەورانەبوو روو لەو شوێنە دەکرێ خەڵکی گومانی پێدەبەن‌و بەو چەشنەدەبێ خێرو چاکەی هەڵگرتبێ یان سەربازو کاروان رووی تێبکات.
*ئەگەر بینی لەسەر زەوی کەوتەخوارەوە یاخود کەوت بەسەر ماڵەکاندا یا کێڵگەکان یا دارو درەختو رووەکدا، لافاوو باران‌و کوللەو باڵندەیە، ئەگەر لەخەونەکەدا نیشانەی وای تیابوو بەڵگەبێت لەسەر زیان وەك رەشەباو ئاگرو مارو دووپشك هێرشێکە دەکرێتە سەریان‌و دەدات بەسەریاندا، یاخود هاوەڵ کاروانێکە هەواڵێکیان بۆ

دەبات مەرگی زۆرێك لەوانەی سەفەریانکردووە لەخۆگرتوە یان گیراون و غەرامەکراون یاخود باخێکە میری و دەستەلاتدار دەیخاتە ئەستۆیان، یان بیروبۆچوون و بیدعەیە لەنێویاندا بلاودەبێتەوە.

*هەندێکی دیکە دەڵێن: هەور پادشایەکی بەتوانایە یاخود دەستەلاتدارێکی بەسۆزو بەزەییە، ئەوەی تێکەڵ بەهەوربێت تێکەڵ بەپیاوی لەو چەشنەدەبێ.

*ئەگەر هەوریخوارد سوود لەماڵی حەلاڵی پیاوێك وەردەگرێ یان سوود لەدانایی وەردەگرێ، ئەگەر کۆیکردەوە دانایی لەپیاوێکی ئاوا وەردەگرێ، ئەگەر بوو بەخاوەنی دانایی و موڵك و دەستەلات بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی ماڵ و خانوویەك لەهەور دروستدەکات دنیایەکی رێزداری حەلاڵ و دانایی و بەرزی و شکۆ بەدەستدەهێنیت.

*ئەگەر کۆشکێکی لەهەور دروستکرد خۆی لەگوناهو تاواندەپارێزێ بەو داناییەی سوودی لێوەرگرتوەو خێری زۆر بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر هەوری بینی لەدەستدابوو بارانی دەباراند دانایی بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەر بینی خۆیبوە بەهەورو باراندەبارێنێ بەسەر خەڵکیدا ماڵ و دارایی بەدەستدەهێنێت و خەڵکی سوود وەردەگرێ لێی.

*ئەگەر هەور بارانی تێدانەبوو ئەگەر خۆی دەستەلاتخوازبوو دەبێت بەدەستەلاتدارو دادپەوەر نابێت.

*ئەگەر بازرگانی خوازبوو بەلێنی بەجێناهێنێت و دەستەبەری ناکات.

*ئەگەر پیشەوەربوو لەپیشەکەیدا شارەزاو ناداەبێت و خەڵکی پێویستیان پێیدەبێ.

*هەور فەرمانرەواو دەستەلاتدارە قسەی بەسەر خەڵکیدا دەڕوات و خەڵکی قسەو دەستەلاتیان بەسەریا ناڕوات.

*ئەگەر هەورێك بەرزبوەوەو بروسکەو گرمەی تێدابوو دەرکەوتنی دەستەلاتدارێکی بەهەیبەتە بەحەق هەڕەشەدەکات.

*ئەگەر هەورێکی بینی لەئاسماندا هاتە خوارەوەو بارانی باراند بەشێوەیەکی گشتی ئیمام و پێشەوایەکی دادپەوەر دادەنرێ بۆ ئەو شوێنە ئەگەر هەورەکە سپیبوو یان رەش.

*هەوری سوور ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبێ بەلاو نەهامەتییە یاخود فیتنەو نەخۆشییە.

*هەندێکدەڵێن: ئەگەر هەورێکی بینی لەزەوییەوە روو بەئاسمان بەرزبوەوەو وڵاتی تاریککرد بەڵگەیە لەسەر خێرو چاکە، ئەگەر خەوبینەر خوازیاری سەفەربوو بۆی دێتە پێشو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە، ئەگەر دڵنیانەبوو لەشەڕو خراپە پارێزراو دەبیٚو دەگات بەهیواو ئاواتی خۆی.

*هەندێکی دیکە دەڵێن: ئەو هەورەی لەزەوییەوە بەرزدەبێتەوە روو بەئاسمان بەڵگەیە لەسەر سەفەر یان هەوری رەش بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

*هەوری رەشیش بەڵگەیە لەسەر سەرمایەکی سەختو پەژارە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر تێکەڵ بەهەوربوو بەڵام هیچی لێهەڵنەگرت تێکەڵ بەزانایاندەبیٚو هیچ لەزانیاریەکەیان ناگۆڕیٚ بۆ کردار.

*ئەگەر سواری هەوربوو ناوبانگی بەرزو بڵندەبێتەوەو لەدانایدا بالاّو شکۆداردەبیٚ.

*ئەگەر بینی چەکەکەی بوە بەهەور، پیاوێکی رکەبەروناکۆکە، ئەگەر خۆی وانەبیٚ ئەوە کوڕەکەی یاخود گەورەیەو هاوشێوەیەکی بەوچەشنەیە.

*ئەگەر هەورەکە رەشبوو دانایە لەگەڵ دڵخۆشیو پیاوچاکی.

*ئەگەر هەورەکە نارەحەتیو ناخۆشیو بەلاّی لەگەڵدابوو رکەبەرەکان دەستدرێژی دەکەن بۆ پیاوێکی دانای بەهێز.

*ئەگەر بینی هەورێك بەرزبوەتەوەو زێڕدەبارێنی بەسەریا لەپیاوێکی دانا کاروبارێکی دنیا فێردەبیٚ، ئەگەر هەورەکە سپیبوو بارانی بارانەد فەرمانڕەوایەکی دادپەروەری پیرۆز دەبێت.

*ئەگەر لەکاتی خۆیدا هەوری بینی خێرو بەرەکەتو نازو نیعمەتو ماڵو دارایی بەدەستدەهێنێت، یاخود خوداوەند رزقو رۆزی دەڕێژیٚ بەسەر خەڵکی ئەو شارو وڵاتەدا، ئەگەر لەنەبوونیشدابوون دەروویان لێدەکرێتەوەو لەوبارە قوتاردەبن.

*گەواڵە هەوری سپی لەخەودا بەڵگەی کردارو رەفتارە.

*ئەو گەواڵە هەورەی مرۆڤ دەیبینیٚ وەك ئەوەی لەزەوییەوە بەرزدەبوەوە روو بەئاسمان بەڵگەیە لەسەر سەفەرو بۆ یەکێك لەسەفەردابێت بەڵگەیە لەسەر گەڕانەوەی لەسەفەرەکەیو دەرکەوتنی شتی نهێنی.

*هەوری سوور بەڵگەیە لەسەر بێکاری.
*هەوری تاریكو بۆر بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.
*هەوری رەش بەڵگەیە لەسەر سەرمایەکی سارد یان غەمو پەژارە.
*دەگونجێت هەوری سوور بەڵگەبێت لەسەر سەرباز رووەدەکەنە ئەو وڵاتە لەگەڵ ویستو پلان.
*ئەگەر بینی بەشێکی لەهەور وەرگرت دانایی بەدەستدەهێنێت یاخود کشتوکاڵی زەویو زاری مردوو دەکات.
*ئەگەر بینی سواری هەوربوە یاخود بەسەریەوە دەڕوات دانایی بەشێوەیەکی تەواو وەردەگرێ.
*ئەگەر بینی هەور هات بەرەو رووی لەخەودا کرداری باش ئەنجامدەداتو دادپەروەر دەبێو مژدەی پێدەدرێو لەهەموو غەمو پەژارەیەك قوتاردەبێ، ئەگەر لەخراپەکارانبوو سزایەك دادەبەزێت بەسەریا.
*ئەگەر بینی هەوروتیشکی خۆری داپۆشیوە فەرمانڕەوا نەخۆشدەکەوێ یاخود توورەدەبێتو خەشمدەیگرێ یان لەدەستەلاتو پلەوپایەی خۆی لادەبرێ.
*(جەعفەری صادق) (رەزای خوای لێبێت) دەڵێت: ئەگەر بینی کراسەکەی لەهەورە نازو نیعمەتی خوایی دەیگرێتەوە.
*هەور بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو ترسو بیمو دەرکەوتنی کاری لەرادەبەدەر "کەرامەت".
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر خۆشەویستی بەپێی ئایەتی: ﴿ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ﴾ (النور: ٤٣).
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەرکەوتنی باوەڕداران‌و مردنی کەسانی نەخۆش‌و گرفتدار بەپێی ئایەتی: ﴿ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا أَن يَأْتِيَهُمُ اللهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ ﴾ (البقرة: ٢١٠).
*ئەگەر سواری گەواڵەهەورێکبوو پلەوپایەی بەرز دەبێتەوەو بەسەلامەتی سەفەردەکات ئەگەر لەسەفەردابێو سەلامەتدەبێ، ئەگەر رەبەنبوو ژنێکی رێزداردەهێنێت.
*دەگونجێت گەواڵەهەور بەڵگەبێت لەسەر غەمو پەژارە.
(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر سەفەر لەدەریادا بەهۆی ئاوهەڵگرتنی لەنێوان ئاسمان‌و زەویدا.

هەورەبروسکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر بەڵاونەهامەتی کەخوداوەند دەیهێنێت بەسەر بەندەیا یاخود دووریدەخاتەوە لەوەی کەخۆی دەیەوێت وەك کوللەو سەرماو رەشەباو نەخۆشیو گەڕیو لەرزوتاو...

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تەندروستی باشو دەستەلاٌتدارییەکی گەورە کەلەلایەن پادشایەکە دەبێتو تێدا تیاچوونو فەوتانی لەخۆگرتبێ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هاتنی دەستەلاٌتداری ستەمکارو بەڵگەیە لەسەر دابەزینی بۆسەرزەوی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر رووداوی بەناوبانگ.

*ئەگەر هەورە بروسکەی بینی دای لەماڵەکەی ئەگەر نەخۆشبوو دەمرێ، ئەگەر کەسێکی سەفەریکردبوو دەگەڕێتەوە.

*ئەگەر هاوەڵێکی دەوری دەستەلاٌتداریدابوو پێداویستیو خوازی بۆ بەجێدێت، وەگەرنا دزێك هەڵدەکوتێتەسەری یان ئاگری تێبەردەبێ یاخود ماڵەکەی دەڕوخێ.

*ئەگەر هەورە بروسکەی بینی دەدات لەماڵان دەگونجێت لەنێو خەڵکیدا هەواڵێك هەبێ بەگەڕانەوەی کەسێکی ئاوارە یان حاجی یاخود تێکۆشەرانی.

*ئەگەر هەورەبروسکە لەسەرزەویو کێڵگەو بێستانو کەسانی باجگریدا خراپە روودەکاتە خەڵکی ئەو ناوچەیە.

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا سزایە ئەگەر لەو ناوچەیەبداتو بروسکە هەبوو.

*هەورە بروسکە بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی بۆ یەکێك بیسوتێنێ، ئەگەر شتێکی بەسوودی سووتاند بەڵگەیە لەسەر زیانو بازاڕ ساردی.

*هەورە بروسکە ئاگادارییە بۆ کەسێك گوناهو تاوان ئەنجامبداتو ترسو بیمێکی زۆرسەختو توندە.

*ئەگەر بینی هەورەبروسکەیەك لەشارێکیداوەو زەوییەکەی سووتاندوە دەستەلاٌتدارێك روودەکاتە ئەو شوێنەو خراپەکاری تێدا بلاٌو دەکاتەوە یان جەنگو قاتو قڕیو گرانیەکی توندی تیابەرپادەکات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر هەورەبروسکە بەبێئاگر روویدا ئەوە دەستەلاٌتداری داهاتوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر هەڕەشەی دەسەلاٌتدارو تووڕەیی.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر پەیمانی باشو فەرمانی دروست، چونکە فەرمانی فریشتەی هەورەکانە بەهەڵسانو بەخشینو نمەدان.

*هەورەبروسکە بەڵگەیەلەسەر:
+مۆسیقاو جەنگو چوون بەرەو دوژمنو هەستان.
*هەوریش بەڵگەیە لەسەر سەربازو برووسکەش نێزەیە لەگەڵ ئاڵای رەنگاو رەنگ.
*بارانیش بەڵگەیە لەسەر خوێنی رژاوو ناڵەناڵی هەوریش بەڵگەیەلەسەر مەرگ.
*ئەگەر هەورەبروسکەی دی لەئاسماندا فەرمانی ئەسپەردەکردنە لەدەستەڵاتدارەوە.
*ئەگەر بینی ئەو هەورەبروسکانە بارانیان بەدواوەیەو خەڵکی زۆر پێویستیان بەباران نەبوو بەڵگەیە لەسەر بارانو ئەو بەڵێنانەی فەرمانڕەوا داویەتی بەخەڵکی.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دووڕوو لەگەڵ مژدەدان بەدوو باروحاڵ.
*ئەگەر خەوبینەر باران زیانی پێدەگەیان وەك موسافیرو بیناسازو جلشۆرو دورێنەو ئەوەی هەمان حاڵی ئەوانیان هەیە باران بەڕێوەیەو دەبێت زرنگیو بێداری خۆیان وەربگرن.
*ئەگەر لەگەڵ چەخماخەدا گرمەو ناڵەی بیست دڵنیادەبێت لەهەورەبروسکە بۆ ئەوەی بەڵگەیە لەسەری، ئەگەر لەو حاڵەدا خۆر دیاربوو هیچ بارانێك نەباریبوو ئاگاداری لەلایەن دەستەڵاتەوە بۆ دێت کۆمەڵێك رووبان تێدەکات یاخود مژدەیەکیان بۆ دەنێرێ، یاخود کۆمەڵێك کەس بەئەرکو دەستەڵات رادەسپێرێ یان رووبەناوچەو جێگەیەك رەوانەیان دەکات.
*ئەگەر لەگەڵ ئەوەدا بارانو تاریکیو هەورەبروسکە هەبوو لەئاسمانەوە سەرماو کوللەو مێشوولەو دەردو بەلاّو مەرگ یاخود فیتنەو ئاشووبو جەنگ روویان تێدەکات ئەگەر ئەو ولاّتە ولاّتێکی جەنگ ئاسابوو یان خەڵکی چاودێری ئەوەیاندەکرد لەدوژمن.
*هەندێکدەڵێن: هەورەبروسکە بێباران ترسو بیمە، ئەگەر هەورەبروسکەی دی قەرزێك دەداتەوە، ئەگەر نەخۆشبوو چاکدەبێتەوە ئەگەر زیندانیکرابوو ئازاددەکرێ.
*هەورە بروسکەو باران ترسو بیمە بۆ کەسی موسافیرو بۆ ئەوەشی نیشتەجێیە تەماعو چاوبرسێتییە.
*هەروەها دەڵێن: هەورەبروسکە هاوکاری پۆلیسی پادشاو بەرپرسێکی مەزنە.
*هەندێکیتر دەڵێن: هەورەبروسکەو چەخماخە بەڵگەیە لەسەر فرۆفێڵو

بەتاڵو درۆ، هەروەها دەڵێن: دەنگی هەورەبروسکە بەڵگەیە لەسەر ئاژاوەو جەنگو هەراو ناکۆکی.
(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی گوێی لەهەورە بروسکەیەکی توندبێت لەهەر ولاتێك یاخود دەنگێکی بەرزببیستێ لەناکاو دەمرنو فیتنەو ئاشووبو کوشتار دەکەوێتە نێویانەوە.
*هەروەها دەنگی هەورەبروسکە بەڵگەیە لەسەر:
+ناکۆکیو هەراو مقۆ مقۆ.
+کەمو کورِی لەئایندەو زیان لەماڵو دارایی.
*ئەگەر گوێی لەهەورەبروسکەبوو لەگەڵ باراندا لەکاتی خۆیداو خەڵکی پێویستیان بەباران بێت بەلام دەنگەکەی گەورە نەبێت فەرِپیتە روو لەخەڵکی ئەو ناوچەیە دەکات.
*ئەگەر هەورەبروسکە ببینێ بەدەر لەچەخماخە بەڵگەیە لەسەر تیرۆرو فروفێڵو درۆهەڵبەستن، ئەوەشی دەنگی هەورەبروسکە دەبیستێ گوتەیەك لەفەرمانرِەوا دەبیستێ پێی ناخۆشدەبێ.
*گوێبیستبوونی هەورە برووسکە هیچ خێرێکی تێدانییە ئەگەر تاریکاییو چەخماخەی لەگەڵدابوو، ئەگەر هاوکات لەگەڵ زەمینلەرزەدابوو.

*بیستنی هەورەبروسکە لەکاتی خۆیدا بەڵگەیە لەسەر مژدەو فەرِوخێر، ئەگەر لەکاتی خۆیدا نەبوو بەڵگەیە لەسەر جموجوولّی سوپا بۆ داگیرکاریو فیتنەو ئاشووب.
*دەگونجێت گوێبیستبوونی بەڵگەبێت لەسەر یادی خواو سلاْواتدان.
*دەگونجێت گوێبیستبوونی بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیو گویّ لەدەنگی دەفگرتن لەئاهەنگدا، ئەگەر گوێلێبوونی ئەستەمبوو تەوبەدەکات یاخود موسوڵماندەبێت.
*دەگونجێت گوێبیستبوونی بەڵگەبێت لەسەر کەرِبوون، ئەگەر گوێبیستی هەورەبروسکەبوو لەخەودا ئەو رۆژە رێکەوتی (تشرینی یەکەم)بوو بەڵگەیە لەسەر مەرگ لەولاتی (شام)، ئەگەر لەشەورۆژدابوو خواردن هەرزاندەبێتو خواردنەوەو میوە لە(میسر) زۆردەبێ.
*ئەگەر لەهەموو مانگەکەدا گوێبیستی دەنگی هەورەبروسکەبوو بەڵگەیە لەسەر زۆری بێزاریو بێتاقەتی.
*ئەگەر لەخەودا گوێبیستی هەورەبروسکەبوو هاوکاتبوو لەگەڵ (تشرینی دووەم)دا فەرِوخێر زۆردەبێت لەزێدی (بەربەریەکان)و (میسر)، دەگونجێت هەسارەیەکی کلکدار

دەربکەوێو لە(شام) تالآنو بڕۆ ڕوویدات یاخود لەوانەیە یەکێك لەپادشاکانی عەرەب بمرێتو باڵندەوپەلەوەرو دەردو ئافاتی تێبکەوێتو زوڵمو ستەم لەرۆژهەلآت بەرپاببێتو بارانێك ببارێت هیچ زیانو سوودێکی تێدا نەبێت.

* ئەگەر لەخەودا هەورەبروسکەی گوێلێبوو کەوتە دەرۆژی مانگی (کانونی دووەم) بەڵگەیە لەسەر مەرگی مەزنەکان لە(ئەندەلووس)و نرخی شتومەکیان بەرزدەبێتەوەو دەستەلآتیان زاڵدەبێتو خراپەو گەندەڵی زۆردەبێ بەرووبووم کەمدەکات.

* ئەگەرلەخەودا گوێی لەهەورەبروسکەبوو لەشەورۆژدابوو ڕێکەوتی(کانونی دووەم) ڕووداوێکی مەزن ڕوودەدات لەزەمینلەرزەو زەوی رۆدەچێت لە(عێراق)، دەگونجێت بەلآو نەهامەتی روو لەئاژەڵبکاتو دانەوێڵە کەمببێت، ئەگەر خەونەکە لەکۆتاییدابێت هەواڵدانە بەرۆژگیرانو مردنی فەرمانڕەوایەك لەرۆژئاوا، هەروەها دەڵێن: هەسارەیەك سەرهەڵدەدات هەواڵی خاپووربوونی شارێکی گەورەی هەڵگرتووە، لە(شام)یش نەخۆشیو دەرد بڵاودەبێتەوە، ئەگەر لەخەودا گوێی لەهەورەبرووسکەبوو خەونەکەی ڕێکەوتی یەکەم رۆژی (شباط)بوو بەڵگەیە لەسەر فەرپیتی زەویو نرخەکەی دادەبەزێو لەزەوی (یأجوج)و (مأجوج)بەلآو نەهامەتیو نەخۆشی بڵاودەبێتەوە ، هەروەها مردن لە(جەزائیر)بڵاودەبێتەوەو نرخی شتومەکی خەڵکی (مەککە) هەرزاندەبێتو باراندەبارێو لە(حەبەشە)ترسوبیم دەکەوێتەوە، ئەگەر لەکۆتایی ئەومانگەدابوو بەڵگەیە لەسەر ئەوەی پادشایەك لە(خۆرئاوا)روو بەزەوییەکیتر دەچێتو نەیارێکی بۆ دروستدەبێت لەنێو دانیشتوانی نزیك ڕوبارو دارودرەختداو کەمێك دەتوانێ دەستەلآت بگرێتەدەست.

* ئەگەر لەخەودا گوێی لەهەورەبروسکەبوو خەونەکەی هەماهەنگبوو لەگەڵ شەش رۆژی (ئازار)دا بەڵگەیەلەسەر فەرخێر لەگەنمو زەیتو بازرگانەکان دڵنیادەبنو پادشاو فەرمانڕەوا لەشارێکەوە دەچێت بۆ شارێکیترو خوانو داوای بەدەستدەهێنێتو،

ماوەیەك لەدەستیدا دەمێنێتەوەو چەن ڕۆژێك دەچێت بۆ خاكی (ڕۆم)و كۆمەڵە سەرۆكو گەورەبەرپرسانی لەناودەبات لەخانەوادەی ئەوكەسەو خاكی (شام) فەڕو پیتدەخاتەوە، ئەگەر لەكۆتاییدا هەورەبروسكە هەبوو كوللەو مەرگو مانگا زیاددەكات.

*ئەگەر لەخەودا گوێی لەهەورەبروسكەبوو وادەكەی ڕێكەوتی بیستویەكی (نیسان)بوو بەڵگەیە لەسەر فەڕوپیتو باران لەوزەویەداو لەگەڵ بەروبوومو (ڕوم) لەخاكو زێدی خۆیدەچێت بۆ شوێنو زێدێكیتر، ئەگەر هەمامەنگبوو لەگەڵ سەرەتای (نیسان) ڕۆژی یەكشەممە لە(ئازار)دا نارەحەتیو مەرگەسات ڕوودەداتو داوێنپیسی لەنێو(ڕۆم)دا بلاودەبێتەوەو (شام) لەخراپەیان بەدوور دەبێتو ئنجا روو بەخاكێكیتر دەچنو خراپەی تیا بلاودەكەنەوە.

*ئەگەر هەورەبروسەكە لەچوارڕۆژدابوو فراوانیو فەڕوەرەكەتو زۆربوونی گەنمو ترێیەو جیاوازی دەكەوێتە نێوان خەڵكیو دەردو نەخۆشی بلاودەبێتەوەو ترسوبیم ڕوودەكاتە جوتیاران سەبارەت بەخەرمانو دانەوێڵەیان.

*ئەگەر لەیانزەدابوو زەمینلەرزەو ئازارو ناخۆشی ڕوودەكاتە خەڵكی، ئەگەر لەسیانزەدابووو گرانیەكی زۆر ڕوولەخەڵكیدەكات، ئەگەر لەحەڤدەیابوو ڕقو قین دەكەوێتە نێوان میرو شایانو وەزیرەكانیان، ئەگەر لەبیستودوودابوو نەخۆشیەكی كوشندەی ترسناك بلاودەبێتەوە، ئەگەر لەبیستو سێدابوو فەڕو پیت ڕوودەدات، لەبیستو پێنجدا گرانیەكی زۆربلاودەبێتەوە، ئەگەر لەبیستو نۆدابوو بەڵگەیە لەسەر خێروشادیو خۆشی.

*ئەگەر خەوبینەر لەخەودا هەورە بروسكەی بینی خەونەكە لەنۆ ڕۆژی (ئایار)دابوو بەڵگەیە لەسەر مەرگی ڕێزداران لە(یەمامە)و لەنێو توركەكاندا مەرگ بلاودەبێتەوە، هەروەها لەنێو مەڕو مالاتداو بارانێكی زۆردەبارێو خێروبێری باخەكان زۆردەبن.

*ئەگەر لە(دە)دابوو نەخۆشی توندو سەخت بلاودەبێتەوە.

*ئەگەر گوێبیستی هەورەبروسكەبوو لەخەوداو خەونەكەی لە(دە)ی مانگی (حوزەیران)دابوو بەڵگەیە لەسەر مردنی زانایانو بەڕێزان لە(میسر)و هەرزانی بلاودەبێتەوە، هەروەها لەنێو

مەرومالآتــداو بــارانێكی زۆر دەبــارێ‌و خێروبێری باخەكان زۆردەبن.

*ئەگەر گوێبیستی هەورەبرووسكەبوو خەونەكـــەی لەشەشـــی مـــانگی (تەموز)دابوو باران لە(كانونی یەكەم)دا دەبـارێ‌و كـشتوكاڵ نـەش‌ونمادەكات، مـەزنان دەمـرن لـەخاكی (روم)و نـرخ لە(یەمەن) دادەبەزێ‌و لەخاكی عەجـەم جـەنگ روودەدات‌و شـەڕیش (میـسر) دەگرێتەوەو تاڵان‌وبڕۆ روودەدات.

*ئەگەر هەورەبروسكەكە لەكۆتاییدابوو یان حەوت رۆژی مابوو بەڵگەیە لەسـەر سەلامەتی لەسەرجەم ئەو زەویەداو نرخ لـــەخاكی (بەســـرە)و (حەبەشـــە) دادەبەزێ‌و زەوی دەبوژێتەوە تا نزیك (فـورات)و هەنـدێك بـەروبووم ئافەوبـەلا رووی تێدەكات وەك خورماو مۆز بـەلام گـەنم زۆردەبـێ، ئەگـەر لـەكۆتایی سـاڵدابوو خەڵكیترسـیان لێدەنیـشێت لەترسانیان لەفەرمانڕەواكانیان ، ئەگەر لەخـەودا گـوێی لەهەورەبرووسـكەبوو خەونەكە لەمانگی (ئاب)دابوو بەڵگەی خێروچـاكەیە بـۆ خـەڵكی (شـام)و (گورگـــان)و (ئـــەزربیجان)و دەریـــا دادەخـــرێ‌و رێگـــە لەخراپـــە پاكدەكرێتـەوەو كوللـە كەمـدەكات‌و فەرمانڕەوایـەك لـە(خـەزەر) دەمرێـت‌و كوشتار لەنێوانیان بەرپادەبێت، ئەگـەر كۆتاییەكـــەی هەورەبروســـكەبوو فەرپیت لەخاكی(میسر) دەكەوێتـەوەو نـــرخ دادەبـــەزێ دوای نـــەبوونی‌و برسێتی‌و مەرگ.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر لـەرزە لەرزو جیاوازی كەوتنەنێو كۆمەڵەكان.

*ئەگـەر گوێبیستی هەورەبروسكەبوو لەخەودا لەهەشت رۆژی مانگی ئەیلولدا باران‌و بەرووبوم زۆردەبێت‌و نـەبوونی‌و قـــات‌وقڕی لەســـەرەتای ســـاڵدا روودەدات‌و كوللـــە لـــەخاكی (كوفـــە)و (بەسرە)دەكەوێتـەوەو كـرم لەوساڵەدا دەمرێـــت‌و برســـێتی بلاودەبێتـــەوەو موســـــــوڵمانان بیروباوەڕیـــــان بلاودەكەنـــەوەو كوشـــتار لـــەنێوان موســـــوڵمان‌و رۆمــــەكان روودەدات ماوەیـەكی دووردرێـــژ دەخایـــەنێت، پاشـان (شـام) فەرپیتـدار دەبێـت‌و بـــەروبوومی پارێزراودەبێـت ئەگـــەر دەنگێكـــی گـــەورەی هـــەبوو، ئەگـــەر لە(دە)دابوو بەڵگەیە لەسەر كەمی باران لەو ساڵەدا.

هەوڵدان(تەقەلا): نابلسی) دەڵێت: لەخـــەودا پـــشووە، ئەگـــەر بینـــی رەنجـدەدات پـشوودەدات، هـــەروەها بەڵگەیـە لەسـەر فێڵ‌و خـواردنی مـاڵی

خەڵكی بەناحەق، ئەمەش ئەگەر خەوبینەر دەوڵەمەندبوو، ئەگەر هەژاربوو بەڵگەیە لەسەر ڕەزیلیو خۆپاریزیو بوونی پشوو، دەگونجێت ماندوبوون بەڵگەبێت لەسەر کەوتنە نێو کارێکی یاساغەوە.

هەوڵ وتێکۆشان: (نابلسی)دەڵێت: ئەوەی لەخەودا هەوڵبدات لەپێناوی شتێکدا دەگونجێت بەهیواو ئاواتی خۆی بگات چونکە گوتراوە: ئەوەی هەوڵبدات بەویستو خوازی خۆی دەگات.

هەوڵ و کۆششی مرۆڤ: (نابلسی) دەڵێت: هەوڵو کۆششی مرۆڤ لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ماندوبوونو بەربەرەکانی مرۆڤ لەئانای نەخۆشیدا یان غەمو پەژارە یاخود دەردی پیری، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر چارەسەرو شیفای نەخۆش یان ڕێکی نەفسو بەدەرکەوتنی هێزو توانای.

هەویر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەویر ماڵێکی ڕێزدارە لەبازرگانیدا سوودو قازانجێکە زۆری لێپەیدادەبێت بەخێرایی ئەگەر هەڵهات، ئەگەر هەڵنەهاتبوو خراپیو بەڵایە ڕوو لەماڵو دارایی دەکات، ئەگەر ترشبوو نزیکە لەزیانەوە.

*ئەگەر بینی ئاردی جۆ دەشێلێ پیاوێکی باوەڕداردەبێو دەستەڵاتو ماڵو سامانو سەرکەوتن بەسەر دوژمندا بەدەستدەهێنێ.

(نابلسی) دەڵێت: بینینی هەویر لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کاروباری سووکو ئاسانو نزیکی پشوو چاوەڕوانی دەرووی خێر یان ڕزگاربوونی ئافرەتی دووگیان.

*هەویر ماڵێکە بەدەستدێت، ئەگەر هەویرێکی بینی لەماڵی خۆیدا ماڵو سامان بەدەستدەهێنێ لەبازرگانیدا.

*ئەگەر بینی هەویر دەشێلێ کەسێکە لەسەفەردابوو دەگەڕێتەوە بۆ لای.

*ئەگەر لەشوێنێکی تەنگەبەر هەویری شێلا کاری نێربازیدەکات.

*ئەگەر لەشوێنێکی فراوان هەویری شێلا هاوسەردەگرێ چونکە خوداوەند حەلاڵی بەرینو فراوان داناوە حەرامیشی بەتەنگەبەر.

هەویرشێل: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ڕزقو ڕۆزیو گرنگیدان بەبەرژەوەندی خەڵکی یان بەرژەوەندی دەستەڵاتداری خۆشەویست لای خەڵکی بەزوبانو دەستی.

*شێلەری دانەوێڵەش بەڵگەیە لەسەر باشی پیاهەڵدانو ئەندازیارو بیناساز.

هەوێ[1]: (نابلسی) دەڵێت: بینینی هەوێداران لەخەودا بەڵگەیە لەسەر نەخۆشیو زیانو کوێری، دەگونجێت بینینی هەوێ بەڵگەبێت لەسەر کرداری خراپو دەرکەوتنی نهێنیو غەمو پەژارە.

هەینی: (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەگەربینی خەڵکی نوێژی هەینی دەکەن لەمزگەوتێکداو ئەویش لەماڵی خۆیو فرۆشگەکە یان گوندەکەیدابێتو گوێی لە(الله اکبر)و ویردی چەمانەوەو کڕنووشو گەواهیو سەلامدانەوەبێتو واش بزانێت خەڵکی گەڕاونەتەوە لەنوێژ فەرمانڕەوای ئەوجێیە لەکاردەخرێت.

*ئەگەر بینی پارێزگاری لەنوێژدەکات ئەوە شکۆمەندیو ڕێز بەدەستدەهێنێت.

*ئەگەربینی نوێژدەکاو لەمزگەوت دێتەدەرەوە خێرو رزقو رۆزی بەدەستدەهێنێت بەپێی ئایەتی: ﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلاةُ فَانتَشِرُوا فِي الأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللهِ وَاذْكُرُوا اللهَ كَثِيراً لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾(الجمعة: ١٠).

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی لەڕۆژی هەینیدایە گومانێکی باش دەربارەی ڕووداوێك دەباتو بەو چەشنە نییە.

*ئەگەر بینی نوێژی هەینی دەکات سەفەرێکی خۆش ئەنجامدەداتو ماڵو دارایی لێبەدەستدەکەوێت ئەگەر نوێژەکەی تەواوکرد.

*ئەگەر پەیوەندی بەمیریو فەرمانڕەواوە هەبوو فەرمانێکی بەسەردا دەدرێتو بەجێی دەگەیەنێتو سەرکەوتوو دەبێت.

*ئەگەربینی نوێژی هەینی ئەنجامدەدات ویستوخوازی بەجێدێتو بەهیواو ئاواتی خۆیدەگات.

*نوێژی هەینی لەخەودا بەڵگەیەلەسەر شادیو خۆشیو ئامادەبوون لەشاییو ئاهەنگو جەژنو (حەج)دا.

*ئەگەربینی لەڕۆژی هەینیدایەو نوێژی هەینی ئەنجامدەدات بەڵگەیە لەسەر دەرووڵێکردنەوە لەنزیکداو کۆبوونەوە لەگەڵ خۆشەویستێکداو بەجێهێنانی داوایەك کەوا داوای لێدەکات.

هەیوان: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەیوانی لەخشت دروستکراو ژنی گوندنشینی ئایندارەو ئەگەر بەگەچ دروستکرابوو دنیایەکی نوێیەو گەر

---

[1] **هەوێ**: ئەو ژنەی بەسەر ژنێکیتر دێت. (وەرگێڕ)

بەخشتی سوور ئەو ماڵەی دەستگیریدەبێت حەرامە.

هەروەها دەڵێن: ژنێکی دووڕووە، گەچ و خشتیش لەکردەوەی دۆزەخی و فیرعەونییەکانە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر (دیوانی کیسرایی)بوو دەرکەوتنی دادپەروەرییەو نوێکردنەوەی موڵک و دەستەڵاتەو بەڵگەیە لەسەر ماڵ و منداڵ و پلەوپایە.

هی

هیوا: (نابلسی)دەڵێت: هیواو خۆشی نهێنی دەربڕین و مەرگی منداڵە یاخود ژیانەوەی زەوییە ئەگەر زەویداربوو.

هێ

هێز: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر هێزو توانای خۆی بینی ئەگەر تێکەڵ بەخەوبوو بەڵگەیە لەسەر خێر ئەگەر خەونەکەی وابەستەی کاروباری ئاینبوو، وەگەرنا هێزو توانای لەکاروباری دنیادایە.

*هەروەها دەڵێن: هێز لاوازییە بەپێی ئایەتی: ﴿مِنۢ بَعۡدِ قُوَّةٖ ضَعۡفٗا﴾ (الروم: ٥٤).

(نابلسی) دەڵێت: لەخەودا هێز دوای لاوازی بەڵگەیە لەسەر درێژخایانی نەخۆشی و زیادبوونی بەڵام ئومێدی خێرو تەمەندرێژی بۆدەکرێ.

هێستر: (ئیبن سیرین) دەڵێت: هێستر لەخەودا پیاوێکی بێبنەچەو رەچەڵەکەو جەستە قەبەو گەورەیەو لەکارو ئیشکردندا بەهێزو توانایەو ئەوەی لەخەودا سواری پشتیبوو سەفەردەکات چونکە بەئاژەڵی سەفەر دانراوە مەگەر دوژمنێکی سەرسەختی هەبێت ئەوجا زاڵدەبێت بەسەریاو شکستی پێدەهێنێت، ئەگەر جڵەوی لەدەستداو ئاسنی لغاوەکەشی لەدەمیدابوو، ئەگەر ژنێک شووی کردبوو زەفەر دەبات بەپیاوێك بەوچەشنە.

*هەروەها سواربوونی هێستر بەڵگەیە لەسەر تەمەندرێژی و ژنی نەزۆك.

*هێستری رەشبۆر: جوانەو هەی سەوزباویش باشەو تەمەن درێژییە.

*ئەوەی سواری هێسترێك ببێت هی خۆی نەبێت خیانەت لەپیاوێك دەکات بەدەست تێکەڵکردن لەگەڵ ژنەکەیدا.

*سواربوونی هێستر بەهەڵگەڕاوەیی ژنی حەرام و داوێن پیسە.

*قسەو گوتەی هێستر یان ئەسپ یان هەرشتێك بێتەگۆ خێرێکی وایدێتە رێ خەڵکی پێی سەرسام دەبن.

* ئەوەی لەخەودا بینی هێسترێکی مێینەی دووگیانی هەیە خوازیاربوونی زیادبوونی ماڵو داراییە، ئەگەر هێسترەکە بەرەکەی دانا ئومێدەکەی دێتەدی، حوشتریش بەهەمان چەشنە کاتێ دووگیانبوو بەرەکەی دانا.

* سواربوونی هێستر بەسەربارەوە ئەگەر ملکەچو رامبوو باشە.

* هێستری لاوازی بێخاوەن پیاوێکی بۆگەنو سپڵەی بیبنەچەو رەچەڵەکە.

* سواربوونی هێسترە مێینەیەکی رەش ژنێکی نەزۆکی خاوەن ماڵو دارایی‌و شکۆیە.

(نابلسی) دەڵێت: هێستر لەخەودا سەفەرە یا پیاوێکی گێلو کەودەنەو بەناشەرعی لەدایکبووە، ئەوەی ببینێ سواری هێسترێکی رەشی پەل سپی بووەو روو بەقیبلەوە دەچێت حەجکردنە، ئەگەر روویکردە لایەکیتر سەفەرێك دێتە رێی بەرێزداری‌و شکۆمەندی.

* سواربوونی هێستر بەڵگەیەلەسەر:

+تەمەندرێژی.

+هێنانی ژنێکی نەزۆك منالی نابێت.

* هێستری مێینەش زینو سەرجەم بابەتەکانی تری ژنێکی بەرەوشتو جوانکیلەیەو سەفەریش بێسوودو قازانجە.

* ئەگەر سواری هێستری یەکێکیتربوو خیانەتو ناپاکی لەپیاوێکدەکات بەنزیکبوونەوە لەژنەکەی.

* ئەوەی رەوگە هێسترێك یان حوشترێك ببینێ بەڵگەیە لەسەر فێڵو گزیەك لەمرۆڤێکی خوار خۆیەوە، هەروەها بەڵگەیە لەسەر نەخۆشی.

* ئەوەی ببینێ بوە بەخاوەنی رەوگە هێسترێکی زۆر ماڵو دارایی بێشومار بەدەستدەهێنێت.

* ئەگەر هێستر ملاملانێی لەگەڵ مرۆڤدا کرد بەڵگەیە لەسەر منالی زینای ویستوخواز لاواز.

* ئەوەی ببینێ خودی خۆی بوە بەهێستر پشكو بەشی هەر سەفەرو گەشتکردندەبێت.

* هێستر بەڵگەیە لەسەر پلەوپایەو ئەوەی لەسەر هێسترەکەی بکەوێتە خوارەوە پلەوپایەکەی لێدەسەندرێتەوە.

* ئەوەی ببینێ شیری هێستر دەخوات مەینەتو نارەحەتی رووی تێدەکات بەئەندازەی زۆرو کەمی خواردنەوەی شیری هێسترەکە.

* هێستر لەخەودا منداڵی نێرینەیە یا کوڕێکە زۆر مەینەت دێتە ڕێی‌و فرە هەوڵ‌و بەئارامەو نەزۆکیشدەبێت.

* هەروەها هێستری مێینە ملکەچی‌و زیندانی پادشاو بەرپرسانە، بۆ ئەوانەی زۆر سەفەر دەکەن سەفەری پڕخێرو کەڵك‌و سوودە.

* بینینی هێسترەکەی پێغەمبەر (ﷺ) نوێکردنەوەی پەیمان‌و بەڵێنە بۆ بەرپرسان لەگەڵ رزق‌و فەرو خێر. ئەمەش بەدەستهێنانی پلەوپایەو شکۆمەندییەو بەرزی ئەوانەیە کەخۆیان بەکەمدەزانن‌و نزیکن لەخەڵکییەوە بەچەشنێك سوودی لێوەربگرن.

(دمیری) دەڵێت: ئەوەی لەسواری هێسترەکەی بێتە خوارەوەو سواری نەبێتەوە لەپلەوپایەی دادەبەزێنرێ یان لەژنەکەی جیادەبێتەوە یا سەفەرەکەی زۆر دەخایەنێت.

هێلانە: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا لانەی یەکێکە باڵندە بەڵگەیە لەسەری.

* دەگونجێت هێلانە بەڵگەبێت لەسەر هاوسەرو ئەو سنوورەی کەسێکی زانا لەسەریدەوەستێ.

* بینینی هێلانە بۆ ژنی دووگیان منداڵبوونە.

* ئەگەر هێلانەکە دیوار یان ئەشکەوت یاخود شاخێکبوو هێلانەی باڵندەیە.

هێلکە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر هێلکەی لەدەفرێکدا بینی بەڵگەیە لەسەر کچی جوانکیلە بەپێی ئایەتی ﴿كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ﴾ (الصافات:٤٩).

* ئەگەر یەکێك ببینێ مریشکەکەی هێلکەدەکات خوداوەند کوڕێکی پێدەبەخشێ.

* هێلکەی کوڵاو رزقێکی سووك‌و ئاسانە.

* ئەگەر بینی بەپیسی دەیخوات ماڵێکی حەرام دەخوات یان بەدەست دەهێنێت یاخود گوناهێکی گەورە دەکات.

* خواردنی توێکڵ‌و پێستی هێلکە بەڵگەیە لەسەرنەوەی گۆڕ هەڵدەداتەوە.

* ئەگەر بینی ژنەکەی هێلکەی لێبەربووەوە کوڕێکی بێباوەڕی دەبێت بەپێی ئایەتی ﴿يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ﴾(یونس:٣١).

* ئەگەر بینی وەك ئەوەی هێلکە بخاتە ژێر مریشك‌و شەق ببات کارێکی مردووی بۆ زیندوو دەبێتەوەو کوڕێکی باوەڕداری دەبێت بەپێی ئایەتی ﴿يُخْرِجُ

أكـيُّ مِـنَ الميـتِ﴾دەگونجێـت بەئەندازەی بارۆکەیەك کوڕێکی ببێت.

* ئەگـەر هێلکەی خستەژێر کەڵەشێرو چەند بارۆکەیەك دەرهاتن مامۆستایەك دەهێنێت منداڵەکانی فێر بکات.

* ئەگـەر هێلکەیـەکی شـکاند کـچێك بێبەشدەکات.

* ئەگـەر کێـشای بەهێلکـەداو ژنەکـەی دووگیـانبوو فـەرمانی پێـدەکات منداڵەکەی لەبار بەرێت.

* ئەگـەر یـەکێکی دی بینـی هێلکـە دەشـکێنێ پیاوێـك کـچەکەی بـێبن دەکات.

* ئەوەی هێلکەی کوڵاو ببینێ کاروباری بـۆ چـاکدەبێت کـەدواخراوە بـۆی‌و بـەوکارەش مـاڵ‌و دارایـی بەدەستدەکەوێت‌و کاروبارێکی مـردووی بۆزیندوو دەبێتەوە.

* ئەگـەر بەتوێکڵـەوە خـواردی گۆڕهەڵکەنەیە.

* ئەگـەر بـەخواردنی قرقێنـەی دایـەوە ماڵ‌و سامانی زندەخوات‌و زیادەڕەوی تیادەکات.

* ئەگـەر هێلکەکـەی خـوارد ژنێکـی خاوەن ماڵ‌و دارایی دەهێنێت.

* هێلکـەی لـەق لـەق کـوڕێکی دامـاوە، هێلکەی تووتی کچێکی خواناسە.

* هـەروەها دەڵـێن: ئـەوەی ببینـێ هێلکەیـەکی پێـدەدەن کـوڕێکی پیرۆزیدەبێت.

* ئەگـەر هێلکەکـە شـکا کوڕەکـەی دەمرێت.

* هێلکە بۆ پزیشك‌و ئەوانەی بژێویان لەسەر ئەو پیشەیەیە بەڵگەیەکی چاك‌و باشە، بەڵام بۆسەرجەم خەڵکی کەمێك هێلکە بەڵگەیە لەسـەر سـوود چونکە دەخورێت، هێلکـەی زۆریش بەڵگەیە لەسەر خەم‌و پەژارە.

* زۆرجاریش بەڵگەیە لەسـەر کاروباری نادیار.

* پیاوێك هـات بۆ لای (ئـیبن سیرین)و وتـی: لەخـەودا بینـیم تـوێکڵی هێلکـە دەخۆم، ئەویش وتـی: لەخوابترسـە تـۆ گۆڕهەڵدەکەنی.

* پیـاوێکی ڕەبـەن بینـی وەك ئـەوەی هێلکەیـەکی زۆری دۆزیبێتـەوە، خەوەکـەی لای خەولێکدەرەوەیـەك گێڕایەوە ئەویش وتی: بـۆ ڕەبـەن ژنـەو بۆ هاوسەرداریش منداڵە.

* پیاوێك بینی وەك ئەوەی هێلکەیـەکی کـوڵاو پـاك بکـات خەوەکـەی بـۆ خەولێکدەرەوەیـەك گێڕایـەوە ئـەویش وتـی: لـەلای هەنـدێك لەپێـشخزمەت‌و خزمەتکارەوە ماڵ‌و دارایت پێدەگات.

(نابلسی) دەڵێت: هێلکە بەڵگەیە لەسەر ئاڵتوون و زیوو، توێکڵ و پێستەکەشی زیوەو زەردیشی ئاڵتوونە.

* هێلکە بەڵگەیە لەسەر:

+منداڵ و ژن.

+گۆڕو گڵکۆ.

+کالانی شمشێرو کڵاوی جەنگ.

+کۆبوونەوەی خزم و کەس وکارو خۆشەویستان لەگەڵ یەك.

+کۆکردنەوەی دینارو جەمکردنی.

* ئەوەی ببینێ هێلکە دەسووێ لەشوێنێك هەروەك چۆن زبڵ و خۆڵ بەڵگەیە لەسەر زەوتکردنی ژنی ئەو شوێنە.

هێلکەو رۆن بەئاردەوە: (نابلسی) دەڵێ: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر شکۆمەندیو شاییو خۆشیو رزق و رۆزیو هاوسەر بۆ یەکێك رەبەن بێت.

هێلکەهەڵهێنان: (نابلسی) دەڵێت: بینینی لەخەودا رزق و رۆزی باش و خۆشە.

هێلکە شەیتانۆکە: (نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا گواستنەوەیە لەشوێن و جێگەیەکەوە بۆ شوێن و جێگەیەکیتر.

هەروەهادەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر کەوتنەخوارەوە بۆ ژنێکی دووگیان.

هێلەکی ئاردبێژانەوە: (ئیبن سیرین) دەڵێت: پیاوێکە لەبەردەستی ئەودا ماڵ و سامانی بەرێز بەدەست دێت.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر ژن و خزمەتکارێك دووگیان نابێت و ناتوانێت نهێنی بشارێتەوە.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی بەڵگەیە لەسەر رێنومایی دوای سەرگەردانیو تەوبە دوای سەرپێچی.

* دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر دادوەری جیاکەرەوەی حەق لەناحەق.

* هەروەها بەڵگەیە لەسەر زیان و پەرتەوازەیی کاروبار چونکە ئارد دابەشدەکات.

* هەروەها دەڵێن: پیاوێکە جیاوازی دەخاتە نێوان خزم و کەس وکارەوە گوتراوە: شانەکارە.

یی

ی ا

یاخیبوون: (نابلسی) دەڵێت: لەخەودا بەڵگەیە لەسەر ئەو نەخۆشیەی روودەکات لەدەمو پێویستی بەوەدەبێت چارەسەر بکرێتو دادەبەزێت بەسەر ئیرادەو ویستی دابەزیوودا، هەندێك لەشارەزایان دەڵێن: بەتێکچوونی خەڵکی بەگشتی فەرمانڕەوای خراپ سەردەردەهێنێتو تێچکوونی تایبەتیش دەبێتە هۆی سەرهەڵدانی چاوبەستکەران لەئایندا.

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر بینی لەخەودا یاخیبوە بەکرداری خراپەو پێی نزیکدەبێتەوە لەدۆزەخ.

* یاخیبوون رسواکردنی خاوەنەکەیەتی، هەموو یاخیبوونێك رسواییە.

* یاخیبوون هەژاریو غەمو پەژارەیە دادەبەزێ بەسەر ئەوەدا کەیاخیبوە یان نەخۆشییەو ماڵو دارایی تێدا زەرەردەکات، دەگونجێت دەستکەوتبێت دوای ئەوە هەژاری بکەوێتەوە.

یادی خوا: (نابلسی) دەڵێت: ئەگەر پیاوێك لەخەودا بیبینێ وەك قورئانخوێندن وایە، دوعاو هۆنراوە لەبارەی دنیانەویستیو بەندایەتی بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەو باورحاڵە بەباشی ئاوەداندەکرێتەوەو بەئەندازەی خوێندنەوە بەشێوەیەکی دروست.

* ئەگەر هۆنراوەی دنیا نەویستی بەئاوازەوەبوو دەستەڵاتیان تەواو دەبێت.

* ئەگەر هۆنراوەکان غەزەلبوو دەستەڵات پێسپاردنە بەڵام پووچو بەتاڵە.

* ئەگەر بینی یادو زیکری خوداوەند دەکات بەزۆری زاڵدەبێت بەسەر دوژمەکانیدا، یادگەریش بۆ خەڵکی پیاوێکی مۆچیاریدەرەوە خەڵکی

قوتاردەکات لەگوناهو هەڵەکانیان، ئەگەر بازرگانبوو لەزیان قوتاریاندەکاتو سوودمەنددەبێت.

* ئەگەر بینی یادیدەخاتەوەو خۆی شایستەینەبێت لەغەمو پەژارەو نەخۆشیدایەو دوعا بکات هەتا خوداوەند دەرووی لێبکاتەوە.

* ئەگەر قسەی چاکەو پڕ لەداناییکردو راستگۆبوو لەیادکردنەکەدا دەرووی لێدەکاتەوە چاکدەبێتەوە لەنەخۆشیەکەیو لەتەنگەژە قوتاردەبێو ئەو قەرزەی لەسەریەتی دەیداتەوە یاخود تەماشای ستەمکار دەکات، ئەگەر بەلووت قسەیکرد قورسوگراندەبێت لەسەریو قسەدەکات لەبارەی شتێکەوە گاڵتەی پێدەکرێ.

یارانی پێغەمبەر(ﷺ): (ئیبن سیرین) دەڵێت: هەرکەس یەکێك لەیارانی پێغەمبەر(ﷺ) ببینێ یان هەموویان بەڵگەیە لەسەر بەهێزی ئاینو هەڵگرانی پەیام.

* ئەگەر خۆی بینیەوە لەنێویانداو بوو بەیەکێك لەوان بەلاو نەهامەتی روی تێدەکات پاشان دەرووی خێری لێدەکرێتەوە.

* ئەگەر لەخەودا ببینێ چەند یارێکی حەزرەت(ﷺ)بژێویو باری ژیانی بەباشی دەچێت بەڕێوە.

(نابلسی) دەڵێت: هەرکەس لەخەودا یاران ببینێ بەسیفەتو تایبەتمەندیە جوانەکانیانەوە بەڵگەیە لەسەر راوبۆچوونی باشی بەرامبەریانو شوێنکەوتنی سوننەتیان، دەگونجێت بینینیان بەڵگەبێت لەسەر جموجووڵی سەربازیو ناردنی نوێنەر بەملاولادا.

*بینیان بەڵگەیە لەسەر بڵاوبوونەوەی زانستو فەرمان بەچاکەو رێگری لەخراپە.

*بینیان بەڵگەیە لەسەر خۆشەویستیو برایەتیو تەباییو یارمەتیو هاوکاریو سینەسافی لەخەشمو قینو ئیرەیی بردنو ، هێمنیو سالاریو لەسەرخۆیی.

*ئەگەر خەوبین هەژاربوو دەوڵەمەند دەبێت چونکە یاران (رەزای خوایان لێبێت) فتوحاتیان بەرپاکردو دەستکەوتیان دەستکەوت.

*ئەگەر خەوبین دەوڵەمەندبوو قیامەت زاڵدەکات بەسەر دنیاداو نەفسو ماڵی لەپێناوی پەروەردگارا دەبەخشیٚ.
*بینینیان بەڵگەیە لەسەر بیناو شوێنی پیرۆز وەك مزگەوتو پاکێتی رەچەڵەكو هۆزو تیرە.
*نکوولی کردنیان بەڵگەیە لەسەر باسکردنی جیاوازی نێوانیانو زاڵکردنی هەندێکیان بەسەر ئەوانی دیکەداو رقو قین گرتن لەهەندێکیان.
ـ بینیان بەڵگەیە لەسەر تەوبەو پەشیمانیو یەکلاییبوونەوە بۆ خوداوەند.
*بینینی یاران (رەزای خوایان لێبێت) بەڵگەیە لەسەر خێرو بەرەکەت بەپێی پلەوپایەو ئاستیانو ژیاننامەی شیرینو رێبازی بەرزیان.
*دەگونجێت بینیان بەڵگەبێت لەسەر ئەو بەلاو گرفتو نەهامەتیانەی لەرۆژگارەکانی ژیانیاندا رووی تێکردن لەگەڵ دادپەروەریو یەکسانی بالا.
*ئەوەی ببینیٚ لەگەڵ یارانی پێغەمبەردا(ﷺ) حەشر دەکرێت داواکاری جێگیربوونە لەئاینو رێبازی خودایا.

*بینینی یارانی پشتیوانو وەچەکانیان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر تەوبەو داوای لێخۆشبوون.
*بینینی یارانی کۆچبەریش بەڵگەیە لەسەر دڵنیایی بەخوداو دەرچوون لەدنیاو دنیانەویستیو راستگۆیی لەوتەوکرداردا.
یاری(بازی): (ئیبن سیرین)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر لەخۆباییبوونو گاڵتەکردنو کەمو کوڕی لەئایندا.
*یاریکردن بەزار: بەرزیوشکۆمەندییە، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەرئەوەی لەکاتی بێداریدا ئەنجامی دەدات لەگاڵتەو پێچەوانەبوون.
*یاریکردن بەزار دانانو کارپێسپاردنە.
*یاریکردن بەئەموستیلە: داپۆشینی فەرمانە مەگەر لەخەودا بەدەر بکەویٚ لەگەڵ کەسێکدا، دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر تیاچوون.
*یاریکردن بە کلۆڵەو شلیلەو هەڵماتو خەشیلە: ئاشتەواییە لەنێوان دوژمناندا ئەگەر یاریزان نەخۆشبیٚ چاکدەبێتەوەو باشدەبیٚ.
*یاریکردن بەگوێز: ئاژاوەو شەرە ئاشتی بەدوایدا دێت لەگەڵ پشوودان.

ياسمين(ئەسمەن)[1]: (ئيبن سيرين)دەڵێت: بەڵگەیە لەسەر لەشساغیو رواندنیشی بەڵگەیە لەسەر كورێكی ژیرو لەش ساغ. هەروەها بەڵگەیە لەسەر هێنانی ژنێك كەتێكەڵبوون لەگەڵی درێژە دەخایەنێت.

*ئەگەر ژنێك بینی بۆنی یاسمینێك دەكات كورێكی باوەڕداریدەبێت.

(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر كارێك كەوا بەردەوام نابێت.

*دەگێڕنەوە پیاوێك دێت بۆلای (حەسەن)ی (بەسری) (رەحمەتی خوای لێبێت) و دەڵێت: لەخەودا بینیم فریشتە لەئاسمانەوە دادەبەزیو یاسمین هەڵدەگرێ ، (حەسەن) كەمێك راماو پاشان وتی: زانایانی (بەسرە) كۆچیانكردوە.

*هەروەها دەڵێن: (یاسمین) بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارە.

(نابلسی)دەڵێت: ئەگەر لەخەودا (یاسمین)ی دۆزیەوە یاخود بینی خۆشحاڵیو خێری دەستگیر دەبێت هەروەها بەڵگەیە لەسەر زانایان.

*ئەگەر دەمی نەكردبوەوە بەڵگەیە لەسەر هاوسەرگیری رەبەن.

*ئەگەر سەرمابردەبوو یاسمینی بینی لەخەودا ئەو ئێشو ئازارەی رووی تێكردوەو دەرەوێتەوە چونكە یاسمین گەرمو وشكە بۆ یەكێكی هێمنو دەروون ئارامو هێمنو باشە.

یاقوت(گەوهەری شەوچرا): (ئیبن سيرين)دەڵێت: یاقوت خۆشیو شادییە، ئەگەر نقێمی ئەموستیلەكەی یاقووتبوو چاوەڕێی كوڕبوو كچیدەبێت، ئەگەر ویستی هاوسەرگیری ئەنجامبدات هاوسەرێكی شۆخو شەنگدەهێنێ كەبەدینو بەڕەوشتدەبێ بەپێی ئایەتی: ﴿ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ﴾ (الرحمن: ٥٨).

*ئەگەر بینی لەقوولایی دەریا یاخود نێو روبارێكدا یاقوتێكی زۆری دەرهێنا بەكێشانە پێورا ماڵو سامانی زۆری لەلایەن دەستەڵاتدارەوە پێدەگات.

*یاقوتێكی زۆر بۆ زانا زانیارییەو بۆ بازرگان بازرگانییە.

*هەروەها گوتراوە: یاقوت هاوڕێیە، ئەگەر بینی تەماشای یاقوتدەكات كەواهیچ رووناكییەكی نییە یان تەماشای شووشەیەكی بێڕووناكیكرد بائاگاداری خنكاندنو ناڕەحەتیبێت

---

[1] **یاسمین(یاسەمەن)**: گوڵێكی جوانە. (وەرگێڕ)

یاخود لەکیسدانی ئەقڵو ژیری بێت،
ئەگەر یاقوت هاوڕێبێت دڵڕەق دەبێت.
*ئەگەر بینی تاجەگوڵینەی یاقووتی لەسەردابوو شکۆمەندیو بەرزیو هێزە لەلایەن ژنەوە.
*هەندێکدەڵێن: یاقوت دەدرێتە پاڵ ژنان تا دەپێورێ ئەوجا ماڵو سامان دەبێت.
*ئەگەر یاقوتێکی پێدرا ژنێکی شۆخو شەنگ بەدەستدەهێنێت.
(نابلسی)دەڵێت: دەگونجێت یاقوت بۆ هەژاران نانو پارووبێت بەدەستی بهێنێت، یاخود قورئانێك بێت بژێوی بۆ پەیدا بکات، بۆ نەخۆشیش قوتاربوون بێت لەئاگر.
*ئەگەر نقێمی یاقوتێکی سووری لەدەستیدابینی ژنێکی شۆخو شەنگی دڵڕەقی خۆشدەوێت.
*ئەگەر نقێمێکی بەدەستیەوە بینی لە(یأقوت) دەچوو بەڵام یاقوت نەبوو بانگەشەی ڕێزداریدەکاتو بەوچەشنە نییە.
یانەی مەی: (نابلسی)دەڵێت: یانەی مەی بەڵگەیە لەسەر چوستو چالاکی دوای لاوازیو غەمو پەژارە.
*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر:
+ژنی زیناکار.
+غەمو پەژارە.
*ئەوەی کاتی بەسەربردنی پەیمانێکی بێت دەیباتەسەر. ئەگەر نەخۆش بێت وادەوکاتی هاتووە، ئەگەر خۆپارێزبێت ترسی فیتنەو ئاشووبو لێدانی هەیە، ئەگەر ڕێنمووی کرابێت پاشگەزدەبێتەوە.

ی و

یوسف(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەوەی (یوسف) ببینێ ستەمو زیندانیو زۆرداری خزمەکانیو تاوانبارکردن ڕووی تێدەکاتو پاشان موڵكو دەستەڵات بەدەستدەهێنیو دوژمنانی ملکەچدەبن بۆی.
*دەگێڕنەوە هەندێك کەس لەخەودا (یوسف) یان بینیوە یەکێك لەسۆڵەکانی پێداوەو دوای بێداربوونەوەو پاش ماوەیەك بوو بەراڤەکاری خەو.
*دەگێڕنەوە لە(ئیبراهیم)ی کوڕی (عبداللە)ی (کرمانی)یەوە (یوسف)ی لەخەودا بینیوەو گوفتاری لەگەڵ کردووەو وتویەتی: فێری ئەو زانیارییەمبکە خوداوەند فێری کردوویت، ئەویش کراسەکەی خۆی پێدەداتو کاتێ لەخەو هەڵدەستێ بوە بەیەکێك لەراڤەکاران.

*لە(ئیبن سیرین)ەوە دەگێڕنەوە دەڵێت: لەخەودا بینیم چوومە مزگەوت، سێ شێخو لاوێکی رووخسار جوان لەپاڵما دانیشتن، بەلاوەکەم وت خوالێت ببورێ تۆ کێیت ؟ وتی: (یوسف)م وتم: ئەی ئەو پیرە ریش سپیانە؟ وتی: باو باپیرانمە، (ئیبراهیم)و (ئیسحاق)و (یەعقوب)، وتم: فێری ئەو زانیاریەم بکە کەخوداوەند فێریکردووی، ئنجا دەمی ئاوەلاکردو وتی: بنوارە چی دەبینی؟ وتم: زوبانو زارت دەبینیم وتی: تەماشاکە چیدەبینی؟ وتم زوبانە گچکەت ئنجا زاری کردەوەو وتی: چی دەبینی؟ وتم: دڵت، وتی: راڤەی خەو بکەو مەترسە، ئنجا هەر خەوێکیان بۆ دەگێڕامەوە وەك تەماشای دەستم بکەم ئاوا دیارو روونبوو لام.

(نابلسی)دەڵێت: بینینی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر دەستەلات، دەگونجێت لەسەر دەمی گرانیو نەبوونیو لەدەستدانی خانەوادەو خزمو کەسوکاردابێ.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر زیندانو قوتاربوون لێیو نەبوونیو بەختو لەلای ژنان بەهۆی جوانیەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر زانیاری راڤەکردنی خەو.

*دەگونجێت زاڵبێت بەسەر دوژمنەکانیداو لێبوردەبێ.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر دەریا رووبار هەڵکەندنو ئاو گواستنەوە یاخود گواستنەوەی مردوو لەوڵاتێکەوە بۆ یەکێکیتر.

*دەگونجێت کارێکی لەرادەبەدەری بۆ دەربکەوێت بەهۆی گەڕانەوەو بینینی باوکی بەکراسەکەی کەبۆینارد.

*کراسەکەی لەخەودا بەڵگەیە لەسەر رەواندنەوەی غەمو پەژارەو چاکبوونەوە لەنەخۆشی ، ئەگەر خوێنی پێوەبوو بەڵگەیە لەسەر جیاوازیو زیندانی ئەگەر پارچە پارچەبوو بەڵگەیە لەسەر توهمەت.

*ئەگەر ژنێك (یوسف)ی بینی نازو نیعمەتی بەسەر دەچێتو چاوی کوێردەبێو دەروازەکانی لێدەگیرێو ئەوینێکی گەرم لەدڵیدادەبێ بەرانبەر رێزداران. ئەگەر تێکیدابوو تەوبەو دەکاتو بەهیوای خۆی یاخود هاوسەردەگرێ ئەگەر رەبەنبوو دەوڵەمەنددەبێت، ئەگەر هەژاربێو دەرەنجامو چارەنووسی لەدنیاو قیامەتدا باشدەبێ.

*ئەگەر منداڵێك خەوێكی ئاوای بینی پشكو بەشی لەنێو براكانیدا كەمدەبێ.
*ئەگەر (یوسف)ی بینینی درۆ دەكرێ بەدەمیەوەو بەستەم زیندانی دەكرێو ناڕەحەتی رووی تێدەكات، پاشان دوای ئەوە دەستەڵاتو موڵك بەدەستدەهێنێ لەگەڵ سەركەوتنو شكۆمەندی.
*هەروەها گوتراوە: ئەوەی (یوسف) (سەلامی خوای لێبێت) ببینێ ئەوە بەڵاو فیتنەو نەهامەتی رووی تێدەكات لەلایەن براكانیەوە لەپیلانگێڕان هەتا زیندانیدەكرێ، پاشان قوتاردەبێت لەزیندانو خوداوەند بەندایەتی پێدەبەخشێ بەستایشو زیكری خۆی رێزدارو پشتگیریدەكات دوای لاوازیو زاڵیدەكات بەسەر هەموو دوژمنەكانیداو خەڵاتیان پێدەداتو چاوپۆشیان لێدەكات.
*ئەگەر (یوسف)ی بینی گفتوگۆی لەگەڵدەكرد یاخود شتێكی پێدەدرا دەبێت بەراڤەكاری خەوو زانیاری بەروار دەزانێ.
*ئەگەر (یوسف)ی بینی لەئاوارەییدا خێری دەستگیردەبێ، ئەگەر زیندانی بێت قوتاردەبێو دوژمنانی ملكەچدەبنو زەفەریان پێدەبات، ئەگەر نادیاربێ دەگەڕێتەوە بۆ نیشتمانی خۆی، ئەگەر خوازیاری پلەوپایەبێت بەدەستیدەهێنێت.
*ئەگەر كەسێكی خوازیاری هاوسەرگیری بینی دەگات بەویستو خوازیخۆی.

یونس(سەلامی خوای لێبێت):(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر (یونس)ی بەدیكرد پەلەدەكات لەكارێكدا بۆی دەمێنێتەوەو زیندانی لا ناڕەحەت دەبێت ، پاشان خوداوەند قوتاریدەكات، ئەم خەونە بەڵگەیە لەسەرنەوەی خاوەنەكەی زوو تووڕەدەبێو لەگەڵ گەلو نەتەوەیەكی ناپاكدا مامەڵەیدەبێت.

یـه

یەحیا(سەلامی خوای لێبێت):ئەگەر (یەحیا)ی بینی سەركەوتوو دەبێ لەپاكێتیو خواناسیداو هەتا دەبێت بەیەكێك لەكەسە ناودارەكانی سەردەمی خۆی.
(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینێ خواناسیو پارێزراوی لەبەڵاو نەهامەتیەكانی پێدەدرێو بەپێی ئایەتی: ﴿ لم نجعل له من قبل سميا﴾ (مريم: ٧) و ئایەتی: ﴿ وسيداً

﴿وحصورا ونبيا من الصالحين﴾ (آل عمران : ٣٩).

*ئەگەر (یەحیا)ی بینی ژیانو دەوڵەتداریو مژدەیە رووی تێدەکات.

یەعقوب(سەلامی خوای لێبێت): (ئیبن سیرین)دەڵێت: ئەوەی (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) ببینێت غەمو پەژارە رووی تێدەکات لەلایەن هەندێك لەمنداڵەکانیەوە، پاشان خوداوەند دەرووی لێدەکاتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: ئەوەی لەخەودا ببینیێ خۆشەویستیو هێزو نازو نیعمەتێکی دیاری پێدەبەخشرێ لەگەڵ هاوسەرو منداڵی دیارو بەرچاو لەلایەن یەکێکیانەوە غەمو پەژارەی پێدەگاتو دواتر خۆشحاڵدەبێتو چاوی گەشدەبێ بەوەی خوداوەند پێیداوە.

*ئەگەر (یەعقوب)ی بینی (سەلامی خوای لێبێت) بەگوێرایەڵی لەخوداوەند نزیکدەبێتەوەو یارمەتی هەژاران دەداتو غەمو پەژارە رووی تێدەکات. دەگونجێت بینایی چاوانی لەدەستبدات، پاشان خوداوەند بۆی بگێڕێتەوە، ئەگەر کەسێکی ئاوارەبوو بەسەلامەتی دەگەڕێتەوە بۆ لای، ئەگەر نادیارێکی هەبوو خوداوەند بەیەکەوە کۆیاندەکاتەوە.

*دەگونجێت بەڵگەبێت لەسەر نەخۆشیەك تووشیدەبێت، یاخود تاقیکردنەوە رووی تێدەکات بەهۆی منداڵەوەو دەرەنجامەکەی بەخێر کۆتاییدێت ئەگەر خوداوەند رەزامەندی لەسەربێ.

*بینینی (یەعقوب) (سەلامی خوای لێبێت) بەڵگەیە لەسەر غەمو پەژارەو لەدەستدانی خزمو کەسوکارو ئەوەی ئازیزە لەلای منداڵان.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر ئەوەی پلاندەگێڕێ لەماڵو منداڵی.

*هەروەها بینینی بەڵگەیە لەسەر لاوازی دیدو چاویو چاکبوونەوەو یەکانگیری لەگەڵ ئازیزو خۆشەویستانو قوتاربوون لەناڕەحەتی.

*دەگونجێت بینینی بەڵگەبێت لەسەر:

+راڤەکاری خەو.

+ماڵو سامانی زۆر.

+سەفەر.

+بەرزی نرخ.

+باشی کاڵاو شتومەکی.

+تیاچوونی شتی دیار.

+دەرەنجام باشی لەخانەوادەو ماڵو منداڵدا.

*ئەگەر ژنێك (یەعقوب)ی بینی دەترسێ لەچارەنووسی کوڕەکەی کەزیندانی بکرێ یان توهمەتی بۆ دروستبکرێو بێتاوان دەبێت لەوەی بۆیدروستکراوە.

یەکتر لەئامێزگرتن:(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی کەسێکی زیندو لەئامێزدەگرێ تێکەڵبوونێکی دووورودرێژ تێکەڵدەبێ لەگەڵیدا بەپێی ماوەو چۆنیەتی لەئامێزگرتنەکە بەو ئەندازەیەش خۆشەویستی بەدەستدەهێنێ.

*ئەگەر مردوویەك لەئامێزیگرتو گرتنی دەمرێ چونکە لەئامێزگرتن کورتەو پابەندیش درێژە دەخایەنێ.

*ئەگەر بینی ژنێك لەئامێزدەگرێ باوەشی بۆ دنیا گرتوەتەوەو پاشەڕۆژو قیامەتی فەرامۆشکردوە.

یەك کەڵەچاو:(ئیبن سیرین) دەڵێت: ئەگەر پیاوێکی بینی یەك کەڵەچاوبوو بەڵگەیە لەسەرئەوەی پیاوێکی باوەڕداری راستگۆیە لەگەڵیدا.

*ئەگەر خەوبینەر خراپەکاربوو نیوەی ئاینەکەی دەڕوات یاخود گوناهو تاوانێکی گەورە ئەنجامدەدات دەگونجێت نیوەی تەمەنی بەسەر چوویێت، یاخود نەخۆشدەکەوێو لەلێواری مەرگ نزیکدەبێتەوە.

*دەگونجێت نەفسی یاخوورەوشتو کوڕەکەیو ژنەکەیو شەریكو هاوکاری بمرێ یان نازونیعمەتی لێوەربگرێتەوە، خوداوەند دەفەرموێ: ﴿ ألم نجعل له عينين (٨) ولساناً وشفتين (٩)﴾ (البلد: ٨ـ ٩)

(نابلسی) دەڵێت: ئەگەر لەخەودا بینی بوە بە یەك کەڵەچاو ماڵو دارایی نیوەدەبێ یان ئاینەکەی بەباشی بەجێناهێنێت یاخود گوناهو تاوانێکی گەورە ئەنجامدەدات، دەگونجێت نیوەی تەمەنی بەسەرچوویێت.

*هەروەها دەڵێن: چاوەڕێی سوودو قازانجە لەلایەکەوە پێبگات.

*هەروەها دەڵێن: ئەگەر براو کوڕداربێ یەکێکیاندەمرێت.

یەکگرتنەوە:(ئیبن سیرین) دەڵێت: کۆبوونەوەو یەکگرتنەوە دوای لەیەك

جیابوون بەڵگەیە لەسەر نەمانو لێك جیابوونەوە بەبەڵگەی ئەم ئایەتە: ﴿حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا﴾(یونس:٢٤).

*هەروەها دەڵێن: كارێك تەواوبوو یەكیگرتەوە نەمانی دێ بەپیرتەوە.

(نابلسی) دەڵێت: یەككرتنەوەی خۆشەویستان لەخەودا بەڵگەیە لەسەر هاوسەر.

*ئەگەر بینی لەگەڵ منداڵێكدا دانیشتوەو خۆشی دەوێت هاوسەردەرگرێ، ژنیش بەهەمان شێوەیە ئەگەر بینی لەگەڵ ئازیزێكدا دانیشتوە شوودەكات بەپیاوێكو لەنێوانیاندا خۆشەویستیو تەبایی بڵاودەبێتەوە.

*ئەگەر بینی یەكیگرتەوەو توانی زاڵبێت بەسەر ئاستەنگەكانی دنیادا حاڵو باری دەگۆڕێو كەمێك شاددەبێت.

*ئەگەر خۆشەویستەكەی سەردانیكرد تووشی خۆشیو شادیدەبێت.

یەكێتی(تەبایی): (ئیبن سیرین) دەڵێت: یەكێتی لەخەودا ملكەچیو رسوواییو هەژاریو لابردنی دەستەڵاتدارە.

(نابلسی)دەڵێت: لەخەودا تاككەوتنی كەسێكە لەو پیشەو رایەی هەیەتی.

*ئەگەر فەرمانڕەواو پادشایەك بینی بەتەنیاییە بەبێ وەزیرو كەسێك لەگەڵێدابنیشێ یان كەس وەڵامی ناداتەوە یان پیاوێكی گشتی خەڵكییەو هەژار دەكەوێ یاخود خۆشەویستەكەی بەجێیدەهێڵێ.

پێرستی پیتو وشەکان